

ספר

פני הבית

אחרי פני **ענתיבי** מהם חזר רב כנוי לתלפיות . משוכלל ומופס' ממקד עד הטפחות חר'ים ועלויות . מרווחים סבוכ סבוכ על העור וכ"י ח"מ י"ד אמר חו"א פלפלא אריכתא דת חושיות . ואת פעולת לדיק מר קשישא הי"ב המופלא וכו"ד ה' מלא ר"מ ור"מ כעו"כי **אר"ץ** מעונות אריות . כמהר"ר **אברהם ענתיבי** נר"ו ואור ומי לעולם שמעתתיה ליכדרן כעלמא כראש הומיות . ואתו עמו כן מכבר אב לחכר את האהל **בית אב** מרגלא אטימטון טיפי מרגליות . ה"ה קונטרס על הרמב"ם וכ"י מעשה רב דין אבא למלכא הדב הגדול מעו ומגדול כמהר"ר **יצחק ענתיבי** שכבר קדשוהו שמוס ער"ן ל"ו הוס כין ככפי החיות . זוק"ל , וזרעו ללדקס ליעוש חיו וועתה לו ה' עותרא סגול והכבוד מחוסף עד כי יבא שילס גדול ווס קכוץ גלות . אכ"ר :

אתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

פה **ליוורנו** יע"א

כשנת אקיס את **יצחק** לפ"ק

כדפוס אליעזר מנחם אוטולינג'י ניע

יורשו סרפיסים ומכרים ספרים

דברי רבינו אהרן הלוי כספר החינוך, מצוה תר"ג, כתיבת ספר תורה

ו"ל: ור"ז בני שאנ"י שעושר החיוב, דאורייתא אינו רק כספר התורה, אין ספק שגם בשאר הספרים שנחברו ע"פ התורה יש לכל אחד לפנות מהם, כפי היכולת מן המעטים שאסרנו, ואעפ"י שהניחו לו אבותיו מהם רבים, וזה דרך כל אנשי המעלה וראי אלפים אשר היו לפנינו לשכתב מדרש בביתם לספרים לכתוב ספרים רבים בברפת השי"ת אשר נתן להם וכו'.

וכל המשי"ם אותה יחיה ברון ויחכם הוא ובניו, וכס"ש כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל, עכ"ל הרא"ה.

תאן מתרשק דל מבראד מפרש עשות ספרים הרבה אין קץ מירש מה שצריך לחבר ספרים מחמת שאין קץ שובשך קץ הטאלה זה כמה האלי מפני שצריך עוד לצאת לאור מה שתלמיד חכם עתיד לחדש על כן צריך להדפיס לקרב קץ הטאלה בבא.

נדפס אצל

5022 - 13th AVENUE, BROOKLYN, N.Y. 11219

TEL. (718) 972-0777

FAX. (718) 972-0178

אחים גאלדענבערג

הוצאתנו לאור בעזרה ש"ת כדי לזכות את הרבים
כי הספר החשוב הזה הוא יקר המציאות

זכות המחבר יעמוד לי ולכל משפחתי להתברך
בברכה והצלחה ובכל מילי דמיטב

איסור השגת גבול ידוע, וחוק הממשלה הרוממה גלויה,
ובל יזיד איש להדפיס חיבור הזה בלי רשותי, ושארית
ישראל לא יעשו עולה ויתברכו ממעון הברכות

המ"ל
יצחק בראך
8 SATMAR DRIVE
MONROE, N.Y. 10950
(914) 783-8495

נדפס פה ברוקלין נ.י.

שנת תשנ"ג

הקדמת הרב המחבר

אברהם מלל . יום וליל שבת והודעה והלל . הר"ר שכתב למרים נז נחיה הנחה . יעטה מורס
לשוכן עד יושב הקלות . כרוך אשר לא הסור חסרו מאתי אני אברהם עכרו נכר רלל
הרא חית כיה פליג ליה יקרא רכיה לכו נא ורחו מפעלות . רב חסד מטוי כלפי חסד כקי כהעויה
וקמי שמוא גלוא חכמי עפר ואשר לא אוכל לספר אח כל אשר עשית גדולות . הרי -אני קרוב
לגבורות הקיסוני מרירות יקור יקרני ים סכוני גם סככוני חמם ינחוני לכפר עוני לכא כנל"גול
מחילות . מה טוב עשית עמדי מרים לראשו וכבודי מעפר רל מקימי לו נאה להורות ולספר קו"מי
ואומר שיר המעלות . כראותי שיכה זרוקה כי נמס לכו כקרכי ואומר איך אעלה אל אכזי וחסורם
איך להכיא עיני ולכו בלוא . ימים ולילות כי זאת נחמתי זאת התורה היא לי לעינים מאירם
אשר ינעמו מלאחי לפי קולך ידועתי והשנתי המעט שכלי כמושלות . מה ארתי תורתך יום
ליום אכיע אומר אמרו יושר קל וחמור ירי שלחם ככישור רגלי עמרה כמושור ר"ו ה' במקלות .
כהר הטוב רענן גם רעוב ים התלמוד אשר יקר מפז וחמור וכלל אשר רגז יומיו דור ודור נכר
בזמנו הנסקרות והגבלות . ואיר נקוב אורים וחומים משפטים ושרים ותמימים מו אני לכא אחריהם
ולהרהר קו" ע"ר לא חננה על רב כחוב ומרלוץ הקולות . ללחוי כמומוהם הם וכל סכוכותיהם
ללמוד אני כא הכחוב קבעו חוכה למגדס ולעיוני ככל פינות שאני פונה שמורות וקלות . חוקה
חקקתי ואכחוב כספר אשר טפחתי ורכיתי אמרו שפר עכ"ו עכ"ו . לקוות אמרי אשר גרלתי
מנעורי קטפתי מלילות . קטנתי מכל הקטנים על הכל אהננו מורים מי אנכי כי הכיאותי עד
היום למרבה המשנה ולשלוס כמה מעלות . על כן אמרתי כלכי אחזקו וקוס כלכיא להוית לאור
מה שהשינה ירו ככל הכא מידי פרשס זו סתומה כגללות נגלות . נאה לכרך שמך אני הרל עני
ומך על כל טוב אשר גמלחני לאכ ולפתרון שמחני כקאל קדושים רכה היא ארס לוכס ואומר
למנלח על החילות . תהלה וראש זכני וכרךך אמת הנחני לחכר האהל אשר לככור שמו העוית
דורשין החילות . כאתי היום אל עיני סחכמה תמלא מאין ואשכ כה"ר להורות את החקים ואת
התורות לפני ירנה כאלף עלות . יום יום אשר שיר סוכות הכות כעבור חכור ספר **פני הבית**
אשר הוא סוכב על קלח סימנים מטור וכ"ו ח"מ וסוח כדעתי הכות כעבור חכור ספר **פני הבית**
כל טור ח"מ אכן עררה רמניה הוה לו כעול זכור ררמי עלי כי והיה להס רכר כאיס אלו .
וספתתי כין איש לרעהו על כן הוכרתי כמעשי לפנות לדרך אחרת לכחוב ולעלות על ספר מה
שכא לפני הלכה למעשה מהיכן רכתי יתנו עדיהן ויזקקו כראיות כדורות ונכוחות . להוית
משפט לאשורו וקראתי שמו **ש"ת מר ואהלות** . וכחוכו הכאתי חשו" מכ"ו קרש א"ה הראש
היב הגדול יושב כשמים **יצחק** לעשות לו כ"ר למען יהו שפתי זריק
דוככות ווע"ה גם כסוף ספר הלוח העתקתי קונטרסים מכ"ו יר"ק תירושים נחמרים על לשונות
הרמב"ם וכ"ו וקראתי שמו **בית אב** ומעשה אכרך על המונמר שהחיני וקיימתי ועורני עד
כען לחכר אלו הם יהיו לרעון כרוח ניוחוסים ושלמים ועלות . מזכירין לשכת
חוכה עלו לזכור אוחו זריק חמים אורן של חכמים השלם ככל מדות טובות אשר מנו חכמים אחד
מגדולי רומ"ו מאליו כני ישראל של ק"ה עובי **בגדד** הוא ניהו נכרה וקירא הנכיר המפואר
הח' המ' רצ"ו כמוה"ר **שיך אליהו** רחמים **הבהן** נר"ו אשר זכה
והוול זכב וכסף מכיסו כעבור הדפסת

ספר **פני הבית** ה' ושלם לו פעלו וחקי משכרתו שלמה מעס ה' אלחי וישראל וגדול המעשה
כהוראי מרגליות טכא רלוח כה עימי הרכ העולם כמהר"ר **אליהו**
כה"ר נר"ו כן לאותו זריק הרב הגדול מעו ומגדול ר"מ ור"מ **משה** רכס של כל
ישראל החונים שם תנכ"ה :

גם חוכה עלו לזכור לשכת הרב השלם כמהר"ר **אברהם ברוך פיפירנו** נר"ו ואיר נס"ו
אשר אור קורקו זורח כעיר המהוללה **ליוורנו** יע"ה
שהוא עמר וערח והשתרל כהדפסת הספרים הללו וכנהנהוס וממס ינע כעשר
אזכעתינו כס' הללו כעל הנמול ושלם לו נמולו סטיב ויארין ימים על ממלכתו הוא וכניו כקרב
כ"ו כיר"א . ואחו עמו סחכס השלם והכולל ע"ס ורכ כמהר"ר **אברהם ששון** נר"ו
אשר השתרל ושלם ספרים הללו ליד הרב הנז"ל נר"ו גם טרס ושרעט
וכאכ כעבור הדפסת ספרים הנזכרים ה' יתן אומר שכל פינות שהוא פונה ה' אחו ואכרסס היו
יהוה ונ"ו אכ"ר . אני אכרך ולי נאה לכרך את כל קהל עדתנו הנכורים אשר כאר"ץ כמה עדת
יסורין הם וכניהס וכל אשר להם ויהן להם את כרכס אכרסס ויוטיב אחריהם מראשיהם ויאמר רי
לגרוסם אכ"ר . ועלי לשכת לארין סכל כרוך סוף שוכני שמו יתכרך וראיתי כני ידיו מורים
קוראות

הקדמת הרב המחבר

הוראות ועיני רואות הוא ניהו העטום ורכ כמהר"ר **יצחק** נר"ו ויזרח ילחץ כאור החמה שבנתיים כיר"א . גם חיבה עליו לספר כשכח אותו לדין הפארת ישראל הנכיר המפואר הר והטפסר הח' הש' והכולל כל קהלות ישראל כמהר"ר סי' **אליהו די פיגוטו** נר"ו יאור וזהו ומקום חיים יתוהו שנים כשני אליהו הוא וכנו כנו סולתה טובים השנים המולאים כפו הח' הש' שרים ופגנים נכירי רומ"ה הראשון הרס **הלל** הנדול נר"ו ושני לו סי' **משה** ס"ו יחד כולם לופוס חיו אב וכנהו כולם כאחד כיר"א כי תמיד עיני השבתה עלי ועל קהלנו והוא למגן ולנה כערס חסדי' ה' לא יעברו מקוד היהודים וזכרם אנה ה' זכור מה היה לנו שנים רבות כחמך נכהלנו כי ארוני ירוד ירדנו לעבדים בין העמים נמכרנו על זארינו נרדפנו ונענו ולא הונח לנו עכריך מוכים כי עליך הורגנו מתמסן של עובדי עבירה הם כספנו שא עיניך וראי ערו קדשך היו מרכי יופי ארמנו בית מושב אלהים גוים מכפנים וישראל מבחן למס יאמרו הנוים שקר נחלו אבותינו נתון ישראל לעבור כנכולו ארץ חמרה אשר הנחלתנו טובה ה' רכבות אלפי ישראל טובה ה' את שכינתו נקמה ועלם טון יהודה וישראל רבים ה' טפינו עוללנו חנ"ן הנחכא לפני ולפנים והוא כחן יולא מחופתו ועלם ויבא בהר ה' וראי יראו ויגיו וישמח לבנו ויכן כמו רמים בית מקדשנו וקפארחנו וגם הכהנים יקדשו לעבוד עבודתך ולוים לשרם וישראל למעמדם משמר מול משמר להקריב קרבנותינו ואז ישר ישראל שיר חדש הלל והשחחה ישמחו ושמחת עולם על ראשנו ואמרו כל העמים הנדול ה' לעשות עמנו אמן כן יהי רצון :

אנא זעירא מקטני אר"ץ החו' פל"ו שנת **ישש** הנכי לפ"ך

אני העיר **אברהם** כמנהג ר"ר **יצחק ענתיבי** ס"ט זל"ה

הקדמת

הרב ברא כרעא דאבוה מעלת הרב המחבר

רב מחולל כל אשר עשה . ארץ ורום ומים ויבשה . כל כרואי מעלה ומטה חבל ומלואה וחד מניוהו עדיף דין כר נש כללס דמנות יתודע אליו כמראה . ופתח בלפני רוח חכמה וכונה ואוטיב ליה מטוביה . יקרא ורבה חושבנא כעלמא הא אחשביה . ויפקד המלך פקידים פקידו ה' ימים . מה דפא כעונו תקוניה משרים . ועשה לו סיועתא דשמיא מסייע ליה **רב**

רב טובי הטוב והמטיב לעמוד לחולקים ולעדרים . ויבחר בהם מכל עם עמוסים מבטן אהובי . וקדישנהו קדישו קורה ומלות . לכל המדות השוות . לזכות לישראל שלום רב לאהוביו דכריס המקוישים על הלב לרוב את קרוביו ויבכ לן אורוותא לשחי קורות תר"ו וכשירו הגהו תרי תלמו"די . והא סמא כריס שמאל דוחה מקחול כנגות . למשמעילוס בה סמא דמוקא המה היו כמור"די . טוב"ו מה **רב**

רב חסד חסדיו מרובים . הכל עשה ופה כעתו ואוקי רעוא על עמויה שנים כאחד טובים . סוף משה וזהו ה' הם המדברים . אשרי עין רחמה את כבודם ואח גדלם חופף על עם ה' הם המדברים והמו"רים . ויבחנו את הל"אן הן בני ישראל בשוכה ונחת . את כל ונוכתא . אים אים על דגלו ומתנהו למשפוקס . הם ואירו כוכבים עמשילוקס . עכדי עוברא **רב**

רב העלולים אשר לא עזב חסדו ואמתו . טרם שקטטה ורחה כללאת השונש כבבורתו . דור דור ודורשו דור דור וקמנו תורה שלימה . יולאה כהונומא . לאו וראו כותלו כוח המדרש ויבחו מל"אם זיו ומפיקים . וורו המו"רים ככחה אז כחה עתה כיתר שאת מאירים ככריס . וער בה כרכנו ה' אשר שאיר לנו שריד כהאי תנא רידן חבי"מלך אשר תורה יולאה ממנו לכל ישראל . לתת מקסור לכל שאל . אשר לא ימנו ולא יסרו . כל אלה כבר"ו . ככית מדרשו של **רב**

רב חיליה . קור"פיה מחל"א ליה . כחומרי ובקילו . עמוקות מנלה . מפשט פיעטא ליה . וכי ינלו אנשים כל בעלי אומניות מדוי"נים סחריס . הלו עם הל"ו בדרך החנרים . זס אומר כולה שלי דרעזיה חכיה . פסיק וחני פלוגי חייב ופלוגי זכאו . רכריס המקוישים על הלב רכריס הניחנים מסיני . כמאן דמנחא ליה ככיקיה . האשם שיש לה ויקה עליו ועב"רו חלול"א . מזרו עלמו משים עיינון ויאור את מתנו תורה על חל"אם . גדולים מעשה **רב**

רב מד"ו פו"ר ומו"רה . כל הרבר הקשה כמראה הקשה רכריס סכן עומדים כרומי של עולם קטרוני סרו . כי ופלא כעונו העדה רכה ויס"פיק עלימו פסיקא דרבנן כרנע קטון את מקורו הערה נלה סדור . כשורס לא יכתב בטעם כשוקר הראט את ירו . ויוד מומחה דממוני אנוטי פקיע שמים . כטוב גיטין וקדושין כל"ה נרש ינרש היונו אולמיה . וכי האוש אין ככוהו והלך כדרך מרחק ולא נודע איה מקום כבורו משום עינונא . ככתו הגדול מתור והלכה והיטה ל"אם אחר למאן ריכבי יחנינה . כולסו וקוקין רכור מפומיה **רב**

רב פתח לה פתחא פרשה זו סתומה . תורה סתומה מקראות שאין להם הכרע ואין פתח אותם דרשינכו קראי כסונו חקקן ונס חלכס על הרין ועל האמה חלי חל"אם . מה טובי איה"ליו לא ימוש מתוך האהל מנקוי הדעת ספריו מעידים עליו **יושב אוהלים** . אוהלים כאשר המה בתים מלאים . אכני שוכס ואכני מלאים . כולו עלמא יתאו לחות כנועס ארי דורס חכו ממחקים . קשרא וספריו וחלמודא רכרו עחי"קיס . הילנא רכי ותקי"ף עם מלכוס ויעעלי ארץ . רכרו מווסדים על ארני פו אשרך אר"ן . מרה דרע"א ג"ל ארוננו **רב**

רב נהו"ראו שמנהיר עינו חכמים בהלכה הוואה אומר ברקאי . כולו רבנן דמחויבא לנמריה ולסכריה ליימי מלכו בקדש ראול תנא ויחיב כרובתיה . ראש כ"ד מקריש עלמא דאי אר"ישה מלך כמשפט יעמיד אר"ן היונו רכותיה . טוב הוא לישראל מנלל חמה דנפס נהוריה . אשפ"א **רב** המאודס ונהורא עמיה שרי . הן אלה קלות דרכיו לא סוימוס קמי

רב אמרה לשמעתיים כולוה הלכות פסוקות . מנלה עמוקות . הפותק יד כתשוכה . לארחה ולרחכה . והיה כאשר ורוס ירו כתשוכה נלמח . הלכה רווחת . וכזאת וכזאת הפלוא לעשות (ב)(ב)

דקדוק

לעשות כנופי הכות מעור ו"ר וא"ע ככח דכריס נקיים ? וגם מעור ח"מ והורח חיים דכרי
אלהים חיים . הכל מוק"טר קטור"רת מקוטרת מור ולכונה **מר ואהלות** כהאו ספרא רבא
ספ"רא דמר"ו לכו סוז מפעלות . מעשה **רב**

רב חוקה הולך וחוק מאר כל חיליה לאורייחא . עשות ספרים הרבה ולכדרן שמעתייה כעלמא
ככולסו הלכתא . ויעש מטע"מים מראה פניו כהלכה . משנה שאינה זיובה . על כל
קין וקין מביחם יוסף חלו תלים של הלכה . כל הקרב הקרב ליכנס ללמוד וללמד אל משנ"ס
התורה **פני הבית** לריך לראות . כי שם נראו מראות . וכמהנה וכמהנה ארובה מארץ מרס
ורקבה . דכריס שאין להם קלבה . למד דעת את העם ותורה שם בישראל כח
עשאו הגור לעמו . הארס הגדול כעצמים בישראל גדול שמו . מרגוז הארץ מרעיש ממלכות המאור
הגדול הרב המופלא . וכבוד ה' מלא . הוא אבינו מלכנו נר"ו . ועליו יוצן נורו . אורך ימים
רב בימונו רבות שנים

רב משרש"וא או בעיה למנדע עקרוסו ושרשוסו ארו בן ארו . ואף דלא חזיקיה לרבי ואפילו
מאתרויה . מ"מ טריקוס כמיתקס וכו' כי יעידון ויגידון לרקסו והורחס . הלא המה בספרחס .
וכאשר עיניו קטו : חזיונה משריס . ככהכי הקדש של פעולת לריק שלשה ספרים . ומניויהו אשר
עלו על שלחן הרפוז כקשרי דבי רבי אבא כרא מוכה טובה והדפוס דכרי לריק אכיו וישס באהליו .
משס חבון והרחה ותעור עליו . ואחרון תכיו זה ספר חולרות ארס המעלה אשר העלס ואשר
הכיא על משכ"ח הרפוס הכי קרא שמו **בית אב** וסוא קונטרס רב האובות על הרמכ"ס וכ"י
מפלא לעשות רב פעולות . ואס באחי לספר כשכתיו ולהאריך . מנולת ספר הוא
לריך . וגדול מרבן שמו . טעמו ונימוקו עמו . מנ"ר הרב הגדול . מעוז ומגדול . כמהר"ר **יצחק**
ענתיבי זלה"ה מור זקני וסוא עומר בין ההדסים כי גזא דרחמנא סליק ויתוב
רב בארזא דבי

רב לך מתחיתן קטיוא כי מו זה העלס לא איס דכריס הוא . עושה לו פוחתת פחח לטריקלון .
כסס הגדוליס הוא . דכר זה לתכימין אהמסר נוחיס לו את השכ"ח אלו שראויין להעיר .
וכפרט שכ"ע ידעו יקר הפארת גדולתו סמיד וסעיר . וק"ו כמוני הווס מכחת כהותי . עפרת
דחוחו כרעיתיה . זאת אשיב כי מרוב אהבתו . ורוב ענותותו . כמקוס שאחה מולא גדולתו .
הוא נוה לי ופקד עליו לאמר להוות עם זרווין מקרומיס . ישריס והמיומים . ואף דירענא כנפשא
דלא ירענא לכווי אימ"רא מ"מ כתבתי הני מילי קטני כלעגו שפס לקיים את הגורה . כי הוא
אמר ונעסה לא חענה על **רב**

רב ללו ויעתר יצחק אבא ה' עד מהי עשנת כחפלת עמך . אכיו ראה גם ראה עמך ונחלתך .
השכת חנות אל הא כמה שנין רפרוש ליה מינן רבה העויבה . ואס אין אהס יולא כנוני
לא כנון כחך הא אחתי כביכה . ליקוס ולוקרי קוס כחולת ישראל לאקמא שכונתא . ריה לז"ה
לר"ת סב"ת ירושלס האי מרגניתא . ה"ן בן דוד בל לחיו ונחמוניה . משית אלהי יעקב הדריה
ויקריה וחסניה . והסקית את הערה מוס כשסון ממעייני . כנה נא ליון ומקדס ומלחה הארץ
דעה . ארוני סמלך הושיעס . וכהניס בעבורקס ולווס כדוכנס וישראל כמעמרס וישמחו כל חוסי
לחסוק כנועס מושיע **רב**

כ"ר איש לעיר בכית אבו .

הלעיר יצחק ענתיבי ס"ע

דברי המניה

פני האדם רב אדם כחבל ארצו. לירדוף אחרי הקפו כסף וזהב והענונות בני האדם. יתאו למטעמוקו
 אכול כשר וספה וין כי יתאדם. כונה כיתו כלא לרק ארמון ישה אף נעים ונחת שלחנו מלא
 דסן מערני עולם כל. מנמתו להס לברס. ולא ישים אל לנו כתי הנפש להכין אותם ולסערים
הבית : לחוק את כדק

פני מכין חכמה מועדות אל דברי תורה ס' תמימס. לעבדס ולשמרס בחיפס חיותו על הארמה.
 להקים לנשמתו מוכן טכחס ביסוד מוסר על אדני פו לשס שכו והחלמס. גדול
הבית : יהיה כבוד

פני נרוב יודע דעת להשכיל להטיב לאלף. מחכמתו חכמה מפורס. יפתח את אולרו ובתי נכחתה
 אל כל הספץ לחסות. חתט שפירוס. דלתיו לאורת ופתח למען יחכס כינס יתירס.
הבית : עמו כמחילתו מהספ אורו

פני אדם סמעלס הכינו וראו כחוס מאירות. כמעון סמדע דורס מבונס מכל טוב שחיס חוכרות.
 ספרים כפחחיס לחדרוס ועלוות מרווחיס **פני הבית ובית אב** מלאיס ויו
הבית : ומפיקיס אור יקרות. כחמלס

פני דל ססר חכונת יקדמו חוס לבא. להרוס קול דכרות שחיס. שור קדש חורה וקול זמרה
 כחטורות וכמלחיס. לשכת ולפאר את מעלת סרב סמחכר נרץ גדול סנחמר **כאברהם**
 אהוב וקכוב וכחמר לנו לעיניס. סלס זס דכרו חלוקי סוף יערב עליו סתיו מנחס
הבית : קטנה אשר הקרבתו סחס

בחק תבל תנומתו :
 ובו ירבה כבוד ביתו :
 וציוריו לתפארתו :
 כלי יקר לעמתו :
 ובס ימצא מנוחתו :
 הדר רוחו ונשמתו :
 בטרם עת נסיעתו :
 אשר תשכון ביום לכתו :
 ערפל היא חתולתו :
 ומלאך אל רדיפתו :
 לקץ דבר בראשיתו :
 ובית נפשו מגמתו :
 בהר קדש יסודתו :
 בצל שדי יחירתו :
 וצדק רב גבולתו :
 מעון היכל תבונתו :
 זהב אופיר בקירתו :
 בשר אכלו ויין משתו :
 יפתח למסגרתו :
 בממתקים בטירתו :

אנוש שוכב שנת הבלו
 וירדוף שוא לקבץ הון
 ויתגאה בטוב בנין
 חדריו עם עליותיו
 ובס ישיש ויתענג
 וישלך אחרי גון
 ולא יחשוב ליסר לה
 מקום מושב מלון משכב
 ואז תתעה כאיש נודד
 באישון ליל באין משען
 ואיש מבין אשר יצפה
 ברע ימאס ויבחר טוב
 יקימהו ביראת אל
 ובו תחסה ותתלונן
 חזו אדם כליל חכמה
 והוא בנה לתלפיות
 באבני שש ושור רקמה
 ושם הכין עלי שלחן
 כבית אברם בכל צדיו
 להשביע במשמנים

דברי המגיה

רעבים גם צמאים שם
לכל שואל בלב נדיב
פרי מדע וניב חכמה
פני בית נחלת האב
יעטרם בזר השכל
ונחמדים לעין כל איש
דבריו הם מתוקים לו
ראו אישים בני דעה
ובאו בו להתחכם
וכל סתום בעין משפט
ויד משה פשוטה היא
אשר הראה בנו יקיר
והוא הפיץ בכל הצות
אשר היה ערן גנוז
וצור תמים ישלם לו
לונסיף על שנות היין
אכן יאמר עלי זרעו
ולא תמוש דבר תורת
ודור ודור יעידון כי
עדי יחמול עלי עמו
ונרחיהם יקבץ חיש
ויקים את רביר קדשו

בבוא לדפוק עלי דלתו :
ימלא את שאלתו :
ירוה כל מסיבתו :
יהדרם במשכיתו :
פמורי ציץ ידיעתו :
אשר יהגה בספרתו :
כסן מדבר בעת דדתו :
יפיו ביתו ותועלתו :
במכלולי שלימותו :
יהי נפתח ביוני התו :
באון יצחק וחזקתו :
יכבר אב בנינתו :
מאור יפעת תעודתו :
במטמוני סגלתו :
שכר חסרו וצדקתו :
ויסך לו באברתו :
בריתו היתה אתו :
אמת . מפיו ומצותו :
לעולם היא ירושתו :
וצאן ידו ומרעיתו :
אלי ארצו וממלכתו :
בעיר ציון מעונתו :

הנשיב אברהם ברוך פיפירנו ס"ט

ספר פני הבית

על טור בית יוסף ושלחן ערוך חשן משפט

סימן א

(א) סעיף א' כ' ו' תחיתת אמת סני וכו' כ"כ וכו' שכן פירושו לאפקדי אס דן דין בשקול הדעת כגון דפלוני תרו תכאז ותרו אמוראיו וסונין דעלמא כך אזלא וכדיין פסק כך אינוה לאמתו דהא לא ידע שהאמת הוא כך דק קוניא דעלמא כך הוא ולא הוי לאמתו דק באשר פסקו דין אמת וכדור כ"כ הרב תי"ט כשם הרב גור אריו וגוראות נפלאותי כדבריו הלא קמאידאמר' כפ"ק דסנהדרין דכל דיון שאינו דן דין אמת לאמתו גורם לשכינה שתתלק משראל דכתוב משור עניינ דאיך יתכן משום זה הדיון שעשה כדיון וכסורה וקיום מלות חכמים כעבודו שתתלק השכינה משראל ואדרבה או מתכמתו כדבוסק דהיון הפך קוניא דעלמא הוי עושה בשקול הדעת ועוד מאז משור עניינ איכא בוק אס פסק כסוניא דעלמא כיון שכן דאזי שער' שכינה כעבור זה הדיון שפסק כיון דאזי שער' שכינה כיושראל כעבורו דהכי קי"ל שכן לדין לפשוק כסוניא דעלמא והנה כאמת שראיתי להגאון מהרש"א בפ"ק דכתרא ולהרב בני שמואל שהקשו על הכ"י שכתב שאס דין דין אמת הלא שנתרף ההכת הדיון לוכאזי שאין זה לאמתו מהאי קוניא דאיך משום חטא קל כוס יהיה גורם לשכינה שתתלק וכו' וגם מאז משור עניינ איכא אכרא דלזה ו"ל עפ"י מ"ש הטור לקמן בסיומן ו' דאס אינו אוהבו ושניא כ"כ אין לדנושא ולכתחילה הפילו אינו מכיון להטות דהיון מתוך שלכו נוטה לזכות לאוהבו וכו' אינו יכול להזיז דהיון לאמתו ע"כ הוי מוכאר כהטור דאינו יכול להזיז דהיון לאמתו ואפי' שאינו מכיון להטות דהיון ואס כן מאז דקאמר הכ"י שאעפ"י שידון דין אמת היינו ר"ל שאינו מכיון להטות דפ דהיון ולעקש האמת ולשי האמת דין אמת מקרי כיון דכדועבד דהיו דין ואפי"ה לא מקרי לאמתו האיני וכול להזיזו לאמתו אמת נמור וא"כ זה פיראזי שעבר אדרבנן גורם לשכינה וכו' וזולא תקלה מתחת ודו ושור איכא משור עניינ אבל להרב גור אריו קשה דל"מ דיקא איסורא הלא אדרבה מלות קא עבד שקיים מה שאז"ל טוב התכונתו ועיניו כדבריו הרב תי"ט ומתוך דבריו אני למד ליישב קמיהתו וזהו וקמיהת המהרש"א ומהרש"א ו"ל הכו"ל ו"ל הרב תי"ט ושני הפירושים אינם עליון ומתווכחין הלא לגמ' שכתב אבל למשנתו דמיתו לה מקרא

וכו' לכך כ"ל דמתי' לאמתו ולא לשורו עש"כ וא"כ שפיר ו"ל רכי הוכי דחלוקה משנתו דקא' דין אמת לאמתו מההיא גמ' דשכת אף על גב דכתב לישנא איתמר ה"כ ו"ל דההיא מומרא דסנהדרין דהיא אמוראי חלוקה מההיא כדמיתא דשכת וכתרא דההיא דסנהדרין איורי כמו שדן שלא כדיון דומיא למימרא דכתב הכי דקאמר כל דיון שנטעל שלא כדיון וכו' כלל"ד ליושב ועיין להרב כות דוד ת"כ מה שתי' לקושית המהרש"א וארואה יראה דכדיו מרן לא יוכלו פי' זהוהט"ז תי' שלא יהיה הנאה בלבו לדיון כמה שזכה לזה ודבר זה נראה שאסור משום שלכו נוטה לזה יש לחוש שפעם אחרת יעשה הדיון כשכילו כי הוי כנוגע בדבר וזהו שדקדק הכתוב ואמר עתה אקום וגו' כלומר עתה אע"ג שאין כאן שור וגו' כשכיל מה שאני רואה מה שיהיה לכסף משור עניינ וכו' עכ"ל עש"כ ודבריו לכאורה הם תמוהים דהוכי פי' רגש על העתיד לרעה והכתוב אומר וירא און ולא יתכוון ועוד אדרבה מקרא אפכא משמע דקאמר בתחילה משור עניינ ואחר כך כתיב עתה אקום ומה שהביא ראה מלאת עתה אינה ראה דיו' שפיר דכוונת הכת' לו' דמיר השכינה מסתלקת או אדרבה לאשמעי' הפך דבריו עתה אקום ולא קורס לכן ולולו דבריו ו"ל כלל"ד לו' דה"ק כל דיון שמגדף אהבתו לזכאי גורם לעתיד להשכינה שתתלק מן ישראל דיש לחוש כאמת שפעם אחר יעשה הדיון ואז השכינה מסתלקת וכל הכוונה להזהיר שלא יהיה נמשך תקלה לעתיד שיבא לתעות הדיון ואז יהיה שור עניינ וזהו מדוקדק אמרו גורם וכו' ולא קאמר משלק שכינה הלא גורם לעתיד כלל"ד נכון ולק"מ על הכ"י ודו"ק

(ב) שם בזמן הזה רכין וכו' דיני הוראות והלכות וכו' כ"כ והנה נוקין דאש וכו' דשכינתו וזאת כהו"כ וכמו שכן העליתי בתשוב' כח"מ סימן א' דלא כמהרש"ל שכתב שאין דיון עש"כ ודוק ומסויס הטור שם דשליחותיהו דקמאי קא עבדין וראויה בתשובות הרב גור אריו כ"ל ג' ס' ע"ו ו"ל וקשה כדיון דכבר מתו ההיוניס המומקיס שהיו בא"י לא יקד למומד השתא דעבדין שליחותיהו דכיון שמתו פסקה שליחותיהו ובכל מקום שהוכר בתלמוד לישנא דעבדין שליחותיהו בכותו הזמן הוי בחינא אבל השתא דליכא מומחין כלל איך יזקק לו' דעבדין שליחותיהו דקמאי ול"ע עכ"ל ותלמידי אינם על הטור

שכתבו על הש"ך ו'ל דבריו אלו הם הפך גמרא
ערוכה ככ"ק דק"ו ורס"ט דגולן פטו' מחשלומו
כפל וכן פסקו כל הפוסקים ו'ל והעלם דבר הוא
זו מהש"ך עד כאן דבריהם ואחרי המחילה
מכבוד עלמתיקה הקדושים שלא עיינו כלשון
הש"ך הקודם סמוך לזה שכתב ו'ל ו'ל דמתחלה
כתב קנס גדולות וכו' או גזל בענין דמחייב
כפל וכוונתו מכוונת כמ"ע בענין דמחייב כפל
ר"ל דיש גולן דמחייב והיינו לטעם מזוין גולן
הוא ודינו כגנב לענין כפל וכמבואר בהרמב"ם
וכל הפוס' ו'ל ומן פתימת עליהם איך לא חסו
על כבודו של הש"ך ועשו אותו טענה כדון כבוד
ופשט כזה וז' עושיין כתובותי ח"מ סימן א' מה
שהאכתו כזה עש"ב :

(1) שם אפי"ו וכו' מניין אותו עד שיפייס
וכו' כ"ב כתב מהש"ל ו'ל דלאו ככל
הקנסות מניין אלא דוקא בקנסות רחלות דאית
כחו ח"כ אבל בקנסות דלית בהו ח"כ כגון
תשלומי כפל וקנס דאונס ומפלה וכוונתו אין
נזקקין כלל אפילו לגדות וכן חזי נזק דתקון
ע"ש וכבר הארכתי בתשו' שם ודחיתו כל דבריו
בראות נכונות ודוק . כתב הרב כהנ"ג ו'ל
ויש לתמוס עליהם איך לא השגיחו בדבריו רבינו
כעש"ט בסיומן ת"ך וכו' עכ"ל ולא ירעו תמיהא
זו דאע"ג דאפשר הר"ש חזר בפסקיו מ"מ
כיון דהרי"ף והרמב"ם ס"ל כמנהג שני ושיבות
והר"ש"ט בתשובה הכי ס"ל בודאי כגון דא למ"ש
כתשובה אלו שומעין ולא למ"ש בפסקיו שהם נגד
הרי"ף והרמב"ם ומלורף להו הרשב"א ו'ל והרא"י
על זה שהרי הרש"ם ו'ל ביד סימן רי"ב הכין
דדבריו הנאונים הם מן התקנה לדין גמרא וכו'
ע"ש הרי שפסקים לנהוג כהרי"ף והרמב"ם אף
על גב שראה הר"ש חולק עליהם וכן בסיומן ק'
ובסיומן ק"ץ הביא ס' הרי"ף של מנהג ב' ישיבות
ומכ"ש שכולל לומר דס"ל דלא פליג הר"ש"ט עם
הרי"ף ומ"ש ולא נהירא לא"א דוקא על מה
שהוסיף הראב"ד לומר דאם יש לקנס קלכה מניין
וכו' וזכה השו"ת שכותבי עם פסקיו כמבואר
בהרב הרי"שה ע"ש ומ"ש הטור בסיומן ת"ך ואני
כתבתי למעלה וכו' ו'ל דכוונתו שהביא תשובה
רבי' הוא דס"ל ראפי' רפוי ושבת נובין בזמן
הזה וכו' וע"ז כתבואני כתבתי וכו' כלו' שחלק
עליו כזה וס"ל דאין נובין בזמן הזה ועי"ל
דמ"ש ולא נהירא קאי גם לדברי הרי"ף אע"ג
שכתב הר"ש"ט ואפשר וכו' בדרך אפשר אמרת
אבל האמת אינו כן דפי' דתקנת הנאונים לגדות
מ"מ לא כמ"ש ה"ה דבעני ליתן שיעור מאי
דחיי דמשמע שצריך ליתן כל הנזק אלא דתקנת
הנאונים רבעי ליתן שיעור קרוב ולא כל הנזק
דא"כ אין לך נובינא גדולה מזה ובהא מורה
הר"ש"ט וכמו שהביא ח"כ דבריו רב שירא וגם
הטור אחר שכתב ולא נהירא הביא דברי רב
שירא משמע דבהא כ"ע מורו וכו' כין שנתמ
דהרי"ף והראב"ד מדינא קאמרי או מתקנתא
ע"מ הר"ש"ט ס"ל בדברי רב שירא ומנהג שני
ישיבות

הטור ב' אס על החו' ו'ל ש"כ לפי כפוף
המגרש ע"ש עם שאינה קושיא כלל שכבר כתב
הר"ן ו'ל בחי' למס' סנהדרין כשם הרמב"ן ו'ל
ואתה סונייא וכו' וזו שאלתו של אבוי לרב יוסף
שאעפ"י שתקנו חכמים שהיה הדין כשד בהדיוות
עדיין איסור זה כמקומו עומד ואין כח בחכמים
לבעול זה הענין ליעול כתרן של המומתין ותי' לו
דשליחותיהו קא עבדינן והם שנתנו כח לדון
כהדיוות הם עלמס מוחלים על כבודם כזה ע"ס
כל הדורות עש"ב הנה מבואר מדבריו דהשתקנו
בהדיוות ומתלו על כבודם עד סוף כל הדורות
ואם כן אפילו שכבר מתו לא פסקה שליחותם
ומחילתם ופי' שליחותיהו קא עבדינן ר"ל רטום
וגזרתם וקנתם קא עבדינן וק"ל :

(2) שם פתוחו ספי"ק אד דברים שאין בהם ח"כ
וכו' כ"ב עיף להרב בעל התרומות ב"ר
ש"מ בר"ה אבל קנסות וחבלות וכו' ועליו
שם הרב גדולי תרומה ואולם משום דחיונין
כהחובל שאלה ליה רב כחמין לר"ח קנסא קא
מגביה בבבל והא ע"כ כשא לאו קנסא הוא
כדפ"ש ו'ל אלא כדכתבו החו' רמז"ס דלא
שכיח קרי ליה קנס אלמא עקר הדבר דקנס
דלא מגביהו הוא משום דלא שכיח עכ"ל ודבריו
תמוהים מחד דמבואר בגמ' רבשת שכיח אלא
משום דלית ביה ח"כ לא דייובין ליה והחו' לא
כתבו אלא משום דלית ביה ח"כ קרי ליה קנס
אבל לא משום דלא שכיח וזו משום קנת נוסחאות
מוטעים שכתב בהם משום דלא שכיח אחמהא
איך לא עייזן בגמ' דמבואר להדיא דרבשת שכיח
ואם כן ע"כ שטענה כפל כספרים וע"ק דהרי
תשלומי כפל דאם קנס ושכיח רבכת' הרמב"ם
ו'ל ואפילו לשי דמסתחו אין ראיה מדבריו החו'
כלום דהם לא כתבו דטעמא דקנס משום דלא
שכיח כמו שהביא הוא חזן מבכורו אלא משום
דלא שכיח נתנו לו דין קנס ור"ל כמו שהקם
אין דנין גס דבר דלא שכיח אין דנין או דלית
ביה ח"כ אין דנין ונתנו לו דין קנס אבל לא
טעם הקנס משום דלא שכיח אלא משום דלא יש
לנו רשות לדון דיני קנסות דהו מילי דשררה
ולייבין ממחיים גם מה שהביא ראיה מתוס'
סנהדרין אינא ראיה כלל על דרך שכתבו וזו
כבוד ופשוט ודוק :

(7) שם ארס וכו' ובש"ת וכו' נ"ב לפיכך
מ"מ ש כתבתי אשירי דאפילו כשכתבתי
דין בזמן הזה ועבדינן שליחותיהו וכוונתו לא
ירעו מה יענס הנסות אשירי כשנאוי ערוכה
בהחובל דמבואר שם לפי דרבשת אף על גב
דשכיחא לא עבדינן שליחותיהו משום דלית בה
ח"כ ופסקיהו כל הפוסקים ו'ל וע"ז :

(8) שם וכן מי שנכב או גזל וכו' וי"א וכו'
כתב הש"ך דס"ל להמחבר כדעת הרמב"ם
וכו' והא דאמרינן כגטין וכו' דגולות וחבלות אין
דין דלא שכיח היינו הקנס מנולות כגון תשלומי
כפל ד' וכו' וכו' רה"ל לא שכיח וכו' עכ"ל .
כ"ב ראינו ככ"ק להרבניס המו' מהר"ו קלין
ו'ל והמל"ס הלכה ו'ל שני גביאים כגטין א'

מוסר אבל היבא שאינו יכול לברר ולהגיל בדיונו
וישראל וקקטו ע"י גוים ומחוק כך העלילו עליו
והפסוקו לא היו אלא נרמא כגויקין ופטור כ"כ
מהרש"ל ז"ל ודלא כהכ"ח שקייבו אדינא דגרמו
דלא דמו למוסר דמקלא קלו ליה פדבדו' והתניא
מתנו איך לא זכר דברו מקרא' ולעשות הוה לו
לפניו ולחלוק עליו כמנצחו :

אמנם מ"ש עוד מהרש"ל דהיבא דיש לו
פקדון אגל חכירו ואין לו עדים
ויכול לטעון אגל חכירו והיבא שהוטאו
מירו כודע לכל שזה פקדונו וזה שהיה אגלו שוב
לא היה יכול לטעון עליו כלום כזה כ"ע מורים
דיכול למעכד דינא לנפשיה אפי' ע"י הכאה
והפלה וכו' והוה כגאון דאית ליה פקידא ומותר
לר"ה עכ"ל לכאורה קשה דה"כ גאון מקשה רב
כהפא שס בגמ' אדרכ יקודה שאמר לא עכוד
דינא לנפשיה ככריותא דקאני בן קב כנ וכו'
והולך לשנוי דההיא ויודיאה היא ליגני דאיווי
בכה"ג שכתב מהרש"ל דבזה כ"ע מורים . וי"ל
כפשיטות עפ"י מ"ש חת"ו שס דהיבא כריותא
איווי בדליבא פקידא מראסר לוכנס שלא כרשות
ע"כ ור"כ לא מצינו לאוקמו להכריות' בכה"ג
שכתב מהרש"ל דה"כ אמאי אסר שלא כרשות איך
שויה אנו קי"ל כד"כס"ל דעבד דינא לנפשיה
אפילו כמקום דליבא פקידא וכדפסקו כל
הפוסקים ז"ל :

ועפ"י הקשה מהרש"ל ז"ל כה"ג סימן כ"ב
על מה שכתב הרמב"ם ז"ל כה"ג
מהלכות עבדים הלכה ה' נרצע וכו' דל"ל משו'
שגאסר וכו' ותי' דתי' ר"ן וכו' אבל אינרשאי
להכותו וכו' דהוא כמקום פקידא שרי להכותו
וכו' ע"כ ולע"ז שדבריו תמוהים משמ' בגמ'
דלר"כ היבא דליבא פקידא ודאיבא פקידא שוין
דהא קאמר כגמרא לא אשגח ביה שקל וכו'
מחיה וכו' למחיה אפי' למ"ד לא עבדן דינא
לנפשיה ר"ל שאינו יכול להכותו כמקום פקידא
מירו משמע דלר"ן אפילו כמקום דליבא פקידא
יכול להבזוי דפמה מהדוחא שפדש מולת עבד
דינא לנפשיה כתי' גונו דכמקום פקידא אפי'
הבאה וכלא פקידא דס' ליה לר"ן דעבד דינא
לנפשיה היינו בלי הכאה ופיה לו לר"ב נופיה
לפגנו בין היבא דאיבא פקידא לליבא פקידא
בענין הכאה וחכלה ועוד כשהקשו בגמ' מהשאי
כריותא דנרצע וכו' אמאי לא קאמר וליעמיך
היבא דר"ן מי נוחא . ועוד אי מצד הסברה
אלא יעבד על לאו אס בן ה"ג אסור לאכר
ממון חבירו ואיבא לאו ויהא דאיו לס' מהרש"ל
ז"ל דכמקום דליבא פקידא אלא טורח דוקא
אסור לאכר ממון חבירו והא ליתא דמבאר שס
בגמ' להדיא דאפ"ל אכר ממון מותר ומאי אולמי'
דלאו זס מלאו זס :

וראיתי להלח"מ שס חת"ו דרבי' מפרשכו'
ע"ש וגם חת"ו זה אינו נחלידמנ"ל
להמקטן להקטן דבריו ר"כ ומכ"ל דאינו מרעה
ר"כ להכריותא דיכול לנפשו בו דהא ר"כ סתמא
קאמר עבד דינא לנפשיה ואי אמילת נפשיה
קא

ויכות כמ"ש רב סורא ולפ"ז אינו סותר הר"ה א'
כתשובה למ"ש כפסקיו דהא היבא חר"ף הוא
למור ממנו דמכרין לנפשו אגל אה"כ
כמו שכתב יטורא כפסקיו דכני ליתן שיבד קרוב
לא שיבד טלס כפשט לשון חר"ף ואס בן מ"ש
ואינו כתבתי למעלה וכו' ר"ל איתן קרוב לשיבד
ולא כדמשני מתא' רבי' האי ורב למת דמדנין
אותו עד שיפיק גס מ"ש חרב כנה"ג ז"ל שהר"ה א'
לא כתב על דברו הראב"ד וכו' נעלם מכת"ר
מ"ש הר"ה א' להדיא בפ"ק דכפ"ק שדחה דברו
הראב"ד ז"ל ע"ש ועיין כתשובה סי' א' שהארבתי
בוה ע"כ ודו"ק :

(ז) ואס חפס וכו' ל"כ פי' ואפי' הכפל וכ"כ
סמ"ע וכן משמע לסדוא כדבריו הרמב"ם
כפ"ח מה' שאלס וכן פסק חר"ף והר"ה א' ז"ל
להדיא דלא כהרמ"ם דס"ל דלא מהניא פקידא
ככפל ומוה יש לתמוה עמ"ש הס"מ מב' קיומן
שמ"ח דדעת הס"ע כהרמ"ה ע"ש נרנא' מדבריו
שס' שלא דהא מאן דפלוני על הרמ"ה כ"כ הר"ה א'
ז"ל דוקא וליתא דכסדוא פסקו הרמב"ם וחר"ף
והר"ה א' דלא כהרמ"ה ז"ל ומרן דרכו לפסוק
כוותיקו כדורע וגם איהו עלמא סותר דוד' אדורי'
מכאן לסי' ש"מ וכו' ע"ש וק"ל :

סימן ב'

(א) סעיף א' כל כ"ד וכו' כ"כ אלו הפדוים
העובדים עבדות כוד רמא מיוסרון
ועונשים אותם ואין אנו חוששים לשמא יגמרו
דאס ואף שאמרו שימירו ראוי לעשות מה שמוטל
עלינו ואס' ולא ואנחנו כושענו מעבדות
הרבי' ז"ל ולי' ופוסקים ז"ל . אבל אינו קוים למחות
כוד אחרים וליבנס כפסקי סבגס אז הפסד ממון
הדוק ש"ל ככ"י :

סימן ג'

(א) סעיף א' אין כ"ד וכו' ואפי' הדיוטו' וכו'
כ"כ כתשובה ח"מ סימן כ' העליתי דלא
כסג"ך שכתב דלא מצי' המוחזק לו' קי"ל כהרמ"ה
ז"ל ע"ש פ' :

(ב) בזמן איך דנין דין מומחה וכו' כ"כ מ"מ
רב העיר שמנוהו הקהל לדון ביחודי
יוכל לדון ככפיוהי רמ"מ בן קבלוהו ולפי זה גס
אס טעה ואינו יכול להחזיר פטור מלגלס דהוי
כדון מומחה שקבלוהו פטור מלגלס וגם הסודאס
כפנו חשיבא טורחה וקבלת הקהל חשיבא כנו
שקבלוהו פני' לענין כפיהם והוראה כד העליתי
כתשו' שס סי' ב' שהארבתי שס כוהופרטו' אחריו
ע"ש כ' ודו"ק :

סימן ד'

(א) סעיף א' יכול אדם וכו' כ"כ אס הוה
יכול להגיל והלך לפני הערכאות ולקח
את שלו והעלילו עליו צדק לשלם לו הויקו כדון

קא דיוק המקסן רמשמע דללרכיה קא עכוד
 אכל לגרש העבד מביחיו לא מקרו ללרכיה זה
 אינו דיוק כלל כי אינו רוצה בו עור לישב
 בכיתו כע"כ לאו איהו כעני ולאו אנריה כעני
 ולאו דקא גנב אלא אפילו בלא עינש וכול ארס
 לגרש-חבירו מביחיו כיון שגונא אוחיו וכל איש
 שורר בכיתו ופטרט שזה העבד שכלו ימיו שלא
 יוכל עוד להשתעברט בו כדכתבו התוספו' ושפיר
 מקרו עכוד רינא לנפשיה בו זה זורכו שאינו
 חפץ בו עוד לישב בכיתו ומנ"ל דר' נאינו מורס
 לדון הכריתתא ער שמקסה עליו ועיון להרב
 משנה למלך. והיה ג"ל גם כן לתרץ דלעולם
 דלד"ג יש לו דשות להכותו אפילו היכא דליכא
 פסידא ובהא לא קי"ל כר"ג דהלכה כר"ג ברינא
 אמרו ולא באוסוריו ואם כן לענין הכאה וחבלה
 דאיכא אוסורא קי"ל כרב יהודה דמקום דליכא
 פסידא לא עכוד רינא לנפשיה על ידי הכאה
 וחבלה דבאוסוריא אזלינן כתר הממחור ולא
 קי"ל כר"ג אלא דוקא להזיאו ממנו בחוקה
 כדליכא חשש אוסורא מש"ה כתב הרמב"ם במסר
 לו רבו וכו' דהוי מלתא דאוסורא מש"ה יוכל
 לחבול בו אכל בלא"ה אסור לחבול בו אכל
 אכתי קשה דהו"ל להרמב"ם ו"ל בהלכות סנהדרין
 לפלוני כיון היכא דאיכא פסידא להיכא דליכא
 פסידא וכמו שחקקה מהרש"ך על ע"מנו והל"ח
 כ"ע :

אשר ע"כ גלע"ד דמעקדא קושא ליתא
 דלעולם הרמב"ם ס' ליה כהר"ש ו"ל
 לגמרו דקי"ל כר"ג אפילו במקום דליכא פסידא
 ולא נקרא עכוד רינא לנפשיה אלא כשעושי' מעש'
 כעין דיון לנכות ממון כשביל ממון אחר או
 להכותו כדכתב מהר"ק כשורש קס"א ע"ש .
 וא"כ כיון דקי"ל דכעיון אהפך בעין אס
 כן הא דקאמר עכוד רינא לנפשיה היינו ר"ל
 להכותו ולהפסידו ולעשות מה שיראה כעיונו
 וא"כ מ"ש הרמב"ם ויכול וכו' שהרי נאסר וכו'
 לא לתומרה דאם לא מסר לו וכו' אינו יכול
 לחבול בו אם מסרב ללאת דהא ליתא שכבר
 פסק להדיא בהלכות סנהדרין כר"ג דעכוד רינא
 לנפשיה אפילו שלא במקום פסידא אלא בא הכה
 לאשמעינן דנש אוקמתא של רנב"ו אמת שמוקי
 להאי ברייתא במסר לו רבו וכו' אף כו' לר"כ
 אכריתתא כפשטא שלא מסר לו וכו' מ"מ דין
 רנב"ו אמת והוא גופא אהא לאשמעינן דרשאי
 להכותו כרו לספירו מן האסור דלא תימא
 דדוקא דבר הנוגע לממון נקט לו דשות להזיל
 ממנו אכל משום כבוד שמים הו"ל דאין זה מוטל
 עליו אלא על הכ"ד ואפילו איכא עליו מזונ
 תוכחה היינו כדכרס אכל לחבול בו מכלי דרש'
 כ"ד הו"ל לא קמל"ן דיכול והרשות נתונה לו
 וגם הרב קה"ד שאל כסיון ד"ח אס מותר
 אדם להכות את אשתו אס היא מקללת אביה
 ואמה ופשיט לה מההיא דנרנע וכו' ע"ש .
 ולכאורה יש להקדק על הרב ו"ל רממה נסתפק
 דשאי דיכול להכות מק"ו ומה משום ממונו
 עכוד רינא לנפשיה ומכה חבירו משום כבוד שמים

לכ"ש אלא ודאי ה"ע דנסתפק הרב משום דהו"ל
 נהי דכבוד שמים עדיף מ"מ הו"ל דאין חיוב
 זה מוטל עליו אלא על הכ"ד משום הכי הו"ל ד
 לפשטו מההיא דנרנע וכו' וא"כ גם הרמב"ם
 דפסוקי ככוליה פקא גרנע ועבד שמסר לו
 וכו' מלתא אנב אורחיה קמל"ן דיון דאסור
 בשפחה ויכל לחבול בו אף שהוא דבר שאינו גונע
 לו אלא לשמים וכמו שפסק הרב קה"ד לזהררוא
 ע"ו דאס אוחא דנתכוון הרמב"ם לומר דדוקא
 אס מסר לו וכו' אכל אס הוא גונע לו אינו
 רשאי לחבול בו א"כ אמאי השמיט גם כן קו'
 הא' והול"ל. וכן אס הוא גנב רשאי לחבול בו
 אלא ודאי כדכתובנא דאפילו אינו גנב רשאי
 לחבול בו והכא לגופה אע"פ דין ולא למורקמה
 כנ"ל יסכון ודו"ק :

וראיתי למהר"ק וכו' קס"א שהאר"ק
 הרבה כדון הבכחש דלדעת מהר"ם
 שחביל המררבו דכשהפסן של הגזילה כעין אפי'
 אינו מכורר ע"פ עדים שהוא שלו אלא על"פי
 עלמו וכו' וסקסה וכו' עש"כ הנה מבוחר מלשונו
 דהר"ם וס"ה ורנב"ו קלוגימוס כולה. בחינה שעה
 קיימי דדוקא גזילה וכיונא אס הוא כעין אז דליתו'
 כעין אכל לא נזקף כמלוה אף ע"ג שאינו מכורר
 בעדים שהוא שלו עכוד רינא לנפשיה :

וא"כ יש לתמוס דמאי משני רבינו קלוגימוס
 דהכא לקח זמורות אחרות דמה בכך
 אס לקח זמורות אחרות כיון דהאס לא זקפן
 עליו כמלוה דהא היה גונב שלא מדעת רב הונא
 וגם רב הונא היה מעבב חלק הארים שלא מדעתו
 ואדרכה על ס"ה יש להקשות דמחלף כיון זקף ללא
 זקף דמההיא דרב הונא מוכח אפי' לא זקף כיון
 שאינו כעין לא עכוד רינא לנפשיה אס לא שנהמר
 דלס"ה תרתי כעני מלכד דלא זקף אלא גם כעני
 מכורר בעדים וכיון דההיא דרב הונא אינו מכורר
 בעדים מש"ה א"ל כתר גנבא וכו' ואס כן מאי
 מביא דאוס מהר"ם מס"ה דהוא הפך ממנו ממש
 והרמייחו מהר"ק ראוה ממנה"ס דלא כעני מכורר
 בעדים ליתו מס"ה להפך וע"ק לפ"ו דאס כן
 הוו דברי המרדכי סתין אהדירו הכה הכוזב דכיו
 מהר"ם וס"ה מבלי שום חולק ואלו כהגול כתר
 הכוזב ס' רבי אלועזר מבלי שום חולק דמשמע
 מנה דכעיון תרתי מכורר בעדים והדבר כעין
 גבי ההוא אוחא שהביא ראוס ממנה מהר"ק ו"ל
 וע"ק דנמלא הר"ש ז"ל לחולק עסרבו מהר"ם דהרי
 מבוחר כהר"ש דכעני תרתי ע"ש ואיך לא הביא
 דכיו רבו ודחאם מהלכה כמנהגו :

והנה מהר"ם ו"ל כפרק המניח דהא דכיו
 מהר"ק וס"ל דכולהו מודו דכעיון
 תרתי וכו' וההיא דרב הונא הוו כעין ברור לכל
 שהיה חשוד לכל וה"ע שח"ל כתר גנבא וכו'
 משום שלקח זמורות אחרות ורב הונא סבר מאחר
 דברור לכל שנבכ אפי' דבר אחר יוכל לתפוס
 עש"כ. ולפי דבריו יקוייכו דכיו המרדכי דלא
 סתין אהדירו אמנס קושייא קמיתא עידן כמקומה
 עומרת דכיון דהוו מכורר לכל מה בכך אס הוו
 זמורות אחרות כיון דלא זקפן עליו כמלוה אס כן

שתמה עליו הרב ראש יוסף דשפיר איכא חיי וכו' לע"ד ראון זו תמיהא דהמרדכי ה"ק דכעני' תרתי מכורר וכו' ראש איתא דלא בעני' מכורר אלא אע"ג דאיונו יכול לברר בעדים אלא לפי דבורו יכול למעבד רינא לנפשיה ולהכות ולחבול. כו א"כ לא שבקת חיי לכל כריה דכל אחד יוכה חכירו ויתפוס את שלו וכו' דאיכא חיי דסוף סוף תוכעו בדין ואם נמצא שפושע עמו שלא בדין נוטל ממנו דמי הנאצו וחבלתו הא ליתא דאין שום אדם חפץ לחבול בו ולקוח דמיו חבלתו וכפרט אש היא חבלה דלא הדרג גם מה שכ' דקושיית רבו' קלונימוס אינה קושיא וכו' לדידי לק"מ דרבו' קלונימוס או ק"ל כמחרש"ל דההיא דרב הונא הווי כיווע לכל וכמו שדקדק כן מרכירי רש"י ז"ל אורס"ל כמחרש"ל דאף על גב שאינו יכול לברר ויכול לעשות דין לעצמו וא"כ ממ"כ שפיר הקשה רבינו קלונימוס ותו' דהכא זמורות אחרות :

עוד

כתב מהריק"ו אכל היכא שז לו תביע' וכו' והבין ממנו מהרש"ל דתפוס מהני בגוף הממונ וכו' ואשילו שחפס בעדים וכו' . ורחק דכריו ע"ש . בפרק המניח ובפרק ביבא הרגל באורך . ואנכו שבבד אכרסא תמה בזה דקובי הבין ממנו חן דבר שלא עלה ע"ד מהריק"ו ז"ל דהא כיוס מהריק"ו להדיא וא"כ דבר פצוע שיש לק"ק באותם כלי הקדש אשר חפס כדרך שתועיל תפוסתם עכ"ל וכן העתיק לשונו בד"מ ע"ש והוינו ר"ל או שתופס בלא עדים ריש לו מנו או כנון שהדבר שנוי בחמולות ואין ביד הדיון להכריע דמהניא תפוסתו וכדכ' שם מהרש"ל ז"ל נפשיה אכל הוכא שתפס במקום דלא מהניא תפוסתו אפילו מהריק"ו מורה דלא מבעיא דאסור לתפוס אלא גם מוציאין מידו ודלא כמו שהבין הע"ו דיתא דלמהריק"ו אינו יכול לתפוס אלא במקום דמהניא תפוסתו אבל בלא"ה אסור לתקוף החפץ ממנו כיון דרבו' סוף דריך להחזירו אם לא ברר א"כ הוי כענין גולה ואע"ג שכתב הרב בנה"ג כח"כ בסו' והולדברי כולם כ"ל דלא עביר דוינא לנפשיה להיות מוחק כדו לומר קי"ל הנהנו עכשיו ע"ש ולכא' מרכירי מהריק"ו ורש"ל שכתבו נראה ריכול לתפוס כדו להיות מוחק ויש ליישב בפשיטות דה"ק הרב בנה"ג דלא עביר דוינא לנפשיה היינו להכות ולחבול בחכירו כדו להיות מוחק אבל תפוסה בעלמא שרי . וראותי להרב הנו' כח"כ בסו' הווי קשה וכו' עכ"ל וכן ודעתי כוונתו בזה דהא כתב מהריק"ו להדיא וז"ל וכן אי הווי מצינן למימר וכו' מש"ה הוצרך ר"מ וכו' עכ"ל וא"כ הוויא דרב הונא דומה לזו שאין לו תביע' על אותו ממון ורב הונא סתיל לנפשיה בתורת גוביינא ולא ע"ד לירר עמו לדין מש"ה לא מצי עביר דוינא לנפשיה אבל הוויא דהקמ"ע דאיונו תופסו אלא למשכון בעלמא ואח"כ יורר עמו לדין ולא תפסו לתלוטין כרב הונא וכמ"ש הריק"ו ז"ל שהשוה הלוקח לגוביינא למכה חכירו ולקח ממנו

הווי תרתי לטובתא מכורר לכל ואותו דכרעצמו כיון דלא זיוקף וא"כ שפיר חזרה קושיית רבו' קלונימוס לדוכא ולוכא למימר דהא"ג דמצי רב הונא ככה"ג למעבד רינא לנפשיה אלא ה"ע דה"ל כהר נכבא וכו' משום שהיה לוקח שלא מרעתו וקוי כעין גניבה וכההיא דאמרין בהמניח כן כנ כנ וכו' דה"כ מעקרא ל"ק קושי' רבינו קלונימוס והו"ל לשנווי כקטור דהכא רב הונא שלא מרעתו הווי עושה ועוד איך קאמר משום שהווי זמורות אחרות אפי' הווי אותם זמורות עצמם כסתא אסור ועוד דמתקמא אפילו שהווי לוקח זמורות אחרות הווי מוריעו וגם הארים ודאי הווי יודע שיש לו חלק בזמורות וידע דמש"ה רב הונא מעכב עליו חלקו משו' שחשדו כנכב ומש"ה הלך הארים וספר לרבנן . ועוד הרי כתבו החוספסות ריבא דאיכא פקידא נכנס שלא ברשות וה"כ הוויא דרב הונא שהווי נוכח שלא מרעתו שרי לוקח אש הווי זמורות עצמם :

עוד

כתב מהריק"ו לא נוניא לעו וכו' וכחכ עליו מהרש"ל אדרבה מחוק קושייתו אשכח פרוקא וכו' ולכאורס שכוונת מהריק"ו מבוארת דה"ק ראש איתא דכענין תרתי אש כן כהל מהלעו על אותו זיוק ונאמר דאוחס זמורות לקח אבל אינו מכורר . לכל ולא נומא שלקח זמורות אחרות דהשתא עביר תרתי לגרועותא חרא שאינו חפץ לעצמו וגם אינו מכורר רס"ל למהריק"ו דההיא דרב הונא משמ' דאיונו מכורר לכל ואולי דרס"ל ז"ל לשטתיה אויל דהווי דרב הונא הווי כמכורר לכל וא"כ ע"כ דריך ללוקמה בזמורות אחרות משום דה"כ מצי שפיר למעבד רינא לנפשיה כיון דהווי כמכורר לכל ואותו חפץ עצמו ומה שלא לוקמה רבינו קלונימוס אשכא באותו חפץ עצמו וכאיו מכורר משום דהשתא הווי לעו גרול ותר ממאי דהווי אשכא :

אמנם דא עקא על מהריק"ו דהיכו קאמר לא נוניא לעו וכו' דהא כהדיא מש' כנמרא רב הונא לקח זמורות אחרות. וכבר תמהו בדבריו הרב ב"ש ז"ל וסרב משנה למלך ז"ל ואולי יש ליישב בדוחק דהא"כ דהווי מקום לפרש אומרים ז"ל דלא ויחב מר ששא וכו' פי' דלמה לקחת מה שנכב מתך כיון שאינו ברור לכל שנכבו אלא עפ"י דבורך א"כ הווי זה ככלל חלקו והווי ממש כמו שלא נחת לו חלקו כיון דאיונו ברור ואיך יכול להוסיפו ממנו בדין . ואח"כ אלו נטלתו כדו לעמוד את"כ עמו כרין וחה נאמן ממנו שפיר אבל מכיון שלקחת לגוביינא איך תקח רבר שאינו ברור לכל לגוביינא מכלליו חעמוד עמו כיון ומצי דקאמר קבילנא עלי היינו שמכאן ואילך לא אעשה עוד כזה ואף דפשטא רבמרא לא משמע הכי מ"מ נסכול דוחק זה שלא להגריל הלעו על אותו זיוק . אמנם מה שתמה מהרש"ל עליו דאש כן לא שבקת חיי וכו' רבר ה' כפיהו אמת שכן כתב להדיא במרכירי שלפניו וז"ל אבל כשאר וכו' דאל"כ לא שבקת חיי וכו' ואין ספק שזאת נסתא חזמתית שזמרגת לפני השאל דמהריק"ו ומס

ממנו ז' ע. וראויה להרש' ל שכתב סס דהיכ' דאינו
 יוכל לברר כעדים שזה החפץ גזלה אסו' לתפוס
 לכתחי' ע"ס . וקשה כיון דכרור לו שזה שלו
 זלית ליה עדים למה לא יעשה כל טרדקילתופסו
 ממנו כדי להיות זוכה כדון מרין מנו ואין לך
 פקידא גדולה מנו שאם ימתין ויבא לב' ד' וכפוד
 כו ושוב לא יקח ממנו כלום וכבר מבואר במ'
 דכמקום דאיכא פקידא לב' עכיד רינא לנפשי'
 ואילו לשיטתיהם אילו שתמה על הרוק'ו במ"ש
 דלרעת מהר"ם ז'ל רעכיד רינא לנפשיה אף
 כדבר שאינו מבורר כעכיד אלא לו רוקא וכחכ
 עליו מהר"ם ל' דרבריו תמוהים דא"כ לא שכת
 חיו וכו' וה' ג' אפילו כתפיסה בעלמא לא שכת
 חיו דכל א' יתפוס משל חבירו ויאמר רירו הוא
 ויזכה בטענת מנו ומוזה הטעם עלמא קשה על
 הכ"ח שכתב שגם 'יוכל להכותו וכו' ולתפוס
 ואם לא שכתב חיו וכו' ומה שכתב דאיה
 מהמדרכי אונה ראוה רלא קאמר אלא רנאמן
 כמנו אבל להכותו או לתפוס לכתחי' רשרו לא
 קאמר אמנם ממ"ש המדרכי סס ז'ל ואם יש
 עדים שתקף וכו' לכאורה משמע דה' קראס יס
 ע"דים לאו כ"כ ותייב להחזיר לו החפץ שתקפו
 ממנו וממילא ג"כ חייב ככל היזק שנעשה
 ע"ו אבל אי לוכא עדים וכו' וה"נ נאמן כמה
 שהפסידו עכידו הפסידו ממנו דלא הפסידו ואינו
 חייב לשלם ההפסד וממילא גם כן אם עכר
 והכחו ואמר שכרין הכחו כיון דלוכא עדי' שטור
 כמנו שלא הכחו ואם כן ממילא משמע בסברת
 הכ"ח יוכל להכותו וכיון דיש לו רשות להכותו
 מש"ה נאמן כמנו רלא הכחו אמנם אכתי יש
 לירוח דלעולם אסור להכותו וממילא גם כן
 אם הפסידו ע"ו גוים חייב לשלם והא קאמר
 המדרכי נאמן ואינו נאמן היינו לענין החפץ
 דאם נאמן אין צריך להחזירו אבל אה"נ לענין
 הכחה או לתפוס ע"ו גוים כהא לא רבר המדרכי
 דפשיטא דאסור וכמ"ש המדרכי משום טעמא דלא
 שכתב חיו וכו' וכן כתב הט"ו לרעת מהרוק'ו
 ודקדק בן תרברו הטור ז'ל וא"כ אין לומר
 על אכ"ח כזה שהיא כנגד מהרוק'ו והאסוק'
 ז'ל ומה גם דלמהר"ם ל' דאסור לתפוס לכתחי'
 אפילו בלא הכחה אם כן דייור לתפוס סברא
 סמאלועת דהכחה אסור אבל תפיסה אפילו
 לכתחילה שרי כנלע"ד . ודרך הגב ראיתו לר"י
 ז'ל פנמרא דמ"ק על הסוף דאמר' סס ד' וירכז
 מרכבן עכיד רינא לנפשיה כמלתא דפסק' ליה
 שכתב סס ר"ש ז'ל לענין להוויא ממון ולויער
 מאחו כרבר שכרור לו הרין ווויא מכ"ח כע"כ .
 זכ"כ הרא"ש והר"ן שטמו ע"ס והקשה עליו הר"ן
 ז'ל סס דמאי אריוא ת"ח אפי' כל אדם נמי
 דהא קו"ל עכיד רינא לנפשיה וי"ל דלרבותא
 קאמר ת"ח דאפי' ת"ח שצריך שיהא נח כמשאו
 וכו' עכ"ל . וראויה למהר"ם הלוי חלק ז' ד'
 סימן ע' שתמה עליו שזה נראה הפך כל הפ'
 ז'ל שכתבו דהיהו דהמניח דר"ל רוקא כחפץ
 מבורר כנון שכל גזול וכו' אבל למשכנו כשכיל
 אובו לוח ליה רשות רמשה ערוכת בפר' המקבל

וא"כ כיון דרש"י ז'ל פי' לענין להוויא מכ"ח
 אף הקשה דאפילו כ"ע נמי הא גבי הלוואה
 כאינוס דעלמא אינו מוויא אלא על פי כ"ד
 עכ"ל ולעד"ן אחרי המחילה לק"מ דמ"ש רש"י
 להוויא מכ"ח כע"כ לאו למימר דיכול למשכנו
 כעבור חוכו או לגבוויא דזה אפי' כת' חאסור
 דמתני' היא לא ימשכנו כחוכו ל"ס ת"ל ל"ס
 שאר אדם אבל כוונת רש"י כדורה כמאי דקאמר
 ולהוויא מכ"ח הוא כוונת דשרי רלית כיה ליתא
 דלא ימשכנו ונווני עובא איכא כנון שמחוייב
 לו מחמת שהוא ערב או משכירות וכמ"ס כס'
 ידאוס דאם החוכ שבר גמולו או פונדק וכיוצא
 עכיד רינא לנפשיה ע"ס ככ"ח שכתב דכריו
 או אם היה כבר פקדון כירו וכו' הלוואה
 ממנו יש לו רשות למלוה לעכב עליו עד שיוויא
 ממנו מה שהוא חייב לו ואם בא לקחת אותו
 כחוקם יכול המלוה להכותו כדי לרשותו מעליו
 אם א"ל לו כע"כ ואינו צריך לטרוח ולבאל"כ ד'
 וכן אם מלא כירו מעות בעין והלוה רוצ' לרחותו
 כדי להוויאם ויכול לוקחם ממנו כע"כ כיון דאינו
 צריך שומא ולושגא דרש"י שכתב דמתחייב לו
 כו"ך מעיקרא לק"מ רי"ל כוונתו דמתחייב לו
 מכא גזילה או ממקום אחר ולא ס"ל לרש"י כס'
 ה"א שכתב מור"ם ז'ל דאם נתחייב לו מחמת
 גזילה דלא עכיד ד"ל ואפילו הר"ש שב' מכ"ח
 ז'ל דל"ד דהשתא קרו ליה כ"ח מחמת שכתב'
 עכשוו נתחייב לו ויש לו עמו דין אבל אה' דנלאו
 מחמת הלוואה ואת'ל מחמת הלוואה היינו כנווני
 דכתבינא דמותר :

ואיך

שיהיה מבואר מדכריו הר"ן דהא דקא'
 רש"י ז'ל מלתא דפסקיא ליה שכרור
 לו היינו שהוא כרור לו שיכול להוויא ממנו או
 הים עומד כדון מהדקשה מאי אריוא ת"ח וכו'
 וא"כ נחה שקטס תמיות הרא"ש מעל פרש"י
 ז'ל שתמה עליו דאם הדין כרור לו אינו כרור
 לאחרים ועור אף שהדבר כרור אין אדם דן
 דין קרובו וכ"ס לענמו ע"ס נראה שסבין מדכריו
 רש"י שאם תבעו אחר כך הנכתב לירד עמו
 דין אינו מתחייב ללכת דהוא נאמן כמה שפסק
 ואינו צריך לגלות טענותיו לכ"ד משום הכי
 הקשה עליו :

אמנם

עפ"י דכריו הר"ן ז'ל ל"ק דהכא לא
 התיר לת"ח אלא כנוונא דשרילשאר
 אינשו והיינו דהוא דבר המבורר לכל וגם אחר
 כך אם יתבענו דין מתחייב לילך כדי לברר
 שעשה כדון ה"כ הכא דומה כדומה ואם כן לא
 מקרי שדן דין עצמו וגם לא שידך לומר אם
 כרור לו אינו כרור לאחרים דסוף קו"מ א"כ
 מכרור גם כן כדון ולפי הכנת הרא"ש כדכריו
 רש"י ג"כ נחה תמיות הר"ן דרוקא ת"ח שרי
 ככה"ג אבל לא אחריו :

ואיך

שיהיה דלפרש"י ז'ל כפי מה שהבין
 ממנו הר"ן ז'ל תמיהא לי מאד דאם
 כן אין מקום לחאי מומרא כלל במס' מ"ק אלא
 הו"ל לתלמודא להכותו דכריו רב יוסף הללו כס'
 המניח נבי מלתא דר"ג ור' יהודה לאשמעוין היא
 דכותא

רבותא דאפילו ת"ס עבד דונא לנשאי ולא כמ"ק
שאין עס מקומה וז"ע :

סימן ה'

אסור לרין כשכת וכו' . כ"כ אבל לקבל
טענותיהם ולשקוק הרין אחר השכת
שרי כן משמע מדברי הרא"ש בפ"ק דכתובות
ותמה עליו עש"ג והא חיישין שמה וכתבו
הדיונים טענותם ועוד למה לא יהא אסור מטעם
ממלאו חתך עש"כ ולצדן ליישב דכוון דאינו
לקבל הטענות אלא לפני הכע"ד וסופר הדיונים
שכתב מפי הדיונים לא חיישין שכולם יחד
ישכחו וכוראי הרב רבי . אהרני וזה לא עדיף
ממאי רתין שלא יקרא לאור הכר שלא יטה
ועשה שנים לא גורין וכ"כ א"כ מה"ט אפי'
דיו נמי יכול להיות ע"ג . ולא נחוש לשמה
ויכתבו הפס"ד רכל א' מוכר לחכמים ודוקא
וידיד אסור לרין ו"ל דקבלת טענות שאני דהוא
דכ"ק קל ואינו לרין עיון כ"כ וכמ"ס הר"ן כרית
כתובות אבל עקר הרין שרין עיון רב יתכן
אפילו ג' מחמת טרדתם כדון ישכחו או שמה
יהא נשמת אחד מהם וייעין כדון וכתב הפס"ד
לכרו אבל לא כן סדר הטענות . וע"ל כיון
דמעקרא אינם יושבים כ"כ לקבל הטענות כלכד
אבל לרין אינם יכולים זה הטעם בעלמומוכרים
השכת וכ"כ דחיישין שמה ויבאו לרין לא גורין
כולו האו כמלתא דרכין וסוי כעין גורה לגורה
ומה שהקשה עוד דהוא אסור מטעם ממלאו
הפס"ד ו"ל דהא"ל והרא"ש לא אמר דשרי לסדר
הטענות אלא כדכרשינו כו' ערך הרבה דחיישין
מזה אבל לסתם אדם ודאי דאסור לקבוע עלמס
לוישב כרי לקבל הטענות :

וראיתי להרב כה"ג שכתב וה"ס לסדר
וכו' ולא התירו אלא לקבל כשכת
ואינו נראה כן מדברי הר"ן ו"ל עכ"ל ולכא'
דבריו תמוהים רלא כתב הר"ן שמתיר לסדר
הטענות כשכחו מאלוהים אלא דוקא כע"ס וי"ט
אבל כשכת ח"ט נראה מדבריו שאסור ונראה
לוישב דמ"ס ואינו נראה הטעם על מה שקיים
הש"ג דלקבל דוקא שרי כשכת וע"ז כת' הרב
דאינו נראה כן מדברי הר"ן והיינו ממ"ס דאין
לשאל אשה כששי וכו' והגורף לתרן דהאיד"ל וכו'
ע"ש ואמאי לא קאמר משום ריבול לקבל אפילו
כשכת בדכתבו התו' אלא ודאי מזה מוכת דס"ל
להר"ן ראפילו לקבל אסור ונראה דאף דהתו'
התירו לקבל היינו כההוא דכתולה רהוא מלתא
דאסורא אבל כשאד"מ אפשר דגם התו' מודים
דאסור ודו"ק :

(ב) סעיף ב' אין דנין בע"ש וכו' כ"כ ואם
הכע"ד אחר מדכפשייהו והכ"ד פנויים
מוחד לרין כן משמע מרבתי הסמ"ע ומהרי"ק"ס
וכ"כ הכ"ח ו"ל ורלא כהרב בעל כרכי יוסף
שכתב דנראה שאסור רלא פלוג רכין וכן כל הפוס'
המרי כסתמא עש"כ דפשיטא דמוחד לרין ולא
ולא הורגרי הפוס' לתקן כזה דאפילו כדכר

שאסורו מן התורה עכ"ו כקבלוהו עליוהו מותר
ולא עדיפא האו גורה מהני וגם מלשון הטור
מוכת ראש הדיונים אינם טרודים תו לוכא מאורס
שום אסור ויכולין לרין דהא כתב ואם הזמינו
לכא וכו' וקשה ראשו כרשינו עסקינן ופשיטא
דאינם ריבין לכא אלא ודאי דקמל"ן ראע"ג
דחס פנויים וליבא עור מזורס אסור מ"מ מ"מ
הכע"ד אינם יכולים להזמין וא"כ ממילא הוכח
דגם הכע"ד פנויים ואחו מדכפשייהו רמוחד לרין
וזה ברור ופשוט וק"ל :

(ג) אין קובעין כניסין וכו' . כ"כ אלא אחר
שיצבור כל חקורס דגם אחר המועד
טרודים וכ"כ הרב נת"ר ע"ש ולא כמ"ס הש"ך
כלומר עד אחר הרגל ע"ש דלשון התלמוד
וס"מכ"ס דקאמר אבל קובעין כניסין שיבא אחר
ניסין לא משמע הכי ופשיטא דאינם יכולים לכוף
לכא אחר הרגל ודו"ק :

(ד) אין קובעין למי שאינו כצור וכו' . כ"כ
חלוק זה כתבו הטור כשס הרמ"ה וכתב
הכ"י והוא מוכרח מדתניא דנין כמועד וכו'
ע"ש ולדודי רעת קייטו דאינו מוכרת חילוק
זה דהרמ"ה ואדרכה מדברי הר"ף והרמב"ס
זהר"ש נראה דלא כהרמ"ס שהרי הרמב"ס שס
כ"ה ח' יודגלת"ק כין הוא כמדונה וכו' וכ"ה ו'
ג"כ כתב מי קהוא כמדונה וכו' ואלו כהלכה
ט' כדון זה של אין קובעין כניסין וכו' כתב
בסתם ולא חלק ש"מ רלא ס"ל כהרמ"ה וכ"ן
מסתמיות הר"ף והרא"ש רלא חלקו וכמו שכתב
מהרש"ל וכן מדברי ראב"ה התייאו גנה"מ ע"ש
וא"כ ע"כ דאינו מוכרת חילוק זה מדתניא וכו'
דו"ל או כמ"ס הדיוסה ע"ש או מטעם דקו"ל
דהוכח ריש רחיים ורמאות דנין לאלתר אפילו
כת"ה כמ"ס התרדכי כיון דמעקר דניא אינו אסור
לרין אפי' כשכת ואיך מרין הניח משמעו' כל הפו'
הנו' ותפס דברי הרמ"ה וז"ע :

(ה) שם אין דנין כלולה וכו' . כ"כ אם עכרו
והנו כלולה אינו דין כן דעת מרין רהא
כסומן כ"ח תניא דברי הרשב"א וכתב רלא
כרשב"ס ורלא כהכ"ח שכתב דכריעבד יש לסמוך
על השת"ג ורשב"ס ע"ש ומתחומא ממנו שכתב
כדכתב הכ"י כס"ס כ"ח וכו' ואדרכה שס כתב
הכ"י להפך אס"ל שכתב ט"ס כפל כדכרוו"ז ע'
וטעם מרין ו"ל משום דהרמב"ן והרא"ש תמהו
על דברי רשב"ס ודחו דבריו דלא קו"ל כהאוי
יהוש' דתלמודא דנין פלוגא דאמרין כפרק קמא
דסנהדרין דאין מקדשין את הקדש כלולה ואם
קדשוהו אינו מקדש ועוד הקשו עליו מההוא
דפרק מלות חלוטה דאמרין ראש חללה כלולה
ד"א פוסל ואמרין דחלוטה כחלת דין עו"ע
כאורך ועם שאינו כדאי להכריע בין הר"י גדולי'
מ"מ תורה היא וכו' ויש לו מקום לויש' תמהתס
מעל רשב"ס והוא ממאי דאמרין כסנהדרין רף
ל"ד אמר רב פפא וכו' מתני' רלא כר"מ וכו'
מקום ריבין וכו' והרמב"ס הכיח הקש זה לאין
דנין חלת דיונין כלולה ע"ש . וכתבו הרדכ"ז
והרב בעל נתיבות משפט דהרמב"ס הולך להאי
היקשה

היקשא דריכוס וכו' לאשמעינן רחמילת דין כלילה
 אפילו כדויעבד לא מהני אפי' לרכנן דפליגי עליה
 דר"מ דאין לאו היקשא הו"ל כדויעבד דינהא דין
 דוקא דכיוס הנחילו לא משמע לכתחילה ע"ש
 כדכריהא ח"כ הוילא מוכריהא דלמאן דר"מ ליה
 אליבא דרכנן דלא מקשי ריכוס לנגעיס כלל
 אס"ג כדויעבד אס דנו תחלת דין כלילה דינס
 דין דמהיכא אחי לפסול אפילו כדויעבד דאי
 מקרא לא משמע אלף לכתחילה ואס כן שפיר
 ו"ל דרשב"ס ודעמיה ס"ל דלא מקשינן ריכוס
 לנגעיס כלל ומאילא כדויעבד דינס דין וכיון
 שכן ל"ק מהא דתניא כסנהדרין דאין מקדשין
 אף החדש כלילה ואס קדוהו אינו מקודש דאיכא
 למימר דהוא כר"מ אחי דמקוש ריכוס וכו'
 אבל לרכנן דלא מקשינן אפי' אס קדוהוכדויעבד
 מקודש וסתלמוד שכיח אחי כרייהא לאשמעינן
 דלכתחילה אין מקדשין כלילה משום שהוקש
 למשפט ובמשפט כתיב כיוס הנקולו והאי קרא לא
 קאמר אלא לכתחילה ועי' ע"ש מאי דאמרינן
 בפרק ראוחו כ"ד שהקשו ותיארו סקירת העדים
 כתחלת דין ומקודש כנמ"ד ויאמרו מקודש כלילה
 כדתנן וכו' ומשני אמר קרא חק וכו' וחקנמ"ד
 וקרי ליה משפט מה משפט כיוס וכו' ופרש"י
 משפט היינו תחלת דין עכ"ל ולכאורה אין דבריו
 מוכינים דהא אמרינן כסנהדרין רבא דמי כתיב
 והיה כיוס הנחילו וכו' וכתו' ושפטו בכל עת
 ומשני כאן לתתו' דין כאן לגמ"ד ופרש"י שם
 דעקר משפט היינו גמ"ד וא"כ קשה מאי קאמר
 תלמודא קרי ליה דחמנא משפט דמה בכך אס
 קרי ליה משפט הרי כתיב כמו ושפטו בכל עת
 אפי' לילה ועקר משפט היינו גמ"ד ואס כן
 עדיין הקושא במקומה עומדת ואימא"ה"נ ועוד
 איך קאמר דר"מ משפט היינו תחלת דין ובמס'
 סנהדרין פי' להפך :

אמנם

כד מעיינונן שפיר נראה דלק"מ דלא
 מזינא למימר הכא בקדוש החדש
 דואמרו מקודש כלילה כמו דין מתניתין דנין
 כיוס וגומרוין כלילה דא"כ מאי אחי קרא למימר
 דהוא חק והוא משפט ומאי קמ"ן כוה אלא ודאי
 רכל כונת הכתיב הוא לאשמעינן אוסורא דאפי'
 גמ"ד בקדוש החדש ריני כתיב' דין כעלמא
 והיינו דכתב רש"י ו"ל משפט דגידך כיוס היינו
 תחלת דין וגמ"ד דקדוש החדש ריני כתחילת
 דין כעלמא ועעמא כתב הרמב"ן כחי' כתיב
 דשווייה קרא לקדוש החדש כריני נפשות אפי'
 לגמ"ד וא"כ נוכל לומר דה"ט דקדוש החדש דאפי'
 כדויעבד אינו מקודש משום דשווייה קרא לר"ג
 אפי' לגמ"ד וא"כ דין הוא שנחמיר עליו אפילו
 כדויעבד אבל בשאר ר"מ מורה תלמוד' כדויעבד
 שפיר דמי דרינו דין ויותר קרוכ לו' לפי דרך זה
 דמאי דקאמר תלמודא מה משפט כיוס היינו
 על משפט האמור כר"ג וה"ט דמקשינן ליה
 לר"ג יותר דמינו משמות משום דבקדוש החדש
 אפי' גמ"ד ריני כר"ג ומה שהקשו עוד מההוא
 דפ' מ"ח ו"ל היינו דוקא כלילה דהוא מלתא
 דאיסורא אבל כתיב' דין דעלמא דהוא ממונא

והפקד כ"ד הפקד כדויעבד דינהא דין וכעין מ"ס
 הכ"ח כדויעבד ראוי לסמוך ארשב"ס וסמ"ג
 דהפקד כ"ד הפקד וכפי זה יתוישב שפיר מ"ס
 הסמ"ג ודו"ו דחלילה כלילה פסולה וככאן פסקו
 כהירוש' דאס דנו תחלת דין כלילה דהו"ל דין אמנס
 עת' ידבריו הכ"ח א"ס :

וראיתי

להר"י בעל ספר מעין גנים דף ו'
 שללל כמים אפידוס והעלה חרס
 כידו' שכת' ליישב דבריו דו"ו ו"ל והא דאמרינן
 כגמרא הוילא סתמא וכו' ק"ל דמאי מויתו
 דהוה ממתניתין וכו' עד ואס כן מגמרתנו
 משמע דאפילו לכתחילה דנין כלילה זהו דעת
 רי"ו ע"ש כ' כאורך וכל דבריו לא מויריין ולא
 שריהין דהא מבוחר כגמרא דעמא דתחלות
 משום דאקרו משפט הוה ס"ד דנדיעו משאר
 ד"מ דלא מקדו דין קמ"ן דתחלות כמי מקרו
 משפט כמבוחר כרשב"ס כפר' ו"כ וכתו' התם
 וברש"י הכא כסנהדרין ועוד דאמרינן כגמרא
 התם ולר"מ דמפיק דינין מהיקשא וכו' האי כיוס
 הנחילו מאי ומשני מכעו ליה וכו' . משמע
 דלרכנן דלא מקשי ריכוס לנגעיס אפי' כיוס
 הנחילו לאשמעינן דמשפט כיוס . ועוד מאי
 פריך רבא התם כתיב ושפטו וכתיב והיה כיוס
 הנחילו לוינו דתחלות שאני אבל שאר ד"מ בכל
 עת ומה שהקשה דקומא תחילת דין מי הכשירו
 כנראה דלא עיין כוה לא כדבריו התו' כר"ה סתמא
 וכו' יולא כדבריו הרי"ף ו"ל שכתב דקומא אחד
 מעיניו עדיף דרואה יותר ממה שדואוס כלילה
 וכיון דקרא דושפטו עקר להיקשא דרבי לנגעיס
 וא"כ מילא לילה וקומא שוין דכשדים ליון
 כלילה אלא דאתא קרא דכיוס הנחילו לתחלת
 דין וממילא הסומא כא' מעיניו נשאר כהכשיר
 כיון דלא מקשינן ואפילו לכתחילה כאופן שכל
 דבריו כאו שלא כהשגחה וז"ע . עיין בהכ"מ
 שתמה על הרמב"ם דלמה תפס קרא דמייתי
 כגמרא אליבא דר"מ וכו' ותו' ע"כ . ותמהו
 עליו חכמי לב הרב כמי שמואל ומהר"ש כתיב'
 והרב נחיצות משפט מההוא דאמרינן כיוס
 אחס מנחיל נחלות וכו' וממילא קיימא הוילא
 דרבא והעלו ב"ע . ואנכי העבד אכרחה כ"ל
 ליישב דבריו מרן על נכון עפ"י מ"ס התו' כפ'
 החובל דף ז' כר"ה כנון וכו' ע"ש רכל כוננת
 הסוגיא להוכיח מקרא זה דאין עד נעשה דין
 וכ"כ הרמב"ן כחי' לכתרא וכתב עפ"י זה עקר
 והכיו דהוה מראמרינן כסנהדרין וכו' וכו'
 אלא לאו לאין עד נעשה דין ע"כ . והשתא
 מוכרחים אינו לומר אליבא דרכנן דר"מ לוס האי
 דינא דאין עד נעשה דיון מהאי קרא דכיוס
 הנחילו דיון זה הוא מוסכס וא"כ מוכרח דאית
 להו קרא אחרונא שאין דנין כלילה והו"ל מקשה'
 דר"מ . אלא דר"ל דאתא קרא דושפטו בכל עת
 לגמ"ד כלילה והקשא לתחלת דין וא"כ ממילא
 נשאר כיוס הנחילו לאין עד נעשה דין דאס
 אושא הוילא רבא קיימא א"כ הא דאין עד נעשה
 דיון לרכנן מ"ל הא לא אייתי לן קרא דאימא
 דאתי לאשמעי' דתחלות אקרו משפט ואין דנין
 כלילה

כלולה חלה ודאי דל' כמ"ט מרן ז"ל רמב"ם
בעלמא ההוא דרכא והא דאין דנין כלילה מהקס'
דרכוס וכו' נמרי לה וא"כ אייתר כיוס הנחילו
לאשמעינן דאין עד נעשה דיון והע"ג דהרמב"ן
ז"ל הקסה אליבא דרכנן הא דאין עד נעשה
דיון מל' והו"דך לשנויי ולהביא ממקום אחר
מרן ז"ל אליבא דהרמב"ם דק"ל הקוסא דרכוס
וכו' לא רפה לירדק כמו שתי' הרמב"ן דכל' ה'
כיון דס' ל' לרכי' הרמב"ם האו היקשא ממילא
אייתר כיוס הנחילו להא דאין עד נעשה דיון :
וממילא לפ' נחה שקטה תמיתה הרמ"ך
הביאה בכ"מ דאיך כתב הרמב"ם
הנחלות כדיון ותלי תניא וכו' דעל פי מ"ט
ה"ט דלרכנן עקר שאון דנין כלילה נמרי לה
מהקוסא ודתי כיוס הנחילו לאשמעינן דנחלות
כדיון ולבך עד נעשה ולאשמעי' דאין

וכ"ל דאף נמ"ד כיוס דלא כמתני' עיון סס'
דעל פי מ"ט נחא דהרב קאי כשעת הרמב"ם
ז"ל והכ"מ דגם רכנן אית להו הקוסא דריכוס
וכו' ומש"ה מקשה שפיר ולא נחא ליה במה
שתי' הרב כ"מ והרב גט פשוט ואסקו בקוסא
והנה גס הלח"מ דרך בדרך הרב כ"מ ע"ס'
והקשו עליו דהרב קאי לרעת הרמב"ם זכרי
הרמב"ם פסק דכל הנגעים רואה קוז מנגעו
עלמו והיינו כת"ך דר"מ ור"ט ליישב ודחו מרכיז
הלח"מ עלמו עש"ב ולרדיו ע"כ דנעס שפסק
הרמב"ם חון מנגעו עלמו היינו מטעם שארס
קרוב אלל עלמו ומטעמה דילשיון נגעו מריכוס
וכדכתב הרא"ש להרוא כסימן ס"ט וא"כ מה
שהקרי הרמב"ם קרובים כמו כנו וכדומה הוא
משום דאית לן מיעוטה דאפקיה מהקס זו של
הקרובים כנו וקרוביו אלל לענין נגעו עלמו
שפיר קאי ההקס של נגעים לריכוס מטעמה
דאדס קרוב אלל עלמו וא"כ מה שנקט הלח"מ
שלא בקרובים לשון הכריותא נקט והליבא דר"מ
כל הקרובים פסולין והליבא דרכנן הקרוב הפסול
היינו עלמו ואין לך קרוב גדול ממנו ואס כן
אף לפי האמת מקשינן נגעים לריכוס לענין קרוב
והיינו איהו גופיה דקאי קרוב אלל עלמו וראיהו
להרב כ"ס שתי' לשיקרא קשויות מרן דההקס הוא
משום ד"ג ומ"ט הרמב"ם מפי השמועה וכו'
משום ד"ג עכ"ל - ואחרי המחילה לא דק ביה
דריכוס משמע ד"מ וכמ"ס שס הרה"ס להדיא דלא
מקרי ריכוס חלה היבא דבעו לחפוקי ממנו
מכעל הריב המחוק בו והיבא דליבא דטעון וטעון
כשכיל ממון לא מקרי ריכוס עש"ב :

עוד

כתב הכ"מ ואת כיון וכו' ע"ס - וכתיב
עליו הרב משנה למלך דלפי דרכו ל"ך
הרכנן וכו' ע"ס ורבריו ז"ע וכ"כ הרב ברכי
יוסף וז"ל ל"ך דקרא וכו' ע"ס ולער"ן דשפיר
קא מותיב מרן אליבא דעלמו דבשלמא אי לית
להו לרכנן הקוסא כלל א"כ ממילא לא אצטרדין
שום קרא להכשיר יוס המעונן דמהיבא תיתי
לפסולו כיון דיוס גמור הוא אלל השתא לסברת
הרמב"ם דרכנן כמו אית לכו הקוסא א"כ לא היה
ליה למקתריה כהא דשפטו בכל עת דהא אפשר
לאוקומיה ליוס המעונן כדדריש ר"מ - וכן כתב
הריטב"א בחי' נדה וז"ל דאלו אית להו הקוסא
לא הו"ל לאוקומי קרא דושפטו לגמ"ד כלילה כיון
דאפשר לאוקומי ליוס המעונן כדדריש ר"מ וא"כ
לס' הרמב"ם דרכנן מרוב כהיקשא א"כ מנ"ל
דושפטו לגמ"ד כלילה איתא דקרא אתי להכשיר
יוס המעונן וע"ז תרין שפיר מרן ז"ל דלרכנן
לא א"כ קרא משום יוס המעונן כיון דהס לא
מקשינן ריכוס וכו' אלל לומר מה זה כיוס אף
זה כיוס לא לשום היקשא אחרת אבל לר"מ דמקיש
להו לגמרי א"כ ושפטו ליוס המעונן - אמנס מה
שיס להקשות על מרן ז"ל דהרי קי"ל דאין הקס
למחנה ולולי דאיבא מיעוטי מסברא הוה מקשי'
לגמרי וא"כ כיו שלא נקוס לגמרי אלל מיעוטה
ליוס המעונן ומאי חוות לאוקומיה לגמ"ד כלילה
ולא ליוס המעונן וז"ל דס"ל למרן דבשלמא
לענין נגעים איבא סברא לפסול יוס המעונן
משום שכה כראית עוה משא"כ לענין דיון ומלתא
דפיעוטה הוה דלא ולפי' מיונגעוס אף ע"ג דאין
הקס למחנה כיון דמעקרא לא מקשינן לגמרי
כס' ר"מ וכעון זה תי' הרב גט פשוט על פי
דרכי שיש וכברי הרמב"ם חון מדרך מרן ע"ס'
ועפ"י זה הנה מקום אחו להכין מ"ט רבינו
הלל כפי' תורת כהנים הביאו הרב ברכי יוסף
וז"ל מה נגעים כיוס וכו' וקשיא לי כיון דמקשי'
ריכוס וכו' אפילו נמ"ד לא יהוה אלל כיוס ואמאי
תנו וכו' ע"ס וכתב עליו הרב הנו' דמאי ק"ל
דלפי פשטן של דברים מאן דמקיש היינו ר"מ

וראיתי להרב כה"ג כתשו' כענין חלק א'
סימן א' כתב וז"ל חלה שא"ל לומר
וכו' עד אעפ"י שאינה כהלכה וכו' עכ"ל עש"ב
ותמהני עליו שיהי פסל לראות את עלמו והיינו
מטעמה דארס קרוב אלל עלמו והיינו ממאי
דאקשינן נגעים לריכוס וכמ"ס הרא"ש שס וא"כ
ע"כ דאית ליוס הקוסא וטעמה דקרוכי' דכשרים
כנגעים משום דאיבא מיעוטה להקס דקרוכוס
אלל לקורכת עלמו ליבא מיעוטה להקס וכדקאי
קאי וכמ"ס הרב גט פשוט כסימן קכ"ג ועוד
דלא שייך לומר דמיותי סרמב"ם הררשה הויתר
פשוטה היבא דנפקי מנא כמה נפקותא להפך
ואיך יאמר מפי השמועה כיון דלרכנן לא איתא
שמיעה ומשום דיותר פשוטה לא יוציא שקר
מפיו :

עוד

כתב הכ"מ דרע וכו' וכתיב עליו הרב
נתיבות משפט ד"ג ע"כ דאינה דאיה
וכו' ואשתטותיה למרן שהוא עלמו כתב כן כמ"ס
הרי"ף עכ"ל וקודם שכתב ליישב זה נכתב לכאד
דברי התו' שס בסקהדרין בד"ה סתמא אחרניא
אשכח וכו' אלל לענין סומא מקשינן וכו' עכ"ל
וכונתס כדורה שהכינו דהכי מוכיחין מדמכשרי'
לילה לגמ"ד משמע דלא מקשינן ריכוס לנגעים
וכיון שכן ממילא אשכח סומא מא' מענינו כיון
לתחלת דין כיון לגמ"ד דמהיבא תיתי למפקלות
כיון

כיון דלא מקשינן ועל זה תמהו דילמא טעמא דמתני' משום דכתיב ונפטרו ככל עת ואתא קרא זה לעקור קרא לעקוד דמה נבעים כיוס אבל לסומא דלובא קרא לעקוד דהקש כקראי קאו וסומא אפי' לרבנן פסול וכך מכוון בדברי המאור שכת' וז"ל הויה סומא וכו' כתב הר"ף והלכתא כוותיה ולא מטעמיה וכו' עד סוף לשונו ע"כ. ועל הכנה זו הקשו התו' שפיר דדילמא הא דלא מקשו' משו' דכתיב ונפטרו אבל לענין סומא אפילו באחד מעיניו אכתי הויה קאי דלובא קרא למעקריה וכתיב הרמב"ן ז"ל עליו דמשום קושא זו של התו' כתבו דש"י וסרי"ף דלובא רומיא רומא רומא וכיון דהנינו דנמרתן בלילה ממילא כ"ס סומא באחד מעיניו דהא כל אינשי וכו' ואם כן תו לא מנינו למומר דהקש של סומא א' מעיניו כקראי קאי ומה שלא כתר המאור כטעם זה משום דקשאי ליה דהו עכא לילה אפי' מבשרין לסומא אם כן הו"ל להכשירו דוקא לגמ"ד ולא לתתו' דין דריו לכה וכו' וכך הקשם הר"ף כנסהדרין ע"ש מש"ס ה' המאור מה שפי' ע"ש וברכ כנה"ג שם כחשו' הני' כתב שבעל המאור הכין וכו' ע"ש ולא ידעתי הא מנ"ל והיכא רמוז דוראוי גס דריו"ף מורס דכשר לכתחלה. ואיך שיהיה הכך רואה רבין להמאור וכו' להר"ף שגרסו סומא אחד מעיניו ופסלו לסומא גמור מטעם דתנן כל הכשר לרין גבו' ואפי' כתב הרמב"ן ז"ל דטעמא של הר"ף וכו' משום קושית התו' דהו כבעל המאור יג להקשות כגן שהקשו התו' וא"כ איך הכרת מהתו' ההכא תו' ס"ל כשריו"ף והמאור רסומא מכ' עיניו פסול או כשר דהך דגרסי בהר"ף אכתי קשיא להו שפיר כפי מה שהבינו כמו שהכין בעל המאור דטעמא דרבנן משום דבגל לן רליה להו לרבנן קשיא וה"ס לסומא מא' מעיניו כיון רליה להו קשיא ועל זה הקשו דילמא לסומא קאי ההקש והא"כ דאפשר דמוריס סומא פסול מטעמא דק"ל כסתם מתני' דכל הכשר לרין וכו' א"כ אפי' דגרסי ההו סומא סתם אפי' מב' עיניו ועכ"ז לרבנן כשר לרין כיון דלא מקשינן לנבעי' מהיכא תיחו למפסליה מש"ה כשכתב ריו' משם התוס' דמבשרין אפי' סומא מכ' עיניו לרבנן כרת הר' כני שמואל מדברי התוס' דהכא והכי הויה התוספות דפרק בא' סומן שם כתבו לדידא אפילו סומא גמור מבשרין ע"ש דמרביו התו' דהכא לובא לאזכוחי מירי :

ומהתימה

מהרב כנה"ג שם כתשו' שכתב שקושיותם כטויה על הנורסא וכו' כדכתב הר"ף עכ"ל ולא ידעתי מאי קאמר דארכבה כל טעמו של הר"ף הוא משו' קושיות התו' אפי' דגרסי' סומא א'. מעיניו ומש"ה כה הר"ף כמכתבה הנפלה כרי לתרן קושיות התו' וסתו' לא כחרי כוח משום דא"כ הויה דריו להכשירו דוקא לגמ"ד אבל לסומא כב' עיניו לא דברו דאפשר דס"ל רפסולי' כרעת הר"ף ומ"ס דרביו התו' דפרק בא' סימן אינסי מכריעות אלא לתו' הכ' הכל לחי' הא' אפשר דפסול וכיון דלתו' ה' אפשר שפסול מאן לימא לן שהתו' הפסו' תו' לאזכוחי מירי :

הכ' עקר ולא תו' הא' עקר דמסורת. כורנו רבתי' תו' הא' עקר כמ"ס מהריק"א עכ"ל. ומה מאד נפלאו ממני דבריו דכשלמא אלו יכתבו כתי' הא' להר"ף דפסול או יו מקום לדבריו אבל כתי' הא' אינו מפורש מה ק"ל או פסול או לאו כוראיו ככונן דא על תיר' השני סמכין שכיארו להר"ף דכשרועוד דלשונם שכתבו בפשיטות והרי סומא וכו' משמע דהא פשיטא להו לרבנן כשר ואפילו מעקרא כתי' הא' לא אסיק אדעתיהו דפסול וזה ברור כשמש ועוד לשי' הרב ז"ל איך התו' מנוקסות כתימא על הסוגיא והיס להם להכריח דגורסא של הר"ף ורב שרידא דגרסי ההו סומא מאחר מעיניו וכו' הויה עקר ולא להניח כתימא על התלמוד במקום שיש החלוקה הגירסאות כי כוראיו התוס' שלטו עיניהם ככל דבריו הנאונים והר"ף ואמאי לא כחרו בגירס' הר"ף אלא ודאי דגס על גירסת הר"ף מקשו וכרבתי' ואיך שיהיה אפילו לפי טעם הר"ף ולשי' הרמב"ם דמקשינן ריבוי וכו' לענין תחלת דין א"כ גס סומא כא' מעיניו לר"ף שיהיה כשר דוקא לגמ"ד ולא לתתו' דין אלא ודאי ז"ל רבין דלרבנן אין ההקש לגמרי אלא דוקא דמה נבעים כיוס אם כן סומא מא' מעיניו כשר לתחלת דין כיון דלא מקשינן ממילא הסומא כא' מעיניו נשאר כהכשרו וכשר אפילו לתחלת דין וכל טעמא של הר"ף כרי שלא נאמר דלענין סומא מקשינן כד' מ' פסול לגמרי אפילו לגמ"ד דהא לתא דרדריק מלילה וכיון דרדריק מלילה מסתמא לענין סומא מא' בעיניו לא מקשי' כלל והויה מן הראוי לפ' אפי' סומא גמור כשר אלא ה"ט דפסול או משום דלא שייך גבי סומא גמ"ד והתחלת דין ורמי ללילה דלא שייך יביה גמ"ד כלא יתחלה וכו' לובא התחלה מהיכא תיחו לגמור או משום דק"ל כסתם מתני' דכל הכשר לרין הויה הלכתא כדכתב בעל המאור וא"כ מ"ס הכ' מ' תדע דלרבנן לא מקשו' מטעם שהכשירו סומא מא' מעיניו וז"ל דלבעי הר"ף הויה לנו להכשירו דוקא לגמ"ד ולא לתחלה דין אלא ודאי כיון דלא מקשינן לרבנן לגמרי ממילא סומא א' מעיניו כשר אפי' לכתחילה ולא נעלם ק"ו מהכ"מ דבריו הר"ף וטעמו והלכ"מ גס כן אויל כשי' מרן ז"ל אמנס ההכרח שהכיו אינו הכרח ראצ"ג לרבנן לית להו קשיא עס כל זה סומא פסול מרחק כל הכשר לרין וכו' כמ"ס המאור ז"ל ואדרבה מדכתב כפ"כ פסול לא הכיף שום קרא ולקמן כפ"ג כשכתב אין מתחילין וכו' הוירך להכיא קרא דעל פיהם ואדרבה כפרק הקורס הויה לו להכיא קרא זה ש"מ דטעם הסומא משום דתנן כל הכשר וכו' ואולי דהלכ"מ לא הכריח זה אלא אליבא דהתו' דפרק בא' סימן אבל אפי' אליבא דהמאור לובא הכרח כלל אלא משום דלהמאור כיון דליק ליה הויה קשיא כלל אליבא דרבנן מוכרח לומר דטעם הסומא דפסול מטעמא דמתניתין דכל הכשר לרין וכו' אבל להרמב"ם דמכתוב זה דהא אית ליה הוקשא אליבא דרבנן וא"כ ממילא שפיר כתב בפשיטא דסומא פסול דההקש כקראי קאי ולריך קרא לאספין מהקש זה

גמור כשר ודו"ק:

(ג) שם כסב סמ"ע שנתנו להקל לדון ע"י נרות ורומה לזה מלאו וכו' והש"ך הקשה עליו ודחה דבריו ע"ש ולי נראה דמעו' לא עלה על דעת הסמ"ע לומר דמה שהתירו בנת' קנין קודר כלולה הוא ע"י נרות דודאי מה שהתירו הוינו אפילו בלא נרות אלא בקובץ וכן מממיר אף שמדון התלמוד לא הדיכו אור הוא קוסוף חומרא על התלמוד דלרדך נרות בדין שיכירו העדו' משו' שראה בזמנו שלא היו נודרין בהוכר העדו' ולכן החמיר וזו כונת קובץ וכן והש"ך קא יליף מנה הסמ"ע דס"מ דע"י נרות יש מעלותא טפי וא"כ מה שנתנו להקל ודינו כלולה ע"י נרות מנהגן מנהג ואין למחות כ"כ ואם כן כדועבר ודאי דדיניהם דין ע"י נרות כיון זה אינו מבואר בתלמוד דאף ע"י נרות אין דיניהם דין דאפשר דבנרות מורה תלמודא דדיניהם דין דהא אפילו בלא נרות איובא מהפוסקים המפורסמים דס' ליה דמכשירין כדיעבד כ"ש ע"י נרות דוינו שנספוק בכשרת הפוסקים דכדועבר אין דיניהם דין בלא נרות אבל ע"י נרות יש לסמוך על המכשירין ואפשר דכולו עלמא מודו בזה ודבריו הסמ"ע נכונים כעצמם ודו"ק :

סיני ו'

(א) סעיף א' אין הדינים וכו' כ"כ ואם היה הרבה בעין ורדך להחזירו וישיב על פחות מש"פ כ"כ הריטב"א ז"ל כחדשו ולכאורה קאי לו עליו מדאמרין כהוזכר ותנא דידן מאי טעמא לא קתני ויבית הדינים כפרוטה ומאי קושא דאימא דה"ט דלא קתני משום דלא פסיקא ליה לומר כפרוטה משום דלפעמים יושבין אפי' על פחות מש"פ וכגון שהדבר בעין וע"ק דמאי כ"מ אם הוא בעין כיון דס"ס פחות מש"פ הוא ראוי ממון דכשלמלא כלים דתשיבו לגביה דידה ממון כיון דהוא חשו' למלאכתו חשוב הוא כפרוטה' וכדכתיב הרשב"א ז"ל ואדרכה מרכיו הרשב"א שכתב דלכלים נוקקין אפילו פחות מש"פ מטעמא שכתב משמע הא אינו כלום ויהיה מה שיהיה אפילו שהם בעין אינם וישיבין על פחות מש"פ וכן מרכיו הרמ"ה שהביא הר"ש בכוף פ"ק ט' דכ"ק משמע דלא ס' ליה כהריטב"א דהרי כתב חז"ל ופי' הרמ"ה וכו' והא ודאי אם לא החזיר אחת מדעתו אלא בליווי כ"ד כופין אותו להחזיר את הס' כהסוד דתנא אם הווקקו לש"פ נומרין וכו' עכ"ל ולישנא דתחזיר את הס' משמע דקאי בעין דאי לא הכי הול"ל ושלם רמי שניה וכמ"ס חתו' דק"ה כ"ד אם רבא וכו' חייב להחזיר אם ישנה בעין ואם לאו ישלם לו ש"פ קרו דכדכר שהוא בעין נקטו לשון חזרה וכאזכר בעין נקטו לישנא דישלם :

ומ"מ נקטו בהריטב"א שכתב להדיא דנוקקין לפחות מש"פ אם הדבר בעין כיון דכהרמ"ה והרשב"א לא ביארו להדיא דאין נוקקין אפילו בכה"ג דלא כהריטב"א :

וזה שאמ' הלח"מ וא"ש דהוינו דאין אנו זריכים ליתחב' כס' המאור ועפ"י זה נכא להבין גם כן מש"פ הלח"מ כפ"ב וז"ל על דבריו ההנהגות דהא כורבא וכו' עכ"ל . ולכאורה אין דבריו מוכינים רמה ככך כיון דהוא קובר דהלכה כר"מ דסומא פסול מהתקש כתב דהסומא פסול מהתקש ועוד דהרמב"ם לא הוכיר התקש בסומא וכבר ראיתי להרב בעני חיי כסימן הנו"ל שתמה על הלח"מ ולא עלה כידו לוישכס עש"כ ולדידו יש לוישב דכל כוונתו להשיג על סמ"ל בדעת רבנן דמכשירי אפילו סומא גמור כיון דלית להו הקדשא כלל וע"ז כתב הלח"מ דהא כורבא הוא אלוכה דהרמב"ם שכתב לקמן התקש לחתו' דין א"כ ש"מ אלוכה דהרמב"ם דרבנן אית להו היקש וכיון דאית להו הקדשא א"כ מוכרח לרבנן דסומא פסול . ואיך נכתבו ההנהגות דכשר דמ"ס התו"ה ע"כ הרמב"ם לא ס' ל' כהתו' ואיך נכתבו ההנהגות דכ"מ פסק והא כרבנן לגמרי פסק ומ"ס הלח"מ ותו' לא אשכחנא וכו' כונתו דאפילו לא יזכיר הרמב"ם שום היקש אלוכה דרבנן מ"מ עדיין אנו יכולין לומר דל"פ רבנן עלויה דר"מ אלא כהאו מתני' דר"מ נומרין כלולה אבל לסומא מב' עיניו מודו דפסול וכונתו בזה גם על התו' שכתבו בפשיט' אלוכה דרבנן דסומא גמור כשר וזהו סקיים ומ"מ קאי על דבריו הנהגות ור"ל דא"ל דקושא ב' אינה קושא מאחר שהתו' ס' ל' כן מ"מ דבריו הנהגות אלוכה דרבנן ז"ע וכמו שהקשה מחילה דע"כ הרמב"ם לא ס' ל' כהתו' ולעקר קושיתו על התו' וז"ל דהס גרסי הווא סמיה מב' עיניו וכו' והוינו משום דרבנן לית להו היקשא כלל אלוכה דתלמודא וא"כ מ"ס הרב בעני חיי דקושא שניה קושא לבי' דהוינה קושא ומה שסיים אלא וכו' המכשירין סומא א' מעינו ע"כ הוא ט"ס וז"ל מב' עיניו :

עוד כתב הרב כנה"ג שם גם ראיתי לחתו וראש שכתב כשס סמ"ג וכו' ע"ש . ותמניה עליו דהא מבואר מתוך דבריו ההנהגות דלסמ"ג כשר לדון אפילו סומא גמור דהא אמאי דפסק הרמב"ם דפסול כתב אכל סמ"ג וכו' הרי מבואר דלהסמ"ג כשר וכיון שהביאו באחרונה וכלשון אכל ש"מ דס"ל כוונתו וכמ"ס איהו גופיה לעיל על דבריו המרכיז ואם כוונתו לומר אם כונת הסמ"ג לפסול היה חזרו בו ההנהגות והיה פוסל זה לא ואמר כיון דס"ס ל' להריח בדעת הסמ"ג שדעתו להכשיר והסכים עמו ועוד אף אפטר לומר דס"ל להסמ"ג דפסול כיון דהרי"ף והרמב"ם הוצרכו לכתוב להדיא דפסול כדי שלא נימא דרבנן דקי"ל כוותיהו סבי' להו דכשר לדון בדעת התו' דפ' בא' סימן ועוד אי הסמ"ג איירי בסומא בא' מעינו ז"ל לממיר ומעמורה כרבנן שחלקין על ר"מ הול"ל בקדו' דקי"ל כרבנן ועוד הרי להרמב"ם אע"ג דמקושטן עב"ו סימא אחד מעינו כשר מטעם שכתב הרי"ף וא"כ כיון דס"ל לסמ"ג אלוכה דרבנן לא מתקשין אם כן מוכרח ללמדנו זה כדי שלא נטעה לומר דסומא גמור כשר אלא ודאי דסביבא ליה לקט"ג דאפילו סומא

אך

קשה רמזשע. דהרא"ש ק"ל כהרמ"ה ז"ל
 דהא הכוא דכרוו כסתא ולא נחלק עליו
 ואלו כפ' הוהכ כתב הרא"ש להדייא רלית הלכתא
 כרב קטיונא ראפילו הווקפו לש"פ אין גומרון
 לפחות מש"פ ע"ש ויש ליישב כיון דהרא"ש ז"ל
 הכוא עור פו' אחר משע הרמ"ה א"כ ו"ל רס"ל
 כפו' הב' וליכא הוכחא מהתם דס' ליה כההיא
 דתניא רא"ש הווקפו וכו' ועי' ל' דאפשר דככה"ג
 אפילו הרא"ש מורס דנוקקין לכופו על השטיוה
 וההוא דרב קטיונא דלא ק"ל הרא"ש כותוה יטיוו
 בנוונא דפרש"י עס או בנוונא דפי' הרמב"ם אכל
 הוכא דטענו כפרוטה והודה לו כפחות מש"פ
 לכ"ע גומרון על פחות מש"פ מש"ה הכוא הרא"ש
 כל דכרו הרמ"ה לומר דככה"ג כ"ע מוריס וכוה
 אין מקוס למת שהקשה ככרבו יוסף על מהר"ש
 ע"ש ודוק ולפי' מה שהכריח הרמב"ם הכואו הכ"י
 בסיומן פ"ח ה"ל וראוה שפרק הוהכ וכו' ע"ש.
 ומאי ראוה הוה זו דולמא דככה"ג כ"ע מורו
 דגומרון אפילו על פחות מש"פ ועק"ל דמלשון
 הרמב"ן זה משמע דס"ל כהרא"ש רלית הלכתא
 כרב קטיונא וא"כ אהמהא על כל הפוסקי' שלא
 הזכירו שהרמב"ן חלקו אהרמב"ם שפסק כרב
 קטיונא ואדרבא מנינו להרשב"א תלמידו שס"ל
 כהרמב"ם ולא זכר מדכרו רבו ואדרבה הוה לו
 להבואו לרשות דכרוו שפ' ראיתו שכתבו כסס
 מהר"ם בן חבי"ב ז"ל שפכת שתי' אלא שכתוב
 בלשון הרמב"ן הוה טעוה ודכרוו נחמנו מאד כי
 בן מוכח מלשון הר"ן ז"ל שהבואו וקיים אכל רבי'
 הוה גאון וכו' ע"ש וכוה נתיישב כל מה שרקדקנו
 וראיתו להרב הירושא שכתב על מה שפרש"י ז"ל
 על הא דרמירינן ויובת הדיוניס כפרוטה מו שיש
 לו עדים או שחויב מורס ודוחוה מלשלא וכו'
 ויכופו איתו עכ"ל וכתב עליו הרב ז"ל דפי' בן
 משום שטמי התבאים וכו' היסת ושבועה דמורה
 כמקלת זע"א אינו אלא ככפר כ' מעין דכל מקום
 ששנים וכו' עכ"ל ותמהני עלו דכההיא מכוואר
 בנמ' וכלל הפוס' ז"ל דשבועה ע"א אינו צריך
 כפירת כ' מעין כמכוואר בסיומן פ"ח ואף שהתו'
 כתבו בן כשבועות הרו כהבית הרד"ה כהרמב"ם
 הרב כנה"ג עס בסיומן פ"ח ע"ש. ועוד ראיתו
 קאו אדכרו רש"י ורש"י ס"ל להדייא דלא כהתו'
 דמס' שבועות במ"ש הרב כנה"ג עס גס מ"ס
 דשבועת מורה כמקלת צריך כפירת כ' מעין ליתא
 אליכא דרש"י ז"ל דרש"י ק"ל כשמאל דאינו צריך
 כפירת כ' מעין כמ"ס כפרק הוהכ ע"ש. וא"כ
 מה שהוכרח רש"י לפרש שיש לו עדים וכו' משום
 רבין לרב וכו' לשמואל צריך לשבועת הדיוניס כ'
 כסף אלא דלרב הטענה דתני מתניתן כפירת
 טענה ולשמואל הטענה ענמה אכל בין למרובין
 למר אס טענו בכ' פרוטות ומכל שכן אס טענו
 כפרוטה וזה מורה כמקלת אין הדיוניס וישכים
 כרו להשכיבו דצריך להיות הטענה כ' כסף והוכי
 קתני ויובת הדיוניס כפרוטה. לזה פו' כנון שיש
 עדים או שחויב מורה ודוחוה וכו' וה"ה דה"מ
 למומר או כפר בכל וע"א מכחישו אלא שלא חס
 להאריך ודכרו הרב הירושא ז"ע ודו"ק. ח"ך

שיקוה המורס מכל האומר דכרבר שהוא ענין
 וכן לכלוס אצט"י שאינס שויס ש"פ ושבין ונוקקין
 לדון וכמ"ס כסס הריטב"א והרשב"א והר"ן זלעטין
 כלום :

(ב) עס ואס הווקפו וכו'. כ"כ אף דנוקקין
 לפחות מש"פ לנמ"ד מ"מ אין משכובעין
 על פחות מש"פ כיון דאינו ממון ואפילו ע"י
 גלגול כן מתכאד מדכרו מרן ככ' וככ"מ ככמה
 מקומות ודלא כמו שכתבו מהר"ם ין' חסוב מדכרו
 הרשב"א וה"כ דמשכ"י אפילו לפחות מש"פ ליתא
 דלא אמר הרשב"א אלא דוקא דחילוף שבועה
 אפחות מש"פ לענין עונס אכל להשביע לכתחילה
 על טענת פחות מש"פ כוה לא דכר הרשב"א כלל
 וכדלוי שמורה דאין משביעין וענין ככרבו יוסף
 ז"ל ודו"ק.

(ג) ואס וכו'. כ"כ כ' שותפים תבעו לאיש א'
 דחייב להס ממון השותפות ש"פ אף דלפני
 האמת דכל א' מהס יס לו חזי פרוטה מ"מ כיון
 דממון א' הוה מעסק השותפות כחד נכר' חשבו
 וכ"ד נוקקין להס והווי ויובת הדיוניס כפרוט' כ"כ
 הרב ככרו יוסף עס ולמדו מחשו' מהרי"ט ח"מ
 סיומן ק"ה עש"ב ואינו כ"ל דהא כל טעמ' דישבת
 הדיוניס לשפוט הוה משום דרמו חסובא להגיל
 עשוק מיד עשוקו וכיון דוה התובע אין לו אלא
 חזי פרוטה ולרשות דכרוו ממון א' כלאו עשוק מקי' ואין
 הכ"ד מחוויכוס לטרוח כרו להחזיר לגזול חזי
 פרוטה שאינו ממון דודאי זה הגזול מחול ליה
 וכדאמרין בפרק ד' מיתות דף כ"ז אמר רב שפא
 לא נלרבה אלא לפחות מש"פ והקשו א"ה גוי כו"ס'
 אסור הא כר מחילה הוה ותו' נהו דבחד הכי
 מחיל ליה זעירי כשעתוה מו לית ליה ופרש"י
 זעירא וכו' הילכך גזול הוה אלא שאין כ"ד נוקקין
 להשיבו ולהחזירו דכדא הוה מחיל ליה וישאל
 כישאל אסור ומעטר לא עכר דתתיב לא תנוול
 והשיב אמרי דהשכון קרו ליה גזול ואיך לאו ע"כ
 הרו מכוואר מדכרו הנמ' ופרש"י דטעם דאין כ"ד
 נוקקין להשיבו הוה מטעם מחילה ודוקא איסורא
 בעלמא איכא לפי שעה משום זעירא אכל כתר
 הכי מחיל א"כ אפילו שותפים שכתבו פרוטה כין
 שיהס כיון דלכל א' יש חזי פרוטה וכבר מחלו
 הוה כאלו לא תבעו כלום ומאי כ"מ לדיוניס
 לטרוח כקבר שכבי נמחל ולא דמי כלל לההוא
 דמהרי"ט ז"ל שהכוא ממנה הרב ראיוה דהתם
 עכ"פ איכא ממון ש"פ לכל א' מהס אלא דבעינן
 טענה כ' כסף משום השבועה והא איכא טענת
 כ' כסף לכתבע כין שני השותפים גס מה שהכוא
 הרב עס שהקשו על מהר"ם ר"ל כממה סוגיו ע"כ
 לדיוי יש לרחות כולם כנקל דכל הסוגיוה שכתבו
 משום דמז' אחר לוכא ממון כלל דפחות מש"פ
 אינו ממון משום הכי מספקא להו אי כתר נוסן
 או כתר. מקבל כיון דלגז' אחר לוכא ממון כלל
 אכל הוכא דאיכא ממון מכל הגדרים כה"ג דדון
 מהרי"ט כיון דתבעו שתיכסף ככת אחת ולדירדה
 דכשבע איכא טענת כ'. כסף חשיב פסיד ככלל
 הטענה כ' כסף ומכל מקום לענין דונא מני
 התחוק אלו הדיוניס לומר קי"ל דלא כמהרי"ט
 אלא

אלא כמו שהקשה עליו ואף הרב כרכי יוסף לא
החליט הדבר ע"ש ודו"ק :

סימן ז

(א) סעוף א' כ"ד של ג' וכו' ה"ו פסול וכו' .
כ"ב עינין להמכ"ן ולהרשב"א שהקשו שאם
האמת שגר נמור אינו יכול לרדוף לישראל. אם כן
כפרק בא סימן דתני כל הכשר וכו' ואם איתא
לומא לאתווי נר שאין אמו מושראל. ותו' דה"כ
אלא דלא פסוקא ליה דאיכא נר שאפילו לרדוף כשר
ובשאלמו מושראל וכחכ הרב כ"ש דתו' זה אינו
עולה ויפה דמאזי אכפת לן אי איכא נר דכשר וכו'
לומא לאתווי נר שאין אמו מושראל דהא. מלתא
כאפי נפשה היא ע"ש ולע"ד ר"ו אינה קושי' כלל
הכל אי קשיא הא קשיא דהא הרשב"א ס"ל דע"ב
סוגיית' דסנהדרין קאמרי לאתווי נר היינו שאין
אמו מושראל דתו' אמו מושראל' האו' לא מקרי נר
אלא ישראל נמור רבן כנך הכא מן הגוי קרוי כנך
ולא מקרי זה. וכן מטפה פסולה ע"ש אם כן
לרדודיה דהרשב"א דהרא קושיא לדוכתא. ולומא
התם כגדה לאתווי נר ואין מן הנורך כלל לומר
שאינו אמו מושראל דפשיטא הוא דתו' אמו מושראל
זה לא מקרי נר אלא ישראל וכשם ישראל יבונה
ומאזי משני הרשב"א דלא פסוקא ליה משו' שאיכא
נר שאיכו לרדוף כשאלמו מושראל דה"ל לא מקרי נר
אלא ישראל וזעקו הקושיא של הרמב"ן והרשב"א
תו' הרב כ"ש וכן הר"ן כתי' דה"ט דלא קאמר
לאתווי נר דלא פסוקא ליה כיון דיכול לרדוף נר
חכירו ע"ש ולע"ן לתרץ דמתני' ה"ק כל ישראל
הבשר לרדוף וכו' וכה"ג תו' התו' כפרק בא סימן
נבי אשה שיכולה לרדוף וכו' אפי' שאינה מעורה
דמתני' ה"ק כל איש וכו' והנה הרא"ש כפ' אד"מ.
העתיק לישאל דהרי"ף וכו' מ"ח כתב א"כ או
קבלו וכו' א"כ לרדוף א' ישראל דלא שייך שימה
וכו' והקשה הרב כ"ש דמה תו' יש כיון תו' ח' לתו'
שני וכו' שזהו מילוי דשררה וכו' ע"כ והנה מלבד
שרדיו קשום מזד עממן שמתלק כיון כפי' לבפיה
אלא גם הם נגר דכרו קטורי כו' וכמ"ש איתו
נופיה ולרדיו מעקרא קושיא ליתא והכי כוננת
הרא"ש ז"ל דמעקרא קושיא מההיא דסנהדרין
דקאמר לאתווי נר דכשר לרדוף ד"מ ותו' דאיירי
בנר חכירו אבל לישראל אינו יכול לרדוף ועל זה
חמה מהא דא"ל רב שמואל בר יהודה תבנת' וכו'
ולזה תרדף לה בשני תו' הראשון דהנורך קרא
כחלינה אפילו לחלינת גרים ועוד תו' רבינו דקו"ל
דע"י קבלה כשר לר"מ אשמעינן קרא כחלינה
דאשילבו ע"י קבלה לא מהני ואה"כ דההיא דסנהדרין
דמכשירי נר היינו ככשויה ולכדורו ומ"ש אחר כך
לרדוף של ישראל כשר לרדוף כלה כפיהה קאו לתרץ
מה שהקשה כתחלה מהא דאמריונן כפרק אד"מ
הכל כשרין וכו' לאתווי נר והנורך לשניו לנר
חכירו קאמר שהקשה כתו' שני דאין נורך לאוקמה
בנר חכירו אלא איירי לרדוף לישראל כלו כפיהה
ובהכי איירי ההיא דסנהדרין והו' שפייס וכן מש'
כההיא דקנה' דמשמע כסתמא אפי' לרדוף לישראל

ומה שהקשה פשו' לק"מ דקמל"ן דאינו רדוף קבלה
כפי' כשאר פסולין אלא אפי' כההיא דהיושב' דר'
אכחו דהוקרן והו' אתו קדמויה מאלוקס דתשובא
לה התם קבלה ומ"ש הטור כו' שם שקבלו הולאו
קבלוהו כפי' ועיין כפ' כרכי יוסף שהביא דכרו
מהרש"ל ליישב דכרו הרא"ש הנו' ושוב דתאו מדכרו
הטור וד' סי' רס"ט ע"ש ולרדיו אין לורך כיעפ' י
מ"ש א"ש גם הכרו הטור :

וראיתי להתו' כפ' אד"מ כר"ם תרא לאתווי
נר וכו' וכחכ על דכדיהם הנאון
מהרש"א אכל הרא"ש כתב וכו' וכן הוא לשון התו'
כפ' בא סימן וכו' ואפשר דהתו' דהכא לא ניתא ליה
כהכי משום דתתם נר דנקט איירי בנר נמור
עכ"ל ולע"ד אחריו המתו' דהתו' דהכא ודעתם
שזים כשיעוריהם דודאי הכא קאמרו השתא משמע
דסתם נר והיינו כמ"ש המהרש"א והתם כגדה גם
כן קאמרו משמע דכשר אע"ג דאין אמו מושראל
והיינו נ"כ כמ"ש המהרש"א וא"כ מה שכתבו ואם
כאמר דהכא מייורי בנר שאמו מושראל א"ש כוונתם
כרורה לומר דאלו נוכל לומר דאיירי כאמו מושראל
הו' א"ש אבל משמע דנר כשר אפילו אין אמו
מושראל כדכתבו ברוש דהכר משמע וכו' ומשו'
הכי אמרו אחר ואם נאמר וי"ל וכו' והדרכה
הרא"ש סתם את דכרו ומכנה' לפרק מ"ח וראוי
להות דכרו המהרש"א ככבושים על דכרו הרא"ש
ז"ל . וע"ק לי על דכרו שכתב דסתם נר היינו
נר נמור אם כן התם נמו דקאמר ולא ככ"ד של
גרים וקאמר כמי נר אלא לפי משמעות זה איירי
בנר נמור ואם כן כשהקשו ו"ת כפ' מ"ח וכו'
ורגיל ר"ת וכו' וכחכ המהרש"א דכל קושייתם היא
על פי' ר"ת והא לפי משמעות דידהו תוקשו כיון
על עצמם כיון על ר"ת ומ"ש ורגיל היינו וגם רגיל
ר"ת ודכו דכרו ר"ת וכתבו ש"ל דאמו מושראל
הוה היינו שבהכרת ז"ל כן כרו שלא תוקשו מה
שתקשה אפי' דקאמר נר סתם ו"כ השתא ודאי
לפי דכריהם תו' אין אנו ז"ל דאיירי בנר חכירו
ההיא דס' אלא אפילו לישראל ואיירי שאמו מוש'
והו' שכתבו השתא משמע וכו' כעין לכאורה
ואם כן התו' כעלמס תורו מהאי משמעו' ושפיר
מודים דהכא איירי בנר שאמו מושראל והשתא
התו' והרא"ש שו' כשיעוריהם :

אמנם כל זה דוחק והיותו נכון כמ"ש דמ"ש
התוס' משמע וכו' לא כמו שהבין
המהרש"א חוץ מכדורו אלא המשמעות היא מתוך
הסוגיא ממאי דקאמר כנמרא דזה אתי מטפה
פסולה ואי איירי בנר שאמו מושראל ושר' נמור
הוא וכדכתב הרשב"א ז"ל בחיורויו כמ"ל בשלח
וכ"כ התו' בעלמס א"ו"ל בחיורויו כמ"ל בשלח
וכו' ע"ש וא"כ מה שהקשו ו"ת הוא דוקא לר"ת
ומ"ש ז"ל דהיינו כל זה עס סיוס הקושי' דהכי
קאמר ר"ת דאיירי בנר נמור הא ע"כ אצטריך
כישראל כחלינה לפסול אפילו אמו מושראל
וד' אמו מושראל הוה והכי קאמר ר"ת
דר'י אין אמו מושראל וככאן אסיקו בקושיא על
ר"ת וכמקום אחר נדחתו ליישב דכרו ככ"ל ככוונת
דכריהם דלא כמהרש"א ז"ל :

וראיתי

וראיתי להב"ח ז'ל שכתב על דרכי הטור פי' עד שתהא לפחות אמו מישראל אבל בשאכיו מישראל כ"ש דכשר כרכתבו התוס' עכ"ל ולא ידעתי מי הכריחו לזה דהתוס' איירי ב' מהס גוי ומש"ס נקט כדוקא עד שתהא אמו מישראל כדכתו' גם לישנא דתלמודא דקאמר כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינא ליה הוא כדוקא ולאפוקי אס' אכיו מישראל ואמו גויה דלאו מקרב אחיך קרינן ביה ואין אנו ז'ל דלרבות' נקט כמ"ס הכ"י ז'ל :

איברא מה שיש להסתפק הוא כפן גר וגוורת או יוכל לרין ר"מ לישראל ולבאורה נראה מן הבמ' דהסנהדרין ריוכל לרין דהא קאמר סתם חרא לאתויי גר וחרא לאתויי ממזר ולדוכא וכו' ע"ש בגמרא וא"כ כפן גר גוורת דהוא מותר לכא בקהל וכא מטפה כשרה עדיף טפי מממזר וכשר לרין וכן אמרין בכתיבות גבי נערה המאורסה דאם הורתה ולירתה בקדוש' ושר' מעלייה הוא ומשאין לכוונה :

אמנם מדכרי הרמב"ם בפ"ג מה' מלכות נראה דאינו כשר לרין ולאו מקרב אחיך קרינן ליה וכן ראיתי להרב כנה"ג בס' ריבא דמיו בעשין ז' ע"ש ולא ידעתי איך פשט מדעתו ולא הבוא דהיה מדכרי הרמב"ם אמנם אחר כך ראיתי לו בספרו כעני חיי ח"מ ח"א שהכו' דהיה מדכרי הרמב"ם טוב עיינתי וראיתי דאין כ"כ דהיה מדכרי הרמב"ם דז'ל רמ"ש הרמב"ם דין היינו לרין ד"ג רומא דנשיא שהוא ראש סנהדרין ועוד דהא דקאמר אף עד כמה דרודת היינו למלך רוקא :

האמנם יש להבין דהיה מדכרי החו' ז'ל כפ' מ"ח שכתבו סו ואומר ר"י כיון דתלויה נדיה לא משכתח לה אלא כב' אחים דהורתה ולירתה בקדושה רהו ישראל מעלייה וקרינן ביה עליון מ"מ לא קרינן ביה מקרב אחיך אס' אין אמו מישראל אמנם ראיתי להב"ח כ"ה ע"ס ח' ק"כ שכתב לדעת סמ"ק דגר שהורחו ולירחו בקדושה כשר לרין אפילו לישראל עש"כ . ולבאורה קשה דהכי לא תש הסמ"ק לדכרי החו' והרמב"ם ז'ל זכוראוי לרבתיחלה אין לסמוך על דכרי הסמ"ק אמנם ברעבר יש לסמוך ארכרי סמ"ק ורכרי רש"י שכתב דבתלויה כעיון אכיו ואמו מישראל דלא כהתו' משום דכתוב בושר' דמשמע דבעי שיהא מכל זריו ישראל ע"ש לבאו' דכרי חמוסם מדאמרין בכתיבות גבי נערה המאורס' שכתוב שעשתה נכלה בישראל ואס"ם בשפודתה ולירתה בקדושה ישראל מעלייה הוא ולא אלט' לרבות ע"ש ואע"ג דכנערה המאורסה תי' בישר' אלטריכא לרודת ובתלויה תי' בישראל אריונים מ"מ כיון דכתיב כנערה המאורסה בישראל זריך לפות ישראלית מכל זריו ויש ליישב דרו"ק . ואיך שיהיה מ"ש כפן מור"ם ז'ל או אכיו מישראל היינו ואמו גוורת וכפי זה לא ירתי לעומק דכרי החו' כפ' ג"ח דק"כ ע"ש דהיה אכיו ואמו מישראל פי' כאמו לא סני עד שיהא גס אכיו

מישראל אבל כאכיו לחוד סני וכו' עכ"ל רמ"מ קשה דמאמרם כאמו לא סני היינו ע"כ דאירי כאכיו גוי גמור דאין אכיו גרוואת מישראל חוכו קאמר כאמו לא סני והא לענין יחס כהונה סני כאכיו גר ואמו מישראל כרמוכת כפרק עשרה יוחסין ראפסיקא הלכתא כראב"י דגר הכא על ישראלית בתה כשרה לכהונה ועוד מדאמרין סס סמוך לזה כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קרינן ביה והיינו אפילו אכיו גוי כרמוכת ככל הפוסקי' ועל זה סיים התלמוד דלענין תלויה עד שיהא אכיו ואמו מישראל וא"כ מ"ש אבל כאכיו לחוד סני ז'ל גם כן אפילו כאמו גויה וזה לא יתכן כלל דאם אמו גויה סני הוא כמות ואפי' נתגייר לא מקרי אלא גר ואינו מן המשאין לכהונה ותיבוי קאמר פי' כאמו לא סני :

שוב ראיתי להרב כנה"ג כאן בהנהגת כ"י חות א' שכתב דכשאר החוס' דאם כשארמי מישראל מקרב אחיך קרינן ביה כל שכן כשארמי מישראל לאו כחד גוונא קאמרין אלא כאמו מישראל אפילו יהיה אכיו גוי גמור וכו' וכשארמי מישראל אפילו תהיה אמו גוורת מקרב אחיך קרינן ביה אבל אס' הוא כן כותית גמורה הא ודאי פשי' דלא מקרב אחיך וזה פשוט עכ"ל והא ודאי שדריגס ככל מ"ש ומש"ס כתב לכו כחד גוונא וכו' ומ"מ אף לדכרי הרב ז'ל יהיו דכרי החו' תפלוג מכלי מלת וראיתי להרב כרכו יוסף שעמד בדכרי החו' הללו וכתב שמן התומא שלא דריגס שום אחד בדכריהם ע"ש . ואחמא איד לא סלנו מאורי עיינו בדכרי הכנה"ג ששמעתיהם כפומן וכפי הרב באותו סימן ובאותו פרק ובאותו לשון עצמו ואיך לא השגיח שכבר דריגס בדכרי החו' והוכיח לומר פי' לאו כחד גוונא וז"ע :

(ב) שם כ' ממזר וכו' . כ"כ פלוג דכא זכרות שפכה אע"ג דפסולו קהל נינהו כשרים להעיר כ"כ בהגהות אשרי בפרק האובל ונראה דהרואו רין זה ממאי דקי"ל כאן דממזר כשר לרין וזה לפלוג דכא דתרווייהו שוין שזה אסור לכא בקהל וכא מטפה כשרה ואדריכה ממזר גרע מכרות שפכה דכא מעבירה וכיון שכן פשיטא שכשרים להעיר דהא תנן כל הכשר לרין כשר להעיר ומאי דקאמר הנהות אשרי להעיר ה"ה לרין ויותר היה להגות אשרי לומר דכשרים לרין וממילא כשרים להעיר וראיתי להרב כנה"ג שכתב על דכריהם וזה"ל לרין רכל הכשר להעיר כשר לרין חוץ מסומא לקס"ד של הנמ' ע"ש ודכרי מנומנים דאיך קאמר לקס"ד של הנמרא והא אף לפי האמת כן דמתני' איהו כר"מ וכך הול"ל פיון דהיה מתני' היה כר"מ ולא קי"ל כותיה אלא אף הסומא כשר א"כ ממילא לרין כל הכשר להעיר כשר לרין עס שאינו אמת דאיכא עובא דכשרים להעיר ופסולין לרין כגון גר ומשורר ואובס ושונא ואע"ג דלא אמר ר"י לאחוי הני הוא מטעם שכתבו החו' והרמב"ן והרב"א כדכתי' לעיל או מטעם שכתב הרב כ"מ דכ"ר ר"י קבל מרבתינו לאחוי סומא וכיון שכן אי לאו אסתחן בהדיא בהנהו דהנהות דכשרים לרין לא מצינן לומר

לתומר ה"ה לרון מטעם כל הכשר להעיר כשר לרון רהא איכא טוכא אלף ודאוי מ"ש ככוונת ההנהגות אשרי עקר דמרון ממזר ואלא דפלוט וכו' כשרים לרון ורוק עיין בתו' כפ' אד"מ כד"ה חדא לאתווי וכו' וכמה שהקשה הנאון מהר"ם עליהם וכמה שאור' וכתב עליו כתשובת כנסת יחזקאל דשנה מהר"ם כזה רהא כבר כתבו אחו' כראש הדבור לאו אפיון כשרים וכו' ראש כן וכו' ע"כ. ואתרי דמתני' דל"ק"ע על מהר"ם ואיתו גופיה שגנן כזה דכתולת דכרויה הכריחו על לאתווי ממזר רלא קאי אפוא דרון הכל כשרים לר"נ משום דהו"ל למומר רכותא טפי דאפילו חלל ועוד הכריחו הא בהדיא קתני וכו' אבל אם נאמר דמתני' לאתווי קומא וכולנה למומ' דמתני' לא אתי לאתווי דישא דהכל כשרים אלא לאתווי סיפא וכדכתב מהר"ם ז"ל דהשתא לוכא הוכחה שהוכיחו לעיל וזה בכלל קושייתם שהקשו וא"ת וכו' שר"ל דהשתא לוכא הוכחה דקאי ארוש' וזה כדור למכון ור"ק:

(ג) שם קטן פסול וכו' ור"א וכו'. נ"כ וקשה אמאי לא קאמר כרוש לא סימן על מחני' דקתני ויש שכשר וכו' לאתווי קטן מו"ג עד ו"ח בני שמואל והנה מחוק קושייתו משמע דס' ליה דלהי"א פסול אפילו כדיעבר דאי לא ה"ל מ' מודי רהא איתו גופיה ס' ל' דמתני' דקתני ואינו כשר לרון. היינו אפילו כדיעבר וא"כ אחרי המחילה ליתא דוראי דעת הי"א תליא כהא דשמואל ואם איתא שפסול מן הדיון אם כן הרי חטא ואשיהו וכנמדה אמדינן כל האומר ואשיהו חטא אינו אלא טועה והא דכתוב ושכ שהשיב סממון ואם כן ליתא דשכ ממש כיון שחטא דפסול הוא לרון אלא ודאי אפילו הי"א מודו דכשר כדיעבר וה"ט שהחזיר משום קומרא וכו' הכנה"ג דהי"א מודים כדדיעבר כשר:

וראי'י להרשב"א שכתב דלא קי"ל כהאי ירוש' וכל שלא הכי' כ' שערות אפילו כן עשרים פסול לר"מ ולכאור' ק' דלא דחיון הירוש' אלא כשיחליק עם תלמודא דירן והכא לא מנינו דתלמודא דירן הפך הירושל' וכ"ת משום דהוי ספק הכלל דקתני כמתניתין כל הכשר לרון כשר להעיר הא ל' קדיתכן דהירוש' סובר דהאי מתני' לא מתקומא כרבנן אלא כר"מ וכדכתבו אחו' שם לחד שנויא או ה"פ כל איש שכשר לרון וכו' ולא אהירי מתני' כקטנים ולכאורה ו"ל דס' ליה לקרש"א דמרקאמר הירוש' פחות מכן עשרים כשר משמע אפילו פחות מכן ו"ג וכמ"ש הכ"ח וס"ל להרשב"א מ"ש לא קי"ל כהאי ירוש' משו' דכלל ודכתב קי"ל דרון כמעשה קטן כלום אמנם אחר העיין נראה דאי אפשר לומר זה דרואנא הירוש' מודה דקטן פחות מכן ו"ג פסול לרון וכמ"ש הטור והוא ממה שאמרו בהירוש' כיומא כפ' שני שעירי וז"ל מת"ל שני אנשים להקיש נאמר כאן שני וכאמר להלן שני מה שני האמור להלן אנשים ולא נשים וקטנים וכו' הרי למדנו שאין האשה מעודה מעתה אינה דנה עכ"ל וכונת הירוש' מפורשת דמה פו' ועמדו וכו' גם שני ממילא

דכתוב נבי ערות אנשים ולא נשים וקטנים וכיון רמזינו דרון האשה מעודה מעתה אינה דנה והוי' מרחקו כל הכשר לרון כשר להעיר וכן מוכח בתלמודא דירן רהא דכערות אנשים ולא נשים היינו מדכתוב ועמדו וכו' ע"ש כשכעו' והירוש' חזו הכיוראחו החו' שם כפ' בא סימן כד"ה כל ככשר וכו' וכירוש' פוסל אשה לרון והיינו משום דילגינן עדות דדוקא אנשים מדכתוב ועמדו וכו' וכיון דאינה מעודה אינה דנה וכוננת דכריהס כמ"ש ובהירוש' וכו' לדחות חו' שכזבו דה"ק כל איש וכו' ועל זה כתבו דבהירוש' מוכח דאשה פסולה לרון והיינו מדפסולה להעיר וכדחנן כל הכשר לרון וכו' זעיון ככוונת דכרויה למהר"א ומהר"ם וכו' ככדריא כסוף המגיש כד"ה ולא לפני הדיעות וכו' דלאחר שחז' דמתניתין ה"ק כל איש וכו' כתבו אח"כ מיהו כירושלמי דיומא וכו' וכ"כ כהחולץ דמ"ה ע"כ כד"ה מו לא טבלא וכו' וז"ל הרא"ש כרוש שבועת העדות מה"מ וכו' וכיון דפסולה להעיר פסולה לרון כדחנן כל הכשר וכו' והכי איתא בירוש' וכו' הרי למדנו שאין האשה מעודה מעתה אינה דנה עכ"ל:

הרי מכוואר לך להדיא מהירוש' דקטני' פסולים לרון ואם כן מוכרחים אינו לומר מאי דקאמר בירוש' כפ' אד"מ דכפחות מכן עשרים כשר לר"מ היינו הטור ולמעלה וכמו שהכין הטור:

ומעתה שפיר פסק הרשב"א דאפי' כן כ' כל שלא הכי' וכו' פסל לרון כיון דהוא פסול להעיר והכין טעם הירוש' דמכשיר משום דס' ל' רמ"ג ולמעלה כשר לעדות אפילו לא הכי' כ' שערות ורחק הירוש' משו' דקי"ל כל שלא הכי' כ' שערות דינו כקטן ופסול לעדו' ואע"ג דיש לדחות דאפשר דמורה הירוש' דפסול לעדות ולא תיקשו מתניתין דכל הכשר דיש לדחות כמ"ש הסמ"ע מ"מ הרשב"א לא הכין כן בדעת הירוש':

והנה הכ"ח תמה על הטור דמאין דקטן פסול לרון גם הרמב"ם לא כתב אלא נבי עדות והיכא דנלו גלי ופי' לדעת הטור מדכת' הקום' ראשה וכו' עכ"ל ע"ש והנה מ"ש לדעת הירושלמי דקטן כשר לרון אפילו פחות מכן ו"ג וכו' אחרי המחילה לא דק דהירוש' שהכאנו לעיל הוא נגדו דשם מכוואר דקטן פסול לרון ומשם מכוואר להדיא רלא ס' ל' הירוש' דמתניתין ה"ק כל איש שכשר וכו' ומה שהכי' איתא מתו' דנה תמה איני על חמתו דלאחר שאור' האי תרוא' דתא ארוק כמ"ש אח"כ ובהירושלמי פוסל וכו' וכווראוי שלפי דכרויה התו' דכרויה תא נדס לו שהכין כוונתם כמ"ל ולא השגת כמ"ש החו' כהחולץ וכפ' המגיש דמהתם מוכח להדיא רלא כמו שהכין חוק מכווארו וגם נעלם מכווארו דכרי הרא"ש כפרק שבועת העדות שכתבו לעיל גם מ"ש דהכי משמע מדכרי הרמב"ם לעד"ן להפך דאם איתא רכשר מיראורייתא ורבנן הוא שפסלוהו למה לא ביאר הרמב"ם כן להדיא אלא ודאי שמתך אמ"ש. כל הכשר לרון וכו' וכיון דקטן פסול לעדות ממילא

ממילא שהוא פסול לרון ולא אצטריך לאשמעונו ואיך שהוא רמכל האמר יש להמנה מאד על הר' הכבוד שכתב דה"ט דאשה פסולה לרון מדכתוב ועמדו שני האנשים ולא נשים משמע דקפיד קרא כפסקי ריבון על האשה וגם מדכתוב וישארו וכו' והתם קאי אשבעים איש משמע דקפיד אנשים עכ"ל והרואה ודאה שדבריו אלו לקוחים מדברי התו' דפ' בא סימן ו"א כ' אחריו המחו"ר דלא כן כוונת התו' וכוונת הירושל' אלא כוונת התוס' מבוארת להביא מהירושלמי דאשה פסולה לרון מטעם דאינה מעידה וכו' ג' ג' מה שהביא הירושלמי מדכתוב וישארו וכו' ה"פ כמו דהתם אנשים ולא נשים ה"כ ועמדו אנשים ולא נשי' וכו' דפסולין להעיד פסולין לרון והיינו מדתני כל הכשר וכו' וכמ"ס שם הר"א ש' כפ' שבעת הערות להדיא ופ"ג שכתוב שם בהירוש' הדי אינה דנה אינה מעידה ט"ט ה"א וכמו שהעתיק שם הר"א ש' דעל טעם כ' קשה דתינת ר"כ ד"מ מ"ל אלא ודאי דכתביבנא וכל דבריו ככאן ל"ע ועל מאי דאסיקו התו' וכתב החולץ וכו' בא סימן דאשה פסולה לרון א"כ הדר' קושייתם שהקשו כפ"ק דכ"ב לרובתה ראיך דריש מלפניהם השו' הכתו' וכו' ה"א קרא לא איירי אלא בכשר וליכא למומר דקרוס' סוכר כתנא רבי ר' ושמעאל דמדכתב איש או אשה וכו' דהא מקיים תלמודא דכולהו זריכי ולפי מ"ס התו' כסוף המגיש כד"ה ולא לפני הדיוטות וכו' ובסוף פרק שלישי דשבעת הערות כד"ה שבעת הערות נוחא ולק"מ ע"ס ודו"ק :

(ה) שם שתוי וכו' כתב הכ"י וכתב הרשב"א כתשובה שאם שתי רביעיות וכו' ואינו כ"ל אלא כשאר יינו מתיר עכ"ל ולענין דטעו' הניכר יש ככאן וכ"ל שאם שתי יותר מרביעיות וכו' מדבריו הרשב"א מוכח דאם שתי הרבה לדיך כל היום וע"ז השגה הכ"י דא"פ אינו צריך כל היום וכן משמע מדבריו קש"ך ב"ד סו' רמ"ב דכוונת מתן להשיב על מה שמשמע מדבריו הרשב"א דצותר מרביעיות לדיך כל היום ע"ז השגה מתן ואמר דאינו כ"ל ע"ז והרב כנה"ג כתב ליישב דבריו הכ"י ע"ס ודבריו תמוהים מאד וכמו שכתבתי בתשו' י"ד סימן כ' והארכתי שם בדיוח דבריו עש"כ ודו"ק :

(ו) שם בא"ס אין עד נעשה ריבון וכו' כתב כ"י וכתב הר"א ש' אבל כלילה וכו' כדמוכח כפ"ק דגטין ובפרק כ' דכתובות עכ"ל ולכאורה דבריו תמוהים דמפ"ק דגטין וכתובות ליכא הוכחה מירי דהתם איירי בקיום שטרות דהוא מדרכבן ואפילו עד המעיד נעשה ריבון כדרכבן וגם התו' לא הוכיחו מהכא אלא דברבבן אפילו עד המעיד נעשה ריבון ע"כ שדבריהם בפרק יש נוחלין וכו' והא דעד הרואה נעשה ריבון הוא מדאמרין בפרק ראשון ב"ד ובכמה מקומות דלא תהא שמיעה גדולה מראיה וע"ק דהר"א ש' קאי כפ"י ו"ג ומגופא דשמעתא שט מוכח להדיא דעד הרואה נעשה ריבון דהא קתני רטו כותבין רטו עושים דין והיינו דשמעתא דלא תהא שמיעה וכו' וכדפי

רשב"ס שם ובעומדי ע"ז ראייתו להגאון מהר"א שכתב על דבריו וז"ל כד"ה ואין עד וכו' והאשר שהוצרך להביא דאיה משום וכו' דהא מלתא לא שמעו מתוך שמעתין עכ"ל עש"כ ודבריו קשים לשמוע דהא דמפ"ק דגטין לא יש הוכחה מזה כלום דהתם איירי אפילו בעד המעיד כדרכבן נעשה עד וכדכתב' ועוד ח"ך הניח הר"א ש' שהיה דפרק ראשון כ"ד דמשם מוכח להדיא דאם ראוהו כלילה למחר נעשה ריבון ע"ס אחרים וכדאיתא דרשב"ס מהתם דמה לו להביא מפ"ק דכתובות ועוד ח"ך אפשר דהר"א ש' דקאמר אבל עד הרואה היינו שראו כלילה הא מקיים כמ"ס הר"א ש' וכד"כ עד הרואה אינו נעשה ריבון דהתם פ"י ודאי אפילו ראה כיום דאיכא למומר דלא תנא שמיעה וכו' אפ"ה כ"ד לא אמרין וכדסיים אבל בשאר דינין מודה כ"ע דנעשה ריבון ושם מבואר כפ' ראשון כ"ד דר"ע מודה בקדוש החדש דאמרין לא תנא שמיעה וכו' וא"כ איך אפשר שעד הרואה דקטע הר"א ש' תכ"ד כל א' פירושה דלא כלידך.

שוב דאייתי בטוספות הר"א ש' המדויקות וכך כתוב בהם דדוקא עד וכו' ודוק בדאורי' אבל כדרכבן נעשה ריבון כדמוכח כפ"ק דגטין ובכתובות עכ"ל והשתא עלו דבריו דה"א כהוגן שהם השתא מכוונס ע"ס דבריו התו' שכל דאיתתא מפ"ק דגטין הוא ראשי' עד המעיד כדרכבן נעשה ריבון אבל לעד הרואה לא א"ל להביא ראיה שזו שפיר מוכח מסוגיא דהתם דו"כ ומפרק ראשון בית דין :

האמנם דבריו התו' דפ' י"ג כד"ה כלילה וכו' אינם כדוריס לע"ד דעקר הוכחת רשב"ס הוא מדבריו דפליגי אר"י וס"ל לר' דבנתכונס ערוהן בטלה קו"ל כוונתו דר"ג דר"ג הדין ס"ל אבל ר"י בעלמו דס"ל דאפילו כדאיינו תהי' נפסלו משום דס"ל דכ"כ ככתוב והגילו דלא אמרין לא תהא שמיעה וכו' ואה"כ דכב"ג אין נעשה ריבון וכמו שק"ס ל"ר ע"ד ר"ג לא אמרין לא תהא שמיעה וכו' וכן פריש"י ו"ז להדיא בתם' מכות דטעמא דר"י משום דכתוב והגילו אבל כשאר ד"מ מודה לר' דאם נתכוונו להעיד דוקא כפסלו אבל לא כראיה בעלמא ופ"ג שהתו' שם במכות הקשו על פריש"י לק"מ לרש"י דהכח כד"ג שאני כדו להגיל את הנפש אבל כד"מ לא שייך והגילו דוכות לזה וחובה לזה ולא שייך להקיש ממשפט א' לענין זה וכ"כ התו' בפרק החובל כד"ה כגון שראוהו וכו' ובתוס' וכו' דלא גמר מד"ג כדפרישית לעיל עכ"ל והיינו מדבור שקודם לכן שכתבו דשאר ד"ג דכתוב והגילו באופן דה"כ דלר"י דס"ל דכ"כ דבראיה כולם נפסלו ואה"כ ככה"ג שוב לא יהיה ריבון כד"ג ולא אמרין דלא תהא שמיעה דו"ל כ"כ ר"ע וכל הוכחת רשב"ס הוא מדק"ל כר' ובר"ג דבנתכונס להעיד ערות כולם בטלה שמכיון דנתכוונו חשבו ערה וכה"ג שוב אינם יכולים להיות דיינים ודבריהם זריבין אלא תלמוד :

והרב בני שמואל הקשה על דבריו רשב"ס דאם כירבון מאי מקשה כפר' ראייתו כ"ד

כטלה כנחשונו להעיד דכשלמא לטעם הזמה
 מוכרח לו' ראשילו כנחשונו כשרים להיות דיונים
 כמ"ש התו' וא"כ מוכרח לו' ההוא רמבו' דנמלא
 א' מהס קרוב דערות כולם כעלה כנחשונו משו'
 גורת הכתוב אבל לטעם כיום הנחילו וכולים
 לו' רגם הכא אש נחשונו שוב אינם יכולין להיות
 דאינם כמו הקס ההוא דמכות ושיום הסומנ"ל
 לאשלוני בינייהו וא"כ מרן שכתב דהא כהא תליא
 כפ"ג דסנהדרין אול' לשיטתיה למ"ש כהלכה
 הסמוכה לזאת וז"ל אין מתחילין וכו' וזמה שם
 הב"מ רלמה חסר רכו' קרא רמיותו אלוכ' דר"מ
 ותיר' רביום הנחילו אלטרין למדרש כיום אתה
 וכו' ע"ש וכבר כתבנו לעיל דכוונת מרן רביום
 הנחילו אלטרין לו' דאין עד נבשה דיון ע"ש
 לעיל לדברינו כאורך וארבעה כהחובל חסדו על
 טעם של הזמה ע"ש וא"כ עפ"י שיטתו זאת שפיר
 כתב כאן דהרמב"ם רשכ"ס מטעם דהא כהא
 תליא דכיון דקו"ל דאש נמלא קרוב כל דערות
 כטלה אש נחשונו ה"כ שוב אינם יכולין להיות
 דיונים אבל לרעת הסמ"ג שכתב טעם הזמה ע"כ
 דס"ל כרעת התו' רלאו הא כהא תליא אלא דהתם
 שאני גורת הכתוב אמנם ככ"י כסו' זה ובסו'
 רכ"ג ובפ"א מה' ערות חור בו וס"ל שהרמב"ם
 לנמרי כרעת החוספות ומש"ה פסק בש"כ כרעת
 התו' ראשי' נחשונו אינו נפסק מלשוות דיון וכו' כהא
 דנמלא אחד מהס קרוב דערות כולם כעלה אש
 נחשונו להעיד משום גורת הכתו' כדכתבו התו'
 ז"ל ודו"ק .

סימן ח

(N) סעיף א' והמלערו וכו' . כ"כ הקשה
 הב"ר רמאי בכותיה וכו' ותו' דמלבד וכו'
 ועור תו' שפי' הקלנו וכו' נאמן כשנים עכ"ל
 ע"ש הנה הדבר ברור דתודוך הב' הוא אלוכא
 דהרמב"ם דוקא דלהטור הא כתב להדיו והשלות
 נאמן כשנים להעיד על מי שבוהו כדי לדיותו
 ומתה"ש בסומן זה ומתה"ט כו"ד סומן כ"ח
 מחמו על מרן בזה דהרי מוכר' בהרמב"ם כפ"ו
 מהת"ת דמנדיון וכו' והוא מב"ד דכרים וכו'
 עש"כ ולבאור' ז"ל דס"ל למרן רמ"ש כהל' ת"ת
 דמנדיון וכו' היינו הובא דאיכא עדים שבוהו אבל
 אינו נאמן כשניים להעיד על מי שבוהו כדי
 לדיותו ודוקא מכת מדרות דקילא נאמן על פי
 עצמו והראיה על זה שהרי מרן שם כהלכו' ת"ת
 הורה לדיון הרמב"ם מהא דאמרינן בקרושין רף
 ע' רבב יהודים שמתוה להווא נכר' וכו' והתם
 איכא עדים כמבואר בגמ' דקאמר אהו ז"ל לרב
 יסודם וכו' אמנם דיהט' דעומק דברי מרן לא משמע
 הכי אלא דמשמע דאינו מחוייב שמתא כלל ועור
 אש איתא רס"ל למרן דבר שמתא הוא על פי
 עדים א"כ גם הובא דאיכא עדים נאמן כמבואר
 כעו לא רה' לבא לכו' או שבוהו לב"ר דכזה נאמן
 כשנים כמבואר בגמרא ובדברי רש"י ז"ל אלא
 דלהא' ל' לרחות דאפשר דס"ל למרן שזה המנו'
 נרוב שהרי כתב רש"י שם בפרק הנזול על הא
 דאמר

כ"ד לומא מתני' רלא כר"ע לישנו דר"ע אוירי
 כנחשונו וכו' ע"ש ולע"ד דל"ק מ דאו הוה משני
 הכי הוה משמע דכלל נחשונו אלא כראיה לחוד
 מורה ר"ע דיכולין לדיון ד"ג והא ליתא רבמסכת
 מכות הכי הוה ר"ע מדכתוב עד עומדו לפני
 העדס עד שייעמוד ככ"ד אחר דגורת הכתוב הוא
 ולפ"ז אין לחלק בין נחשונו לראיותו ודוקא כר"ג
 ומש"ה תו' כפרק ראוהו כ"ד דשאני ד"ג דכתו'
 והגלו לאשמעי' כהא חו' תרתו ח"א כרי שלא
 נלמוד מד"ל כ"מ ונס לאשמעי' דל"ע אפי' כראיה
 כלומר אינו נעשה דיון משום מכיון דהוה רקטל
 הו לא חוו זכותא וקושטא משו' ועיין בהרא"ש
 שכתב דתרי קראי ער עומרו והגלו וגו' לריכו
 וע"ש בתו' .

והנה

הכ"י כתב דמרכי הרמב"ם כפ"א
 מהלכות עדות נראה דוקא עד שמעיד
 הוא דאינו נעשה דיון אבל אש לא העיד נעשה
 דיון וכ"כ כמ"ש שם וכוונתו מכוואר' לו' שרעת
 הרמב"ם כרעת התו' וכ"כ להדיא בסו' רכ"ג ז"ל
 וכבר נכתב וכו' כדברי ר"י ע"ש :

ומזה

אינו תמה על הרכ כה"ג שכתב ז"ל
 והיה כ"ל לירחק ולומר וכו' עש"כ
 דאיך לא שלעו מאורי עיני הכ"י כסו' רכ"ג וכיאר
 דברי עצמו ע"ש כסו' ז' דהרמב"ם כרעת התוס'
 ולא כרעת רשכ"ס ז"ל :

ובזה

נ"כ נחה שקטה תמיהא אחריותה
 הרב ז"ל על הש"ע מדיונים אחריות
 דכנאן פסק אפי' נחשונו להעיד עד נעשה דיון
 וכסו' לו' כתב דלמחזו איתו כפי' הרמב"ם
 ורשכ"ס וכו' עכ"ל ע"ש דכפי' מ"ש ככ"י כסו'
 רכ"ג שרעת הרמב"ם כרעת התו' אש כן לק"מ
 דהקדיו כתבו התו' רלא הא כהא תליא דהתם
 גורת הכתוב הובא דנמלא אחד מהס קרוב וכו'
 ע"ש כדכריהס ומה לנו כמ"ש כפ"ג דסנהדרין
 כיון רכנ' מקומות כתב להפך וסמי חרא מקמיה
 תלתא וכיון שהש"ע כנו ומשכלל על דברי הכ"י
 א"כ שפיר עלו פסקו מרן ז"ל כהונן ולא סתרי
 אהריו וכ"כ הש"ך ז"ל . והנה ראיותיה להר"כ"ש
 שכתב דדברי מרן ככ"י כפ"א מה' ערות סתרי
 למ"ש כפ"ג מה"ס עוד תמה על מרן ז"ל דהיכו
 כתב דהרמב"ם מסכים לדברי רשכ"ס ומכו' ראוי'
 וכו' ועוד דאש כדכריו א"כ הסמ"ע פליג מרירוס
 ארדיות שהרי הוה רמכות פי' כרשכ"ס ובסוף
 ענין ק"ט הסכים לרעת ר"י וכו' עש"כ ולע"ד
 תאו מהא לא ארייא ול"ק דה"ל לטעם אין ער
 נעשה דיון הוא משום עדות שאי אתה יכול
 להזימה או משום דכתוב ועמדו כמ"ש החוספות
 ורשכ"ס א"כ מוכרחים אנו לומר דשאני ההוא
 דערות משום גורת הכתוב כמ"ש התו' אבל אי
 אמרינן רעם דאין ער נעשה דיון הוא כמ"ש
 התו' כהחובל דאלטרין כיום הנחילו לאשמעינן
 דאין ער נעשה דיון וגורת הכתוב הוא א"כ שוב
 אינם יכולים לומר דהתם ההוא דמכות גורת הכתוב
 דמאיוה טעם והכרח שגאמר גורת הכתו' דשפיר
 ז"ל רכל הובא דנחשונו להעיד שוב אינם נעשו'
 דיונים כע' נמלא א' מהס קרוב שערות כולם

דאמר רבא שלוחא דרב' נאמן כשניס וכו' ופרש"י
דלא משקר פכ"ד עכ"ל וא"כ אין לנו לומרנו
שהוא אומר וכו' שאפשר שחושש לו' כן משו' שלא
ישקד כפי דינא ומנו כה"ג לא אמדינן משום
דאין הטענות שוות -

ויען

שדאיתו לברוליס תקרי לב מרבני אשכנז
הרב מקום שמואל והרב שער אפרים
שהאיתו הרבה פעמים זה אמרתי איתיה ירי
עליהם ולהשתעשע בדברו קרסו וז"ל הר' מקום
שמואל בקרי ז"ע דלובא למימר דז"ש הרמב"ם
כה' ת"ת רמב"ם שלוח כ"ד היונו כדאיב' עדים
והאגידת ששוא קלה נאמן ע"י עלמא דזה אינו
דהרי כתב הסמ"ע דהוית וס' לשמת עפ"י עלמו
מלגנוד ובר עכ"ל ודבריו תמוהים דהא מוכרח ל"ל
ס"ל למרן כזה בהסמ"ע דהא להסמ"ע לפי
האמת ס"ל דאינו נאמן כב' לענין הכאה ואלו
בשפתא נאמן ע"י עלמו ואלו למרן כתי' ה'ל'
מבואר דלענין הכאה נאמן כשנים ולא לשמתא
וס"ל למרן ז"ל בפשיטות דגנודא דקילא נאמן ע"י
עלמו אבל לא לשמתא דחמורה - גם מה שהקשה
עוד דאם כן מאי פריך ליה ר"ב וכו' לע"ד יש
לומר דאם"כ יודע ר"ג דאיבא עדים אבל סבר
דהגנודא קמירא משמתא ורב יהודה חרש. לו
דהשתתא חמורה ועו"ל דבהא פליגי ר"ב ורב יהודה
דז"ל ס"ל בהסמ"ע ורב יהודה ס"ל בספרת ה"ו
ז"ל גם ת"ש על תו' שני של הכ"י הנה נפלאה
על מרן הגדול וכו' עש"כ הפלאה זו אינו יודע
מאי הוא דהרבה מהאי קוניא מוכח כדברי
מרן ז"ל דהא פריך הקס' ולגנודיק דרב מגנוד ושני
ליה רב יהודה דעירופא מנה עכרי ליה ופרש"י
חומרא עשיתי לו לקונכו עכ"ל הרי להראו דמגד
הרין לא מחייב שמתא אלא נגודא ומגדך קנס הוא
דעבוד ליה :

וראיתי

להנאון מהרש"א ז"ל שכתב על דבריו
רש"י ור"ל שבו איתו כמה שהו
שלוחו והיותו נכזה פעיניו וכו' ועשיתי לו כן
לקנשו על שפגע גם בכבודו כמה שבו איתו
בפניו שלוחו עכ"ל הנה באמת שהתקס' כיבמות
דנ"ב פ"ד דהשתפקד וכו' פכינו דהא דשמתיה ר"י
משום שפגע בכבודו וכו' הר"ן ז"ל בקדושין ע"ש
אבל רבנו רש"י שב' צעשיתו לו כן לקונסו לא משמע
הכי עמ"ש השתדש"א דא"כ לא הוי קנסא אלא
מן היין הנמנוד דהלכת דוחת דמניין על כבוד
הרב ובמ"ש רש"י לעיל וכו' סוף סוף ל"ל דרש"י
לפרש משום קנס כיון דכאמת פגע בכבודו לק"מ
דרש"י פורש אדכריה סממרא דקאמר ליה שיעבר
שלוחא דרבנן ולא דנה לנלות לר"ב שבוהו לר"י עלמו
מאיזה טעם שיהיה ותלה הדבר בשלוחא דרבנן
ועל זה כתב רש"י דעירופא זמנה וכו' חומרא
עשיתי לו :

והרב

שער אפרים בסומן ס"ד הקט' דהיאך
המנוה ר"ג לר"י כמה שאמר צער
שלוחא דרבנן ואיר' דמסתמא הכיח וכו' כבר
כתבו התו' רבכל שלוחא וכו' ע"ש וראיותו אינו
מכיר דהוי דכתבו התוס' רבכל שלוחא דרבנן יש
להלקות ז"ל דחיורי כעדים דומיא דאיך דמגנוד

כהו רב אכל לענין שנאמן כשנים אע"ג דאיתו
שלוח כ"ד כהא לא דברו התו' כלל ועצמא רבא
איבא בין שלוח כ"ד שנאמינו כשנים לשלוחא
דרכנן במבואר כהרב הדרושה ומתרו"ע בסומן
כ"ט ע"ש והרב מקום שמואל שס' תו' דודאי ר"י
וכו' וכמ"ש הרמב"ם וכו' ע"ש גם כזה דכריו
דחויים שהרי מבואר מדבריו הרמב"ם שס' דכעי
עדים למכוס ת"ח ודוקא אס' כזהו כפניו הוא
צריך עדים רעכוד ריבא לנפשוה וא"כ ההוא דרב
יהודה שלא כפניו הוה זלובא מנו ואריך עדים
והנכון כמ"ש הרב שער אפרים אח"כ כשם קמ"ע
דעבודת רר"י הוה עדים ע"ש :

עוד

כתב הרב שער אפרים שס' עמ"ש רש"י
ז"ל שבו שלוחו לפניו ששקס' לו
עמ"ש רש"י שבו שלוחו לפניו שהוקשה לו
דהלא בעובדא וכו' וא"כ איך הוילא שקר מפיו
וכו' ולכן כתב רש"י וייתר נראה דהוה מבוה
שולחו כפניו ווהו פו' צער שלוחא דרבנן היינו
שולחו ואס' כן לא הוילא שקר מפיו עכ"ל ולע"ד
דלא ישכ מדוי דמשמעות שלוחא דרבנן היינו השלוח
ולא משלחו ואיך לא קשש הרב שער אפר' להוילא
שקר מפיו וייתר טוב היה לו לומר דכמה שבוה
שולחו כפניו השלוח נעשה צער לשלוח דכוס ארונו
לפניו ולא הוילא שקר מפיו וסנס לעקר קושיית
הכ"י שהקשה רמאי רבוחיה וכו' תו' הסמ"ע
דלמכת מלדות וכו' כעו עדים וכו' אבל לשמתא
נאמן כב' וכו' ע"ש והרב מקום שמואל שס' דהא
דכריו בכמה דאות ע"ש באות י"ד וז"ל דא"כ
מאי פריך וכו' לע"ד לק"מ דודאי כש"ל צער
שלוחא דרבנן פו' דכריו ואמר במאי צערו כדרך
כל הבעלי דנין המסדרין ועורבין טענותיהם
לפני הכ"ד ואס' כן מסתמא ג"כ ספר לו שיש לו
עדים שכו"ך אחר ההוא כנראה וכמ"ש איזה בעלמו
לעיל וא"כ שפיר הקשה לו וליגנודא כיון דאיבא
עדים גם ת"ש ודוקא גדול לומר שהביא ר'
העדים לפני ר"ג דלמאי צריכו העדים שהרי
השלוח נאמן כשנים לשמתא וכו' לק"מ דהסמ"ע
לשיטתיה אול' דס"ל דדוקא לשלוח כ"ד נאמן כב'
אכל שלוחא דרבנן דאיתו שלוח כ"ד אינו נאמן
כשנים אפילו לענין שמתא כרבתי' לעיל . גם
מ"ש עוד וזו דאיה ברורה דלא כהסמ"ע ממש
שפרש"י וכו' עש"כ ואני אומר דאינה ראייה כלל
דז"ל דהוא דרב דמגנוד הוא כעדים אלא שמגנוד
אף כלי התראה וכיון דליבא התראה אינו מחוייב
מלקות מן החורה וכו' תו' חו הכי אפילו איגס
דעלמא כן ומאי אריא שלוח ז"ל עפ"י מ"ש הוא
עלמו לעיל ליושב דכרי רש"י דמ"ש משהו לאו
דוקא וכו' ולא פרש"י הכאה אלא לאשמעו' דאפי'
הכאה דחמורה כעיו הכרות וכו' וא"כ תו' לובא
ראיה מדבריו רש"י הפך הסמ"ע :

עוד

כתב ועוד ראיה שלא בדבריו הסמ"ע
דע"כ הרמב"ם והטור ס"ל וכו' ואס'
דכריו הסמ"ע וכו' ע"ש אינה ראייה כלל שהרי
כתב הסמ"ע גם כפרושה אס' בהולאת הממון
הקל אינו נאמן כ"ש וכו' לשלוחיה כנופו וכו'
וא"כ הא דלא קאמר אכל לא להכותא משום דאין
צריך

מכ"ד דכריס דמנדון עלניהם והא עקר חויבו הוא
מדרות אלא דיש כור כ"ד להחמיר עליו ולגרומו
ועקר הדיון שהוא חייב מדרות השמיטו וכת' דחייב
כדו שאינו עקר חייבו ;

ועוד

היו מכוחר בהרד"ך שם על ההיא
עובדא דשמתיה ר"י וכו' דהא דשמתיה
משום שכחה קאת גס להחכם ואלו לא היה מכוה
כלל לת"ח אלא דוקא לשלוח סוה חייב מדרות אלא
משום שכוח קאת גס לת"ח מש"ה החמיר עליו
לנדחותו דלטרף הכוחו קאת עם זעיר השלוח מש"ה
שיכה להחמיר עליו לנדחותו דכל עממא דיש כיד
כ"ד לשנות ולהחמיר דהיינו משום לפי חומר
המעשה וראוי להחמיר עליו וכו' וכת' ר"י להחמיר
עליו משום שגנע קאת בכבודו ואלו להרמכ"ס
והטור המכזה שלוח כ"ד אף אם לא הזכיר הת'
חייבו נידוי דשלוחו של ארס כמותו וכאלו ננע
בכבודו שלוחו כאלו בלהרד"ך דנעלמו הא דשמתיה
ר"י לא משום דזוער שלוחו לכד דאי משום הא
לא חייב אלא נגידא דוקא אלא משום שגלטרף
עם זה שגנע קאת בכבודו שלוחו החמיר עליו
וגידהו וא"כ שפיר כתב הרב שגיר אפייס דאין
להוכיח דכרי מהרד"ך מההיא דקדושין דשמתיה
ר"י דשאני התם דננע קאת גס בכבוד ר"י ע"ש

דלכאורה אין דכרו מוכנס דהא מכוחר בהרד"ך
כההיא עובדא דאי משום זעיר שלוחא לקוד לא
היה חייב כ"ה מדרות אבל עכשוו שזך גס קאת
ביוון לת"ח מש"ה שינה עליו והחמיר לנדחותו לפי
חומר המעשה וכדכת' לעיל אמנם כד מעיינון
שפיר ודא הדרכי הרב הס בתכלית הדקדוק שהיו
כתב קודם לכן שהיא עובדא דקריה לר' יהודה
כד שייקאל דאין לך כיווי גדול מזה וכדראוי
דעל כיווי כזה מחייב נידוי מן הדיון ואם כן
היכי כתב מהרד"ך דהכא שגנע קאת וכו' דמשמע
מדכרו דאי משום הא לקוד דננע קאת לא
הוה מחייב נידוי דהא כדראוי דאין לך כיווי גדול
מזה וכו' עכ"ל ודכרוי תמיהים דמה יענה כסיוס
דכרי מהרד"ך שכתב להדיא על ההיא עובדא
דשמתיה ר"י דננע קאת בכבודו הא ונלטרף
עם זעיר השלוח וגידהו והחמיר עליו לקונסו
כדפרש"י משום דכור הה"ד לשנות מקל לחמור
אמנם עם י מ"ש א"ש דר"י לא גילה לר"י אופן
הכיוו אלא אמר לו בסתם ננע קאת בכבודי מש"ה
החמירו עליו וקנסתיו :

ועוד

תו' מרן ז"ל דהיינו רכותא וכו' וכאב
עליו מהר"ט כסיומן הנו' והרב מקום
שמואל וזה לא יתכן חדא דאמאי מתמרינון וכו'
וגיבא בארעא וכו' עכ"ל ומה אעשה להם דנעלם
מכת"ד דכרי הרמכ"ס כפרד"ך כ"ה מה"ס והכיוו
הטור כסיומן כ"ז וז"ל ואעפ"י שאינו לוקה אם
חרף ת"ח מנדון אותו ואם רטו דהיינוס להכותו
מכין אותו מכת מדינת וכתב שם הסמ"ע פו'
להכותו ויתר על הנדווי עכ"ל הרי דנס כת"ח
יש להם רשות להכות תוספת על הנדווי והנס
שהסמ"ע שם מפרש פו' אחר מ"מ מרן מפרש
כפ"י קמא וכיון דפרש דכשליח כ"ד דיש להם
רשות להכות תוספת על הנדווי וכמו שדקדק בן
מכרי

לר"ך ומק"ו דממון הקל אנו ודעוים דאינו נאמן
להכותו עוד כתב הרב הנו' ועוד נלע"ר ראוה
להכותו רלא כהסמ"ע שהרי פתח הרמכ"ס כפרד"ך
כ"ה מה' סנהדרין וז"ל ואעפ"י שאינו לוקה וכו'
ע"ש גס הוכחא זו אינה כלום דו"ל דהסמ"ע ס"ל
כהר"כ"ש כתשובה סיומן ג"ג והכיוו הוא לקמן
דאם הת"ח מנהג סעמט משום כבודו אינו לר"ך
עדים אבל אם הכ"ד רטוס לנדוח בעיון עדים
ואם כן מ"ש הרמכ"ס סעמטן סיונו ע"כ באיכא
עדים וממילא נ"כ דמ"ש ואם רטו להכותו היינו
דאיכא עדים וא"כ לא מעשו רלוכה הוכחא כמו
שכתב אלא דהרבא יצא להוכיח כהסמ"ע ומה
שתמה לקמן דהכרי הר"כ"ש וז"ל דזה תמוה וכו'
לע"ד חיון ומהיא דהא כתב רש"י בהגולו בתרא
דו"ט דשליח כ"ד דאינו כגנסי משום דחוקה אינו
משקר כבי דינא שלא יפקיד אמונתו ולא מרע
אנפשיה וא"כ כיון דנאמן כמה שאמר שלא רזה
לכא לכ"ד ס"ה דנאמן כמה שאמר פ' כזהו או
כיוה כ"ד מנו דהוה וכול לומר לא רזה לכא לכ"ד
נאמן כמי כמה שאמר פ' הקלני אבל הת"ח עצמו
שכא לקבול לפני הכ"ד עליו משום שכיוהו דלית
לוה מנו אה"כ דאינו נאמן לנדוח אותו ככ"ד
עפ"י דכרוי :

וכזה נ"כ נדחית הקושיא הגדולה שהקשה
אח"כ וז"ל ומכאן גס קושיא גדולה וכו'
עכ"ל דנס בכרוי שהוה עפ"י כ"ד לר"ך עדים
כדכתב הר"כ"ש ז"ל גס מ"ש אמ"ש ה"כ מ"כ פ"ו
מה' ת"ת אבל יש לחלק דשאני התם וכו' וכו' עליו
דשגנע גדולה שגנע כהרי מכוחר וכו' ע"ש
תמהני עליו ח"ך פה קדוש ואמר דכד זה על
מרן ז"ל ולא שלטו מאורו עינוי כמ"ש שם מרן
כמ"מ וכו' כסיומן זה כתיב' שני דפ' הקלני
לאו לענין שמתא נקט לה הרמכ"ס ואם כן עפ"י
תיר' זה כתב שם אבל יש לחלק וכו' כאופן
דאין בכל דאיתוי אלו ממשות לדחות דכרי
הסמ"ע :

והנראה לנ"ד לנשכ תמיהת מרן הכ"י
ז"ל ואומר דהא"כ דחוי"פ שמתא
אבל היינו רכותא דרב דמנוד היינו אפי'
כלא עדים רלא תומא להכותו ולשלוח יד כנופו
לא סגי כלא עדים כסכרית הסמ"ע קמל"ן דרב
מנוד אפילו כלא עדים וה"כ דעקר דינו הוא
שמתא אבל אם רטו הכ"י שותף דהכרי להקושי
וכענינו חמור המלקוח ויתר מהשמתא יש להכותו
אף בלו עדים :

והרב עקום שמואל שם באות ו"ז תירץ
שדעת הרמכ"ס והטור בדעת מהרד"ך
כתשובה סיומן כ"כ דיש רשות וכו' ולא שם לכו הרב
שגיר אפרוס וכו' עכ"ל והרואה וראה דלל' במוס
אדירים ולא העלה כלום כידו ראי ממה שחייב
הרמכ"ס והטור שמתא למעט שליח כ"ד הוא
משום דיש ביד כ"ד לשנות מקולא לחמתא וכמו
שאמר רעדיפא מנו וכו' והיינו דיש לקס רשות
לעשות עדיפא אפי' כן אפכא הו"ל להטור לגמר
דהמגטרו חייב מדרות ויש להם רשות לנדוחו
ועוד אף הרמכ"ס פסקי וקטו דהמכזה שליח כ"ד

שכן דכבריותא נקט לישנא דאיסורא איך נעשה
האיסור חסירות :

ובעמדי

עלי זה ראיתי לתשובת מהרד"ך
בכיתב'ו שכתב בשם מהר"ריעקב
דהוא דשמואל פסול מראורייתא כיון דסמכו
והוליוו מן הנקח הוי הנאה מרובה והיא השוקר
דכרים דקאמר בכריותא וכמ"ש בגמרא כי הא
דשמואל אבל השאר הוי ממדת חסירות ומש"ס
כתבו הקו' כההיא דפירק גרפא והניחו ההיא
דשמואל האמורה קודם בגמרא משום דההיא אסור'
דאורייתא עש"כ ועפ"י דכרוי אלו יתוישבו דכרוי
הקו' עם דכרוי הכריותא שפיר .

וראיתי

ככ"ק בגמרא דאורייתא אכ"ו ו"ל שפ"ו
דכרוי הקו' גם כן היכי דההיא ראיה
לזה מרכיו הטור שפסול ההיא דאמירא וכו'
וההיא דמר עוקבא וכו' ולא הכי כהוא דשמואל
שהוכחה בתלמוד יקודם אלא ודאי משום דס' ליה
דההיא דשמואל מפסול מדינא משום דעבר
במברא וספק סכנת נפשות איוב ובההיא הנאה
מקדבא דעתיה ונעשה כאזהב גמור ומשום הכי
פסולי מדינא אע"ג שאינם שוקר ממון וסיים וכו'
דלפ"ו סלקא קושיא אחת על הטור דאם כן
איך גלה הכי ההיא דשמואל כדי ללמדנו דכוח
פסול מדינא אף על גב שאינם שוקר ממון וכמו
שהוצרך לתמורה לאשמעינן ואפילו אם נאמר דס'
ליה דלא פסול מדינא אלא איסורא דוקא איוב
עריין קשה דה"ל להכירא כדי ללמדנו דאיוב
איסורא ואם נאמר דס' ג' רגם מעשה דשמואל היה
ממדת חסירות עדיין קשה דאמאי לא הביאה
היא נזכרת בתלמוד קודם כל הני עובדי ע"ל
ועם כו' איך משיבין את הארי מ"מ נלמד' ליישב
והוא עפ"י מ"ש מהר"ם מלובלין כפאזכה בסיומן
ס"ג ו"ל האמנם דמרכיו הטור וכו' אלא הנחו
עובדי וכו' ואינם אלא ממדת חסירות עכ"ל
עש"כ וא"כ שפיר ו"ל דההיא דשמואל היה מכלל
הא דכתב בסיומן ז' ואם אינו אזהב כ"כ וכו'
אין לרדנו לכתחילה ומש"ס השמיטה בסיומן ט'
לאשמעינן דלא דמיא הא דשמואל לשאר עובדי
דמיוחי הטור שם שכללם הס' חומרי חסירות כעלמא
אלא אסור מדינא לכתחילה והיא ככלל מומרא
דרכא דאמר לא לידון אינוס למאן דרחיס וכו'
אבל לובא למימר דההיא דשמואל הוי כאזהב
גמור והוי ככלל מ"ש הטור בסיומן ז' ואזהב
שהוא חכירו וכו' וכללו אין דיניהם דין אפילו
כדיעבד ומש"ס השמיטה הטור בסיומן ט' דהא
ליתא דאם איתא דהוי דשמואל דין אזהב
גמור א"כ מאי מקשי בסנהדרין כפ"ו ז"כ אשכחן
טובא מרכתיב וכו' אזהב מנ"ל ומשני סברא
מדשונא פסול וכו' ולמה לא איתיה האי קרא דשוקר
לא תתק דפסול לאזהב גמור וכמו שהק' מהרד"ך
לר"י ו"ל אלא ודאי נלע"ד דההיא דשמואל לא
הוי כאזהב גמור אלא ככלל ההיא דאמר רבא
לא לידון אינוס למאן דרחיס ליה ואיסור' לכתח'ל
הא דאיוב דוקא כיון דאינו אלא אסתכת' בעלמא
ומש"ס הכך ומיר אחר מומרא דרכא הביא ההיא
כריותא דאמר שוקר דכריס וסא דלא קאמר דתנו
רבין

מדכרו הרמב"ם א"כ כ"ש'הכא ככוזין הק"ח עלמו
דמדויוק טפי לשון הרמב"ם דיש להם דשו' להוסיף
על הנדוי והתימא מהרכ מקו' שמואל דהוא בעלמו
הביא לשון הרמב"ם זה ופ"ו הקמ"ע וקייע ממנו
למהרד"ך ע"ש כקוף לשוני :

עוד

הקשה מהר"ט וו"ל ועוד דאם כן כמה
כא ר"כ לתפוס וכו' והלא הקל מעליו
עכ"ל ולא ידעתי איך לא שלטו עיניו ככמ' נוסחת
בגמ' דל"ג האיות' ל' ולונגריה וכמה מהפוס' לא
הכירא נוסחא זו כדבריהם וא"כ כוראי הגמור
דכך היתה נוסחת מרן ז"ל והראים ע"ו שהיה
על מה שפסק הרמב"ם כה' ת"ת דמאריין המבזה
שליח כ"ד הורה מרן ז"ל מההיא עובדא דשמתיה
ר"י וכו' והשתא אמרי אובא לא מנה ולא
מקלטה שפיר הקשה לו ר"כ ולונגריה וכו' ותשיב
לו דעדיפא וכו' ופרש"י חומרא וכו' הרי שמן
הדיו אינו תיוב אלא נגידא וכדרך קנס הו"ל
דשמתיה ומאי ראיה מנה לדכרו הרמב"ם שפס'
דמדינא חייב כדיו דארברה מוכח מנה להפס' אלא
ודאי דמרן לא נדיס הכי אלא ה"ג מ"ט שמתיה
מד משום שאינר שליחא דרכין דיעקר דינו הוא
בדיו ורב דמנגר היינו תוספת על הנדוי ורב
יהודה לא רצה לרדנו בכריתו וכ"כ הוא נוסחת
הקו' כיבמות ר"כ כד"ס דמתפקר וכו' ונראה
דככל שליח דרכין וכו' עלמו עכ"ל ולכא' אין
דכריותא מכוררים דאם כן מאי מוכחי מהתם
דככל שליח יש להלקות דאימא דשאני התם משום
שכוח לר"י עלמו אכל אס לא הוה מכוה לר"י
אפילו מלקות לא מחיוב ולהא ו"ל כפשי' דמוכחי
מדהאמר לעבר שליחא דרכין והקשה לו ד"ג
ולונגריה וכו' א"כ מזה מוכח דככל שליח' דרכין
מנגר רב אבל קשה א"כ כקאור הול"ל כדאמרי'
כפ"ו יוחסין דא"ל ר"כ ולונגריה וכו' ומה להם
להכירא ההוא דשמתיה ר"י ועוד אמאי לא הוכיחו
ג"כ מההיא דעשרה יוחסין דשמתא חמיר' מנגר'
מדקאמר ליה עדיפא וכו' ועוד מאי מקשים ואף
על גב דשמתא וכו' דנראה דו' היא קושיות ר"כ
בעלמה ותי' לו דעדיפא וכו' והיה להם לומר
בקאור שכבר הקשה ר"ג לר"ג הכי ושני לו שפיר
אמנם אס נאמר דגירקתם כמו גירקת מרן דלא
גרים ולונגריה וכו' א"ש דר"ק :

סימן ט'

(N) סעיף א' אלא אפילו שוקר דכריס וכו'
וחנה מתוך דכרוי הטור נראה דכל הנחו
עובדי דפרק שני דויני גזרות אינוס אלא חומרא
בעלמא וכמ"ש הכ"ו ו"ל וכ"ג מדכרוי הקוס' שם
בכתובות כד"ס לא לידון וכו' ע"ש ובכח הגאון
מהרש"א ו"ל לכאורה הך דפרק גרפא מכלל שוקר
דכריס וכו' ע"ש . ואכני העבד קושיא קא חוינא
ופרוקא לא קא חוינא חרא דמנ"ל להקוס' דהוא
אסתכתא בעלמא דלישנא דש"ס דמדויוק מרלא
כתוב. כלע משמע דרדשה גמורה והן לו דאינו
אלא אסתכתא בעלמא מ"מ כיון דהכריו' אוסר
מהאי אסתכתא ראוי' שהיא אסור ולא חסירות ומכל

ועה מדרך האמת כיון דע"מ כן קבלו אבל
האזהב אע"ב שהוא ששכינו ורעהו וסבוב עליו
כנפשו כיון דלא קבל ממנו אותה שעה על הדין
הוא שום הנאה הו"ל דכבוד לרונ מש"ה אל' למילף
פסולו מסכרף רשנא כאופן דיש מקום שפיר
לחלק כון אהבה התלויה בדבר לאינה תלויה
דכשנתק ממנו ממון ח"א שלא נטה הדין דאל"ה
יבא שלא יקורו וליקח ממנו הממון לא כן האזהב
דעלמא דלא אכפת ליה אם יבא אהובו חייב וא"כ
אפילו שוקד דברים כההוא דשמואל דעשה לו
הנאה מרובה על העת לרונן ויבא ואדעתא
דהכי נתנו לו לא ילפינן אוהב דעלמא ממנו
וכדכתי'.

איברא מה שקבל כעין זה ארזנו אבי ו"ל
שהקשה אליבא דהרמב"ם דאית ליה
דכל הנהו עובדי אפילו ההוא דגבא דפירו פסילי
מדינא וכמ"ש הכ"ז ח"כ קזה דאמאי אלטרוד
להש"ס ללמוד אוהב משונא ק"ל משוקד דברים
וכ"ש הוא וקו קשה דפיר כתבאר לגיול דהרמב"ם
ק"ל דאפילו באוהב נמור לוכא אלא איסורא
בעלמא לכתחילה וא"כ יותר יגדל התמא עליו
דאפילו בשוקד דברים כמו גבא דפירו אית ליה
דפסול אפילו מדינא אם כן כ"ש אוהבו וריעו
דאפ"ק לשניו אליבא דהרמב"ם דהנהו עובדי
עדיפוי מאוהב ושונא נמור דהתם לא נחן לו מדי
אבל הכא שעשה לו הנאה אדעתא כן מפסל כדיעבד
מדינא ע"כ כאו ד"ק ואנכי העבד תמה אני
כדברים הללו דאיך אפשר לומר הועלם על הדעת
דככל הנהו עובדי פסילו מדינא אפילו כדיעבד
ואוהב נמור אסור לכתחילה דוקא דאם כן הוה
הרמב"ם חלק עם החוספני והרא"ש והטור וכל
הפוסקים ו"ל מקשה למה דאלו להרא"ש ושאר
פוסקים הני דאוהב נמור פסול מדאורייתא ואפי'
כדיעבד והנהו עובדי דכתובות אינם אלא חומרא
בעלמא ממדת הסידות ואלו להרמב"ם איובא
דהנהו עובדי פסילו מדינא דאורייתא אפילו
כדיעבד ואוהב נמור אינם אסורים כ"א לכתחילה
אבל כדיעבד דיניהם דין וע"ק דתרויהוה אוהב
וקשונא והנהו עובדי דכתובות נפקי מקרא
ומאיין לו להרמב"ם לומר דקרא דאוהב ושונא
אסמכתא וקרא דהנפו עובדי הוא דרשה נמורה
לשוקד דברים ע"כ נלע"ד דמ"ש מרן הכ"ז
דלהרמב"ם דהנהו עובדי מפסלו מדינא לאו
למימרא דכאלו אין דיניהם דין אפילו כדיעבד
דלא עדיפוי מאוהב נמור ושונא נמור אלא הכוונה
לאפיקי דלא נימא שם חומרא בעלמא וחסידות
כסכרת התו' והטור ו"ל אלא מפסלו מדינא לרין
לכתחילה ראשוני לרין לכתחילה כיון דאסמכתו
דכין אקראי ראוי לאסור לכתחילה ולא ממדת
חסידות וב"ת ח"כ הדין קושיות מהר"ך דאמאי
אל' למילף כפ"ב אוהב משונא והא שפיר נפקא
מקרא דשוקד דברים רי"ל כמ"ל משום דהו"ל
דהנהו עדיפוי רמובה שעשה לו טובה משום
שרונה לרין אבל אוהב דעלמא ח"א אינו אלא
חומרא בעלמא קמ"ל דאוהב נמי מדינא אסור
לכתחילה מדין שונא וצ"ל פ"מ מהר"ך כ"ס
רבו

רכין משום דלובא סוועא לכל דכרי רכא"ז
אמנם הרב מהר"ך שם דחה דכרי הנאון
מהר"י ו"ל שחלק בין ההוא דשמואל
לשאר עובדי ההתם וכתב שגדאם דוקא לחלק
וכו' ונתת דכריך לשיעורין ומו יורע דוה אסור
דאורייתא וזה חומרא בעלמא עכ"ל וע"ד ד"ל ק"מ
דתיקשו הוי קושיא אנושא לחלמודא דקאמ' רכא'
לא לרין אינוס וכו' וכתבו התו' וכל הפוס' ו"ל
דאין זה אוהב ושונא דתנן כמתניתין וכו' אלא
הכא כי הניך דפרת נדפא וכו' ותיקשו אם כן נתת
דכריך לשיעורין וכו' ומכ"ש לדכרי הטור דתלת
חלקים באוהב ושונא דאוהב נמור פסול אפילו
כדיעבד ושאינו נמור לכתחילה והנהו עובדי
ממדות חסידות וחומרא בעלמא דתיקשו אם כן
נתת דכריך וכו' אלא ודאי דלא מקרייה לשיעורין
דיש אוהב נמור ויש שאינו נמור ויש שיש קולת
אהבה וכולהו מידע וידועי אמנם מה שהקש' אחר
כך וו' ליעוד הנה כפ' ו"ב לרין קרא וכו' ועתה
קשה כיון דאוהב קרא שוקד דברים וכו' מדאית'
שם וכו' דאיתו לארזנו אבי ו"ל שתו' שם ל' להתו'
דאפי' ההוא דשמואל לוכא אלא איסורא בעלמא
וקרא אסמכתא ומאי דקאמר פסילנא היינו לכתחיל'
ולא כהו חומרא בעלמא אלא דוקא אההוא דפרת
נדפא וא"כ מש"ה הו"ל תלמודא כפ"ב ללמוד
אוהב מסכרף דשונא כיון ללמדנו שהוא פסול
מדינא ואלו הו"ל ילף לה מדין שוקד דברים הו"ל
דלוכא אלא איסורא בעלמא דדיו לכא מן הדין
וכו' ע"כ דכרי קדשו ואנכי העבד לא זכותי
להכין אמרי בינה דרדאי על דכרי התו' יכולין
לחרץ בן אבל כל קושיות מהר"ך על ר"י הוה
דס"ל דההוא דשמואל פסול נמור מדינא דאוריית'
ודיו כאוהב נמור שכן כתב רמעשה דשמואל
פסול נמור הוא והוא מדאורייתא משחר לאתקח
זיה מורה כאלכע דפסול נמור מדאורייתא ולא
איסורא בעלמא מאסמכתא דקרא ועל זה שפיר
הקשה מהר"ך עליו דא"כ למה אלטרוד למילף
אוהב משונא הא אפילו אוהב כפ"ב ההוא דשמואל
הו מדאורייתא ופסול ומה שזכר לוס מרן אבא
ורין תלמוד :

האמנם הנלע"ד לתרץ קושיות מהר"ך ו"ל
והוא כשקשה קושיא ע"מם על
מהר"ך דאף לפי שטתו דההוא דשמואל ג"כ
חומרא בעלמא מ"ל לפי שטתו דגם שוקד דברים
הטעם משום אהבה ועבד קרא בשותף ממון
אלא מדינא וכתב שוקד ולא כהכ כלע אסמכתו
אקרא דגם שוקד דברים אסור אבל עבד קרא הוא
לשוקד ממון ומשום דהוי כאוהבו נמור שו' שיהם
כחד והוי כנופס ח"כ הדין קושיא לרובת' דאמאי
אז' כפ"ב ללמוד אוהב משונא מסכרף והא קרא
מפורש ושוקד לא תקח והיינו משום אהבה וא"כ
הא איובא קרא לאוהב נמור אלא ודאי לריכין אנו
לומר דשאני שוקד דלא עשה לו זאת ההנאה אלא
כיון להשתדל לרונן ויבא וכדאוי מקרבא דעתיה
לגביה והוי אינו ועב"ד כאחד ואין אדם רואה
חובה לעלמו והתורה העויה עליו שעל כראו

רכו דהסוף רשמואל דוקא פסול גמור מדאורייתא
 כזה ויטב ארזי אביו ו'ל מה שה' הרב הרד"ש
 והרב בני שמואל ו'ל עמ"ש הכי' אבל מדברי
 הרמב"ם נראה דפסול מדינה דמהיכן משמע
 ליה וכו' ע"ש רמב"ם כיוול כולו עובדי
 דכתובות עם ההיא עובדא רשמואל וקחיה
 עובדא רשמואל מדינא אסור כמו שנתא מדברי
 התו' ולפחות אוסורא מיהא איבא כדקתני בבב"י
 לישנא דאסור ואסמכתא אקרא ואם כן איך כיוול
 הרמב"ם כולו עובדי כהני הרד"ש אלא ודאי
 דס"ל דכולו אסורי מדינא ע"כ כאז דברי קדוש
 ס"א ו'ל ולי הדיוט יראה דאינו מתוך שפיר
 דכשלא חזי ההיא רשמואל היא מוסכמת מבולי
 עלמא דפסול מדינא שפיר קאמר עד והאיכא
 מדערכינא. אבל מכיון דקיימא דהמרדכי הכיאו
 מהדרינן ו'ל דס"ל כרעת הסוס' דכולו עובדי
 זאפילו ההיא רשמואל אינא אלא ממדת חסידות
 והא דקאמר בכדויתא אסור חיינו מכת חומרא
 וחסידות וכן רעת מה"ס אלא שקר והרד"ב וכו' ו'
 ח' לדעת התו' וא"כ מאן נמא לן דהרמב"ם לא
 יקביר הכי אפילו כההיא רשמואל אבל הכלע"ד
 לישב דאם איתא דס"ל להרמב"ם דכולו עובדי
 אינא אלא ממדת חסידות אמאי הוה"ל לטרוח
 ולהביא כל המעשיות שכבא החלמוד שם כיון
 דכולם הם ממדת חסידות דו' לו להביא ליוגמא
 איזה מעשה כיון דאין דישו להביא בתכורו אלא
 כדבר הנוגע מדר הדין אלא ודאי דמשמע ליה
 דכולו אסורי מדינא מש"ה הכי כולם ולא אסר
 מהם כלום דאם אסר אחת מהם הו"ל ההוא שסר
 ממדת חסידות ולכן לא הוה"ל להביאה ומן
 התלמוד שסדרים כולם אלא דרדך התלמוד
 להביא כל המעשיות לספר כשכח האשונים שהיו
 נזהרים אפילו כדבר קל הרמב"ם ו'ל שהוא פוסק
 דין לא הו"ל להביאם כולם אלא ודאי משו' דס"ל
 דכולו מדינא והדישה שגור אומר דלהרמב"ם
 כולה ממדת חסידות לא ידעתי מנ"ל ולפחות
 הו"ל שאין כדברי הרמב"ם הכרע ואולי לשיטתו
 אייל שכתב בסומן ו' לדעת הרמב"ם שכ' שאסור
 לרין לאוהבו אע"פ שאינו שוטביו וכו' היינו
 ממדת חסידות וחומרא כעלמא כמ"ש התו'. על
 מומר' דרבא דאמר לא לרין אינא לא למאן דרחיס
 ליה וכו' וס"ל דסנהו עובדי דכתובות לא ערופי
 מאוסב רעלמא דאינו אלא חומרא וכו' אך
 דאמר לישנא דאסור כמדרי הוא חומרא כעלמא
 דו'ל דלפעמים חומרא וחסידות לריבין הרבה
 ואפשר שיהא תקלה כמו שאינו מקיימן כי הא
 דחיישינן שמה מקרבא דעקוב לנבי הכע' דומשם
 הכי נקט לישנא דאסור אפילו שהוא חומרא
 כעלמא וכוה נחה שקעס תמיהתנו לעול מעל
 הגאון מהרש"א ו'ל ותה שלא הכיאו התו' האז
 דרשמואל דהוא קודם ו'ל או משום דלכו פשיטותא
 דההיא דפרא נרפא וכו' דהוא דכי קל"מכל
 הנסו עובדי וכו' והיא היא חומרא כעלמא נקטוה
 לדוגמא כעלמא לאשמעינן ליה בעינן אוהב כי
 ההיא רשמואל אפילו כההיא דפרא וכו' לא לרין
 לא נמא דההיא דפרא וכו' חומרא יתירה היה

ואממר הוא דוקא עשה אוקה לרוב חסידותו
 אבל סתם ריין אינו לרין. להחמיר כזה לזה כתבו
 דאף כההיא דפרא קאמר רבא סתם לא לרין וכו'
 או ו'ל דלרבותא נקטוה' הסוס' ההיא דפרא וכו'
 דמדקאמר תלמודא סוס' יתוב' ודאין אחא הוא
 נכרא ומסתמא כע"י עימו היה ו'ל כמלמד דעשה
 הנאה מעט עדיין ונכשה כזה מעט אהיכא לא
 אפשר דיש כזה קלת סתום טענות שכנגדו והו"ל
 דואת מדינא אסורי קמל"ן הסוס' דאפילו כזה
 ליכא אלא חומרא כעלמא אבל מדינא לא מפסלי
 וא"כ כ"ש ההיא רשמואל דהוה עבד כמברא ונחן
 לו ירין דאין כזה הנאה לל כלום דבלא"ה היה יורד
 מעלמא ואפילו היה עושה זה לפני כע"ד לוכא
 סתום טענות דרדך כל העולם לסמוך חסידות
 סמיכא כל דהו ופשי' דהיא חומרא כעלמא והנמ'
 דנקט כההיא רשמואל לאשמעינן דאפילו כזה
 שהיא דבר קל מאד אפי' הוה ככלל החומרא דלא
 תימא חומרא יתירה היא הוה דעבד רשמואל קמל"ן
 דאסור. ודאי לכל דיון להרחיק מזה ככ"ל לישב
 אליבא מאן דס"ל דכל הנסו עובדי ממדת חסידות
 ואפילו ההיא רשמואל והנה מהר"ך שם כתב
 דכל הנסו עובדי רבחו' כולם אסורים מן התו'
 מדתניא ושאר לא תקח' וכו' והיינו אס יעשה
 אותם הכע"ד לפני כע"ד חסידות וסתמו טענותיו
 וזה אסור מן התורה ומ"ש התו' דסם ממדת
 חסידות היינו כשלא היה הכעל דין שם וכו'
 עיין שם :

ותמהני

עליו דהא כגמרא דטענות ד"ל
 מפיך לה מדתכיב כדך תשפט
 עמיתך שלא יאמר לא' קצר וכו' והיינו משום
 שלא יסתמו טענות כע"ד חסידות ואם כן ו'ל
 קרא דשאר לא תקח ועוד כי שם סמוך לברייתא
 זו הו'ל לתלמודא להביא האי ברייתא דשאר לא
 תקח כדו שדע דטעמא דברייתא משום סהוס
 טענות וכו' הרמב"ם כפכ"א מהלכו' סנהדרין
 מ"ע לשפט כדך וכפרק שקודס זה כת' אוהרה
 להו מדתכיב לא תהדר פני גדול אסור וכו' היו
 דלסתום טענות מהאי קרא הוא דרדשו לה ולא
 מדתכיב ושאר לא תקח וכו' ואולי יאמר הרב
 ו'ל דהא"כ דעקר' אוהרה סתום טענות מהאי
 קרא דלא תהדר וכו' אבל קרא דשאר לא תקח
 אשמעינן דנס' באלו הייזא חששא דסא' טענות
 דהו"ל דוקא כשהדין עושא איזה פעולה לאמר
 לחסדו הוא דאיבא סתום טענות אבל איבא דהדין
 לא עשה מידו אלא הכע"ד עשה לו קלת הנאה
 בפני חסידו וקבל' ממנו הו"ל דאין כזה משום
 סתומא טענות קמל"ן הכייתא דמקרא רשמואל
 לאתקח אתי לאשמעינן דאפי' ככה"ג קיימא
 הווענא האמנס האמת וורה דרכו דוה רוסק וגם
 לישנא דתלמודא ככתובות לא משמע הכי אלא
 טעמא משום דמקרבא דעקיה והכ"ח כתב דכל
 שוקר דכדיס ככל הנסו עובדי דכתובות אינא
 הלא חומרא וחסידות ומדברי התו' פ"ק דסנהדר'
 יראה סברא ג' וכו' ע"ש ולע"ד אין מן הזיך
 לעשות דברי הסוס' סתראי דו'ל כפשיטות דמה
 שהביאו הסוס' ההיא לנא דפירו וכו' לאו לאפוקי
 סתרא

שאר עובדי דהתם האס'י רכולו נמי ממדת
 חסידות וכמ"ש התם בכתיבות אלף ה"ט דנקטו
 הויה רנאורדי ררוב. משום שדומין המעשים זה
 לזה כי אשפויכה'אס היה נטון לו לאכול היה פורע
 לו אחרו ואס נעל פלוגע'ל וכיוצא בזה של הארוס
 וכמ"ש הר"ד ק"ס בתשובתו ש' טוב ראיתי רמורח
 לחלק כן ולשנות דבראס סהרי כפסקי חוקס'
 כפ"ק דקנהרין אקפסול' אשפויכה' וכ' אף יש
 להרחיק וכן הנכו' דמק' שני דיוני גורות ד"ה
 פסולת וכו' וס'תא' לדבש' הכ"ח איד' כתבו וכן
 הנכו' וכו' כפ"ס רב' וס'תא' לא קאמרי אלף
 הויה דפירו' דקא' ונמנא' סתרו דכריהס כפסקיהס
 אלף וראו במ"ש וכן הויה דנכא' דפירו' לאו
 לאפוקי שאר עובדי דהתם ומה שהויה ראיס
 מהקמ"ע אינה הויה כלל דמפשט לשון הקמ"ג
 כלאוין ר"ת מובא דס"ל רכולו עובדי דכתיבות
 אינה אלף ממדת חסידות שהרי כתילה הכי
 דרשא דכריותא וסודר לא תקח וסכיא סהיא
 דשמואל וסהיא דפרח גרפא וכו' וכן הויה הויה
 דסנהרין ואסוקי שר' כסנהרין ס"ל שמתקין
 הויה את עצמו אבל מן הדון אינו נפסל עכ"ל
 ומשמע שבה' לומר רכולו עובדי אינה אלף
 חומרא והתקס' דאל' כ' הול' א'מנס כהויה
 דאשפויכה' אומה ר'ו' הויה שמואל בעלמא וכן
 מוכח להויה מהמדרש הויה דכריו מהריק'ו
 כארש' כ"א ו' ד' ראובן וכו' מחמיר על עצמו תכל'
 אינו פסול ונראה דה"ס כל פסולת לך שכלומר
 כן הוא עכ"ל שרי ע"ד נאמן דהפין כן מרכי
 התוס' של קנהרין גם מ"ש הרב הרד"ש דרעת
 מזריק'ו נוטה לרעת ריב"א דכל הנכו' עובדי
 מפסלי מדינא ואפילו כדועבר לותא דהא כארש'
 כ"א מוכח דס"ל דכל הנכו' עובדי אינה אלף
 חומרא וחסידות ונכונה ו' סק' דאפילו לסק'
 ריב"א דס"ל דמפסלי מדינא מ"מ ע"י כדירה
 שרי כזכר' וזכר' אונס כוונתו להוכיח סס דאפי'
 לסק' ריב"א דפסל כהנכו' עובדי מכל מקום מורה
 כהויה דאמרי דכ"א' לא להדון וכו' דאינו אלף
 ממדת חסידות אבל איך דעתו גועה לרעת ריב"א
 כאופן דהנכו' עובדי אי מפסלי מדינ' או ממדת
 חסידות כמתקנת' הויה א'טויה ורעת מרן ו'ל'
 הויה ג"כ דאינה אלף ממדת חסידות שהרי כתב
 ככ"י על דכרי טעור אכל' פסולין לא הו' וכו'
 מתא' הנאמן שהויה רבו' כסעוד' וכוון דכש"ע
 פסק להויה דתשובה הנאמן הויה ממדת חסידות
 ש"מ דס"ל דכל שוחר' דכריס' הויה ממדת חסידות
 אבל קשה דסיכו קסם רלף בהרמכ"ס ויש מקום
 לומר דהו' שכתב' ככ"י קבו מ"מ כש"ע אפטר
 שחור בו וס"ל רלף דמא' הויה דתשובה הנאמן
 להנכו' עובדי וכרכתב' ס' א'מנס מאן ההכרח
 לומר שחור בו א'מנס יש להסתפק אלו'הא דמאן
 דס"ל דכל הנכו' עובדי מפסלי מדינא או שני
 בזכר' דר"ג הויה סמכרע' או דילמא רלף אשכחן
 כפסוליס מדינא שמתכשרי ע"י זכר' ולכאורה
 יש לפשוט זה מ"ש מור"ם והקמ"ע כס'י ג' ו'
 וי"א דכל שאינו אהבו עמם וכו' ולכן מותר להויה
 דיון כזכר' א' וזכר' א' וכתב הקמ"ע אבל קרוב או

פסול מן התורה גם כזכר' א' פסול כן איתא
 במהרי"ק והוא מן המשנה ומש"ס כ' מור"ם ולכן
 וכו' עכ"ל:

הרי מבוחר רלף מתכשר ע' וזכר' א' אלא דרשא
 כמנודי שהו' חומרא מדרכין אבל לא
 כמנודי דמפסלי מדינא דאורייתא ואס כן משמע
 לכאורה דהנכו' עובדי מפסלי מדינא אלו'הא
 דהרמכ"ס אפילו בזכר' א' לא מהני א'מנס ראיתי
 להריק'ו שכתב כש' ריב"א דהנכו' עובדי מפסלי
 מדינא ואס' ה' ע"י זכר' א' כשרים והיינו מטעמא
 דלא חישו להטעה ללך זה יותר מוס' כיון דכיה
 ס"ג סמכרע' ע"כ וקשה כיון דרלף א' סכירא ליה
 דמפסלי מדינא א' כ' ש"מ דס"ל דררשא הכריותא
 דשחר' לא תקח הויה דרשא גמורה מדאורי' וכוון
 דפסילי מדאורייתא יאיד' ותכשרו ע"י זכר' א' והא
 מהרי"ק נופים כתב כהויה חש' דכרכר שהו'
 פסול מדאורייתא לא מתכשר ע"י זכר' א' והכי
 ראיס מהמשנס:

ובעמדי ע"י ראיתי כתשובה מהריק"ס כס'י
 מ"ט ומשם תראה דנתייבכה
 קושייתו שפיה ע"כ דהמכוון מרכיו סס אלו'הא
 דריב"א דס"ל דמפסלי מדינא אפילו כדועבר אינו
 אלף מדרכין וכריתא דקאמר וסודר וכו' אינו
 אלף א'סמכתא בעלמא ומש"ס כשרים ע"י זכר' א'
 חכל"א אבל אס"ל למאן דסכירא ליה דהנכו' עובדי
 דפסילי מדאורייתא אף ע"י זכר' א' לא מתכשרי
 והו' דינס כשאר פסילי תורה ראינס כשרי' זכר' א'
 חכל' קשה רלף מ'ו' מקשה מהריק"ס כס'י ק"ל
 ח"ל ומשמע אפילו כדועבר מפסלי הוכח דשאל
 שאלתא אעפ"י גנראה מרכיו מהריק'ו וכו' לאו
 לגמרי וכו' עכ"ל ע"כ ו' ומאי מקשה מרכיו
 מהריק'ו דמדמי לכו' והא ס"ל לריב"א דכהנכו'
 עובדי מפסלי כדועבר מדינא ועכ"ל ע"י זכר' א'
 כשרים כיון דפסולס לאו מדאורייתא אלף מדרכין
 וא"כ ס"כ כשואל ומש"ס הריק"ס נופים דכשואל
 ס'תא' פורתא דמתהני כימי השאלה והדרא בעינא
 דמתין סמך קושייתו מוכח דהנכו' עובדי כיון
 דע"י כדירה שרי א' כ' לא מפסלי כדועבר' וא"כ
 גם השואל אינו פסול כדועבר וע"י כתב רלף
 שכקין וכו' והא ליתא דגם מהריק'ו מורה בזה
 דח"ג' דפסולין כדועבר ע"י כדירה שרי וכן
 כהויה דשואל כיון דלריב"א תריוויה אינה פסולי'
 מן התורה אלף מדרכין וע"י דנראה פשוט
 דטעמא מאן דפסל כהני עובדי אפילו כדועבר
 היינו משום דס"ל דכריותא דאסר' שוחר' דכריס'
 כהנכו' עובדי דרשא גמורה מדאורייתא ועוד
 מנ"ל להריק'ו דתא' דפסל ריב"א כהנכו' עובדי
 מדינא וכדועבר אינו אלף מדרכין אימא דס"ל
 לריב"א דהכריותא דרשא גמורה מדאורייתא ואי
 משום דסכירא ליה דהנכו' טעמי קלוסי ואין ראוי
 ל'פסוליס מדאורייתא א"כ מנ"ל לריב"א דפסילי
 אפילו כדועבר אימא דוקא לכתילה ומדפסלינהו'
 ריב"א אפילו כדועבר ש"מ דבעיני ריב"א לאו
 קלוסי ואפילו מדאורייתא פסוליס ואינס ככשרים
 בזכר' א' ואין ספק דבמקום שנהנו לומר קי' לויכל'
 המתוק לומר קי' כמ"ד דהני דכתובות פסולי'
 כדועבר

כדי עכר מדאורייתא ואינו כשר אפילו על ידי וכל"ה :

וראייתו להרכיב בכתי ווסף שכתב וז"ל בלות ו' לעול העלתו הדיבא רהו פסול מדאורייתא לא מהניוכו' ודלא כדמשמע מדברי מהרש"ם ח"מ סומן מ' עכ"ל משמע שהבין מדברי מהרש"ם דאפילו היבא דפסול מדאורייתא לא מהני בובל"ה עכ"ל ואחריו המחילם לא דק כזה כלל ראה כתב מהרש"ם כן אלא משו' דס"ל דאפילו בלאכך גמור אינו אסור מדאורייתא וכמו שכן הבין הכ"י ברע"ה הרמב"ם וז"ל אבל אה"נ דהיבא רהו הפסול מדאורייתא מורה סרש"ם דאינו כשר אפי' ע"י כרירה וראייתו להכ"ח שהק' דלמאן דס"ל ככל הני וכו' ומאז שנה ממחנה דפקק גאון וכו' וקו' וכו' ולפ"ו ודאי כדא' וכו' עכ"ל ולכאורה רמ"ש הכ"ח ולפ"ו וכו' אינו אלא למאן דס"ל רכל הני דפסולת לך היינו מדינא אבל למאן דס"ל דהו ממדת חסידות אף שמוכיח שעשה לו הטובה כשעה שכל לרון לפניו וכו' אבל לפ"ו קשה דאיך קבע הרב כנה"ג חדוש זה שכתב הכ"ח על דבריו הטור והא הטור ק"ל רכל הנהו עובדי ממדת חסידות :

ובזה ג"כ קשה אדרכי הרב ריון שדה בכומן ו"ט שפסל לריון הקבוע מחמת שזולתו לו דודון קודם הריון וירע כיו הווס אזי למחר יבואו לפניו לריון עש"כ דלא כהכ"ח זה החילוק אלא אליבא דרמאן דאית ליה רכל הנהו עובדי מפסלי מדינא אבל לריון קר"ל כמדון דס"ל רכל הנהו עובדי אינם אלא ממדת חסידות א"כ לוחיה לחילוק הכ"ח ז"ל וע"ק אדרכי הכ"ח דס"ל רעובט השאלה שהוא פסול משום שאף כשעת הריון לא נמנע מלשאלו והו כעושה לו הטובה כשעה שכל לרון לפניו ח"כ מאז שנה מהני עובדי למאן דס"ל דממדת חסידות אף שמוכיח שעשה לו הטובה כשעה שכל לרון לפניו ולהא ו"ל בפשיטות דשאני הוה רשאלה כיון דשאל קדור הוה הנאה מדוכה לא כן כהנהו עובדי דמלבד דלא יהיב ליה מידו אלא גם באקראי בעלמא ובחילוק זה הווס סני ליה להכ"ח לתרץ הוה רשאלה מהא דרשו' הגאון דהו"ב באקראי בעלמא הוה שאלה ליה קודם בואו לרון לא הוה אלא ממדת חסידות ולריווחא דמלתא כת' הב"ח ג"כ דגם כשעת הריון לא נמנע מלשאלו ולפ"ו יולא דגם כההיא דרשו' הגאון דאם דניל לשלות לו מתנות כל שעה בודאי שפסול מדין דמקרב' דעתיה לנכיה ואין לומר דשפיר כתב הר"ב כנה"ג דבריו הכ"ח עלהטור ושפיר כתב הרב ריון שדה והוה דס"ל רכיון שכתב הכ"ח ולפ"ו וכו' אחר שסיים קושיו שניה ח"כ ראה דאף דלמאן דס"ל רכל הני עובדי ממדת חסידות מורה כהא דהל"כ הו"ל להכ"ח ולפי זה קודם ח' קושיו שניה אלא ודאי כיון דכשאלה פסול לכ"ע א"כ הו"נ כמחנה ודודון אס דריון וירע ומדינא כו דלא שלח ליה אלא כרי שיכא לפניו אע"ג דשאל ליה מקמי יומים טובא פסול מדינא ואף דכשאלה העטעם כשכיל שלח נמנעו אף כשעה שכל לרון לפניו מכל מקום

כיון שתעבור המנחה כשכיל שירון לא גרע משאלה ואדרבה עיוסא דהא' ליתא דשאלה שאני דהו' בהכיעות וגם אף כשעה שכלו לרון ודאי מקרבא דעתיה אבל כההיא דרשאלה מנחה קודם שכל לרון אף שהרגיש הריון משום זה שלח לו לא הוה אלא ממדת חסידות כההיא דרשו' הגאון כיון דאינו אלא באקראי בעלמא ואינו באוחה שעה שכל לרון לפניו וכל"ה הוה רב כ"ד דהיינו ריון הקבוע שפסל הרב ריון שדה לא דמי לההיא דהכ"ח והשתקף מקבאר לעין כל וכבר יולד על כרניוסף ע"ש :

ועוד אעקרא דמלתא מ"ש הכ"ח ולפי זה אס ירגיש וכו' און כדאין דבריו לע"ד דפסטי דבריו הגאון מוכח אפילו אס ורגיש הריון וכו' דהא כתב היבא דמפרסמא וכו' והיינו מסתמ' שמרגיש הריון כזה ואפילו מוכח קצת דשרר ליה הוה ממדת חסידות הוה שעתיד לרון לפניו כיון דלא הוה בתורת שחר אינו פסול מן הריון אלא ממדת חסידות ואפילו מדה חסידות לא הוה אלא היבא דאינו קא חוי דמקרבא דעתייה וכדיריה תלוא מלתא וכ"כ מהריב"ל כת"ג סי' ל"ח להדיא ע"ש וההיא דשאלה שאני דהו חסיד וכו' עלמא מודים דפסול מדינא דמקרבא דעתיה וכמו שכתב מהריק"ו כשם ריב"ה עיין ע"ש כשורש ו"ו ודו"ק :

(ב) שם הטעם שכל וכו' כתב מהרי"ט בכתב' ח"א סימן ס"ט וקשה דמאי דיוכו בטלום דקאמר אס זכה הזכאי וכו' וקו' דמתני' איירו בשורא וכו' עש"כ וכתב עליו הרב כנה"ג וא"כ מאז פריך עליו דקרבא מדתנן הטעם שכל לרון ומאי קושיו דמתניתיין איירו בשורא ואילו הוה שקיל כדון שאינו שורא וכו' עכ"ל ודבריו נפלאו ממני דהא טעמא דשכר ריון אסור משום שעבר על מה אזי כחנם משום דקא עבר אדאורייתא דקסוהו רבן דריונו בטלום וכמבואר דבריו דרמב"ן והר"ב ע"ש :

וא"כ אף שכר ריון שאינו שורא אסור ליקח מדאורייתא מרכיב וכו' מה אזי כחנם וכו' אלא דריונו בטלום לא שייך אלא בשורא ולא קאמר מהרי"ט ח"ו רבין שאינו שורא שרי ליקח דרכי זה ישתקע ולא יאמר והא דאקבי ממתיני' ולא מקרא משו' דאם מקרא הוה אסמכת' בעלמא קמל' ממתינתין כיון דקסוהו דריונו בטלום ש"מ דאסור מדאורייתא ליקח גס מ"ש דמכוער הריון כשלוקח כדון גמור ליתא אלא אסורא דאורייתא ודבריו אלו ז"ע גס מ"ש הרב לאן קדישם בכבורות כפ' עד כמה על ז"ס הגאון מהרש"א דשכר בטלום המוכח מכוער הריון ותמם עליו רמן הגמרא מוכח דשרי וכו' ע"ש לא יכולתי להגיש דברים אלו דאדרבה אישכא כהב שראיה בדבריו התוספות באגד כטלה דלא מוכח אבל בטלה דמוכח שרי כדו להשוות דבריהם עם הגמרא ז"ע :

איברא דעקד דבריו מהרי"ט תמוסהו בעיני שהרי חלק דעה כאן לא אמרינן הו עכיד לא מהני וכו' עד והיינו מעמדה בשורא וכו'

וכו' עכ"ל דמאי קשיא ליה מהא מתניתין לפי
 חלוקו שכתב זה א"ל לבעלם א"כ הכא כנוטל
 שבר לרון אפשר לבעלו דאפשר כחורה להחזיר
 השכר ולהא' ל' בפשיטות דאם החזיר השכר כשר
 לחזור ולהעיר קדוש על אחרו ענין אבל ערות
 שהעיר כבר לא מהני אפילו החזיר רבשעה
 שהעיר היה פסול וע"ק דמאי קשיא ליה מההיא
 דמתניתין אה"כ דמעשה קיימים אבל קנסא הוא
 שקנסו חכמים משום שעבר על מה אני כחכם
 וע"ק לפי שעתו מה יתיר כסוים המשי' דקחני
 הנוטל שבר לחזות ולקדש מומיו מי מערה וכו'
 והא קנסא לא עבר כנוף המעשה ספק מה שאמר'
 תורה אלא וראוירטעמא דמתני' משום קנס שוב
 דחיותו להרב חזון נחום כמס' תמורה שעמד על
 זה והניח כ"ע ולערך ליושב דבריו מהר"ט ע"ל
 דה"ק דמאי קאמר ריבוי בטלים הא לא עביר
 כנוף המעשה הפך מה שאמרה תורה כיון רפסק
 כדיו וכשורה ומה שיד קנסא בזה לבעול דבריו
 סוף סוף לא נחבעולו דבריו דהרי פסק פ' זכאי
 ולאזהר ריין שילך הרי פסק אם כן לא נחבעולו
 דבריו ומאי ריבוי בטלים דקאמר דכשלאה הנאה
 וקדוש שפיר פסלונן להו והו כמאן ריבוי' משום
 קנסא ותדע קו היא כבור כוכת מהר"ט שחרי
 תי' ריבוי' מעמידה כשורה ומה תי' הוא זה הא
 אכתי לא עביר כנוף המעשה הפך מה שאמרה
 תורה ומה תי' לקושיות אלא וראו רעעמא דמתני'
 משום קנסא וא"כ מס' כשורה אין מעשו קיימים
 כמו הוא וקדוש וזה נכון וכורה עוד הקשה הר'
 הנו' ארכיו מהר"ט דמאי פריך ככחוכות ושכר
 בטלם מי שרי וכו' ול"ע עכ"ל ואין כאן מקום
 עיון כלל דשכר דינא וזכיו קתני מבער אלא עבר
 על אסורא דאורייתא וזכיו קתני מבער רוקא
 ועוד לדבריו מהר"ט ע"כ שהיא כריות' רקחני
 מבער וכו' היינו גמי כשורה או כנווי שכתב
 מהר"ט רהא יש להקשות במאי דקאמר אלא שדינו
 דין אם זכה את הזכאי עש' דהיכי אפשר לומר
 דאין דינו דין מאחד עובד את הזכאי אלא וראו
 דגם הכריתא' איורי עשורה או כהורה לפניו
 בנוכח רמתא גמ"ש על מה שתי' מהר"ט ריש
 להעמידה כשורה קש"אם כן מה תי' לקושיותו
 הקורמת דמאי ריבוי בטלים אחר שרן כהגון
 ולא עשה איסור כנוף המעשה וכו' עכ"ל הנה
 עפ"י מס' ככונת מתרי"ט לק"מ דרואי ה"ט
 דכטליש משום קנסא ור"ק:

כתב

התי"ט דהתן הטעם שבר לרון
 וכו' היינו כדיון שאינו קבוע אבל
 כשקובעין אחרו להיות דיון קבוע לרון זה אינו
 ככלל המנהג ולפי' כשקבוע יכול להתנות בתחלת
 קבועו לטול שבר על הרון כ"ך ומה נמשך
 למנהג היתר להרב הנסמך ליקח עשרה וזכוכים
 לכל גט ולמד הין זה מהרשב"א שכתב דהא רתנן
 הנוטל שבר להעיר וכו' היינו כעדות שכתבייב
 בה כבר אכל כעדות שרואה לילך ולהעיר אינו
 ככלל זה וזכוכ ליקח שבר כרו לילך ולהעיר עכ"ל
 ולע"ד דרכיו תמוהים חרה רח"כ ריינו גזרות
 שהיו קבועים וכדפרש"י והתו' למה היו נוטלים

שכרם מתרומת הלשכה והלא מכל יתיר ויתיר
 יכולים ליקח ועוד מאי מקשי כנמרא על מה
 שאמרו לא רבו מוספין להשאטו כדשיעו עסקינן
 ופרש"י שנוטלים שבר לרון ויתר מכרו חייבה והא
 קורס שיוקבעו יכולין להתנות מה שירלו ולקו'
 ראשונה י"ל דהא לרזקאיש מתרומת הלשכה או
 מחמת חומרא בעלמא או משום שמאלא יורמן
 להס כעלי ריבוי ואפילו יורמן שמא אין ספק
 כיוס ליתן ותקשר פרנסתם אבל לא מש' דרשור
 ליקח מבעלי הרין ולקושייא כ' י"ל דלא רמי
 דתס כיון שנוטלים כדי פרנסתם קש"ה פריך
 אטו כדשיעו וכו' שרונים ויתר מכרו חייבה אבל
 כהרב הנסמך מי יאמר דמוזמן לו כדי פרנסתו
 דלאו כל שעתא ושעתא מתרחיש לכו ניסא אמנס
 מה שלמד היתר זה מכרו הרשב"א יש לרחות
 ולומר דלא רמי דתס אינו ליקח שבר על שעתו
 עזמה אלא כדי לילך ולהעיר אבל הכא ריין
 הקבוע סוף סוף שבר הרין הוא נוטל ואה"כ אף
 הרין אם הולך לילך כדי לרון ויכל ליקח שבר
 הליכה ודומה למ"ש בגמ' כאן בשכר הכאה ומלוי
 דרשי ליקח ואפילו תימא דרמי לרון הרשב"א
 אכתי לא מלאנו היתר לארב הנסמך לטול עשרה
 זכוכים משום שרר הגט דאפילו הרשב"א שחרי
 ליקח קורס שילך להעיר היינו שבר שרין אבל
 היבא רנוטל ויתר משכר טורחו לא אמ' הרשב"א
 דכהא איכא למיחש דילמא משקר דכהא אין לתק
 בין נתחייב להעיר ללא נתחייב וכמ"ש מהר"ט
 הביאו מהר"ט ח"כ בספר גט פשוט כסימן
 ק"ך ע"ש וא"כ ה"כ אין לו ליקח עשרה זכוכים
 וכוראי רהוי נוגע דכל הכשר לרון גמ"ש
 וא"כ ממילא הפסול להעיר פסול לרון כמ"ש
 והתו' ככתובו' אפילו שיש לו אם מניח עסקיו
 וכו' ומה ג"כ יש היתר להרב הנסמך דחשיב
 כבעל דמוכח שרואה יראה ריש לרחות דלא
 כתבו התוספות הכי אלא לגבי מלמד כיון דיושב
 ומלמד כל היום חשיב כבעל דמוכח אבל דיינים
 שאינם עסקיים כל היום כדיון וגם אינו ככל
 יום אין קזה בטלה דמוכח ועוד דריווי' מוטלי'
 על הנכור לפרנסת משא"כ מלמדי תנוקות וכו'
 מלמדי הרב הפרישה דלא חשיב בטלה דמוכח אלא
 לגבי מלמד תנוקות:

והנה

הרב המו' משם חיים ריש מתא דככל
 נר"ז כתב עליו רגם לגבי דיינים כיון
 שמונים כל עסקיהם וזריבין להיות כל היום
 מוזמנים לכל מאן דחית ליה דינא ואינם יכולין
 להתעסק כעסק אחרו כ"אף כשעה שאינם דיון
 אינם יכולין להתעסק כעסק אחר כשכיל כעלי
 דיינים שמא יודמנו לכא לפנייהם א"כ חשיב בטלה
 דמוכח ואפילו הרב הפרישה אינו אומר אלא כא
 ליתן טעם דמאי לא תקנו כדוינים כמו מלמדי
 תנוקות וכתן כ' טעמים הא' משום ריש שריותא
 טפי ועוד דלא חשיב בטלה דמוכח כמו מלמדי
 תנוקות ולא גזר אומר כדוינים לא חשיב בטלה
 דמוכח אלא לא חשיב כמו מלמדי תנוקות והתס
 חשיב טפי בטלה דמוכח ולפי' לא נהנו ליקח
 מהכבוד אבל כדוינים קתמירו ונהנו לגבי מהכבוד
 אף

אף ע"ג דמדינה שרי לוקח מכל א' עכ"ל ואנו
 אומר דרכיו הרב הללו הם לריונים שיש להם
 מלאכות ורעות הכל כריונים של זמנו שחוריהם
 אומנותם כל היום ופסוקא דין לפניהם מניחוס
 למורכ ופסוקים לפסוק להם הדין בוראי כזה לא
 חשיב בטלה רמוכה רמוכה אס' להבטלו מלמורם
 לעסוק בדין תורה של זה מי שרי להם לוקח
 מבטלו הדין וחשיב בטלה רמוכה הא וראו לא
 הוי בטלה רמוכה ואפילו קומא דאפשר להם
 להעסק באיזה מלאכה אס' הוי פסוקים מ"מ לא
 מקרי בזה בטלה רמוכה כמבאר בהרא"ש והטור
 ז"ל דלא חשיב בטלה רמוכה אלא דוקא כמי שיש
 חתח ירו מלאכה ורעות ורעה להבטל המינה
 ועוד דקרי לר"ת לא שרי אלא משל זכור ולר"י
 ג"כ איכא למומר דס"ל דמבעלי דינין פשוטא
 דאסור אלא דהוסוף להחמיר על ר"ת דאפי' משל
 זכור לא שרי אלא אס' כן און לו כמה להפרנס
 לאשקוי מר"ת שמתיר משל זכור אף אס' לו
 להפרנס וכמו שכתב הכ"ח בתשו' וכיום וכהב
 דלא כתבו התי' דחשיב בטלה רמוכה אלא לגבי
 מלמדי חקוקה אבל לא כריונים ע"ש כהאופן
 דכל דכרי התי' ט' לע' דאיכוס כדורוס ושפיר קרא
 הגר הרב רבינו עובדיה ז"ל על הרב הנכמך
 הזה :

האמנם

עיקר ח' הרשב"א שחלק בין
 נחתיב כעדות בין עדיין לא
 נחתיב לכאורה איכא למודק עליה מהא דאמרין
 כפרק כה סימן ויש שכר להעיד ואינו כשר לרין
 ואמרין החס' להחויי קומא בא' מעיניו וכו' מ'
 ודלא כהלכת' ואמאי לא אוקמה ככה"ג שנוטל שכר
 הליכה כדו' לילך ולהעיד רכשר להעיד ופסול לרין
 ולא שייך ח' ההו' הלא ולפי מ"ש התי' ט' ז"ל
 בפשיטות דכיון דיש הויה לרין הקבוע לוקח
 שכר א"כ אין בכוחו לומר ויש שאינו כשר לרין
 כיון דלפעמים אף כדון שרי ועל כדיון דדבר
 נעתק ע"ו שיחור המעות שנטל והויה מותר
 לרין ורומה למה שתי' הרמב"ם דאמאי לא קאמר
 לאחויי אורב ושובח ותי' שהוא ענין נעתק שכמעט
 ישוב השואל לאורב אולפדן ע"ש ועי' לדמעקדיא
 קושיא ליהא דכבר כתבו לעיל דגם בנוטל הדין
 שכר הליכה כדו' לילך ממקומו לרין שרי לוקח
 זא"כ הוי עדות הדין שיה דבחרוויכו שכר הליכה
 שרי וכלא הליכה בתרוויכו אסור נלמא כפי דכרי
 התי' ט' דכומן הויה דאיכא רין קבוע שנוטל
 קצבה מהזכור והכל מוטל עליו א"כ אין שחר
 ת"ח מחוייבוס לרין אס' כדור אוהס באקדאיו והוי
 כח עדות קורס שנתחייב כס' לרכרי הרשב"א
 רשרי לטובל ועיין לפרכ מחנה אפרים בהלכות
 שכירות פועלים כס"ח שכתב כסס הרשב"א רמי
 שלוקח שכר להיות עד דשרי אבל ראיתי להרב
 שמחה הכהן שכתב ע"ש שהתיר הרשב"א אינו
 אלא כער שכר הליכה אבל שכר עדות עלמ' אסור
 וכתבו ראוס וכו' וכתב עליו הרב הנוכר דאין
 דכרי נראוס ולא רמו עדות לריונות וכו' עש"כ
 ולע"ד דרכרי רבינו שמחה נכונים מבר'ה כפיהו
 אמת' וקנה מקויע ליה מר ניהו הרשב"ם ז"ל בתשו'

הוכחו דכרי ז"ל באשוכה הרב"ז חלק נ"ו ז"ל
 השאלה וגם משפט מלמדי התקנות שמניחוס
 מלאכה שמים והולכים להעיד ככפוס זכו' וגם
 עדותן אינו יודע מה הוא שהרי מבנה שלים שנינו
 חנוטל שכר להעיד עדותן בטלה זא"כ דאיכא
 דמפרסי לה ומוקי לה כשהיה יודע לו עדות חן
 לא ס"ל חשוכה הרב"ז כדור שאסור לוקח שכר על
 עצמו של עדות אבל סופר שהוא ער שלוקח שכר
 על כאיכה הכטר הוא לוקח לא על העדות
 עכ"ל :

דרי

מבאר דכרי דעל גופה של עדות אסור
 לוקח זא"כ ע"ג שכתב סס הרב"ז דוראי
 מורה הרמב"ם דכל עור שלא נחתיב כעדות
 הרשות כדור להיות נמנע או לחתך שכר כדור
 כיום דשרי לוקח שכר על הראיה לא על ההגדה
 ועוד קיים ואפילו אס' תרעה לפרש שהרב ז"ל
 אינו מחלק בין שני מיני עדות ובדכתי' לעיל
 ולא שחיה עדותו בטלה עכ"ל הרי דלאו ומורה
 דפשוט דכרי הדמכ"ס מורין להדיא דאס' לוקח
 שכר על גופה של עדות וכרכב הרב שמחה
 ז"ל וא"כ מה שהקשה עליו הרב ז"ל דכנופה של
 עדות ליכא מזהו ל"ק ד' לו' דגם כנופה של עדות
 איכא מזהו רבה זהו בכלל גמולות חקדי' להעיד
 לו כרו שלא יפסידנו וזנרוס לו שימקור לו כלא
 עדים או שלא יהיה כ"ד כפני לרין שלא ילו להם
 עוד ואין לך ג"ח ויקר מוס וגרולה מזאת כהב
 הכ"ז ז"ל הכיאו ככ"י כסימן כ"ח דכל גופה של
 עדות שתיכה חורה אס' לא יגיד וגו' הוא משום
 ג"ח ע"ש וכיון שכן אף בתהי' העדות נכו' דלא
 יש עליו אס' לא יגיד וכו' מ"מ מזהו ג"ח איכא
 עליו כשאר מלות זמ"ש עוד אף על גב דבעלמא
 כשאינו עושה מזהו וכו' כמ"ש הטור סי' רס"ז
 שכר למוד והוראה שאנו וכו' ובראה שלוח כיון
 רש"י וכו' עכ"ל חמה אנו על חלק זה דהאר"ש ז'
 סס כתב על הא דאמר אבוי בכבודות כפיעל
 בטל שר' אוחס' מלאכה דהוינו כמה רעה להבטל
 ממלאכה שהיחה כדור ולעסוק כוז שחא קבל
 וכן פ' כפרק אלו מלואות נכו' אכירה הרי דס"ל
 דהשכח אכירה ושכר דין שיה והתי' סס הקסו
 עליו דא"כ נוטל שכר על הדין ועל ההשכה ובס'
 איזהו נשך ושרו דכרי דאין לחוש אס' נוטל שכר
 כיון שעוסק במלאכה אחרת ומפסיד כשכיל ההשכה
 ע"ש הרי דלהתי' אין חלק בין שחר מזיון רה"ת
 והוראה וא"כ מוכרחוס אנו לומר דאין רה"ת
 עוסק במלאכה אחרת אף ע"ג דנוטל שכר על
 ההוראה והדין לא חשיב לוקח שכר מזהו אלא
 הפסד שהפסיד הוא לוקח משא"כ אס' הויה בטל
 לגמרי דאז אס' הויה לוקח אוהס שכר מחוי שפיר
 כלוקח שכר מזהו והשחא ראחינה להכו גס
 להטור ז"ל דלא מקרי לוקח שכר גוף המזהו אלא
 הפסד הוא שלוקח ולעולם לא יש חלק בין מזהו
 דהשכה לאוראה למוד גס מזה שכ' הא פשוטא
 וכו' לא ידעתי פשוטא וכדרא' דזה כיון אכ
 לכולם :

(ד)

הנו לי שכר שאבטל וכו' כתב סמ"ע דאס'
 לא תקנה וכו' אין לו אלא כפועל בטל

דאית ליה פסודא דרמי חייב כמבאר בהתו' כפ' הכונס ע"ש באופן דרכיו הט"ו תמוהים ודברי הסמ"ע נכונים וכדורים ודו"ק :

כרין השכת אכירה ע"כ והט"ו בחלקו ג' והקשה עליו מסומן קכ"ה מדיון פורע חובו של חבירו שפטור הלווה וכו' גם כאן יכול לומר קויתו הולך ליוון אחר דכתבו החו' וכו' דכו"ל מכרות ולכירה לא דמי דכתיב הוקף וכו' ויש לקיים דכריו כהם נתן לו מרזון דאין כזה אסור ע"כ :

(א) סיניף ח' ודרשו וכו' כחכ"מ המבי"ט א"ח סימן ר"פ אף בשו"ן אם הורה עליו כאמר כי רכוס וכו' ע"כ ואין דכריו נדלוס לע"ד כי איך יתכן מו שהוא ח' גדול כחכמת התורה ושוה לגדול העיר כחכמה משום שלא הניע ל"מ יהיה כסוג כי רכוס וכו' ומתחו' לויא דהיה כלל להכריו דאע"ג שכתבו החו' דאפי' בשו"ן אין לו להורות היינו מההוא רחביו דאמר כפרק הרב באחר דאית גבר תמן לא תהויו גבר ושויוו דלכתחילה יש לו למנוע אף עלמא אבל לא הוי בכלל כי רכוס וכו' ונדולה מוז כתב מהרשד"ם כת"מ סימן א' דאם הוא ח' אף דאיכא גדול ממנו בעיר אם הורה אינו כסוג כי רכוס וכו' והכין מדברי החו' כמ"ש דאין לו להורות מדאכיו דאמר באחר דאית גבר וכו' :

ואני אמר אחרי המתו' ד' מקור רבנותו דרברי הסמ"ע ז"ל נכונים וכדורים שהיו מתני' וגמ' הוא ברוב פרק עד כמה דקאני סנוטל שכת' לרין דינו בטלוס וכו' ומקיים שם ונתן לו שכרו כפועל וקאמר כגמרא כפועל בטל אמר אכיו כפועל בטל של אוחה מלאכה דכטיל מינה וכן אמרין כפרק אלו מליאות וכפר' א"כ במליאה ורבות כהאי לישנא משמע דרין א' יש להורש"י פי' כמה רונה לובטל ממלאכה כבודה שהיתה כידו ולעסוק בו הלה ואע"ג דהוי טטל שכת' על הדין וההשכה לית לן כה כיון שהוא מפסיד וכמש"ל בשם החוס' ליישב דכריו של פרק א"כ אבל החו' והדא"ש ס"ל דמנה אדם רונה ליקח כיון שהיה בטל ממלאכתו ולישב בטל לגמרי אבל על ההשכה וההוראה אסור ליקח והרמב"ם מפרש ככבודו כגון אם הים מהדין אומן כרול וכטלו יוס א' ממלאכתו נתן לו חני דרכמון לפי שאף עפ"י שכתל הדין זה נח מעמל גדול עכ"ל הדין דלכריו כולם דאינו יכול ליקח כל הפסד שהפסיד מחמת מלאכה שהיה בידו וכדתן היה בטל מן הסלע לא יאמר לו חנו' סלע שהפסדתי אלא הוקף אם התנה כן בתחלה וכן מבאר בכבודות דשכר בטלה דמוכח שרי לטול כל הפסד שהיה לו מחמת בטול מלאכתו ואם כן המשנה דקאמר דנתן לו כפועל בטל עפ"י מה שפי' רש"י והרמב"ם והחו' והדא"ש במאי איורי או בתחנה לטול הפסדו א"כ מותר ליקח כל מה שכתל ממלאכתו ולמה תנו כפועל בטל אלא ודאי דאיורי בלא התנה כלום ופסק הדין והשיב אכירה כפתס ואפי' קאמר מתני' דנוטל שדרו כפועל בטל ומ"ט הט"ו דיש לקיים דכריו הסמ"ע כהם כותן כרין דאין בוה אוסור לא ודעתי מאי קאמר דאם כן אפילו כל הפסד שהפסיד כבטול מלאכתו שרי ליקח ואמאי כפועל בטל ומה שהקשה מההוא פורע חובו לק"מ דהתם טוען עליו למה לך לפרוע בעדו אבל הכא איסו קא"ל כה רון דינו שהרנו וזיהו קא"ל לכטל ממלאכתו ולהיות נחסד על ירוכן מה שהכתיב מדברי החוס' דכל שעושה לו טובה וכו' חו"ל מכרית וכו' גם לזו לא דמיא כלל דהתם מעלמו עשה לו הטובה אבל הכא כזוויי וכמלתו עשה לו זאת הטובה :

אמנם מה שהכרית מהרשד"ם מדקאפו החו' על רש"י מההוא דאכיו דאי לאו הכי מאי מקאפו על רש"י וכו' ע"ש לירידי איך טורף והכרת זה אינו מכיר דהוי אפטר לתרץ בעד רש"י ז"ל דהא דקאמר בשו"ן מותר וכו' והא פרכין מרבא שאורי ומשני בשו"ן ובראי דרבא לא עבר אמאי דאמרינן דלכתחילה אל יורה אלא ודאי מדקאמר בשו"ן לשנויי אהה דרבא שאורי ש"מ דבשו"ן דקאמר תלמודא היינו דאפי' לכתחו' יכול להורות ושכיר הקאפו החו' על רש"י מההוא דאית גבר גם מה שדיוק מלישנא דתלמוד' דקא' זה תלמיד שלא הניע וכו' דאמאי קאמר תלמוד ולא קאמר זה שלא הניע וכו' להורות שום גדול ממנו כחכמה ולערך זה הגדול יקרא תלמוד וכו' ע"ש לכאורה דאין זה דקדוק דהא מקיים שם דעצומים וכו' זה תלמיד שהניע וכו' וכיון דכריו ליה תלמוד א"כ ש"מ דיש גדול ממנו כחכמה וכיון דיש גדול ממנו כחכמה אמאי נכנס כסוג דעצומים וכו' והא קי"ל באחר דאית גבר וכו' ואררבה אינו יכול לכתחילה וכ"כ הרמב"ם כה' סנהדרין: שכך דרך החכמים הראשונים וכו' ואירעו וז"ל כמנחם סרו מבואר להירא דאם יש דאין כמותא וכ"ש גדולים מהם אין עושה לכתחילה לקפון ולהורות שוב האירי ח' אף עליו ורש"י להרמב"ם בהל' ת"ת דבכחא דרישא דכי רכוס חללוס וכו' נקט זה תלמיד שלא הניע וכו' וכסיפא כרין עצומים וכו' נקט בלשנונו זה חכם וכו' עכ"ל א"כ ל"ל או דגרוס הכי כנח' או רס"ל דאנכ רישא נקט כסופא זה תלמיד וכו' וכסיפא כדו נכנס א"כ גם הרשד"ם הכים ל' :

והראיה על זה שהרי כחכ"מ מור"ם כסימן רס"ג בשם הר"ן ז"ל שכל אדם שעושה טובה לחבירו לא יוכל לומר לו כחכמ' עשית עמך הנהיך ולא הנהיך אלא צריך ליתן לו שכרו עכ"ל הרי מבואר מדברי החוס' וזהו אליבא דרש"י חייב ליתן לו שכר פעולתו ואף על גב דההוא דהמכרית וכו' אפילו הכי ריתו להכרית היינו משום דלית ליה פסודא אבל היבא

עוד כתב מהרשד"ם דאף לרעת החוס' יש לחלק כון וכן התלמוד לומננו זה שהפטר הוא הדין והמורה וכומן הוה אף שלא הניע למ' כיון שהוא ח' גדול כחכמת התורה לא מבעיא בשו"ן כחכמה אף ע"ג דח' העיר וקן ממנו

ממנו אלא אפילו שיש גדול ממנו בחכמה רביון שהגיע להוראה כחכמת התורה אע"כ שלא הגיע ל"מ אינו נכנס כסוג כי רביון וכו' ולא כשום איסור אלא רק מוסר ורדף ארץ וכו' ודאי ריש לחלק בין וממנו לומן התלמוד ולהתיר להורות לבתולה אעפ"י שיש גדול ממנו וכו' עיון שם מבוחר מדבריו רלא קאמר ולחלק בין זמננו וכו' אלא כמו שהוא ח' גדול אלא שלא הגיע למ' אבל כמו שהוא כסוג כי רביון קללים וכו' דהיינו שאינו ח' כ"כ ולא למד הרבה בזה ודאי ראין לחלק בין זמננו לומן התלמוד כמבואר שם דבריו :

ומעתה

מלאה הקפידים מקום לנחל על סר' כנה"ג שכתב בהגהת הטור אית ר' וז"ל דין זה ודין ועצומים וכו' אינו נוסב בזמן הזה משם הרשב"ם דמבעולם לא אמר הרשב"ם דין כי רביון וכו' אינו נוסב בזמן הזה אלא אדרבה כתב הרשב"ם להפך ואפי' שנאמר דאינו מהוקדק לזנו וכוונתו כמאי קאמר דין זה וכו' היינו ר"ל דהא דמריבין דבשוין אין לו להורות לרעה התו' אינו נוקב בזמן הזה אימננס כמה שסיים ודין עצומים וכו' אינו נוסב לא ודענא היבא מלא דבריו הרשב"ם שכתב בו ואררבה כתב כחוק התשובה דאם הוא גדול ואין גדול כמוהו ע"ז נאמר ועצומים וכו' וכוה לא חלק כלל בין זמן התלמוד לזמננו וכו' ע :

ורנה

הרב בני שמואל חלק על מר זקנו הרשב"ם בזה התו' הכתב עליו דאינו נראה כן מדבריו הטוקים ז"ל מדלא השמיטו דין זה ע"ז ואנכי העבד לא ידעתי השנתו בזה דהרי הרמב"ם והטור הכוואו דין זה דני רביון וכו' והיינו בתלמוד שלה הגיע להוראה והשמיטו הא דאמרינן כנמרא ועד כמה הוי ראוי להורות עד מ' ש"מ רס"ל דאין הדבר תלו בשנים אלא בחכמה וכמ"ש מהרשב"ם וכו' וז"ל שפיר דה"ט דהשמיטו הא ועד כמה וכו' משום רס"ל רביון דאיבא ספרים אינו תלוי בשנים אלא בחכמה וכן כתב הלח"מ להדיא לרעה הרמב"ם כדעת רבו מהרשב"ם ממש ע"ש נמלא שהרמב"ם והטור קא דמסייעא ליה להרשב"ם ולא ידעתי למה לא סייע עצמו מהם ואליבא ררש"י וסרו"ף אליבא דהרשב"ם דאפי' בזמן התלמוד אם הוא ח' וקבי כסוראם אף עפ"י שלא הגיע ל"מ ויכול להורות ומאי דמשמע מדבריו הרב בני שמואל דאפילו אם הוא ח' גדול וקבי אף יש גדול ממנו או שזה לו וברול ממנו בשנים זה נכנס כסוג כי רביון וכו' ליתא אלא כדכתב מר זקנו הרשב"ם ז"ל שזה כסוג מה שאמרו באתר דאית נבר וכו' באופן דלע"ר דרדקו דברו הרשב"ם כהאי קו' בין זמננו לומן התלמוד :

שוב

ראיתי כספר האגודה סכיוא הש"ך כו"ר סימן רמ"כ שכתב כי רביון וכו' זה ת"ח שלא הגיע למ' נמורה ויש דין בעיר היודע כמוהו עכ"ל מזה מוכח דרס"ל דלא כמהרשב"ם אלא כהרמב"ם המבי"ט והרב בני שמואל והרב רבי' אלבי תלמוד והנה מור"ם כתב ואין לאדם להורות

וכו' עיון מ"מ הש"ך ומ"ש על דבריו הרב רבנו יוסף ע"ש ולבאורה יש ליישב כפשו' דבריו הש"ך דמ"ש ומיהו נראה היינו דבא לאפוקי ממאי דמשמע מדבריו דרש"י והיינו מ"ש ומיהו נראה דהיינו דלא ברש"י וע"ז סיים וכחכ"כ כספר האגודה ור"ל דהאגודה ס"כ כדעת התו' אימננס אין זה במשמעות דבריו הש"ך לכן הנראה לע"ד דדאי כונת רש"י ז"ל כמו שהבין הש"ך וכוונת רש"י ברורה דכתתו' פי' דאמאי דאמרו בשוין היינו שאין גדול ממנו בחכמה וכוון דמניהם שוין כח' אע"כ דיש זקן ממנו בשנים לית לן בה כי לא ימים ידברו ושוב פרש"י או מאי דאמרו בשוין שהיינו שאין זקן ממנו בעיר א"כ מי הוא המורה ומי הוא שאינו יכול להורות הרי כולם לא הגיעו ל"מ ודאי שכולם יכולים להורות ובראי ז"ל דבחכמה כולם שוין דאם אחד גדול מחבירו בחכמה כדראי' שאין חבירו יכול להורות לפניו וכדאמרו' באתר דאית נבר וכו' ופריך פשיטא ומאני לא לריבא בשוין משמע דאם איכס שוים כחכמ' אינו יכול להורות וככלל פשי' הוא ולמילא הקסורא' על דבריו רש"י ויתר קושיא קוקס דהויה משמע מדבריו דאם כולוהו שוין בשנים ולא הגיעו לכלל מ' אע"כ דאחד גדול מחבירו בחכמה ויכול להורות ובנמרא קאמר פשיטא דאינו יכול להורות אלא ודאי דרש"י ספוקי מספקא ליה כנמ' כפי' הסוגיא דקאמר בשוין וכפי' הא' פי' בשוין היינו בחכמה ולקולא וכפי' שני פי' בשוין היינו בשנים אבל פשיטא דנס בחכמה שוין דאל"ה פשיטא דאסור להורות ולפי' פי' שני חומרא דאם יש זקן ממנו בשנים אע"כ דשוה לו בחכמה אל וורה נמלא לפי פי' כ' רש"י כהתוס' ס"ל ומש"ל לא הקשו עליו אלא לפי' א' :

האמנם

קשה לפ"ז דאמאי ניירו התוספות מפרש"י לומא דהכא דרבא אורי משום דשוה לח' העיר בחכמה וכשנים זההם שיה כאלמנה דוקא ולא בשנים מש"ה אל וורה וז"ל דלא ניחא ליה להתו' לפרש בשוין דקאמר הכא דלא כההוא דהתם דקאמר בשוין ועיון להרב שנות חיים כפרשת פנחס שהביא לדבריו מהרשב"ם והוא שכתב עליו וכלע"ד נראה וכו' עש"כ וחתמוני עליו דהרי כנמרא אמרו והא רבא אורי ומאני בשוין ופרש"י דשוה לגדול העיר בחכמה ומבואר מדבריו אף שגדול העיר יש לו מ' ויבא און לו מ' עכ"ז מוקד לסודות ואם אחת ליבירי הרב רימס ודברו א"כ איך רבא יכול להורות אף ששוה לגדול העיר בחכמה מ"מ כיון שגדול העיר יש לו זקנה וקאוי אדעתא דרביה ורבא לא קאוי אדעתא דרביה ודאי אין לו להורות משו' דעויעה ועוד אפילו תומא דרבא גדול מכל בני העיר בחכמה וכמ"ש התו' עכ"ז כיון שיש גדול ממנו בשנים והגיעו לכלל שני הוראה הם עדיפיה דהא רבא אפשר שטועה דלא קאוי איכוס וכו' אלא ודאי כסכת הרשב"ם דלא ימים ידברו ומה שאמרו ועד כמה היינו כמ"ש מהרשב"ם גס מ"ש וחת הקושוא לפרש"י כפ"ק דע"ז ושוין שאין כעויר גדול ממנו והוא שזה לפי' התוספות וכו' דבריו תמוהים

סימן יב

(א) סעיף א' ריון וכו' ויורדנו וכו' וזכרנו כשעת התו' לאפוקי מפרש' י שפי' שרדף הדיון להפוך את הדיון שמטריח לריון כדי להפוך הדיון אבל לפי' התו' רודף לריון כדי להזיקו והוא דשע ומזיק ויקרא רודף וכ"כ הרמב"ם בפ"כ מה"ס אל תאמר איש פ' דשע וכו' שמה' יהודו וכו' ע"ש והוא מהספרי לא תגורו מפני איש שמה' קאמר מתוירא אנו וכו' שמה' יהודנו ת"ל לא תגורו וכו' ועיון להכ"ח שהאריך בכוונת התוס' עור כתבו התו' שם לא תכנסו דברך וכו' גבי דש ועשיר לא שייך לשון יראה וכו' ע"ש מש' להדיא מדכריהם דלעיל גבי דך וקשה שייך שפיר לשון יראה שירא הדיון שלא יזיקו ואלו שפיר קרא דלא תגורו בפשטויה מלשון יראה והראיה שהתלמוד דלא הכוהו אף דרכי חנן אלא ארכיו ריב"ק גבי דש ועשיר משמע דלעיל חזירו כששטו' לשון יראה וכן לשון ספרי דקאמר מתוירא אנו וכו' ת"ל לא תגורו משמע לשון יראה וכן פרש"י והרא"ם כחו' על לשון ספרי :

וכפ"ז לכאורה יש להחזיק עמ"ס הרב ככ"מ וז"ל שנים וכו' אחר כך וכו' שנה' לא תגורו ואמר רב חנן לא תכנסו דברך וכו' והוא להחזיק ולהרמב"ם ש' שבטא הויה רספיו על כרחין דס"ל דלא תגורו היינו מלשון יראה ולא מלשון כנוס ולגבי דש ועשיר דוקא הוא דאמר רב חנן לא תכנסו וכו' :

שוב האיר ה' את עיני וראיתי שהרו"ק בה' הכי גרים אמלקא דר"ל דקאמר אחר דך וכו' ואמר רב חנן לא תכנסו דברך וכו' והיא בעלמה נוסחת הפ"מ דלא כהתו' אבל אכתי קשה דמנ"ל להכ"מ דהרמב"ם גרים כהר"ק ולא כהתו' ואדרבה מדהכיוו הרמב"ם לשון ספרי משמע דס"ל כהתו' וע"ק לנר' הרי"ק דאמאי הכי תלמוד' מלתא דרכי חנן ארכיו רי"ל דאחר דך וכו' ופרשה מלשון כנוס ולמה לא כהר התלמוד לפי' כששטויה מלשון יראה דשייבא גבי דך וקשה והנה לפרש"י שפי' אחר קשה היינו בעל מריבה אבל אינו רשע אלא שמטריח הדיון להפוך הדיון ניחא דגם מאחר דך וקשה לא שייך לשון יראה כיון דאינו רשע ואינו רודף לריון עלמנו להזיקו אבל להרמב"ם שהכיוו לשון ספרי שהוא רשע וירא ממנו הדיון שלא יזיקו אש' כן שייך שפיר לשון יראה ואמאי תמה דרב חנן מלשון כנוס זאם כן מוכרח לומר דהרמב"ם גרים כגו' התוס' ולא כגורסת הרי"ק ואכתי דכרו מנן ככ"מ תמוהים ששעתקו גירסת זו דהרי"ק ארכיו הרמב"ם ז"ל והגראו לע"ד ליושב עפ"י מ"ס הרב הלבוש וז"ל ודאי לא תגורו ע"כ לאחר ששמע הכריזה חזירו דאי קודם שידע הול"ל לא תיראו אבל לא תגורו כ' לשונו' משמע לשון יראה מלשון מגור מסכיב ומלשון כניסה לפי' פירשטוהו אל תאסוף את דברך אחר ששמעת את דכריהם שלא לאומרם מפני היראה וליכא למומר לשון אחר כנוס לקוד' ולתלמוד הוושכ' בפני רבו אהא דה"כ אל תאסוף או אל תכנסו מכעני ליה למומר

תמוהים דהא הר"ן פירש כלשון פרש"י הזה וסוים רכתב וס"מ שאין ת"ח רשאי להורות כל שיש בעשר גדול ממנו ע"כ משמע מזה להדיא רכל זמן שלא יש גדול ממנו אלא שזין רשאי להורות דלא כהתו' וכבר הוא עצמו תכרום לגווה מדכרו רש"י כקוטה שכתב כשזין אש' שזה לגדול העיר בחכמה מתיר להורות גם מה סקיים דהוכרח רש"י לפרש כן שאם קאמר וכו' לא ידענא מאי קאמר דהא פרש"י שזה לו בחכמה היינו ד"ל אע"ג שגדול העיר גדול ממנו בזק"ן שהגיע למ' עכ"ז רכא יכול להורות אע"ג שלא הגיע למ' כיון דשוין בחכמה וזה לתתו' אקוד' להורות כיון דאיכא גדול ממנו כשנים והגיע לכלל שני ההורחם וזהו המחלוקת שבין רש"י ותו' כירוב בכל הפוס' ז"ל ואש' כן מאי קאמר הרב דהוכרח רש"י וכו' א"כ נפל האיסור על שניהם הא לרש"י גדול העיר הגיע למ' לכלל שני ההורחא ולא כפל עליו האיסור וא"כ למאן דפרש"י כפי' התו' אלא ודאי דס"ל דכה"ג שרי לכתחלה וזה מרודק דכרו רש"י שכתב או שאין זקן ממנו שכולס שזין לרכא דלית להו מ' משמע דלפי' קמא חזירו כוש זקן ממנו שהגיע למ' איכרח דלפי' מה שפירשנו לעיל בכוונת רש"י כמ"ס או שאין זקן ממנו ע"ש ואש' הוא שזה לו בחכמה וכשני' וכל להורות הוא מקבלת דכרו הרב דאש' נאמר אפילו ככה"ג אין לו להורות אש' כן נפל האיסור על שניהם ומי יורה אבל על פי' קמא של רש"י אין מקום לרכיו הרב ודו"ק :

סימן יא

(א) ככ"י הכוה תשובת הר"ש ותמהו עלה הרב כ"מ והרב בני שמואל ע"ש והש"ך בסומן וד' תו' דהרא"ש ס"ל וכו' עש"כ ואחרי המחילה דאין תו' עולה ופה תרא דהא סתם לן כחכמים כפירק שבועת הפקדון דמ"ט וקי"ל רב ור"ו הלכה כד"ו ור"ו הרי ס"ל דהלכה כסתם משנה ועוד דהא דקאמר אכא דאמרי אפילו כראב"ש לאו למומר רב מורס לראב"ש אלא ה"ק דמלקת רב דקאמר פטור הוא אליבא דרב"ע דרב חזירי רודרה לאו מחמת כעיותתא דעדים וכהא כ"ע מודו אפילו ראב"ש דראב"ש לא מחויב אלא כהורה מוראת העדים וכהא לא חזירו רב ולא דרב כה כלום מאי ס"ל דאפשר דס"ל כראב"ש ואפשר דם' ליה כחכמים וכסתם מתניתין והנכון דס"ל להרא"ש כמ"ס הרי"ן כן מונאש בסומן ע"ט מי שהורה ככ"ר וכו' ע"ש וכתב שם הכ"ח שטעמו דכו הוכא דבאומר ככ"ר לא לויתו אמרינן הקודרה פכ"ד בק' עדים דמי ואפילו באו עדים שניה ופרע און מקבלי' עדותם שפירע וסוים משמע לשה דבאומר לא לויתו אפילו אמר פירעתי קודם שבאו העדים לא מהימן וכו' עכ"ל וזהו יתכן כונת הכ"ח כמ"ס כאן ועיון בסומן ע"ט ובסומן פ' ולשם יתבאר כס"ד ור"ל דעל פי דכרו הכי' שפי' דכרו הרמב"ם יתוישכו דכרוו בל ה"ש ודו"ק :

למימר עכ"ל והשתא ח"ש דכחיה תלמודא דכרי
רב חנן אדכרי ר"ל דאחר רך וכו' דודאי ידע
תלמודא דפי' לשון זרחה אלא הכחיה הא דרב חנן
לאשמעין דאינו יכול להשמע אחר שמע דכרי
וידע דרין .

וער

פי' זה נתיישב גם כן מה שיש לדקדק
אדכרי הרמב"ם ש'לא הכיח הא דרב חנן
אלא משום דר"ל דלא תגורו משמע וראה ומשמע
כגון ותרווייהו שייכו מש"ס לא הכיח היהא דרב
חנן למימרא דגם לשון זרחה הוא :

אמנם

ראיתי בתשובת הרשב"א הכיחה הכ"ו
על א' שאינם על הכ"ד וכו' והחורס
אמרה לא תגורו מפני איש עכ"ל נראה שזה
הפך דכרי הלבוש שהרי הרשב"א איירי אף שלא
התחילו לטעון ולא שייך לשון כגון לפי דכרי הלבוש
וא"כ דכרי הרשב"א הם עבר הנמ' דקאמ' משתשמע
את דכריהם ומכיל לא תגורו :

אמנם

כמעט עיון וראה דל"מ דהא כל
טעם התורה דלא תכניס דכריך וכו'
הוא מפני מאחר ששמעית טעמנית וירעת דרין
אם כן חייב עליך לפסוק את הרין ואינך יכול
להשמע אבל קודם ששמעת לא קל עלך החיוב
וא"כ כרין מומחה לרכים שהוא מחוייב ועומד
מדכויב בדרך תשטות ואם כן אפילו לא שמע
דכריהם החיוב מוטל עליו וכיון שהחיוב מוטל
עליו ע"כ לא תגורו הנאמר עליו היינו לשון
יראה לפני דכרי הלבוש דלשון לא תגורו לשון וראה
ולשון כגון וא"כ לבני המומחה שמחוייב ועומד
לבני דיריה אינו לרין לפרש' קרא דלא תגורו מל'
כגון אלא מלשון וראה ואינו לרין עד שישמע
את דכריהם וידע להיכן הרין נוטה דהא בלא"ה
הוא מחוייב אפילו קודם שישמע דכריהם כיון דהוא
מומחה לרכים :

ובזה

נחה שקטה מה שתמה הרב ט"ו על
הסמ"ע שכתב דטעמא דאינו יכול
לקשמע משום שמע דכריהם וירע להיכן הרין נוטה
הוא מדכויב כסופיה דקרא דלא תגורו וכו' כי
המשפט לאלהים ועקר המשפט גמ"ד והק' עליו
הט"ו : מדכרי הרשב"א הנו' בעון מה שהקשיתי
על הלבוש ועפ"י דכרינו אלא לק"מ רכל טעמא
דכענין שידע להיכן הרין נוטה היינו שאו הוא
מחוייב לרון ואם כן הרין המומחה דאית ביה
חובא אפילו שלא שמע דכריהם שייך שפיר
כיה לא תגורו דריונו לשון וראה וקרא קא
מוהר דרין שאינו קבוע ומכ"ש דרין קבוע ומכ"ש
הרב הפרושה על דכרי הלבוש דו"א דרש בגמ'
משמע וכו' ע"ש נעלם מכת"ר דכרי הר"ף ז"ל
שנרס מלתא דרב חנן אדכרי ר"ל והט"ו כתב
דהא דאמרו בכרייתא משתשמע דכריהם וכו' אף
על פי שלא שמע וכו' ע"ש ולכאורה קשה דהא
מדכרי החוספ' מוכח דאם שניהם חוקים אינו
יכול לומר אינו נזקק לכס אפילו עריון לא שמע
דכריהם וכ"כ בהנהגות אשכנזי כגון רוב אורשכ"א
והא דכרי הר"ף ע"ו עריון דאף נקרא שם רין עליו
וקרא קא מוהר לרין דקרא וליכא למימר דעדי
שלא שמע דכריהם חייבו מכלר'ק תשטות וכדכתב

הנהגות אשכנזי אבל לא תגורו אינו אלא כששמע
דכריו וידע דרין דמאי אולמיה דהאי קרא מהאי
קרא כי כמו שלא תגורו קא מוהר על מי שנקרא
עליו שם רין ס"כ בל"ק תשטות דרין קאמר ושם
רין עליו ואפשר דס"ל להט"ו בדעת החוספות
כמ"ש הכ"ח דאם לא שמע דכריהם אינו נזקק
לכס אפילו שניהם חוקים ולא כתבו התוס' דאם
שניהם חוקים השני מסוייבו אלא אחיבה שודע
להיכן הרין נוטה ולרבותא קאמר הכרייתא אחר
רך וגו' דאינו יכול להשמע אמנם כאלת דכרי
הכ"ח תמוהים כהנהגה זו של התוס' דהא כתבו
התוס' כד"ה וגמלא קוק וכו' והא דקתני אחר
רך וכו' דאם היו שניהם חוקים הכ"ח מסוייבו
עכ"ל . והשתא לפי דכרי הכ"ח למת הקדומו
המאומר ואמרו המוקדם דע"דיוש' דכרי' דקתני
אחר רך וכו' היה להם לפרש בפשיטות דהא נקט
אחר רך וכו' דהשתא יש מקום לפרש כמ"ש הכ"ח
אמנם מדכתבו זה החרוש אחר שפי' וגמלא חוק
דודפו לרין וקוישו והא דנקט אחר רך וכו'
משמע דמקושר שפיר למת שפיר' דודפו לרין
ונתקשו על דכריהם ותי' וכדלוי' שכונתם כדורה
דכשלמא לפרש' הלא איירי ככע"ד רשע שפיר
נקט אחר רך וכו' דאם שניהם קאים הכ"ח לא
יגוה לרין להטות את הרין אבל לפי עיר' האחד
קשה היינו רשע ורודף לרין להזיקו וא"כ אפילו
שניהם חוקים כמי איכא דרופה לרין וממ"כ איכא
הוקא לרין ואמאי נקט אחר רך ועל זה תיר'
שפי' דה"כ מסוייבו ואינו מניחו להזיקו לרין
או כיון שידע שחכרו רשע כמותו ממילא נמנע
ואינו מזיקו לרין לאשמעינן דדוקא ככה"ג אם
לא ידע הרין יכול להשמע אבל כששניהם חוקים
אין חשש הזקק על הרין וא"כ אפילו היכא דלא
ידע הרין אינו יכול להשמע וכמ"ש הנהגות אשכנזי
וכדלוי' שדכריהם לקוים מדכריהם וכומו שכת'
ככ"ו על דכריהם שכ"כ התו"ם ש"ס הכ"ח דהנהגות
אשכנזי לא כתבו כן אלא לפרש' י ליתא לע"ד דהא
הנהגות אשכנזי הכיחו זה משם רוב'א ורשב"א
וידוע שאלו הנו' הם מבעלי התו' והתו' שכתבו
זה הם מריב"א ורשב"א ואם איתא לדכרי הכ"ח
היה להם לפרש בתחילה אחר קשה היינו בעל
מריבה ולכסוף יחדשו זה אלא ודאי מדסתמו
דכריהם משמע דכאזיה אופן שיהיה כיון לפרש' י
כיון לפי' התו' אם היו שניהם חוקים אינו יכול
להשמע וכמו שהבינו מור"ם כהנהגה ע"ש גם מ"ש
דכרי מפורש בהנהגות מיומנות שחלקו זה אדכרי
רש"י אינה ראייה ואדרבה משם מוכח להפך דהא
לכאורה יש לתמוה על דכריהם שהביאו דכרי רש"י
אדכרי הרמב"ם והא בהרמב"ם מפר' דאחר קשה
היינו רשע כפי' התו' וכך היה להם לומר אבל
רש"י דרודף להפוך הרין אלא ודאי דס"ל להנהגות
מיומנות דרודף הרין ומזיקו ושרף נדושו כרי
להפוך הרין רמחמת רשעותו שמתירא שלא
להזיקו מהפך הרין ורש"י ותו' שיש ואפ' הסיים
הנהגות והא דנקט אחר רך וכו' ראי' שניהם חוקי'
וכו' כמ"ש התו' הרי שהכח כן מדכרי התוס'
בפשיטות אדכרי הרמב"ם ואלו הרמב"ם יכחיש
האי

הוא חלוקה עפ"י פירושו לא היה מכיף הנהגות
 מומיו כספס ארברי הרמכ"ס ומשם התום' אלא
 ודאי דלהרמכ"ס והתו' נ"כ דאם שניהם חוקים
 אינו יכול להשמט אפילו בשלא שמע רבדיהם עיין
 מהראנ"ח כתשו' ח"א סימן קכ"א שכתב שנס
 התו' לא באו לחלק בדיון וכו' עש' כומלבר שרכרו
 רחוקים בדברי התו' ובדכתבנו לעיל ארברי הכ"ח
 זאת ועוד שרכרו ריב"ז ורשב"א שסבא הנסות
 אשרי שהם מרכרו התו' ויחזקו שהתו' באו לחלק
 בדיון דלא כמ"ש ו"ל נס מ"ש דלא נמלא חלוקה התו'
 לשום א' מחסופקים כתב עליו סרב בנה"ג דאין
 לא ראה דרכו הנהגות אשרי שכתבו להאי חלוקה
 ותיר' ראפער דהראנ"ח ס"ל כמ"ש מסר' וייל
 בתשו' וכו' עש"כ. ותו' זס אינו מספיק תרא
 דא"כ אשרי פשטע דכריהם וכו' רשאי להשמט
 משום חשד חסירות דתוי בהם אמר רחמנא וכו"ג
 הכ"ח ועוד דכנה"ג אשרי סתום מורים והיות
 היה נראה רס' ליה להראנ"ח ו"ל כמ"ש הכ"ח
 דהנהגות אשרי לא קאמר אלא לפרס' וכו' אבל
 כבר כתבנו דרכרו הנהגות אשרי לקוחים מרכרו
 התו' ע"כ נראה לתרץ כעה מהראנ"ח רס' ליה
 דנקו שכתבו הנהגות אשרי חלוקה אינ' ראה
 שהם העתיקו דרכרו ריב"ז אורשב"א שהם רכרו התו'
 וכן מהננס להעתיק דרכרו התו' אבל לא מצינו
 לשום פוסק כמו הרמכ"ס והרא"ש והר"ף שחלקו
 כזה כמו שחלקו התום' והראיה מרכרו הרא"ש
 שדרכו תמיד להעתיק מרכרו התום' וכבאן שינה
 דרכו ולא הביא החילוקה של התום' מ' דלא ס' ליה
 כוותיהו או שהיון דרכיהם שלא באו לחלק
 וכמ"ש הראנ"ח ו"ל הולא מכל האמור ראש שניהם
 חוקים אין יכול להשמט אפילו בשאינו יודע
 להיכן הדין נוטה וכמ"ש מהרש"ם ביד' כסומן
 ק"ל שלמד זה מרכרו הנהגות אשרי ולא ירעתי
 למה לא הזכיר התו' והשתא איכא למירק דמנין
 לנו זה אין מרככות כדרך תשפט הא יש לחות
 דקרא חיורי כנמ"ד וכמ"ש סקמ"ע עללא תגורו
 ראיורו כנמ"ד מרככות כסופיה דקרא כוהמשפט
 וכו' ועקר משפט היינו נמ"ד ומ"ל תשפטומ"ל
 משפט ואי להט' דלא יקרא דיין כי אם שמע
 יודע הדין להיכן נוטה דלוח יקרא דיין אם כן
 בשלא נקרא עדיין דיין מנין שלא ווכל להסתלק
 ואי לרכרו קלבוש שכתב רלא שייך לא תגורו רהיניו
 כנוס דרכים לא כשיודע הדין ורואה להכניסו
 אבל בשלא יודע הדין אינו באוסדה זו וא"כ מנ"ל
 ראש שניהם חוקים שאינו יכול להסתלק אפילו
 שאינו יודע להיכן הדין נוטה וע"כ מרכתי' כדרך
 תשפט וכמ"ש בהנהגות אשרי א"כ מחוייב לדין
 אף היכא שאינו יודע לסיכן הדין נוטה ואם כן
 מנין לנו כשהוא מומחה לרכוס אף קודם שידע
 הדין הוא ככלל לא תגורו ובדכתב הרשב"א והא
 לא תגורו לשון כנוס ולא שייך כנוס אלא אחר
 שידע הדין איכא דהלבוש ותורה קושייתו ארברי
 הלבוש ו"ל מרכרו הרשב"א שהביא כב' דהשתא
 ליכא לתרוני כמו שכתב לעיל ואולי יש לומר
 דלרעה הלבוש א"כ דאף היכא דלא יודע להיכן
 הדין נוטה מחוייב לדין מרככות כדרך תשפט

אבל היכא דיש סבה כגון שמתירא מב' דהוא
 קשה או אינו מחוייב ואינו ככלל כדרך תשפט .
 אמנם כשיודע הדין להיכא נוטה או מחוייב לדין
 אפילו אין הכע"ד אשה דארעא דרתי יודע
 שידוע שהיא רשע ועכ"ו יש לדין יודע להיכן
 הדין נוטה כודאי שאינו יכול עוד להסתלק עליו
 שפיר כאמר לא תגורו מלשון יראה כד' הרשב"א
 כדכתב' לעיל ויחז' מדרבו כלע"ד לו' דהא דקאמר
 דיש לקוש ומחלק בין יודע לסיכן הדין נוטה הוא
 מדאמר' שס כנמ' סומן ונראה כ' שכחו וכו'
 שנאמר פוער וכו' ור"ל אמר כ' שפאו אחר דך
 וכו' מראהו תלמודא היהו דר"ל סומן להסויא
 דר"ש כן מנסתא לאשמעי' דעס' ר"ל כמו מהאי
 קרא דלפני התנלע סריב נטוס או לשע' שפרס
 או מחמת יראה לנטוע ונפשו דקרא
 אבל אחר שנתלע הריב אי אהא יכול לנטוע
 כטענת שאתה יודע דהא כתוב לא תגורו ועל
 פי זה נתיישב שפיר מה שצמח הנאון כספר
 תורת קיים על דרכו התום' וראה רבדיהם ע"ש
 דלפי מ"ש א"ש ולק"מ ורד"ק :

וראיתו להכ"ו ו"ל שכתב כסס הנהגות אשרי
 רג' שישבו לדין ואחר מהם רונס
 להסתלק אינו רשאי אלא קודם שידע וכו' עכ"ל .
 וכתב עליו הכ"ח ותימא שהיו לא כחבו התום'
 וכו' עד סוף הלשון עש"כ ולע"ד אחרי המחילה
 הראוייה דרכרו תמוהם דמ"ש ריבולין לגמרו
 כינייהם ליתא דהא ק"ל דבעלמא דלא היו נמ"ד
 אלא עד שיאמרו לו פ' אתה חייב או לא תן לו
 דרוקא לגבי פשרה כתבו התו' רכיון שידע הדין
 כדור אקור להטענתו ולגלות פשרה כדכתבו
 התו' כמליעא וזקמא דס"ט ע"ש וכיון שכן כל
 זמן שצדיק לא אמרו לו לא תן לו אין השטט
 יכולין לגמור דמז' לתימר להו אהא ארעא
 רג' קבלתי ויתכן אלו הים עמכם זה שכתב
 ונולס רעמו היה מחזור אתכם באזהר ראיות
 ואפי' תאמרו שכבר נולס רעמו כינינו סוף סוף
 אפשר כשעת נמ"ד היה חור ומחזור אתכם
 ומה שהביא ראיה מדאמרינן תרו מנו תלתא
 אחרי המחילה לא דק דהתם איורי כרוכ מתוך
 כל לא כנסתלק מהם וכן כתב הרשב"א להרוא
 הכיאה הכ"ח לקמן כסומן י"ג גבי ה' שכבר
 עשרה וכו' ע"ש ומ"ש דמשמע מתוך דרכו הנהגות
 דויבולין לגמור וכו' ליתא דהא דכתבו הנהגות
 שאם סלך וכו' לאו ממרתא דהא יודע ויבולין
 לגמור אלא לאשמעינן דאם יודע וכו' אינו יכול
 להסתלק וכראמרינן דאי יודע להיכן הדין נוטה
 אינו יכול להשמט ואפילו הים החוק דודפו כ"ש
 היכא דליכא חוק דודפו ומ"ש הכ"ח כיון דאינו
 מסתלק מחמת דתוק דודפו וכו' אדרבם לע"ד
 רמכ"ש היכא דליכא חוק דאינו יכול להסתלק
 ואפילו לשיטתיהם ו"ל הויא גופא קמל' הנהגות
 אשרי והכ"ו דאפי' ליכא חש דתוק דודפו אינו
 יכול להסתלק נס מ"ש כסומן ו"ג דהנהגות אשרי
 לכדראוייהו אזלי דס"ל רמ"ד כהתו' ו"ל ליתא
 דרוקא לגבי הפשרה הוא ראמרי התו' סבו משום
 שאקור להטענתו אבל בעלמא לא היו נמ"ד עד
 שיאמר

שיאמר לא תן לו וכמ"ס בקמח וכמליעא פ"ק
כאופן דלע"ד דרכיו מרן נכונים בטעמם ולק"מ
עלו ודלא כמו שהעלה הרב פני משע כחלק ב'
בסימן ק"ך דלענין דינא לכ"ע אפילו למרן ז"ל
דאם כבר נמנו טענותיהם קם דינא עפ"י שנים
הנשארים ויכולים השנים לנמור את הדין ביוון
שהם תרי מנו תלתא וכו' עפ"כ דוראו לע"ד לרעת
מרן חין ויכולין לנמור את הדין ורוק:

עוד

כתב הב"ח דקמ"ג משמע דפוסק
דאפילו לענין פשרה אינו גמ"ד עד
שיאמר לא תן לו וינראה דק"ל כרש"י וכו' הפוס'
וכו' עכ"ל וע"ד דאין טוהת הסמ"ג כמ"ס דאם
כן היכי קאמר בנמרא היכי במי גמ"ד איש
פ' אהה זכאי דהיה להם לומר תן לו והעקר חסר
ועוד לפ"ז פליג הסמ"ג ע"פ הת' מקלה אל הקלס
דלסת' אפילו עדיין לא אמר פ' אהה זכאי וכו'
אסור לכ"ע ולהסמ"ג אפילו אמר פ' אהה זכאי
דאין לכ"ע ע"פ שיאמר לא תן לו הולכך ללע"ד
לפרש דברי הסמ"ג ונלמדינו עם מ"ש החוספות
ככ"ק וכמליעא וברכרי רש"י ממש שהרי כתב
הסמ"ג ז"ל היכי דמי גמ"ד איש פ' זכאי וכו'
ואמרינן משמיה דר"ב כפ"ק דבבא מעיעא שאין
לה גמ"ד נמור עד שיאמר לא תן לו וכוונתו
כרוהה לפרש כפרש"י דאיש פ' זכאי היינו גמ"ד
והו אינו רשאי לכ"ע והקסל לו לפי זה וכת'
דמאי שייך כ"ע אחר שבפסק הדין לנמרו זכאי
פ' זכאי וכמו שהקשו התו"ע על רש"י ז"ל ועל זה
כא לתרץ הסמ"ג בטוב טעם ודעת וסיים ואמר'
כפ"ק דמעיעא שאין זה גמ"ד נמור עד שיאמר
לא תן לו דאז הוא גמ"ד נמור וא"כ הכא דלא
הוי גמ"ד נמור א"כ עדיין שייך כ"ע אפילו
אחר שאמר פ' זכאי וכו' דפוק סוף לא כנמור
הדין לנמרו דלא אמרו לו לא תן לו וקמל"ן
תלמודא דלגבו פשרה אפילו שאמר פ' זכאי וכו'
דוקא ולא אמר לא תן לו טוב אינו רשאי לכ"ע
דשאני גבי פשרה דאסור להטעותו וברכתכו
התוס' כמליעא אבל בעלמא לא הוי גמ"ד נמור
עד שיאמר לא תן לו ובאמור כנלע"ד:

והיכא

דיוש עסק שבועה מכואר כדברי הטור
דאפילו אחר שאמר פ' זכאי וכו' יוכל
לעשות פשרה והיינו ודאי שהבין מדברי התוס'
שכתבו ומיהו וכו' היינו אפילו אליבא דרש"י
ובאמת דהכי משמעו דברי התו"ע שאחר שהביאו
פרש"י כתבו ומיהו דכשיש עסק שבועה וכו' דכמה
מן הרוק לומר דקאי אחתלת דבריהם ועוד
ביון דטעמא משום עובש שבועה א"כ מ"ל אם
אמר פ' זכאי וכו' או לא אמרו דכיון דאינו
זכאי כי אש ע"י השבועה וכו' דרש"י כסומן
תק"ס ר"כ עד שלא נשבע לא הוי גמ"ד דמי
וימר דמשכתב עש"כ:

ועוד

דאם כן מאי מקשו לרש"י דמה שייך
כ"ע לימא דהא קמל"ן אע"ג דאיכא
עסק שבועה דהשקא שייך כ"ע אלא ודאי דאם
יש עסק שבועה ויכול לכ"ע והכ"ח כת' רמבואר
כהנהות אשרי דלא כתבו התו"ע הכי אלא לפירושה
וכו' אבל כשאמר פ' זכאי וכו' טוב אינם יכולים

לכ"ע וכיון להחמיר כהנהות אשרי עכ"ל ואינו
אומר אשרי המחילה הראוייה דאינו מכואר זס
כהנהות אשרי ואע"ג דנקטו כדבריהם דאיכא
שבועה וכו' אע"ג דדקדקו כל הארץ וכו' לאו
למימרא דאם אמרו פ' זכאי וכו' טוב אינם יכולים
לכ"ע אלא משום דהא"ז ס"ל דהכי הוי גמ"ד
כשדקדקו וכו' נקט הכי והא דלא אשמעי' רבותא
אפילו אמר פ' זכאי וכו' אפשר משום דלא שכיח
אחר שיאמרו לו זכאי שיתרצה עוד בפשרה והן
לו יהי כדברי הב"ח אין ראוי להחמיר ולפסוק
כהנהות אשרי כמ"ס ז"ל אלא דרבהם ראוי להחמיר
דלא כהנהות ולעשות פשרה משום חמור השבועה
וכפרט דק"ל מזה לכ"ע ומכ"ס דרוכ הפוס'
הכינו מדברי התו"ע דלא כהנהות אשרי ויחא כהנהות
אינו מכואר וכדכתו' ודר"ק:

כתב

כ"ו משם מהר"ם ז"ל מה שהסמכתם
וכו' וכתב עליו מהר"ם יפה הביאו
כאן הרב כה"ג ז"ל וקשה דהא דקאמר ר"ב שאין
יכולין למחות היינו כרוחות לא כטענת ממון
עכ"ל וע"ד רמ"מ דהא דקאמר בגמ' כקרושין
דמ"כ דשמואל ס"ל דיכולין למחות ברוחות ור"ב
ס"ל דאין יכולין למחות וכו' לאו למימרא דטענת
ממון יכולין למחות אלא משום דר"ב ס"ל בעלמא
כחכמים דשום הייניס שפתו שותו דיכולים
היותומים למחות ומקשו בנמרא מד"כ דהר"ב
ומתקן בין היכא דטעו בין היכא דלא טעו
דהיכא דטעו אין כוחם ויפה אבל היכא דלא טעו
כחן ויפה וע"ז מקשו התלמוד אי דלא טעו במאי
יכולין למחות ותו' אלא ברוחות כאופן דכל עקר
שניו התלמוד הוא בין טעו ללא טעו דהיכא
דלא טעו כחן ויפה ובהא אין לחלק בין טענת
ממון לטענת רוחות אלא משום דקשיא ליה
הבריותא דקתני דיכולים למחות דמאי אית להו
למחות ועל זה תו' דיש להם טענה למחות
בעבור הרוחות ואש"כ דאי הוה משכח דיש להם
טענה כממון כי הא דמהר"ם ז"ל הוה מתרץ הכי
אף כממון אלא משום דשמואל לא איורי בפשרה
אלא ביותומים שכאו לחלק ככספי אבהם דלא
שייך פשרה על זה אבל אש"כ בפשרה כדיון של
מהר"ם פשיטא אם לא טעו שאין יכולין למחות
ולכ"ע הפשרה ועוד דהרי כתבו החוספות שם
כד"ה הא דטעו וכו' ה"ה דהוה מצי למימר הא
דטעו בשותת הא דטעו בפחות משותת ולא א"ל
לומר דיכולים למחות ברוחות עכ"ל משמע להדיא
דס"ל דאפילו בטענת ממון ס"ל לר"ב דאינם
יכולין למחות דלכאורה נראה שדברי התוס' הם
שפת יתר דמאי נ"מ אי שני הכי או הכי ועוד והיה
להם לומר בקצור וה"ה וכו' כמנהגם אלא הוה
הדבר אשר דברנו דהתו"ע בעצמם כהו לשלול
סברת מהרש"י ז"ל דלא תימא דברות דנקט
כדוקא והשקא נ"מ לענין דינא וכו' אלא ה"ה וכו'
ולא האטריך וכו' אלא אף בטענת ממון כנ"ל כדור
ודוק הטוב:

(ב)

שם שנים חלוקין וכו' וזה כנה קאת וכו'
עכ"ל כ"כ הכ"ו כשם הרשב"ח מחו' ז'
עש"כ וכתב הב"ח ויש לתמוה דבשני הנבדורים
פ'

פ' אד"מ הועתקה חסו' הרשכ"ה הלזו וכתו' שם
 ראינו מועיל מה שכנה זה קלת וז"ע עכ"ל והנה
 באמת יש לתמוה שכל המוקדום הביאו תשובת
 הרשכ"ה הלזו שהביא בכ"י ולא כתבו שכשלו
 הנכורים כתב כשם הרשכ"ה להפך וע"ק דלכל
 הטעמים של הפסרה לזריכה קנין היונו משום
 שלא ידע מה שמתל' כמפ' כתו' כד"ס והלכתא
 פסרה לזריכה קנין וכו' וכיון שכן כיון דגורו
 הפשרני' יקבלו הכע"ד מה שגורו והלבו ועשו מעשה
 על פיהם כוראי שגמרו ונתנו ואינם יכולין עוד
 לחזור בהם כמו שמבאר בפ' מהרש"ד סוהריב"ל
 והרש"ך וז"ל הביאם הכנה"ג כאן ע"ש ומה לי
 אם נתן קלת ממה שגורו עליו מ"ל אם נתן
 הכל כיון דעבור מעשה על פי דבוריהו ודאי
 דזה עדיף מקנין ועוד דהרי קי"ל בכל דוכתא
 דהחוקה היא אחר מדרכי ההקנאה וקנין קודר
 ג"כ הוא אחר מדרכי ההקנאה .

ועוד

קשה דהמענין כלשון התשו' שם כשלו
 הנכורים וראה דעקר מה ששאל לא
 השיב דהול"ל בהדיא והכא בכ"ד לזכא קנין אף
 ע"ג שהלך זש וכנה קלת והחויק לא עשה ולא
 כלום הולך נראה לי אחרי המחילה מכבוד
 הכ"ח דנס תשובה זו שהביא השלטי נכורים
 הוא הולכת ומסקמת עם ההוא שהביא הכ"י וז"ל
 וה"ק דעקר שאלתו היתה דאם יוכל ליתן הקנס
 ולהפגל וע"ז השיב דאם יש בה קנין הקנס
 אינו מעלה ואינו מודיר דהוא חוספת על הקנין
 והכא כמו הקנס אינו מעלה ומודיר כיון דעשה
 א' מדרכי ההקנאה דהיינו חוקה הוי כקנין ועדיף
 מקנין קודר ושוב אינו יכול לחזור בו אבל אי
 לזכא קנין וגם לא יש שום דבר מדרכי ההקנאה
 כוראי שיוכל לחזור והקנס אינו מחוייב בו דהוי
 אסמכתא כדפוסר דמ"ס הרשכ"ה שם דאם יש בה
 קנין לאו לתומר דהכא בכ"ד לא הוי קנין ודאי
 הוי בכ"ד כקנין כיון שעשם חוקה שהוא אחר
 מדרכי ההקנאות וכל כוונתו שם להודיענו דהיכא
 דהוי קנין הקנס אינו פוטרו וז"ל וה"כ ככ"ד כיון
 דעשה קנין דהיינו חוקה הקנס אינו פוטרו
 דכיון דכבר החזיק וכנה קלת כבר קנה והוי
 כמו שגורו על הנחבע לתת כו"ך ונתן דכ"ע
 מודו דאינו יכול לחזור וה"ל לא שאל אבל מעולם
 לא עלה ע"ד הש"ג לומר דהכא הוי בלא קנין
 ואף שכנה קלת לא מהני וכ"כ מור"ם להדיא
 דקנין לאו דוקא אלא ה"ה שטר או אחר מדרכי
 ההקנאה ועוד יש לומר בכונת הש"ג דהקנס הוי
 אחינו דהם גזרו שפ' וכנה כך בכית ושמעון
 יבנת כך וגתו קנס כנייהם דאם אחד מהסיהפוך
 ולא יתגה כמה שכנת חבירו שיתן הקנס ב"ך
 ויבטל מה שכנה חבירו דהוי חנאי שבממון
 קיום וקודע הקנס ומבטל מה שכנה חבירו והוי
 מדוקדק שם אומרו דההני פורע הקנס ואינו
 משלם דמה צריך לפירע הקנס כיון דהוא אסמכתא
 ויכול לחזור אפילו בלו שיתן קנס כיון דהוי בלא
 קנין ולמה לא השיב דהקנס הוי אסמכתא אמנם
 לפי מ"ס א"ש אמנם תירוצן ראשון נראה לי עקר
 ונכון ודוק .

(ג) כע"ף זט ונתנו משכון וכו' אלא א"כ אמרו
 דלא כאסמכתא וכו' כן כת' הכ"י כשם
 הרשכ"ה מתורטין ז"ג ע"ש ולכאורה יש לתמוה
 שהרי בכ"י בסומן ר"ז הביא משם הרשכ"ה דהיכא
 דתולה הדבר ברעת אחרים אין כזה משום
 אסמכתא עש"כ ואם כן איך כתב הכל כדון
 הפשרנים דהוי אסמכתא והא' תלה הדבר ברעת
 הפשרנים כמו הקנס שתלה ברעת האומנים :

והנראה

לע"ד ליושב דהתם בסומן ר"ז
 עקר תשובתו שסמך אטעמים
 אחרים שכחב שם ועעם הא' שכחב אינו עוקר
 האסמכתא לגמרי דקוף סוף דומה לאסמכתא
 ומ"ש כאן שזו אסמכתא ר"ל דומה לאסמכתא
 ולא אסמכתא גמורה ומש"ה כתב דמהני כאומרו
 דלא כאסמכתא דכאסמכתא גמורה לא מהני
 כאומרו דלא כאסמכתא וכדכתב הר"ש ז"ל :
ובזה אין מקום למה שהקשה הש"ך כאן על
 הש"ע כמ"ע אמו אמו דלא כאסמכתא
 מהני והוא מדרכי הרשכ"ה הנזכ' ובסומן ר"ז
 פסק הש"ע דכרבר שהוא אסמכתא אפי' כתבו
 דלא כאסמכתא לא מהני והוא מדרכי הר"ש
 והטור והסני' כז"ע דעפ"י מ"ס לך"מ ואין כאן
 מקום עיון דלא כתב שם בסומן ר"ז דלא מהני
 אלא כרבר שהוא אסמכתא גמורה שהרי כתב
 הטור שם דמאי מהני כיון דתוינא דהוי אסמכתא'
 אבל הכא כדון הפשרנים דלא הוי אסמכתא גמור'
 אלא רומה לאסמכתא וכדכפ' לרעת הרשכ"ה
 מש"ה מהני כאומרו דלא כאסמכתא והרא"י על
 זה דלקמן הביא מר"י פלוגתא דיש מאן דס"ל
 דאם אמר דלא כאסמכתא מהני ולהרא"י ש לא מהני
 ולא הביא תשובה דהרשכ"ה הלזו דמוכח מנה
 להדיא דאם אמר דלא כאסמכתא דמהני ולמה
 לא זרף הרשכ"ה א עם החולקים על הרא"י אלא
 כוראי הנמור דכדון הרשכ"ה דהפשרנים כ"ע
 מודו דמהני כיון שאינו אסמכתא גמורה ואפילו
 הרא"י ש מורה כזה אבל כדבר שהוא אסמכתא
 גמורה אפשר דגם הרשכ"ה מורה להרא"י ז"ל
 דלא מהני כאומרו דלא כאסמכתא כלע"ד נכון
 אבל אין לתקן בין תיובה לאמירה שגראם
 מדרכי הטור דאין לתקן כזה ודוק :

(ד)

כע"ף י"ט אש דכים הפשרנים וכו' כתב
 מהר"ה שזון בתשובה סימן ל"א דאם
 באו וכו' עש"כ ומבאר מדרכיו דכנה"ג אזלונן
 בפסרה אחר הרוב כמו כדון והביא ראיה מדרכי
 הרשכ"ה א ומדרכי ראב"ן עש"כ ולכא"ה אם כניס
 הדרכים דהרשכ"ה זרוב"ן הכי ס"ל שפיר כתב
 הש"ע על דין זה י"א והיינו משום דסתם הש"ע
 ולא חלק בפסרה בין אמרו פסרה לחוד לאמרו
 בין לפסרה בין לדין לאפוקי הרשכ"ה זרוב"ן :
אמנם נלע"ד דדרכיהרוב ותלוקו אינם כרור'
 כי מה שהביא ראיה מדרכי הרשכ"ה
 אינה ראיה כלל כי מ"ש כי אין רוב אלא בכ"ד
 ז"ל דה"פ שישבו לדין בחורת כ"ה לדין גמור
 וכמ"ש הכ"ס כס"י ע"ש ואדרבה יש להביא
 ראיה מדרכי הרשכ"ה שהביא בכ"י להפך שהרי
 כתב שם וז"ל ראובן ושמעון שכרדו וכו' שילכו אחר
 הרוב

הרוב וכו' עכ"ל והשתא יש לירדק דלמה נרדף
 שבועה והא בלא"ה כן הוא הדיון דלאוין כתר
 רובא וכ"ת מעשה שהיה כך היה והשאל כתבם
 עם שאינה נריכה מ"מ היה להרשב"א לאשמעוין
 בתשוכתו שאינו נרדף לשבועה אלא ודאי דה"ט
 שהתנו שילכו אחר הרוב משום שאמרו הן לדיון הן
 לפשרה וכיון שנתרצו גם לפשרה משו"ת התנו שילכו
 אחר הרוב דאי לא התנו בענין דעת כולסועוד
 דלמה הש"ע העתיק הא דהתנו שילכו אחר הרוב
 אלא ודאי כדכתיבנא וכ"כ שם"ע שם בסמינן י"ג
 להדיא וכ"כ הכ"ח כאן סעיף ט' וכ"כ הר' כנה"ג
 וז"ל והנכון דרדוף הרשב"א שאינו וכו' שכתבו
 בפ"ו והתנו שילכו אחר הרוב ע"ג גם מה שהביא
 ראיה מההוא דראב"ן אינה ראיה לע"ד דהתם
 איכא טעמא רבה משום דאינו משטע כב"ד אבל
 הכא כשאמרו הן לפשרה היינו ודאי כדיון קודמע
 בפשרה שאין הולכים בו אחר הרוב ואפילו
 לשיטתיה דדמיה הא לההוא דראב"ן מ"מ יש
 לתמוס עליו איך הביא ראיה מרכיו ראב"ן שהם
 דקוויס שהיו מבואר מתוך דברי הרמב"ם דלא
 ס"ל כההוא דראב"ן וכן הנויר ושאר כל המחכרי'
 לא ס"ל הכי וכמ"ש ככ"ח בסעיף ה' ע"ש וא"כ
 איך מבואר ראיה מרכיו ראב"ן דלא קו"ל כוונתם
 הולבך נראה לדיון המותק ויכל"ל קו"ל כמתר"א
 שזון דיותר הוא כחלוק זה ודו"ק :

סימן ג

(N) סעיף א' אחד מכעלי וכו' זהו לשון
 הרמב"ם ז"ל וכתב הל"מ גם זה אוקמתא
 וכו' וכמבואר בגמרא בערכאות שסבוריא אליבא
 דרבנן עכ"ל ולכאורה לא יוכלתו להלוס דבריו
 כמאי דקאמר וכמבואר בגמרא בערכאות וכו'
 דהתם איירי דאם אחד כבד דיון מהערכאות וכול
 חכירו לעכב עליו ולברור גם הוא מעערכאות
 שרצה עד שסיכמו כאוזה כ"ד או ע"י זבל"א
 או כהקטנת שניהם אבל אם האחד כבד מומחה
 וחכירו אינו רוצה כמומחה אלא כהדיוט על זה
 לא אמרו בגמרא שיכול לומר לא ארון כפני
 המומחה אלא לפני הדיוט שאינו כקדיון תורה
 ואדרבה מבואר בגמרא להפך דקאמר כגון כ"ד
 דרב הונא ור"ח דתרווייהו מומחים מש"ה וכול
 לעכב ממומחה למומחה אבל ממומחה להדיוט
 זה לא שמענו וכ"ת לדיויה דהרמב"ם חוקשי
 ראויך כתב בורר מי שירצה דו"ל דמ"ש מי שירצה
 היינו אפילו שהא קטן מהמומחה שכר חכירו
 אבל לעולם דגם איה שדר היינו מומחה או
 ז"ל כמ"ש הכ"ח שיכול לברור הדיוט שיסב עם
 המומחה לא שאינו חפץ כמומחה כלל ואולי
 דגם כונת הל"מ הכי אבל מ"מ ש"ס וכמבואר
 בגמרא בערכאות וכו' זה אינו מבואר בגמרא
 ולא איירי מזה כלום שום עיינותי וראיתי דרכי
 הל"מ נכונים והוא מדאמרין בגמרא שם על
 פסקא דזה פוסל דיונו וכו' שסקא כל כמנייה
 דפסול דיוניה ומשני ר"י בערכאות שסבוריא ורבנן

פליגי עליו דר"מ ס"ל דלאוין יכול לפסול הערכאות
 וכתב כתו' הר"ן שם דהא פליגי ר"מ ורבנן
 דר"מ סבר וכול האחד לפסול הדיון של ערכאות
 שכר חכירו דמני למומר לחכירו הדיון שכרית
 אינו יודע דין תורה דיון שכרתי יודע דיון
 ומומחה ועוד אינו רוצה לברור מומחה ואינו
 יכול לישא וליתן עם מי שאינו יודע ספר ועוד
 שלא ירצה להיות נמנה עמו כי הוא מנקה
 הדעת ורבנן סברי דכיון שמונה העיר מהערכאו'
 עליהם אין כזה משום חלישה דעת מהמומחה
 אם יתמנה עמו כיון שהמומחה כנו העיר עליהם
 ועוד שהוא רגיל קלח כדניס ואע"ג דכסובינא
 דלעיל אמרין דהאחד יכול לפסול הערכאות
 שכר חכירו התם ה"ט דכשהאחד כבד לו כל
 שלשת הדיונים כהא אמרין דלאו כל כמנייה
 לברור כל הכ"ד לעלמא אבל כשהו כבד לו א'
 וזבל"א אפילו אחר שכר מומחה יכול חכירו
 לברור עמו אפי' א' מהערכאות שהמומחה רביס
 עליהם עכ"ל :

הרי

מבואר רלפי המסקנא דזבל"א וזבל"א
 אפילו אחד שכר חכירו מומחה יכול
 חכירו לברור עמו אפילו אחד מהערכאות וזהו
 דקאמר הל"מ וכמבואר בגמרא בערכאות וכו'
 אליבא דרבנן והיינו ר"ל רלפי המסקנא דזבל"א
 וזבל"א וכדכתיבנא ודוקא בשאמר לא ארון לפני
 הכ"ד שכרית אהא וכול כל א' לפסלו עד שיחרטו
 ככ"ד השוה לשניהם אפי' אליבא דרבנן וכס"ד
 דגמרא אכל אם רצה לברור ולהניח עם המומחה
 אליבא דרבנן דקו"ל כוונתיהו אפי' הדיוט יכול
 לברר ליסב עם המומחה וס"ל להל"מ כסכרת
 הכ"ח והרב הרישה ופרישה וברכתי לעיל וגם
 המכו"ט ח"א סימן ר"פ הכי סבורא ליה ככוונת
 הרמב"ם עש"כ ואין להקשות לפ"ד הדיכו כתב
 הל"מ גם זה אוקמתא דרב פפא וכו' והתם
 לא איירי דרוצה להניח רב חסדא עם רב הונא
 דו"ל כפשיטות ראתי דין הרמב"ם כמכל שכן
 דכשהאחד מברר מומחה וחכירו מברר עלמו
 מומחה הקטן ממנו יושב עמו ולא מני חכירו
 מעכב כזו דאפילו אמר אינו חפץ כרב הונא
 אלא כר"ח וכול לטעון כ"ש אם אמר אינו רוצה
 להניחו עמו ועוד כיון דבגמרא אמרו כגון כ"ד
 דר"ס וכו' דתרווייהו מני לעכב ואפילו לוס א"כ
 ממילא כשהו מעכב וזה מעכב יהו שניהם
 דיונים שזבל"א דמשמע ודאי דכשאמר א' ארן
 בפני פ' וכשכנגדו אומר לא ארון כפני זה אלא
 בפני פ' או נוסל דיון דזבל"א וזבל"א וכתב סב'
 מהרש"ם ח"מ ס' ב' עש"כ :

האמנם

מה שגראס מדכרו המכו"ט שם
 שהכין דמ"ש בגמרא אפי' תומא
 מומחין כגון כ"ד דר"ח ור"ח וכו' היינו שרופה
 להניח ר"ח עם ר"ה ולא שאינו רוצה כרב הונא
 כלל אחרי המחילה מכת"ה מהכנה זו דהא מבואר
 בגמרא להדיא כאוקמתא קמיתא ה"ק כשהו
 כבד לו כ"ד א' וכו' ופרש"י כשהו כבד וכו' וכל
 א' פוסל אותו כ"ד וכו' ועל זה משני רב פפא
 אפילו תומא מומחין וכו' וקיינו ודאי דכל אחד
 מעכב

מעכב ואינו רוצה לרין כלל בפני כ"ד שכר
 חכירו וע"י כן שכל א' מעכב ואינם יכולין לכוף
 זה את זה אלא כוררין כ"ד שיתרלו בו שניהם
 ומה שהקשה רא"ב לא ידונו מעולם תיקשי זה
 תלמודא עם שאינה קושיא שכר חנוש מרן
 בכ"י בסיומן י"ד כזה ותיר' דהא"נ וכו' ע"ש
 ואם נאמר דמורה המבי"ט דמאיר דקאמר בנמ'
 כנון כ"ד דר"ה וכו' היינו שאינו רוצה לרין כלל
 בפני ר"ה ומאיר דקאמר הסמ"ע כדמוכח מההיא
 דר"ה וכו' ר"ל רכמו דכ"ד דר"ה ור"ח וכול
 לעכב לנמרי אעפ"י שא' גדול מחכירו אם כן
 כ"ש אם אמר דגם זה רוצה אני להניח עם מי
 שכרת אע"ג דהוא קטן ממנו דשומעין אבל
 דכתי קשה חדא דמלשונו לא משמע הכי ועוד
 דא"כ דכתי תיקשי מה שהקשה הוא דאם כן לא
 ידונו מעולם תלמודא ועוד כיון דס' ללהסמ"ג
 דרין רב פסא אמה וכו"מ"ש דמתהילה לא פרכונו
 מירי ודכרי רב פסא הם הלכה א"כ איך נוכל
 לומר ריסקור הסמ"ע כהטור דס' ל דאם לא
 רצו הכ"ד לרין כוסר וכול כל אחד מהם לכוף
 לחכירו לילך אלא המומחה הגדול מחכירו כיון
 שהם בעיר אחת מאחד דס' ליה להסמ"ג רמאי
 דקאמר רב פסא היינו אפילו מרב הונא הגדול
 יכול להסתלק ולעכב לילך אלא המומחה הקטן
 ממנו ולא נרחיק סברתו לפי האמת א"כ איך
 אפשר דס' ל כהטור ומאיר דקאמר לא אדון היינו
 בכרייה אלא ודאי דכוונת הסמ"ג כמו שהכין
 הטור בכוונתו ולשון הסמ"ג פסוקי וכתב כדמוכח
 וכו' מורה כמו שהכינו הטור והגם ריש לדחוק
 בכוונת סמ"ג ולפרשו כמו שפי' מ"מ לשון הנהגות
 אשרי והמרדכי כסם מהר"ח לא יתפרש כהמכ"ט
 ז"ל למעשה שם כדבריהם וע"כ שחולקין על הטור
 ועוד שכבר בחי' הה"ן שם שחכמי' מחלו'
 מהראשונים הרמב"ן ור"ד דוד ז"ל דהרמב"ן ס' ל
 כהטור וה"ר דוד כהסמ"ע ע"כ ואם כן מה
 לנו להטות דברי הסמ"ג משעטייהו כדו להשוותם
 עם הטור דכלא"ה במקלקת היא שנויה ויש
 לדחוק ולהשיב קצת דברי המבי"ט דמ"ש דהא
 אמתנותיו דזה כורר קאי כוונתו אחר המסקנא
 דפרקיך ומשני אלא וכו' :

וראיתי

לסרכי פרח מטה אחרן כח"כ סיומן
 פ"ג שכ"כ על דברי סמ"ג וז"ל
 ולבאורם וכו' עד אז נכוף לפני וכו' ע"כ מבואר
 מדבריו שכוין בדברי הסמ"ג רמאי דקאמר וכול
 וכו' ר"ל וכופה לחכירו ואפילו הנתכב וכול
 לכוף אם קדם וברר אפילו הכי הקטן מחכירו
 וגוראות כפלאותי בהכנה זו חדא מדקאמר סמ"ג
 לא אדון בפני זה משמע שחכירו קדם וברר וכו'
 חכירו לחלוק על כרייתו וקאמר סמ"ג דאפ"ה
 וכול לעכב ולומר לא אדון לפניו ועוד מי גילה
 לו רז זה בסמ"ג נאמאי דקאמר וכול א' מבעלי
 הדין לומר לא אדון בפני זה היינו שכופ' לחכירו
 שידון אפילו לפני הקטן ודאי הסמ"ע לא איירי
 אלא דיכול לחלוק על כרייתו של חכירו וזה
 מעכב וזה מעכב ואי משום קושיא הכי' השיאו
 לסמ"ג לברר אחר הא"ל שכ"כ מרן תיר' לא

כפשיטות ע"ש גם מה שסיים וכו' הקונויא על
 פי הכנה זו רמאי דקאמר כנון כ"ד דר"ה ור"ח
 וכו' תמה אני אם ילאו דברים הללו מפיו דהא
 מאיר דפרקיך שם כרוס ז"כ ואפילו לזה מזי לעכב
 היינו משום דהוא ס"ד דמתני' דקתני זבל"א
 היינו כ"ד אחד וקאמר זבל"א וכו' שסכריר' כיד
 שניהם וכל אחד פוסל כ"ד של חכירו עד שיתרלו
 ככ"ד אחד השזה לשניהם וכדסיים ושניהם כוררין
 להם כ"ד א' וכמו שפרש"י ראובנ' יכוסים לכוף
 זה את זה וזו על זה קא מתמה תלמודא ואפי' לזה
 מזי לעכב ואין כח כיד א' לכוף חכירו מש"ה
 קאמר מתני' זה כורר לו וחכירו פוסל זה כורר
 וחכירו פוסל עד שיתרלו שניהם ככ"ד ואמאי
 שמעינן לזה והא אר"ח וכו' ש"מ דכשחולקין
 המלוה והלוה למלוה שומעין דעבד לזה וכו'
 ואמאי הכא יכול לחלוק עם המלוה ומשני דה"ט
 דיכול לחלוק עליו משום דהאי כ"ד דקאמר
 מתני' היינו ערכאות שאינם בקיאים בדיון מש"ה
 יכול לכוף אפילו לזה ואומר שאינו חשך בערכאות
 אלו שברית אלא בערכאות אחרים שהם יותר
 טובים לפי דעתו מש"ה זה מעכב וזה מעכב
 עד שיתרלו שניהם אבל אם ברר המלוה מומחים
 אז לא יש מקום לזה לחלוק על כרייתו וכו' רב
 פסא לומר דמתני' אפי' כמומחין איירי ואפי' ה
 קתני מתניתין זבל"א וכו' וחכירו מעכב כנון
 כ"ד דר"ה ור"ח שהם בעיר א' מש"ה אפי' הלוה
 מזי מעכב וא"כ היכו מפרש הרב מאיר דקאמר
 כנון כ"ד דר"ה וכו' דהיינו אפילו הלוה שכרר
 ר"ח הקטן וכול לכוף לחכירו והא אמתנותין
 קיימינן דאינם כופים זה לזה גם מ"ש רנכוף
 לשני שידון שם אמתה דהא הסמ"ג ס' ל דהא
 דיוחד מומחה רן ככפיים וכן ג' דהיינותו היינו
 בשמסרכי הנתכב ואינו רוצה לכה לדין כלל אבל
 כשרוצה לרין אלא שאינו רוצה לכה לפני זה אלא
 לפני זה או הוחד מומחה וכול לכוף וכמ"ש התוס'
 כס:הדרין דף ה' כד"ה הן אפילו יקירו וכו'
 והרא"ש שם ושאר הפוסקים ז"ל ואף ע"ג דר"ל
 דתת' לא כתבו כן אלא נבי ג' דהיינותו וכמ"ש
 הפרושה ז"ל מ"מ מדכרי הסמ"ג מבואר דגם
 יחד מומחה כן וכדעת בעה"ת ז"ל שהכוח בכ"י
 בסיומן ג' ע"ש בסמ"ג ואין לחלק ולומר דמ"ש
 הרב פמ"א רנכוף לשני היינו הכע"ד וכול לכוף
 לחכירו אבל לא הדיין דאינו יכול לכוף דהא מכיון
 דהכע"ד יכול לכוף כ"ש הדיין ודרכה מזינו
 שהכע"ד אינו יכול לכוף והדיין יכול לכוף וכמ"ש
 מהרש"ם בסיומן כ' ע"כ אבל אויפכא לא מזינו
 ולפתוח שוים כתב על דברי הר' תמוהו וז"ע
 והנה הטור כתב בפ"ל דכרי הרמב"ם שכתבנו
 לעיל ואינו כתבתי למעלה וכו' ואפשר שדעת
 הרמב"ם וכו' עכ"ל וכל נוסחא כליו וחכמי לב
 כתשובות חמה מאד על דברי הטור ע"י באורך
 וכח מהרש"ם בסיומן ב' וז"ל ואין לומר דוקא
 ג' וכו' ע"ש ונראה לע"ד שאין זה הכרח דהטור
 לא בא אלא לאפקוי מדעת הרמב"ם דס"ל דנ'
 דהיינותו עדיפו מא' מומחה לענין הוראה לזה
 כתב שמדכרי א"ה הרא"ש וכו' דס' ליה דכל מה

שיש בן כנ' הריוטות יש כח גם כוד המומחה
אכל כמה שיקור מומחה עדיף מהם מזה לא
אירי הטור לעיל אכל מה שהכריח הרב בני
שמואל דע"כ דנ' הריוטות אינם שוים למומחה
וכו' עש"כ יש לרחות דהתם איירי כבעלי דיוני
דאם הם שוים אינו יכול הבע"ד ללקח עלמו
מומחה שבר כחירו וביא' יש חלוק בין שלשה
הריוטות למומחה אכל לענין המומחה בעלמו שיוכל
לכוף דין המומחה ונ' הריוטות שוים וכמו שכנ'
הריוטות אינם יכולים לבוף כי אם כמסרב
הכתבע ואינו רואה לרון כלל ה"נ המומחה ועל
זה הוא דכתב הטור שאין חלוק בין שלשה ליחיד
מומחה :

עוד הקשה מהרש"ם שם דמשמע רס' ליה
להטור כדעת הרמב"ם דאפילו מומחה
וכו' וכול לבוף ככל מקום וזה אינו שהרי כתב
כפיו וכו' עש"כ . הנה כוונתו מבוארת דה"ק
דמדברי הרמב"ם משמע דאפילו מומחה דסמוך
דהיינו דנקט רשותא אינו יכול לבוף ואינו ככתתי
וכו' וכמו שלדעתו יחיד מומחה יכול לבוף
בן אליבא דהרמב"ם כמובא דנקט רשותא דע"כ
ל"פ וכו' אכל בסמוך מורה וכמו שבואר בדברי
הרמב"ם כפ"ד ור"כ היכי כתב הכא דאינו יכול
לכוף אפילו אם הוא סמוך ליוכא לחלק אליבא
דהרמב"ם בין מסרב הכתבע ואינו רואה לרון
כלל ובין רואה לרון אלא שאינו רואה כזה אלא
באחר וכמו שחלקתי אני למעלה כסימן ג' בין
מסרב לאינו מסרב דאליבא דהרמב"ם ליכא
לפלוגי בהכי שגראה מדבריו כפ"ד שכל אופן
יקור מומחה הסמוך דהיינו דנקט רשותא וכול
לכוף אף כשאין הכתבע מסרב ועל זה תי' אליבא
דהרמב"ם דהכא מייורי בשכבר כרר אכל אם לא
כרר עריון וכול לכוף אפילו שאמר אינו רואה
לפניך אלא לפני אחר ואס"ל דלהטור בעלמו
עדיון ק' ונה שחלק בין מסרב וכו' והומה שהקשה
מהרש"ם על עלמו רלמה לא הקשה מדברי
הרמב"ם דידה אדיריה ומה לו ואני ככתתי
וכו' ותיר' הטור וכו' וכו' הרי עוד יש חלוק אחר
ראפילו אינו מסרב מ"מ יש חלוק בין ככר כרר
ללא כרר עריון אכל ק"ק על זה דזה לא יקרא
חילוק אחר אלא אדרבה סוף חלוק הראשון שכתב
למעלה והיותר על"ד דכיון דס"ל להטור שכל
יקור מומחה כופה ויש חלוק בין מסרב לאינו
מסרב מ"מ בסמוך דנקט רשותא והכינן ליה
דינא קרא יחיד דאפילו אינו מסרב כופה ומורה
הטור להרמב"ם כזה וכו' שם הרב מהר"י הלוי
באשכבה וא"כ ו"ל דרך הטור שאפי' לפי דבריו
מ"ד שכל יקור מומחה וכול לבוף ויש חלוק בין
מסרב וכו' עוד יש חלוק אחר כמומחה דנקיט
רשותא והוא ששם ככר כרר וכו' :

והוצרכתי לכל זה לבאר כוונת מהרש"ם
וען שראיתי להרב בני' כסימן
נ"א שכתב על רב מהרש"ם הללו דמרפסן
אגרי דמה תו' כדבריו הלא כל הקשיות במקומם
הם עומרין ע"ש שהאריך דלפי מה שכתתי א"ש
ולא קשה מדיי מכל מה שהקשה :

נמצא דלפי דברי מהרש"ם אליבא דהרמב"ם
דיתיר מומחה שלא נקט רשותא אינו
יכול לבוף אפילו כשהכתבע מסרב לכה לרון כלל
וכתב הרב בני' שמואל רבזה נכתבו דברי
מהרש"ך כת"א סימן ע"ו שכתב דע"כ לא נחלקו
הרמב"ם והרש"ם אלא לענין הוראה הי שכיבא
הודאה בפניו אכל לענין כפיוה"כ ע"ע מ"ו אפי'
הרמב"ם שיוכל לבוף וכונתו רמבואר בדברי
הרמב"ם דאינו יכול לבוף כי אם דוקא כדנקט
רשותא וכמבואר בדברי הרמב"ם כפ"ד ולע"ד
דלק"מ דנכרה אנכרה קא רמית דו"ל כפשיטות
דמהרש"ך לא ס"ל כמהרש"ם כדעת הרמב"ם
דיתיר מומחה אינו יכול לבוף כלל אלא היכא
דהכתבע מסרב אפילו הרמב"ם מודה דיוכל לבוף
והא דאזכיר הרמב"ם כפ"ד נטולת רשות היינו
אפילו היכא דאינו מסרב לרון אלא שאינו חפץ
כמומחה זה אלא באחר אז אינו יכול לכופו אלא
אלא כדנקיט רשותא וכמו שכן ס"ל למהר"י הלוי
שם כסימן בני' ע"ש וכן נראה לע"ד מדברי
מרן הכ"י כסימן ג' שהביא דברי החוס' והרש"ם
ודברי הרב בעל התרומות שהמומחה דן ככפיוה
כשהכתבע מסרב ולא הביא רבוי הרמב"ם
שחולק על דברי החוספות והרש"ם כזה כמבנה
הטוב אלא וראוי דסקירה ליה למרן דגם הרמב"ם
מודה כזה .

ומ"ש הרב כנ"ג כסימן ג' בהגהת כ"ו
אות ג' דמדברי מהרש"ך וכו' אוד"ס ל'
כדעת מהרש"ם שכתב שאין וכו' לעולם וכו'
עכ"ל שותיה דמדלג גמורא דלא כת' מהרש"ם
כן כדעת הרמב"ם אלא כמומחה דסמוך דהיינו
דנקיט רשותא אכל כדלא נקוט רשותא הא כבר
מבואר כפ"ד דאינו יכול לבוף גם מ"ש דמהרש"ך
ס"ל לדעת הרמב"ם דיוכל לרון אפילו אם ירצה
לרון בפני אחר ושקבע הדבר ולא יאמר ראין
אפשר יואמר רב' זה אליבא דהרמב"ם אפילו
כמומחה דלא נקוט רשותא וכודאי דמהרש"ך
דקאמר דהרמב"ם מודה להרש"ם היינו היכא
שהכתבע מסרב דהא ודאי מייורי מהרש"ך כמו'
דלא נקיט רשותא דהא כבר כתב הטור דהאידכא
ליכא נע"ד מר"ג ועל דבריו קאמר דכ"ע מודים
אפילו הרמב"ם דיוכל לבוף ואין אפשר זה אלא
ודאי איירי כשהכתבע מסרב ובגון זה קאמר
דהרמב"ם מודה להרש"ם וז"ל :

ועוד יש מקום אפי' ליישב דברי מהרש"ך
כשנאמר דבההוא מומחה שכלכו לפניו
הוא כמייורי הקהל עליוס לרון איירי דיוכל לרון
ככפיוה אף בלתי נע"ד מר"ג וכמבואר בהרמב"ם
ח"ב כסימן תשפ"ט ע"ש וכודאי ראפי' הרמב"ם
מורה כזה ודינו כנקיט רשותא נב"ע . מודים כזה
וע"ו כתב מהרש"ך דהיינו בכפ"ג דהא מומחה
דיוכל כסמוך על זה קאמר דכ"ע מודים כו' דלא
פליגי הרמב"ם והרש"ם אלא לענין הוראה בפניו
אכל לענין כפיוה מודה הרמב"ם להרש"ם והיינו
כסמוך וכדכתב הרמב"ם להרש"ם ע"ג דכמומחה
ואינו סמוך ליכא פלוגתא בין הרמב"ם והרש"ם
מ"מ בההוא מומחה לא איירי מהרש"ך ז"ל כיון
דכמומחה

יכולים לבקש והא דלא משני כמותאון מרוקיס וכו' וכנון שגורמן וכו' משום דרוקח לומ' דמתני' דקתני וכל"א איירי כגורמן וכו' ואתי לאשמעינן דאי ריבא חדא דהיל' להפיק לומר אחר אומר כיון כהן וא' אומר נלך לבית הוועד כלשמה דלקמן ועוד דהו"ל לאשמעינן מעקרא דשומעין למלוה שילך לבית הוועד כשאין לו עסק לכת לשם ואת"כ לאשמעינן דאם יש לו דרך אז וכל"א ומעכב וכל"א ומעכב גם מה שהקשה הרב דאמאי לא משני הא דאמימר וכו' לק"מ רביון דאמר ר"א דכופין אותו ודן בעיורו מטעמא דלא יוגא מינה וכו' א"כ ממילא משמע דהיבא דליבא ה"ט וכנון שגורמן וכו' שומעין ללוה וכו' וא"כ מאי אהא אמימר לאשמעינן דכופין אותו לילך לבית הוועד ומה חדש אדר"א שתרבררו מוכח כן מש"ה משני דקאמר מלוה ואשמעינן דאע"ג דהיבא טרחא עליו ללוה אפ"ה יכול לכופו לילך משום עבר ללוה וכו'.

והנה ראיתי להרב כנה"ג כתשוב' בעני חיי ח"א סימן ע"ו שהאריך הרבה בכתוב' הרשב"א הלזו ואחר כך העלה ככוונת דברי הרשב"א הבתוך ג' פרסאות וכול הלזו לבקש וכו' ע"ש שהאריך ודבריו אינם כדורים לע"ד דהא דכיון דקדח ג' פרסאות יכול לבקש היינו משום דליבא טרחא והולאה ח"כ גם כחוק לנ' פרסאות כנון כ"ד דר"ה ור"ח שהוא סמוך יכול לבקש כיון דליבא טרחא ודקאמר כנמ' מי קא מטריחא לך וכיון דגם דהיבא דליבא טרחא מכוחר כגמרא דאינס יכולים לבקש וז"ל אס כן גם חוק שלשה פרסאות אינס יכולים לבקש וז"ל וכו"א אס כן אמאי קאמר תלמודא כנון כ"ד דר"ה ור"ח אמאי לא קאמר כנון שתי כתי דיוני הסמוכין זל"ו חוק שלשה פרסאות הא ל"ק דכבר כתב הר"ן ז"ל משם הרמב"ן ז"ל דכוונת הגמרא לומר דאידך אפשר שהיו שני כתי דיוני סמוכין זה לזה הא מסתמא אין שני מלבין וכו' וע"ז משני משכחת לה כנון כ"ד דר"ה ור"ח וע"ז דלרבותא נקט כנון כ"ד דר"ה ור"ח דהם דחוקים חזן לשלשה פרסאות ואפ"ה יכולים לעכב וע"ז וכל שכן כזהם סמ"ין חזן שלשה פרסאות דיכולים לעכב וע"ז אבל שוכל לבקש לחכירו זה מנ"ל ואידך קאמר דהרשב"א אלמא וכו' דמשמע דמן הגמרא מוכח כן והגמרא לא משמע דיוכול לבקש :

ער כן הנלעד ד' ככוונת הרשב"א ז"ל דה"ק דאם הוא סמוך לעירם חזן ג' פרסאות אף הלוה יכול לעכב וע"ז מביא ראיה מכ"ד דר"ה ור"ח דהיו סמוכין זל"ו ובורהו שהיו חזן שלשה פרסאות מדקאמר מי קא מטריחא לך דחוק לנ' פרסאות מסתמא היבא טרחא וכו' דהא דיכול לעכב היינו כשהו כעיד א' אבל לעכב ולילך לב"ד אחר שאינו כעירם מנ"ל ואידך קאמר הרשב"א אלמא וכו' דמשמע דמן הגמרא מוכח כן ומהגמ' לא משמע דיכול לבקש ע"כ הנלעד' ד' ככוונת דברי הרשב"א דה"ק דאם הוא סמוך לעירם חזן שלשה פרסאות אף הלוה יכול לעכב וע"ז מביא ראיה מכ"ד דר"ה ור"ח דהיו סמוכין

דמומחה דאיירי כוס שמנוהו הקהל שרינו כסמ"ך לכ"ע וכל כוונתו לומר דכדון דיריה כ"ע מודים ואפילו הרמב"ם :

והשתא ראיתי להכי יכולים אנו לו' דאפילו כשאין הלכתע מסרב אלא רובא לרין כפני אחר אפ"ה ס"ל למהרש"ך ז"ל אלוהא דהרמב"ם ז"ל דיכול לבקש כמותאון דהון דיריה דהון בקמוך ושפיר ז"ל דס' ליה כמ"ש מהרש"ם דהרמב"ם לא איירי אלא כתובע וכו' וכמ"ש הרב כנה"ג דעל פי מ"ש וש מקום עתה לומר כדבריו ור"ק :

שם אלא כורר מי שירצה וכו' והנה העור והרשב"א והכ"י כתבו דאינו יכול להסתלק מגדול לקטן שנין מה שהקשה עליהם הרב בני שמואל וראיתי בתשובת ערוה כיעקב כס"י מ"א שכתב עליו וז"ל ולא ידעתי מה זה שהניח עליהם מהרש"ם כ"ל"ע דמ"ש שומעין לאו כפיה משמע אלא עכובה מחמת שמעכבין וע"ז ע"ד שיכדירו זה אחר וזה אחר עש"כ הנה באמת דרבר ה' בפיהו אמת ממ"ש הרשב"א כת"א סי' אלף ה' וז"ל שהרי המלוה אומר וכו' כנון כ"ד דר"ה הוגא ור"ח אין כופין את הלוה בכך כמ"ש כפ"כ עכ"ל הרי שכתב להדיא אין כופין את הלוה ולירידה דהרב בני שמואל היה לו לומר אדרבה שכופין את המלוה בכך :

האמנם קשה לי על זה מ"ש הרשב"א הכיאו הכ"י כסימן י"ד מתורשין כ' וז"ל וכתב עוד בתשובה מיהו אלו היה כ"ד יפה סמוך לעירם וכו' אף ללוה שומעין וכו' וכן אלו נזרעין למלוה וכו' יכול הלוה לעכב וכו' עש"כ ובורהו דמ"ש וכן אלו כזרמן וכו' שומעין היינו שאף הלוה יכול לבקש למלוה לרין שסוכמ"ש הרב ערוה כיעקב נופיה באותה תשובה וז"ל אשר מתוך תשו' זו ר"ה הנאונים הסמ"ע והכ"ס והרב"ק לכהיו והיא האמת הנמור כדבריו דס' ליה להרשב"א דהיבא דגורמן לו' דרך וכו' דנס הלוה יכול לבקש לילך עמו ע"ש ואם כן מה מאד תימא הוא לומר דמ"ש הרשב"א בחתלה שומעין ללוה ויכול לעכב היינו ר"ל דשניהם מעכבים וע"ז ואין א' יגול לבקש לחכירו ומ"ש אפ"כ שומעין ללוה הוא פירושו דיכול לבקש ועוד הרי כתב הרשב"א וכן אס נורמן וכו' הרי דמשה שניהם יחד מ"ש בחתלה למ"ש כסוף אס נורמן וכו' :

עוד אנו חמה על הרב ערוה כיעקב על מה שכתב על דברי הרשב"א הללו דאם נזרמן וכו' א' פ' התם כריש שרקין וכו' עכ"ל ולא ידעתי איך יכול לחרץ הכי דאיירי כגורמן וכו' דאי הכי אפילו הלזו יכול לבקש למלוה כה"ג וכגמרא לא מליכן לומר דאיירי דאפילו הלוה יכול לעכב ולבקש דהא אמתניתין קיימין דלא איירי כלכופ אלא שיהא מעכבים וע"ז ע"ד שיכדירו וכדכתובתא לעול וכ"כ איהו נופיה כפ"ה הסוגיא הזאת ולולי דכרי הנאונים הכן הסמ"ע והכ"ס והרב"ש היה נלעד' דגם מה שסיים הרשב"א וכן אס נורמן וכו' הנה ל' דשניהם מעכבים ואינס

זה לזה וכו' ואי שהיו חוץ שלשה פרסאות מרקאמר
מז קא מערנא לך רחוק לנ' פרסאות מסתמא
איכא טרחה וכו' תראה דיכול לעבב היינו כששניהם
בעיר א' אבל לעבב לב' ד' אחר שאינו בעירם
מנ' ל' דיכול לעבב כיון דתרווייהו מומחין וראי
דהאמת ביד המכיר כ' ד' שבעיר הקבועים לרין
וע' ד' תי' הרשב"א ומביא ראיה בעלמא ואמר והרבר
הדוע שאסור להורות הלכה בפני רבו וא"כ ע"כ
שכ"ד ר"ם ור"ח היו כל אחד בעיה אהה מס' ה
יכול לרין דלא מקרי בפניו וכו' מס' הריב"ש כסומן
רע"א וא"כ מוכח אף שהם בעיר אחרת יכול אף
הלוה לעבב כיון שהם סמוכין לנ' פרסאות ספיר
ויכול לומר מי קא מטרנא לך :

א"נ ו'ל והוא הנכון דאין בוונת הרשב"א
כמ"ס חוץ שלשה פרסאות לאשקוי שלשה
פרסאות שלמים אלא דכל בוונת הרשב"א לומר
דק"ל דכל עוד שלא נעשה חוץ לשלשה פרסאות
מקרי סמוך וליכא טרחה וכרי שלא נימא דמנ"ל
כל עוד שלא נעשה שלשה פרסאות לא הוי כיה
טרחה אימא דאף פרסה אחת הוי טרחה שהיא
יורח ממשעה ומכ"ס שלשה פרסאות וע"ו תירץ
והביא ראיה וקאמר והרבר ידוע וכו' ואסור
להורות אלא וראוי שהיו סוף השלשה פרסאות ויש
ביניהם שלשה פרסאות ואפ"ה קאמר כגמרא מי
קא מטרנא לך א"כ משמע כל עוד שלא נעשה
שלשה פרסאות לא הוי טרחה והיינו דקאמר
אלמא חוץ ג"פ וכו' וה"ה רהוה מזי למימר דאפי'
בחוק לשלשה פרסאות שהוא סוף השלשה פרסאות
ג"כ ליכא טרחה אלא מלתא פסיקתא נקט דתוך
שלשה פרסאות לא הוי טרחה אבל חוץ לנ"פ
לרין שיהיה קרוב הרבה דמנ' ואילך איכא טרחה
מש"ה נקט מלתא פסיקתא לרעולם חוץ ג"פ
ליכא טרחה וזה נראה לי כרור ככוונת הרשב"א
ולעולם הפילו חוץ ג"פ אינם יכולין לבוף ול'
אלא שניה מעבכים וע"ו וכדרכוכינה לעיל .

ב שם הולבך אין בתוכו אלא מרעית שניהם
וכו' נ"כ עיניו להרב פנה"ג כהנהגת כ"ו
אוח ח' מה שהקשה על דברי הש"ע ותירץ ספיר
ע"ש וקוסא' זו מלאה מקום לנוח אדכרי הרב"ז
כח"ג שכתב בפשיטות והרבר ברור דכל מקום
ששנה רש"ג במשנתנו הלכה כמותו ע"ש דאם
הדבר ברור בעיניו כענין הרשב"א והרב המניד
אינו ברור שכתבו להפך דהלכה כחכמים ול"ע .
איברא מה שחזר הכנה"ג והקשה על חילוקו
והניח כל"ע הנה הרב"ז שם כת'
להדיא וביים דבכ"ד מודים חכמים לרשב"ג דרע"כ
ל"פ אלא משום פסידא דאודך וכו' דעדיפא ליה
טענת סדום מטענת דמות עליו כארשא אבל
בעלמא ליכא מאן דפלגו בהא וכו' הרשב"א
כתשובה וכו' עכ"ל . הרי כתב משם הרשב"א
דאם בקש אדם מחכירו ליתן טענותיו ככתב
אפילו חכמים מודים שאין לכופו ליתן ואם כן
ע"כ דמ"ס הנ"י למדו מכאן וכו' אשמעי' דרין
זה מוסכם מכ"ע וליח מאן דפלגו עלה ואין כדאי
מחמת דקדוק זה שעל הנ"י להקשות על חילוקו
כיון שהרשב"א בעלמא פסק כחכמים כתב דהאי
חילוקא כ"ע מודים בו וק"ל :

סימן י"ד

א סעיף א' לא נתרנו וכו' נ"כ והדמכ"ס
לא חלק בין בית הוועד לב"ד הגדול
וכתב בתשובת עדות בניעבך דהרין עמו דאם
אותא דאיכא חלוקא וכו' א"כ מאי מקש' כפר'
ז"כ ואפילו ליה וכו' לימא אה"ג וכגון שכורר
ואומר לב"ד הגדול וכו' אלו וראוי דכי הרדו
נינהו עכ"ל ולע"ד דלק"מ רההס בפרק ז' ב
אמתניתין קיימין דו"כ וההס דשניהם יכולים
לעבב זע"ו ואין אחד יכול לבוף לחכירו אבל
כשהא' טוען בית הוועד המלוה כופה ללוה
וכן אם טוען לב"ד הגדול אוילגא אפילו ללוה
כופה למלוה משום הכי לא א"המה כשטוען
לכית דין הגדול אוילגא דמתניתין לא איירו
ככפיה :

ובת מה יעשה הרמב"ם לסקודת הסוגיות
דמסוף פר' ז' ג' מוכח דלא מזני ליה
לעבב ומתגזול כהרא' מוכח ראפילו נהכע מזי
למימר לב"ד הגדול קא אוילגא דהא כתב הרב
גידולי תרומה ברך כ"ד דהרמב"ם לא חב
למימר כשני תי' שתוי' הרא"ש כדמשמע משעת
לשגו שלל כלשונו הני תי' דהרא"ש ז"ל דלא כהרב
לח"מ שכתב דהרמב"ם יתיר כהני תי' דהרא"ש
ז"ל

ולבאורה

דבריו תמוהים דהיכי כתב דאין
חולק דהרי הטור והרשב"א והנ"י
חולקים עם הסמ"ג וס"ל דהינו יכול להסתלק
מגדול לקטן ועוד דאיהו בעלמא כתב באהה
הזוכה וז"ל ועוד אני אומר שאפילו לרעת
האחרונים וכו' כופה. הנהכע לתוכע ועוד דלפי
דבריו ויהי הטור פלוג עם הרא"ש דהא הטור
כשעת הכ"ו אלא וראי רמורכוס אנו לומר
דכחלקם הכין הרב ז"ל דלרעת הטור והנ"י
דשומעין כין ללוה כין למלוה בשרוזה היותר גדול
וכופה לחכירו בזה ולבסוף אסיק דמוכח מדבריו
הרא"ש רלב"ע אינם יכולין לבוף אף ללוה כיון
דזייה דינא ואם כן מוכרחים אנו לומר דמ"ס
הטור והנ"י והרשב"א דאינו יכול להסתלק מגדול
לקטן היינו ששומעין למי שכרר הגדול והיינו

ואם כן לא מליץ למימר אליבא דהב' כעב'ת
 דההיא דהגזול איירו כעיר אחת וכ'ר
 הגדול סייעו מחכירו נס מה שהקשה בשוין מל'
 לק"מ דבעל התדמות כשיטת רבו הרמב"ן ז"ל
 אמרה וכבר כתב הר"ן כפי' משם הרמב"ן דתא'
 דאמרו כנמרה כגון כ"ד דר"ה ור"ה לאו ר"ה
 ור"ה עלמא דא"כ אסור לדון ר"ה לפני ר"ה אלא
 ר"ל בית דין שלהם ומסתמא היו שניהם שוים
 וכשהם שוים יכול להסתלק מקיבת דין לתכירו
 עש"כ :

וכבר היה נלע"ד ליושב דכרו הרמב"ם ז"ל
 כסתורת הני סגוות הוא ממ"ס
 הרשב"א כתובה הביאה הב"י בסיומן זה והוא
 כתש' המיוחסות להרמב"ן ז"ל בסיומן מ"ו ח"ל
 וכן אלו נזרמן למלוה דרך לניקוס ב"ד הגדול
 אף הלוה יכול לעכב וכו' ושימעיין לו עכ"ל
 ור"ל דשומעין ללוה לכופ למלוה והוא האמת
 הנמור כדבריו מכבדו כהשוכת הרמב"ן עש"כ
 וא"כ מליץ למימר דההיא דהגזול איירו היבא
 דליבא דתרא ולא אס תולא לתוכע וכגון ההיא
 דהרשב"א דאז אפילו נתכע מזו למימד לב"ד
 הגדול אזילנא אס כן ההיא דהגזול כשאר תוכע
 ונתכע וכגון שאמר אתן ההולאה מכיסור השתא
 שומעין לו וכמ"ס מהרש"ל בהגזול סימן יו"ר ע"ס
 אבל כהלואה ככה"ל לא מזו למטען הכי דעבר
 ליה וכו' :

אמנם הויאר גבון לע"ד ליושב דסכידא ליה
 להרמב"ם ז"ל בהרמ"ה ז"ל הובאו
 דבריו שם בהגזול כס' אסיפת זקנים וז"ל הא
 דאמרינן מזו למימד לב"ד הגדול אזילנא הויט
 דוקא טעין מלוה אבל ליה לא מזו לטעין הכי
 וכתאמרינן כס' ז"ב דכופין אוחו ודן כעירו הוי
 דס' ליה דמעקדא קושיא ליתא דההיא דהגזול
 כתוכע יולא כנתכע ומיירו דהלוה איתליה עדים
 לתוכת המלוה ואינו רוצה המלוה לבט' ועוען
 לב"ד הגדול אזילנא ע"ש ועעס הרמב"ם שאלא
 דאס לחלק בין בית הדין וכו' ב"ד הגדול
 משום כיון דאמר ר"ה שלא יוציא מנה על מנה
 ויציא נ"ד כפינו לוי אס איתא רב"ד הגדול אפי'
 ליה וכל לטעין א"כ מה הועילו חכמים בתקנתם
 דס"ס ירחם הכתוב ויאמר לב"ד הגדול אזילנא
 ויטריך המלוה להוציא מנה על מנה :

והנה הרמ"ך תמה על דכרו הרמב"ם דלמה
 הכוא הא' קרא דעבר וכו' והכ"מ
 תי' ע"ש ולע"ד אחריו המחור' ליתא דתא' מכבדו
 כדכרו התו' ור"ו ודוכ"א הטעם משום שלא על
 חנם הוציא מעותו ועוד דא"כ איך עשאה הכי'
 כ' חלוקות לערכונהו וכו' על כן הלע"ד לתרין
 דסכידא ליה להרמב"ם כמ"ס הרשב"א כתשובה
 שכבאנו לעיל דאס נזרמן ררך למלוה לילך לב"ד
 הגדול אז אפילו ליה מזו מעכב אמנם לא ס"ל
 לנמרו כותיקה דהרשב"א דהרשב"א א"ס ליה אפילו
 כמלוה ולזה אכל הרמב"ם מורה להרשב"א דוקא
 כשאר תוכע ונתכע דליבא טעמא רעכד ליה
 וכו' וכמו שמלינו לקצת פוסקים ז"ל שהקשו על
 דכרו הרשב"א הללו דאמאי אפי' ככה"ל דנזרמן
 וכו' :

ז"ל ליתא ועוד אס כן אמאי השמיט הרמב"ם
 סאי חרובא דהגזול כקרא דאפילו ליה מזו למימד
 לב"ד הגדול קא אזילנא וכגון ככוסר הכל דהיא
 טענה דוקנית נס מה שחיר' הרב פו"ד והרב
 עדות כיעקב דההיא דהגזול דאפילו ליה מזו
 טעין הוינו דאיירו כהיון כותדון מומחה כלל
 בעיניו כ"א הרועות וכו' אינו נראה לע"ד דאס
 כן הוי קאמר מזו למימד לב"ד הגדול הול'
 מזו למימד לב"ד מומחין אזילנא דהפך הדין
 סס מומחין ומדקאמר ב"ד הגדול משמע דכ"ד
 הגדול שאין למעלה המינו וכדכתב שם הכ"מ
 ז"ל וא"כ משמע אפילו כשט מומחין כעירו
 וכל לומר לב"ד הגדול אזילנא ועוד שהדין מקשי
 שם א"ה כי פתחו כדיוטה נמו מזו למימד לב"ד
 הגדול אזילנא ומשני בדנקיט דיקא ופרש"י ז"ל
 כגון שאלו להרשות לבקוש שם ואס כהרועות
 שאינם כקויי כדון תורה הוי ש'חיון רשות
 לאינו כקי כדון תורה לכופ ליה מאחד שהיא תוכע
 דיוטס מומחין ומכ"ס דהכו קי"ל דקבלת עדות
 כעז שלש דיוטס מומחין דקויי כהל' עדות
 כשר ופסול וכמה שכתב השלחן ערוך בסיומן
 כ"ס :

והרב נודלו תרומה תי' דהא דהגזול הוינו
 כשרוטה לדין כאותה העיר עממה
 ככ"ד אחר שקורא אוחו ב"ד הגדול ומזה תמה
 על הרב בעל התרומות ע"ש והניח כל"ע עש"כ
 והנה מ"ס דנש הרמב"ם יתדן הכי קשיא לי
 עליו דהא כתב הרמב"ם כיוס פ"ו ח"ו אפילו
 היה אחד שכתרו הכע"ד ח' גדול וסמוך אינו
 יכול לכוף חכירו וכו' ער שיתלם וכתב שם
 הכ"מ והנחות מיומן והלח"מ דנפקא ליה לרבו'
 מחוקמתא דרב פפא וכו' הוי דעבר אהז יכול
 להסתלק אפילו מגדול לקטן וכנמרה לא קאמר
 אלא דמזו להסתלק אלא לב"ד הגדול ממנו ואפי'
 תנמא דמ"ס הרמב"ם דיכול לברור וכו' הוינו
 לישב עם המומחה וכמו שכן הכינו קצת מהפ'
 ז"ל אס כן אכתו הקרא דהגזול דמיירו דיכול
 להסתלק לגמרי וליך אלא הכ"ד הגדול המינו
 היכן דמזה ופסקה הרמב"ם ז"ל ואיך לא אשמעי'
 האי דינא רבציר אחת אפילו הלוה יכול לעכב
 לילך לב"ד הגדול מהכ"ד שכרר חכירו ועוד דלא
 משמע דכ"ד הגדול דקאמר כנמרה הוינו דגדול
 לערך חכירו אלא כ"ד הגדול משמע הוא הכ"ד
 הגדול הנשוא שכא"ו ויותר עוב היה לו לומר
 להקם ג"ת כמ"ס העעור דההיא דהגזול איירו
 במקום שבכ"ד הגדול רת שס"ע ככרדיון אות
 כ' ועוד לתו' הרב ג"ת א"כ דכרו כעבה"ר סתון
 אהרדי רמ"ס אבל אס סס מומחין וכו' איך
 וכול לילך לבית דין שבעיר אחרת וכו' משמע
 דכאותה העיר ככה"ל וכול לומר לילך לבית דין
 הגדול ומיירי דכרו משמע אופכא שכתב שם
 אס אותה דיוטס לא המחוס רכוס עליהם וכו'
 משמע דאס המחוס וכו' אפילו כאותה העיר
 אינו יכול לומר אלך לפני אחרים ואס כן ע"כ
 אריך לפרש דכרו כמ"ס הרב כני שמואל ז"ל
 ע"ש :

וכו' דיוכף הלוה וכו' דהא לא מצי דניחא ליה
 למלוה עבדין דעבד ליה וכמו שהקשו עליו ג"כ
 בתשובת עדות כיעקב שם בדבריו ע"כ וכו' וכו'
 שפיר נזכר לומר דס"ל להרמב"ם ו"ל ריש הפרש
 בין הלוואות לשאר דיוכין דכשאר דיוכין רוקח היכא
 דליכא הולאות ונרחא אין התכבץ וכול לעכב
 ולומר נלך לב"ד הגדול וא"כ היכא דליכא האו
 טעמא כגון שכלא"ס רוצה סחובע ללכת לשם
 יכול גם הנחכע לעכב ולומר שרוצה ללכת לב"ד
 היותא מה שא"כ כהולאס מעטמא רעבד ליה
 וכו' וסרמב"ם למרנו כל זה בעשותו שתי חלופות
 לאשמעינן דחלוק היכא בין מלוה ולוה לשאר
 חובע ונחכע לכך הכוא קרא דעבד ליה וכו'
 וע"פ זה ג"כ נתיישבה קשיות מהריק"ו בשרש
 ז' שהקשה ארכיו ריב"א ור"י שכתבו וה' הירושא
 ופקדון מדאמרינן כפ"כ ה"מ דקאמר ליה אבל
 אמר מלוה עבד ליה וכו' דאמאי הוה"ך לחלות
 הטעם משום עבד ליה וכו' ת"ל מטעם דלא
 על חס מוציא מעותיו ע"ש דעפ"י מ"ש ח"ש
 ולק"מ :

ועוד

כ"ל להשכחיה דהגדול אלוכא דהרמב"ם
 ו"ל והוא עפ"י מ"ש הכ"י כס"ם כ"ח
 וז"ל והרי"ף והרמב"ם השמיטו וכו' וכל רטעמן
 וכו' הלכה כר"י לנבי שמואל עכ"ל וא"כ ל"ד ר"כ
 כיון דאמר ר' יוחנן לעיל בפ"ג דכופין התכבץ
 ודן כעירו ולא מצי למומר לב"ד הגדול או
 לבית הוועד אזולנא א"כ לית הלכתא כשמואל דאמ'
 אבל אם לא פתחו כריניה מצי למומר לבית דין
 הגדול אזולנא דהלכה כר"י דלא מצי למומר לב"ד
 הגדול אזולנא גם הכ"ח כתב רס' ליה להרמב"ם
 דלית הלכתא הכי וכמו שיתבאר בסיומן כ"ח
 ולכאורה דכרו תמוהא ארדרכה ביאר בסיומן כ"ח
 להפך רבין פתחו וכוין לא פתחו מצי למומר לב"ד
 הגדול אזולנא ואל"י דמ"ש כמו שיתבאר בסיומן
 כ"ח ד"ל וכמו שביאר ב' אלוכא הרמב"ם דהשמי'
 הא דפתחו וכו' וכוונתו בדכתיב דשמואל פלוג
 עם ר"י בזה ג"כ וקו"ל כר"י אבל אין זה ר"כ
 כדור במשמע דכרו .

וע"ל

דס"ל להרמב"ם דהא דאמרינן דאפי'
 נחבע מצי לעכב היינו לענין קבלת
 עדות דכיון דטעין הכי חו לא מקבלין עדות שלא
 בפניו אבל אה"כ דכופין אותו ומכיוצין אותו
 לפניהם ודין אותו בע"כ ומעידין בפניו ולא מצי
 למומר לב"ד הגדול אזולנא וטעמא משום דמן
 הדין הגמרה בין חובע כון נחבע אם אמר לב"ד
 הגדול וכו' שומעין לו הלא דתקון רבנן שלא יוציא
 מנה על מנה ומכ"ש הר"ן ו"ל וא"כ לענין קבלת
 עדות שלא בפניו דאפשר דאיכא אסורא דאורוי'
 לא אמרינן האו תקנתא והכי רלא לוסוף עלה
 ומוקמינן לה אר"ת דמצי למומר לב"ד הגדול אזולנא
 מש"ה אין מקבלין עדות שלא בפניו אבל לענין
 הדין שמהכב לבא לא יכול לומר לבית דין הגדול
 אזולנא וכדתקון רבנן שאינו כיון שיוציא מנה
 על מנה וכעין זה חילק הרב כנה"ג בהגהת כ"י
 אות ד' על קושיא אחריתי שהקשה על הריב"ש
 והטור ע"ש וקא חילק בין פתחו ללא פתחו ע"ש

שחילק כלו טעם ולדירו אלוכא דהרמב"ם אפילו
 לא פתחו כריניה לא מצי למומר לב"ד הגדול
 אזולנא דלא מהני ה"ט אלא רוקח לענין שלא לקבל
 עדות שלא בפניו וברכתו'

ואיד

שיהיה לא ירעתי אמאי הריק' עיון
 הרב כנה"ג שם על הטור ובגריה ח' ו'
 דנעלם מבתי"ר מ"ש הכ"ח שם בסיומן כ"ח על
 דכרו הטור שחילק בין פתחו ללא פתחו היינו
 כשאינו רוצה לבא כלל לדין אבל אם אמר לב"ד
 הגדול אזולנא אפילו וכו' ע"ש גם הרב כני שמואל
 תי' כגזונא אחריתי דלא קו"ל בהקשה וכו' ע"ש
 והוא בעצמו הביאה בסיומן כ"ח איברא דעל פו
 תי' הכ"ח אכתי קשה דהניחא להטוח אבל מה
 יתקן בדכרו הריב"ש שכתב בסיומן שד"ר הריב"ש
 דפתחו כריניה חו לא מצי למומר לב"ד הגדול
 וכו' אבל לפי דכרו הרב כ"ש ח"ש גם הכרי
 הריב"ש

וראיתי

להרב שלטי הנכורים שתי' בע"ד
 הר"ף והרמב"ם שהשמיטו ולא
 חלקו בין פתחו וכו' היינו משום דסבירה ליה
 כדאמרינן בגמ' דאפי' פתחו מצי למומר לב"ד
 הגדול אזולנא ואין מקבלין עדות שלא בפניו
 אם לא נקיט דיוסקא וכו' ע"כ ולכאורה דכרו
 תמוהא תדא דהא הרמב"ם פסק דנחכע לא מצי
 למומר לב"ד הגדול וכו' ורוקח חובע מצי טעין
 הכי ועוד דא"כ אמאי לא כתב הרמב"ם הריב"ש
 דלא טעין אלך לב"ד הגדול אלא מהכב שלא לבא
 כלל שמקבלין עדות שלא בפניו גם אמאי השמיט
 דהוכח דנקיט דיוסקא שמקבלין עדות שלא בפניו
 אלא ודאי דס"ל להרמב"ם כשום אופן אין מקבלין
 עדות שלא בפניו אלא רוקח הכי שכתב כגון
 חולה וכו' וכמו שחזר' אח"כ והוא הנכון וכמו
 שתי' כן ככ"י כס"י ח"ש ע"ש ואולי שכוונתו בכתו'
 לעיל דרוקח לענין קבלת עדות וכו' :

וראיתי

לעיל דרוקח לענין קבלת עדות וכו' :
 מוז כתב הרשב"א וכו' לשניהם וכו'
 עכ"ל מכוזר מרכיו שהכין מדכרי הרשב"א
 דהתוכע טוען לילך לב"ד הגדול והתכע רוצה
 בעירו ואסיק הרשב"א דמצי הלוה לעכב וכל
 הפוסקים נחלקו עליו בהכנה זו דהרשב"א איירי
 דהמלוה אומר כדון כאן וסלוה רוצה לילך לבית
 הוועד בעיר אחרת וע"ז כתב הרשב"א רבין
 דנזדמן לו דרך למלוה וכול הלוה לעכב עיון
 ככ"ח ובספר הרב כ"ש גם הש"ך כתב עליו
 שטעה בהכנת תשובת הרשב"א ע"ש והתשובה
 זו היא תשובת הרמב"ן ור"ל שגם מכוזר להדיא
 דהמלוה טוען כדון כאן ולא אפכא ולא ירעתי
 למה נחלקו הכ"ח הרשב"ש על מהריק"ו מסבירה
 דנפשיהו ולא הכריחו מתשובה זו של הרמב"ן
 והיה נלע"ד ליישב והוא שבגריק כדכריהם"ע
 ו"ל שכתחילה כסעין ז' כתב אבל אם המלוה הולך
 בלח"ה וכו' רמב"ן ו"ל וכו' הרי שהכין מדכרי
 הרמב"ן שהמלוה אומר כדון כאן וכו' ואם כן
 איך כסעין ז' הכוא משם מהריק"ו וז"ל היינו
 כשאין המלוה וכו' דמהריק"ו לא כתב כן אלא
 משום שהכין מדכרי הרשב"א שהמלוה רוצה לילך
 וכו'

ובר' קבל להסמ"ע ו'ל שהבין מדברי הרשב"א
 דהמלוה רוצה לזון באן ובר' א"ב חולק לה הסיה
 דמהרוק"ו ואין כתב סמ"ע שהיה יסוד שכתב
 הו חרי דקחון אחריו ע"כ מוכרחים אתו לומר
 דשני הדועס יחד יוצאין מתוך דברי הרשב"א
 הכין אם המלוה אומר כדון כפון ונזדמן לו וכו'
 ובין אם המלוה רוצה לזון ודרך מוזמן לו לזון
 בלא"ה והלוה מעבב שחינו רוצה לזון דשומעין
 לו ללוה בין לזון בין לזון כעידון ואף על גב
 דמהרוק"ו הכין כדברי הרשב"א שהמלוה רוצה
 לזון והלוה רוצה בכפון היינו משום שלא ראה
 תשובת הרשב"א בתשובת הרשב"א בסומן מ"ז אבל
 ה"ג אפילו שכוונת הרשב"א מבוארת שהמלוה
 רוצה בכפון וכו' וקלות רוצה לזון שומעין ללוה
 משנה נשמע ו'ג' דה"ה דאם המלוה אומר לזון
 ויש לו דרך והלוה רוצה כעירו שומעין לו דאם
 טעם הרשב"א שכתב כנודמן לו דרך שומעין
 ללוה משום דלובא הסתא טעמא זולתא מנה על
 מנה ונס לובא ערסא א"ב הסתא מנו דהמלוה
 רוצה לזון בלא"ה דהסתא לובא טעמא דלא על
 חסד יוצא מעותו והלוה רוצה כעירו שומעין לו
 כיון דלובא טעמא קלה על חסד וכו'.

איכרא רחוקת' זקעלה וסמ' וכמו שאכתוב
 לקמן צד לחוקי להרב בכה"ג בתשו'
 בעי חיי ח"א סומן ע"ו שכתב דלהעם הרשב"א
 דאם המלוה אומר לזון והלוה וכו' הובא דנודמן
 וכו' דאז לובא טעמא דעבד ובר' ונס לובא טעמא
 שלא וזולת מנה וכו' דשומעין ללוה וע"ז וישב
 דברי מהרוק"ו ע"כ כ' דבריו אינם כדורו דטעמא
 שלא וזולת מנה על מנה הוה מועיל לטובא
 דהמלוה אומר כדון באף והלוה אומר גלך לביט
 הוועד דכופין אחריו כעירו משום שלא וזולת
 המלוה מנה על מנה אבל הובא שהמלוה אומר
 גלך לביט הוועד והלוה רוצה כעירו זה לא שיק
 מעקרה ה"ט אלא הטעם הוה משום שעבד לוה
 וכו' וחייב לעלות עמו וא"כ הובא דנודמן לו דרך
 למלוה ורוצה לזון והלוה מעבב למח שומעין
 ללוה ולמח לא חמרי' בכה"ג עכ"ל לנה וכו' דהא
 לכאורה יש לקרקק אדברי הרשב"א שכתב דאם
 נזדמן וכו' דאז לובא טעמא והובא דשומעין
 ללוה דלמח שומעין לו והא עבד לנה וכו' אלא
 מוכרחים אתו לומר דכשטעון המלוה לזון וכו'
 דטעמא זה מעלותא הוה רכל מי שטובע כ"ד
 הויה שפיר קא חכע ורונא קא בעי דכתוב דיק
 דקח חרדוף ורדשי' הלך אחר כ"ד הויה ומן
 הראוי דאף כיון שומעין לו קוח ולא שיק כוח
 עבד לנה וכו' כיון דקא רוצה כ"ד הויה אלא
 משום התקנה שלא וזולת מנה על מנה אין
 שומעין ללוה ומש"ס אם אומר המלוה כיון באן
 שומעין לו אף רמן הראוי לשמע ללוה ואם בן
 מוילא דהובא דנודמן לו דרך למלוה והוה רוצה
 לזון כפון והלוה רוצה לזון לכו"ה הויה כיון דלובא
 טעמא ולא הוולא לובא תקנה ממילא שומעין
 ללוה לזון דוינא קא חכע ולא שיק לומר עבד
 לנה וכו' נכו טעמא כ"ד הויה אבל אש המלוה
 רוצה לזון אף ע"ג דיש טעמא והולא על הלוה

מחוייב לזון עמו דעבד לנה וכו' כטענת שטעון
 לזון לכ"ד הויה.

אם כן מזה מוכח דהובא דטעון מלוה לזון
 ונודמן לו דרך והלוה רוצה לעבב לזון
 כעירו דאז דלובא כוח טענת עבד לנה וכו' ומס
 דקח אש אין לו טעמא למלוה וכן כת' הרב"ה דאף
 בכה"ג הוה עבד לנה וכו'.

ועוד דמתשובת הרמב"ן בסומן מ"ז מוכח
 להרוג דאפילו דהובא דהובא נודמן לו דרך
 למלוה וקלוה רוצה לעבב שלא לזון שומעין
 אלא למלוה דעבד לנה וכו' שהרי כתב ו"ל אבל
 הובא דקאמר מלוה עבד לנה וכו' וכדנחסינן כ"פ
 הכותב וכו' ע"ש קרו מכויר דאע"ג דלובא
 ערסא והולא המלוה דכל"ה הוה רוצה לזון
 ואש"ס פסק הרמב"ן למחוייב לזון עמו משום
 עבד לנה וכו' ואע"ג דהובא לובא טעמא משום
 כרי שהתבטח מכפי העור מ"מ כתב הרמב"ן
 דה"ט דהוה מחוייב לזון משום עבד לנה וכו'
 וא"כ ה"ט במלוה אומר גלך לכ"ד הויה דטענת
 מעלותא הוה מחוייב הלוה לזון משום עבד לנה
 וכו' וכדאז על מהרוק"ו לא קשה כ"כ דוראין
 לא ראה תשו' זו דהרמב"ן דאלו ראה אוחה לא
 הוה מפרש כך בכונת אוחה שטובע ע"מא ח"ק
 אבל להסמ"ע שהובא אוחה שטובע ע"מא ח"ק
 אחר כך הכיח דברי מהרוק"ו וכן הרב"ה בכה"ג
 ודאז ראה תשובה זו שהרי כתב כ"ז על דברי
 הרשב"א והוה בתשובה להרמב"ן ו"ל בסומן מ"ז
 אף כתב דהרשב"א דאם המלוה אומר לזון וכו'
 לובא עבד לנה וכו'.

אמנם כאשר טובע וכתב דאם הלוה
 יש מקום שפיר לזכרו מהרוק"ו דאז
 טעמא דכל טובע וכתב לזכרו רוב"ה הוה
 משום דלאז על חסד הוה מעותו ולובא כהו
 טעמא דעבד לנה וכו' אש כן דאז הובא דלובא
 ה"ט שלא על חסד וכו' וכנון שנודמן לו דרך
 לתשובה וכתב מעבב שלא לזון לטרוח והולא
 מעותו שומעין לכתב וכן אש התובע רוצה
 מעירו והנתבע דרוה לזון לכ"ד הויה ונודמן
 דיק לתובע שומעין אף לנתבע כיון דלובא טעמא
 והולא לתובע דוראין מן דקבע כ"ד הויה
 דינא קא בעי וכדכתיו לעיל אבל במלוה ולובא לא
 שומעין ללוה לעבב דנחוי דלובא טעמא הלא
 על חסד וכו' דנודמן לו דרך למלוה מ"מ הא
 הובא טעמא דעבד לנה וכו' ואדרכה מתוך מח
 שקשה מהרוק"ו על דברי ר"ן ויובא שכתב
 זה"ס שכל טובע וכתב הכי מטעמא דלאז על
 חסד וכו' כמכאור כתו' ע"ש והקשה עליו
 דה"כ ל"ל טעמא כפ"ז ו"כ משום עבד לנה וכו'
 ח"ל מטעמא דלאז על חסד וכו' עכ"ל וז'
 להוכיח מכת קודשא זו דלא כותיה דו"ל דה"ט
 דאז טעמא דעבד לנה וכו' הוה נופח אחי
 לאשמעין הוה רונא הובא דנודמן לו דרך למלוה
 והלוה מעבב דאין שומעין לו משום עבד לנה
 וכו' דלא כמהרוק"ו דאז לאז ה"ט הוה כיון
 דלובא טעמא דלאז על חסד וכו' שומעין ללוה
 קמל' דאין שומעין לו כוח משום עבד לנה וכו'

סעיים אין ולאורפוא כידיה היונו כמלוא ולוקא קבל
 כשאר תובע ונתבע מורה דשומעין לו :
אמנם נראה דלא היה צריך מהר"ו ארבע
 לכל זה ולא מכעין נכבע שאין יכול
 לומר לבית הועד וכו' אלא אפילו התובע לאמני
 לומר הכי דהא כתב מהרי"ו דכומן הוא ליכא
 בית הועד ולא פ"ד הגדול שיהיה התובע לבית
 ולא כתב הרמב"ם דיוכל התובע לבית וכו' אלא
 כזמנו אבל בזמן הא"ז מורה הרמב"ם ואף על גב
 דה"כ מ"מ תמא על מהרי"ו כזה וכתב שהרמב"ם
 לא חלה לבית הועד אלא בתקומות שיש חכמים
 גדולים ומתחיים לרבים ותקומות וכו' ודבר זה
 מלוי וכו' וצ"ע דלק"מ על מהרי"ו דהרמב"ם
 דקאמר דצ"ע לבית הועד וכו' הוינו במקומות
 שיש חכמים גדולים ומתחיים לרבים וכו' התובע
 ליכא אלא תלמודים שאינם מתחיים דהיינו אינם
 מומחים לרבים ודא"ו זה מלוי בכל דור ודור
 דאם יש ת"ח אבל אינם מומחין ובמקומות אחרים
 יש חכמים גדולים ומתחיים לרבים והוא דיכול
 לבית הועד לתבע ליתך אצל המומחין לרבים
 אבל הא"ז מוירי כשיש מומחין במורים ויורעים
 הדין לתקומה בעיר התובע אלא דבעיר אחרת
 יש ג"כ מומחין אבל גדולים מהם כחכמה וע"ז
 כתב הא"ז דלית לן הסתא בית הועד אר"ל דכומן
 הוא על הרוב כל המומחין שהם מורה הרמב"ם
 דכומן א"ו דתמטעו הלכות ועל הרוב כולם
 שיש ואין אלו וכולם כומן הוא לתת דין כ"ר
 הגדול למומחין היותר גדולים מאלו והנה דהר"ם
 והטור דהם פתחו מ"א"ו וע"ז כתבו דין בית
 הועד וכו' הגדול מ"מ ס' ליה הרי"ק ור"ן
 התובע יכול לבית הועד אלא שחשיר לרובא
 בזמנו דין כ"ד בית הועד דכמה נאמי עולם ל'
 כותיה ועוד אלו אמרי דכומן הוא לרובא מומחה
 וכמ"ס מר"ם כסומן ג' משם מהר"ו כ"ע מורו
 ל"ן מהרי"ק והרא"ש הטור שכתבו דין זה היינו
 בזמנם שהיה מומחה וכן הרמב"ם שכתב המקומות
 שיש מומחים וכו' משמע דאין לרובא מומחים
 אינו יכול לבית הועד ור"ן הרמב"ם מורה על
 זמננו זה דלרובא מומחין בתכל האין דיכא
 דהתובע יכול לבית הועד ומכ"ס דכומן הוא דכל הדין
 הינם אלא עפ"י הספרים שהם הדינים וכדכתב
 מהרש"ם פ"מ סימן ז' וקיים וכתב ואם קוירא
 התובע לטעות הדינים ויין פסק הוראה ויראה
 למוי שד"ש אלו לית דין ולית דין שיהיה התובע
 לתבע ע"ז וכן כתב כסומן י"ב שהביא דברי
 הרי"ק וכתב והרי הדברים ק"ו אם כומן א"ז
 נתמטעו הלכות אנו וכו' ולא כממור וכו'
 של הא"ז עכ"ל ואם כן כדון מהר"ו ארבעי לא
 מבעיא דתבע לא מני טעין לבית הועד
 אוליג אלא אפילו תובע לא מני טעין לרובא
 האורגא בית הועד אלא כופין אותו ודן בעירו
 דלא כמהר"ו ארבעי ו"ל ועיין להלכות כס"ו זה
 שכתב דאם שניהם טענים וע"ז וכו' ותמה עליו
 שהובא מ"ל אף הסכר דכטור לא זכיר זה כלל
 והרמב"ם חולק וס"ל דכשניהם תובעים כופין ודן
 בעירו והנהו דבריו כ"ע וע"ז דאין כאן מקום
 עיין

גם מ"ש ועוד הואך ועלם על הרעך וכו' וזה
 טוען וכו' עכ"ל ע"ש הנה מבין ריסי עיניו נכר
 ש"ש הרמב"ם כשאר רינים היינו כשאר תובע
 ונתבע דלא הלאה דלא כהתו דס"ל דה"ה כל
 תובע ונתבע ואתמא על זה שהרי קיים
 הרמב"ם וכן טעין שהיוקו או גזלו וראה הטוען
 לעלות כופין את הטעין לעלות וכן כל כוונת
 בית הדין מבואר מדברי הרמב"ם ש"ש ליה כ"ע
 התו' דלא דוקא המלוא לכר כופא אלא ק"ק
 כל תובע כופא לתבע וכו' הנהו מומחין
 ארבעי הרמב"ם הללו וכו' התו' דל"ה מלוא
 אלא ה"ה גזלות ומלוא ומתא ומתא ופקדון וכו'
 דבר שיש בו תובע ונתבע וכו' הרמ"ך הביא
 הרב ז"ל שם וכו' הר"ן דל"ע הרמב"ם כל
 תובע אינו כמלוא וכל תובע ריני כלום וה"ה
 דעת מהרי"ק כ"ן ע"ז וכו' לשאר תובע ונתבע
 כגון ורש"י וכו' מנ"ל לתקן כזה דכיון דגם
 דגבול לובא טעמא רעבד ליה וכו' אלא טעמא
 שכתבו התוס' דלא על חנם וכו' ולהא טעמא
 גם שאר תובע ונתבע כן ועוד הרי קיים הרמב"ם
 וכן כל כוונת כזה ומה אלא לרבוו כזה אלא
 דאין דס"ל רכל תובע ונתבע כן ומ"ס הרמב"ם
 כשאר דיוני זה טוען וכו' היינו ר"ל כשניהם
 תובעין וכו' לרובא חד מנייהו כתבע טוב דאיתו
 להרב הדינה שכתב לתקן צ"ן גבול ויוק לשאר
 תובע ונתבע ע"ש ואם כן מוכרחים אנו לומר
 שזהו ג"כ דעת מהרי"ק והאך מסויע ליה הוא
 ניהו מהרי"ק להרב הדינה וכו' גם כן מהרי"ק
 הלק"מ עיין שם אבל לאמת שזה רוחק עולם
 ואפורסם שנתמך דס"ל להרמב"ם כהתו והרא"ש
 לחדא וכו' פליג עליהו ועדותו של הר"ן
 והרמ"ך תריע והיכי כתב היכי ועלם על הדינה
 וכו' אלא שכן הבינו הר"ן והרמ"ך ורבים כוונת
 זהם ומה גם דלאן הרמב"ם יורה כן שכתב זה
 טוען וזה טוען דמשמע דשניהם תובעים וכו'
 וכמ"ס הרב גידולי תרומה וכן ממה שאינם וכן
 כל כוונת בהם ומכ"ס דלרעת התו' והרא"ש והטור
 דכל מין תובע ונתבע איתו כן :

גם על תשו' מהר"ו ארבעי כסומן ג' אנו
 תמה שכתב דמוסבם מכל הפוס' שאין
 התבע יכול לומר לבית הועד אוליג דהא
 כתב הנ"ל שם הרא"ש והר"ן כשם הרמב"ם והוא
 הסכים עמו דכשאר תובע ונתבע אף התבע
 מני לומר לבית הועד אוליג דוקא ליה לא
 מני לומר כן משום עבד ליה וכו' ואוליג זמנו
 עריין לא נתפשו חנם שנות להר"ן ולכך לא
 חשש להכות ס"ה הרא"ש שהוא תוראם :

אמנם מ"ש ואפילו אם אמר התבע לך
 וכו' אלא אעשה כל ההוצאות משלו
 אין שומעין לו כמ"ס הרמב"ם בתשובה וכו' וס'
 לרבות דלא קאמר הישכ"א אלא דוקא כמלוא
 דלא דעבד ליה וכו' אבל כשאר תובע ונתבע
 אפשר דמורה הרמב"ם דאם אמר שיאן ההוצאות
 משלו שומעין לו וכו' כמ"ס הרא"ש בהגול סימן יו"ד
 ע"כ ואפי' כלה המלוא כתב מהרי"ק כ"כ
 דאם נתן ההוצאות משלו שומעין לו ואף על גב

עיון דההו' הרק"ש וסמדרכו הכתבו הו' תירולא
והט"נ דהו' נ"כ תו' אחרים לא משמע דהדרי
מתו' זה ופע"נ דהטור לא הכיר תו' זה הו'טו משום
דחסיק לחלק בין בית הוועד לב"ד הגדול לב"ד
הגדול חסדו נחכע מני טעין ולבית הוועד לא
חלטיק לאשמעין) שכל ה' טופס חכירו דפשיטא
הו' דכל ה' עכר חכירו מקרו' וס' ליה להלבוש
דגס הרמב"ם מורה כזו והרמב"ם לא חיווי
כצטתיה מועטס וכמ"ס הסמ"ע ו' לרוק:

(ב) וי"ף לב"ד הגדול וכו' כ"כ וכתב הרב
כנה"ג תימא מני נדע"כ וכו' וכו' ע"ס
ודבריו תמוזס דפיון דהנחפעינ"ג רוצה לילך
לבית הוועד למה אין שומעין לארבע לילך לבית
דון הגדול דהשתתף שוין כ"כ טעמא ריחמו
השנייס עיניהם וכו' כוון דהנחפעינ"ג לילך לבית
הוועד וכו' דב"ד הגדול הו' חתרי דחוק מכות
הוועד ואכתו ארוב עומת דתנו טעניס וכו'
ה"כ מעתק קדוה ליתא דה"כ נדע"כ ב"ד הגדול
מכות הוועד לנעין זה משום שהו' דחוק וחישי'
שמה יחמו ענייסי וכו' אבל כבית הוועד שכל
הרוב הו' קרובי מכו"ד הגדול מש"ה לא חיושינן
ואומעין לתוכע ועד מהו זה שניס הרב אבל
יכו' דמאי קמל"ן כזו דו' קו' פצמיה דכרי
הנמ' כפ"ו כ' מלה אומר וכו' ואומעין למלה
לילך לב"ד הגדול ועד דמתמך דכרו משמע
דא' חמר המלו' לילך לב"ד הגדול ולהלו' רוצה
בעירו דשומעין למלה ועל זה הו' נרוך הרב
כנה"ג לומר אבל א' חמר המלו' לילך וכו'
שומעין לו דלא נדע"כ מכות הוועד אבל באמת
לוי' א' דבכה"ג שומעין לתוכע דליון דכל קשחם
הו' משום שלא יחמו הנעיוס וכו' ול"ת נס לבית
הוועד יחוס' לה"ג ריחמו ענייסי וכו' ל"ת כלל
דבית הוועד ככר כתב הר"ש פ"ק הו'טו כ"ד
הקובע וכו' הגדול הינו שכירוסיס וא' כן
פשיטא רביד הוועד מני ככ"מ ותיקוס וכו'
כתב הרב סרדושה למדיו לא כן בית דין הגדול
וא' כן ל"ת קשח' דמתא יחמו וכו' כבית דין
הגדול

תכ"ד הכיו מרכיו סכ"ח תרוס זה ואיך לא כתב
רע"ו רכרוו תתייבנה קושיטו:
והרב גדולי תרומה הקזה דלמה חשבו
לכתבם ולא לתוכע וכו' וימחלו החוב
וכו' ע"ס וי"ל לע"ד דקיון דעשא' המלו' חשד
עמו והלוהו ונכנס מהלואס זו מסתמא מתכניס
משנו ואין טענין עליו שילך לב"ד הגדול ועד
דמסתמא רוצה שכל פת ולוהו וליחו טועל דלת
על עמנו לומר לו ללך לב"ד הגדול ומעל דלת
הכו' לא חשבו לתקן משום החובע ועיון
להרב ספרוסיס מה שאיר' עוד לוק בליון אחר
ורו"ק

(ג) וע"ז סדרך וכו' כ"כ עיון ככ"ו מה שפי'
וסרב הדרוסיס רחם רכרוו ע"ס זכ' ורואיס
לרכרוו וכו' עש"כ ורואיס זו אינו מכיר קדא דקרו
גם העור כתכלעול וא' מסתלקין וכו' חף לנחכע
שומעין ואמאי כתב זה כיון דאין דין בית דין
הגדול בזמננו ועד שפרו קיוס כל רור ודור לפי
מה שהו' וכו' הרי כההו' כתב דא"כ לילכא
האידנא כ"ד הגדול מ"מ דין כ"ד הגדול וסוכמ"ס
הרמב"ם ו' ל"ו ע'

(ד) כתב כסמ"ג וכו' וכתיב כ"ו ויש למתוח
וכו' וכתיב הב"ת רס' ללכ"ו דהסלקו הו'
מד"ת לה"ה דאינו מהקטן לגדול ע"ס ולע"ד
דאכתו תמיהת שרן קיומת דמנ"ל דלא הו'ה
הסלק אשכא כיון דתלמודא סתמא קאמר עור
הקזה הרב נידול' תלמודא דף כ"ה דא' דאיית
הסמ"ג וכו' א' כן מנ"ל וכו' עש"כ ועיון להרב
ספרוסיס ולהרב כ"ס מה שנתקן ליושב תמיהת
מיון ולי נראה ליושב עמ"ס הרמב"ן הכיאו הר"ן
כחידושו דס' רכל מני שיכרור המומחה הו'ת
גדול וכה ככרורקו בין תוכע בין נכתב ומכ"ד
דאיה' מהירו' שכתב שומעין לוח שאמר לב"ד
הגדול ע"ס וא"כ לפ"ו ע"כ ה' דאמרנו כנמ' כנון
כ"ו דיכא רר"ס ור"ח הו'טו שסלקו מהקטן להגדול
כדו להשוות תלמודא דיון עם הירו' ואף על גב
דהרמב"ן קיוס דכשוין גס כן יוכל להסתלק
ודקאמר כנמיה כנון כ"ד דר"ה ור"ח לאו היינו
ר"ה ור"ח עלמן אלף כ"ד שס' דמסתמא הו'
קיוס ע"ס הטור לא ס' כותיה לגמרי אלף דוקא
מקטן לגדול מסתלק ולא כשוים משום זולתא
דכ"ד שכר חכירו ומכ"ס דשומעין למלה שכר
קודס דכר לוח וכו' וכדכתב סכ"ח וא"ת לרכרו
הטור ס' ל' רמי שכר מומחה הגדול וכה ככרורקו
ודקאמר כנמיה כנון כ"ד דר"ה וכו' היינו
מקטן לגדול א"כ הו'י קאמר ע"ו מקל' וכל א'
זכ"ל א' דמשמע דענייה מעכביס וה' לרכרו
הטור און וי"ל לוס דמי שכר הגדול וזה
ככרורקו וי"ל דסכרה ליה להטור ודענייה דאיו
אוקמתא דאוקימתא למחיתין ככה"ג כנון כ"ד
ר"ס ור"ח דשנייה מעכביס וע"ו הו'י אוקמתא
לא קיימא למסג'ת וכוו' שחקו כנמיה דלא
אחזא הו'י אוקמתא על מחני' אבל מאי דקאמר
תלמודא ואש"ל לוח מני ליעכב כנון כ"ד רר"ה
ור"ח ויכול הלו' לומר אני רוצה כמותה הו'ת
גדול ושומעין לו כזו הו'י דיכא לא אדקויה
דשפיר

כצטתיה מועטס וכמ"ס הסמ"ע ו' לרוק:
(ב) וי"ף לב"ד הגדול וכו' כ"כ וכתב הרב
כנה"ג תימא מני נדע"כ וכו' וכו' ע"ס
ודבריו תמוזס דפיון דהנחפעינ"ג רוצה לילך
לבית הוועד למה אין שומעין לארבע לילך לבית
דון הגדול דהשתתף שוין כ"כ טעמא ריחמו
השנייס עיניהם וכו' כוון דהנחפעינ"ג לילך לבית
הוועד וכו' דב"ד הגדול הו' חתרי דחוק מכות
הוועד ואכתו ארוב עומת דתנו טעניס וכו'
ה"כ מעתק קדוה ליתא דה"כ נדע"כ ב"ד הגדול
מכות הוועד לנעין זה משום שהו' דחוק וחישי'
שמה יחמו ענייסי וכו' אבל כבית הוועד שכל
הרוב הו' קרובי מכו"ד הגדול מש"ה לא חיושינן
ואומעין לתוכע ועד מהו זה שניס הרב אבל
יכו' דמאי קמל"ן כזו דו' קו' פצמיה דכרי
הנמ' כפ"ו כ' מלה אומר וכו' ואומעין למלה
לילך לב"ד הגדול ועד דמתמך דכרו משמע
דא' חמר המלו' לילך לב"ד הגדול ולהלו' רוצה
בעירו דשומעין למלה ועל זה הו' נרוך הרב
כנה"ג לומר אבל א' חמר המלו' לילך וכו'
שומעין לו דלא נדע"כ מכות הוועד אבל באמת
לוי' א' דבכה"ג שומעין לתוכע דליון דכל קשחם
הו' משום שלא יחמו הנעיוס וכו' ול"ת נס לבית
הוועד יחוס' לה"ג ריחמו ענייסי וכו' ל"ת כלל
דבית הוועד ככר כתב הר"ש פ"ק הו'טו כ"ד
הקובע וכו' הגדול הינו שכירוסיס וא' כן
פשיטא רביד הוועד מני ככ"מ ותיקוס וכו'
כתב הרב סרדושה למדיו לא כן בית דין הגדול
וא' כן ל"ת קשח' דמתא יחמו וכו' כבית דין
הגדול

ועוד אינו תמה עליו ראיך לא ראה ולא
הרנו המתוך דכרו סכ"ח יס לתרן
כפשיטות שחיי כתב סכ"ח רלב"ה הגדול אשילו
א' הכתב כופר בכל וע' אחר רבי' ר"ח דאין
וכו' ראל' כיתנו וכו' אבל במה"ס כמקצת פשיטא
חף לסי' א' דשומעין לתוכע דאשילו לבית הוועד
שומעין כ"ש לב"ד הגדול עכ"ל הו'י מבואר
דלא נדע"כ ב"ד הגדול מכות הוועד וסיונו עדיפות
כ"ד הגדול דא' טעין שרעתו ח' מורה כמקצת
שומעין בין לתוכע בין להנחכע אבל לבית הוועד
לתוכע שומעין ולא לנחכע אבל כשופר בכל
לנחכע שומעין ולא לתוכע אשילו כשטעין לילך
לפניו כ"ד הגדול כ"ס חף טעין לילך לבית הוועד
דאין שומעין לתוכע כטענה דקניית ואין שום
אחד מהם יוכל לנפק חכירו אבל חף טעין
הנחכע לילך לב"ד הגדול אשילו טענה חוקית
כפח חף לתוכע ואיך לא כתב הרב כנה"ג ע"ו
ועיון כ"ס כמנהגו ככ"מ ומה גס שאמר זה

פני חשן משפט סי' ד טו הבית

העדות דהס- פי' כפני הדין עשה לעמוד ויש
 עשה ו כבוד הורה כבוד בלדיך ליישב וכו' פירש'
 כס ומה מאד רוחק עלום לומר שבתיבה כדכור
 אחר נאמר וכל אהרן יתפרש פי' בפני עצמו:
ודנה בגלון מהרש"א כס כהן עליו דהון
 מוכן פירושו דמלו מצמע ועכ"ל
 דק לרון דיינה דיהמי כרישה הכל מקד' דבר הכי
 יליף לך **מפ** ק דסנהדרין כדכונן וכו' והכא דין
 היהס בל מקודס וכו' עכ"ל וכוה ממ"ס
 והכא דין היהוס כל מקודס מצמע רלרס ו"ל
 איורי- כדלו- שניכס- יחד- דאל"כ מלך אבמעין
 כזה הדי גס' לרש"י איורי בן אלא ודלו כדוניהו
 רלל כרש"י שפלין כדלו שניה: אחר וחס כן אין
 כוונת- רש"י דוכתבה ללך לרון ליהמי כדנשא
 הלא כדוניהו מפורש שפור דכיון דבאוי כלה'
 הרי לטניהס יחד יס- עשה שחיוב לרונס מרכיב
 ושכתיבה לכל הכחירה בידו של הדין מהו דכעו
 הקדומי- ככן מכיון שיש לו לא' מהס עדויות
 שהא- קדונו של ה"ח שיש בו נופך עשה דכבוד
 חורה עם המשעס- שלו ודאו שהא קודס טוב
 ראיתי כה- כרכי- כרכי יוכף שהפס- עליוכה ע"ס-
 ואולי כדוניהו מהרש"א דוראו רלל געלס מבח"ר
 שהכין- מדכדו- רש"י שאיורי- כבאו שניהס כל'
 אמנס לא נישא ליה כהאי- פרושא כלל משו' רלכין
 ההלמוד- וכחיש זה דקאמר כוה קאי דיינה דיהמי
 קמיה וכו' דמזה מונח להדיא דהיהוס כל קודס
 ומהראוי- להקדומו מטוס כקטון וגו' וכמו שסייס
 והכא כל היתוס קודס וכו' דקאמר דמאי מצמע
 וכו' דליכא למימר דאיורי כבאו ביחד וכמו שהכין
 רש"י ו"ל דזה ח"א מליבנא דהלמודא וכדכתיבא
 וקלד הגלון כדכדיו.

איברא מת' שסייס הגלון לכל מקרא דבחר
 ככו וכו' לכאורה דכדיו המהיבס
 דהיכי מלי למימר דככא כל היהוס קודס ואת
 כוה עשה דככטון וגו' ואתי עשה דככד הורה
 ודחי זה דככטון אלו היה הת"ח עלמו ככור
 כרב הרב ז"ל הכלל הכא שהוא קדונו של ה'
 שאין עשה כידיה כו' אס מדרבנן ודאי שאינו
 דוחה עשה גמור דכקטון וגו' הוא דאודינהא
 וכדורע ומכאור כפוס' ז"ל.

וקודם שנכא- ליישב כל זה ראוי לדקדק גם
 כן בנמרה דקאמר כדך הספוט
 וכו' עס שהך כהורה ובמלות כדכדל לרונו
 יפה ופרש' היינו למשרי כהגריה דלמ' אלטרדיך
 האו דרשא הא' לקמן המדין האו עשה וכו'
 עשה דכ"ח עדיף ופרש"י מרכיב את ה' אלכדיך
 הודא לרכות ת"ח וכפרט כפי מה שפי' הרב
 הדרישה כההיא דכחכות דמלו דקאמר האו
 עשה וכו' רלקרובי יס עשה דתת ה' אלכדיך
 וכו' ע"ס.

דכך נראה לע"ד דלמשרי כהגריה כהושא לא
 כפיך כהת' ה' אלכדיך הורה רכטלמא
 לעמוד דת"ח עס ע"ה לפני הדיונים אין לך
 זיהא- גדולה מזו להורה והוי ככלל את ה' אלכדיך
 הורה וכו' והוי זה עשה גמור מראובינהא כמו
 עשה דעמדו אלר העדים וכיון דכתיבס מדאורי'
 עשה

רשפור שומעין לזה לולך אלל הגדול הוכא שהס
 קרובים וכסימן ו"ג הרלתי לזה כלופן אחר ע"ס
 והנה מרן כ"ע כסק כהסמ"ג והסמ"ג הקה
 על מור"ס ז"ל רלדיך לא הניה ס' הטור ורעמיה
 והנה ראיתי למהרש"ר ס' ח"מ סימן ב' כסק
 ג"כ כהסמ"ג וככס סמהר"ס גדול הפוס' ס' ל
 כהסמ"ג וכדאי אלו יראה הקור' ס' מהר"ס
 כהסמ"ג לא הוס- פליג- עליה דהסמ"ג ע"כ-
 ועל פי דפריס הללו נחויסכה ספיה חמיכה
 הסמ"ע מעל מור"ס ז"ל למש"ה לא הניה ס' הטור
 אבל באמת דאין זה קור' וגס דברי הרש"ס
 המוהיסלע"ד רכא הכ' יבסס כמה גדולי ומכללס
 הרשכ"א שהא חשוב כנגד רוב הפוסקים וכמ"ס
 מרן ככמה מקומות וכולהו כרעת הטור א"כ מי
 שס פס לומר דכולהו לא- ראו תשובת מהר"ס
 הללו ראו היו חזורים בהס וכדאי כיון דהנהכע
 מוחוק מי יוכל לבסו ולהכילו אלל היותר גדול
 נגד מהר"ס והכמ"ג ורעמויהו ועי"ל לקושת
 הסמ"ע ע"פ מ"ס הדכ המכ"ט ח"א קו' ד"פ
 כדוניהו הסמ"ג והף הטור ורעמיה מורי להכמ"ג
 ע"ס וא"כ יוכן דהכי ס' ליה למור"ס ככוונת
 במ"ג ולכך לא הניה כלום ויעיין כסימן ו"ג
 שהדרכהו כדבריו ועי"ל דסמך מור"ס עמ"ס
 לעיל דאס יש שני ת"ח סמוכין כשהו הולבין
 אחר הגדול דנראה דזה רלל כהסמ"ג ודו"ק :

סימן טו

(א) דריך וכו' אפילו כל הת"ח לכסוף וכו'
 ע"כ נ"כ כ"כ הוה' והדא"ס כריס ככועת
 העדות כר"ה למשרי כהגריה וכו' כחור' כחרא
 ע"כ ולכאורה דבריהס אינס מוכיבס חדא דאדיך
 לא חסיקו ארעתייהו כהי' קמא כהיא דכחכות
 והת' ללא חסיקו ארעתייהו שהתא ההיא דכחכות
 אדיך לא חסיקו ארעתייהו כהאי שמעחין גופא
 לקמן ברך וכו' דארמין א"ל האו עסק וכו' עשה
 דככד חורה עדיף ופרש"י ועמדו וגו' עשה
 ואת ה' אלכדיך חירא עשה עשה דככד חורה
 עדיף וכיוחר קשה דברי המרדכי ככק על חו'
 בקרא חו"ל ומיהו קשה מכקטון כגדול דחיקטי
 ליה הכי אחלמודא אהכיא דכחכות ואתך דהכא
 ההיא דלקמן וע"ק דעיקרא דמלתא דמאי
 מצוכחו הוה' מכהיא דכחכות כפי מה שפרש"י
 כס האו עשה וכו' מזהו הדיונים עשה ושכתיבס
 דק עשה דככד חורה דיניה דהכא גכרא
 דהוא פשה דלכא- ככור חורה דרב ענן כהדיה
 עדיף עכ"ל הדי דהקס דלשניקה יס עשה מטוס
 שכאו יחד אלא דלאחר יס לו ע"ס נוסף דככד
 חורה מש"ה עדיף לכל הכא זה אחר זה לויכא
 לאחר עשה דכקטון כגדול וכו' ולאיך שכנגדו
 איכא עשה דככד חורה מנ"ל דככס"ג רע"ה
 דככד חורה עדיף ואס כן מלו מיותו החוס'
 רהיס מכהס :

והנה כהמה דכדיו רש"י ככחכות הסדחוקי'
 דהכאה לפי דכדיו רש"י ז"ל דאין פי'
 האו עשה וכו' ההיא דכחכות כההיא דככועת

עשה דכבוד תורה עדיף אכל למשרי תנאים כדושא ריבוא כ"כ ח' וזולתא לת"ק והאי שאינו כסוד וס' דאז ה' אלהיו וכו' מש"ה תנא דכריותא הוהך להביא מקרא דכ"ק חפוט וכו' דאינו אלא אסמכתא כעלמא דפסטיה דקרא לא אמרו בת"ח אלא כבל ושראל דרין להשות שניהם כוה"ג שלא וסוסי' א' יושב וא' עומד וכו' וכיוצא או להוסיף להיון שידון דין אמת ובכמה לאון ועלך קווסה דיוון כוס אלא דרשא כעלמא דרשיון ואסמכתא אפרה מש"ס כתבו הת' כפי' קמא הוינו כשכחו כוה"ג אכל בכחו כו' ודאיכא עשה דכקטון וכו' הוא דאורייתא חונו נדחה מפני עשה הכ"ק חפוט האיני אלא אסמכת' בעלמא ול"ק השתא מההוא דלקמן דאמרינן האו עשה וכו' דהתם כיון דשניהם מדאורייתא שפיר אמרינן עשה דכבוד תור' עדיף נס ל"ק מההוא דכתובות ר"ל דהשתא ס' להו להת' דהתם פי' כדפרש"י ע"ש ועפ"י נ"ב שפיר כת' ס' מדריני על תו' דתו' ומינה קמא דכקטון וכו' שכוונתן מקראת כדכתו' דלא אחי עשה דכ"ק חפוט הוא אסמכתא כעלמא דרשו עשה גמור דאורי' דכקטון וכו'.

נבוא

סרה מהו מהו שהקשה מרן ככ"ו י"ד בסיומן רמ"ג על סמדרבו ע"ש אמנם כתי' כהר"ה ס"ל להח"ו ז"ל דאפילו באו קודם הת"ח הוא קודם משום עשה דכבוד תורה וכפסטיה דההיא דכתובות דקאמר הוא קאי היכא דיתמי קמיה וסלקו וכו' א"כ א"כ חו"ק דחיוני עשה דכקטון וכו' דהוא מדאורייתא וכמו שה' המרדכי עליהם ז"ל דק"ל להתוס' כתי' כהר"ה כמ"ס הסמ"ע לרעת הריטב"א דרובא היכא דפתחי כדוינו דאודך איכא עשה גמור מדאורייתא אכל היכא דלא פתחו עיוון כדוינו אע"ג דהוא לית ביה עשה דאורייתא דכקטון וכו' דוקא מדרבנן ואסמכתא כעלמא מש"ה עשה דכ"ר עדיף אכל אה"ג דהיכא דפתחו כדוינו דאודך דאיכא עשה גמור מדאורייתא ואחר כך בא הת"ח לא אמרינן ככה"ג עשה דכ"ר עדיף אלא אם התחילו כדוינו דאודך אין מלפיקין ורלא כמ"ס הרכ הדרישה לרעת הריטב"א דאפילו פתחו כדוינו מפסיקין משום שלא יבטל הת"ח מלמורו ועל ס"ו נחה שקמא מהו שחמה הרכ כעל מעדני מלך על הת' שכתבו כראמרי' בכתובות דאמאי דחוקין עניהן ולא הביאו מההוא דלקמן וכמו שהקטין לעיל לכו' מ"ס א"ש דההוא דלקמן ענין קמא שוון מש"ס אמרינן עשה דכ"ר עדיף אמנם ר"ל דהת' להוכיח דאף על גב דאין העיון שוין לגמרי אלא חסר קל מחבירו אפי"ה אמרינן לרעה דכ"ר עדיף דכעלמא הת"ח עלמא הוא כה' ליון שפיר שקול עשה דיריה לעשה דכקטון וכו' אמנם כההיא דכתובות דאינו אלא קרובו של ח' ואינו שקול עשה דירי' לעשה דכקטון וכו' לכא' קודם מש"ה הביאו החוסס' שהיא דכתובות לאשמעינן דאפי' בכה"ג אמרינן עשה דכ"ר עדיף דלא כפרש"י התם ונס כזה נחת תמיהתנו מעל הגאון מהרש"א שכתב אכל

מקרא דכ"ר הכי וכו' רעפ"י מ"ש לק"מ דפסטיה דקרא דכקטון וכו' הוינו היכא דפתחו כדוינו אכל א"כ עיוון לא פתחו אע"ג שחא כה' קודם חבירו לית כיה עשה גמור מדאורייתא אלא אסמכתא כעלמא כדכתב הסמ"ע ז"ל.

והנה

ראיתי למרן הכ"י כו"ד סיומן רמ"ג שכתב לרעת הרמב"ם ורש"י כתי' קמא של הת' עש"ב וק"ש דא"כ דכ"ר עש"ב ככאן סתרו אסרדו ככתב' דכתחי' לכסוף א' פסק כדכ"ר הטור דאפילו בא הת"ח לכסוף הוא קודם ואח"כ כס' כ' כהכ כלאן הרמב"ם דסבירא ליה דרובא א"כ כאו כוה"ג כתי' קמא של החוססות וכעלמא להכ"ח דס"ל דנס להרמב"ם דאפילו בא הת"ח לכסוף הוא קודם ומש"ה הביאו הטור דכ"ר הרמב"ם כוה"ג אלא למרן הכ"י קשה וכמה מן הדוחק לומר שלקחו הטור והש"ע לישנא דהרמב"ם לשון מושאל כעלמא אכל לפי האמת לא ס"ל כוה"ג או שכתב שחור כו' מרן כ"כ ע"כ כו"ד ל"ס הרמב"ם וזר"ק הדבר תלמוד ועיון מ"ש מור"ם כשס הריטב"א וכתב עליו סכ"ח דשאר' ליה מאריה וכו' ע"ש ולע"ד לק"מ דס"ל למור"ם כדעת הריטב"א דקרא דכקטון וכו' הוינו היכא דפתחו כדוינו וכמ"ס הסמ"ע אכל היכא דלא פתחו אפי' שכל קודם לוכא אזהרה מדאורייתא אלא מדרבנן וא"כ שפיר אמרינן לרעה דכ"ר של קרובו עדיף רביון דהוה תריוויהו מדרבנן ככוד תורה עדיף ואפי' להלכה ולמעשה אמר' הריטב"א ז"ל ועוד דלפי דבריו שכתב לקמן דלהר"ק והרמב"ם וקרא"ש דס"ל דכקטון וכו' לאו להכי הוא דאח"כ אלא היכא דכעני לאקדומו וכו' א"כ חו"ק הש"ע והטור פסקו דרין להקדים הכא תחלה מכתו' כקטון הפך הר"ק והרמב"ם אלא כע"כ דמ"ס זר"ק להקדים הוינו מדרבנן ואסמכתא אקרא דכקטון וכו' וא"כ פשיטא דא"כ כה' קרובו של ח' אפילו לכסוף ככוד תור' עדיף כל עוד שלא פתחו כדוינו דאודך אמנם אכתי קשה מ"ס דס"ל להרמב"ם דקרא דכקטון וכו' היכא דרין לאקדומו וכו' דאמתי לא אשמעי' הרמב"ם דה' דרשא דכקטון וכו' ככה"ג דקאמר הרכ ביון דאע"ג סלמורא לאשמעי'.

אבל

הגלע"ד ליושב רבתי הר"ק והרמב"ם והוא דס"ל דקרא אחי לאשמעינן דרין לעיוני כיה וכס"ד דתלמודא והפריך תלמודא פשיטא הוינו לכ"כ ד"ס ליה מדאורייתא כעיון שלשה מומחין מש"ה פריך פשיטא דמומחיס והאי ידעו דאין לתקן בין דין פרוטה לדין מנה לעיוני כיה אכל לידון דקי"ל כר' אחא רמ' אורי' חד הדיוט כשר וכדפסק הרמב"ם ז"ל וההייטות והאי דעכ"ר לטעור לתקן בין דין פרוטה לדין ק' מנה ומש"ס אשטריך קרא דכקטון וכו' לעיוני כיה ול"ז שיק להקשות פשיטא והדאום על זה שהביא הרמב"ם האי דונא דרין לעיוני כיה כס"ד דתלמודא ולא חשש למזן דפריך כנמרא פשיטא וא"כ איכא דהרמב"ם ליה לן עור' קרא להוהיר שרין להקדים דין הכא לפני תחילה וא"כ לפ"ו מניין שפיר למימר אליכא דהרמב"ם דהא דרין

רצוין לסקודו דין פתוח לאלמנה והאלמנה לת"ח וממולת דכ"ר דין היתום קודם לת"ח הוינו היב"כ סבא היתום חסלה שאז קודם לת"ח שלא יהיה לו עמי הדין ביון דבכר בא לרין למפתח כדוים ואם אנו אומרים שמתקין אותו ולהרוב הת"ח אין לך ענין ליתום גדול מוס ואצ"ג ראיובא בת"ח לת"ח ע"מ לא דקי ענוי היתום ראיובא ביה לאו ועשה וזמן איורי קדא שפטו יתום והינו שלא יתענוז אותו אבל אם בלא שניהם בבת"ח היתום והת"ח ראו ליתב כ"ב ענוי ליתום אז וראוי עשה רכת"ר עדיף וסת"ח קודם וכו' וזמן ה"ש מדוקדק לטח הרמב"ם כפ"ט מהלכו"ת ת"ח שכתב דאם סיו בעלר דינין הרבה לפני הדיונים והת"ח כדוים מקדימין לת"ח ולא ככתב דאם היה יתום אז קודם אפילו לת"ח אלא סתם וכסב שמקדימין לת"ח סתם דמשמע דאפילו ליתום מקדימין אהנא על פי מ"ש א"ש דהקם הרמב"ם מיויר ככאז כולם יחד וככתב הכ"י סימן רמ"ג מ"ש ה"ח קודם אף ליתום ומ"ש כאן הו' לפני דינין הרבה היינו שכאז ואק"ו דאו היתום קודם אם כ"ח קודם הת"ח וכן האלמנה קודמת אם כחה קודם דלא כמ"ש ככ"י ס"ס כסימן רמ"ג ראונו הרמב"ם כאן ככאז כולם יחד:

ועיני נכח לזכב מאז קדמתו חבתי לכ ומכללם הרב בכ"מ על הרמב"ם ז"ל שפסק דהיתום קודם לת"ח דזה הפך סוגיא דקתו דקאמר הוה קאי רינא דיתמי וקלקס דכת"ר עדיף והל"מ נדחק כוונתו ע"ש :

אמנם עיני ד"א דר"ל דק"ל להרמב"ם דההיא דכתובת איורי ככאז כולם באחד וכמ"ש ס"ס הכ"י מ"ה הת"ח קודם וכמ"ש שפסק בה"ת אכל א"ש כי היתום קודם ראיובא ביה ענוי הדין היתום אז היתום קודם עורו תי' מדכרי הב"ש שכתב דר"ג סלק דין היתום הוא משום דק"ל כס"ד הרבא וכו' עכ"ל ואם כן ו"ל דהא דכתובת ריבו אלמנה היינו שקודמת לאיש אכל לא לת"ח מ"ה סלק דר"ג דינא דיתמי : אמנם אין קו"ל בדמסיק רבא והדר ביה דהאזה קודמת לאיש ואם כן עכ"ל ריבו אלמנה היינו שקודמת לת"ח א"כ כ"ש היתום קודם לת"ח וא"כ ע"כ ראו שפיר עכד ר"ב אמנם קאיא לי עליו דאימא דקדא דקאמר ריבו אלמנה היינו שקודמת לאשה אחרת אכל לא לת"ח וי"ל דקדא משמע דהיתום קודם לכל ואפ"ו לאלמנה והינו דקא מזהיר עלויה וזו הת"ח קודם ליתום א"כ לא הוה מוסר כסתמא עליו שיקדימה ביון דת"ח קודם לו וא"כ ממילא ביון דליכא יתום קאמר ריבו אלמנה ואי הת"ח קודם לא מוהיר כסתמא ייבו אלמנה ביון דת"ח קודם לה אלא ודאי דקדא קאמר דהיתום והאלמנה קודמין לכל ראל"כ קו"ל לקדא לומר שפטו ת"ח וריבו יתום וריבו האלמנה :

והט"ז תי' עור דאם לא יש כ"ח ת"ח היתום אז הת"ח קודם רכת"ר עדיף והרמב"ם איורי דתתו כולוה הת"ח והיתום והאלמנה והע"ה כהרי אהרני אז מקדימין ליתום קודם הת"ח

משום עשה רידיה ומקדימין הת"ח לע"ה משום כת"ר ומקדימין הכל ע"ש ולע"ד דרין לרכוס הללו טעם קדא דק"ל לנכו היתום ז"כ אובא עשה כנגדו דכת"ר שהוא עדיף ולמה עולה כהיתו לנכו היתום הוא עשה וכו' עשה דכת"ר עדיף ולמה נעשה לו כת"ר דקא לנכו ע"ה ועור דא"כ למה השמיט הרמב"ם האז רינא דמס' כתובות והיה לו לאשמעי' דין היתום והת"ח דת"ח קודם א"ש לא האזיב"ר א"ש ליתום והת"ח ועור דקדא דקא' שפטו יתום ריבו אלמנה הוה ודאי דאחי לאשמעי' דא"ש בא היתום והאלמנה היתום קודם לה א"כ דקאמר ריבו אלמנה היינו א"ש כא"ש ע"ס הת"ח והוא קודמת ועור דריבוי קאמר קדא שפטו יתום כיון דלפעמים הת"ח קודם וגם לא משמע

וראינו דלמגאון מהר"ם א"ש סכת"ר דלרבי ניחא עפי דנקט כההיא דכתובות הוה קאי רינא דיתמי וכו' ומהנה בדכריו דאדרבה סוגיא זו תברא להרמב"ם וכמ"ש הכ"מ ע"ש ונראה דל"מ ר"ל כוונת המהר"ם א' לומר דלהרמב"ם דק"ל מקדימין דין היתום ניחא דנקט דינא דיתמי ומתראוי להקדימין לאפוקי מפרש"ו שפי' האז עשה שפטו דקד"ל משמע מניה לאקדמוי אכל לפי הרמב"ם דהיתום קודם מדכתוב שפטו יתום ועל זה קאמר הנ"מ האז עשה וכו' והינו שפטו יתום והאז עשה להקדים הת"ח או קדמו עשה רכת"ר עדיף וקושטא הוה רל"ג הכי הוה מ"ש"ס נקט דינא דיתמי ואצ"ג דהרמב"ם ס"ל דהיתום קודם לת"ח היינו משום דס' ליה דלית הלכתא כר"ג רעבר הכי אלא כדאסיק תלמודא דאסתקס טענתיה או כמ"ש הכ"י או כמ"ש הנ"ל אכל לר"ג רס"ל הכי ולדעתו סביר נקט הוה קאי דינא דיתמי לאשמעי' כיון דהוה יתום ומחייב הדין לאקדמוי מדכתו' שפטו יתום לאפוקי מפרש"ו

איברא מ"ש עור המהר"ם א' להרמב"ם לא ה"ל וכו' לק"מ שהרי כתב מרן הכ"י כסימן רמ"ג כו"ד דהרמב"ם מפרש הסוגיא בכאז ככת אחת ומאז דקאמר הוה קאי רל"ג ברעתו היה לפסוק לו הדין וכמ"ש הר"ה הדרושה ע"ש ור"ק

(ב) הדין וכו' ז"כ כתב הרב כ"מ כפ"ג מהל' ערות ארבעי הרמב"ם פ"ו לא בידעו שהוא מרומה וכו' עכ"ל ודכריו אלו הם דברי הוס' וחלוקס ע"ש מה שחקשו ותו' ולר"ה אין ז"ר לזה ומעקרא קושיות התו' ליתא אליבא דהרמב"ם שהרי כתב הכ"י דלהרמב"ם ז"ל אפילו יודע הדין שהוא מרומה חייב לזנו ולר"ה ולחקוד כלומר כדי לכרד האמת ואם אחר החקירה עדיין לבו נקפו וסתלק מלדנו וא"כ מעקרא קושיא ליתא דודאי מתחלה לרין דרושה וחקירה לברד האמת ואדרבה לפי רבני מרן שהבינו שהרמב"ם כהחו' ס"ל והחלוק בין ראינו יודע דמאז לאינו יודע וא"כ לפ"ו ראינא דשכונת הערות איירי בודאי מרומה לרעת התו' ומש"ה לא ידעו

יורטנו כלל וא"כ מהו זה שכתב אח"כ ומר אמר
 חלה וכו' ברבייתא הוא וכו' והשתא מה הפרח
 יש מההוא בבייתא אהרבה מההוא ברבייתא מוכח
 להפך דלא יורטנו כלל ואולי כאמר דבולתה הת'
 אמת דאף הת' מעיני לבי הרמב"ם דאפי' שיהיה
 כו שהוא רמאי בתפלה פריך לחקור ולהרוס לברר
 האמת ואם לא יוכל לסקך עמנו ומ"ס הת' לא
 טורעטו בו שהוא מרומה ר"ל אפי' אחר הרדיפה
 והתקירה ודורנו אותו ויסקל כגואר קצרים אלא
 כאטות אופן סיקה בני יודעים וכו' ודענו
 ויחקינו כגן לברר האמת ואם עדיין לא יוכל
 לברר האמת ולכו נקטו לו וסלק מלרוס ולה'
 ירון כלל כמלא לפ' דלכאור' חלה שני תי' ודלא
 בהכ"ח שכתב הרמב"ם דלא בהתוס' והרמב"ם
 על הרב כ"מ וס' לחדק שכתב לעת הרמב"ם
 כה' עדות דמ"ס הרמב"ם ותש' כלומר תש"א
 בעלמא עב"ל דמשמע יעדינו דאלו יודע כודאי
 או לא יגע בו ולא יורטנו והא' הרמב"ם בפ"ד
 מה"ס הכוא הוא ברבייתא דפי' שפועת העדות
 מנון ליון וכו' כו"ז יעשה ידוע וכו' ע"ב הרי
 עו ההוא ברבייתא כתבו קהוס' רמיינו טורעטו
 בו שהוא רמאי ולא יורטנו כתב הרמב"ם עליו
 פריך לחקור ולהרוס ואח"כ אם לא יוכל לברר
 ויסקל עמנו וא"כ לכאור' הרמב"ם דלא כתבו'
 הכל לפי מ"ס הכל ת"ש ומלא ש"ס וחס' לו
 חסא וכו' אחריו המאולה שאין זכ' דיוק דמ"ס
 וחס' לו להפיק דאם אינו חושש לו כלל שהוא
 מרומה או יורטנו בלי רדיפה וחקירה בלל דבר'
 לא בעי רדיפה וחקירה אבל אפי' יודעים פגשוהו
 רמאי כ"ס פלדוק וחקירה הטוב לאוילא לקמתו
 ואם עדיין לכו קטנו או יסקל עמנו וכו'
 יתחא דלכאור' לאקטו על הכ"ח שכתב דהרמב"ם
 בה"ס אומי' אפי' בווע' בו שהוא רמאי וכו'
 ופה' עדות קאמי' אפ"ש לוי דמשמע חסא וכו'
 אמנס על פי מ"ס ח"ס אוף סיקה מתכד'
 מרביו הרמב"ם שמתלק בתו שתי' התו' כס' הדין
 עפ"י מ"ס כעונות קהוס' או כמ"ס ק"ח או
 כמ"ס ט"ב וכו' לפ"י ק"ל א"כ רוב הרב הגהות
 מיומונות שכתב אדכרו הרמב"ם בפ"ד מה"ס
 ודוקא יתובע וכו' וז"ל מ"ס ר"ל ע"כ אלא
 תלף ש' סוס רמז דכתב' חייב לדנו או לממ"ס
 וכן אם ראה זכו' דהונו שהיא דחד' ר"מ ואלו
 פה"ס פסק להווא ברבייתא דשבוועת דלא יורטנו
 כלל וכתחיקא התו' ומ"ס ע"כ דכה"ל עדות
 איורי' כנפצע והקו' דה"ס איורי' כנפצע או
 מה"ל לא איורי' דר"ל שפיר דהרמב"ם שיתק' כהתו'
 וכמו שרמזו בלשונו ככתב' הרמ"ם ואף רמז
 דהכפרת ובלין למה דהרמב"ם שיהיה כנפצע מ"מ
 אינו נראה חלק זכ' מדבריו ולא ואמר עליו
 וכו' ומכל שכן לפי מה שב' הרדיפה דהרמב"ם
 אינו מורה לחי' שחלקו בין חייב לנפצע והכוא
 כמה ראיות לזה עיין ס' ורביו הרב הגמ'
 ל"ע ודוק

אמיד לחוד קנו וכו' בהתוס' להרוס כפי'ק איורו
 כפך דף ע"ג ע"ס ולכא' למחש' לפל' ר' מיישא ניכסו
 וטעמא דקומיניו אטריק דלא נימא של אחר
 ניכחו וא"כ רדיפה סותרים למ"ס דבדבר אחר'
 אלא יש לפרש וכו' עכ"ל דבולת דפיהם מכארת
 דאין לא אמיר לחוד אכתי אויב' למחש' דאינו
 מליצה אשכח וזכנה וכדכתב הגאון מקד"א
 דא"ג שכתבו כסוף הרבור משום רשכ"א פדא
 דלא אמיר וכו' הרי דאסקיו כמס רשכ"א דרעטס
 דלא אמיר לחוד קנו שנינו של ר' מיישא ולא
 אמרינו אינו מליצה אשכח משום דמלתא דלא
 שכיחא לא טענינו לקו ואם פנ' ו"ל דמ"ס לעיל
 כד"ס חדא יודענא וכו' אשעת יכ"כ דעבי
 להכין לכסוף קוימו זכ' א"ח תר' דכמה מן
 הרותק לומר דכתחלה סתמו כרש"א ואחר כך
 בהכ"ר סתמו דלא כרש"א ועוד דמה נענה
 בדברי הרמ"ם שכתב להווא פדכרי קהוס' דלא
 טענינו להו אינו מליצה וכו' ע"ס כפי'ק
 הכותב וכפ' ח"כ אפי' ע"כ מוכרחים אנו לומר
 דמ"ס התו' א"ג דלאו הוה וכו' מ"מ לא טענינו
 ליחמו וכו' דלא שנית אינו כיון דהוה תרי דלא
 אמיר וזה יחוב קומנו הוה מלתא דלא שכיחא
 גבי ודמי אבל אה"כ הובא דהוה לא אמיר לחודיה
 וזה לא יחוב קומנו עינינו שפיר אינו מליצה
 וכו' והוה שפיר מלתא דשכיחא ולא הוה הוה
 טענה מלתא דלא שכיחא אלא אם יקיה עמה
 שזה יחוב קומנו מוכח' עיין בהרמ"ם כפ"ח א"ג
 ובהנאות אפי' שם ופירש כדכתי' ועיין להכ"מ
 כפ"ח מהלכות ס' קהדין מ"ס לרעת הרמב"ם
 והונו כס' התו' והרמ"ם ו"ל והרמ"ם כפ' הנוול
 כתד' ע"ס

אמנס הרמב"ם ור"ן ודעמיהו כתבו דרעת
 הדין וכל הנאונים דלא כהתוס'
 אלא דטענינו להו אפילו מלתא דלא שכיחא
 ע"ס כס' התלחמות כפ"ח הנוול וא"כ יש לתמוה
 על מין דאיך כתב ש"ע הרמב"ם כקד"א ש' הסך
 ס' הדין רבו דעל הוי' נמשך אחריו ואי משום
 שפי' להווא דהכותב כדלכא עדי' פדיון ואי
 ס"ל כהדין הוה לו לפרשה כדלכא עדי' פדיון
 כהדין ו"ל ועוד יש לתמוה על מר' ו"ל דאיך
 כסימן ק"ח סתם כהדין דטענינו ליחמו נאנסו
 מכיון דהרמב"ם והרמ"ם קוימו כחד טע' דלא
 טענינו ליחמו נאנסו אהרבה הוה לו לסתום
 כוותיהו ואח"כ יאמר וי"א וכו' כמנהוג כפיהכלל
 שמשך כדכרו

אמנס אכתי העבר נלע"ד דודאי הרמב"ם
 מורה לרבו דטענינו להו נאנסו
 ואפילו הוה מלתא דלא שכיחא ומה שלא פו'
 ההוא דשכותב כדאיכא עורו פדיון וראה משום
 דמשמע ליה פשטא דשמעתא דלא איורי' כדאיכא
 עדי' דאל"כ הו"ל ההוא נכרה אסקור גבי ר'
 מיישא כעדי' שזהו עקר הטעם שהולטו הפדיון
 מיד היתמוס' וכו' א"כ הדרה קטנות מרין לרובתה
 כיון דאכסוהו קיים וכו' נס' אנו נטעון ליחמו
 ו"ל לע"ד דהמדקק בלישנא דהרמב"ם לטון
 קוהכ והטעור שכתב אס ודע דהיינו שזה המא' אינו
 אמור

(א) סעיף ג' וכן ע"י טענינו וכו' כ"כ עיין
 בתו' פה' הכותב דף ק"ס ע"ב כד' התי' ד
 וכו' ולכאור' יראה מדקדוק דטעמא דלא

אמור וכו' וקמכה דעתו שזה הפס' אינו שלמת
 וראה דל"מ דהא יש לרדק ראמאי כפליה
 לרבוריה כולי האי אלא נראה דכא לרחות קושיה
 מרן כעוב טעם ודעת רבתיולה כתב ידע הריון
 וכו' וכ"ת ראיין וזו ראה דהא טענין וכו' לזה
 קיים וכתב וקמכה דעתו שזה הפס' אינו של
 מת והוינו מלכר שידעו שאינו אמור אלא גם
 קמכה דעתו כאומרת אחרות מבימות שזה
 הפס' אינו של מלת והשאה ככה"ג אפילו היה
 אכוחין קיים לא מלי טעין לקוח כידוראם סומכת
 דעת הריון שזה הפס' אינו שלו ואפי' מאכיהם
 היה מוליא הפס' הזה כפי ראות עיניו והניח
 הרמב"ם זה הפס' חתת עירו פקדון שהניח
 הר"ף אבל אה"ג דשניהם מורים וז' דטענין
 שפיר ליתמי אפילו גלגל דלא שכיחא כל מאי
 דמני אכוחין למטען אבל כהא אכוחין לא מלי
 טעין ואף ע"ג דאמרין כהכותב קרענא ס"ר
 ופרש"י וכו' כאומרן דעת מוליאין ממון הא ל"ק
 דהא חזינן להרמב"ן וכן להרמ"ם ככמה תשובות
 דאפיקו ממנוא כאומרת מבימות ואם כן גם
 הכא שסמכה דעתו של הריון כאומרת שזה אינו
 של המת שפיר מלי להוליא ומ"מ סבורה ליה
 להרמב"ם דאין דנין בזמן הוה כאומרן דעת
 הריון כרי שלא ואמר כל אחד קמכה דעתיה
 וכו'.

אמנם

כדבר ראית ביה אומדנא רמוכה
 עובא לעינן כל מזה לא איירי הרמב"ם
 ומרה ראפילו בזמן הזה רנין ועפ"ז כמה שקטות
 מה שחממו הרמב"ן והליטוב"א על הר"ם וז' ל'
 אע"ג דלא אמיר מאי הוי מרחא מלא רכר
 הכתוב גם מתרשש והון רב ולא מספיקן אום
 ממנוא מרשות בעלום בשום דוכחא ועוד אפילו
 כי יהיב סימנא מאי הוי הא לא אשכחן דמהני
 סימנא להוליא ממון מרשות המוחוק רע"י מ"ש
 הרמב"ם ז"ל ניתח ולק"מ והכ"ח כתב דלהר"ף
 והר"ם ש"ו אבל הרמב"ם חולק וכו' ע"ש
 וקשה א"כ היכי כתב הטור לקמן דכרי הרמב"ם
 כסתם משמע דס"ל כותיה וכדכתב הכ"ח שם
 כיון דהר"ם ש"ל ס"ל הוי וגם הר"ף כהר"ם
 ואיך לא הכיא ס' הר"ם אביו ומה שכ' הרב
 המגיד כפרק ו' מהלכות שאלה דאפשר לרעת
 הרמב"ם וכו' לע"ר לרעת הרמב"ם אפילו היה
 אכוחים קיים מוליאין מיירו וכדכתי' וכזה מורה
 להר"ף רבו :

וראיתי

למהר"ט כת"א סימן ע"כ שכתב
 וז' מ"מ וכו' והר"ף והרמב"ם
 שכתבו וכו' אלא דס' ליה דרענתי נאנסו מלתא
 דשכית' הוה עש"כ והנה ממדולת לשוננו ר' דהנהו
 דהכותב מורה הרמב"ן ריון דלא שכיחא לא
 טענין לחו וכן כההיא דגולה לא שכיחא שיקנס
 הגולה מהגנול ואפי' הרמב"ן מורה בזה .

וא"כ

תמה אני מאד על חכמתו דאיך לא
 עיין כספר המלחמות כפרק הגנול
 וכדכרי הר"ם שם דמבואר להר"ף דהמאור אויל
 גם' התי' שכתב וכללא שאמור רבין וכו' ובתב
 עליו הרמב"ן דכל מה שהאריך ברין טועניס

ליתמי לא הועיל אלא לחלוק על דכרי הגאונים
 שכולם הסכימו דטענין ליה וכו' עש"כ : הרי
 מבואר מרכרי הרמב"ן דלרעת הר"ף לית ליה האי
 כללא דהקום' אלא טענין ליה אפי' מלתא דלא
 שכיחא מרחוק' לומ' דהנהו עובדי דהכותב' כאיכא
 עדים וראה ראי ל"ה הוה טענין ליתומא ומבואר
 מרכריו אלא דהנהו עובדי דהכותב' אינו מורה
 הר"ף דלא טענין ליה אלא אדרבה מוכח
 איפכא דטענין ליה אפי' לא הוה לא שכיחא אלא
 חסם ה"ט דאפילו פקדון לא הוה יכול לטעון
 לקוחים כיון דאיכא עירי' פקדון ועירי' סמנים
 שהם כראש :

ואם

כן מאיקא מוכח מהר"ט מהנהו עובדי
 דהפוסק כפי מה שפירשה הרמב"ן ז"ל
 ואיך כתב דהרמב"ן מורה כהנהו עובדי כפי מ"ש
 החוס' והא' ליתא וכו' דהריטוב"א להר"ף כתי'
 כפרק הכותב משם הרמב"ן ז"ל וז' ל' אף על גב
 שכתבו הקום' וכו' לא משמע כן ברכתי' כת'
 הגנול עש"כ הרי מבואר להר"ף רב"ל שהניחו
 הקום' אין הכל מורים בו וכן כת' סנ"י כפרק
 הגנול בשם הר"ם והרמב"ן ע"ש :

באופן

דרכרי מהר"ט תמוהים ול"ע עיין
 בסמ"ע מה שחמם על מור"ם ז"ל
 ואין כאן תימא ונעלם מכבורו כל ספוקים
 הנו' ל' והנ"י והרב המגיד והכ"י כסיומן רז' שכולם
 פס אחד כתבו דהר"ף מוקיהו רכתי' כהאיכא
 עירי' פקדון עירי' סמנים דהו כעדים וראה ואפי'
 היה אכוחין קיים לא היה יכול לטעון לקוח
 בירו וזכא גם הרמב"ם מורה דכה"ג ראפילו
 בזמן הזה מוליאין מהיתומים דזה מדינא ולא
 מכח אומדנא ואה"ג היכא דהו הרבר תלוי
 כאומר קריון מורה הר"ף הרמב"ם ראיין מוליאין
 בזמן הזה וגם הר"ם ס"ל דהנהו רכתובות לאו
 מכח אומר הריון אלא מדינא וכדכתב הר"ב כני
 שמואל ע"ש והוינו רס"ל הא דקאמר דלא אמיר
 הוינו שכל העולם יורעים בו דלא אמיר וגם
 היתומים מורים דלא אמיר מש"ס אף בזמן הזה
 כיון וזכא גם הרמב"ם מורה והיכא שחלו
 באומה קריון מזה לא איירי הר"ם אפי' שמורה
 להר"ם ז"ל ונמצא לפ"ז ליכא פלוגתא בין הר"ף
 והרמב"ם והר"ם ש"ל לענין דינא כזה מש"ס לא
 הניה מור"ם סברתם :

אמנם

מה שיש לו להסמ"ע לתמוה על מרן
 הש"ע כפי מה שכתב ככ"י דהר"ף
 והרמב"ם פליגי והר"ם כהר"ף א"כ אין פסק
 כאן כהרמב"ם נגד הר"ף והר"ם ש"ל

ואולי

הרמב"ן לרעת הר"ף שטעמו משום
 ראית ליה דהנהו עובדי דכתובות איירו כדאיכא
 עירי' פקדון וכו' וכמ"ש כן להר"ף מרן ככ"י
 כסיומן רז' משמו ואם כן לפי זה אינו מוכרח
 דהר"ף פליג עש"ד דין הרמב"ם דהיכא דהרבר
 תלוי כאומר הריון שדין בזמן הזה אלא שפיר
 ו"ל דאין דנין ובמלוואות של הר"ף מורה הרמב"ם
 מש"ס כתב כתיבירו דין הרמב"ם אחר שכתבתי
 על דכרי מהר"ט שוב ראיתי לו לתר"ו לכתש'
 אחרת

(ב) כתב מרן ככ"ו דמ"ס ה"ר ישעיה וכו' עכ"ל והכ"ח כתב דמתוך לשון מרן משמע שנוסחתי ויכל לי כוונתו וכו' עש"כ וקסא ראש נוסחת מרן כן א"כ מהו זה שסיים הטור ונשבע וכו' שזה מורה רלו כוונתו קאמר ואולי יאמר הכ"ח נוסחת מרן נ"כ נשבע בלא וי' .

ומ"מ נלע"ד רמ"ק דכיון דנתרצה להשביעו והשביעו והלך לא מחזיקין אינשו כרשועי שהשביעו לשקר ואותו לן למומר ודאי דכיון דקבל שבעתו הא רמ"ק אין לי ראייה בדרך הוראה קאמר וק"ל .

כתב הכ"ח דפאן כתב הטור וכו' דלא ס"ל כהראב"ד וכו' ע"ס .

וליתא דהא הרא"ש כתב להדיא כפ' שור שננח מכלל הפירושים שהביא פי' הראב"ד וסוים וכפ"ח וכל הנו פרושי סלקו אליבא דהלכתא דסברות גרולות הם וגם הטור כתב דברי הראב"ד לקמן בסיומן כ"ד ולא כתב עליו כלום וק"ל עיון בפרישה כמ"ס דלאחר שלשים יום וכו' מה שיש להקרק עליו מס' כ"ד דאמר' ואז זיילי נכסיו וכו' עיון כמ"ע מה שחלק מהכא לסיומן כ"ד ואזו שפיר דבריו כפריש"הו"ל ועיון להרשב"א והרא"ה הובא דברייהם בספר הקיפא זקנים למסכת קמא שמשם יוראש נטקין מיר לשמעון היבא רזילו נכסיו וע"כ כיו להשוות ה"ד ישעיה עמהם לריבין לחלק כמו שחלק בסמ"ע ודלא כהכ"ח לא כת' א' ולא כתיר' שניור"ק :

(ג) כתב הריב המגיד בפכ"ב מהלכות מלוה וז"ל ונ"ל שרבי' מפרש וכו' ע"ס . עיון להרב גרולו תרומה כדף כ"ב שתמה עליו וז"ל אך איני תמה וכו' ע"ס"ל ולא ירענא מה קשה עליו רחא פשיטא דטובת הרב המגיד שכתב מקיימין את השער ונוכין בו היינו ר"ל רמקיימין אותו כע"כ וגם נוכין ממנו כע"כ ומאירקאמר ואפילו עומר וטוח אתדתי קאי אמקיימין וכו' ואנוכין וכו' ראפילו עומר וטוח שלא יקיימו מפני שהוא מזויף אין שומעין לו ואף אחרתקיים טוח ואומר שהוא מזויף ומתונו לו ע"ד למרע לשטרא אין שומעין לו אלא נוכין בו מיר והיינו כשאין ממש בדבריו וכאלוה ואומר שאינו רוצה בקיום כבר כתב הרמב"ם בהלכות עדות שאין שומעין לו וכשקייממו ורוטע לנכות בו ואין שומעין לו כמה שרוצה לכתול קשער כבר כתבה הרמב"ם ז"ל בפכ"ב ממלוה דהיבא רזין ממש בדבריו אין שומעין לו אלא משלם מיר וכשיכירא דאיהו יסאור .

ג מ"ס עור שם הרב ז"ל על תשו' הרי"ף שהביא בעל הפרומה וכתב דלא ידע מה לדון כהאי לישנא והנחה בל"ע עש"כ . הנח עיונתו כתשובת הרי"ף במקומה שכתב בסיומן ר"ה וז"ל אלא נותנים אותו ע"י שליש ואומר לנחבע אם לא תביא ראיה עד זמן פ' ונחן המתמן למלוה עכ"ל ובתשו' אחרת שאחר זו כתב זהו ל' יום אינו אלא כמו שובא עליו וטענן שיש

אחרת בסיומן קי"כ שחור מסכתא זו והביא דברי הרמב"ן שהכתיב באורך ע"ס . ועיון להרדב"ו ח"א סיומן קמ"ח פסקא רלא טענינן ליתמי נאנסו וכתב"נ סיומן חל"ט חור כו וכתב להפך שבכל גלויות הללו כנהנו לפסוק כהרי"ף וכו' לישוארעת הרמב"ם דטענינן נאנסו וכיון דאתרי' דמרעבדינן שוכרא כותיה ע"ס ודו"ק :

סיומן יו'

(א) סעוף א' אמרוכו' ל' יום וכ"כ הרא"ש ז"ל כ"כ כתב מהרש"ל בפ' הגזול בכתרא סיומן יו' רז"ל ולא כמ"ס הרב המגיד הכל לפי ראות וכו' להוסוף ולגרוע עכ"ל-ולערך דרזינו מוכרח דפלוני רמן קסחם כשאין הכ"ד יכולין לשער חומן נותנים לו ל' יום וכהא איירי הרא"ש ז"ל וזה"ל דאם ראו חב"ד שזריך יותר אופחות הכל לפי ראות עיניו כ"ד להוסוף ולגרוע כמ"ס הרב המגיד ז"ל וראיה על זה שהרי מרן בש"ע סיומן ז"ח הכיף דברי הרמב"ם שכתב קובעין לו זמן קחם ולא כתב כמה והיינו וראוי כמ"ס הרב המגיד שהא' לפי ראות עיניו כ"ד ומסיים שם מור"ם וזמן קסחם שלשים יום וא"כ איך מרן הש"ע ככאן הכיף דברי הרא"ש ובסיומן ז"ח הכיף דברי הרמב"ם אלא ודאי דל"פ וכרבתו' :

עוד כתב מהרש"ל שם דמראמדינן כנמרא ואי אמר וכו' משמע דהיבא דכתיב זמן כשטר שאין נותנים לו זמן וכו' דאל"כ מה לריך לטעמא דמרענא וכו' הא בלא"ה נותנין לו זמן וכו' אלא ודאי וכו' עכ"ל עש"כ ולע"ד דאי מהא לא אירא דלשולא אומא לך נותנים לו זמן וזהו דהו"ד לטעמא דמרענא וכו' היינו לומר שלא יפסקו הרין כי אם לאחר שלשים יום ומשם והלאה ותחילו הל' יוסטל הפיעון דהשתא רווח זמנא טובה אבל אי קאמר קבעו לי זמן לפרעון לית ליה כי אם שלשים יום וכן פסק הרב בני שמואל ראש טוען השטר מזויף ואמר קבעו לי זמנא אין פוסקין את הדיון אלא לאחר שלשים יום ומשם והלאה ותחיל הל' יום .

עוד כתב מהרש"ל והכ"ח וז"ל ואיבא למידק וכו' ותי' הכ"ח דהתם איירי וכו' ע"ס וליתא דהא הטור שכתב אמר א' מבצלי וכו' הוא מראמרי' כנמרא ואי אמר נקוטו לו זמנא עד דמרענא וכו' הרי דהטור איירי גם כמלוה כשטר ועל זה קיים וכתב ואם נלוו וידוע וכו' נותנין לו יותר ולעקר הקיפויא נלע"ד לתרן דקחם בסיומן ל' יום מיידי שהלוה מודה למלוה שקביעתו אמת אלא שטוען שחפס משלו כמבואר שם ולפי' אין נותנים לו יותר מל' יום היבא דלא זילובקוס דנחבע אבל סכף ספותר טענתו לבמרי ואו' שאינו חייב לו כלום ששטריו מזויף הילכך כיון שאנו יורעים שיש לו עדים בדבר נותנים לו זמן עד שיובל להביא ככ"ל כיון ודו"ק :

שיש לו ראייה שיכטל אותו וכקש זמן זכנתו לו ולא כח זה שנתנו לו 'ז' ויש וכו' עכ"ל הרי מבואר שם להרואי ההשעיות ויש הם אחר שנתנו לו הזמן וכן הזמן ולא כח הערים ואם כן מוכרחים אנו לומר שהרב בעל התרומות קינר קצת כלשנו וחכר שתי הפסוקות ביחד וכוונתו שכוונתו כמאי דקאמר אבל אם יש ממש בדבריו קובעים לו זמן 'ז' ויש היינו אחר שבקש זמן זכנתו לו דאז נותנים לו עוד 'ז' ויש לאפוקי אם אין ממש בדבריו דאז דינו כמו שהוא מצוי שכתב הר"פ שם דאין נותנים לו יותר משלשים ויש ויורדין לכספיו והשלשים ויש כדי למטר הקרקעות ודו"ק.

סימן י"ז

(א) אבל בדיעבר וכו' כ"כ הרי"ב שרעדים בעמידה דוקא לבתחילה והא דאמרינן בזבחים וכו' פסול לבתחילה קאמר והכי איתא בירושלמי וכו' דאזני אלא מדרבנן וכו' ע"ש . ולכאורה דבריו קמתיים דהכי קאמר מדרבנן והא אמרי' בזבחים שהכיח הוא עלמו מה ליושב שכן פסול לערות וניהו לבתחילה היינו מדא' דהא בדאורייתא קאי ומאי פריך ממלתא דרבנן כיון דמראורייתא כשר להעיד מיושב וכ"כ התו' שם בזבחים שיש להם לעמוד מן התורה וכן מבואר בדבריהם ר"כ פ' שבעת העדות והרשב"א והרא"ש ואיך לא נשא פנים לרבנן ואולי ליושב דבריו ודאי אילו ומורה לכו' והיינו דוקא בזמן שהיו סמוכין אבל בזמן הזה ליבא שום מלה מראורייתא לעמוד אלא דוקא מדרבנן וכמ"ש סמ"ע לרעת ראב"ש וכו' סמ"ע דראב"ש יחיד כסברא זו ליתא דאפשר דכל הסוס' מורים כוח ומ"ש הרב הפרישה לרעת הר"ן והרשב"א דקרא דעמדו אינו אלא אסמכתא למטה וכו' אינו ר"ל דהויא מדרבנן אלא ר"ל כמו שפירש כלשנו למטה ולא לעכובא דאל"כ הול"ל בקטור אינו אלא אסמכתא בעלמא כמנהג לשון זה ככל מקום אלא ודאי מאי דקש אסמכתא לאו דוקא אלא ר"ל למטה ולא לעכובא וכן הוא לשון הרשב"א והר"ן עש"כ :

ובתב הכ"ח ונראה דלא כח לחוק וכו' ודלא כמהרי"ך ו"ל וכל העובר בו יתמה וכבר עמד על דבריו הרב כרמי יוסף באורך ע"ש ונראה ליושב על גר הדוק דמ"ש דלא כח לחוק וכו' היינו ר"ל דמ"ש ראב"ש דקרא איירי כוונתו לאו לממרא דבזמן הזה ליבא שום חיובא ואפי' מדרבנן ולכן נהנו לישב וכו' ע"ז כתב דליתא דנס ראב"ש מודה ל' קמיינתא דאפי' בזמן הזה איבא חיובא מדרבנן לבתחילה ולא כח לחוק עליהם אלא כמאי דמשמע דר' ליה דאיבא לחלק במזום דאורייתא בין לבתחי' לדיעבר ראב"ש לא ס"ל הכי אלא סבירא ליה דבאורייתא ליבא לחלק בין לבתחילה לדיעבר אבל בעקר חלוקי של ראב"ש דמפלוג בין זמן דאיבא מומחין לזמן הזה כולו מורים לראב"ש

דבזמן הזה דרבנן דוקא אבל בזמן דאיבא מומחין כזה הוא דאיבא מחלוקת כיניוהו לראב"ש דקרא לעכובא קאמר ואפילו בדיעבר ולא שאר הפוסקים האזי קרא דוקא למטה לבתחילה ולא לעכובא אפילו בדיעבר אבל בזמן הזה ליבא חיובא מן התורה אלא מדרבנן וזהו שכתב דלא כמהרי"ך שהכין מדבריו ראב"ש דבזמן הזה ליבא שום מלה ואפילו מדרבנן ועשאו לראב"ש יחיד כסב' זו אלא אפילו ראב"ש מודה דבזמן הזה נ"כ איבא חיובא לעמוד מדרבנן וכלהו מורו לראב"ש דאיבא חלוקא בין זמן המומחין לזמן הזה אבל לאו מורו ליה לראב"ש לנמרו וכתבתי איך שיהיה כולו מורו בזמן הזה בדיעבר עדותו כשרה מיושב ולאפוקי מאן דפסל אפי' בזמן הזה אפילו בדיעבר וגם לראש מדבריו הרמב"ם דקרא דוקא למטה ולא לעכובא שהרי לא מנח כעשין שלו מלה זו של עמידת העדים ושיבת הדיוטים . **אמנם** מה שהכריח מרן הכ"ז זה ממ"ש הרמב"ם ולכר נהנו וכו' ע"ש . זה דאין ר"ל כ"כ הכרח לפי מ"ש ריא"ה הכיח הרב שלה' ג' ו"ל ונראה כענין שאין לזו מנהג זה אלא כד"מ אבל באיסקורא אין כח כיד חכמים להכשיר עדותם בישיבה וכו' עכ"ל :

הרי מבואר מלשנו דאפי' דס"ל בדיעבר פסול עכ"ז כתב המנהג שכ' הרמב"ם שיש לקיימו כד"מ ועקר קשיית מרן שהפסה וכו' התירו וקבעוהו מנהג נראה דל"מ שקרי מלנו כפוסקים ונראה כענין שהמנהג שנהגו לקבל עדות קרוב הוי מנהגא אף על גב דקרוב פסול מראורייתא אפילו בדיעבר ובמקום מחלוקת ואלא יבא תקלה כגלא אפשר דמי ושאפיר יכולים לקבוע מנהג זה אף שזמן הדיון פסול עדות מיושב איבא מ"ש ריא"ה דבעדות אסור אפילו בדיעבר פסול ליתא רמיהרוש' מוכח דאפי' באסקורא אם קבלו עדות מיושב כשר ואולי לרשמייהו אילו דס"ל דאפילו בעדות ממון קורט שנהנו אפילו בדיעבר פסול רלא כהירושלמי שהוכיחו ממנו הרשב"א והרא"ש דבדיעבר כשר אלא רסבירא ליה דתלמודא דירן פליג דקאמר בזבחים מה ליושב שכן פסול דהיינו אפילו בדיעבר דבקרא ליבא לחלק בין לבתחילה לדיעבר והירוש' ס"ל דקרא אינו אלא אסמכתא למטה ולא לעכובא אבל מפשטא דתלמודא ריש שבעת העדות משמע דרשה גמורה היא וכדמשמע גם כן בזבחים רלא כהירוש' .

באופן אכן בדיון דק"ל דעדות מיושב כשר בדיעבר אפילו כדבר אסקורא הכי קו"ל וכ"כ הרי"ב שם להרואי דרין דיהיה הוי בעדות קדושין ע"ש וכן כת' התוס' בזבחים וכן כתב סמ"ג ורי"ז דכנט אשה לריך ליתא בוותר שיעירו מעומד וכתבו ההגהות דהיינו לבתחילה .

והא דהוה"ך הרי"ב ש' נדון דיהיה שקבלו הכ"ד העדות מעומד להכשיר דוקא בדיעבר ולא קאמר דאפילו לבתחילה וכדעת הרמב"ם והתוס' והטור וכמ"ש הכ"ח ו"ל דאין

חייב בעמידה לבע"ד אלא כשעת גמ"ד חולת
גמ"ד אין זריק לעמוד אפי' בשעת קבלת עדות
משום ראובל בשועת רבו הר"ן ז"ל דסבורא ליה
דשעת קבלת עדות הוי כגמ"ד אף לבעלי דנין
וכמ"ס הכ"ק בשם החסום וסר"ן מש"ס אף לגבי
דיונים הוי קבלת עדות כגמ"ד וזריק דיונים
כשיזכר דכל היכא דבעלי דנין בעמידה הדיונים
כשיזכר .

וראיתי להכיניו ירוחם כתיב ב' ק"כ שכח
ג"ל עדים זריכין לעמוד ואש העירו
מיושב כשר ונחלקו הפוסקים על הדיונים שקבלו
עדות מעומד והעקר שכשרה עכ"ל ואש הדברים
ככחין לא ירענא מה אדיון כהודמשמע מלשונו
דכהא אש לא העירו מעומד הוי מוסבמ' אליבא
דכ"ע והא ליתא דכמו שחלקו בזה נחלקו בזה
והא כהא תלוי והכי הוה כולה כולה סוגיא דכל
היכא דבע"ד בעמידה דיונים כשיזכר כמבואר
בהגן ע"ש .

ועוד דכל הפוס' בעדות מיושב כשר כדיועבר
למורה מהורושלמי דקאמר והדיונים
עומדים וכו' אמר רשב"ל מכאן לדיונים שקבלו
עדות כשהן עומדים כשרם כמבואר בהרא"ש
והר"ן והרשב"א ואש כן מאן דפסל כדיונים
שהעירו מיושב כש מאי דמשמע מלשונו דאפילו
מאן דמכשר בעדות מיושב אפשר שפסל כדיועבר
כדיונים בעמידה ליתא ולא ניתן לומר דאדרבה
אפכא מתקבצא דמאן דפסל בעדות מיושב אפי'
דמורה כדיונים בעמידה דכשר דקבלת עדות
כתחילת דין דמי וכמ"ס ואדרבה הרמב"ם והחו'
והטור ס"ל דדיונים וכולן לקבל העדות מעומד
אפילו לבתחילה וכמ"ס הכ"ק והרב כה"ג לרעת
הר"ן והרא"ש משום דס"ל דקבלת עדות כתחלת
דין דמי לענין זה . גם הריב"ש כחכנו משמו
לעיל דאש קבלו הכ"ד העדות מעומד כשרה
העדות והכיאו דכרוי מהריב"ל כה"ד והסכי' עמו
וכתב ולא מלינו מי שחולק ע"ו וקשה ואיך לא
ראה דכרוי דכרוי רי"ו דאפילו מאן דמכשיר עדות
ועוד דלפי דכרוי רי"ו דאפילו מאן דמכשיר עדות
מיושב אפשר שזיה כדיונים שקבלו מעומד
דאינה כשרה ואש כן מכ"ס מאן כפסל בעדות
פוסל כדיונים בעמידה וא"כ היכא כת' מהריב"ל
ולא מלינו מי שחולק בזה הוי מבואר בטור
והר"ן והרא"ש דיש פוסלים בעדות מיושב וא"כ
ממילא כ"ס דפוסלים דיונים בעמידה אלא ודאי
כמ"ס דאדרבה כפי הנראה הפך מ"ס רי"ו דאפי'
מאן דפסל עדות מיושב אפשר דמורס כדיונים אש
קבלו מעומד דכשרה :

אשר ע"כ נראה לי בהכרח שלא יעשה
דין טועה ח"ו במפורסם זריק להנהיג
כדכרוי וכו"ל ונחלקו הפוס' על הדיונים אש
יכולין לקבל עדות לבתחילה כשהם עומדיו ואסוק
דכשר אפי' לבתחילה והיונו כס' החוס' והרא"ש
והרמב"ם ודעמיהו דלא כתתוס' דסנהדרין וסר"ן
והיונו שזיין מלת שבעות והיונו ששם מבואר
בהחופפות דקבלת עדות כתחלת דין ויכולים
הדיונים לעמוד אפילו לבתחילה לאפקו. עדות

מיושב כ"ע מורו לבתחילה זריק מעומד ככ"ל
נכון ורו"ק .

(ב) סעיף ב' אסור וכו' נ"כ כתב מהרש"ם
ס"מ סימן ב' ועוד אינו אומל דכיון דכל
אלו הדברות נפקו וכו' כי היכי וכו' אש לא
כנהוג בשני אין כ"כ תימא ויהיה זה וכו' כבר
נהגו וכו' והדברים ק"ו וכו' עד סוף לשונו ע"ש
ורכרוי תמוהים מאד לע"ד דהיכי קאמר כך אש
לא כנהוג וכו' אין כ"כ תימא ויהיה זה כמ"ס
הרמב"ם דהיכי אפשר לנהוג בשני והרי כתב
הרמב"ם להדיא דעובר בל"ת דלא תשא ומנהלאו
זה ככלל הלאזין כס' המנוח שלו וגם בפחותת
הלקות אלו וכחך ואין לוקין על לאו זה מש' שאין
כו מעשה וא"כ מה דמות למ"ס הרמב"ם דנהגו
להשיב וכו' דהתם כל הפוסקי' או לזכר תכנו
דחייב עמדת העדים אינו אלא למטה בעלמא
ולבתחילה ולא לעטובא לא כן האז כשומע קורס
כה חכירו דאיבא בו לאו נמוד ואלו בעמידת
העדים לא מנה הרמב"ם כס' המנוח שלו עשה
זה עש העשין וא"כ מ"ס והדברים ק"ו וכו' אחר
המחילה לא דק דהפוך הוי דאדרבה הויא דאסור
לשמוע וכו' הויא התמורה וק"ו דאות ליה פרכא
גם מ"ס כ"ס שנאמר כן כענין הדרש וכו' לא
ודעתי כוונתו דאש כוונתו לומר דאינו אלא דרש
בעלמא ואינו אסור מדאורייתא זה לא ניתן
לומר דכרוי הרמב"ם שכחבו הס' לנגדו וכ"כ
מהר"ך בבית כ"ו שהוא מדאורייתא ועדיפא ליה
למהר"ך לומר שהוא כלאו נמוד וגם אהורנ"ב
מהרש"ם כתב כו"ד מש"ס מהר"ו פורמין שהוא
מדאורייתא והסכים עמו ואש כוונתו לו' דאה"כ
שהוא מדאורייתא אבל אינו מפורס כעשה דעמרו
שני וכו' כבר כתבנו דזה א"א דאדרבה מדכרוי
הרמב"ם מוכח להפך :

ועוד דלכרוי הרמב"ם ראוי שנאמר שאפילו
כדיועבר דינו בטל כיון דעבר דיון
הזה מדאורייתא וראוי לקונסו דלא נרע ממנו
שנטל שבר לדון דק"ל דיוניו כטלים משום
שעבר על מה אינו כחנס וא"כ כ"ס כאן שראוי
לכטל דינו משום שעבר על לאו נמוד ואולי דיש
לחלק כאופן דכל דכרוי מהרש"ם כאן קשים
לשמוע ז"ע :

כתב הרב כה"ג כהנתת הטור אות י"ז
קחם שעיין וכו' וכול להוות דיון
הריב"ל והרש"ם כתב דאינו יכול וכו' ובתשובת
כאר שכע ס"ל כהרש"ם ע"ש ונראה שדעת
הש"ך בזה כמהרש"ם שהרי בלש שמוע טענת
חכירו שיעשה אסורא כתב כשם הריב"ל והרש"ם
שמותר לדון ואלו ככתב פסק דין כתב כחסם
דאינו יכול עוד לריוו ולא הזכיר שמהריב"ל
מכשור גם כזה באותה תשיבה ע"מ ש"מ
דסבורא ליה כמהרש"ם וכן מדכרוי הסמ"ע
שכתב שאם אינו יודע שיקום דיון כריבך שמותר
וכו' עכ"ל :

הרי שכח שמותר וכו' כ"ס אש כתב פס"ד
דאינו יכול לדון כי אש כרלוו הכע"ד
נמצא לפי זה דפלונתא דרכותא הויא דאש כן
כודאי

בראיו הנמור שיכול הכתב שחזק מוחזק לומר קו"ל בהרש"ם ודעמיה ולפסול הריון זה שכתב פסק דין :

ותמהני מהרב כרכי יוסף ז"ל שכ' רלענון הלכה נראה רקו"ל כהר"ב"ל כאשר הסכימו עמו מהרש"ח והרב רונא רמיו דאין לא יוכל המוחזק לומר קו"ל כהרש"ם ודעמיה ושכ' גם חזיר ה' את עיני וראיתו להרב כנה"ג כחשוב' כעו קוי בשניות כסומן קו"ד שכתב כמ"ש וז"ל ומ"מ מירי ספיקא לא נפקא ויכול המוחזק לומר קו"ל כהרש"ם ודעמיה דאינו יכול לדרנו עוד וכן דנו הלכה למעשה זה ע"ז שנה עכ"ל הרי לך להראו כמ"ש דלא כהרב כרכי יוסף ז"ל :

איברא מ"ש הרב סם רמהר"ט. שכירא ליה כמהרש"ם תמה אני עליו כזה דלא כתב מהר"ט שם דהוי נוגע אלא כנרון דיות שנפדרו הב' מהנ' וכתבו פס"ד על זה הוא דקאמר דכסופא להו מתלא למהדר אבל כנרון הרש"ם נופיה ארבה מוכח מתוך לשון מהר"ט דס"ל כהר"ב"ל דהסח און מקום לומר דכסופא להו מתלא כי המשיב לא ישיב אלא על הנחת השאל וכו' עיין שם שנראה שמסכים להר"ב"ל :

גם מ"ש כהן הפנס"ג באות ו"ד וז"ל כחבתי כתשובה וכו' וכדרך שחלק מהרש"ם עכ"ל ופליאה דעת ממני וחלוק זה אוני מכיר שהרי הכל מודים דההיא דשכועת העדות דאסור לשמוע וכו' היינו כדון המקובל לב' הכחות וקדם א' ובא או שידוע הריון שיכואו לפניו כזה הוא דאיכא איסורא וכיכתב הרש"ם כי"ד כסוי' קב"ג ועכ"ז הנב דאיכא איסורא ועבר אדאורוי' מ"מ הרי מכואר מדרכי הר"ב"ל והרש"ם כמ"מ סימן ב' דאינו אסור' כי אם לכתחילה אבל מ"מ לא נפסל הריון ויכול לחזור ולרנו ולא נחלקו מהר"ב"ל מהרש"ם כי אם בריון שכתב פסק לא' מהגדרון אף שמתיר לעשות כן ולא איירי מזה כפרק שכועת העדות ומ"מ הרש"ם ס"ל דכיון דכבר גילה דעתו נעשה נוגע כדבר דאינו חוזר עוד מדעתו ואף עם אחריו לא ישיב ולהר"ב"ל לא מקרי נוגע כי המשיב לא ישיב וכו' ולא כסופא ליה מתלא למהדר וכמ"ש שם הר"ב"ל ומהר"ט בסימן ע"ט נמלא רכל טעם הרש"ם משום דהוי נוגע ולהר"ב"ל לא מקרי נוגע וכיון דלהר"ב"ל אפילו היכא ששמע קורם שיכא חבירו דאות כיה איסורא דאורייתא אפ"ה לא נפסל מלרנו אם כן אפילו כתב פסק דין מהיכא תיתי לפסולו הא להר"ב"ל אפ"ה שכתב פס"ד לא חשיב נוגע ואם היכא שעבר על אסור אינו כי אם לכתחיל' ולא נפסל מחמת איסור שעשה א"כ מה יחז ומה יוסיף היכא ששמע קורם וכתב פסק דין הא וראו להר"ב"ל כשר לכתחילה לרן והכי הדיע לישאל דהר"ב"ל ז"ל שכתב תחלה היראם רלא מני לפסולו וכו' דהא אמרו' כשכועות וכו' ואם נפסד לחלק רשאני התם רלא פסק הריון אלא שמע וכו' אבל אם פסק הריון אפשר דמני לפסולו

הא וראו לאו מתלא היא וכו' עכ"ל:
הרי אפילו על כדון הנמרא דשכועת הע ות קאמר הר"ב"ל דאפילו אם כתב פס"ד וכו' ואפילו אפ"ל דמ"ש הר"ב"ל אכל אם פסק הריון על כדונו דוקא קאי שלא היה וידע שיכואו לפניו רלית כיה איסורא עם שאינו כן מ"מ משמע דאפילו היכא דעבד איסורא ששמע קורם שכא חבירו וכתב פסק דין לא נפסל מלרנו אפ"כ כיון רלא הוי נוגע ככתובת הפס"ד לדעת מהר"ב"ל וכן שהכין מהרש"ם קרעת הר"ב"ל וכן הכין מהר"ט כמ"כ כסוי' ע"ט ע"ט וכ"כ כחשובת עדות כיעקב סימן מ"כ דמאי דכתב הר"ב"ל ואם נפסד לחלק וכו' אכל אם פסק הריון דמתמריק כשעשה פס"ד הוא משום שעבר ושמע דכרי הכע"ד קודם שכא חבירו ועשה מעשה עפ"י אותם העצמות זע"ו הכיא דאיה מהר"ב"ל דליתא שהרי כנעל שכר וכו' שעשה מעשה ואף על פי כן לא נפסל ולפי' הוקשה לו להרש"ם דשאני התם שהסתלקות מכורר וכו' וכמ"ש הרב פני משה כסוי' ב' ע"ט :

באופן כ"ע מורו לדעת הר"ב"ל לפיהאמת דאפילו אם שמע חבירו קורם שכא חבירו ועשה פס"ד אפ"ה לא נפסל לדעת הר"ב"ל חלא חשיב נוגע ואפ"ו עבר איסורא ולהרש"ם אפ"ו לא עכור איסורא כיון שגילה דעתו כפס"ד נפסל עוד מלרנו .

ודברי הרב כנה"ג תמוהים אצלו וז"ע גם מ"ש כספר רבר משה כסם מהר"ם עזיאל דאפ"ו להרש"ם לא אסר אלא לכתחילה אכל כדועבר אם עבר וזן ריון ריון ע"ש אינו נראה לע"ד דלטעם הרש"ם שנתן משום דהוי נוגע א"כ אפ"ו כדועבר אינו ריון וכן מ"ש גם כן מ"מ הרש"ם דאיה ממחל"ב ע"ש באורך משמע דאפ"ו כדועבר ור"ק .

(ג) לשון הרמב"ם וכו' כ"כ ראיתי להרשב"ץ ח"א סימן ק"ס וז"ל השני שאנו יודעים שהוא אינו מבין כל הטרך לשון אכשו ארץ וייון שכן אינו יכול לנצל שום עדות וכו' דהא אמרו' הנהו למודאיו וכו' ע"כ ולע"ד י"ל דסכירא ליה להר"ב"ס דהא דאמרו במשנה שלא תהא סנהדרין שומעת וכו' שנא' עפ"י שנים עדים הוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא דקרא לרשא אחריתי אחי וכמ"ש הר"ב"ו כהשוכה סימן ש"א וכתב וכן והכתוי כחשובת אחרת מלשון הרמב"ם סכ' ונרין להשתדל וכו' דמשמע לכתחיל' ולא לנכבוא וכיון רלא הוי מן התורה איכא למומר היכא דאפשר אפשר אכל היכא רלא אפשר לא אפשר כנון דליכא ח' מכיר לשון הערים אז מעמידין להם מתורגמן והרי הם כאלו בעיר אחרת שכתב ר"י כסם ר"ת ששולחים עדותם ככתב וכו' ה"ג כיון שהעדים לפנינו והתורגמן אומר מפייהם הוי עדות שפיר כיון רלא אפשר בלא"ה וכו' עיין שם שהאריך וסוים וכזה שכ"ן ג"כ מדרכי הר"י עכ"ל והגם שהכ"ח כתב דכ"ג אפ"ו כדועבר לא מהני דעקר קרא כד"ג מ"מ כד"מ מודה להר"ב"ו דאינו אלא מדרבנן ולכתחילה והיכא

הורגמן חדר אבל שנים מותר עש"כ ואם כן
 י"ל דהריב"ם הוה מקבל עדות ע"י שני הורגמנין
 גם מ"ש הרשב"ץ שם ואפילו אח"ל שהוא אנוס
 הח"ד"ל דיהרג ואל יעבור אפ"ל אע"ת דמסאנא
 לע"ד לק"מ דהתם משום דמתבונן להעבירו על
 דת אבל הכא בגורת המלך הו"ל חינו מכויץ
 להעביר על דת ואדרכם מכויץ לחקום דתמו
 והעמידו כעבור לרון דין תורה של ישראל ושל
 ותנהו לרון על דיוניהם ולקיום דתו הוא סוכר
 שעושה כן ולא להעביר על דת וכמ"ש אח"ך
 הרשב"ץ נופיה דכמועצה כוונתו אמר כן וכדלפי
 דככה"ג לא מקרי להעביר על דת וכמעט זה
 רומה שעושה להנחת עצמו כדי ליישר ארוחתו
 ולכבד מתלעות עוול וישכחו מלכותו שח"ך
 כיושר ומשנתו על הכל ואוהב משפט ולרס
 ודמי לקטול אספקתו ושדי לכהמה כי יורע
 שרבר אחר לרור ולא ימי לקטול אספקתו ושדי
 לנחרא דאין לו כזה הנאה כלל וכוראיו מתכוין
 להעביר על דת גם מ"לם כפי' ק"ס ו"ל השלישי
 דאפילו לשום אדם כעולם אינו יכול לרון שהי
 הוא אין לו דין שדרי לא יוכל שום אדם לרון
 מוראת המלך וכיון שאינו יכולין לרונם גם הוא
 אינו יכול לרון אחרים דאמרינן כסנהדרין אי לאו
 דראין איהו הינו דן והכתוב וגו' וכו' אפתי דן
 ודען אותו שהרי יוכל לו' לו כע"ד הלך לפני
 כ"ד של פלוני שאין לתם לוויי המלך וכו' הא
 ליתא דתווס מלוא שאכל לו' לו כן משום עבר
 לום וכו' צע"ד אחר שאינו מלוא מאי איכא
 למימר ועוד כיון שאין כאן דין שיוכל לרון מי
 וכופו אף כענין זה עכ"ל.

ואנכי העבר אברהם תמה אני על חכמתו

דאינו כתב דתווס מלוא וכו' שאין
 נעלם מכת"ר דכרו הרמב"ם וחסור שכתבו
 להדריא ראש התוכע אומר נלך לבית הועד
 שומעין לו לא שגא מלוא ל"ש תוכע על עסק
 גולות וקבלות ודיוטות ומתנות וכל דבר שיש בו
 תוכע וכתב אף דליכא כהו טעמא דעכ"ד לזה
 עיין כעור קי' י"ד וכו' דה"ל וכו' התוס'
 ועוד אפילו לשיטתו דרוקא מלוא מ"מ כיון
 דלגבי מלוא ויכל לו' לו נלך לכ"ד פלוני אם כן
 מקרי שפיר דגין אותו ומש"ה גם איהו דן ועוד
 אפילו מאן דקובר דוקא מלי' משום טעמא
 דעכ"ד לום וכו' היינו דכ"לויכא דיונים אחרים
 כעיר אבל כנרון חזק של הריב"ם דאין שום אדם
 יוכל לרון מכח גורת המלך הוי במקום דליכא
 דיונים כעיר כלל ואפילו הדיוטות דככה"ג
 ל"ש לום אפילו מלוא ושום נתבע וכולם לומר נלך
 למקום שיש ב"ד כמכואר כסומן י"ד וכפוס' כיון
 דליכא כעיר שום דיון לרואי.

גם מ"ש ועוד דכיון שאין כאן דיון מי וכופו

לילך אהמא דאין פס קרוש ויט"ה דכריס
 כאלו מפיו על קרוש וגאון ישראל הריב"ם ז"ל
 דלא זיית לדינא חס ושלוס וינטרך לדיין לכופו
 דרואי כשיתבענו הכע"ד לילך למקום כ"ד ורואי
 או הולך עמו או שולח טענותיו ככתב לכ"ד וכיון
 שדינן אותו כעיר אחרת מקרי שפיר דן ודינן
 אותו

דלא אפשר כדועבר דמנו וכו' וקומע על פי
 מתורגמן אפילו לכתחילה עכ"ל וא"כ ס"ל כענין
 הריב"ם שמונחו המלך לרון וכלעדר לא ידע
 את ירו ואין מי שיוכל לרון כלעדר הוי כמקום
 דלא אפשר דיכול לכתחילה לקבל עדות ע"י
 מתורגמן או ממו"ג לפניו ומקבלים עדות וירון
 הריב"ם עפ"י עדות רבוה לה נור המלך שלא
 יקבל עדות כיון דעקר הדין נגמר עפ"י דברי
 הריב"ם לא זולתו או כותבים עדותם לפניו אם
 לא הכין שפיר העדות מפיסה דככה"ג סמכין
 אדכרי ר"י ור"ת ודכתיב הרב"ז ז"ל וכו' רזה
 מעקרא לא חקרי רלא אפשר דמעקרא דמלתא
 לא היה לו להריב"ם ז"ל לקבל להיות מורה הוא
 לכרו דוקא כיון שודע כעמנו שאינו מכין
 לשום וינטרך להעמיד מתורגמן והוי כעובד
 אהתקנת דרכן לכתחילה כקום עשה ואף שהמלך
 גזר עליו לא היה לו לקבל דאפילו אע"ת
 דמסאנא והרג ואל יעבור כפרהסיא וכמה ש"כ
 הרשב"ץ בתשובה אחרת כסומן ק"ת עש"כ ז"ל
 דה"ל דה"ל לא היה יודע לשום כל עקר לא
 היה לו לקבל להיות מורה אבל מכיון דהריב"ם
 היה יודע לשום אלא דלא הוה יודע ככל הגורך
 וכמו שהעיד עליו הרשב"ץ וצ"ה אם כן ורואי
 ככה"ג יכול להעמיד מתורגמן דרואי הוה שומע
 הטענות והעדות מפיסה אלא שאם אינו דבור
 או מלך לא הכין אותו היטב אז שאל עליו
 למתורגמן ודמי להסיח דרכא דהוה יודע לשום
 אלא שאינו יודע להשיב להם ששפיר תורגמן
 ועוד מסתמא היה הריב"ם ז"ל חוקר ודרש ומתור
 עד שמכין העדות כחוקה.

ועוד הרי כחכמהפרישה דסוכא רקבלו חכ"ר

שוקבל העדות ע"י תורגמן מתור
 לכתחילה וא"כ על סמך זה קבל הריב"ם להיות
 מורס שאם יכוא לפניו איום אשום שאין מכין
 לשום ככל הגורך יתכן עממם מרלוס הטוב
 והנמור שרלו לקבל העדות ע"י תורגמן ואם
 לא ירני וכו' למקום אחר במקום דליכא הורמנא
 דמלכא ואע"ג דכוס הוו אנוסי יע"כ וקבלו
 כדי שלא לטרוח ללכת לעוד אחרת הא ל"ל
 דהא קי"ל דאונס הכא מחמתים דידים לא מקרי
 אונס.

ועל פי זה ג"כ נחה שקטע מה שתמה עוד

עליו הרשב"ץ כסומן ק"ת דהא קי"ל
 דאקור לרון לאוסבו ולשכחו וריון אחר א"ל
 לרונם וכו' וא"ת שיוכל לרון אוהבו ושכחו מפני
 שהוא אנוס מגורת מלך זה אינו אונס שאין שוער
 המלך עומר עליו לומר דיינים לפלגיא ואי לאו
 קטולנא לך ואי כעני לאשעמוטוי מהאי דינא הוה
 וכול ואין כזה טענת אונס וכו' ע"כ דעל פי
 מ"ש ח"ש דכיון דהוה יכול לאשעמוטוי אם כן
 ורואי מסתמא לא היה חסוד הריב"ם ח"ו לרונם
 כע"כ כי אם כקבלותו עליוס דאו מותר כמכואר
 כטוקוס ז"ל.

ועיל לקושיא הראשונה על פי מה שראיתי

להרב המכ"ע כספרו קריה ס"שכח
 דהא דאסור לקבל עדות ע"י תורגמן היינו דרוקא

באופן אורח כמלכו בית דוד :
 הרוח השנונית של הרשב"ץ על הרבה
 אינם שנות לע"ד ואין להרהר
 אחרי האר"י הריב"ש ז"ל ולדיק הוא ולדיק דינו
 ושפיר הוי מורה דרך אנכי דאיתו להמכו"ט
 כת"א כפי ל"ג שכתב וז"ל ולא היה ראוי וכו'
 ותמה עליו הרב כרכי יוסף וז"ל רממע וכו'
 עש"ב ונראה לע"ד רלק"מ דגם המכו"ט ה"ק
 שאין נתבע ממנה ר"ל שאין ללמוד שכול נתבע
 למנות מההוא דהי"ט שגדלה לבלורה מלשנו
 שיכול למנות ליתא וזו היא כוונת המכו"ט בפשו'
 והרב לא דקדק בכדו שפיר ודו"ק .

(ד) כתב מור"ם ז"ל בע"ד שכתב חבירו וכו'
 כ"ב עיין מ"ש הקמ"ע והכ"ח ועיין
 מה שנתמה עליהם הש"ך ז"ל ואני אומר אחרי
 המתולה מכת"ד הש"ך דודאי גם הקמ"ע והכ"ח
 מורים היות דמכורה הדבר כלי שום ספק
 דהתובע טעה כתביעתו והלו יודע הוא טעון
 יותר כודאי שהדין חייב לפסוק לו יותר ממה
 שכתב וכו'. לא איירו הקמ"ע והכ"ח דזה ככלל
 משוכ. אכירה ואין לה פתח פוך גדול מזה אבל
 הם איירו בכדומה שראוין שטעה התובע אבל
 לא כודאי ועל זה הוא דקאמרי ראין לו לדין
 לפסוק יותר ראין מו"יאין ממון אלא כדאית
 בדורה ופשה יודע ומחיל וזהו מדוקדק לשון
 הזהב לשון הכ"ח שכתב רלפי מחשבתו של רבא
 דטענה רכינא כדון וכו' משמע ראינו כדור לו
 כשמש דטעה כדון מש"ה אין לו לדין לפסוק
 לו ביותר ממה שכתב רלפי אמאי אלטריה הקמ"ע
 לו דהקוף דהריב"ש איירו יודע והלא לוותר
 עמו הא אפילו איירו כהדיינים סוכתגס. הא
 דתבעו כפתח משום טענה רכינא אפ"ה לא
 היה להם לפסוק לו יותר ממה שכתב משום
 דאין כדור להם כ"כ כודאי אלו היה יודע לא היה
 מוותר ועוד הקשה הש"ך דהמעיון כתשו' ריב"ש
 שם יראה להדיא ליתא ועוד הרי הריב"ש שנתרעם
 על הדיינים ומאי תרעומתיה דהריב"ש וכו' דילמא
 הדיינים כפשוטן שראובן לא אמר שמוותר אללו
 אלא נתן לו הכדירה כסתם ולא ידע הדין ולע"ד
 רלק"מ דכפי הנראה משאלה של הריב"ש שראובן
 שכתב להעלות כדמי הפתוס ואלא לרוד עמו
 ותובע ממנו שכירות שני שלגו הבית הרי
 מתחלה לא נתן לו הכדירה אלא כתב ממנו
 הוספת דמי חלקו וכשכ"ד אז נתן לו הכדירה
 שכדור א' מג' דברים הרי שירע שהוא עכשו
 מוותר לו שנתן לו כדירה ועוד דודאי יודע ראובן
 שאין הדין שיכדור שמעון א' מג' דברים וכ"ע
 ידעו זה דמאי שגא הכדירה בוד שמעון ולא
 כדור ומה כת' ופה שמעון על ראובן כזה וכודאי
 שראובן יודע שהכ"ד בעלמא יגזור על פי דין
 תורה כאוזה דר מהדרכים שיעלה עפ"י הדין או
 זה או זה ואם כן למה נתן ראובן הכדירה בוד
 שמעון הרי מוכח שכודאי דכירך ויותר מסך
 הכדירה כדור יודע שכתב הקמ"ע היינו שירע
 ראובן שטעה בדירה כדרך ויתור שראוי שאין
 מן הדין שיכדור שמעון ולא ראובן מש"ה הקשה

כסת"ע להדיא דהריב"ש ללאור' אינה ראוי משום
 דילמא יודע הריב"ש שראובן ויתר והדין ממנו
 שירע ראובן כזה הויתור מש"ה תמה על הדיינים
 שלקחו מידו הכדירה וגזרו על זה א' והיה להם
 לפסוק לו לשמעון לכדור כמו שויתר לו ראובן
 ואה"כ דראובן לא יודע הדין כוד יעלה אם יוכל
 לעלות כדמיו או הוא שוכר חלקו או כל א' יודר
 כפי חלקו כגורל אבל כמה שמה לו הכדירה
 כודאי שירע ראובן שזה הויתור ואה"כ דלמסקנת
 הקמ"ע דהדיא דמור"ם הוא מההוא דהריב"ש
 דאיירו כתבעו קסתם וזהו חושב רבא שטעה
 רכינא אבל לא לתגור לו בכדור נגמור להו"א
 ממון אה"כ גם הריב"ש והפ"ש נ"כ ככה"ג דלא
 כתב קמ"ע הדיא דהריב"ש כודע אלא משום
 שהיה סבור מתחלה דגם הוא סוגיא דרכינא
 איירו כודע ומחיל אבל לפי מה שאסיק דהדיא
 דרכינא כדלא יודע גם ההוא דהריב"ש כן או
 כמו קושטא הוא דהדיא דהריב"ש כודע וכדכתי'
 ומ"מ מורה הריב"ש אף כדלא יודע וכדכתב מור"ם
 מכת האו סוגיא דרכינא כמלא לפי זה הריב"ש
 מחלוקת דגם הקמ"ע והכ"ח מורים לרכינא ש"ך
 ומה שהקשה מהר"ם כן חובב כספר כפות תמרים
 על הש"ך דאפילו הויא דאפשר לומר שטעה
 הכ"ח אבל אינו מכדור היכי וכו' זה כמה
 שכדור דילמא כדורו טעה ולא יודע דמחילא
 כן זהו לא להדין לחקור כרכו דרישה וקדירה
 כדו לכדור הדבר אם טעה הכ"ח אם לאו ולא
 לפסוק לו כפשוטו דזכה כמה שכדור לעד"ן
 דל"ק דה"כ דאיירו מור"ם שחקר הדין ואפ"ה
 לא היה יכול לכדור שטעה כודאי וכן הדיא דרכינ'
 וכו' ורבא שהיה ס"ל דרכינא טעה היינו משום
 שהגיד לו כסתם כתחלה ואה"כ שחקר רבא על
 זה עכ"ל לא היה יכול לכדור שטעה רכינא
 מש"ה לא הו"א מידו יותר ממה שכתב חבירו
 ואה"כ הויא דקדק ודגש ודבר הדבר שכודאי
 טעה כ"ע מורים דמו"יאין מידו הויתור ממה
 שכתב דזה ודאי מתורה אביריה :

והשמה יצאין אף אימני המוחזק לומר
 שהדיינים הש"ך דאפ"ה יודע הדין כדור שטעה
 הכ"ח כתביעתו ואלו יודע היה הכ"ח ביותר אפ"ה
 אין לו לדין לפסוק יותר .

והנראה לע"ד אין ספק דהקמ"ע והכ"ח
 מורים להש"ך כזה דמו"יאין
 ממנו הויתור ממה שכתב חבירו אבל לכדור
 מן יוכל להו"א ממון נגד הכנת הש"ך כסת"ע
 וב"ח והנהגה לע"ד דכזה דודאי אמרין הלכתא
 ככתריה הוא יגהו הש"ך דדחה והקשה עליו
 ככת חוקה וכודאי כיון שהסת"ע והכ"ח מוקשים
 ועתה יוס' כפי הכנת הש"ך כודאי שאין המוחזק
 יוכל לומר ק"ל כהסת"ע והכ"ח כפי מה שהדין
 הש"ך דממ' כודאי כיונתה כך כמו שהדין הש"ך
 דכריהם תמוהים ואין אומרים ק"ל כסת"ע ב'
 ככה"ג שדבריו תמוהים ומוקשים ודבריהם נגד
 השכל והסברא והדין ואם כוונתה כמ"ל אכתי
 העבר א"כ ממלא ליתא פלוגתא כמ"ל הקמ"ע
 והש"ך

והש"ך הולך נל"ד בפשיעות דאס מתכרר הרבר
 בלו שום ספק שהכע"ד טעה כתביעתו כמה שכתב
 כפחות ודאי ע"ז נאמר פתח פיד לאלס ומחזור
 אכירה הוו ומובילין ממנו היותר וככה"ג אין
 לומר קי"ל וכדכתובנא ודו"ק כי הדברים כדורים
 ונכונם :

סימן חי'

(א) סעיף א' ויסיפו ב' ריגנים וכו' כ"ב
 כתב הכ"ח דהכי משמע וכו' דתנן סתמא
 ויסיפו הריגנים רמ"ט שנים עב"ל וליתא דהא
 לא קתני ויסיפו ודאי ע"ז ולא משמע אז"ה אי
 תריובאלו אמר ויסיפו על הריגנים ואבב אורחיה
 קמל"ן דהכ"ח מוסיפין ולא לריד דעק כע"ד
 ומ"ש סב"י עקר וכוז סוכב בוונת הירוש' ודלא
 כמ"ש ככוונת הירוש' ודו"ק

(ב) וכמלאו וכו' כ"ב - וזהו דעת הרמב"ם
 ז"ל אבל הרב"ד והרשב"א ס"ל דאפילו
 כד"מ כמאן דליתיה דמעו ואזי אמר טעמא לא
 שמעינן ליה ע"ע וראינו להמהרש"א נלהרב
 תו"ט שהכינו מדבריו רש"י כהראב"ד והרשב"א
 עיין כנסת רי"ז כד"ה ואס אמר וכו'.

ואחריו המתילה ליתא דהא כתב ג' כשם
 רש"י רכד"ג אס אמר טעמא לזכות
 שמעינן לו דלא גרע מא' מהתלמידים וכדעת
 הקוס' ע"ש ודוק וכתב הכ"ח בסכרת הרב"ד
 נהרשב"א רחויים הוו וראינו להמהרש"א כהראב"ד
 מנו מתרן וכו' ע"כ ובע"ד דה"ל זה הכרת
 דהא ר' אבהו סתמא קאמר ואס אמר טעמא
 לא שמעינן ליה והיינו אפילו אמר טעמא לזכות
 וא"כ מכ"מ כד"מ דלא שמעינן ליה דלא שויד
 כיה טעמא לזכות דמה שזכות ליה חובה ליה
 ואדרבה ר' אבהו קאמר רבנא טעמי דאפילו
 כד"כ קי"ל דמתפסין לזכות אפילו פכו בכה"ג
 דקאמר אינו יודע לא שמעינן ליה ב"ש ד"מ
 ואדרבה אי קטע דכריו כד"מ קמ"ל דה"ל דלא
 שמעינן ליה משום דאית כיה תרבה ליה לא כן
 כד"כ דשמעינן ליה משום זכנת ע"ש קאמר ר'
 אבהו כסתמא דלא שמעינן ליה לא שמעינן בין
 ד"כ בין ד"מ וכיוצא על שיעור דתלת עשרת
 לא אחיא דאי קטע ד"כ הו"ל דהא ד"מ תכל
 ד"מ שמעינן קמל"ן סתמא ואי הו"ל אמר ד"מ
 הו"ל דוקא ד"מ משום דיש בו חובה ליה אבל
 כד"כ שמעינן ליה לזכות קמל"ן סתמא וקאי
 אחרוייהו ומה נעמו דכרי סתוספתא נחא"ג
 שלא מלאו הכרת דכריהם אלא משום שלא הו"ל
 גרע מא' מהתלמידים ודו"ק

(ג) אבל ד' וכו' כתב הכ"ח דהי וכו' וכתב
 עליו הכ"ח וליתא וכו' ע"ש והנה מה
 מה שהכין מדבריו מרן סב"י לדעת הרמב"ם ז"ל
 דאס שנים וכו' אחרי המתילה דליתא שהרי
 הריטב"ב הדין מדבריו הרמב"ם דרבינו שלמה מזכיר
 או שלשה מחייבין וכל זמן שלא הו"ל ג' אין כאן
 רוב והוא פלוג עליה בזה וס"ל דאפי"ב מזכין

וכו' עיין בכ"מ בפ"ח מה"ס שהביאו בארוכה
 וכתב שם הכ"ח מהרכה סעד לרבי רבי' שפסג
 רירוש' אחי כותיה הרי דמרן עצמו אזולמוודה
 ככוונת הרמב"ם כמו שהכין הרשב"א מדבריו
 ואס כן ע"כ מ"ש ככ"י אבל אס המסקים רבו
 וכו' היינו דנ' אמרו זכאי או חייב וא' אומר
 אינו יודע אז"כ' אומרים אינו יודע אבל מעולם
 לא עלה על דעתו ככוונת הרמב"ם דאס שנים
 אומרים זכאי ואחד אומר חייב ושנים אומרים
 אינו יודע דהולכים אחד הרוב בשנים דהא
 ליתא דזו הוא ס' הרשב"א ופולגנתייהו חלוא בהא
 דאמר אינו יודע אס נמנה עמהם אס לאזוכין
 בת' מהרש"ל ז"ל גס מה שהקשה הכ"ח דהא
 כן וכו' ע"ש לכאורה קשה אחריו מסיפא לירוק
 מרישא אפכא ואדרבא קי"ל ככל דוכתא דריוקא
 ברישא עקר וכלל זה אפילו כפוסקים נאמר
 ואין לומר דהא מדיוקין מרישא דדוקא משום
 שהמרה ב' זכאי וכו' לאפוקי אס אמרו שלשה
 זכאי וא' חייב וא' אמר אינו יודע דהולכים
 אחד הרוב וכמו שביאר הרמב"ם בסמוך דהא
 ליתא דמשום לאפוקי הא לא א"ל כיון שביאר
 הרמב"ם דין זה ועוד דאין זה רכותא רביון
 דקיים הרמב"ם או שלשה אומרים זכאי ושנים אומרים
 ג' דה"ה אס שלשה אומרים זכאי ושנים אומרים
 אינו יודע דמ"ל אס א' אומר חייב ואח' אינו
 יודע ומ"לאס ב' אומרים אינו יודע כיון דאין
 סוף הא חבא הליתא כד' ואין ל' דיש הפרש
 וכמ"ש הכ"ח דזו עסק כותיה דהא ליתא דהא ע"כ ב'
 והרשב"ם ס"ל דאין האומר אינו יודע מכלל הכ"ח
 מדקאמר שגרה דינו לומר ואלו הרמב"ם ס"ל
 הא' האומר אינו יודע הוי שפיר מכלל הכ"ח
 נא"כ הו"ל לר' אילא לומר שגרה דינו לומר
 כב' כיון דנושאין ונותנים כל הקמשה אלא דרתי
 בהרשב"ם לא ס"ל האוי דר' אילא אלא כת"ק
 נכמ"ש הרשב"א ז"ל ואינו דס"ל להכ"ח דר' אילא
 ג"כ מורה לסכרת הרמב"ם דהאומר אינו יודע
 ג"כ כד"מ אס אמר טעמא וסדר שמעינן ליה
 ושפיר יכול לישא וליתן עמהם ודקאמר ר' אילא
 מדיון וכו' היינו משום שהא' אמר אינו יודע
 וכל עוד שאומר אינו יודע הוי כמאן דליתיה
 רמי גמלת כעשה שהוסיפו לא הו"ל אס דכמ"ש
 הלל"מ ז"ל ע"כ

ג מ"ש וחו שהרי שנים וכו' כענין עכ"ל
 דמשמע מפ' דליתא שמוסיפין ב' אס
 הו"ל נגמר דרין כנ' כגון ג' אומרים זכאי וכו'
 אומרים אינו יודע או אפילו ב' אומרים זכאי
 וא' אומר חייב ושנים אומרים אינו יודע שפיר
 נגמר דרין כנ' וכמ"ש איהו גופיה לעיל לכס'
 רש"י וכן קכש"ס הו"ל ע"ש אינה קושא
 כלל שהרי כתב רש"י ונמצא דרין ככ' ואין תלפא
 בעינן וא"כ ככה"ג ג"כ כד"מ אפו"כ מזכין
 וא' אומר אינו יודע כיון דההוא האומר אינו
 יודע כמאן דליתיה דמו נמצא שנגמר דרין ככ'
 ואין תלפא בעינן דכ"ג כד"כ כנ' כד"מ אבל
 ח"כ דכמו דכ"מ אס נגמר כנ' סני אפילו
 אחר

אחר הוספה ה"כ בר"ג אם אחד הוספה נגמר
 פכ"ג חזן מאלו שאמרו אין לנו יודעים פנויהנה
 הלח"ת הבין דבריו הרמב"ם כמ"ס הכ"ת וכתב
 שראש"ד הבין מדבריו וכו' ומס"ס הקש' עליו
 מהקוספתא וכו' ע"ש ולע"ד ראש זו היא השנת
 הראש"ד וש' לומר בפשיטות דהיה רתוספתא
 הוא בר' אילא רהודש' והרמב"ם ספק כת"ק דר'
 אילא רהכו קי"ל כת"ק וכמ"ס הרשב"א ו' ולפי
 הכנת מהדש' ל' דבריו הרמב"ם ראש ב' אומרים
 זכאו וא' חייב וב' אומרים אינו יודע ריוסיפו
 הריונים נתייבב ג' אם השנת הראש"ד ז' רגס
 הרמב"ם מורה כום להתוספתא ובאמת לכאורה
 השנת הראש"ד אינה מוכנת דרדרכה לסכרת
 הראש"ד ז' רגס' לום דהאומר אינו יודע כמאן
 דליתיה דמו ואי אחר טעמא לא שמעינן ליה
 צריך להיות ראש' ב' אומרים זכאו וא' חייב וב'
 אינו יודע כמאן דליתיה דמו ולאלי ויכרמתחי'
 שלשה והלכום אחר הרוב ולהרמב"ם דהאומר
 אינו יודע הוא מתמנין א"כ הו' ב' כנגד ב'
 וא' אומר חייב ריוסיפו הריונים וכמ"ס מהדש' ל'
 חלובא דהרמב"ם כן לפי האמת וכוראי ש"ל
 דסברא ליה להראש"ד בר' אילא ממס' נהקוספתא
 מסייעא לום והרמב"ם ספק כת"ק רבעי שלשה
 מזכין וס' ל' להרמב"ם רכהא פליגי ת"ק ו' אילא
 דמקאמר ת"ק כדי סהוי ב' מזכין ואחד מן
 דהאחרונים שנגמר הדיון בשלשה משום דס' לום
 דהאומר אינו יודע חייב מכלל מש"ס כעינן
 ג' כדעת א' כנגד הב' האומרים אינו יודע ור'
 אילא ס' ל' דהאומר אינו יודע כמאן דליתיה דמו
 ואינו מכלל ואם כן כשאחד מהנוספים אמר
 אינו יודע הוי כאלו לא היה וכלו לא הוסיפו אלף
 א' ואין כעינן בהוספה כ' לעולם

נמצא

לפ"ו רב' מחלוקת בדבר דלהרשב"א
 אם סור ב' מזכין וא' מחייב והא'
 אולר אינו יודע וכ"ס אש הנ' מונים וא' מחייב
 וא' אומר אינו יודע ראלוינן כתר הנ' ובחלוקה
 זו מורה הרמב"ם ז' ל' ולהראש"ד אש"ג דס' ל'
 בהא דאומר אינו יודע דהוי כמאן דליתיה
 ואינו נושא ונתן עממה מ"מ ס' ל' רהיבא דהנ'
 אומרים זכאו והר' אומר אינו יודע וכ"ס כששנים
 אומרים זכאו ואח' אומר חייב וא' אומר אינו
 יודע ריוסיפו הריונים ולהרמב"ם ס' כדא ממלצת
 ראש שלשה מזכין אלוין כתר רידהו וכששנים
 אומרים זכאו אז מוסיפין חדא בהרשב"א וחדא
 בהראש"ד ויש כזה ס' רביעית להרמב"ם כפי'
 המשנה רשילו ארכעה אמרו זכאו ואחד אומר
 אינו יודע ויוסיפו הריונים ורדך זו נפלאה ממני
 רלא ליתיה לא כת"ק ולא בר' אילא והקוס' ומס"ס
 ודאי חזר כחבורתמתנה

ומעתה

אני תמה על הדב הריושה שכתב
 להראש"ד ד' דמאחר שאינו אלא ארבע'
 אם אחר מאלו הארבעה אמר אינו יודע ושנים
 מזכין וכו' ואחד אומר חייב וכו' דהולכין אחר
 הדוב וכו' עש"ך דהרי הראש"ד כ' בואת החלוקה
 להק' ז' ע' ור"ק

(ד) בין שהיא וכו' כ"כ עיין מ"ס כסמ"ע
 וכמ"ס עליו מהר"ר אורי הכיאו ה' כרכי
 יוסף ע"כ וליחא ועלם וכבורו דבריו הרמב"ם
 כפי' המשנה ודבריו הרד"ב' כלשונות הרמב"ם
 סימן ע' שכתב וז' גס כזה יש מחלוקת על הרב
 רכל היבא ראיבא חד דאמר אינו יודע אם אינו
 הא' מוסיפין וכו' עכ"ל והס דבריו הרמב"ם כפי'
 המשנה ובחבורו חזר בו וס' ליה דאפילו אחד
 שאמר אינו יודע אש"ס אין מוסיפין וא"כ ע"כ
 הכא בין בין דנקט הפסוק כראשונה וכמ"ס כאן
 הקמ"ע ז' ור"ק

(ה) כתב מר"ם וכו' עקד וכו' עיין כסמ"ע
 וכ"כ מה שתמהו עליו כזה עש"כ גס
 הרב עיר שסין חלק בין אומר אינו יודע להיבא
 דנשתלק ולבאורם דבריו תמוהים דבהיבא דתשו'
 הרשב"א שהיבא הש"ע לעיל כפי' ג' מבואר רגס
 אם אמר אינו יודע דינו כנשתלק ועדין רבדי
 הרשב"א סתרו אחריו ומה יושב לזה :

ער

כן נלע"ד ליושב דהו' מור"ם וממולא
 יתבאר דבריו הס' ע' והנה כוראי רירע
 מור"ם רע"כ יש לחלק בין הוכררו מחחי' ללא
 הוכררו מתחלה כדי ליושב דבריו הרשב"א אהדרי
 אמנם ס' ל' דלהרמב"ם אינו מוכרח לחלק כזה
 חלק ס' ל' כרש"י ז' שכתב וז' ואע"ג דאי הוה
 פליג עליוהו קוד כעל כמיעוטו כי אמר אינו
 יודע הוי כמו שלא ישכ צדין ונמצא הדיון ככ'
 ודאן כג' כעינן עכ"ל

הרי

דמבואר מדבריו ראש נשאר שס כ"ד
 גומדין את הדיון וכדכתב הכ"ז ז' ל'
 וא"כ לכאורה יש לתמוה על דבריו הרשב"א שכתב
 כהיבא דבריו עשרה דאפי' א' אמר אינו יודע
 אין יכולים לגמור כט' הנוחים שאין הולכין
 כממין אחר הרוב אלא כשרבו מחוץ משאומהן
 של כולם אבל כשהמיעוט אמרו לא שאף היה
 סס אוחו הא' שמה היה מראה טעם השלך מה
 שהסכימו הרוב ויודו לו וכן אינו יודע וכו' ע"כ
 לומר דטעם זה לא שייך אלא כנשתלקא' מהס
 אבל כשאמר אינו יודע לא שייך ה"ט דהא קאי
 קמן ולא אמר מר' ומאי מיתתי ראה מהא דהנן
 כ' אומרים וכו' ריוסיפו דהקס' ה"ט משו' דכעינן
 שלשה וליבא אלא ב' וכדכתב רש"י וכדלוי כדי
 ליושב דבריו הרשב"א שכתב וה"ל אם אמר א'
 אינו יודע וכו' דלוינן אכנו לו' דקאי הרשב"א
 לשיטתיה דס' ל' בהראש"ד דאוחו שאמר אינו יודע
 כמאן דליתיה דמו ואי אחר טעמאלא שמעינן
 ליה ואין נרשין ונתינים עמו ואינו נמנה מכללם
 עוד ואין משניחין על דבריו וכלו כשתלק דמו
 וא"כ לא הוי רוב מחוץ כל דאין כעינן רוב
 מחוץ משא ומתן אבל אין נושאין ונתינים עמו
 מש"ס אין גומרים כהשעם הנוחים דהדעתא
 דעשרם וידו' אבל כהיבא דהרשב"א שהיבא ככל
 מקום דאלוינן כתר הרוב לאו כשאמר אח' אינו
 יודע משום דמעקרא לא יררו אדעתא דארכעה
 או יותר כי אם אדעתא רב"ד והא' איבא כ"ד
 וא"כ לטעמא דהרמב"ם וסברתו דס' ל' דהאומר
 אינו יודע הוי כמאן דליתיה דמו ואי אחר טעמא
 שמעינן

כד"מ דינא הכי משום לא תענה קמלן רכד"מ
ליבא משום לא תענה וכו' ומש"ה מפני הכבוד
מתחילין מן הגדול והסמ"ע ס"ל דאין מטעמא
דמפני הכבוד לקוריה כיון שאינו לא מילי דחסודות
לא הים ראוי לומר הגדול תחילה היכא שרעות
הפך מחבירו דמחוי כשקרא או לאו מטעמא
שלא ירנוש הכע"ד וכו' שאם ירנוש יהיה כאן משו'
לא תלך רכול ומעתה תו ליבא לאקשווי על
הסמ"ע דאין מטעמא שכתב אם כן היה להם
לתקן שאמר הקטן דודאין הסמ"ע מורה לטעמא
דמפני הכבוד דהא כשאומר הגדול ה"ט דאינו
מרגיש הכע"ד משום חייב או זכאי אל עמוס שהוא גדול
לאו משום חייב או זכאי אל עמוס שהוא גדול
וכך ראוי שאמר הגדול תחלה ועוד ראש ויאמר
הקטן עדיון איבא חשרא דהוא חייב והראיה
שדבר כפני הגדול ממנו הפך הראוי כאופן
דכל כוונת סמ"ע דלמא ככאן חששו לכבוד
הגדול כיון ראיבא ריעותא ביה מש"ה כ"ע שלא
ירנוש וכו' ודו"ק .

(ב) שאלו וכו' כדרך וכו' עיין בסמ"ע שהגיה
דכרי מור"ם כל"ע ולו נראה דכוונת
מור"ם כמ"ש כמו שנתבאר וכו' כפי' י"ד ס"ד
היינו שהוקשה לו כמ"ש מרן והוא לשון הרמב"ם
בסקס שאל א' וכו' רהא הרמב"ם סבורא ליה
כר"ת דרוקא אם רנו ע"י כפיה או כותבין
אכל אם בא מעלמו אפי' שאל אין כותבין וכמ"ש
הכ"י כסיומן י"ד מש"ה כתב כדרך שנתבאר לעיל
והיינו שמבואר דרוקא אם רנו ע"י כפיה או
היבא דאיבא חשרא דאין אפילו בלא כפי' כותבין
ואה"נ דשפיר מורה מור"ם דהיבא דלא שאל גס
כן אלא כתבו הפס"ד לעלמא לזכרון דכריס
ודאין שמדקדקין בו ג"כ וכותבין מדכריס וכו'
וק"ל עיין בחו' בפרק ז"ב בד"ס משום דמחוי
כשקרא וכו' ולכאורה דכריס אינו מוכני' דודאין
יש כאן אלא דלא חש לה ריש לקיש משום טעמא
דמחוי כשקרא :

וראיתי להמחש"ה שהורגש מזה וכו' דנראה
דחשה מדכריס וכו' ע"ש . ויחזר
טוב היה לו להגיש אינו חושש במקום אין כאן
דחשתי אחו' לאשמעינן טובא משום דלא נימא
דר"ל ס"ל דאין כאן לא תלך רכול אלא ודאין יש
כאן אלא לא חש ליה מטעמא דמחוי כשקר' דלפי
הנהחו לא אשמעי' החתום' מדי רהא תלמודא'
קאמר להדוא דר"א איתיליה דמר וזית ליה דמר
מש"ה כותבין מדכריס וכו' ומה באו החתום'
לחדש' דכריס דבריו פשוטים כאלו וע"ק עפ"י
הכנתו שכתב ודאין יש כאן ומוכת לה ממחני'
א"כ קשה כיון לר"י כיון לר"ל אמאי לא אמרו
כר"א שבמקום דאפשר לתקן ודאין ראוי שנתוס'
למחוי כשקרא וללא תלך וכו' ודוק לומר דלא
עלה ע"ד ר"י ור"ל תקון ר"ל לכן חללה"ד כפשו'
דמ"ש המהרש"ה והוכיח לה ממחני' אינה הוכחה
כלל דהתם ה"ק שלא ילך א' מהם ויגלה סודם
אכל אם כולם הסכימו והם גילו כה"ג שכתבו
פ' חייב ופ' זוכה ודאין ליבא משום לא תלך
רכול כזה .

שמעינן ליה ונושאין ונותנים עמו כד"כ הרמב"ם
להדוא א"כ אין לרמוזו לנשתלק והיו שפיר רוב
מתוך משא ומתן והיו רוב מתוך כל דעל כ"פ
מראה פנים לזכות ומליא טעמא ומראה פנים
לחובה ומראה טעמא ומש"ה עדיון מסתפק ואומ'
אינו יודע ואפי' הכי רבו חבירי עליו והסכימה
דעתם או לזכות או לחובה שפיר הוי רוב מתוך
כל ולא דמו כלל להשתלק מש"ה כתב מור"ם ז"ל
שכ"ל שט' מחלוקת בין הרמב"ם וכו' חרשב"א
שכ"ל דהרמב"ם לא ס"ל שהיא דהרשב"א שכתב
לעיל דאפי' אמר אחד אינו יודע אינו יכולין
לנמור אלא ריבולים לנמור שפיר חשיב להרמב"ם
רוב מתוך כלל וכדכתבנא אכל בנשתלק מורה
הרמב"ם להרשב"א וכתב סמ"ע לקמן סמוך
ונראה ולפ"ז עלו דברי הע"ש כחונן ואין כוונתו
לתקן חילוק חדש מדנפשוה אלא לאשמעינן אחא
שו' היא כוונת מור"ם ואיול ומורס לרבו כלל ע"ד
כיון .

ועל פי זה. מלאה מקום הקפידה לנוח בין
אדכרי רש"י בין אדכרי הרמב"ם ז"ל
מדאמרו כפי' דכנהדרין דמקשו לשמואל מב'
אומרים זכאי וכו' וכמו שהקשה הכ"מ כשם
הרמ"ך ותירוצו הכ"מ שם לא מקיושב דכרי רש"י
והרמב"ם אם נאמר דס"ל כרש"י ז"ל לכן כל"ע ד'
דמעקרא קושא ליתא דהתם הכי שירושא שאני
הכא ארעתא דתלתא יתבי ר"ל דהתם שאני שירדו
מעקרא לתורת כ"ד ראין כ"ד בפחות משלשה
לכתחילה אפילו לשמואל אכל אה"נ דהא הוי
ה' או יותר ואמר א' מהם אינו יודע גומרין
עפ"י הרוב כיון אם הוכררו מתחילה ג' והוקיפו
עליהם בין אם הוכררו מתחלה ה' או עשרה
כיון דאיבא כ"ד ולא ס"ל לרש"י והרמב"ם תלוק
הרשב"א לס' מור"ם ז"ל והלובא דמרין יש לתרץ
דמ"ש רש"י ואין לתתא בעינן לאו למימרא דהא
נשאר ששה גומרין כמ"ש הכ"ח אלא דקושטא
קאמר דליבא לתתא דלגמור הדיון אכל היבא
דאיבא שלשה או יש לתקן בין הוכררו מתחילה
שלשה או יותר והשתא הוי רש"י והרמב"ם והרשב"א
יחד כולם שוים וזהו דעת מרן כמ"מ וכשה"ע
ודו"ק .

סימן י"ט

(א) אחד וכו' והגדול וכו' כתב סמ"ע טעם
משום שלא ירנוש וכו' ולא נראה טעם זה
בעיני הרב חו"ע וכתיב הטעם כדי לתלוק לו
כבוד וכו' ע"ש ותמה עליו הרב קול הרמ"ז דהא
כן לא היה צריך התבא לאומרו וכו' ע"כ .
ולע"ד לר"מ דאצטריך טובא לאשמעינן הכא
למימרא דלעולם הגדול אומר וכו' אצט"ל ושלפנימי'
חבירי רבו עליו ונמלא כשהוא אומר קשך דעתו
מחוי כשקרא וכדכתב הכ"ח וזהו ס"ד דלא ויאמר
הדיון הפך דעתו קמלן דאפי' הכי הגדול אומר
מפני הכבוד ולא מחוי כשקרא וכן לקמן אצטריך
לאשמעינן דכד"ג לעכובא ויאמר הקטן תחילה
משום אסורה דלא תענה על דיב וזהו ס"ד דגס

אין לי ראייה אלא שתק וראש שתיכורו ואמר קרבו וכו' שאתה את הדין כיון שלא קתם דבריו שלא אמר אין לי לאיום ובדרכתם הלא מומר"ם ז"ל וא"כ כיון שכתב הרמב"ם ואם יש ממנו כדבריו ה"ו לא קתם ואם כן כוראיה הובא שאמר אין לי ראייה וכן אמנתה ה"ו כמי שלא אמר אין לי ראייה :

וראייתו

למכר גזולתי תמונת כדף קי"ד מה שא"ע ע"כ ותולת מדבריו ראו חשמו"ם הרמב"ם דגנא דאם אמר אין לי ראייה ואיב אח"כ הביאת דלא מקני לא שבעונן מנה דינא כתרלאת שחייבתי וכו' דהו"ל בהא ביון דינא כשלא שוחף השתא חשמו"ם אם אמר קרבו וכו' וסותר את קדוין ודברים הללו לע"ד אין להם שחר פלל דהא ביון דמלוגי דפחלוקה דאם אמר אין לי ראייה ואיב אח"כ הפיחה דמלוגי דשכ"ג ורכנן כמתני' ותלפתא ברכנן ופחלוקה אחרתא דמתני' דאמי קרבו אלפא דפ"ע לא מהני וחיונו סותר וכדפרש"י אם בן כוראין פשעאך הרמב"ם כחלוקה הא' קרבנן והאי חו לא שיהך למטעיו כחלוקה האחרונה דאם לא פתפס הו"ל חמהני וסותר קיון דזאת החלוקה פ"ע מדויים כח ואפ"ו רשכ"ג דלא מהני עריון הקושיא במקומה הלא הו"ל ל' לפרמ"ם החלוקה האחרונה דמכל שכן פקא מחרתא שנת וע"ק דנמחא אחרתא הלא גופא קיאת וכו' ועיון פרש"י וז"ל ה"כ בדברי הרמב"ם יש להקשות בכה"ג הא גופא קיאת אמתא תפל אס סתם וכו' ברפ"י ודבר קאמר ודקי איתו וכו' כרשכ"ג והפ"י קינת דמכ"ס לישאל שתקשו עליו בנמחא דחזו ואיתו וע"ק דהפ"י דש"י פ"ו כחלוקה קממתא דקיישינן שמה אוק וכו' ע"ש דמשמע תשא בעלמא ואלו בחלוקה האחרונה כהכ ודאי שקרין הם ולא תשא בעלמא והיכי כתב הרב יונתן המוסי' פחלוקה קמיתא מכתרא וקמ"ל דכ"ס פתקמיתא חיישינן והא כחלוקה כחיתתא בתב רפ"ו דרתי שדקין ולא תשא בעלמא נס דרפ"י הרב הפרישה בזה תמונתא כמת שקינש ופתב דת"ע דקאבו העור משום דלא תימא וכו' דהיכי אפשר למטעו דדן זה הליכא דת"ק דיקא קיון דחלוקה הראשונה שנכתב בעלגותא רכנן ורשכ"א וחלוקה האחרונה שנכתב כסתמא כלו מתלוקת דא"כ הו"ל לאפלוגי בתדיא רשכ"ג עלות ועוד דמנ"ה אם מטעו כח החלבת' כת"ק וכמו שפסק העור והנכון כדפתי' אמתו קאמח הרמב"ם וזל"ת פמו שגויה הסמ"ע כדברי הרמב"ם אין טהך לזה :

וראייתו

למכר בעל הנסה שכתב על דבריו הרמב"ם הו"ל כד"ה דפרי רשכ"ג אבל כפתמיתא אין הלכה כמותו ותימא וכו' דמשמע דקאז אכולהו כפי עכ"ל ע"ש ואני תמה על משמעותו וז"ל כדאז כתב סע פפרושו ואין הלכה כרשכ"ג לפי מאמר שאמר אין לי ראייה אין שומעין לו עוד אם הביא ראייה אחר כך וכו' ע"כ :

דרי

מכואר דה"ט דאין הלכה כרשכ"ג משום שאמר אין לי ראייה וכו' משמ' דכחלוקה

קמיתתא היכא שלא אמר אין לי ראייה ה"ל כמותו כאופן דמדבריו משמע איכא ממ"ס הרב בעל הסנהא איכרא מה שיש לרדק עליו כמורשו שכ' אבל כשואמר וכו' ע"כ ולא תמחא דאם אחר כך באו ממדינת תוס אז אפילו אמר בתחלה אין לי ראייה סותר וכו' וכמו שפסק כתבירו והוא מהנ"מ סע ועפ"י מ"ס הסמ"ע והכ"ח דבעינן שתרץ איתו דכוריה דזה שאמר שאין לי ראייה היינו שאינם מצויים לו אבל אין לא מתלוקת דכוריה א"ש דהכא מיידי הרמב"ם דלא תרין דכוריה אלא למ"ד דאין כמו מתלוקת דכוריה מאי איכא למימ' וכדא"ה ד"ס דכאן מיידי הרמב"ם שאמר להרוא אין לי ראייה לא כאן ולא כמקום אחר והיינו דקאמר בתחלת לשונו כיון שאמר בתחלה אין לי ראייה כשום פנים וע"י מסיים כסוף לשונו הואיל ולא אמר בתחלה אין לי ראייה פ"ל שלא אמר בתחלה אין לי ראייה כשום פנים מהני ועדיין לרוך וישוב ודו"ק .

(ב)

או קהו שטרותיו וכו' הנה הרב גדולי תרומה הפלוש על העור דאין קאמר שטרותיו וכו' ע"כ ולא ידעתי על מה חרד כל החרדה הזאת ומי גילה לו זה ור"ד דרדק בדבריו ואמר דקייא של אקיו לאפוקי של עלמא דאומא דר"י אחרתא דמלתא נקט ואדרבה מדבריו הרמב"ם דע"כ דר"י קאמר דקייא של אקיו לאו דוקא ע"ש וכן המדרכי השמיט מהנ"מ תי' אקיו וכתב דקייא של עלמא הדי ככוונה עשה זה לאשמעי' דל אקיו לאו דוקא דאולגן כתי טעמא שוכל לטעין שלא היו מצויים אלא וזה שייך גם כשטרות שלו ודו"ק .

(ג)

ודנקא כגדול וכו' עינן מ"ס הכ"ח כשם קמרדכו ולכאורה דבריו תמוהים דהתם כמרדפי מכואר דלא היעירו ר"א דוקא שהיו השטרות בידו אבל אינם יודעים אם ירע בהם ועוד שאם העיניו שידע פהא ח"כ מה מקום לספק המדרכי דפשיטא דדון גדול יש לו שוב ראייתו שנס מו"ס העתוק כן כלאין הכ"ח ופתי' הסמ"ע שפ דידע בהם דקאמן היינו ר"ל מסתמא ידע ולא שהעירו סך אבל קשה דמור"ם הביא זה מהמדרכי והמדרכי ספוקי מספקא ליה כדוכ"מ קולא לתפצ' דמספקא דממונא לקולא וכמו שכן פתב מהריק"ו כגורש פ"ט פקומו והיכי כ' מור"ם היך זה בפשיטות דמשמע אפילו להוסיף ממון והא מתקום כהא מאלא להפך ואפ"י דזו היא כוונת הכ"ח ב"מ ש"פ בהנחת ס"מ וכו' וקבוצהו לדחות דפרי מנר"ם מפח הפני המדרכי שמסתפק ואולי חס"ל למור"ם דא"כ דפתחלה נסתפק המדרכי מ'תכשויים ואני דכתו בעלמא לפני מור"ם וקובלה היינו ח"ל שרין דדון גדול יש לו מאחז שהיה בפסוקו מסתמא ידע ודוקא ועור דפרי מהריק"ו מצינו שהמדרכי מסופק ומצ"ל למוד"ם לפשוט ומוה למד . מהריק"ו כסוף שורש פ"ט דיבולום היוורשים וכו' ע"כ וככתב עליו הרב משנה למלך כאן בה"ס וכשלפאת מלוא דלא דמו וכו' וידעו הוטב ע"כ ולע"ד דאין זה הכרח דא"כ דפטריוו חכתי ויבולגן לטעין דהא דפטריוו מו"ל דלא

אחרי המצוי' ר' ראש זו היא כוונת הסמ"ג אינה
השנה והוא דק' לפי להנאונים כמ"ש הרשב"א
כתי' לנטין כפר' מו שאקו כד"ה וכוונת' וכו'
ור"ל זרכ"י סברו כרשב"ג וכו' עובדא כוונתה
ומעשה רב עכ"ל .

דא קמן דאע"ג רד"י ור"ל הלכה כר"י הכא
שאני רהלכה כר"ל דר"ג דהוא כהרא
כוונתה ס"ל וק"ל כר"ג כדכינו ואם כן שפיר
פסקו הגאונים כאן כר"ל הפך ר"י ועיין בתשו'
מהר"י קארו כהא"ע כהלכות קדושין ס"מ"ג נ'
שכתב שם בפשוטות קי"ל כר"ל וזממה על הר"ן
שפסק כר"י ועפ"ז מיושב שפיר מה שהקשה
הרב כעל נחפה בכסף ח"ל סימן כ"ט על הר"ן
ז"ל שהכח הירוש' הוא בקדושין וכתב קי"ל כר"י
דאין טענת אונס בקדושין וכו' ובפרק כל הנט
דלענין קדושין תשיל תמיה דבעל העטור אם
יש טענת אונס בקדושין או לאו ראיך לא זכר
הירוש' הזה שהכח הוא ז"ל וכתב קי"ל כר"י
עכ"ל דה"ג דרעת הר"ן עלמו הוא רהלכה
כר"י אבל לא מני למשפט ספיקו של בעל
העטור מהירוש' הזה דאפ"י רסכורא ליה להעטור
דהלכה כר"ל דיש טענת אונס ובסכרת הגאונים
שכתבו ובראי דלענין דינא הוא דנחלקו ר"י
ור"ל דאע"ג ראיך דינא כר"ל דיש טענת אונס
עכ"ז מהפסקא ליה לבעל העטור כמו שנסתפק
בספר אסיפת זקנים למסכת כתובות ב"דף י"א
ע"כ כ"ה וכתוב בשטת מכעיל ליה לר' וכו'
או לא תקינו עש"כ וזהו ג"כ ספיקו של בעל
העטור וא"כ אין יכול לפשוט ספיקו מהירוש'
הזה דהירושלמי הוא מדינא הוא דפליגי אבל
בחקנה לא איירי נס כס' קמ"ר כפי"א מהלכות
מכירה תמה על בעל העטור מהירושלמי הזה
ולק"מ כלל .

איברא דעקר דכרו הסמ"ע והפריש' שכנה
היודר כירוש' דלא נחלקו אלא בהא
עבור האונס אבל בשעת האונס כ"ע מרזי דיש
טענת אונס לעד' דיוסר זה רעוע דרואי מאן
דס"ל כירוש' אין טענת אונס בקדושין ובנדרושין
הוא אפילו על שעת האונס ולא עבר האונס
כמבואר כל זה בפוסקים שאמרו מהירוש' הזה
דאין טענת אונס בקדושין ואע"ג שאננס הוי
כמו שלא באננס נס א"א לומר דס"ל להסמ"ג
דלר"י יש טענת אונס וכמ"ש הרב ברינו יוכפ
ע"ש דמלבד רזה הפך כל הפוס' רכולס הכינו
דלר"י אין טענת אונס נס הכ"י כהא"ע כ"י
סימן ל"א כתב על דכרו הטור דאם לא תקיים
התנאי אינה מקודשת שכתב הרשב"א אפי' באננס
ולא קיים התנאי לא הוי קדושין וכו' וכן פסק
כתשובותיו כסומן ג' וקיים וכתב וכ"כ הרא"ה
וכו' ע"ש וכ"ש להר"ן דאית ליה דאין טוענין
טענת אונס בקדושין וכו' עכ"ל ואם כן היכי
כתב כאן ככ"י וככ"מ על דכרו הרמב"ם דכרו
הסמ"ג דס"ל דלר"י יש טענת אונס וקי"ל כוונתה
הפך מ"ש כהא"ע ובתשובה דאודרבה לר"י אין
טענת אונס וא"כ הדרס קושיית הש"ך לדוכתה
אשר ע"כ נלע"ד לפי תומר הנושא והוא עפ"י
מ"ש

יש לנו ברור בפשוטות שהיה חייב ראובן לשמעון
אכינו כשער ועל הספק הוא דפטורנוהו אבל
אלו נדע כדבר שיש שטר שעבור לא היינו מחלים
ודמיה ממש להיה שהכח משם המררכי רהיבא
שכבור שאין עליו ערים ומחל ואחר כך מלא
ערים דהוי מחילה וירע שחייב לו ומירדע רחויב
דמחל לו ע"כ שהיה וירע שחייב לו ומירדע רחויב
לו הכל ירע וירע ותקד היטב וירדע שחייב לו
בעדים אלא שאינם עתה תחת ידו ואפ"ה מחל
לו ועוד דקמך מהירוק' כזה אמ"ש אחר כך
כשם המררכי רהיבא דהשטר כרשותו דמסתמא
ירע כמלו דאכחיה ואפ"ה נסתפק המררכי ולא
כתב בפשוטות דכיון דהשטר כרשותו בוראוי ירע
ז"ל למהירוק' דככלל ספק המררכי ג"כ כדון
דיריה רעשו לו פטור ואפי' הכי אפשר דכולון
לטעון רלא ירעו כשעבור ראובן וכדאי רלא
נעלם מעיני מהירוק' דלא דמי כ"כ דנוונה הויה
דר"ג והיני שקים אם היה השטר בידם איבא
לספיקו רככה"ג לא אמרינן רקטן לא ירע כיון
שהשטר כרשותו וממלא ג"כ כדון דר"י שחמלו
השעבור איבא לאסתפיקו ואמרינן דמסתמא ירעו
כמלו דאכחיה וכו' היכי דהשטר כרשותו נסתפק
המררכי ה"ג כדון מהירוק' איבא לאסתפיקו
אבל לומר בפשוטות דרואי וירעו וכמה שכתב
הלכ' משנה למלך הא ורואי ליתא ובדכתובתא
ור"ק :

סימן כ"א

(א) כתב הרמב"ם וכו' והנה הסמ"ג הורה
דין זה מהנאונים וכ"כ בכ"י ובכ"מ ע"ש
והנאון ש"ך והרב בני יעקב ב"ד ק"ט כתבו
דנמ' ערוכה כדריש ע"ש וקשה לי טובא ע"ז
דאם דין הרמב"ם מההוא דנדרים הא כבר פסק
הרמב"ם להדיא ההוא כדריש פי"א מה' מכירה
הלכה ר"ג ור' ולמה חור ופסקה כאן כהלכות
סנהדרין ולא די ששעה מציאות אחרת נס על
הטור קשה דלמה כתב דין זה מהרמב"ם כיון שהוא
גמרא ערוכה כדריש ואיהו גופיה ג"כ פסקה
כסומן כ"ה אלא ורואי דמוכרחים אנו לומר דאין
זין זה יולא מההוא נדרים והוא כמ"ש הסמ"ע
ז"ל דהא רכתב הרמב"ם והטור הרי זה פטור
מקנין זה פי' והו"ל כאלו לא קנה מעולם ואפי'
עבר ממנו האונס ולא בא מיר כשורפה וכו'
וישבע וכו' ע"ש . ודאיתו מההוא דירושלמי
שנחלקו ר"י ור"ל דאין בשעת האונס מ"ט דר"ל
אלא ורואי דאירי בעבר האונס ואם כן מההוא
דנדרים לוכא דאיה מניה אפילו היבא דעבר
האונס דיש לרשות דאירי בשעת האונס ואלו
היה מדקדק הש"ך כדכרי הסמ"ע לא היה
טובת דדין זה מההוא דנדרים ומקשה על הסמ"ג
ז"ל :

איברא מה שהקשה הכ"ח דארכ' מהירוק'
מוכח להפך וכו' ומתוך זה הנה
כדכרי הסמ"ג במקום וכן מלת אכן וכו' וטעמו
להשיג על היראת הגאונים וכו' ע"ש ואני אומר

כאמר פ' זכאי אפי' הו' נמ"ד ולרכנן אינו יכול לחזור בו והו' לא זו קאפי דכרישא קמל"ן דאפי' כפ' זכאי לר"מ יכול לחזור בו דהא רבא שאמר באתן מחלוקת היונו באחד נמ"ד וכמו שאמר רבא נופיה להדיא אלא ודאי כמו שכתב הרב כ"ש דרור לוי וכו' וכשכע עדיפא מפלוני זכאי כיון דעשה מעשה וכשכע דדמיא להוויא ממון ע"ש.

אמנם יש להביא ראיה לדברי הכ"ז והכ"ז דהוויא ממון דנקט הרמב"ם לאו דוקא הוא מדאמרינן בנמ"ד שם אמר רב מחלוקת באזן לך אבל במחול לך ד"ה אינו יכול לחזור בו והיינו באחד נמ"ד וכמו שאמר רבא נופיה לקמן וכדאפי' דה"ט דבמחול לך אפי' ר"מ מודה משום דכמה זכה זה שכירו כיון שזלא זכאי ובאתן ה"ט דפלוני ר"מ הואיל והממון כידו און בו כח לתובע להוויא ממון אלא כדיוניס כשזיס וכדפרש"י וחר"ן ו"ל ואם איתא דנמ"ד היינו שהוויא ממון א"כ מ"ט דר"מ דיוכל לחזור בו כי היכי דבמחול לך זכה כמה שכירו ה"כ באתן זכה כמה שכירו כיון שכבר נתן הממון איך ויכל לחזור ונס כדרכי יאודי שאמר מחלוקת במחול לך דכזה אמרו רבנן שזכאי יכול לחזור בו אבל באתן אפי' רבנן נמי אמרו ויכל לחזור ואי בכבר נתן למה ויכל לחזור מכיון שכבר יצא זכאי חכירו שכל הממון לידו וכדפרש"י עלה במחול לך דטעמא דרכנן דוכה זה כמה שכירו ה"כ באתן זכה זה כמה שנטל אלא ודאי דמכיליה סגינא מוכח דנמ"ד לאו היינו שהוויא ממון אלא אמר פ' זכאי או לא תנלו אבל עדיין לא הוויא ממון ועוד ראיה מת"ש הרמב"ם נופיה כפי' הוויא ממון ונמ"ד הוא לאחר שיקבלו העדות ויאמרו איש פ' זכאי וכו' ע"ש.

וא"כ כיו' שלא יהיו דבריו סותרין זא' הוויא ממון דנקט כחכורו לאו דוקא כמ"ש הכ"ז והכ"ז ומה שזרחק מהריב"ל כח"ג סימן ל"ב שכעדות דוקא הוא דקאמר הרמב"ם דהו' נמ"ד דאיש פ' זכאי מאחר דעביד דתקוידא דקבל העדות וא"כ פסק את הדיון אבל לענין דינא לא עביד אלא חדא דפסק את הדיון ולכך זריק הליעבור נמי שזלא ממון ליתא דכיון דעקר המשנה בדיון וס"ה לעדות היכי שכיף הרמב"ם לנמ"ד דדיון ומפרש לנמ"ד דעדות אלא ודאי דהרמב"ם ה"ק דנמ"ד דדיון הפסול הוא כשקבל העדות אפי' מכשר ופס' הדיון ואמר פ' זכאי וכו' והויתר נראה דתקוידא קאמר הרמב"ם דנמ"ד דעדות הפסול הוא לאחר שקבל הפסול ומ"ש ויאמר פ' זכאי היינו לנמ"ד דדיון הפסול וזהו מדוקדק אומר ויאמר איש פ' אתה זכאי לתלוקת הדיון וכמו שסיים בלשונו עדות וכו' או דין איש פ' זכאי וכו' הרי דכתרתי קא פסקו עדות דדיון.

ומהתימא על הרב"ז שכתב בח"ג כסו' קאפ"ה שריב הפוסקי' הסכימו ומכללם הרמב"ם שכל עור שלא הוויא ממון יכולים לחזור בהם ואפילו אמר לא חן לוויכולין לחזור עכ"ל דאדרכה נהפוך הוא דרוב הפוסקי' הסכימו דלא כענין שזוויא הממון אלא למר' כפ'.

מ"ש הר"ן כנדריים על הא דאמרינן אי לא איתנא וכו' דהאי נגרא וכו' ע"ש.
הא קמן דהכ"ד הכריחוהו כזה משום שלא ישמעוהו עשה הנאי זה א"כ כודאי יש לנו לומר' שלא עשה תנאיזה שיבא אפי' אירעו אונס דרדאודע' שזאנא לא עשה תנאיזה שיתפס זכיותו מש"ה אאמרינן והוא דלא איתנן כיון דעקר החיוב לא היה רוצה בו אבל כדיון הרמב"ם שכתביב שבעה ואינו רוצה לישבע עכשיו הדברי' מוכיחין דחכירי'ם לו עמו מדנשמט ואינו רוצה לישבע ואפשר דאפילו בא אינו רוצה לישבע ומש"ה כיון דרוצה להשמט מהשבעה וכה מעצמו וחיוב את עצמו שאם לא בא יורע שיטול הלה כל מה שטוען בלא שבעה אפשר דעיקרו היה דאפי' אם נהנס ולא בא שטול תכירו בלא שבעה מש"ה לא הורו על דין זה דהרמב"ם מההוא דנדריים דמההוא יש לרחוק כדכתוב' מש"ה בא הרמב"ם וחרש באן דאפי' ככה"ג אמרינן דאם נהנס נתבעל החנאי והרי הוא כמו שכל וקייס תנאו מש"ה הורה הסמ"ג ע"ו מההוא שהורו הגאונים לאשמעי' האי חדשא דלא איתמר בנמ' ומה שהביא מהירושלמי הוא להקשות על דברי הגאונים והרמב"ם וכיכתב"ה ע"ש שאינה קושיא כלל לע"ד דדוקא בקדשין אר"י און טענת אונס אבל בממון יש טענת אונס כמ"ש הר"ן בפרק כל הנטע וז"ל מדאטרידן וכו' עש"כ.
וכן כתבו חר"י הוכחו דכריהם כס' אסיפת זקנים דיו"כ וז"ל דדוקא בנעוין וכו' אבל כדכר ממון עש"כ ור"ק :

סימן כ"ב

(א) מיו וכו' הקשה הרב בני שמואל דאין אפשר לומר דבמחול לך יכול לחזור וקרי קו"ל דמחילה אינה זריבה קנין עכ"ל. ולע"ד דלכ"מ רבשלמה אם אמר ליה נאמן עלי אבא ואם יוכרך מחול לך ונגמר הדיון ויזכור ודאי שאינו יכול לחזור בו דוכה זה כמה שכירו ומחי' אינה זריבה קנין אבל קנדס נמ"ד ודאי שיוכל לחזור בו דהא א"ל אם יוכרך מחול לך וסלק אותס קודם שזכורו דהא כידו לסלק קודם נמ"ד והו' כמו דלא זיכורו ולא קבלס מעולם והרי הוא כמו שהתנה כפי' דאם יוכרך ויגמר הדיון או מחול לך אבל כל עוד שלא נגמרו ויכרך אינו מחול לך והרי דהר מקבלתס קודם שזכורו ולא מחול דדוקא היבא שמחל אינה זריבה קנין אבל היבא שאמר שלעתידי אני רוצה למחול דיוכל לחזור בו וזה נס כן שאמר נאמן עלי אבא לא מתל עתה ור"ק :

(ב) לשון הרמב"ם וכו' וכתב כ"י נראה וכו' וכנ"ו וכו' עכ"ל ולע"ד קשה דאם איתא היבא שנגמר הדיון כאיש פ' זכאי עדיף מדור לוי וכו' א"כ מאי מקאי כפ"כ על הא דמשני לא באותס הנהכעיס ונוטלין דהוה ליה באתן לך והא תנא ליה רישא דרישא איירי בנמ"ד דאיש פ' זכאי וכו' וקמ"ן סיפא דאפילו בנמ"ד כה"ג דראינו טז

בפ' אחו וכאז - ולמר עד שאמר לא תן לו וכמו שהכחיש הש"ך בסיומו זה ע"ש וכת' הרמב"ם והסמ"ג נמשך אחריו דבעי שויזיא ממון ומס גס דהכי כתב דאפילו הרמב"ם לאו דוקא נקט הו"א ממון ומ"ש הלכ"מ דהרמב"ם דנקט הו"א מהירוש' וכו' ואין ס' וכו' ע"כ ע"ש לע"ד דאין ס' בזה דרואי ש"ס רידן לא ס"ל בזה כהירוש' דבזון דכשנים ושלשה מקומות פו' כנמר' דהיכי דמי גמ"ד פ' אהה וכאז וכו' או לא תן לו והכא קאמר בסתם גמ"ד ואס אוקא דגמ"ד דהכא הוא אינו כגמ"ד האמר במקום אחר א"כ הו"ל לתלמודא לפרש הכא כהדוא ולומר היכי דמי גמ"ד וכמו שאמרנו בסנהדרין ע"ש וכב"ק אלא ודאי משום דס"ל לתלמודא דגמ"ד דהכא כמו גמ"ד האמר במקום ומש"ה קאמר בסתם גמ"ד ולא פירש משום שמתוך על מהשפי' במקום אחר וכדכתי' באופן דאנו אין לנו כי אס דעת מרן ו"ל דגמ"ד היינו פ' אהה וכאז וכו' אמנם לענין עדות לא פורש לדעת מרן אי בעי נ"כ לאחר שיקבלו עדות הפסול שאמרו פ' וכאז וכו' או לא תן לו או סני בקבלת העדות ונראה כיון דפלוגתא דרבנן דהריב"ש ודעמיה ס"ל דקבלת עדות הוי כגמ"ד והג"ו ודעמיה ס"ל דלא הוי גמ"ד בקבלת העדות הולכך באתן לך ויכל המוחזק לומר קי"ל כהכ"ו ודעמיה וכמחול לך ויכל המוחזק לומר קי"ל כהריב"ש ודעמיה וכמ"ש הכ"ח לוישב תשובת מהר"ם דסתריא הדרו ע"ש ודוק וראיתי להרדכ"ו החדשות ח"כ שכתב דהוי גמ"ד אחר קבלת העדות כהריב"ש ע"ש ותמה אני עליו דהרמב"ם ס"ל דלא הוי גמ"ד בקבלת העדות דלא כמהר"ם ו"ל שהכחיש ואתריה דמהרמב"ם איך פסק דלא כותיה ועוד שהוא בעלמו כח"ג סימן כתב להדוא דרוכ הפוסקים הסכימו ומכלל הרמב"ם דלא הוי גמ"ד אפילו בלא תן לו אלא דוקא כנגמר הדון והטו"א ממון ונמלה שדבריו סותרים וכדואז לריב"ש אנו לומר שחור בו ממ"ש כח"כ ודו"ק.

(ג) והא דמהני וכו' כתב ב"ד רבן נר' שהוא דעת הרי"ף וכו' וכתב עליו הרב כנה"ג אין זה הכרח וכו' עש"כ ודבריו אינם מוכינים דכיון דאפי' לרש"י ודכתרו לריעותא מודו רבנן דיכול לחזור בו כס' התוס' א"כ שפיר כתב מרן שכן נראה דעת הרי"ף כהתוס' דלרבנן בכתרו לריעותא מודו דיכול לחזור בו ומ"ש דגס רש"י מורה בזה ואי כוונתו להשיג דאין כתב דהרי"ף כהתו' ואפי' כפרש"י אחר מאי נ"כ כוס כיון דלכולהו הדיון שיה דלרבנן בכתרו לריעותא חזור ואס כוונתו לומר דאין הכרח דהרי"ף כהתוס' דאפשר דס' ליה לרש"י ו"ל דלרבנן אף בכתרו לריעותא אינו חזור וס"ל שהוא דרב דמי אדר"מ אחרת ומר"מ נשמע לרבנן דאפי' בכתרו לריעותא אינו יכול לחזור וא"כ אף שהכחיש הרי"ף שהוא דרב דמי לאו למורא דרב דמי אליבא דרבנן אחרת דהה"ד דס' ליה להרי"ף דאדר"מ אחרת ומ"מ הביאו בגמ' טובא לרבנן לאשמעינן דאפי' בכתרו לריעותא אינו חזור וא"כ אינו

הכרח שהרי"ף ס"ל כהתו' דכתרו לריעותא ויכול לחזור ושוב א"כ כתב הרב כנה"ג ואף לפרש"י גם כן אינו מן ההכרח שס"ל דכתרו לריעותא אינו חזור וכוונתו להקשות תרי קושיו חדא אף אס בניח דרש"י ס"ל דלרבנן בכתרו לריעותא דאינו חזור אינו הכרח שהרי"ף לא ס"ל הכי ועוד דגס מה שהבינו מדבריו רש"י בכתרו לריעותא לרבנן אינו יכול לחזור אינו הכרח דאפשר דיש מור"מ בזה דלרבנן מודו בזה דלרבנן מודו לר"מ בכתרו לריעותא ואס זו היא כוונתו לק"מ דהא לרש"י כפי מה שמוכח ממנו דלרבנן אף בכתרו לריעותא אינו יכול לחזור ורב דמי אתי לאשמעי' דלר"מ דאפי' בכתרו לריעותא חזור דלא נימא דלר"מ דחזור אינו בכתרו לריעותא ורבנן פליגי עליה כזה אבל כחדא לריעותא אינו חזור קמ"ל רב דמי דלר"מ דאפילו בכתרו לריעותא חזור ורבנן ורבנן פליגי בכתרו אס כן קשה על הרי"ף אי ס"ל כרש"י למה הביא הרי"ף דרב דמי כלל כיון דכלל רב דמי הוא ס"ד דמחלוקתיהו בכתרו לריעותא וס"ל לרבנן דאינו יכול לחזור וכו' רב דמי וחדש דלר"מ דאפי' בכתרו לריעותא חזור ולרבנן אפילו בכתרו אינו יכול לחזור וזהו שכת' הב"י דלא היה דרוך לכתבה הרי"ף וממילא שמעי' דלרבנן אפילו בכתרו אינו חזור ומתהבוא להחיל דרב דמי ש"מ דס"ל כהתו' דרב דמי אליבא דרבנן אתי לאשמעינן ואי לאו רב דמי הו"א דלרבנן אפילו בכתרו לריעותא אינו יכול לחזור קמ"ל רב דמי דל"ס אלא בחדא לריעותא אבל בכתרו מודו ליה לר"מ דיכול לחזור גס קושיא סניה ל"ק כלל דודאי מוכרח דס"ל לרש"י דלרבנן אינו יכול לחזור מננו כל גאוני עולם דא"כ למא אנטרוך רש"י לפרש דאפילו בחדא לריעותא קאמר ר"מ ולישחוק ולא לפרש כלל ומאי אהא רש"י ולאשמעי' בזה דהא כיון אס גפרש קאזי אדבריו רבנן וכיון אס גפרש דקאזי אדר"מ הדיון שוק דלרבנן בכתרו לריעותא אינו יכול לחזור אלא ודאי לרש"י ודלרבנן אף בכתרו לריעותא אינו יכול לחזור ועוד כיון דלר"מ ה"ק דאפילו בחדא לריעותא חזור איך קאמר התנא בסתם וכו' אינו יכול לחזור הו"ל וכו' א"כ כמד"א כשקבלו לקרוב בשנים אבל אס קבלו ב' אינו יכול לחזור בו בדרך התנא בכ"מ וגם רב"י אפרים העיר על רב"י הרי"ף שס"ל כהתו' ואיהו כחלק עליו וס"ל כרש"י ו"ל :

ומעתה מלאה הקפידא מקום לניח על מרן כש"ע שפסק כהרמב"ם והניח הרי"ף והרא"ש והתוס' והמרדכי וזה הפך כללו שכתב בהקדמתו שבמקום שנים מסכימין לדעת א' נקטו' כותייהו אס לא במקלח מקומות שלל חכמי ישראל או רובם חולקין עליהם והכא אדרבה רוב הפוסקים כהרי"ף והרא"ש וכמ"ש מור"ם כהנהגה ואף שהש"ך כתב דספיקא דינא דהרמב"ן והר"ן כרש"י והרמב"ם ס"ל מ"מ רוב הפוסקים אינם חלוקים עם הרי"ף והרא"ש בזה וכפרט דהתו' כותייהו קיימו ואף ע"ג שכתב הכין וכ"ן דעת הרי"ף משמע דאינו מבורר להדיא ע"מ מוכרח

מוכרת הדבר ומכואר רמי ואלו דלא כת' מרן
 האי כללא כה"ג דהרמב"ן ותר"ן חלוקים עליהם
 דלא האי הוי כללא אלא להחזיק אבל לא להוטרף
 ממון נגד הרמב"ן ותר"ן ויעדין ז"ע.

וראיתי להחזיק בפ"ג רכ"ג כד"ה ואמר
 רב רימיו וכו' ע"כ ולכאור' נראה
 מדבריהם שהם מפרשים כפרש"י דרב רימיו אתי
 לאשמעינן דלר"מ אפי' כחדא לריעותא ויכל לחזור
 וא"כ רכריהם קותרים וא"ל רלקמן דף כ"ד הכואר
 רכרי רש"י ורחו אחוה ע"ש ויש ליישב כפשו'
 רמ"ש הכא ומש"ה מיותו מלתיה דרב רימיו וכו'
 לאו למימרא רב רימיו גופיה אתי לאשמעינן
 דר"מ אפילו חדא לריעותא ס"ל רחזור רש"י
 רב רימיו אתי לאשמעינן לרכנן דחדא לריעותא
 הוא דפלוני אלא ממולא שמעינן ג"כ דלר"מ
 ראפי' כחדא לריעותא חזור מש"ה הכי הכא סא
 רב רימיו כרו שגדע ממולא דלר"מ חזור כחדא
 לריעותא אבל אה"נ עיקר רב רימיו גופיה אתי
 לאשמעינן אלוכא רכנן וכדכתבו בדבור דלקמן
 והנה הנאון מהר"א הקשה על רכריהם ריבוי
 הוה ס"ד וכו' ויש ליישב וכו' ע"כ ולע"ד דתי'
 זה הוא רוחק עטום ומפורסם דוראי כן הוא המרה
 ככל התלמוד רינחא ליה לאקשווי מרישא אף
 שיכול להקשות מסיפא אמנם זהו רוחק כשמיותו
 הרושא כלחור ולא מיותו סיפא כלל או מביא
 מהרישא ומה ראחמר עלה כרו להקשות ממנה
 אבל הכא הביא תלמודא הסיפא דשגדע רועיבקר
 וכחד ככא כשנית ולא ככ' ככות א"כ ל"ל לאתווי
 סא דרב רימיו כלל והא כיון רחזכור כלשונו נס
 שלש רועיבקר א"כ ממולא שמעינן דנש הרישא

כן ואלו יכתוב התנא הא דנ' רועי בקר ככא
 כפ"ע וש מקום קפת ליכרו הרב ז"ל וע"ק
 רהניחא לרכרו התוס' אבל לרכרו רש"י לקמן
 שכא רב רימיו לאשמעינן דר"מ דאפילו כחדא
 לריעותא חזור ולרכנן אפי' כחדא חזרו
 א"כ מזו קמ"ן רב רימיו דלר"מ חזור אפי' כחדא
 לריעותא מתני' הוא דקתני שלש רועיה בקר
 ליוכא אלא חדא לריעותא כדכתב הוא ז"ל אלא
 מוכרחים אנו לומר כמו שפי' הר"ן בחו' דהו"א
 דשלש רועי בקר הוו תרתו לריעותא כיון שהיא
 מקבל כשלש פסוליס כוא"כ כנ' מעלות רמי
 דמי מש"ה חזטרוך רב רימיו לאשמעינן דאפילו
 כחדא ויכל לחזור וא"כ ממולא ג"כ אולא קושיחו
 רמ"י רועי בקר לוכא ראינן חדא לריעותא ס"ל
 לר"מ רחזור דהו"א רהו תרי לריעותא וכדכתב
 הר"ן ז"ל והתוספות שכתבו לקמן דכתרתו
 מודו רכנן היינו אחר ראחמר הוה דרב רימיו
 רהו גופיה אתי לאשמעינן רב רימיו דכתרתו
 מודו רכנן וא"כ ע"כ דנ' רועי בקר לא הוי כו
 אס חדא ראש הוו תרתו לא הוו רכנן פלוני כהו
 וראיתו להמררכי שכתב וז"ל ונראה להרב וכו'
 ע"כ . וכתב עליו הרב בני שמואל וז"ל וקס'
 טיבא וכו' ע"כ ולע"ד יראה דלק"מ ושפיר
 הוכיח ממאתי דכשלמא אס קבל עליו איוה ריין
 וכדר איתוואח"כ נודע לו שהו קרוב ודאי קבלה
 בעשות הוא וחזור אבל הכא שקבל העד כשר

כשנים אע"ג שאמרה תורה לא יקום וכו' אפי'
 זה קבלו משום דקו"ל כנויים ראינו משקר וחאכב
 כעיקרו ככ' או הפקיר ממנו או מחל כנגד עד
 זה ויהו מה שהיה וא"כ אפילו יהוה קרוב ג"כ
 אינו יכול לחזור בו רחא מכיון שקבל עד אחר
 הפך התורה שפסקה ע"א א"כ קרוב נמו שהוה
 פסול מן התורה ג"כ כודאי רעתו נמו אף אס
 יהוה קרוב הוא מקבלו דוח הפך התורה וזו הפך
 התורה דמ"ל חדא לריעותא ומ"ל תרו לריעותא
 כיון רכבר גולה רעתו שאינו קפיר כמה שפסקה
 התורה אס איתא חדא לריעותא ותרתו לריעותא
 שוים כשיעוריהם אלא ודאי דכתרתו לריעותא
 כשלמא אפי' הוכא דקבול כפ"י ויכל לחזור בו
 וא"כ ממולא ה"נ אס קבל ע"א כשנים רהווי חדא
 לריעותא אס הוה העד הוה קרוב הוה קבלה
 כטעות וחזור ריכול לטעון חדא לריעותא קבלתי
 ולא תרתו לריעותא זהו כוונת המררכי והוכחתו
 לע"ד ושפיר וכו' :

עוד

כתב המררכי שם וז"ל תניא פתוספתא
 וכו' על עסק ראובן וכו' פליג אפסן
 דריש פרקין וכו' עכ"ל ע"כ ורכיו אינש מוכנס
 כמ"ש זכ"ל וכו' דהרבך פשוט ונראה לעין כל
 דפסקי מהר"ם ספרי אהררי ומאי נ"ל דקאמר
 ועור מאי דקאמר דפסן זה פליג וכו' הול"ל
 שדכרי מהר"ם ספרי אינש וכו' ועור הקשה הרב
 בני שמואל דמאי ריש פרקין דקאמר והא לאו
 ריש פרקין וכו' ע"ש . ועיין ככ"ח מה שיזכ
 להני שני פסוקים דמהר"ם עוד כתב סכ"ח
 דההיא תשוב' דנאמנת עליו אשחך וכו' היא
 לראב"ן ע"ש .

ועל

פי רכריס הללו נתיישבה תמיהתנו מעל
 המררכי כמה שאמר ונראה לי וכו'
 והיינו דכא המררכי לאשמעינן דלא נימא כמ"ש
 הב"ח מש"ה קאמר זכ"ל וכו' משום דסבירא ליה
 להמררכי דמסתמא מהר"ם קאי אמתניתין דירן
 דנאמן עליו וכו' ומפרשה דה"ה לעדות וכדכתב
 הרמב"ם וכל המפרשים וקאמר דנמ"ד רעדוהאס
 קבלו עדותן ומתני' איירי באתן לך וכהא הוא
 רפלוני אבל כמחול לך אינו חזור ומ"ש פליג
 הוה פסקא וכו' משום דמהר"ם כשש ראב"ן
 קאמר לה אכרא רעדיון קשה מה שפתי' ריש
 פרקין .

האמנם

אכתו איכא למירק ארכרו מהר"ם
 כמ"ש ועור כשלונתא וכו' ע"ש
 הנה מכואר מדכרו דס' ליה כהר"ף ורעמוה
 דכתרתו לריעותא מודו רכנן וא"כ הכא ככ"ד
 אפי' יהוה עס האשה עד א' כשר אכתו איכא
 תרתו לריעותא ראשה פסולה לעדות כלא"ס ונס
 היא אשת תכירו דהוה קרוב זכ"ל כפשוטא
 דס"ל להר"ם רכבה"ג לא חשבו תרתו לריעותא
 דמשום דהוה קרוב לא חוי אלא ריש בו איסור
 מוסיק דהוה אשה דלא חויא לעלתא נמו ולוה
 אינו זיךך אלא קבלה אחת שמקבלו כאלו הוא
 כשר אבל כקדוב ריקלו כתיב דבעו כ' קבלת
 אחת להכשיר קרוב והשנית לקבלו ככ' ולהני
 הוו תרתו ולא מהני אבל קשה דמררכי דכ"ס
 כפ'

כס' יש נוחלין נדאס' דאפי' ככה"ג דלא כעני
אלא קבלה אחת כיון דאית ביה תרתוי לריעותא
לא מהני קבלה והוא ממ"ש שם על מתני' דאמן
עלי אבא וכו' ורועה לאן לא נקט משום דהטעם
וכו' עש"כ.

הרי מוכח מדרכיו דרועה לאן דלא מהני
קבלה משום דאית כהו תרתוי לריעותא
חדא דלא נמירו ועוד איסור נוסף מפני שהם
רשעים אפי"ג דלא כעו אלא קבלה אחת ודוחק
לומר דפליגי מהר"ם ורשב"ם כזה דאין מפרש
מהר"ם תדוש בזה ולא יזכיר דכרי רשב"ם שהם
נגרו הילכך נלע"ד דגם רשב"ם מודה להר"מ
דהיבא דקבל ועליו רועה לאן ונגמר הדין אינו
יכול לחזור אלא דס"ל דאסור ובתחילה לקבל
עליו דיון רשע, אפי"ג דכקי כדיון משום דחוקתו
מטה הדין ולוקח שוחד ורומה למי שמקבל עליו
לדון לפני גוים דאם נגמר הדין אינו יכול לחזור
כו אכל לבתחי' אסור ליתן לפניו וברכת מור"ם
כהנחה לקמן בסיומן זה והיינו דקאמר רשב"ם
דרועה. לאן לא נקט משום שהם רשעים וחסירי
להטות אח הדין ואין לקבל דיונים כאלו לבתחי'
ומשום דאין לקבלם לבתחי' מש"ה לא נקטם התנא
משום דאין דרך לקבלם ולא אכפל תנא לאשמעי'
דכותא בהם והיא גופא קמ"ל הנהא דאסור
לקבל רועה לאן אכל רועה בקר ס"ל לרשב"ם
דהם כשרים לעדות ולא פסילו אלא משום דלא
במירו וכתו לעלמא דמו וכמה שכת' הר"ן כחי'
כסנהדיון כדיוס ז"כ על הא דקאמר אכל אבא
וכו' וא"ת וכו' עש"כ.

הרי דהר"ן אולן כשנות רשב"ם ז"ל ועולם
מודה רשב"ם דהיבא דעבר וקבל רועה
לאן ונגמר הדין אינו יכול לחזור וכדקי"ל כרכנן
דר"מ ועפ"י זה יש לפשוט כפשיטות מה שנסתפק
הרב כרכי יוסף בסיומן זה לדעת התו' ודעמייהו
דאם קבל קרוב והוא פסול ג"כ אי חשיב תרתוי
לריעותא והעלה דהויא כמתלוקת בין רשב"ם
והכ"ו עש"כ ולא ידענא למה לא פשט מדכרי
מהר"ם דמוכח מניה להדיא דלא הוי תרתוי לריעותא
דמה שזוכות מדכרי הכ"ו יש לדחות דמ"ש שם
הוא רש"י דס"ל לרדכנן אף בתרתוי לריעותא
אינו יכול לחזור אכל אפי"ג לטוב' התו' והר"ן
רועה בקר לא הוו גולגוס וכדכתב רשב"ם והר"ן
ואף שהכ"ו כתב שהסכימו המפרשים לפי' הר"ן
מ"מ לענין דינא אפשר דסבירא ליה כרש"י
והרמב"ם והרמב"ן והר"ן ולא נחית למפקס דינא
התם אלא כדי לישא וליתן בדכרי הר"ן וכמ"ש
וא"ת כשלמא וכו' ע"ש.

אמנם מדכרי מהר"ם שכתבנו יש להוכיח
להדיא דלא הוי תרתוי לריעותא גם
מה שעשה מתלוקת בין רשב"ם להכ"ו ליתא
דשפיר י"ל דמודה רשב"ם למהר"ם והכ"ו וכדכתי'
וכל מה שהקשה שם על רשב"ם מיושב שפיר לפי
מאי דכתובתא ג"כ מה שהקשה על הכ"ו והריב"ם
דס"ל ררועה נקט סתמן גולגוס מריש פדק ז"כ
דקאמר ראי תנא אבא וכו' עש"כ שהאריך כקו'
זו נלע"ד דל"מ שכתב הריב"ם בעלמו הרניש

כוו שכתב וז"ל לפי' וכו' אין פסולין אלא מדרכנן
וכו' ע"ש.

הרי שכתב דאין פסולין אלא מדרבנן מש"ה
חשיבו שפיר כרחוק לעלמא אכל א'
כמקום קרוב כ' שהוא פסול מדראורייתא להולאת
ממון ולא חוי לעלמא כלל באופן דלע"ד רלב"ג
אי קבל עליו הקרוב וזה הקרוב פסול לא הוי
אלא חדא לריעותא וכ"ת א"כ אמאי קאמר רבא
כס' קבל עליו קרוב או פסול לאחר נמ"ד אינו
יכול לחזור כו לשמעיון רכותא טפי ולימא קבל
עליו קרוב והוא פסול וי"ל דהה"כ אלא משום
דקאמר רבא גם כן לפני נמ"ד יכול לחזור כו
אי הוה תני קרוב שהוא פסול הוא"ה דאם עליו
קרוב או פסול הפילו לפני נמ"ד אינו יכול
לחזור כו קמ"ל דאפילו קרוב לחוד לפני נמ"ד
יוכל לחזור כו.

וראיתי למהרש"ך כח"א סי' ע"ו שכתב וז"ל
דאם קבל א' פסול כמקום כ' דהוי
תרתוי לריעותא כהר"ף ודעמייהו וכו' ע"ש.
והתוימא ממנו כיון דזו הוי פלוגתא דרבוחא
והוא אולן בכל חכורו ככלל הקי"ל א"כ היה לו
להביא מתלוקת בזה המפורסמת ולומר דבמחול
לך אומר המתוק קי"ל כרש"י והרמב"ם ודעמייהו
דאפילו בתרתוי לריעותא אינו יכול לחזור וזכה
במה שכירו ובאתן יוכל לומר קי"ל כהר"ף
ודעמייהו ויוכל לחזור ולא לימא הדין כפשיטות
דבתרתוי לריעותא יוכל לחזור כו דמשמע אנב
במחול לך ויש לוישב דהה"כ דבמחול לך יושא
הדין להפך דקאמר קי"ל כרש"י ודעמייהו אכל כיון
שלא היתה שאלתו ע"ז אי בתרתוי לריעותא יוכל
לחזור או לאו אלא אנב הביאה מש"ה לא הולך
לחלק בין אהן למחול כיון דמתני' לא איירי אלא
באתן ודלא כהכ"ה שכתב דהכי הלכתא רבין
במחול בין באתן פליגי וקי"ל כרכנן ליתא
דבמחול לך כ"ע ל"פ וכמו שאסיקו בסוגיון ופ'
יש נוחלין.

והנה אם א' כשר כנ' פליגי הסמ' עוקש"ך
ע"ש והס"ך הביא ראייה מדכרי הטור
ע"ש ולע"ד"ן כהסמ' ע מהא דכתב מהר"ם והכ"ו
דאם קבל אשה ואפי' היא קרובה דלא חשיבא
תרתוי לריעותא משום דקבלה אחת סני שאינו
כשר ככשר א"כ ה"ג הבא בקבלה א' סני הא'
כנ' דלא מכעוה דלרבי אחא רבסן הרמב"ם
כוותיה דמדאורייתא חד הריוט כשר ומדרכנן
הוא רבעינון שלשה הדיוטות א"כ ורתי דלא הוי
תרתוי לריעותא שקבל עליו כעקר דין תו' דבחד
סני אלא אפי' לרבא דס"ל דמדאורייתא כעינון
שלשה מומחין ורבנן הוא דתקימו שלשה הדיוטו'
וזה שקבל הדיוט א' כשלשה לא הוי אלא חדא
לריעותא דלא גרע מקבל עליו שלשה רועי בקר
אפי"ג דסתמן גולגוס ורשעים ואינם גמורים כלל
לדעת הכ"ו ז"ל לא חשיבו תרתוי לריעותא דס'
א' הוא מקבל פסולים ככשרים ה"כ שם א' הוא
מקבל אחד כמקום ג' ומה שהביא הס"ך ראייה
מהטור אינה ראייה דמשום עדות נקט במקום
כ' וכלישנא דהרא"ש נקט דאיירי שם כעדות
וכמ"ש

וכמ"ס הרב הפרישה וכן להרב שכות ועקב כמ"ס
 סימן קכ"ד שדחה רכיו הש"ך והכריע בהסמ"ע
 והביא ראיה מרכיבי התוס' והרא"ש ע"ש וכחכ
 עליו הרב כרכי יוסף ראונה ראיה וכו' ע"ש -
 ונראה דלא דק דלא' לומר דהיה אוירו בקנו
 מורו דא"כ לא הוכיחו התוס' מורו דמכ"ל דוקד
 מומחה ויכול לכוף דילמא אוירו ברקבלו עליוהו
 ולא קשו א"ס אפילו אינו מומחה דהתם קבלתו
 כעני קנין אכל כדוקד מומחה לא כעני קנין
 כקבלתו דאפילו הירוט במקום שלשה לא כעני
 קנין ושפיר הוכיח הרב ש"י אמנם יש לרחות
 דאית קב"ש ש"י והוא כוראוי רכ"ע מורו דהיה
 קבלה דהתם כקבלם בעלמא סני והויט משום
 הדין כעלמא דאין לו רשות לרון ויחד ואסור
 לרון ויחדיו כיון שהיה הדיוט ואם כן כשקבלוהו
 אפי' שכאו מעלמא לרון מקרי קבלה והותר לו
 לרון לרון ויחדיו כיון דמרטנכס דין אהתם כלי כפייס
 אכל לענין אס ויכולו לחזור כהס חכ"ע ד"ס יבא
 שגמר הדין מזה לא אוירו התו' דה"כ ריבולוס
 לחזור בהס כיון שקבלו ויחד הירוט כנ' דהו'
 תרתו לריעותא ודשקא ל"ק מה הוכיחו התוס'
 דאם כן אפי' הדיוט דהא יש הפרש בין הדיוט
 למומחה דבמומחה אס קבלוהו עליוהו שוב איכס
 וכולוס לחזור ואס קבלו הדיוט ויכולו לחזור כהס
 דלענין חורתס לא אוירו הכרויתא אלא לענין
 סדיון בעלמא אס ויכול לרון וע' שפיר הוכיחו
 התו' ז"ל.

שוב האיר' את עיני וראיתו שבה הרב
 מפורש בתפ"ה הרא"ש כ"ל כ"ו סימן א'
 כרכי הסמ"ע ורבר' ה' כפיהו אמת ודלא כהש"ך
 וז"ל שם שאלת דאובן חוכע לשמעון וכו' ע"כ
 ולא שיק' לומר דהתם אוירו בקנין שהרי תלה
 הדרכ כבמ"ד והכתיב כחכמים ואי אוירו בקנין
 אפי' קודם נמ"ד נמו ורכי הכל מוריס דאינו
 חוזר כול און לרחות דהוי רוניס עמו דאס כן
 איך וכל להכחישו ולו' לא קבלתו כמכואר כס'
 שאח"ו ולא נשאר בו אי דתוית הראשונה דאוירו
 במומחה וקרוכ דזו אינו דתוית כלל דהעיקר חסר
 מהשפיר ודלא כהרב כרכי יוסף שהכריע כהש"ך
 דלא כסמ"ע ז"ל - ועיין להרב כנס"ג בהגהת
 העור אית ז"ל וכמ"ס עליו הרב כרכי יוסף ז"ל
 ודחק להניס ע"ש ולי נראה כפשי' דלשון מוספד
 דמתלה הכיה הויה דמ"ס מונך ואח"כ כ"כסמ"ע
 כחור דאס קבל עליו אחר וכו' וע' כתב הרב
 כנס"ג ויירא רכ"ש דשניס וכו' והויט הכ"ס
 הא' כמקום ג' ויתר הרב קרוכ לישכ כרתתי
 לריעותא דבמקום כ' סא מעלה אחת ובמקום
 ג' תשיב כרתתי מעלות ואש"ה חדא לריעותא
 קרי ליה הסמ"ע א"כ"ס ב' פסוליס כמקום כ'
 כשריס דלא תשיב כ"כ כב' רעותא דליכא אלא
 מעלה א' רקבל פסוליס כמקום כשריס א"כ"ס
 הוא לגבי הערות דלגבי לריעותא ויחד כשר
 כמקום ג' וכשניס פסוליס כמקום כשריס שויס
 כשיעוריהם דתשיב כרתתי לריעותא וכיון דלגבי
 הדין תשיב חדא לריעותא כ"ס לגבי עדות ריש
 כשר להייר' ואיט' כשר לרון וכל הכשר לרון

כשר להעיר אך מה שהקשה הרב כנס"ג דמאי
 אשמעי' הרב כנס"ג רמשתתו היא זאת וכו'
 ע"ש שהאריך בקושיא זו לע"ד ויש ליישב בפשיטות
 דאי ממשנתו ה"א ג' רועי כקר דוקא דאין
 פיקולויהו כ' א' מרדכבן וכו' וכלל עלמא רמוכרבת
 הר' ו' והריב"ש הכאנו דכריהס לעולמ"ש ה' אפי'
 רמקו כהו כרתתי לריעותא פסולין קמל'ן אפי'
 כפיקולו דאוירויתא כה"ג כשריס דלפני האמת לא
 תשיבו כרתתי לריעותא אמנס עקר דכרי מהר"ס
 מיונך תמוהיס דמאי אשמעי' כזה דאס קבל מומחה
 שהוא קרוכ כנ' דהויה חדא לריעותא דכרי' פשוטי'
 ק"ס דמהובא סוס ס"ד לומר דתשיבו כרתתי
 לריעותא כיון דיוסר מומחה רן ויחדיו ואפילו
 מרדכבן ואפי' ע"ו כפייס ואפשר דקמל'ן דאפי'
 כומן הוס לייכא מומחה שידון לכתיחי' ככפייס
 והוה ס"ד דתשיב כרתתי לריעותא קמל'ן דלא
 הוי אלא חדא לריעותא רמ"מ רכיון דכריעבר
 דינו ריון ושפיר יש מומחה לענין זה מקרי שפיר
 חדא לריעותא כאופן אלא קבל כ' פסוליס כמקום
 כשריס לב"ע לא הוי אלא חדא לריעותא ולא חסר
 גמ"ד אינו יכול לחזור בו ולפי זה קהס קת
 מתשו' מהר"ס שהביא המרדכי כהיה שנאמנת
 עליו אשתך וכו' שהכאנו לעיל מוכת דככה"ג
 תשיב תרתו לריעותא שהרי כתב בפלוג' דר"מ
 ורכבן כשיס עוד אחר וכו' ע"ש - והשתא ל"ל
 למימר לייכא ער כהס כהרה דמשמע דבעינן
 ער כשר כהרס והא אפי' ער פסול יהיה כהרס
 הוס סני וז"ל ער כשר ועוד דהוי קאמר דקבלה
 עליוס כשר כלו' כע"א ואיכא ע"א כשר כהרס
 דאפי' בער פסל כהרס סני אלא ודאי מזה
 משמע דס"ל למהר"ס רב' עדיס פסוליס תשיבו
 תרתו לריעותא חקך כל הפוס' ז"ל ועוד דלפ"ו
 דכרי מהר"ס ספדו אחריו כתב"ד שמתשוכה
 דלעיל מנהכחכ מהר"ס ז"ל דאס קבל עליו קרוכ
 או הנובעיס לעדות אינו יכול לפסלן אחר שהעידו
 ככ"ד ד ואולי דיוסר כוונת המרדכי כמה שפויס
 ונ"ל דפסק זה פליג אפסק ריש פרקין דתתכוון
 נס לתורה זאת ואולי יש ליישב רמ"ש מהר"ס
 בתחלה אחר שהעידו לאו דתרווייהו פסוליס אלא
 דקבל עליו קרוכ או פסול ואיכא כהרס ע"א
 כשר וזה מהדוקק אומרו ואס קבל עליו קרוכ
 ולא קאמר שקבל עליו קרוכיס או פסוליס וזהו
 שפויס נ"כ אינו יכול לפסלו ולא קאמר לפסלן
 ש"מ דלא אוירו שניסם קרוכיס ודלא כהרס כרכי
 יוסף שהוכיח מואת התשו' הראשונה דמיירי רב'
 פסולין וס"ל למהר"ס רב' פסוליס כמקום כשריס
 הוי חדא לריעותא רמא וענה כתשובה האתרת
 שהכיה אח"כ המרדכי - ואס כניס אמנו כזה
 מעתה יוכנו דכרי המרדכי כמ"ס ונ"ל דפליג
 פסק זה וכו' והוינן כה רמאי ונ"ל דקאמר אמנס
 לפי מ"ש א"ס דכוונת המרדכי לומר דמאי רמשתת
 מתשו' זו דאס קבל כ' פסוליס דהוי תרתו לריעותא
 פליגא אהיה רייס פרקין דקאמר ונראה להרב
 רבי' מרדכי דכלא קנין וכו' ע"ש דמח' משמע
 דוקא כנס"ג הוי תרתו לריעותא דל"ס לישמעין
 דכותא כנון שקבל שני פסוליס כמקום כשריס
 אלא

אלא ודאי דככה"ג לא הוי לריעותא ומש' דיש קצת לרווח לרחוק מש"ה קאמר וכו' וכו' ורוק ומדברי הר"כ ו' כח"כ כחששות מוכח רס"ל דאם קבל כ' עדים פסולים כמקום כשרים לא הוי אלא חרא לריעותא אמנם יש לרחוק בפשיעות דאפי' הוי חרתי לריעותא לית לן כס דהא הר"כ ו' עוסק בהרמב"ם דאפי' כחתי לריעותא לית לן בה אכל קשה אמאי אנט' כח"ג ל' לא הוי אלא חרא לריעותא אפי' חרתי לריעותא נמי ויש לרחוק דקושטא קאמר אליבא דכ"ע ראינה אלא חרא לריעותא ודוק.

אמנם עדין יש להסתפק לרעת הרי"ף וחסיו' היבא דקבל עדות של מקורב כלילת' או הוי חתי לריעותא כיון דלרוד' כ' קבלות אחת שהוא קרוב ואחת משום עדות כלילת' או דילמא דלא הוי חרתי לריעותא אלא כששניהם כנוף העד כנוף שקבל לפסול במקום כ' אכל הכא ליבא ריעותא בעד כו אלא אחת שהוא קרוב או פסול והריעותא הכ' לאו מזדו' ולבא' ויש לפשוט ממאי דקי"ל דאם קבל כ' פסולים במקום כשרים דהוי חרא לריעותא כיון שאינו הכ' רעותות בעד אלא כל אחר אית ביה ריעותא חרא וכו' גס ככ"ד אף שככלל העדות איבא חרתי לריעותא מ"מ כיון דכנוף העד ליבא אלא חרא לריעותא לא הוי בחרתי לריעותא משום לולא ועדין יש לרחוק דהתם משום דפקבלת' א' קנו שקבל פסולי' ככשרי' אכל הכא מלכד' קבלת' הקרוב עוד לרוד' קבלת' משום עדות לילה וכו' ודוק.

(ד) וה"ה וכו' כתב כ"ו כ"כ הר"ה ש' וכת' עליו הר' כנה"ג שחלמוד ערוך בריש פו"כ וכו' עש"כ ויותר יגדל החימה על הגהות אשרי שכחב וכו' מכלל נראה בעיני וכו' ע"ש דאמאי הולך ללמדא מכלל כיון דחלמוד ערוך הוא וגם על הר"ה ש' גופיה קשה שכחב דודאי קבול עליוה בחד וכו' דאמאי הולך לזה כיון דהוא חלמוד ערוך אליבא דהרב כנה"ג לכן נלע"ר כוראי דלק"מ רמההוא דריש פו"כ ליבא ראייה ריש לרווח לרחוק רהך לריכותא דהתם אינו אלא לשנויא דר"ל אכל מביין דריוןן האי שנויא ושני שנויי אחרני מלין מומר ספיר דלא קאמרי רבנן אלא באבא ואביך דחזו לעלמא אכל אי לא חזו לעלמא אפי' רבנן מודו לר"מ מש"ה הולך דהר"ה וסנהות אשרי ללמוד רין וס מהא דאמר דכ דימי בנן דקבליה עליוה כחד דליבא אלא חרא לריעותא וא"כ ה"ה בעד כשר במקום כ' לריבא אלא חרא לריעותא דהשתא ליבא לרחוי דלא קאמר רב דימי אלא כעין משנתנו דאבא ואביך דחזו לעלמא אכל היבא דלא חזו לעלמא אפי' חרא לריעותא ויבא לחזור בו אפי' לרבנן דהא ליתא דהא אמר רבא קבל עליו קרוב או פסול דאינו ראו' להעיר במקום אחר וכמ"ש הר"ה ש' שס וכו' הוא ולא מבעיא וכו' עש"כ.

ולולי דברי הר"ה ש' חו"א רפסול דומיא דקרוב דחזו לעלמא כנוף נובע"כ רב או ריון א' דלא נמיר כנוף רועה בקר דמשנתנו דשפיר מקרו דחזו לעלמא וכרכב הר"ן שס כריש פרק ז"ב

והרי"כ ש' ו"ל אכל היבא דהפסול הוא מדאורייתא ולא חזו לעלמא כלל הו"א דלא איירי הכא כלל קמל"ן הר"ה ש' דרבא איירי אפי' פסול ראינו חזו לעלמא שהרי פתח קאמר או פסול ואם יש הפרש בין פסול לפסול הו"ל לרבא רהוא אמורה לפרש דבריו ולא לתמום וא"כ ספיר כתב חכ"ו שכ"כ הר"ה ש' ולא הכיא מתלמוד ערוך משום דמתקם יש לרחוק וכדכתיו והר"ה ש' הוא שפרש לנו זה ושמעיון ממילא דההיא רפ"כ קושטא הוא חזו לריכותא ככ"ל נכון ועי"ל רמ"ש הכ"ו שכ"כ הר"ה ש' לאו לאורוי מהיכן הו"א הטור דין זה אלא משום דקפיד למרן דהיבא קאמר הטור במקום כ' והא אפי' במקום שלשה נמי דקבל הדיוט כמותקם ועי"ל הסיכ הכ"ו כחכמה ואמר שכ"כ הר"ה ש' ור"ל דלושנא דהר"ה ש' נקט אכל אפי' דאפי' במקום ג' נמו והר"ה ש' דנקט שנים משום דלנבי עדות נסיב לה וכמבואר שם ברכיו אכל ה"ה דאחר דמקום ג' ראינו יכול לחזור בו אליבא דרבנן ודוק.

(ה) ואם קנו וכו' כ"כ כן הסכימו כל הפוס' לאפוקי מהגאון שדמו דבריו הרי"ף והר"ה ש' וגם הר"כ כ"ש כתב שרכיו הגאון קאים מאד ואף שהביא כס' חוקות הדיונים משם ה"ר אפרים חלמוד הרי"ף רס"ל כהגאון ז"ל ע"כ דע"ס יש כלשון הרב ז"ל וכו' אכל הגאון כתב וכו' וחדע שהרי מלינו לבעל העטור שהעיר משם רבי אפרים שתתם על הרי"ף כמא' רפסל בחרתי לריעותא ועוד הרי מלינו להרמב"ן בפ"ג ולהר"ן כתי' לסנהדרין שכחבו משם רבי אפרים שכו"ע לרבו הרי"ף רבחרא לריעותא ליבא גוזמא אכל בחרתי איבא גוזמא אכל כהא דר"ל הטבע וכו' לא הוי גוזמא וכתב הר"ן לכך נראה הנו' וכן פסק וכו' עכ"ל ולא כתב הר"ן שכן דעת ר' אפרים משמע דרבי אפרים כשיטת רבו הרי"ף קאי וא"כ מ"ש כעל העטור בשם ר' אפרים על הרי"ף ז"ע דאיבא למומר וכו' עש"כ לאו למומרא דהכו ס"ל לענון דינא אלא על דעת הרי"ף הוא דמתקם ראיבא למדתי אכל לענין דינא ודאי רס"ל כהרי"ף רבו מעטמא דקאמר דבחדא לריעותא ליבא גוזמא וכו' ואם כן כיון דמרכיו הר"ן והעטור נראה רש"י ס"ל לרכיו אפרים כהגאון א"כ ע"כ דע"ס יוש כלשון הרב חוקות הדיונים וכדכתובנא ועוד מוכרח הר"ב דהיבא שכיב הרב חוקות הדיונים לישנא דהרי"ף שמתבא לרכיו הגאון ומביא משם רבינו אפרים חלמוד וא"כ לא נשאר כו אס הגאון לברו ולא יוכל המוחזק לומר קי"ל כוותיה כיון שכל הפוס' חלוקים עליו ואפי' חת"ל דהכרים ככתבן אפי' אין המומ' ויבא לו' קי"ל כד' אפרים והגאון ז"ל כיון דלא מתקבר טעמיהו ומתקשים ועומדים ודכריהם אינם מוכנים וכמו שתתם הר"ה ש' עליו עש"כ :

ומזה אני תמה על הרב כרכו יוסף שכחב דיוכל המוחזק לומר קי"ל כהגאון ורבי אפרים לרעת הרב חוקות הדיונים דליתא וכדכתובנא וכו' ודוק :

והגם

שראיתו להרכיב כנהג' בהנהגת כ"י אות
 כ"א שכת' שהמרדכי ס"ל בהנאף ע"ש
 אחריו המתי' דרכיו אלו אין להם שחר כלל
 דאם כך רעאז של המרדכי מה לו אגל מהר"ם
 שכתב דלא איירי בקנין ועל עקר דכרו הר"ף
 והנאזן סיה לו להכריע ואם כוונתו להעיר על
 מהר"ם שכן ס"ל דכריס אלו לא ניתו לואמר
 כיון רמזה"ם בעצמו כתב לעיל רמזהו קנין ובאזן
 מעשה רמזה"ם לא היה בקנין ובראוי שאלו היה
 בקנין מהני אף קודם גמ' וכיכתב מהר"ם
 בעצמו ויגיד עליו ריעו ומאזן נתכתב המרדכי
 דפסק זה פליג על מהר"ם דלעיל ויהיה מהר"ם
 סותר דריות אריות ואף לטו מ"ש הכ"ח דתשו'
 זו מראב"ן מ"מ הרי ראב"ן בקב להדיא בפרק
 שבועת הריונים רמזהו קנין ודרכו הר"ב
 כנהג' ל"ע . והנה עקר ראיות הר"ף רמזהו
 קנין הוא ממאי קני' דרפי' קבל עליו לבע"ד
 ככיו תרו וקנו מירו אינו יכול לחזור בו כדנרס'
 כפ' שבועת הריונים וכו' והקשו עליו רמ"ל
 להר"ף דאיירי בקנין וכו' ותו הר"ן כתי' רס"כ
 קאמר הר"ף וכו' עש"ב וכן מכוון בהמרדכי
 בריש פו"ב כדכונת הר"ף עש"ב . ולפי' דכרו
 ספי' אינם מרוקדקים שפיר דהר"ף מפרש וכו'
 עור קו' מן האחרונים וכו' ע"ש רמזמע מלשונו
 דהר"ף מוחלקים ניכסו ולוחא רגס הר"ף זהו
 כונת קו' ומורה שפיר דכשעת ההלואה דאינו
 יכול לחזור וממילא אחר הקלואה כדקנו מניה
 וכיכתב הר"ן והמרדכי ו"ל ואפי' כונת דהיה
 דשבועת כדקנו מניה היינו אחר ההלואה אבל
 כשעת ההלואה לא בעי קנין ואין נפקותא כלל בין
 כ' תו' תללו . אמנם מהר"ם דחה ראיות הר"ף
 וס"ל דהיה רשבועות לא בעי קנין עש"ב כדמוכח
 מדכרו רס"ל דהיה רשבועות אף לאחר ההלואה
 לא בעי קנין דאי ס"ל דהיה כשעת ההלואה
 איירי א"כ שפיר הכי' הר"ף ריהו מנה דהא
 דר"ד קנין החס. משום דהו' שלא כשעת ההלואה
 או כלא קנין ובשעת ההלואה וכו' ל"פ הר"ף
 וכע"ש כשס הר"ן והמרדכי והרכיב כ"י ע"ש
 אלא ודאי דהיה ס"ל דהיה רשבועות אף
 לאחר ההלואה בלא קנין דהיה רמיה לאל תפרעני
 אלא כפני ע"ש וכו' לפיכך קשה כיון דאיירי
 החס בלא שעת ההלואה וכלא קנין א"כ אדרבה
 לירון מנה אשכא דאפילו כדתי' לריעותא אינו
 יכול לחזור ואמאי פסק הר"ף ויכול לחזור ובמו
 שהקשו בן עזי הר"ף רמז שתי' הר"ן ו"ל אינו
 מתווכח לבעי מהר"ם ס"ל דהיה רשבועות אף
 דמהיה רשבועות הריונים ליכא ראיה לרשות
 דכרו הגאון דלעולם אימא לך דאי הו' תתי' לריעותא אפי' קנין אינו מעיל והיה רשבועות
 שאנו דרפי' קנין לא בעי מעעמא שכתב קרי
 האמינו עליו ופסק כל העידים המכחיסין דכרו
 וכל תנאי שכמון נחאו קיים ודאי לאו אל
 תפרעני אלא וכו' אבל עקר דכרו הגאון לא
 ישרו בעיני רבנן ע"ש משום דהו' אחר הקנין כלום
 ולא שייך כאן קנין כשעות כלל וכמ"ש המרדכי
 כפ' שבועת הריונים כשס ראב"ה כדעת הר"ם

אבל אין טעמו כטעם הר"ם אלא מטעם מתי'
 ראיתו לרכיב קנין ומעתה מ"ש הכ"ח דהיה
 לא פליג על הרמ"ה וכו' ע"ש דכרו תמוסיה קרא
 דכיון דשלא כשעת ההלואה מהני בקנין חס בן
 ודאי למה לא יועיל כשעת ההלואה בלא קנין
 דכיון דכשעת מסירת המעות התנה גמר ומשעבר
 נפשיה דרמי לקנין וכמ"ש הר"ן וסנ"י והמרדכי
 רכל מירו רמזשעבר אכ"כ בקנין כשעת ההלואה
 משתעבר בלא קנין מירו דהו' אערכ גס מ"ש
 דהיה מורה לרמ"ה וכו' וכ"כ הפרישה עש"ב
 הנה מלכד דלשון הר"ם לא יסכול זה דמה לו
 להר"ם ל' דלא בעי קנין וכו' הר"ף והרמ"ה
 וכחישו זה הול' ל' כקדור החס שאני שפאל העידים
 וכו' כיון שגס הר"ם מורה דהיה איירי או
 כשעת ההלואה וכלא קנין או אחר ההלואה ובקנין
 ועור שהיה הר"ם כפ' שבועת הריונים הכי'
 היה רמזימנת לי כפסא ולא פי' דאיירי או
 כשעת ההלואה וכלא קנין או שלא כשעת ההלואה
 ובקנין כמו שהול"ד רס"י לפרש אלא ודאי רס"ל
 להר"ם דהיה איירי אפי' שלא כשעת ההלואה
 וכלא קנין וכמו שהבין ממנו כן הרכיב כ"י ע"ש
 ומם שהקשו כדרישה על עצמו דאי מורה הר"ם
 וכו' עש"ב לא ידעתי מה תו' לזה דכשלא להכ"ח
 מתורבת שפיר כדכרו רבא להשיב על הר"ף
 כמאי רמזמב מניס גס כן כדמ"ס וע"י כח
 להשיב ליתא דהיה דקבל קרוב אפי' כשעת
 ההלואה לא מהני כ"א בקנין עס שאין זה אמת
 וכדתי' אלא לפרכ דרישה קשה רמזי' כח לחלוק
 עליו ונראה מוכרח דגס דרישה ס' ליה כהכ"ח
 למעיין בלשונו שפיר ומם שהקשו עור הכ"ח
 על דכרו הר"ם דרמתי' לאומר אל תפרעני
 וכו' דהיאך מדמה לזה וכו' עש"ב לבי' לק"מ
 שהרי כתב בעל התרומות עור כ"ו ת"ג סימן
 כ' ו"ל ואל תטעה ל' שקנין וכו' כמ"ש כשער
 כ"ה וכו' עכ"ל עש"ב וכשער כ"ה כתב להדיא
 דכענין שהפיר בו אל תפרעני וכו' דאינו לר"ד
 קנין אפי' שלא כשעת ההלואה עש"ב וכו' גס
 קרא"ש הכו ס' ל' דלא הויה שעבודא אלא התרחה
 ושפיר רימז הר"ם להיה דאל תפרעני וכו'
 דהיה דומם כדומם גס מרכיב ראב"ה שהביא
 המרדכי כפ' שבועת הריונים מוכח דס"ל דהיה ע"ש
 ובעה"ת עש"ב

ועי' י' וז' להפליא על הרכיב כנהג' שכתב
 כסימן ע"א וז' ואפילו תמחוק
 אינו יוכל לומר קי"ל כהר"ם דהו' יחד כדכר
 זה דאיך לא השגיח דכרו כעת"ר שכתבנרס"ל
 בהר"ם ונס ראב"ה הכו ס"ל וכותר ונרל
 הקומא שאינה נופיה תכ"ר כתב ועיין במרדכי
 וכו' הרי דשלונו עיניו בלשון המרדכי ואיך לא
 חרגו דראב"ה ס"ל כהר"ם ו"ל ושפיר תמחוק
 ויכול קי"ל כהר"ם ורעמי' ול"ע

(1) ואם כפרו וכו' בתכ"כ כ"כ הר"ם ופסוט
 ובתכ"כ עליו הרכיב כנהג' רלא וכו' שהרכיב ע"ש
 בתשו' חלק עליו עכ"ל דלכאורם וראה היה
 תשו' דסוף סכ"ג שכתב ו"ל אחר שפסק תפרין
 וכו' או ע"ש וקי' עכ"ל וע"ש דמת' שרפטי
 בעידים

בערים אחרים רי דמשמע רלח מכעוה רהדיון
החיות בעלמו שמועיל אלף אפי' ערים אחרים
מועיל ואי מהא לא אריא וארברא יס להוכיח
ממנה להסך דמתח' אשמעי' הריכ"ש רלח תומה
מ"ש הרמב"ם אלף א"כ כלו ערו השטר והס
סעידו אבל אחרים לא מהני כלל ואם כן ככ"ד
לנכח עירו השטר שהרי לא היה כ"א הפסין
לכרו והכע"ד וכול להכתישו וערים אחרים לא
מהני קמל"ן רעדים אחרים גם כן מהני אלף
שערים של השטר מהני וריגס כרין השטר עלמס
אבל ערים אחרים הווא ע"פ לא כעדות שכשטר
וא"כ הכא בכ"ד דהריכ"ש ערוה אחריו מהני
להכתוש הכע"ד או רהיון אבל אה"כ רהדיון
בעלמו אינו נאמן אם אין אחר עמו כאופן
דמתשו' זו אין ראיה כלום ובתשו' אקרה לא הוכר
מזה כלום ויותר טוב היה לו להרכיב כנה"ג לומר
שלא וכו' ס"ג מתשו' מהר"ם כסיו' תקל"א שהיא
חולקת על הר"ש ואולי שעריין לא נרפשו תשו'
מהר"ם א"כ משום שהיא מוקשות וכמ"ש הש"ך
מש"ה לא תש לה ס"ג והנה מהרש"ך במ"א קימן
ע"ו נקטתק אם הכתיש הרבר וכו' ע"ג והקשה
עליו הרב פרח מגיה אהרן ח"א קו' ס"ד דכמה
נקטתק וכו' והיא מפורש מתשובת הר"ש וכו'
ע"כ וכן הקשה סרב כרטי ווסף ובתשובת הרב
מנן גבורים ע"ג ולע"ד רבולם לא רקרקו ופה
בקטיון של מהרש"ך כי בוראי הגמור שמורה
מהרש"ך ו"ל דלש טיפס הכע"ד שלא קבל דהיון
נאמן הכע"ד ככשבעתו ומעולם לא נקטתק על
זו אמנם כל ספיקו הוא הכא שכיר הכע"ד
הפס"ד שמוכרת מרביו הטור כסיומן שאחר זה
דאפילו הוכיח שאין הכע"ד לפסיו ראו אינו נאמן
מ"מ סיבא שכירו פס"ד מועיל יותר מהדיון
עלמו ובמ"ש הרב ב"ש ו"ל שם ע"ג וה"כ ק"ל
למהרש"ך שכתב ו"ל ומוכח כדמת' גבו הוא
דנאמן דהיון וכו' דהוכח דקטו חד מנייהו
זכותא דנאמן וכו' ואפילו אין עומדין לפניו
וא"כ ספיקו דמהרש"ך רבו היכי דלקמן אפילו
כמקום שאינו נאמן דהיון כגון אחר שילא מלפניו
אפ"ס הפס"ד מועיל אם כן גם הכא שמכתישו
הדבר מעקרו שלא קבלו ליהוי יועיל הפס"ד או
דולמא שאני הכא שמכתישו הדבר מעקרו לא
יועיל הפס"ד דשאני הסוף דלקמן דמוריס שניהם
שגמרו לפניו וע"ז כתב רלח ירע' מה לרדון כה
דבה"כ סיומן פ"ג כתב ראש יוס' כ' ערים שמכתישים
להדיונים המעריין שקבלו הכע"ד נזרתיס והס
אומרים שלא היו דברים מעולם שאינם נאמנים
יותר מהערים וכו' ע"כ ונדאס דרכיו טעם
הס וכן הש"ך רמו דכרוו אלו ולא השגו והרב
פרח מ"א כסיומן ק"כ חמה עליו דאדוע"כ א'
הפך דכרוו ע"כ ולפיהם רעת ממני דנכרתיס
דשגנה ילאת מלפניו כוז דלא עתב דהיוטכ"א
ראש הס כ' נאמנים לו' לכע"ד כך טענת וכו'
אלא לגבי הכע"ד ולא וס עירוס' כדכרוו וכהא
אפילו מהרש"ך מורה' אבל טובא שיש עירוס
שמכתישים לדיונים כהא לא רכב דהיוטכ"א כלום
ואפשר שורה למרש"ך דהרש"ך לא איירו ואמר

דאפי' כ' ריונים אינם נאמנים אלף הוכח רוס
כ' ערים המכתישין אותו כמבואר בדכרוו אבל
לגבי כע"ד ענמן שאין עממה ערוס ודאי דהמת' ו'
וכהא לוכח מאן דפליג ודכרוו הרב ז"ע' חמה
מה שהוסף מהר"ש שאין כסיו' ע"א לו' שהכע"ד
נאמן וכו' ע"כ חמה אני עליו וכו' גרועי
הדיונים מעדים דעלמא וכמו שתמה עליו הרב
פמ"א שס כסיו' ק"ד ע"ג ועוד קשה דהרי כתב
סר"א שכתשו' כלל כ"ו סו' א' ראש הוא דיון א'
ומכתישו הכע"ד שלא קבלו דיון ושכע וופטר
עכ"ל והלכה רווחת רכל מקום שצ"א מחיובו
שכועס וכו' והנס' שיש לרחוק רישכע וופטר
דקאמר הר"ש היינו שכועס הוסת לא שכוועס
דאדויתא ולא כמו שכתב ספמ"א שס מ"מ
נראש כדור מהנמרא רדיוס סנהדרין דהדיונים
נאמנים דאמרי' חסר רב"ע פשרה אפי' בחדר
וארו כרו' דליהו עליו סהרו ור"ל שאס לא כרוו
אלא א' לריך ערוס איך בידרוהו כיוניהם אבל
כשהס המפשים כ' אין לריך ערוס אחרים אלא
הס עלמן נאמנים לומר שכדורו לפטר וכו' ד'
פשו וסגויה זו מוסכמת מהכל וע"ק דהיוטכ"א
כתב להדיון כפרק עשרה ויחסין גבו נאמן דהיון
וכו' רב' נאמנים לומר לכע"ד כך טענת וקוסיה
זו על מהרש"ך לא חלה אבל על מהר"א ששון
חלה שפיר .

שוב

ויכניה' וראיתו להרשב"ש שנדפס מחדש
כסיומן ס"ט שכתב הפך מההרא"ח ז"ל
דאפי' ג' דהס הכע"ד מכתישין לדיונים עם כל זה
פסק דנאמנים וכן מבואר עוד כסיומן רכ"ט
וכוראי אלו נגלו תעלמות חכמה ספר הרשב"ש
כיומי מהר"ש הוה סרר כיה סהרו העיר שכ"כ
גם כן אכיו הרשב"ך ולה"ה .

איברא

מ"ש הרשב"ש כסיו' ס"ד ו"ל ואס
הס קדוכים וכו' עד כעלם כולה
עכ"ל ע"כ לא זכיתו לודר לסוף דעתו כוה
ראין הגדון רומה לראיה דהס קדמה הערות
לדיונות רכיון שראו הו"ל ערוס ואין עד נעשה
דיון אבל הכא לא נעשו ערוס ולא ראו מורו אלף
ישבו דיונים ופסקו את הדיון או פשרולא נחכונו
כלל להעיר ואת"כ כשהכתישו הכע"ד ואמר שלא
עמר כפניהם ולא כדוסולוה הס דיונים להכתישו
ולשעיר עליו מחדש שפניהם עמר זה הו'
שהדיון נעשה ער וכבר כתב הריכ"ש כסיו' ת"ד
דאין עד נעשה דיון אמרו ולא להסך דיון אינו
נעשה ער וכול להעיר כפני כ"ד אחר שפ'
נקטויב כדיונו ע"ג שהארין גם כאן דהיון
הוא שנעשה ער ואין זה נכנס כסון אין ער
נעשה דיון וממילא גם כן לא דמיוח כלל להא
סקיט שצדות שכתלם מתקתה כעלם כולה דהנהו
לא הו' ערוס אלף דיונים ועכשו רזיס להעיר
מת"ש ופשו' דככת"ג דיוכלים הכשרים להעיר
ולא הפולין ועוד דאפי' לרכרוו דעת שכתלם
וכו' היינו הוכח שכולם מהכוונים להעיר אבל
אלו הדיונים כוראי הקרוב אינו מהכוון להעיר
ויכתיש לכע"ד אלף על שאר הוא סיומן שיעירו
אם ילערך הדבר כאופן רלע"ד דהא לא דמיוח

חוץ לכ"ר שוב אינו יכול לחזור אפילו שלא נשבע ואם כן ליטענין דכותא טפי ראשילו כילא חוץ לכות דין קמי וכו' מה שקשוט שם הרא"ש.

ומה נפלא ממנו מ"ש הכ"ח ליעת הכ"י עש"כ רמה יענה כלשון הרא"ש רכ"י שבעת הריונים דמוכח להדיא מניו שהסכים לרכי רש"י אף בהך הדיא דרור וכו' והדיא דרורי נכבת וכו' והוכח לנרוס כפי זה נשבע ואינו יכול וכו' וכן מוכח מהדיא דהמפקיד שהדיא הוא כעלמו ואידועליוס הכ"י עינו מהגהו תרי לישנו דהרא"ש ו"ל שוב עיינתו וראיתי שם ש"ה הכ"ח בפרק המפקיד הוא ט"ס ו"ל בפרק שבעת הריונים לכן הגדלה לע"ד לפ' דרכי הרא"ש דכתתי' הק' דכבר נתבאר דלאחר גמ"ד מחלוקת והלכה כחכמים וא"כ בהדיא דרור ליוכו' מה שיד קורס גמ"ד ואחר גמ"ד לך מוכריסו אנו לומר דגמ"ד היונו אחר שנשבע וקורס גמ"ד קורס שנשבע ושוכ הקשה מהדיא רפ' יס נוטלין דקאמר נשבע ואינו יכול לחזור וכו' דמשמע ראשי' קורס שנשבע הוי גמ"ד והקשה לו רביד יקוס גמ"ד קורס שנשבע ומתוך דגמ"ד נשבע והשבעה היא הנמ"ד וזו היא ממש ס' ר"ח הראשונה ושוכ הקשה ג"כ מהא דאמרין בפרק שבעת הריונים אמר אינו נשבע פוערין אותו מיד ותי' דה"פ ממדין אותו לפרוע וכו' ואחר כך כתב דמתוך רש"י משמע דאחר שילא מב"ד אין יכול לחזור וכו' ומסתברא הכי עכ"ל ור"ל דהשתא לרכי רש"י יתורטו כל הקוסות שהקשה לעיל וממילא רש"י אנו לריבוי עור לרחוקי כדדחקינן לעיל וא"כ ממילא יתוישב שפיר הדיא דיש נוטלין כדנרסו מעקלה נשבע דהשתא מלינו שפיר קורס גמ"ד ואחר גמ"ד אפילו קורס שנשבע וממילא ג"כ הדיא דשבעת הריונים הדיא כפשטא דפוערין אותו מיד ואין משסין אותו כאן וכדפרש"י ו"ל באופן דמתחילה כתב הרא"ש ס' ר"ח כמו שרדכו בכ"מ להעתיק דרכי הת' ואחר כך הדיא פרש"י והסכים עמו דלא כה"ת והשתא יתורטו דרכי והשוו כולם כאחד הדיא דהמפקיד והדיא דשבעת הריונים והדיא שכתב כאן כפי' כדבנ' מקומות הללו הולך ומסכים לפרש"י דלא כה"ת.

ומהשתא גדלה תמוהת הרב מהר"ס מלוכלין והרב בני שמואל על

הכ"י שכתב שדרכי ר"ת הראשונים עוקר דאיתו דרכי הרא"ש דהדרבא הרא"ש בכל המקומות ס"ל כפרש"י וכרכי ר"ת האחרונים עקד ומ"ש הרב ש"ך ראין כוות הכ"י וכו' עש"כ לע"ד דלא תיר' כלום דודאי הרא"ש כהרוב"ש וגדלים נשבע בלא וי"ו וכמבאר להדיא בפרק שבעת הריונים שהדיא הוא ממנו דאיה ואדרבא משס מוכח להפך וכן מהדיא דכתב הרא"ש בפרק המפקיד ליבא דאיה שכתב בתחילה ונשבע וכו' ס' ר"ת ואח"כ אסיק כרש"י וכדכתובנא ואע"ג שכתב הרוב"ש ריבוי שקבלו עליו לישבע הוי כגמ"ד דמשמע דאפילו ככ"ד אינו יכול לחזור

כלל להדיא שהדיא ודרכי רובינן הללו תלמוד עוד כתב הרב ו"ל לפרש"י ומשמע וכו' ע"ש עכ"ל הן אמת שכן עלה על דעת מהרוב"ל ס"ג סי' קי"ט לכאורה ולכסוף כתב דלא כתב רש"י כן אלא לריבוי אחד אבל לתרי לא חיישינן והדיא דאיה עזומה ע"ז מרכי רובינן א"כ כפי' יוחסין דמפרש כפרש"י ו"ל ועכ"ז אסיק להדיא דשנים כאמנים ע"ש והרב כרכי ווסף הדיא משס הרב מנן נבדוים ריחיד מומחה כאמן לו' כפינו עמרו לדין וכו' ע"ש ולע"ד ראין דרכי נבדוים כלל שהדיא כתב הטור והרא"ש כפי' שאלו וכל זה דוקא כריין א' כגון יחיד מומחה וכו' אבל כ' כאמנים ע"ש משמע מרכינן שנאמן הכע"ד לכהניש לריבוי אע"ג שהוא מומחה ואע"ג שכתב שס הטור דדוקא בדיונא דרודא וכו' דחיישינן וכו' מ"מ משמע מרכינן עכ"ד כאמן לו' כגד רכיין הדין בחלוף הטענות עכ"ד שהוא מומחה וחלוף הטענות רומה לאומר לא קבלתיך וכדכתב הרב פרק מ"ח בסומן ק"ב ע"ש וכ"כ מהרש"ס בח"מ ס' ט' ו"ל וכלל הרבדים וכו' ע"ש וע"ק דהיה להס לטור ולהדיא"ש לכאד ריהו דוקא ביחיד שאינו מומחה אלא ודאי דלא שנה גס מ"ש הרב ככין איירי לעינו ערות וכו' כתב עליו הטור כרכי ווסף דרכי קשו מחד וכו' עש"כ לע"ד דהי מהא' לך איה רבונת הרב ז"ל דמ"ש הטור והרא"ש לא קיבלתו היונו שלא קבלתי קרוב או פסול והדין מכתשו שקבלו אפי' שהוא קרוב אבל היבא שאינו קרוב והוא יחיד מומחה והוא אומר לא קבלתו ולא עמדתי לפניו כהא לא איירי הטור ליעת הרב ז"ל. אבל איך שיהיה דרכי הרב מנן נבדוים רחויים מעיקרא וכדכתובנא איה מקום ללן מה שהאריך הרב כרכי ווסף עליו שס עיין כרכי הרב כ"ש בסומן כ"ג מ"ש על דרכי מהרוב"ל שלא דאה תשו' הרא"ש והרוב"ש ומ"ה נסתפק וכו' עש"כ ואינו תמה על חכמתו דהדי מהר"א שסן ו"ל כהשו' סימן ק"ך הדיא כ' תשובות הללו כריש דרכי ועכ"ז אחר כך עלה ונסתפק כספיקו של מהרוב"ל ולא פשט מההשו' הללו כלום וכדראי דליבא למפשט מהנהו תשו' כלום עפ"י מה שחלק הש"ך שס כין היבא דאעשה למדיניות אח"ך לא"ה ומוסרנה דרכי מהרוב"ל שהדיא דחייס מהטור ע"ש וה"נ יש לרחות הנהו תרי תשו' דחיידי ברלא אפשר למדיניות דדוק טיבכ.

(ז) וכן מי וכו' ורש"י וכו' עיין ככ"י ולכא' קשה כיון דהרא"ש הסכים לפרש"י א"כ כהדיא דרודא נכבת וכו' דקאמר ונשבע אינו יכול לחזור כו' ליטענין דכותא טפי ראשילו קורס שבעת אחר שילא מב"ד אין יכול לחזור כו' וכן הקשה הרא"ש נוספים כפ' שבעת הריונים ומתחת זה כתב שגירסת נשבע ואינו יכול לחזור היא עקד וא"כ דרכי רחויינינו מכתב לפ' שבעת הריונים דהדיא מוכח דנרס וכשכעובל עור שלא נשבע ויכול לחזור וכמו שכן הדין הכ"י שכתב דעת הרמב"ם בהרא"ש ו"ל דס' דכל שלא נשבע ויכול לחזור כו' ככ"ד אבל יבא

בו אכל להראש ש שהסכים לפרש"י ויכל לחזור בו
 עד שלא מכר' וגם הרמב"ם הכי ס"ל והוסוף
 עליו ראיות ס"ל בדרכי ר"ת הראשונים דכל עוד
 שלא נשבע ויכל לחזור בו ונמלא השתא דשלשה
 סברות בדבר וס' רש"י והראש"ם ממוצעת בין
 הריב"ש והרמב"ם ו"ל ואם כן שפיר כתב הש"ך
 דהא ליתא דהא ע"כ רמ"ם הריב"ש דכיון שקבל
 עליו לנשבע היינו שאינם עסקין עוד כאותו
 ענין וכדכתב הש"ך גופיה לקמיה דלא עדיף
 מהני מידו דכל זמן שפסקין באותו ענין ויכל
 לחזור ובין הריב"ש איירי באינם עסקים עוד
 כאותו ענין א"כ הוי כאלו יצא מב"ד ובחא אפי'
 רש"י מורה והא דנקט שלא מב"ד מלתא פסקיתא
 נקט דכל שסב"כ מסתמא הם עסקין באותו
 ענין וסראים ע"ז שכבר ידוע שהריב"ש תלמודו
 של הר"ן ובכל פסקיו נמשך אחרי רבו והרי הר"ן
 כתב להריוא אחא דקאמר התם כשכועת הריונים
 פוטרוין אותו פרש"י וכו' ולפי זה גרסוין כיש
 נחלקו נשבע וכו' עכ"ל ע"כ הרי הר"ן קאמר
 להריוא לרעת רש"י דכשאין עסקין באותו ענין
 אינו יכול לחזור והוי כיוצא מב"ד וזו הוי
 בעלמא ס' הריב"ש וכו' הרמב"ן לרעת רש"י ואין
 לומר דהראש"ם חולק עם הר"ן ככוונת רש"י וס"ל
 דאפי' אינם עסקין וכו' ויכל לחזור בו כל עוד
 שלא יצא מב"ד ומנ"ל להש"ך דהראש"ם פליג
 על הרמב"ן והר"ן כזה ואולי לפי שראש דבריו
 רי"ז שכתב וז"ל ואין חילוק בין דבריו רש"י
 והרי"ף וזלתי וכו' כמה שאמרת סוי גמ"ד עכ"ל
 עש"כ .

אינם

יש לדמות זה דאפשר רס"ל לרי"ו
 דהא"נ כיון שאינם עסקין וכו' מקרי
 שפיר כיוצא מב"ד דכיון שנפטרו מלפניהם הוי
 כאלו יאלו ולהריו"ף דמוד שא"ל הכ"ד ישבע כמו
 שאמרת וכו' הוי גמ"ד אפי' עסקין וכו' דהל"כ
 חקיקו לדבריו רש"י והראש"ם שהסכים עמו אפילו
 ישאח באן הוציא יוכל לחזור בו לרבריו ומאי שנא
 מוצא מב"ד דלא מצי בפרק י"ב נחלקין אדברי
 וכמו שהקשה הרמב"ן דהריב"ש נחלקין אדברי
 רש"י והוצרך לתקן דכל זה שהם עסקין וכו'
 דמסתמא כשסב"כ הם עסקין וכו' אכל לפ"ז
 קשה שנאמר דלהריו"ף אפי' עסקין וכו' אינם
 יכולים לחזור וכו' גמ"ד עדיף מקנין גופיה דאמר
 כפי"כ ראשו' נגמר דנין כקנין כראוי ויכול לחזור
 בו כל זמן שעסקין וכו' וא"כ ממ"כ דדבריו רי"ז
 אינם מדוקדקים דהא"ל רס"ל דבהא פליגי הר"ן
 ורש"י דרש"י דוקא יצא מב"ד ולהריו"ף אפי' לא
 יצא כיון שאינם עסקין וכו' שוב אינו יכול
 לחזור קשה אדבריו רש"י כדכתב הרמב"ן ו"ל .
 ועוד מנ"ל לרי"ז לחדש מחלוקת חדשה בין הריו"ף
 ורש"י כיון דמזינן להשוותם יחד ועוד דהש"ך
 גופיה ס"ל דלהגורסים נשבע וכו' ומשקבל ככ"ד
 אינו יכול לחזור היינו כשאינם עסקין וכו' א"כ
 רש"י דגריס נשבע וכדכתבו הת"י בשמו כפי"כ
 דק"כ כר"ה הכי גרסו' וכו' ע"ש הכי נמי ס"ל
 באופן דאין דבריו רי"ז מוכרחים אלא הריו"ף ור"ש
 והראש"ם והרמב"ן והר"ן והריב"ש שטלס שוים

כאחד ואין בוניהם חוץ אפי' כמלא נומא עיניו
 כהרב כנה"ג כ"כ שהאריך ליושב דבריו הכ"י
 ומכון רסיו עיניו נראה דנעלם מכבודו מ"ש
 הראש"ם להריו"ף כפרק שכועת הריונים גם מ"ש
 על דבריו הכ"ח ולא ידעתי וכו' ע"ש אהמהא
 דהא כתב הכ"ח דהרמב"ם מוכח מדבריו כפי' המפקיד
 וע"כ ש"ל כפרק שכועת הריונים שדך מכואר
 להריוא איכרא מ"ש הסמ"ע והש"ך ומנהר"ם כן
 לזכרון דאפשר דגם הרמב"ם וכו' לע"ד לא
 אפשר קרא דהרמב"ם תלה הג"מ כשכועת ואלו
 לכל הני רבנותא דהוי גמ"ד אפי' לא יצא מב"ד
 כל שאינם עסקין עוד בא' ע' ואפי' עדין לא נשבע
 ועוד רא"כ לישמעוי' רבותא טפי דאפילו קורס
 שכועת אינו יכול לחזור בו גם מה שכ' הסמ"ע
 ו"ל דהרמב"ם איירי בקבל חוץ לכ"ד ליתא דא"כ
 אמאי לא אשמעוי' ג"כ רהובא רקבל ככ"ד אינו
 לריד להיות נשבע אלא האמת יורה דרבו
 דהרמב"ם כר"ת וכרשב"ם כפי' נע"ש דאין הגמ"ד
 הוי אלא אחר שישבע אך מ"ש הכ"י כסיומן פ"ז
 דר"ת מפרש פוטרוין אותו מיד וכו' וכו' מדבריו
 הרמב"ם וכו' ע"ש דבריו אינם כדקרוק דוראי
 הרמב"ם מפרש כר"ת וכמו שראש מדבריו כאן
 כפי' מה"ם שחלה הגמ"ד ער שיבעת ואם כן
 ע"כ מש' כפי' אימה' שכועת לריבין פרש' כפי'
 ר"ת בהכרח אכל שנאמר שכן נראה מדבריו
 פי"א וכו' הא ליתא דאדרכתא משמע מדבריו
 דלא כר"ת שהרי כתב פוטרוין אותו ונתן מה
 שטוענו חבירו שמוה נראה דמוד שהמר אינו
 נשבע פוטרוין אותו ולריד לשלם ואינו יכול לחזור
 בו גם מ"ש הכ"ח כאן ראש הוי חייב שכועת
 וכו' וכו' הרמב"ם להריוא דהא דלא כתב כן
 להריוא ואדרכתא הכ"י פירש דבריו כר"ת מ"ש
 והרב כ"י הכין וכו' ליתא ונעלם מכבודו דבריו
 הכ"י שם כפי' פ"ז שכתב דהרמב"ם כרבי' תס .
 וראוי להרב בני שמואל שכתב וז"ל שמתוך מ"ש
 בין חכין וכו' ע"ש כ' ודבריו אינם מוכנים דהיכי
 כתב רד"ו והר"ן הכל א' והא לרי"ז מכואר
 מלשונו דאיכא פלונתא בין הריו"ף ורש"י ממ"כ
 דהא"ל דאין לב"ד לאו דוקא אלא כל שאינם עסקין
 וכו' וא"כ להריו"ף אפי' עסקין וכו' ואלו להר"ן
 לויכא פלונתא כלל אלא דוקא בין רש"י לר"ת
 דזה גרוס נשבע וכו' וזה גרוס ונשבע וכו' וא"כ
 ממילא הריו"ף דגריס נשבע וכו' היינו כרש"י
 דכשאינם עסקין וכו' מקרי גמ"ד וכיוצא מב"ד
 וכדכתב הרמב"ן ו"ל וא"כ מכואר דהרב דרי"ז
 והר"ן לא אמרו דבר דלרי"ז ג' מחלוקות בדבר
 ויותר טוב היה לו להרב כ"ש לקבוע דבריו
 אדבריו רי"ז עזמא שעשה מחלוקת בין רש"י והריו"ף
 ולו' לו דליתא אלא כולהו כרש"י ס"ל ול"ס אלא
 דוקא עם ר' תנדיסונשבע :

עוד

כתב הרב הגו' דקשיא מדבריו הראש"ם
 ירדיו וכו' וז"ע עכ"ל ולעדין דהינם
 ראיה כלום דהא דמכיר רהיה מש"ח היינו
 דכדכורא נחתיב ואינו לריד מעשה עד שיפרע
 ולוה הוא דוקא הוא שמכיר רהיה רכז דהתם
 כדכורא ה"כ כדכורא אכל דהא"נ דכורא כל
 ע"ש

ש"ח היינו אפי' עסקין באחוז ענין שהורה
לא שידך לתקן כון עסקין וכו' אבל כשאמר אינו
נשבע לך הוה הורא דשפע דיתכן דשפין
מסקף ליה אם יוכל לנשבע אם לא וכו' ואי
דיוכל לחזור בו כל זמן שעסקין וכו' והא כדאיתיה
והא כדאיתיה .

עוד כתב הרב הטו' והרמב"ם וכו' ותמיהא
טובא וכו' ע"כ . ולעזר'ן בפשיטות
והלשון מוכיח מתוכו דמ"ש הכ"מ אח"ו תכ"ד
ויש חולקין וכו' הלשון הפוך וכנ"ל קודם ועל
היס חולקין שכתב הכ"מ דוק דעת רבינו
כמבואר בדבריו דהיינו מבואר דס' ליה כדעת
החולקין וזהו שכתב הכ"מ בתחלה לשונו אבל
כתיב נחלקו המפרשים ש"א וכו' ויש חולקין
וזה דעת רבי' כמבואר וכו' ועל חנם הרעיש
העולם ולא הרגיש חס ושלום שהלשון הפוך וזה
פשוט .

עוד כתב הרב"ז לחומר וכו' וראיה גדולה
וכו' עכ"ל . ואינו אומר דאפילו ראיה
קטנה אינה רכל הוכחה מפו"ב הוא רלא כר"ת
הוא מרקתו מתניתין דור לי וכו' ולא קאמר
כמתני' ונשבע ופ"ה קאמר בנמ' דהוה נמ"ר
הרי מוכח ממתני' דלא כר"ת ופ"ה הא דקאמר
בנמ' דלאחר נמ"ר מחלוקת ע"כ או יזא מכ"ד
או אינם עסקין עור באחוז ענין אבל אינו
מוכרח לומר כהכרח שאינם עסקין וכו' הוי
נמ"ר דשפיר יש לרשות דלא הוי נמ"ד עד שלא
מכ"ד אבל כר"ת ע"כ לא משמע כן ממתניתין
דלא קתני ונשבע ואפילו הכי אסקין התוס'
דוש לרשות .

עוד כתב הרב דבריו הני סוקרים ופ"ו וכו'
ותי' רנ"ל שפיר קבל וכו' ולא ידעתי
איך אפשר להניח כן ומלת שהרי לעד ועוד דנס
בהחלת לשונו דקאמר שהם קבל ככ"ד וכן או
אמר נאמן וכו' עכ"ל הרי שמהם הוה רנאמן
להויה דהשבע ועולו ואלו ליושב דבריה"ל
דמלת שפיר אינה חחורה ארסמין ליה אלא אלפני
פניו דה"ו . ראש נגמר דהוה כלא תן לו דאינו
יכול לחזור משום שקבל ככ"ד ואתא לאשמעין
כמ"ש הנהות אשרי כפונ"ב דאם קבל חוץ לכ"ד
אפילו נגמר . הדין יוכל לחזור בו ורלא כהש"ך
שעשה מחלוקת בין הנהות אשרי והנ"ו ועו"ל
דמ"ש הנ"ו שהרי קבל וכו' ד"ל רכיון דתלס
הדבר ככ"ד ולא ידע כמאן יאמרו והאי לא הוי
נמ"ד עד שיגמרו ויאמרו לא תן לו לאשפין
קתול דהשבע ועולו דלוה ספק הדין על עצמו
מיד הוה נמ"ד וכמ"ש הנ"ו כפונ"ב .

ודאיתו להרב כנח"כ כו' לכתב המאורי
וכו' ע"כ לשונו ורכיו הכ"ה המאורי
תמיהים בעיני דמיתו ראיה מהירוש' והירוש'
הוא להפך דהכי איתא חסא אמר לו נאמן עלי
אכא וכו' בפני כ' ויכול לחזור בו בפני ג' אינו
יכול לחזור בו שמואל אמר בשלא נטל מזה וכתן
לזה אבל כנטל אינו יכול לחזור בו ר"ו ור"ל
דאמרו קרווייהו אפילו יוכל לחזור ועוד הרי
ק"ל כר"ו ור"ל נכני שמואל כדכתב הש"ך ו"ל

ולקווא א' ו"ל דתמארו אויל כשעת הרמב"ם
דס"ל דנמ"ד דהכא קיינו שהוליה ממון וכמ"ש
אינה נופיה דהרמב"ם דקטע סוליה ממון הוא
מקורו' תוה נסמ"ש הרב כנח"ג רכ"ן מרכיו
הד"א"ש והעור יש לרשות דההיא דהר"ש איירי
כקרוב ושנים אחרים כשדים עמו וכיון דהורה
לפני הכשרים שפיר חשיב דקבל ככ"ד דאם הוא
קרוב וליכא אחרים כשרים עמו א"כ הוי תדמי
לדיעותא ואינו יכול לקבלו כ"ה כקטע ל"העת
הד"א"ש והעור וכו' א"כ כן איך יכול לתקושה
יעירו הכ' דייטס הכשרים הא ליתא דבכר ככב
הדשכ"ש הכזא דכריו לעיל דאינס יכולין לטעור
דפיה עדיף שבעל מקלסא וכו' ע"ש שהאריך
ואצ"ג שפכתו לעיל דכריו ז"ב מ"מ מני יוכל
לכא אחריו ולתקן עליו א"כ יש לרשות דההיא
דהר"ש איירי כחיד מומחה וקרוב וכיון שהורה
שקבלו שפיר חשיב דקבל ככ"ד א"כ יש לרשות
דאם הורה קיינו שורה כהיניה שאמר שהורה
כפני כ"ד וליתנהו סב"ד קמן דליתולכחו והראיה
ע"ו שפיר דיו' תלמידי כתב להדיא דאם קבל
חוץ לכ"ד יוכל לחזור אף שנגמר הדין ואיך לא
שם על לבו שהר"א"ש לא ס"ל הכי נס הכי הכיא
דכרי הנהות אשרי והכי הכי' שחולק עליו ולא
כתב שהר"א"ש והעור נ"כ פליגי עליה אלא ודאי
דמרכיו הר"א"ש והעור ליכא לאוכוחי מני וכדכתי'
וכתב הכי' ו"ל כח"כ בהנהות אשרי וכו' ע"ש וכו'
עליו הש"ך דרכי' ירוס' כתב להדיא וכו' ע"ש כ'
ולע"ד דהדין ע"ש הכי' נמ"ש אבל ריו' כתבו
לא קאי אמ"ש הנהות אשרי תקבל קרוב וכו'
דכההיא מבואר כריו' דס"ל בהנהות אשרי אלא
קאי אמ"ש הנהות אשרי וכן כדור לי וכו' ראי
קבל חוץ לכ"ד יוכל לחזור בו אף שנגמר הדין
ונמ"ד דשבעה היינו כשנשבע ואפ"ה קאמר
הנהות אשרי דיוכל לחזור בו ועל זה הוה דרמסיק
מין וכתב דריו' והנ"ו פליגי וס"ל דאם נשבע
אינו יכול לחזור בו ומרן אויל לשיעתיס דס"ל
דהר"א"ש והרמב"ם כר"ת ס"ל דכל עוד שלא
נשבע לא הוי נמ"ד ומסתמא דכרי הנהות אשרי
שקבעו ארכיו הר"א"ש הכי' ס"ל ואפילו את"ל
דאין חכרע כרכיו הגהות אשרי ויתכן דס"ל
כהנ"ו ודעמיה רנמ"ד היינו שקבל לנשבע מ"מ
שפיר כתב הכי' אבל ריו' וכו' ור"ל שדכרי
ריו' מבואר להדיא דאם נשבע חוץ לכ"ד אינו
יכול לחזור לאשפין מהנהות אשרי דאינו מבואר
דכריו ויתכן שס"ל רנמ"ד דשבעה היינו עד
שישבע וממילא מ"ש הנהות אשרי וכן כדור לי
וכו' אפי' נגמר הדין ויכול לחזור היינו אפי' אם
נשבע וכיון דאינו מבואר זה בדבריו וכהנ"ו
וכרכי' ירוס' מבואר להדיא דאינו יכול לחזור
ראוי לפסוק כריו' והנ"ו מש"ה קוים וכתב ומעשה
וכו' שוב דאיתו דאין חנו כריבין לרשות זה אלא
מבואר דכרע שהנהות אשרי כסס א"ו ס"ל רנמ"ד
דשבעה היינו כשישבע וכמ"ש בפסח הרמב"ם
רוקאניו משס א"ו והש"ך בעלמנו הכיאו לקמן
ס"ק י"ח ע"ש וא"כ שפיר כתב הכי' בפשיטות
אכל ריו' וכו' לאשפין מהנהות אשרי דס"ל ליה
דאפי' .

מרכיו הנ"י שהכין הרב כ"ש"ל ונ"מ לרעת
הרע"כ א"כ ע"כ ע"כ משמע דלפרש"י אינו
יולא נפקותא זו גם הרב כ"ש מוכח מדבריו
דפלוני כתב מהרש"ם כח"מ סימן ט' על כ'
כע"ד וכו' והדיון כתב וכו' ליוכא עדים וכו'
עכ"ל ע"ש מכאור מדבריו דרף ע"ג דהטענות
כתובים כפס"ד אש"ה יכול להכחיש הדיון וכתב
עליו מהר"ק ש בהנהגותיו ראוין לסמוך על דבריו
מהרש"ם כלל ואדרבה וכו' עש"כ .

ואנכי שמעתי ולא חכין רהיבא קאמר
מהר"ק ש ואדרבה מאומרם וכו'
דאדרבה מאומרם וכלבד שלא יספור הטענות
משמע איפכא דטענות מזו למיפתר ואינו
נאמן הדיון ומש"ס התנה הטור ואמר וכלבד שלא
יספור כנון שיש עדים כשטרי טענתא רהיבא
טעין דלא מזו למסתרא הא לא"ה מזו למסתרו
מוכח מלשון הרע"כ א' שכתב דהיינו לחלוף
טענות שיקזור א' מהם ויטעון וכו' עכ"ל הרי
מוכח דאי לאו סופרי הדיונים שהם מעידין על
טענותיהם הדיון לכרו אינו נאמן . ומה מאד
תמהתי מה שהכין ראיה מהרע"כ א' שהרי
הרע"כ א' אפי' אש"ס כידו פס"ד אחר שנסתלקו
מלפניו שוב אינו נאמן דלא כהטור ז"ל וא"כ
ע"כ מ"ש כשטרי טענתא היינו ע"כ כדאוכא
עדים כשטרי טענתא אבל אש"ס היו כתובים ככ"י
הדיון וליוכא עדים ודאי שאינו נאמן הדיון דאפי'
כפס"ד אינו נאמן כטענות דאינו תלוי בדיון
ואפי' את"ל דס"ל להר"ק ש כה"ך דהרע"כ א'
והטור ל"פ אכתי יש לרחוק מההיא דהרע"כ א'
שכתב כשטר טענתא וכו' היינו דאוכא עדים .
ועוד דמהר"ם כי יסבור דפלוני הרע"כ א' והטור
וכדכתי לעיל וא"כ אפי' לדיון דק"ל כהטור
דאש"ס יס כידו פס"ד דנאמן הדיון היינו לומר
לזה זכיתו וכו' אבל כטענות שאין תלויות בדיון
אינו נאמן אפילו כתובות כפס"ד וגדולה מזו
כתב"הש"ך דטענות יכול להכחיש הדיון אפילו
כשעומרים לפניו ואפשר דגם מהרש"ם הרי
ס"ל והכי מוכח מלשנו ע"ש כאלו דלפי ע"כ
שעיר כתב מהרש"ם ואדרבה אינו לסמוך על
דבריו מהר"ק ש וגם מהר"ך ש ס"ל כמהרש"ם
וכמ"ס הרב כנה"ג ע"ש ועיין כתשוב' כעו סוי
ת"א סו"ד ודוק .

(ב) אבל כ' וכו' עיין להרב כנה"ג בהנהגת
הטור אות כ"ו ז"ל והא רב' וכו' הרש"ך
זמרה"א ש ז"ל עכ"ל ודבריו כאן שלא בדרך
שלא כתב מהר"ך דאינו נאמנים אלא לגבי
עדים שמכחישים אותם ע"ש ומהר"א ששן הוא
דכתב דאינו נאמנים הדיונים אפי' נגד הכע"ד
עש"כ וכו' דגם כוונת הרב כנה"ג כמ"ס אבל
אש"ס מכחיש וכו' היינו שיש נ"כ עדים עמו א"כ
סיכי עריב ותני מהר"א ששן עמו וכו' דבמכ"ש
דס"ל מהר"א ש ס' מהר"ך דהא אהו נופיה
ס"ל דאפי' ליוכא עדים אינם נאמנים הדיונים נגד
הכע"ד ומכ"ס היבא ראיובא עדים המכחישים הא
ליתא תדא דהרב כנה"ג א"כ כחות ל"ג הזכיר
היה דאפי' יש עדים שמכחישים וכו' ושם היה

דאפי' נשבע ויכול לחזור בו . אמנם אכתי יש
לדקדק על מרן דאיך הסכים לדבריו ר"ו והנ"י
כי הם לטענותיהם אילו דנמ"ד לרוד לו וכו' הוא
כשקבל עליו לנשבע אפי' שלא נשבע מש"ה
כשנשבע אפי' לחוץ לכ"ד אינו יכול לחזור בו
כיון דעביד ימעשה ונשבע אבל להכ"י שפסק
כש"ע מהרמב"ם ור"ת דנמ"ד היינו אש"ס נשבע
וכל עוד שלא נשבע לא הוה נמ"ד א"כ ודאי אי
מורם מרן לדבריו הנהגות אש"רי בקבל עליו קרוב
או פסול חוץ לכ"ד ריובל לחזור בו אפי' שנמנר
הדיון אש"ס כן"ה נשבע דזה הוה נמ"ד דשכועה
ויוכל לחזור בו לחזור לט' ר"ת והרמב"ם זכ"ת
דס"ל למרן דמתני' דנאמן וכו' היינו כשקבלו
חוץ לכ"ד וכדכתב הנ"י ז"ל דאש"ס קבל ככ"ד
אפי' לפני נמ"ד אינו יכול לחזור דלא בהנהגות
אש"רי דמפרש מתני' דנאמן וכו' היינו ככ"ד הא
ליתא תדא דמלשון הרמב"ם שהכינו בש"ע לא
משמע הרי שהרי כתב מי שנתקייב וכו' משמע
דקאי ככ"ד וז"ל השכע לו וכו' ואפי' כתב
דאש"ס בלא קנין ויכול לחזור בו כל שלא נגמר הדיון
ועוד דאש"מצי' הרמב"ם דאש"קנו מורו אינו
יכול לחזור אפי' קודם נמ"ד לאשמעיון גם כן
דכוחא טעי דאפילו בלא קנין אש"ס קבל ככ"ד אינו
יכול לחזור בו אפי' קודם נמ"ד אש"ס לא שנאמר
דס"ל למרן ז"ל דמתנתין דנאמן וכו' הוא כיון
בקבל ככ"ד כיון שקבל חוץ לכ"ד דתרווייהו שו'
דקודם נמ"ד ויכול לחזור ולאחר נמ"ד אינו ויכל
לחזור אבל זה הוחק דהשתא הוה מרן דלא כמאן
לא בהנהגות אש"רי ור"ו ולא כנה"ג אש"ר ע"כ
מוכרחים אנו לומר דמרן ז"ל כההיא דקבל קרוב
חוץ לכ"ד ונגמר הדיון ז"ל הכריע בזה כלום
אפשר רס' ליה בהנהגות אש"רי ור"ו אורח"י
דמתנתין אהרי כחון לכ"ד גם כן אבל כהא
דנשבע חוץ לכ"ד אש"ג דנמ"ד דשכועה היינו
כנשבע מ"מ כהא לא ס"ל בהנהגות אש"רי דאש
נשבע חוץ לכ"ד ריובל לחזור אלא דס"ל כהא
כהנ"י ור"ו והאחרונים דאש"ס נשבע אינו יכול
לחזור וטעמא כמ"ס הנ"י כפ"ד דהו"ל כאלו
א"ל אני מאמינך שהדיון עמך אש"ס נשבע וכיון
שהאמינו שוב אינו יכול לחזור וכיון שכן שמרן
לא הכריע אש"ס קבל קרוב חוץ לכ"ד ונגמר הדיון
אש"ס הוא כאתן לך ויכול המוחזק לו ק"ל בהנהגות
אש"רי ור"ו ריובל לחזור ובמחול לך המוחזק
אומר ק"ל כהרב סמאירו והנ"י לדעת הש"ך
והר"א ש וטור ז"ל לדעת הרב כנה"ג ז"ל ודוק .

סימן כ"ג

(א) כל זמן וכו' כ"כ לתב הרב פרח מ"א
כת"א סו' קכ"ב ז"ל וא"ת וכו' על פי
הפס"ד עכ"ל עש"כ . ולבאורה דבריו תמוהים
סהרי כתב הש"ך ז"ל ומ"מ לא פליג הרע"כ א'
וכו' עכ"ל עש"כ הרי לדעת הש"ך דליוכא מחלוקת
לענין רינא כיון הרע"כ א' והטור והו"ל להכין
דבריו הש"ך ולחלוק עליו אמנם דלפי האמת
יראה דפלוני לענין דינא וכמו שגדלהבן להדיא

לו לקבוע דברי מהרש"ך ועוד דלוטניהלה משמע
הכי הלא ודאי שאינו מדוקדק לשונו ורחוקו לו
כחשו' בעני חיי ח"א סי' י"ד ו"ל רב' נאמנים
וכו' ולא דאיתן חולק וכו' עכ"ל וקשה דהרי גם
מהרש"ש סי' ל' דאפי' ב' אינם נאמנים נגד
הכב"ד והנם שגרה לבאורה שמהרש"ש לא
התלעט הדבר שהרי סוים וכתב ועוד שאפי' נודה
וכו' מ"מ הרואה יראה שלא כתב זה ועוד שאפילו
נודה וכו' הונו לרווחא דמלתא כהכ הטעם האחר
אבל ח"כ דפסקא ליה רב' דוינוס אינם נאמנים
נגד הכב"ד ועוד הרי הכ"ח כתב שגם רש"י הכי
ס"ל כהמרדכי וכו' וכ"כ הרשב"א בסיומן ס"ט
לרעת רש"י אבל אין להביא ראיה מדברי רש"י
והמרדכי דס"ל דאפי' ב' אינם נאמנים לדברי
מקור"ש דהם לא כתבו אלא לענין הדיון לומר
לוה וכתבו וכו' דקיון דנסתלקו מלפניהם קו לא
רמי עלייהו למדבר עור מה שפסק אבל לענין
שטוען הכב"ד מעולם לא קבלתום ולא עמדתי
בפניהם פשיטא דנאמנים ולא נרעו מעדים
דעלמא ולא שייך לומר כזה כיון שנסתלקו לא
רמי עלייהו למדבר ושפי' דנאמנים אפיר כתב
הרב כה"ג כבעני חיי סיומן ל"ו דמהרש"ש יסוד
בדבר זה .

איברא

לכאורה יראה מתשו' מהר"א אדרבי
סיומן ק"ד דס"ל כמהרש"ש שהרי
כתב ו"ל ותשבע חנה וכו' וכמ"ש הטור וכו' עכ"ל
ולכאורה דבריו תמוהים ולא כתב הטור בסיומן
כ"כ דיכול להכחיש דהיון וכו' אלא דוקא בדיון
א' או אפי' ב' אלא שזה קרובים אבל כשני
דיונים דאינם קרובים הרי כתב הטור בסיומן זה
והוא מדברי הרש"ש דב' נאמנים לעולם והיכי
כתב הרב דהו"ל נוגעים ואולי יש ליישב דמ"ש
הרב דחשיכו כוונתו הוא משום דכתב ההוא
כתוב דגורו נזרות אחרות ואמרו שהיה כתוב ותקום
משעה ראשונה ושתייכים הכתוב לקבל גזרתם
וכו' וכמבואר בשאלה וכויון שכבר נגמר הדבר מזה
כמה ימים ואין ספק שאם לא קבלום ודאי וילוחא
רב"ד וכו' כ"ד לנזום ולפסוק על מה שלא נעלו
ודמיא להקיא דמהרש"ש שכתב באותה תשובה
ו"ל ועוד ר"ל וכו' נוגעים וכו' עכ"ל והביא ראיה
מדברי מהריב"ל באחרונות סי' קי"ט וסוים אף
שמהריב"ל כתב וכבר היה מעשה וכו' ונחלקו
עליו גדולי הדור מ"מ סוים וכתב וכו' עש"כ .
אבל לאמת אס וזו היא דוונת דברי מהר"א אדרבי
א"כ קצר מאד בדבריו והיכי כתב כסתמא דהו"ל
נוגעים והו"ל להביא דברי מהריב"ל שילא לידון
בוה ומ"ל להביא מדברי הטור דסיומן כ"כ שאין
רמו מזה כלום ואדרבא מוכח להפך וכדכתיו ו"ע
ועיון מהרש"ך ח"כ סי' קמ"ד שכתב ומעשה יש
לתמוה וכו' עכ"ל וקשה דהרי וכל המוסק לומר
קי"ל כהרש"ש אהכ"ו ו"ע ודוק .

סיומן כ"ד

(א) אין נזקקין וכו' הנה באמת רבו הפירושי'
כסוגיא זו וכולם הלכות פסוקות והב"ח
י"ג 19

תמה על הרמב"ם שלא הביא דין זה כלל והטות
כ"ע ולכאורה יש ליישב דס"ל להרמב"ם דפי'
הסוגיא כפרש"י וס"ל להרמב"ם דלית הלכתא
כהאי סוגיא אלא כהא דאמרוין כפי' המקבל גבי
ב' דסתמא וכו' דאסיקא דהלכה כרב כהנא
דאטרוחין כ"ד בדבר דעבדא לאגלויה לא מטרוחין
ואע"ג דאין לו עבדיו עדים כיון דהיוס ומחר
סופן לבא לא מטרוחין כ"ד וכמו שהקשה בן
ריב"א לפרש"י ע"ד שמתת קושיא זו דהא פרש"י
ופי' כנוונא אחרתיו וכמו שמבואר במרדכי
וכהנקה מיומן ל' משפטו סיומן ל"ו עש"כ .
והרמב"ם לא בחר כפי' ריב"א משום דלפי' לא
איתו מאי דסיומן כבמראה האז ויולי נכחי וכו'
כמבואר בתו' כפי' אד"מ ובמ"ד ח"ש פרק הפרה ע"ש
אלא ס"ל דפרש"י וליה הלכתא כהקיא סוגיא
אלא הויה דהמקבל עקר וכמו שאמרו בנמ"ש
דהלכתא כרב הונא וכן קי"ל כהחובות דאפוכי
מטרתא ל"ל כמו שהקשה ריב"א ועו"ל דס"ל ליה
להרמב"ם דפי' אין נזקקין וכו' היינו כנון שבה
המלוה ושטר עירו וכא דקיימו ולנכות בו ולתלוה
עומד ולתום שלא יקיימוהו דהו"ס או מחר וכו'
עדים שהוא מזויף שאין משניחים על דברי
הנכתב אלא מקיימין אותו כע"כ ומזויזאין ממנו
וכדאמרוין בנמ"ד רב"כ דף קי"ב דמקיימין שטר
ואפי' עומד ולתום ובודאי שאם נראה לכ"ד שיש
ממש בדבריו ודאי אין מזויזאין ממנו אלא קובעין
לו זמן ואם עבר הזמן ולא הביא מזויזאין ממנו
אבל אם ראו דאין בדבריו ממש כדי לדחותו מעליו
או מזויזאין ממנו כע"כ וכ"כ בה"ל כהרשב"א
רש"י משם המרדכי ע"ש שהאריך ומעשה הרי
שלך לפיך ושפיר פסק הרמב"ם להאי סוגיא
שהרי כתב כפי' כ"כ מה' מלה ח"ב ו"ל טען וכו'
אם יש ממש וכו' ואם נראה וכו' אומרים לו שלם
עכ"ל . הרי שפסק להדיא דהובא שאינו כיבר
שהדברים אמת אין נזקקין לנכתב אלא לזוכב
ומזויזכים אותו לשלם וס"ל דבשאריו אין נזקקין
אלא לתוכב היינו ככה"ס שזאו כדבריו ממש
ומכיון לדחותו מעליו וכדכתב המרדכי לרעת
רש"י וכשום ממש מדבריו כההיא דהמקבל וההוא
דכתובות אמרי' שפיר דאין מזויזאין מידוכדאמרי'
אפוכי מטרתא ל"ל וב"ח הא נוחא דפסק לההיא
דאמר ר"ג וכו' . אמנם הרי סיומו כפי' אמרי
כהרדעו פעמים שזקקין וכו' ובנון דזויזי נכסיה
ואמאי לא כתב הרמב"ם ההוא דההרדעו ולתום
י"ל כפשיטות דס"ל דפי' ויולי נכסיה היינו כמ"ש
הב"ח על דברי הטור מלשון או"ל ליה בלו'
הלכו להם הנכסים וכיון שכן הרי סוים הרמב"ם
וכתב ואם היה המלוה אלם ושמת אינו יכול להזיזאו
מידו מניחים אותם כיד שלם ע"כ . הרי שכתב
דהובא דאפשר שילכו הנכסים לאבוד או נזקקין
לנכתב שלא למסור הממון ליד המלוה וכיון
דהובא דיש הזק לנכתב שומעין לנכתב גם אם
טוען שיש לו אגלו או השטר מזוייף מניחים הממון
כיד שלם .

והשתא

דאיתא להכי שפיר נוכל לומר
דהרמב"ם מפרש הסוגיא כפרש"י
ובדכתיו

וכדכתו לעיל או באחד מן הפי' שנאמרו בו וס' ל' כמ"ס המדרשו לדעת רש"י וכדכתו הפי' הכי אין לריד לכותבה מכיון שכתב כאן כהלכו מלוה ההוא רשפי' עומד וזוהו וכו' ראוין שומעין אלא לתובע ממולא ג' כ' יונא כפשיטות ההוא ראוין נוקדיון אלא לתובע לפרש"י ז"ל וממולא גם כן שמעינן הויכא רויילי נכסיה דנחבע וימשך לו אזיה נוק או נוקדיון לנחבע ולפ"ו אלו לריבין לירחק כפי' זיילי נכסיה אלא כפשטא אחיזא מלשון זלוול כנ"ל ליושב דעת הרמב"ם .

עוד יש לתרץ דס' ל' להרמב"ם כמו שפי' התו' דנוקדיון וכו' כגון שחובע שחבל בו וכו' דקו"ל כפי' החובל ראוין נותנים זמן לחבלות וכתבו שפי' זה עקר וכיון שכן הרי פסק הרמב"ם דהריא כפי' מה' חובל ראוין נותנים זמן לחבלות וכת"ה כ' אף פסק בסתם אין נותנים זמן לחבלות והרי אמרו כהרדעו דאי זיילי נכסיה דנחבע נוקדיון לנחבע ונותנים לו זמן ז"ל דס' ל' להרמב"ם לית הלכתא כנהרדעו אלא קו"ל כר"ח וכסתמא דתלמודא שס' כפי' החובל ראוין נותנים זמן לחבלות סתם קאמר דמשמע בכל גוונא איירוי' אף עלגב דזייל נכסי דחובל וכדכתב הב"ח ז"ל א"כ מרקאמר ר"ן אין נוקדיון וכו' כלשון שלמה משמע דכלל גוונא אין נוקדיון וכו' וכאו נהרדעו לתוק על לשון זס ואמרו דלפעמים נוקדיון וכו' דלא כר"ן א"כ לית הלכתא כנהרדעו אלא כר' נוכר"ה דפי' החובל ואע"ג דקאמרו כנמר' אמרו כנהרדעו ולא קאמר כהרדעו אמרו לית לן כס דהיכס מנינו כלשון הזה וחולק עם ליטבא קמא .

וראייתו להרמב"ם ל' ביש"ס למס' קמא כפי' ס' ד' כר"ה אמר ר"נ וכו' ומרהזכור הרא"ש וכו' דלק"מ כי שמסקין וכו' עכ"ל עש"כ ותמהני עליו שפיר התו' שס' כר"ס שהכיח הוא כתבו להריא ראוין לתקשות מההוא דהמקבל דהיא קושא ריב"א ותו' כפשיטות ע"ש ותכלית תו' כמו שפי' איהו גופים עוד כתב בוראוי ריב"א הכין וכו' גם הוא מודה וכו' עכ"ל. גם כזה דכרוי אינס מוכנים רהא כתב כהגות משס ריב"א ככא המתחלת מיסור ריב"א שכתב הוא בעלמו ז"ל ואין נראה לריב"א וכו' לא מערתינן וכו' עכ"ל הרי שכתב ריב"א להריא וגם וכו' אפילו אין לו עדים מוכנים ואולי יש ליושב כדוחק דמ"ש ריב"א וגם וכו' לרווחא דמלחא להנריל התומא על דש"י אכל עקר קושיותא משום שהכין דכרוי רש"י ריש לשמעון עדים מוכנים אכל לא קדמ' עמ"ס וגם אפילו אין לו עדים דכההוא לעקר דינא מורה ריב"א אכל קשא דמנ"ל לריב"א דרש"י מויריב"ה ובהקשות עליו ועדיין דרכר לריד תלמודו ר"ק .

(ב) ואי זיילי וכו' עיין להב"ב מ"ס לידעת הטור ולע"ד דאונו מוכרס דשפיר יש לפרש כפשו' רכרו הטור כפרש"י ואדרבא הכי מרוקדק לשון הטור וק"ל עיין מהרש"ך כח"ג סי' כ"ה ונלע"ד דהכל לפי ראוח עינו הדיינים כהב הרא"ש ז"ל רכולהו פירושו סלקו אליבא דהלכתא וכו' ת"א כ' אמתו השמעט הטור האי פירושא תירין

הכ"ח משום וכו' ואע"ג שכתב הני וכו' עש"כ עיין מה שקשה עליו הש"ך והנראה ליושב והוא דיש לרקדק על דכרוי הכ"י כמאוי דקאמר ולפי זה דמאוי קמל"ן דפשיטא דלפי' זה הכי הוי דהא קיימו עלה כנמ' ואי זיילי נכסיה וכו' אלא ודאי דאחא לאשמעי' דמאוי דאמרו לעיל אין נותנים זמן לחבלות היינו רוקא ריב"א דלא זיילי נכסיה וע"ז כה להשיג הכ"ח דליתא דמשמע לעיל סתם אפי' היבא דזיילי נכסיה והויב קאמר הכ"י וכל אלו הפירושים עליון לענין פסק והא לפי' זה דאיירי כחבל ע"כ אינו הלכתא דהא קו"ל אין נותנים זמן לחבלות וסתם קאמר ומשמע דאפילו זיילי נכסיה גם מ"ש הש"ך דהא דאמרינן לעיל ראוין וכו' היינו היבא וכו' עכ"ל . גם זה ס"ל לכת"ח שהוא דוחק דהא סתמא קאמר אין נותנים וכו' ואע"ג דלרכיו הש"ך ז"ל דהוא גופא קמל"ן הכ"י כמאוי דקאמר ולפי זה וכו' ר"ל דהכי הלכתא הכא ריב"א דזיילי נכסיה שומעין לחובל ולעיל דמש' רשפי' זיילי היינו כשהוא חייב וכו' וא"כ לעיל הלכתא והכא הלכתא ו"ק אהרד"מ מ"ס ל' להב"ח דפשטא הכי לא משמע הכי אלא דמשמע דס' ל' להכ"י דהא דאמרו' לעיל אין נותנים וכו' היינו היבא דלא זיילי נכסיה מש"ס הויב עליו דלעיל משמע סתמו אפי' זיילי וכו' וא"כ ע"כ הא דקיים הכא ואי זיילי וכו' לית הלכתא הכי דפליג דלעיל משום הכי אין לפרש כפי' הזה דאחי דלא כהלכתא ומשום הכי השמעט הטור ודו"ק :

סימן כ"ה

(א) כל דיון וכו' עיין בהמאור והרשב"א ז"ל וכתב הש"ך כפי' א' אוח' נ' דלא כהירא רהא משמע להדיא כש"ס וכו' עש"כ ואכתי לא ידעתי היכי משמע להדיא כש"ס דהא ז"ל דגם ר"ח ס"ל דפטור אפילו נשא ונתן כיר מטעם שכתבו המאור ז"ל והרשב"א ור"ח לא בא אלא לשנויי מתני'. דקתני- מחזירין ומתניתין דקתני מה שעשה עשוי ומש"ס כדפרש"י ז"ל דלא ניחא ליה לתרווי כרב שסת אף שכתבו מוסכמי' אליבא דכ"ע דהלכתא פסיקתא ככל הש"ס דטועה כדכר משנה חזר משום- דניחא לאוקמי תרחי מחזירין כטעות א' וכן טעמא דרב' יוסף ובת"ש הר"ן ז"ל גם לא ניחא ליה לאוקמא כרב יוסף מאיזה טעם שיהיה אכל אה"כ דמורה שפיר ר"ח דטועה כדכר משנה פטור אפי' נשא ונתן כיר מטעם שכתב המאור ז"ל ומתניתין חתא וצד' קאמר כרש"י לה רב שסת ור"ח לא בא לתרש' אלא מאי דמשמע מרב יוסף דאפי' היבא שלא נשא ונתן כיר חייב ע"ז כה לתוק ולומר דליתא אלא דוקא כנשא ונתן כיר והוינו כטעה כסיקול הדעת אכל כטועה כדכר משנה אכתו יוכל להיות דפטור אליבא דכ"ע אפי' נשא ונתן כיר מטעם שכתב המאור ז"ל ואולי רכונת הש"ך ז"ל מרסדר תלמוד' תי' רב יוסף ורב שסת ור"ח הקשה על רב שסת ושינוי ואחר כך הביא תי' ר"ח והיה לו להתלמוד כחללה

בחלה לקרר כל הני שנוי דאמוראי תכף זה אח"ו ואח"כ יקשה על תי' רב שעת ולישני אלא דכוח כיון התלמוד לאשמעי' דלשני שנויאל דר"ח טוב אין אנו זריבין לדמוקו מתני' ולאוקמה כחדא ועוד קאמר אלא שפיר איתא הליבא דר"ת דחדא קתני דאפי' טועה בדבר משנה אם נשא ונתן כיד חייב לשלם אם אי אפשר להחזיר ואי מהא לא ארייב דיש לדמות בפשו' דכן דרך התלמוד שחכף שמכיל דבריו האמורא נושא ונתן אליביה.

ועוד דהרי משמע דלרב יוסף ורב ששת לובא חלוק כלל בין נשא וכו' בין לא נשא וכו' דהיבא דמחייב מחייב בכלל גויבא והיבא דפטור פטור בכלל גויבא דאם איתא דר"ל לרב ששת דכנשא וכו' טובא עבד וברכתכו התי' אם כן אמאי דמוק רב ששת לאוקמה מתני' כחדא ועוד לוקמה כנשא ונתן וכו' דכשלא להתי' עממן ו"ל דר"ל אלא מצי לשנויי כנשא וכו' דא"כ גם כמומחה וקבלוה מחייב ששאל וכו' דהוי מווק כידים וא"כ מוכרח לשנויי מתניתין כחדא ועוד דהשתא הא דפטור ר"ע משום דלא נשא ונתן כיד אלא להש"ך דר"ל דאם הוא מומחה וקיבלוה פטור אפילו נשא וכו' ואפי' טועה בדבר משנה קשה אמאי לא שני רב ששת דהבא דה"ט כנשא וכו' אהירי ומרוקק שפיר דקאמר והאכילה לכלבים דמשמע איהו נופיה ומ"ש הש"ך דהתוס' מורו גם כן וכו' עיין עליו בסק"ד כחות כ' יש לרשות דלא מצי לאקשויה דאמאי פטור ר"ע משום דר"ל דהא דפטור משום שר"ט מלבד שהוא מומחה וסמוך אלא גם נט"ר מריש גלותא והפקד כ"ד הפקר ואדעתא דהכי נתנו לו רשות אפי' נשא וכו' וכמ"ש הכ"ח אליבא דהר"ש דמחייב בכלל גויבא אפי' כמומחה וקבלוה ע"כ ואף שהש"ך דחה דבריו לקמן ככר כתבתי עליו לקמן ע"ש.

שוב ראיתי הרמב"ן בספ' המלחמות דחה דבריו המאור וברגש מזה וכתב והא דאותביס רב המנונא לרב ששת וכו' עכ"ל. ור"ל אע"ג דרב ששת מוקי להסוד דרין את הרין בין נשא וכו' ובין לא נשא וכו' אם גן גם הסיפא גם כן דומיא דרישא דאורי גם כן גם כלל נשא וכו'. אך מ"ש רב"ן מדבריו רבינו הגדול נלע"ד דאפכא נראה מדבריו הר"ף שהרי כתב הר"ף רב חסדא לא פליג בין נשא וכו' בשיקול הרעת וכו' עכ"ל ואם איתא כדבריו הרמב"ן הרי גם בדבר משנה רב חסדא פליג בין נשא וכו' דאם א"א להחזיר חייב וכלל נשא וכו' פטור אלא דהו' דאפי' נשא וכו' פטור וכן כתב הכ"ח לרעת הרמב"ם ע"ש אמנם הכ"מ כתב שם דרעת הרמב"ם כהתוס' וזהו שדרק וכו' וכ"כ הנ"י עכ"ל ולע"ד ראין דבריו מוכרחים דהא להמאור ולהרשב"א מוכרח דירדו דלא מקרי מווק משום דלרעתו מזה קא עכור וא"כ אדרבה מה שדרק הרמב"ם וכתב ואף על פי שגורס להווק וכו' לאשמעי' רבותא טפי דאף עפ"י ששאל וכו' לא מקרי מווק אלא גורס להווק מקרו דלא כחכוון להווק והיינו שסתם ולא חלק ועוד אי מווק מקרי

א"כ גם כמומחה וקיבלוה והא חייב כנשא וכו' ואע"ג דקבלוהו מצי לומר דלא קבלנוך לטעות בדבר משנה ופוק חוי' מ"ש הרדכ"ו דאפי' קבלו כשו' בין לטעות טועה כדבר משנה אינו ככלל הטעות ע"ש וא"כ גם כמומחה וקבלוה סתם דהוי כאלו פי' בין לרין בין לטעות וכי כתב הר"ש לא הוי טעות משנה ככלל הקבלה ואם איתא דאם נשא וכו' הוי מווק א"כ גם כמומחה וקבלוה הרין כן ואמאי פטור ומ"ש הכ"מ דכמומחה וקבלוהו אדעתא דהכי קבלוהו עליהו לירוש' בשקול דעתו ופטור כלל ענין דבריו תמוהים דהא נתיא אם טעה כשקול הרעת אלא כטועה כדבר משנה מאי חיבא למימר דודאי לאו אדעתא לטעות כדבר משנה קבלוהו דאין ככלל הקבלה אפי' טועה כדבר משנה ורוקק לומר דמין ככ"מ לא ס"ל דהוי דהרדכ"ו ו"ל אלא רס' ליה דאם קבלו למומחה סתם בין לרין וכו' ככלל הקבלה אפילו טעה כדבר משנה וכ"כ הרש"ם כהרדכ"ו בפשו' ומהריב"ל דוקא כסתפק בזה אבל לומר בפשו' דטעות משנה ככלל הא ליתא וכו' הכ"י להדיא כשם הרמב"ן דהיבא דנשא וכו' ואפי' ג' סמוכין וכו' ע"כ.

הרי מכוון דלמאן דר"ל דהוי מווק כנשא וכו' אפי' כמומחה וקיבלוהו הוי מווק דהא ג' סמוכין קי"ל אליבא דרב"ע ריב"ש כמומחה שקבלוהו פטור וכמ"ש הנ"י נופיה להדיא ריב"ש סמכוין פטורים מלשלם וכו' כנשא וכו' חייב דהוי מווק אמנם דדבריו הנ"י תמוהים כמ"ש כן משם הרמב"ן ו"ל דהרמב"ן לא כתב כן אלא דוקא כמומחה ולא קבלוהו או כהריוט וקבלוהו אבל כמומחה וקבלוהו או כנ" סמוכין מורה הרמב"ן דאפי' נשא וכו' וטעה כדבר משנה וא"א להחזיר פטור וכמו שגראה כן מדבריו הר"ן בחי' משם הרמב"ן ו"ל ע"ש ודוק.

(ב) כתב מור"ם ויש חולקין וכתבו הסמ"ע והב"ח דאפי' ג' מומחין וקבלוהו עליהו חייבים לשלם וכו' ע"ש וכתב עליהם הש"ך דהו' כשגגה סיוולאה מלשניהם וכו' ע"ש ככ"ס אות א'.

ואני אומר דדבריהם נכונים וכדוריהם ואיהו נופיה השיגה על חכם וק"ו זה דעבד אית ליה פרכא ומהא שכתב דלהר"ש ע"ל סתם קבלת מומחה הוי כאלו פי' להירא בין לרין בין לטעות וכמ"ש איהו נופיה לקמן וכבר כתב הרדכ"ו כ"א סי' רמ"ו דאפי' אם פירש בין לרין בין לטעות לא נכנס בכלל קבלה זו טעות כדבר משנה דלא קיבל טעותו אלא דוקא אם טעה כשקול הרעת וא"כ לפ"ו כמומחה וקבלוהו סתם לא הוי טעות משנה ככלל הקבלה והרי דינו כמומחה ולא קיבלוהו לטעות כדבר משנה וכו' מה ענין טועה כשקול הרעת שמכיל ממהה הש"ך ק"ו דשאני חסם ע"ד כן קבלוהו אפילו שטעה מש"ס פטור רכל תנאי שבממון וכו' אבל כטועה כדבר משנה שלא קיבלוהו על זה פשוטא דלרעת הר"ש ודעמיה דמחייב אפי' לא נשא וכו' מיריבא דגדמי וס"ל דהא דאמרינן כנמ' כיון דאלו הוה קמן

קמן היה תורר השתא נמו לאו כלום עכר היינו
 אליבא דרבנן דלא מחויבי בדינא דנהמי אבל
 לירון דק"ל כר"מ לא אמרין לאו כלום עכר
 וכמ"ש הק"ל והר"ם ש"ו"כ לירדוהו פשיטא דמומחה
 וקיבלוהו כמומחה ולא קיבלוהו דכי היכי כלא
 קבלוהו אם טעה בשקול הדעת חייב ה"כ כמומחה
 וקבלוהו וטעה בדבר משנה הדין כן שחייב כיון
 שאין קבלתו על טעות משנה וא"כ אין ראיה ג' כ
 מה שהביא ממחנה דקתני ואם היה מומחה לכ"ד
 פטור דהוא בשקול הדעת איירי והא דפטרו
 ה"ע אפי' טעה בדבר משנה משום דמלכר שהו
 מומחה וקמוך וקבלוהו אלא גם נקט רשומא
 מר"ג וכיון דנקט רשומא וכלא"ה פטור מלשם
 אם טעה בשקול הדעת א"כ כיון שקבלוהו ג' כ
 מסתמא אפילו טעה בדבר משנה קבלוהו ודמיא
 ממש למ"ש הר"ם ש"ר ט"ו דמומחה וקבלוהו סתם
 דהוי כאלו פי' בין לרין בין לטעות ולא אמרין
 הדעתא לירון דין תורה קבלוהו משום דאם כן
 בלא קבלוהו ג' כ כמו הדין כן במומחה ול"ל קבלה
 וא"כ ה"כ ל"ל קבלוהו כיון דכלא"ה נקט רשומא
 מר"ג אלא ודאי דע"מ כן קבלוהו אפי' טעות בדבר
 משנה

ולפי' גראה לע"ד דלא כתב הרד"ב ו' ראפילו
 אם פירש בין לרין בין לטעות דטעות
 משנה לא הוי בכלל אלא בסתם הדין שאינו מומחה
 אבל במומחה אם פירש להרוץ בין לרין בין
 לטעות הוי טועה בדבר משנה בכלל הקבלה דאי
 לא"ה ל"ל קבלה בפני' בין לרין וכו' הא סתם קבלת
 מומחה אליבא דהר"ם ש"היא בין לרין וכו' ומד'הוירך
 לפרושי בקבלתו בין לרין בין לטעות אפי' טעות
 דבר משנה וא"כ לא הוה ליה להרבי"ז לסתום
 אלא היה לו לפרש דהיינו דוקא כיון שאינו מומחה
 אבל במומחה ישחנה הדין דהא חף בזמן הזה
 איבא מומחה לענין פטור התשלומין דדוקא לענין
 שיכוף יבא מומחה כהוה בדכ"ב הש"ך ז' ל'הוכ"ח
 תי' דהוא דר"ט שפטרו ר"ע משום שנקט רשומא
 מר"ג ועדיף נט"ד וכו' וכחכ עליו הש"ך דלא
 נהירא וכו' ע"ש ונלע"ד דל"מ דהא דאמרין
 כגמ' האי מאן דבעו למירי דינא ואם טעה פטור
 לניקט רשומא מר"ג . וכחכ הר"ם ש"ע עלה דבין
 מומחה ובין אינו מומחה איירי הא קמן דלהר"ם
 נט"ד מר"ג עדיף מאם קבלוהו דאלו אינו מומחה
 וקבלוהו אם טעה חייב לשלם ואלו כנט"ד מר"ג
 פטור אך מה שסיים הכ"ח להדעת הר"ם ש"ה אפי'
 במומחה וקבלוהו מלי' למימר וכו' אקרוהמחוי'ר
 דלא דק בזה כלל דהא להר"ם ש"ה מבואר ככמה
 מקומות דקבלת מומחה סתם היינו טענה פטור
 לרין בין לטעות וכן ביאר עוד הר"ם ש"ה כדון קבל
 ג' דהיינו דהס' כמקום מומחה קיימי ע"ש אלא
 נראה הנכון יותר לו' דבמומחה וקיבלוהו מלי'
 למימר כי קבלו טעותך אם טעות בשקול הדעת
 אבל לא לטעות כדבר משנה וכדכ"ב הרד"ב ז'
 אבל אם נקט רשומא מר"ג חף אם טעה בדבר
 משנה פטור דהפקר כ"ד הפקר וכמ"ש הכ"ח
 או כמ"ש ז' .

איברא מדבריו מהרש"ם ח"מ סימן ל"א
 מוכח דהיבא דקבלו בין לרין וכו'
 אפי' טעות דבר משנה בכלל והגם שכתב הרב
 כנה"ג דריון מהרש"ם שאינו שפי' אפי' לטעות
 דבר משנה קבלו והראיה שלא נסתויע הרב להס'
 רב וכו' ע"ש מ"מ הראיה יראה שם דט"ס דאפי'
 אמר סתם בין לרין בין לטעות הוי טעות משנה
 בכלל וקטין . ובתב כ"ש וק"ו אם כניס הדברים
 שקבלוהו בפני' אפי' שיטעה בדבר משנה הרי
 דפסק כדון יודים כ"ש וק"ו דלא כמו שהבין
 הרב כנה"ג . אמנם מהריב"ז ז' ז' כח"כ סימן ל"ב
 נסתפק כוהולכאורה יש להקדק עליו דכמה נסתפק
 הרי בתב הר"ם ש' להדין והביאו הוא בעלמו ח"ל
 אבל קבלוהו בפני' בין לרין וכו' דהיינו דנא בטעה
 בשקול הדעת וכו' עכ"ל

הרי מבואר שדקק בלשון וכתב דהיה דינא
 דאם טעה בדבר משנה טוה ואולי יש ליישב
 בדוקא דהוה בעלמו שפיקו של מהריב"ז אי דוקא
 קאמר הר"ם ש' או לאו

איך שנתוה דודאי קסמ"ע והכ"ח אולי כשיטת
 החדש"י ובשט"א דלישנא דהר"ם ש' ולא
 מנינו מי שחלוק עליהם להדין וא"כ שלא כדון
 הסינים ש"ך ואמר שטעו ח"ו ורוך

(ג) והיבא דלא נמיר וסביר כלל כתב בעל
 המאור אע"ב דקבלוהו בע"ד דיניה לאו
 היבא בין טעה וכו' ולא כלום עכר כון נשא וכו'
 וכחכ עליו הרמב"ן בס' המלחמות דשכוסא הוא
 דנראה מדבריו דאפי' לאחר גמ' ד' ויכל לחזור
 בו וזה א"א וכו' כ"ש בדיונא דלא נמיר וכו'
 עכ"ל ולע"ד דרבי המאור נכונים ויחכן דראפילו
 הרי"ף מודה לו בזה והוא שכבר ידוע כההיא
 מחניצין דנאמן עליו אבא וכו' פלונתא דרש"י
 והתוס' דרש"י אפילו קבלו כתיב דהיבא תרתי
 לריעותא ק"ל ברבנן דלאחר גמ' ד' הונו יכול
 לסזור בו והרמב"ם והרמב"ן והר"ם ס"ל כרש"י
 ולהתו' ולסרי"ף והגאון שהביא משמו ס"ל דוקא
 כשקבלו כחד דהיבא אלא חדא לריעותא אבל אם
 קבלו כתיב אפי' אחר גמ' ד' לרבנן ויכל לחזור
 בו כמבואר כ"ז באורך כההיא שמעתא . והנה
 כדאי הנמיר מדלא הסינו להרי"ף שם ש"מ
 דס"ל להמאור כותיה דבתתי לריעותא לא מהני
 קבלה והיבא דקבל חד כג' הסמ"ע ס"ל דלא הוי
 תרתי לריעותא והש"ך שם דהא דרבינו בראיה
 חזקה ע"ש וא"כ שפיר י"ל דס"ל לקמאור דהוי
 תרתי לריעותא ולא מהניא קבלה ואף לאחר גמ' ד'
 ויכל לחזור בו ולא דמי כלל לג' רועי בקר
 דלכ"ע הווי חדא לריעותא דקבל ג' רועי בקר
 כסחם ג' כסחם דהיינו נמלא לפי זה אבב
 אורחין שמעינן דתנא מסייע ליה להש"ך הוא
 ניהו המאור ז"ל כמה שחלק על הסמ"ע וא"כ
 לפי' ודאי שפיר ז"ל רגם הרי"ף ז' ס"ל כהאי
 ככא כהמאור ז' ל'הנהגה באמא שהרמב"ן לטעותיה
 אולי דס"ל דאפי' בדאיבא תרתי לריעותא אין
 לאחר גמ' ד' כלום אבל המאור לא ס"ל הכי אלא
 כהרי"ף ז' ומה שהביא ראיה מההיא דרור לי
 וכו'

דמחורין היינו כדלג גמור ומתנותיו דין וכו' היינו כגמור ולא סכור וגם ר"ח אמאי לא שני הכי קלא והאי דהינו של זה דלא גמור וקבלוהו כדון גמור ולא סכור דתרווייהו מה שעשה עשו כדון ככא רביעית שכתב הר"ק וכו' הכי כ"הש"ך כס"ק כ"ד ע"ש

ומעתה יש לתמוה על מ"ש כשזכת לחס רב סימן פ"ד שערב ס' הר"ק והרמב"ם יחד וכתב דלהר"ק והרמב"ם דינא הוי הכי וכו' ע"כ דא"כ יחס ס' זו להרמב"ם והא' מבוחר בדכרי הרמב"ם להר"ח ופסקו מרן כש"ע דהיכא דלא נשא וכו' חזור ואם ח"ל להחזור משלם מכותו והר"ק דוקא חו"ל כהא' דפטרור וכו' ודאי ראובן ריהטא לא דק כזה

עוד יש לתמוה עליו כמ"ש דהיכא ראינא דלא לריעותא ודלא לטובתא כגון שאינו מונוחה וקבלוהו או נט"ר מר"ג דלהר"ח והטור מה שעשה עשו ומשלם מכותו דהא מבוחר מרכיו הר"ח והכינא הטור כסימן ג' דמהני דשותא דר"ג ליתור שאינו מומחה אף עפ"י שלא קבלוהו דפטרור מלשלם ע"ש ודאי יש לרחוק בדכריו דלהר"ח והטור לא קאי אנט"ר מר"ג אלא קאי לשאינו מומחה וקבלוהו אב"ג דנקט בתחילת לשונו או נט"ר מר"ג היינו משום ס' הר"ק והרמב"ם נקט לה ולא משום הר"ח דלהר"ח מבוחר להדיא דעדיף גט"ר מר"ג מקבלוהו ועדין ל' ע"הו"ק

(ד) טעה וכו' מומחה וכו' זו היא ס' הר"ק והרמב"ם ז"ל והנה הר"ק הכי גרוס בגמ' כי קתני מחורין וכו' ע"כ והקשה עליו הר"ח ז"ל וז"ל ולפי זה קשה דמאי קאמר ליה ר"ע ל"ט וכו' ע"כ ולע"ה דהא ל"ק כלל דהא כ' הרמב"ן כס' המלחמות דבמומחה דנט"ר מר"ג אע"ג דיש גדול הימנו פטור ע"ש והר"ח כעצמו ס' ל' דאפי' מומחה וקבלוהו דאם טעה בדבר משנה וא"ל להחזיר חייב לשלם מדינא דגדמיוהו דפטורו ר"ע לר"ט אע"ג דטעור כדבר משנה משום שקטט דשותא מר"ג והפקד כ"ד הפקר כדכתב הכ"ה אליבא דהר"ח וז"ל כיון דנט"ר מר"ג אע"ג דר"ע גדול ממנו פטור מלשלם כדכתב הרמב"ן אליבא דהר"ק ז"ל וכ"ת ח"כ תנא מיתני בראה התנא ממעשה דר"ט דשאינו התם משום דמלכד שהוא מומחה אלא נט"ר מר"ג אבל מומחה שאין גדול ממנו כ"ל דפטור כלל נט"ר מר"ג וז"ל דהיכי מיתני בראה מההיא דר"ע כי הנה ודאי כל טעם ר"ג שאמר כשהוא מומחה ואין גדול ממנו דפטור ראש אתה מחייבו ומנבע עצמו מלדון ומני ידון אחיו דהא קי"ל דבמקום שיש גדול ממנו לא לידון חגיגו ועל הגדול מוטל החיוב לדון וכיון דפרשות קא גביה דין הוא שלא ישלם וטענתו אונס והשאת מיתני התנא ראינו שפיר דכחו שמלכו לר"ע דפטורו לר"ט אף על פי שהוא גדול ממנו משום שנט"ר מר"ג ח"כ ק"ה כיומחה שאין גדול ממנו הסכרה נותנת שדינו כדון מומחה שיש גדול ממנו ונט"ר מר"ג דכיון דפרשות יתר דינו כנט"ר מר"ג ועל פי מ"ש גם

וכו' ע"כ דאינה ראינה כלל דהא להר"ק גם כן שכ"ל דכתרתו לריעותא לא מהניא קבלה וגם היום הכי ס' ל' מאי יענו כהאי מחניתין דדור לי וכו' אלא הר"ק דלא חייב האכתרתו לריעותא אלא כחאור מה שז' לרדק כדכרו המאור הוא דמשמע לכאורה התם דהא דיוכל לחזור בו כתרתו לריעותא היינו דוקא לאחר גמ"ה אבל עדיין לא זכה זה שכנגדו אבל אחר שזכה זה שכנגדו ודאי זכה דאין לך מעשה גדול מזה שהו"א ממנו עפ"י ולא גרע מקני מידו דקי"ל דזכר אינו יכול לחזור בו אפי' כתרתו לריעותא וכמבואר בהר"ק והש"ך ע"ש וז"ל דס"ל להמאור דהיכא דהוי כתרתו לריעותא היכול לחזור ואין דינו דין א"כ כטענת נחן לו עי"ל והוא הנכון דס"ל להמאור דגמ"ה דהתם היינו אחר שהו"א הממון עפ"י הפסול וכמו שס' ליה להרמב"ם וכדכתב המאור והש"ך שהו"א כן מהירוש' ע"כ כסימן כ"ב והנה נלע"ד דלדעת הר"ק אף שסכירא ליה כהמאור דכאינו גמור כלל דלא מהניא קבלה מ"מ היינו דוקא היכא דנגמ"ה דהאין אלא עדין לא בא הממון ליד חבורו אבל היכא דכבר זכה דלא נראה דלהר"ק אינו יכול עוד לחזור בו וכהא' פלוג על המאור וראיה ליה דהא איתא דגם כזה ס"ל כהמאור ח"כ אמאי עשה הר"ק ה' כבי דוקא והרי איבא ככא שתי היכא דאינו גמור כלל אף ע"ג דקבלוהו חזור דהא דהיכא דהא' להחזיר משלם מכותו אלא ודאי מזה מוכח דס"ל להר"ק דזה ככלל ככא רביעית שדינו דהא נשא וכו' מה שעשה עשו ומשלם מכותו וכו' ואם לא נשא וכו' פטור מלשלם והדר רינא כאזמתא דר"ח וכמבואר באורך בדכריו ע"ש דליבא למומר דס"ל להר"ק דזה ככלל ככא חמישית שכת' ע"ש כדכתב הרמב"ן ז"ל דהא כן ליתני רבותא טפי הר"ק דהיכא דאינו גמור אפי' קבלוהו דינו כככא חמישית אלא ודאי אם נאמר שהוא ככלל ככא רביעית ניחא שדכנס בסוג שאינו מומחה וקבלוהו וכו' הר"ק דהא כהי' למ' סנהדרין לדעת הר"ק ז"ל ומי שאינו מומחה וכו' והיינו ככא חמישית מהר"ק עכ"ל ע"כ הר"ק מבוחר דשאינו גמור וקבלוהו יש חילוק בין כשאוכ' דלא כהרמב"ן דס"ל דכתרתו חייב לשלם

אמנם מאי דס' ליה להר"ק דכשאינו גמור מחורין וכו' היינו מחניתין דמחורין אינו נלע"ד דהא ד"כ לא הוי ככלל ככא רביעית שכתב הר"ק דמה שעשה עשו ומשלם מכותו וגם לא הוי ככלל ככא ה' שכתב הר"ק דחזור ואם ח"ל להחזיר משלם כיון נשא וכו' ואם כן כהו"א ככא נכלל דין זה והיה ראוי לעשות הר"ק ככא ששית לזה כפ"ע אבל אם נאמר דינו שזה לגמרי כדון ככא רביעית ניחא ודינו מה שעשה עשו ומשלם מכותו כמו שאינו מומחה אלא דגמור וקבלוהו ועוד קשה דה"כ כד אקצינו כגמ' ממחניתין דמחורין למחני' דמה שעשה עשו ומשני רב יוסף כאן כיומחה וכו' אמאי דתיק כהני לישני תרווייהו באינו מומחה ומתני'

כן הרב בנו שמואל וז' ולא ידעתי וכו' עש"כ
 יש ליישב ג"כ קושית הרא"ש הנו' וכת' מאי
 מיתיה רחיה סתמא וכו' ר"ל כמס' דהכי קא וליף
 סתמא דכמו שמנינו כר"ט שיש גדול ממנו ופטור
 משום שהוא סמוך ונחת כרשות ה"כ כעוממה
 שאין גדול ממנו דינו כסמוך דכרשות קא נחית
 והחוב מוטל עליו לרון וכדכתי' רכי היכי דמלנינו
 דחיובא ראיובא תרתו לטויותא דהיינו מומחה סמוך
 אף ע"ג ראיובא תרתו לריעותא שיש גדול ממנו
 ואפ"ה פטור ר"ג שהוא מומחה ואין גדול ממנו
 אע"ג דראיובא ביה תרתו לריעותא שאינו סמוך
 פטור מלשלם ככ"ל נכון איברא דעקר דברי הרב
 כ"ש תמוסיה דהא כתב הטור וסרמ"ה כסע"ף
 א' דכשלה מומחין סמוכין מה שנעשה עשוי
 ופטורים מלשלם וכ"כ הנו' עש"כ מש' מדבריהם
 להר"א דוקא ג' סמוכין אבל חד סמוך חייב לשלם
 וטעמא כמ"ש ה"ך כ"ס א"ת ח' בר"ה כתב
 הטור וכו' ע"ש וא"י היכי קאמר הרב"ש דלוקמא
 ההיא סופא דפטור כסמוך והא אפי' כסמוך חייב
 לשלם שוב ראייתו להר"ן כתי' למס' סנהדרין כפ"ק
 שהחוב מחלוקת בזה והרמב"ן ס"ל דפטור כמה
 שכ' הרב כ"ש אבל עכ"פ לק"מ דו"ל כפשיט'
 דהר"ף ס"ל כמ"ד רחוק לשלם ומש"ס לא
 תרין ר"ג הכי סופא דמתני' ולעקר קושית הרא"ש
 הנו' ראייתו לו להרב כ"ש שתי' דהר"ף ס' ליה
 דר"ט גדול מר"ע וכו' עש"כ . וקשיא לי עליו
 דהא קי"ל ככולהו תלמודא דהלכה כר"ג כרינו
 וזה"ט משום דתכיס טפי ובקי כד"מ ויתר מחכיריו
 וכרבתי הרא"ש וגם קי"ל כרב באיטורו ושמואל
 כרינו וטעמא יודע כפוקי' משום דרב הרבה
 הוא פסיק כרינו יודע והיתר ושמואל כר"מ הוא
 פסיק היור נמלא ררב תכיס טפי באיטור והיתר
 יותר משמואל ושמואל תכיס טפי מרב כרינו
 ממונות הרי מוכח מכל זה דמשום דהוא גדול
 בחכמה מחכירו הלכה כמותו ומכית הלל וכית
 שמאי ליבא רחיה ואדרבה רחי לאו דהו"ב הרובא
 היה ראוי לקבוע הלכה ככ"ש רמחדרי טפי אבל
 הכת קול הכריעה דהלכה ככית הלל משום שהם
 רבים וכדכתבו התו' כפ"ק ריבמות וכן הא דקאמר
 בערבובין אלו ואלו דברי אלהים חיים וכו' ומפני
 מה וכו' כ"ה משום שהם נותין ועלובין ע"כ דה"ק
 מאתר רב"ש מחדרי טפי וכ"ה רובא למה הלכה
 ככ"ה ומשני משום שהם טחים ומאחר שהם
 נותין וזכין אל האמת ותכיתו טפי מב"ש אע"ג
 דמחדרי טפי וכיון שהם רוב כודאי טעם התורה
 שאמרם אחרי רבים ונו' משום דמסתמא דהרוב
 זוכין אל האמת ונמלא עכשוו שהם רוב וזוכין
 אל האמת כודאי הם גדולים בחכמה מב"ש דרבר
 ה' כפיהם אמת וא"כ ודאי ה"ט שזכה ר"ע
 לחיות הלכה כמותו מחכירו משום שהוא גדול
 מחכירו בחכמה ומסתמא זוכה אל האמת יותר
 מחכירו ועיון להש"ך מ"ס כזה ונכון .

עוד

הקשה הרא"ש על הר"ף זכתב דאין
 הדעת סובלת דברים הללו דהא קתני
 סופא וכו' אלא דכרישא מש"ל עכ"ל ותו' הרב
 כ"ש וז' דכיון דהוא סוכר וכו' עכ"ל ולע"ד דלא

תו' כלום דהא כל קושית הרא"ש דמשמע דארישא
 דמה שעשה עשוי קאי דאל"כ הול"ל ואם היה
 מומחה מתוירין כליוסנא דמתני' דהכא והוה ויתקו
 של הרא"ש שנאמר דלא קאי ארישא דמה שכת'
 דקאי ארישא ומנ"ל לרב חסדא דלא קאי ארישא .
עוד הקשה הרא"ש וז' ראמאי אלטריך רב
 חסדא לטנויי וכו' עש"כ הרב כ"ש
 דאי הוה מוקי הכי וכו' דסתמא וכו' עכ"ל גם
 תו' זה אינו כלום דהא סופא דמתני' דידן וכו' ואם
 היה מומחה לכ"ד פטור היינו ע"כ כעוממה
 וקבלוהו אלוכא דר"ח ותיקשי דסתמא דמתניתין לא
 משמע הכי ועוד כיון דכל קושית הרא"ש דלוקמה
 מתני' דמתוירין כסופא דהא היה מומחה דפטור
 וחזר א"כ מאי דחקא איכא לאוקמי תריוסו כחד
 גזונא כעוממה וקבלוהו ואלו דכוונת הרב כמאי
 דקאמר דסתמא דמתני' וכו' ר"ל לא משמע
 דאיורי כעוממה אלא סתמא משמע דלא איורי
 כעוממה אלא אפילו כהריוט דינא הכי והיינו
 בלא נשא וכו' .

עוד

הקשה הרא"ש על הר"ף מדאמרינן כריש
 מכילתין אלא מעתה טעו לא ישלמו וכו'
 עש"כ ולבאורה לק"מ כלל על הר"ף דלא כתב
 הר"ף דהא סברא דמשום פקידא רבנ"ד חזר
 אלא דוקא לר"ח אבל לרב יוסף ור"ג מפסיד
 חכע"ד ואינו חוזר וכדכתב הר"ן כתי' להר"א
 אלוכא דסרו"ף ע"ש ואם כן ו"ל כפשיטות דהתם
 פריך אלוכא דרב יוסף ור"ג דלא חיישי לפסידא
 דכע"ד ואינו חוזר ונראה ליישב דזו היא כוונת
 הרא"ש בעלמא דע"כ דסתמא דתלמודא לא ס"ל
 כר"ח דחיישי לפסידא דכע"ד מדפריך אלא מעתה
 וכו' ומשני משום נעילת דלת ואי כר"ח מאי
 כ"ד איכא א"כ ש"מ דסתמא דתלמודא דלא כרב
 חסדא . והרב כ"ש וז' תו' עפ"י דברי התו' שם
 עש"כ ולרדיו אין צורך לכל זה ראפילו אי ס"ל
 להר"ף כרש"י אפ"ה ע"כ הסוגיא דמשני משום
 כ"ד לא אחיא כר"ח אלא כרב יוסף וה"כ וכדכתי'
 וגם הרב הנו' ס"ל כן דלר"ח דוקא אית ליה האי
 סברא ולא לרב יוסף ור"ג וא"כ אפי' ס"ל להר"ף
 כרש"י עכ"ו לק"מ אמנם כבר כתבנו דזו היא
 בעלמא כוונת הרא"ש וז' דכיון דע"כ רחאי
 סוגיא דלא כר"ח א"כ ממילא משמע רלית הלכתא
 כר"ח וא"כ מ"ס הרב הנו' איברא דיש לדקדק
 בדברי הר"ף וכו' ע"ש נלע"ד דזו היא בעלמא
 כוונת הרא"ש דכל כוונתו להוכיח מהאי סוגיא
 דלא כר"ח ומ"ש דסוכר הר"ף רכונת התלמוד
 להקשות הא ניחא וכו' עכ"ל לע"ד אכתו קושיא
 זו כמקומה עומרת חזרא דאכפל תנא כו' מקומות
 שהקשה כן הכא ובפ' אד"מ ולא קאמר אפילו
 כחדא מנייהו הניחא וכו' ש"מ דלא סבירא ליה
 לתלמודא כר"ח ולכך לא הזכירו אפילו בדרך
 הניחא ועוד דכשלתא הכא מני לתרתי דקאמר
 בדרך הניחא וכו' אלא כסוגיא שאחר זה דאמר'
 אמר רב האי מאן דכעני למידן דינא וטענה לא
 לישלם וכו' לישקול רשות מר"ג וכו' והשתא ל"ל
 רשותא הול"ל לא ישא ויתן כוד ואז פטור ולהא
 יש ליישב כפשי' דכעני ליתן לו ענה לפטורו אפי'
 נשא

כשא וכו' ולפעמים הרבה ישכח הריון וישא ויהא
כיר ויחוייב לשלם מש"ס כשנט"ר או פטור אפי'
כשא וכו' ולעקר קושית הרמ"ם יש ליישב לע"ד
דאפי' מחזירין את הריון אפי' איכא נע"ד טובא
דהרבה פעמים יקרה דיש לו פטורא לבע"ד כגון
שהוא אלם שלוקח ואינו רוצה להחזיר או ילך
למקום אחר או יוליאש ולא יש לו לשלם וכיון
דמחזירין כמקום ראפשר בחזרה אבל איכא דלא
אפי' בחזרה פטור מלשלם וכדאמרינן טעו לא ישלמו
דכרשות נחתי א"כ אכתי איכא כ"ד כגוונא דכתי'
דעל הרוב גזל הנאכל קשה להשיב וא"כ אפילו
לפי הכנת הרמ"ם שחבין כרעת הר"ף דאפילו
רב יוסף ור"כ תישי לפטורא ומחזירין אכתי
איכא כ"ד.

ועוד אכתי העכר קשיא לי על גירסת הר"ף
דלרב יוסף דמוקי סהיא דרין וכו'
כמומחה וא"כ ע"כ רש"א דקתני מי שאינו מומחה
וראש את הכבוד ר"ל אע"ג שהוא מומחה דגמיר
וסכיר כל עור שלא נע"ד להקיר בכור הדיוט הוא
כמ"ם הרמב"ן בס' המלחמות א"כ סיפא רמחני'
דקתני ואם היה מומחה לכ"ד פטור ראישיא נמי
קאי לענין כבודות ע"כ כמומחה ונט"ר וכיון
דאיירי לענין כבודות כנט"ר אם כן גס לריני
ממונות דקתני דאף הריון וכו' ואם היה מומחה
לכ"ד פטור ליהא דאיירי כנט"ר ומאי מקשיא תלמי'
מסיפא דאיירי. כנט"ר ועוד מכל"ל לר"ן למימר
דאיירי כאין גדול ממנו ומש"ה פטור ואילו יש
ליושב רס"ל להר"ף ראו איירי כנט"ר א"כ אפילו
הדיוט נמי פטור וכמו שכן ל' להרמ"ם והעטור
ו"ל והמאי קתני ואם היה מומחה פטור.

ועוד קשיא לי טובא על הרמב"ן ז"ל שהסכים
הוא גס כן לגז' הר"ף ואיחו בעלמו
ס"ל כפ"ק דסנהדרין שמומחה וסמוך שרן יחירו
פטור מלשלם מפני שסמיכתו עולה לו במאוס
נט"ר רכל הסמיכות הם כרשות הנשיא וכמ"ם
הר"ן משמו וגס ס"ל דמומחה לכ"ד דקאמר היינו
סמוך וזהו ר"ע ל"ע ל"ע מומחה לכ"ד אתה
דהיינו סמוך עש"כ כתי' הר"ן למס' סנהדרין וא"כ
לפ"ז יש לתמוה רמאי מקשי אדרב יוסף מסיפא
דמתני' דקתני פטור סהיא איירי כסמוך ומש"ה
פטור וכרישא איירי כמומחה שאינו סמוך ועוד
דאיכו משני ר"כ כמומחה שאין גדול ממנו אפי'
יש גדול ממנו פטור דהסמיכה במקום נט"ר
וכנט"ר כחכ להדיא הרמב"ן אף עפ"י שיש גדול
ממנו וז"ע כל זה שכתב לגז' הר"ף אבל גירסת
התור"ם וי"ו הרמ"ם מתני' דקתני מחזירין כמומחה
וכו' וסתו כר"כ כאן וכו' וא"ת וכו' עש"כ וכחכ
הר"ן כתי' שם דלא קשה לה"ש דהך אוקמתא
דרב יוסף וכו' עכ"ל ותיר' זה לא נהירא לע"ד
דהא' כל קושיות התו' הוא מרב יוסף דיריה אירי'
דכיון דהוא סבר דכמומחה ויש גדול ממנו מחזיר'
א"כ למה לא החזיר למר וזטרא וכו' לתלמודא
לאקשוני מרב יוסף דיריה איריה דכיון דהוא
סבר דכמומחה ויש גדול ממנו מחזירין אם כן
למה לא החזיר למר וזטרא וכו' לתלמודא לאקשוני
מרב יוסף דיריה איריה ולימא דהדר כיה רב

יוסף משנוייא דיריה כאורחא דתלמודא ככ"מ ועוד
מכל"ל דלא דרר בו אימא להפך דאימא דהמעשה
היה קודם ששני חני' מחני' כאן כמומחה וכו'
אכל אפי' אחר רשני חני' מחני' אי הוה עובדא
כהיא דמר וזטרא הוה מחזירו וכמו רס"ל הכא
ועוד דרוב הפוס' תלוקים עם הר"ף והרמב"ם
שפסקו כר"כ ופסקו כרב יוסף ור"כ דלכתא
כוחתם כריני ואין נימא דאפי' רב יוסף גופיה
הדר כיה ומורה לר"כ מכח קושית הפוס' זה
אינו מוכרח כלל כיון דעכ"פ יוכלו לתקן ולהשוות
או כמו שתי' חתו' או כמו תי' אחרים שאכתוב
לקמן בע"ה.

והנראה ליישב קושית הפוס' מעל רש"י
שס"ל דע"כ רב יוסף לא ס"ל הא
דר"כ דאם יש גדול מחזירין דהא איחו ס"ל דאין
מחזירין שהרי לא החזירו למר וזטרא והא דקתני
מחזירין כמומחה וסמוך דיש בו כח לתזור מרכיו
אעפ"י שאין גדול ממנו ומחני' דקתני ואם היה
מומחה פטור ואין מחזירין כמומחה שאינו סמוך
וה"ט הפטור משום מחזירי דרובא עליוהו כרישא
דרין את הריון וכו' איכא דר' אבהו מש"ה פטור
ואין מחזירין אעפ"י שיש גדול ממנו וכ"ת א"כ
איך מתקן ר"כ אליבא דרב יוסף ואיחו לא ס"ל
הכי הא ל' ק רבכר כחכ המרדכי בלא"ה וז"ל ואף
ע"ג דר"כ קשיש מרב יוסף וכו' והיכו מתקן
מלקיה וז"ל דחיר' של רב יוסף הוכר בפני ר"כ
כשייבא וקשיבו התלמודי על תי' זה ור"כ תי'
וכו' וא"כ ר"כ אין טובתו על רב יוסף גופיה אלא
על תי' זה שתי' כשייבא וכו' ר"כ לומר דאי מהא
ל"ק על תי' זה דהא יוכל לשנויי דכריו כאן וכו'
אכל רב יוסף גופיה ע"כ לא ס"ל הכי דהא הוה
גדול ממר וזטרא ולא החזירו אלא ח"ל וזל שלום
ומה שלא כחר ר"כ לשנויי כמו שתי' כער רב
יוסף משום דמשמע ליה מחני' דקתני מחזירין
סתמא כאיח מומחה שיהו אעפ"י שאינו סמוך
ועוד דאזכר אורחיה קמל"ן ראפי' מומחה שאינו
סמוך יוכל לתזור בו כשיש גדול ממנו ועל פי זה
יובנו שפיר דכרו הרמב"ם הכי שאם הרמ"ם ז"ל
והסכים עמו עש"כ. וכחכ עליו הס"ך כסקי"ד
אות ד' דאינו דהא משמע וכו' עש"כ ויחזירנה
התימא לפ"ז ר"כ קשיא דרב יוסף דיריה איריה
דלעול קאמר ואי קבלך וכו' ולא החזירו והכא
קאמר כשיש גדול וכו' מחזירו אמנם עפ"י מ"ם
א"ש דכרו הרמב"ם דס"ל דרב יוסף ע"כ לא ס"ל
שנוייא דר"כ ור"כ לאו על רב יוסף גופיה קאי
אלא תלמודים וכו' וכדכתב'ל וכשנאמרו דכרס
הללו אפשר שגריין לא הוה רב יוסף כעולם ומ"ם
הס"ך דאפי' לא ס"ל לרב יוסף וכו' י"ל דס"ל
להרמב"ם דר"כ לאו אפירי דלפ"ה קאמר ולא
כא לתקן המשניות אלא דכרו רבכר כוונתו לומר
דהא דשטו כשייבא הכי ל"ק עליוהו מסיפ' דמתני'
ריכולים לתקן אח' עצמם כאן כשיש גדול וכו' .
אכל איחו גופיה אפשר רס"ל דשנוייא דמתניתין
כגוונא אחריו או כרב ששט או תי' אחר וכיון
דלא כדירא לן דעת ר"כ גופיה ותוינן ליה לרב
יוסף דערב עובדא הלכה למעשה ולא החזירו
לי

לו אנו שומעין דהא ד"ח קאי כותוס דק"ל לרבה
כ"ח או קבלנך עליהו וכו' ועוד דהא קתמא
דחלמודא דלעיל שהכיא הויא דרב יוסף ור' חייה
דקאמרי הלכה למעשה אי קבלנך וכו' ולא הכיא
חלמודא דר"נ פליג עליהו ש"מ דלא תש חלמודא
לר"נ דלית הלכתא כותוס או משום כדכתי' שר"ג
גופיה אינהו ש"ס הכי ועי' ל' דס' ליה להראב"ד
והרא"ש יכ"מ"ש התוס' דמתניתין דקתני מחזירין
כמומחה הסמוך אבל שאינו סמוך אין מחזירין
אעפ"י שיש גדול ממנו

ועוד

כלע"ד ליושב קושית התו' רה"ט שלא
החזירו רב יוסף משום שלא נתברר אללו
שטעה ואדרבה הוה מסופק בטעמא קמא דקאמרי
מר זוטרא ומש"ה קה"ל אי קבלנך זיל שלים לדעתך
שטענית ואיאתה יכול לחזור וגם איני יכול לחזור
הרין דאפשר שהאמת כמו שאמרת בתמי' ומתני'
דקתני מחזירין כשיש גדול וכו' ומכריז טעותו
אבל כשיש גדול הימנו ואינו יכול לברר טעותו
או אי קבלו פטור מלשלם ואם לא קבלו חיי' לשלם
כהויא דרב יוסף ומר זוטרא ור"כ ה"ק מתניתין
דקתני מחזירין כיש גדול הימנו ורואה שטעה
ומתני' דאם היה מומחה דפטור וקס' רינא בלא
יש מומחה גדול ממנו לברר טעותו וה"ה דה"מ
לאוקמי מתני' ואם היה מומחה וכו' כשיש גדול
ממנו וס"ל בטעמא קמא ואינו מכורר לו שטעה
כעובדא דרב יוסף ומר זוטרא אלא מסתמא
דגדול ממנו מכריז טעותו מש"ה אוקמא באין
גדול הימנו ומתוך דברי המרדכי תרץ כן עש"כ
אבל אינהו כתב דר"נ פליג ע"ס תור' רב יוסף
ולרירי אינו מכורר דאף אם נכרש כך מצינן שפיר
למומר דר"נ לפרושי מלתיה דרב יוסף אתא על
דרך שכתבו לעיל ועל מה שתי' התוס' דאירי
כמומחה דסמיכה וכו' ע"ש כתיב הש"ך על
דביהא דר"כ מאי שריך וכו' עכ"ל והנה לפי מ"ש
הרב בני שמואל כפונת דביהא עש"כ לק"מ מה
שהוקשה הש"ך דהא ע"כ מתני' דקתני ואם היה
מומחה וכו' רב יוסף וקובלואו אי כסמוך
דכ"ר ור"א כ' שפיר אמתני' דקתני מחזירין מההיא
סיפא דרין את הרין וכו' וארישא קאי דקתני מה
שעשע עשוי וכתיב המאור ז"ל אלמא דלא
חיישי' לפסידא רבע"ד ועי' ב"ר כ"נ לשנויי כאן
כשיש גדול וכו' אי הוי דחייסנין משום פסידא
דכע"ד ומש"ה מחזירין כאן כשאין גדול וכו' דאז
קס' רינא ופטור מלשלם דליכא גדול החזיר ומש"ה
לא חיישי' לפסידא רבע"ד

האמנם

האמת יורה דרכו דאין כונת התו'
הכי כמ"ש הרב"ש ז"ל חדא דאם
כן העיקר חסד בדבריה ויהי להם לומר דטעמא
דמחזירין משום פסידא רבע"ד אבל מפשט' לשוכס
משמע דכונתם רבמומחה הסמוך יש בו כח
לחזור מדבריו ועוד דמה להם להתו' לומר דאירי
כמומחה הסמוך הול"ל דאירי וקובלואו הפטור
מלשלם ומש"ה מחזירין וכ"כ זה בכלל מ"ש התו'
כמומחה דסמיכה דהויא פטור הא ליתא דהא קי"ל
דאפי' מומחה הסמוך חייב לשלם ואינו פטור כ"א
בקבלואו או נט"ר מר"ג ואז אפי' לא יהיה סמוך

פטור כדאמרי' לעיל האו מאן דבעי וכו' וההיא
כאיהו מומחה שיהיה אפילו שאינו סמוך ועוד
דלהרא"ש ח"ב' הדיוט ובדכתי' לעיל כ"ס הכ"י
והש"ך ורע"ג דהר"ן כתי' הכיא משם הרמב"ן
דכמומחה הסמוך פטור מ"מ התו' ס"ל הכי
דהא כבר ידוע דהרא"ש הוה שוכר דברי התוס'
והנה הר"ש כעלמו הכיא גירסת חר"ף ודקתה
עש"כ והסכים לגי' דש"י והתו' ואם איתא דלגי'
התו' ג"כ חיישי' לפסידא רבע"ד א"כ מה שהקשה
על גי' חר"ף יקשה ג"כ לגירסתו אלא ודאי שהכין
מדברי התו' כמו שהכין הש"ך דלא כהרב כ"ש
ז"ל ולעיקר קושית הש"ך ז"ל דמשמע ליה
לחלמודא דפי' מומחה לכו"ד היינו סמוך וכמו
שא"ל ר"ע לר"ט מומחה לכו"ד אתה דהיינו סמוך
דר"ט סמוך ובדעי' הרמב"ס ככבודות

וכתב

הש"ך כסימן י"ד אות ט' ואיכא לעיוני
זכו' וכדמוכח בהירוש' עכ"ל ודבריו
תמוהים דמה ענין מומחה להדיוט דבהדיוט
מדויק לא היה לר"ן אע"פ דקבלואו מ"מ כיון
שהגוס לכו' לר"ן דין תורה וכדאמרו בירוש' וזה
לא שייך אלא באינו מומחה אבל כמומחה שרגול
כך אין זה גסות הרוח וכמ"ש אינה גופי' לתמן
סעיף ל' אות ד' וגם התו' כתבו להדיא כד"ה
כגון אכא וכו' והא דתני אל יתו דן יתירו וכו'
מומחה ורגול ואין לתוס' א"כ וכו' עש"כ - הרו
דלתי' הא' אפי' חסידות ליכא ולתור' הכ' מרת
חסידות ומשנת חסידים היה זו ולישאל דכרייתא
הכי מוכח דקתני ואם היה מומחה דן וכו'
דמשמע דלכתתי' יכול לרין אלא דמלתא ח' להוסיב
אחרים עמו דמוטב זכו' ובדכתיב הרמב"ס
ז"ל ואיך כתב הש"ך מ"מ לכתתי' אסור וכו' כיון
דאינו אלא חסידות אבל בהדיוט איסורא רבה
איכא דאינו יודע לרין דין תורה ולא היה לו לרין
כלל ועוד דמדברי התוס' מוכח דכין מומחה
שקבלואו וכו' רינא שוה דהגדול מחזיר דאם
איתא דס"ל דכמומחה שלא קבלואו אינו מחזיר
אעפ"י שיש גדול א"כ מאז מקשין מהא דלא חסידו
רב יוסף למר זוטרא ור"ל זיל שלם התוס' בלא
קבלואו הכא בקבלואו אלא ש"מ דס"ל להתוס'
דשון הס דקבויחא ס"ל דבהריוהו מחזירין כשיש
גדול וכתתי' ב' חדשו דזה דוקא כמומחה הסמוך
אבל כשאינו סמוך כתריוהו אינו מחזיר ורע"ג
דאיהו גופיה קי' כן לקושית התו' מ"מ משמע
דהתוס' לא ס"ל הכי וכן מוכח מדברי הר"ה
שהכיא הגי' דאף בלויט מומחה דהגדול מחזיר
וה"כ מוכח כ"ש אס' הוה מומחה דהגדול מחזיר
ואף דהרא"ש פליג וס"ל דבהדיוט אין הגדול
מחזיר מ"מ כמומחה ולא קבלואו אפשר שמודה
להרא"ש דהגדול מחזיר לכו"ד רב יוסף ורב נחמן
וכן משמע מדברי הרב בעל העטור שכתב כדף כ"ב
ז"ל מומחה שיש גדול וכו' עש"כ

והנה

המאור ס"ל דכו' וחד' מנייהו גמור
וסכור וטעה כטור אפילו לא קבלם
עליהו והקשה עליו ס' הרמב"ן ז"ל מדהמרין
כהכותב ד' פ"ד דין דייני כר"ט וכו' עש"כ
וכתיב עליו הש"ך דלא יור' לסוף דעתו וכו'
עש"כ

ע"כ ובע"ר ליק"מ דהרי כתב הרשב"א כתשו' סו' אלף יו"ד כדון המשכון שצריך למוכרו כפטי כ"ר שיהא א' מהם נמיר וסביר דאי לאו אין זה קרוי כ"ר אלא כ"ר של הדיוטות עכ"ל. הרי כשאומר לפני כ"ר סתם צריך שיהא אחד מהם מומחה דאם אינו מומחה לא מקרי כ"ר סתם אלא כ"ר של הדיוטות וא"כ כיון דקאמר הכי בגמ' דייני סתם ורש"י מסתמא כולוהו גמירי וסבירי וכודאי לפחות שיש א' מהם גמיר וסביר האל"ה לא מקרו דייני סתם אלא הדיוטות מקרו. ועוד דמדקאמ' דייני משמע דקביעו וכודאי שאין קובעי' דיינים מן השוק אלא א"כ יש ביניהם חר רגמיר וסביר דאם הם הדיוטות היכי הו' דנין במקום ר"י ור"ל כקביעות אלא ודאי רמלת דייני שאני ממלת ג' הדיוטות נס קושא' כ' ל"ק דמסתמא כשהיה רבון היו תלמידיו לפניו וכמ"ס הר"ן ו"ל כתי' לסקנה דרון עש"כ. אמנם מה שהקשה עוד הר"ן שס דמאי עבדי ליה הכי תרי ללא גמירי אחרי המתיר' רהני תרי רכתב המאור הם גמירי אבל לא סבירי וכמו שכתב מדקדוק לשונו אבל אי גמירי ולא סבירי כלל כודאי כמאן דליתנהו דמו ומורה המאור כזה.

והריף

הכיא משם גאון דמומחה ועעה כשקול העעת וכו' עכ"ל וכ' הרב כ"ס דנראה מרכירו דוקא לא נשא וכו' וקרוי וכו' עכ"ל ע"ש. ונראה דאי מהא ל"ק דיל' שפיר דהגאון איירי ברלא קבלוהו וס"ל דהיה עוכר' פשטא משמע דלא קבלוהו שהרי באורך פלגא אחו לקמיה דר' חייה וכמ"ס הש"ך דלא כהכ"ו ו"ל ועוד דסביר מוכרח דאיירי הגאון במומחה ולא קבלוהו דאי ברקבלוהו א"כ משמע רבלא קבלוהו אפי' לא נשא וכו' חייב לשלם וזה הפך דכרי הגאון כעלמו שפייס אחר כך וקאמר נמי מומחה שטעה כשיקול הדעת ולא נשא וכו' ואינו מומחה וכו' ולא נשא וכו' שניהם מה שעשה עשויו ופטור מלשלם וכודאי דסתם איירי במומחה ולא קבלוהו רומיא דהריוט שקבלוהו שקבלתו כמאן ליתיה לגבי תשלומין דא"ל קבלנוך להיות ריינת דין תורה וכמ"ס בגמרא ואפ"ה קאמר דפטור מלשלם כשלא נשא וכו' א"כ ה"ה מומחה ולא קבלוהו הו' הכי דח' דינא אית להו וא"כ ודאי רגס לעיל איירי בלא קבלוהו ומש"ס כקט שלא נשא וכו' דאי נשא כיד חייב לשלם אבל במומחה וקבלוהו אפי' נשא וכו' פטור לכ"ע דלובא מאן רפליג כהא וכדפסקו הר"ף והרמב"ם והרא"ש עיין כמ"ס שם וו"ל שם גבי רבה כ"ח וכו' אף עפ"י שנתא וכו' עכ"ל והקצו עליו דמאי דאזכר מכאן מר"ט דאפי' נשא וכו' פטור והרי מעשה דר"ט בלא נשא וכו' וכמ"ס החוס' להדיא ואיהו גופיה כתב לעיל שכן דעת הרמב"ם ו"ל.

ור"י העבד אחרי המתיר לא ידענא מאי קא קימא להו דהתו' לא כתבו דהיה דר"ט בלא נשא וכו' איירי אלא לאוקמתא דרב שסת וחדשו התו' דאפי' לאוקמתא דרב שסת דאם טעה בדבר משנה ונשא וכו' וא"ל להחזיר חייב והא דקאמר לאו כלום עבד היינו בלא נשא וכו' אבל

אם נשא וכו' טובא עבד אבל לר"ח דאוקי מתני' דין את הדיון וכו' כנשא וכו' אם כן נס ההיא דר"ט כנשא וכו' איירי ואפ"ה קא"ל ר"ע פטור אחס שהיא מומחה וקבלוהו פטור אפילו נשא וכו' ולעיל שכח דהיה דר"ט בלא נשא וכו' היינו לאוקמתא דרב שסת זהו כוונת הכ"מ כלי פקסוק אמנם מה שיש לרקק בדברי הכ"מ הוא כמ"ס ועוד דאיה מר"ט וכו' מזה משמע רגס לאוקמתא דר"ט הכי הו' דמתניתין חדא ועוד קאמר והא ליתא לדברו מרן גופיה שס' ליה לעיל דכשאינו מומחה וקבלוהו או מומחה ולא קבלוהו ונשא וכו' אפי' טעה בדבר משנה חייב אם א"ל להחזיר דהו' מויק וכיון שכן מצינן למימר שפיר אליבא דר"ח דלאו חדא ועוד קאמר אלא חדא קאמר דהיינו טועה בדבר משנה דר"ט הו' סבור דחייב משום שא"ל להחזיר והו' מויק כידא דנשא וכו' וה"ל ר"ע דהיה פטור משום שהיא מומחה וקבלוהו והנלע"ד דס"ל למרן ראש"ג כקבלוהו אין בכלל קבלתו טעות דבר משנה וכדכתיבנא לעיל כשם הדרכ"ו וס"ל לר"ח דאפי' בלא קבלוהו או אינו מומחה וקבלוהו ונשא וכו' פטור כטועה בדבר משנה מטעם דאיהו קמן ולא השליכה לאוכלוס עבד וס"ל לר"ח כטעם בעל המאור דהכע"ד הו' שפסע וסמך עליו והויתר נראה לו דפונת הכ"מ דאריך שיהיה כוונת המשנה ר"ט פטור משום שהיא מומחה וקבלוהו טועה כשיקול הדעת שהיא מוסקס אליבא דכ"עואפי' אם נפרש המשנה כחדא ועוד הכי דינא דכטעם כשקול הדעת פטור וכ"ס אם נפרש המשנה כטועה בדבר משנה לכד וחדא קאמר דא"ל להחזיר פטור אפי' נשא וכו' כיון שהיא מומחה וקבלוהו ומלתא פסיקתא כקט דאם טעה כשיקול הדעת כיון דהו' מומחה וקבלוהו פטור אבל אי הו' טעה כד"מ ונשא וכו' אפילו מומחה וקבלוהו ראפשר דחייב מטעם מויק ומש"ס כתב הכ"מ נס אליבא דר"ח דמתני' כחדא ועוד קאמר למימרא דאפי' אם תפרש הכי דין הרמב"ם אמת ולרן דוק.

(ד)

אם היה זה הדין וכו' וכתב סמ"ע דמומחה היינו רגמיר ולא סביר אבל גמיר וסביר זהו הנקרא כלשון הרמב"ם מומחה כ"ר עכ"ל. ולע"ד דאין דכריו נכונים בזה כלל דהא עכ"ל דהא קי"ל כד' אבהו דיתיר הדיוט אין דינו דין אפילו דיעבד היינו אפי' רגמיר כיון דלא סביר אין דינו דין דאי כהדיוט דלא גמיר א"כ אין פלוג עלוה שמואל ואמר דדינו דין אפי' נס כן ככפיה והא אמרו' כפ"כ מאי אריא' ג' דועי בקר אפילו כל כו' לתתא נמי דלא גמירי פסול לדינא ועוד דהא אמרו' כפ' קמא דסנהדרין דרב אשא' אית ליה מדאורייתא קדי נמי כשר כשמואל והא דאמר' כשגסה משום יושבי קרנות ופריך כנ' מי לית בסו וכו' ומשני א"ל לית' כהו חד דגמיר משמע להדיא דאי ודעי' ככולוהו דלא גמירי פסול לדינא אפי' לשמואל וא"כ כ"ס חד נמי אם ידוע דאינו גמיר דמורה שמואל דאין דינו דין אלא ודאי דמוכרסו אנו לומר דשמואל ור' אבהו איירי כחד דגמיר ואפ"ה פריך עלוה דר'

ר' אבהו מהא דתנן דין וכו' דדיניה רינא ומשני כקבלו עליוהו ופריך א"ה אמאי משלם וכו' ר"ל רינת לן דין תורה הרי מבוחר דקבלה לגמור ולא סביר לא מהני לפטרו משלם והיכי כחכ הסמ"ע א"כא דהרמב"ם דפטור וכבר הש"ך דחה דכיוו מכת קושיות אחרות ע"ש כי הם אמת ולדק איברא מה שפייס הש"ך וכחכ לררעת הרמב"ם דרשותא וכו' וכן מוכח דעת הר"ק וכו' ע"ש לע"ד דאופכא איכא למידק מדברי הר"ק דאמאי לא אשמעי' בכא אחריתי דאסאינו מומחה אע"ג רנט"ר אין דינו דין וכו' כבכא חמושות ועוד לישמעאי רבותא טפי כהאי בכא דאפי' נט"ר מר"ג אלא ודאי רס"ל להר"ק בקבלה ונט"ר מר"ג שוים הס' לגמרי וכמש"ל במומחה וקבלוהו או לא קבלו ונט"ר מר"ג דפטור א"כ הרי אשמעינן דנט"ר וקבלת כהדא נינהו וא"כ ממילא שמעינן דכאינו מומחה וקבלוהו או לא קבלוהו אלא נט"ר כשניהם הדין שזה דמס שעשה עשוי ומשלם מכתו והשתא נכלל דין זה שאינו מומחה ונט"ר בכלל בכא ד' שאינו מומחה וקבלוהו מאחר שכבר גילה לנו הר"ק דנט"ר וקבלת שוים כשיעוריהם ה"ג שוים באינו מומחה והשתא הר"ק לא ס"ל לגמרי כדעת הר"ש ו"ל דלהר"ש עדיף נט"ר מקבלת הכע"ד ופטור ולהר"ק שוים הם לגמרי והו' ממש דעת המרדכי שהביא משם הר"ק בכבא ד' מי שאינו מומחה וקבלוהו או נט"ר וכו' והוכיח מלא שכתב הר"ק בן אלא ודאי או שכן היה כתוב בנוסחא שלו או כמ"ש לע"ד דאס אינו מומחה ונט"ר נכלל בכבא ד' ומ"ש הש"ך דאין מהמרדכי ראיה וכו' ע"ש ב' אחרו המחילה לא דק בוס דאין כחכ כהר"ש ס"ל דהא להר"ש מבוחר דס"ל רנט"ר מר"ג פטור משלם ועדיף מקבלת כע"ד ואלו להמרדכי מבוחר דהיינו דין וחייב לשלם כדון קבלוהו וא"כ מוכרח דלרעת הר"ק הוא אומר בן דאין יוכח והוסיק על דברי הר"ק מלתא דלא ס"ל איהו גופיה הר"ק ו"ל ומ"ש הש"ך וכ"כ הרמב"ם וכו' ליתא דלדרכה מוכח בדרכיו דהו' דלא ס"ל כהר"ש מ"מ מוכח מדבריו דנט"ר וקבלת שוים אבל לא גרע נט"ר שקבלוהו שאמר דאין דינו דין כמ"ש הש"ך דהא ליתא וא"כ גם מה שהביא מכל הפוס' המאורוכו' לוכא ראיה מנייהו דאין דינו דין ד"ל דהא דקאמרי לא מהני נט"ר היינו לפטרו מהתשלומין אבל אה"ג דכולהו מודו דמה שעשה עשוי גם הרמב"ם כפי' המשנה שכתב ואס אינו מומחה וכו' יש לפרש דה"ק דאין הרשות מועלת אלא למומחה שיוכל לכוף ולרין לבתחילה ופטור מהתשל"ל לא כן שאינו מומחה דלא מהני ליה רשות לרין לבתחי' וליפטור מהתשלומין אבל אה"ג כדיועבר דוס דין אס נט"ר ואף שזה דוחק כל' הרמב"ם מ"מ אין לנו אלא מה שפסק בחבורו שכתב בסוף פ"ד מה"ס הלט"ו מי שאינו ראוי וכו' והוא מהגמרא בפ"ק דסנהדר' ד' רבי נשיאה וכו' הרי דלא אמרו בגמרא אלא ללא גמיר וגם הרמב"ם לא כתב אלא שאינו יורע דמה מוכח דאס הוא גמיר לפחות מהני להיות דינו דין

כדיועבר וא"כ ע"כ מ"ש כפ"ו אבל מי שאינו וכו' אעפ"י שנט"ר ה"ו בכלל בעליו ורוע וכו' היינו בלא גמיר כלל וכמ"ש הכ"מ שזה פשוט וכבר קדם הדבור לרכי' שראש גולה שנט"ר למו שאינו יורע שהוא במקריש וכו' ואס איתא דגם לגמיר וסביר קאמר הרמב"ם איד כחכ במקריש וכו' כיון דמדאוריותא הוא כשר וכמו שפסק הרמב"ם כר' אחא איד ואמר עליו במקריש וכו' וגם שהקנו חכמים ג' הדיוטות היינו לבתחיל' אבל כדיועבר ודאי דדינו דין אס נט"ר מר"ג והכי משמע פשטא דלשון הרמב"ם בספ"ד דסנהדרין שכתב וז"ל אופנט"ר כ"ש ואף על גב דכחכ הש"ך על הסמ"ע דלא דק בכ"מ דה"ק אף על גב שאינו מומחה לרכי' וכו' פשט לשון הכ"מ לא משמע הכי דאל"כ הול"ל בקטור אף ע"ג דאינו מומחה לרכי' אבל מומחה הוא ודוק.

(ד) כתב הרמ"ה וכו' וא"ה הר"ש וכו' והש"ך סכ"ט אות ג' כתב על הטור שדכריו תמוהים מאד עש"כ ואסיק דהר"ש מורה להרמ"ה וראיתי בחשוכה הרב בתי יעקב סו' ל"ו שהביא דברי הש"ך הללו ותיר' לכל קושיות הש"ך ע"ש שהאריך הרבה. והרואה יראה דלא תיר' כלום וכל קושיות הש"ך במקומן הם עומדים כי מ"ש דכריו הש"ך תמוהים שהרי פירש' תי' קושיותו שאחר שהגיד דין וכו' שהכתיבו עכ"ל. אריכה דכריו הם תמוהים דמאי מייח' מדברי רש"י דרש"י לא קאמר לאו כל כמיניה לאהדורי עוכרא אלא כגון שכבר הוציא מיד המתקייב ונעש' מוחזק כממון מש"ס המוחזק ויכול לומר ק"ל ויכול לו' ל' לאו כ"כ שטעית הכלל גדול הוא המע"ה אבל היכא שעדיין לא נהן המעות ועדיין מוחזק בהם על חבירו הראיה שלא טעה ומספיקה לא מפיקי ממונא וקדע שהרי רש"י קאי אמתני' דין וכו' וקתני טהר את הטמא מה שעשה עשוי ובטוהר' את הטמא אמאי מה שעשה וכו' וכמו שהקשו כהו' אלא ודאי כמו שת' החוס' דהשתא ס"ל רכע"ה וכו' ע"ש וא"כ דומיא הכי גם בן חייב את הזכאי שהוציא ממנו מעות וע"ז קאמר רש"י דלא כ"כ לאהדורי עוכרא ועוד דלוינא דרש"י דקאמר לאהדורי עוכרא משמע שכבר נעשית עוכרא גם מ"ש דכזה מתורגמ' וכו' ע"ש לא ידעתו מאי קאמר דרינא דגרמיא הוא כשההוי"ח כרוך והבא אין ההוק כרוך דיוכל כע"ד שלא ליתן וחבירו אינו יכול להוציא ממנו בחוקה. כי אס עפ"י הדין ויכיא ראיה שלא טעה ויוציא ממנו גם מ"ש דלא יורע הקו' שעשה הש"ך וכו' גם כוס לא תקן כלום דהיינו מני להוציא מיד המוחזק שלא כדיון כיון דסוגיא דשמעתא כותיה אולא ועוד שהרי כתב הר"ש ואין לו כח לר' להחזירו ולהוכיח שטעה אלא בסכרא נחלק עליו ואס בן שטיר עכיד הש"ך ק"ד השתא החס דאינו מבוחר שטעה אפ"ה באידך שלא הוציא עדיין הדר רינא הכא שמבוחר שטעה לכ"ש שאין מוציאין ממנו וכיוחר יגדל הקימא עליו שפסק כנ"ד דאס טעו הכ"ד כשקול הדעת ואפי' לא הוציא ממון מיד המתחייב כדיון קס דינא וחייב הנתבע לשלם לתובע

לחובע כמ"ש הטור ז"ל עכ"ל. ודבר זה ישתקע ולא יאמר דנהי דהטור ס"ל הרי הרמ"ה והר"ק והרמב"ם והראב"ד והרשב"א והר"ן שהביא הש"ך לא ס"ל הכי ואף יוליא ממון מהנתכב או מהדיון נגד כל הנו ברוחא רמזי המוחק לו ק"ל כוחותיו גם מ"ש ר"א הרמב"ם ח"א אף שה' סוף גרול כמו רינא הכי רנ' הריוטות כא' מומחה נס בזה אין דבריו מוכיחים דודאי דין נ' הריוטותורין א' מומחה שוין היונו לענין שיוכלו לכופ כמו המומחה אבל כחכמה אינם בערך המומחה כלום ואם המומחה הקוידס וכבר טענות וסודו לו לתא לא יחזיר את הרין דהא ק"ל להגרול מחזיר המנס כהא יט לקוים דבריו והוא כמ"ש הש"ך דכ" הריוטות כון קבלום כון לא קבלום אין הגרול מחזיר ע"ש בסקי"ד אות ח' ואות ט' בטעם הרבר כלאופן דכל רכרי חרב כית יעקב תמוהים מאד בעיניו.

איברא

דמ"ש הש"ך ראפי' כמומחהוקבלוהו הא פשיט' רמזי למימר וכו' בזה רכריו תמוהים לע"ר דהא מכוואר בהרא"ש דסתם קבלת מומחה הוא כון לדין כון לטעות דרוףא כהדיוט מאלממיר הכי דהדעתא לדין רין תורה כמכוואר בנמ' ויחד טיוב להש"ך לו' רמזי למימר דנהי דקבלנוך כון לדין וכו' היונו כשלא ידעת שטעית וסוכר אתה שדנת ופה אבל אם קודם המעשה נתברר לך שטעית ואחא רועה להוילא ממון עפ"י טעיתך בזה לא קבלנו אותך וכמ"ש איהו נופיה לקמן בסעיף ל"ה בד"ה ולפ"ז ע"ש ואולי דיו הוא גם כן כוונתו הכא וקצר כלשונו כלאופן דלהרא"ש והטור לוכא לפלוגי בין הוילא הממון ללא הוילא וכיון שכן כמומחה וקבלוהו פטור ואינו חוזר אפי' שעדיין לא הוילא המצות וכמ"ש בסמ"ע ועל פי"ז הנס מקום אחי ליושב מה שחמה הש"ך על מהר"ק והכ"י וכתבעלוהם שטעו ברבר משנה וכו' ולית דין זריך כשש עכ"ל ולע"ר רלב"ק מראט"י מהר"ק ללמוד מדברי הטור ללא שמינן אפי' הוכא שהוא מומחה וקבלוהו רקבלתו הוא כון לדין וכו' דהוכא רטענה בשקול הרעת דלוינו חוזר ופטור ולהרא"ש אפי"נ שלא רועה עדיין המצות והוכא דטעה ברבר משנה והוא מומחה וקבלוהו וכבר הוילא המצות לרעת הש"ך בסעיף כ"ה ברעת הרא"ש פטור ואינו חוזר והס' ס"ה רנס אם לא הוילא המצות עדיין הדיון כן דהא להרא"ש הוילא מעשה ואם עדיין לא הוילא שוין קמל"ן מהר"ק מרדכי הטור מוכח דרוקא טוענה בשקול הרעת פליגי הרא"ש עס הרמ"ה אבל בטוענה ברבר משנס מורה להרמ"ה אף כמומחה וקבלוהו הדיון חוזר רכהא אינו מכוואר בתלמוד אלא אדרכה לרעת הש"ך לרעת הרא"ש רחא הוילא המצות מיורו פטור ואינו חוזר אפילו שטעה ברבר משנה ונס לפי מש"ל דרכי חסד"ע. נכוטס דלהרא"ש אפילו מומחה וקבלוהו חייב מדינא דגרמי משוס שאפילו קבלוהו אין טענת משנה ככלל הקבלה וכמ"ש כשס הרדכ"ז מ"מ אלטרדיק מהר"ק כאן לאשמינן דהטור לא קאמר אלא דרוףא בטענה פסקולהרעת

אכל בטעות משנה מורה להרמ"ה הוכא שלא הוילא מצות אבל אם הוילא חייב מדינא דגרמי רהוי כאלו לא קבלוהו לענין טענת דבר משנה וכדכת' והנה הנס שהש"ך העלה דברי הטור כתימא מכהא קושיות שהקשה מ"מ יט להוכא ראה לרכרי הטור ז"ל דס"ל דלוכא לפלוגי וכו' רחא איתא ריש לפלוגי א"כ מה דקאסו כנמרא כרוס פ' אד"מ מחני' רקחני מחזירין אמתניתין דין את הדיון ואמאי אלטרובו כל הנו שנווי הרי מעקרא לך"מ רמתני' איורי כנבמר דיון ועדיין לא הוילא המצות מיר הכתבע ולכך מחזירין ומתני' דין וכו' בכבר יולא המצות מיר הכתבע ולהרמ"ה ל"ק מוס דו"ל דס" ליה להרמ"ה כמ"ש הרמב"ן ז"ל והכיוא הכ"י רהיונו דשני רב חסדא כאן בשלא נשא וכו' כאן כנשא וכו' ר"ל מתניתין רקחני מחזירין היונו הוכא שלא נעשה עדיין מצעה עפ"י דרכרי הדיון ומתני' דין את הרין וכו' איורי כשכבר נמרתא המעשה עפ"י הדיון עש"כ אבל להרא"ש רעמנה שלא פו' הכי דרכרי ר"ח אם איתא רוס לפלוגי אמאי לא שני תלמודא הכי אלא ודאי מוס מוכח דרפילו עדיין לא הוילא המצות מיר הכתבע רינא הכי כדין הוילא מיר הכתבע ועוד ראה לרכרי הטור מדאמר' בנמ' רב שסת אמר כאן וכו' כאן ברבר משנס וכו' וכו' הוכי רכטעה ברבר משנה לא שנת הוילא מיר הכתבע ל"ש אם לא הוילא עדין רחזור ה"כ בטענה בשקול הרעת אינו חוזר ונס ר' אחי אמר מלתא פטיקתא טעה כד"מ חוזר כשקול הרעת אינו חוזר ולעקר מה שחמה הש"ך על הטור יט ליושב על פי מפי דכתב הרא"ש רטעמא מה שעשה וכו' משוס שהוא השתדל מתחי' לרון והוא אינו מומחה רחוי הוא שיתקיים הרין וישלם מכיתו רלח הוס לרון ויחזיר וכו' עש"כ הרי מכוואר מ"כריו רטעמא משוס קנאס אפי"נ דה"ן מוחזק וא"כ מה"ט אפי"נ שערין לא הוילא מיר הכתבע כיון שכתדל לרון ויחזיר ונמר הדיון ואמר פ' אחא זכאי וכו' רחוי לקובסו ולומר רמח שעשה עשו ומשלם מכיתו ואם הוא מומחה ולא קבלוהו נ"כ מה"ט רלח הוס לו לכופ ולעבור על מצות חכמים שלא יהיה דין ויחזיר כמ"ש הש"ך נופיה לעיל דאין מחזירין כמומחה ולא קבלוהו אף שיש גרול ממנו מה"ט וכל הוא מומחה וקבלוהו אז פטור מלשלם ואינו חוזר כיון שקבלוהו דסתם קבלתו כון לדין כון לטענת ואף על פי שכתב הרא"ש אפי"נ שלא נשא וכו' ה"כ אפילו עדיין לא הוילא מצות מהנתכב וזה ככלל מ"ש הרא"ש אפי"נ שלא נשא וכו'.

ובזה

נס כן נחוישב מה שהקשה עור הש"ך דה"כ יוכא וכו' עכ"ל עש"כ ד"ל רחיא הנותנת דכיון רטעה רחוי להתקיים רינו וישלם מכיתו אבל הוכא שאינו מכוור שטעה אין רחוי לקובסו ככלע"ד ליושב דרכרי הטור לפי חומר הנושא נמצא עכשו לפי זה רנ' מחלוקות ברבר דלהטור כשס נאון אם טעה בשקול הרעת דק"ל דמה שעשה וכו' היונו הוכא דה"א כתיבה אבל אי איתיה קמן ואפשר כתיבה חוזר הדיון ולהרמ"ה אם

אם כבר נגמר הדיון ונתן הנחבע וכו' אז הוא דאמרינן מה שעשה וכו' אבל אם עדיון לא נתן הנחבע חוזר הדיון ולהטור דאפי' עדיון לא נתן הנחבע מה שעשה וכו' ומשלים ועל ס' הגאון תמה מאד הש"ך וכחכ ר"כ ח"ו טעה הגאון בדבר משנה ע"ש שהאריך מאד ואסיק וכחכ ללא אמר הגאון האז דונא אלא כטעה בדבר משנה אבל כטעה בשקול הדעת מורה להרא"ש ז"ל עיון כסעיק כ"ח אות כ'.

והנה מה שהקשה הרא"ש ז"ל על הגאון דלשנה רמה שעשה וכו' לא משמע הכי כלל נראה לנ"ד נראה דל"ק מה דהא כבר כתבו התו' בלא"ה רטויה את הטמא היאך אפשר וכו' ע"כ ותו' דמיווי שערבן הכע"ה וכו' וכ' הר"ן דלפ"ו מה שעשה עשו דקתני לא שיהא עשו מכה הדיון אלא ה"ק אם זה מה שעשה עשו שהניע לו הפסד שא"ל להחזירו משלם מכיתו עכ"ל וא"כ גם הגאון הכי מפרש אמנם לפי זה נתחוק ביותר כל קושיות הש"ך דמאז פרוך ממתני' וכו' ע"ש שהאריך טובא.

לכך נלע"ד והוא דו"ל דס"ל להגאון כמ"ש הכי ז"ל וז"ל ומיהו גם כשאינו מומחה כל שהיה שם גדול היה קוור שהרי מה שעשה וכו' אינו אלא משום דאין גדול כדפריש ר"כ אלמא ראש היה שם גדול היה קוור ואפילו דהך רישא מיוירי באינו מומחה וכו' ושון ג"כ הוכח דלויכא גדול דלית כהו חזרה ואם אינו מומחה וקבלוהו משלם וכו' ע"כ ומשמע דכ"ש כשאינו מומחה והכי משמע ג"כ מלישנא דבעל העטור שכתב וז"ל ור"כ ורב ששת מורו וכו' ולויכא פלוגתא עכ"ל הרי מבואר דס"ל דמתניתין דין את הדיון וכו' איירי בדלויכא גדול להחזירו"כ מה שכתב הגאון אעפ"י שגאון וכו' דיש להחזיר וכו' ע"כ בדלויכא גדול ומכבר עטורו דאי לויכא גדול לכבר מנ"ל שטעה הא מני למומר שפיר מי יומר דטעמא כהרא עקר ולא טעמא קמא וא"כ היכי קאמר הגאון יש מן הדיון וכו' אלא ודאי דאיירי בדלויכא גדול ומכבר שטעה ועל זה הוא קאמר הגאון דאם ישנו לפנינו מחזירין ואם א"א כחזרה חייב לשלם מרונא דגרמינומחני' דקתני דין וכו' דמשמע אפי' ישנו לפנינו ואפשר כחזרה אפי' ה' מה שעשה וכו' היינו בדלויכא גדול להחזירו ולכבר עטורו ואם כן לא מני לשנוי מתני' דרין את הדיון וכו' ברלא אפשר כחזרה רמה שנעשה וכו' משמע אפי' איתיה קמו והיונו ע"כ משום דלויכא גדול להחזירו.

והשתא פקח עינוך וראש דניתרצו כל קשיות הש"ך על הגאון ז"ל אחת לאחת ודוק והנה הרא"ש לשיטתיה אילו דס"ל דאין הגדול מחזיר כלל אפילו כמומחה וכמו שאסיק בן משס הראב"ד ע"ש אבל הגאון ודאי שנוכל לומר דס"ל כהעטור והכ"ו וגם הש"ך אילו לשטתיה לעיל וס"ל דאין הגדול מחזיר אלא דוקא למומחה וקבלוהו וכו' שלא כדברי הכ"ו ולע"ד דדברי הכ"ו נכונים ומכרי העטור מוכח כותיה ומכ"ש השתא מלורף עמהם הגאון דהכי ס"ל

ומאז ללא אשמעינן הגאון היכא לויכא גדול להחזיר אז מה שעשה וכו' אפילו איתיה קמו חייב לשלם אי משום דלא אלתריך לאשמעינן זה כהר"ש שכבר נכלל כמ"ש הגאון ז"ל יש מן הדיון להוליא וכו' והכי קאמר מן הדיון אלא ודאי דמיוירי כוש גדול להחזיר ואז משום דמסתמא יסוד הדיוט שרין יש גדול ממנו לכבר עטורו.

אמנם לא נשאר בדברי הגאון כי אם מה שקיים בזמן שנטל וכו' דההיא אלויכא רר"ח ואיהו פסק דלא כר"מ אלא כר"כ ורב ששת דק"ל בר"מ דרד"ן ר"ד אפילו כדיון וא"כ ע"כ ליתא לתאי סיומא כדברי הגאון וט"ס יש כלשון העטור דכלא"ה מ"ש כעטור ככא ר' מומחה וכו' לא שגא וכו' ע"כ שיש ע"ס וכו"מ"ש הש"ך בעלמו ע"ש והעקר כמו שהעתיק הרא"ש כשם גאון בלא האז סיומא א"כ ו"ל דכתש"ו פסק הגאון כרב חסידא וקור בו ממ"ש דק"ל כר"כ ורב ששת ומ"ש הש"ך לעיל כס"ק י"ד אות ז' דכין מבואר דרעה העטור וכו' כותיה עכ"ל. אהרי המחילה רבה ועגומה נראה דעת העטור הפך מ"ש וכמש"ל כדעתו וכמו שהבינו הכ"ו כדעתו עקר שהרי כתב לעיל ור"כ ורב ששת מודוכו' ול"ק מתני' דחוזר עכ"ל ע"כ. הרי מבואר דס"ל דלר"ק דקתני מתני' דמחזירין ושהוא דרין וכו' כשאין גדול דאם יש גדול גם היות דרין את הדיון וכו' חוזר א"כ ע"כ דכתב העטור לקמן ככא ר' שאינו מומחה שטעה וכו' היינו דלר"ח אע"ג דאין גדול וכהא לית הלכתא כותיה אלא הלכתא דוקא היכא דיש גדול הוא קוור כ' הכ"כ דלענין הלכה וכו' ע"כ כוכבב עליו הש"ך דהדרבה מבואר וכו' שהרי כתב וכו' עכ"ל וקתני עליו דהיכי כתב שגם דעת רבי' הוא גאון וכו' והרי כתב חר"ק כשם גאון וז"ל וחיונן ליה נמי דקאמר דהאי וכו' ע"ש הרי מבואר להדיא דרעה הגאון דס"ל כר"מ דר"ד היינו כש"ל להחזיר אבל כשהוא לפנינו ואפשר להחזיר חוזר הדיון ואינו משלם וטעמא כמ"ש הכ"ו דאע"ג דק"ל כר"מ דר"ד שאני הכא דכוון דלויכא תקנתא כחזרה דבעל דבר שתפס שלא כדיון לא מחייב הדיון ע"ש וסיינו ע"כ בדלויכא גדול שמכבר עטורו אבל אי לויכא גדול לכבר עטורו אז אינו יכול לחזור וכמ"ש הכ"ו הטעם ע"ש.

ואם כן מ"ש המאור ככבא תליחא הילכך וכו' ע"כ שכל"ל ולא כמו שהגיה הש"ך אפי' יש גדול ממנו היינו מתני' דכחזרות וכו' דא"כ המאור סותר יודיה אידיה דכתתיה הכינא דברי הגאון וס"ל כותיה ולכסוף הסוק דלא כהגאון אלא עכ"ל דהנוקחא הכתובה בידנו ככל ספרי חר"ק אפי' אין גדול הוא עקר ונס כדפוס חר"ק ע"ש ח' אנשו שם דמדוקי דגם תוספ' והפ"ו דבו תרתו ככו קמאי דהמאור יש אין מחזירין ויש מחזירין ואם א"ל להחזיר פטור והכא ככא תליחא דאיירי באינו מומחה וקבלוהו כתב דחייב לשלם וזה שכתב אע"ג דאין גדול ממנו להחזירו וא"כ כיון שאינו מבואר שטעה יש מקום לומר שלא נחייב הדיון שהוא מנותק במתן.

כמזמן מספיקא לזה כתב המאור דהדיון חייב והיינו מתנתין דרין את הדיון וכו' וא"ט משום דליבא גדול להחזיר ואפי' הכי חייב לשלם לפי דעתו שמונה שטעיה דא"כ לא מכעיא דהיבא דיש גדול ומכרד טעניה דאז חוזר הדיון ואם א"כ להחזיר פשיטא דחייב הדיון מדינא דגרמי אלא אפילו היבא דאין גדול אפ"ה חייב לשלם והיינו מתנתין דרין וכו' דאזידו דליבא גדול להחזיר נמלא השתא לפ' דהמאור והעטור והנאון והנ"י כשם הרמ"ה כולחו שוין דהיבא דיש גדול חוזר ואפי' אינו מומחה וקבלהו וגם הרי"ף נדרה כזה וכמ"ש הב"י דלא כהרא"ש דס"ל כזה ראשו' יש גדול אינו חוזר ומתן ששעם עשו אפילו איתיה קמן ויש לו להחזיר אלא להנאון ורעמיה אנו שומעין ועפ"י שהביא הרי"ף משם נאון יש ראייה חותכת דמ"ש כעטור משם נאון כזמן שנשא וכו' הוא ט"ס הנכר שהרי כהר"א כתב הרי"ף משם נאון דאפי' לא נשא וכו' דיון כן לסכמתו של הנאון דפסק כד"ר אפ"ל נבי דיון מוכרח רה"א סיומא ליתיה כדברי הנאון וכדכתי' לעיל וא"כ מעתה לפ"י נעו וכדו כל הכרחות של הש"ך שכתב לעיל באות ז' ח' ט' יו"ד כספ"ד שהביא דאזן לרכיו דמזמחה וכו' עש"כ דלא כתב הכרחות הללו אלא עפ"י הנחתו אפילו יש גדול וכו' אבל למאי דכתי' דהנכסות שבידו היא העקר וכמ"ש א"כ יש לפשוט להפך מדכרי המאור ז"ל דכבולתו אס' יש גדול מחזור ומה שהכריח סם רבנ' הדיוטות וכו' אמ"ש המאור בכבא תינח וכו' ע"ש ל"ב דאינה ראייה כלל דכהאוי כבא קמל"ן המאור דאס' א"כ להחזיר פטור מלשלם מש"ה נקט ככה"ג כיש כיניסא מומחה ומה שהכריח גם כנ' הדיוטות וכו' היינו לפי הבהתו אבל לנוסחא דידן יש להכריח לפניך גם מ"ש רבין להרא"ש וכן לתמאור וכו' הכי נקטו' עכ"ל תמה אני עלגורדא מוכח להדיא מרכיו הנאון דאפילו באחד שאינו מומחה וקבלתו דחוזר הדיון והיינו וכו' כשם גדול להחזיר וכדכתב הנ"י להדיא אפילו לאינו מומחה וקבלתו וא"כ כ"ש כנ' וקבל וכו' שגם דעת המאור והעטור ומתורף כהדריהו הרי"ף ז"ל וכמ"ש הב"י דלהם את שומעין שהם הרכוס דלא כהרא"ש ואפי' אס' ת"ל כמו שהגיה הש"ך דהשתא ס"ל להמאור דאינו דאזידו ככתבו לעיל שדעת הנאון דכשהוא לפנינו ויש לו להחזיר דחוזר והיינו ע"כ כדאיבא גדול שמכרד טעניה דאל"כ מנא דיעינן וא"כ איך אסיק דלא כתבנאון דהא איהו גופיה כתב לעיל דהרא"ש דכרי הנאון אלא מוכרחים אנו לומר דמאי דס' לכהנאון היינו כמאי דפסק כד"מ דדאין ד"ר אבל כמה שסיים ראש אפשר לחזור חוזר כה"א לא ס"ל כותים אלא מה שעשה וכו' אפילו לא אפשר להחזיר והיינו שסיים המאור אעפ"י שיש כשאר דכרי רבי' האי דכרוס שאינם כרוסם אללנו כענין זה ור"ל דלא ס"ל להמאור כמה שסיים הנאון דחוזר א"כ ש"מ דמורה המאור שדעת הנאון דחוזר אע"ג דהואו גופיה לא ס"ל הכי וא"כ

שעיר כתב הב"י וכך הוא דעת המאור והנ"י ע"ש רבי' האי נאון אמנס כד מעיינינן שפיר נראה דא"כ לומר זה ככוונת הב"י דא"כ הוה להב"י לו' דלא כהרא"ש והטור והמאור גופיה אלא ודאי דכוונת הב"י כמ"ש וכך היא דעת המאור היינו דרעת המאור גופיה וכן הולכך מחזורתא כדכתובין מעקרא .

וראייתו להרכ"ש שכתב דערין דכרי הנאון סתומים שכתב והשתא וכו' עד מה שעשה וכו' ע"כ ונעלה מכת"ד דזו היא כעצמה מה שהקשה הר"ש והטור על הנאון דס"ל דאס' כעל הדבר מלוי שיכול להחזיר שחזר מתנתין דקתני מה שעשה וכו' דלא משמע כלל כפי' הנאון עש"כ וכבר ישכנו זה בשם רבנ' אופנים ומתקשה נ"כ על קש"ך שאסיק לדעת הנאון דאס' טעם כשקול הדעת וכו' דמה שעשה וכו' דמה וענה כלשון הנאון שהביא הרי"ף שגראה להדיא דאס' אפשר להחזיר חוזר עיין מה שהקשה הרי"ף על הנאון ומ"ש עליו העטור והב"י וס"ך דל"ק דשאיני טועה כדבר משנה וכו' עש"ב ולכא"ל קשה דרופי סוף כיון דגם בטענה כשקול הדעת דאס' הוא לפנינו ויש כירו להחזיר המעיות דמחזיר וסדר דינא א"כ הוא כטועה כדבר משנה וכו' היכי דכטועה כד"מ אמרונין כיון דאלו היה קמן היה מחזיר השתא נמי לאו כלום עכ"ד ה"י נומא כטועה כשקול הדעת וכיון דלא אמרו' הכי ר"ג לא נימא כטועה כד"מ ואמאי אמרו' כנמרה השתא נמי לאו כלום עכ"ד והכי משמע מרכיו הנ"י דכל היבא דהדר דינא חד דינא אית לחו וכמ"ש הש"ך גופיה בספק ז' .

ומ"ש הש"ך דהרי"ף ס"ל כהתו' והרא"ש וכו' עש"כ בס"ק י"ד אות כ' כד"ה וכדי וכו' והנה עפ"י מ"ש דהא דקאמר הנאון חוזר היבא דאפשר להחזיר היינו כדאיבא גדול להחזירו ומכ"ד טעניה אבל היבא דליבא גדול לכרד טעניה אלא הוא מודה מעצמו שטעה דאינו יכול לחזור דלאו כ"כ שטעה אלא מה שעשה וכו' א"כ ו"ל דהנאון ס"ל כדעת התו' שסוגיא זו שאמרו' השתא נמי לאו כלום עכ"ד היינו אליבא דרבנן דלית לחו דינא דגרמי אבל אליבא דר"מ לא אמרו' השתא נמי לאו כלום עכ"ד ואפי' כטועה כדבר משנה אס' הוא אינו מומחה ואפי' שקבלהו אס' א"כ להחזיר חייב מדינא דגרמי. וה"ל דיון כטעם כשקול הדעת ואיבא גדול לכרד טעניה דחוזר אס' איתיה קמן ואס' ליתיה קמן דא"כ להחזיר חייב מדינא דגרמי ולא אמרונין אלו סוס קמן וכו' וא"כ אליבא דר"מ אין אנו זריכות לו' דהא ועוד קאמר אלא חדא קאמר דר"ט הוה סבור כיון דנאכלת לכלכוס וא"כ להחזיר והוא גרם להאכלתו א"כ חייב מדינא דגרמי וא"ל ר"ע פטור אסתכיון שמומחה לכ"ד אסתו וקבלוך דליבא דינא דגרמי כהאי כיון שהוה מומחה וקבלהו שעתו אונס היא וכו' אליבא דרבנן דאמרו' כיון דאלו הוה קמן וכו' ואקשי' על רב שסת דאמר טעם כד"מ חוזר דמתתני' זו משמע דטועה כדבר משנה כטועה כשקול הדעת דקס' דינא ואינו חוזר דאי חוזר

חודר לאו כלום עבר והא לרברי הגאון רס"ל כרכ
 שפת ור"נ אפי' טועה בשקול הרעת ריבא נמו הכי
 דחודר אש יסנו לפניו והדר ריבא א"כ אפי' כטעה
 בשקול הרעת אמרינן כיון ראלו הוה קמן וכו' .
הא ל"ק כלל דלרעת הגאון הא רקתני מתני'
 מה שעשה וכו' היינו הוכח רליבא גדול
 להחזיר לכבר הטעות וע"ז קאמר רב שפת טועה
 כד"מ חודר אבל אש' טעם בשקול וכו' אינו חודר
 והסוף דר"ט ור"ע ג"כ אליבא דהר"ף ז"ל דר"ט
 גדול מר"ע וכדכחש הש"ך גופיה והרכ כ"ש וא"כ
 ליבא גדול מר"ט להחזירו ולכדר טעמיה בשקול
 הרעת אבל כטועה כדבר משנה אף אי ליבא גדול
 חודר וכדכתב העטור ז"ל מש"ס הקשו לרב שפת
 שעשה חילוק בין טעות דבר משנה לטעות שקול
 הרעת וזה חודר וזו אינו חודר וא"כ לימא ליה
 ר"ע פטור אהה מטעם מומחה בלא"ס פטור
 דכיון דחודר לאו כלום עכרת השתא נמי לאו כלום
 עכרת אלא ודאי מזה מוכח דטועה כד"מ דינו
 כטועה בשקול הרעת דקס דינא היבא רליבא גדול
 להחזירו ומשני הרי ועוד קאמר אבל היבא רטיעה
 בשקול הרעת ואיבא גדול להחזירו ולכדר טעמיה
 וככע"ד לפנינו ויש לו לשלם חודר הרין ומזיא
 ממנו ל"ס הגאון וא"כ א"ל להחזיר חייב מדינא
 דגרמי וכן הרין כטעה כד"מ ל"ס הגאון דפסק
 כד"מ וקונוא ראלו כלום עבר היא אליבא דרבנן
 דלא קי"ל כוותיהו .

א"נ יש לקיים דברי הכ"ח דרע"ג דחודר אש
 אפשר להחזיר אש טעה בשקול הרעת
 לא דמי לטועה כדבר משנה רטועה וכדבר
 משנה מעלמא ויכול לחודר מש"ה לאו כלום עבר
 משא"כ כטעה בשקול הרעת כל כמה דלא החזירו
 הגדול קס דינא וא"כ טובא עבר .

ועוד יש ליישב תמיהות הש"ך הנזכרות לעיל
 עפ"י מ"ש הכ"ח כסעוף ו' כד"ס כת'
 הרמ"ס וכו' הוה לו לר' חייא וכו' עכ"ל ע"ג .
 וא"כ ז"ל רמ"ש הגאון אש יסנו לכע"ד מה שנטל
 דיש לו להחזיר ר"ל והכע"ד כעלמא רוזא להחזיר
 דיש מן הרין להוויא ממנו ומחייב הרין שיאמר
 לו שחייב להחזיר לאפקודי אש הוא הטעות אינה
 בשקול הרעת אלא כסכרא ואין לנו ראייה שטעה
 או אפי' אש הוא רוזא להחזיר אומרים לו שאינו
 חייב להחזיר וא"כ מתני' דרין וכו' הוא כאינו
 רוזא להחזיר ואפי' שיש לו ראין יכולים להוויא
 אצמו בע"כ אלא מה שעשה וכו' וחייב הרין לשלם
 מבייתו .

ורגה הרמב"ם הטול פשרה בדין זה ופסק
 דאש לא נשא וכו' חודר הרין ותמהו
 כדבריו כל חכמו לב דמנין לו פשרה זו וכו' ומה
 שחיר' שם הרל"מ עש"כ דבריו דחוקים מאד
 דארכבה איפכה מהתכרא דאש טעה כדבר משנה
 אין לך פשיעה גדולה מזה דהניס לבו ולא ראה
 אפי' דברי משנה אבל כטעה בשקול הרעת הא
 מיהא פסק בדין תורה ראיבא מ"ד הכי ולא חסיק
 ארעתים כסוגיא רעלמא לאו כותיה וגם דרך
 הכ"מ דחוק .

אמנם אנכי העבר אברהם רקדקתי בדברי
 * הרמב"ם כלשונו הלך והפסוטוראיתו
 שלא הלך ככהן כשיטת רבו הר"ף שפסק כד"ח
 וגם לא ס"ל כהר"ף שכתב הכי אית ליה לר"מ
 דינא דגרמי רוקא כרינא רנוקין אבל לנבי דינא
 לית ליה האי סכרא וכו' שקרי כתב הואיל והוא
 מומחה חודר הרין וא"כ א"ל להחזיר פטור וכו'
 עד וא"כ א"ל להחזיר חייב וא"כ איתא רס"ל כהר"ף
 דס"ט דחודר משום פסודא רכע"ד א"כ כך היה
 לו ל' חודר הרין הואיל ופטור מלשלם דהוה עקר
 טעמו של הר"ף ולא למחלי חסורה כיון שהוא
 מומחה ובתתו' היה לו להרמב"ם להקיים ולומר
 דאש הוא מומחה וקיבלתו פטור מלשלם וכיון
 דפטור חודר הרין וכיון דעריין אלא אשמעי' הרמב"ם
 שהוא פטור מלשלם א"כ ע"כ מ"ש הואיל והוא
 מומחה חודר הרין לאו משום טעמא דפקידא
 דכע"ד אלא טעמא כמ"ש הכי דכיון דיש גדול
 ומכדר טעמיה מש"ה חודר וכל הוכח רנקט הרמב"ם
 שחודר הרין היינו ע"כ כראיבא גדול ממנו ומכדר
 טעמיה ראל"כ מנא ידעינן דטעה דילמא טעמא
 קמא עקר ונקט הרמב"ם כלשון רב יוסף ומיהו
 גם כאינו מומחה חודר כשהיה שם גדול להחזירו
 כמו שאמר ר"נ גם היכי כתב וא"כ א"ל להחזיר
 כמומחה ולא קבלתו או כהר"ף וקבלתו שחייב
 לשלם אלא ודאי רס"ל בהתוס' ופרא"ש והגאון
 והמחזיר דגם בדין איבא חייבא מדינא דגרמי
 מש"ה חייב אפי' לא נשא וכו' דלא כד"ח אליבא
 דהר"ף ור"כ מ"ש וא"כ נשא וכו' מה שעשה וכו'
 היינו משום דס"ל להרמב"ם רכזאת החלוקה כ"ע
 מדור בה דאפי' רב יוסף ור"נ ורב שפת לא נחלקו
 על ד"ח אלא משום דס"ל דגם בלא נשא וכו'
 מתייב מדינא דגרמי כשא"ל להחזיר אבל כנשא
 וכו' דהוי כמזיק בידים כ"ע מדור דאפי' יש גדול
 להחזיר אפי' מה שעשה וכו' ומשלם מבייתו כיון
 דטובא עבר מש"ס קנסין ליה שישלם מבייתו
 ולא אמרינן שחודר הרין וה"ס דה"מ לשנויי אליבא
 דר"נ ורב יוסף דתרי הכי מתני' רמחזירין והוא
 דרין וכו' תרווייהו כראיבא גדול להחזיר ומתני'
 רמחזירין כדלא נשא וכו' ומתני' דרין וכו' כנשא
 וכו' רטובא עביר וקדוב למזיק בידים אלא דרגה
 לשנויי דתרווייהו בלא נשא וכו' אמנם קשה לפ"ז
 אש כן אמאי לא אשמעי' הרמב"ם ג"כ בחלוקה
 זו כמומחה ולא וקבלתו או כהר"ף וקבלתו
 דאפילו לא נשא וכו' אש אין גדול להחזיר דמה
 שעשה עשוי ואינו חודר אפילו הוכח שאפשר
 להחזיר ואפי' מה שלם מבייתו דהוה עקר חיר' של
 רב יוסף ור"נ כו"ל דס"ל להרמב"ם רזאת החלוקה
 פשיטא ומפוכן תיתוי שחודר כיון רליבא גדול לכדר
 טעמיה ולא הוה"ך הרמב"ם לאשמעי' כזאת דמלתא
 דלא שכיחא הוא שלא ומנא גדול מהריוט להחזירו
 זהו הנלע"ד ליישב שפת הרמב"ם עפ"י הכנת הכ"י
 כרעתו ודוק היטב .

וראיתי להר"ן כתי' כפ"ק רע"ז על הא
 דאמרינן הנשאל לח' וטמא וכו'
 שכתב בשם הראב"ד ורמב"ם ממשום וכו' אין כי
 כח לחלוק על אבות העולם עכ"ל עש"כ . ואנכי
 העבר

העבד נלע"ד רל"מ דהרי כתבו התו' כפ' הגוול קמא והרא"ש כפ' אר"מ ז"ל ועוד קשה כיון דעשה הוק' עפ"י דבריו שפ"א בחורה וכו' אנכ אחרינו מפרש להו עפ"כ וא"כ מאי קא קשיא ליה להר"ן מההיא דאוקמה דאנע בהו שרץ ואע"ג שהרא"ש תירץ גס כן עס אס כן האמת מפרש דסוגיית דהתס אליבא דרב חסדא ע"ש היינו משום דלרב חסדא ע"ש לא נשא וכו' הדר דינא אבל לדירוהו דהראב"ד והרמב"ן והרשב"א דבאסור וקותר לא הדר דינא וא"כ או סבורא להו דלית הלכתא כר"ס כהא או דס"ל דאפילו ר"ס מורה כהא א"כ ע"כ הא דאוקמה דאנע בהו שרץ היינו אנכ אחרינו נקט לם והש"ך כסקי"ד אות י"ד תי' דגס רב חסדא מורה באיסורא וכו' ולכן זריך לאוקמה וכו' עכ"ל ע"כ ומהני על תי' זה רחא כתבו התו' והרא"ש להדיא דכל היבא דקס דינא כדבור כמעשה חשיב ולא גרמי ואפי' לרבנן מחייב וא"כ כיון דס"ל דבאסורא שויא בדבריה חשיבה דאיסורא א"כ אפי' לרבנן מחייב דהוי כמעשה וא"כ הדרא קושית הר"ן לדוכחא . שוב דאותי מ"ש הש"ך לעיל סעיף ה' אות ו' שדחה דברי התו' הללו עפ"כ וא"כ לשיטתיה אילו ומש"כ כתב הכא דלרבנן פטור אבל עכ"ו שר"ן שהקשה הכי ע"כ דס' ליה כהתוס' והרא"ש וגם הראב"ד והרמב"ן מה"ן לימא לן דלא ס"ל התוס' והרא"ש כזה .

הז אמת שראיתי כהרמב"ן כרינא דגרמי שלו כסוף כתיבא וכס' המלחמות כפרק אר"מ שכתב על ההיא דרין וכו' לרבנו האומר אין מחוירין וקס דינא דמחייב מדינא דגרמי וא"כ משמע להדיא מדבריו דלרבנן דלא מחייבו דינא דגרמי פטור וגם משמע דלמ"ד מחוירין אותו לויבא דינא דגרמי וא"כ לר"ס דס"ל דכלא נשא וכו' מחוירין וליבא כדיון דינא דגרמי אלא דוקא כנוקין וכמ"ש הרי"ף והרמב"ן כס' המלחמות ס"ל כהרי"ף דק"ל כר"ס דחומר כשלא נשא וכו' אפי' אליבא דר"מ רלא דייגינן דינא דגרמי וכמבואר שם וא"כ היכי כתב הכא כהראב"ד והרשב"א דברבורו נעשית חתיכה דאיסורא ושוכ' אינו יכול להחזירו אפילו גדול ממנו כיון דס"ל כרב חסדא דבשלמא להראב"ד והרשב"א א"כ כיון דהס' ס"ל כרב ששת דקס דינא אינו חוזר כשקול הדעת מש"ה כתבו כאן דאינו יכול להחזירו כיון שכבר קם דינא ונעשית חתיכה דאיסורא אלא דס"ל כהרי"ף וכו' ר"ת למה אינו מחזירו אלא מוכרח לו דשאני איסורא ממנובא שכבר נעשית חתיכה דאיסורא ואפי' אליבא דר"ח דלא אמר רב חסדא דחומר כמנובא אבל באיסורא מורה וכמו שכתב הש"ך וא"כ מ"ש הש"ך דהא דאוקמה דאנע בהו שרץ וכו' דאי לר"מ וכו' אפי' לא נשא וכו' עכ"ל אחרי המחיל' ויתא דגס לר"מ כעיון לאוקמה כנשא וכו' דחס לא נשא וכו' גס לר"מ פטור דלית ליה לר"מ כדיונא דינא דגרמי כמו שס"ל הרי"ף והרמב"ן שהסכים עמו ואס' כן מוכרח כוכה את מחייב לאוקמה רכינא כנוק' שהיה לו משכון דאי לא הוי שלא נשא וכו' א"כ לר"מ פטור דכל שלא נשא וכו' מחוירין וכיון דמחוירין כגון

לויבא דינא דגרמי דלא מדי עבד וא"כ מוכרח לאוקמי ההיא דרין וכו' כנשא וכו' כדי שכתב גס אליבא דר"מ ולא משום דאתיא כרבנן וא"כ כיון דלר"מ אליבא דר"ח באיסורא אינו חוזר והוי חתיכה דאיסורא א"כ אמאי אלע" לו' בטמא את הטהור דאנע בהו שרץ כיון דנעשית חתיכה דאיסורא א"כ מחייב אליבא דר"מ דר"ח כיון דקס דינא ואינו חוזר בטמא את הטהור אליבא דהרמב"ן ודוחק לו' דאוקמה כהכי לאשמעי' דגס רבנן מדי' בה אע"ג דלית להו דינא דגרמי דמאי נ"ל כזה כיון דלית הלכתא כווחיינו אלא דמא שתי' עקר דאנכ אחרינו נקט לה .

איברא מאי דאיבא למידק על דברי הר"ן שכתב דלענין מעשה אין בו כח לחלוק על אבות העולם ס' הרשב"א והראב"ד והר"טכא והרי התו' ס' להדיא כן שכתבו אלא א"כ יכול וכו' אס נשא וכו' הרי מבואר מדבריהם דכלא נשא וכו' חוזר כ"ש כשיש גדול להחזירו ומורה לו שטעה והגם שכתבו כן אליבא דר"ח ש"מ דס"ל באוקמהא זו וכיון דאינו נופע ס"ל כהרי"ף דהלכתא כר"ח וכמו שפסק בחי' כפרק אר"מ וגם הרמב"ן והרמב"ן ס"ל כהרי"ף אס כן לא נחלק עליהם לענין מעשה מכא דברי התוס' שגם הסכמי אבות העולם יותר מהראב"ד והרשב"א וכן פסקו להדיא ג"כ כפ' אר"מ נשאל לת' ואסר לו יכול לושאל לת' אחר ולהתיר לו . ע"ש . אמנם לכאן קו"ל כדבריהם רמהכא משמע דס"ל כרב חסדא וכפ' אר"מ מבואר להדיא שפסקו באוקמהא דרב יוסף ור"ג שהרי כתבו מומחה ממנו וכו' אבל היבא דאיבא גדול להחזיר לכ"ע מחוירין וכו' וזה ממש דעת העטור והכ"ו ולרב חסדא אף כדלויבא גדול להחזיר אס לא נשא וכו' חומר וכו' ש כדאיבא גדול וכמ"ש העטור ע"ש ואילו יש ליישב דברי התו' דס"ל כמס"ל דאיבא דנשא וכו' לכ"ע אין מחוירין אפי' יש גדול וגם רב יוסף ור"ג נורב ששת מודו כזה ולא נחלקו אלא כלא נשא וכו' דלמר מחוירין כשיש גדול אבל אין גדול מהשעשה וכו' אבל כנשא וכו' אף שיש גדול אין מחוירין והיינו דקאמרי התו' דכתב אס עשה עשוי כנשא וכו' אבל כלא נשא וכו' לכ"ע אין מחוירין אלא דלרב חסדא אפי' אין גדול ולשאר אמוראים דוקא כשיש גדול וכל כוונת התוס' להוכיח דכלא נשא וכו' לכ"ע מחוירין ועפ"י נחו שקטו תרי חמיהו שחמה הש"ך כאן כסעיף קטן י"ד אות ו"ד על מור"ס כהנה שפסק כ"ר כס"ו רמ"כ דאפי' טעה כשקול הדעת ויכול לושאל וליתן עס חכורו עד שיחזור הפך הראב"ד והרשב"א אותה אפי' הר"ן גופי' כתב דלענין מעשה אין בו כח לחלוק וכו' ותו נהי שפסק כן הר"ן היינו לשיטת הרי"ף וכו' א"כ דבריו כ"ר ז"ע עכ"ל דהגם לא הכריע כנגדם מ"מ הרי התו' הכי ס"ל ועוד דגם לרב ששת ס"ל למור"ס דהגדול מחזור וכדעת העטור והכ"ו והתו' וא"כ שפיר פסק כ"ר דיוכל להחזירו ומה שפסק כאן מה שעשה וכו' היינו כדלויבא גדול להחזיר וכלא א"כ רס"ל למור"ס כמ"ש איהו בקי' דמ"כ דלא כתבו הראב"ד והרשב"א וכו' אלא

כגון ריבוא סוגיא רעלמא אולא כאידך אכל היבא דאיבא סוגיא רעלמא דאולא כאידך מודה הרמב"ן והראב"ד ריבול להחזירו וכמו שב"כ משם מהר"ם כגו' אלפסי ע"ג וז"ל כמור"ם שכתב ריבול להחזירו היינו בטועה כשיקול הדעת וסוגיא רעלמא דלא כותיה דכהא כ"ע מורו ריבול להחזיר דלא כמו שכתב הר"ן מדרכיהם אכל מה אעשה דלא אפשר לו' כן אליבא דהראב"ד דאינו בעל האי שמעתא דהא כתב הרמ"ם להדיא בפ' אר"מ משם הראב"ד וז"ל דאפו' אין גדול וכו' עכ"ל וא"כ יש לתמוה על מהר"ם כגו' אלפסי ועל הש"ך נוסף דאיך כתבו שם כו' דהראב"ד מורה וכו' אפילו כר"מ לא ס"ל להראב"ד הכי ואם כן וראו דהראב"ד לשיטתיה אילו מש"ה קאמר דשויה חתובה ראיסורא ומ"ש הראב"ד וז"ל מוטמאה וכו' ע"ש לאו למימרא דמחזירו אלא דיוכל לו' הסך תבירו וכו' דאם לא קבלו דמתיב לשלם וכד"ל רב יוסף למד זוטרא או קבלו וכו' ולפ"ו אין מקום מעקרא לקושית הר"ן על הראב"ד מההיא דאוקומנא דאנב ככו שרין וכו' דהראב"ד לשיטתיה אילו דאפו' כגו' גדול ממנו ואפו' כר"מ אין הגדול מחזיר כ"ש באיסורא ולא ס"ל כר"מ כלל דאם לא נשא וכו' דמחזיר אלא באוקמתא דרב שסת דלא כמ"ש הש"ך דהגם דס"ל להראב"ד כהר"ף מ"מ באיסורא מודה דלא רטו הראב"ד ושיעתו להקל ופסקו כמו שסוף עקד לבעני דינא ורוק וקול לא מדי .

(1) כתב הש"ך בסק"ג אות ד' דאף בזמן הזה וכו' ע"ש . ולכאורה דכינוי תמוהים דהא מכואר כהרא"ש בפ' דקנה' ובפ' אר"מ דיוחיד מומחה שקבלוהו וכו' עש"כ וכן ביאר עוררה"ש כן כגו' הדיוטות שקבלם שפטורים מה"ט וא"כ לפ"ו הא כהא תליא דכיון דכזמן הזה אינו יכול לכוף א"כ היבא דקבלוהו כסתם מזו למימר ארעא לרון דין תורה קבלנוך ולא לטעות ואפו' את"ל דגם האידרא אס דן בכפיה ריני דין ע"ש היבא דקבלו כסתם וכול לומר ארעא וכו' והיכי כתב הש"ך כפשוטו דהאיר ל"ש מומחה לבעני פטור מהסתלומין והנה באמת דהש"ך אילו לשיטתיה לקמן בסקט"ו אות ד' רלא ס"ל טעמא כהרא"ש אלא טעמא דמומחה דפטור משום דהוי באנוס כטעוהו וכו' המאור והבוא רחיה וכו' עש"כ אמנם לע"ד ריין רחיה מההיא דהתם דלא עכיד המומחה שיטעה כדיו אכל לגבי הריון אפו' מומחה עכוד למטעו והטעות שכי' כדן ויתר מהשולחני כריגד והרחיה דהרי רש"י כתב להדיא דטעמא בשולחני דפטור משום ססוף אנוס ואלו כמומחה וקבלוהו כסתם דפטור מוכח מדברי רש"י דה"ט דפטור משום טעמא דהרא"ש ז"ל דקבלוהו כסתם הוי כאלו פיר' להיזיא כיון לרון כיון לטעות מ"ש כפרש"י בפ"ק דסנה' דף ה' דכור המתחיל אי קבלו וכו' ע"ש דש"י הש"ך נוסף לקמן בסוף ל' אות ג' בוונתו והכרית דכך היא כוונתו משום דקסוף ליה לרש"י וכו' עד סוף לשונו עש"כ . הרי מכואר מדברי רש"י שס"ל כטעמא דהרא"ש וכדכתו' וא"כ ע"כ דיש לחלק כיון מלאכת השולחני לרון וכדכתו' . והתמוה ממנו שכתב שכן מכואר כר"מ וז"ל ה"כ

גבו ריון ואדרכה מכואר כדכרי רש"י כמ"ש הרא"ש ועוד לפני טעם אנוס א"כ אפו' ואמרו לו כשעה שקבלוהו כפי' לרון דין תורה פטור מה"ט רלא הו"ל לאסקוי ארעתיא אס וטעה וכמו שמכואר כן כהירוש' שהבא הוא בעלמו לקמן ע"ש ולפי דכרי רש"י חייב לשלם אם ואמרו לו ריבית ל' דין תורה ואינו פטור אלא כשקבלוהו כסתם אלא וראו לרש"י טעמא דפטור משום שקבלוהו והוי כאלו פטורו כיון לרון וכו' כטעמא דהרא"ש ז"ל וגם מדברי מרן הכ"ו ומור"ם כהגם מוכח להדיא דס"ל דטעמא כהרא"ש שהרי כתב בס' דרקהכות וז"ל כתב הרב ככ"י וכו' עכ"ל הדי מכואר להדיא דס"ל כדעת הר"ף דטעמא דמומחה דפטור לאו משום אנוס דהו משום אנוס א"כ כגו' הדיוטות וקבלום הו"ל דחייבים דאינס אנוסים אלא וראו הטעם כמ"ש הרא"ש ומש"ג ה' הדיוטות גם כן פטורים כקבלום וא"כ תמוסתו קיימת על הש"ך דאיך כתב כפשיטות כסתם דאף בזמן הזה יש מומחה וכו' כאלו הוא דבר מוסכס אליבא דכ"ע ומכ"ש לפי מ"ש הכ"ח לרעת הגאון רבנ' וקבלום פטור ש"מ דס"ל כטעמא דהרא"ש ז"ל איברא דוש לדקדק מדברי הר"ף דלא כמרן הכ"ו ועל כורחין רש"ל רג' הדיוטות וחר הדיוט דינס שזה לענין תשלומין וכמ"ש הש"ך והוא מדחזינון להר"ף שהקשה על הגאון וז"ל רבי אית ליה לר"מ וכו' עכ"ל ור"ל כיון דמומחה אינו מלוי כ"כ והדיוט אינו יושב לעולם כדן וא"כ איבא כ"ר דאינו מולא מי שירצה לדנו ולכא' מאי קושיא דהרי ומלא ג' הדיוטות שדיניהו ופטורים מלשלם אס קבלם אלא וראו דמוס מוכח להדיא דס"ל להר"ף דקבלת יחיד הדיוט וקבלת ג' הדיוטות שוים הם רבי היכי דלא מהני קבלת יחיד הדיוט ה"ג לג' הדיוטות לא מהני קבלת כסתם מש"ה תקשו הר"ף ככת ראס איתא ריקוד שאינו מומחה וקבלוהו חייב מדיונא דגרמי א"כ גם ג' כן וא"כ אין לך ארס שאינו מומחה שיעשה דיון לעולם ואפו' ג' וא"כ לפ"ו ה"ט דפטור המומחה משום שהוא אנוס ועפ"ז ל"ק עליו מה שהקשה עליו הש"ך כסבינו ו"ד אות ב' דלא ל' קכו' ויאנונ' הדיוטות וכו' עש"כ דחרי לפי מ"ש כדעת הר"ף וגם איהו בעלמו הכי ס"ל כדעת הר"ף א"כ גם ג' הדיוטות לא ויניו לעולם רג' הדיוטות ויחיד הדיוט שוים כקבלתם לבעני תשלומין גם מ"ש או יחיד מומחה ודון ככר כתבנו דהיחיד מומחה אינו כל כך מזני ואכתו איבא כ"ר גם מ"ש דלאו הוכחה היא דא"כ תיקשו וכו' עכ"ל כלע"ד דל"ק דזו היא בעלמא כוונת התלמוד במאי דקאמר ניתא מתני' כר"מ דהא כתבו הרמב"ן והר"ן דס"ק ניתא תכן סתמא כר"מ דאי רבנן אפו' ככזקין לא ריינונן דיוא דגרמי כ"ש כדיוניו אלא ע"כ ר"מ דאי לא מתניתין אמאן הרמיס והשתא קשה כיון דקו"ל כר"מ דר"ד אמאי נידר מלאוקמה כר"מ ואוקמא כנשא וכו' דאי לא נשא וכו' אפו' ר"מ מידא דלית דינא דגרמי כדיוניו דאל"כ לא ימצא דיון לעולם לרון וכמ"ש הרמב"ן ז"ל וא"כ זהו בעלמו דקאמר ניתא כר"מ ואית ליה דאפו' כדיוניו דאין דינא דגרמי וא"כ קשה דלא ימצא

האמנם קצוה לי ע"ז דא"כ הוי אפרי' ככבורות פ' ער כמה ליתא חנן קתמא כר"מ והא אפי' כרכנן אפרי ואפילו לא נשא וכו' אלוכא דרכ שעת דדבורו חשיב כמעשה וי"ל דהא דקונווא דהאס אלוכא דר"ח ס"ל כרב שעתוכמו שפיר הר"ש כתי' השני ע"ש.

הכלל העולה דלחתי'הר"ן משם האחרונים והר"ש והכ"ח לדעת הנחון והכ"י לדעת הד"ק ומור"ם ז"ל ולדעתו שגם דעת רש"י כן דכולהו ס"ל דעצמא דמומחה דפטור הוא מטעם הר"ש וכו"מ לה"ט דגם בזמן הזה לוכא מומחה לענין תשלומין דהא בהא חליא וגם כוליהו ס"ל דכנ' הדיוטות וקבלום פטורים מלשלם כדון יחיד מומחה וקבלוהו וכו"כ העטור להדיא דלא כהש"ך שהכריע כזה כהמאור ומור"ם דחייבים לשלם דמיו וכול להווא ממון נדר כל הני דכותא שזכרנו וכוראי שהמוחק אומר לו קט' כוותיהו ומכ"ש לדיון דרעת מרן כן דפטורים אלוכא דהרי"ק והרמב"ם והר"ש ודוק כי הדברים נכונים וישרים.

(ז) כתב מור"ם דהאידרא דמכריחין וכו' וכתב עליו הש"ך וז"ל דל"ל טעמא וכו' ע"ש ותרצה שרברו דחוקים ונראה לתרץ כפשי' דס"ל למור"ם ז"ל דכריות הקהל לא היו אלא כנט' מר"ג וכמו שכתב רה"ן להדיא והכיוו' הש"ך כסעיף שאח"ז ע"ש ונט"ר דר"ג לא מהני אלא למומחה וכמ"ש כל הפוס' זולתי הר"ש ע"ש דס"ל דמהני אף להדיא ומור"ם לא ס"ל בהא כהר"ש דדיוקא בדבר הזה ור"כ מוכרח לר' עטמא דפטורי' משום דאנוסים עפ"י סהרם אבל רשות הקהל לא מהני לפטורם ולא מהני רשות למי שאינו מומחה וכמ"ש הש"ע דלא הניה עליו מור"ם כלום משמ' דהני ז"ל וכו"מ דל"ל רשות הקהל הא כלא"ה הם יכולים לרדן בכפיה דסתם ג' הדיוטות דרדן בכפיה וכמ"ש החוס' ור"כ אהני להו רשותא לפטורם מהתשלומין וע"ד כן הוכררו דל"כ למה אנט' לכדירקס וי"ל דהאנו כדירות' דיוכלים לכוף אף כשאין הנכבד מסרב אלא רוצה לרדן כוכל' א"רדפ"ה יכולין לכוף ואינו יכול לו' לא ארון כפניהם אלא לפני אחרים וכמ"ש מור"ם לעיל כפי' ג' דכדיונים קבועים לא יוכל לו' לא ארון כפניהם אלא ככלל ור"כ אם לא הוכררו אינם יכולים לכוף אלא דוקא כשהנכבד מסרב לבא לרדן וראויה להלבוש שכתב בחרס או כקנס וכתיב עליו הש"ך דלא נקורא עפ"כ ולק"מ דהא איהו גופיה פתח כסומן שפ"ח משם הרמב"ן והרשב"א ודעמיהו דאונס ממון הוי אונס ויכול לו' קי"ל כוותיהו ור"כ שפיר כתב הלבוש או כקנס והיינו אלוכא דר"מ דאונס ממון הוי אונס ועי' דהכא לכ"ע הוי אונס ממון אונס דדוקא לקמן כדון מוסר שלא היה לו למסור ממון חכירו ולהליל ממנו כזה הוא דאמרי דאונס ממון לא הוי אונס לקיים דמו שלא ימסרו אבל הכא שהכל חפצים בו לרדן ואדרכס מטה קא עכירו ועליוהו רמו הקהל לרדן ומש"ה הטילו עליהם הקהל קנס אם לא ידונו הוי שפיר אונס ממון אונס ומש"ה פטורים מלשלם ולפעמים אין להם לשלם הקנס ומש"ה

אינו מומחה לרדן אלוכא דר"מ ומשני דמתחילין ע"כ כנשא וכו' דאם לא נשא וכו' אפי' לר' משפור מה"ט דלא ומלא דיון כלאופן שהלמוד שתרץ כנשא וכו' היינו משום ר"מ עצמו דל"כ יקשה עליו כקושיא דהרי"ק ז"ל גם מ"ש הש"ך והרי"ב הדיוטות דכשרים לכ"ע ואם טעו משלמים ולא חיישי' שלא ידונו לעולם עכ"ל לא ידעתי ראייה זו ומא יז ממנה דחיים לרכרי הרי"ק דהא לפי האמת לפי הרי"ק דמ"ל יחיד הדיוט ומ"ג' הדיוטות שקבלו' ולא נשא וכו' פטורים אלוכא דהרי"ק ודיונו ולא יסאו ויתנו כיד ואפי' אסנימא דס"ל להרי"ק כהר"ש דכנ' הדיוטות שקבלום פטורים מלשלם ולא מחייבי אלא אם דנו ע"י כפיהו ור"כ שפיר לוכא למוחק שלא ידונו דהא"כ לא ידונו ככפיהו לעולם גם מ"ש והכי משמע כמי ממ"ש הרי"ק דר"מ וכו' ע"ש הנה למאי דס"ל לחתו' דנ' הדיוטות שקבלום פטורים מלשלם כדון מומחה שקבלוהו וכטעמא דהר"ש וכמ"ש הרי"ק כתי' לסנה' להדיא לדעת חתו' א"כ מה"ט לא חיישי' שלא ידונו דלא ידונו ככפיהו כיון דיוכלים לרדן ע"י קבלה

ובת' דהא ע"כ דאינה הוכחה של סרי"ק שהכריח ר"כ אין לך ארס וכו' הוכחה דל"כ יוקשו האו קושיא של הרי"ק אלוכא דרב שעת דרדן לך ארס וכו' שיעשה דיון אלא דע"כ דלא חיישי' להכי וז"ל ס"ל להרי"ק דדיוטא דגרמנו דחייב אינו אלא מתקנסא וכמ"ש הש"ך בסו' שפ"ו אבל לרב שעת דס"ל דקס דינא חשיב דבור כמעשה ומחייב מרדן מויק וכתו' שמכאור כתי' והר"ש ע"כ כדורק ע"ש ואפ"י אלוכא דרכנן מחייב ור"כ שפיר הוכיח הרי"ק דע"כ דיות ליה לר"מ דינא דגרמנו כדיוטא דאם דיות ליה אין לך ארס שיעשה דיון וכו' וכיון דכל דינא דגרמנו הוא משום קנס א"כ תחתא הוי חששא דלה ידון לעולם ראו' שלא לקנסו אבל לרב שעת דדיות ליה דקס דינא ודבורו כמעשה ומחייב מרדן מויק א"כ אין ראוי לפטרו מהך חששא דלא יהיה דיון כיון דמדינא חייב אין לנו לחוש חששות וכו"ת הניחא טעמא אה הטהור ווכה את החייב אבל עהר את הטמא דאוך אפטר לומר דקס דינא שיהא טהור כשכול שטור כטעות דלובה לעומר כמ"ש החוס' שערבן כעה"כ עם פירותיו דר"כ ז"ל דמחייב מרובא דגרמנו ור"כ דהר"א קו' הרי"ק לרובתה ונראה דס"ל להרי"ק אלוכא דרב שעת כמו שכתב הרי"ן כתי' בפ' אר"מ משם תלמודי הרמב"ן וז"ל דהדברים כפשטן וכו' עד הוא חייב בתשלומין עכ"ל ע"כ. והגם שדבריו אלו אינם ברורים לע"ד ואין דמוינו עולה ופה דלא רמו לוכיה את החייב כיוון דהוא תפוס כממונו ומוחק פ"ו ע"י טעמו מסרו ממון לחכירו משו' הכי ראוי להתחייב בתשלומין אבל עהר את הטמא לא חסרו כלום לחכירו דטמא מעיקרו ומאי גכור שנתחייבו בתשלומין והרי עניניו הרואות שיש כאן טעות ומה גרס לו הו"ק וזה דמו ממס חייב את הזכאי ועדין לא זכה החיוב כמעשה שכתב הר"מ דחורו פטור אוך שיהיה עפ"י דרכו' הרי"ן כתיבש אלוכא דרב שעת דלוכא לתקפו עליו כקושיא דהרי"ק

ומש"ה הוכרחו לרזן הא ורזיו לך אונס גדול מזה .

עוד כתב הש"ך בסעיף ל"ג לא ישלמו וכו' כדאב"ן עכ"ל ולכא"ו אין דבריו מוכנים דראב"ן איירו ביחוד מומחה וכו' כשאינו מומחה וקיבלוהו הוא ט"ס וכו' ל' כדמומחה ולא קבלוהו נס גס מ"ש ומיהו כ"ע וכו' ע"ש עיניו להרדב"ו כח"ג שכתב להדיא דברידת הקהל תשיב כמו שקבלוהו והביאו ראיות לזה ע"ש כס"י תק"ט ועיניו כהרבי"ם סי' רע"א שהאר"ן בזה ע"ש ודו"ק .

סימן כ"ו

(א) אסור וכו' כתב הרא"ם בפרשת משפטים להלכה לא אלו קרא וכו' א"נ סר"א וכו' ע"ש כ' וכו' עליו בתפארת זרע אברהם כת"מ סי' י"ג וז"ל ולא נתחוררו דבריו תראוכו' רזני התורה הקדושה עכ"ל ע"ש כ' ולכאורה יש ליישב בפשוט' דגם הרא"ם מורה בזה ולא קאמר אלא סר"א וכו' אבל לקושטא קמל"ן קרא ר"א הוי דינא רמלכותא דינא בזה והוי גזל אמנא יראא דזו היא בעלמא קושיית הרב ז"ל דמעקרא לא שייך בזה דר"ד כיון דבריו מלכא מהיובא חיזו להעלות על הרעת שזה יכנס בסוג דר"ד ע"ד דאט"ו קרא למעוטי פשי' דהס גזל נמור דאין למלך לייבוכ בזה כלל כיון שהס דרין עפ"י ספיהס ההכאי ולא אלטרין קרא לזה רסכרא הוא כמ"ש הרשב"א ומהר"ק ו' דא"כ בטלת דיני תורה וכו' ועוד אי מקרא מנ"ל דקמל"ן רהוי גזל אימא דקמל"ן דאפי' הוי דר"ד ואין בו גזל אפי' ה' אסור לילך לפניהם וליקרא וכו' והראיה דמן קרא משמע דאפי' דיני כיינוהו לית ביה גזל אפי' ה' אסור לילך אלא ודאי דמהסכרא מוכח ככתב הרשב"א דלא יכנס זה בכלל דר"ד וכו' ורזיו דהוי גזל וא"כ ל"ל קרא וכו' שית הרב ז"ל איכרא מה שיש להקדק על הרב ז"ל דמאי מקאזי על הרא"ם דהא בנמ' כפ"ק דנטין דף יו"ד ע"כ אמרינן אמתניתין רכל השטרות העולם וכו' אלא מהנה כמאי קני וכו' ומשני אמר שמואל דר"ד ואבע"א תני וכו' ע"כ בנמר' הרי מכוואר לתו' קמא דאפי' כדבר שכינו לבין תכירו שאינו נוגע למלך אלא הערכאות אמרינן דר"ד ולתיר' כתרא דלא מקרי זה דר"ד אע"ג דקו"ל כאכעית אימא וכו' מ"מ שפיר כתב הרא"ם ותו' כ' תני' הא' לס' האב"א ותו' הב' לתו' קמא של נמ' דאמרי' דר"ד אפי' ברבר שכין אדם לתכירו טוב עיינהו וראיתו דרכיו הרשב"א חס מוכרחים אפי' ליישא קמא דוראיו אפי' ליישא קמא דאית ליה כשטרי מתנתא אמרי' דר"ד מ"מ כהא דריוניס יושבים בערכאות וכו' וריוס מלכא לכ"ע אינו נכנס זה בסוג דר"ד דאין המלכות מקפדת אלא להשגיח עניו הערכאות מש"ה שטר' העולה בערכאות כשר מה"ט כיון דהמלך גזר לקבל עיזת הערכאות התותמי' כשטר מש"ה נכנס בסוג דר"ד ליישא קמא אבל שיהא השטר נידון עפ"י דינהס אין המלכות מקפדת על זה ואפי' ליישא קמא כתי הא הרשב"א לא הוי בסוג דר"ד וכו' כהרשב"ן להדיא כת"ב סימן

ר"ן משס הרמב"ן והרשב"א ע"ש וכ"כ הר' המנוח כשמוכ"פ כ"ה מה' מלוא ע"ש והדרא קושיא הרב על הרא"ם ז"ל .

והנראה

לוישב דכרו הרא"ם על פי מה שראיתו להרשב"א כתי' שכתב כשס הרמב"ן כפ"ק דנטין וז"ל רהיכו קאמר חיכו וכו' ולא משנינן משום דר"ד לפי שאין המלך מפקיע ממנו ישראל אלא תכירו אלא כ"ז שהוא בא לרזן בערכאות שלהם הילכך אף עפ"י שצעה ישראל שטר לתכירו בערכאות שלהם לא הופקעה השדה מן המוכר על איתו שטר כ"ז שלא ראו בערכאות שלהם עכ"ל וא"כ י"ל דעל כיוצא בזה קאמר הרא"ם דאע"ג דר"ד א"ס ילך לערכאות ולית ביה גזל מ"מ לא ילך לרזן בפני הערכאות או כיון שטרו הוראות רכשיו משום דר"ד וביכחו כשס הרמב"ן ז"ל אפי' לא ילך אלא הערכאות וראיתו להכנה"ג שכ' דרכיו הרשב"א ספרי אהדרי דכמה מקומות פסק דל"ם ליישא קמא ולוישא כתרא וכו' וכס"י ס"ח מחו"ח כתב כ"ז כמו דעיינו והניח כאן כז"ע וכס"י ס"ח תני' ע"ש כ' . ומלבד דנעלם מכת"ד כמה תשובות מהרשב"א שפסק לענין מעשה כמו שכתב כתי' בת"כ סימן שנ"ו וכת"ג סי' ס"ג שכתב להדיא קול כשמואל קאמר דר"ד וקו' ל"ש מכר וכו' וכדשמואל וכת"א סי' תרל"ה ג"כ כתב להדיא דר"ד אפי' כשטרו מהנה דליכא הנאה למלך ע"ש כ' אמתיא אמנו דאיתו בעלמא כהנאה כ"ו הביא תשו' הלוז רבשלם היא רת"כ ות"ג אפטר שלא נתגלו לו עדיין ע"ד שצעה מהדורא כתרא אלא הוי דת"א קשה וכן מכוואר עוד בתשו' הביאה הכ"י בסומן כ"ד כד"ה דאיון ושמעון וכו' דקו"ל כשמואל עכ"ל ע"ש ועוד תשובה אחרת לו הביאה מן סימן ס"ו כ"ה שטר' הקנאה וכו' ע"ש . וא"כ רזיו היא דהביא הכ"י כס"י הוי כה"ב כת"ב סי' ק"ו כתב להכרי תרי תשובות שהביא מן כס"י ג"ד וס' וז"ל וכו' שהרשב"א כתב כן להדיא כתי' לנטין כמ"ש הרב המנוח משמו וגם בתשו' כס"י תתל"ה שהביאו מכוואר כהרב המנוח שהביא משמו ודו"ק .

(ב)

ויש רשות לכ"ד וכו' כ"כ . כתב בתשו' מקור ברוך רמ"ש מלאן זה דדוקא הכ"ד ולכו ע"ש כס"י מ"ב ואי מהא לא אריא דיל לרבותא נקט הנאון הכירלא נימא שמיקדים אותם כלכתם לפניהם והוא רוקא בעל הדבר בעלמא ע"ש עדים אחרים יש להם רשות לילך קמל"ן דגם הכ"ד יש להם רשות לילך וכ"ש שייכלו לשלוח עינים וגם הרב כרכי יוסף הביא לשון העטור שכתב להדיא שזה"כ ישלחו עינים .

כתב

הטור כשס בעהת"ד ומ"ש עליו בתשו' לתם רב כס"י פ"ט ז"ל ומה מא"ז נפלא ממנו וכו' ואיך דימה הטור וכו' עכ"ל ע"ש . ולע"ד רל"ק"מ על הטור דאזיל לאשתיה דס"ל שס ראס קנו ממנו לכ"ד הוי כאלו שעברו ככסיהם ולא הוי קנין דכירוס ור"ג דקנו מניה לילך ולרזן בפני גויס ועדק הקנין הוא כדו לרזן בפני גויס וא"כ ר"א א"מ לילך לכד אז הוי דמיתא להיה .

להזיף מידו ואי איירי במקום דלא הוי תנאי קיים א"כ אסור לילך לפני גוים להזיף ממנו ולגזלו ו"ע.

סימן כ"ז

(א) אסור לקבל הדיון וכו' וראיתי לה' לח"מ כפ"ה מהלבו' ממרים כד"ה אזהרה וכו' שהקשה עם"ש הכ"מ רדב"י סוכר כד"ע וכו' עם"כ ולא ידעתי איך העלה מזור כהאי וכ"ת לדברי הכ"מ דהיו מחכיש זה רא"ל"כ למה הולך לפרש לכתוב לא תקלל בקרא דלא תקלל חרש ולא בקרא דאלהים לא תקלל אלא ש"מ דס"ל דאלהים קודש ולא חול והדרם קושיותו על מרן וע"ק דהו"ל להקשות בקיטור על מרן דאיך כתב רדב"י ס"ל דאלהים קודש כד"ע והא כתב רבינו להריוא דאזרת הדיון מאלהים לא תקלל ש"מ רס"ל לרבי' אליבא דר"ע דאלהים ולא תקלל' תרתי משמע דס"ל אלהים כולל קודש ואח"כ מרבותיב לא תקלל עור חקשה לה"מ א"כ רבי רבי' שכח דאס הוא אכיו וכו' ראמאי חייב משום אכיו וכו' והניחה כד"ע עם"כ.

ונראה

דנעלם מכבודו לשון המכלתא שמעם לקח רבי' חייב ר' דברים וו"ל לא תקלל חרש דבר הכתוב כאומלליו עם"ש ונשיא כעמך וגו' מכאן אמרו יש מרבר דבר א' וחייב עליו ד' דברים משום אכ ומשום רין ומשום נשיא ומשום כעמך עכ"ל עם שאינה קושיא כלל דאע"ג דאזרת אכיו משפוק לא תקלל חרש כיון דאתי כק"ו משאר כל א"י כיון דהוא אכיו והויה אזהרתו מק"ו הרי כאלו כתוב אזהרה באכיו להדריח ולא תיקשו מהא ריק"ל דאין מזהירין מן הדיון אליבא דר"מ דהכא שאני כיון דמפורש עכשו להדריח שפיר מזהירין מן הדיון וכמ"ש הרא"ש בפ"א אמור עם"ש וא"כ שפיר איבא ר' שמת באכיו ולענין אי לוקה ד' מלקיות פשט לשון המכלתא הוה מורה דחייב ד' מלקיות אע"ג דלענין אכיו הוה לאו שניתן לאזהרת כד"מ מ"מ הכא שאני אס הקרוי בו מלקות ולא מיתסר ללוקה דהכא נלי ללוקה מדכתיב והפלא ה' וגו' א"כ כמ"ש הרב כ"ע עם"ש ועיין בספריו שב אלהים כס' משפטים שהארבתו כזו בדברי הרא"ש והמהרש"א עם"כ ודוק.

סימן כ"ח

(א) כל מי וכו' כ"כ - עיין בתו' שם כד"ס פשיטא וכו' ומ"ש הרשב"א כתי' על דבריהם הוכח"ס' אסיפת וקנים עם"ש - ולכאורה ראייה זו אינו מכיר דלעולם אימא לך רבינו חייב להעיד ועכ"ו אס שמע קול אלה וכפר מחייב קרבן אבל אה"ג אס שמע ממנו שבועה וא"ל כפי' אינו מקבל שבועתך אה"ג ראינו חייב קרבן וכ"כ התו' כפרק שבועה העדות עלם מחמתיון דלרבנן נקט אמן וכו' עם"ש וכ"כ ה"ר יונה והוסוף הרמב"ן ו"ל דאפי' שחקו הוי כמי שקבלו השבוע' כמי ורבי' ונית פליג כהא דאס שחקו וא"כ מאי מייקו

להזיף שכתב הטור שם דהוי קנין דברים אס אמר לחלוף או לילך אבל הכא דקאמר לילך ול"ן עקר כוונת הקנין שידון בפני גוים ושפיר חל הקנין דכיון דקאמר לדון הוי כמו אלו שעבר נכסיו וכמ"ש הב"י וכאן רהוה ליד כמשעבר נכסיו לפירע אחרו זכות שזוכה בדניהם ולפי' מועיל הקנין עם"ש גם מ"ש דאפי' יקבל עליו כקנין וכו' ו"ע עכ"ל עם"ש הנה באמת כי כפי הלשון של בעל התרומות המוכא לפנינו ודאי שמורה כמ"ש הרב ו"ל אלא דע"כ שאין וו נוסחתו של הטור כבעל התרומות שהרי סיים וכתב ומכאן אני אומר וכו' ומוכרח הוא שזה לשון כעהת"ר וכמ"ש הב"י ו"ל - והנך רואה שלא נמצא כל כפסר כעהת"ר שכתרו - וכתב הב"י שאין זה מן החימה שחקר מהספר וכו"כ גם אנו נאמר שם"ש הטור כשם כעהת"ר לילך עם המלוה לדון בדיוני גוים שאינו יכול לחזור בו וכו' והרי זה כמתקבל עליו עדות גוי הוא מכערת"ר בעצמו שכן היתה נוסחתו של הטור בדבריו ומ"ש דלא דמי עדות לדון לפנינו וכו' חוקשו הכי אדברי הרא"ש גופיהו שנתקע עם בעל התרומות ומוכח דל"פ עליה אלא משום שכבכבשטר קאס ויכול להחפרש באופן שלא יעקור ד"ת כגון שהוא אלא אבל היכא שמפורש שמקבל לדון בפני גוים אפי' שאינו אלא מורה הרא"ש לכערת"ר שאינו יכול לחזור בו איברא שראיתי למת"ר ששון כתשו' סי' ס"כ שכחב ש"מ הטור ע"כ ר"ל על כורחו וכו' וכעז"ג ולכאורה יש לרדק דכמה נסחפך הרב ו"ל וליפשוט ממ"ש הרא"ש כתשו' הביאה הטור כפי' ס"ו וו"ל ומ"ש שכחב וכו' הוא מתנה עם"ש בתורה עכ"ל שג"ר מזה להדיא שאפי' שקבל בפני' לדון בדיוניהם אפי' שלא יהיה בע"ד אלא אין יכול לדון דהוי מתנה עם"ש בתורה וכ"כ הרב כ"ע והנה הסמ"ע והרב גורלו תרומה כתבו כפשו' דמרברי הרא"ש שהביא הטור כפי' זה מוכח דהיבא דקבל בפני' וכו' מורה הרא"ש לכערת"ר שאינו יכול לחזור בו והט"ו דחה דבריהם עם"כ ובהקדמה ל"ד ליישב דבריהם ואומר דראוי מעולם לא נכתבו הסמ"ע והנ"ת לו' דהיבא דהתנה בפני' וכו' שמתר' וחייב לילך מכח קנינו דזה לא אמרם ארס ואפי' בע"הת"ר וידה כזה אלא דכוונת הסמ"ע לו' כמ"ש דהקנין חל על נכסיו שנסחפכו לו וכו' ר"ל שידונו לו דייני ישראל באחרו זכות שיש לו בפני דייני כותים מאחר שכן קיבל עליו והפקדו למנוה ודאי שאינו יכול לחזור בו וכ"כ הסמ"ע להדיא בסומן ס"א סעיף י"ד וו"ל אבל וכו' עם"כ ואע"ג שכחב שם וו"ל דאס כתב וכו' עכ"ל ו"ל דהתם שרי לילך דדמי לת"ש כגמ' קרית לחברך ולא עיך שמתר' לילך בפני דיינים שלהם שלא להפסיד וכחוה ודמי כמו שאין דיינים בעיר לדון כלל ועל זה וכוננא כחכ הטור כאן דראוי כגון שעברה עליו השמטה וכו' עכ"ל וכ"כ מהרא"י להדיא כתב סי' כ"ג לדעת כעהת"ר עם"כ - האמנש מ"ש הסמ"ע שעבר עליו השמטה וכו' קשיא לי דהוי איורי דהו איורי שכחב כשטר בפני' שלא תשמטני כשביעיו דהוה תנאי שכתמוז א"כ אפי' בדיוני ישראל יכול

מייחן ראה הרשכ"א ז' ל' ונראה לישב דודאי מודה
הרשכ"א ראש כפרו אחר השבועה דמייבין דהוי
כמי שקבלו השבועה רמי אבל הא קשיא ליה
להרשכ"א ז' ל' רה"ק דה"ק דכתרי איבא חובבא מדאורי'
שקבלו השבועה ומייבס וכ"ש הובא דתקפו לא
איתא דמין הרין איבס חייבוס להעיד לא ה"ל
לנזור ככה"כ דהוי קבלה אלא הול"ל עד שיענו
אמן אלא ודאי רמסוס דמן הרין חייבוס להעיד
אפי' בלא שבועה וא"כ הובא דהשביעס וכפרו
אמרינן כמי שקבלו השבועה דמי ככ"ל לישב
דכריו ז' ל' .

זמ"מ אף שכתב הרשכ"א רמחייבוס להעיד
ואיבא כשאותו עון וכו' אין להוכיח
מדכריו אלה שיוכל להשביעס כע"כ ולתכוע מהס
שישכעו שכן האמת או שישכעו שאין יודעים לו
עדות דהוי מבואר בתשובתו כפי' תרכ"ח וז' ל'
ולא מצינו שיוכל אדם להשביע עידו וכו' אלא
אם השביעס וכפרו חייבוס דהוי כמי שקבלו
השבועה אבל מ"מ מחוייבוס להגיד מתמתת שהחרי'
ככה"כ עכ"ל ע"ש .

ומעתה יש להמנה על הרב המבי"ט ולכאן
יש להביא ראיה לדכריו ממ"ש
הר"ן בראש פ' שבועת העדות כשס הרשכ"א וכו'
וז' ל' שמבאין וכו' טוב ראינו להר"ש יונה שכתב
דאף שכתב הרשכ"א וכו' ולפ"ז אין ראיה מזה
לדכריו ודוק בתפ"ח א סימן רפ"ג שכתב דמדכריו
הרמב"ם ורש"י ותו' והר"ן מוכח היכול להשביעס
כפ"כ ע"ש כולם ס"ל וכו' ע"ש דא"כ לפי דכריו
יהיו דכריו הרשכ"א סתרי אהדרי וכתתי' ועוד
היכי אפשר שהריב"ש והרשכ"ן יתלוכו עם רש"י
והרמב"ם ותו' והר"ן רבו דהריב"ש מבלי שיוכירו
דכריהם ודחו אותם אלא ודאי רל"ף עם הרמב"ם
וכו' ובמ"ש הש"ך דטעמא דהריב"ס משא"מכיון
שאמרו אין אנו יודעין הוי כמי שקבלו השבועה
דמי אבל אה"כ דהרמב"ם ודעמיה דאינו יכול
להשביעס כע"כ וע"ק על מה שסיים המבי"ט
ואני אומר כיון דיוכל להשביעס ויכול להטיל
עליהם עכ"ל נהוי דלשפתו דהריב"ס והרשכ"ן
פלגי עס רש"י ותו' והרמב"ם מ"מ הרי העדים
מוחזקים כעצמם ויכולים לו' קי"ל כהריב"ס
והרשכ"ן דאינן יכו להשביענו דכשמתא ריאו"ז
דס"ל דעדים שכתבו עדותן מחוייבוס מדינא
דגרמי נוחא ריבול להשביעס כע"כ בכל חביעת
ממון אלא לדין דקי"ל דלא הוי דינא דגרמי אלא
דקא מדיני שמים מחוייבוס להעיד א"כ ודאי
דאינו יכול להשביעס כע"כ וראינו למחר"ש יונת
שכתב שגראס מדכריו ר"ו דס"ל כריאו"ז וכו' ע"ש
ואני אומר אחרי המחוייבוס דהריב"ס מוכח רר"ו לא
ס"ל כריאו"ז וריאו"ז יחיד הוא כדבר הזה וליבא
מאן דס"ל כותיהם שהרי ר"ס ס"ל דלא מחוייבו
מדינא דגרמי אלא כנ"ל תנאים שפסק הטור לקמן
כדין דינא דגרמי א' שר"ק לעשות ההזק בעצמו
בממון חבירו וכרי הויקא וההזק מיד ע"ש וא"כ
הכא דלא עכיד מדי וממולא בא ההזק פטור
לדין ועוד דמרכבה וז' ל' וכן הוירע וכו' ואפילו
אין עס אלא ע"א וכו' עכ"ל ומד"ל כתבנון כחד

סהדא אלמא דכתרי סהדו נמי תנזא אלא דגס
כחד סהדא תנזא וכן דקדק הב"ח מלישנא דהר"ן
ע"ש וא"כ ע"כ דה"ן ראייה מלשונא שכתב מהר"ש
יונה וז' ל' דה"ק דכתרי איבא חובבא מדאורי'
כדי שמים אבל כחד פטור מד"ל חייב כד"ס
מדרכנן לא כבי תרי דאיבא כהו מדאורי' חובבא
מד"ס ולישנא דכרייתא נקט וקדמ' שהרי מרן כ"י
ס"ל דה"י ורבי' ס"ל דאפי' כשני עדים ליבא
חובבא כדוני אדם וכן סתם כספרו הקלר כש"ע
ולא הביא ס' ריאו"ז כלל ככ"י כגראס משו' דס"ל
דהוא יחיד בדבר הזה נגד כל הפוס' ועכ"ז כתב
ככ"מ כפי' מה' עדות וז' ל' אמרו כגמרא וכו'
עכ"ל והיונו ע"כ רב' איבא חובבא מדאורייתא
כד"ס ובע"א חובבא מדרכנן ומ"ס מהר"ש יונה
עמ"ס הכ"י וכו' וכו' ע"ש אחרי המחילה ליתא
דאפיר ריין מר"ן וז' ל' דאל"כ איך סתם ולא חלק
בין כ' לו' ועוד דמאנאי דינא דגרמי ש' הטור
מוכח דפטור כדוני אדם וכ"כ הרמב"ן כדון דגרמי
שאלו וז' ל' אי כחד וכו' ואינו כדון ממון עכ"ל
עמ"ס הכ"י כשס הרא"ש ע"ש דעפ"י דכריו
הרמב"ן ל"ק מ"ג נס ליתא למה שחלק הרב בעל ראש
יוסף בין מעקרא כרי להעיד בין אחר שירע
הערות דלשון הרמב"ן מוכח דאף שראה העדות
אינו מחוייב להעיד כי אס ממדת ג"ח דלפני ח'י'
זה קשה כיון דהשתא סוף סוף מחייב מדאורייתא
מה לנו כדמעקרא וכו' ל' לחייבו מדינא דגרמי
אלא ודאי כטעם הרמב"ן דגס השתא אינו מחוייב
כי אס מתורתנ"ח .

האמנם מדכריו הכ"מ כפ"א מהלכו' עדות
דס"ל דב' עדים שכתבו מחוייבוס
כדוני אדם שכ"כ וז' ל' ויש לדקדק בלשון רבי' וכו'
דאלו הובא דליבא אלא ע"א ככר כחכ כדוני
דפטור מדיני אדם וכו' ע"כ משמע הא"י הוי
ב' חייבוס כדוני אדם והנה כאמת דלישנא
דהרמב"ם שס כפי"ח מוכח קילת הכי שכתב וז' ל'
הזכור עדי שקד וכו' ע"ש והוה לו לבחוס סתם
הכובס עדותו דמשמע דאפי' ב' אלא ודאי משום
דב' חייבוס אפי' כדוני אדם אבל יש לחקות זה
דכיון דע"א חלוק משניס דב' מחוייבוס מדאורי'
כד"ס ובע"א דוקא מדרכנן מש"ה לא סתם
הרמב"ם כך אכל לישנא דמרן ככ"מ לא יסכול
דוקא זהו"כ הוא קשה עלי' ס' הרמב"ם ע"ש ס'
ריאו"ז הדחוייה מכל הפוס' וע"ק מעקרא מאי
מקשה הכ"מ אדכדירבי' אימת ה' דמשנהו כדכריו'
בע"א היינו דקמל"ן דקרא נמי אינוי כהבי וכ"כ
הרב ראש יוסף וכחכ דאפשר דלוה נכתובן רש"י
אמנם דכרי הרב ראש יוסף תמוהים כמ"ס דקרא
אינוי גס בע"א דודאי מאי דקאמר כדכריתא
חייב כד"ס היינו מדרכנן כדון כל נרמא כנוקין
רמאורייתא פטור לגמרי ומדרכנן הוא דמחייב
כדוני שמים ויגיד עליו דיעו כל הני דמני
כדכריתא וע"ק דאי קרא אינוי בע"א ח"כ ס"ל
לחלמודא כאן דאס השביע ע"א וכפר מחייב
קרבן שבועה והא ליתא דהא קי"ל דפטור וכסחס
מתני' דשבועת העדות וכמו שפסק הרמב"ם
דדבר

דדבר הנורם לממון לאו כממון רמז וא"כ ע"כ דקרא בשנים איורי וכפשוטו לישנא דרש"י ז"ל : והנה רכוש תמחו על דוא"ו דא"כ אמאי לא אקשו בנמ' בקושיון אחריו וכו' ומה שאור' הע"ח הוא דוחק דא"כ אמאי לא הכיאו בכדייתא מחלוקת וכמו שהכיא בכדייתא אחריתו לכן כ"ל דרוא"ו גרוס בנמ' הכי או כתרי כלא יגיד קא"ו ול"ג פשי' והשתא ה"פ כלא יגיד קא"ו וכדינו ארס נמי לוחיוב וקף שהמאורי הכיא גו' זו והתאם הינו משום דקא"ו כסוי' כל הפוס' רס"ל הנס כב' עדיוס לויכא חייבא כדינו ארס נס אין להקשות עלרוא"ו מהתוספתא שהכיא הרמב"ן ע"ש וכמו שהכיא כן הש"ך לקמן בסו"פ ס"ח כמה מרכותא דהכי ס"ל וא"כ הכדייתא דקאמר ופטור מהתשלומין היינו מרין תורה קאמר שהרי קאמר וחיובין קרבן אבל להדמין דס"ל דיוכא דגרמין ממונא ומדא"ו מחייב שפיר מייחא מהתוספתא והיכא דכ' ככשו עדותא דק"ל רחייב מדש' אס תפס דעת מהרש"ל דמוציאין מידו וכמ"ש הש"ך משמו והר' כתשו' שכות יעקב דחה דכריו וס' ליה דמהניא תפיסה וזלתי כח"ס וככולסוד ההכנס שהס מדרבנן ולע"ד דלא כ"ל מרי במחלוקתו דחא כלא"ה ככאן ויכל המוחק לו' ק"ו דמחייב כידו ארס כס' רוא"ו ור"ו כפי מה שהכיא ממנו מהר"ש וינה וכפשוטו לשון הכ"ס שהכיאנו לעלו' שרואה רס"ל כרוא"ו וכ"כ היב משעת משה דיכול המוחק לו' ק"ו כרוא"ו ור"ו ע"ש בסו"פ ס"ג וקף כשאר דכריו המחוייבים כד"ש ויכול המוחק לו' ק"ו למהר"ו מונח שהכיא הכנה"ג והרב שכות יעקב רס"ל דאס תפס לא מפיקין מניה ודוק הטב .

(ב) ויש בו תועלת וכו' כתב כ"י כגון לא הודה וכו' וכתב עליו מהר"ש קאו"ה דלאונו מגומגם דמשמע וכו' ונראה דכפ"ט ו"ס ו"ל וא"ו וכו' עכ"ל ורבדיו כדור מללו דהכי קציה ליה דמשום דכבוד ליה תרתו וא"ו אין באותה הערות תועלת והא דרבדיו הטור דאפו' לא כזיר תרתו אלא חד לא הו' באותה עדות תועלת ואיך קאמר מרן וגם משום הכי הניה וא"ו ור"ל או לא אמר אחס עדי .

וכפי זה לא ידעתו מ"ש הרב כנה"ג עליו וז"ל ולא ירדתו לסוף דעתו דבסימן ל"כ נכתב שדעת הטור שיהיה בשני המלות וגם שזאמר אחס עדי עכ"ל דהא גם מהרש"י יכ"ק דבעינן תרתו לרעת הטור שתהיה עדות ואס חסר אחת אז לא הו' עדות ומש"ה הניה כאן כרבדיו מרן תחת מלת וגם ז"ל וא"ו ור"ל דאזנה מהס שיחסר אין באותה העדות תועלת ואינו מחוייב אז להעיד לו כיון דאין כס תועלת ורבדיו הרב כנה"ג ז"ע והרב ראש יוסף כתב על דרבדיו מרן כיון שרריך וכו' כמו דין של ע"א עכ"ל גם דרבדיו הרב הנה"א אינם מוכינס דמה ענין זה לזה דכשלמא ע"א מחייבו שכועה דאירווחא ואפסר שמכת זה וורה ולכך חייב כד"ש אבל הכא שלא אמר אחס עדי לריך שיסכע היסת שלא כיון אלא להשעות ושכועת היסת בלא"ה כלא עדים לריך שיסכע שאין לו עמו כלום וא"כ העדים הללו לא הוסיפו

מדו' ולא חייבוהו דבר משא"כ ע"א שמחייבו שכו' דאירווחא אשר לא היה חייב בה מעולם נס מ"ש על רבדיו מרן שכו' דרוא"ו ללאפוקי קרוב דאינו מוכרת וכו' עכ"ל נראה דהוכרת מרן לפ"כ משו' דאס כרבדיו אס כן יולא לפי זה דעת הטור דהתם חל על הקרובים דלא ככיוו הר"א ש ז"ל ור"ק .

(ג) כד"א וכו' כתב כ"י וכו' וכן דעת רבינו והר"א ש ולוחו עליו אדרבה מדרסתם מש' שלא ילך וכו' ע"ע ולרדיו דמרן עלמנו חזר בו ככ"מ שכ"כ בפ"ו מה' ת"ת דקטע' כהאי כעיא וכו' ודקדק כן מדכריו הרמב"ם והטור שס כ"ד בסו"פ של"ד ויותר טוב להניס ככאן לשון מרן וכל"ל ודעת רבי' שלא כדעת הר"א ש מש"ה סתם וכו' וראיתו למהרש"ל שכתב על דרבדיו הר"א ש הללו ואיזיל וכו' נראה דט"ס וז"ל דלא אזיל עכ"ל . וזה אשר גרס לו שרדיון כיוונו לא נבלו תעלמות חכמה ספר אסופא זקנים שסס כתוב להדיא והכיא מחלוקת בזה הר"א ה' והרשב"א ע"כ וא"כ מוכרת דהר"א ש קא"ו כס' הרשב"א והראב"ד ואס כניס דכריו מהרש"ל מעתה וקוייבט שפיר מה שהקשה הרב כנה"ג על מה שהעלה מהר"ס לענין הלכה וכו' ע"ש כ"י ר"ל דס"ל למהר"ס הנו' דלהר"א ש לא ילך ויסקוד ומלא שחזר להיות כהינו חשוב שכתבו הרמב"ם והטור דחייב לשלם וגם ס"ל דרוקא הנהות מרבדיו הוא דס"ל דאינו חייב לשלם ואין דברו עומדים נגד הרמב"ם והטור ואפילו שאר הפוס' שלא הזכירו תשלומין לישנא דגרמא נקטו והכי קאמרי משמתינן ליה עד שישלם ואפו' כהרס חשוב דאינו בר שמתא כיון דבעינא היא ומספיקא לא מנתינן תשלומין איכא וא"כ אף דבסו"פ פ"ו סתם מהר"ס איסלר"ש וכתב דמשמתינן ליה כהינו חשוב לישנא דגרמ' נכתב אבל אה"כ דמשמתינן ליה עד שישלם ויגיד עליו ריעושכדיא כסו' פ"ח פסק שבהרס חשוב חייב לשלם וא"כ ולמד סתם מהמפורש ולא כמו שהכין הר"י כנה"ג בדעתו דכאינו חשוב אינו משלם ובחשוב משלם שוב ריאותו שגם בס' אגודה כס' ר"י כתב כס' הנהות מרבדיו דלא מחייב לשלם אלא דוקא שמתא וא"כ עדיון דכריו רמ"א קאים דאיך נוטא ממון נגר הנו דכותא וכפרטו למס שמלאתי שהראב"ד והרש"א ס"ל דבארס חשוב הולך ומסקוד דתיקו דממונא לקולא ח"כ איך נוטא ממון מארס חשוב נגר הרשב"א עוד הק' הכנה"ג עלהמחבר שכתבן סתם כהנהות מרבדיו וא"ו כו"ד הכיא ל' הרמב"ן וכו' ותו' ע"ש כהנה"ג לכא"ו וראה שרבדיו מוכרתים דל"פ הרמב"ם אגדהות מרבדיו שהיו ככ"ו הכיא דכריו המרבדיו כסתם ולא הכיא שום חולק עליהם ואיך לא כתב דהרמב"ם והטור לא ס"ל הכי אלא ודאי דס"ל דל"פ .

האמנם כאמת קשה ע"ו דאי כהעיד שקר א"כ ל"ל משום ששעיר בערכאות אפו' העיד ככ"ד ישראל ערות שקר חייב כדיו וכמו שהכריתו כן הרב שלה"ג ועוד איך קאמר הרמב"ם והו"א ממנו שלא כרין ישראל הול"ל כקצור והו"א ממנו שלא כרין ועוד אי איורי בעדו' שקר

סקר א"כ הזכו קאמר כנמ' כחד סהדא אפולו
 כדרי חייבים לשלם וקייבום כדרי ובלא"ה תכריה
 לגוויה ואסיק וכחכ דחייבו הרמב"ם כשאזינו רודע
 לנו וכו' ע"כ כ' ו' ואכתיו קשה דאין נוטין ממון
 מספיקא דשמא ראמת הוא דיש לו הנני ע"כ
 ישראל ובמנא דלא אפסדיה מדי נס מה שפוס
 הרב וז"ל איברא שלשון הכתוב וכו' עכ"ל לא
 ידענא מאי קא קשיא ליה דאדרבה זה סיוע
 למה שחלק דהנהות מרדכי איירי כשהעדות
 אמת מש"ה משמתיכן ליה ולא אמת ולמה נדחק
 לומר דר"ת ס"ל אף כשהעדות אמת חייב לשלם
 הפך הרמב"ם והמרדכי עלמו . נס מ"ס הרמי
 למ"ס התו' וכו' ולהא וז"ל דה"ק דדמי אבל לא
 לגמרי וכמ"ס כשלטי הנכורים וז"ל והחולוק וכו'
 אין חייבים כלום אם העידו כדועבר עכ"ל אמנם
 אעקרא דמלקא דרדכי שה"נ אינם מוכינים אללו
 דהא כיון דלהרמב"ם ה"ט דמשלם אעפ"י שהעיד
 אמת משום דכיון דישראל אינו זוכה עפ"י ע"א
 מש"ה מחייב לשלם אף עפ"י שאין משלם על ידו
 אלא מה שחייב לו אם כן ככה"נ אפי' תרי נמי
 רכדונא אין יכול להוטיל מידו כלום דהפקעת
 הולאתו מותר וכדיניהם הוא שחייבוהו אם כן
 להרמב"ם אפי' תרי נמי וז"ל כפשי' דהכי כוונתו
 דעד זה שהעיד בערש"ג וכעדות זו הולאתו
 ממון על פיו ואלו כל לדינו ישראל אין מוטילין
 ממון בעדותו אבל שנים בכל מקום שמעידין
 מחייבים ראשי' כדיוניש' אם העידו הומוחייבים
 ונהו דאין להם להעיד לכחתי' דהפקעת הולאתו
 מותרת ולא היה להם להעיד כדוננו מ"מ עדות
 שהעידו בכל' מקום שהיו מעידין זאת העדות
 מחייבין כיון כדוננו כיון כדונתם אבל לא כן
 עדות ע"א והכ"ח תו' דודאי וכו' ע"כ כוונת
 דכריו רבנ' דמחלק בין תרי לחד היינו כנונא
 דכדוננו אי הוה חד מה פטור אבל כתיי הוה
 מחייב כדיונינו מש"ה מחלק כנמ' אהרמב"ם איירי
 כנונא דגם כתיי כדיוניש' הוה פטור וכדיניהם
 חייב מש"ה השמע תי' הנמ' כיון דאיכא גווי
 דאפי' כתיי מחייב אמנם מה שיש לדקדק כדכריו
 דהיכו קאמר מחייב מרינא דגרמי' אם כן היכו
 קאמר הרמב"ם מגרין אוחו עד שיכלם דמשמע
 דלא יודינן לנכסיו והא כדונא דגרמי' קי"ל ריודין
 לנכסיו ועוד רא"ב הוה לו להרמב"ם להכיא דין
 זה כה' חובל פ"ז שהתם הכוא כל היכרי' שחייב
 מדינא דגרמי' וכן העור הוה לו להכיא זה כסוי'
 שפ"ו ולוכא למומר דסקמ' אמ"ס בהלכות ת"ת
 דאדרבה מהתס"ג כ' מוכח דלא הוי דינא דגרמי'
 והנכון כמו שתי' מהר"ם הלוי חת"מ סימן מ"ד
 דמ"ס הרמב"ם עד שיכלם אינו מזד' הדין אלא
 דינו וכו' ע"כ ואסיק דכול המוחק לומר
 קי"ל בהנהותא מרדכי ע"כ . וגם לרודן הקבלנו
 הור"ח מרד"מ כדיונה פטור זה העד מהתשלומין
 ח"א דהכא כח"מ סחם וכח' דמשמתיכן ליה
 דמשמע רוקא שמחא וכמו שפוס מור"ס בהג"ה
 וסונא כדוכח' ערוס' ועוד דמזו המוחק לומר
 קי"ל דמ"ס הרמב"ם והש"ע כו"ר עד שיכלם
 היינו כהעיד סקר וכמ"ס הסמ"ע לחד תירולא

והכנה"ג ז"ל אבל בעדות אמת כ"ע מורו דפטור
 ורלא כמו שהעלה מור"ס כחשוב' ומהר"ם יונה
 ז"ל ועיין בחשו' מהרי"ט' כסוי' ק"כ ובמ"ס עליו
 הרב בני חיי ורו"ק .

(ד) ואינו חייב וכו' עיין כ"י ומה שהקשה
 עליו הרב ראש יוסף ולע"ד דלק' מדרמין
 אוזל לשי' דבע"א לוכא חייב כד"ס מדאורייתא
 וקרא לא איירי אלא ככ' וא"כ שפיר תלוי ה'ה
 כהא גס מה שהקשה אמאי וכו' ע"כ וז"ל דאי
 ממחני' הור"ח התם לענין קרבן אבל הכיא מן
 הכרייתא דילוף לה מקרא דהא לא יגוד ופסטיה
 דקרא בלא שבועה וכמ"ס החו"כ הוכנס כד' הפשי'
 וכו' ע"כ ורו"ק .

(ה) ואם העד ח"ת וכו' עיין בתו' כפ' שבעת
 העדות שכתבו דכאסורא אפי' שכ ואל
 תעשה וכו' ע"כ ולכאורה דכרייה תמוהוסוכמו
 שתמה עליהם הרב בני שמואל ע"כ ולע"ד יש
 ליישב דכוונתם הוא כיון דההיא דשק דהוא ממונא
 הוא שכ ואל תעשה מאי פריך מנה מההוא רכלאי'
 דהיא בקום עשה הו"ל לשנוי דשני דהא רהא
 שכ וכו' ולא למומרא דאי הוה כלאים שכ ואל
 תעשה ולפי' מנה מההיא דשק אלא ראי הוי הכי
 אז ח"כ לרחווי דאסורא מממונא לא ולפי' אבל
 השתא אין לנו לריבין להאזי תיר' וזה"ל אהך
 דאמר' הכא דלא ילך ויעיד כממונא אבל כאסורא
 ילך תי' הוה פרכינן אמאי גילג' מנה מההיא דשק
 ילטרך לשנוי אסורא מממונא לא ולפי' אבל התם
 לא חז' להאזי תי' רכיון דסוף הוה דהיא דשק
 ממונא ותי' המשני שפיר ולא שמעינן דכממונא
 אין חלוק בין שכ ואל תעשה לקום עשה כיון
 דניתן למתו' והיותר נכון לפרש דכרייה שהם
 הקשו דהכא שכ וכו' וכפ' מי שמתו מוכח וכו'
 ותי' מה שתי' דאמאי לא הקשו האזי קושיא מכח
 הסונא דהתם מנה וכה דהא מדהולך לשנוי
 התם שאינו ממונא וכו' ולא שני אלא הכא שהוא
 שכ וכו' משמע דכאסורא אפי' שכ וכו' אמרינן
 אין חכמה וכו' ואלו כחד הכי הקשה מההוא
 דאחותו ומשני שכ וכו' הרי דאפי' כאסורא אם
 הוא שכ וכו' לא אמרי' אין חכמה וכו' ועל סונא
 דהתם יקרלו מה שחיר' הכא ואמאי הולרכו
 להקשות מהכא להתם וזה בעצמה הור"ס ובתכו
 וה"ה דהוה וכו' אלא דשני שפיר א"כ וכו' וא"כ
 משום הכי לא מלינן להק' מההוא סונא בעצמה
 דיש לרתות שפיר אבל מהכא שפיר הקשו דקאמר
 להדיא אין חכמה וכו' כאסורא ואפי' כסוי' וכו'
 ומש"ה הולרכו לקרן מה שתי' ורו"ק .

(ו) הכע"ד אלס וכו' דכריו אינם מוכני' וכמו
 שעמד עליהם הרב כ"י ע"כ וגלע"ד
 ליישב דכריו עפ"י מה שראיתו כספר אסופת
 זקנים למסכת מלווא' כפ' המפקיד שכתבו כסס
 תו' שאנן וז"ל הכי דינא וכו' אין ד"ל וכו' מוקדו
 להכיא עדום וכו' עכ"ל ע"כ ולכא' אין דכרייהם
 מוכני' דמראמרי רכל ארס וכו' משמע דרודע לנו
 שהוא אלס דאל"כ הו"ל ולא שכתת חיי לכל כרייה
 שיאמר על חבירו שהוא אלס ואם כן איך ככתו
 דמוכתא מלתא דמקתפי מניה דמשמע שאין לנו
 יודעים

בעלמס כמנהגו שמעתוק דכרי התו' אצ"ג דלא ס"ל כותיקויו וכמ"ס הרב מעדני מלך ככמה מקו' אכל כשכועת העדות מכואר שדעתו הוא דאינו מעכב עדות מיושב וק"ל .

(ח) שלא ישמע וכו' נ"כ כתב הרדכ"ו כתשו' סו' ש"ל והיבא דלובא ח' שיבין לשון העדים אז מעמידין להם מתורגמן עש"כ . ועיין מש"ל כסיומן עו"כ על דברי הרשב"ץ עש"כ ודו"ק .

(ט) ומאיימין וכו' נ"כ קשה דמ"ל להטור הכי ומה שתי' הכ"ח ע"ש לא משמע לישנא דתלמודא הכי דקאמר אלף וכו' והנראה לע"ד דס"ל לרבי' דראוי לחוש לכל סניאמוראי מש"ס כתב הכי וכו' הרמב"ם אכל קשה על זה לישנא דהטור דקאמר ומודיעין וכו' דאין זה עונשו לבר אלף עונש ב"ע וכך היה לו' עונש של עדות שקר כלשון הרמב"ם הילכך נראה כמ"ס הכ"מ שס' הדרכי' הרמב"ם דלאו דוקא קאמר כנמרא הק' אלף זו והרומה לה ודכרי הכי' והכ"מ א"ש אדכרי הטור ומשמע אף א"ש אדכרי הרמב"ם וק"ל .

(יוד) וכן יראה וכו' . עיין מה שהקשה מן ככ"י וככ"מ עור הקשה הרשב"ץ דמקרא' מלא דבר הכתוב כחוב כספר וחסום וכבר האריך הרמב"ץ ז"ל ודחה דכרי הרמב"ם כראוי' כדורות והרב פני משה כמ"ס סו' א' כתב דמקום הניחו לו להתגדר כיוסוב דכרי הרמב"ם וכו' עש"כ . ודכרי' תמוהו לע"ד כי הוא כנה יקודו אדכרי התו' כפ"כ דכתובות והס' לא כתבו דכרי קיוס מדאורייתא אלף שהוא מכתוש ואומר מווייף ואין אנו מכירין בהתימה כלל אכל היבא דליחותי קמן דליבא דהכחש מודו התוס' דמדאורייתא לא כעי קיוס אפי' אי טעין מווייף והבא קאמרי כשס ר"י בדף כ"ח דלכא' הוה ס"ל דאפי' טעין מווייף לא כעי קיוס והקשו על סברא זו ותרץ ר"י כגון שלוש מודה וכו' ויוב חזר בו מדאמרי' כגטין שמשס מוכח אפי' היבא שאין אנו מכירין התתימה ובשלמא אי אמרי' דכוונתם לפי מאן דמוכח מנטיין דא"כ טעין מווייף מראוי' לא כעי קיוס א"ש דכרי ר"י דהבא ומה שהבאולעיל משמו אכל כפי מה שהכין הרב פני משה שהמרדכי כשס אכונדור היקל ויתר ולא כעי דלודי כפי' אלף כיון דאינו מכתוש כגון דליחותי קמן דלא כעי קיוס מדאורייתא משמע דלהתו' כשס ר"י לא הוי הכי וכי יקוד דכרי ר"י סותרים זא"ז דלעיל כתב דא"כ יטעין מווייף לא כעי קיוס מדאורייתא והבא אטיקו כשס ר"י דדוקא היבא דאין אנו וידעיס חתימתם לכל ליבא דהכחש להרוא אכל היבא דאיבא הכחשה מודים לט' אכונדור וזה הפך מה שאטיקו לעיל כשס ר"י אכל א"ס נאמר דכוונתם הבא דלכא' הקשו א"כ כל א' ויויף ותו' ד"י ויוב חזר בו ס"ל דאפי' יטעין מווייף מדאורי' לא כעי קיוס והניחו כתימה מה שהקשו וכמקום אחר תו' דלא קיוסי' לזיוף דלא חלף וכו' עיין כדף ל"כ כהורף ועוד אמאי חזר ר"י מההוא דריש גטין ואטיק כתימא ה' הסיא דבטיין יס לרחוק דליבא

וידעיס שאול אלס והסתקלו בדכרי התוס' דכפרק המפקיד וקיוס בדכרי התו' דכתובות גס מאי קיוס גבן מוכח וכו' לכאורס אין לו מוכח דאס כוונתם להוכיח דאיוירי כדירעיון שהוא אלס לא יס הוכחה מדי וא"כ כוונתם להוכיח בדכרי התוס' דאיוירי כאלים דא"כ איך קיומו כדכריהס או אותם עדים דמ"ס כפרש"י ועל כן הנראה כדראי דאיוירי דירעיון כיה שהוא אלס אך עכ"פ לריך שנדע גס כן שנמנעו העדים לכ"א מתמת אלמאן ונס וידעיס כדכר דמסתפי מניה שהס אלמיס כמנהו וגס אפער דמדבר שקר דליח ליה סהרי מש"ס כתב אלף הכא וכו' דמוכתא מלחא דמסתפי מניה וכן מלאחי לה"מ"ך שס שכ' מיהו לריכי רוינו למידע או קושטא הוא וכו' ע"ס . ועפ"ז א"ש דכרי הטור דס"ל כהתוס' של שאנך דאע"ג דירעיון כיה שהוא אלס מ"מ לריך הוכחה שהעדים וידעיס ומסתפו מניה כמ"ס הרמ"ך וזהו דקאמר בדוקא שיש הוכחה ר"ל אע"ג דירעיון כיה שהוא אלס מ"מ לריך הוכחה שהעדים וידעיס אלף שיראים דאל"כ לא שכחה חוי לכל אלמי וגס התו' רידן מודו כוה וז"ל בכתובות רכ"ו ע"כ כר"ה א"ל וכו' דאל"כ וכו' עכ"ל ע"ס . ולכאורה יראה מדכריהס דלא ידעיון כיה שהוא אלס ומס"ס כתבו דרגלים וכו' וא"כ מהו זה סקיומו ועוד וכו' דאין זה כנ"ע למה שהכריחו דאיוירי כדאיבא דגלים לרבר ודכריהס אלו יותר מיושבים אמ"ס כפ' המפקיד ע"ס והנראה ליושב דכריהס דהבא דמתחלה כתבו דרגלים וכו' ושוכ חכך ומיד פו' א"ל זול היינו אותם העדים עלמין ומ"ס דאל"כ הוא הוכחה לתרויהו היינו מכיון דנ"ע משוס דאל"כ וכו' א"כ ממולא נתחוק מ"ס דריבא אותם העדים דאי לריך להכיא אחריכיו א"כ לא שכחה חוי לכל אלמי וכמו שהוכיחו כן כהדיא בהמפקיד ועל זה כתבו ספיר ועוד ר"ל ראוה אחריכיו ש לריך להכיא אותם העדים דאי כפרש"י אטו כ"ע מסתפי מניה וזה מדוקדק לשון התלמוד זיל איתיהו ור"י משוס שראס הכא בכתובות דקאמר זיל איתיהו ובהמפקיד קאמר זיל את איתוי סהדי דמשמע אחריס ככך פו' או הס או אחריס וראוי' להכ"ו שהכיא מדכרי הכ"ו וכו' ותמה עליו הרב כ"ס ע"ס והמרקק בדכרי הכ"ו יראה שמורין כדכרי מרן ז"ל ועיין כס' בית אברהם מה שפי' ג"כ בדכרי הכ"ו ואחרי המחי' שלא יסכול לשון הכ"ו כוונס זו ולפי מש"ל כשס תו' שאנך איתו ספיר מ"ס הכ"ו דרכינו כדעת הר"ש ז"ל ודו"ק .

(יז) ולריך וכו' נ"כ אעפ"י שמדכרי הר"ש כפ' מצות חלוטה שפסול אפילו כריעכר מ"מ חפס רכי' דכריו דכפרק שכועת העדות עקר דהוא סוגיא בדוכתא ועוד דכפ' שכועת וכו' מכואר להרוא אכל כפ' מ"ח אינו מכואר להרוא דאפשר דהא דקאמר הר"ש שס לכתי' כגלוטה היינו מלכבנין אכל בעדות מדאורייתא למנוח דוקא ולא לעכוכא ופריס"ל כפ' שכועת העדות ואין להניח המפורס מפני התוס' ועוד דהתס לאו סברא דנפשיה קאמר אלף היבא דכרי התו' דהתס

רלובא הכחשה וכמ"ש הרב אביגדור אבל היכא רלובא הכחשה כעני קיום מדאורייתא לא וראי דמ"ס ליה לר"י דההיא דנגעין אפי' כטוען מזויף איורי ואפ"ה מדאורייתא לא כעני קיום וכדכתבנו משמו לעיל.

וא"כ היכי כתב הרב פ"מ ז' דהמררכי הוסיף להקל הרי גם החוס' הכי ס"ל לרעת ר"י לכאורה וא"כ נמצא עכשוו הרמב"ם פליג עם החו' ורס"י מתקם לקלם דלהרמב"ם אפי' אינו טוען מזויף וליכא הכחשה מדאורייתא לא מהניט העדות ורכנן הוא דתקון מפני כ"ד שיעול הקיום ולר"י אפילו טוען מזויף מדאורייתא לא כעני קיום ולרכי הרב אביגדור ככת"ג רלובא הכחשה מדאורייתא לא כעני קיום אבל היכא רלובא הכחשה הטוען מזויף מדאורייתא כעני קיום.

ואיך שיהיה מ"ש סה"ר לרעת הרמב"ם דכסתם שטרי סלואות חוישי' לזויבא וכו' ע"ש דבריו תמוהים הם חדא דהיכויפסקו ופני הרמב"ם דכשטר נקסות וכו' דאין דיין בעדות שכשטר והא' במקום רלובא למיחס לזויפא שפיר אמרי' מדאורייתא עדים החתומים כשטר כמי שנתקרה עדותם ככ"ד רמי והוי מפיסה וא"כ אפי' כאלו יש מקום שרנין עפ"י עדות שכשטר גם מ"ש דקרא דכתיב כשפר איורי דאחברר ללא דהוה עדום תזומים או כשמעידין וכו'.

מה מאד דרכים אלו תמוהים דהא מסיים בקרא למען יעמדו יומם רכי' דמשמע מזה משום דאפשר ששכח הרבר ולא ימצא עדים ואם לא יחברר לנא דהוה עדים תזומים כומ"ה אמר קרא ושמתם וגו' דמדאורייתא לא כעני קיום דאי כעני קיום מדאורייתא אולי ישכח הרבר מכל וכל ומה מועיל להניח בכלו הוה אלא וראי דעדים החתומים כשטר מן החו' הים כמי שנתקרה וכו' אפי' היכא רלובא למיחס לזויף דאמרין מסתמא לא חזיף לזויפי וכדפרש"י ותו' ז' ונ"ס דוחק לפ' הא דאמרי' בפ"כ דכחכות ש"מ עד נעשה דיון בקיום שטרות דרכנן וכן הא דאמרי' התם כיון דקיום שטרות ררכנן וכו' במקו' רלובא למיחס לזויפא ר"כ הו"ל לפרשו ועוד דאין כ' הרמב"ם דיון חרה כ"כ הו"ל לתלמידי רב"א במ"א במקום רלובא למיחס לזויפא אבל במקום רלובא למיחס הוי עדים החתומים כשטר מפיסה מקרי אלא מדרכנן הוא דרכי קיום ועוד היכי קאמר הרמב"ם בפ"ו מה' עדות וז"ל כבר ביארנו וכו' כדי שלא וכו' דמשמע מלשונו דעדות שכשטר לא מהני דמפיסה ולא מפרכתם אלא משום כ"ד הכשירותו וסיים וכתב ואעפ"י כן אין מקיימין אלא כג' והא דיון דים מקום דקיום שטרות לא הולך אלא מדרכנן ומדאורייתא הוה כמי שנתקרה וכו' וכגון היכא דלא חוישי' לזויפא וכהא איורי הוה דכחכות אס' כן הו"ל לאשמעין רכותא כיותר ולימא הכי אעפ"י שקיום שטרות אינו לריך אלא מדכריהם אף עפ"י כן לריך ג' כ"ד ומנה שמעינן כ"ש היכא רלובא למיחס לזויפא ותקינו רכנן שיעול קיום דלריך ג' כ"ד דהא בלא קיום לא מהני השטר מדי אלא וראי דמזה מוכח דס"ל

להרמב"ם דכשום שטר שפעולם הוה מפי כתבם ולא הוה מפיסה אלא דרכנן הוא דתקון שיעול קיום משום כ"ד והס' תקנו שיהא עדותם כשטר כמו שנתקרה וכו' וגזרת הכתוב של מפיסה ולא מפיסם וכו' לא תלוא אי חוישי' כהאי שטרא לזויפא אס' לאו ומש"ה נקט הכא הרמב"ם הכא כו' התי לזינא ועוד דהרי בפ"ה מה' עדות ס"ט כתב הא דאין עד וכו' אבל בשל דכריהם וכו' וכ"כ עוד בסוף פ"ד כרין קיום ע"ש ולפי דברי הר' פ"מ אה' דברי הרמב"ם כאלן כפסטייה דיון דתקון לריך עדים אלא מדכריהם עד נעשה דיון בקיום שטרות והיינו מדאמרי' הנח לעדות הסודש שהיא דאורייתא וכו' ומוכרח דאיורי במקום רלובא תשס' זויף ואפ"ה הלכיוסו קיום מדרכנן ומש"ה עד נעשה דיון וא"כ יוצא לרעת הרמב"ם דהיכא רכעני קיום מדאורייתא כגון שטוען מזויף או היכא רלובא למיחס לזויפא ללא אמרי' כוה כמי שנתקרה וכו' מדאורייתא הוה מפי כתבם ורכנן הוא דתקון שיעול קיום אפי' ע"י עדים אחרים א"כ ככה"ג דאנו לריכין לקיום זה אפי' מדא' בודאי כה"ג אין עד נעשה דיון ודבר זה ישתקע ולא יאמר דהא סתם הרמב"ם וגם תלמודא וכתבו דקיום שטרות מדכריהם עד נעשה דיון ולא חלקו בין קיום לקיום.

וכ"ח לדין נמיתוקשי ארברי הרמב"ם דהיכי כהב שקיום שטרות אינו מועיל אלא מדרכנן כדי שלא תנעול דלת אבל מן החורה וכו' והא דאמרין בפ"כ דכחו' דמשום דהוה קיום שטרות מדרכנן מקולנין דאפילו בעדים שהעידו נעשים דיינים כבר ראינו בס' אסיפת זקנים שהקשו קושיא זו אדכרי הרמב"ם וסני לה שפיר עש"כ אמנם אבתי לריך להכין מ"ש הרב המגיד בפ"ז מה' גירושין הלכה א' וז"ל ונראה שהוא סוכר וכו' וזה הפך מ"ש הרמב"ם בה' עדות וכמו שתמה הרב פני מזה שס'.

והנראה לע"ד לזיבב עפ"י מ"ש מהרי"ט בסיומן ו' דודאי לסק' הרמב"ם וכו' עד עדי מסירה וכו' עכ"ל. והנה לכאורה דבריו תמוהים דהיכי קאמר דההיא דר"ל אינו ענין וכו' והא כתב הרמב"ם להדיא בפ"ו מה' פ"ו ז' וכבר ביארנו דקיום שטרות וכו' הרי מביאר דתלה הא כהא והנה הרב לח"מ שס' הקשה ארברי הרמב"ם וכו' ותו' ראש לא היה הקיום וכו' עש"כ דהשתא יתושיכו קלת דברי מהרי"ט דהה"ג דמדאורייתא לא כעני קיום דלא חוישי' מדאורו' לזויפא דחוקינין לה אחזקתיה ומדרכנן הוא דאש' לזויפא והואיל וחוישי' לא היה להם לתקן שיעול עדות שכשטר אלא משום כ"ד תקינו שיעול עדות שכשטר והלכיוסו קיום מדרכנן א"כ יוצא לפי דברי מהרי"ט דהה"ג דהקיום לא הו"ל מדאורו' דלא חוישי' לזויפא ומדרכנן הוא דמשאו והלכיוסו קיום ועל פי זה נחוישכו דברי המגיד שכתבנו דשפיר כתב לרעת הרמב"ם דקיום שטרות מדרכנן דלא חוישי' לזויפא אמנם הכא שאני שהעכל טוען מזויף ואין מי שיכחיש ויש לאשה זו חזקת ח"א נש"ה שמעי' אלא במה שטוען מזויף אבל בעלמ' אפי'.

אפי' טוען מזויף לא מהימן מדאוריית' דחוקתו כשר ואינו מזויף ועפ"ו ותוישב נמי מה שנקשה הרב משנה למלך עם"ש הכ"מ וז"ל כבר ביארנו וכו' ודבריו תמוהים שדבריו הם הפך דבריו רבי' ונ"ע עכ"ל ולפי דברי מהר"ט רמזן הכא הכי ס"ל ומש"ה הורה רבני על דבריו רכינו מהאוי קוביית ולעיל נקשה ממנה אכתי לא הוה אסיק אדעתיה מה שחלק מהר"ט ועי"ל ראשילו לפי דעת הרב מ"ל וז"ל ל"ק דהא ע"כ ז"ל לדעת הרמב"ם רמ"ש בנמ' קיום שטרות מרכריהם ר"ל אע"ג דר"ת ערות שכשטר אינו כלום אלא ח"כ נחקרה העדות מפייה מ"מ מפני כ"ד הקלו לחתוך ד"מ על פי עדות שמקוימין וכו' וכיון דהקלו כד"מ לחתוך עפ"י עדים אחרים שמקוימין וכו' הקלו בו נס כן דער נעשה דיין וקטן נמי נאמן דהמנוה רבנן כדרכנן וכמ"ש הכ"ס עי' מ"ו וככאן ע"ש ואם כן שפיר כתב הכ"מ כאן בפרק ב' דבבבב ור"ל ורדאו הרמב"ם שכתב מרכריהם הוא מ"מ שש קיום שטרות מרכריהם וע"כ דרכי הרמב"ם מפי"ה ולעיל כ' דפשטא לא אחיא דבריו הרמב"ם עוד כ"ל לוי' דכוונת מרן להקשות ארברי הרמב"ם וכמ"ש המ"ל כפ"כ מה' שבויעה הט"ו עש"כ.

איך

שיהיה מבואר דדעת הר"ק והרא"ש ורש"י ור"ו ור"ז וריב"ה ורשב"ם ור"ת והרמב"ן והרשב"א והכ"י והר"ה והראב"ד והראש"ן כולקו ס"ל דשטר החתום מפייהם קרינן וכשר מן התור' בלא קיום ואפילו טעין מזויף וכמעט ח"ו שדעת הרמב"ם כזה בטלה ברוב וא"כ מן החימה על מרן כש"ע שנמשך כאן אחר דבריו הרמב"ם הפך כללו ומנהגו לימשך אחריו שנים מעמוריו ההוראה שהסכימו לדעת א' כ"ש כאן כמעט שכל חכמי ישראל חלוקים עליו. ואולי ליישב כרוחק נאמר שחזר בו ממה שנקשה ארברי הרמב"ם ככ"י וס"ל כמ"ש הרב פני משה דנס! הרמב"ם מורה לכל הכי דכוותא הנו"ל וכפטר לפי מ"ש הרמב"ן עליו רכל חכמי הדורות הביאו ראיות גמורות דלא כהרמב"ם וכו' וראי אלא דאח מרן דבריו הרמב"ן חללו לא היה פוסק כוותיה נס הש"ך כתב דבריו הרמב"ם לה נהירין עש"כ.

עוד

כתב הש"ך וז"ל כתב מהר"ו ליאון וכו' עש"כ ולא ידעתימאי קשיא ליה הש"ך עליו וכמעט חללה שלא יודר לעומק כוונתו דכוונתו מבוארת הוא דאינו ענין הא דאמרין קיום שטרות מרכריהם וההיא ר"ל דאמר עדים החתומים וכו' כמי שנחקרה וכו' לההיא דאמר' מפייהם ולא מפי כתבם דעדיין מקרי מפי כתבם ולריך שיעידו כע"פ על החימהם אלא אחר דתקון רבנן שיעול עדות שכשטר מפני כ"ד אח"כ דמדאורייתא לא כעי קיום דהקיום משום חשש מזויף ומדאורייתא לא חיישי' לזיוף דחוק' דאורי' שנעמיר הרבני על חוקתו וא"כ אחר שתקיטו שיעול עדות שכשטר תו ליכא חששא כהאי שטר' אלא אם הוא מזויף ולהא לא חיישי' מדאורייתא אלא מרכריהם הרכיבו קיום וגם כנע איכא כ"ד

וכמ"ש כתבו' כני שמואל סימן א' ע"ש ואם כן שפיר קאמר בגמרא דלא ליבעי קיום כדאפן כי מ"ש הרב דלריך שיעידו כפניהם אפי' אחר חקנה היינו מדאורייתא אכל אחר שתקיטו שיעול עדות כשטר אה"ל קיום אינו לריך מן התורה אלא מדרכנן משום חשש זיוף וכוונת מהר"ו ליאון כמ"ש מהר"ט הנו"ל וזה ברור ככוונתו נס מ"ש עוד הש"ך עליו דמדבריו וכו' והא ליחא וכו' עכ"ל. ל"ק רי"ל רס"ל דלהרמב"ם דנס כניטין איכא כ"ד וכמ"ש מהרש"ח נס מהר"ק כשורש ע"ד לא חשש לס' הרמב"ם והביא ראיה מהירוש' עש"כ ובתשו' מהרש"ם אה"ע כפי' כ' חו"ל ותמה אינו עליו וכו' ע"ש שהאריך ולע"ד ראין כאן חימה למעיין בהירוש' ועוד שנס הכ"י כפי' א"כ והר"ן כפי' דר"ה מפרש כן דהירוש' הוה כאין כ"ו יולא ממקום אחר עש' כדורוק עוד כתב מהרש"ם משם הרב הנו"ל וז"ל ועוד כ"ל וכו' עש"כ. ולע"ד דכוונת מהר"ק פשוטה כמ"ש אכל היכא דאין כ"ו יולא וכו' ולא הוכח כ"ד וקדוהו כהא מורי ר"ל דיכולים לומר מכובים היינו וכו' לאפוקי אם לא הוכח השטר כלל לכ"ד אלא הם אמרו ששקר העידו וחתמו על שקר ולא ראו הכ"ד השטר כלל רכל עוד שלא ראו הכ"ד וכו' לא חשיב נחקרה עדותם מדאורייתא ושפיר יכולין לוי' ששקר העידו רמי וימר שהשטר הזה אינו פסול מכמה ריעותא ולא מקרי שטר' אכל אם אה"כ אם אמרו שקר העידו ותכף תביאו השטר לכ"ד והחוק ככ"ה כודאי שאפי' מקורם שיאמרו שקר העידו אינם נאמנים לדינא דאורייתא ותרע שכן הוא שהרי כתב הר"ק כפי' דאין דהא מעדנא דחאמי כשטר' ויהי ליה למאריה לא יכלו למחדר כהו סגרא מלשון זה דמאותה שעה נחקרה עדותם מדאורייתא משעת החתימה ואם כן מזה מוכח דאין לחלק בין הדרי כהו קודם שבא השטר לכ"ד לאח"כ כהא השטר לכ"ד בין הדרי אחר שבא השטר לכ"ד וה"כ עכ"ל רמ"ש מהרי"ק דלריך שיוכח השטר לכ"ד היינו שעכ"פ שאח"כ יכא השטר ויקראוהו ואז ממילא נחקרה עדותם משעה שתתמו אכל אם לא בא השטר כלל אלא הם אמרו שיש שטר וחתמו בו שקר הכל הוי דבריו כשע"פ ויכולים לומר ששקר חתמנו ויכולים לומר שקר העידו דככה"ג לא אמרינן עדים החתומים הוי כמי וכו' וכמ"ל רמב"ל דמעקרא הוא שטר אכל לפי הכנת הרב ז"ל אם כן הוי דבריו שלא כדבריו הר"ק ומזה יש לעורר עם"ש אח"כ כשם רבי' קיום וכו' וכתב דלוי' האריכות וכו' ע"ש שהאריך כמה חדש בחי' זה שזה כעלמו כתבו הר"ש הנו"ל ולמדו מתוך דבריו מהרי"ק ועוד שכבר כתבנו שרכיבים אלו הם הפך דבריו הר"ק שהכחנו ועוד נלע"ד כי אין לחי' זה שורש דא"כ בטלת כמה שטרות לדינא דאורייתא ויעשו העדים ערמה ויאמרו מכובים היינו קודם שיתגלה השטר ככ"ד דאז נאמנים לוי' שקר העידו וכזה ג"כ נסתלקה תמיהת מהרש"ח כתשו' סי' א' שחמה על מהרי"ק מדבריו הר"ק דלמ"ש לק"מ וקושיא זו אינה חלה כ"א על מהר"ם ומור"ם שהסכים

עמו וכמ"ש גם מה שהקשה מהרש"ו על דברי מהרי"ק ד"כ לא הנחת ב"ח וכו' ע"ש לע"ד ל"ק כלל כי כבר הקשו התוספות כעין זו וכו' ככמה מקומות אמאי דאמרי ר' קיוס שטרות מדרכנו וכו' דלא חזקו אינוס ליופיו ואפי' עומד וטוח וכו' וכ"כ רש"י בבבא דף ל"ד וא"כ הכא כמו לא קיוסי' וכבר ראיתי להרב פני משה שם שהרנוס עליו בזה אמנם מ"ש הרב הגו' דמ"ש מהרי"ק ו' וכו' ע"ש שהאריך ואנסו העבד לא ידענא מאי קאמר ולא מלאחי שנסו סניורה מפני' הללו חזקו דאפילו היבא דלא הוי ריון מרומה דלא כעיון דרישה וכו' עכ"ו כדנינו גטון וקדושו איכא מ"ד לריק דרישה וכו' וכמ"ש הב"י והסמ"ג והתוס' והמרדכיורש"ל כשם האגודה וכתב ה"ש כפי' רס"ו דהא דלריק דרישה היינו כל מאי דאפשר אבל לא דהא אמר בא' מן המקורות אינו יודע שחבטל העדות כדון דנינו נפשו ואם כן כוראי מהרי"ק כשרש ע"ד לא איירו מזה ודאי מורה כ"ד לריק דרישה כל מאי דאפשר וכוראי דיש על הב"ד לחקור כדו לברר אבל אינה מתבטלת העדות בזה אם אמרו אין לנו יודעים באיזה א' מן המקורות וכיון שאין העדות מתבטלת א"כ ודאי דלריכה גט מדאורייתא ואם כן כ"ש כדון מהרי"ק ו' דהוי מרומה ראי' ד"ג דח"ל דסבור' ליה למתריק' כמ"ד ר' ר' ר' כעדי גטון איכא ל' דאינוס לריכוין דרישה וכו' והא דקאמר מהרי"ק דהוי כמו שחקרה וכו' מ"מ הכא שהיא מרומה ודאי לריק דרישה וכו' ובהא לא איירו מהרי"ק ו' אלא על עקד הדין קאמר דההוא דר"ל דאמר דהוי כמו שחקרה וכו' היינו אפי' דמתקישין אינוס כאמנוס לחזור בהם ולהכתיש אבל אה"כ היינו אחר דרישה אבל שחאמר רס' ליה למתריק' ו' כאן כשרש ע"ד דהוי כמו שחקרה וכו' ולא כפי דרישה וכו' חילוקה שלא עלה ע"ד מהרי"ק ו' זה וזה מוסכם וליכא מאן דפליג בזה ועוד רבשרש ס"ד הכיא ההוא דהרא"ש ז"ל ואיך כשרש ע"ד שכת דכרו עלמו ועוד דאדרכתא הקורה הוא משורש ס' זלשרש ע"ד רבחר אחרון אזלין וכלא"ה מעיקרא לא יש סתירה וכתבתי ועוד דההוא דשרש ע"ד אינה ממתיק' וכת"ש ה"ש כסיומן מ"ו ע"ש ועוד שהריכתב כשרש ע"ד דהא דקאמר ר"ל דהוי כמו שחקרה וכו' ר"ל שנייה מכוונים ואין סתרין זא"ז ואין פי' נחקרה דקתני שהעידו על האמת דא"כ פשי' שאינם יכולים לו' מבורים אכתבו וכו' ע"ש . ה"ו שכתב שר"ל דהוי כאלו עדותם קיימת ואין סתריים זא"ז אבל לא לענון שלא ינטרו חקירות וכו' שזה מורה מהרי"ק ו' שריק וכמ"ש כשרש ס' כשם הר"ש וכו' ודאי דיש לקוש דקאמר הוי כמו שחקרה וכו' לאו למימרא דלא יש מקום לבטל עדותם רהא ודאי אי אתו תרי סהדי ואסתירו שעמם הוי באיתו היום שכתבטלה עדותם אלא ר"ל שחקרה וכו' דשוב אינוס יכולין לחזור בהם ומקדו שפיר כיון שהגיד וכו' ואדרבה יש לתמוה על מה שעלה לכא' ברעת מהרי"ק כשרש ס' ו' לומר דאפילו כדון מרומה שריק דרישה וכו' אם הם חתומים על השטר כמו

שחקרה וכו' אלא כפי דרישה וכו' דא"כ מאי מקשה כיוס פ' אה"מ אמתני' דקתני אחר דנינו ממנות וכו' ממתני' דקתני שטרי טוב וכו' והשתא מאי קושיא דרישנו דמתני' איירו בעדות ע"ש דבעי דרישא ומתני' דשטרי טוב וכו' איירו דקדומים כשטר אלא ודאי דגם עדות כשטר עבדונן להו דרישה כל מאי דאפשר אם הוא מרומה ואם כן ע"כ מה שהביא ר' אה"מ מפ"כ דכחובות אינה ריאה כלל דהתם ה"ק דהוי כמו שחקרה וכו' ר"ל דהוי כאלו העידו כפיהם ככ"ד ר' טוב אינוס יכולי' לחזור אבל לאו למימרא דלא כפי דרישה וכו' והא"כ דאם חקרו ודשו ויכולים לברר ולהוציא האמת מי זה הוא שאמר דלא למעבד הכי ופשיטא דהרא"ש יתרוך הכי אמנם מה שהביא ריאה כשרש ע"ד מהא דקאמר אלא אי אתמר ארישא וכו' ע"ש לע"ד ריאה ריאה דא"כ ליפלוג וליתני כדריה כמ"ד בשלא כה השטר לכ"ד ולא הוסיק אבל כה והוסיק אפי' אין כ"ו יולא ממקום אחר אינוס נאמנים אלא ודאי כל שאין כ"ו יולא וכו' נאמנים לומר לא חתמו או אנוסים היינו והא"כ דאמר דהוי כמו שחקרה וכו' לאו מדאורייתא אלא מדרכנו אחר שנתקיים השטר ככ"ד וא"כ לכאורה דיש ריאה לס' הרמב"ם מסונוה זו אמנם אכתו וש לריק דאי מהא לא ארייא דה"כ דההוא דר"ל אפי' מדאורייתא ואפילו בלא קיום מהני ורבנן הוא דלריכוין קיום אבל סוף סוף כיון דמדרכנו לריק קיום א"כ כל עוד שלא נתקיים ולא אסתירו על חתימת ידם לא מפקינן ממנוה באיזו שטרא והשתא דקא מסהדי אכתב ידם וזאמר אנוסים מהמני משוס הפה שאמר וכו' וכתב"ד איירו משוס הכי לא חקשו ארישא מההוא דר"ל ודוק ותו לא מרי .

סימן כ"ט

אחר וכו' כ"כ ראיתי בתשו' הרשב"ש כסיומן חס"ג שהביא משם העטור וכו' וכאם עליו וז"ל וכתבוכה זו וש תרי תמויה וכו' עד מזה נובע עכ"ל ע"ש כבורך וזאת אומרת שדבריו הלו לע"ד תמוהים מאר תדא כמאי דקאמ' לויכוס שהרי הויקו וכו' דכמאי הויקו ששכדו וזון דאינוס יכולים לחזור ולהגיד ורינוס כאמני' כחוקים להפסיד זה דבעי שחקרה וכו' ומת הויקו לו כהאי חזרה דהויא כמתן דליחא ולא דמי כלל לשורף שטרותיו וכו' ועוד לפי דברי העדים ששקר העירו א"כ מעולם לא נחתיבם לחכירו כלום ולא יש לו שעבוד עליו ומכ"ש היבא דהו' כו' יולא ממקום אחר דנאמנים כמה שאמרו ששקר העירו ומעולם לא נחתיב לו כלום ולא הויקו שעבודו ומת שהביא ממ"ש ה מפ' גבי השוכר עדי שקר וכו' דהעדים חייבים לשלם אינה ראויה כלל דהתם ע"י עדותם השקר הוילאו ממון ונעשה לו הפסד למי שנתן החמון מש"ה הם חייבים לשלם הכל הכא לא הויקו כלל באופן דדברי הרב ז"ע . ואיך שיהיה נעלם מכת"ד לשון המרדכי שהביא תשו' דהרב העטור ושא כתוב דעדותם הראשונה קיימת

קיומת והאחרונה כעלה והכיאה כ"ו מחור' ה' ע"ש וכבר נודע שפספרי העטור ו"ל שנידנו יש טעיות וטכוסים הרבה וכמ"ס הש"ך ככ"מ ועל זה הדומק יש לפרש כלתו טעיות וה"ק עדותם ר"ל שעקר עדותם היא הראשונה אבל האחרונה כעלה ולשנתה הקיומת נקט והיו מכוון דבריו כמ"ס המרדכי בשמו ור"ק .

(ב) כתב מרן ככ"ו וככ"מ דמ"ג הרמב"ם והטור דאינו יכול לחזור וכו' הוא מרתנן וכו' וכתב עליו הלח"מ דהינה ראיה כמ"ס איהו ח"כ וכו' עש"כ ולגד"ן דזהו שקיים סב"ו ועיניו כמ"ס לקמן כס"י זה והיינו דלקמן כתב ודקדק מדרבי הרמב"ם והטור דאם אמר אינו יודע לא מקרי כיון שהגיד וכו' והכיף ראה ממשנה זו דקתני השכיב וכו' ע"ג וס"ל דטעם משנה זו לאו משום דאינו חוזר וכו' אלא משום שנשבעו וכמ"ס הר"ן ו"ל הכיף ככ"ו לקמן ואם כן זהו ממש דקאמר הפ"י ועיניו כמ"ס לקמן ור"ל דלפי מה שכתבתי לקמן לא הווי ראיה ממשנה זו אלוכא דכ"ע אלא רוקח למאן דס"ל דכשאמרו העדים לא ידענא וטורו כהס דהוי חוזר ומגיד דהשתא לירדהו ראיה עלומה כמ"ס דאפי' אמרו כחתי' לא ידענו אינם יכולים לחזור כהס משום כיון שהגיד וכו' אם כן כ"ס כשהעידו ככ"ד דאינם יכולים שוב לחזור כהס אבל למאן דס"ל דאם אמרו כחתי' אינו יודעם היכולין לחזור כהס דלא הוי בכלל כיון שהגיד וכו' א"כ ע"כ דטעם המשנה דאינם יכולים לחזור כמ"ס הר"ן משום שנשבעו וא"כ אינו ראיה ממשנה זו .

א"ג ו"ל אפכא ופסיד הוא ראיה זו אלוכא דכ"ע והוא על פי מה שדקדק הכ"ו ממשנה זו דאם אמר אינו יודע וא"כ חוזר ואמר נוכרתי דלא הוי זה בכלל אם לא נגיד וכו' דאם הוי בכלל ל"ל למומר השביע עליהם וכו' ליתני כהעם כפניו כ"ד כלא שכועה לפי כשהשביעם שכועה א' כבר לא הוי יכולים לחזור אלא ודאי דככה"ג יכולים לחזור ואם כן מוכח שפיר וכו' אינו יודע וכו' ע"כ ע"כ רבי' לטעמיה אזיל שכתב לקמן ו"ל ועוד דכשהעיד וכו' עכ"ל ע"ג א"כ לפי דבריו כל טעם כיון שהגיד וכו' משום דלא משויה נפשיה דשיעא וא"כ מזה מוכח שפיר ראיה עלומה מההיא מתני' דהשכיב וכו' דאפי' נימא דטעמא דהתם משום דלא משוי כפשיהו רשיעו וכו' אם כן דון מנא דהיכא דהעידו עדות נגוריה נמי אינם יכולים לחזור כה אפילו היכא דלא נשבעו משום דמשו כפשיהו רשיעו משום דלא דקו להעיד עדות שקר וכיון שהגיד וכו' מה"ע שכתב הכ"ו ו"ל .

והנה מרן דקדק מהא דנט פשוט ומלשון הירושלמי נס מלשון הטור והרמב"ם דרוקח כשהעידו וכו' ע"ג וכתשו' מהר"ם אלשיך כסומן ק"ד דחה כל ראיותיו וכתב דההוא רנט פשוט נמי שאינו יודע הוא וכו' ע"ג וכתשו' רב כלאק ס"י ה' כתב עליו ו"ל וליתא דכ' המרדכי וכו' ע"כ . וראיותי מי שפירש וכו' עד דאינם דעלמא וכו' עכ"ל הר"ב ע"כ . ולגד"ן ליושב

דבריו מהר"ם אלשיך כמה שחולק בין שותק וכו' והוא דלא קאמר הרב ומחלק בין שותק וכו' היינו שאומר אינו יודע לך עדות כהא קאמר הרב דקום עשה מקרי אבל כההיא רוב אפי' דהוה ידע ליה עדות לרב כהנא אלא ששכח שכו"ל הוה וכו"ל רב כהנא לאו הכי וכו' א"ל לא ידענא כ"ו אינו אפי' וכו' ור"ק א"כ אמר דמנין אפשיזי ודכוונתא שכו"ך הוה דאינו זה כדרא' כיון שהגיד וכו' דבראשו' לא הגיד כלום דהא אינו זוכר קאמר ועכשיו נזכר אבל היכא דאמר כרו לי שאינו יודע לך שום עדות וטורו אמר יודע לך עדות שהוכרתי את עצמי אינו יכול לחזור דזה הוי קום עשה מקרי ומכחיש דבריו הראשונים וס"ל למהר"ם אלשיך דככה"ג רוב אפי' דקאמר תלמודא רהוה ידע ליה מהדורא אלא ששכח כולר הוה המעשה ולבסוף נזכר כ"ע מורים כזה היכול לחזור ולהעיד ואינו כו משום כיון שהגיד וכו' דלא כהר"ב כ"ו ו"ל דס"ל דכזה פליגי הרמב"ם והר"ן ו"ל וא"כ לפ"ז מיתתי שפיר המרדכי ההוא דשותק מההיא דכתו' דשותק ואינו זוכר ח"א שיעורא ניכחו איברא מה שיש לדקדק בדבריו המרדכי הוא דמאי מיתתי רהוה מההיא רוב אפי' ראימא דמה שא"ל רב אפי' לא ידענא הוא לבע"ד חוץ לב"ד אבל אה"כ בפני כ"ד אי אמר לא ידענא כלומר שאינו זוכר אינו יכול לחזור כו וכ"כ בהנהותא אפ"כ בפ"כ דכתובות דההוא רוב אפי' חוץ לב"ד הוה ע"ג וא"כ כו שותק נמי אחר שנתנו כ"ד חרס וא"כ חוזר ואמר שנו' מ"ל להמרדכי דיכולים לקבל עדותו ויש ליושב דס"ל להמרדכי דע"כ ההיא רוב אפי' לפני כ"ד הוה וקאמר לא ידענא דאי חוץ לב"ד אפי' יספור עדותו לגמרי ממה שאמר חוץ לב"ד יכול דלא קפיד קרא אהנדה אלא ככ"ד וא"כ מאי קאמר כגמ' הוא עצמו מאי וכו' ואם הוא זורכא מרבנן אפי' הוה עצמו ומיתתי רהוה מההיא רוב אפי' דילמא שאני התם דהוה חוץ לב"ד אבל כשוכח לב"ד וכול ל' מה שיראה וככה"ג אפי' שאר כל אדם נמו אכל הוכח שאמר ככ"ד לא ידענא והיכורו הכע"ד בעלמו מנ"ל דיכול להעיד אפי' זורכא מרבנן אלא דראיה מההיא רוב אפי' בפניו כ"ד הוה ואכתו' יש לדחוי' דאימא דהה"ג חוץ לב"ד הוה ושפיר ננייתו רהוה תלמודא מנה דמסתמא כשכח לב"ד רב אפי' ספר המעשה כמו שהוה שהזכירו רב כהנא ולא זכר אלא לבסוף אסיק אדעתיה ואדבר מעלמו דאפשר דככה"ג אם אינו זורכא מרבנן אינו נאמן דחיותו שזא סתם על הכע"ד כהע"ד חוץ מהכרזים והכניסם כחזו ומש"ה העיד ולא זכר מעלמו אבל הת"ח כאמן .

עוד כתב כהנא' הר"ב כ"ו ו"ל ואם תשאל סוף סוף וכו' זורכא מרבנן שאינו וכו' ותו' דהמרדכי מפרש וכו' אבל תצד לא שני וכו' עכ"ל וליתא דהרמב"ם שכתב ואם הכע"ד ח' לאו למומר דבעד לא שני לן וכו' ודאי להרמב"ם כ"ס אם העד ת"ח שיכול להעיד ולרבותא קאמר הכע"ד וכמ"ס מרן הכ"ו להדווח כס"י כ"ח ע"ג .

אמנם מה שהקשה שם הכ"ו אדרכי הרמב"ם וז"ל כשלמא לפרס"ו וכו' עכ"ל עש"ב בראה לע"ד רלק"מ דהא מכואר כרכרי רכיני האי גאון ז"ל דטעמא דהא הכע"ר ח' לא יטעום לו אלא האמת שירא לתטואולא וכו' להכשיל כדכר שאינו נוכר אבל ק"ק דמאי מיותי ראה מההיא דרב אשי דשאני התם דהוו שניהם ת"ח אבל כשאתר ת"ח מנ"ל וז"ל כפסוטות ולעיקר קושית הרב כללאל ז"ל בראה דתי' קמא עקר דאס איתא דכשאתר אינו יודע הוי משום חזור ומגיד אס כן איך שריון זה כת"ר דרוקא גבי אשה משום דלא אורחיה למודק וכול לתזור ולהעיד אבל כשאר מלי אורחיה למודק וכו' כלל כיון שהגיד וכו' כשאר אינשי אלא ודאי דבכה"ג כשאר לא יודענא אפי' כשאר אינשי וכול לתזור וכו'.

עוד

קיים הר"ב ז"ל ודעה דרכי מרן ז"ל מה שהביא ראיה מההיא דנ"פ עש"ב במהר"ם אלאיך ומהר"ב ז"ל ואנכי העבר אברהם אמונא ולא מסתפינא שאחרי המחוי' הראויה מכת"ר של הני כרכרי מהר"ם אלאיך ומהר"ב ז"ל דלא ידדו לסוף דעת מרן הקדוש כראיה זו ומעולם לא עלה על דעתו דעת' עליון להביא ראיה למה שז"ל לידון דבעינין שיעיד מהא דגט פשוט אלא מ"ש ומהא דגט פשוט קאי אדלעיל מניה שכתב בשם הר"ן דכל טענות שהעדים מצויין לטענות כו' כאמנים הם כעלמם ואין כזה חזור וכו' וע"ז הביא ראיה מההיא דגט פשוט מההיא עובדא דר' ירמיה ע"ש וקתוי' לי שקיימתו פו' זה מסכר' דידוי ושוב פתחתי לשון הר"ן כפ"ק דה"ש שהביא בכ"ו ז"ל ור' איתוי' שכ"ב להריו"ח בכתחילה הביא וראיה מהירוש' וכו' ושוב כתב וכו' דילן מלימו כיונא כדכר הוה וכו' עש"ב הרי מבואר כמ"ש דמ"ש מרן ומהא דנ"פ אדלעיל קאי וקאמר מרן דהרן הביא ראיה לוח מהירוש' ומהא דגט פשוט דכל טענות דעבידו העדים לטענות ליחביה משום חזור וכו' ודרכי הרבנים הללו ע"כ מאין בא להם הכנה זו כרכרי מרן ז"ל.

עוד

הקשו הרבנים הנו' על מרן ז"ל מהא שכתב הרא"ש בתשו' כלל כ"ט שכל שלא העיד וכו' ע"ש שהאריכו הרבם בקושיה זו ולע"ד שכבר כרגש מרן ז"ל מ"רכרי התו' ורעמיייהו וכת' ז"ל ומ"מ כבר אפשר שחלקו בין כ"ט למה אמר אינו יודע לאינו כ"ט וכמ"ש בסמוך וה"כ כל הפוס' שכתבו אפשר דמיוויר באינו כ"ט אבל באמת שזה דותק שלא הושמע א' מכל העסקי' לחלק בהכו ופפרט שירד הר"א ש' לחלק בין אמר אינו וכו' לאמר אינו יודע וחסה לו לחלק באינו יודע גופיה.

הילכך

לע"ד דגם מרן כעלמו חזר מזה בתי"ש באחרונה אבל במרדכי וכו' גם התו' וכו' ור"ל שמהוך דכריהם מופת דלא ק"ל כמו שכתבו אלא משמע דס"ל דכשאתר אינו יודע כמו מקרי הגדה ואינו יכול לתזור ולהעיד ומ"ש א"כ ומ"מ כבר אפשר וכו' כדרך אפשר אמרה ולא קמך עלה ואפשר דמ"ש השמיט האי חילוק כש"ע שלא קמך עליו.

מה שדקדק מרן מלשון הרמב"ם והטו' שכתבו שאינו יכול לתזור ולומר דכר שקותר ערותו דמשמע דכשאתר כבר ככ"ד וכו' אבל אס שאלוהו וכו' עכ"ל ע"ש לנע"ד דאין זו דיוק דהא איכא גוויי טוכא היכא שאמר אינו יודע שמקרי ערות והגדה וכשחזר הוי סותר ערותו כגון שקבעו הלא שיכא ויעיד שכמקום פלוני הוי ולפניו הלוה את פלוני והוא משיב לו האמת דכיום פ' הוייתו כמקום פ' אבל כרו לו שלא עבר מזה כלום הא ודאי בכגון דא אס חזר ואמר נזכרתי שכחותי ווס הלוית לו כו"ך הוי סותר ערותו מקרי ושפיר מקרי'א הגדה כמה שאמר שכרו לו שלא עבר מזה כלום וגם אס אמר לא נתתי לכ באותה שעה לידע אס נתת לו שום מעות גם זה חשיבא ערות ושפיר מקרי'א סותר ערות כמה שאמר א"כ שנוכרתי וכיון שכן אף אס אמר אינו יודע וחזר א"כ מקרי סותר את העדות א"כ יש לדחות דהא דנקט כהו' וכירו' עדים שהעידו לטמא וכו' לאשמעו' דכות' דאפי' ככה"ג דהעידו ערות גמורה וכולין לתזור בהם כ"ו שלא נתקרו ויכולים לסתור עדותם וסירו' איורי מרין תורה דאפי' כד"מ רי"ך דרושה וכו' והרמב"ם והטור לישנא דהירושלמי נקטו וה"ש אס אמר אינו יודע נ"כ והראיה שיהי' לשונם דנקטו נחקרה עדותם כד"מ אינו כדוקא שהרי לא בעינן מדרכני דרושה וכו' וכמ"ש הר"ן ז"ל אלא לשון הירוש' נקטו וס"ג דכוותה שהעידו לאו דוקא גם מה שהביא ראיה מהא דתנן השכיב וכו' דל"ל למתני השכיב ליתני תבעס וכו' יש לדחות בפשו' אבכ דתנא רישא השכיב עליהם תמשה פעמי' וכו' תנא סופא נמי ככה"ג ועי' ז"ל הכי ס"ל להר"ן ז"ל כתי' קמא דאס כפרו ככ"ד ואמרו איך אנו יודעים והלכו להם דאיכא נשיאות עון ואס שוב יבואו ויעירו בלא שכועה אינס חזורים ומגידין דהנהך קמיינתא עדיפא ומיהו אס ע"י שכועה וסורו ויעידו לוכא כיה חזור ומגיד דהנהך כחיינתא עדיפא דהו"ל ע"י שכועה דדרך העדים להשמט וכו' וכמ"ש הרב כללאל ז"ל בשם הר"ן עש"ב כסו' ה' וא"כ שפיר קחני כמתני' השכיב עליהם דלעולם אס אמר אינו יודע אינו יכול לתזור ולהעיד ושפיר הוי כיון שהגיד וכו' אבל הכא כמתני' לא מלי למתני תבעס כפני כ"ד וכפרו וחזר ותבעס וכשבעו פטורים לגמירולפי וכו' כבר לא היו וכולין לתזור ולהודות ככתב מרן דבכה"ג דע"י שכועה חזרו והודו שפיר יכולין לתזור ולהגיד אבל אה"ג כעלמא בלא שכוע' אס אמר אינו יודע כפני כ"ד ושוב א"כ חזר בו אינו יכול להעיד.

והרב

כ"ש הקשה על מרן דלא ימנע וכו' עכ"ל עש"ב ונראה רלק"מ דוראי ק"ל למרן דלא הוי חזור ומגיד וה"ט דרי"ך אמתלא משום דלא ידעינן אס דכרוי הראשונים שאמר אינו יודע הם האמת או דכרוי האחרונים שקורו כו משום הכי לריכין אמתלא כדו לאמת דכרוי האחרונים.

נת' ערוכה כפ' נגמר: הדין ראפי' ע"י אמתלא
היטו יכול לחזור ואילור: ו"ל רס"ל להרב דמן הנמ'
לכא כ"כ ראיה דאדרבה מוכח מהתם להפך שהדי
אמרו שם ובששמה צדקתם כדבר אמרו להקדוהו
א"א רכבר נגור נורה ופיש' ורכבר נגמר דונו
משמע דאס לא נגמר דינו כיון דהיכ עמא
למלתיה הוה יכול לחזור ולכך הכיבא ראיה: מדברי
הרמב"ם שם' ליה דהא דקאמר שכבר נגורה
נגורה לאו דוקא דה"ה כמו אס לא נגורה נורה
ורו"ק

(ד) וכתב הרמב"ם וכו' כתב כ"י ומשמע לי
וכו' עכ"ל ע"ש בולרדוי דאין לורד לרברוי
דכהדיא כתב רש"י על דתניחוי דאנטוס וכו'
היינו כתב"ד וכן פ' בההוא דתנאי הוה רברוי
ע"ש וכו' הר"ן שם להדיא וכו' מדברי התו' שם
וכ"כ הטור בסו' מ"ו ע"ש ודו"ק

עוד כתב הכ"י בשם הרשב"א על ראובן שב'
משכונא וכו' עכ"ל דאין זו חולקת וכו'
ע"ש וכתב עליו מהר"ט' בסו' כ"ס דאין פה
קרוש ויניא דבר זה משו' וכו' עכ"ל ע"ש כ"י: גם
הרב נירדולי תרומה האריך בקושא' זו על מרן
עיון שם כדף ק"ח באורך והנה עמ"ס מהר"ט' ז'
וק"ו הדברים אדרבה אני תמה עליו אס ולא
דברים הללו משו' דהא הוה חולקא דמר"ן ז"ל
הוה ממ"ס רי"ו בשם הנאונים ז"ל והכינוי הכ"י
לקמן בסו' מ"ו מחורשים ז"ו גם כספר התרומות
כתבו הטור כסוף סי' פ"ב שם מוכאס להדיא
דעדים אחרים ערוף סהוי כתב ו"ל שאפי' ערוי
השטר עלמ' וכו' ו"ל ק"ו דקאמר הרב אית
ליה פרכא ונהפוך הוה ומה שקשה הרב והרב
נדולוי תרומה ממ"ס לק"מ דודאי לא הוה כאלו
כתוב בשטר בלו תנאי דה"כ אפי' יעודו אחרים
שהוה על תנאי הוה ליה תרו ותרו אלא ה"ע
דעדים נופויהו אין נאמנים משום דאיכיהו נופויהו
מ"עו לסהדותיהו וכיון שהגיד וכו' אבל עדים
אחרים דלא מרמי וכו' ולא הוה חוזרין ומגידין
נאמנים

שוב האיר ה' את עינו וראיתי שדבר ה'
בשיחו אמת: מרן ז"ל כמ"ס לרעת
הרשב"א דההוא בעדים אחרים דמג"ה הרשב"א
נופיה כדורסו הוכחו דברוי כס' אסיפת זקנים
למס': כחובות דף ו"ח נר' דהכי ס"ל להדיא ו"ל
א"ל כי אהו לקמן וכו' ע"ד אונס נאמנים עכ"ל
קתו משם באורך הרי מוכאס דהרשב"א בעלמ'
בעלמ' מחלק הו' זה כיון עדים אחרים להן
עלמס וכו' דאיי שאלו נגלו להם תעלומות חכמה
להרכינס הנו' לשון הרשב"א זה לא הוה מדברים
על מרן כלום

והשתא הרומחו לפי זה דאדרבה הרשב"א
ככל תשובותיו וכו' שמכוסים לס'
הרמב"ם ורש"י דגם כתנאי הוה דברוי אונס
נאמנים אס כ"י וי"ל ממקום אחר

ומה שהכיא מהר"ט' מההוא דאלף וי"ב
שרמזה הכ"י בעלמ' לה שמה מתווא
התם כבר כתוב התנאי ואינו מקוסר אלא כיואר
הואך הוה וסם מכארים שהתנאי שכתוב היה כו"ך
ולא

עוד כתב על דברוי מרן שהכיא הוה ממתני'
דאינו הכרח דהולך וכו' וע"ד ראיונו
דחייב דהא רלא עמא וכו' כבר שמעינן לה
מרישא דטעמא דברושא דקיימא דכפירה וכולהו
משום שהו יכולין להקרות כמקום דאינו יכול
לחזור ולהורות לא קיימא כפירה אכולהו גם מ"ס
מרן ז"ל ועוד דכשהעיד וכו' עכ"ל ע"ש מכוואר
מלשונו דה"ע דאינו חוזר ומגיד משום דמשוי
כפשיה דשיעא אכל היכא רלא משוי כפשי' דשיעא
יכול לחזור בו ואין כזה משום חוזר ומגיד וקיימא
עליו כו' זה הפך נמ' ערוכה כפ"ב דכתובות
ההא דתנן: העדים שאמרו כ"ו אכל אנטוס וכו'
אלא אס אמת וכו' מ"ט וכו' ע"ש כמ' באורך
הרו להרווא מכוואר ראפי' היכא רלא משוי וכו'
אפי' אינו חוזר ומגיד וכו' והוכא דמשוי כפשיה
וכו' אפילו ליכא כיון שהגיד ה"ע דאינו נאמן
משום דאין אדם משום עלמ' דשע ואס כן ע"כ
דטעמא רכיון שהגיד אינו חוזר וכו' הוה כדפרש"י
ע"ש ומכ"ס לפי' התו' שם עכ"כ שוב הראוני
שכבר הכיא קושא' זו הרב פני משה כפשי' ומתארן
לה בכמה אופנים ע"ש דרוק שדברוי דחוקי' ועדין
ז"ע דברוי מרן ז"ל

(ג) אבל כרכר שמוכח וכו' כ"כ ומהו למד
הרשב"א ככתובתו בסומן שז"ה על אהר
שאיימו עליו וכו' ומתנין וכו' עכ"ל ע"ש כ'
ולבאורה דברוי תמוסו דמאי ראה אוכא מההיא
דכתב הטור והיא מן הנמרה דהתם אכן שהדי
שטעה דמסתמא אין אדם מכוואר חוכתו אכל ההא
אפי' יהוה ע"ה אהרבה מסתמא יודע דאסור
להעיד עדות שקר וכ"ע ידעו זה ואס הוה ע"ה
נגמר שאינו יודע שאסור להעיד שקר אס כן זה
מעקרו אינו ככלל עדות

ועוד שהדי כתב הר"ן כהשוכה שכל דבר
שהעדים מלויים לטעות בו יכולין
לכרר דבריהם משמע דוקא דכשהעדים מלויים
לטעות בו אכל ככה"ג דהרשב"א כל העולם
יודעין שאסור להעיד עדות שקר וכמאי טעה זה
אמנם כ"ל כותיה דהרשב"א ולא מטעמיה
והוא דלבאורה יש להקריק בשאלתו
שם כתוב שאיימו עליו ככח אלא להגיד האמת
דמה מטעול זה אחר שכבר העיד ואסרה אכ"ע
אלא נראה וראי דהתם פריק דרישה ופקירה או
מגד שהם ערוי קרושין שרועס לאוסרה על הכ'
אס מגד שיש בענין רמאות והוה שכתוב כשאלה
כאשר הקרו ודרשו הכ"ד את עדותו ואיימו וכו'
ואתה טעה חזר בו וכיון שעם התקרות איימו
ג"כ הווא חזרתו קודם שנגמרה עדותם וכלכד
מכוואר כהר"ן ז"ל וכפוסקים ז"ל דכל מידי
דכעי דרישה ותקירה יכול לחזור בו דכל עור
שלא נגמרה עדותו יכול לחזור בו ואין משום
חוזר ומגיד ה"כ כיון שככת אחת תקרתו
ודרשוהו ואיימו עליו והכף חזר בו עדיין
לא נגמרה עדותו מקרו ושפיר יכול לחזור בו
וע"כ על דברוי שכתב כחילה דאף דק"ל דאינו
חוזר וכו' ע"י אמתלא וכו' ואת"כ כת' דאפי'
נט אינו יכול לחזור בו ותימא על כתבתו דהו

ולא דמו האו כדור שמכרין הערות שכ' הרשב"א
להיא דל'קו"ב ורב המרחק כיניהם וזה בעלמא
ס'כחון הכ"י כמ"ש ועיין בתשובה וכו' שר"ל
דלובא ראה מההוא כלל והחלוק מכואר לעין כל
גם מ"ש שיעת התו' וכו' ואין להתעקש וכו' עכ"ל
ליקא דהא הריטב"א כתי' הכיא משם ר"י בעל
התו' שכתב להדיא בהרמב"ם ז"ל דאם כ"י יולא
מת"א אינם נאמנים וא"כ ע"כ דמ"ש התנ' הוא
דכוונת דראוי היה שהיו נאמנים ובמ"ש איהו
נופיה וכן דעת הריטב"א גופיה ככמה מקומות
דמ"ל בהרמב"ם וכן דעת תלמידו רבי' יונה הובאו
דכריהם כפסד אסופת קנינים ודחו ס'מ"ד דנאמנים
וכן דעת הרמב"ן בתשו' וכתו' וכתיב שכן דעת
ר"ח והרב בן מינאש ז"ל וכ"כ ה"ה כפ' מי שמת
גם הראב"ד מעיד על הרי"ף שיהו ס"ל וכתיב
הרשב"א שכן דעה בתשו' הרי"ף ז"ל מ"ש מהרי"טן
והרדב"ז כפי' חל"ג שלא להיליף מיה המוחזק
אע"ג דאתריה דהרמב"ם הוא תרא דרבי' האו
גאון אכנהו של כל בני הנולה ודכרו דרבי
קבלה הכי ס"ל וכו' עכ"כ לע"ד דאין זו ראה
דהרי"ר שדכרו דרבי קבלה לא ס"ל הכי אלא
כהרמב"ם וגם הרב בן מינא הכי ס"ל גם דעת
הרי"ף בן וכו"ש הרשב"ד ז"ל והרדב"ז בעלמא
גם מ"ש התו' והר"ן מן האחרונים הסכים עם
דבי' האו גאון גם זו אינה ראה דהרי הכ"י
וריו דהס בתר הר"ן ס"ל בר"ר ללא כרבי' האו
גאון ז"ל ומ"ש מהרי"טן דהרי"ף והרשב"א ס"ל
כרבי' האו גאון וכו' ליתא אלא אדרבה הרי"ף ס"ל
כר"ח והרמב"ם ז"ל גם הרשב"א דכתרא' איהו
ס"ל כר"ח והרמב"ם אס בן ודאוי באתריה דמר
הרמב"ם לא יוכל המוחזק לומר ק"ל כהחולקים
על הרמב"ם וכדאוי אלו יראה הרדב"ז כל אלו
שהבאתי דס' הפו' להו כהרמב"ם לא היה כותב בן
ומכ"ש לפי מ"ש איהו נופיה הרדב"ז כתי' סימן
ק"ו דבתקומה שנהנו לפסוק כהרמב"ם או
כתרא' אין המוחזק ויכל לו ק"ל דלא כותיהו
קיים וכתיב דאפי' יחד פס' זו כיון דמטעם
קבלה נגעו כס עיין ככה"ג כפי' כ"ה בכלליה ק"ל
וא"כ ק"ו כנדרון רידן שמה וכמה גאונים דק"ל
כהרמב"ם ז"ל וכדאוי דבאתריה נהנו לפסו' כמותו
כאופן דכרי' הרדב"ז ככאן תמוהים וז"ע.

ועפ"י מ"ש הרשב"א והבאנו לשונו לעיל ע"ש
לק"מ כי מכואר מתוך דבריו רלא
משו נפשיהו דשעים כזה וכן מהבא' מתוך
דבריו בעלי סברא זו ע"ש כדורשו ודוק והנה
הריב"ש בסיומן תע"ו כתב וכו' וכתיב עליו
הרב משנה למלך כפ"ג מה' עדות ז"ל ואין רין
זה מוסכם וכו' עכ"ל ולק"מ תרא דהריב"ש הוא
תלמידו של הר"ן וככל פסקיו על הרוב כמשך
אתרו מ"ש ה' לא הולך לבאר המחלוקת ועוד הרי
סיוס אין ז"ל כנדרון זה שאין עוקרין את השטר
אלא שמוספין על השכירות משום הכי לא
הולך לבאר המחלוקת כיון דאינו מוסכם אליבא
דכ"ע ודו"ק.

הרי"ר ראיבא תנאי שהיא סותר השטר לגמרי
ואפי' לרס"ש אינו יכול להעיד וככה"ג
איירי כאן אכל לפ"ז אין מקום למה שנהני מור"ם
זו"א ריבול להוסיף וכו' רבכה"ג שכתבו כ"ע
מודוס כיה אכל לפי תו' א' שפור כתב מור"ם ז"ל
וכו' דהא איבא מאך רס"ל דאפי' כתנאי שא"ל
להתקיים שפור מהמני למאן דס"ל דאפי' כ"י
יולא ממקום אחר נאמנים להוסיף תנאי וכ"ת א"כ
היכי כתב הטור דהר"ש פלוג עם הרמב"ם ז"ל
דס"ל להטור דל"פ הר"ש והרמב"ם אלא היבא
ראפשר להתקיים התנאי אכל אס' א"ל להתקיים
אפילו הר"ש יורה להרמב"ם א"כ ז"ל דה"כ
דלהר"ש אפי' בתנאי שא"ל להתקיים כנאמנים
מרתסם הר"ש ז"ל ולהרמב"ם אפילו כדאפשר
להתקיים אינם נאמנים אס כ"י יולא ממקום
אחר ומרן כש"ע הכריע תרא כהר"ש ודרא
כהרמב"ם ודעמיה זכ"ס הרדב"ז שדכריע והעיד
שכן ס"ל להמפרשים כנלע"ד נכון וראיתי להר"ן
כפרק כ' דכתו' שהקשה על כל בעלי סברא זו
עכ"כ.

ועפ"י מ"ש הרשב"א והבאנו לשונו לעיל ע"ש
לק"מ כי מכואר מתוך דבריו רלא
משו נפשיהו דשעים כזה וכן מהבא' מתוך
דבריו בעלי סברא זו ע"ש כדורשו ודוק והנה
הריב"ש בסיומן תע"ו כתב וכו' וכתיב עליו
הרב משנה למלך כפ"ג מה' עדות ז"ל ואין רין
זה מוסכם וכו' עכ"ל ולק"מ תרא דהריב"ש הוא
תלמידו של הר"ן וככל פסקיו על הרוב כמשך
אתרו מ"ש ה' לא הולך לבאר המחלוקת ועוד הרי
סיוס אין ז"ל כנדרון זה שאין עוקרין את השטר
אלא שמוספין על השכירות משום הכי לא
הולך לבאר המחלוקת כיון דאינו מוסכם אליבא
דכ"ע ודו"ק.

ועפ"י מ"ש הרשב"א והבאנו לשונו לעיל ע"ש
לק"מ כי מכואר מתוך דבריו רלא
משו נפשיהו דשעים כזה וכן מהבא' מתוך
דבריו בעלי סברא זו ע"ש כדורשו ודוק והנה
הריב"ש בסיומן תע"ו כתב וכו' וכתיב עליו
הרב משנה למלך כפ"ג מה' עדות ז"ל ואין רין
זה מוסכם וכו' עכ"ל ולק"מ תרא דהריב"ש הוא
תלמידו של הר"ן וככל פסקיו על הרוב כמשך
אתרו מ"ש ה' לא הולך לבאר המחלוקת ועוד הרי
סיוס אין ז"ל כנדרון זה שאין עוקרין את השטר
אלא שמוספין על השכירות משום הכי לא
הולך לבאר המחלוקת כיון דאינו מוסכם אליבא
דכ"ע ודו"ק.

והשתא נחשו אכן לדין דכתב מרן גיריין
ומרן כאן פסק כהרמב"ם וכפי'
פ"כ פסק כרבי' האו גאון ע"ש . ועיין ככ"ח
ובסמ"ע מה שתי'הש"ך דחה דכריהם ע"ש ואסיק
דכרי מרן כז"ע .

והנראה לע"ד ליישב פסקו מרן ז"ל והוא
עפ"י מה שראיתי להרדב"ז שכת'
כסם הראשונים ז"ל דהא קרין דתנאי הוא דכרינו
נאמנים אע"פ שכו' יולא מת"א הני מלי כתנאי
שאפשר להתקיים עיין דלא מעקרי סהדותיהו
לגמרי אכל כתנאי דמעקר סהדותיהו לגמרי
כגון שאין כידו לקיים התנאי או שעבר זמנו
של שטר תנאי אינם נאמנים דכיון שהנהיג וכו'
עכ"ל ע"ש כפי' קל"ח באורך וא"כ אפשר לומר
דהא דכתב כאן מרן ז"ל דאינם יכולים להוסיף

מסכים לם' ויודעה זו שהיא נגד כל הני רבנותא
שזכרנו לעיל ועוד כי לכאורה קשה אדכריה כהנ"ג
שדקדק מדכריה הרש"ה כן ממ"ש מכל זה משמע
וכו' דמה דיוק הוא זה דאומת רבנות מהרש"ה
לומר דכדון רדיה דהו דין מרומה דבעי רדישה
וכו' כ"ע מורו דאם הוכחשו עדותן בטלה אפי'
לם' ה"א שסבוא כספ' התרומות וזהו י"ד מורה
הרש"ה דאפי' דאינו דין מרומה דאם הוכחשו
עדותן בטלה וכס' כל הני רבנותא שכתבנו אלא
קאמר רנ"ד לוכא מאן דפליג ודאפי' ככ"ע שזכ
פתחתי תשוב' מהרש"ה כן במקומה ודאפי' שאין
לה מוכן לכאורה וז"ל שם כספ' ל"א ממלא' כיון
שאלו וכו' עד ה"ה לן נמקט הלכה למעשה
עכ"ל ע"כ

ואם הדברים ככתבן לא יורעגא מה ארין כהו
חרא רמאי מקשו מעקרו מה"א שהב"ה
בעתה"ד והזכיר לתרוץ עלה משום דערות קדושין
מוריס ש"ס שזין לר"ג הא מעקרא קוש"א לוחא
דאם לא כתבו דאם הוכחשו כר"מ בחקירות
דערותן קיימת אלא משום דלא בעינן כר"מ
דרישה וכו' דהו מורו כפי' דהוכח דבעי דרישה
וכו' עדותם בטלה וא"כ כספ' מרומה דלכ"ע בעי
דרישה וכו' ודאפי' דאם הוכחשו בחקירות וכו'
דערותן בטלה ואמאי לא רחי הכי מהרש"ה ודאפי'
לם' הריב"ש דס"ל דכדון מרומה נ"כ לא בעינן
דרישה וכו' כר"מ ממע אלא נחקור פלל הלוך
ואם אמר א' מהם אינו יודע כה' מן החקירות
אין עדותן בטלה וכן אי לא עבדינן להו חקירה
כלל אין עדותן בטלה דאינו לעכובא אלא לבתאי'
להוציא הדין לאמתו וז"מ לא קאמר הריב"ש כן
אלא אם אמר כה' מן החקירות אינו יודע אבל
אם הכחשו וא"ו מורה הריב"ש ודעמיה דערותן
בטלה וכמבאר בכמה מתשובותיו ועוד דהו
מלינו שכמה וכמה דכרבו דפליגי על הריב"ש
וס"ל דכדון מרומה דבעי' דרישה וכו' לעכובא
וס"ל ג' כ' דשהו דין מרומה לר"ג דאם אמר אחד
מהם אינו יודע כה' מן החקירות דערותן בטלה
וכ"ש אם הוכחשו וא"כ מאן דפליג ר"ג דהכחשו לא
שהכיא כס' התרומות לא ס"ל הכי דהא אינוהו לא
דכרו כדון מרומה כלל ומאי מקשו מנייהו הרש"ה
ועוד מאי מקוים ואפי' שמדמו לר"מ וכו' מ"מ
אחר שהרי"ף וכו' דמשמע דהו"א דבעל התרו'
מכחישין לזה והא ליתא דכדון מרומה דבעי
דרישה וכו' כהא לוכא מאן דפליג דהוא נברא
דעובד אוקמתא דרב פפא ע"ש. והיפא דמיוא
שדכרו הו"א כזה אפי' דין מרומה ועוד הוכי
מערכ דכרי חכמי יוניל שהסקימו עם הרמב"ם
כמאי דקאמר דכדון מרומה בעי דרישה וכו'
והא חכמי יוניל לא דכרו ע"ז אלא דכרו כדון
שאינו מרומה דאפי' דלא בעי דרישה וכו' עדותן
בטלה וכמ"ש הרמב"ם אך לא מטעמא כמבאר
כ"ו כס' התרומות כסוף ע"כ כ"ט ועוד - דמאי
מבוא ראה מרכיבי הטור שכתב בפ"ו זנ"ו דלמא
נ"כ מרכיבי הרמב"ם ש"כ כס"י וכמו שהכחשו
אח"ך כתב"ד וגם מזה קשה אדכריה רכ"כ כהנ"ג
שכתב דהרש"ה לא הכין הטור כך או רבנותא
כמס"ל

עוד כתב הכ"י והר"ה ש' שלא כתב וכו' ע"ש
כתב עליו הרב כהנ"ג ו"ל ומה נעשה
להרי"ף זכו' ע"ש כ' ותמניו עליו דהא כדוש
סקהדרין סביא הרי"ף הו"א דר"ח רמסוס נ"ד לא
בעינן דר"ח ו"כ לא השמיט אלא דוקא תור'
דרכא ול"ק אמאי השמיטו משום דרב פפא ה"ק
אפי' כהודאות והלואות וכה' להוסיף על אוקמתא
דרכא דמוקי מתני' כדינו קנסות קאמר רב פפא
דאינו לריך לאוקמתא כדינו קנסות דוקא אלא אפי'
כהודאות והלואות דמי וכגון כדון מרומה וכמ"ש
הריב"ש כספ' רס' אובשיר קתני מתני' אחר ד"מ
דאם כבולתו איבא דרישה וכו' כדון מרומה ו"כ
מה זורק להרי"ף להכיא דכרי רבא כיון שהוא
ככלל תי' רב פפא ודו"ק. כתב הריב"ש כסוימן
רס"ו אפי' נ' רב"ן מרומה וכו' וכתב הכ"כ דה"ה
כחכלות וכו' ע"ש כ' ודכריו תמוהים מאד דהוכי
קאמר לדעת הריב"ש ו"ל ו"ה סבלות הרי מבואר
כדכרי הריב"ש להדיא וז"ל דרכא מוקי לה וכו'
אבל לא כדינו נפשות עכ"ל הרי מבואר להדיא
דאינו סבלות שס' דוכס' קנסות דבעי מומחין
ולריכין דר"ח חייבו כ"ר"ג ממע ואפי' מסכר'
רכפס' קאמר לה דלא כהריב"ש מ"ל הא גם
לוכא למימר דיש ספרש בין חכלות לקנסות דהא
מבואר בהר"ה ש' להדיא ומבואר כ"י דמאי דאמר
רבא קנסות לא דוקא קנסות אלא כל מאי דבעי
מומחין דרך התלמוד לכוללו עם דינו קנסות
וחכלות לא שכית וכו' עכ"ל ע"ש כ"ו ע"כ וכו' וכו'
מרומה ש"כ הריב"ש ש' דלא בעי דרישה וכו' כ"ד וכו'
הנה אמת שכ"י לא הכיא עליו חולק מ"ה הריב"ש
רב כללאל כסוימן ה' הכיא כמה רבנותא דלא
ס"ל כהריב"ש כזה וא"כ בממוכא וכול המוחק
לומר קי"ל כמ"ד דערותו בטלה ואין כאן עדות
וע"ק דהוכי מרן ה"ה דכרי הריב"ש בלתי שום
חולק והא לגיב כספ' כ"ט סביא דכרי המרכיבי
כשאל לר"ז וכו' שמבאר מלשונו להדיא דלא
כהריב"ש וגם אי בעי דרישה וכו' כדון מרומה
אי לבתחילה או לעכובא תלוא כפלונתא דהני
רבנותא דלהריב"ש הערות קיימת ולהני אין
עדותם קיימת וגם כזה וכול המוחק לומר קי"ל
דערותם בטלה וכן מתבאר מתוך תשו' הרב הנו'
ע"ש ודוק.

(ב) ואצפ"י שאין וכו' נ"כ. וכ"כ הרמב"ם
וכ"כ ריב"ש ככמה תשו' וכ"כ הרמ"ה כפ'
אד"מ וכתב כתשו' רב כללאל סי' ה' דהכי משמע
מרכיבי ארי"ף וסויס וכתב דאין לחוש למ"ש כספר
התרומות וכו' הו"א סי' ויחידית.
ומעתה לא יוכלתי להלוס מ"ש הרב כהנ"ג
על דכרי הטור אפי' ו"א וז"ל.
אמר המאסף כ"ל וכו' אבל מרכיבי מהרש"ה וכו'
ערותן קיימת וכו' עכ"ל ע"ש כ' דאין אפשר
שיחפשו דכרי הרמב"ם והטור דאורי' כדון
מרומה והא קאמרי להדיא אצפ"י שאין לריך כעודי
ממון דרישה וכו' מ"מ אפי' הוכחשו עדותן בטלה
והרי מבואר דלא קאי ארין מרומה ואפי' הרש"ה
לא ס"ל כהטור ו"ל אלא ס"ל כיש אומרים שהכיא
בעתה"ד גם זה מן התומא על מהרש"ה דאין

כמש"ל דלא ס"ל הרש"ס כהטור. והוה מכוון
מכאן שהביא הטור ופסקו הלכה למעשה ודחה
דבריו הו"א שהביא בעל התרומות.

ורבן

לבו אומר לי כי ככל אזה עטות כלשון
מהרש"ס כי מ"ש אפשר דלא מרמו
כז"ל ואפשר דלא מרמו וכו' והכוונה כי כחתי
כתב מהרש"ס רבינו ראלו העדים מן הדון רביבין
דרישה וכו' והוקשו והוכחו עדותם בטלה ואפילו
להו"א וכו' ר"ל רב"ד דמן הדון רביבין דרישה
וכו' א"כ אפילו הו"א מודים דלא קאמרו הו"א
דעדותן קיימת אלא משום הקי"ל דר"מ לא בעו
דרישה וכו' משמע דהויא דבעי דרישה וכו' וכונן
בדון מרומה מרדו דאם הוכחו עדותן בטלה
ומאי דכתב ואפשר דלא מרמו וכו' ר"ל דאפילו
קיימת דלא ס"ל הכי אלא דס"ל דאפי' בדון מרומה
לא בעי דרישה וכו' וס"ל כשאר אוקמתות רבנא'
ולפ"ז אם הוכחו עדותן קיימת דרוקא כד"כ
עדות מוכחשת כקירות בטלה על זה כ' הרש"ס
דאפ"ה דאפשר דבדון דודן מודים כיון דהם עדי
קדושתן ודאי דרמו לר"ג והיינו סיים דאפי' אינם
מרמו לר"ג מ"מ אינו חושש לסכרז או כלל
דלא דרמו הרי"ק והרמב"ם והרא"ש עמורי
ההוראה ס"ל באוקמתא דרב פפא בדון מרומה
לרדך דרישה וכו' ועוד דהרי כתב טור כפי'
דאפילו דהויא דרין לרדך דרישה וכו' אם הוכחו
עדותן בטלה וא"כ אין לחוש לם' זו ממ"כ זהו
הנלע"ד ככוונתו אמנם מ"ש חכמי נוגיל אנב
ריהטא ואין כאן מקומה והיה לו להביא גס דעת
הרמב"ם שכתב כלשון הטור וע"ז יסויוסין הסכימו
עמו חכמי נוגיל.

באופן

שלא עלה על דעת מהרש"ס לפסוק
כס"ה"א שהביא כשהת"ר אלא הירבא
לא חש להו וכדכתי' וכל כוונתו מחו"היתה לומר
דבדון דיריה מוסכס לכ"ע אפילו להו"א שהביא הטור
כלע"ד ככון ורוק.

(ג)

אכל אם אמר וכו' כ"כ כתב הרב כ"ש דלא
יורד לדעת רבי' כזה עש"כ ואינו לא יורדתי
לסוף דעתו דמי גילה לו דו זה כהטור והוא
אינו מכחש וכו' רבינו ראי' אומר שלא היה המנה
שחור אלא לבן וכן אידך והתוכע או' כא' מהם
ולא אופסיה מנה לבן וכו' אין לך הכחשה גדולה
מזו רמב"ם סוף כנוף המעשה וכ"כ הכ"ח דאע"ג
וכו' עש"כ וא"כ מש"ה אוקמתא שכתבו שני מוניס
שחור ולבן ואפי' שא' מכחיש לחבירו ואומר לא
כי עדותם קיימת ומוה נ"כ ל"ק מה שתקשה הרב
ו"ל דלדעת רבנא מאו. פריך בגמ' אימור דאמר
רביב"ק הויא דלא מכחשו אהררי הויא דמכחשו
מי אמר וכו' דעפ"י מ"ש א"ש רביבין דאומר לא
היה מנה שחור אלא לבן הו"ל כמכחיש את חבירו
כהויא דרביב"ק דלויא הכחשה כלל ואפ"ה מסוק
בגמ' לם' כהרעו דאפי' כמכחיש עדותן קיימת
כיון שאינם מכחישין וא"ל כנוף המעשה אמרינן
שפיר דעבדו דטעו כיון שחור כיון לבן וכמ"ש
הכ"ח והרב נירודה קרומה כנוף שער כ"ט ג"כ
תמה על הטור כממ"נ עש"כ ועפ"י מ"ש לק"מ
גס הר"ן כתי' כפי' ככתב להריוא ו"ל והווי יודע

וכו' עש"כ והכנה ג' כתב דק"ל לרבי' דלא עבדו
וכו' מי אמר וכו' עכ"ל. ודכתי' קשים לע"ד
חדא דא"כ כשהקשה לו אימור וכו' מ"ל לתלמו'
דנהרעו איורי ככה ג' דום אומה שחור כיוס א'
וזה אומר לבן אימא. דנהרעו איורי כהכני דאינו
תוכע ב' מוניס וכו' וע"ה אומר אני ראייתי
השחור כיוס א' וזה מעיר אני ראייתי לבן כיוס
ג' דהשתא הוי. דמו ממש להיהו רביב"ק ומכ"ל
לתלמודא דתוירי כמכחישין באותו יום כעגמו
וע"ק דאם לא טעו כיון שחור ללבן א"כ דמי
ממש לחכיות שמן ורשש ואם כן אמאי לא דתי
תלמודא. אדר"ש כן אלעזר כמו דרתי. לקמן אימור
דאמר רשב"א אלא משום דיש ככלל מאתום מנה
הויא דמכחשו אהררי כולו הוי. מי אמר כיון
דלא טעו כיון שחור. למנה לבן ואולי להא
ו"ל דמנה שחור ולבן דמי למנה מאתום. לפי
שהאומר מאתום אעפ"י שכלל מאתום מנה מ"מ
אין המנה שלו כמנה של האומה שלא הוי אלא
מנה כלבה דומיא דמנה לבן ומנה שחור וכו'
הויא דאם אמר א' בפני כיוס א' הלוהו מנה והב'
אמר בפני כיוס א' הלוהו מאתום דאמרינן
מלטרפין למנה רביבין דהוא תוכעו שלשה מניס
ואפשר שאמר דאם כמנה וא"רעה כשני ומלטרפין
משום מנה א' ה"נ כשחור ולבן אפשה דום דאם
השחור וזה ראם הלכן ומלטרפין לפחות שבהם
אמנם אכתו לא משמע דאיורי כתבעו שלשה
מניס וע"ק דהויי כתב בדון מנה שחור למנה
לבן לא עבדו למטעו. דהא אמר' בפ"כ אר"י
עדות המכחשת כבדיקות כשרה כד"כ ואמרינן
התם אמר א' חכית יין וכו' ומקשו פנמי ומשני
ל"ז אלא לדמי וכו' ע"כ. והשתא מאו. מקשו
אה"נ דאפי' הוי הכחשה הא קי"ל דעדות המכחשת
כבדיקות כשרה כד"מ אלא גרתי דכל דכח הנוגע
לנוף. העדות מקרי חקירה ואם כן כמנה שחור
ע"כ ה"ע דכשר כד"מ אע"ג. דקרא כנוף העדות
משום דעבדו למטעו. כבדיקות מקרי אכל אינא
עבדו למטעו חקירות מקרי ועדותן בטלה כמו
יין ושמן וכ"כ הרב כ"ש על האי סוגיא וכפרע
לפי מה שגראה מרבירי הטור דמנה שחור ומנה
לבן ככלל כבדיקות הן וא"כ קשה דאפי' כתבעו
מנה א' הו"ל דעדותן קיימת דהכי קי"ל עדות
המכחשת כבדיקות כשרה כד"מ. אמנם הכ"י
ס"ל דאפי' חכית ושמן לא הוי ככלל החקירות
אלא מכלל כבדיקות שהרי כתב דמ"ש רש"י וכו'
והכ"ח והרב כ"ש והג"ה תמהו עליו וכתבו דאף
לרש"י וכו' עש"כ.

ואנכי

העבר נלע"ד דלרדך שפיר דכרו מהן
הכ"י בדעת רש"י אכל על הרמב"ם
ל"ק כלל דהרמב"ם אול לשיטתיה שכתב בפני'
המשנה. דכל שהוא כנוף העדות. מקרי חקירות
ולא כבדיקות וכמ"ש המפרשים על דבריו ודמו
מה שהקשה עליו ככסף משנה ע"ש אכל הא ורתי
דלרש"י הוי מכלל הכבדיקות שהרי כתב להריו על
הא דאמר רב יהודה דעדות המכחשת ז"ל
כבדיקות כשרה כד"מ כבדיקות שאינם משכיעה
חקירות עכ"ל.

הרי דכל קון מהו' הקדירות קריליה כדקיות
 לרעת רש"י ז"ל ומ"ש רש"י מנה שחור
 וכו' לאו למימרא כיון דכעקר מכשוי הוי מכלל
 הקדירות דא"כ אמאי קאמר אין מלטפין ה"ל
 לומר עדותם בטלה דמשמע מכל וכל אכל
 מדקאמר אין מלטפין ר"ל אין מלטפין עדותם
 ליקח הפחות בלי שבועה אלא כיון דאינם מלט'
 הוי ע"כ מנה ע"א ונרין שבועה דאורייתא והוינו
 דקאמר רש"י הואיל וכעקר העדות מכשוי אין
 לרפס לפחות שבהם ליטול בלא שבועה והא'
 דקאמר רב יאודה כשרה כד"מ אינו אלא ככדקיות
 שאינם כנוף המעשה דלא עכידו לוחן דעתם
 כד"מ כדו לידע כדבר שאינו כנוף העדו' מש"ה
 כשרות לגמרי כד"מ אכל במנה שחור שהוא כנוף
 המעשה אף שהוא כדקיות מ"מ יחבי דעתיהו
 לידע אש הוא שחור או לכן ולכן כשמכשויין לא
 מלטפין אכל אה"כ דאין עדותם בטלה לגמרי
 כיון שהם כדקיות ולא חקירות דאש איתא כמ"ש
 הרב כ"ש דגם מנה שחור הם מן הקדירות מאי
 קאמר רבא מסתברא וכו' פשו' דכיון דהם מכלל
 הקדירות פשו' לא מלטפין רבא רב יאודה לא
 קאמר אלא כדקיות וזו אינה מן הכדקיות וכ"כ
 דאה"כ דהוי בכלל הקדירות ועם כ"ז הוה ס"ד
 דבמנה שחור עכידו למטעי ולא יחבי דעתיהו
 לידע אי שחור אי לכן וקמ"ן רבא דלא עכידו
 למטעי ושפיר הויא מן הקדירות הא ליתא ח"א
 דהו"ל דעדותם בטלה ועוד א"כ אפילו אמרו
 אין אנו יודעים אש הוא שחור וכו' אש שלא אותם
 מה היה המנה עדותם בטלה כיון דהיא מן
 הקדירות דהכי דינא כבקדירות והא' לא אמרו
 אדם מעולם וכן מבואר בדברי הר"ן כחו' דההיא
 דיון ושמן ומנה שחור בלאו כדקיות מקרו ואינם
 מכלל הקדירות שהרי כתב לס' רבא שם"ל וכו'
 עד ודחו להו וכו' עש"כ הוי מבואר מתוך דבריו
 דאפי' יין ושמן הוי מכלל הכדקיות ועוד הוכי
 עלה על דעתם של ר' אמי ור' אסי לנרף כהא'
 דיון ושמן דכאלמא מנה שחור וכו' עכידו למטעי
 אכל כיון ושמן לא עכידו למטעי ואפי' נהרדעי
 מודו כהו מהובא תיקו לדרופונהו אלא ודאי ה"ט
 משום דהוה ס"ל דכיון דהם מכלל הכדקיות וק"ל
 עדות המכשית ככדקיות כשרה כד"מ אפילו
 בכה"ג נמו' דא' אומר יין וכו' עדותם כשרה
 ומלטפין ואפי' דהו תלמודא דבעדות מוכשית
 והוא מפורסם כההיא דיון ושמן אפי' הם כדקיות
 לא מתכשרי לגמרי לנרף עדותם אלא הוי ע"א
 ע"כ חכיה ולאו עדותם בטלה לגמרי כדיון הקדירות
 ומה שהביא ראוה הרב כ"ש מהגמרא דקאמר
 לא לריבא וכו' ע"ש ל"ק כלל דאה"כ דאין עדותם
 בטלה כיון דהוי מכלל הכדקיות אלא עכ"ז כיון
 דהוי הכחשה מפורסמת אפילו שהיו ככדקיות
 אין לנרף עדותם וליקח הפחות בלי שבועה אלא
 דהוי על כל חכיה ע"א וס"ל לתלמודא דכיון דהוי
 הכחשה בעקר העדות ולא עכידו למטעי איך
 ננרף עדותם אכל במנה שחור וכו' אף שהיא
 בעקר העדות מ"מ כיון דעכידו למטעי אלוכא
 נהרדעי מש"ה מלטפין עדותם לפחות שבהם

ואלוכא דרבא אף במנה שחור וכו' לא עכידו
 למטעי ואפי' הם מן הכדקיות מ"מ אין מלטפין
 עדותם אכל אה"כ דאין עדותם בטלה לגמרי
 כדיון הוכחשו כבקדירות והו' הנראה הכנת סוגיא
 זו אלוכא דרש"י ז"ל וכו' כ"כ הר"ן לריבא אלא ז'
 חקירות והשאר אינם אלא כדקיות ולפ"ו חתו
 דכדו רש"י דפירקין הוי כדקין כפשוטו שכתב שם
 במשנה אכל מן הקדירות וכו' ע"ש ומעתה נכח
 ליושב דבריו הכ"י דהנה ודאי דמתוך לשונו מוכח
 דההיא אש אמר א' יין וכו' ודאי דהוי הכחשה
 כבקדירות שהרי כתב וכן א' אומר יין וכו' עדותם
 בטלה ומעולם לא עלה על דעתו לנרף ס' רבו'
 עם רש"י ז"ל אכל מנה שחור וכו' אף שהם כנוף
 העדות והוי שאין ל"ו אינם כבקדירות מ"מ כיון
 דעכידו למטעי לא הויא הכחשה כבקדירות אלא
 ככדקיות דומיא דא' אומר כדיוטא וכו' אף שהמקו'
 הוי בכלל הקדירות כיון שקדוים המקומות זס
 לוק הויא הכחשה ככדקיות וכדכתב הכ"י ז"ל .
 וכ"כ סוף סוף אמאי כהפשוטו במנה שחור והוא
 כענין שניהם אפי' כתבו א' וכו' וכדקאמר הרב
 כ"ש והנראה לע"ד דס"ל להטור כיון דפלוני רבא
 ונהרדעי לכך כתב הטור והטול פירה דאש תבע
 שנים מלטפין אכל היבא התוכב מבתי חש
 לס' רבא דאמר לא מלטפין דמתפק אי הלכתא
 כרבא דס"ל דלא עכידו למטעי כיון מנה שחור
 וכו' והו"ל הכחשה נמו' או כנהרדעי דס' להו
 דעכידו למטעי ולא הויא הכחשה נמו' ומלטפין
 לכך כתב דאש תבעו שניהם דאין לפסו' כנהרדעי
 וכתובעו מנה א' ראוי לפסוק כרבא דכיון דתוכב
 א' הוי בטל דברי העד' והו"ל בע"א דוקא
 על המנה ונרף שבועה ועל דברי הכ"י שכתב
 דהטור אינו כהנראה אחר הלוואה ולמד זה הטור
 מההיא דהרמ"ה אש כן אף באומר זה יין וכו'
 למנה לא ננרף עדותם כשתבעו שניהם והביא ע"א
 שכיוס ראשון הלוואה ומנוס ג' הלוואה ויין והביא
 עד על זה ונהי דע"כ חכיה ע"א מ"מ מלטפין
 לפחות שבהם דהא' כיון שניהם יש לו דמי יין
 הפחות דמיא דהו אומר מנה כיוס א' וזה האומר
 מנה כיוס כ' ותוכב שניהם דלהרמ"ה מלטפין
 לפחות שבהם והא' דאמרו כגמ' על הא' ראומר
 יין וכו' דחייב ר' אמי והקשו כה"ג מי אמר
 ופרש' דמכשוי כולו האו הוינו דאורייתא דמכשוי
 אהררי כחר חכיה כשעה פ' ובמקום פ' וזה אומר
 שכן היתה וזה או' יין היתה כדכתב הכ"ס ואיך
 כתב הטור דעדותם בטלה והא' להרמ"ה כענין
 דהוכרר רחד מנייהו משקדוכא לא הוכרר הדבר
 ויחכן ש"כרי שניהם אמתולמה לא נרפסו וכו"כ
 כתב לרעת רבו' משום דהוי קרו מינוי ולא ידעתי
 מה הפרש כזה למין אחר לשני מניוס כיון דכל
 א' אינו מכחיש לחבורו על יומנו שזה דאש כיוס
 א' וזה דאש כיוס כ' ועמ"ש הסמ"ע ה"ש ע"ש
 וכ"ת א"כ לישמעיהו טעור רכותא אפי' כיון ושמן
 ממש וז"ל לדימי יין וכו' וז"ל דלשנא דגמ' דקט
 וכ"ת ל"ל לתלמודא לשנוי לדימי יין לשנוי דההיא
 דחייבו ר' אסי בחכיה יין ממש אלא שתבעו
 שניהם זה או' כיוסן זה או' באיור וז"ל דהא'
 פשוטא דדוק .

(ד) אין לר' וכו' נ"ב. כתב כ"ב בשם פת"ג וכו' ע"ש ודחה הכ"י ש"כ א"ש וכו' . ועיין בהרשב"א בחי' לנעטין שפי' כענין אחר והרב כ"ש תי' עפ"י מאז דס"ל להר"ן ע"כ . ואנו או' אחריו המתי' מכת"ר דוראזי ודע שפיר מרן לשנויי' ההוא דהשולח אלוכלא דהר"ן ו"ל והוא כעצמו כתב"ד הכיזא אכל מרן רנה לר'ן אלוכלא דהסת"ג דס"ל : כהכרת דלח כהר"ן ו"ל ונטעין שוים לה"מ שהיו כתב ש"כ א"ש כרכבן מההוא דהשולח וטעם וכתב שזו היא דעת הגהות מרדכי וכו' ור"ל דס"ל דהלכתא כרכבן דאפי' הודאס וכו' אינוכשר והיינו מההוא דהשולח וכיון דהסת"ג קרי כחיל דנטעין שוים לה"מ מה יתר' לו הכ"י הסוגיית' אלוכלא דהר"ן ואיהו נוספיה הסת"ג לא ס"ל כהר"ן ומש"ס תי' מה שתי' נס מרכי הרשב"א שתי' באופן אחר מוכח מדבריו להדיא דנטעין וד"מ שוים ומזה נס כן נחה תמיהתו שאמאי תפס בפשי' הפך הר"ן ו"ל דר"ל משום שראה להסת"ג והנהגות מרדכי בשם ר"חורשכ"א דכולס"ל דנטעין וממונות שוים והכי הכינו מההוא דהשולח מש"ה לא חתם הכ"י לס"ה הר"ן ו"ל .

לו דהוא כהן לא היה אוכל ומכיל עצמו לזרי מיתה ושפיר ככה"ג מלרפין עדותם ולא מקרי דנ"מ לר"ג וה"ט שכתב הכ"י קלת ראה ולא ראה נמורה דשפיר וש' לחק בין אישות לאיסור תרומה וכדכתב באה"ע לומן י"א ע"ש ודאיתו להריב"ל כח"א כלל ד' רס"ב וו"ל ולר'ך אני וכו' והר"ך הכ' הוא יותר נכון וכו' ע"ש .

ותמהני על חכמתו דאיך לא שלט עובא פקידתא כמ"ש הרשב"א בפ' הורק שהכיל תוספתא הלזו ולמד ממנה וכו' ע"כ . הנה מבואר טעמו משום דהמקדש כע"א אין קדושו קדושין וכשכעל לא לשם קדושין כעלוא"כ לא שייך הכ"ל לר'ך רבבךר אס נתקדשה כע"א וכעבר נתקדשה כע"א מה שייך לר'ך כזה סוף סוף כיון שראה שקדשה כע"א ויודע שאין קדושו קדושין בודאי לא כעל לשם קדושין וכמ"ש הכ"י כאן דטעמא דתוספתא משום כיון דהכעל והאשה ראו שאין כאן אלא ע"א לא נתכוונו לשם קדושין וכמ"ש הרשב"א בפדק הורק הרי מכו' להרשב"א אין הטעם כמ"ש הר"ן משום דנ"מ לר"ג אין מלטרפין דאל"כ ל"ל להרשב"א ל' משום דהו"ל מקדש כע"א הו"ל היינו טעמא דאין מל' משו' דלנבי אישות דנ"מ לר"ג אין מלטרפין וריב"ק לא קאמר אלא בר"מ אלא ודאי מזה מוכח דהרשב"א לא ס"ל כהר"ן ו"ל וא"כ מ"ש דתי' ב' עקר ונכון דהו' הרשב"א והר"ן כחד שטה אחריו המס"ר ליתא ואע"ג שמ"ש הכ"י דטעמא דתוספתא משום אלא נתכוון לשם קדו' והרשב"א קאמר להדיא להפך אף שכעל לשם קדו' אינו כלום משום דקו"ל דהמקדש כע"א אין חושבין לקדושו והרשב"א לא אמר כן אלא א"כ שראה מחלו ובעל והאשה לא ראו אותם ע"ש כהורק בלשוט מ"מ מורה הכ"י שטעם הרשב"א משום דהמקדש כע"א וכו' אלא שהרב ב"י בלמוד זה מסוף דברי הרשב"א שכתב שטיהס וירעין דאין שייך קדושין בלא עדים ובעל לשם ונתת"כ ה"ג כע"א אין חושבין וכו' וא"כ ה"כ כראה א' כבבךר וכו' כיון דראה זו לא היה אלא ע"א ויודע שפיר הכעל רלא שייך קדושין ובעל לשם וכות ונמלא דלויכא קדושין כלל .

שוב ראיתי למהרש"ס בתשובה אה"ע סימן מ"ב שצמר על דברי הכ"י בזה ולא ניחא ליה במאי דתתי' משום דלא דמי ע"א להיכא דלויכא עדים כלל דהתם אדם ויודע שמתקדש בלא עדים לאו כלום אכל כע"א לא שייך לומר וכו' ע"ש כמ"מ הא אסיק ככוונת הרשב"א בדכתיו' דלא ס"ל כהר"ן ע"ש ועוד דמרכי המרכי נ"כ מבואר דלא כהר"ן וכמו שהכיל לזוט הכ"י ע"ש ואפי' הריב"ש שעל הריב"ש נמשך אחריו רבו הר"ן ככאן לא ס"ל כותים אלא ס"ל דלענין לר'ך דקו"ל כריב"ק לאו דוקא בר"מ אלא ה"ס כנעין וכו' וכתב מהרש"ס דאלו וראה מהריב"ל מ"ש הריב"ש לא היה נדחק בכוונת הרשב"א ודאיתו כחש' הרב משאת בנימין כס"י ג"ח וו"ל ואומר אני דטעם התוספתא וכו' ע"כ ולא ידעתי מאי אהני לן ה"ט דהס עדי קטין דהא עקר הילפתא דדבר

עוד כתב על כ"ש ע"ב מרן שהכיל לסייע להמרדכי וכו' עכ"ל ע"כ והנה מ"ש דלא שייכא ההיא דריב"ק וכו' נראה כיון דהא דקו"ל כר' נתן משום דריב"ק הכי ס"ל וכדכתבו הפו' ו"ל א"כ ודאי שייכא ההיא דריב"ק להאי פלוגתא דממילא שמעו' ריב"ק דהלכתא כותיה אפי' כרשב"ג וכרבו נתן דמלטרפין אף לאיסור כההוא דתרותה וכו' מההוא דרכבן וכו' תמה אני עליו דהס לא כתבו משום דהו' תרותה דרכבן אלא משום דס"ל דרשב"ג מבשור אפילו כע"א וס' ליה דרוקא בתרומה דרכבן אכל כד אוקומא מתני' דפלוניתיהו משום לר'ך וכע"א תרי עדים והא דמבשור רשב"ג כע"א היינו ר"ל עדות כל א' לבדו רע"י לר'ך מאכלין תרו' אה"כ להאי אוקומא אפי' תיהו מתני' בתרו' דאורו' מלטרפין לריב"ק ואף שכתב הר"ן שס בשם הרשב"א דאפי' להאי פלוגתא מייורי מתניתין בתרומה דרכבן היינו משום קושיא דתרי ותרי ניכחו אכל אה"כ אי לא הו' תריותיהו אלא דוקא הני שני שטרפנו אותם אין לר'ך לאוקמה מתני' בתרומה דרכבן והו' מדוקדק לשון הר"ן שכתב אי הו' ספיקא דאוריותא וכו' כדתי' ותרי וכו' ע"כ בתרומה דרכבן עסקינן עכ"ל הרי מבואר כמ"ש .

ועוד תמהני על הרב כ"ש דהוא מיישב אלוכלא דהר"ן שלא יקשה לו מהאזינוניא ואיתו אלוכלא דהר"ן לא יושב כלום דהא כ' הר"ן להדיא בפ"ב דכתובות על ההוא מתניתין וו"ל הולבך אפי' בתרומה דאוריותא וכו' ע"כ . הרי מבואר דלהר"ן מתני' איורי בתרומה דאוריותא ועכ"ז קאמר כמ"מ דלריב"ק מלטרפין וכו' לויכא לרעת הר"ן דנהו דמתני' בתרומה דאורו' מ"מ הר"ן לא קאמר אלא כדוני אישות ש"מ לה"כ אכל הכ"א ש"מ לדין מיתה כדרי' שמיס לא מקרי ד"ג ועוד דודאי כיון שאוכלא'לו לא הוה מבורר

דרכו דבר הוא מממון וכממון נ"כ הובא דיש קנין כגון שדה או ארץ קנין ואמרה תורה עפ"י שנים וכו' ואפ"ה ק"ל כממונה דלא אכרו קהני חלה לשקרו ואין לך עדים לשם קנין היבא דלובא הכחשה כיטיוהו ור"ז כחשה היה ראוי להיות כן אלא דלא שייך בקדושין שתועיל הודאתם כיון דהודאתם תבין לקדושין וכדאמר' בגמרא ע"פ ור"ז אינו נורא הכתוב בחשה כלי טעמא וכיון שכן אצתי כו היכי דכממון מטערפו ונעשו כ' לאמת הדרכ ה"נ בקדושין נ"רף עדותם נס מהר"ש כחכ לחלק דבשלמה גבי עדי כיטור או מנה מאתים לדברי שניהם נתחייב לו מנה אבל בקדושין אין אנו כאום לירע אם נתכוון לשם קדושין ראפי' נתכוון לשם קדושין לאו כלום דכל פגע לא היה שם אלא ע"פ ע"כ ועפ"י דבריו ח"ש דלא שייך לומר שנתרף אותם ולא שייך בהא לרף כלל וכן מבואר גם כן בתשובת מהרש"ם אה"ע סי' ל"א וברב הדרכי סימן א' ע"ש . ויחזק שזה נ"כ כוונת הרב משאת בנימין עוד כתב הרב הנו"ש תמנה על דבריו הכ"ו שסיים בסוף סי' זה עש"כ . ולק"מ כלל דהא כהכ הכ"ו או לענין עדות או לענין מתן וממון וא"כ שייך בבת מתן וממון וראיתי למהר"ש אה"ע סי' מ"ב שכתב על דבריו הכ"ו דאשתמיטתיה דכרי הריב"ש והרשב"א וכו' ע"ש . ואני אומר דאיהו גופיה אשתמיטתיה מ"ש הכ"ו בעלמו כדרך הכות שבויה דכרי הרשב"א והריב"ש וכו"כ באה"ע סי' ו"א כשם כמה מרבותא הכי גם מ"ש זולת המרדכי כשם מהר"ם וכו' ע"ש מתוך לשון זה מ"ש דלמקד"ו לא בעי דרושה וכו' בעדי כיטור והא לתא דאפי' להמרדכי כשם מהר"ם דלענין לרף וכו' מ"מ מורה דבעי דרושה וכדכת' הכ"ו באה"ע סי' ו"א להרי"ף ע"ש דרושה וחקירה שאני והראיה כשם דהמרדכי כשם מהר"ם כתב בפ"כ דיבמות דמטערפין ולא הביא חולק ע"ז נראה דמפסיק לזה וא"ל בפ' אד"מ הביא המרדכי כשם ר"י דריוני גטין וקדושין בעו דכו"ה ולא כתב עליו מדוי וא"כ מוכרחין אנו לומר כמו שחלק בפ"ו אה"ע גם מ"ש דכל אפיוא שוין וכו' והביאנו לזה וכו' ע"כ ע"ש גם כן דבריו תמוה' שהרי כ' המרדכי כו עדים הבאים לאוסרה לריוני דרושה וכו' ואם איתא שכוונתו כמ"ש מן הרין היינו מריבא דאורייתא ח"כ אמאי קאמר הבאי' לאוסרה אפי' להתירה נמו לרף דרושה מדאורי' והו"ל לומר כקולר כו העדים כיון דלריוני דרושה והיה כולל כל עדות אלא מזה משמע ראפי' אחר תקנת הקמים קאמר וס"ל דיש חלוק בין עדים הבאים לאוסרה ובין באום להתירה כגון עדי גטין וכיוצא ומ"ש שהביאו לזה וכו' אשאימט מניה דכרי הכ"ו ז"ל שהביא לשון מרדכי זה לעיל בסיומן כ"ע וז"ל ועוד אפילו כד"מ וכו' ע"כ ע"ש וכו' דה"ק ועוד ר"ל דאפילו קומא דלא בעי דרושה גם כגטין וקדושין הכ"ו דהוי דין מרומה וכו' וכדון מרומה לכ"ע בעי דרושה וכו' .

ומה

מאר מהתני עמ"ש הרב כנה"ג כשם תשו' כ"ו דמדכרי הרמב"ם מ"ש דלאוסר

חשה אין לרף דרושה וכו' אבל בעירי גטין וקדו' בעי דרושה וחקירה שהסברה היא להסך דאדרבה לאוסר חשה על בעלה בעי דרושה שלא לאוסרה כמהרה על בעלה ובריו גטין דכאום להתירם לא בעי דרו"ה וכמב' זה בסוף ופירט בשב"ב הרא"ש הביאה הכ"ו אה"ע סי' ו"א גם לאידעתי אלא יש רמז מדכרי הרמב"ם כזו כלום וז"ע . אמנם מה שיש לרף דכרי הכ"ו הוא כמ"ש אף בעירי קדושין כיון דק"ל דארוסה לית לה כתובה וכו' עכ"ל . ולכאורה אין מוכן לדכרו כמאי דקאמר אף בעירי וכו' דהא כת' כתב"ד ממש ה"נ והרמב"ן דאפי' בארוסה וכו' היו שכתבו להרי"ף דאף בארוסה לא מפליגין ואיך כתב אף וכו' כנראה שאור דבר מחדש ומוסבס אפי' אלוכא דהרמב"ם וזה פוסק כתבו להסך ואם כיונתו לחלוק עליהם בארוסה הנה מלכד דלא יסבול זה כוונת דבריו דהו"ל לאפלוני להרי"ף על הרמב"ן בארוסה ועוד איך חולק עליהם ואינו חושש לסכנתם והיה לו להזריבה גט משפק ממש ס' הימב"ן והכ"ו .

אמנם

אחר כך ראיתי בתשובת מרן ע"מ באה"ע על מש"ל למרתי כוונת דבריו הכ"ו שכתב שם על עדים שהעירו וכו' שהביא מכמה פוס' דבעדי נאום אין לרף דרו"ה וא"כ כ' איבא למומר שכבר כתב סמ"ג וכו' דלאוסרה על בעלה לריוני דרו"ה ואפי' למ"ש בסמוך שכתב הכ"ו כשם הרמב"ן וכו' וז"ל דהני מלו לענין חשה שמת בעלה וכו' ע"כ הנה נהפך מתוך דבריו רמ"ש כאן אף בעירי קדושין הוא אפי' אלוכא דהרמב"ן והכ"ו מ"ש כחכ דאיהו לריונה גט אלא מפני הלעו ומעשה סרה מהר מה שחמה הרב מ"ן כת' כ"ו סימן ע"ד על דבריו מרן ז"ל עש"כ .

והתמיהא

דאיהו בעלמו אחר כרי דכור הביא תשוב' מרן הלכו וממנה היה לו להבין כוונת מרן בכאן ז"ל . אמנם מה שיש להקשות על מרן ז"ל דהא איהו בעלמו הביא אפי' ממש הריב"ש דאפי' בדיון מרומה דק"ל דבעי דרושה וכו' לא בעי כד"ג ממש וכו' ומזה מש' דהינו לעכובא דאם עכר ולא עשה דרושה עדותם קוימת כמבואר באפי' ר"כ בסיומן ה' וא"כ דהוי דעירי קדושין וגטין אס בעורדרים וכו' לאו כד"ג ממש וכמ"ש הכ"מ ע"ש ואם כן עדותם קוימת ומן הדיון בעיאו גט ולהא ז"ל על פי מ"ש הרב כנה"ג כשם הפוס' דאיבא מאן דס"ל אלוכא דהריב"ש דאם עדותם בעלה אס לא היה דרו"ה ומקד"ו כורכ ס"ל אלוכא דהריב"ש דעדותם בעלה עיון כהגהת כ"ו אות ע' ועי"ל דאפשר דס"ל למרן דעירי קדושין כיון דלובא כתובה כד"ג ממש דמו ודמו לקנסות וקבלות ועי"ל דכלא"ה חזר כו מרן כאן בספר בדף הכית והביא ממש הרשב"א והריב"ש דבעירי קדו' ועירי גטין לא כבודרו"ה והיינו ועין שכבר ראם דכרי הרשב"ש שבויה באה"ע סימן ו"א דס"ל להרי"ף דלא בעי דרו"ה מ"ש חזר כו כאן כדרך הכית וכו' דאפי' דלפ"ו מריבא בעי גט וא"כ גם מ"ש בתשובותיו

כתשכותיו היינו קודם חזרתו כאן ככדק הכית
וכתב שם כן עפ"י מה שראה דכרו הרמב"ן בדכרו
הנ"י ולא ראה אותם עדיין כעקומם אכן ככדק
הכית שהכית לשון הרשכ"א בעלמו מ"ש כשם
הרמב"ן ואז תור בו ממ"ש כאן כח"מ בעת אשר
חבר ס' בך הכית וגם מספ"ש חור בו וכוה אין
מקום ג"כ למה שחמה שם הרב מ"ן על דכרו
השוכחו ממ"ש כה"ע משם הרשכ"א ויותר היה
לו להקשות על דכרו בכ"ו עלמו מח"מ לאש"ע
אלא ודאי כל זה שכתב כאן וכתשכותו היינו קודם
שראה דכרו הרשכ"א כעקומם אבל אחר שראה
תקף סוד כוכדק הכית וכתשכותו

(ח) כתב הש"ך כסעוף י"ג ו"ל וכתב כ"ו
וכו' אלא מוירי וכו' עכ"ל ע"ש הנה מבין

רוסי עניושהבין ש"מ הב"ב כשם מהרי"ק הע"א
וכו' היינו שערות הראשון לאו כלום הוא כיון
שיש ע"א שמכחשו ומש"ה הקשה ולא נהירא וכו'
אבל אחר המה"ד מכבוד עלמותו הקדושים
דלמהרי"ק פי' היבא רמבש"ו לאו כלום הוא
היינו ר"ל דההכחשה אינו כלום ומהרי"ק לשוטתו
אזיל שכתב בסו' ל"ג היבא דהעיד אחד על חבירו
שחט שאל כהי"ן דאין כעדותו כלום דכיון
שהאמינה תורה לע"א הרי הוא כשנים ואין דכרו
של א' במקום שנים דכרו לפסול האדם כעיון כ'
עדים וכן כע"א דקי"ל דנאמן באיסורין ס"ל
למהרי"ק דנאמן אפילו אם אחר מכחשו דע"א
המכחשו לאו כלום עד שיהיו כ' וקאמ' מהרי"ק
כאן דאע"ג דכיונקום הנאמן האחד אפילו לגבי
עד המכחשו מ"מ היבא דעד המכחשו ויכול לברר
דכרו מיר אז נאמן המכחשו וראוי לתום לדכרו
וראיה מ"דאמרי' כפרק האומר דאם אחר אחד
על חבירו שהוא בעל מוס דאם הוא מכחשו דאינו
נאמן העד לפסול לכהן דבעי' כ' עדים לפסול
גוף חבירו ועכ"ל היבא דהעד ויכול לברר דכרו
מיר ובגון שאמר שלח ואחיו אם אי אתה בעל
מוס וזה לא שלח ואחיו הא ודאי דנאמן העד כמה
שפסלו אבל בעלמא שאינו יכול לברר אין בדכרו
העד כלום והי"ן הוסיפו דאפי' יש ע"א שמכחשו
לזה העד אפי' העד אפי' נאמן היבא שיוכל
לברר דכרו וכו' שפיר כתב הסמ"ע ר"ל עד הב'
אומר אברר דאם לא יוכל לברר אז נאמן הא'
לס' מהרי"ק דע"א המכחשו לאו כלום הוא ולק"מ
מה שהקשה הש"ך דלמה יתא נאמן הראשון וכו'
גם מ"ש הש"ך דאין תמה כעקר הדין וכו' ע"ש
עכ"ל ואני תמה על תמיהתו דאח"כ סברא הוא
לשאר הפוסקים ו"ל דהכי ס"ל דאין ע"א נאמן
באיסורין כשאחד מכחשו אבל למהרי"א אינו
כן אלא היבא דע"א נאמן באיסורין נאמן אפילו
כגד עד המכחשו דכ"כ להדיא בסומן ל"ג דכל
היבא שהאמינה תורה ע"א הרי הוא כב' ואין
דכרו של א' כמקום כ' ופי' היבא דהעד הב'
יוכל לברר דכרו נאמן וכיון שפסול הנוקף כעיון
כ' לפסולו וכן שחוט כעיון כ' לפסלו ועכ"ל
היבא שכל העד לפסלו ויכול לברר דכרו מיר

וזה הכעל מוס לא ראה לפסול כדרי ודאי שנאמן
העד בדכרו כב' וכ"כ התו' שם להדיא בר"ה
שלח ואחיו וכו' עש"כ וכו' ודאי אפילו כממון
דבעי' כ' עדים להויתא ממון מ"מ אם ע"א מעיד
ויכול לברר דכרו מיר כדרי אם אינו שומע
ממנו הבע"ר ולא ראה לברר שומעין לעד ומוציאין
ממנו ממון ופוק חוי לכמה תשו' להרשכ"ן דס"ל
דבע"א כדכר דעכירא לאגלווי נאמן להויתא ממון
ואע"ג דהריב"ש שם פליג עליו ע"ש אפי' דמורה
הריב"ש היבא דיוכל לברר דכרו מיר דנאמן
ע"א דהא ודאי עדיפא ממלתא דעכירא לאגלווי
אחר זמן אבל הכא מיר ויכול להתברר ופסי' דנאמן
אפי' להריב"ש ופי' לשו' הש"ך ו"ל דעכ"ל אין
מוציאין ממון על פיו מ"מ הביאו הכ"ו והד"מ
והסמ"ע כאן לאשמעינן דאפי' כדכר שדריך כ'
עדים בגון לפסול השחוט וכו' היבא דיש ע"א
ויכול לברר נאמן לפסלו וכו"מ נ"כ כ"מ לדרוש
ולתקור ככה"ג ולברר ולהויתא הדין לאמרו לפי
דאות עניו הדין דהה"ג ככה"ג אם נראה לרין
ככרו שזה הע"א הוא מעיד אמת מכת שיוכל
לברר מיר ודאי שיוכל להויתא ממון עפ"י דאין
גורת הכתוב עפ"י שנים עדים וגו' מבלי טעמא
דהא קי"ל דהיבא דשנים מורים לא כעו עדים
ולא חיברו סהדי וכו' אלא דהתורה לא האמינה
ע"א להויתא ממון משום דאפשר דעכירא לפעמי'
לשקד אבל כב' לא שייך וא"כ היבא דאנו רוזוס
שע"א כי הכא שיוכל לברר דכרו ודאי דלא שייך
לשקד כלל כיון דיוכל הדבר להתברר מיר יותר
ממלתא דעכירא לאגלווי כאותן דכל דכרו הש"ך
ככאן ל"ע דוק. וראיתו להרשכ"ן כח"א סימן
פ"ד שכתב ומ"ש שהרשכ"א כתב וכו' אעפ"י שאין
לחוש לשקד עכ"ל ע"כ. ודכרו אלו תמוהים
מאד לע"ד שהרי כתב הרשכ"א להדיא בפרק
האיש מקדש דטעמא משום דילמא אי מרנסת
כהא לא מקבלה קדושין אלא השתא סברא דליבא
סהדי קבלתם משום דירע דהמקדש כלל עדים
אין חוששין לקדושו ורצתה לשחק בו עכ"ל.
הרי מבואר להדיא דטעמא משום דלא קיבלתן
לשם קדושין הא אי ידעי' שפיר דלא קדושין
קיבלתן ובעל לשם קדושין הוו קדושין גמורים ולא
משום גזר הכתוב ואם יבא אליהו שומעין לו
ור"כ בפרק הזורק שאדם יודע וכו'. ומעתה
גם דאות הריב"ש מההיא דהרשכ"א וכתב בלי
שקד וכו' ע"כ אינה ראיה כלל לע"ד דהא כתב
הרשכ"א להדיא דטעמא מכיון שירדעת דליבא
עדים רצתה לשחק בו כיון שירע דהמקדש כלל
עדים אין קדושין קדושין א"כ הא ודאי משום
כהו ואיהו ג"כ שירע כן לא בעל לשם קדושין
ומה ענין זה לענין מלתא דעכירא לאגלווי
סוף דבר שדכרו הרשכ"ן והריב"ש כראיה ורחייה
זו תמוהים אללי וכו' ע :

סימן ל"א

סימן ל"א

(א) אבל אחת וכו' כתב הב"ח אף ע"ג וכו' ע"ש ונלע"ד רהיינו דוקא כשנלטרפו בעדות ע"פ וכו' לכ"ד והיעדרו דאז עדותם בטלה לגמרי ואפי' שבועה לא מחייב אבל היבא דהוי חתומים כל אחת מהב' כחות בשטר אם הוכרר שחתמו בוחד אז נ"כ עדותם בטלה לגמרי כיון שז"ר עלתו עם הפסול אבל אם לא נורע. שחתמו ומן הסתם גם כן אמרינן שלא שחתמו בוחד אז מחייבין ש"ד עפ"י העד הכשר וכמ"ס הרשב"א כשם שהרי"ף הכיאה הכ"ו בסיומן. ל"ו עינין שם והרמב"ם נ"כ שכתב שהרי הוא וכו' או מיוירי כידוע שחתמו שניהם במעמד א' או ר"ל שאין לו דין שטר לגבות בו אבל חת"ל דלענין ש"ד דמחייב עפ"י העד הכשר לאפוקי מבעל השאלות והראב"ד שהכח הטור לקמן בסיומן כ"א דס"ל ע"א לבדו חתום כשטר אינו מחייב ש"ד וכו' ראו רמב"ם א"ס הוה חתום עמו פסול אמנם דאיתו להב"ב כהנאה הטור אוח ה' וז"ל ויש לתמוה וכו' ע"כ ואינו תמה על חמיהתו דהא מבוחר ע"ע השאלות משום דס"ל כהירוש' דס"ל רע"א ככהכח אינו כלום משום דכתיב מפייהו רבו וכמבואר הטעם ככשהת"ר בשער ט"ו כב"ח ז"ל וא"כ מוכח ברור דלפי ה"ט אינו חשוב אפי' כע"א לקוייב"ש וכו' כה"ל דרע' השאלות ומה שדקדק מל' השאלות אינו דקדוק כלל ואדרבה מדוקדק להפך דמקאמר ויכל לו' פרעתי משמע שרינו כמלה ע"פ שיכול לומר פרעתי ואין עליו כ"א הוסף ואם איתא קול"ל דחייב שבוע' ואינו יכול לישבע ומשלם א"ס ס"ל כהרמב"ם ואינו רס"ל בהא דלא כהרמב"ם אלא כהראב"ד ויכול לישבע פרעתי להכחיש את העד ומשמע דלדין לישבע ש"ר כדי להכחיש את העד מכל וכל והוכי קאמר הכה"ל השאלות רנא"ן לומר פרעתי כקמ"ס חת"ל דין מלה ע"פ ואינו חייב כ"א שבועה דמ"ס באופן ררכה ה' כפיהו אמת למהרש"ם כהכנתו בדברי השאלות ועוד דהרי הכ"ו גם דקדק מל' שון. השאלות שכתב ויכול לכפור דמ"ס אפי' שבועה אינו זריק וכ"ת מרכיב אינו כלום אפי' לגבות מכני חרו והיה לו לומר אפילו לחייבו שבועה זה אינה ראוה לע"ד דהרי קיים ויכל לכפור זר"ל למכר דאינו נוכח מ"ס ח"א נ"כ ויכל לכפור ואינו זריק שבועה ועוד דקריב"ת הטור וכ"ה הראב"ד ודברי הראב"ד הללו הם כביעל הקדו' ונראה שם להדיוח דס"ל דע"א ככתב אינו זוקק אפילו לשבועה וכיון שזשום הטור ס' השאלות עם הראב"ד מוכח דס"ל לטור דגם להשאלות אינו זוקק אפילו לשבועה וא"כ לאו תלונתו על מהרש"ם אלא על הטור והכ"ו ומה נ"כ אודא חמיהתו על הטור דאין זריק השאלות עם הראב"ד ז"ל ומה שתי' כדוק לא אפשר כלל דהא מבוחר ככה"ר שהכח דברי הראב"ד שכתב להדיח דאפי' שבועה אין זריק גם מ"ס בחילת הסעיף דהרמב"ם איורי

כידוע וכו' ע"ש הנה אנכי חזון הרבותי כדברי הרמב"ם ז"ל. וראיתי שא"ל להבין כן מדבריו שהרי כתב שטר שיש בו שני עדים כלכד וכו' עכ"ל וכו' ראו דתתא לאפוקי במלת כלכד היבא שהיו חתומים בו נ' או יותר וכדכתב שם הכ"מ ע"ש וא"כ ע"כ דלא איירי דחתמו במעמד א' דא"כ אמאי קאמר ב' כלכד הא ככה"נ אפי' חתמו ביה רבוט פסול כמבואר בכל הפוס' ז"ל ומעתה יש לתמוה על הש"ך שכתב בסיומן כ"א דהרמב"ם איירי כידוע שחתמו יחד ז"ל ע"י.

עוד

ראיתי להסמ"ע והש"ך שכתבו כשם הכ"ו דכשנים שחתמו אמרי' מסתמא יסבו יחד להעיד מ"ס הרי הוא כחרס ואפי' שבועה אינו זריק מה שא"כ אם חתמו בו שלשה וכו' עכ"ל. ואנכי העבד לא דאיתו שכתב הכ"ו הכי ואי משום שכתב ודקדק הרמב"ם לכתוב וכו' ומה הכיאה הנאונים הללו רב' מן הסתם יסבו בוחד וכו' אי מהא לא ארייח דהא ז"ל דכוונת הכ"ו פשוט דה"ק היבא דהו"נ מן הסתם יש להחזיק שטר זה כשר שיתקיים בשאר העדים הכשרים הנשארין ומנבין בשטר זה אפי' ממשעברי לא כן היבא דהו"נ דוקא ב' דאז אין מקום בשטר זה כלל להנכות בו אפי' מכני חרו ולא מהני האזי שטרא מרי לאפוקי ביה ממונא אבל אם מועיל הע"א שחתום כשטר עם הפסול לקוייבו שבועה ביה לא דבר הכ"ו כלום וכו' ראו דמורה אלוכא דהרמב"ם דכך לו שנים לענין ממון כמו אחד לענין שבועה וכמ"ס הריב"ם להדיח אלוכה דהרי"ף רגס כשנים אמרי' ביה דרווחא שבק וחחס הפסול בלתי ודיעתו של הכשר באופן דכל כוונת מרן ז"ל ליושב דברי הרמב"ם במ"ס כלכד דהיא שפת יחד ותו' רע"כ זריק לכתוב כן דאי הו"נ הא כבר כתב בפ"ה דמתקני' העדות כשאר הכשרים אבל מועיל לא עלתה על דעתו לומר רשנים השתומם מסתמא חתמו בוחד אבל לא אפוקי'נ' דמסתמא לא חתמו בוחד דהא ודאי לא נתבאר מרן לזה וכדתי'.

אמנם

אם יש לדקדק מרבני מרן כן הוא מ"ס כ"ס דקדק הבית שכתב בעי' א' ככוונת הרמב"ם דמ"ס הרי הוא כחרס היינו ראונו מועיל וכו' ע"ש והשתא קשה לפי' הא' שכתב דאינו מועיל וכו' במאי איירי הרמב"ם אי מיוירי כידוע שחתמו בוחד וכמעמד א' א"כ אפי' נ"כ דיון כן ואי איירי כסתמא שלא נודע שחתמו בוחד א"כ גם כשנים הדיון כן ויוצי' העד לקוייבו שבועה ואמאי קאמר דאינו מחייב שבועה אלא ודאי דמוכרח דס"ל בתי' קמא דכשנים אמרי' מסתמא יסבו יחד להעיד מה שא"כ כנ' ולפי' שראה הכנה זו היא הפך הריב"ם והפך הסבדא וכמ"ס הש"ך ומ"ס ה' חו' תו' כקרא שהוא עקר וכמ"ס הרב כנה"נ ע"ש אבל קשה דאי לזה נטה דעתו א"כ הוכי סתם וכתיב כש"ע כפי' הראשון ואפכא הו"ל לכתוב. ועיין להש"ך מה שזכר לזה.

וראיתי

להרב משנה למלך בפ"ה מה' עדות ה' ד' כד"ה בת' הראב"ם וכו' ויעיר וכו'

וכו' עכ"ל ע"ש ופ"ה אחריו המח"ר דל"ק מ"ה דהא דק"ל
 דמלא ח' מהס וכו' הוינו כשהנידו ככ"ד כיחד
 בעדות ע"פ או אס חתמו כשטר כיחד וכא"ל כ"ד
 והעירו כיחד לכל היבא שחתמו כשטר כיחד ולא
 העירו ככ"ד וחד לא ויעיר כע"פ גם מה שפ"ר רטעס
 ויכול לבא לכ"ד ויעיר כע"פ גם מה שפ"ר רטעס
 הר"ש ע"ש וכו' גם כזה אחריו המחילה לא רק דר"י
 מנירו שלא נודע שחתמו כיחד ואמרו רוחא שבק
 וכו' א"כ ל"ל שיבא ע"פ ויעיר אפילו לא יבא
 ולא יהיה מטטרף עם אחר שכסוף וכודאי דההוא
 דהרא"ש איורו כשנודע שחתמו כיחד ומש"ה הכי
 דלט' שיבא העד לכ"ד ויעיר אס וזכה כרו לדרף
 עדותו עם אחר אבל אס לא נודע שחתמו כיחד
 אין לרוך לבא ובמ"ש הרב הפרישה והש"ך ע"ש
 גם מ"ש דיוכול להכשיר וכו' ליתא דלית לן למגור
 מדעתא כדכר שלא נזרו בו חכמים והטעם כאן
 כדכתיו באופן דרכיו הרב מ"ל תמוהים וז' עובין
 להסמ"ע וכוין להש"ך ל"ק מ"ה וכדכתיו ור"ק.
(ב) וכבז הרמב"ם וכו' נ"כ עינן מ"ש מרן
 וז"ל אבל אוקשיא וכו' וז"ע עכ"ל ולכא"ו
 אין דכרו מוכיז דהא ודאי גם כהעדרת עדים
 שמעדין דלית ליה תפשים דמתיב שבועה על
 השאר כדן הודאת פיו אלו היה מודה לא היה
 לרוך לנשבע לפי שלא היה אפשר לכפור בהם כיון
 דאיבא עדים כמה שהורה ואפ"ה ק"ל היבא
 דלא הורה אלא העדים מעדין על המקל מחוייב
 שבועה על השאר וא"כ גם הכא אפ"ה דאס היה
 מודה לא היה נשבע על השאר דהא אינו יכול
 לכפור דהא איבא שטר עכ"ז כיון דלא הורה
 מחוייב שבועה ע"י העדרת עדים שכשטר והרי
 היה העדרת עדים ג' וזה מהודאת פיו אמנם
 כד מעיינותו שפיר נראה שכוונת מרן ע"פ מ"ש
 הרב המגיד בפ"ה מה' טוען שכתב וז"ל פיר'
 דכרו רבו דרוקא וכו' עש"כ ב"ב ל"פ ו"ה דכרו
 מרן דכהעדרת עדים שהעירו על התמיס אלו
 היה מודה כחמשום כדכרו העדים שפיר היה
 יכול לבפור כמה שהורה אפ"ה דאיבא עדים והיה
 יכול לומר פרעתי והוא שפיר הודאתו לחייבו
 שבועת התורה וכדכתב הרב המגיד אבל הכא
 שהעדרת העדים כשטר אינו יכול לומר פרעתי
 שהרי השטר כידו וא"כ אלו היה מודה לא היה
 לרוך לנשבע על השאר לפי שלא היה לו לכפור
 כיון דאיבא עדים ואס נאמר דס"ל להרמב"ם
 כס' הרמב"ן שהביא מרן המגיד ע"ש ע"ש א"כ
 אין מקום לתמיסת חרן דגם הכא כהאי שטר'
 דאינו כשר ואינו נוכח בו מהלקוחות וכדכתב
 מרן נוטריה והכ"ז ו"ל אלו היה מודה היה נשבע
 על השאר ולא מיעטו אלא שטר כשר דוקא אמנם
 כפי הנראה מלשון הרב המגיד שכתב והרמב"ן
 מוסיק וכו' משמע דהרמב"ם לא ס"ל הכי וכן
 משמע מלשון הרמב"ם שלא תלה הדבר אלא
 כדכר שאפשר לו לכפור להל"מ שכתב ע"ש דהרמב"ם
 כהרמב"ן ע"ש כ"ב ולפ"ז אין מקום עוד לתמיסת
 שחמה כאן וכ"כ הכ"י בעלמנו כפי"ה ככ"ד
 הכית ע"ש ומש"ה פסק כן כש"ע ע"ש האמנם מ"ש

הל"מ ככוונת דכרו המגיד הן מן התומא ונעלם
 מכבודו דכרו הרב המגיד כפ"ו מהלכו' איסות
 שש כתב להדיא לדעת הרמב"ם דכל שאינו יכול
 לכפור פטור משבועת התורה אפ"ה שלא יהיה
 שס שעבוד קרקעות ולפ"ז אס זו היא כונת
 הכ"מ כמו שהבין הל"מ כזה קרה מהר ק"שיות
 הרב משנה למלך מה שהקשה על הכ"מ כפ"ד
 מה' טוען עש"ב אך לפ"ז ל"ל דגם הכ"מ לא
 דחה דכרו המגיד דפ"ו מה' איסות גם הש"ך
 כפי"ה פ"ק ס"ק מ"ט אינם מוכיזים אלא כמ"ס
 על דכרו הל"מ וז"ל אך וכו' עש"ב וסתיה
 דמר לא ירענא דמבואר להדיא מדכרו הל"מ
 שהבין שהרמב"ם נהרמב"ן ס' ליה דאפילו כ"י
 בנאמנות לא מהני והנ"ו הבין מדכרו הרמב"ם
 דלא ס"ל כהרמב"ן אלא ס"ל דכ"י בנאמנות מהני
 ועוד הוכי כתב וכ"כ הל"מ דאף שכ"כ כהתי'
 לשונו מ"מ הרי אסיק כסוף לשונו דהרמב"ם
 כהרמב"ן באופן כפי מה שהבין הכ"י ככ"ד
 הכית אין מקום עוד למה שחמה כאן כפ"ב
 מה"מ והניח כל"ע ואולי מה שהניח כל"ע היה
 סבור שדעת הרמב"ם דלא כהרמב"ן אבל ככ"ד
 הכיתחור כותיל"ק מה שהק"כ כ"מ.

אך

מה שנסאר לו לדקדק בדכרו הר' המגיד
 שס כפ"ד מ'טוען שכתב וז"ל דכרו
 רבו וכו' עכ"ל והא גם כעדים משכתב לה כן
 ולכרו הל"מ דהרמב"ם כהרמב"ן ס"ל דאף
 דעת הרב המגיד כן נוחא אבל אס נאמר דאין
 זו כונת המגיד וכמ"ס כפ"ו מה' איסות א"כ
 שטר דנקט הרמב"ם גם כן לאו דוקא דהא גם
 כעדים כה"ג אינו יכול לכפור ויש לנשכב בפשו'
 דנהי דאינו יכול לומר פרעתי מ"מ היה יכול
 לו' נהי שיש לו כידו ו' מ"מ מחל אוחס לו או
 נתנס לו כמתנה ומ"מ הרב המגיד פרעתי ללו'
 דוקא אלא זה וכיוצא בו אבל כשטר אלו היה
 מודה לא היה יכול לכפור כזו טענה מעטנות
 הללו דאמר לו שטרך כידו מאי כעני ועל פי
 דאמר מעתה מה שהקשה הרב כ"ש על הכ"מ
 וז"ל והנראה לו וכו' עש"ב ל"ק כלל דהא"כ
 כהעדרת עדים אס היה מודה היה מחוייב לנשבע
 ואפשר לו לכפור וכמ"ס הרב המגיד דרוקא כשטר
 אלו היה מודה לא היה יכול לכפור אבל כעדים
 בלא שטר שפיר יכול היה לכפור או לו' פרעתי
 או מחלס וכו' ופירוש חלוק כדור כשמש כון עדים
 בלא שטר לשטר כעדים ולא יס קושיא כלל על
 מרן ז"ל גם מה שהאריך כתי' ללא לרוך דהו"ל
 לשנוי בקצור ולומר דרוקא כמורה פטור וכמ"ס
 הש"ך ואס אין כוונתו לחלק כהכי א"כ אינו מוכן
 הו' ונראה דכל עקר תו' הוא דהכא העדים
 שכשטר שמעדין על מנה שהוא על השאר כר'
 חייב מק"ו דהודאת פיו וכפי מ"ש לדעת מרן
 ומש"ה הקשה שפיר מרן ז"ל ולא נוחא ליה
 גם כן כמו שתי' הש"ך משום דא"כ הויא לס
 העדרת עדים ג' וזה מהודאת פיו וזה לא אמרו
 וכמ"ס הכ"מ וראיתו להרב גודלו תרימה כדף
 קל"ה שתי' דהכא הוי שטר' וכו' עש"ב ודכרו
 תמוהים מאר כמ"ס לאו כ"ע דהא רב חסדא וכו'
 דהא

דא אן קימו' על מלוה ולוה א' ושני שטרות דקו' ל' יר כעל השטר על התחבולה ונכזה מנה כממ' כשני עדים כשרים וזה הדין אפילו רב קדמ' מודה כו כדכתיב ביהת' ר' להדיח דרין זה הוא אלוכא רכ"ע וא"כ היכי מזו למטען הלוקחות דשטריו ויזיבו נכזה כיון דממ' א' מהם כשר אפי' אלוכא דרב קדמ' ומכ"ש לפ' שאינו יכול לטעון פרעתי דאך ואמר כיון דידענא סהרי דהתכחוש וכי' מש"ה לא חוישי' לשטר' כיון דעכ"פ אחר מהם כשר אלוכא רכ"ע אך ואמר לו פרעתי וכשלמא הלוקחות יש מקום להם לטעון על כל שטר ושטר לכרו שזה המזוייף וע"כ א' ואחר יאמרו שזה המזוייף אכל לגבי ליה ומלוה לא שייך לחסרו ע"כ שטר ושטר וכיון דחד מכניהו כשר והאי אינו יכול לטעון פרעתי וכדומה שדק קל"ז שכתב ודלא כדכתיבין וכו' כוונתו לחזור בו מסכר' הלז ותכריז לגוויז' אמנס הרב ככה"ג ס"ל דלא חור בו ע"ש ודו"ק.

(ג) כתב הש"ך בסעיף א' סנסתפקו רבני אשכנז וכו' ופשוט הרב מדקדוק לשון הר"ן עש"כ. ואלנו תמה עליוהו ועל הש"ך שהרסו עיורו כי כפי הנראה שהוא הפשוט מנמ' ערוכה מסוגיא דידן כפירק כל הנשכבים ששם הקאו על דבריו רב תסד' רס"ל כהוי סהרי שקרי ל"ל מרקינא אחר אומר נכזה ב' קומות וא' אומר תמה ערוכה כטלה ומטרפון לערות אחרת מאי לאו לעדות ממון ופרש"י לעדות ממון כל אחר מהם כשר להעיד עש' עד אחר כעדות ממון ואעפ"י שדענו שא' פסול וקשיא לרב קדמ' והשאל מאי מקמי ארד"ת אם איתא דשנים המכחיסין זה לזה לא נפסלו לעדות אחרת לישני ההוא כדויתא בפשטא דמטרפון לעדות אחת לממון וההוא שאינו משום דלא הו' כי אם שנים מכחיסין זה' אכל' אם כשני כתי עדין ריש ע"כ אחת שנים מכחיסין מורה הכריתא דאין מט' לממון אלא ודאי דמשמע ליה לתלמודא כך לי שנים המכחיסין וא"כ כמו הכ' אפות המכחיסין זה' ועוד כשרי כתב ר"י להר"ה ר' ז' לממון כל א' מהם כשר להעיד עש' עד אחר משמע דעם חבירו אינו יכול להעיד עדות אחרת ולא ידעתי מה יענו כהאי סוגיא' שממנה נפשט ספיקס ונ"ע.

סימן ל"ב

(א) אם תבעו וכו' נ"כ ראותי להרב שלה"ג בפ"ק דמזיעה שכתב דמדבריו כל הפוס' משמע דבהורה מעלמו לא שייך טענת השטאה ולכאורה יש לחמוק עליו מדבריו הרמב"ם בספ"ו מה' טוען וכרס פ"ו נ"כ שמשם מוכח להדיח דאך בהורה מעלמו שייך כיה טענת השטאה וממה שכתב הרב המגיד שם וכן מבואר להדיח כדברי המחור כפ"ו ודבריה הוסף בעל המחור לומר דרש"י לא טען טענין ליה וכ' ככשהת"ר שער ע"כ וכן דעה הראב"ד וכמו שהביא הש"ך קימן פ"א ובתכ שכן פסקא בא"ו ושכ"כ רי"ו והג"י

פרק המניח ותמה שם על הכ"י שפסק כהטור ולא חש לכל הכי רכוחא וא"כ הויכאמר הש"ג דכל הפוס' מודים כזה דאך לא שת לכו ולא ראה כל הכי רכוחא דשלינו על הטור דכשלמא למרן דפסק כהטור ו"ל חע"ג דרעה דרביס פליגי על הטור כזה משום דסכירה ליה דמסכר טעמא דהרא"ש והטור דכלא תביעה לא שייך השטאה - אשר ע"כ נלע"ד ליישב דבריו הש"ג גוממולא ג"כ אין מקום לכל מה שהשיג הש"ך על הכ"י ו"ל כי הנס מ"ש הש"ך שכ"כ המחור להדיח לבע"ד דלא יש ראה מדבריו המחור ו"ל שמ"ש אכל' אם השטאה וכו' כוונת דבריו דאם חובעו דאו שייך השטאה או אם לא טעין לא טענין ליה אלא אם אחר מעלמו כן כפניו דאו לא שייך טענת השטאה אלה טענת משכיע אם לא אמר אחס עדין אם לא טען להשכיע אן טענין ליה והיינו דתנן במתני' הוא אמר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום וכו' וכן מנינו לד"כ לאותו שהיו קורין אותו קב רשו ואמר ר"כ אדם עשוי שלא להשכיע וכו' אלא הא קמ"ל דמתני' דאך עפ"י שלא טען טענין ליה ודמיא לאי דהניח בהוספתא הוראה כע"ד וכו' אחת כומן שכתבו והורה אכל' אם הורה מעלמו יכול לחזור בו והשאל מאי מייחמו מהת' וסרי הת' אמרה איתמי וכו' אכל' מעלמו חוזר והכא קאמרינן להדיח דאם תבעו והורה וכו' לו' משעה והיכי קאמרה הסי' דהוראה כע"ד וכו' אלא ודאי דהר"ה מיידי כתבעו והורה שאלא דאם עדי דאו לוכא משום השטאה לוכא משום שלא להשכיע דאם תבעו לא שייך להשכיע אכל' אם הורה מעלמו ויכל לחזור בו דנהי לוכא טענת השטאה טענת להשכיע איכא וכו' א"כ אחת קאמר בעל המחור אכל' אם הורה מעלמו ולא אמר אחס עדי אפי' אמר אחס עדי אפי' שייך טענת שלא להשכיע הורוהו ו"ל דס"ל להמחור דכשהוא כפני החובע הורה מעלמו ואמר אחס עדי שוב אינו יכול לטעון אפילו טענת להשכיע וכמו שס"ל להריב"ם כן וכמ"ס הרב המגיד שם והלח"מ ע"ש מש"ה קאמר דלא אמר אחס עדי וכן נראה מדבריו הכ"י בפ"ו ו"כ שהכח מחלוקת כהיא דהשטאה דאם לא טען אי טענין ליה וכו' כן רש"י והר"ן והרמב"ם ולא כתב מחלוקת שלישיה ס' כעל המחור דאם הורה מעלמו דטעני' ליה טענת השטאה ולא הכי' ס' זו לכעל המחור אלא כטענת שלא להשכיע ועוד דהשאל הוי כעל המחור מקנה אל הקלה עם התפרשים דאיהו ס"ל דכטענת השטאה אם הורה מעלמו עדיפ' מתבעו חבירו דכהיא אם לא טען לא טענין ליה ובהורה מעלמו אפי' אם לא טען טענין ליה שמשעה ולהרא"ש ודעמיא בהורה מעלמו לא שייך כלל השטאה ואפי' העיד אינו נאמן וכ"ש אם לא טען אכל' אם קאמר דמחור על טענת השכעה קאי אם כן הוי כהרא"ש ממש ומדבריו הרמב"ם ג"כ לוכא לאכוחו דס"ל דשייך טענת השטאה אפי' בלא תבעו והורה מעלמו רמאי דקאמר ומרה בפני שנים וכו' היינו כתבעו ומאי

ומאי דקאמר אעפ"י שאין התובע עמו ה"ו
עדות איירי גם כן כמנה שכתבו ואכ"כ אמר
כפני עדים שלא בפני התובע כדרך הודאה ולא
כדרך שיחה שיש לו איתו פ' המנה שכתבנו והיינו
אפילו דקאמר וכו' דאפי' אמר כן שלא בפניו
אפ"ה הויה עדות ולמה יוכל לחזור למר משטה
אעפ"י שכתבו המלוה מעיקרא ומכ"ס אם אמר
כן בפניו על מנה שכתבו כדרך הודאה רהויא
עדות ואף שזה קלמ דומק בלשון הרמב"ם מ"מ
מדתיונן להטור שכתב כן בפתח ולא הביא שום
מחלוקת ש"מ ר"ס ג' דגם הרמב"ם כן אמנס במ"ש
השטה ג' עלמו ליישב דבריו הרי"ף ורבי' האי גאון
וכו' שלמ' לפרש כן מרבני המדרכו דפו"ב ע"ש
בזם ספי' לא ותיושכו דבריו המאור למעיון שפיר
ברבתי המאור שכתב וכו' מעלמו וכו' וע"כ
ג"ל ספ"ל להשט"ג כרעת המאור כמ"ש .

אך

מה נעשה שמרבני בעה"ר כשער מ"כ
ק"ג בר"ס ה' דאמריון וכו' ער סוף
העמוד מבוחר להדיא שהכין מרבני המאור ספ"ל
דבהורה מעלמו ג"כ שייך טענת השטאה ואף אי
לא טעין טענין ליה ועדיף מחכעו והורה דאם
לא טעין לא טענין ליה ומוכח הסי' להדיא דהכי
ס' ללבעה"ר דבהורה מעלמו שייך השטאה אלא
בהא דאי לא טעין וכו' הביא שם מחלוקת בזה
ומוכח דהויה ג"כ לא ס' לל בהמאור בהא דאי לא
טעין וכו' וא"כ על חס טרם הרב שלמ"ג לירחק
בכוונת רבינו האי גאון להשוותו עם מאן דס' ל'
דבהורה מעלמו לא שייך השטאה דמה יענה
ברבני המאור ובעה"ר דרעמיה ועור קש' דהיכי
קאמר אליבא דהגאון דאם תכעו וכו' דיוכל
לחזור ולומר משטה הא כיון דכתבו ואמר הן
ואתם ערו ודאי לא כתבו להשטות דאי לא"ה ל'
להוסיף ולומר ואתם ערו מוכח דלא כיון להשטות
ומה שייך הכא ל' הפה שאסר וכו' כיון שהמלוה
תובעו והשיבו לו הן וגם אמר אתם ערו ומהויה
דהמרדכי לוכא דאיא כלל דהתם דקאמ' דבהורה
מעלמו אפי' אמר אתם ערו אמר' הפה שאסר
וכו' היינו ר"ל דיוכל לטעון שלא להשכע אבל
טענת השטאה ודאי דמוע' המרבני דאינו יכול
לטעון כיון שאמר אתם ערו אלא ה"ס' להמרדכי
דאפי' הורה מעלמו ואמר המלוה אתם ערו מקרי
חכעו וכתבו אין ויכול עוד לטעון טענת משכיע
ועור היכי קאמר דרבי' האי גאון הויה כשאר כל
הפוס' ספי' פירושו והא מרבני הרמב"ם מבוחר
להדיאו בריש פ"ו דאם הורה בפני כו' וכו' מכו'
מרבניו דש"כ אינו יכול טענת השטאה אפי' אם
נפרש דהרמב"ם איירי שהורה בפני כ' כמנה
שכתבו פ' ואמר הלוה אתם ערו או דרך הודאה
נמורה מ"מ הרי כתב הרמב"ם ואעפ"י שאין
התובע עמו ה"ו עדות וברבני השה"ג כיון דהלוה
הוא דאמר אתם ערו שלא כמעמד המלוה עדיין
יכול להשטות ולחזור בו מטעם הפה שאסר וכו'
והיכי קאמר הרמב"ם דה"ו עדות ואין בו שום
טענת השטאה וכן מבוחר ברבני בהא"ש והטור
שאזכר ויכולים להעיד על הודאתו אלא א"כ שאמר
הלוה הו עלי עדים וכו' הרי מבוחר להדיא דאפי'

אם אמר הלוה הו עלי עדים שוב אין טענת
השטאה וא"כ מה הרווחנו בזה כיון שעדיין רבי'
האי גאון יחיד כסברא זו נגד כל הפוס' שזכרנו
דחכי מוכח מדבריו רש"י בפ' הנושא על ההוא
דאמר' תיובתו לך וכו' בר"ה אי לא אמר להו
אתם ערו ועור דמן הגמ' מוכח דלא כהשה"ג
דאמר' בפ"ג לא שנת' בו אמר לוח' ל"ש בו אמר
מלוה ולוח שותק ומשמע דבכל גוונא איירי אפי'
כתבנו מלוה דהא מיידי התם גם כן כתבנו
מלוה וכדקאמר לעיל דאמר נמו וכו' דפטור
משום שלא אמר אתם ערו ועלם סייס ל"ש וכו'
ועוד דלמה הולך דהש"ג ליישב דבריו הרי"ף
עפ"י מ"ש המרבני והפוס' פליגי עליה וכמ"ש
הש"ך בסו"פ פ"א ע"ש ובלא דבריו המרבני מעקרא
לק"מ מרבני הרי"ף דהרי"ף כפ"ק דמנוציא
כהודאת כע"ד וכו' אימתו בזמן שטעינו והורה
לו דהיינו שא"ל מנה לי בידך וא"ל הן ואמר
להם ואתם ערו דהשתא לוכא לא טענת השטאה
דהא קאמר אתם ערו וגם טענת השכענה לוכא
דהא תובעו כדקי"ל דכתובעו לוכא טענ' השטאה
ועל ז' קאמר סיפא דאם הורה מפי עלמו אף
ע"ג דלוכא השתא טענת השטאה מ"מ טענת
השכענה איכא ויכול לחזור בו אפי' אמר אתם
ערו וכ"כ הראב"ד הוכחו דבריו בס' התרומות
הנו' וז"ל ושמעו' מנה וכו' עכ"ל . ואף ע"ג
דפטור לא ס' לל בהראב"ד וכמ"ש בסומן פ"א
וס' ל' דאם אמר אתם ערו הו אינו יכול לחזור
בו וא"כ ע"כ ס' ל' דהסיפא איירי בדלא אמר אתם
ערו וא"כ מוכח דר"כ איירי ברישא דלא אמר
אתם ערו וא"כ קשה נהי דטענת השכענה לוכא
כיון דתובעו מ"מ הא איכא טענת השטאה הולמה
קתני דאינו יכול לחזור בו ואולי דהטור מפרש
דהסיפא דקאמר הורה מעלמו והיינו שלהבכני
התובע דאינו ס' לל בסומן פ"א דאפי' אמר אתם
ערו כיון שהורה שלא בפני התובע לאו כלום
וא"כ ו"ל דמאי דקאמר הורה מעלמו היינו
מסתמא שלא בפני התובע ואפי' אמר אתם ערו
ויכל לחזור ויען שראיתו להש"ך שהאריך בזה בסו"פ
פ"א דהורה דבריו השה"ג ע"כ קלרתי אידן שהיה
מוכח בכבוד דלרעת כענה"ה דאפילו אם הורה
מעלמו בלתי חביעה שייך טענת השטאה .

ומעתה

אני תמה על הרב הדרישה שכתב
בסו"פ פ"א סכ"ט וז"ל כבי' השכענה
כמקום השטאה א"כ שלא כדקדוק וכו' עכ"ל
דמה יענה בלשון בעה"ר שהבאנו לעיל דבהודאה
מוכח מרבניו שייך השטאה גם כהורה מעלמו
בלתי חביעה וז"ל א"א להגיה או לומר שלא
כדקדוק וכו' כדמוכח שם לשוני באורך ע"ש :
ומה שהכרוך הדרישה ממ"ש רבי' בשמו בסומן
כ"ט לא שמת' מתיוא דהא דהביא הרי"ף בעה"ר
דשוכה לקמאי היינו כרו ללמוד ממנה הדין
דאתם ערו מהני אפילו ע"י אחר אבל לענין
השטאה הא כבר כתב לעיל שייך השטאה אפילו
בהורה מעלמו וכהא"ל ס' ל' כתשו' דקמאי וכמ"ש
הש"ך שם בסו"פ פ"ב ע"ש ור"ק .

(ב) ודריך לישבע וכו' כ"כ הקשה הר' נידולו תרומה דאין שבעת היסת כזה אלא על טענת ודאי וכו' עכ"ל ע' שולק' מרעקר התביעה היא כבדיה שיש לו עמו מנה ועיקר השבעה היא שאינו חייב לו כלום ומה שהורה לו לא נחכוון אלא להשעות כמבוא' בפוס' ז"ל ועי"ל עפ"י מ"ש המרדכי דה"ט דאי לא טעין לא טעני' ליה משום דלא שכיח שידה לחכירו בהשעאה ע"ש בפו"כ ו"כ מה"ט שכיבא טענה ודאית ולריך שבעת היסת דרו"ק. וכתב הכ"ו כתב המרדכי וכו' עיין בב"ח והג"ת והש"ך ומה שפי' הש"ך עלמו אזינו אלא דכרי נכונות והעקר חסר.

אמנם לע"ד דמקום הניחו לו ליישב בדרך פשוטה שדאי שהנפסחא האמיתית כמ"ש הש"ך והכ"ח דלא כהכ"ו ועכ"ז הולך המרדכי לתלות הפסק כר"י וכו' מזה"ה היה מקום לומר דהיא הלכתא כהיא שינויית חרא מדמרי' כהגול בחרת הרי כורח מבית האסורין וכו' וכן בסוף פרק מ"ח חלוץ לה ע"מ שתתן ד' מאות וזו ומסקי דמז'י למומר משעה אזי כך ואפי' אי לא טעין טענינן ליה וא"כ סמו האי סוגיא מקמיה הנהו סוגי דקו"ל רכולהו הילכתא נינהו ועוד דהוה ס"ד נ"כ מכיון דחזינה לר"כ דטעין בנינו וס"ד רעענת השבעה והשעאה שוין ולית ליה לר"נ הא דשינתן חסורי וכו' ככה"ג מש"ה אתא ר"י ואשמעינן דההוא רשני חסורי וכו' הילכתא היא ולא נדחית מכת הני סוגי דכתי' דלהנהו סוגי יש ליישב וכמו שהביא אחר כך ליישב הני סוגייתא אליבא דר"י והיינו דסמך אח"כ המרדכי והביא פסק מהר"ם ז"ל וזלוק בין משעה דהבא לההוא דתתם אלא דעכ"פ איבא למודק קתא דלא ר"י לכרו פסק בן אלא כל הפוס' פסקו הני ואולי דכן דרבו של המרדכי לתלות הפסק בתי' גרועא מט' השבעה וראיתי לה' ככה"ג דוקא אלא ר"י וכל הנמשכים עמו ועוד יש ליישב דמה שתלה כר"י לאפוקי מס' כעל התאור שכתב דלפעמים אף כטענת השעאה אי לא טעין טענינן ליה וכונן שהורה מפי עלמו וע"ז באר"י ופסק דאי לא טעין לא טעני' ליה ומלתא פסיקתא נקט דכשם אופן לא טענינן ליה דטעני' השעאה גרועא מט' השבעה וראיתי לה' ככה"ג שכ' בהנהגה הטור אות י"כ ראובן שאמר לשמעון וכו' ז"ע עכ"ל. והנה מה שחמה תמיהא א' תמיהני עליו ועל רבו מהר"ט ז"ל דנהדין להו שכייל דהפוסקים כשכילי דמתווהו דאיך לא ראו שדעת בעל המאור בפו"כ וכן דעת בעה"ר כשער מ"ב דאפי' בהורה לו בלתי תביעה וכול לומר משעה וכו' וכה"ג ערוף להו כטענת משעה יותר מתכעו וכן דעת בעל הענו"ד ק"ה ואיך נעלם מכת"ר כל הני רבותא נס מה שחמה עוד לא שייך השעאה וכו' נס כזה דכרו נפלאו ממני דמי לא ידע בכל אלה שאם יחייב לא שייך משעה אלא ה"ד כשהחייב מעביל וכנן בקנין אז כשטר אבל כל שלא נעשה בחיוב כהונן יכול לומר משעה וכו' ומה נס כמ"ש המרדכי בפ"י ז"ל נס פסק מהר"ם על ראובן וכו' מורה לחכירו

בהשעאה עכ"ל עכ"ב. הרי מבואר להדיא דאפי' כמו שמחייב עלמו כפק והוא מחייב לו שייך השעאה והיינו כדכתי' דכל שלא נעשה החיוב כדון יכול לו' משעה וכו' ואדרבה ככה"ג דמקרי' אדרבי דאפי' לא טעין טענינן ליה ואפי' שבעת היסת א"ל דדמיו לההוא דהמרדכי ועוד דהרי מבואר מדברי הרמב"ם שהביא מהר"י אדרבי שכל דבר שלריך קנין היינו כרי שדעי שאינו כמלחך בו והיינו טענת השעאה ורוב הקניינים הם על מחייב עלמו מחדש נס מ"ש שגדאח כמסתפק וכו' ז"ע עכ"ל לרדיו הדבר כרור שחילוק זה אמת וראיה ממ' שהמרדכי שהבאנו דהתם איירי בלא תבשו ומלכר זה אדרבה ככה"ג אי לא טעין טענינן ליה באופן דכל רביו קרב ככה"ג כאן הם מן החימה ז"ע.

איברא דמה שיש לעמוד בדברי מהר"י אדרבי שכתב כד' דאין זו עדות כיון שלא אמר אחס עדי משמע דאש' אמר אחס עידי מהני והוא כיון שהוא פל לחייב עלמו מחדש כדבר שלא היה חייב בו כבר הרי כבר הסקימו רוב הפוס' דאין ארס מחייב באחס עידי פלל קנין וכדלפנין סי' מ' ואפי' להרמב"ם ק"ל ליה דיכול להתחייב ככרכתב הש"ך שגדא' דכשתחייב בלא תנאי בלא משא"כ כשתחייב ע"ת אורוקא כשתחייב בלא כשהוא אבל כשהו שנתחייב ע"ת ללמד וכו' וכמ"ש הש"ך בסו"פ ס' ק"ו ז"ע ש' וא"כ הכא כדרון קרב שמתחייב לו ע"א וגם יש סבה אפי' להרמב"ם אינו מחייב באחס עידי בלתי קנין וכל ע"ד ליישב דלא דמיהו הא דמהר"י אדרבי לההוא דהש"ך דתתם כיון שזה אינו רוצה ללמד בנו אף שהוא עשיר ולסיבה זו הטענה שהוא יתן לו וכמ"ש הש"ך דאין סהדי דאף אס' אמר אחס עידי כוונתו להשעות בו משום שלא היה יכול לעשות כע"א אמר כן ואין לחייב על מה לחול כיון שלא נשתעבד בקנין וכמ"ש הש"ך שם אבל הכא נהי דבע"מ חייב עלמו ומשום סבה מ"מ כיון שהסכה והחנאי הוא לטובתן שיצן מצינו לשותפו כרי להרווח בהם כודאי כה"ג אש אמר אחס עידי אין סהדי שאין כוונתו להשעות בו אמנם כבר כתבתי דכה"ג אף לא טעין טענינן ליה ואין אריך לישבע היסת ועוד איבא למודק דהיכי מחייבו הרב שבעת היסת דאף שכתב הר"ם כאן דמשכעין ליה שלא כיון כהודאחו אלא להשעות היינו משום ריש טענה ודריך דתוכעו במנה בכרו וגם טוענו שגם הוא הורה לו וכיון דכלא"ס מחייב לישבע שאינו חייב לו כלום נשבע ג"כ שלא כיון בהודאחו אלא להשעות וכמ"ש קמ"ע א' כמ"ש הב"ח דכיון דנשבע שאינו חייב לו כלום מה שהורה לו אינו אלא השעאה אבל היבא דתוכעו מנה משום הודאחו דוקא וליבא טענת כרי אפשר אפילו לרבי' סעדיה אינו יכול להשביעו על טענה זו לחודה ואולי דמ"ל להרב בדעת הנאון דאף ככה"ג משכעין ליה משום טענת השעאה לא שכיחא וכדכתב המרדכי והוא כטענה וראיתי מש"ה משכעין ליה והנה מדברי הרמב"ם נראה דלא

ס"ל הוא דנאון שהרי כתב כפ"י מטוען וז"ל
תבעו בדיון וכו' עכ"ל והשתא למה האריך כ"כ
בלשניה הול"ל ונשבע הוסת ותו לא והיה מקום
לפרש דנשבע שאין כידו כלום ומה שהורה אינו
אלא השטאה אלא ודאי רמזה ומה שאינו נשבע
כ"א דאינו חייב לו כלום וקא וממילא שמעינן
שלא כיון בהוראתו כ"א להשטות ואם כן היכא
דאין עליו זאת השבועה וכגון שלא תבעו כי אם
עפ"י הוראתו אפשר דלהרמב"ם אין עליו שום
חייב שבעה וכו' מדברי הרב"ז כח"א כסימן
קע"ג וז"ל שאם טען משעה כתבו מתקת הפוס'
דמשכענין ליה שלא כיון בהוראתו אלא להשטות
ומקאמס כתבו דלא משכענין ליה והרמב"ם הסכים
לס' הראשונה עכ"ל הרי שהכין שהרמב"ם פלוג
על הגאון ודלא פהריכ כנה"ג שכתב עליו דאולי
מלא חולקין והנחנו לא נדע דפשט ל' הרמב"ם
מורה דלא בהנאון אמנם מה שסיים הרב"ז שם
דאי טעין לחד מוכי' עכ"ל דבריו תמוהים הניחי
דאינו נשבע לחד מ"מ לדין לישבע דאינו
חייב לו כלום וברב"כ הרמב"ם ז"ל . והרב
כנה"ג כתב לתרץ בדוקא ע"ש והניח כז' עולערין
דהרב"ז איורי כתבעו מנה שהורה לו ואומר
לו בפני עדים תן לו מנה שהודית לו וא"ל בפני
עדים תן ולמחר תבעו לדין וא"ל לחד מ"מ כנה"ג
ליכא טענת כרי במנה ואינו טוענו אלא במנה
שהורה לו ואינו חייב שבעת הוסת שאינו חייב
לו כלום מש"ה ליכא עליו שום שבועה כיון דאינו
טוענו מנה לי כודק וגם שבועה דלה"מ אינו
נשבע אבל חס"ג אם הוא חובעו מנה שהלום לו
כודאי נשבע שאינו חייב לו כלום והרב"ז לא
איורי אלא דומא רב"ד ששמעו מפיו שהקדים
שאמר שהוא הולך לפרע מנה של רכות שהקדיש
דכוותה כהדיוט שכתבו במנה שהורה לו ותבעו
בפני עדים וא"ל הן ולמחר נשבעו כפר ואמר
לחד מ"מ דאין עליו שום שבועה אמנם מ"ש עליו
הרב כנה"ג דנעלם ממנו כרייתא וכו' לע"ד דאי
מהכריתא הזאת לק"מ דז"ל מעשר שני שאני
דחא ממון הדיוט ומש"ה אינו נתפס בדבורו אבל
מרב"ו הטור כפי' רב"ם קשה עליו שהוא העתיק
במקום מעשר הקרש ש"מ דסבירא ליה להטור
דגם נבי הקרש שייך טענת כרי שלא להשביע
ורו"ק :

(ג) והרמב"ם כתב וכו' כ"כ עיין בדבריו הרב
המגיד כפ"י מטוען ומה שהקשה עליו
מהרי"ט כח"א סי' ע"ב דהיאך ולמור הרב כרי
משמא עש"כ והנה מאי דהביא מהאי כרייתא
דאם היא ררך הודאה ולא שיתא דלא כעין אתם
עירי תמה. אני עליו דראייה זו מעלמה סיים
הרי"ף בהלכות על מאי דמחלק אם כיון ררך
הודאה ללא בדרך הודאה וכתב דמאי להיה
דנרסו' כפ"י וכו' ע"ש הרי שנקר ראות הרי"ף
הוא מההוא דחניא וכו' וא"כ שפיר כתב הרב
המגיד ז"ל ואמרו בהלכות וכו' ומך על המעיון
שם כדבריו וע"ק דעידון קושייתו במקום עומדת
רהיכי וליץ מהאי כרייתא דהתם קאמר רמהני
הודאה לענין טענת השבעה דטענת השטאה

כהיה כרייתא ליכא דמדקאמר ראו חכיהן וכו'
מש' דליכא שום אדם תובעו וא"כ מנ"ל דמעיל
לשון הודאה מחששא דהשטאה וכו' דסבירא ליה
לדעת הרמב"ם דאפי' בלא תבעו שייך השטאה
דלא כהר"ם ורש"י אלא כבעל המחור הא ליחא
דהא איהו נופיה כח"מ סי' י"ח כתב להידיא
שדעת הרמב"ם דבלא תביעה לא שייך השטאה
ודחה דכרי מישכנין ממנו דשייך שטאה עש"כ
וע"ק כיון דהכרייתא איורי כדליכא תובע וכדרי
ואפ"ה קאמר רב"ד קיימים ולא תיישי' להשבעה
א"כ היכי קאמר הרמב"ם דאפי' בדרך הודאה
כענין כפני התובע משום טענת השבעה והא
התם אפי' שלא בפני התובע איורי ואפ"ה קאמר
דבריו קיימים ועוד דאי ס"ל להרמב"ם דהיה
כרייתא ככרי א"כ אמאי פסקה נבי ש"מ הו"ל
להביאה כאן בה' טוען והנה הרב כנה"ג תמה
עליו תמיהא גדולה וז"ל אבל מורו הרב וכו'
וע"ע עכ"ל עש"כ .

ואנכי תמה עליו שעה לרבו טועה דכבר
פשוט ולא נשא פנים לרבו דהכרי
כדור דכוונת מהרי"ט רע"כ דמ"ש הרמב"ם שם
דאפי' בדרך הודאה היינו ד"ל לאפוקי שיקה
והיחול אבל חס"ג אפי' בלשון הודאה עדיין אינו
חוששין להערמה שאמר כן שלא להשביע ומש"ה
אי טען שלא להשביע הוריתי נאמן ואם היתה
הודאה זו אפי' ררך שיקה בעלמא כפני התובע
אז מתברר לנו שבררו אלה אינם כרו להשביע
דאין ררך לרבר בהשבעה לפני התובע אבל חס"ג
דאפי' שלא בפני התובע היכא דליכא למיחש
לערמת השבעה וכגון כ"ד גם הרמב"ם מורה
דאפי' לא אמר אתם עירי אלא בדרך הודאה גמול'
דליכא למיחש בו לטענת השטאה מהני וסוב
אינו יכול לטעון טענת השבעה ומאי דנקטוהא
כפני התובע הוא לאשמעי' אנב אורתי' דכפני
התובע איך שיהיה מהני אפילו שלא בדרך הודאה
וכמו שהכין כן הטור מרב"ו דכיון דהוי לפני
החובע תו ליכא למיחש להערמה כלל אבל היכא
דהוי ררך הודאה לפעמים אף כנה"ג יש לחוש
להערמ' דהשבע' אבל היכא דליכא למיחש כגון
כנרון מהרי"ט א"ג כגון בהוראת החיא דאיסקור
גידרא דקי"ל דליכותו נכתוון ודאי רמוד' הרמב"ם
בזה דלא איכרו סהרי אלא לשקרי אבל אם יוכל
להתברר לו האמת בלי עדים ל"ל עדים .

והראייה לרבר מהרי"ט שיהו כאן כתב
הרמב"ם בדרך הודאה וכו' ואלו
כפ"י מה' זכיה הוסיף דבריו שם וכתב ולא
היה שם קשש הערמה וכו' וכתב שם הכ"מ כלו'
כגון שהורה בפני בעל דבר או שהיה בלא וירשום
וכו' וכ"כ הכ"ח כאן הרי קמן דהנחו תרי רב"ו
קאמרי להדיא דכפני התובע לאו דוקא אלא
דכוותה וכו' אלא כה עכ"פ נדע שלא כן בהודאה
שום ספק או מועילה אפילו בלא אתם עירי
לאפוקי מטענת השבעה אבל אם היא בדרך
הודאה לבר נהי רמוזיחא מטענת מטטה אבל
אכתי לא ידענו אם לא נתכוון להשביע ובהא לדין
תנאי אחריתי או כגון כפני התובע או כגון כ"ד
דמהרי"ט

דמהרו"ט דערדיק מהסיה דאוסוד נורא וזהו שדקדק מהרו"ט וכחך דלמדנו מרכרי הרמב"ם שפקק להאי מעשה ררוא אכיהם רכל היכא דליכא למיחש לטענת השטאה וכנרון ריריה גם כן שאור עדיק מהסיה דאוסוד נורא חף עפ"י שלא היה בע"ד לפני ואעפ"י שלא אמר אהם עירוי מקדיוה הודאה אפי' להרמב"ם ודנקט הרמב"ם בפני התוכע הוא לאמת ההודאה הויה שלא יש כו חשש ועירמה דהשבעה אבל לאו למימרא דכלל"ה לא סגי וה"ה דהוה מ"ל כאן דאם הוא בדרך הודאה וליכא חשש הערמה הויה ערות לגמרי אלא הא אהא לאשמעינן דאפילו בדרך הודאה לתור מפיך ליה מהשטאה ואפילו בפני התוכע לתור כלי הודאה מפיך מטענת השכבעה ופוק חוי מ"ש מהריב"ל כח"א ריש כלל ו"ד על כדון שלו שהיה בלא אהם עירוי וכ"ד מהניוותר מאהם עירוי ע"ש הא קמז דאהם עירוי לאורדקא ואפ"ה לא נחלק על הרמב"ם אלא כמו שמורה דרך הודאה אבל היכא דיש הוכחא כהודאתו דלא היתה להשקות אפילו הר"ש מורה ומ"ש דלא מהני אלא באהם עירוי אינו אלא לאפקוי כלשון הודאה בלחוד אבל היכא דהוי כעין הויה דאיסור וכו' או כדון מהרו"ט או מהריב"ל אפילו הר"ש מורה ולע"ד דליכא מאן דפליג כזה וצ"ה דכרי מהרו"ט ולא ירעתי למה לא נשא פנים לרבו איכרא ממה שיש לעמוד בכרי מהרו"ט כמ"ס בחמ"מ סי' ו"א על דכרי הרמב"ם דלהרמב"ם שכתב דאו בדרך הודאה וכו' עש"כ דמלכד דהכנה זו בכרי הרמב"ם הויה הפך מה שהכין ממנו הטור וכל הפוס' אלא גם דכרי הרמב"ם כאן ובפ"י מה' ערות הוה תווכתיה שכ' להדיא אהד המורה בפני עדים וכו' ע"ש הויה שהשוה המורה לאומר אהם עירוי ודוחק לומר דמאי דקאמר כאומר וכו' והוא גרוע ממנו והנה מ"ס מהרו"ט דכל שהוא דרך הודאה וכו' מסויע ליה כזה הריב"ם ע"ל כסיומ"ש עש"כ וכ"ר הויה שלא בפני התוכע . והשתא איך לא זכר מרכרי הרמב"ם כלום רחא לכא' הם כנגדו אלא ודאי רבם הריב"ם ע"ס דמ"ש הרמב"ם בפני התוכע לאו דוקא דה"ה אהם הויה שלא בפני התוכע וליכא למיחש להערמה דהויה הודאה והש"ך כתב כסיו' פ"א דאשתמטותיה להריב"ם דכרי הרמב"ם ע"ש וליחא דהוא כעלמו . כתב"ד הכוה דכרי הרמב"ם ע"ש . ועוד יש ליישב דכרי הריב"ם דהא אפי' להרמב"ם שכתב שיוכל לטעון להשכיבע הויה אהם טען אבל אהם לא טען לא וא"כ ה"ה הריב"ם ע"ש וכת' דמלו למטען טענת משכיבע וכו' ומשמע דאפי' לא טענו טענינן ליה דהא דר"כ ע"ז הסיב דהכא שאני דהסיוה רר"ג שטענינן בעדו משום דלא הויה הודאה אלא היכא דהויה לשון הודאה לא טענינן בעדו אבל אה"כ דאם הוא טוען להשכיבע כאמן אבל אי לא טען וקאמר דרך הודאה לא טענינן בעדו ומכיו דהויה שפיר מההויה דפ"ב דאפי' ליחמו לא טענינן דלהשכיבע קאמרי כיון שהוא דרך הודאה כ"ש שאין טוענינן בעדו והווינו שקייס וכ"ש להרמב"ם דאפי'

כחאי נונא דר"כ לא טענינן בעדו טענת להשכיבע כמו טענת משטה וכ"ה אפי' בדרך הודאה אמאי לא טענינן ליתמי הא קו"ל רכל מלתא דמלו אכזהו לטעון טענינן להו ככד כת' ה'המכו"ט כסיו' ש"ח לתרץ דכרי הרמב"ם ז"ל מפ"ז דטוען לפ"ו דוכויה דכשאר רכל הודאה הוא יכול לטעון טענת השכבעה אלא יורשו אינם יכולים לטעון כיון דהויה דרך הודאה ע"ש ולכאורה יש להכריח דהויה ע"ז מרכרי בעל המאור שכתב הרב כ"ש משמו עש"כ אמנם דכרי אלה באו שלא כדקדוק דהויה אפשר דלריריה טענינן ולכנו לא טענינן ועיינותי כס' המאור כפרק גט פשוט שכתב שם ז"ל ואע"ג דקו"ל וכו' אין אהם משטה וכו' עכ"ל . הויה מכאור דס"ל דהא דטענינן השכבעה הויה כהווא מעשה דפ"ב דלא הויה בדרך הודאה וככה"ג כמו דטענינן ליה ה"כ טענינן לכנו אבל היכא דהויה דרך לואה והודאה לא דליריה טענינן ולא לכנו ואפילו הוא חור ואמר דלהשכיבע אינו נאמן דהויה דכרי ככתובין וכמסורין אבל היכא דטענינן ליה להשכי' כודאי דגם לכנו טענינן דלא כמ"ש הרב ככה"ג ז"ל וגם דכרי המכו"ט תמוהים דמאן לו לחלק זס דאם הויה הודאה נמורה ומפקא מחשאה דהשכע' אהם כן גם איהו לא מזי טעון וכל כוונת בעל המאור דהיכא שמורה כשעת מיתה בדרך הודאה וזוואה תו ליכא לא טענת השטאה ולא טענת השכבעה אכל בכרי אפשר דס"ל דאפילו בדרך הודאה ויכל לטעון שלא להשכיבע ולהריב"ם ז"ל חרא שיעורא גינהו ש"מ וכרי דכתרווייהו אהם הויה בדרך הודאה נמורה ליכא לא טענת השטאה ולא השכבעה וכבר כתבנו דס"ל להריב"ם דהויה דאין לא טענינן ליה משום דהויה דרך הודאה אבל אהם טעין איהו אפשר דמורה הריב"ם דיוכל לטעון אכל לא טענינן ליתמי משום דהויה מלתא דלא שכיחא שורה בדרך הודאה נמור' וכפרט שהוה ש"מ והיתה כוונתו כרי להשכיבע וכהו נחוישכו דכרי המכו"ט שהריב"ם מסויע ליה .

והרב כ"ש כתב עמ"ש הכ"מ בריש פ"ז דטוען דלרעת הרמב"ם וכו' עד סוף לשונו ע"ש וכנראה דלרעת מרן הוא כותב כן והרואים שהכוא סויעתא מרכרי הכ"מ שם וה"כ תמה אני עליו דהרי כתב מרן ככ"מ שם הפך דכרי שהרי על חלקיה דש"מ דמורה הודאה נמו' כתב כל' בפני התוכע . הויה מכאור מרכרי דאפי' כש"מ כעו' תרתו בכרי ואלו רכוונת הרב כ"ש שכתב כן על דרך הכ"מ ור"ל שלפני דכרי יש לפרש הרמב"ם כך דלא כהכ"מ שם ז"ל ע . גם מ"ש הרב"ם על הכ"ו שכתב דכל שהוא כמוסר דכרי כין וכו' הפך מה שגראה מרכרי דהרמב"ם וכו' עכ"ל . אחריו המחוי' ליתא לע"ד דהרמב"ם כפ"ז מטוען לא איירי כמו שהוא כמוסר דכרי וכו' כהויה דהויה שהטמן דכהויה אפי' הרמב"ם מורה דלא טענינן בפני התוכע כיון דליכא למיחש להערמה רחא להני אהם מוסר דכרי וכו' עדיק מאהם עירוי אלא איירי בדרך הודאה בעלמא ובמ"ל ליישב דכרי מהרו"ט . והשתא

קא חוונא תנא דמשייע לן הכ"ו וגם הרא"ש והטור שם"ל דלא מהני הוראה בלא אתם עדי עכ"ל כבר כתבנו לעיל דמודו הוכח דהוי בדרך הוראה נמו' מכלי חשש הערמה דאם הוי כמוסר רכרו כלשון לואה מורוס דלא כעין אתם עדי וכרכב טעור להדיא כסו' רכ"ה ע"ס . ודלא כמו שהשם הרב כ"ס מדברי הטור שכתבין לקיומן רכ"ה דה"ל"מ וכרכבתי והנה הרב ל"מ מתמה על רכרו הכ"מ רה' וכיון דדרך ההוראה וכו' וז"ע עכ"ל ואולי י"ל דס"ל להכ"מ כאן כדעת רכ"ו דכפנו תקובע לא מהני דרך שיחה אלא כעני הוראה וכמו שהבין כן מהריב"ל ת"א כלל י"ד והרב כ"ס ככרי אכל זה דוחק . והנראה ליישב בפשוט דודאי מורה מרן דאם הוא כפני תקובע לא כעין הוראה נמו' ומאי דקאמר סכ"מ דאורייתא כפני תקובע הוינו לאשמעי' דאפי' אס היס בדרך הוראה נמו' לא מהני כי אס שלא יהיה חשש הערמה מטענת להשביע והוינו או כפני תקובע או כהסוד דאיקור ניוור' לרובא למתחש בה מטענת השבעה ומ"ס הרמב"ם אס אמר זה בדרך הוראה ר"ל כיון שהיה שם התקובע ממילא ח"י ודעוין הז דקאמר מנה לפ' כרו הויא דרך הוראה ולא להשביע או איוורי הרמב"ם כפני תקובע ואי לא איוורי כפני התקובע איוורי כהוראה נמו' לרובא בה חשש הערמה וכנון ההוא דאיקור ניוור' כאופן רבונות סכ"מ הוא כמ"ס הרמב"ם דאמר דרך הוראה הוינו מכיון שאמר כפני תקובע ממילא ידעו' דלתודא' כתביון ולא להשביע דוק .

וראיתי

להכ"ו שכתב וז"ל ונ"ל עוד שאם הורה וכו' אפילו קס' וכו' עכ"ל עש"כ והס"ך דההרכרו והעלה לפסד והר' כנה"ג מדברי התו' דקדק לחפך עש"כ .

וכנראה

דנעלם מעיני כבוד כולם שזו הויא מחלוקת כיון הראשונים ז"ל שבעל התרומות כשער מ"ב כתב להדיא ש"מ שהורה אינו יכול לחזור בו אס עמד וכו' ע"ס וכמדרכו פרק מי שמת משמע מדבריו דאם חור בו חורם שמת חורתו חורם ומשמע מדבריו שיוכל לחזור ולטעון או משטה או משכיע ומדרכו הרא"ש כפרק מי שמת מוכח דס"ל כבעה"ר ע"ס דמבואר מדבריו שם דאין לחיובן עלה מחורת הוראה ולא מתחש אס עמד אינו חורר ולמה אינו חורר הא יכול לטעון או השטעה או השכיעה אלא ודאי מכיון שאנו אומרים אין אדם משטה בשעת וכו' והוריות לרובא דאין וכן לטענת מהריב"ם אס אמר אתם עדי או חוראה נמו' אליבא דהרמב"ם בודאי אס עמד אינו חורר ועדיין יש לדחות אבל מדרכו בעה"ר איבא ראה שפיר לדרכו הרמב"ם והנה מהרש"ם כתב בתפילה דבפקדון לא שייך טענת השכעה ולכסוף כתב שלא ראה פוסק וכו' . וכחכ עליו הרב כנה"ג דאינו יודע למה לא ראה וכו' עכ"ל ולע"ד דנש מהני רבונות לרובא דאין רי"ל לא אמרו כן אלא כז"מ אלא דעכ"פ הוה לו למהרש"ם להביא דבריהם ולחלק ולא לומר כפשי' שאין טעם לחלק

כיון פקדון למלוה עוד כתב הכה"ג כהנהגת הטור אית כ"ו אמר המאסף כתבתי וכו' עכ"ל וכמה סברא הפוכה הויא זאת שתלה ברכו דודאי דמכל הפוסק' נראה דאף לרובא השטעה כהוראה ויתכן שיהיה השכעה ועוד דנמא מחלוקת הרמב"ם והרא"ש ככפרות הפכות ולהרמב"ם דאם הורה בדרך הוראה השטעה ליבא וחסכע' איבא ולהרא"ש להפך השטעה איבא והשכע' ליבא ומעולם לא אמר מהרי"ט אליבא דהרא"ש דרך הוראה מהני להשכע' ואינה מועיל להשטעה ואר"כ' המדקדק בדבריו הרא"ש וראה דס"ל דאפי' כפני תקובע הורה אפי' בדרך הוראה עדיין יכול לטעון שלא להשכיע ולהרמב"ם כשהוא כפניו חו ליבא טענת השכע' שקרי כתב הרא"ש בתפולת לשונו על מתני' עד שאמר כפנינו משמע וכו' אפי' הורה כפניו וכו' עכ"ל וכוון דמדבריו הרא"ש דיוקין דלא מהני הוראה וטענת השטעה מדקאמר עד שואמר אתם עדי אכל כענין אחר לא אס כן משמע דס' לדמתני' כדוקא קתני כפניו והוינו איתם עדי ומתנותין גס כטענת השכעה איוורי אליבא דהרא"ש וקאמר עד שואמר אתם עדי והא רבכס מהרי"ט הויא דראו דראו מעטמן וכו' כלא דרך עדי איוורי הויא שאני דהויא הוראה דלית בה חשש הערמה וכרכתי' לעיל . והאיתי להרא"ש בתשו' ככלל ס"ה ופסקה הטור והס"ע כסיומן ע"א וכתב הר' משנ' למלך כפ"ו מטוען דעיון ככלל ס"ח שכתב להפך מזה וז"ע ונעלם מכת"ר מ"ג שם מור"ם כהנהג על דבריו הש"ע שהביא תשוב' זו וכתב דוקא כ"ו שכיר שכירו והוינו כרו לתרץ הכי תרי תשו' אלו וכבר אמרתי דקפרי עמדו בקושיא זו וכל א' תו' מה שחור' עיון כסמ"ע וכפ"ד וכן ד' ובמהרש"ך חלק א' ובמהר"ם הלוי ובתשו' מהר"י אררבי ואין נשמע מהרב מ"ל חנו רבונות וראיתי למהרש"ך ח"ג כסו' ז"ק וז"ל איבא איבא לאסתפקו וכו' . וכחכ עליו הרב מ"ל ואין זה נכון ע"ס ואיבא העכר תמה אינו כיון על מהרש"ך ז"ל שנסתפק ומכ"ס על הרב מ"ל שפטר דיכול לומר משטה דהרי מבואר כמדרכו כפ"ב וז"ל בשאל לחנו העזרי ער סוף לשונו ע"ס שמבואר להדיא דס"מ שכתב לחכירו והורם לו ראינו וכול לו' משטה וזוותר יגדל החומא עמ"ס הכנה"ג כאן כהנהגת כ"ו אית כ"ו ז"ל ורכרו המדרכו כס"ג דהנהגתו וכו' ראה מלא כן כמר' וכמדרכו אר"כ' מכו' להפך נס רכרו הכ"י ככדק חכית חכיוו דהכנה"ג קש"ס דאמאי לא הביא בכתב חכית חכיוו דהמדרכו שכתבנו ואמרה דנכסו' ועל הכל ז"ע .

(ד)

כתב בעל המאור וכו' הר' כנה"ג נסתפק אס חורם כפניו א' וכו' כנהרדעו וכו' עכ"ל . ותמהני עליו דמבואר בהרא"ש כפרק חוקת ובבעה"ר דהראב"ד קאי כשעת המאור ע"ס בהרא"ש וא"כ לא מבעיא לרובא למפשע מהאי סוגיא כמ"ס הכנה"ג אלא אר"כ' כתב הראב"ד להפך חכן טוב עיינותי כספר המאור כפ' ז"כ שסם מבואר להדיא דס"ל להמאור דוקא הוראה לפני ע"א לא מהני אכל ככ' וא"ו מטעמינן ז"ב

הזיק סוף דרו נעשו כ' כהודאה ויכח השטחה
 וכהא פלוג עש הראש"ד אבל בפני ע"א לבדו
 סוין בעל המאור והראש"ד ו"א"כ תימא על הרב
 ככנה"ג שפסט מהאי סוגיא דיש ליתחא ולא
 ראה דבדו המאור כשרשם נס על מהר"ט ס"א
 כסו" ע"ב קשה דר"ף בעל המאור והראש"ד ע"כ
 ויתא דזה התו' הוא של הראש"ד אבל המאור
 לא ס"ל הכי ומ"ש הכנ"הג עליו דזה התו' דוחק
 לא דק דזה התו' הוא מהראש"ד כדכתו' ולדעתו
 דמ"ש וי"ו על דבדו המאור והראש"ד ע"ש ט"ס
 נפל כדכדו ושכן ז"ל שכל ה' אומר בפני הודה
 והיה אחר עמו והיונו תו' הראש"ד ודלא כהרב
 כנה"ג שידר להגיה ולא עלה בידו והטח כל"ע
 ועיון כמהר"ט כת"מ סי' ו"ח באורך. ועפ"י
 דכדו נוכל לומר דגם בעל המאור הכי ס"ל
 והיונו שיהיה כלשונו בעל המאור וכגון האי
 מנה דדורו לו דמך וכו' דלמאי אצ"ל להזכיר
 זה שזה נדחית כגמ' ואסיקו וכמו שהקשה עליו
 שס הרמב"ן אכל לפי מ"ש מהר"ט ה"ש הנהו
 דאדקוה כגמ' היונו מטעמא אחרונה אבל לענין
 הנדוק לא מנטרפוי אלא ככה"ג וכדכת' מהר"ט
 ז"ל ועיון כש"ך כסו" פ"א מ"ש כזה על דברי
 המאור וכגון מדכדו דלא כמ"ש לדעת מהר"ט
 ז"ל והנלע"ד ככתו' ורו"ק.

סימן ג'ל

(א) כתב מור"ם וי"ה וכו' וכתב עליו עש"ך
 דלא כיון וכה וכו' עש"כ ולע"ד אחר
 המחו"ד דופה כיון מור"ם ונ"ך כהכחו ס'
 הי"ה שחש להחמיר ולדוכה נט מספק אס
 קדשם כדגוס הללו ומה שיהיה ראיה מדכדו
 הכ"מ ליתא דהרבה המעיון שס ודאה להפך
 שהיו כתב וסוכר רכו' שכל מה שאנו דורשין
 כ"ב הכתוב הוא מדאוריותא ומה שגדרש באס
 אינו ענין כיון שפסט הכתוב אינו מורה עליו
 מקדו מדכדו סופרים ואס נאמר דרוקא עדות
 חובה הוא הפסול מדאוריותא אבל לוכות וכד"מ
 לא מפסלו אלא מדרכין וכו' דבשלמא קדוכי
 לאס וכו' עכ"ל מכל זה מבואר דס' ליה להכ"מ
 דקדוכי האס ליה כהו פסול מדאוריותא כלל
 ודבר הכא באס אינו ענין כי הכא דאין זה
 משפט הכתוב נרע מנ"ש דסכודא ליה להרמב"ם
 מדאוריותא הוא לגמרי אע"ג שקרו לה הרמב"ם
 ד"ס גם מה שיהיה ראיה מדכדו הי"ה והראש"ד
 דהרבה משס ראיה להפך דהא כיון דהס נתלקו
 והאינו על הרמב"ם ולא ס' ליה דקדוכי האס
 מדרכין ש"מ הכינו כדכדו הרמב"ם הכי כמו
 שהבין מהר"ם ז"ל ועוד דס' זו של הרמב"ם ג"כ
 רכותו של רש"י ורש"י השוג עליהס עיון שס
 ככתובות דף ה' ונס הרמב"ן בס' המזות השוג
 על הרמב"ם ש"מ שהבין מדכדו כמו שהבין
 מור"ם ז"ל ונס הרב המגיד הכוא כמה גאונים
 דס' ליה כדעת הרמב"ם דהויה מדרכין והנס
 שהרמב"ן והרב המגיד כרוס ה' אישות והכ"מ
 שס כתבו לת"ך דנס הרמב"ם מורה דכל הנדרי

מור"ג מרות תו' דאוריותא היונוכדו להשוותו עש
 שאר הפוס' אבל מ"מ הא מלנו להרמב"ן והראש"ד
 והרמב"ם ורש"י שהוגו על דפיתוי כולם הכינו
 כדעת הרמב"ם והנלוטוס דס' ל דהויה מדרכין
 אע"ג דהוא כדכדו כסך וכ"כ בקדוכי האס דאס
 מדר' דנדדעו באס אינו ענין וכמ"ש הל"מ מ' לדעת
 הרמב"ם דאך דוידס דקדוכי כסך מדאוריו' מ"מ
 קדוכי האס שס מדרכין ו"כ שפיר כתב מור"ם
 וי"ה וכו' וז"ל הס הרמב"ן והראש"ד אלוכא
 דהרמב"ם ורש"י אלוכא דרכותו וכהו דלא תיטוי'
 לס' הרמב"ם ורש"י הונו לקולא אבל לתומרא
 שפיר וס לחוס לדכדוהס ולהדוכותנט אס נתקדשה
 כעדות קדוכי האס וכ"כ הכ"ו כה"ע סי' מ"כ
 דאס לא ינשאת דרין עס הקולק להדוכוה נט
 מזניהס כדכדו הרמב"ם ז"ל ומה שחמה הש"ך
 על דכדו המגיד דפ"ד מה' אישות ע"כ ס' הכה
 האיני כחשוב' רב כללאל סי' י"ט שהכין לשון
 המגיד הכי' ופי' דכדו והסכינו עש דכדו דרוס
 ה' אישות עש"ב והרודה ודאה דלשון המגיד זה
 לא ידוכול פי' הרס ז"ל אבל הל"ב"ד ליוכב דכדו
 עפ"י מ"ש הל"מ שס ז"ל דהאי קדוכי כסך
 דלמדר מנ"ש וכו' ע"כ כל מ"מ הש"ך הוא
 על דבר הכא מור"ג מרות וכתב שפיר דין תורה
 יש לו אבל הכא קדוכי האס אינוס מכלל ז"ג
 מרות שפיר הוו מדרכין ללא כהש"ך שמשוה
 אינוס ומ"ש המגיד דקדוכי האס מכלל שורש הכי'
 וכו' היונו לומר שכל שאינו מפורש וכו' מקרי
 ד"ס אבל מ"מ יש חילוק דכל דבר הלמד מור"ג
 ארות יש לו דין תורה אע"ג דמקרי ד"ס אבל
 כדבר הלמד באס אינו ענין יש לו דין מדרכין
 ולע"ד דיו הי"ה ג"כ כוונת הכ"מ כפי"ג מה"ע
 וכמ"ל כדכדו ומ"ש הרב כללאל כחשוב' אס
 וז"ל ואין לנו לכרות מלבנו וכו' עש"כ לע"ד
 דל"מ ה"ל דלא כתב והשוה קדוכי להו"ג מרות
 אלא הוכיח דהו דכדו כה לפרש ולגלו מלתא
 בעלמא. אבל הוכיח דהכדו כה לו' דבר דרין
 נוסף וכפירט שפסט הכתוב אינו מורה להכי כמו
 דאן וכמ"ש הכ"מ כפי"ג מה"ע שפסט הכתוב
 דרוקא קדוכי. האכ כודאי לא הויה הרמב"ם דכדו
 כזה להו"ג ימדות ומכדו הל"מ למדתי לישוב
 זה ע"ש וד"ס אע"ג דכתב המגיד דזה נכנס
 כשורש הכי' וכו'. היונו ר"ל שאינו נכמה עש
 הכתוב כדורה ומקרי ד"ס אע"ג דאחי מהרבו
 אבל מ"מ יש הפרש בין דכדו להכדו דיש רכו
 דיש לו דין תורה ויש רכו דיש לו דין ספירים
 לגמרי ועי"ל לעקר תקופה שהקשו על המגיד
 דאע"ג שכהכ לעיל דרין דין תורה יש להס לגמרי
 היונו כדו לאסוקו וליושב דעת הרמב"ם אבל
 הכא עפ"י הכנת הרמב"ן והראש"ד כדכדו כת'
 כן וכתב דכדו חלקו עליו הרמב"ן והראש"ד
 כרין זה. המורס מכל האמור דספיר ויפה כת'
 מור"ם ז"ל וי"ה וכתבתי ורש"י לא' מקדווס
 ככ"ו על גלוין שהקשו על דכדו המגיד שכתב
 כרוס ה' אישות כסוף לשוג וכבר כתב הוא אף
 הדכדוים שאמר הל"מ מסוני נקראוס ד"ס מ"מ
 דונס מאוס כרין תורה לגמרי דהי הפסך הרמב"ם
 להדיק

להדיא ערלה כח' לוקין עליה וכל' שהיא
הל' מ' מסיני אין לוקין אלא מכת מדרות . הרי
מכואר לדעת הרמב"ם שרדכר שהוא הל' ממסיני
אין לו דין תורה ונ"ע עכ"ל . ולב"ד דלך"מ
רדכר שצוקרו הל' מ' מסיני ואין בו רמו בכתוב
כגון שיערוין וכו' דהל' מ' וקרא אסמכתא וכו'
וכן ערלה וכיוצא הנהו ודאי דין מדרכנוס להו
אכל הרכ המגיד לא אחר אלא כדכר הגלמך
כנ"ש או כאחד מו"ג מרות או מרכוי דיש לו
רמו שכתוב הוא דהוי דין תורה יש לו וזה כדור
כשמש דרו"ק איכרא מאי דאיכא מדרק עליה
דמור"ם כי הוא זה דע"כ אש קבלה קדושין מאתה
אינה זריכה נט מהראשון מכה ס' סקסק' אי
קדוכי האס פסוליהו מדאורייתא ולא חל קדושי
הא' כלל או אס מדרכנן ואת' מדרכנן שמה
הלכתא כהרי"ף ורעמיה דס' ל' דמקיש בפסולו
דרכנן אין חוששין לקדושי והוי ס' ס' מתהפך
וא"כ אפי' נימא דלהרמב"ם פסולוס מדרכנן מ"ג
שמה הלכתא כהרי"ף ויש ליישב דרו"ק

(ב) כל הפסול וכו' עיין כנ"כ מה שחמשה
על הכ"י ומה שפי' הוא ולי כר' דמ"ש
איהו כעלמא הוא כוונת הכ"י ז"ל וכתיב מהרש"ל
כסימן ל"ג וז"ל ואי לא דמסתפונא הוה אמינא
דשונא נמור שהוא לו כא' מהרדפיס ומבקש
להנקס ממנו פסול להעיד עכ"ל ע"ש . וסבת
יראתו הוא מפני הפוס' שלא חלוקין שונא לשונא
ומ"ש הרב כ"ש דכן יש ללמוד מדברי הח' וכו'
ע"ש לע"ד לוכא דריא דיוון דתו' ס' כ' תור'
מזינן למימר שצור דתו' א' אלוכא דר"י דלא
קי"ל כוונתו תו' הכ' אלוכא דרכנן דקי"ל כוונתו
גם מ"ש הרב ככה"ג דאפשר שהיה זה דעת
מהריב"ל וכו' ומהרש"ם וכו' עכ"ל לא ידעתי
איך העלה מזור לקושיאם דהא כל קושיא מהר"ם
הלוי הוא מדסתמו הפוס' ולא תלקו בין שונא
לשונא ועוד דמהריב"ל אפי' עלה מטעם שנהנה
והוי נוגע בעבור הנאה זו ולא כהו דשונא כזה
שאפילו כמ"ש מהרש"ל אכל מה שגלגל ליישב
דבריו מהריב"ל דוראי אלו לא היה לזנון אלא
הנאה זו שינקוס ממנו לא היה פסולו מלהעיד
אלא הוא סמך אעקר טעמא שכתבא בתנאי דהוא
כונע כמה שנהנה אע"ג דלא הוה סתמא ממון
וע"ז סוים ובר מן דין ר"ל דתוך מהנאה זו יש
ג"כ הנאה אחרת דהוא שונא לו ורעה לנקוס
ממנו וכיון דנעטרפו הוי טעמא ביה הוי הנאה
גדולה לפסולו להעיד אכל מה"ט לחוד דהוא
שינא לא הוה פסולו ונס' געס' א' אפשר דהאפי'
טעמא לחודיה לא הוה פסול כיון דליכא הנאת
ממון אכל מכיון שנעטרף עמה הנאה אחרת
דהוא רועה לנקוס הוי הנאה גדולה כהנאת
ממון ומה שהביא דהיה הרב כמ"ש בכל תרומת
ה"שן אינו קלא כדו ללמוד דהשונא הנוקם
מחבירו הוי אלה קוצת הנאה ומש"ה דאין לזרף
הנאה זו עם הנאה של טעם הראשון וכזה עלו
דבריו מהריב"ל כהוגן ואס כניס דבריו מהרש"ל
ככא ליישב מה שהקשו בתו' כפיק כה סימן
והרמב"ם כפי' המשיגה על הא דתנן כל הכשר

לרון וכו' ואמרינן לאתויי סומא שהקשו לינא
לאתויי שונא ותו' ע"ש ועפ' ידבריו מהרש"ל א"ש
דלא מני לשנוי לאתויי שונא דכשר להעיד כיון
דיש שונא דאפי' להעיד פסול וכן אוהב נמור
כמו השוכנין אלוכא דהמרדכי דהוא פסול להעיד
ג"כ לא מני למימר לאתויי אוהב כיון דיש אוהב
דפסול להעיד .

אמנם לדירי יש לקיים דבריו מהרש"ל דאס
הוא שונא א' מהרדפיס וכו' מהוך
מעשיו אלו מוכח שהוא רשע נמור ומה"ט לחוד
נפסל דהכי קי"ל דרשע פסול לעדות ועל שונא
כזה לא דכרי כמתניתין דרכר דלא שיכחא הוא
שימלא שוכה רשע מש"ה לא הולך התנא הפוס'
שיכתבו דין זה כנ"ל כגון . ודאיתו להנ"י כפ'
ז"כ וז"ל גרסו' כנמ' כל הכשר וכו' וכל הפסול
כזה וכו' עכ"ל עש"ב . ולא ירדתי לסוף דעתו
דאנא מלא האי סוגיא כהאי לישנא ודארכה
לישנא דמתני' אכחא ממאי דקאמר ואי כוונתו
מדקאמר תלמודא ויש שכשר לאתויי סומא וכו'
דהוא דלא כהלכתא נמצא דלדירי דלא קי"ל הכי
נמצא כל הכשר להעיד כשר לרון גם כן מלבד
האין זה אלא דכרי נכונות ולא יאמר עז' גרסו'
כנמ' וז"ע .

(ג) הכ"י הוה משס מהר"ם ז"ל והקש' עליו
דמן הגמרא מש' וכו' עש"ב . וכאמת
דכרי מהר"ם תמוהים רמבואר כנמרא להדיא
הפך מהר"ם ולא משמעות בלחוד כמ"ש הכ"י
דהא על חסם עדי שלא נעשה גולן ולבסוף נעשה
גולן קאמר חסם להדיא כגון שהחוק השטר
ככ"ד קודם שנעשה גולן וכדפי' רשכ"ס ויתוס'
וגבי חתנו קאמר כנמ' להדיא דלא כעו שהחוק
קודם שנעשה קרוב ומפרש טעמא כנמ' להדיא
משום דפסול קרוב גזרת מלך ולא מטעמא
דחיישנין שמה זויף אכל כגולן הוא דחיישנין
לזויף ועוד דאי כמו שהכין מהר"ם דהיה
דחתנו דקתני אחרים מעידין היינו שקודם שנעשה
קרוב דאו השטר וחתימתו"כ מאי מקש' כנמ'
איהו לאו מקימן אחרוני מהמני והא כיון דאחרוני
מעידין קודם שנעשה קרוב ששוט' דמהני וכן
נכי גולן דמקשי הכי מאי מקשי כיון דהעדים
מעידין קודם שנעשה גולן ואמתי הולך לשנוי
כשהחוק ככ"ד אפי' לא הוחזק נמו סני כיון
שראו העדים שחסם קודם שנעשה גולן אלא
מאי אית לך למימר דהיינו דמשני בתלמודא
כגון שהחוק ככ"ד שראו החתומי' קודם שנעשה
גולן וכו' דנקט ל"ד כדכתבו הפוסקים אס כן
ודאי מאי דקאמר הגמרא כס' ר"ג על התנא
דקרוב דלא כעו החוק ככ"ד היינו דלא כעין
שיראו החתומה קודם שנעשה קרוב ואס כן
הדכר מכואר בתכלית הכואר דלא כמתה"סולא
משמעות דוקא והכ"ח הו' דמהר"ם לא קאמר
וכו' ע"ש ואין ספק אלא שלא כהשנא כתב
לתרן כן חדא שהרי מכואר מלשון מהר"ם דהשטר
כיד המלוה שהרי כתב יש לפסול השטר שראו
חתימתו כיד שמעון קודם שנעשה קרוב ועוד
שלא דבריו דהיה דפיק מי שמן איורי כיוצא
מתחת

מחמת יד המלוה ומש"ה לא כעיון שיעירו שראו
קודם שנעשה חתנו והוא דקוספתא כשיולא
מתחת יד העדים וזה לא ניתן לומר דהוא
קוספתא בעלמא הכיאה שם ההלמוד ואסוק עלה
דלא כעיון בקרוב שיעירו על חתימתו קודם
שנעשה קרוב ועוד דא"כ מה הוקשה לו ממנה
מהר"ם והולרך לשנויי באופן דדברי הכ"כ ל"ע
ואשר יראה לע"ד ליישב דברי מהר"ם שלא
נעשה אותו ח"ו טועה בדבר משנה והוא דס"ל
דמאי דמשני שהחוק ככ"ד היונו כפיר' רשב"ס
דהיונו שטר שכתוב בו הנפק ולא ס"ל כפיר'
הת' שראו העדים השטר קודם שנעשה גולן
או קרוב דא"כ ל"ל למימר שהחוק ככ"ד היל"ל
בקצור וכגון שהעידו על חתימתו קודם שנעשה
גולן ועוד ל"ל כ"ד ועוד דלשון החוק ככ"ד
האמר ככ"מ הוא שכתוב בו הנפק . והשתא
קאי ליה למהר"ם דאכתו מאי משני דכתוב
בו הנפק ומאי מהני דהא אמרינן בכתובות
דהיינוס חותמים על השטר אף עפ"י שלא
קראוהו וכמ"ס איהו גופיה כסוף לשוני וכדקאשו
התו' על רשב"ס ולא ניתא ליה למהר"ם להרץ
כמו שתי' התו' הולכך מחמת זה ס"ל למהר"ם
דע"כ ודע תלמודא דמאי דקאמר בתוספתא
דאחרים מעידין בין ההוא דגולן בין ההוא
דחתנו והיינו שראו החתימה קודם שנעשה גולן
דאי לא"ה מאי מהני אם אחרים עומדים קל
חתימתו לכד אטו העידו שלא זייף כיון דקאי
סוף אטו חוששין לזיוף וליכא למומר דהיינו
דמקשי ווו היא שקשה כד"מ איכו לא מהימן
וכו' דלא הו"ל למנקט כהאי לושנא ועוד שלא
האי קושיות מה הועילה עדותא דאפי' שורה
באמת שוו היא חתימתו אכתו איכא למיחש לזיוף
שם הקדים הזמן אלא ודאי דמאי דקאמר
ואחרים מעידין היינו שראו החתימה קודם
שנעשה גולן דהשתא ליכא תשאר דשם הקדים
אבל עכ"ל מקשי בגמ' כיון דאיתו לא מהימן
ה"ל אפי' יעידו העדים שחתם קודם שנעשה
גולן אכתו אטו חוששין שם השטר כילו מזוייף
דכתי דבעלמא לא חוששין לזיוף דאחוקי אינשו
כרשיעי לא מחזקינן הכא שאני דעש' כבעליו
ריעותא ראו לקוש וכל עוד שלא כתקוי' טעני'
שם מזוייף משני שהחוק עכ"ד דהיינו שכתוב
בו הנפק והדר מקשי גבי חתנו דניחוש ג"כ
למזוייף כיון שגולן בו ריעותא שנעשה קרוב
ומשני דבקרוב לא הוי ריעותא כמו גולן דהכא
גזית מלך שהקרוב פסול להעיד ולא חוששין בו
לזיוף ודינו כשאר השטרות הכשרים דלא טעני'
כהו מזוייף אבל גולת אפי' שעכשו נעשה גולן
והשתא הוא דאחרע מ"מ יש מקום לומר שם
מזוייף ולריך קיום אכל לא העירו העדים
שראו החתימה קודם שנפסל או כודאי עויש'
בין לגולן בין לקרוב שם זייף והקדים הזמן
וכ"ל כשלמא כגולן שפיר דאע"ג דלא מחזקינן
אינשו כרשיעי דכיון דקאינן דהשתא החוק רשע
המרי' דקוף הוכיח וכו' אבל גבי קרוב שייך
שפיר לומר דאחוקי אינשו כרשיעי לא אמרינן

וכמו שהקשה עליו הכ"י כן י"ל דס"ל למהר"ם
כיון דעכשו נעשה קרובו ואקרבא דעתו לגביה
איכא למיחש שם זייף וכתב ודין כבעל הדבר
עלמא שאינו באמן .

וער

פי כל זה שצד כתב מרן על מהר"ם
דמשמע מן הגמ' דאינו אלא משמעות
בעלמא ולא מכוון הדבר מקרי וכדכתי' פו'
הסוגיא לדעת מהר"ם ז"ל ועפ"ו יחוייב מה
שחמה הרב מ"ל על מהר"ט כסו' ע"ט וכתב
עליו דלא רק ע"ש ובגדל דנעלם מכת"ד דברי
מהר"ם הללו דהכי ס"ל וכודאי שדה"ל יתכן
הסוגיא כחכמתו ולכן על מהר"ט תלמידי אלא
על מהר"ם ז"ל וא"כ מ"מ מהר"ט קודם שנעשה
גולן חתנו איכא דכ"ע וקודם שנעשה חתנו
היינו איכא דמהר"ם דהכי ס"ל ולא כא הרב
לפסוק' כותיה אף שהוא יחיד בדבר זה אלא
אשמעי' אנכ אורחיה דאיכא מ"ד גם כחתנו
כעיון שהחוק ככ"ד קודם הקורבה ודו"ק .

(ד)

לפיכך ש"מ וכו' כ"כ היר"ף והרא"ש .
ודאיתו למהר"ט כח"א סי' ק"ה שמתקו
אקתייתא על דברי היר"ף והרא"ש עש"כ .
ולע"ד ראין מכל מה שהכתיב שם סתירה על
דבריהם דהא ודאי מניין אטו יודעין שזיה לתת
לאחרים כו"ך דאם הורשים מורו ויודעי' כזוהא
זו הא ודאי ראין אטו לריכין לעדים דלא אכתו
סהדי וכו' אלא כשהורשים או מכושין או שאינם
יודעין וא"כ לפי עדות זה שמעיד שזה א"כ
לפי עדות הקרוב מעולם לאזכי הורשי' כממין
זש שזיה עליו הש"מ אלא זכו בו אחרים מהש"מ
למפרע משעה שזיה וכשעה שזיה הרי העד
קרוב לו והרי אטו מוזיאין ממון עפ"י עדות
קרובים והא דמא' לת"ש הכ"י ככו"כ דטעם
שלא יסוי דהיינוס קרובים לעדים משום דהשתא
מוזיאין ממון עפ"י קרובים עש"כ . והשתא הרי
עדות זו לא שייכא להיינוס כלל דהם מעידין
על אחרים המלוה והלהו ולא שייכו דהיינוס
כגוה ועכ"ל כסל כסודיש' להדייא מטעם שכתב
הכ"י דבגדת הכתוב שלא להוציא ממון בעדות
קרוב ואע"ג דמתנית ש"מ אינה קונה אלא לאחר
מיתה וכו' שייכא לא כה לקוב אלא ליורשים
והרי העד קוה דחוק אותה שעה מ"מ ע"כ
דלאחר מיתה לא שייך סיקנה אלא ז"ל כע"כ
שקנה למפרע משעת מסירת דבריו לגדים .
והרי אותה שעה-הו קרובים וכפסול קורבה
כעיון תלמי וקופו' ככשרות וכיון שהאחרים
הזוכין הוא מחמת דברו לפני הקרוב הרי אטו
מוזיאין ממון בעדות הקרוב ומה ענין זה
לבאמן המוכר לומר ליה מכרתו וכו' דהשתא
עדותו דמהני אחד שנתלק מהממון ואין לו
עוד שייכות בויהו ואו הוא שמעיד אבל לא
עקר זכויות האחרים הוא מההוא שעה שזיה
כפני הקרוב ואו אינו ראוי להעיד גם מה
שהכתיב ראיה מההוא דאמר רבא כסנהד' וכו'
ראיה זו אינו מכיר שהרי הרא"ש כהשוכה לא
ס"ל כהני פוסקים שקרובי כ"ל יוכלין להעיד
על הרולת ואפי' הוא עלמא וכתב הר"כ ז"ל כח"א
סי'

קיומן ר"ה ו"ל ואביו שלמדתי זכות וכו' לא
 שאני סוכר כמזקס אלא שאין קרובי הנדלג
 מעידין וכו' לא לטובה וכו' וכן עולים פסח כל
 דברי הפוס' ו"ל עש"ב . וכיון שכן מאי מיתתי
 ראיה מהר"ט ממנה נגד הר"ף והר"ש דאיתנו
 לא ס"ל האי דינא ואדרבה הם לא שטתיהו חז"ל
 שפסקו קרובי הנדלג אין מעידין ועוד אפי' אפי'
 את"ל דמודים הר"ף והר"ש דקרובי הנדלג
 יכולין להעיד דהם ה"ט דלובא בהו פאלון כלל
 לבני הרופא ותחלת העדות ופוסה כשירות אבל
 היה ס"ד דמתמת שנהא לנקוס נקמת הנדלג
 הוו נונעוס בדבר קמ"ן דאפי' יכולין להעיד
 ושעמא דכל הנאה שאינה של ממון לא יפסל
 בה לעדות ואין כאן אלא נקמה וקאמרינן דאפי'
 קנאתם ושנאתם כבר אברה וכו"מ ה"ט ו"ס
 אבל הכא כגוואה זו תחלת העדות כפס"ק
 ועפ"י זה כל הראיות שהביא שם מהר"ט יחד
 כולם יש לדחות שפיר דהתם כולהו כשענה
 שהעיד לאחרים היה כשר אבל הכא כשענה
 שזכו אחרים דהיינו למפרע משעת אמייתו
 ואז היה קרוב כפסול הנוף ולא דמי כלל לפסול
 נשעת ממון דהכא כל פסולו משום קורט' וכזה
 בעינן תחלתו וקופו כשירות כלע"ד ליוסב דברי
 הר"ף והר"ש ולק"מ כלל ממה שהק"ס עליוס
 מהר"ט ז"ל דרוק היטב ואדרב"י ושלתמה על מור"ס
 ז"ל שכתב בסתם דקרובי נדלג יכולין להעיד כאלו
 הוא דין מוסקס אליבא דכ"ע והא ליתא דמדכרו
 דפי' ז"ל וקו' כפ"ק דתכות מוכח דלא ס"ל הכי
 וגם הר"ף והר"ש לא ס"ל הכי ומכ"ס לפי
 מ"ס הדרכ"ו שהכאנו וכן עולין פסח דברי ר"ה
 הפוס' וכן מוכח מדברי הר"ש בכתשו' ובמ"ס
 הרב כנה"ג משם רבו ע"ש ולשקוה הוה לולמו"ס
 לכחוב דין זה כפי"א ו"ל ע"ש והנה הכ"ה הכי
 דברי המרדכי הללו וכתב הש"ך עליו משמע
 מדבריו דטרפה וכו' וסוים וכתב דשננ וטעה
 ואשמע מניה ש"ס ערוך וכו' עש"ב ו"ל ע"ש
 ר"ל מהאי סוגינא דר"ל דהא דאע"פ אפי'
 לטעמא משום דאינן כוזמני וזממין הוא משום
 דע"כ כשהעידו לא היו טרפה דאש"הו טרפה
 ודאי דאיכס כשרים להעיד משאעמין דכיון
 שטרפו ודאי נתכלבנה דעתם דאכלל שוטים
 וחסכו אלא רז"ל כשהעידו לא היו אז טרופה
 ולאחר שהעידו קודם שהזמנו נטרפו משום הכי
 הולך רב אפי' לטעמא משום דאינן כוזמני
 וכו' אמנם אי קשיא על פס"י הא קשיא דמכ"ל
 למדק דברי המרדכי כן אי משום שכתב כל
 זמן שהוא חי ואינו טרופה אינא ה"ט משום
 דאי הוי טרופה אינו כשר להעיד משום דאינו
 כוזמני וכו' וכטעמא דרב אפי' ועוד דהוי
 מלאתי שנמלא כתוב כש ריב"א וכו' קרובי הנדלג
 כאמנים על הרופא ולא נונעוס בעדותם דמה
 שנהרג הרופא אינו מועיל כלום לא לנדלג ולא
 לקרוביו והוא מדאמר רבא וכו' ואפילו הנדלג
 עלמא אז היה יכול לדבר עדיון וכו' אלא משום
 דהוי עדות שאי אהא יכול להזמנה עב"ל ולשון
 זה הובא בהרשב"י ע"ס קי' ר"ל וא"כ מלשון

זה מוכח להרוח דאפי' טרופה יכול להעיד קין
 לאו טעמא משום דאי אהא יכול וכו' ולא מטעם
 פסול נופו והתם שכוודאי הנמור שלא ראה מרן
 לשון זה מ"מ מכל שאין זה כוזמת המרדכי .
 ואולי ו"ל לע"ד דהכי קא דיוק מרן מדברי
 המרדכי והוא כיון דכל כוזמת ריב"א ורעמיה
 להוכיח דקרובי הנדלג לא שייכו נבו הרופא
 ואיכס נונעוס בעדותם וא"כ ל"ל למימר דכל זמן
 שהוא חי ואינו טרופה יכול להעיד הא חשבו
 הוי טרופה יכול להעיד אי לאו משום דלית ביה
 הזמה וא"כ היה יכול להוכיח דינו אפילו אם
 נדלג טרופה והוי' לומר כקוידו ואפי' הרופא
 אס יכול לדבר היה יכול להעיד וכדכרו ריב"א
 שהכאנו וכ"ת קושטא קאמר דאינו יכול להעיד
 משום דאינו כוזמני וכו' הא לא אש"כ לאשמעי'
 דמ"ה ערובה היא אלא ודאי דכל כוזמת המרדכי
 לאשמעי' אבנ אורקה דטרופה מלך נופו אינו
 יכול להעיד הנחכלבנה דעתו ואינו מדקדק
 בעדות שפיר האמנס האמת יורה דרכו דאלו
 יראה מרן דברי ריב"א כמו שהעיקוס הדרכ"ו
 לא היה מדיוק כן מדברי המרדכי והיה חזר
 בו ממ"ס דטרופה אינו מעיד והרב ד"מ כתב
 ד"המרדכי איירי בד"כ וס"ל כה"ו בפ"ג וכו'
 ולכך טרפה כשר להעיד כד"מ וכו' עש"ב וכתב
 דהס"ע דמהר"ס קלך כאן וכו' משום דרכוס
 חולקין וכו' ע"ש וכתב הש"ך דמשמע מדבריהם
 דאפי' ודבריהם תמוהים ואשתמטיהו תלמוד ערוך
 וכו' עש"ב ועל כד ההכרח ז"ל ככוונתם דהם
 ס"ל דגם לבני תשלומי ממון לא שייך ביה הזמה
 לטרופה דהא מיר שטרפ כרדי אדם נוגט למות
 והוי נכרח קטילא זכו הורגים כמתים דהוי
 הוא כמו שהוא מת וא"כ אס השוי לחייב ממון
 והזוס לוח ליה לשלמו והורגים איכס חייבים
 לשלם בעבורו דתשלומי עדיון וזממין הוא קנס
 ולא קנסו בניו אחריו ואף הוא אינו ראוי למלאכה
 לשלם וגם אינו נמכר דאינו שוה כלום וגם אינו
 כר מלקוח דנכרח קטילא הוא וכיון דלא שייך
 ביה הזמה מש"ה למאן דאית ליה דאף כד"מ
 בעינן עדות שאס אהא יכול להזימה כשר
 הטרופה להעיד כד"מ ולמאן דאית ליה דאף
 כד"מ בעינן עדות שאי אהא יכול להזימה הטרפ'
 אינו כשר להעיד ומ"ס הסמ"ע דרכוס חולקין
 עליוס לאו הוינו דס"ל דכד"מ בעינן עדות
 שאי אהא וכו' דהו אינו דהררנה לפי מאי דק"ל
 דכד"מ לא בעינן דרישה וחקיקה ושע"ה
 המאוחרים כשרים אפי' דהויא עדות שאי אהא
 יכול וכו' וזה מוסקס מפל הפוס' אלא דכוונת
 הסמ"ע לומר דרכוס חולקין על מאן דמכשיר
 עדות העדוס הקרובים לרייגוס ולא מטעמא
 דבעינן עדות שאי אהא וכו' דהא כמתון לא
 בעינן הכי כ"ה דוקא כד"מ וקנסות ותכלות אלא
 טעמא כמ"ס הנ"ו בפ"ג סהכיה הירוש' סכ"ל
 עדוס הקרובים לרייגוס משום גורת הכתו' אלא
 להזימא ממון בעדות קרובים עש"ב וכו' מ"ס
 הש"ך דהררנה מהכ"ו משמע איכסא וכו' ע"ש
 ותמה אנו עליו דהכ"ו קרו בחול דטעמא העדוס

הקרוכים ליינוט פקולין משום גזרת הכהו' של
להוניה ממון בערות קרוכים ולא מטעמא משום
עדות שאי אהא יכול להוימה.

ובזה נדחת נ"כ הראיה שהבוא מהר"ק
והר"ל ש"כו' דו"ל אליבא דהר"ק דלאו
מטעם הזמה אלא מטעם גזרת הכהו' כמ"ס
הכ"ו א"כ כמ"ס שם הרב שלטיהנבורים דאיכא
נוסחא בידו והכיאה הר"ן ו"ל שם דלאו מטעם
הזמה היא ע"ס וזו היא הנוסחא בעלמא שכתב
הש"ס הכיאה הר"ק בפ"כ ופ"ל דמטעם חומק
י"ל שהבוא הירוש' הוה משום ריני קנסו וקבלות
דנמ' היכא שתפס דיניס כד"כ ממנ' דבעו דר"ש'
נר' משום דבעינן כהו' עדות שאתה יכול להוימ'
גם מ"ס וכ"כ הר"ן להדיא בסוף פ"כ דכתובות
וכו' ע"ס. אחריו המתי' ליתא דהרדבה מהתם
מוכח איפכא דלבסוף אסיק דאין הטעם משום
עדות שאי אהא וכו' אלא מטעם הכ"ו ע"ס
דכדריי כארך גם מ"ס דלכתחילה לא בעינן
שיחקור וכו' עדותם עכ"ל ע"כ. אחריו המחילה
ליתא דעקר עעמא הוה משום דאמר' כד"מ אין
מדקדקין ונותנים לכ' באיזה יום מש"ה גם כן
לא תקרין להו' כזו ופשי' אמרו אין אנו יודעים
לא נכתבלה עדותם וכמו שפסק הר"ב"ש בדיון
מירומ' ואש"נ דהרבה פוס' פלוגי עליה חיינו משי
דס"ל דכ"ן מרומה בעינן דו"ס ופ"כ אס' אמה
אינו יודע נכתבלה עדותו דהו' לא שייך חומה
אלא כשאר ד"מ דלא בעי דו"ס כ"ע מודו להר"ב"ש
דאס' אמר אינו יודע לא נכתבלה עדותו דכל
היכא דלא בעינן דו"ס הו' לא בעינן עדות
שאתה יכול להוימה דכתב הכ"ו בפ' א"מ ע"ס
והי"ו לזה ממנ' א"ה הרמב"ם בפ"ג מה"ע וז"ל
אחר וכו' אלא אמרו תמיס וכו' ע"כ. והר"ל
לאשמעי' נ"כ רותאף אחריו אפילו אס' אמרו
אין אנו יודעים באיזה חודש עדותם בטלה וכמו
שהו"ך לאשמעי' זה כד"כ ולמה השמיט' כד"מ
אלא ור"ן דס"ל דבכה"ב עדותם קיימת והיא
ככלל מ"ס אעפ"י שלא כוונו את החדש ור"ל
בין אס' שתקו בין אס' אמרו אין אינו יודעים
ומ"ס הד"מ כשם הכ"ו והמדדכו דלא בעינן
כד"מ עדות שאתה יכול וכו' היינו כד"מ במתן'
דלא בעי דו"ס ולפי"ד דכל הפוס' מודים בזה
ומה שהבוא ראיה מהא דפריך כמרוכה וכו'
ע"ס ל"ק דהתם קאי אשאלמוי ככל ד' ופ' דהס'
קנסות דבעי דו"ס וממילא בעינן עדות שאתה
יכול להוימה וכ"כ הרמ"ה להדיא בחי' לקמא
היכא כשפר אסיפת זקנים וז"ל קו"ל כדכ"ן
שעדות שאי אהא יכול להוימה לא הוה עדות
ודוקא כד"כ וכדויי קנסות אכל כד"מ כוון דתקון
דכ"ן דלא בעי דו"ס הוה עדות עכ"ל. הרי
מבואר דכתתי' באופן דלפי"ד דלכ"ע אס' אמר
אינו יודע כד"מ היכא דלא בעי דו"ס עדותו
קיימת דבכה"ב לא בעי עדות שאתה יכול להוימ'
ודכ"ו הרמב"ם כפשוטו ופ"ו ונ"ס מאי דשמע
מקמא מהפוסקים דכד"מ בעינן עדות שאתה
יכול להוימ' היינו כמקום דבעי דו"ס כוון
קנסות או דין מרומה וכיוצא אכל היכא דלא בעי

דו"ס והאי לא נשנתינן על עדות שאתה יכול
להוימה דלא כהש"ך ו"ל.

אמנם מה שיש להקדק על תרב ד"מ הוא
דהיכי כתב להכ"ו לא בעי כד"מ
עדות שאתה יכול וכו' ולכך ערופה כשר דלא
כתב הכ"ו הכי אלא כדכ"ר דלא בעי דו"ס וכו' דכ"ו
להדיא כד"מ פ' א"מ אכל כשאר ד"מ דכ"ו
דו"ס כוון קנסות וכו' כהא לא קאמר הכ"ו דלא
בעינן עדות שאתה יכול וכו' וא"כ כע"ד טרפה
שהו"ס והשלומוי זומס הס קנס וכהא ודאי כע"ד
עדות שאתה יכול להוימה וז"ע. גם מ"ס הרב
פנ"ג נ' כהנתק כ"ו אות ל"כ דאשאר לתק וכו'
ואין ענין לתק כזה עכ"ל ע"ס כהנ"ה דנעלס
מכת"ר דכ"ו כעל המחור הכיאו הר"ן בפ"ק
דכתובות דמתק להדיא כוון עדות שכשטר לעדות
שכ"ע ע"ס ע"ס הטעם אכל להדיא ש מעקרא לא
ס"ל כעל המחור כזה אלא ס"ל כדעת הר"ק
דס"ל דאף כע"ד שכשטר שייך חומה כמבואר
כפ' מרוכה נכ"ו עד זומס ע"ס ודוק

סימן ל"ד

(א) ל"ס לתוסין וכו' בן הוא לשון הרמב"ם
ומהתוימה ממדן ככ"מ שכתב סס וז"ל
ולכן וכו' ולא חילק וכו' עכ"ל שיהי' כ' הרמב"ם
להדיא בין וכו' ולא תסס וז"ע כתב הכ"ו מחו'
א' כשם דו"ו וזש מהנאוונים וכו' ותמה עליהם
וקו' ע"ס ומהר"ע וז"ל בחלק הה"ע סימן ק"ו
וז"ל ויתאף דהא דלא בעינן וכו' וכשר הוא
עכ"ל ולא ידעתי מה ח"ס על חיד' מרן דהו'
בעלמנו מה שתי' מרן וז"ע. וביזה גם כן תו'
למה שדקסס מרן אחריו הרשב"א ע"כ. ב' גם
כוה לא ירדתי לסוף דעתו דאין העלה מזור
לקושיית מרן דהא ליגנא הרשב"א דקא' דקניא
כפ"כ אל תשת חמס עד אלו סולגנין ומועלנין
כשבויעות ורואקומנא כשכובעת ממון דהו' דשע
דחמס מרדס דבסח"ס שבו' בעינן שכובעת ממון
דהא היא אוקמתא אליבא דרבא הוא דרואקומנא
לה כנמ' משמע דלאכ"ו אחיא הכדוית' כפשטא
דמועלנין כשכובעת היינו בין שכובעת זוא' בין
שכובעת ממון ויעוד דהו' מדכ"ו הרשב"א מוכח
דכשכובעת זוא' לא נפסל לעדות דהא קאמ' ואש"ו
שכובעת זוא' אין מוסרים לו שביעי' לעולם ואס'
תשוד על שכובעת ממון אף לעדות נפסל משת'
דכשכובעת זוא' לא נפסל לעדות וזה לא אחיאלא
כריכא דבעי דשע דחמס אכל כשכובעת. זוא' לא
נפסל והדרס קושיית מרן עליו דהא קו"ל כהכ"ו דלא
בעינן דשע דחמס.

והנראה לע"ד ליישב דכ"ו הרשב"א דהאי
מורס הרשב"א ראש עבר על
שכובעת זוא' דנפסל לעדות דקו"ל כהכ"ו והיינו
היכא דאיכא עדים ששכע לשוא. אמנם הוא
מיוזו כשאר בעלמא כלי עדים מש"ה קאמר
דאין מוסרים לו שום שכובעת דקו"ל חשוד על
היכר וכו' ומש"ה לא נפסל לעדות אכל אס'
תשוד כשכובעת ממון גם לעדות נפסל ויהי' דמי
כשאר

כחשור על הדבר ראין רנו ואינו מעודו ומה שהשיא ראיה מההוא דחזקה ואוקומנה כשכובעת ממון דהוי רשע דחמס וכו' אע"ג דהאזי אוקמתא אליבא דרבא מ"מ אשמעי' הרשב"א ו"ל דהובא דהוי חשור כעלמא כלו עדים אף לאכזי לא מפסל לעדות אלא הובא דהוי חשור כשכובעת ממון דהוי רשע דחמס ומאי דמוקי לה הכי אליבא דרבא הוינו מזוס דמשמע ליה דמועילון כשכובע' הוינו הובא דרובא עדים דומיא דהגולני' מש"ה לאכזי אינו פריך לאוקמ' כשכובעת ממון דוקא אבל אה"כ לחשור כעלמא אפי' לאכזי לא נפסל לעדות אלא א"כ נחשד על שכובעת ממון דהא ככלל מן שחשור על הדבר וכו' וכו' דאמרינן.

והנה

מהר"ט שם חורס לנו דאפילו כעכו' דאורייתא אס' אין כה מלקות לא מפסל אלא עדי חמס ע"כ ועפ"י דכריו הללו יש ליושב מה שנק' אה"כ רע"כ כד"ה שטר וכו' ע"כ רי"ל דס"ל לריב"ס דלאו זה של לא תשימו' לובא מלקות וכו' מרן ככ"מ כפ"י מה"ע וכיון דרובא מלקות אף אכזי מודה דכעו' רשע דחמס ואע"ג דרי"ו כתב משם הגאונים דאס' הוי מן החור' ואין כה מלקות מפסל מדרבנן ריב"ס לא ס"ל הכי דלא פסלינן מדרבנן כעכו' דאורייתא אלא הובא דרובא עדי חמס שוב דאורייתא לתרב מ"ל כפ"ה מה' מלו' שהאריך כזה הרבה ולבסוף אסיק בדרע' ריב"א כמו שכתבתי ע"ש איכרא מ"ש דע"כ לא קאמרי הכי רבנא דכו' ומדכרי רי"ו יש ללמוד כן וכו' עכ"ל כנראה שלא ראה דכרי רי"ו במקומן ולא ככ"י שהביאם שהרי זה מבואר מדכרי להדיא ואינו פריך למוד ודקדוקים והכרחות גם אז מדקדוקים והכרחות אינו הכרח שכתב דאס' יש בו חמור ממון מן החור' מפסול מזוס רשע וכו' רי"ל דהחור' לא פסל' אלא מהוא דקדרי רשע וכו' מלקות כדכתיב והיה וגו' אבל אס' אינו מחוייב מלקות אפילו אית ביה חמור ממון אימא דלא מפסל מן החורה.

והרב

כ"ש כתב שרע"ת רש"י וכו' ע"כ ואחרי חמתי' ליתא וניעלם מכת"ר דכרי הרמב"ם שכתב להדיא אפי' באוסו' דכריוס אס' עושה להכעיס סקול לעדות וגם רש"י ו"ל אינו מוכרח שזיכור כן דלא כהרמב"ם וכו' מ"ש איהו נופיה דכח' לתקן המשכ' אליבא דרבא כי כן מנחנו ככמה מקומות ועוד דרש"י ראה לפרש פשט המשכ' דלא נקט התנא ככל דכרוי אלא דבר שיש בו חמור ממון אף ע"ג דאחיה דלא כהלכתא עי"ל דס"ל לרש"י דכל הנהו דמחתי' אע"ג דרובא עדים עליהו אלא שדא כעלמא אס' פסול לעדות וכדכתי' לעיל אליב' דהרשב"א ו"ל וא"כ נאמר לרש"י כן.

עוד

כתב הרב כ"ש אכל עדיין יש להקשות וכו' ע"ש. ואי מהא לא ארייא רי"ל דס"ל לרש"י ו"ל דהא דפסלינהו הוינו מדרבנן וכמו שכן ס"ל לרי"ו והרי"ף לרעת הרב"ם והוינו מזוס דטעו וסכרי דמזוה קא עכדי וכדכתיב חכ"ס ו"ל וא"כ גם הובא רי"ל דכעיון מזוס

חמור ממון דומיא דמחתי' וכן מוכח מתשובת הרב פני משה ח"ב סי' ק"ק דבדבר שפסולו מדר' כעיון חמור ממון ע"כ ורי"ף.

(ב) קוברו וכו' ז"כ עיון מ"ש הכי ארכרי רי"ו ועיון מה שתי' הרב כ"ש ע"כ.

הנה מ"ש עדי שילקה אינו מדוקדק דארייה מבואר בפוס' דמד' שלקה חוור לכשרותו כיון שנקלה וכו' וכו' כפ"י ע"ש אלא ה"ל עדי שיתרו כו' שעכשו וכו' לודי מלקות אכל אס' לא החרו בו אינו פסול אלא מדרבנן אבל אף שהיה דכריו חמיהו דהא הגאונים שהביא רי"ו לא חלקו כ"א כעכו' דרבנן לעכו' דאורי' ולדכריו הו"ל להגאונים לאשמעי' רבותא דאפי' כעכו' שיש בה מלקות אס' לא החרו בו פסול מדרבנן דוקא אלא דאזי דכעכו' שיש בה מלקות אע"ג דלא החרו נפסל מדאורייתא וכמו שפסק הרמב"ם כפ"י כ"מ מה"ע ולובא מאן דפליגי כזה והכ"ח כתב דאינו כלום דהא פשוטא וכו' כדכתבו החו"ס וכו' עכ"ל ע"ש וקס' א"כ הובי אכשרינהו רב הונא לפי מאי דגרסי' הכי וכו' שפסק הרב"ם ו"ל והא אפי' טעו מפסלו מדרבנן דה"ט דטעו לא מהני אלא שלא יפסלו מדאורייתא כמבואר בפ"י שהביא הוא ו"ל וכו' דס"ל דהנהו קבוראי לא הו' לוקחים שבר כפשטא דגמ' דלא כפרש"י ו"ל ובאין דטעו ולובא חמור ממון מש"ה כשרים להעיד ממש"כ כמחתי' אע"ג דטעו כו' דאויב' חמור' ממון פסולין מדרבנן א"כ קא' דהויב' פסולין ה"ל אס' וחתי דכשרים ולא חלק בין לקחו ממון ללא לקחו אלא דאזי דבכל גוונא משמע דכשרים ולא דמי למחתי' דההיא דטעו כדבר הרשב"א אבל הובא דטעו וסכרי דמתי' קא עכדי אפילו פסול דרבנן לובא כהו וכמו שתי' כן הרב מ"ל וא"כ אליבא דהרי"ף דס"ל כרב פפא דפסולין קשה ממ"כ דאזי לא תשיב טעויהו ואפילו רב הונא מדאורייתא לופסלו ואזי תשיב טעויהו אפי' מדרבנן לא ליפסלו ודוקא לומר דפליגי רב פפא ורב הונא כדאורייתא אכל מדרבנן כולהו מודו דפסולין חדא דלא משמע כן ליושנא דסוגיא אלא דאכשרינהו לגמרי ועוד דא"כ לפ"י הרי"ף שפסק כרב פפא ו"ל בהכרח דס"ל דפסולין מדאורייתא והכי כתב רי"ו מדרבנן ויתכן ליושב דס"ל ליה להרי"ף דהא דהלכתא כרב פפא דפסלינהו ואפילו רב הונא מודה לו כפי גוי' הרי"ף הוינו מדרבנן ורב הונא הוה סבור דכיון דטעו דכבר מזוה כשרים לגמרי ורב פפא ס"ל דאין זה טעוה גמורה והר"היה דאפי' נדונו אותם שונים כאלהם ומאי דקאמר רב הונא דכברי כפרה זה לא ס"ל לרב פפא כלל וכיון דרובא טעוה קלח אבל אינה גמורה אין ראוי לפסלם מדאורייתא כ"א מדרבנן וגם אין ראוי להכשירם לגמרי דאינם טעוין לגמרי מש"ה חשש רב הונא להחמיר כס' הרי"ף ולא נמשך אחר רבו כזה ודוק.

(ג) כתב הריב"ם וכו' להכרות וכו' ע"ש וכו' עליו הרב כנה"ג דלא נהורא וכו' עכ"ל ולע"ד דלק"מ דהא כל טעמא דהריב"ם הוא דס"ל ליה דלא מבקל משום שאין בו מעשה אליבא דהרמב"ם

ההרמב"ם הוא משום דהתור' פסלה לרשע לעדות
ורשע דקרא היינו מחוייב מלקות על הלאו כדכתי'
וקוה אס בין הכות וכו' כ"ג ש' כמחוייב מיתת כ"ד
גנ"כ קריה רשע כדכתי' ואשר הוא רשע למות
וזהו שכתב הרמב"ם איזהו רשע וכו' שהרי
התורה קראו וכו' למחוייב מלקות וכו' ואז"ל
מחוייב מיתת כ"ד שהוא פסול שגף' אשר הוא
רשע לנזח ואס כן שפיר קאמר הריב"ש אלוכא
דהרמב"ם לאפוקי לאו שאין בו מלקות משום רלא
הו רשע דקרא ומחוייב חסוי האס עשה מלאכה
כשכתב רלא יפסל משום דלית ביה מלקות והלא
קריה רחמנא רשע והחמיר כדונו שחייב מיתת
כ"ד גס מ"ש שהתרו בו למלקות וכו' זה דוחק
גדול דכהתרו בו למיתה לא יפסל ובהתרו בו
למלקות יפסל וזע"ד דזה לא ניתק לומר כלל
קרא רהא כתיב הרמב"ם ואז"ל מחוייב מיתת
כ"ד ואז' כדאיתרו ביה למלקות דוקא ה"כ אי
הוא ככללו וקוה אס בין הכות וכו' ול"ל קרא אשר
הוא רשע למות ועוד מאז רשע למות הא אינו
מחוייב מיתה דלא התרו ביה אלא למלקות אלא
ודאו דאיורי הרמב"ם כדלא התרו ביה למלקות
ואפ"ה פסול משום דכתיב רשע למות וע' קדדרי
כתיב הרמב"ם בפ"כ מה"ע כל הפסול בעבור'
אס העידו עליו אעפ"י שלא התרו בו שהרי אינו
לוקה ה"ו פסול כללו וכו' עכ"ל . הר"מ מבואר
דלא בעינן התראה כללו לפסולו לעדות דאס כן
הוכי קאמר דאיורי דהתרו בו למלקות גס מ"ש
דאיך סתם כפי"ו וכתב וכו' הו"ל לפלוני גס זה
ל"ק דכתיב כתיב כפי"ו וכואר דמיווי כלאו שיש
בו מלקות גס מ"ש שמש" הרמב"ם כפי"ו מה"ע
עבר עכור' וכו' לאפוקי וכו' עכ"ל עש' כדכרי
תמוהים קרא רח"ה הו"ל איזהו רשע כל שעבר
על"ה מל"ת שבתור' וכו' למתלו הדבר במלקות
ועוד הוכי כתיב וכו' היכי דלא נומא וכו' והוי
סוים הרמב"ם ואז"ל מחוייב מיתת כ"ד ועוד
דאיזה בעלמו כתיב כפי"ו ז"ב ותמס על מהר"י
אדרבו וכתב דלפי דעת מהר"י הריב"ש סותר
דדוים אדרוים מסוי' שו"א לסי' שט"ו יכו' עכ"ל
עש"כ נמלא דלפי דכריי שס' און כאן מקוים
לקויותיו הכא אכל כהמת שדכריי שס' תמוהים
דא"כ מאז מיתות דאום מהרמב"ם להכרעתו כיון
שהרמב"ם הוא כר"ת לומר דהא לר"ת דכשכוע'
כטווי הוי חסוד איך שתהיה ולרש"י אפכא וכיון
דהרמב"ם כר"ת א"כ מאז מיתות דאום מוכרי
הרמב"ם אלא ודאי שהריב"ש הכין בדעת הרמב"ם
דאינו פסול לעדות ולשכועה אלא הוכא דאוכא
מלקות אכל אוכל ולא אכל לא הוי חסוד ואדרבה
כל דאינותו מוכרי הרמב"ם הוא לומר דכשאון בו
מעשה לא נפסל משה"ה לא פסל כדכיון דידוה כהא
שנשבע לפצוע ולא פרע ומ"ש שס' דכפי דברי
מהר"י אדרבו נמלא הריב"ש סותר וכו' כדראה
שסס נעלם ממנו דברי מהר"ד כ' כסוימן קי"ט
ודכרי הרב מ"ן ח"ב סי' נ"ג שסס כוארו דע"כ
הריב"ש סותר מסוי' שו"א לסי' שט"ו וישכו עפ"ו
דעת הרמב"ם עש"כ . ועיין להרב מ"ל כפי"כ
מה"ע מ"ש על דברי הריב"ש עש"כ ושתי' דמר

לא גמוי' הכא דהכא כפי' שו"א הוא מוכריע כון
ס' רש"י לר"ת דלרש"י כשום שכועת כטווי להכא
לא נפסל וכמ"ש הטור משמו להרוי כסוימן ז"ב
ע"ש ולר"ת אפי' כשכועת כטווי לית בה מעשה
נפסל וכא הריב"ש והכריע דלא כמר ודלא כמר
ועשה הכרעה מדעתו ועשה דעת שלושי' ונסתייב
מהרמב"ם ו"ל אכל מעולס לא אמר הריב"ש אפי'
למאן דס' לוי' ועוד דא"כ זה לא הוי הכרעה
ולא שייך לומר וכו' להכריע וכו' אלא כד הו"ל
דע"כ ל"ע אלא ככטווי דכס ואל תעשה אכל
כדכרי שס' בו קוים יעשה לכ"ע אפי' רש"י מודה
לר"ת ומס' שהכוא ראוה מסוי' רס"ו לא ידעתי
מה ראוה הוי' וזהו דהתס עשה חילוק אחר לגבי
עדות כ"ע מורו רש"י שנפסל ואדריב"ש וס' סתור'
מדכריי כאן לסי' רס"ו וכמ"ש מהרש"ך כחלקנ'
כפי' ל"ד ע"ש דע"כ כפי' רס"ו לא ס' ל' הוי
חילוקא של כאן ואילו דס' ל' להרב מ"ל כיון דהתס
כפי' רס"ו כרינו שעבר בקוים עשה כוה הוא
דקאמר אפי' רש"י מודה אכל הוכא דהו כשכ
ואל תעשה ככר הוא סומך על מה שהכריע כפי'
שו"א דאינו נעשה חסוד אפי' לעדות כיון דלאו
כר מלקות ואינו רשע דקרא והתס הוא דפסול
ממון ושכועה שוין דכדארוייהו אס עבר כשכ
ואל תעשה אכל הוכא דהוי קוים עשה ע"ו כתב
שס' דאפי' רש"י מודה אכל עדיון לא ישכ כלום
דמסוי' שו"א מוכח דס' ל' דעדות ושכועה שוין
כדכתב מהרש"ך שס' ע"ש כאזנן דכריי הר' מ"ל
אינס מוכינס כ"כ ודאיתו להראד"כ כתשו' כפי'
ק"ח שתמה על הריב"ש וז"ל ואינו שמעינו ולא
אכין וכו' לשכוע' עכ"ל עש"כ . ונלע"ד ליושב
דככר כתיב הרמב"ם ו"ל דגכ ונולן ומלו' כרכו'
אף ע"ג דלית כהו מלקות מ"מ עד חמס מקרו
ואחרבו מדכתיב אלא תשת חמס עד וכן משמע
מת"ש הרמב"ם ו"ל כפי' המשכ' וז"ל שני עקרוס
כפסולו עדות כל שעבר עכור' שחייבין עלוה
מלקות אפי' אין שס' חמס כלל וכל שלוקח ממון
שלא כדיון אעפ"י שאינו מחוייב מלקות ככון
גכ וכו' ע"ש אלא משמע ליה דלא אלט' עד
חמס אלא להוכא דלוכא מלקות וכ"כ מהר"ט
כזה"ע סי' מ"ג ע"ש וכתב וז"ל והנ"ו הכוה
ראוה וכו' תשובת הרי"ף וכו' ע"ש . וא"כ הוי
הכא דמסויע ליה הוא כיוה הרי"ף ו"ל ואס כן
שכועת השקרון אף ע"ג דלית בה מלקות הוה
ככלל ריכויי' דער חמס וגס שכועת עדות אע"ג
דלא לקו עלה מ"מ כר מלקות הוא אלא משום
דלא שייך ביה התראה אלוכא רש"י ואלוכא
דהתו' משום שאין אינו יודעין שהוא כמורד הא
אלו יתכרר שהוה כמורד חייב מלקות ועוד הרי
כשכועת העדות ופקרון הוי חייבה תורה קרבן
תחת מלקות וכמ"ש הרמב"ם כפרק ד' מהלכות
שכועות וכיון שכן שפיר מקרי כר מלקות ומפסל
מדאוריותא .

עוד הקשה מהר"ד כ' שס על דברי הריב"ש
דנחו דמי שאינו מחוייב מלקות לא
יהא חסוד מן התורה וכו' וכמ"ש הכ"ז ע"ש וכו'
עכ"ל ולכא' דקויוס זו קוילה שפיר אדכרי רש"י
ור"י

ור"י שם ל' דלא מפסל כשכונות כטוי להבא
 והקדקו הראשונים מדרכיהם דמי שעכר על החרס
 לא יפסל לשכונת כיוון דכשעת קבלת החרס
 איבא למימר דבקושטא קא משתביע כמבואר
 בדברי התו' והשתא תוקשו להו דלא גרע שכונת
 כטוי מעבירה דרבנן דנפסל מדרבנן אלא ודאי
 דאינו ענין ל'עביר' דרבנן דהכא שאני כיוון
 דכשעה ששכב כאמת נשכע וסבור לקיימה ואפי'
 אח"כ עכר עלוה שפארו וזרו אינו חסוד ככך
 ובה הריב"ש והכריע דלא מסתברא כר"י אלא
 דרוקא בהיבא שעכר כשכ ואל תעשה אכל בקום
 עשה דהוא כמלקות כזה חזן ראוי לפסוק כר"י
 ז"ל וא"כ מה שייך ענין זה לעכר עביר' דרבנן
 דהשת' לא יז' לו התללות כשע' עשא' אכל הכא
 כשעה ששכב לא עשה מדווחא סבר שיקומנה
 ואפי' אח"כ עכר עלוה . ולפ"ז ו'ל דלא קאמר
 הריב"ש אלא דרוקא כשכע להבא דמלבד דאיבא
 למימר דבקושטא קא משתביע ונס' חזן כו מעשה
 ומלקות אכל שאר עבירות של תורה אש עשאן
 דאע"ג דחזן כהם מלקות מורה הריב"ש דפסול
 לעדות או מדאורייתא או לפחות מדרבנן ומאי
 דהבוא ראה מדרכי הרמב"ם הוא לו' דלהרמב"ם
 אפי' אש עשה שאר עביר' דחזן בה מלקות לא
 מפסל מדאורייתא א"כ כ"ש כשכע להבא דחזן
 בה מלקות ונא' איבא למימר דבקושטא קא משתביע
 דלא מפסל כלא אפי' מדרבנן אף ע"ג דכשאר
 עבירות דחזן כהם מלקות נפסל לפחות מדרבנן
 דלא גרע מפסול דרבנן מ"מ נשכע להבא דיש
 בה עשמה אחריתו דבקושטא או' אפי' מדרבנן
 לא מפסל ולפ"ז ל"ק נ"ב מה שהק"ם מהר"ד ר"כ
 דהרי הרמב"ם פסל כשכונת העירות והפקדון
 וכו' דהיה שאף רמיווי בלעכר דליבא למימר
 בה קושטא וכו' מש"ה מפסל לפחות מדרבנן
 אליבא דהרמב"ם ז"ל ולפ"ז נ"ב שכונת כטוי
 דקט היינו כלא איבא ואל דכיון דיש בה מלקו'
 ולא חית בה כ"א חדא לטיכותא דלא יא'ה
 שכונת משיו נפקר משום הכי מפסל לעדות כיון
 דס"ס מחייב מלקות והרי נקרא רשע ורשע פסול
 לעדות ולשכונת .

ועי' ו זה הונח לי מאי דהוה תמוהא לי
 על מה שנסתפק הרב מ"ל בפרק ה'
 מלוח ה' ו' כד"ה שטר שכתוב בו רבות שכתב
 כאמצע לשונו אך ראיתי להריב"ש בסו' חק"כ וכו'
 ויש להסתפק כמ"ש דלא פסולי אלא מדרבנן אש
 הכוונה וכו' או אפשר לומר וכו' ע"כ . שלא
 פשט ספק זה והשתא מאי מסתפק ושרי כסוימן
 שו"א כתב וז"ל וכו' ונראה לי להכריע וכו' עש"כ
 ומנה פסק לכו"ד דנשכע להבא דאינו נפסל
 ומשמע תס' דאינו פסול כלא אפילו מדרבנן
 וא"כ היכי אפשר לומר הכא בסו' חק"כ משום
 דס"ל כהרמב"ם ומש"ה פסל מדרבנן וא"כ הוי
 הריב"ש סותר מדירות אדוהיה אלא ודאי רמ"ז
 שס' דפסול מדרבנן הוא משום כלא מונח ה"ה
 דלא משמע לאיננו וכו' וכ"ת אכתי כיון דרוק
 סוף הוא ס"ל כהרמב"ם וכמ"ש בסו' שו"א וכו'
 מדרכי הרמב"ם וכו' ואליבא דידוהי שס' דכל

שאין בו מלקות לא נפסל כלא אפילו מדרבנן
 א"כ היכי כתב הכא דמפסלי מדרבנן והא' כיון
 דס"ל ליה כהרמב"ם דהיבא דליבא מלקות אפילו
 מדרבנן לא נפסל וה"ל לאו בר מלקות מינהו כו'
 דזו ל"ק די"ל דס"ל להריב"ש כזה ככ"ל דעידוס
 החאמוזן על שטר הרבות לוקין וזה מעש' דידוהי
 שחזמו כוידוס . וכמ"ש אינו נופים לקמן ומש"ה
 הכא פסילו מדרבנן משום דלא משמע להו לאיננו
 וכו' וכמונה הא' ומאי מסתפק הרב מ"ל אמנם
 אש כאמר דס"ל כמ"ש דלא כתב הריב"ש דלא
 מפסל כשאין בו מלקות אלא דרוקא כשכונת
 דלהבא דאיבא בה תרתי לטיכותא דחזן כו מעשה
 וגם כשנשכע מעקרא כקושטא קא משתביע
 וכמו שפרש"י אכל אש עכר כשאר אינו' דאורי'
 דלות כהו מלקות מורה הריב"ש דנפסל לפחות
 מדרבנן השתא וס' מקום לסקיפו של הרב מ"ל
 אך אש זו כוונתו היה לו לכאר וכפרט שכל
 השום שהק"ם על הריב"ש שס' לא הכינו ממנו
 כן וא"כ דברי הרב מ"ל ז"ע אלו .

וכוה נ"כ יתיישב מה שהק"ם עור מהר"ד ר"ב
 כסוימן הנו' על דברי הריב"ש דחזן
 תלו דבר כנמ' וכו' וז"ע עכ"ל דעפ"י מ"ש
 א"ש דמשום ה"ט לחוד לא הוה משתמיטת הא'
 מלאומרו דאכתי משום ה"ט בלחוד מפסל מדרבנן
 מש"ה הולרך תלמודא למימר האו טעמ' דקושט'
 וכו' דהשתא אינו נפסל אפי' מדרבנן אכל כלא
 אוכל ואכל דאיבא כיה מלקות והיינו רשע דקרא
 אע"ג דאיבא למימר דבקושטא וכו' מ"מ ס"ס
 עכר בקום עשה ונקרא רשע כדכתי' והיה אש
 בין וכו' ומה שחי' בסו' קי"ט ע"ג הוה דוחק
 דהא מ"ש הרמב"ם לא לקי וכו' לאו הוי דאמר'
 כנמ' בקושטא קא משתביע אלא משום דכפי'
 רבתה תורה כשכע לסקר דחייב מלקות ולא
 רבתה אלא שקר דומיא דשוא שכשעה ששכע
 הוויא שקר משיו אכל שכונת דלהבא דלא הוויא
 שקר משיו לא חתי מרכויה דקרא דשוא ודוק .
 והנה מהר"ט שס' כתב דלרעת הרמב"ם דאפי'
 כ'עביר' דליבא מלקות לא מפסול מדאו' והרמב"ם
 שכתב וכו' לא בא לשלול וכו' עש"כ . ודבריו
 תמוהים כזה דהיכי דיוק כן מדרכי הרמב"ם והלא
 הוא בעלמו הכיז ממ"ש הרמב"ם בסו' המטנה
 וכנ"ו בשם הר"ף דלא מפסל אלא היבא דאיבא
 מלקות או ער חמס כנון נכב וכו' וא"כ היכי
 מרבה מקרא דחמס היבא ששכע שאוכל לא
 אכל ומאי חמס איבא דחמס לא שייך אלא
 כנגלת וכו' גם מה שס' שכן נראה שמשמע ליה
 למהר"ק שכתב שס' ככ"מ על פסקא דעכר וכו'
 עכ"ל ע"ש . והנה לשון זה בעלמו כתבו ככ"ו
 איכתי העור שהוא כלאון הרמב"ם ע"ש וא"כ
 ע"כ דליתא לבריו מהר"ט שכתב שכן נראה
 וכו' דהא כתב ככ"ו להי"א בסעוף ו' איכתי
 הרמב"ם והטור וז' ל'א' עי' שעוברין כלא תשימונן
 כיון דלאו כני מלקות מינהו כלא תשימונן
 הרמב"ם בסו' שמו וכו' הא ל"ה לאו אלא ח"כ
 הן ער דחמס עכ"ל וכו' עור כסעוף ד' על
 האו פסקא בעלמה וז"ל העובר על ל"ת שאין

בו מלקות וכו' אף עפ"י שמדבריו הרמב"ם וכו' עש"כ היו מכואר להיוא הפך מהר"ט מ"ש כדעתו וכדלוי דנעלם כל זה מדבריו מהר"ט . עוד כתב על מרן ז"ל וז"ל ומיהו אינו רואה וכו' אסודי תורה עכ"ל דבריו תמוהים ושפיר דקרו דבריו מרן דהא דהאס דמרינן מפירוטו ויניס וכו' ה' חמא חמר וכו' ואמרו דהאס דהאס מפני דרכי שלום כעלמא ופרש"י דתנן יוגי' שובך וכו' יש בהם גזל מפני דרכי שלום וכו' דלא וכה בהם בעל השוכך וכן אמר' דהאס תנא הוסיפו עליהם הנולדו וכו' ומשני לא נזכר אלא למזיאת חש"ו וכן פרש"י וז"ל כד"ה אמתניתין דאלו הן הפסולין וכו' וכן מלוי ברכות פי' כהן' ראויי כאפק דכות וכו' ע"ש הרי דמתני' וכרויתא תרתי קתני פסולין מדרבנן כחשירו האסערי חו' וכחשירו האסודי דרבנן כגון גזל מדבריהם גרבות דרבנן ורתיקו כחש"ו מהמ"ס מלובלון כפי' כ"ח שכתב ז"ל ומסתברא כדבריו רש"י וכו' מחוקת כשרותו עכ"ל עש"כ וכלע"ד לוישב עפ"י מ"ש דהאס ככ"ק פ"ט ומתני' דקתני דהחשודי על השבועה וכו' היינו מדרבנן ולא מדאורייתא וכו' ע"ש . ולבאורה דבריהם תמוהים מרתיבה הכא אל תסת דשע עד אלו הנולדו וכו' ואמרינן מאי לאו שבועת אור ושבועת ממון וכו' מוכח מדאורייתא פסולו אלא מוכרת דס"ל להאי' דלענין עדות שאני שפסלה החוד' כפי' למועלו שבועתו לעדות אבל לענין שבועה לא נפסלו דחמיר להו לאונסי אסודי שבועה ואף עפ"י שראינו שנשבע לשקר אינו נפסל פעם אחת' לשבועה אלא מדרבנן הוא דפסולין לחשוד על השבועה שאין מוסרים לו שבועה וכיון דמתניתין מדרבנן שפיר סמך ההא ושידויה' וסמך' על מה שפסל לשבועה אפי' גזלן דרבנן כ"ש אם נשבע ועבר שהיא אסודי דאורייתא שנפסלו לשבועה מדרבנן ושייר טובא מאסודי תורה ואסודי דרבנן וכיון דפסול הקשור לשבועה הוא' כולו מדרבנן אין סברא לחלק בין שבועת כטווי לשאר שבועות דלא גרע מאסודי דרבנן דאם עבר עליהם נפסל לשבועה מדרבנן וכהו' וזכנו דבריו הריב"ש כסיומן רס"ו שכתב ראשיתו לרש"י דאינו נפסל בלהבא היינו לשבועה אבל לעדות מורה רש"י דפסול ולכאז' אינו מוכן דמאי' שאל עדות דכולהו מורה אמנם לפי מ"ש א"ש דפסול שנפסל לשבו' אינו אלא מדרבנן וא"כ שפיר נזכר לומר דאינו נפסל בלהבא דכיון דכל הפסול מדרבנן רי לנו שנפסלו מטעם שהלויא שבועה משני' לשקר' אבל בלהבא דחומר' בקושטא קא' משתבע לא מפסול אבל כעדות דהיא מדאורייתא דהתורה: פסלה לרשב' לעדות ואם כן אפי' בלהבא כיון שנשבע שלא לאכול ואכל דמתחייב מלקות והשע מקרי אע"ג דנשבעה שנשבע לא ולא מפניו שקר מ"מ כשעה שעבר הרי נתחייב מלקות ונקרא' רשע זהוהא שנשבע לאכול ולא אכל דאינו כר' מלקות כזה אין הכרע בדיני' רש"י דיתכן דס"ל כהרמב"ם דלא נפסל לעדות מדאורייתא אלא מדרבנן וכיון דעבירה שאין בה מלקות לא נפסל אלא מדרבנן

א"כ הוכח דנשבע בלהבא דאיכא לומר נס כן דבקושטא וכו' אם כן אפילו מדרבנן לא נפסל לעדות דאיכא תרתי לטובותא וכדכתבין לעיל או אפשר דס"ל דפ"ה מדרבנן פסול או אפשר דס"ל לרש"י דאפי' אם עבר עבירה שאין בה מלקות שפסול מדאורייתא לעדות כיון דעבר אר"ת רשע מקרי והא דכתוב וסוף אם כיון וכו' ד"ל דקראו הכתוב רשע משום שעבר על ל"ת ואפי' במקום דאיכא מלקות רשע מקרי ופסול מדאורייתא . אך מה נעשה דהרשב"א לדרייף כפי' דתקס"ד כתב כדעת רש"י ורעמי' דכשבו' בלהבא לא מפסול לא לעדות ולא לשבוע' ואפי' הוכח דעבר בקום עשה דמוציא שלא לאכול ואכל ע"ש דלא כהריב"ש וגם חש"ו וז' נגד הכרעתו של הריב"ש דק"י סי' א' .

ומעתה

אנו תמה על השואל שחבי' מהרש"ך כתב וז"ל דיוכל הנתלע לומר קי"ל כר"ת וכו' ע"ש דאף דהריב"ש הכריע וכו' מ"מ אבתי להחזיק מזו למומר קי"ל כרש"י דהא לרש"י ורעמי' אפי' עבר בקום עשה אינו נפסל לעדות כשבעה דלהבא דלא כהריב"ש ובמ"ש הטור משמו ועוד הרי מכואר בדבריו הרשב"א דאפי' עבר בקום עשה אינו נפסל לעדות כשבו' דלהבא דלא כהריב"ש ולמה לא יוכל המוחזק לומר קי"ל כהרשב"א ומכ"ש שאפשר לו' דאלו דהא הריב"ש חש"ו וז' של הרשב"א לא היה כתב כן . ויותר ונר"ל הקומא' על מהרש"ך דלמו שכת' עליו יש להפליא וכו' דהו דאיכא פלוג' דשבות' מ"מ לענין עדות כל אשיית שוין וכמו שכתב הריב"ש כסיומן דס"ו וכו' דאיך נעלם ממנו השוכ' הרשב"א הללו שכתב להדיוא דשבעות כטווי דלהבא אינו נפסל לעדות אפי' בעבר בקום עשה ושפיר עדיין איכא לחלק בין להלויא לבין לחתוק ויחמר קי"ל כהרשב"א .

ומעתה

מ"ש הרב כ"ש על דברי הרב"י שקדר המתלוקות וכו' ויתא' לכו"ל אנו אומר אחרי חמתו' ליתא' ולדקו דבריו מרן כו' וז"ל נראה' לו למרן דבריו הריב"ש מתקמה הרשב"א ואפי' הריב"ש עצמו אלו היה רואה הרשב"א היה חוזר בו ואפי' הריב"ש בעצמו לא סמך עליה שהרי כפי' שו"ת השו"ת ערות' לשבו' וכן במקומות אחרים ובמו שכתב הפוס' משמו . גם הרב כהנ"ג בהגהת כ"י אוח' כ"ט כתב שהרמב"ם כריעת' רס"ו ולא ס"ל כהי' הריב"ש וכו' ע"ש . והנה מ"ש דלא ס"ל כהריב"ש זה יתכן אבל מ"ש דרעת הרמב"ם כרש"י זה לא יתכן דהא בע"כ דטוען כתב אחר השכנע וכו' שבועת כטווי וכו' ע"ש וכיון דשבועת כטווי לא קתני כמתני' משום דלא נעשה חשוד לדרכת' רש"י ז"ל ואם איתא דהרמב"ם כרש"י למה לא כתב הרמב"ם וכדכתב הרמ"מ שם ואף על גב דז"ל דמ"ש שבועת כטווי היינו אכלתי ולא אכלתי וזקו מדוקדק אומרו הנשבע לשקר מכל מקום מסתמעות דבריו הרמב"ם שלא חלק וכת' דכשבו' כטווי איכא גוונא דלא מפסל וכגון בלהבא אלא תס' וכתב שבועת כטווי משמע דכלל גוונא דשבועת

אכל בענין לויכה טענת שכחה פשוט' דערות
נרע טפוי דאפו' בלהכא מפסול כיון שעובר על
ר"ת ורשע מקריי אכל החשד על השכו' שנפסל
לשבוועא אינו' אלא מדרכני דלא אשכחן ככתוב
דאם נשבע על שקר טוב אינו' נאמן ליטבע ודוק
כיו' כל הדברים ברורים ונכונים.

(ד) פסא וכו' כתב הרב ב"ש ונראה רבעלי
התו' וכו' ע"ש ועפ"י מ"ש הכ"ז ולענין
דינא אליבא דב"ע וכו' אדרבה וכו' עכ"ל אין
דורך לזם דהא' לשתו' דש"י לא איורי ככא על
הערות ממ"ש רבהיה' מורה ר"ז ואע"ג דלא
קוי רשע דחמס דקו"ל כאכיו' ורשע מקריי וכמ"ש
הרמב"ם ואג"ל תיובת' מוקות וכו' ומ"ש רש"י
הכא רבעיון רשע דחמס היינו' משו' רהוי מדרכני
ואפו' אכיו' בפסול דרכני' כענין רשע דחמס
ברכת הרב ב"ש והראש' לזם לרעול כשקבע
תלמודא מחלוקת' אכיו' ורבה' כהא אז כענין
רשע דחמס לא קאמר דר"ז ברכא ס"ל משמע
ודאי רהיה' דר"ז אינו' עפין להיה' תלונת' וגם
אליבא דהראש' דס"ל ברעתי הש"י ראיורי בכא
על העירוח קמנו' ו"ל ג"כ רמ"ש רש"י דה"ע
דכשר משום רבעיון רשע דחמס לאו' משום
דס"ל ברפא אלא משום דס"ל דשאני חבא משום
טיורו חקפו והווי' כאנוס ואין ראו' לפסלו מן
הקורה וכתבתי התו' והוא ראו' לפסלו מוקא
מדרכני' אלא משום רבעיון פפוסול דרכני' רשע
דחמס ומש"ס כשר לערות לגמרי וא"כ אפשר
דלרש"י דהלכתא כר"ז ברשע לעדות וכוה מהיושב
מה שהקטע עור' הרב ב"ש עמ"ש הראש' אחר
דכרי רש"י ולא רמו' לאוכל וכו' עכ"ל רעפ"י
מ"ש ח"ש ולק"מ ודו"ק . כתב כ"י אכל הרי"ף
גרים וכו' דע"ש וכתב עליו הרב כהנ"ג רזה לא
אפשר שהיו כתב הראש' וכו' עכ"ל רזה לא
ולערך דלק"מ דאפשר דנירסת הרי"ף שנתקו
להדיוא רבא ורב פסא' אליבא דר"ז לירבא מורה
ד"כ כיון לאפוקי' כיון לעיולי ורב' פלוג' וסכוי ליה
לרעת ר"ג דוקא לעיוליה ופסק הרי"ף כרבה'
לגבי רב פסא' להחמיר שהו' רב רבב פסא' וגרים
ג"כ שכן ס"ל לרמינא וזו היא ג"כ נירסת הראש'
א"כ מ"ש כן הוא גור' הראש' ר"ל שכן גרים
הראש' כדכרי הרי"ף שהוא העתיק לשון הרי"ף
ואף על גב דאיהו' לא גרים הפי' לא נפקא מינה
מודיו דאפילו' לפי נירסתו ס' לזם לענין דינא
בהרי"ף דפסול ככל ענין כיון לעיוליה כיון
לאפוקי'

ועוד כתב הרב' ההלכה כרב ששח וכו'
ונראה וכו' שפסא וכו' עכ"ל והנה
כבר כתב להדיוא כה' כ"י ו"ל אז שאכל וכו'
וסיים וכתב שנים שהעירו וכו' עכ"ל אם כן
לא סתם אלא כיאר להדיוא עור כת' הכ"י רכועל
ארוסתו וכו' וכתב הר' כהנ"ג מדהויה רכינו
המתכר מן הכלל כועל ארוסתו וכו' ותמה על
מהרש"ש כסו' י"ט עש"ב . וכלע"ד דלדקו דכרי
מהרש"ש י"ל כיון דה' למ' מסוני קנאים פונעין
כו הרי כבר כתב הרמב"ם כה' ערלה דערלה
כח"ל ה' למ' מסוני ואין לוקין עליה אלא מכת
מדות

דשבוועא כטוי נפסל ואף ע"ג דלהרמב"ם דלאו
דאין לוקין עליו לא נפסל לעדות מ"מ הרי
כתבו ז"ל מדרכני' מהא' מפסל דלא כהרוב"ש
שהקשירו לגמרי אליבא דהרמב"ם וכבר ראיתי
להרב' כהנ"ג בסימן ז"ב שתכירו לבויה ודור
בו וכתב וז"ל שם אריות והתכונתי שאין דרך
וכו' מדכתב דאם נשבע וכו' עש"ב .

אמנם דבריו גם כאלו שלא ברקיע ופליטת
קולטוס דאנה מצא' שכתב הרמב"ם
האם נשבע שלא לאכול ואכל שנפסל לשבוועא
ומעולם לא כתב הרמב"ם כן ולא כתב אלא
שבוועא כטוי ויש לפרש דאיורי' כאפלתו ולא
אפלתו ואלו היה הרמב"ם כותב כן כמו שהעתיק
משמו הרב כהנ"ג לא הוסיף לשום פוסק פה לו'
הרמב"ם כרש"י והרי מצינו' שמה פוסקים
שכתבו שדעת הרמב"ם ברש"י וז"ל וקטע שאני
מורה אכיו' משמע מתקמות דכרי הרמב"ם
והכתובת מ"מ לא אמר כן כפי' ואנכ' ריהטו'
לא דק .

עוד כתב באות הנו' כתב הרשב"א וכו' אמר
המאסף וכו' רהוא מבוא וכו' עכ"ל
עש"ב ולפארה לפ"י קטע אמ"ש הריב"ש כהו'
שמ"ד הכיאה הכ"י כמ"ס ע"ש וז"ל דלרעת
רש"י וכו' ואפו' לרעת הרמב"ם וכת' אפ"ה וכו'
ע"ש והשתא מאי מיתוי ראה מדכרי הרמב"ם
החס' שאני רהאיסור כה' ממילא לאבן השבוועא
אמנם כו' מעיינין שפיר לק"מ דהרב כהנ"ג לא
כתב כן אלא לרעת הרשב"א דס"ל דאינו' יכול
לענין שכתיו' אכל הריב"ש כוראי לא ס' ליה
היהו' דהרשב"א ז"ל משום שכבר נעלו אינו'
תעלומות חכמה שה' זרבו הכיאו דכרי הרשב"א
הללו ודחמס ואסיק רכל היבא דאיכו קרו' הרב
כ"כ רליכא למתלו הרב' כשכחה אינו' נאמן
לענין שכתיו' אכל היבא דהוי רחוק ואיבא
למתלי' כשכחה נאמן לו' שכתיו' ואם אין טענה'
ליח כמבואר בל זה בהר"ן כפרד' כל הנשבעים
עש"ב וכיון דלהר"ן יכול' לענין שכתיו' ע"כ
דלית ליה האי חלוקא דהכנה' ג' אפיר כתב
הריב"ש דלא נעשה חשד רשמה שכתו' פסק
כתשו' רש"י וכמ"ש הש"ך משמו וכוראי רהכי
רעת' רש"י למש' דהלכתא ככתריו הר"ן והריב"ש
ומב"ש להחייק האי' נכדא ככשרותו ואם כן מן
החומא' על הרב כהנ"ג שכתב וסיוס ואין ספק
שלא ראה הריב"ש דכרי' הרשב"א שחם גמרי'
ואינו' אומר אין ספק שלא ראה אינו' פסול דכרי'
הר"ן ז"ל שדחה לרב' הרשב"א .

ועוד הקשה הכנה' ג' על רבו מהרי"ט כיון
השכחה מלויה וכו' עש"ב ואני תמה
עליו שאיך לא דקדק בדכרי' רבו ששם יואר
טעם דכרי' וז"ל ודוקא לענין הפוך שבוועא
וכו' עש"ב . הוי להדיוא רשנא' ונאנה ערות
משבוועא .

ובזה ג"כ כתב שקטת חמוקה עור' שחמה
שהריב"ש דמנרג טפוי פסול ערות
מפסול שבוועא ומודי הרב' מופה עש"ב ולק"מ
דלענין שכתה שייך שפיר' ליפנת ערות משבוועא

מרווח מדרבנן דרבי רבנא רבא חף שהיה הלכה למשה לא סקרי אלא מדרבנן ודיון דרבנן וש לו וכוון שכן הא דקדאום וכו' אונו אלא מדרבנן ועוד דאין קנאים וכו' אינו אלא דוקא בשעת מעשה אבל אח"כ איש הרגו נהרג עליו וכוון שעתה שהוא מעיד אחר מחוייב מותק ואינו מכלל אשר הוא רשע למות וכך כתב הרמב"ם להריות שאם בעל לשם זנות אחר חייב מנת מרדח כאשר יסודו דרבנן ועוד דאסוד נווה לשם זנות אחר אלא נזרם מדרבנן שמה יקח דרך אישות מלקח מן הקורה כמבואר בהרמב"ם ובהרא"ש פ' בלק ע"כ וא"כ דרבי דאין פסולו אלא מדרבנן ומה שכתב ראיה מדברי המרדכי והכ"י אינה ראיה דהתם מוירו ככא עליוה דרך אישות אבל בדרך זנות ודאי שלימי כדיון בועל ארוסתו ומה שלא חלק הכ"י כ"כ כד' דרך אישות לדרך זנות וכמו שחלק בארוסתו משו' דבשטר' דאם בעל בדרך זנות לא מפסל אלא מדרבנן ומה שכתב הרמב"ם מדרבנן הרא"ש אינה ראיה דרואי מה שפסל אינו אלא מדרבנן וה"ס לכוועל ארמית שלא לשם אישות אינו אלא מדרבנן ודו"ק

לאו לא חשימון עליוהו אלא על המלוה דאין ליה הנאה אין כסולין מדאורייתא ומאי דכתב ס"ס הכ"י דכל יוכא דחייב מלקות פסול להעיד וכתביו לאו למימרא דמדאורייתא מפסלו דקא פשיטא דלא מפסלו מדאורייתא וכו' ש כאן כפי לוח משום דטעו וא"כ גם בערב ועדים טעו אלא משום דלא חימא כיון דטעו שלא יסמו פסולין כלל לוח קאמר הכ"י דכוון דכל חשימו מלקות פסולין וכו' מש"ה גם העדים פסולין אפי"ן דטעו דכשלמה א"ס לא היו כני מלקות כיון דכל פסוליהו מדרבנן הוכא דטעו הסכתא נזנת דלא ופסלו אפילו מדרבנן אבל הוכא דסו כני מלקות או לא טעמא דטעו הו פסולין מדאורייתא וטעמא דטעו אהני לפסול דוקא מדרבנן וכו' להוכא דאתרו בהו' אז פסולי מדאורייתא דהשקא לוכא טעמא דטעו מש"ה כתב הכ"י סתם פסולין משום דמחוייבין מלקות דהשקא אשמעין דאין הקרה כהו מפסלו מדאורייתא והוכא דלא אחרו בהו מפסלו מדרבנן

ומעשה סדה מהר תמיסת הרב כ"ס מעל הכ"י ותמיסת הרב פני משה דוראוי

מ"ש מרן דין מפסלו היונו מדאורייתא דהא קאי ארברוי הכ"י אכתב להדיא דלא מפסל הלוח מדאורייתא משום דטעו וכו' ועלה קאי מרן ו"ל לפי דבריו דה"ל לערב העדים דלית בהו הנאה דלא מפסלו היונו מדאורייתא אבל מדר' דרואי מפסלו וס' למרן דגם מה שפסלו הכ"י היונו מדרבנן או מדאורייתא הוכא דהתירו וכדכתב' וכו' א"כ גם לוח כיון דלית ביה מלקות וכלא"ה פסולו מדרבנן וכוון דטעו וכו' א"ס כן לא יפסל כלל הא לא"ק כלל דלוח אף ע"ג דלית ביה מלקות מ"מ וזו דע דתמס דקרא ואי לאו ה"ט דטעו הוה פסל מדאורייתא מרבויה דרשע דתמס אפי"ן דלית ביה מלקות וכדכת' הרמב"ם ו"ל ומ"ש הכ"ס דמלוה ולוח אינן להו הנאה היונו דאית ליה הנאה חמוד ממון לעשות לרכיבו כו' אפי"ן דאית ליה פסידא מלך הרכות וצעות שלו כיון דהשקא מיהא אית ליה פסידא כנתינת הרכות סוכר דקרא לא קא מזהיר עליוה דלא הוהיר אלא על הלוקח רכות ומש"ה אינו פסול אלא מדרבנן ומ"ש הרב ב"ש דמס ענין הפסידא לענין העדים דלית להו הנאה אבל לוכא פסידא ו"ל דרואי מרן זורע זה אלא דס' דכו היכי דהתם טעמי ה"כ בעדים וערביו להס תמוס לטעויה

וברך זו הנה מקום ליושב רכב הרוכב כ"ס תפ"כ שהביא פלוגת' בערב ועדים ומסקין וכתב ואף אי מפסלו לא מפסלו אלא מדרבנן ע"ש ולכא' דבריו תמוהים דהרי עיינו הרואות בקו' והרא"ש והטור דמאן דמכשו לגמרו ומאן דפסל פסל אפי"ן מדאורייתא אמנם עפ"י מ"ש א"ש דהרוכב ש"כא להכריע בין הסב' וס' ל דאח"ל דמפסלו ולא אהני טעמא דטעו מ"מ אהני ה"ט לפסולו דוקא מדרבנן וכדעת הכ"י והכ"י שלמה מדרבנן בן דפסלו מדרבנן עור

(ד) ור"י נסתפק וכו' כתב הכ"י דמכלל דבריו הכ"י משמע וכו' עכ"ל וכתב עליו הרב ב"ש דכפי דבריו א"כ הדרי הכ"י סתרי אהדיו וכו' ע"ש ועוד דקשה עליו הרב פני משע כת"כ קומן ק"מ דריו לבא מן הדיון וכו' ע"כ ולכאורה יש ליושב לוו עפ"י מ"ש הכ"ס כאן דדוקא כמלוה ולוח וכו' ע"כ אמנם אחר העיון וראה דהא לא אפשר דהא כהדיא כתב הכ"י כפ"י א"ן דערב העדים מחוייבים מלקות ופסולין מדאורייתא משום דארבעים ככתפוס וכשר ומ"ש הרב ב"ש שאולי דעת הכ"י דכוון דעוברין וכו' ע"ש אין דבריו מחוורים דהא כתב רב"י להדיא אבל כל הוכא דאוכא מ' ככתפוס פסול מזה משמע דאית ליה להכ"י דערב ועדים מחוייבים מלקות וטעמא כתב הלח"מ דכוון דתמס היונו מעשה דיהו וא"כ לכאור' קשה על כל"ח שכתב דמלוה ולוח כני מלקות ועדים ועדים לאו כני מלקות ונהפוך הוא דמלוה ולוח נזרן להספון אבל ערב ועדי' ליתנהו כחוקה וסדרא' ודאי דהיונו דקרק הכ"ס וכתב כני מלקות ולא כתב חייבים מלקות אלא ר"ל כני מלקות אלא דלא מחוייב משו' שיתק לעשה ומ' להוכא דא"ס בחורס מחוייב מלקות וא"כ שפיר נקראו כני מלקות ומפסלו מדרבנן אף הוכא שיכול להחזיר אבל בערב ועדים א"ס למלאו ארסן שיכאול לריו חייב מלקות אפי"ן דתמסו ועברו מעשה וס' כמ"ש בעל התנוך שכתב שכל לאו שפאשר לעבור עליו מבלי שום מעשה העפ"י שבעשה כו שום מעשה לאו שאין בו מעשה נקרא וא"כ אלוכא דהכ"י דם' ליה דגם בערב ועדים דמחוייבים מלקות א"ס כן ודאי פסולין מדרבנן אפי"ן דלית להו הנאה משום דק"ל כאכיו דלא בעיון רשע דתמס וכו' ת לה"ט א"כ לפסלו מדאורייתא ו"ל כיון דטעו וסדרי דאין

עוד

כחכ הכ"ח רכיון רטעו מכל מקו' כיון
 דהאמת אינו כן פסקוים מדרכני וכמ"ס
 החו' כמ"כ וכו' עכ"ל ע"כ והרוב"ש כסיומן
 ח"ו"ג שכת' להדיח דאפילו כמלוה עצמו הובא
 דטעו וכו' ע"ש. ולבאורה דכרוי תמוהים רה"ח
 כהדיח כתבו האו' כמתני' דאפי' הובא רטעו
 מפסל מדרכני וגם מרכיו מוכח דל"ס ליה
 כהכ"ח דהא תסם נדונו כמלוה ואפי' הכאירו
 אע"ג דאית ליה הנאה וכו'. מלקות אמנם כד
 מעוינן שפור כדכרו הרוב"ש ודאך רלק"מ עליו
 מדכרו תסום שהוא נדונו דהמלוה היה מלוה
 לנאמני הקהל ולא היה נוטל רכית מידם וכו'
 עד מפורסם לכל עכ"ל ע"כ ב"י. הרי שביאר
 הרב שדהרב הוא שעשה המלוה און איסורו
 מפורסם לכל ההמון והעם טועני בו משום הכי
 הכשרו. לנמרו ע"י טעות זו ואפי' הלי' לחזירו
 ג"כ ע"י משכון וכו'. עכודי רטעו אבל כהא
 דהחו' רטעו המלוה וסבר דאינו אסור משום
 דמדעתיה לוקחו האו' טעותא אינו לרוב המון
 העם כההוא דהרוב"ש רוב המון העם יודעין
 שהחורה אסרה הרב"ח ולמי אסרו וטעות זו
 שטעה דו לו להגילו מפסול תורה אבל מדרכני
 דהא מפסל ולא דמי האו' טעות כההיא דהרוב"ש
 והיינו שכ' הכ"ח כסוף לשונו על ההיא דההמב"ס
 דהקוסר בשבת דשאני תסם דרוב העולם אינם
 יודעין דבר זה אבל איסור רכית רוב העולם
 יודעים דאיכא איסורא עכ"ל. ואם כן ההיא
 דהרוב"ש ג"כ רוב העולם טועים בו וכן ההיא
 דקבורתי ח"ף ע"ג ר"ט ראשון דאוריותא מ"מ
 רוב העולם טועים בו וסוכרים דלנכיו מלוה
 י"ט ראשון ושני זהו ומש"ה כשר אפי' מדרכני
 שוב ראיתי להרוב"ש כסוי' ש"ח שכתב דהנהו
 קבורתי און רוב העולם טועים בו אלא כיון
 דאפשר לטעות תלין ע"ש ואפי' ס"ל דאינו
 נפסל אפילו מדרכני וכזה נוחא מ"ס מהר"ל
 כהש' שהמלוה מעות של יתומים כרכית קלוזה
 כשר דהא נמי רוב העולם טועים וסוכרים
 דמעות של יתומים מותר להלוות כרכית ולא
 מפלגי בין רכית דאוריותא לדרכני וכן מ"ס
 הרשב"א דהמלוה מעות של נויס כרכית כשר
 משום דלא משמע לאינשו איסורא הוינו נמי.
 דרוב ההמון טועים כזה ואון איסורו מפורסם
 לכל וסר' מ"ל כפ"ה מהלכות מלוה יוא' לירון
 כחלוקים אחרים כהשוכס תנול' והניח דכרו
 הרוב"ש כ"ע ולרד"ו דכרו הרוב"ש כרור מללו
 ולק"מ כדכרוי.

ומענה

עפ"י מש"ל ה"דעת הכי' בהנ"י
 שס"ל דערב ועדים לא מפסלו
 מדאוריותא אלא מדרכני וכן כ' הכנה"ג בשם
 מהרש"ף ע"ש כ' הנה מקום אחי ליושב מה שתמה
 הש"ך על הכ"י והר"מ והסמ"ע ע"ש כש"ך
 שהניח כ"ע דשפור כתב הכ"י מחו' זה לאשמעי'
 כפקותא גדולה למאן דס"ל דעדים וערב מפסלו
 מדרכני וכיון דמפסלו מדרכני בעו הכרזה
 ועכ"ו באותה ערות עצמה שחתמו על הרכית
 לא בעו הכרזה לדעת הכ"י ומה שהשמיטה

כש"ע או משום דס"ל דערב ועדים לא מפסלו
 כלל אפי' מדרכני כדעת הגאונים והרא"ש דלא
 כהנ"י או משום דס"ל כהרוב"ש כסיומן ח"כ
 ראשו' לאותה ערות לא מפסלו אלא בעו הכרזה
 כדי לפסלם מכאן ולהבא אבל מהחיימא מהכ"י
 שלא הביא דכרו הרוב"ש שחולק על הנ"י כזה
 זאולי כחכורו ספר הקצר ראהו והסמ"ע שכתב
 דכרו הנ"י אפשר שלא ראה דכרו הרוב"ש או
 לא ס"ל כותיהו וגם ס"ל דעדים וערב פסולי'
 מדרכני כהנ"י ו'ל' כתב הכנה"ג באות פ"ח
 דדכרו הרא"ה וכו' ע"ש כ' ולא תקן כלום רא"ה
 אמאי ככתב' ככ"י ולמאי נ"מ ועוד דמה וסיני
 על הסמ"ע שהביא זה אדכרו הש"ע ומ"ש כ"ל
 עקר ורוק:

עוד

כתב הכנה"ג באות פ"ט כר"ס נראה
 וכו' וכו' הרוב"ש וכו' עכ"ל ע"ש.
 והנה הגם שרבי' המחבר אולי לטותיה מ"מ
 עליו דן מהרש"ף וס"ל דאונה ראהו דולמא
 פסלוגהו מדרכני ביון דלא הוי התראה וס' ליה
 לחלמודא וכמ"ס הרב כ"ס לדעת ר"י. וכ"ח
 אם כן אפילו מדרכני לא יפסלו הא ל"ק כלל
 כיון דערב באיסור מפורסם לכל ודאי שראוי
 ליפסל מדרכני אבל ליפסל מדאוריותא אימא
 דבעי התראה כשאר עובדים דפסול תנף דמי
 לעונשים ודו"ק.

(1) לזה שהעיד וכו' כתב ב"י משם המרדכי
 וכו' וכתב עליו הרב כ"ס דכשנ"ג היוצאה
 מלפניו וכו' ע"כ. ולא יכולתי לסבול זה כי
 היאך אפשר שהכ"י מכיא' ב' פעמים כסעיק זה
 ועיון בהרוב"ש וכדכרוי"ס מכיו' להר"י שהרשב"א
 פלגי' אצטו העורו בום לכן הנר' לע"ד אצטו
 המח' מכת"ר הרב כ"ס דלא כיון ופה כהכתב
 דכרו מרן ומעולם לא עלה על דעתו להשוות
 כזה שהוא מכוון להדיח להפק וכהא לא איירי
 מרן ושפיר יורה דפליגי ולמפורסמות און לרוב
 ראיה אבל כל חדושו של מרן הוא על מה שח"ס
 לנו הרשב"א שכל שנשבע להכחיש את העד
 שוב און מ'טטרף עם הכע"ד לפסולו רכיון
 שהאמינתו תורה להכחיש שוב און אצטו העד
 נאמן לפסלו וזו היא עקד דינו וחס'ו של הרשב"א
 שכה לפסוק נדר רכ"י יקר וע"ז החדוש כתב
 מרן ז"ל ומ"ס למעלה משם אצטו העורו נוטה
 קצת לט' זו ור"ל דמרהור"ך אצטו העורו לחוקמי
 לההיא דבר ביותוס כדלא שקל הרכית ולא חוקמי'
 כדשקל הרכית וכבר עמד עליו כדון על השבת
 הרכית וכבר נפטר ממנו דהשתא לא הוי נוגע
 בערותו והשתא נ"מ דאם נבול דמ'טטרף הוא
 ואחר לפסלו אחר שכבר עמד כדון ונפטר ממנו
 ולא חוקמתא אלא כלא נטל עריון הרכית ש"מ
 דס"ל דאם נטל ירכית שוב לא משכתת לה שיוכל
 לפסלו אפי' היבא שעמד עליו כדון ונפטר ממני
 דלא כדכ"י יקר אלא כהרשב"א וזהו שכ' שטעה
 קצת ואינו כפי' משום שיש לרוחה לרבות וזהו
 מדוקדק לשונו שכת' ומש"ל וכו' והיה לר' לומר
 כהפקדוה נוטה קצת למ"ס למעלה כשם אצטו העורו
 ולמה הפך לשונו אלא ודאי דכוננו מכוון כדכתיב'
 אבל

וכתב ח'ו מ"ש ככ"ו עלמו אלף ודאו דמכל
זה מוכח דמ"ש ככ"ע ו"ח הוא דברו הש"ע
בעלמו כמ"ש בנוסחיו דידן דרוח' לו' שכתבו
ספר הקלר עיון ודאח' דלכ"מ מה שהקשה ככ"ו
וכמו שכתבו כמס' ח' על קושא' זו דאח' כן
כספרו דקח הכית הים לו לתקן זה ועוד שאח'
הספ"ע הכין ד"ח הם מדרכי מרן מגין לו לם'
כנה"ג לתקן שזה דברו מור"ם ולקשונ עליו
ו"ע ודו"ק

(1) העובר וכו' כתב כ"ו ומדפרכינן וכו' עכ"ל
ולכאורה דברו תמוהים דמאי מקשו מההיא
דמזינא דלא תחמוס וכו' דכיון דהס טועין
למה יקוו פסולין מדאורייתא והרי כמלא' כרכו'
באבו החו' פתתני' דאפי' המלוה אינו פסול
אלא מדרכני כיון שזה טועין וסבורי' דמדעתיה
יהיב ה"כ א"ע"ג דטועין ואין האמת כן מ"מ
איכס פסולין מדאורייתא דבשלמא דברו חקו'
בעצמן שהקשו כן מפד"ק דמזינא כבר כת' הר'
כ"ש דכוונתם להקשות דכיון דהס טועים ראוי
שיהו פסולים מדרכני אבל כקושת מרן לא נוכל
לפרש הכי ומתוך דברו מרן ג' כ' משמע דקושי'
היא קושית החו' בעלמא והא' ליתא דאח' כן
קשה כדקשה' הר' כ"ש לכו' על דכיהוס לבן
הנלע"ד ליושב דברו מרן והוא כודאי דכשאו
אומרים דלא תחמוד לאיכסי וכו' וטועים הם
ח"כ הוכח דאנו יודעים בזה האיש שידע שעבר
על לא תחמוד וכגון שהתירו בו או שידוע לנו
באיש הזה שאינו טועה ח"כ כודאי פסול מראו'
וכמ"ס הכנה"ג ע"ש וא"כ שפיר מקשה מרן
על מה שמכריח הוא בעלמו מן הנמ' מדרכני'
כגולן דאורייתא ולא פרכינן אחמסן מש' דמרא'
הוא דפסול וע"ז שפיר מקשה מרן ז"ל מההיא
דפ"ק דמזינא דלא תחמוד לאיכסי וכו' משמע
כטועים הם אבל האמת כן וא"כ משכחת לה
שפיר גס כחמסן שיהא פסול מדאורייתא כגון
דיוענין בים דלא טעה וא"כ יהיב פריך אגולן
ולא אחמסן דמש' רבסוס אופן לא מפסל אלף
מדרכני ותו' כמ"ס חקו' דמשמע להו וכן הוא
האמת ואח' כן לובא כחמסן שום אופן שופסל
מדאורייתא והשק' דאחינא להכו' גס דברו חקו'
ותפשו ככה"ג ואינו דכיהוס כפשתן דלמה לא
יפסל מדאורייתא כיון דטועין הם ואין האמת
כן ח"כ הוכח ראינו טועה ופסל מראו' והיכי
משמע מהנמ' דלא מפסל אלף מדרכני דוקא
ותו' המשמע להו וכן הוא האמת ואפי' מרא'
לא היה ראוי ליפסל אלף כיון דחמו דקא מכויני
וכדשני כחמורא ומעתה אין לנו פרכינן לודק
ככוונת דכיהוס כמו שהבינס הר"ם ליתא
דפסט' דכיהוס משמע שיפסלו מדאורי' וכדפס'
וכתו' הכ' חידו החו' דאח' היו מספיקין אוחס'
או ליבא לא תחמוד כלל ובשהוא בע"כ או אח'
לא טועין כפי' לא תחמוד פסולין מדרכני ואח'
איכס טועין פסולין מדאורייתא ומ"ש כנמרא'
נורו כהו רבני קיינו מסתמא דלא ידענין כהו
דלא טעו אלף אמרינן מסתמא טעו אבל הוכח
דאתרו כהו ודאו דפסולי מדאורייתא והא' דלא
אקשי

אבל כמה שקדם הרשב"א דאפילו שני נגולים
כאמנים וכן תהיה דבר ביהקס דאורי' דכא להעיר
עליו שלא העמידו על השבת הרכות דמזה מוכח
דאפי' נטל הרכות ויכל לפסלו ולא מקרי נוגע
בהא' לא איירי מרן וכדאי שבוה החדוש מכוואר
לעין כל דהרשב"א פליג על אביו העוה או ס"ל
דהרשב"א כמו מרש לאחי העוה דהרשב"א לא
כא אלף לומר דב' נגולים ויכלים לפסלו ומיירי
כשאין להם הנאה כגון שמתלין דא"כ נוגעים
כעדות כמ"ס הש"ך ככוונת דברי הרשב"א דלא
כסריכ"ס באופן דלא איירי על חדוש זה וכדכתו'
אמנס מה שכתב הש"ך לדחות דברי הריכ"ס
וכתב שמדרכי הרשב"א וכו' ע"ש: תמה אחי
דכריו דהא כהדיוח כתב הרשב"א דטעמא
דכאמנים ככ' נגולים משום דפלגין דבורא ומשו'
הכי לא הו נוגע ואי איירי כמתלג' ל' דפלגין
דבורא דמשמע דמה"ט לא הו נוגע חף ע"ג
דלא מחלו זל"ו הפך דה"ך ואולי יש ליישב דמה
שהורך לטעמא דפלגין דבורא לאו משו' דלא
ליהו נוגע אלף משום דאח' קרוב אלף עלמו
ולא שייך ביה עדות והו"ל עדות שבעלה מקצת'
לזה קאמר הרשב"א דהא ליתא דפלגין דכריו
ולעולם איירי כמתלו זל"ו אבל זה דוחק דהו"ל
להרשב"א לכתור זה כהדיוח דאיירי כמתלין ולא
לובתוב כסתמא דמ"ט רמ"ט לחוד לא הו"ל
נוגע עוד הקשה הש"ך כרוש דכריו אח"ס סמ"ע
א"כריו הש"ע לאפוקי מהמדרכי וכו' ע"כ .
ולע"ז דכריו סמ"ע נכונים ושפיר כת' א"כריו
המחבר ולאפוקי מהמדרכי והוא שדאו מרן
לא ס"ל כהמדרכי דהא הריכ"ס דהוא כתרדאח'
דאח' דבריו המדרכי ולא ניתחווו כענינו וכתב
סס שכן ס"ל דהרשב"א וא"כ אי אפשר שיפסקו
מרן כהמדרכי נגד הריכ"ס והרשב"א ואח' כן
אוך כס"ע שהחקיק דברו הרמב"ס והיה לו לכאח'
הדבר כיון דראה מחלוקת לפניו דכשלמא אי
ס"ל כהריכ"ס שיקא שסתא וכת' הלום לו כרכות
ולא חלק כיון אח' נתן הרכות ללא נתן דכך לו
כניהוס שזה דכיון דפלגין דכריו לא תשוב
כנוגע אבל אח' איתא דס"ל כהמדרכי לא היה
לו להעתיק לשון הרמב"ס לכה דכשלמא הרמב"ס
עלמו דרכו להעתיק לשון הנמ' לכד ולא יש
הכרע דכריו מה ס"ל אבל הש"ע הים לו לחלק
אח' איתא דס"ל ליה כהמדרכי אלף ודאו ככתב
הסמ"ע דלאפוקי מהמדרכי וכדכתוב' ואדרכה
על מור"ם קוש' לתמוה שכ' כפשי' כהמדרכי ולא זכר
סריכ"ס דהא דכריו

עוד כתב הר' כנס"ג באות ז"ח על הסמ"ע
ח"ל ואינו כ"ל כן וכו' עכ"ל וזה אשר
גרס לו שהכין כמ"ס ויש חולקין הם דכריו מור"ם
אכל אחרי סתמא ליתא דמ"ס ח"ח הם דכריו מרן
עלמו ומעתה לך"מ ושפיר פי' הסמ"ע והראיה
העיומה ע"ז שהרי ככ"ו כאן תמה על הטור
שסתם כאן כרכו יקר וכס"ס פ"ו פסק להפך
וכן כסו' פ"ו הכ"ו בעלמו דקדק מדכריו סס
דלא ס' ליה כרכו יקר וא"כ איך הוא בעלמו
כספרו הקלר חת' את עלמו מבאין לקומן ס"ו

דבריו הראשונים הוא כח להעיד אבל אין כוונת מור"ם לו' דעדותו ודינו קיימים אף אם לא יחזור ולהעיד וכמו שכן הכינו מדבריו קצת מחברים דחס ליה למור"ם לומר הכי דהא מקור דבריו הם מדברי הר"ן ו'ל' ושם מבואר להדיא כדבריו שחזר ומעיד מתדש ועוד דמהיכא תיסק ארעתין דעדותו קיימת אף כלי קורה להעיד.

ועל

פי זה אני תמה עם"ה הר' מחנ' אפריו' כהלכות עדות סי' ד' ו'ל' עריו' שנובעי' כעדותן. אם סלקו עלמין מאותה הנאה מעידין ודוקא סלקו עלמס קודם שהעידו אבל אם כבר העידו בכ"ד אעפ"י שנסתלקו אח"כ לא מהני עדותן שיעידו אח"כ דתייש' שמעידין כן כדי לאחזיקי דבריהם הא' כ"כ העטור והכילו הש"ך כפי' ל"ג וכ"כ מור"ם אבל מדברי הריב"ל אין נראה כן שכתב שאם החזירו השכר כשרו' להעיד עכ"ל. ואני אומר אחרי המתו' ד מעלמותיו הקדושים דליכא פלונתא כלל דההיא דבעל העטור' איירי כפסול דאורייתא כגון נוגע בדבר או קרוב אבל ההוא דהריב"ל דאינו פסול דאורי' אלא קנס הוא שקנאו חכמים כנוטל שטר להעיד וכמ"ס הר"ן ולא ידעתי איך לא עיין יפה בדברי הר"ן שמשם הכי' דין זה מהריב"ל ושם מבואר הטעם להדיא משום קנסא כעלמא. הרי מוכח מדברי הר"ן אלו הוה פסול מתקלהו מדאורייתא וכדומה מורה הר"ן דאינו כשר לחזור ולהעיד ועוד ראיה שהרי הש"ך הכי' כפי' ל"ג ההיא דהעטור ולא הכי' שום חולק עליו ואלו כאן כפי' זה כתב מור"ם ההיא דהר"ן דאם החזיר דכשר לחזור ולהעיד ולא כתב שם הש"ך דהעטור חולק אלא ודאי בדכתו' זה כבוד ודברי הרב ל"ג וד"ק.

וראיתי

להרדב"ז כתשוב' ח"ג סי' תק"ו שכת' לדעת הרמב"ם דהנוטל שטר להעיד אין עדותו כטילה כמו הנוטל שטר לדין שדינו כטלס. ונ"ט שם לחלק בין דין לעדות ורקתני כמתני' עדותו כטלה אנכ דקתני דיניו כטלים. הני נמו עדותו כטלה עכ"ל. ודברים תמוהים הם דאיך תני התנא שקד ח"ו משום איירי מיהו כלא"ה הקשה על דבריו וסור מזה ונראה דמתני' כגון ש"ל ב' והעידני ואם יקבלו עדותך אהן לך כו"ך וכו' וכמ"ס הח"כ אמנם מאי רס"ל לפי האמת לדעת הרמב"ם דהנוטל שטר קרוב להעיד דאסור דוקא אבל אין עדותו כטלה אחרי המתו' ליתא דזה הפך כל הפוס' ו'ל' שטלם פה אחר דקביוו דדין ועדות שוים והעדוהו והדין כטלים משום קנסא שעבר על מה אני כחנם וע"ק דאי מתניתין דקתני עדותו כטילה הוינו משום נוגע ומדאורייתא עדותו כטלה א"כ גם הרישא כנוטל שטר לדין הפוק לי מהאי טעמא שהוא נוגע ודיניו כטלים מן הצורה והמאי אלטרדין משום קנסא וב"ת דהרישא איירי אף כנוונא דליכא ליתוס לנגע כגון שנטל משניהם כשם שטר ורחו' דליכא אלא אסור דמח אני כחנם אם כן גם הכושה נימא דאיירי

אקשי בגמ' חמסן דאורייתא ומשני לא חמסר לאינשו וכל מש"ה פסולין מדרכני ו'ל' דזה פשיט' ליה לתלמודא וסמך לתלמודא עלמו כזה אמ"ס כפ"ק דמטועא דלא חמסר לאינשו וכו' וכיון רטועים לא מפסלו מדאורייתא. ועפ"י הגה' מקום אתי ליישב לכאורה דכרי דיו' כמה שכ' עלוהם הכ"ו דהיכי כת' כשם ויש מי שכתב דחמסן פסול מדאורייתא דהא כנמרא משמע דהוה מדרכני דיו' רהנמ' איירי מסתמא דלא ידעינן כיה ומסתמא אמרי' שהוא טועם ומש"ה פסול מדרכני' אבל הוה מו שכת' איירי דירעו' כיה דלא טעם וכגון שהתרו כו' ומ"ס דיו' וראשון עקר דלא מפסיל אלא מדרכני משום רס"ל כתי' א' של תו' מש"ה אם לקח באונס פסול מדרכני ואם לקח שלא באונס אפי' פסול מדרכני לוכא. האמנם תו' זה דחוק רבני' קתם הוה מי שכת' ולא חלק בין התרו ללא התרו וזו היא כעגמה קושיות מרן ודוק.

וראיתי

להגאון מהרש"ה שכתב על דברי הפוס' ו'ל' אין רלוס וכו' עכ"ל עש"כ. ולא ידעתי מה יתקן על דברי הכ"י שמבואר מלשונו שיהא נפסל מדאורייתא אלא דע"כ דיו' אינש קושא כלל דסתם ודאי כיון רטועים לא מפסיל אלא מדרכני. והם הם כשר לשטועה משום שלקח כלאנשה וכמ"ס התו' הם שם אבל כל הכרח מרן והתו' מהתם הוא דלאינשו משמע ולא לפי האמת וכיון דקישטא קאי רעבר אדאורייתא אע"ג דרטועה מ"מ היכא דאינו טועה מפסל שפיר מדאורייתא והיכי יליף מהכא דליכא חמסן מדאורייתא וכדכתו' ובתי' הכ' ל"ל עור שחרשו ג"כ אע"ג דכן הוא האמת מ"מ היכא דלקח מרטוני. לוכא לא חמסר אפילו מדרכני.

והנה

מבואר מדברי הרמב"ם כרוס ה' גולה דאע"ג דהיכי דמי עובר כלא חמסר ומ"ס הכ"ו דע' שדעת הרמב"ם כדעת ר' אינו ר"ל שם' ליה כתי' קמא של תו' אלא דכוונתו מבואר דק"ל להרמב"ם דחמסן דהיכי דמי אינו פסול אלא מדרכני וכרמשהע מסוף לשונם אבל בהא שכתבו התו' דכן הוא האמת כהא ודאי לא ס"ל להרמב"ם ומעולם לא נתכוון מרן לו' סק"ל להרמב"ם רכן הוא האמת והרב כ"ס לקח רכני' מרן כפשתן ותמה עליוהם ע"ס וקושיא אינש קתם אלא על' מרן כמ' הארכרי הרמב"ם קאי ומתקן כתי' התו' וכתו שכבר עמדו עליו הרל"מ ומסרתי' ע"ס וד"ק.

(ז) סתם ד' כתב מור"ם כל מי וכו' ואם סתם וכו' קיימים וכו' עכ"ל כ"ב פי' שיכול לחזור ולדין או להעיד אף בעדות זו ולא נימא דחזר ומקיים דבריו דכיון דכל זה מתור קנס וכמ"ס מור"ם כשם הר"ן ו'ל' דאין זה פסול לא מתקלתו ולא כפוסו ע"כ לאסוקי דאם היה פסול מתקלתו כפסול דאורייתא' כגון נוגע בעדות או קרוב או פסול והעיד כשהוא פסול או אפי' נתכשר לבסוף לא מהני לחזור ולהעיד בעדות זו דתיישבין כזה משום לחזיק

ראויורי ככה"ג ואפ"ה קתני עדותו בטלה ומנ"ל להרדב"ו דרישא אוירי עקר גוונא וסיפא כחד גוונא ומרכירו רש"י שכת' מה"מ דאין נוטלי' שר על הוראה וכו' לא קאמר על העדות אין ראיה רש"ל כהרדב"ו ר"ל דרישא דמלתא נקט וקאזי כיון אדיון וכוין אפ"ה אמנס ראיתי למחריב"ל בת"א סי' ו"ק שכת' דלכאורה דעת רש"י שפי' מה"מ דאסור ליקח שכר הוראה ולא פיר' על חלוקת הנוטל שכר להעיד משום דהנוטל שכר להעיד כלא"ה עדותו בטלה מטעמא דגונג בעדות ופסול מדאורייתא ולא משום קנסא עש"כ . ומתק"ש כקונטרס עגונא דף ד' הקשה עליו דא"כ גם הרישא הל"מ מה"ט עש"כ . ולעד"ן ליושב דב"ו מהר"ב"ל משום דע"כ מתני' דקתני דינוי' בטלים היונו אפי' דנטל משניהם בשזה וכ"ת דנס בעדות כה"ג לא הוי גונג בעדות . הא ליתא דכבר כת' הר"ב בס' גט פשוט כסימן ק"ך דאפי' נוטל משניהם בשזה נישאר דיעור שקר עפ"י האומר ועל פי השמועה להרווח השכר משניהם דאפשר דאיוני וירע באותו עדות כלל לא חייב ולא פסור ומעיד באותה עדות כאשר ידמה עם לכבו עש"כ . ומ"מ נלע"ד דלא קאב הריב"ל כן לדעת רש"י אלא לכאורה שאפשר לירדק כן מדרכיו רש"י אבל לפי האמת גם הריב"ל מורה בדרכיו רש"י אין ראיה כלל ר"ל כפשוטו בדכת' דרש"י דישא דמתני' נקט וה"ס לסיפא ודו"ק .

סימן ל"ה

(N) סעוף א' קטן וכו' כ"כ . לשון הרמב"ם העבדים פסולים לעדות וכו' ק"ו לגוי וכו' עכ"ל ולכאורה יש לתמוה דהוי קאמר ק"ו דהא אמריון בגמ' כפ"ק דבב"ק דט"ו כנו קורין וכנו ברית כ"ח למעטוי עבדים כנו ברית למעטוי גוים לרובא דאזי אשמעוי' עבד משום דאין לו יחס אבל נון דהית ליה יחס וכו' ואזי אשמעוי' נוי משום דלא שייך כמזות אבל עבד וכו' לרובא ע"כ הוי משמע להדוא דכנו ברית לא ממעטי עבדים דשפיר מקרו כין ברית כיון דשייכו כמזות ולרכרו הרמב"ם דלא מקרו כנו ברית א"כ כמזות אטו' התנא לו' כנו קורין וכנו ברית דכנו ברית סנו לאפקוי תרווייהו עבד וכ"ש נוי געור דהא קאמר בגמ' ולרובא וכו' הדי דלא איתו זק' מוס כפ"ו דיש כוס מה שאין כוס ול"ע .

סימן ל"ז

(N) כנו העיר וכו' עד שסתלק וכו' וז"ל דא"ו וכו' והנה אני מהני סלוק גם בעדים הוי פלוגתא הרבנא להרשב"ם והר"ש והריב"ש מהני סלוק גם בעדים ולרכינו כרוך והרשב"א כפי' לקדושין ותה"ד ורכי' אשר בר גוואל ומתה"ו וזויל לא מהני סלוק אלא כדיוטס וראיתו להכנה"ג כפ"כ סי' ל"ג בהגהת כ"ו סי'

אות ר' וז"ל וקשה לי על מהרש"ם כו"ד סימן קע"ב שהסכים דאפי' בעדו מהני סלוק ובסימן קס"ב פסק וכו' ותמוה דכדיוטס כ"ע ל"פ דמהני סלוק גם על מהר"א דרכי בקומה קס"ו יש לתמוה וכו' עכ"ל . ואנא תמה על תמוהתו דלדרכה מ"ש כפי' קס"ב דלא מהני סלוק אף לכדיוטס וזה האמת והלך שהיו גרין שלו הוי לרוב הנמ' ממש אחד שגר לתת לעניו העיר כו"ך ככל שנה והעניוים הללו רמזא עליהו כמב' בדרכי מהר"ו דרכי ומבואר שם בגמ' להריוח דאפי' אם יתנו חלקם לא מצי לרין דהא קאמר בגמ' לעולם דקטן להו ואפי' הכי נישא להו שיהיוו העניוים ופסקוה כל הפוס' ואם כן שפיר פסק הרשב"ם ומתה"ו דרכי סלוק ופסקוה כגמ' דתנו מנה לעניו עירוי דלא מהני סלוק דהוא ממש לרוב הנמ' ומת"ש הר"ש כ' באשו' דבר גדול וכו' וכדון הר"ש אוירי כס"ת ודבר הרומה לו דלא מהני סלוק אבל אה"ג כענין דלא מצי להו הנאה כגון רלא רמו עליהו או כגון עמיוני חמס הפרטי שכת' הטור דליכא כהו למימר כיון דרוח רווח פשוטא דמהני סלוק ואפי' כעדים ואררי' על תשו' רסו' קע"כ לכאורה יש לתמוה דהכי כתב על גרין שלו דמהני סלוק מ"ש הר"ש דמועיל סלוק בכל דבר לבר כס"ת דא"א להסתלק הא ככל שאר דברים מהני סלוק וכו' הר"ש יתלוק על גמ' ערובה אלא ודאי הר"ש לאו על כיוצא בזה דתנו מנה וכו' קאמר דמהני סלוק אלא כגון חמס הפרטי שהביא הטור או שאר אנשי העיר וכמ"ש מהרש"ך ח"א סימן קפ"ו וז"ל ודוק כס"ת וכו' לא מהני סלוק וכדמוכח פשטא דסוגייה ואדרכה כתב כפי הנמ' מדרכי הרמב"ם דיש דברים אחרים הרומים לס"ת וכו' דלא מהני סלוק כגון מרחץ וכו' ואף דבמרחץ איכא פלוגתא אזי מהני סלוק מ"מ בהקדש עניוים כ"ע מורו דלא מהני סלוק כיון דרמו עליהו וניחא להו כיון דרווח רווח וכן יש לתמו' עמ"ש הרדב"ו ח"א סי' קע"ג שכת' וז"ל ולענין הסלוק וכו' והרי כת' הרמב"ם והטור כפי' ו' דאפילו הכי לא מהני סלוק משום דניחא להו שיתעשרו העניוים

וראיתי להכ"ח שכת' דלהרשב"ם וכו' אפי' להרשב"ם וכו' עש"כ . ואם כן בשלמא אלו יעשו הרדב"ו והרשב"ם סלוק כזה וש מקום לומר דס"ל בהרשב"ם דלא בהרמב"ם והטור אבל הם לא אמרו אלא יתנו הדיוטס עצמם קלכתס וכהא' אפילו דשכ"ס מורה דלא מהני כמו שמבואר בגמ' כיון דרווח רווח ע"כ הנלע"ד ליושב והנה כיו' כוראזי דלדרכי רשב"ם דאם הדיוטס או הגדוים נותנים קלכתס ואין מרווחים כלום אפי' לכסוף שכלל שנה יתנו זה שקלוב עליהם ולא ירווחו כלום מועיל סלוק זה לרשב"ם וכמבואר בשלנו והא' דלא קא' תלמודא דליכתו כענין שלא יהיו מרווחים לכסוף וכדכת' משום דלא שכיח שיתנו להם כל זמן שאינם זריכוין ואע"ג דמרכי הרמב"ם והטור משמע דאע"ג דאין מרווחים כלום לא מהני סלוק משום דניחא

דנחא' להו שותעשרו עניי' שלהם דלא כרשב"ם
 וכמ"ס הכ"י והכ"ח ורלב"ם שם מ"מ אשאר
 דהרשב"א והרשב"ם ס"ל כמ"ס הלח"מ כפ"ט
 מה' עדות לזוכא פלוגתא בין הרמב"ם ורשב"ם
 וע"ש וא"כ שפיר כתב מהרשד"ם כסיומן קע"ב
 דמהני סלוק והיינו כאופן לזוכא להו שום הנאה
 וכסיומן קס"ב לא כתב כהחלט דלא מהני סלוק
 אלא כת' שמתוך דבריו הרמ"ם כרא' שקש' הרב
 לימלא שזכרו אכשו העיד לרין כענין הנוגע
 להש' ואפילו ע"י סלוק והיינו שר"ל שרחוק הדבר
 מאד ולא שכי' שימלא שישתלקו ולא יהיה להם
 ריוח כלל דמתקמא והיה להם ריוח ואה"כ דאש
 סלקו כענין שאין להם ריוח כלל אה"כ דמהני
 סלוק לזוכא דתלמודא אלא משום דלא שכוח
 סלוק כה"ג וכל"ה מטעם אחר פסק מהרש"ם
 דאיכס' ורובים לכוף את האלמנה אף שאיכס'
 נוגעים בדבר ע"ש מ"ש"ה לא הו"ר לכתוב
 אותן הסלוק המועיל ונס' כסיומן קפ"ב שכתב
 דמועיל סלוק לאו על ה"ט לקוד סמין אלא עקר
 טעמא חסם משום דמעיקרא לא הוו נוגע' משו'
 דלא רמי עליוהו וכמ"ס שם ודאיתו למהרש"ך
 שם שהקשה קושיא עמומה בזאת הסוגיא והניח
 פל"ע וז"ל על מה שחזר' בנמר' דשאנו ס"ת
 וכו' וקשו' לנו טובא דאמאי לא מצי וכו' דהא
 ליתא וכו' עכ"ל ע"כ . ולער' רלק"מ דהא
 אמרו בנמר' כפ' תוקח רע"ב מעיר ללוה וכו'
 קבלן אינו מעיר דאפי' דאית' ליה ארעא אחריתו
 וכו' והקשו כהו' דקבלן מצי א"ל אי אית ליה
 אחריתו וכו' ותי' דטרחה ליה למקם עם הלוח'
 בדניא עכ"ל הו' קתן דמשום הך טעמא דטרחה
 לכד עקרו נוגע בדבר . וכ"כ הר"ם כה"כ
 סיומן קי"ח ע"ש ועוד כל"ע דהו' עמומה על
 זה דמשום פשעא דטרחה מקרו נוגע מת"ש
 הרמ"ם הכיאו הכ"י כפי' ודאס' יש ס"ת אחר
 אס' מהני סלוק ואפילו אס' ישמע באוחו ס"ת
 לא מעכב כיון ריבול לשמוע בס"ת אחר וכו'
 וככב רבינו ירושם דהיינו רוקא אס' יש ס"ת
 באוחו כהכ"ג אבל אס' יש ככות הכנסת אחר
 לא מהני ועדיין הו' נוגע עכ"ל וכדארי רה"ע
 משום דטרחה ליה לילך לכה"כ אחר ולשמוע .
 וא"כ כ"ש הכה דררין טרחה יתרתא לעמוד
 עמהם כרין ולכפות אותם ואולי לא יש עמהם
 וכיון ריש טרחה יתרתא כודאוי הו' נוגע . עוד
 כתב מהרש"ך דאף בעדים מהני סלוק וזה
 מוסכס מכל הפוס' לכד ר"י מפרש וכו' ע"ש
 זרחה מדבריו דה"ט דלא אמר דיבול המוחוק
 לומר קי"ל כמנהגו בכל תשובותיו משום רכל'
 הפוסקים תלוקים עליו . וכפי הנראה דבעלם
 מכבוד תורתו להקת פוסקים גדולים ועמומים
 שמתכומים עם ר"י מפרש והם רבינו כרין
 והנחות מיימנו והרשב"א ותה"ד וכו' אשר כר'
 משולם ומהר"ו ווייל עי"ע וא"כ כודאוי דיוכל
 המוחוק לומר קי"ל כהני רבין ומ"ס הר' כה"ג
 דה"ט דלא חששו מהרשד"ם והריב"ל לומר קי"ל
 משום דקשו' להו סוגיא דפ' תוקח וכמו שהקשה
 הרמ"ם שם ולע"ד דתור' זה אינו מספיק כלל

ראשו כל הני שזכרנו קטלו קני כאנחא ומו
 וכל להוויא ממון המוחוק נגדס' ואף לררין שניו
 דסיקי מ"מ לזרחה שניו רוחו וכדאוי שהם
 יודעים לתרץ האי סוגיא דתוקח טעם מן ומדא
 הו' ככל הפוסק' שמקשים זה ע"י ורוחוס זה
 לזה כראיות עמומות ואפי"ם מוקמינן ממונא
 בתוקח מאריה ושפיר וכל המוחוק לומר קי"ל
 ואולי רס"ל להר"ם כה"ג לרעתא שס' ליה דלא
 מסתבר טעמיהו רהני דמתלקו כיון עדות
 לדיוכוס וכבר כתב מהריב"ל כה"ד סיומן י"ד
 רבדבר דלא מסתבר טעמיהו לא אמרין קי"ל
 אבל קשה מג"ל דלא מסתבר טעמיהו כיון
 שרעתא רחבה מני יום ואה"כ הוכח דגלי לעין
 כל דלא מסתבר טעמיהו דהאי פסוק יתח' אבל
 הכה אינו אלא משום קושיא דסוגיא דפ' תוקח
 והם ודאי שלטא עיניהו בה ומתרי ליה שפיר
 והש"ך ז"ל וסר' מ"ל ומהר"ט תי' להאי סוגיא
 עיב"כ ולי נראה דלא כהר' הרמ"ם כביר' זה
 דאי הכי לא הו' קרו ליה שמואל השוחפין
 מעידין דלא יזרק מלת שוחפין כאלו ועוד אי
 בעדות שראה אחר שנסתלק הא פשיטא ומאי
 אשמעינן שמואל כזה ועוד דהא כנמר' פריך
 וכו' מסלקו נפשיהו מו מסתלקו ופיר' רשב"ם
 ועעמא משום דאיכא לומר קטויה הו'
 דקעבוד כרו שיעוד לו עליו ויעמידנה כרו
 ואח"כ יחזור לשתופתו ואס' איתא בערו' שראה
 אחר שנסתלק מאי קטויה איכא ומאי פריך
 מדיוכוס דדילמא דשאנו חסם דעבוד קטויה
 ונסתלק כרו שידון אבל הכה לזכא קטויה כהו'
 דכל זה ראה הרמ"ם ומס"ה כתב כשלמדתי בתי'
 ודקדקתי דע"כ מועיל סלוק אף בעדים עכ"ל .
 ולכאורה הקושיא מהאי סוגיא מפורקת ומאי
 דקדקתי דקאמר הרמ"ם ז"ל אלא ודאי שכוונתו
 דאף דיש מקום לדוחה לרשות וכמ"ס הש"ך
 ורעמיה מ"מ אחר הדקדוק נראה כענין הרמ"ם
 דכולה שניו דתיקי ניכחו ומה שדקדקו מלישנא
 דקאמר לדיוני ולא קאמר לנסדו ע"ג להרא"ם
 לא הו' דיוקא דאס' איתא בפשטא איד' קאמר
 לדיוני הא קי"ל לכתחילה אפילו לשמואל לרין
 ג' כ"ד אלא ודאי רס"ק וליסלקו בנתריו וליסדו
 ונ' ולדיוני כמו שפי' הכ"י ז"ל גם מה שהביא
 דאיה מהבדיו הקוס' אינה דאיה דדילמא הא
 דלא הקשו התו' על רבין שמואל משום דדילמא
 באמת קושיית המקשן היא זאת רבין דעדים
 פסולים מש"ה וא"כ קושייתא ליתא אלא עפ"י
 האמת גם מ"ס הכנה"ג דסר"ט פסק כרבינו
 כרין ליתא דהא מכודר להריוו כסיומן ק"ה
 רס"ל כמ"ד דאף בעדים מהני סלוק וכסיומן כ"ו
 לא אהי אלא ליישב קושיית הרמ"ם מעל רבינו
 כרין ע"ש : גם מ"ס דרעת הירושכ"א כרבינו
 כרין ליתא דהא הירושכ"א ז"ל פ' כה"י דה"ק
 וליסלקו כו' תרו וליסדו ונ' ולדיוני וכמ"ס
 איהו כעמנו כפי' ל"ג אלא ודאי ע"כ מה שדקדק
 מדבריו מת"ס כפ' האיש מקדש אינו דקדק ריש
 לרשות דהסם סמך איהי' כתיבא שתי' סס'
 עוד

עוד

כחכ כח"כ סימן ל"ג בהגהת כ"ו אות
 ו"ג ו"ל כתבתי כדפס שמדכריו הררכ"ו
 ח"א סימן קע"ג נראה דס"ל דמהני סלוק אפילו
 בעדים ומסיו י"א נראה דס"ל דמהני ועבשו
 נחישבתי בדבר צדאיתו שאין כאן סתירה שהיא
 ז"ל ס"ל להרא"ח דטוב המוחק לומר ק"ל
 ובסי' קע"ג דאוקמי ממונא הוא וכו' אבל בסי'
 י"א דאפוקי ממונא דהקהל היו מוחקים בחיוב
 שהיה שלהם וכו' עכ"ל. ונודאות נפל אחי כדכרס
 הללו רכוון העדים מעדין לחובת הקהל ח"כ
 ממילא לא היו נוטעים בעדותם ומא דריכין
 סלוק דכשלמא חס היו מעדין לזכות הקהל ראו
 יש להם הנאה בדבר מש"ה כעו סלוק דדוקא
 עדות קרוב לא מהני בן לחובה כון לזכות משו'
 גורת הכתוב אבל הפסול מחמת נוגע היכא
 דמעיד לחובה לא היו נוטע וכשר להעיד וכ"כ
 הנ"י בשם הר"ן כפרק חוקת והכיוו דבריו
 הסק"ע והש"ך בסיומן זה ע"ש וכן מבואר בחשו'
 הרוב"ש בסיומן תע"ו וכ"כ בתשובה ר"ב בשם
 הדייט"א וכ"כ כאן הכ"י בשם מלאחי כתוב
 ע"ש וכ"כ הרשב"א בסי' אלף וק"ו ע"ש וליכא
 למומר דהרדכ"ו ס"ל כמ"ש הרא"ש כתשוב' כלל
 ו' סי' כ' דאזני וכול להעיד אפי' לחובה חר"ה
 דדכרי הרא"ש ככאן קדמו לה נראה ודחו דבריו
 כזה ועוד דהרדכ"ו נופיה כתב להדיא בחדישות
 קו"ל נ"א דיוכל להעיד לחובה והכיוו ראו מדכרי
 הגמ' והר"ן ע"ש הרי רלא ס"ל בהרא"ש כזה.
 ע"כ הנלע"ד לומר דמעולם לא עלה על דעת
 הרדכ"ו ל' דאזני וכול להעיד לחובת הקהל
 ומ"ש אם יכולין בני העיר להעיד ע"כ שאין
 הכוונה כמו שהבין הרב כנה"ג שכאן להעיד
 אחר הסלוק שהיה מבעל האלמנה חר"ה שערות
 זו שהעידו אנו מקדיש אותה וכו' לא הועילה
 בלוס שהרי כבר כתב הרדכ"ו ולענין ההיכל
 שהקדיש וטעם שהוא שלו לאו כל כמיני' דמקדש
 ועומד הוא ועוד דבלאו הני עדים כמו כבר
 זכתה אלמנה מכה החוקה שהחויקה כמה שנים
 כהדלקה זו וראו ולא הקהל ולא מוחו כירה.
 ועוד היכי כתב דהקהל היו מוחקים בחיוב
 וכו' דיהיו מוחקים בחיוב מ"מ הוא מוחקת
 כהדלקה והעדים כאיס להעיד להחויקה מה
 שכירה שלא יוכלו הקהל למכור ההדלקה שכירה
 דוחק ל' ש"ש דאין העדים יכולין להעיד
 הוינו דכ"מ היכא רלא החויקה כהדלקה. ועוד
 יש נפקדות אחרות רסוף סוף הכא לא כ"ל
 מרי כיון רהיא מוחקת כהדלקה אבל הנראה
 לע"ד רמ"ש הרא"ש ולענין אם יכולין להעיד
 הוינו אם יכולים להעיד להזיז האלמנה מוחקת
 ולהרעו כח מוחקת ע"ו כתב דאינס יכולי להעיד
 מחרי טעמי חר"ה כי אין הסלוק מועיל אלא
 לרינוס ולא לעדים ועוד דסלוק מועיל לאוקמי
 ממונא אבל הכא שהאלמנה מוחקת כהדלקה
 וכאן להזיז ממנה אינו מועיל סלוק אף ע"ג
 דס"ל להרדכ"ו דהקהל מוחקים לגבי סיחיה ככל
 עניניהם אף שאינו מענין מסים מ"מ הכא לא
 ס"ל הכי אלא בס' הרב תה"ד וכל השום דס"ל

דלא הוה הקהל מוחקין לגבי סיחיה אלא דוקא
 בעניניו מסים ועוד דהא כח"כ סי' תר"ו כתב
 דהסלוק מועיל אפי' להזיז והכיוו ראה מההיא
 דתניא וכו' ע"ש ומאז ראים איכא מהאי כדויתא
 דההיא נמי לאוקמי ממונא דהא הלכוד וכו'
 מוחקין אלא ודאי דגם הם כההיא חשו' ס"ל
 דלא הוה הקהל מוחקים אלא דוקא בעניניו
 מסים ואיך שהיה חשו' זו סתרת למ"ש כח"א
 קו"ל י"א דהא הכא ס"ל להדיא דהסלוק מועיל
 אפי' לאפוקי ממונא ואפי' בעדים וכתב שכן
 דעת הרמב"ם והרא"ש ובסי' י"א משמע דס"ל
 דלא מהני סלוק בעדים לאפוקי ממונא ומה
 יכול לתרץ בזה הרב כנה"ג ועוד רהיכי חפס
 בסו' י"א דסלוק לא מהני ויכול המוחק לומר
 קו"ל כמ"ד דסלוק לא מהני בעדים והא אחריה
 דמד הרמב"ם ונהנו לפסוק כוונתיה ובההיא כתב
 הוא בעלמו בסי' קו"א דבמקום שנתנו לפסוק
 כדכרי הרמב"ם לא מאז המוחק לומר קו"ל
 כגדרו כיון דמעטם קלה ננעו כה ועוד דהרי
 גם כן כתב שם דלא אחרין קו"ל אלא היכא
 דהמחלוקת שקול כגון שנים כגדר כל אבל כל
 זמן שמרוכס אלו מאלו אוליגן בחר רובה וקרא
 איורי כיון להזיז ממון כון לאוקמי ממון והכא
 אז מהני סלוק בעדים כנראה ררובא ניהוד דס'
 ליה דמהני סלוק ומכ"ש דכתוך רובא של אלו
 הם הרמב"ם ו הרא"ש שם עמודי ההוראה וכ"כ
 בסו' פ' דרוב השום' שאנו רגילין לסמוך עלהם
 ס"ל דמהני סלוק בעדים גם מ"ש בסיומן ת'
 וז"ל וא"ת וכו' וי"ל דבעקר הדין רכיס חלוקים
 וכו' עש"כ.

ודכריו

אלו תמוהים בעיני כמ"ש אבל
 רמזינס וכו' דהא ס"ת נמי מוכרים
 לפדיון שבויים כמבואר בר"ר בה' זרקה ובה'
 ס"ת וכת"ח סי' קנ"ג וא"כ גם כס"ת כשיש להם
 אחר לא מהני סלוק גם מ"ש וכנ"ד נמי הנאה
 וכו' והכיוו ראים מרכי הרמב"ם אחר המתי'
 דכה רלא מקרי נוגע בדבר אלא כד מטוי ליה
 הנאה וריות ומומנת אפי' שהיא בדרך רחוקה
 וכהא איורי הגמ' והרמב"ם אבל היכא דההיא
 הנאה אינה מומונת ואינה וריות לא מקרי
 נוגע בעדות וכמ"ש בתשו' תה"ד בסיומן שני'
 עש"כ וכן העלה הרב דרבי נועם בתשו' סימן
 כ"ב ע"ש וא"כ גם כנ"ד דהרדכ"ו דאין ההנאה
 מומונת עכשו אלא שיש לבטוח בעהור על הספק
 דשמא לא יטערו לפדיון שבויים או שמא לא
 יכואו עניים וחת"ל שיבואו או יטערו לפדיון
 שבויים שמא לא יטערו להספיק להם מאלו
 הרמזינס ולא הוי ספק בלבד אלא ספק שפיא.
 וא"כ מפני שפיקות הללו אין לפסול עדות הלו
 גם מה שתי' דבעקר הדין חלוקין עליו הרשב"א
 והרא"ש לא ידענא מאז קאמר דהרשב"א והרא"ש
 לא קאמרי אלא מן החקנה ומן המנהג שכן כהנו
 ואפי' סלוק לא בעי אבל לוינא דנמרה כולתו
 מורו דמדינא בעי סלוק להיבא דאפשר להסתלק
 והיכא רלא אפשר לא מהני סלוק כשהיא דס"ת
 וההיא רתנו מנה וכו' והרתיקה דהרא"ש בפסקיו
 כתב

מה שהפסידו מאחר שפיו ענה צו בכחבו שהוא הלשון .

ועל זה כחה תשובתו הרממה לפעור לוי מבמה טעמו חדא דכיון דאין עדים כרורים כמה נרס לו והכיא ראויה מדברי הרמב"ם והרא"ש ע"ש וקיים וכתב אלכס כנ"ל לוכא שום דבר מכל זה לא עדים שהלשון ולא עדים כמה הפסיד מה תאמר הוראת בע"ד בק' עדים דמי ע"מ הא כמו לאו מלתא הוא דאמרינן כפ"ק דסנהדרין וכו' נס כדכתיבנא וכו' א"כ ככ"ד ל"מ השתא שנתן אמתלא לרבוני שכתב פן להשתאר לאהובו ושירע שעשה בן כשכילו שאין אנו יכונסו לחייבו אלא אפי' לא היה טוען בן רק שהיה חומר כתבתי הכל לפי האמת לא עשיתי מאו' הוה נאמן כיון שאין אדם מאש עלמו רשע נמצא שמה שכתב אינו אלא דברים בטלים כ"ש עכשיו שנתן אמתלא וכו' ועוד שאין עדים כמה הפסידו וכו' עכ"ל . הרי מבואר דה"ע שפטרנו משום דאינו מודה עכשיו שהוא מלצר וגרס לו להפסידו ממנו אלא חרפה עומד ואו' דמה שכתבתי לאהובו אינו אלא שקר וה"ע דנאמן משום דקי"ל דאינו אדם עושה בטורשט ומכ"ש דהבא נאמן שאומר שכתב בן כשכיל אהובו למצוא חן כעיינו שדאי נאמן כיון דכלא"ה אין אדם עושה עלמו רשע וא"כ כמה אהה מחייבו כיון שעוקה הכיר מעיקרו אבל אה"כ הוכח שמודה אפי' עתה שהוא הלאינו וגרס לו ליתן כו"ך הא ודאי שחייב לשלם הפסדו ואפילו הרשד"ס מודה כזה ואין מי שיתלוק בזה ואה"כ מחוץ תשו' זו בעלמה מבואר הפך מה שהבין ממנו הרב שהרי כתב אבל לפי האמת לא עשיתי מאומה וכו' משמע-הא אלו יעמוד כהוראתו שמי"ש בכחב אמת הוה חייב לשלם דכל"כ מה לו להרשד"ס לומר דנאמן כמה שאמר לא עשיתי מאומה אפילו יאמר שעשיתי ובאמת שאתה הפסדת על ידי כו"ך עכ"ז פטור מטעם אין אדם משום עלמו רשע לפי הכנה הרב הורח חסד כהרשד"ס אלא ודאי מזה עובד ככרור אלו יודה שאני המסרחוק והפסדת על ידי כו"ך שחייב לשלם לו וכחא לא איורי הרשד"ס ואפריה ליה מאריה להרב ז"ל שעשה להרשד"ס טועה בדבר קטוע אפי' לתשכ"ר גם מה שסיים וכתב כיון שכתב בכחבו שהוא הלשון אינו נאמן לעשות אמתלא לרברוי אין דבריו נראים כלל חדא דאחוקי אינשי כרשעו לא מחזיקין ומכ"ש הבא שקי"ל שאין אדם משום עלמו רשע ודבריו כמה שעשה עלמו רשע הם דברים בטלים ויוראי שנאמן לומר שלא עשה מאומה כל שכן על ידי אמתלא כאופן שדבריו הרשד"ס נכוחים וברורים ודבריו מרפסן אגרי וז"ע . גם מה שכתב דברי ר"ח ע"ש הרא"ש שהכיא העו' ככ"ו מ"ו רר"ק איורי כמתלו המלה וכו' ע"ש תו' זה לע"ד אינו מחזור כלל חדא דאין פסד"ח ולא כתב להדיא דרוקא הוכח שמהל לו ההלואה כי ר"ח לא תנא הוא לאוקמי אוקמתו בדבריו ואפי' על האמוראים אגרי דרבו של אמורא' לב' ול'

כתב להיא דתנו מנה וכו' ועכ"ז פ' כתשכותיו דאם נהנו וכו' מעודין ואינו לרין סלקו . גם מ"ש וכו' יונה וכו' וכו' שהוא דעת הר"י וכו' קשה דהא הרא"ש כתב ג"כ דאם יש להס ס"ת אחר המהט סלקו ועכ"ז כתב להיא כריו' דתנו מנה וכו' ומתוך דבריו הרא"ש ח"א סימן י"ב מובח דהא דאמרו כדרייתא און דיון וכו' לא אמרו אלא לאותם שאינם מבני העיר וכו' עש"כ וכחב הרב דרבי גועס שם בסו' ב"כ רסכו' ליה להרא"ש דלך הוצרכה התקנה אלא לאותם וכו' עש"כ .

ולפ"ז לא קוררף הרשד"ז לל הני שקלא ועריא לנרונות שלו דכיון דנרונות שלו הם דבר הנוגע לכנו העיר עלמם ומה גם דיון האלמנה שסוקוקה להדלוק הכול ואף כת' ר"ח מהני סלקו לערים אס לא שנאמר דהרשב"א לא שמוע ליה שהוא דהרא"ש בלומר לא ס"ל וכן יש כמה פוס' דלא ס"ל כהרא"ש ז"ל אחר שכתבתי כל זה בא ליהו ס' שונה הלכות שהארץ הרבה מרף ס"א עד רף ע' ומכלל דבריו אהה רואה ששכ דברו הרשד"ס דסימן קע"ב שהכאנו לעול וגם נתקשו דברי הרשב"א שהכאנו לעול עש"כ ורו"ק .

סימן ר"ח

(א) סעוף א' שני עדים וכו' . אבל נאמנים לבני עלמם לשלם לו כל מה שהפסידוהו ע"כ הנה דין זה מוסכם מהכל וכמו שמבאר בדבריו הרמב"ם כפ' ו"ב מה' ערות וכהרא"ש הכיאו קעור כסוי' מ"ו ובהרשב"א סי' תקע"א וכ' מהמרדכי סוף פרק הנוזל בשם רבינו אבינויר דאם הורה כמה נרמו לו להפסיד חייבין לפדוע לו על מה שהפסיד ואע"ג דמודה כקנס פטור ודינא דנרמו הוי קנסא דרבנן ה"מ כקנס דאורויטא אבל כקנס דרבנן מחייב כהוראת עלמו עש"כ .

וראיתי להרב חורת חסד בחשו' סי' קל"ד וז"ל ראיתי בחשו' להרשד"ס לטורח וכתסויב ממון על ידי ראין שהלשון את חבירו פיו ראין אדם משום עלמו רשע והכיא ראיה לרבריו וכו' שנמצא שמה שהורה דברים בטלים הם ואין כח בודני מן הדיון לאפוקי ממונא מניה עכ"ל ובפלאחי עליו אין לא השנוח לעיון דבריו הפוס' שנראה מדבריהם שאין הדיון כן אלא שמתחייבם אוחו על פו הדאחו מדינא דנרמו וכו' עכ"ל הרב ז"ל ע"ש באורך . ואינו מוסיק הפלא ופלא על המלתא דאין יעשה מהרשד"ס טועה בדבר משנה כדבר המפו' בכל הפוסקים ואנס מנא שמהרשד"ס פסק הפך כל הפוסקים וכנראה שלא עיון יפה בחשו' הרשד"ס שהכיא והא לך לשונו וכתב לוי לשמעון שהוא הלשון לראובן להכתוב ופרע מה שפרע וכו' . וכנראה שלט שהיה כותב לשמעון שהוא הלשון לראובן אחיו הוה מבקש מלוו שפרע לו כל

שם כ"ו הרשב"א סי' אלף ותמ"ט ענין שם
דמבואר דסוכר דקלבתא במר בר רב
אשו וכו' ר"ל דאורו כהודא מעלמו וההיא רסו'
ס"א מחו' י"ו שהצחקתו שמו' הרשב"א ע"ש אורו
שקורה ע"ו תכונתו ומהני הודא ודו"ק .

שם סעוף י"ו משום וכו' ופעולת וכו' כ"ב
ואינו ענין לזה דהתם איירי שמעידין
שזוה ליתן למלוה בתורת אמנא אלא עקר הטעם
הוא משום שאמר להריוח חנו כדור אבל כשאת'
תנו למלוה כסתם כותיבין וכ"כ כענת' ד שער
כ"ב להריוח ע"כ כ"ב בחו' ק"ש לח"מ ודו"ק .

שם סעוף י"ח לאו דוקא וכו' כ"ב ולפי
מ"ש במחורשין ה' בשם חיימב"ן ז"ל
א"כ י"ל דדוקא הוא דכיון דשלא בשניו הוא י"א
לא אמרונן סהס קטן וכו' ודו"ק .

ב"י סעוף י"ט שלא מדעת הלוה מחייבו' וכו'
כ"ב ולפי מ"ש לקמן מחו' כ"ו כשם הרמב"ן
לק"מ ודו"ק .

שם סעוף כ"ב וי"ל דשאינו תתם וכו' כ"ב .
ולפי' קשה דהיך דמה מוח שם דכשאר
שטרות לא חיישנין דלמא שאני כשטר שלהו כו
ופרעו דכשעה שנתתם לא מחויי כשקרא אבל
בשאר שטרות דכשעת כתיבה מחויי כשקרא חיישו'
וכ"ש כתיבתה ויש ליישב ודו"ק .

סימן מ'

ב"י סעוף א' בלו' שאינו תתם כו וכו' כ"ב
ויש לפרש הלשון כפשוטו דהא לקמן סי'
מ"ט ס"ה כתב כשם הרמב"ן דכתב ידו מהני
אפי' בלא סהס והצחקתו הכ"י שם בסעוף א'
לשון כענת' ד כשם הרמב"ן שכן עייש' י"ו כ"ב
מ"ש א"כ כיונחו כמ"ש כאן אפי' שאין כתב
ידו משום דאלו סו' פתח ידו הוי כפתח ומה
שפרש' י' כפר' הנושא דכלי קוים וכו' ר"ל כ"ו
דהוי כחשם וכ"כ כת"ש בחו' לח"מ ע"ש ודו"ק
וסיים שם הרב וי"ל עמ"ש הכ"ז בלומר וכו'
ז"ל דקאו אליכיה דרש' רס"ל דאף ככ"י כל שלא
תתם אינו כלום אבל לרבו' שפסק כסיון ס"ט
כהרמב"ם דאע"ג אף ככ"י שלא תתם כו דא"א
לפרש דכונת רבינו ראונו כ"ו כלל דאם כן
הו"ל לומר דאפי' אינו פכ"פ תיוב' לך מנא אינו
כלום ע"ש ודו"ק .

שם ככ"ו ובת"ד ערו מסורה וכו' כ"ב .
וא"כ קשה מאן פריך לר"ל מניה דהא
כעידו מסורה וכשטר או ככ"י לוכא למומר
משעתה וגם לכל איז ז"ל אחת עדי ונריך יסוב .

סימן מא'

ב"י סעוף א' וקו"ל שאם אינם יורעים וכו'
כ"ב ושנתת ח"ו כיד ערובו דודאיו גס
לר"י פריך לירע מה פקוב כשטר אלא לאו סופו
כא אף שירעיש מה כתוב כו איכא למנוח
שהכל זיוף הוא ומלך נ"כ שרעו החתומין
דשנתת תאמר דהוי ער מפי עד ככ"י הירעש' א'
הכילו

ולא לטחוס ב"ש דכרו הגאונים . ועוד מוכרח
דר"ח לא אגורו ככה"ג שסרו כתב ל"מ וכו' .
אלא אפילו העדות שהעידו כבונה ומתקיימת
שכיון שהגור וכו' ואי איירו הכא שמתל לו ההלואה
א"כ למאי כ"מכתב ר"ח העדות שהעידו קיימת
והנכון כיושב דכרו ר"ח ע"ש אפי' הר"ש
ודעמיה הוא מ"ש הגאון ש"ך ע"ש מה שהאריך
כזה וכל דכרוי תתם וז"ל . ודאיתו לה' דהרוב
שכתב וי"ל וענין כ"כ' שהכיר על דכרו רכינו
השוכני הר"ש ודכרו משירם ומשמעוהו לפי
הגדה הוא כמו שפי' מור"ם כד"מ ה"ל שדכרו
ר"ח ודכרו הר"ש ומשירם מדכרו כענין אחד
ופלוגי אהררי עכ"ל . ודכרו תמוסו מאד
כמשמעת זה שסרו הכ"י כתב על דכרו ר"ח
שהס גמרא ערוכה ע"ש . וא"כ איך אפי' להבין
דכרו רכו' שהר"ש ומשירם חולקו עליו וכו'
יחכן שחולקו על גמרא ערוכה ח"ו . ואדרבה
בלע"ז איכא משמעות קב"י דל"פ הר"ש
ומשירם עס ר"ח דהוה איירי כערוס וזממן
והר"ש אינו כענין אפי' ויתר נראה לו לומר
שכונת הכ"י כמ"ש הש"ך ועכ"ז קרו ליה הבית
יוסף גמרא ערוכה דהיינו שכלל גמרא ערוכה
דכרו ר"ח .

וראיתי לרשב"א כהנהגה הטור אות'ת'
ו"ל אמר המחסף תימא וכו' .
ובאמת שקשה לס' ר"ח וכו' ויראה דס"ל לר"ח
דלא מחשב מרובא דגרמי אלא בהיק ברור אבל
כעדים האומרים שקר העדרו דלענין העדות
עלמה לא כמניניהו אף לחייבם משום דיבא
דגרמי לאו כל כמניניהו עכ"ל . ובאמת על כל
מאן דס"ל דר"ח והר"ש והרמב"ם פלוגי קשה
דאיך כל הו' שהכחו לעיל ס"ל דמשלמו ממון
עפי' עלמס לא אשתמוע חד מנייהו להכי
רברו ר"ח ולרחוקו כפרט שדכרו דכרו קבלה
איך לא יכורו דכרוי אלא ודאו מוק ורפה דהונו
ענין ר"ח לההיא דהרמב"ם ודרא"ש ז"ל גס מה
שתו' הרב כנה"ג עוד דר"ח סבורא ליה דיונא
דגרמי קנסא ואין ארס משלם קנס עפי' עלמו
ליתא דקנס דרכנן ארס משלם עפי' עלמו
ובכר כתב עליו הרב תורת חדר שם בסו' הנו'
ע"ש ודו"ק ענין בדין דיבא דגרמי להרמב"ן
בחו' ותמלא פי' אחד כסונגא ולפי' חייב לשלם
כשקר שערות ע"ש ודו"ק .

סימן מט'

ב"י סעוף ח' כמד בר רב אשי וכו' וכו'
כ"כ כקבו התו' כסנהדיין בשם ריב"ק
שכתב שם רש"י שפסק כמד בר רבאשוכארות'
ע"ש . וקשה שהרי רש"י כחולין כפרק בהמה
המקשה פירש להדיח דלית הלכתא כאוריתא .
וכ"כ תמוס' שם בשם רש"י וכ"כ הר"ש שם
ובסנהדיין וכ"כ הכ"י כחולין כשם רש"י ורפיה
כרורס הוכחת הר"ש כפרק סנותכ דרש"י ס"ל
דלית הלכתא כמד בר רב אשי ע"ש . ואילו שקור
כו רש"י ממ"ש ריב"ק כשמו ודו"ק .

הכיוון הנ"ל דקניו בעדים אחרים שמכירין רלף
הוא בעד מפי ער כי על עקר הכת' הם מעידין
ולא על המנה זה ערוך גמור וקיים גמור .
והיו זה כאלו העדות נהבדר לפנינו שהיה לפ'
שטר מכר או מתנה וכו' ומה שאמ' בכריתת'
והזקקנו לערוך פירוט לעדות המעריין שמכירין
התחומות וכווננו כשטר ובתחומות וכך פי' רי"ו
לקרויין וכך י"ל רעת הרמב"ם ורלף כת' המגיד
ודעת הרמב"ם ורי"ו שזין כנ"ל כדור כ"כ בעל
ת"ש כת' לת"מ ע"ש .

ב"י סעיף ב' וזה שלא כדברי הרא"ש ו"ל וכו'
כ"כ . אין זה סותר לדרכי רבינו דר"ל
דרכיו איורו בעדים אחרים אבל ערו השטר
יכולים לכתוב ולא היו עשו שלוחות וק"ל .
גור סעיף ו"ב כתב בעל התרומות וכו' כ"כ
עיין בשו"ת מהריב"ל קו' ק"ט שהארין
כמעט ללא טורח ע"ש .

סימן מ"ב

ב"י סעי' ד' וכתב השטר וכו' כ"כ . אינו
מוכרח להפילו השטר ביד אחר מני
איורו ור"ק .

ב"י סט"ו רבינו סעדיה וכו' כ"כ הטו' לקמן
בסימן קה"ג סעיף ר' לא פירש כן וכ"כ
כ"ו שם כשם כעיהת' דהרמב"ן וכ"כ רי"ו כת' א'
כתוב ר' ו"ל ונפסקי רשטרות וכו' . וכ"כ
הרמב"ם פי"ח מה"מ והרב המגיד שם אם כן
אין ראיה דמהני לזה שנתאר יד השטר על
התחבונה וק"ל .

סימן מ"ג

גור ואין נראה לתקן וכו' כ"כ וקס' שרבי'
בכו' ט"ל פסק באביו רס"ל דעידיו
בחתומו זכין לו ודוחק לומר דלכברת הרמ"ם
פסק דלא באביו כתב בן אבל לקברתו כשר
לגמרו וז"ע .

ב"י ס"א רהאי ירושלמי וכו' כ"כ וז"ע א"כ
מאי מקשו מר"ל והא' ר"ל ראמ' עדים
החתומים וכו' כשכתב ידם ואלא ממקום אחר
הוא כדמוכח בכתובות רי"ח ובסימן מ"ו ס"ד
כ"ב מהריב"ל ח"א כלל וי"כ סי' ו"ח ע"ש .

סימן מ"ד

(א) סעיף ר' ב' הכ"ו ואדרבה טעה אחרונה
וכו' כ"כ וז"ע בדרכי רבינו לעיל סימן
מ"ב ס"ח וסותר אמ"ש באן וז"ע בהנהות .
ב"י מתורשטין י"א וכתב עור הרשב"א וכו' .
דילמא מחיק ליה לעולאי וכו' כ"כ .
כאמת ראה רחיקא וגם הר"א רחיקא ובמ"ש
הריב"ש ע"ש . ומה שהכיר ראה מהא דפריך
אי הכי וכו' יש לרחוק דפריך דלכתוב אכתוב
סהרי מקמא חתימת עדים על הנייר ואין לו'
דניקוט דילמא הוא עלמו כתב אכתוב סהרי כשר'

אחרונה ראפי' הוא כתב ע"א כותבו אחר כך
כשעה אחרונה רמ"מ פריך דלכתובנהו ככ'
שעות רוראי הניחו העדים שני שטין . א"כ
דפריך דלכתבו בין סהרי לסהרי ואח"כ יחתמו
שני סעדים ואפשר רס"ל להרשב"א רהו"ל להמקטן
לפרש בן ור"ק .

סימן מ"ה

(א) סעיף ג' כ"י אבל הר"ן בעיר' להרו"ק
וכו' כ"כ אדרבה מדכרי הר"ן כפר' כ'
דנטון מוכח להדיא אשכח סהרי כתב שם וז"ל
והא לא ידעו וכו' אלף כדירעו הא לאו הכי
לית להו למתקם אפומיה ראתרונה ידעו דנקא'
רב נתמן וכו' עכ"ל . ואי ס"ל להר"ן דכשניוס
קוראים לחור כשר אמאי קאמר הא לאו הכי
וכו' הא אפילו ידעו יש הכשר על ידו שניוס
סקוראים לפניו וגם . בגמ' אמאי מוקילה כדירעו
ולא מוקמיה בשניוס קוראים לפניהם אלף ודאי
ראפי' בשניוס אינו כשר ור"ק .

(ב) סעיף ס' כ"י דלכולו אמוראי וכו' כ"כ
אינו מדוקדק רלאפקוין מר' אכתו כ"כ
ובמ"ש כ"כ תקון סופרים .

(ג) סעיף י"ט כ"ו והמרדכי והעטור וכו'
כ"כ וקס' דכסוף דכרוי ס"ל רכאמ"ע
וכסוף כשר כדמיתויה מההוא דנטון וז"ל מדאמ"ש
דכרוי בעל העטור לכסוף דמשמע מדכרוי דפסל
בין כאתולה בין לכסוף וריב"ש כדסומן קט"ו
מכיוא הכ"ו לקמן דלהעטור הא דפסל לכסוף
היינו כשתחמו זה לפני זה אבל וכו' ע"ש .
וקס' דהא כסוף דכרוי כתב כיון דמהא דשטר'
לא טעין וכו' משמע דאיורו כשטר הכה לפנינו
ע"ש וז"ע .

סימן מ"ו

כתב כ"ו סימן ו' כשם רי"ו רעד החתום
וכו' והרשב"א וכו' עכ"ל וכל הכאים

תמהו עליו ראינו ענין הרשב"א להרו"ק דהרו"ק
מיירי להיות דן מענייני השטר וכדא' אפילו
הרשב"א מודה והרשב"א איורו להיות דין בקיום
השטר וכדא' אפי' הרו"ק מודה וע"ק לכאורה
ראיך אפשר שיחלוק על הרו"ק רהוא גמרה
ערוכה מכלו . חולק שאין ער נעשה דיון ועיד
מאי קמל'ן רי"ו ותלה דין זה . כבעל העטור
משם הרו"ק והא' כ"ע מרדכי כדון זה והוא מן
הגמרא ואת' דמה שפסל הרו"ק הוא אפילו
להיות דיון בקיום השטר וע"ז פלוג הרשב"א ויתר
קס' להכנה זו דגם כזה הלכה דיוותה בדכרדכין
כדון קיום שטרות ער נעשק דיון כמבואר בפ'
כ' דכתובות ובפ"ק דנטון ולקווא' אח' לבע"ד
ליושב ולומר משום דהיה מקום לו' דהא דאמר'
דאין ער נעשה דיון היינו ער שמעיה כבר
כפני כ"ד הוא ראינו נעשה דיון אבל החתום
כשטר דאכתו לא העיד עדיין ככ"ד אפשר לו'
דנעשה דיון והראיה דהא קי'ל דאפילו הוומן
להעיד

להעיד או נתכוון להעיד כשר להיות דיון כל
ומן שלא הגיד עדותו ככ"ד והו"א ה"ה החתום
כשטר קמל"ן ר"ו כשם הרו"ף דע"ד החתום רינו
כהעיד ככ"ד דהא קי"ל עדים החתומים כשטר
כמי שנחקרה עדותם ככ"ד דמי ונרע מהומו
להעיד ולקושיא שיהי יש ליושב כפשו' דודאי
כ"ע מודו לדיון התלמוד דבקים שטרות דהוא
מדרכנן עד נעשה דיון אמנם ו"ל דוקא ככה"ג
דקאמר תלמודא כנו"ג שישכו לקיים את השטר
ששנים מהם מכורים לתומת יודי העדים וא'
אינו מכור שמעידים לפניו וחותמים עמו התם
הוא דהוה עד נעשה ד"ל אבל העד עצמו שהוא
חתום כשטר אם יוכל לתזור ולחתום בקיום שזה
נראה כמקיים דכדו עצמו ומאמת העדות שהוא
מעיד עליה והוה כאלו הוה דיון לרין כענינו
השטר וכזה לא דבר התלמוד כלל לזה בא
הרשב"א בכמה מקומות לאשמעינן דאף ככה"ג
עד נעשה דיון והוא בכלל מ"ש דבקיו' שטרות
דרכנן עד נעשה דיון גם מ"ש על דברי מרן
כנו"ל נלע"ד דודאי מורה מרן דהרשב"א מיידי
בקיום שטרות שהרי כתב ופ"א כתשו' להרמב"ן
ושם מכו"ר דאיידי בקיום שטרות דלענין מה
שכתוב השטר כבר מרן עצמו הכו"ר דכדו הרשב"א
כהיהו דלואה שם מכו"ר שאינו יוכל להיות
דיון על עניניו הלוואה אמנם מרן הכין דמ"ש
העטור כשם הרו"ף ו"ל אפי' בקיום דסתמא
קאמר ועל מאו דמשמע מדכדו דפסל אפילו
בקיום ע"ז כתב והרשב"א כתב שיש לדון וכו'
דהוינו בקיום השטר וכמכו"ר בהרשב"א אכוראי
שדעת מרן לפסוק בהרשב"א מדהכאו בהחרינה
ומכ"ש דרואנו מפרש כהרו"ף להרו"ף דפסל אפי'
בקיום שטרות אלא מסתמיות דכדו הכי משמע
וכיון דרואנו מכו"ר כ"כ בדכדו וכדכדו הרשב"א
מכו"ר להרו"ף דהוה כ"כ הוה דיון בקיום עד
החתום כשטר ראו לתפוס דכדו הרשב"א ואפי'
שוו היה כעצמה כונת הכ"י כמ"ש והרשב"א
כתב וכו' ור"ל אף שמדכדו הרו"ף משמע
לכאורה דפוסל אפי' בקיום מדקתם מ"מ הוה
הרשב"א כתב בפשוטות דכשר להיות דיון וא"כ
ממילא דנס הרו"ף מורה כזה ולא איירי הרו"ף
מזה והראויה שהכיו כאן הכ"י דכדו הרשב"א
כלתו חולק.

וראיתי להרכ כה"ג שהרכה לדקדק על
דכדו מרן וכתוב לשונו כ' ליושב
שמ"ש הכ"י והרשב"א כתב הוא מדכדו ר"ו .
וכנה על זה יסודות ואינו תמה על חכמתו דאין
לא שלטו עיניו דכדו ר"ו שלא הכיח שום
חולק על דברי הרו"ף ולא הזכיר הרשב"א כלל
דכדו וא"כ נפל כל יסודו ארצה ומתוך מ"ש
הך רואה שנתנושכו כל הני דקדוקי שדקדק הרב
שם והניח כל"ע . אחר שכתבתי כל זה ראיתי
למהר"ם הלוי כת"מ סי' מ"ט שכ' דאין ללשון
מעשה בהרשב"א ואפי' הרשב"א אולי לא אמרה
אלא להלכה ולא למעשה ע"ש והנס דאין ראיותיו
מכריעות דלא כהרשב"א מכל מקום ראוי לחוש
לכתולה לדכדו מכל מקום כדועבר או כשעת

הרחק שפיר דמי ורו"ק .
(ב) סעיף כ"ט ש"ע ג' שישכו וכו' . עיין
להש"ך כמה שפי' דכדו ודכדו תמוסוס
וכבר האריך בדכדו הרב בית יוסף כחשובה
ת"מ סימן ט' עש"כ ורו"ק גם העלה להלכה
דשטר קיום כ"ד דחתמי כיה שנים אלו"כ דכולו
עלמא לרין מיהא חרא מתרתי או כמותב תלתא
כחרא או ככי דינא דיש בו משמעות של ג'
עש"כ .

(ג) כ"י סי' יט מחלוקת כירוש' וכו' כ"ל כי
לא נמלאו דכדו הללו לא כתוס' ולא
כתוספתא אלא כירוש' ע"ש .

(ד) שם כ"י ס"ט שכירושלמי משמע וכו'
ע"כ נ"כ דכדו תמוסוס שכל הפוסקים
הכו"ר ראו מהירוש' דשטר מקויים לרין קיום
ולא פלוגי אלא אי מטטרף עד דיון וז' ע"ש .

(ה) שם ככ"י וגם הרשב"ן וכו' עיין ככ"מ
פרק ר' מהלכות עדות שהכו"ר תשובת
הרשב"ן ותמלא נחת .

(ו) שם כ"י סר"א לפי שקבלת עדות וכו' נ"כ
וכן משמע מרבי הר"ן כשם הרא"ה גבי
ג' שישכו וכו' ע"ש ורו"ק .

(ז) ככ"י מחודש כ"א וכו' וחוו"ל להסתפק וכו'
נ"כ תימא הלא הוא בעצמו כת' כתשו'
כסימן תע"ג והביאו הכ"י לעיל ס"ב דכדכדו
עדותם כ' כשטר אפי' בלא רשות כ"ד ולא הוה
כתבם וז' ע"ש .

(ח) שם מחודשין לו' כך כתב בס' התרומות
נ"כ תימא דבעל התרו' ס"ל אפי' לאותם
עדים עצמם נאמן לו' תנאו היה דכדו אפי' כז'
יולא ממקום אחר וז' ע"ש .

(ט) שם כ"י סיני ל"ר ורחה הר"ן האותיו
נ"כ ויש ליושב דכדו הרמב"ם ע"ש מ"ש
התו' פרק חוקת הכתום דמ"ט כד"ה אמר מר
כי רב אשי וכו' ורו"ק .

(יוד) שם ככ"י סעיף ל"ו יוד והחזיקו וכו'
ולא דמי למ"ש בפרק המקבל וכטור
סי' ש"ז דאו לא עכיד נלווי אמרינן קרקע
כחוקת בעליה עומדת אע"ג דכדו יוד לשה
ואכל דהתם ה"ט דלא הוה מוחזק כיון דקופו
לתזור כע"כ והוה משכיר מוחזק וכס' ר"י ריש
פרק המוכר את הבית ודלא כהתו' פרק המקבל
והרמב"ן והר"ם שכתבו הפך סב' ר"י דשואל
הוה מוחזק ועיין בתשו' דכדו ריבנות מה שתי'
דהתם המשכיר אינו מורה לטענת השוכר שהשכיר
לאותם השנים שטוען אבל כאן עכ"פ השוכר
מורה שמכר לו השדה ע"ש .

(יא) שם סעיף ל"ז כ"י ה"ה אס וטטרף ע"א
וכו' נ"כ תימא דא"כ היה מהני ג"כ
כשכא א' מה' מעיד על חתימתו ועל חתימת
חבירו כמ"ל סעיף י"ד אלא ודאי להרמב"ם
לא מהני גם ע"י לרין ע"א דהוה כד"ש ממש
וכ"כ הרש"ך כתשו' סי' פ' ע"ש ורו"ק .

פני חשן משפט סי' מ"ז עד נ"ה הבית

כמנו דלא חיישינן כלל לנפילה והוי כמנו כמקום ערוס ודו"ק.

סימן נ"א

(א) טור סעיף ה' וכן דעת א"ח הרא"ש וכו' כ"כ. פי' לענין דעל עד אחר כשטר מחייבין שבושע אבל היבא דא' נמלא קרוב או פסול כטל השטר לגמרי אפילו שבושע אין צריך להרא' ש' ל' כדמוכח לעיל סימן מ"ה דהשטר בטל כמ' שבת' דכיני בסמוך משמו נבי לוחא שכתבטל לגמרי.

סימן נ"ד

(א) ב"י סעיף ט' אבל כשוכר אדריכה וכו' כ"כ והא דכתב הר"ק והביאו הטור לקמן סו' ע"א סל"ד ריד כעל השוכר על התקונה ע"ש החס כיון שיש למלוה שטר מקוים הלוא הוא המנוח מהמלוה ורלה לסייע עלמו מהשטר אמרי' דידו על התקונה והמלוה מחויב כבאמנתו דהלוה בא להוויאו משא"כ הכא המלו' בא להוויא ככת השטר אמרינן אפכא ודו"ק.

(ב) שם מחודש יו"ד דקניא ליה במסורה וכו' כ"כ מבאין מוכח דהרא"ש כמקדש אין השטר פסול לגמרי דלא נזרינן דילמא אחי למנכא ביה ממשעבדו ולשמ"ע סימן מ"ג א"ש קלס זמיוהו ו"ל דר"ל דיכחכו על השטר שלא ינכו בו אלא מכני חרי וכלה"ה מוכרם לה' כן דאל"כ היאך קאמרי דיתן לכתולה דילמא אחי לנכות ממשעבדו ואל"ל דלנכו חטוי ממשעבדו ולכתוב עליו שינכה חטוי מכ"ס דאין דרך לכתוב כן א"נ דאיוורי כשטר שאין בו אחריות ודו"ק מ"כ.

(ג) טור סעיף ו"ב והרמ"ה וכו' כ"כ. ר"ל דהרמ"ה ס"ל דר"ל כ"כ דליכטלן זכותיה והרמב"ם לא כתב ונ"ל דליכטלן זכותיה דס"ל דמסקנא דקאמר והלכתא וכו'. הדר מהאו תי' השני דשאני הכא דאמר ליכטלן זכותיה אבל אין לומר דהרמב"ם סמך עלמו עמ"ס כסמוך דבמחול לך קנה וכו' דהא כתב הכא אי שמסרו ככ"ד ועל כורחין צריך לחלוק מדעתו שאני ומיהו ו"ל דהא דמהר"ך תלמודא שאני הכא דאמ' ליכטלן זכותיה היינו מרעיתיה ודו"ק.

סימן נ"ה

(א) טור סעיף א' אין שליחותו בידו וכו' כ"כ דאיוירי דוקא לחובת מי שיואל עכשו מתחת ידו אבל לזכות מי שיואל מתחת ידו באמן ונ"מ דאם החזיר והמלוה אינו יודע איך השלש הלוא אללו השלש באמן כיון דהמניס הלוא שיכול ליתן למלוה דילמא נס המלוה יטעון שקר ויאמר שידע השליחות כך מ"כ.

(ב) ב"י סעיף ב' שבושע נוגע בעדות וכו' כ"כ עיין בס"י בני שמואל שהניח לשון זה כל"ע ור"ל דמשמעות הלשון משמע דאף דבמה

סימן מ"ז

(א) טור במד"א וכו' כ"כ קאיו דוק' כשאומר שהוא פדוע אבל כשטוען אמנה אין צריך לישבע בדלקמן סימן פ"ב אבל כהרא"ש לא משמע שום חלוק ע"ש ומיהו ו"ל דנאמן באמנה כמנו דפרוע ונ"ע ליונא כיון דלא הוי טענת פרע מעלותא טפי מאמנה דאף אם הוי טוען פדוע תשדיון ליה כקטניא ועיין בכעל התרומות.

(א) סעיף ב' לחזור וללוות וכו' כ"כ אפילו מכני חרי לא נכו ודלא כהסמ"ע ועיין בריכ"ש סימן שפ"ב כך מלאחי כתוב.

סימן מ"ט

(א) ב"י סעיף ד' ככסר' הרא"ש והנ"ו וכו' כ"כ. ראיות הב"י אינה מוכחת למאי פירוש לאו אלא אשה אחרת ששמה כשמי וכו' דשמא הביאו ב' ערוס ששמה כך והוא לא דק כלורתא שיהיה לו כה טכיעות אין להכירה פעם אחרת שהיא היא אבל כעה"ת פירש לאו אלא ושמא אשה אחרת העלה שמה כשמי וכו' ומזה מוכח שפיר דאוס כפי' ערוס כשמים הוי קובל להעלות שם אחר כי ערוס אמרו שהיא היא והיכי מני למהדר ע"ש ודו"ק מ"כ.

(ב) ב"י סעיף ט' ומלאו שאינו כחוקת וכו' כ"כ ומ"מ לא בא טעות נמור כההיא דנפחא דכסמוך ומאוס הכי לא כתב הרשב"א מטעם דכסמוך אלא מטעם דכוכבין יו"ד שטרות וכן כת' החוס' כע"ס ר"י כנטוין כפרק התקבל ע"ש וק"ל.

(ג) שם ב"י סו"ב ונ"ל הוי כשטר שם מקום וכו' כ"כ ונ"ל דהתם אמקום כתיב קאיו ולעולם לא נזכר בו מקום הלוא וק"ל.

(ד) שם ב"י מחו' ה' ובתב ס"ה יש וכו' כ"כ ותמהיה למה לא כתבו הפוס' טעם הא דרב יוסף כש' מוילאין שטרות על אחד כיון שאין מוכח מחובו אף ע"ב מוכח מכח השטר שבור מ"מ לא הוי מתוך השטר כעלמו כמו כנט דאין הנדולס מתגרשת אף שהנט כירה כיון שהוא כידו הוי מוכח דהוי כאלו עירי שטר מעידון שאיב לו ושאינו נט כך מ"ך.

(ה) טור סעיף ט"ו לא יוכל לנכות חזו וכו' כ"כ שם כנמרא כפרק יש ככור ונ"ע מהיבא תיתי שנינו חטוי כיון דהשני יפסיד הרבועית.

סימן נ'

(א) טור אם הוא כ"י וכו' כ"כ ומיהו רשב"ם פירש דאיוורי כ"י ממש שהביא ממנתו דהוילא עליו כ"י ונ"ל דסבירה ליה דאיו. באמן

דכמה שמורה אינו מקרי שליש על זה ואינו כאמון כיוון דנשבע על המתיר שמחולקים וא"כ אין דאיתו כרורה מההיא דקדושין דשם נשבע על הכל ודו"ק.

(ג) עוד סעיף יו"ד והכ' שמה וכו' נ"כ . ולכאורה משמע אפי' כשטר מתנת כרו וקטן כמו הדין כד' דשמה ליוה שלא ליתנו למקבל כי אם לידו וכך מבואר בבעל התרומות ע"ס . וה"כ יש לדקדק שכסומן ד"ן כתב רבינו דעת הרא"ש שחור דס' דכמתנת כרו וכה המקבל בקנין לחוד אף כלא שטר וקטורו להמקבל ומתני' איורו כשמה דוקא אמנם נראה דרבינו ככאן סינה וכתב כלשון מלוה ולוה ולא כנוהן ומקבל דס' בפשיטות דקנה בקנין לחוד אפילו באמר תתנו השטר לוינו וכדעת הפוסקים סימן ע"ל ככ"ו ד"ק סעיף נ' וכמ"ש רבי' בסו"ס ע"ש ככ"ו דלא כר"ם והר"ף וכל זה נעלם מהר' בני שמהל ודו"ק מ"כ .

(ד) כ"ו מחורש י"ג ככל אשר וכו' נ"כ פירוש שאמרם לכ"ד קודם שיגלה מידה ואע"נ דכבר כתב זה לעיל ואם לא הסוירו וכו' לכ"ד וכו' לעיל קאמר דכך הדין והכא כתב דממילא בן ס"ה כחוקו מעשה אכל פשיטא דאינו' כאמתת א"כ אם שתקה בשעה שיגלה השלושת מידה דבכר הוא כפוקת יתומים כשכא ליד אפטרופוס או ליד כ"ו וק"ל .

סימן נ"ז

(א) כ"ו סעיף א' וכתב הר"ן וכו' נ"כ אבל התוס' והרא"ש כתבו דמתיר להסתוותו ופשיטו דספרא וקאם למה לא הכיאו דעתם . וגם למה ספק כהתע"י כהר"ן ולא כהתוס' והרא"ש ואולי טוון דהר"ף סתם דכרוי משמע דהכי ס' ודו"ק .

סימן נ"ח

(א) כ"ו ס"ג נ"ל שדעת הרמב"ן וכו' נ"כ . והתו' כפ' ח"ה ד"ס תווי מקויב שכוב' וכו' והר"ן כפ' הכותב בעובדא דאכומי וכו' כל הנשבעים דף של"א והדמכ"ן כתו' כפ' ח"ה דל"ה חולקין על זה וס"ל דגם כע"א איתרע שטרף ומקוי ההיא דאכומי אחר דתקינו רבנן שביעת היתא דאלו קודם לכן לא הווי מהמני ע"ש . ולפ"ו ז"ל דהרמב"ן כשהשיב לבעה"ד חזר מדבריו שכתבתי . ועינין שר"ת מהר"ס מלוכלין סו' קו"ד .

(ב) שם בכ"ו קטוב לגבי דרייה מהני וכו' נ"כ ויש דוחין רהיב וז' דוראוי הרמב"ם כמו מודה הוכא דהוא חוב כבר עליו כגון כאן שקבל עליו המוכר אחריות פירות ושכת מש"כ הוכא דמחייב עלמנו עתה כדבר שאינו קטוב כזה ס' ל' להר' דאיוו מהני וכיה ותייבכו כל קושיית הראשונים מעליו ודו"ק .

כתב הכה"ג כהנתה העור אות מ' שכתב כשם תשוב' כ"ו דהרשב"א איורו לגי הדין ורבינו אשכנזי מיידיד לפי המנהג עכ"ל נ"כ ולדידו אחרו המקולם לא הונח לי האיו תו' שהמקרקק כדעתי מהרמ"ע כנומקויו וכדברי מהר"ו סו' קל"ג יראה להדיא דמן הדין חייבו לפרוע גם בעירו וכפרט ממ"ש מהר"ו ס"ס ח"ל ומ"ש מהר"ם א"ו מטעם זה נ"ל וכו' ע"כ . והשתא אם איתא דמה שחייבו רבני אשכנז היונו מתורת מנהג מאי קשיא ליה מדבריו מהר"ם א"ו דפטר דנימא דמה שפטר היונו מלך הדין ומה שחייבו רבני אשכנז היונו מלך המנהג כאושר רחוי' זה לא מתקור כ"כ מהר"ם כן חכוב כתשו' כתיבת יד .

עוד כתב כאות מ"א ו"ל שהרשב"א ותה"ד לפ' וכו' נ"כ דכרוי תמוהים חוק לא עינין ודקדק דכרוי הרב תה"ד בשהכיא דכרוי הנדול שהוא רמ"מ שכתב להדיא ו"ל זרדך לתת ממצעות שחוק למדינה ואפילו לא כאו לידו מיעולם וגם סס זרדך לתת מהס עכ"ל . הרי מבואר שחייבו לתת ככ' המקומות ואף אם פורע במקום שסס המצעות חייבו גם לפרוע במקום שאין סס המצעות מהר"ם כן חכוב סס כאותה תשו' .

גם מה שהקשה ע"ה מהר"ם שכת' שאעפ"י שלענין הדין וכו' ועל זה תמה דהואף הם מחולקים בעניינם וכו' ע"ש לא ידענא מאי קשיא ליה דהא ודאוי בשממונו קבוע בעיר אחרת הוא מתקויב מעעם אחר לפי שהממון משועבד לכ"ל הקרקע שהוא סס בעירו כשהוא כקבע וכמ"ש הרשב"א כפ' תשפ"ס ואמטו להכי כההיא אף שלא עכבו והתנו עליהם ממילא מחייבו יענין שהממון אשר קבוע בעיר משתעבד למלך וכמקום שסס הממון סס חויבו (כרס כההיא דכני הכפריס) והא לא איתונא עלה מדינא דכר מתא וכו' (שהרי מלך הדין לא היה לו לפרוע רק במקום הדינה שסס חויבו לא במקום שנסא וגותן) אלא מעיקר הדין במקום קבועות הממון כרס כההיא דכני הכפריס שאין הממון קבוע דלית עליה שעבוד דבעל הקרקע כהא איתונא עלה מהאי דינא דכר מתא וכו' שהרי מלך הדין לא היה לו לפ"וש רק במקום דירה שסס חויבו לא במקום שט"נ כו' דרך עראי שאינו משועבד לאותו ארון הארץ ומ"מ יכולים אותם בני היתם הכפריס לעכב מעעם פשקת לתותתו וכל זמן שלא עכבו אפילו ס"ג והריווין אין להם עליו כלום לא כן כממון קבוע דאף בלא עכוב דמי עליונות חויבא מכת השעבוד וכמדובר והתומא עליו דכמעט דכל בני מתפרשם להדינא דכרוי מהר"ם מהר"ס'ן חכוב סס כאותה תשו' .

והרב נאמן שמהל כסו' ז' שצמד כתשו' הרשב"א והק' ע"ש ומכת זה הניח דכל שאינו כן עירם והוא ממלכות אינו חויב עכ"ל . נ"כ אינו מן החרף להניח וה"ק לא מבעיא

מכעוץ כשהוא ממלכות אחרת דודאי אינו שותף עמהם ואינו כדון שיפרע שום מה כיון דליה ליה שום שיכות בהדיהו אלא שאפילו שכלם התה מלכות ה' וכלפי ה' הוא דקאמר אפילו ודאיחו מדאמר'י ככה כתרא דאם לא שיה י"ב חודש אין להם עליו כלום ופתמא משמע אפי' שיהיה מכני מלכותם אבל אה"נ רכלבו עוכב דבר מהא וכו' דאמר ליה בר מהא אנה אית לי זכות במתא דפרענא טקאא למושל כהא ודאי עדיף טפי כשהוא חתך מלכות אחר דמני האיד למימר אנה נמי לההוא מושל פרענא וזכותא אית לי כהאי מתא דיריה .

סימן ס"ג

(N) סעיף א' זהו דין הש"ס ועכשיו נהגו וכו' שאינו טורף מטלטלי שמכר ונתן וכו' אם אחר נתן מהנה לא מקדכו וכו' נשאר כרו כתובת אשתו טורפת מהמקבל מהנה המטלטלין שנתן כעלה כיון שכת' לה שעצורא מטלטלי אב מקרקעיו ואעפ"ו שעכשיו מפני תקנת השוק לא נהגו להוציא מטלטלין שמכר או נתן איכה למימר דמתנה ככה"ג להפקיע כתובת האשה לא שכוחא וליה כה מנהגא ושפיר מוקמינן לה דרין תורה כן העלה מרן ו"ל בתשו' כס' אעקת רובל סי' ע"ו עש"כ .

האמנם

לכאורה קשיא לי ועמ' ש' מרן כש"ע וכן אם נתן כל נכסיו לאחד וכו' אומדנא דמוכח שלהבדית עשה ולא שייך ביה תקנת השוק דמשמע דמתקום דלובא אומדנא וכו' וכגון שגראק לב"ד שלא כווננו לערמה אלא למתנה גמ' דק"ל רוכה המקבל מתנה אעפ"ו שנתנו לו להפקיע חובו וכמ"ס מור"ם לקמן כס' ז"ט כשם הרמב"ן והרשב"א ז"ל ע"ש עשו בו תקנת השוק וקשה דהא ודאי שיכתוב אדם כל נכסיו לאחד ולא ישייר כלום לעצמו הוי רבר דלא שכי שיתן נכסיו ויכח עצמו למות ברעב וגם אם כיון למתנה גמורה ונתנו להפקיע חובו ולהזיק חבירו גם זה לא שכיח הוא וא"כ למה כתב הש"ע אומדנא וכו' הא ככה"ג אפי' בלא געב אומדנא לא שייך כזה תקנת השוק משום דלא שכיח וז"ע וכן ראיתי בתשו' מהר"י אדרבי כס' רנ"ח שכתב להדיא דלא שכיח שיתן אדם כל מעותיו ויטיל עצמו על ההכור או יטורף לכדיו ולא שייך ביה תקנת השוק ע"ש . טוב דקדקתי וראיתי רל"מ דמ"ש הש"ע אומדנא וכו' לאו למימרא דאם נתכוון למתנה גמור' עשו בו תקנת השוק דודאי גם ככה"ג הוי רבר דלא שכיח שיתן כל נכסיו ולהפקיע חובו של חבירו אלא דכוונת מרן בת"ש אומדנא להבדית ר"ל דכל הנותן כל נכסיו לאחד כיון שנתכוון למתנה גמורה להכריחו מפי' ח' וכו' לערמה ולא למתנה גמורה לא עשו כזה תקנת השוק וזהו שכת' מור"ם ועיין כס' ז"ט ור"ל דגם זה מקרי הכרח' שהכריחו מפי' ח' ולא עשו בו תקנת השוק וק"ל .

(ב) סעיף ב' להרמב"ם לא קנה וכו' נ"ב והנה מהריב"ל ומהרש"ך העלו דהמוחזק וכל לומ' קי"ל כהרמב"ם ז"ל וכתב הש"ך על דבריהם דאיכס נכונים דכבר ידוע דאין לומר קי"ל כהיחוד היבא שכל חכמי ישראל חלקין עליו עכ"ל ואכתי תמה על דבריו שהרמב"ם לא הוי יחיד דהא הרמב"ם קיים וכן הורו רבותי הוי דג' לפחות מגדולי הפו' הראשונים הכי ס' ליה וכדאי דיכול המוחזק לומר קי"ל כוונתיהו ודוקא היבא דהוי יחיד כתב מהריק"ו דאין לומר קי"ל כיוחוד כנגד כל חכמי ישראל אבל לא כנ' כהבא ושפיר העלו מהרש"ך ומהריב"ל דיכול המוחזק לו' קי"ל כהרמב"ם ורבותיו וק"ל .

(ג) אם כתב הרב כ"ש דלא קאמר הרמב"ם אלא כמתחייב בכדי אבל כדוש לו הנאה אפי' הרמב"ם מודה דקנה והרב משנה למלך כפ' י"א מהלכות מביהה כתב שהריטב"א כתב דאפי' שיש לו הנאה לא קני אלוכה דהרמב"ם ע"ש . ור"ל ואלו הוה שלטא עין מר שמואל בהריטב"א היה חוזר בו .

סימן ס"ד

(N) מי שהפקידו וכו' נ"ב כתב הכ"ו ואפי' לרעת הרמב"ם וכו' עכ"ל הנה באמת שכ"כ הראב"ד לרעת הרי"ף שהקשו עליו דליהמניה כמוהו ותו' דהוא דמלוגמא וכו' כדאי' עדים כפקדון וכמו שכ"כ בעה"ת ז"ל כשער ג"א ח"ח ע"ש ז"ל ובאורה דבריו תמוהים דהא משמע להדיא מדבריו הרי"ף ז"ל דהוא עובדא בדלויבא ערי פקדון איירי שהרי כת' דהאי דינא וכו' ע"ש וכ"כ הרי"ף להדיא לרעת הרי"ף דאיירי בדלויבא עדים וראה ע"ש . ומה מאד תמהני על הש"ך שכתב וכו' להדיא רעת בעה"ת כשם הראב"ד דלא איירי בדלויבא ערי פקדון ואדרבה יופכא כתב בעה"ת ד משם הראב"ד דאיירי בדלויבא ערי פקדון אלא בעה"ת כעצמו הקשה עליו דל"ל ערי פקדון כיון שהטורות מוחזקים לבעלוסם ע"ש ועם כן לפי דעתו שאינו קושיא דהוי דמוחזקות לבעלוסם מ"מ הרי עתה חתך יד הלוקח ולמה אינו נאמן לומר כמתנת ש"ע נתנם לי לרעת הראב"ד ז"ל דנאמן לו' כמתנת ש"מ וכו' ואינו צריך ראיה ע"ו ע"ש הוכחש לאוקמא בדלויבא ערי פקדון גם על הסמ"ע אני תמה שכתב דכלל השוקים זולת הרי"ף והרמב"ן לא מהמנינן כשטרות לו' שלקחן וכו' דהיכי עריב ותני הרי"ף ג"ס הרמב"ם והרי הרי"ף כשיטת שאר השוסקים קאי דאינו נאמן כשטרות לומר שלקחן עד שיכיה כירו שטר דכתוב ביה קני לך וכו' ולולי דמתפנינא אמינא דט"ס יש בלשון הסמ"ע וכו"ל הרי"ף בלא פ' והוא הרי"ף מייגש רבו של הרמב"ם דהכי ס"ל כהרמב"ם ז"ע . והרב כ"ש כתב על דבריו מרן הללו וזה לא אפשר מדבריו הרמב"ם עצמו שכ' קודם דין זה וכו' ועלה קאמר וכו' עכ"ל ע"ש . ואינו

ואני אומר אחרי המסור ר לובא ראי מדברי הרמב"ם דהא"כ ראוירו בדיוכא ערו פקדון או כמ"ש בפהת"ר דאוירו במעלט' דהס ויוטוס למפקיד והא דתב על הירוש להכיא ראה משום דתבאי יש לו מנו דהיה וכול לו' החזרתוס מש"ה נאמן כמה שאמר שתפסס מקיים מהמפקיד על חוכו וא"כ על הירוש ודאי להכיא ראות שתפסס אחר מיתה וכ"כ ה"כ היכו מקיים הרמב"ם דהס תפס השטרות על התלוה להכיא ראה שמקיים תפס ליהמני דמקיים תפס כמנו דהיה וכול לו' החזרתו וי"ל דהוינו מיה שקיים הרמב"ם וי"ל מפני שאינו טוען לקנות גופן ור"ל דכשלא אס היתה טענתו שקנה אותם לזר עפ"י וכו' היה נאמן כמו שאר מטלטלין כמנו דהחזרתו אבל זה כל טענתו היתה שלמשכון תפסס משום ראות שלהם דהיה סבור שזוכה בזה כדון שיוכל לנכוחס ואס כן לא היה יכול לומר החזרתו וכמ"ס הש"ך כסעיף ד' לתרץ מה שהק"ר"ש והעור ע"ש וא"כ מנו לוכא דהחזרתו ומנו ללקוח כמו לוכא כיון דאיכא ערו פקדון והא דקאמר הרמב"ם שוכיא ערוס שתפסס למשכון מאחרים לאו למימרא שיוכל לנכוח כהס כיון דלובא כתובה ומסורה היאך אפשר לנכוח אלא ר"ל דיכול לעכב השטר כדו עד שיצאו לו החוב שיש לו אלא שורשים א"כ י"ל דיכול לנכוח מהס מטעמא דר"ב דמוציאון מזה ונותנים לזה אס אין כנסים לירשים :

וער פי זה נקה שקטה מה שתמה עור הרב בני שמואל ארכיו הרמב"ם דהיכו כת' מפני שאינו טוען וכו' הדי כיון דתפסס למשכון אינו טוען וכו' וכמו שגדאס מדברי הר"ן והת"י ופי' דה"ק וכו' עכ"כ והנה תו' זה לא מחוור כלשון הרמב"ם דקאמר מפני וכו' משמע דאי טוען הכי נאמן ועוד להדבריו דכין טען משכון וכן לקוח כדון ראה ר"כ כן לא טען משכון ויטעון לקוח כדון דהרשויהו לריבון ראה ואפשר דה"ק דאלו יכול לטעון לקוח או ממילא נאמן לטעון משכון מקיים אבל מכיון שאינו יכול לטעון לקוח ממילא אינו יכול לטעון משכון אלא ה"ל להרמב"ם לומר איפכא מפני שאינו יכול לטעון משכון לקוח וכו' אמנם עפ"י מ"ס א"ש דהוא הרמב"ם לו"ס"ל כהתי' והר"ן וכמ"ס הלח"מ ע"ש והנה המאור ו"ל הקשה על הר"ן דאי בדיוכא ערו פקדון א"כ ליהמני כמנו דלא הוי דברים מעילא וכפס עליו הרמב"ן כמלתא דבר ניוס ושכוב אמרה דהא כתב רבנו וכו' עכ"ל ע"ש ודבריו תמוהים לביאורה רעענו חגיס והודס לו כשעורו דומאור מקשו לניהמני' כמנו דהד"מ ומה שזכר לו הרמב"ן שמואל מדברי רבנו וכו' והא דרע לה שפיר הגאון ו"ל והא מקשו לניהמני וכו' ומאי תרין ע"י הרמב"ן :

וראיתי להרב כ"ש נ"כ שכתב דלא הבין תו' והוהלע"ד ליושב בדוק רע"כ מ"ס המאור דאי לוכא עירו וכו' כמנו דהה"מ היינו ע"כ שפי' שלא הוי דברים מעילא שלקחתי

כהורת פקדון אלא מעיקרא כאו לירו כהורת לקוחה ועל זה תרין שפיר הרמב"ן ו"ל כמבואר מדברי הר"ן דאינו נאמן כלקוח ומה שהכריחו להכין כן בדברי המאור משום דאי כפאט' כודאי שאין זה מנו וכמ"ס הרשב"א שכתב הכ"ל לקמן ברוש סי' ע"ב שעריוין לריך תלמוד :

וראיתי להר"י בעל ספר גדולי תרומה כרף סי' ע"א כד"ה גס הרשב"ד וכו' קשה לי וכו' ונראה כעניו וכו' כגון ש"מ וכו' עכ"ל ולבאורה דבריו תמוהים דא"כ היכו קאמר תנא דידן סבר דאין לריך ראה ומש"ס מוציאין על אחרים והא מתני' דקאמי אין מוציאין וע"י אפילו כשניהם קיימים איורי דלא שיק מתנת ש"מ וא"כ הא דהייקוין מנה ג"כ דעל אחרים מוציאין אפי' שניהם קיימים דדוקא לומר דהכי דייקוין הא על אחרים לפעמים מוציאין וכגון שמת א' מהם דהשתא יכול לטעון אריך נתנס לי כמתנת ש"מ ועוד דהרי בכרייתא דלקמן קאמר דהיה דכס שמוציאין על אחרים כך מוציאין וע"י וההיא דוחק לאוקמה כשמת אחד מהם איורי לכן הוותר כ"ל לומר דלעולם ס"ל להראב"ב ר"ל כהר"ן דהוא סוגיא דלא כהלכת' דאין קי"ל דאין אותיות ניקנות כמסורה ורבא קאי על מ"ד אותות ניקנות כמסורה ועלה קאמר דאינו לריך אבל לריך דאיין אותיות ניקנות כמסורה אלא בעי כתיבה מודו רבא דכעני ראות אבל עכ"פ ש"מ מהאי סוגיא אליבא דרבא דאין לריך ראות למ"ד אותיות ניקנו' וכו' א"כ ממילא כשכוב מרע דלא בעי כתו' ואותו' לגבי דהוי' נקנות כמסורה או אמר א' דשטר זה נתון לי במתנת ש"מ אין לריך ראי' לדבריו ונזכר בו מאחרים דומיא מהו דס' ליה לרבא לת"ד אותיות ניקנות כמסורה וא"כ הא דקאמר תנא דידן סבר דאין לריך ראות ומוציאין על אחרים כששניהם קיימים משום דהאי מתנייתו ס"ל כמ"ד דאותות ניקנות כמסורה מש"ס לא בעי ראות וא"כ לפי זה מקשו הרשב"ד כההיא דמלונתא וכו' דאית לה מנו דיכלה ל' שנתת לה כמתנת ש"מ ודאיתו מהאי סוגיא וברכתו' ואין לרשות ולומר שגס בוינת דה' גירולי תרו' הכי דאשכחן אמאי אלטרירך לומר דההיא דאחד מן האחים וכו' דאוירו דוקא כש"מ אפי' ככריא גמי אקוח למאי דכתובתא דאולא כולה סוגיא עפ"י מ"ד דס"ל דאותיות ניקנות כמסור' וא"כ ממילא כש"מ דקי"ל ניקנות וכו' אין לריך ראות אליבא דרבא והשתא הויה דהאחין וכו' אליבא דרבא דאחד נאמן משום דאית ליה מנו דהיה יכול לומר כמתנת ש"מ נתנס לי מש"ס נאמן :

עוד כתב הרב ג"ת וזה מחלף וכו' עכ"ל ור"ל שהרי כתב כהשנות דה"ק כש"מ בעי ראות אפי' לובא כתיבה ויש מי שרצה לומר דהתם כהשנות אליבא דהרמב"ם קאמר לה וליה לא ס"ל ואין זה גלוס דהס הוא לה ס"ל הכי הוה מזיבו להרמב"ם ולא מתר' דבריו הפך דעתו כי אין זה מתקנו של הראב"ב ונס תפי' פתו' :

בח'י הכ' הוא הקד מאו רס"ל כאן ככשה"ח
 אבל כל זה הינה קטיוא שכבר כהשגותיו לקרמכ"ס
 כפרק ע' מהלכות גזלות חור כו' וס"ל דהתם
 כהר"ף וכמ"ש הרב המגיד שם ואחר תורה זו
 כתב בא"ן בספרת הר"ף וחדש ככאן דמתנת
 ש"מ רוקא סוד דאין לרין ראיה וכמו שהכרית
 באו ומ"ש בהשגותיו והקשו על זה ד"ל אמ"ש
 הרמב"ם דלרין דאיה לחביעו דלמה לרין
 ראיה כיון דק"ל כרבה דאמר א"ל דאין ומתוך
 דהסוד אליבא דמ"ד אוחית ניתנת כמסירה
 אבל למ"ד אין אוחיות וכו' וק"ל כחוקה אפי'
 רכא מודם רכעני ראיה ואפילו כש"מ דלובא
 כתיבא נכיס בעני מיהא ראיה והסא' ל"ל האין
 סיומא דקאמר כנחן ש"מ וכו' היה רי לתר'
 דהסוד אליבא דמ"ד אוחיות וכו' אבל למ"ד אין
 אוחיות וכו' אלא רכעני סער כחוב' מודה רכא
 דבעי דאיה ומ"ל להוכיח ש"מ כדכריו אלא
 משום דאיהו ס"ל הכי לפי האמת דאפי' כש"מ
 כעו ראיה זכוראוי דהכי ס"ל וזכמה מקומות
 הראב"ד מפרט רבדיהרמב"ם ואינו משגו ועדותו
 של הרב המגיד תוכוח שכתב שחור כו' כש"ט
 מנחלות משמע דהכין ממנו הכא דהכי ס"ל
 כהרמב"ם אלא דחור כו' אס"כ ל'ס' הר"ף

עוד פתח הרב ג"ת דהר"ן מונש והרמב"ם
 וכו' עכ"ל וכו' הרב כ"ש זכא' כס'
 ס' וו"ל וראיה לדבר וכו' ישפט כדק' כמ"ש
 עכ"ל וע"ר דאין זו ראיה דלישנא דקאמ' מויליאן
 על אחרים לא עדיף מלשון הרמב"ם ס"כ כפרק
 י"ו מה' מלוה וכ"ט דנחלת ו' ו' וו"ל ראובן
 וכו' עכ"ל דמלשון זה משמע דנוכה כע"כ של
 שמעון כיון שהשטר יולא תלחת ידו ואפי' הכי
 מפרשינן כוונתו דה"ק נוכה משמעון כשאינו
 עושן על ראובן מי ואמר שכע"ד את אבל אם
 אינו רוצה לפרוע לו שפיר וכו' לרחוקו מעליו
 וא"כ ה"כ דקאמר מויליאן ר"ל בע"כ של מלוה
 דאפילו עומד וטווח דלא מכר ולא נתן לא
 משנחיתו כיה אלא דאם רצה הלוה לפרוע אין
 התלוה מלכב עליו וכע"כ נוכה מי שהשטר
 בידו מאחרים וא"כ מה שדקדק הרב כ"ש על
 דברי הרמב"ם מלישנא דמויליאן דמשמע כע"כ
 של אינו קדוק דשפיר מלין למ' דמויליאן
 היינו כע"כ של מלוה דלא זיינתא ליה כמאן
 דקאמר לא מכר ועו"ל דס"ל להרב כן מונש
 כפי' האין מתני' דקאמ' מויליאן על אחרים כמ"ש
 הלח"מ כפ"ו מה' מכירה ארכי הרמב"ם ע"ש
 וכן איסו כעלמא כתב כן ליושב דברי הרמב"ם
 מהאין כריותא דקאמ' מויליאן על אחרים וא"כ
 ניתא הכי לדעת ה' כן מונש ולא ניתא דהרמב"ם
 פליג עס רבו ומש"כ כתב מרן כו' דהרמב"ם
 כהר"ן כן מונש ולא עשה מתלוקת כוונתו ואפי'
 לשו' הרב כ"ש ל"ק על מרן כלא דהא דרירק
 דעת הרמב"ם ורכו היינו כענין זה להאמין
 המויליאן השטר נגד המלוה דאין משנחיתו כדברי
 המלוה שרעה להטויה השטר מיד הלוקח אבל
 כשהלוה אינו רוצה לפרוע כזה לא דבר מרן
 בלום מאין דעתו אס' הם שוין הרמב"ם ורכו או לאו

עוד הקשו הלח"מ ונר"ת ארכי הרמב"ם
 דאס' כדכריו דמתקן וכו' ע"ש ובתב
 עליו הרב ג"ת וכמחילה וכו' דאין מקום לכל
 זה וכו' עכ"ל וא"ל אומר אדרבה אקרי המסור'
 מכת"ר דמה ענין זה להטויה דהרשב"א דהתם
 שניהם הלוו יחד ומכ"ש כשהם שותפין ריבול
 שותף הא' לתבוע לו החוב אבל הכא הויה
 דהאחים שהם תלוקים כעוסקתם וכל עניניהם
 והשטר נכתב או כשם אכויס או כשם מלוה
 אחר ועושן אחי נכתוהו וי' וס' אומרים לו אתה
 סטפתו וכדפיר' רשכ"ס ע"כ וכוין שהם תלוקים
 יכולין ל' כל א' מהם שהשטר הזה אין לך בו
 כלום שכבר אנו תלוקים וכבר הניעך תלוק'
 בגנדר שער זה דהוא אומר להם שכבר לקחו מאביו
 מחיים ככתיבא ומסירה או שליוה אביו ליתנו
 לו כמתנת ש"מ ואין לבס' בו כלום והא' אומרים
 לו דלמ"מ ואתה חטפתו והוא מוסקד אלך
 ואין לך בו כלום ולמחר או מחרתו יבואו עדים
 ע"א א"כ ככה"נ לא מבעיא שאינו יכול לנכות
 כל החוב מהלוה אלא אפי' תניו אינו יכול ולא
 דמי כלל להטויה דהרשב"א ואף כתב סר' שזה
 הויה שט"ח שירש מאביו והוא משותף בו עס
 אחיו והא' מכושר כדברי הרמב"ם שהוא עושן
 שלקח מחיים מאביו ואין להם אחיו בו כלום
 ואינו משותף עמהם כלאופן דהטויה דהרשב"א
 בידוע שהם שותפין כואת המלוה אבל הכא
 אינו ידוע שהם שותפין דשמה הוא כולה למי
 שנתנה כידו או שמה כולה לאחיו והוא חטפו
 מהם או שמה של שניהם דבכס"ג לא איורי
 הרשב"א

איברא מאין דאובא למידק כדכריו הרמב"ם
 דהוי פסק כמ"ד אין אוחיות וכו'
 כיון דסתם תלמודא משמע דס"ל כמ"ד דאוחיות
 ניקנות וכו' דהא כיון דמניו דמומר דכ"ע אין
 אוחיות ניקנות וכו' ואפי' ככורא ליה לרבה
 דאינו לרין ראיה אלוכה דהרמב"ם וכו' ולא
 קאמר הכי ש"מ משום דס"ל לסתמא דתלמודא
 כמ"ד אוחיות וכו' וכדפסק רשכ"ס דכשלתא
 אליבא דהר"ף וברא"ש ל' לובא ראיה מהכא דיש
 לרקות כפשי' דהא דקאמר דכ"ע אוחיות ניקנות
 וכו' משום דלא מניו למימר אישכא דכ"ע אין
 אוחיות וכו' משום דלרבה מודה אליבא דמאן
 דס"ל דאין אוחיות וכו' דבעי ראיה וא"כ מ"מ
 דהכא דרין מש"ס קאמר דכ"ע אוחיות ניקנות
 וכו' דתלמודא מיישב מתלוקת תנא דרין ותנא
 כהא אליבא דמאן דס"ל דאוחיות ניקנות וכו' אף
 ע"ג דתלמודא לא ס"ל הכי הלכהא אלא כמ"ד
 אין אוחיות וכו' קא מיישב אליבא דר' אבל
 כהא אבל להרמב"ם ד' ל' ליה דאפילו למ"ד אין
 אוחיות וכו' וכדק"ל ואפי' אין לרין ראיה ואס'
 כן מדלא קאמר אישכא דכולי עלמא אין אוחיות
 וכו' ש"מ דכורא ליה לתלמודא דהכי הלכתא
 דאוחיות וכו' והוי פסק הרמב"ם כמ"ד אין
 אוחיות וכו'

סימן ס"ה

(א) סעיף י"ז כתב כ"י ומ"ש רבי' כשטרי הקנאה וכו' כתב הרב המגיד שכן כתבו הרמב"ן והרשב"א וכו' כ"כ תימח' דהטור כתב כפי' ואם הוא שער הקנאה שפי' שהקנה לו מיד וכן הם דבריו רש"י שהביא אביו הר"א ש ז"ל. ועיין להרב דבר משה ס"מ כקומן ז' שהאריך. כ"ה.

(ב) סעיף י"ח כתב מרן ככ"י וסודר רבינו אע"פ דפרש"י וכו' כ"כ עיין בה' נ"ט דק"ו ע"א מה שהקשה על מרן ז"ל ומתוך זה פי' דאין בוונת מין ל' דלרש"י ובר"ע ש'.

דאני תמה עליו רד"ק אפשר לומר דכפי' רש"י לטובי ככל גוונא יחלוקו אף אם אחד תופס בתורף ואחד תופס כטופס דטוין פני שהוא אחו כחורף לית ליה עדים אש כן הו"ל כמו שאינו אפיו כשטר כלל. ואיך יטול החט' דרך משל אם המלוה ארוך בתורף כיון דלית ליה עדים למה יטול החט' הא הו"ל כמו שחובב מלוה ע"פ זאינו טובי הלוה אלא שכונת הוספת ואם הלוה נמא ארוך בתורף והמלו' ארוך כטופס למה לא יפרע לו אלא חט' המלוה כיון דאית ליה המלוה שטר בעדיו ויכול לנכות בו מבטי טרו א"כ לריך ליקח כל מה שכתוב כשטר חוץ מרמי הזמן דהיינו ששמינ' השטר דאית בו זמן כמה שיה ודלית בו זמן כמה שיה ומנכיליה מאי דבני בני דדוקא בשתרווייהו אחוין כטופס או בתורף אמרינן יחלוקו משום דאין א' מתם יש לו כח יותר מחבירו כמה שהוא אחו' אבל הכא כדאפי' הפי' לרבי לא אמרינן יחלוקו אלא זה נטעל טופס וזה נטעל חורף והדין הוא כמו שחמרתו וכו' רש"י שהביאו הר' המג"ו והביא לזונו מרן בסמ"ק ומ"ש רש"י ואי משו' חתימת גדי עדים וכו'. לאו למומר' דא"כ יחלוקו אלא זהו שנתקסם משום דמן הנמר' דקאמר שטרא דאית בו זמן כמה שיה וכו' רמשמש רמי שהוא ארוך בתורף יותר עדיף קטום דאית בו מקום הזמן ומו שהוא ארוך כטופס לית ליה זמן וע"ז קאמר ואי משום חתימת ידו עדים דהיינו מן שהוא אחו' כטופס אית ליה עדים וזני שהוא אחו' בתורף לית ליה עדים ואם כן הדרכה מי שהוא ארוך בתורף יותר נרוע דהו"ל בני שאינו אחו' כלל. והדין הוא כמס"ל ומן הנמ' משמע דהתורף עדיף מטופס רנוטל דמי הזמן ונוטל. החט' כשאר המעוה ומש"ה כתב הא אית ליה לרשב"ב וכו' ומש"ה פירש כמו האפי' יחלוקו דקאמר ר"ש וכו' אבל לאו למומר' דלרבי כמקוים ככל גוונא דהא ודאי הא ליתא וכמ"ש וא"כ לריך דבריו מרן הכ"י כמה שכת' והה"כ דקאי אמאי דאמר רבא כמקוים דה' יחלוקו דלאו ככל גוונא יחלוקו אבל מ"מ אף לפי' יש חלוק לענין דינא כפי' רבי' כיון רש"י לרבינו דרש"י ה"פ כשאחד אחו' כטופס ואחד בתורף הוא כשכרת הרשב"א אבל כפי' טופס ותורף יש מחלוקת כיון רש"י להרשב"א רמאי דקארי

שוב דאיתו להרא"ש כפר' נט פשוט שכתב דלובא רהיה מסאי סוניא דאוקמתא בעלמא ועוד דסתמא דתלמודא במקום אחר נמר רב"ע דלא בר' וסוניא כדוכתה ערובא. והנס מרן כש"ע פסק בהרמב"ם דאיתו לריך רהיה לענין קנייתו. לנכו מוכר דלא כהר"ף והרא"ש דהיכי פסק כן נמר כללו שנתן. בהקדמה שלו והיכי סתם דברי עלמא וסגריה לבי' דרס' ליה למרן ז"ל דאפי' הוי"ף מודה לסכרת הרמב"ם דבשהוליא אחד שט"ח מתחת ידו וטוען על חבורו שאתה מכתיו לו ושטר היה לו ואכ"ר דבאמן כמנו דאי כפי' אמר להר"מ או באכ"ר או החורף וכנון דלובא עדים ורהיה רב' הרי"ף כהיה דמלוגמא דשטרי דאיה כאלמנת לומר לקוסה כדיו ומש"ה לא מהמנא לו' ששפסותא מחיים כדרי חגיגה. הראב"ד דהיה חייבי כרתי' עדים ורהיה אלוה דסרו"ף וכו' דהראב"ד בקי יותר בס' סרו"ף ואפי' לס' הד"ן דס' ליה לדעת. הרי"ף דאיידי גדלובא עדים ורהיה אכתי ל"ק דמזינן למומר דמ"ש הרי"ף דאי חמרה לקוסין וכו' אמרינן ליה אחו' שטרך הינו לנכו התביעה ממלוה דק"ל אין אחרות וכו' ורבא מורה דכפי' רהיה לנכו הלוה שאנו רוז"ס להוויא מגדו אבל למ"ד אחרות וכו' אפילו לנכו ליה אין לריך רהיה וכיון דלנכו ליה לובא רהיה א"כ ניהו דאם חמרה לקוס נאמנת לנכו מוכר ואינה לובא רהיה כיון דלובא עדין שפדון ורהיה מ"ע השתא דלא טענה אלא הפסדות למשכון לא נאמנה. כמנו דהיתה חומרת לקוסים דו"ל כמ"ש הל"מ מ' הדברי הרמב"ם ז"ל דביון דבטענה זו רעה ולהכנות מהלויס והלוים דמו חומו ויאמרו לו הכוא רהיה מש"ה אינו רוז"ל לחומרה ג"כ אבל או חמרה איתא שלקוסים ודאי שאלמנת לובי מוכר וכו' א"כ ה"ל לובא עדים ורהיה אש כן אמאי אינה נאמנת לו' ששפסותא מחיים כמנו דהר"מ או החורף או באכ"ר או הוא בעלמא שהקשה המאור על הרי"ף.

איד שיטתו דל מהבא הרי"ף ולא נראה כי אש הר"ש ודעמיה שהם נגר הרי"ף והרמב"ם ואף א"ל שאין כדברי הרי"ף הבר"ע הו"ל הרמב"ם והרא"ש פלוגי ופסק השלמן ערוך בהרמב"ם כמנהגו שרוב הלכתא נמשך אחר דברי הרמב"ם טוב עיניתי כספר התרומות ורהיטו דא"ל לו' דהראב"ד מפרש דברי הרי"ף אלא אדרבה כמ"ס דאיידי בעדים ורהיה היינו היינו דכוונתו להשיג על הרי"ף כמא' דהבין דהיה דמלוגמא דשטרי כלי עדים ורהיה ואיהו לא סוכר' הכי דאיידי כן משום דאם כן אית לה מנו דמתנת ש"מ לקוס הלכך מסוורהא בדישנין דאפילו סבורא ליה להרי"ף כדלובא עדים ורהיה ל"ק דסבורא ליה כסכרת הרמב"ם ואפשר דמ"ע לרף הסמ"ע סכרת הרי"ף ע"ש הרמב"ם ורו"ק.

דקאריו ליה רש"י טופס קאריו ליה הרשב"א חורף וכן להפך.

ומעתה

פנה והלך מה שישכר רעת הר"ף והרמב"ם דאין כתבו סתם ככל גוונא יתלוקו ולא חילקו כמו שחילק הא' בגמ' ע"ש דוראיו אף לרש"י נמו כפי רבו' לא אמרינן בכל גוונא יתלוקו אלא הר"ן הוא כמש"ל וא"כ עריין קשה על הר"ף דהו"ל לתקן דבשפחד אחזי בטופס וא' בחורף זה נוטל הטופס וזה נוטל החורף טוב ראינו להרכב עלמנו מה שישכר לרעת הר"ף והרמב"ם ע"ש והכ"ח תי' לקושי' מרן הכ"ו בסתם על רבינו וו"ל ואפשר וכו' עכ"ל וקשה לי דאין מסתמא משמע הכי דהא על מחנ"י רב' אוחזין בטולית אמרו' כגמרא ואם היחה טולית מזהבית חולקין ופרטו' פשוט' ואסקינא לא לרובא דמקרב דרבא וכו' ואם כן עדיין קושי' הש"ס במקומה עומדת דהא כמו למאן אלטרק ליה לאשמעינן רביון ב' אוחזין וכו' ויתלוקו מסתמא ודאי משמע דאף דמקרב לגבי דרד סוה ב' אוחזין בטולית קרינן ליה אלא ודאי משמע דמסתמא לא אמרו' הכי ודו"ק.

(ב)

סעיף כ"ב מי שמח וכו' ל"כ ספר אהר שכתוב ברך הא' אנו הקדשתי ספרות לח"ת והספר יולא מהחזק יד א' ואמר שכן ירשו מאכיו וילא שם שהקדשו ספרים בעיר. ראיתי בתשו' מהר"ם כן חכוכ ככ"ז שהעלה שזה שכתב על הספר שלו שהקדשו אין ראיה כלל דאומר שלא להשכיב את עצמו כתב כן ואף בהקדש אמרינן כן ואף ע"ג שפסק מהר"י קולון בשורש קס"א דאם נמלא הקדש אחר מיתת אדם שהקדש כלום דהוי הקדש ופסקו מרן כש"ע א"ח סי' קנ"ב ו"ל דשאני נדון מהר"ק' ס' שנונו. היה שראינו שכתונו היה מבוך חפזים הללו בבית הכנסת ולא הוה משתמש בהם אלא לרבר שבקדושה ויש אומדנא דמוכח לכן פסק דהוי הקדש ואפי' נומא דאפי' לרובא אומדנא ס"ל למהר"ק' דהוי הקדש מ"מ הוי וסודיה לא לגבי הר"ש דהפיה הטור כאן משמו והמרדכי כפרק זה כוור וו"ל. נשאל לר"ם וכו' ע"כ. דבראה דפליגו עליה דאף שב"ע בא"ח פסק להר"א דמהר"ק' לא פסקו אלא כשם יש מי שאומר בלומר דיוחד הוא כסברא. זו ורכוס פליגו עליה.

והנה

מ"ש דהר"ש והמרדכי פליגו עליה אסתמא דא"כ איך לא חש מהמר"ק' לכן הני דכותא רלא קטלו קני אגמא נינהו שלא חש להפיה רכריהם ולתלוק עליהם כראיה ואם אמר דפליגו אדרבה יש לנו לומר דאלו ראה מהה"ק' תשו' הר"ש הלזו והמרדכי היה חוזר בו וע"ק ע"ש דכוונת הש"ע לומר יש מי שאו' ר"ל דיוחד הוא כסברא זו ורכי' פליגו עליה דא"כ למה הכיחא כלל מאחד דכבר ב' כאן ב"ח פסקא רלא מהר"ק' . ועוד דכלל נסוק בידנו דכמקום שכתב הש"ע יש מי שאו' משום דמנהגו כשראה איזוהי חזו' כפלו' פוסק ובשאר הפוס' לא כתבו זה הדון כפירו' א"כ

כותב יש מי שאומר אבל לא עוונתו לומר יש מי שאומר ר"ל דיוחדא ורכוס פליגו עליה הא ליתא וכדכתו'.

ג

מ"ש דשאני לדון מהר"ק' משום דיש אומדנא דמוכח קשה דא"כ איך הש"ע העתיק דבריו וחסר העקר כיון דכל טעמו של מהר"ק' משום דיש אומדנא דמוכח אבל אי ליתא אומדנא אף מהר"ק' מודה דלשכבי עשה כן באופן דמ"ס מהר"ם ז' חכוכ דפליגו הר"ש והמרדכי על מהר"ק' ליתא וכבר כתב הש"ך בסו' פ"א דלהר"ש דוקא כדכר בעלמא אמרינן דלשכבי אבל שכתב ככ"ו לא אמרינן דלשכבי ואפי' שהכ"ו חתך ידו והוא דכתב ע"ג השטר שאני דאמרינן להשכבי ע"ש וגם הוא דקמרכי שכתב על גבי סכנו אמרינן להשכבי ונמלא דלפי מה שחלק הש"ך לא יש מחלוקת בין מהר"ק' ובין הר"ש והמרדכי וכדאי ראשונות מניה דהר"ם כן חכוכ דבריו הש"ך ונדון דידים אליבא דכולי עלמא אמרינן דלשכבי וכו' ואיכא יכולים להוסיף מיד הורש ומכ"ש כפי מה שחלק הרב. בעלמא דע"כ לא קאמר מהר"ק' דהוי הקדש אלא כשהפזים יולאים מתחת יד כן המקדש שאין לו שום טענה אבל הכא כנדרון זה טענין לזרש כל מאי רמזי למטען אבהון ואם אכיו לא זה היה קיים היה טוען שלקחו מירו ונוכר של ח"ת ואע"ג דאין מתוקנין בהקדש עניי' הו של בית הכנסת הוינו דוקא כשאין לו נזכר אבל אם יש עליו נזכר יש לו חוקה ואף שדע שאכיו של זה לא היה אמר כבבקים לקנות ס' זה לא מפקין מיד הורש ולא מכיעא בזמן שדניו באומר הרעת לא אמרן שמוציאין אלא הוכא דאיכא תוכע שטוען שהפקיר חפץ וטמן בו סימנים אבל כנידון דידן שאין שום חוקע שטוען שהפקידו ביד המת לא מפקין מניה לג"ע ודו"ק.

סימן ס"ו

(א) טור סעיף כ"א דאוכן וכו' לפי שהנדו הא' לא היה מסכים עמו וכו' ע"כ כ"כ לכאורה קשה מזה למ"ס הי"ב תומת ישראל סי' ע"ג שפסקה על דברי הרשב"א וו"ל ותו ק"ל בדבריו שהוא חושב וכו' ואין הדבר כן דמאן טננת שערות הוא לפי שאנו אומרים מהשמעיה עלו תמימת הער הא' ואומ' כפני נדחא כ"ו אלא יאמרו על הא' שהוא פסול ונמלא שהוא פסול עד פסול ע"כ דאין אפשר לומר כן והלא אם היה אותו הי"ב פסול לא היה חוקע עצמו וא"כ ודאי דהך קששא ליתא כלל רומיא דהתם וה"כ הדרה קו' לרובתא דמה הנאה יש לו ויש לוישב ודו"ק.

וראיתי

לש"ך בס"ק ע"א שכתב וו"ל דין זה אף שגם הטור כתבו והוא מעל התרומות לא נהיה לי דאם איתא וכו' א"כ

נמו ליכא שז חזרא ומותר להשיאה כדון דהתתא
 לבו תרו לא חזרא ליכא למיחש למרו דאס איתא
 דעשה בן כדו לישא אותה לא היה מסכים
 האחד עמו וברדאי סדרין עשה ומותר לישא
 אותה וא"ש טובא מאי דקאמר הש"ס מאי שנא
 מהא דתנן וכו' דהכוונה דמאי דקאמר ראפילו
 בתרו נמו ליכא שז חזרא משום דהא' לבר הוא
 שיסא אותה דהתתא לבי תרו וכו' ודמיה הא
 שפיר למאי דתנן עדים החזומים וכו' דמותר
 ה' מהס ליקח הגדה משום דליכא תו חזרא
 כיון שחזק האחד עמו וא"כ כמתני' אפי' בתרו
 נמו הוייל דכוותא ול"ל למומר מפני שהוא כ"ד
 ואוקמוה בגמ' שפיר רבר הלמד דסגנוא נמו
 מתוקמא שפיר דהא' לבר הוא הוייל ולא מלינן
 למימר דשנים העדים מצו לקנות כי אס הא'
 דוקא דאס אתא אומר דשניהם מצו לקנות ה'
 דאטו מפני שהם שנים ילזו מהחדר והלא ה'
 כיון ששניהם קונים החזרה במקומה עומדת
 כיון דליכא גלוי מלתא לאפוקיהו מהחדר דמאי
 דלא חשו חכמים הוינו דוקא כשקונה א' דליכא
 גלוי מלתא וברכתו' ומ"ש עוד על רבדו הרי"ק
 דמאי דמחלק בין א' לב' הוינו לכתתו' אחרי
 המח' ליתא דמ"ש הרי"ק ולא חיישינן לחזרא
 לזו למימרא דחזרא איתא חלף דלא חיישו' לה
 חלף הכוונה דלא חיישינן לשיקיה שז חזרא
 כלל דיתא כלל כיון דרובא גלוי מלתא תו ליכא
 חזרא ומצו לקנות . אמנם הוכח דליכא גלוי
 מלתא לא מצו לקנות כיון לכתחילה כיון דיעבד .
 וא"כ הוכח שקנו שניהם דרובא חזרא אפי' אס
 קנו כדיעבד אפי' חיישינן ולא מצו לקנות בו
 משני האי חזרא ומה שהביא ראיה מהתו' דב'
 אלו טרפות עב"כ אינן ראויים דבתו' הא' שתו'
 הכוונה דלעולם הדיון לא חשוד ואינו ראוי ליקח
 והוא דיכמות שאני דה"ט דלא ושאנא דרובא
 למיחש שפי אמנם עשאר מילי לא חשוד ורשאו
 ליקח ולעולם אמרינן דוקא כדיעבד ולא לכתתו'
 משום שאח"ל הרחק מן הכיעור וכו' . אמנם
 באחרים דחשודו אפי' כדיעבד ומ"ש דלתר שנוייה
 כדיעבד מהא המתק' קיים ליתא דהא מנ"ל
 מחזר דלתו' זה ברייתא לא מייורי כדן יודיו אלא
 ככ"ד של ג' אמנם יודיו אפילו כדיעבד לא
 ומ"ש ג"כ דיש לרסקו כבעל התרומות דלכתתו'
 איורי ליתא דלשון כבע"ת יורה אפילו כדיעבד
 דקאמר אבל אס מכרה דהול"ל אבל אס מוכרה
 באופן דכל מה שהשיג הש"ך כאן על הטור
 וכעתה"ר אין כאן השנות כלל וחדרכה דבריו
 ע"ג

(ב) ש"ע סיפוק מ"כ ואס ש"מ וכו' כ"כ דלא
 כהרשב"א דסביר' ליה דל"ל קני איתו וכל
 שעבודיה ואפי' הרשב"א לא אמר אלא באומר
 הנו שטר זה לפ' ולא הוכיח הלאה אבל כשהוכיח
 החוב היינו השעבוד דהיינו הלואתו לפ' מהני
 דלמה יגרע כחו כשכל שהוכיח גס השטר
 מהר"ס אלשיך סימן ד' והרבה כראיות כדורות
 ע"שודו"ק"י

סימן ס"ו

א"כ גס כמכרו לא ליקוח להכי וכו' עב"כ .
 ודבריו קמו' ולא יהעשו מאי קא מקשו דהנס
 ודאי לפי האמת לא מלינן למימר שז חזק
 שקר כדו שיקנו ממנו אפי"כ דודאי ארוך גברא
 אחוקתיה והוא עומד בחוקת כשר אלא דיש לנו
 חזרא בעלמא דילמא חזק להנחתו וחששא
 זו כגלוי מלתא כל דהו סגני לן וכיון דחיינן
 דחזקו עמו אחד ילזנו מירי ספי' וליכא למיחש
 לשום חששא ואנלאו מלתא למפריע רבין חזק
 ולא שקר וילא חשמון עפ"י ב' החזומי'
 כשטר וה"ט דהכתי לן האי גלוי מלתא בעלמא
 משום דלית לן אלא חזרא בעלמא ותו לא
 דאדרבה קי"ל דאוקי גברא אחוקתו' וכשר הוא
 אמנם אי הוה ודעינן ככדור שז חזק שקר
 לא הוה מהני לן כלום מאי דחזק עמו אחד
 וא"כ הויי קאמר הש"ך א"כ אנו נכשיר כל השטר
 עפ"י ע"א והלא השטר כשר גמור הוא על פי
 ב' עדים ששים מאחר דקי"ל אוקי גברא וכו'
 לא הוה כרעית לקנות מעשה מה נגיעת ערות
 יש כאן ומאי דבעינן לטעם חזומת האחד היינו
 דוקא ללאח מירי חזק' ולא להכשירו דהרי הוא
 כשר גמור עפ"י ב' אמנם הוכח שמכרו לבני
 העידים אף שהם בחוקת כשרים ולא חשבוהא
 כגיעת ערות כלל כיון דכשעה שהעידו לא היו
 נוגעים כלל מ"מ מירי חזרא לא ילזו ומשום
 הך חזרא לחור אס אין הלוה עורה בו אין
 יכולים לנכותו כלל ולעולם לא מפני זה ילזו
 מחוקתם ואינם יכולין להעיד בעדות אחרת דלא
 הוה אלא העידים בחוקתם וכשרים הם אלא דבהא
 משום חזרא אין יכולין לנכותו משא"כ בחזרא
 דעד א' שכבר אנו יולאין מהחדר ע"י הך גלוי
 מלתא לפי' מצו לנכותו ונכחה בו עפ"י עדות
 שניהם ומה שכתב מההיא שכתבו התו' כגיעת
 אינה ראיה דשאני חזק' דאוקי הש"ס מתני' דכל
 הנט שיש עליו עד כותי פסול דס' ליה דחשודו
 אעדות שקר משום דאינן כקיאוס עדקדוקי מלות
 וכנון דחזקו ושהל' לבסוף והכוונה משו' דהכוונה
 מלד עלמו חשוד אעדות שקר ולא מהני עדותו
 וישאל החוקת כסוף הוא דמכשירו נמלא שפיר
 דמתקיים השטר עפ"י חד קהדא מה שא"כ כנ"ד
 דישאל זה כשר הוא וכאמת חזק וליכא אלא
 חזרא בעלמא וכרכתו' ותו' זה כדור וגם לפי
 מה שחי' ותו' א"ש וליכא קו' מנ"ד ומכ"ש לפי
 מ"ש שס הר"ן על אותה מתני' עפ"י ב' רא"א
 ויתר דליכא ראיה כלל מהא לכתור למ"ש הטור
 והש"ע מאן ודבריו הש"ך ל"ע ודוק כי הדברים
 כדוריים וכוונים .

עוד כתב הש"ך והכתיא ראיה ממאי דר"י פ"כ
 דיכמות עב"כ ולעד"ן דאינה ראיה כלל
 מהאי סוגיא דאין סכוונה כמ"ש הוא דשניהם
 נמו מצו לקנות אלא כוונת הסוגיא היא דמקשו
 אמאי דתנן כמתני' הרי זה ושאנא מפני שהוא
 כ"ד ומקשו טעמא שהוא כ"ד הא בתרו לא מאי
 שנא מהא דתנן כמתני' עדים החזומים כשטר
 וכו' דהכוונה דל"ל טעמא שהוא כ"ד שלשה
 להויתא תו חזרא ומותר להשיאה הא אפי' בתרו

הרכות שמיטה ופרוזבול

סימן ס"ז

(א) סעיף א' כ"ו אבל הרמב"ם וכו' כ"כ .
ט"ס וכל"ל לעיל גבי ואפשר דמוקי
וכו' אבל הרמב"ם פסקה וכו' ואפשר דמוקי
לה וק"ל .

(ב) סעיף ב' א' וס"ה וכו' כ"כ ונר' שהרא"ש
חזר בו בפסקיו וסבורא ליה דאפילו אינו
חשוב כדורו דלא קי"ל כשמואל ופסקיו עקר כנודע
לכך פסק הטור כוותיה וק"ל .

(ג) סעיף ל"ב ולא בא למעט אלא וכו' כ"כ
קשה רביון דלא תקן הלל פרוזבול אלא לפי
שראה שנמנעים וכו' ועובדים וכו' א"כ אכתי
עובדים שכל שנה שביעות אינם מלוגין כיון שאין
תקנה לאותו חוב וי"ל דלדירה קרא לא אזהר
אלא האלוהא קודם שביעות שכן כתוב קרבה
שנת השמיטה וטעמא דכשלא מלוה שקודם ז'
כיון שגידו לתובעו כל זמן שלא הניעה שביעות
לכן הזהירנו תורה שלא ימנע מהלוותו כיון
שאפשר שיקח ממנו אכל תוך ז' שאפי' באותה
שנה שהלוה אינו יכול לתובעו לא החמיר' תו'
עליו להניח מצותיו על קדן הלכו כך מ"ך בכתב
ו"ק ז"ח ז' .

(ד) כסעיף כ"ו דהכי איתא בתוספתא וכו'
כ"כ . נראה דלפי מה שהצטוק הרא"ש
הכיח הכ"ו לטובו לקמן משמע איפכא דאם לא
היו אחריו לה ואמאי ת"ל שאותו שיש לו קרקע
הוא חייב לתלוה ואפשר דמפרש הרב רהא רחין
בזכותו אם לא היו אחריו היינו בלא זיכוי אבל
בזיכוי מהני ק"ק רחבתי אין לומר משם דאימא
דוקא כשהיו ערבתי רחין לומר דהא דנקט
כשטר לזכותא דת"ק רחבתי מנ"ל לפרש כן
ועכ"ל דר"י לא גרס שטר וכמו שמוכת מתוך
דבריו כך מ"כ בכתב ו"ק הנז"ל .

(ה) כסעיף כ"ו בכתב כ"ו ולא מלפניו לאחד
מן הפוס' וכו' כ"כ . קשה דהא כתב
הרשב"א בסו' תהקל"ד שכתב להדיא דלענין
הנכס ופרוזבול מהני שביעות ושאלה והביאה הכ"ו
עלמו בסו' ר"ב וז"ע .

(ו) טור סעיף ל"ד או הקפת חנות וכו' כ"כ .
עיינן להרב גודלוי תרומה דף ר"י שהקש'
דל"ל טעמא דמנו וכו' עש"כ ועוד איכא למידק
בלשון בעה"ת"ר שהביא הכ"ו שכתב וז"ל וקשה
דלא אמרין מנו לאפקי ממונא וי"ל וכו' ע"ש
דאף אם יש בטענת פרוזבול הוה לי ואבד טענה
דלא שכיב וכו' מ"מ כיון דבהקפת חנות' וטענת
פרוזבול קודם לזמן ההלוואה ויכולא אין בהם
טענה זו מאז אהניא להו ההיא חזקה וא"כ לא
שרינן אלא משום מנו והררר קושיא לדוכתא
לכן נראה פשוט דככלהו שייך האי טעמא והא
דאמרין בהקפת חנות אם האמת שלא היתה
הקפה אלא הלוואה לא הוה שכיב החזקה וכו'
אלא הוה עשה פרוזבול וכיון שלא עשה והאי
קושיעא קאמר דהיא הקפת חנות וככלהו נווני

שייך לומר כן וכיון שכן ל"ל להרמב"ם לומר
ככלהו טעמא דמנו דהא כתיב דמהניא האי
טענה באבד ה"כ מהניא ככלהו אלא ודאי דס"ל
להנהיג רבנותא רביון דלא אשכחן שאמרנו כ"ס
האי טענה אלא באבד אין לנו להתיר מדעתנו
דברים אחרים משום האי טענה אלא היכא
דאית עמה מנו ולהכי ב' הטו' ככלהו חד טעמא
ודו"ק .

(ז) כתב מרן רשמיטת כספיים נוהגת בכ"מ
וכו' כ"כ זולתי במקום ריש מנהג כבוד
ופשוט והוקבע עפ"י ותיקין רחין משמטין אבל
מן הסתם דלא ידעוין ריש מנהג כבוד וכו'
אוליגן בחד הדיון דמשמט וזווי הוית למשרש"ל
כספר כ"ד של שלמה ח"מ סי' י"ח שהאריך כזה
בכרון שלו עש"כ . ובה הרב הגדול מהר"ק
ו"ל וסמכו עש"כ (אמנם מ"ש שם מהר"ק וז"ל
ולרדיו וכו' פתרה גרודא) שהעלה רחם אחר
היום ממקום שנוהגין שטעה והלך ודר במקום
סאין נוהגין שנותנים עליו קומרי מקום שאלא
משם .

(ח) במקום ריש מנהג קבוע וכבוד רחין
משמטין אם כופין הלוה לפרוע חובו
או נימא רחין כופין המסרב לפרוע הנה דין
זה תלו בפלוגתא דרבנותא וכמו שכתב הרב
דף ורין בתשובה סי' א' והסכים הרב שם ל"כרי
מהר"ט ו"ל דס"ל דכופין הלוה לפרוע חובו
ועכ"ז ב' ריותר טוב לפשר כניוהס מהטעמים שכ'
שם עש"כ ונראה שזה שכתב היא על מקומו
קושטאנדינא שלא קבלו עליהם לפסוק כמרו"ל
אבל אכן לדיון שכתב קיבלנו עלינו להורות
במרו' הקדוש ומרו' כשמו' הלא הוא כתו' כש"ת
המבי"ט ח"כ סי' מ"ב כתב רח"ק במקום ריש
מנהג קבוע וכבוד רחין משמטין אפ"ה אין
כופין ללוה המותוק אשר ג' דבמה שפסקו בתשובותיו
של מרו' איכא פלוגתא בין האחרונים ז"ל או
הוה בכלל הקבלה או לאו מ"מ הלוה שהוא
המותוק וכל לומר קי"ל כת"ד דאף בתשובותיו
קבלו הוראותיו כנלע"ד ודו"ק ובמקום דאיכא
מנהג וכו' אינו נאמן לומר פרוזבול הוה לי
ואבד כן העלה הרב דת ודין שם באותה תשובה
ע"ש ודו"ק .

סימן ס"ט

(א) כתב הכנה"ג בהגהת הטור איתו ג' וז"ל
מי שנתחייב וכו' אין לו דין שטר וכו'
מהריב"ל ח"ג סי' כ"ה עכ"ל כ"כ תימה דהרובא
שם בדרכי הריב"ל וראה להפך ריש לו דין שטר
ואינו יכול ל' פרעתי וז"ע .

(ב) שם כתב הש"ך סעיף קטן כ"ו שכתב
דלמאן דס' ליה טענינן ליתמי נאכסו
וכו' ה"כ דטענינן להו שמא פרע וכו' עכ"ל .
ובתב הרב דבר משא ח"כ סי' ו' בשם הרב
בית דוד וז"ל נראה רש"ך יחיד בדבר זה ועקר
האיה שלו יש לרשות דשאני טענת נאכסו רחין
כה

כה אלא דלא שכיח וכו' אכל טענת דפרע כנו זמניה הוה כה תרתוי דלא שכיח ואכן סהדי דלא פרע. ועוד דנאפו דהוה מזו אבוהון למטען טעניון ליתמי אכל פרע כנו זמניה דלא מזו אבוהון למטען כמבואר בסיומן ע"ח איך טעניון ליתמי עכ"ל והנה מ"ס דשאני טענת נאנסו וכו' כבר הש"ך שם כעממא דהגוש כוז וכתב אפילו דטענת אין ארס פורע תוך זמנו גרע מטענת דלא שכיח עש"כ. גם מ"ס אכל פרע כנו זמניה דלא מזו אבוהון למטען איך טעניון ליתמי וכו' הוהאק יראה דשגגה אלאה מלפניו דודאי גם הש"ך מורה כזה דמדוי דלא מזו למטען אבוהון לא טעניון ליתמי אכל הש"ך איירי בכתב יד שאין יוצא ממקום אחר אלא עפ"י דבורו ויכול לטעון פרעתי כמנו דיוכל לומר' לא היו דברים מעולם כמבואר בלשונו באורך ע"ש ואיך ה' ז"ל לא עיין ופקה בלשון הש"ך וכו' ע'.

הרי לך בהדיא דע"כ מוכרחים אנו לומר דמייירי שיש לו עדים או שעמדו בדיון אליבא דהרשב"א דאין לאו הכי ק' כמ"ל שהקשו סתו' וכיון שכן שפיר הוינו יכולים לומר דקני משכון זה אף לאונסיס וכאלו נתברר לכ"ד דמי ועוד דהא הרשב"א לשיטתיה אילו ואיהו כתב להדיא דאיוירי כשעמד בדיון. וגם הרמב"ן ז"ל יתכן דהכי ק"ל וא"כ שפיר הוה יכול לו' כאלו מכרו בחיובו וכאלו הגבוהו ב"ד ולדעתיה הוה עדיפא ממשכנו שלא כשעת הלוואתו ע"י כ"ד ואמאי קאמר ש"ס אלא ודאי התם דקוני' משכון מדר"י אינו אלא ש"ס. ולא נתחייב כאלונסיס מטעמא שכתבו הרמב"ן והרשב"א כיון שהוה חייב להתויר ואינו נוטעו אלא כדי שלא יסיה מטלטלין אלא כנו אינו חייב כאלונסיס שקדי אין כל ההנאה שלו.

גם מ"ס עוד הש"ך ועוד דהתם מוקי לה כר' ישמעאל דאמר וכו' ויכול לקדש וכו' ולקנות בו וכו' עש"כ לא ירדתי לקוף דעתו כוז דאנו במשכנו שלא כשעת הלוואתו ע"י כ"ד ואינו יכול הלוה לסלקו כוזו או אחרמי ליה והא כל טעמא שמשכנו הוינו לדוקו להכיח לו מעות ועוד דפשי' דאינו יכול המלוה להקדישו כיון שחייב להתויר לו ומוחר בלאו וכו' דא"כ ש"ס מכרו אינו מכור וברשות מאריה קמא קאי כל היכא דאיתיה ואף שיכול לקדש בו אשה ולקנות עבדים מ"מ לא הוי אלא ש"ס קנין דר"י דע"י שוכל לקדש בו את האשה אחר ר"י דקני ליה לשהות ש"ס כדכתבו החוס' ואם כן הוה שפסו טווח ג"כ שקני ליה מדר"י ויכול לקדש בו את האשה אף ע"ג שאינו אלא ש"ס עליו ויכול לסלקו כוזו ואינו יכול למוכרו ולהקדישו אפ"ה ויכול לקדש בו את האשה.

שוב האיר ה' את עינו ורחימי להיטעב"א כתי' למס' קדושין וז"ל לא מבטולא לאחד שהלשטוהו לו ב"ד כפרעון חובו או הרהינו אללו ולא פדאו דפשי' דכרדיהו הוי אלא אפי' קודם לכן אפי' דקוי"ל כ"ח מכאן ולהכא הוה גובה ואי הקדיש או זכין לא עביד כלום וכו' דכרוי קיימוס למפרע וכו' עש"כ סדי לך להדיא כדכתב'.

עוד הכיח ראייה הרמב"ן וז"ל ואפי' דקני ליה וכו' ועוד שאינו משתמש בו וכו' עש"כ. וכתב עליו הש"ך דמאן לימא לן דאין המלוה יכול להשתמש בו כשעה שהוא כידו וכו' ע"כ ע"ש. ולע"ד דשפיר מויתו הרמב"ן ראייה לשיטתיה דאיהו ס"ל דמה שת' כפרק האומנס מתני'. דהלוהו על המשכון ש"ס כשלא כשעת הלוואתו הוינו מדר"י וכמו שהכינו התו' ואפ"ה קאמר בתנתיין אכא שאל אומר רשאי ארס להשכיר

כה אלא דלא שכיח וכו' אכל טענת דפרע כנו זמניה הוה כה תרתוי דלא שכיח ואכן סהדי דלא פרע. ועוד דנאפו דהוה מזו אבוהון למטען טעניון ליתמי אכל פרע כנו זמניה דלא מזו אבוהון למטען כמבואר בסיומן ע"ח איך טעניון ליתמי עכ"ל והנה מ"ס דשאני טענת נאנסו וכו' כבר הש"ך שם כעממא דהגוש כוז וכתב אפילו דטענת אין ארס פורע תוך זמנו גרע מטענת דלא שכיח עש"כ. גם מ"ס אכל פרע כנו זמניה דלא מזו אבוהון למטען איך טעניון ליתמי וכו' הוהאק יראה דשגגה אלאה מלפניו דודאי גם הש"ך מורה כזה דמדוי דלא מזו למטען אבוהון לא טעניון ליתמי אכל הש"ך איירי בכתב יד שאין יוצא ממקום אחר אלא עפ"י דבורו ויכול לטעון פרעתי כמנו דיוכל לומר' לא היו דברים מעולם כמבואר בלשונו באורך ע"ש ואיך ה' ז"ל לא עיין ופקה בלשון הש"ך וכו' ע'.

הלכות מלוה על המשכון

סימן ע"ב

(א) סעיף ג' כל הנאונס וכו' ש"ס וכו' הרמב"ם וכו' נ"ב והנה הרשב"ד השיג עליו וס' ליה דשלא כשעת הלוואתו מחייב חייב כאלונסיס מהר"י וכו' רש"י ז"ל והר"ה בספר המאור עש"כ והרשב"ן והרשב"א הכריחו דהוה דר"י דאינו לאונסיס מהוה דאמרינן בפ' ר' וה' כשתפקו טווח וכו' וכעשה עליו ש"ס וכו' וכעשה עליו ש"ס וכו' ועשה עליו ש"ס וכו' ולכאורה אי מהא לא ארייא דהא דק"ל דקונס משכון אף לאונסי' מדר"י אליבא דרש"י ודעמיה הוינו במשכנו ע"י כ"ד וכדפרס"י שם וכו' הרב מ"ל בפ"י מה' שכירות דלא מקרי שלא כשעת הלוואתו להתחייב כאלונסיס אלא כמשכנו ע"י שליח כ"ד. אמנס כד מעיינן שפיר יראה דרואיה זו של הרמב"ן ראייה עזומה דהא כל טעמא דהיכא דמשכנו שלא כשעת הלוואתו דקני ליה מדר"י הוה משכ סרתקו המלוה לשלם ואין לו ומשכנו ע"י כ"ד לפרוע חובו מש"ס קני משכון דהא ליה ליה שאר נכסו לאשתלומי מנייהו וה"כ משכון זה ניקנה לו בהלוואתו כאלו מכרו לו בחיוב וכמ"ס הש"ך כטעמא דר"י ע"ש. וא"כ הוה דתפסו טווח דומה ליה והוה כמתן רלוה ליה ללו' להשתלם כיון דבלגא דטווח קנסא ואינו יכול להשתלם אלא מגופו ושפיר הוה לו לרכב לחייבו כאלונסי' מטעמא דר"י ולמה אמר ש"ס אלא ודאי דהוה דר"י ג"כ אינו אלא לשהות עליו ש"ס והנאון הש"ך דהא ראייה זו של הרמב"ן דכיון דאיוירי התם כשאר חס א"כ לא נתחייב לו זה עד שעת העמרה כדיון וכו' אלא דמ"מ ש"ס הוי וכו' עכ"ל ע"ש.

ואני אומר אחרי המי"ד דאין זו דקיה דהא כתבו סתו' שם ברוש פירק שור שגגת

להשכיר משכנו של עני להיות הולך ופוחת לו מן התיב משמע דכחנם אסור להשתמש בו והוא כשואל שלא מרעה אף ע"ג דהש"ך ס"ל דההיא מתני' לאו מדר"י רמב"ק לא אסוק ארבעתה הדיא דר"י וכו' וכמ"ל לדחות דכרי הרמב"ן שהקשה על דבריו רש"י ע"כ - לבאורה דכריו תמוהים דהא כתב רש"י להדיא וז"ל ומתניהוין כשמטכנו שלא כשעת הולאתו אלא לאחר זמן בשוכבנו מצותו ככ"ד ולא שלם לו ומשכנו עפ"י כ"ד דההוא ודאי לגוביינא שקליה וכההיא דר"י פירש דקרא בממושכן ע"י שליח כ"ד וההוא ודאי קני לגוביינא שקליה ע"כ וא"כ ע"כ מ"ש רש"י לעיל דהוא ודאי לגוביינא נקטום הוא ניהו שהיא דר"י דרוחט אף שכתב רש"י דלגוביינא חיינו ס"ד דהא כלל הא דר"י אלא משכר כעלמא משום דלגוביינא נקטוהו הו"ע ולא מטעמיה דר"י ואע"ג שראיתי להרב הדרושה שכתב כן דלא מטעמיה דר"י אלא מפי' בעלמא ע"ש מ"מ הרמב"ן ס"ל דלישנא דהר"י מוכח דמההיא דר"י קאמר ומש"ה הקשה עליו וכן הבינו התו' כשבויעת דף מ"ד כד"ה מכאן לכ"ח וכו' ע"כ - ומתחמא מהרב ש"ך שכתב סג"ל פשוט כיון לתתו' כיון לרש"י דכאלמ' לרש"י העשר דרוחט כלשונו אבל התו' הרי כתבו בשי' הפך דכריו וכן מוכח מדבריהם בפ' האומנים כד"ה ד"ה אבר המשכון וכו' ולמאי דמוקדפלו' בדר"י וכו' היה סכור דר"י וכו' ור"א פליג עליה כהא דהיינו כשעת הולאתו אבל שלא כשעת הולאתו מודי דר"י דקני וכו' ע"כ.

עוד

כתב הש"ך שהעקר בש"ס כה"ט דר"י אף לאונקוס קאמר וכו' דהא דלישנא דאמרינו ככמה רובתו וכו' משמע שיש לו בו קנייה גמורה וכו' ע"ש אני אומר אחר המחו"ר אי מהא לא איירא דהא אמרו אומן קונה כשכח כלו ומקדשין בו את האשה ואינו אלא ש"ס כדחתן כל האומנים ש"ס ומ"י ידב' הנו' דודאי למ"ד קונה כשכח כלו קני ליה לגמרי דהו' לא לא מצי לקדש בו אשה והא דחתן כל האומנים ש"ס כדליכא שכחא וכו' דכריו תמוהים שהרי רש"י בעלמו פירש הוהו דהאומנים ש"ס היונקלניס וכיון דקכלניס איכא שכחא שהרי על הוהו דהגוזל דאוקמינן ככשטא דליכא שכחא פירש"י דשכירות היא ולא קבלן דלקני שכחא ע"ש - וע"ק לפי דבריו ז"ל דהיכי פסוק התנא והני כל האומנים ש"ס והא איכא אומנים דחייביס כהונסין ומה מאד קשה לאוקמי מתני' כדליכא שכחא כיון דסתמא קתני ועוד כי כמו שהולך התם פהגוזל לפרש דאירי כדליכא שכחא הכא כמו הו"ל לתלמודא לאזמעי' הכי להדיא ובל עוד שלא פני' תלמודא הכי להדיא משמ' בכחא אומניו דאיכא שכחא דפרש"י ע"ס ומ"ש עוד דאדרבה מבאן ראייה וכו' - אחר המחו"ר אינה ראוה שהרי כתבו התוספות כהאומנים כד"ה איומר דרר"י וכו' ופ"ת אמאי אינו עובר וכו' עיון ע"ס הרי מבוחר מדבריהם דאע"ג דהו"ע ש"ס לא חשיב כאלו ואם כן מה"ט הו' לאו

קונה כשכח כלו וחשיב כאלו אינו יכול לקדש בו את האשה דלאו כל ש"ס ויכול לקדש בו את האשה שהרי מבוחר כמתני' דהלוהו על המשכון ש"ס כשעת הולאתו וע"כ כ"ו כתבו התוס' הכ"ז וכהר"ש פ"ק דקדושין דאינו יכול לקדש בו את האשה אע"ג דהו"ע ש"ס מרשומאל או מדר"י יוסף כיון דלית כיה קנין מדר"י לא חשיב כאלו שיוכל לקדש בו כמו דלא חשיב חמלו לעכור עליו או לאו דר"י.

ועפ"י נחה שקטה מה שתמה הרב כעל ס' עצמות יוסף כקדושין עמ"ש הר"ש דכמטכנו כשעת הולאתו אינה מקודשת וכפרק שבויעת דהיונין כתב להדיא דל"ש מטכנו כשעת הולאתו וכו' דהו"ע ש"ס והניטו כל"ע ועפ"י מ"ש התו' אין כאן מקום עיון והרי התו' כעלמ' כתבו כהאומנים כד"ה איומר וכו' דאם קדשה כמטכנו שמטכנו כשעת הולאתו אינה מקודשת ותקף כדבור שאחר זה כתבו דקו"ל כשומאל וכשעת הולאתו הו"ע ש"ס מרשומאל ואין סתרי דבריהם תכ"ד אלא דהו"ע לשיטתם אולידיף ע"ג דהו"ע ש"ס אינו יכול לקדש בו אשה כיון דלית ליה קנייה כגויה מדר"י.

עוד

הקשה הש"ך דר"י וליף לה מדאמר דתמנה וכו' ואם איתא וכו' אם כן הדרה קושא דלובתה וכו' ע"כ וגרסה דל"מ דהרי כתבו התוס' כשבויעת דלא מקרי דקדא אלא א"כ מחסרו ממון ובהדיא אמרינו כגמרי' בדיני המשכון שיעור וזו' וכד"ר ק"א מפלגי וכיון דמשכנו ע"י כ"ד א"כ נקטום לגוביינא וז"כ כיון שמחויירו לו כל וזו' ויש להשתמש בו הרי חסר מרמון שהרי הוא הולך ופוחת על ידו המלככה ואין לך מחסרו ממון יותר מזה ושפיר יקרא דקדא ומה דמות יצרוך לשומר דעלמא.

עוד

הקשה הש"ך על הר"ש וסתרי' דכשעת הולאתו אמאי נימא דלענין. לקדש בו אשה לא הו"ע כאלו ולענין שטטה ותקן יאחשלי מחוי אולמיה דהאי מהאי וכו' ע"ש - הנה כבר הרגיש כזה הגאון מהר"ש א"כ כד"ה איומר דרר"י וכו' ע"כ - ולבאורה דדכרי מההר"ש א' תמוהים דמתוך דבריו נראה דה"ט דחתן דאמרי' דאליס שעבוריה משום חומרא דחתן ואמרינו' אליס להחמיר עליו לוחשכ כאלו ולרי כתבו התוס' לעיל כד"ה והא איורי ואיורי וכו' וכן כפרק כל שעה גבו ושרהל וכו' אהני שעבוריה וכו' וכן נכרי שהלוה וכו' ע"כ ע"כ - הרי מבוחר דאפי' להקל עליו אמרינו' טעמא דאליס וכו' דלא דלא כהמרש"א ז"ל ואם קאמר דמ"ש התו' לעיל דאפי' להקל אמרינו' טעמא דאליס וכו' חיינו משום דלעיל עדיון לא חדשו דהא דר"י דקונה משכון להיות ש"ס דוקא אלא דהשתא ס' ליה דאפי' לאונקוס קאמר וכדפרש"י ז"ל וכיון שכן אמרינו' אליס כשעת הולאתו אפי' כחתן לקולא אבל השתא כדבור זה שחדשו דההיא דר"י דקרא ש"ס ולא לאונקוס א"כ לא אמרינו' אליס אלא דוקא להחמיר אבל לה לענין קדושין דאם כן מה"ט

אימור דאמר ר"ו וכו' ואיך יאקוה נעלם מהש"ך
דכרי התום' דמסכת קדושין שהרי כתב אמת
שהמרדכי וכו' אך אינו כתו' שלפנינו עכ"ל .
ודכרי התום' בקדושין מבוחרים כמ"ס המרדכי
כשמש ואולי שלא היה כותב זה הדבור כנחת
זה לפניו .

והנה דאיתו להרב בעל עין יוסף כתי'
למס' מציגא עמ"ס סתו' כהאומניוס

דקשאר דס"ל דהא דר"ו דוקא ש"ס וכו' כפרס"י
דר"ו אף לאונקוס וכו' עיני עליו כדורך ודכיו
אינס מחורוים כלל דכמה מן הדוקא לו' דבקר'
ספרי את דכריהס כחפ"ד ויהי להס לתוור ולבאר
דההיא דתמן דוקא כמשכנו שלא כשעת הלוואה
וקו לו כסבל דוקא זה מ"מ מה יענה כמ"ס
התו' כנעון דל"ו בר"ה שאני משכון וכו' אחר
שכתבו טעמא חללים כטומאה ותמן אקיקו כסוף
דכריהס ומיחו כפ"ק דקדושין וכו' ל"ל דוקא
שלא כשעת הלוואתו וכו' לקדש בו את האשה
עכ"ל . הרי מבואר להדיא מתוך דכריהס דדוקא
אינו וכול לקדש בו אשה כשעת הלוואתו-משום
דכל טעמא דר"ו דהו"ו ש"ס שלא כשעת הלוואתו
משום שיוכל לקדש בו אשה וא"כ מהיכא תיתי
כשעת הלוואתו דאמר חללים ויכול לקדש בו אכל
שמטס ותמן נדקאי קאי דקף ע"ג דהו"ו אינו
אמרין חללים ודוקא לקדש בו אשה לא אמרין
חללים דאס' כן מה"ט גופיה ליהו"ו ש"ס כשעת
הלוואתו וזו לא אפשר מדאמרין אימור דר"ו
שלא כשעת הלוואתו ואין ספק שנעלם מכת"ר
דבור זה גס מ"ס דההיא דשמטס כר"ע אחרת
לא דק ושלא כהשגחה דבר דתור' זה לא שייך
אלא על מה שהקשו לעיל דדכרי רש"י שכתב
דל"ר א"ל דמשכון קשיל לוכרון דכריס והקשו
עליו א"כ אחאי לא משמע כזה ו"ל דרעת דל'
דההיא אחאי כר"ע ולא כר"א אכל דכבוד שאח"ז
שהקשו על תלמודא דקאמר דמלוה על המשכון
אינו משמט מרד"ו רר"ו לא קאמר אלא שלא
כשעת הלוואתו מה שייך לתמן כזה דההיא אחאי
כר"ע כיון דכל קשוייתס על סא דקאמ' תלמודא
דאינו משמט מרד"ו ור"ו לא קאמר שלא כשעת
הלוואתו באופן דתאמת יורה דרכו דתתוס' ס"ל
דהא דר"ו דוקא ש"ס ולא ס' ליה כשום מקום
כפרס"י ו"ל וכמו שכן הכין המהרש"א ו"ל והש"ך
וא"כ מוכרחים אנו לומר ליושב דעת המהרש"א
שכתב דטעמא דתמן דאמרין חללים להקמא
עליו דלא כחכ כן אלא דכריהס דהכא שחדשו
דכל טעם ר"ו דקני משכון וחסויב ש"ס משום
שוכל לקדש בו אשה וכו' דלחאי טעמא כשעת
הלוואתו אינו וכול לקדש בו אשה וכו' ספרי'
המהרש"א אכל לעיל הוה ס"ל דאמרין חללים
שעבודים אע"ג דאינו אלא ש"ס ואפי' בקדושין
חללים ויכול לקדש בו אשה אפי' כשעת הלוואתו
וטעמא דר"ו דהו"ו ש"ס מטעמא דיוכל לקדש
בו ככתב' לעיל וכוה כחו דכרו ויעלו כהוגן .

עוד כתב הש"ך על הרמב"ן והרשב"א דאמרו
קאמר מקודשת מדרי' בר תנינא חול' ל'
מקודשת מדרי' וכמ"ס סתו' והרש"א ו"ל וכו'
עכ"ל

מה"ט ליהו"ו ש"ס וא"א להיות כיון דלית
ליה הגהה א"ש דכרי המהרש"א וכוה מדוקדק
דכריהס לעיל שכתבו רכיון דשלא כשע' הלוואתו
קני ליה לגמרי מרד"ו וכו' דמאי לגמרי דקאמרי
והלא אינו עליו אלא כש"ס אלא ודאי דהשתא
ס"ל דההיא דר"ו אף לאונקוס ולפוס האיסכרא
יכול לקדש בו אשה אפי' כשעת הלוואתו דחללים
שעבודים .

ועפ"ז ותושיב נמנ מה שהקשה הש"ך עוד

דלפני התו' וביעתס ק' דהיכי נימא
דכיון דשלא כשעת הלוואתו קני ליה קנין גמור
א"כ וכו' הא אף שלא כשעת הלוואתו לא קני
ליה לגמרי רעפ"י מ"ס דהשתא דכבוד זה לא
אקשו אדעתויהו דר"ו ש"ס קאמר אלא אף
לאונקוס שפיר כתבו דקני ליה קנין גמור .

אמנם זה לא אפשר דא"כ ל"ל דהתו' בקר'
דף ח' בר"ה משכון דאחרים וכו'

קותרים תכ"ד להבור שאתרו שכתבו כפשוטות
ודחו פרס"י שכתבו דר"ו אף לאונקוס קאמר
אלא דס"ל דהו"ו ש"ס וא"כ למה לא חזרו ודקשו
מההיא דנטון ומההיא דפרק כל שעה וגם הוה
להס לתוור מהרין דחדשו דיכול לקדש כמשכון
אפי' כשעת הלוואתו וכמ"ס התו' כאן כהאומניוס
אלא ודאי דמה מוכח דס"ל דאע"ג דר"ו אינו
לאונקוס אלא ש"ס א"ה אמרין כים חללים אף
כשעת הלוואתו ומ"ס קנין גמור אינו ר"ל לאונקוס'
אלא הכוונה דאית ליה קנין כגוהסוכרדיה דמי
דאי זכין מלוה או אקדוש דכרו קיומיס למפרע
כשילטוהו לו סכ"ד מה שא"כ בעלמא דק"ל
כרבא רב"ח מכאן ולקבא הוה גובה ואי אקדיש
מלוה או זכין לא עביד כלום ואפי' החליטוהו
לו כ"ד כזמנא וכמ"ס הירוש"א כתי' למס' קרו'
וא"כ שפיר כתבו קנין גמור אע"ג דאינו אלא
ש"ס ואע"ג דבדקדושין כתבו דיוכל לקדש בו אשה
אפי' כשעת הלוואתו וכפ"י האומניוס כתבו להסך
ל"ק דבדקדושין עריין לא אקיקו אדעתויהו דטעם
דהו"ו ש"ס שלא כשעת הלוואתו משו' שיוכל לקדש
בו את האשה אלא הוה סכרו רע"כ דר"ו לא
קני לגמרי לענין לאונקוס קאמר אלא דוקא להיות
עליו ש"ס כיון דתופסו לגווינא וקופו להחליטוהו
לו כ"ד ומכירתו למפרע הוה מכירה ומשו"ס
אף כתוך זמנו קורס שהחליטוהו לו הוה לפחות
ש"ס אי נמי הוה ס"ל דהו"ו ש"ס מטעם דתפיס
ליה אחוכוה וכמ"ס הש"ך בעזמנו רכיון דכבר
הלוה לו כלא משכון א"כ עתה שולק המשכון
מרויח להיות כטו' כחוכו ודמי לאומן דהו"ו ש"ס
משום דתפיס ליה אגרוה זו הוה דעת סתוס'
שס בדקדושין אמנס כפ"י האומניוס לא כתבו כוס
משום דסוף סוף לא מחויב הנאה כוהכיון דאינו
מרויח כמה ששלוח לו ממה שלא היה מלוה לו
מעיקרא מש"ה הורכו לקדש טעמא דר"ו משום
דיוכל לקדש בו אשה מש"ה הוה ש"ס ועל טעם
זה כתבו התו' דכשעת הלוואתו אינו יכול לקדש
בו אשה מטעמא דחללים שעבודים דא"כ ליהו
כש"ס מה"ט זה א"ה לרעת התו' דס"ל דר"ו
דוקא שלא כשעת הלוואתו קאמרו כדלמא'

עכ"ל חנה כבר פרט הרמב"ן כזה וכת' וז"ל
אלמא רר"ו אפשר להיותה אפי' במשכנו כשעת
הלואה ומיהו לא מוכחא מירידה מס"ה פשוטה
מרר"ו כ"ח ומ"ש עוד הס"ך דמה שהכינו רחיה
השמש"ן והרשב"א מההוא דאמרין וכו' אונה
רחיה כלל וכו' ע"ש ולע"ד דהרמב"ן ס"ל כהר"ן
שכתב דאי אפשר לפרש דאזינו מחזיר להמשכין
כפי' התו' דה"כ לא שמעוין לה מההוא ריב"ז
וכו' ע"ש וא"כ שפור מותו רחיה הרמב"ן וז"ל
גם מ"ש הס"ך עליו דמאי מותו רחיה מההוא
דקדושין וכו' ע"ש לזה יז' או דהרמב"ן גרס
הרי להר"א איתוכיה קדשה כמלוה שיש עליה
משכון וכנ"ל מדיסטא לרשניה או יתכן דכוונתו
דכיון דאזינו התם במאי דאמר קדשה במנה
והניח עליו משכון בשעת ההלואה ואותבו' מה
דתינתא קדשה כמשכון מקדשה משני התם כמשכון
דאחרים וכו' למה לא שני בקטור דההוא שלא
בשעת ההלואה והכא בשעת ההלואה ומרל"א שני
הכי ש"מ להר"א דההוא רר"ו אפי' בשע' ההלואה
עוד כתב הס"ך עליו וז"ל ולא ירדתי לטוף רעתו
וכו' ועמ"א אחרונה וכו' עכ"ל כבר כתבו התו'
בשביעות להר"א רחף מעקרה אסוק ארבעיה
ההוא רר"ו וכו' וירע שפיר דבשלא בשע' ההלואה
כ"ע מרדכי אפי' רח"כ רה"ו ש"ש ואחר כך
ר"ס החלומר דאמר דפליגי כדרי' בשע' ההלואה
וכמ"ש התו' כהאומנים כד"ה אחר המשכון וכו'
גם מ"ש ועצמא משום דכההוא הנאה דחסיק
לום וכו' עכ"ל מוכח מדבריו אלא רכשלא בשעת
הלואה מרדכי התוס' דדמו לאומן ושפיר הו'
ש"ש ואינו תמה על חכמתו רח"כ מאי מקשו
התו' כד"ה אומר דרר"ו וכו' ולר"ך להקדק וכו'
והזכירו להר"ן משום דאם כמשכון בשעת
הלואה ראוה מקדשה הא כלל"ה הו' שפור
ש"ש דמריות דדמי שפיר לאומן וכמ"ש הס"ך
ועוד הקשו וא"ה ולמה יתשכ ש"ש כשכיל כך
וכו' ותו' דכיון דעכשוו וכו' וכוונתם מכוורת
דאף ע"ג דבמעטתו נמי היה יכול לקדש כהם
אשה מ"מ השתא נמי שאין מעותיו בירו כיון
ראית ביה נמו סך הנאה ריבול לקדש בו אשה
הו' ש"ש משא"כ תנאה תפסת חובו דלא מחשב
הנאה כיון דאין מריות כמה שהלוה לו ממס
שלא היה מלוה לו מעוקרה וכמ"ש התוס' לעיל
וכמ"ש ג"כ סמה"ש א' על דכריתוס אלו וע"ש
היו דהתו' ס"ל להקדק דהתו' שלא בשע' ההלואה
לא הו' ש"ש מה"ט שמריות ורוחק לומר דלא
קאמר הס"ך שאי סברא אלא מעקרה ליתן טעם
להתירן דשני כאן בשעת ההלואה וכו' אבל לפי
האמת גם העני' מרדכי רח"כ חסיק ש"ש מה"ט
הא ליתא רמתוך לשונו משנינו דלפי האמת קא'
היו סברא ועוד דמאזים סברת חזרו התוספות
מסבדא זו אלא דדאי דמעולה לא אסיקו התוס'
רצחיהו לזה ומש"ס הורבתו כמסכת שבועות
ובש' האומנים לומר רח"כ דשני כאן שלא בשעת
הלואה הוינו מדר"ו . טוב ראיתי להס"ך לקמן
כשע"ף ו"ה סב"כ לפי האמת וכתב להר"א שסתו'
מרדכי כזה וקורנש ממ"ש התו' רנוו ש"ש משום

שיכול לקדש בו אשה ולא כתבו משום דכההוא
הנאה דחסיק ליה. אזווזו וישכ ברוחק ע"ש. אבל
לא ירעתי מה יענה כמה שהקשו עוד וא"ת ולמה
וכו' . ותו' דכיון וכו' אזה מורה כפשיטות דלא
כדבריו וז"ע .

עוד

כחכ הש"ך דהתו' להר"ו מה שכתב
המשכון שלא בשעת ההלואה מחייב
כאונסים ורחיה לזה דאי לא ס"ל הכי לאזינו לר"ך
הכיו סקוף שכועת דיונינס ההוא דר"ו וכו'
כיון דרחיה פסק כרכ יוסף וכו' ע"ש . ולכאורה
יש לרשות ראי מהא לא אריא רח"ה דהכיו ההוא
דר"ו משום דכ"מ לענין קדושין ראי מטעם דכ
יוסף אינו יכול לקדש בו אשה דכיהו דהו' ש"ש
מ"מ לא חסוב כשלו שיוכל לקדש בו אשה דומיא
למ"ש התו' כד"ה אימור דרר"ו וכו' נכו סתן
דלא חסיב כשלו מדשמאל אפי' שחוא ש"ש ואינו
עוברן עליו או לאו קני לום מדר"ו וכן נכו קדו'
אי לא קני לום מדר"ו אינו יכול לקדש בו אשה
מטעמא דרכ יוסף מש"ה אלטרוד להכיו ההוא
דר"ו אמנס כד מעיונינון שפור בדבריו הס"ך לא
אפשר לתרן הכי דהא לא קאמר הס"ך למה
לו להכיו ההוא דר"ו סתם אלא דקדק והאריך
כלשונו וכתב דאמאי אלטרוד כשכועת דיונינס
ולהכיו כל השקלא וטרוח עליו דכיון רכל סוגיא
דהתם הכיו אותה הוא כדו לורע טעם ר"מ
ס"ל שסלוהו על המשכון ש"ש ואסיק כדרי' יוסף
פליגי וס"ל להר"ו שהלכתא כרכ יוסף וביון
דלמסקנא כרכ יוסף פליגי אמאי א"ל הרי"ף
לאותו ההוא דר"ו וכל השקלא וטרוח כלל"ה
הו' ש"ש מטעמא דרכ יוסף ואס"ל דלענין קדו'
ככר הכיו הרי"ף שם דכרי ר"ו ומוכרת להכיו
שם מטעמא שכתבו התוס' אבל הכא כשכועת
אינו לר"ך להכיו ההוא דר"ו משום להיות ש"ש
דהתו' כלל טעמא דר"ו הו' ש"ש מטעמא דרכ
יוסף והו' כוונת הס"ך כדור אמנס הכר' לוישכ
כפשיטות ואומר דהוא גופא קמל"ן הרי"ף משום
דלא נימא דר"ו אף לאונסים קאמר ואלו לא
יכיו דכרי ר"ו הו' אמנא דהאי טעמא שפסק
רהו' ש"ש משום דסבירא להו דהלכה כרכ יוסף
ולא כרי' וא"כ קשה עליו דבגמרא קאמר רב"ע
אין להו רר"ו משמע דההוא דר"ו הלכתא היה
עוד יקשה עליו מירדוס ארדויה דאיתו גופיה
הרי"ף פסק להר"א דר"ו וכדו שלא נטעה בדבריו
הכיו ההוא דר"ו וכל הך שקלא וטרוח כשכועת כרי
לאשמעי' רנ"ס ר"ו גופיה אינו קני לום לאונסיה
אלא דוקא ש"ש ועי' להא' הכיו ההוא דר"ו
כשכועת דאתא לאפוקי מ"ש מהרש"ך חלק ב'
כתשו' סי' קל"ט שלאכ דהתו' רהו' ש"ש מררכ
יוסף אינו כשאר ש"ש דעלמא שלוקח שכל להר"ו
עליו אלא נריע מש"ש דעלמא וכו' הרי"ף לאשמ'
דיתא להאי חרשא שדש לן מהרש"ך וכמו
שכבר הקשה עליו הרב מ"ל ע"ש מש"ה הכיו
דר"ו דקני ליה לאשמעי' רהו' כשאר ש"ש דעלמ'
לגמרי ואלו יכיו דכרי רכ יוסף לכר אפי' דהתו'
למעטי וכו' דס"ל להר"ו ק"כ מהרש"ך דש"ש מדר'
יוסף גריע מש"ש דעלמא .

ואיך קיחה לא יכולנו הדעת שגא' כרעת הד"ק דס' כפרש"ו דר"ו אף לאונקוס קאמר שהרי סתם וכתב כון כשעת הלאותיו כון שלא כשעת הלאותו הוי ש"ס ואם נאנס עמוד ולא כתב כמה דמא שכנגד המשכון חייב כאונקוס וכפרע כפי מה שדאיתו כתוב בתשו' הד"ק וז"ל ומ"מ לוכא לתחוב למלוה כשעורק המשכון עמי מאז דאית על ש"ס והוכח דנאנס כון כשעת הלאותו כון וכו' פטור וכו' עש"ב . הרי מזה ג"כ משמע דאפילו במה שכנגד המשכון אינו מחוייב באונקוס באופן דלדעתו דלא יורד הש"ך לסוף דעת הד"ק גם מס שפסקא עוד הש"ך על דברי הרמב"ם דס' ל דהא דאמרינן אימור דאר"י דחייב כעלמא קוה דא"ל למה הכיף האיותסכרא וכו' עכ"ל ו"ל דאז לא מויתו כפי וסכברא הוה משמע דפליגי בדר"ו ור"א לא ס"ל כר"ו אפילו שלא כשעת הלאותו והא ליתא רבשלא כשעת הלאותו לוכא מאן דפליגי עלוה דר"ו וכדאמרינן דכ"ע אית לכו דר"ו אבל לכו האמת להרי"ק דר"א לא פליגי עלוה דר"ו כי אם כשעת הלאותו וכת"ל ל' לחלמודא למומר דפליגי כדרכ יוסף לומר דרבשלא כשעת הלאותו כ"ע אית לכו דר"ו אבל כשעת הלאותו פליגי בדר"ו ור"א לית ליה דר"ו ור"מ אית ליה כר"ו לגמרי ועוד למה ליה להרי"ק להכיף הוה דרב יוסף ביון דאית ליה כר"ו לגמרי דרעת הרמב"ן אליבא דהרי"ק וניהו דס' ל דהלכה כרב יוסף מ"מ מאז כ"מ כמה שהכיף להקיא דרב יוסף וכת"ל לאשמעינן דאפי' כמלוה לריך המשכון הא נמו איתו מרר' והגדלה ליושב בזה דאשמעינן הרי"ק בזה דאזי מדר"ו הוי ש"ס לא יש הוכחה אם המשכון יתר על החוב די' לדר' יאזי ש"ס אלא כנגד המשכון דוקא וכמ"ס הטור אליבא דר"ו כעל החוספית דאפי' כמשכנו שלא כשעת הלאותו אם המשכון יתר על החוב אינו משלם וכו' ע"ס . והשתא קאז דנהי דס' ל כרבא דשומר אכרה ש"ס מ"מ כמלוה לריך המשכון שלא כשעת הלאותו דקני ליה מדר"ו אליבא דכ"ע ותחייב התלוה לשלם הויתר על החוב כיון שהוא ש"ס מדר"ו אלא ודאז דס' ל להטור אליבא דהתוספו' דגם הוה דר"ו יהוה ש"ס אינו אלא לדמו החוב דוקא אבל היתר על החוב לא קני אלא דהוי ש"ס ואם כן מש"ה הולך תלמודא והרי"ק להכיף הוה דרב יוסף דהוי ש"ס מש"ה לאשמעי' האפי' המשכון יתר על החוב משלם המלוה היתרון וכמו שכתב הרי"ק להדיא ועי' ל דאחא לאשמעינן ראפילו פרע לו המעות ועדיין המשכון בידו אכתי הוי עלוה ש"ס עד שחזירו דכיון דהוי באלו קבל פרוטא דהוי ש"ס לעולם וכמ"ס הש"ך לקמן לא כן אם הוה ש"ס מדר"ו דפשוטא דאם פרע לו מעותיו דלא הוי עליו עוד ש"ס כיון דכל טעם דר"ו הוה משום דנקטיה לגוביינא וכדפיר' דר"ו ו"ל וא"כ פשוטא כשפרע לו לא גשאר עוד עליו ש"ס .

ומעתה מ"ס הטור אליבא דהנאווגי' והרי"ק לא סגא משכנו כשעת הלאותו

ל"ס שלא כשעת הלאותו תרווייהו מדרב יוסף וכמו שכ"כ תרי"ק להדיא בפ' האמנות ע"ס . ולכ"ו דבריקרב כ"ח שכתב דבשלא כשעת הלאותו דקני ליה מדר"ו אפי' לוכא מאנס פרוטא דרב יוסף וכו' ע"ס תשמיס כענין שהרי תרי"ק הכיף טעמא דמטותא חייב על תרווייהו דא"ל לומר דאז דיוכיב טעמא דמטותא על שעת הלאותו דוק דאם כן חז"ל לאתויי הוה דר"ו לשלא כשעת הלאותו וכמו שהור"ך להכיף טעמא מדרב יוסף ועוד דגם שלא כשעת הלאותו חייבא מלך דשומת' ומכערה וכמ"ס הש"ך להדיא ואין לומר דס' ל להכ"ח כדעת הטור כמ"ס מהרש"ל בפרק הנזיל דכמשכון לא הוי מן לנעדר דהוי טורח בשלו דהא ליתא שהרי לקמן בס"ס זה הוכח בס"ס הרא"ש דמטותא לנעדר וכן יש להקשות אדבריו מדן ככ"ס שכתב ויש כאן מקום עיון וכו' ולכן כתב הרי"ק וכו' ואמאי הולך ליה לטותא הרי"ק הא בלא"ה ל"ק לטותא הרי"ק דס' ל דכין כשעת הלאותו וכו' הוי ש"ס מדרב יוסף וע"ק דהיכי כתב מדן ולכן כתב הרי"ק וכו' הא כהדיא קא' הרי"ק דטעמא דכשעת הלאותו הוי ש"ס משום דרב יוסף ואלא מטעמא דרבי יצחק דכשלא לוכ"ח יש לרחוק ולומר דס' ל דכשלא כשעת הלאותו תכף שהלוה עביר מטות וסותא פרוטא דרב יוסף למשכת כל ימי ההלוואה וכרבכתב הרשב"א ו"ל אבל שלא כשעת הלאותו מה יש עוד מטות דאם הוא עני הא כל לילה מחזירו לבעלו והוא שוטחה ומכערה ואז משכן דרב שאינו חייב להחזירו הוי אחר ל' יום מוכרו ככ"ד ומתלוטין אותו למלוה ואם הוא דרב של כמות חרי קו"ל דכל ל' יום מכירה ושוטחה וכדאזי שלא כשעת הלאותו לא עסק במטות דמי לא עסקינן דבשלא כשעת הלאותו הוי ש"ס אפי' דחינו לריך לעסוק בה לשוטחה ולנערה ואיך הוי ש"ס אזי לאו דרבי יצחק וא"כ ע"כ מוכרחים אנו לומר דמ"ס הרי"ק מ"ט מטות קא עביר דכשעת הלאותו אבל שלא כשעת הלאותו שיעך אההוה דר"ו שכ"ס הכיף הוה כפרך שבוטח סדוייסי' אבל מר"ן הכי' שכתב ולכן כתב הרי"ק וכו' מן התומא דהרי"ק כתב להדיא כשעת הלאותו מטעמא דרב יוסף וע"ק כון אדבריו מרן וכן אדבריו כ"ח דהיכי כתב הטור והרי"ק ואם המשכון יתר וכו' משלם היתרון הא מביאר בהתוס' בפרק אלו מציאות דכ"ע וכדכרי טור כאן דהיכי דמחייב כמ"ס מדר"ו ולא מחייב אלו כנגד החוב דוקא וכמ"ס הטור לכו' ר"ו כעל התוס' וכשעת הלאותו הוי ש"ס מדרשמואל ובשלא כשעת הלאותו אז מחייב מדרשמואל אז מדר"ו ולתרוויסו לא הוי ש"ס כותב על החוב אלא ודאז רמזכרתיס אנו ל' להנאווגי' והרי"ק דמחייב כמשכון היתר על החוב משום דס' ל דהלכה כרב יוסף דהוי ש"ס מטות כון כשעת הלאותו כון בשלא כשעת הלאותו וכפשתא ליושב דהר"ש וז"ע .

(ב) סעיף קטן י"ז בס"ך כ"ח לא הוי אלא ש"ס וכו' משמע וכו' וכוה נדחו כל דבריו עכ"ל . ואין לומר אחרי התחלה רבה מהוד רבנותו

רכנותו רמרכיו התו' כפרק אלו מלואות מוכת
להרוא כמחרס' ו'ל שהרי ככבו בדף כ"טכר"ה
הסוי שאל וכו' דה"כ כי בעי גמ' מעקד' פלוגת'
דר"א ור"ע כרשמואל או כרד' וכו' ומטעם או
דר"ו או רשמואל לא מהני על היתר מחסוב א"ל
מה שכנגד המשפון וכו' הרי מלואר מרבריה
דטעמא דר"ו לא מהני על היתר מחסוב דהא
למאו דמוקי פלוגתיהו כדר"ו היה סבור דר"ו
פיורי אפי' בשעת הלואתו ולפוס אפי' סברא
כי היכי דשלא כשעת הלואתו יכול לקדש בו אשה
ה"כ בשעת הלואתו יכול לקדש בו אשה דמלואה
טעם הוי ש"ס לר"ו אפי' בשעת הלואתו אי משום
דחפס לוח אזווי סא ומטעם זה לא הוי ש"ס
ובמ"ס התו' כפ' האומנים כד"ס רקא חפס לוח
וכו' ע"ס אלא דרדאי דה"ע דיכול לקדש בו אשה
ואפ"ה כתבו התו' דמטעם ר"ו לא סוי ש"ס על
היתר מחסוב גס מ"ס ולרכיו מהר"ס ז"ל וכו'
וזה דוחק וכו' עכ"ל הנה בן מכואר כרכיו התו'
כשכועות כר"ה לא כרשו וכו' עש"כ ודו"ק .

(ג) טור סעף ר' וכן ש"ף הרי"ף והרמב"ם
וכו' ופסקו ג"כ וליחא לסמואל וכו' ואם
כאכר כאונס פטור וכו' כ"כ משמע מרכיו ו'ל
דאף לן שמואל דס"ל ראש אכר קתא דמגלא
אכר אלפא זווי אש אכר כאונס לא אכר חובו .
אמנם מרכיו המניד מוכת שהכין דלרע' שמואל
אפי' אכר כאונס אכר אלפא זווי ולא ידעתי מנ"ל
הא הרי התו' כתבו דהלכה כשמואל ור"מ ומתני'
דהלוהו על המשכון ש"ס כשמואל עש"כ בדבריהם
בפ' האומנים בר"ה לא רכ"ע וכו' ולרכיו הרב
המניד איך כתבו דמתני' כשמואל והא מתניתין
ש"ס קאמר ואלו שמואל אפי' כאונסין אלא דרדאי
דס"ל דאף שמואל אינו מחויב כאונסין וכן כת'
הרמב"ן והרשב"א להרוא ע"ס כחורטויהס והר'
לח"מ הקשה עליו מראמרינן כהאומנים לומא
כרלא שוי וכו' תויר' דהוא גופה וכו' עש"כ .
והנה מלכד דאין זה כמשמעה הסוגיא דה"כ
הול"ל ודילמא כרשמואל קא מפלגי או הול"ל
זאימא . ועוד דסיכי פריך ודילמא כרלא שוי
ומתני' כרשו וכו' א' ולא כר"מ כיון דמעקרא
פריך א"ה קמה לה מתניתין דלא כר"מ ופרש"י
ואנן קי"ל כר"מ ומתמת אפי' פרכא הוכרח תלמי'
לומר אלא מחוררתא מתניתין דלא כר"א אס כן
היכי הדר פריך ודילמא כרלא שוי וכרשמואל קא
מפלגי ומתניתין כר"א ולא כר"מ וזה לא ניתן
ליאמר כלל דבשלמא אלו מוכרח ומכואר דפלוני
כרלא שוי וכרשמואל ק"מ ע"כ רמתניתין אהיא
כר"א אבל להקשות ולו' ודילמא כרי שקהא מתני'
כר"א ולא כר"ע זו אינה קושיא כלל ואינו מדרך
התלמוד להקשות כן ועוד דמלשנא דקא' כרלא
שוי קא מפלגי משמע כרשו לא חלקור ר"א ור"מ
ולרכיו הל"מ אכתי איבה מחלוקת ביו ר"א ור"מ
דלמר ש"ס ולמר אפי' כאונסין ואמאי שכן הנא
דכרויתא מחלוקתיהו כהיבא דשוי כענין ש"ס
ואונסין .

והיה נראה לע"ד ליישב כרכיו המניד דס"ל
בגורסת ד"ק ור"ת דשמואל אינו

כרפרים דלא יקוויר לו מעותיו אס"ל יקוויר לו
המשכון ולשון זה משמע דכל שאינו מקוויר לו
המשכון אפי' נאכר כאונס הפסיד החוב אבל כל
שלא פירש סגני יקוויר לו קתא אחרת וכדאי דלא
הוי אלא ש"ס או ש"ס וא"כ מתני' דקתני ש"ס
ולא קתני ש"ס אכר כל החוב ע"כ . דאיוירי כרלא
פירש אלא שאכלו בכתס ומש"ס הוי ש"ס לח"ק
ולר"י ש"ס וכבר ראיתי להראשונים ו'ל הוכחו
דכרויהס כשעת רב אשכנזי ו'ל למכתב מליעה
ו'ל ותרע דכל האי סוגיא רמיתו תלמודא הכא
היא כמס' שכועות ומשמע דקונוי זו כתר דידוע
סוגיא דהתס איתאמרא וכו' ומש"ס אגט' הכא
לומר מקוודתא מתני' דלא כר"א עכ"ל . ואם כן
כבר ידע תלמודא הכא דשמואל אינו כרפרים
ומתני' כרלא פירש ור"כ מתני' רירן כרלא סוי
כמתניתין דהתס ושפיר נוכל לומר דכבר אשיך
דמתני' דלא כר"א והא קאמר כרשמואל ק"מ
ר"ל ומתני' רירן כרלא פירש ולא הוי א"ל ש"ס
כנגד המשכון ולא אינו כפלוגתא דר"א ור"ע
ואה"כ דסיבא דפירש ס"ל למתני' כשמואל ור"מ
ואפי' אכר כאונס אפי' אכר קתא דמגלא אכר
אלפא זווי יאכל מתניתין לא איירי כהכלו אלא
דהוי ש"ס כנגד המשכון דוקא וטעמא דהוי ש"ס
דכיון דלא הלום לו אלא על המשכון נלו רעלוייה
דחפס לוח אזווי וקמך עליו הוי שפיר ש"ס
א"כ והוא היתר . כיון עפ"י מ"ס הל"מ רכיון
דשמואל לא אייל כתר שווי המשכון אלא אפילו
מחט א' אכר אלפא זווי א"כ הו"ל כאלו אמר
לו סלא ופירע לו אלא אס והיה קוים המשכון יאכל
כל זמן שאינו קיים אפילו שאכר כאונס חייב
עכ"ל וא"כ ו'ל דלא קאמר שמואל אלא הוכח דלא
שוי אבל כרשו לא אינו שמואל דאפשר דס"ל
דהוי ש"ס כרבה או ש"ס כרב יוסף וס"ל לרבה
דהלכה ברכי יהודה דאס הלוהו מעות ש"ס .
והשתא שפיר נוכל לו' דהמניד גדים כרי בגרסת
רש"י דמתני' כרפרים ושמואל כריס ומתניתין
דקתני ש"ס כרשו ואפי' ר"מ מורה דאינו אלא
ש"ס דוקא דלענין חייב אונסין דלא שוי עדוף
משוי .

אמנם כל זה דוחק דלתיור' ה"ל דגס
רש"י הכי ס' לוח דלשמואל אפילו
כאונסין דהא כתב רש"י וכל דלא מהרר לוח לא
לנצבו וזה לא אפשר ככוונת רש"י שהרי כתבו
סת' להרוא משס רש"י דאליבא דשמואל אינו א"ל
ש"ס ע"ס כדבריהם כר"ה נימא וכו' וכן כת'
הרועב"א להרוא על דכרי רש"י בלמס' שכועות
ע"ס וא"כ ע"כ דמ"ס רש"י כל כמה דלא אהדרי
וכו' על גביה ואבידה קא' ולא אונסין ומתקומ'
מהרב שיה הארץ שהכין כשכיעות כדעת רש"י
דשמואל אפי' כאונסין קאמר מהאי לישנא שהכינו
ואעלום עיניו מרכיו החוס' שכתבו משס רש"י
דאינו אלא ש"ס נס מ"ס שכן הבינו מרכי רש"י
ו'ל הנהות אשרי לא רק כלל דהמעיון כדבריהם
יראה ככוונתם לומר דלא מחייב כאונסין אפי'
שלא בשעת הלואתו מדר"ו כרס"י אלא סבר' לוח
כדעס התו' ודעמיהו דלר"ו אינו מחייב כאונסין
אלא

ואם כן יש לתמוה על ה' כפי שמואל שהכין מרביו הכי רבניו למומר דאפילו מה שכנגד מעותיו אליבא דהתוס' שפסקו בשמואל דהוי ש"ס הפך מה שמכאור כדכרוי . גם מ"ס הכ"ח ואם דעת כ"י לפרש דעת התוספות וכו' דשמואל לא מפליג וכו' . אחרי המתייר דאין תלוותו כוס . על הכי' אלא ארברי הנקות אשרי שכ"כ להדיא וס' דשמואל לא איורי שלא כשעת הולאתו משום דשמואל דקאמר אכר אלפא וזו כאומר שאעפ"י שאינו שום קבלתו משום דהוי כאלו פירש שמקבלו ארבעת כן אכל שלא כשעת הולאתו שפסקו ע"י כ"ד לנוכחיה אף דאמר ליה קיבלתו לא מהני וכמ"ס הנקות אשרי וה' הפרישק משמו . וכוה אין כ"כ תימהא כמה שמה הרב כ"ע על מרן וז"ל וכו' עדיף עמי כשעת הולאתו וכו' וז"ל כי דכרי מרן הס דכרי התוס' כפר' שפועת הדיונים והנקות אשרי כפ' האומנים שהכינו מדכרויהם דאף לפי האמת סוכרים התוס' כן וחת"ל דלס"ד כתבו התו' כן וכמ"ס הכ"ח מ"מ הרי שפיר יכול להקשו' ארבריהם מה שהקשה על מרן עם שאינו קושיא כ"כ דאח"כ דלשמואל ולטעמיה עדיף שעת הולאתו משלה כשעת הולאתו והראיה דהטור כ' כחלוקה אליבא דר' יצחק ל"ג משכנו כשעת הולאתו וכו' ואליבא דהגאונים כתב ל"ג שלא כשעת הולאתו וכו' שמה מוכח אליבא דשמואל עדיף שעת הולאתו משלה כשעת הולאתו וכמ"ס הרב הפרישה ע"ש דבשלמא אי פירש להדיא שיפסיד כל החוב וימא דהשתא ליכא לפלוגי פון שעת הולאתו וכו' אכל כיון דאמר קיבלתו וז"ל דלענין זה קבלו שיעכבו כידו עד שיפריעו וכמ"ס התו' סברא זו אליבא דר"א כפ' האומנים עיון סס .

אמנם מה שיש להקדק ארברי פ"ח שהכין כונת מרן להקשות ארברי הטור לרעה ר"י בעל התוס' דהיכי משה הטור שלא כשעת הולאתו לשעת הולאתו וכו' אם כן כפי הנכנה זו מאי האי דקאמר הכי' מיהו לשיעת הגאונים וכו' אכל א"ח לפרש כן דעת התוספות דמה מוכח אלו הוה מזנין לרעת התוס' רר"י דרך דקויה דאמר הוה א"ש דכריהטור' שהסוס שלא כשעת הולאתו והא ליתא דאררבה אם כשעת הולאתו מרר"י א"כ ל"י אינו מפסיד אלא כנגד המשכון ולא יותר ואלו הטור קאמר להפך דרין שמואל שאמר אכר אלפא וזו כן כשעת הולאתו כין שלא כשעת הולאתו ועוד דמלשון זה מוכח דקושיית מרן על הטור היא דאיך השוס שעת הולאתו לשלא כשעת הולאתו וכמו שתחיל בה"ש דכרי ולא להפך . ועיון כרברי הרב הפרישה כמ"ס וז"ל דהוקא וכו' וכמ"ס רבי לעיל בסמוך וכו' ע"ש ולפי זה אם כניס דכרי הכ"ח בהכנת דכרי מרן ז"ל א"כ נתווספה שפיר קושית מרן האמנם באמת דכרי הרב פרישה תמוהים דאם כן איך סתם הטור וכתב כלושנא וכו' דלאחר שכתב אכל אם פירש וכו' היה לו לפלוגי כין כשעת הולאתו לשלא כשעת הולאתו וקויה כדעתי ליישב

אלא ש"ס דוקא גם תיר' פ' שתייר מלבד שהוה דהוק מלך עלמו אלא דאכתי דכרי הרב המגיד הס הפך כל הראשונים וז"ל . וח"ו דעתך בטלה ברוב בהכנה זו ובלא"ה דכרי המגיד תמוהים דהא שמואל אמר אכר קתא דמגלא וכו' והאי לישנא משמע כשמירת ש"ס כדמוכח בפרק אלי מלואות דפרי"ש והא אכרו קתני ומשני כדרכה ננכחו בליסטים מוזין ומדאורוך לשנווי ש"ס דפשטא כשמירת ש"ס איורי וכו' סתמאן וכל הוכח ללא מפרשין להרוא כטובעה ספינתו כסתמא כשמירת ש"ס קאמר ומכ"ס דהאמורא כעו לפרש דכריו להרוא כידוע דרברו לפרש . **ורלוי** . דמתפניה אפרש דכרי הרב המגיד חון מדרכין הלח"מ מה שהכין כדכריו וכוה וסיה ניטול ה' המגיד מכל הקושי' שהק' והקשו עליו ככו"ל ואומר שכבר ידוע שדרכו של הרב המגיד לקבל בהכלות הקטור ואם כן וז"ל דמ"ס דלא קי"ל בשמואל לא קאי אמ"ס הרמב"ם ואם נאכס אלא קאי אמ"ס הרמב"ם וישלם בעל המשכון את חובו עד פירוטה אחרונה ולכאורה דאלו סוכרים שפת יתל והיה רי כואמרו וישכע שזאכס וכו' . אלא וז"ל דאקא לאשמעינן דאם אינו נאכס אינו משלם כל החוב עד סוף פירוטה אחרונה אלא לפעמים משלם קצת מן החוב דוקא וכגון שאינו שום המשכון כנגד החוב ועל משמעות זה כתב הרב המגיד דלא בשמואל ואל חשוכו דלמה לא קבע דכריו אמ"ס הרמב"ם אם אכר המשכון חייב כדמיו ריש דלחות דהסיה כמשכון דשוי שיעור החוב או יותר ואף שהוה קצת דוחק שצדיקה הוה דהוק ולא ימא שדכריהם הפך כל הראשונים ו"ל דור"ק .

שם כחותו ספיף כתב הכי' ויש כאן מקום עיון כיון דלא אר"י אלא שלא כשעת הולאתו מכל' לרבינו וכו' וז"ע ככל כ"כ כל המחברים שכאו אחריו תכסו עליו דמאי מקשו דמתניתין הוה דהולאו על המשכון ש"ס . וליכא שום פוסק דפלוגי עלה ואף דהתו' פסקו כרבי דהוי ש"ס היינו כמשכון קיתר על החוב אכל כמה שכנגד המשכון אף התו' מודים דהוי ש"ס מטעמא דשמואל וכתב הכ"ח ראש לזה כתבון הכי' אומר אני דנעלם ממנו דכרי התוס' וכו' ע"ש . והכנה זו לא יסבול אותה הרעת דהא הכי' בעלמא כתב וז"ל . ומ"מ נמטו למדון דלכ"ע מה שכנגד מעותיו קאי וכו' ואיך יסתור דכריו תכ"ד וב"ת דמ"ס לכ"ע היינו לרעת הטור' ה' ליתא דהרי לקמן כתב . אחר שתלק בשתחוב יתר על המשכון כתב שדעת התוס' לחלק כין כשעת הולאתו דחייב מדשמואל לשלא כשעת הולאתו דכשעת הולאתו או אכר החוב קיתר על המשכון וכד' יצחק דלא כשעת הולאתו לא אכר אלא כנגד המשכון ועלה מסוים דלרבינו לרעת התוספות ל"ג כשעת הולאתו ל"ט וכו' דכתרווייהו אכר קתא אכר אלפא וזו מכל זה מכווא דכנגד המשכון אף הכי' מודה דלכ"ע אף לרעת ר"י שפ"ס כרבי דהוי ש"ס מ"מ ככנגד המשכון הוי ש"ס .

לויטכ לכאורה מה שהקשינו על הכ"ח כהכנה זו
 שהכין כרכרי מרן רמ"ש הכ"ו אבל א"א לפרש
 כן רעת החוס' היינו רבשלמא דהא דר"י אף
 בשעת הלוואתו קאמר נמי אס כן מליין למימר
 רגס שמואל דקאמר האו מאן דאופי וכו' והניח
 קאח דמגלל לשון וזממשע בשעת הלוואתו .
 והה"כ שלא בשעת הלוואתו אבל מכוון דהתוס'
 ס"ל דר"י דוקא שלא בשעת הלוואתו קאמר מכח
 סברא דאיכא לפלגנו כוונתו וברדתי נמי אימור
 דאמר ר"י וכו' וכרפי רש"י שם ר"כ בדשמואל
 ומג"ל להטור לחלוק על הגהות אשירו שהעירו
 על התוספות דסבירא ליה דשמואל דוקא בשעת
 הלוואתו .

אבל

זו דוקא עלום דמם ענין רכ"י ינאק
 להא דשמואל והרב גודולי תרומה בהב
 דתלונת מרן לאו על הטור אלא על הרא"ש אביו
 ע"ש . וכתב עליו הרב כנה"ג שאין לא דקדק
 בדרכיו המחכר ולא הקשה הכ"ו וכו' ע"ש ולג' ד'
 דשפיר דקדק הרב גודולי תרומה ז"ל בדרכיו הכ"ו
 ואפ"ם מקשו עליו שאין כמלא טומא בין רכ"ו
 הראש והטור דהא גס הרא"ש ס"ל דההיא דר"י
 שלא בשעת הלוואתו ואס כן איך כתב ל"ג וכו'
 דהא אמ"ש רבי' אבל א"א לפרש כן לדעת התו'
 יש להקשות כן אדרכי הטור דהרא"ש נמי הוכי
 ס"ל בדעת התו' כל זה כתבתי עפ"י הכנת כל
 המחכרים בדרכי מרן ז"ל . אמנם לע"ד לפרש
 כוננת מרן בדרך אחרת דהשתא מתוויב כל מה
 שהקשו עליו והוא עפ"י ש"ח ואס היה המשכון יתר
 דפסק כרכא דהוי ש"ח ואס היה המשכון יתר
 על החוב אינו משלם המלוה היתרון וכ"כ המרדכי
 להריח כסס תשו' מהר"ם לדעת ר"י והוא כתב'
 מיומנותו ס' כ"ו והש"ך חלק עליו וסבירא ליה
 דכמשכנו שלא בשעת הלוואתו מורה ר"י ונהי
 דפסק כרכא יכו' וכן כתב כשערים דה' אלבס
 וכו' עכ"ל ע"ש שהאריך . הרי איכא פלוגתא
 דקמחא בסכרת ר"י בעל החוס' דאיכא דמהר"ם
 אפי' שלא בשעת הלוואתו דקני מרר' ינאק לא
 הוי ש"ש כמה שיתר המשכון על החוב ואליכא
 דהשערים איכא דר"י דהוי ש"ש אף על המשכון
 היתר על החוב מרר' ינאק אבל בשעת הלוואתו
 הוי כשומר חנם ובאיכא דרכא דק"ל כותוס
 והשתא לפי זה מכוונת קושיות מרן הכ"ו כפשי'
 דכוונתו להקשות על הטור איכא דר"י בעל
 החוס' דהכין משום שלא בשעת הלוואתו בשעת
 הלוואתו איכא דכ"ע דאין משלם המלוה היתרון
 של המשכון רבשלמא בשעת הלוואתו נחא דק"ל
 כרכא דהוי ש"ח אבל שלא בשעת הלוואתו דק"ל
 כר"י ס' ליה למרן ז"ל בסכרת השערים דהש"ך
 הכריע כותוס שאס המשכון יתר על החוב דהוי
 ש"ש על היתרון מטעמא דרכי ינאק הלא כמהר"ם
 ז"ל ואיך משה הטור רכ"ע דהא איכא דר"י בעל התו'
 יש מחלוקת דהאשונים כרכרי ואיך כת' הטור
 זה איכא דכ"ע כאילו הכל מודים דלפי' שעת
 ר"י בעל החוס' דהוי ש"ח שלא בשעת הלוואתו
 על היתרון של המשכון מתקוב וכו' אימא איכא

דודן נמי תיקשי דאיכו קאמר הכי אבל א"א
 לפרש כן איכא דתו' דמשמע דאילו מוה החוס'
 סכרו רכ"ו ינאק דאמר דקני משכון אפי' בשעת
 הלוואתו והא דאמרינן אימור דאמר רכ"ו ינאק
 דרך דחיה אתמר הוה אפי' שפיר דרכי הטור
 דהשואה שלא בשעת הלוואתו לשעת הלוואתו דהא
 ליתא דאדרכא השתא יקשו טפי כיון על חלוקת
 שכשעת הלוואתו כיון על חלוקת שלא בשעת
 הלוואתו כיון דק"ל כר' ינאק ונדחה דלא קשה
 מידי כיון דפסק ר"י כרכא דהוי ש"ח דאס כן
 אי ס"ל רכ"ו ינאק אף בשעת הלוואתו קאמר
 א"כ מה מקום ומאי נפקותא כמאי רפס' כרכא
 דהוי ש"ח כיון דס"ס מרר' ינאק הוי ש"ש וא"כ
 לסכרת ר"י בעל התו' קשיא הלכתא אהלכתא
 דק"ל כרכא דהוי ש"ח וק"ל כר' ינאק וא"כ
 מוכרחים אנו לומר איכא דר"י בעל התוספות
 רגס דקני מרר' הוינו כמשכון שכנגד החוב
 אבל ליתר מחסוב אפי' לר' ינאק לא קני משכון
 ובסכרת . מהר"ם ז"ל באופן דאילו ס"ל לתו' דהא
 דאמרינן אימור דתו' ינאק דרך דחיה אתמר
 אי אפשר כגוס פניס לומר דלר' ינאק הוי ש"ש
 אף על המשכון היתר על החוב דהוי ש"ש
 ליתר על החוב א"כ ה"ה נמי בשעת הלוואתו
 וההיא דר' ינאק הלכתא הוי וא"כ איך כת' ר"י
 בעל התו' דהלכתא כרכא דהוי ש"ח על היתר
 על מחוב אלא ודאי מוכרחים אנו לומר דס"ל
 לר"י בעל התו' כמו שכתב מהר"ם משמו דאפי'
 לר' ינאק דס"ל דקנה משכון והוי ש"ש היינו על
 המשכון שגבר החוב ולא על היתר על החוב
 וא"כ שפיר כתב הטור והשואה לדעת ר"י בעל
 התו' שלא בשעת הלוואתו לשעת הלוואתו דכתרו'
 הוי ש"ח ליתר על החוב אבל כיון דהתוס' ס"ל
 דר' ינאק דוקא שלא בשעת הלוואתו הוי ש"ש
 א"כ שפיר מליין למימר איכא דר' ינאק דקני
 משכון אף על היתר על החוב וכו' השערים
 וקס"ך איכא דר"י בעל התו' ואיך השואה אומת
 הטור איכא דכ"ע דמשמע דליכא מאן דפליג
 כחא דהניחא בשעת הלוואתו דהוי ש"ח מררכא
 ועפ"י מה שכתב הרב הפרישה גס כן דהטור
 לא השואה אומת אלא דוקא בכנגד המשכון וכו'
 ע"ש הכי נמי אפשר לומר דקושיות מרן ז"ל כפי
 מה שפי' ככוונתו .

אמנם

כבר כתבנו דמשמות דרכי הטור
 לא משמע הכי רעל קו' זו אסיק
 מרן ז"ל וז"ע וברא דאוי מהא לא אריא דאוינה
 כ"כ קו' דלא חס הטור לסכרת השערים כמה
 שכתב לדעת ר"י בעל החוס' אלא דס"ל כמו
 שהכין מהר"ם רכ"ו דהה"ש בסכרת ר"י בעל
 התו' רגס הרא"ש הכי ס"ל בדעת ר"י ולאן על
 הטור תלונת מרן ז"ל אלא להרא"ש ודכו מהר"ם
 דכ"ו ס"ל ודו"ק .

עוד

שם באוחו עיוף כיון סלוה פירות וכו'
 וכת' הכ"ח דמעוט נמי הוי ש"ש מטעמא
 דרכ' יוסף עכ"ל נ"כ ממדושת לשונו משמע
 דהלוהו פירות ש"ש כלא טעמא דרכ' יוסף ודרכיו
 תמוהים כזה דהא כתב הטור לש' ר"י דפסק
 ברכה

כרכה אפילו הלוהו פירות ואם המשכון יתר
 מהחוב אינו משלם היתרון משום דלית הלכתא
 כרכ יוסף והשתא חז"ל דלית הלכתא כרכ יוסף
 מ"מ הרי מקבל שכר להדיא ויתר מפרוטת דרב
 יוסף והו"ל להיות ש"ס גמור כהלוהו פירות אלא
 ודאי דלמ"ק לית לית הוי סברא כלל' ובמ"ס
 הש"ך ז"ל והנראה ליישב דעת הב"ח כזה דס"ל
 דהוי דנהנת. כהלוהו זו מ"מ מנוף המשכון לא
 נהנת ולא קבל הנאה על שמירת המשכון להדיא
 מש"ס היתר על החוב אינו עליו ש"ס ודו"ל להיות
 ש"ס כנגד המשכון אבל קשה על זה דאם כן
 כהלוהו מעות ופירות נמי דאיכא פרוטת דרב
 יוסף הוה מן הראוי שלא יהיה ש"ס אלא כנגד
 החוב דוקא דהא לא נהנה מסיבת שמיר' המשכון
 ולא רמי לשומר אברה דכשלמא אס נאמר רע"מ
 דהרי"ף משום פטור מליתן והוי ש"ס למפרע משע' שלקחו
 כיוח דאז נהנה מסבת המשכון אבל להרשב"א
 והביו"ט הכ"ח עצמו דהמטוה הוה כשכיל ההלוהו
 וכשעה שמלוהו פטור. מליתן לעני אס כן דיינו
 שנחשוב איתו ש"ס ככרי החוב שהו"ע עקר המנו'
 אבל להיתר על החוב למה יהא חייב לט' הרי"ף
 ואפ"ר דא"כ דהרשב"ה אינו מכחיש הא דמטוה גם
 כן להטעם במשכון ומטוה גם נ"ב הוי ש"ס א"כ
 הרי נש לו הנאה מנוף המשכון. ולפי זה יולא
 דהיכא ריהוב ליה משכון דאינו לדיד טפול ושומר'
 שלא יתקלקל כגון קתא דמגלא דאז לא יש משום
 פרוטת דרב יוסף בו אס כשעת ההלוהו דוקא
 אפשר דלא הוי ש"ס להיתר על החוב להכרח
 הכ"ח אפילו להרי"ף ז"ל. אמנם הרואה יראה
 שזה דוחק.

ומעתה

תמה הני עמ"ש ה' הפרישה עמ"ש
 הטור לרעת הנאונים וכנגד
 משכנו וכו' משום דלעולם כל שיש משכון כירו
 המדינו ללנוכיינא נקטיה וכו' וע"ז מסוק וכו'
 עכ"ל ע"ס דהא ככר כחכ בסמוך משם הרשב"א
 דכשעה שהלוהו איכא מטוה באותה שעה שמלוה
 לו וכו' אפי' בקתא דמגלא לא אטריד ליה לו'
 טעמא דנוכיינא כשעת הלוואתו דאפילו תימא
 דלזכרון נקטיה אכתי הוי ש"ס מטוה משו' שהלוהו
 וע"ק דאס כשעת הלוואתו מהני טעמ' ללנוכיינ'
 כשעת הלוואתו דאפילו תימא דלזכרון נקטיה
 אכתי הוי ש"ס מטוה משום שהלוהו וע"ק דאס
 כשעת הלוואתו מהני טעמא דלנוכיינא נקטיה
 דליתוי ש"ס חז"ל דאיכא טעמא דפרוטת דרב
 יוסף א"כ אמאי קאמר תלמודא בפרק הוואמניס
 דכ"ע שלא כשעת הלוואתו אית להו דרכי יוסף
 והכא כשעת הלוואתו וכשומר אכידה קא משלגו
 דר"ע ס"ל דכוון ללנוכיינא נקטיה הוי עלויה
 ש"ס ולר"ה אפילו נקטיה ללנוכיינא לא הוי ש"ס
 וכשומר אכידה אפשר דכלהו מירו דהוי ש"ס
 אפילו ר"ע ומה שהכיוו דהוי מרכיני רש"י אינה
 ראויה דרש"י לא פורש כן אלא לט' ד התלמודא
 דאכתי לא ידע במאי פלוגי ר"ה ור"ע אכל כחר
 דפורש דמחלוקתיהו כשומר אברה כדאזי רע"מ
 דר"ע לאו משום חס"ל דכשעת הלוואה לנוכיינא

סקליה ומש"ה הוי ש"ס דמה סברא דמשו' דסקלי'
 ללנוכיינא ליהו עליה ש"ס כיון שאין לו הנאה
 אחרת מנופו של משכון ולא כהלוהו זו ודאי
 דומה לאומן וכדכתבו התוספות והרשב"א ע"ס.
והנה הרי"ף כתב וק"ל ככר יוסף דאמר'
 כהואמניס דכ"ע אית להו דרב יוסף
 דאלמא דהלכתא כותימ' עכ"ל. ואיכא למידק
 דלפום דאזי דכתב הרמב"ן והרשב"א והר"ן ז"ל
 לרעת הרי"ף דהא דאמריון אימור דאמר רכני
 יוסף וכו' אינו אלא דחיייה כשלמא אבל קושטא
 הוה דרכי יוסף כיון כשעת הלוואתו וכו' קאמר
 ח"כ מאזי מוכח הרי"ף דהלכתא כה' יוסף משו'
 דקאמר כ"ע אית להו דרב יוסף ראויה דרכס
 נמי איתו ככ"ע ופלוגי בדר' יוסף ומש"ס הו"ר
 תלמודא לומר נישא דרכי יוסף תנאי הוה משום
 דלרכס ודאי לקו תנאי ופלוגי בדר' יוסף אבל
 לרב יוסף כו פלוגי בדר' הכי אליעזר לאו
 כותימ' וכט"ג כתבו החוס' לפי שטתם דהלכתא
 כרבא אלא ודאי מוכרחים אנו לו' לרעת הרי"ף
 דר' יוסף לא קאמר אלא שלא כשעת הלוואתו
 ולקושטא קאמר ותסברא אימור דא"כ וכו' .
 והכי מוכח לוסנא דהרי"ף שכתב ותסברא מי
 אמר ר"י וכו' והאמניס חובת אימור מזה נראה
 ברור דר"י לא קאמר אלא דוקא שלא כשעת
 הלוואתו וכן מוכח גם כן מתשובתו של הרי"ף
 ע"כ וכו'.

וראיתי

להרב בני שמואל שכתב וכו' ואיכא
 למידק על הרי"ף דפסק כה' יוסף
 דהו"ל להשמיענו וכו' וכו' דסובר הרי"ף וכו'
 ע"ס. ואני אומר אחריו המחזיר מעצמו
 הפרושים שדבריו תמוהים מאד קדא דאס כן
 אמאי אטריד הרי"ף להכיוו כהלכותו הוי דחיה
 כשלמא דקאמר תלמודא דבולי עילמא אית להו
 דרב יוסף ופלוגי כמלוה לדיד למשכון כיון
 דלא ס"ל כן להלכתא ואדרבה הוה לו להכיו
 דפלוגי בדרב יוסף וכו' לא כו' כן דרכי יוסף
 מה שהוה אמת להלכתא אלא ודאי מזה מוכח
 בכבוד דאף לפי האמת הכי ס"ל להרי"ף דמאי
 דקאמר בגמרא דבולי עילמא אית להו דרב
 יוסף ופלוגי בדיד למשכון לקושטא ולא בדיד
 דחיה.

ועוד

דא"כ מאזי מיתוי הרי"ף בפרק הכונס
 ראוה דהלכתא ככר יוסף משום דקא'
 דכ"ע אית להו דרב יוסף הא איקו ס"ל דהוה
 בדיד דקוים אחרת ואדרבה הוה לו להכיו ראי'
 מעיקר דחזמא דתלמודא דאיזי פלוגת' בדרבה
 ורב יוסף והווי רב יוסף כד"מ דק"ל כותימ'
 אלא ודאי מזה מוכח בכבוד דלאו בדיד דחיייה
 אחרת ועקר קושיית הרב כ"ס אינה קושטא כלל
 ח"א דכוון דכבר כתב הרי"ף דפלוגי כמלוה על
 המשכון ור"פ ס"ל דאפ"ה הוי ש"ס מנו' וק"ל
 כר"פ אס כן אמאי אטריד תו לומר כיון לדיד
 למשכון פשיטא הוה רעלה קאי כמלוה לדיד
 למשכון ועלה קא מהדר והלכתא וכו' ואדרבה
 משמעות דבריו וסתם דברי הפוס' ז"ל והס"ע
 שסדמו וכתבו דהמלוה על המשכון ש"ס ולא
 חלקו

חלקו והאם לריד למשכון הוי ש"ס ודבריו הרב
 ז"ע והנס דפי' ו'ל פי' כמתני' דקאמר המלוה
 על המשכון ש"ס שבר מלוה מ"ס והיינו עפ"י
 המסקנא דפלגני בדברי יוסף ובדברי רבי יהודה
 דאמר הלוה מעות ש"ס פירש להיות ליה שבר
 מלוה לענין דינא וקשה דאמרינן כנמרא דכולי
 עלמא אית להו רבי יוסף וא"כ מאי טעמא רבי
 יהודה מטעמא דמתני' ר"ל ותיוב ר"י ואיך חולק
 על ר"א ור"ע והרי כתבו התו' כהאומני' דלרש"י
 לא יחלוק ר"י אר"א ור"פ ע"ס . ומה מאור
 דוחק דאמר דנ' מחלוקת בדבר הוה לו לפרש
 טעמא דר"י משום ר"ל כר"א דהיבא דהוי לריד
 למשכון הוי ש"ס והנראה ליושב דוראי מתני' דין
 דקתני הלוה על המשכון ש"ס ולא חילק האגא
 בון לריד למשכון ללא לריד משמע דאפי' כנריד
 למשכון הוי ש"ס דאל"כ סו"ל לר"י לפלוגי ולו'
 כמד"א באינו לריד למשכון ולא לימא הלכתא
 פסקתא דהלוה מעות ש"ס וס"ל לר"י מחלוקת
 ו"א ור"ע כשאר אבירה ור"א ס"ל כר"א ור"י
 נמי הכי ס"ל וס"ל לרש"י דהא דקאמר רב"ע
 אית להו רבי יוסף דחוייה בעלמא . אבל לפי
 האמת פלוגי בדריבא ורב יוסף דלר"ע ל"ס כנריד
 למשכון ל"ס אינו לריד הוי ש"ס ור"א ס"ל לא
 שינא לריד הוי ש"ס כריבא ודקא' תלמודא רב"ע
 אית להו רבי יוסף לאשמעי' אנב אורח' דהלכת'
 כרב יוסף דיתכן דאיתו ככ"ע אבל רבה לא איתו
 ככ"ע .

והנה הרשב"א קאי כפי' הרי"ף ו'ל שפסק
 כרב יוסף וס"ל ג"כ דטעם מלוה
 על המשכון ש"ס מטעם דכשעת הלוהא פטור
 מפרוטה דרב יוסף ומ"מ הוי ש"ס לטולם עדי
 ויחזיריה וכמ"ס הרשב"א הביאו הכ"י בסומן זה
 והקשה עליו הרשב"א הובא דבריו כפי' מקובל'
 לר"כ כפ' השוכר את הפועלים וו"ל הא דר"א
 משום מלת הלוהתו לעני לא מפטר מליחן
 פרוטה לעני שלא אמרו העוסק במלוה פטור מן
 המלוה אלא כשהוא טרוי באחא וא"ל לו לקיים
 שיתן וטעמא דמלוה הכא כטעמא דפר"כ בשומר
 אבירה כי כשהוא מטפל לנערה וכיוצא פטור
 מליחן פרוטה לעני עכ"ל ולערך רנא הרשב"א
 מורה כוז דקאמר רהוי מלוה משום הלוהתו
 ופטור מפרוטה דרב יוסף היינו נס כן באופן
 היבא דפ"כ לו' לקיים שיתן ככת אחת ומשכנתא
 לה שפיר דאינו יכול הלוה לעמוד אפי' רנע א'
 ואינו יכול להמתין עד שיתן לעני דכה"נ פטור
 מליחן לעני אמנם יש להסתפק בדברי הרשב"א
 דל"ל ה"ט דהא כלא"ה איבא טעמא דבה דהוא
 עסוק בשמירת המשכון שהוא שוטפו ומנערו
 כמפורש טעמא כדמרי אבירה וטעם זה ע"י
 לכאורה מטעמא דרשב"א דלעטס הרשב"א .
 לכאורה קשה דהוי רפטור מפרוטה דעני כשעת
 הלוהא מ"מ מה ענין זה למשכון ליהווי עליה
 ש"ס טיון דלאו מנוק המשכון כנהא משא"כ הוי
 טעמא משום שפסקו בשמירת המשכון ומסכת
 המשכון נעשה לו הנאה ואם נאמר דרשב"א
 איול כפי' מהר"ל שכתב כפרך הנזיל דלא הוי

מלוה בניעור המשכון משום דכיון דהופקו כרו
 להית סופו נוכח חוכו ממנו א"כ טורח כש"ל
 הוי עש"כ נוחא אכל אס' נאמר דהרשב"א ס"ל
 כהרשב"א דחשיב בניעור המשכון מלוה הדרה
 קושיא לדוכחה דל"ל להרשב"א ה"ט משו' שהלוהו
 ואע"ב שכתב הש"ך דלקושטא קאמר הרשב"א
 ה"ט וה"ה ככל פטע סינענענו מ"מ היה לו
 להרשב"א להזכיר טעם זה ג"כ ול"ל טעם הלוהתו
 ונראה דהו"ד הרשב"א לוח לאשמעין דאפילו
 לקח משכון דאינו לריד לניעור אפ"ה הוי ש"ס
 משום הלוהתו וכיון דלולי המשכון לא הוה מלוה
 לו א"כ המשכון הוי סכת הרווח שער' שהלוהו
 אותה שעה פטור מליחן לעני והוי שפיר הרווח
 מלמדת המשכון ומוה יש ליושב מה שיש לרדק
 לכאורה עמ"ס הש"ך באות כ' כפי' זה וו"ל יש
 להסתפק אם הנחת הרווח וכו' עש"כ דהא נס
 לפי דבריו הרשב"א חשיב ליה שבר מלוה משום
 שהלוהו רהי הנויע לו הנאה מכת הלוהה ולא
 מכת המשכון ואפ"ה חשיב ליה ש"ס ואם כן נס
 הכא שיש רווח מעות מהעסקא למה לא יהיה
 ש"ס ואי משום רבהלוה אס לא היה לו משכון
 לא היה מלוה אוחו נס הכא אי לא הוה לוקח
 משכון עליו לא היה נוהג לו מעות לעסקא דיש
 ליושב בפשוט' דאלו התם כנרון הש"ך אלו היה
 נותן המשכון כעד הרווח הוי שפיר ש"ס . וכמו
 שסיים בלשונו דהשכר הוא על המעות והמשכון
 אינו מונח על זה אבל היבא שהלוהו דהוי ש"ס
 מלוה מההיא רבי יוסף חשיב שפיר שכל לו
 הרווח מכת המשכון דאלולי המשכון לא היה
 מעקרא מלוהו ולא היתה נעשית המלוה ורווח
 פרוטה רעני ותקף שהלוה לו על המשכון נעשה
 הרווח של פרוטה דרב יוסף אכל כנרון הש"ך
 תקף שתן לו המשכון לכטחון המעות אינו כרו
 שמתרום דיתכן שלא ירווח כלל ואינו עני כולל
 לההיא דהרשב"א ועל פי האמור לעיל הונח לי
 קלת מאי דהוא קאי לי עמ"ס כתשו' מהרש"ס
 כת"מ קי' ו"ל אחר שהביא דברי הרשב"א
 הנו' כתב ואינו אומר שהר"ש חולק כיון זה וכו'
 עש"כ דלכאורה יראה שאין ביניהם אפילו כמלא
 נומא שהרי הר"ש ו'ל הסכים באותה תשובה
 דאפי' פרע המעות עדיין הוי על המשכון ש"ס
 מלוה וכמו שפסק הרשב"א ופי משום שכתב
 הר"ש ה"ס היבא שא"ל כא למחר ואחננו לך ואם
 לא כא למחר ונטלו . שוב לא הוי עליה ש"ס .
 והרשב"א סתם וכתב דהוי ש"ס עד שיחזירנו הא
 ל"ק דלא איירו הרשב"א ככה"נ דהר"ש ו'ל
 ואה"כ מורה הרשב"א להראש כזה ואי פלוגתיהו
 משום דהרשב"א קאמר סתם דהוי ש"ס כשעת
 הלוהתו והיינו משום שע"י שהלוה עשה מלוה
 והרא"ש כתב דטעם המלוה משום דעסו' כשומר'
 המשכון לשוטפו משמע דלא חשיב מלו' להפטר
 מהעני . כשעת הלוהה וכמ"ס כסא הרישב"א
 הא נמו ל"ק דהה"ג דהרא"ש מורה להרשב"א
 דהיבא דהלוהו הוי מלוה ופטור ליתן לעני חק
 כנרון דודיה לא היה הלוהה מש"ה קאמר טעמא
 משום דעסוק בשמירת המשכון לטומו ולנערו .
 אמנם

אמנם עפ"י מש"ל כשם מהרש"ל דס"ל דניעור לא
הוי מלוא להנאחתי קא מכוון וס"ל שכן דעת
הרשב"א בהכרח ולפ"ד ע"כ דהרמ"ש פליג עליו
דהרשב"א כדון זק אמנם אכתי וס' לדחות דאפשר
דגם הרשב"א מודה כזה להרמ"ש וכמ"ש הש"ך
ועוד דלא הו"ל להכריע לומר דהרמ"ש פליג עליו
אלא דהול"ל דהר"ף וקת"ו והרמ"ש פליג עליו
כזה ועוד דלא א"ש לישאל דהרב במא"ו דקאמר
שהרמ"ש חולק כדון זה והול"ל אפכא שהרשב"א
חולק על הרמ"ש כדון שלו אבל כדון הרשב"א
מורה הרמ"ש וזכרתיו ו"ע

עוד

כתב שם בתשובה הגו' עוד יש לספק
המדרשו הכ"י וכו' ע"כ ב"י הכה - מה
שהבין מדבריו הנ"י כשם הריטב"א אה"רי המחוי'
ליתא דהא כתב הריטב"א בחידושו כפ' השוכר
אח האומניס' וז"ל ועוד דמשום דתפיס ליה
לבווינאף אמאי ליתא ר"ע ש"ש שהרי חתת
המשכון שהו' תופס נחו' הוא אף מעותיו וכו'
אחינו למידק וכו' ע"כ - הרי מבואר דלס"ד
דקאמר דטעמא דמתני' משום האי טעמא אבל
למסקנא לא הוי טעמא דמתני' אלא משו' שבר
מלוא פרוטה דרב יוסף והרי כתבו התוספות
במתניתין כד' משום דתפיס וכו' ודחוק וכו'
ליתא וכו' ותי' דהרמ"ש לא אהני וכו' ע"כ וכ"כ
הרמב"ד ולהריטב"א ל"ק דחין כונתו ליתן לעם
למתני' דקאמר הלואה על המשכון ש"ש אלא כא
ליתן טעם על דרון שלו שהמשכון כד' כנוי
ולגבי כנוי כ"ע מורו אפי' התוספות וז"ל הרמב"ד
דחייב שפיר הגלגה כמאי דתפיס ליה אחוכו
אל אכיו הוא לא הלואה עד דנימא דחין מריות
במה שהלואה יותר ממה שלא הלואה ללגבי
הבן הוי מריות מה' דתפיס ליה אחוכיה וכמ"ש
הש"ך וכו' תימ' אמאי אלטרדיק הריטב"א לה"ט
דכל"ה הוי ש"ש לגבי כנוי מטעם פרוט' דרב
יוסף דהא בעת שמנערו פטור משום שמירת
המשכון דמנערו וזוטרו אלובא דהריטב"א דס"ל
דהוי מלוא דלא כמהרש"ל וכמ"ש וי"ל דהול"ל
הריטב"א ליה או משום דס"ל כהתום דהלכתא
כרבה או אפי' דס"ל כרב יוסף מ"מ מספיקא
לא מפיקין ממונא וכדכתב המרדכי ז"ל דהוי
ספיקא דדינא מש"ה הול"ל לטעם זה למומרא
דכדון דודיה כ"ע מורו אפילו להפ"ו כרבה
מורו הבא דהוי ש"ש מה"ע דתפיס ליה אחוכיה
ובהוי דינא דהמשכון אלל כנוי כ"ע מורו דהוי
ש"ש אך קשה דלוי טעמא אס פיעו ועדיין
המשכון אללו הוי ש"ש ולטעמא משום פרוטה
דרב יוסף אפי' אס פיעו עדיין הוי ש"ש עד
שיחוינו וי"ל כפישטות דכיון שכתבו דסכורא
ליה להריטב"א דהוי ספיקא דדינא כההיא דרבה
ורב יוסף ואס כן ממילא אס פיעו טוב אינו
עלוי ש"ש

ומעתה

נודאות כפלאתי עמ"ש הר' משפט
לדק ח"א סימן ע"ד אחר מה
שהביא דבריו הנ"י אללו כשם הריטב"א סוים
ובתב להרמ"ש ור"י דסכוריה ש"ח כנוי יהיה
כמורו ש"ח וכן למ"ש הנ"י כשם הרמב"ד יהיה

הדון כמ"ש שם על ההוא וכו' ע"כ דחוק ויתכן
לומר דלר"י ולהרמ"ש הוי ש"ח דודאו להאוי טעמ'
אל הנ"י כשם הריטב"א משום שנהנה דתפיס
ליה אחוכיה הוי כנוי ש"ש ור"י והרמ"ש שכתבו
דהוי ש"ח הוינו-משום דלית לקו ה"ט כמשכנו
כשעת הלואתו משום דלא אהני מורו דחין מריות
כמה שהלואה יותר ממה שלא הלואה דכשעת
הלואתו לא הכריחו אדם להלות לו ואכתי לא נפק
מתותיה ידוה וכמ"ש הריטב"א בפרק האומניס'
ומשום הכי לא הוי עליה ש"ש אבל כשעת
הלואתו שכבר הלואה מתחלה ועכשוו מתירא
שלא להפסיד ממנו ובההיא הנאה דתפיס ליה
אחוכיה הוי ש"ש עכ"ל ע"כ הרי מבואר מדבריו
דהוא מורה להקוים דק"ט לא מהני להיות ש"ש
כמשכנו כשעת הלואתו אבל כשעת הלואתו
מהני האי טעמא וז"ל לגבי כנוי שכבר הלואה
אכיו מתחלה והבין מתירא להפסיד החוב או לאו
משכון וכבר נפק ממנו מתותיה ודי אכיו
כההיא הנאה דתפיס ליה אחוכו הוי עליה ש"ש
אף לר"י והרמ"ש שפסקו כרבה הוינו כשעת
הלואתו דלא מהני ליה האי טעמא אבל כנוי
דאיכא כיה האי טעמא דתפיס ליה אחוכיה אף
לגבי אכיו הוי ש"ש כמשכון יותר על החוב
דאלו כנגד החוב הוי ש"ש מרשמואל כמבואר
כהטור ועס כ"ו ככנו דשייך כיה טעמא דתפיס
ליה אחוכיה הוי ש"ש כיתר על החוב ועוד הרי
כתב הריטב"א ולמאי דאמרנו כהאומניס דהוי
ש"ש מניעם פרוטה דרב יוסף וכו' לא נפק
מורו עכ"ל ע"כ הרידס"ל לחד תי' דהוי ש"ש
כנגד חוכו מה"ע אפילו כשעת הלואתו ולר"י
ולהרמ"ש לאו מה"ע אלא מרשמואל ולה"ט כנוי
אף כנוי נעשה ש"ש כנגד חוכו מטעם דתפיס
ליה אוזו וזה לא מהני לדעת הריטב"א אלא
דוקא כנגד החוב א"כ נס ענו כן וא"כ ממילא
היותר על החוב ש"ח או מטעם דסכורא ליה
כד"י והרמ"ש דהלכה כרבה או מטעמא דכתב
המרדכי דמספיקא לא מפיקין ממנו וא"כ כון
לתי קמא דהריטב"א כון לתי בתרא דכרי הרב
מ"ן תמוהים וז"ע - ואיך שיהיה עפ"י דברי
הריטב"א הללו יתוישב שפיר כל מה שהקשה
מהרש"ל כפ' הנזול על דברי הנ"י כשם הריטב"א
שחמה עליו מההיא דפרק האומניס ומדברי
התו' שם ע"כ דעפ"י מ"ש הריטב"א בחידושו
ל"ק מ' ודו"ק

וראיתי

להט"ו שכתב ש"ס מכר יין בהקפ'
ולקח משכון עליו דהוי ש"ש מטעמ'
וכו' ע"ש שהאריך ולכאורה נראה מתוך דבריו
לעיל שהביא דברי הרשב"א משמע דסכורא ליה
דהלכתא כרב יוסף וא"כ נהו דמבוכה בהקפה
ליכא מלוא להנאחתי קא מכוין למכור סכורתו
ולא מפטר מליתא לעני מ"מ אכתי הוי ש"ש
משום דעסיק בשמירת המשכון לבערו ולשטרו
וא"כ למה פסק שהו' ש"ח ואי סבי' ליה דניעור
המשכון לא הוי מלוא וכדכתב מהרש"ל אכתי ק'
איך פסק כמהרש"ל כנגד הרו"ף והרמ"ש והתום
והטור והריטב"א ונרא' דאיוס' ליה ככסית
התום

התוס' ורעמיוהו דהלכתא כרבא או כמ' שכת' המרדכי דכספיקא דריבא לא מפיקין ממונה ולא הויא רבוי הרשב"א אלא להכריע מרבוי אלא דמדדוס קילו .

אמנם

מ"ש דהו מורכב וכו' לכאורה קשה דהא מוכח בדברי הר"א ורמ"א ורמ"ב שפקדו כרבה דאפי' הלוהו פירות דרלכן להקניב אפי' הו ס"ל דרוקא ר' יהודה הוא דמשלח בון מעות לפירות אבל לת"ק דהלכתא כוותיה לא ס"ל דהו סבור דר' כלל ור"ב אין חלוקה בין מעות לפירות אליבא דהפוסקים כרבה דכלהו ס"ל דיתיר על החוב סו"ש ור"ב אידך פסוק ותני ה"ט דכסתס מכורה דהו: הלאה למוכר וללקוח ואס כן מכ"ס פירות דהו הנאה למלוה וכסלמא וין אפטר לומר דעביד לקתמין ושבית להחמין יותר מפירות ואין הפסדן במינון שהחמין לא אפילו לת"ק הו ס"ש בותר על החוב ואין דינו כפירות ולא מגוין למומר דריון ה"ט כשמכר וההויה דר"ב אפי' מורכב בזבונא חריפא סוף סוף הרי נהנה דתפוס ליה אוויו דהשתא לוכא למומר מ"ש התו' דלא מהני ה"ט נבו הלוהו על המשכון דהתס לא יס לו הנאה במה שהלו' יותר ממס שלא היה מלוה אבל הכא הו יס לו הנאה כמה שמכר ביותר ממס שהס מוכר וכן כת' מהריב"ל ח"א סו' קט"ו דהס מריון לב"ע הו ס"ש אליבא דר"ב ע"ש : אלא ודאי דלא חיירו בהרויה והריון של כרון הרב הוא מטעם דהתס מכירה הנאה למוכר וללקוח ואס כן הרי מגוין דלת"ק דהלכתא כוותיה דלא חשבינן הנאה להיות עליו ס"ש אי פסקינן כרבה ולעולם גבו דריוס אפי' הנאה מועטת אסור כמודר הנאה ואפילו רבה מודה היבא דהו ספיה ופ"ה לא הו ס"ש מה"ט ל"ס רבא אליבא דהו והיינו משום דלא הו הנאה כ"כ וכמ"ס מהריב"ל באופן דרבוי ה"ט דריבין תלמוד :

והנה

הרב בני שמואל כתב על דברי הכ"ז כסס הריטב"א דהר"ן כתשוב' חולק ע"ז וכו' ע"ש ולפ"ד דאיו מוכרח עפ"י מ"ס הריטב"א כתי' כסס הר"א ז' דהא דלא מהני טעמא דתפוס ליה אחוביה וכו' ע"כ . ור"ב לגבי כנו דרמו לנלא בשעת הלוואתו אפי' דהר"ן מודה דהו ס"ש מה"ט ועוד קשה דהא מכוואה בדברי הר"ן באותה תשובה רס' ליה דהלכתא כרב יוסף ור"ב כרון הכ"ז אף דהת"ל דליבא טעמא דתפוס ליה אחוביה מ"מ כלא"ה הו ס"ש מטעמא דרב יוסף ואידך פתח הרב דהר"ן פליג על זה דהו יוסף דתפוס טעמא דהכ"ז מ"מ מטעם דרב יוסף הו ס"ש דליבא למומר דס"ל להרב ככרת מהרש"ך דכטעור לוכא מלוה דהא מנ"ל לומר דהר"ן פליג אהר"ף והר"א שוה"ה הריטב"א ומכל שכן לפי מ"ס ה"ט דרבנו כ"ג מודו דמהני טעמא דתפוס ליה אחוביה ואפי' התוס' מודוס כזת דהשתא אין מקום כלל לרבוי הרב כ"ג ז"ל ודבריו ז"ע . ומסתמא מהרב כזת לוי שבה' שהר"ן כרבה ותמה על ה"ך שהעיד כסס הר"ן דס"ל דהלכתא כרב יוסף ור"ב . ודע דתאו

דאיבא נפקותא בין טעם הכ"ז ובין טעם משום פירוטה דרב יוסף מכוואה מתוך דכרי הריטב"א כפרק השוכר את האומנים דלטעמא דהנ"ל לך הו ס"ש אלא כנגד התוב אבל מטעם פרוט' דרב יוסף הו ס"ש אף לקותר על החוב עפ"י . וכאמת דחילוק זה לכאו' קשה לטעמי קדח דהו חשיבא והו כאלו קבל שכר בשמירת המשכון א"כ הו ור"א ס"ש אף על איתר על החוב דומת דאומן דחשיב ליה ס"ש על הכל כיון דתפוס ליה אלא ליה ללא מטעם פרוט' הו ס"ש אלא כנגד אנריה דוקא . וכן מוכח להדיא מדברי ה"ך בכמה מקומות כס"י זה וכן מכוואה בט"ו דהר"ף הריטב"א לא אמרה אלא בדרך אפטר והעיקר כמו שתי' בתי' בכתר משפיקה"ס ז"ל אמנם מה ס"ל דנפקותא כזה בין שניהם טעמים הוא דטעם הכ"ז ודאי אס פדעו מעותיו לא כשאר עור חיוב ס"ש עליו אבל מטעם פירוטה דרב יוסף אפי' פדעו החוב כל זמן שלא החזיר לו המשכון הו עליו ס"ש וכמ"ס הרשב"א הכיווה הכ"ז כדוס סו' והוכרס"א ורמ"א כס"ס זה ע"ש .

ומעתה

אנו תמה על הרב הפירוש שכת' כדוס סימן זה כסס הר"א ש להפך עיון סס .

וראיתי

לומר דה"מ סו' ז"ל סתקשה על דברי הרשב"א מדהני כפרק האומנים טול את שלך וכו' ור"ב קו' וכו' עכ"ל ע"כ ולכאורה לך"מ שהרי כתב הר"א בכתו' בכלל ז' שאלה ג' וז"ל כיון דקו"ל המלוה על המשכון ס"ש וכו' דהו כשאר פקדון ע"כ . הרי לך להריא דהר"א הרגוס מההיא רהאומני' ומשני לה ספיר וה"כ להרשב"א ז"ל אף על גב שפדעו אכתי הו עליו ס"ש משום שיעור וכת' רס' ליה להרשב"א דה"כ דהרשב"א לך"מ וכל קושייתו הו להרשב"א דס' ליה דיעור לא הו מלוה ככרת מהרש"ל ועקר המלוה הו משום ההלוואה והא פדעו קשה דמנ"ל להרשב"א דאיו מודה הרשב"א לטעם דהר"א אימא דקוטעא קאמר הרשב"א שהו ס"ש כשעת הלוואתו וה"ס ככל פעם וכמ"ס ה"ט ז"ל ועוד לטעם שכת' שאין לחיוב משום ס"ש אלא כשכוונתו לתפוס המשכון וה"כ קו' וכו' לפי זה יוצא אפי' ח"ל כשפדעו לך וכו' למחר ואתניו לך הו ס"ש כיון שאין כוונתו לתפוס כשכול משכון הו ס"ש ואין חיוב עור לנערו דאי חיוב הו ס"ש כדכת' הר"א ז' מה"ט והא ליתא דהא מכוואה בהר"א כל עור שלא היה יכול ליעלו מחיוב המלוה כניעור אבל אחר זמן שקבע לו חס לא ב"ה ונטלו הו ס"ש דהו כשאר פקדון כיון דכרשות הפקיד לבא לקחתו ולנערו ולא רמי למשכון שאין כרשות הלוה לבא לקחתו לנערו וכו' עד כאן לשונו .

והנראה

ודאי דלדעת הרב"ש דסכורא ליה רמזיה לנערו כל עור שהעבוכ מהלוח והו ס"ש מלוה גס מהרשב"א יורה כזה ודאי כיון שהעבוכ מהמלוה נהו דאיו תופסו למשכון תוכו דהא כבד פדעו מ"מ כל עור שהו

חייב כליעוד הוא ש"ס מלוה מחרש ומהרש"ס
 לא קאמר אלא היכא שפרעו ואין עכוב מהמלוה
 בלקחתו וכידו לקחתו בנזן שפרעו קאם ויהי
 יכול אז הלוה וקחתו כהקיא ההאומנים דא"ל
 טול את שלך וכחא מעות דלא קפיד שהיה כידו
 וסלק עבדו משמירתו דאז הוא ש"ס

אכז

לפי הכרו הרשב"א שכתב שאינו פטור
 מפרועה דרכ יוסף אלא בשעת ההלואה
 ומ"מ חזי הוא ש"ס לעולם עד שיחזירנו עכ"ל
 הרי להרשב"א אע"ג שפרעו ואין עוד מעכב
 עליו והיו יכול להלוה לטעמו ממנו ואין על המלוה
 עוד ציבור אפי"ה הוי ש"ס משום תקלת ההלואה
 שהיה פטור משום פרוטה דרב יוסף וזה בהכרח
 דלא כהר"א דהא פרו"א תל טעמא משו' דאין
 כיה הלוה לקחתו סו"י ש"ס אע"ג דמבעקרא הוי
 ש"ס משום פרוטה דרב יוסף לא אמרינן פרוטה
 דרב יוסף נמשכת עד שיחזירנו כס' הרשב"א
 ועל זה הקשה מהרש"ס עליו דכיון דהוי ש"ס
 משום מלוה ההלואה ועכשיו פרעו חזי כאלו
 סלק עצמו משמירתו וכיון שאותה שעה היה
 יכול הלוה לטעמו כדאזי הוי ש"ס ואע"ג דטעם
 מתני' משום דתפיס ליה האגריה וכיון דהויב ליה
 אגריה אז הוי כשאר פקדון אלו ומש"ס הוי
 ש"ס גם הכא במלוה על המשכון דהוי כאלו יהיב
 ליה פרוטה שבה שמירתו אין מטעם זה דאזי
 לקייבו עד שיחזירנו דהא דכיון דפרעו היה לו
 להכובע משכנו ומו מעכב על ידו והוי כרשותו
 דלוה והרי כתב הר"א ש"ס דכל שיכול לטעמו ולא
 נטלו הו"ל המלוה עליו ש"ס ולא חייבו מטעם זה
 כיון דמעקרא הוי ש"ס משום פרוטה דרב יוסף
 ה"כ ליהוי ש"ס מתמת זה לעולם עד שיחזירנו
 אלא דס"ל לרש"א כיון דפרעו ושוכ אינן עכוב
 מהמלוה לא הוי עליו אלא ש"ס ואם כן מ"ס
 הו"ל על מהרש"ס אכל הכא דהוי ש"ס וכו'
 ה"כ פשי' דהוי ש"ס לעולם אינו פשוט ומוכרח
 כ"כ דהא ככה"ג הר"א הוי ש"ס אף ע"ג שלא
 החזירו . ומעתה יתוישב שפיר מ"ס הרש"א
 דהר"א פלוג על הרשב"א כדון זה והוינן כה
 לעיל דאינו מוכרח דהשתא לפי מ"ס בהכרח שלא
 ומנע מחלוקת בין הר"א והרשב"א כדכתובנא
 ויר"ק

וראיתי

בגליון כ"י כ"ו ו"ל דהאומן דהוי
 ש"ס משום דתפיס ליה האגרי' מלבד
 ה"ט הוי ש"ס משום פרוטה דר"י כשע' שמנערו
 ואין לרבידריאלו על מה בוסמוכו דליכא'שום פוסק
 דס' ליה הכי דודאי בוסמוכו לוכא טעמא משום
 פרוטה דרב יוסף דמלוה שאף דמעקרא לא הלוהו
 אלא על המשכון ואין כידו של הלום לטעמו אכל
 אומן לא תפסו מעקרא כשכיל הכי אלא לקחו
 לתקנו וה"כ אפאר אחר שתקנו הים מחזירו לו
 כדרך כל האומנים ואינו תופסו כשכיל אגריה
 אלא דאפי"ה הוי ש"ס משום שלא יטעך לערוח
 כעכור אגריה ומנ דהוי כעו לתופסו האגריה
 הוי ש"ס אף ע"ג דמסתמא אחר שתקנו מחזירו
 לכעלו משה"כ במלוה דמעקרא כה לידו כחזרת
 משכון ואינו מחזירו לו משו' הכי מחייב כליעוד

ואפי"ה דלפ"ו אם נמר האומן הכלו ותכעבו כעלו
 לקדיו ולא נתנו לו ומעכבו עליו משום אגריה
 דאז אינו יכול כעלו לנערו אז האומן חייב
 להשתדל בו ולנערו וספיר אז הוי עליו ש"ס מלוה
 משום פרוטה דרב יוסף אלוכא דפוליה עלמא
 אכן מתניתין לא איירי כהכי אלא בסתמ' שנמרו
 ולא תכעבו כעלו

ואיד

ישיה עפ"י דכרו הר"א ש הללו נחם
 שקטה מה שקשה פרוטב"א אנוסס
 דשמעתין דקאמר וסכא כשומר אכרה קא מפלגי
 וא"ת מאי אריח חמלוה על המשכון אפי' שומר
 פקדון נמי יהא ש"ס מן הסתם דהא מחיי' לנערו
 וכו' ע"ס מה שאי' ולפי מ"ס הר"א לק"מ .
 אמנסי ק"ף על הר"א דהא איהו נופי' כתב
 עליו כחשו' א' ו"ל ומלתא דשכיחא הוי שאומרו
 הלוה להמלוה חסור לוי משכנו ואמכרו ואפרעי
 לך והמלוה סומך עליו ומחזירו לו המשכון עכ"ל
 וא"כ מסתמא ג"כ יתבטו לו כדי לנערו ואינו
 מעכב עליו והנסי שיש לחלק דהתם סומך עליו
 כדי שיפרענו מש"ס ונתנו לו אכל הכא משום
 ציבור מאן נימא לו נותנו לו מ"מ סס' נותנת
 דנותנו לו כדי לנערו כדי שלא יפסיד ולא יקום
 לו מקום לנכות וכו' ולא לטעם כעכור . ויש
 ליישב דלעיל איירי שכתנו לו לזכרון וכמ"ס איהו
 גופיה אכל בסתמא לא אמרינן לזכרון נקטיה
 אכל יקשה דהר"א ש כתב בשאלה בסתם ופסק
 דלא אמרינן חוקה דאינו מחזירו לו כחוק' דלא
 עבדי' איניש וכו' וא"כ מה מקיים משוכה וכן
 כדון זה אם המלוה נטל מחזירו לזכרון
 דכריס ויחול"ל דאם משכנו בסתמא דאינו לזכרון
 דכריס אלא מסתמא נטלו לגוביינא ישאנה דינו
 דאינו נאמן לומר החזרתיו ועוד לזינו אינו
 מוכן כמ"ס דאם המלוה נטל משכון לזכרון דכרי'
 דחין מטיל תנאי בלשון קסתר הו"ל וכן כדון
 זה אם נטל משכון לזכרון דכריס ומתוך לזינו
 משמע דמסתפק בעקר מלוה לחזירו על המשכון
 בסתמא שיתכן שנטעלו לזכרון ומאי הכי משכנו
 דשכיחא הוי להחזירו ויחד ככן שגניה כדכרי'
 מלתא סו"ל דמסתמא נטעלו לזכרון דכריס ומש"ס
 סייס שפיר ומלתא דשכיחא וכו' .

האמנסי

ק' בממ"כ דהא אמרינן בהאומני'
 לימא מתניתין דלא כר"א דתע"ה
 וכו' ע"ס כנמ' ופרש"י ו"ל דטעמא דר"א משום
 דלא לקח המשכון אלא לזכרון דכריס ורע"ס
 דלגוביינא נקטיה ע"כ . הרי דלר"א דהלב"ה
 כותיה דהמלוה על המשכון סתמא הוי לגוביינא
 נקטיה וע"ק דהרי קו"ל דהמלוה על המשכון
 אינו משמע ואי כס' הר"א ש דאינו נטעלו אלא
 לזכרון כעלמא אמאי אינו משמע שהרי משמע
 כפ' הוהכ הויכא דנקטיה לזכרון דמ"ס וכדכתבו
 החוס' והר"א ש נופיה שס ע"ס כיו' כד"ה דכרי'
 הכל וכו' שקשו על רש"י עש"כ וכן לוי דרש"י
 יתכן דהה"ג דלר"א משמע וההוי דלא כר"א
 וכת"ס הרב עין יהוסף שס אף שאינו אמת דהא
 כל קושיית החו' הוי דקאמרי והתם משמע וכו'
 לכ"ע אינו משמע ור"ל ולא אשכחן דה"ה פלוג

כזה בשום מקום מ"מ הרא"ש דקאמר זה הלכה
 דלזכרון דברים נקטיה קשה א"כ אמאי לא יהא
 משמט ולובא למימר רס"ל להרא"ש דכשאינו שיה
 המשכון כגד החוב הוא לזכרון דברים ואינו משמט
 כגד החוב אבל היתר על המשכון משמט דהא
 ליתא דקרא דהא הרא"ש ס"ל להדיא דאפילו אינו
 שיה המשכון כגד החוב אינו משמט וכמ' שב
 הרא"ש גופיה הכיאו הטור סימן ק"ו ועור
 דהכא כתשוב' כתב דהוה לזכרון דברים ולא חלק
 בין אם שיה המשכון כגד החוב או לאו והלכה
 הרב עין יוסף הקשה על החוס' דהכא דמאי
 מקשים על רס"ל ולדידהו מ' נחא וכו' ע"כ

ודבריו

אלו אין ספק שלא באו כהשגחה
 דודאי לדידהו לק"מ דהא לא ס"ל
 דעמא דר"א משום שנוטל המשכון לזכרון דברים
 אלא רס"ל דאף לבלא דלנוכיינא נקטיה מ"מ
 הו"ש דלא מהני ה"ע להיות עליו ש"ש וכמו
 שהקשה הרוטב"א אהלמורי ה"ק ורס"ל דמה
 סברא דמשום דנקטיה לנוכיינא הו"ש וכתבו
 רבס ר"א ס"ל דלנוכיינא נקטיה ומש"ה אינו
 משמט וזה כבוד דבריהם שכתבו ועל מה שפי'
 רס"ל דכשטר מורו לנוכיינא כמו ברשא משמע
 דלדידהו אף רישא לא אורינון לזכרון דברים גס
 תירוטו אינו כלום דהא דהיה להם לבאד זה כמו
 שהזכירו לבאר לקמן ועוד דאי עמא משום
 אלוס אע"ג דנקטיה לזכרון דברים אם כן הא
 דהוכיחו דמשמע מפרק הזהב וכו' להוכין הלכה
 משמעות זו ומעולם לא משכתת לה דמשמט
 דאפי' אם נוטלו לזכרון דברים מ"מ משמט מכח
 דאלוס וכו' אלא ודאי דאינו מ"ש ברבא שח"ו
 דהתם כל קושייתא משום דקאמר דקני ליה מר"ל
 ורכינא חק לא קאמר אלא שלא כשעת הליאתו
 וע"ז הולדכו לתרץ משום דאלוס וכו' אבל ל"ק
 להו מעקרא דאמאי אינו משמט דלהא י"ל כפ"ז
 משום דלנוכיינא נקטיה ועוד דאם כן גס רס"ל
 יתרץ כן דהא לרס"ל דקני ליה מר"ל יתקן אפי'
 לאונקיס אם כן לרס"ל אדרבה שפיר נוכל לומר
 בשעת הליאתו אף ע"ג דאינו מרד"י מ"מ אלוס
 שעבודיה ליחשב ולא של אחיק וכו' ל"ע כ' לרס"ל
 דס"ל דר' יתקן דוקא שלא כשעת הליאה קאמר
 והא דאמר ותיסברא אימור דר"ו וכו' אינס
 כרדך דחייב אם כן מוכרת דהא דקאמר המלה
 על המשכון אינו משמט דקני ליה מרד"י הוינו
 מכח דאלוס שעבודיה וכמ"ש התוספות ועוד
 דמאי קאמר אבל לרס"ל א"א לומר דהשטר עושא
 רושם דברים אלו מכלו טעם דהא כשאנו מתירין
 כבוד רס"ל כמו שתי' החוס' אח"ו דאלוס הוינו
 מההוא דר"ו ולא מהלוחו כשטר דודאי זה לא
 ואמר כמו שהלוחו כשטר דמשמט ה"כ אלוס
 שעבודיה אף כלא שטר והא משמט כאופן דרבריו
 ככאן באו שלא כדקדוק איד' שיהיה ניהדר לזכרו
 הרא"ש דהיכי כתב לזכרון דברים נקטיה ולכן
 מוכרחים אנו לומר דאינו מדקדק לשון זה
 דהרא"ש וכל כוונתו כפסקיו לומר דהמלתא דשכות'
 שזכור לו המשכון כיו שזכרנו ור"ל לזכרו הו'

דיבא חשיב כנוטלו וכאשגרות לזון הוא דקאמר
 לזכרון דברים נקטיה דאפילו יהיה לנוכיינא
 עבד שזכורנו לו כדי לזכרו ואינו כסון מאי
 דקי"ל דתקנה על ארס דאינו פורע חוק ומנו
 וערעון לזיך חלמור' והנה בש"ע פסק להדיא
 דהנ"ל בשם הדייט"א י"ע ש"ד ובת"כ הש"ך דל"א
 שהבוא הרב לעיל ס"כ ה"כ הכא וכו' ע"ש
 מובא מדבריו שכתב ש"ס מרד"הו ש"ס מטעם
 פירוטה דר"ו ומש"ה כתב ולהנ"ל וכו' אבל
 לטעמא דסנ"ו בשם הדייט"א משום דתפוס ליה
 איוו לא הו"ש ש"כיו אם כגד מענותו אבל על
 הוקד' הו"ש ס"א וזאתו המתי' ליתא דגס לטעמא
 דהנ"ל הו"ש ס"א אפילו להיתרון על החוב דהא
 איהו כתב לעיל דכלו כ"ע מורד' דהו"ש ס"א מש"ה
 דתפוס ליה איוו משום דהוא לא הלוהה וכו' כ'
 איהו גופיה לקמן בסעיף מ"ג אות קס"ח ע"ש
 וכן גס כן מוכח מדבריו מהרש"ל אלוכא דהנ"ל
 ע"ש דאי לאו הכי לא תקפו על תנ"י מדי עור
 כתב הש"ך דהטור דרעמיה דס"ל דהמלוה על
 המשכון ש"ס איד' חלוק בין הלוה כשטר וכו'
 לאפקו מכה ג' וכו' וה"כ דלכה"ג דשלא כשטר
 אפילו כשעת הלוהה הו"ש ע"ש

ודבריו

קמוהו מאד דהא כתבו התוספות
 ברש"י דהא האומנים כר"ה ד"ה וכו'
 וכה"ג וכו' אלא קני מדשמואל ע"כ הרי מכוור
 דלכה"ג דס"ל דהו"ש ש"ס אפי' כשעת הלוהה הוינו
 מדשמואל וזו"ש ש"ס כגד החוב אבל לא היתר
 על החוב כדכא דס"ל דהו"ש ס"א איד' כתב
 הש"ך לאפקו מכה"ג הא הטור דרעמיה הוינו
 ממש ככה"ג ואין ביניהם אפילו כמלא שפיר וכו' ע'
 והנה עפ"י דבריו החוס' הללו נתנו שם שפיר מה'
 שהקשה הרשב"א בחו"ל למס' טעון ע"כ כה"ג ו'
 ול"ע דה"כ מאי מרד"ו וכו' ע"כ דעפ"י דבריו
 החוס' הללו לק"מ דהא דקאמר כה"ג דכשעת
 הלוהה בלא שטר הו"ש ס"א לאו מדרב"ו יהודה
 אלא מדשמואל

האמנם

ראיתי בהתו' בפ' שבועת דהיינוס
 כ"ה מתני' דכפר' וכו' שכתבו
 משם כה"ג דאין הל' כשמואל וכן ראיתי דבריו
 כה"ג להדיא שכתב סס דליתא לרשמואל ונמלא
 שדבריהם כאן הפך מ"ש התם והפך דבריו כה"ג
 בעלמא אשר ע"כ מוכרחים אנו לו רמ"ש כה"ג
 דליתא דשמואל הוינו כמאי דס"ל ליה דאם אבד
 קתא דמגלא אבד אלא זווי אבל ככגד מעוהו
 איתא לרשמואל והכי דייק לינשא דכה"ג ע"ש
 ומ"ש קתא מפ' רמ"ש החוס' וזכרו לאו על
 כה"ג אלא סברת עצמם קאמר דלא ככה"ג דברים
 אלו לא ניתנו ליאמר ואיך שיהיה אפילו תימא
 דמ"ש כה"ג דכשעת הלוהה טו"ש מרד"י
 וכמו שהכין הרשב"א אכסו ק' דמג"ל להש"ך
 לדיעת כה"ג דלר' יתקן הו"ש ס"א אף על היתר
 מן החוב כסכ' השערים שהבוא הוא לעיל ולא
 כסברת מהר"ם והטור דס"ל אלוכא דר"ו כעל
 התו' דלא הו"ש ע"ש לר' יתקן כי אם כגד מעוהו
 אבל להיתר הו"ש ס"א וכו' ע' ועיון כגד הרב
 עין יוסף כמ"ש על דבריו התו' ו"ל וכו' דכשעת
 וכו'

וכו' עש"ב וכנראה שלא הכין כוונת דבריהם חרף דא"כ בה"ג פסק כר"א לפך הכלל המסור בידנו מחכמו התלמוד דק"ל כר"ע לבני ר"א . ועוד הרי כתבו התו' להדיא דקני מדשמואל לור"א ע"כ רבות ליה דשמואל וכמ"ש התו' לקמן להדיא ע"ש ודבריו התו' ברורים לכל מביין דלא כמו שהכין הוא ול"ע . ע"ש כמהרש"ך ב"ח כ"כ בסו'קס"ט שולח לירון בדבר רש"י והוכיח דהוי ש"ש משו' פירוטה דרב ויוסף או מזו למומר מאר הו"ל למעבד פטור לא כש"ש דעלמא דנטל אנרא להדיא ולא מזו למומר מאר הוה לו למעבד עש"ב . וכן מהר"ש הלוי ח"מ סו' ב' חודש דאף ע"ג דהוי ש"ש מררב ויוסף אס יש ספק אס נאכס אוינגב פטור רש"י דהוי משוס פירוטה דרב ויוסף גריע מש"ש דעלמא דנטל אנרא להדיא ע"ש בדבריהם באורך ואחריהם קמו הני תרי גברי דרברי הרב כנה"ג והרב משנה למלך וזמניהו על דבריהם מאר דמאן פלג להו כהאי מלתא דהי נעשה ש"ש א"כ כל ריו ש"ש עליו עש"ב . גס אנכי העבד אלא בעקבותיהם לרחות רברי מהרש"ך ומהר"ש הלוי מדבריו דהיי"ק והרמב"ם שפסקו כר' ויוסף וכתבו להדיא דכיון דהוי ש"ש לפיכך אס אבד או נגבב חייב דמינו ואס נאכס כגון שלקח בלסטום מוויין וכוולא משאר אוינסוס פטור . הרי מבואר שדיון ש"ש זה כשאר ש"ש דעלמא דדוקא אס נלקח בלסטום מוויין הוא דפטור אבל בגניבה בלי אוינס חייב כשאר ש"ש דעלמא כי מאר דוחק עלום לומר דהיי"ק והרמב"ם לא אוירי כששמרו שמירה מעולה . אבל אס שמרו שמירה מעולה הוי ככלל אוינס ונכלל בדבריו דהיי"ק והרמב"ם שפטור הוכח דנאכס והרב מ"ל הביא מדבריו מהר"קו לרחות רברי מהרש"ך . ולבאורה דאין ראיה מדבריו מהר"קו דהתק לא חייבו מטעם דהוי ש"ש מטעמה דפירוטה דרב ויוסף אלא מטעם שא"ל שאס ימכר ויתר מל"ד והיה שלו ועל זה מסיק מהר"קו רלא מפטור אלא באונס גמור עש"ב .

היה וכול לו' לו להכי יהיבת לך אנרא וכו' ושפיר מותיב הרב מ"ל ועיין ג"כ בתו' ובהר"ש כפרק הכונס בד"ה כגון שטענו וכו' שרקק מדאמרני כזומר אבירה וכו' ע"ש שגרא מדבריהם ליה כמהרש"ך ומהו ג"כ יש לתמוה על מהר"ש הלוי שהבאנו לעיל דמאן פלוג ליה כהאי מלתא ומה שהביא ראיה מרברי מהר"ב . אחריו המה"ר ליבא ראיה רמהר"ב ל שכתב בן לס' רבה פלוג ארבי ויוסף וס' ל רההיא אהא פורא לא שכותא ואלו היתה שכותא היה מודה לרב ויוסף כמ"ש התוס' בפרק אלו מלוואות דף כ"ט ושאר מקומות ולא ידעתי למה הביא ראיה ממהר"ב ל ולא ממשהר"ך . גס מה שהביא ראיה מרברי הר"ן אררבה מרברי הר"ן שס משמע דלא כותי' ע"ש בסיומו י"ח שקיים וכתה ות"מ שידוע שכאבר באונס אבל כשאין ידוע מני א"ל למלוה וכו' ע"ש והשתא אס איתא לרברי מהר"ש הלוי אס כן כגון הר"ן היה ראוי לפטרו דהא איכא ספק אס נאכס כיון שידוע שבאו גויס לכתו ושלגוהו אף שלא ידעין אס נאכס מתפק היה לו לפטרו כיון דש"ש זה גריע שלא נטל אנרא להדיא . ולזה היה אפשר ליישב דהא"כ רח"ש יש עדים שנגבב אבל לא ידעין אס הגניבה היתה באונס או שלא באונס אפי' הר"ן מודה דפטור בעלמא שכתב מהר"ש הלוי אבל הוכח דלא ידעין בעדים שנגבב אלא שהוא טוען שנגבב באונס עס . שאר כלי כותו ויכל אכתי לו' לו דרדיון הוא . כפיית ולא נאכס מש"ס חייבו הר"ן אבל מ"מ אכתי יש לרחות כיון דסוף גויס יש לנו ספק אס נאכס כיון שידוע שבאו ושללו כל כותו היה לו לפטרו כיון דש"ש זה גריע משאר ש"ש דעלמא ומ"ל ספק אס נאכס או נגבב ומ"ל ספק שנאכס באונס כר"ע דרברי מהר"ש הלוי כהאי חדושה שחדשו לנו אוינס כדאוס לעמוד נגד מהר"קו וסתמויותהו"ק והרמב"ם וכנה"ג הכנה"ג . והרב מ"ל הני בתראי שראו דרבי מהרש"ך ולא נראה בעיניהם וא"כ בודאי הוכח דהוי המסכתו כנגד החוב וכול הלואה לומר קו"ל כמאן דס"ל דש"ש דרב ויוסף הוא כשאר ש"ש דעלמא ואין כוניהם כלום וזה ברור ועיין בתשו' מהר"י הלוי בסיומו ע"ט שכתב על דבריו התוס' שהביא שלא כאו דבריו בדקדוק שקרו רש"י והראב"ד וכו' עש"ב .

ודבריו תמוהים דהרי כגון דירדה הוא כמשכנו כשעת הלוואתו לוכא מ"ד בעולם דמחייב באונסות דרש"י רס' ליה דחייב באונסוס איינו כמשכנו שלא כשעת הלוואתו . וא"כ שפיר כאו דברי הפוסק בתכלית הדקדוק גס מ"ש דהואך נוכל להוליא נגד כמה מהפוס' דס"ל דלא מקרי אוינס כיון שכתב בדרך גניבה ואפי' בלסטום מוויין ע"ש . ודברים אלו כפלאו ממנו דהיכי כתב אפילו בלסטום מוויין והא מבואר בגמרא ובפוסקים דבלסטום מוויין הוי אוינס ופטור דאמרינן בהכונס דפטועין טוענת נגב באבירה וכו' ומשני כגון שטועין בלסטום מוויין וכתבו התוס' שס שטועין שנגבבס מתנו באונס אפי' ג

שוב דקדקתו ורחיקו לשפיר מותיב הר"מ"ל דהא התם כגרון של מסרו'קו לא לקח סבר להדיא על שמירת הספר אלא רחשיב ליה ש"ש משוס שא"ל אס תמכרהו כיותר הוי שלך אפי' דמתחל' לא ירד כתרת אנרא כיון דלבסוף אמר לו' הוותר יחא שלך ולמר מהר"קו דיון זה משומר אבירה לררב ויוסף הוי ש"ש אפי' דלא נחית ארעפתא דאנרא כי אס לקיים מלוה ועוד כתב מהר"קו על שטוען שזה הספר אין שזה וכו' עד כדאמריון טובא בתלמוד כההיא הנאה וכו' ומלתא דלא שכותא שזרמן העני אותה שעה וכו' חשיב ש"ש לרב ויוסף וכו' משוס הנאה פורתא וכו' עכ"ל עש"ב .

הרי מכל דבריו נראה דעקר מאה שקיינו מהר"קו כגרון שלו שלא נתן לו סבר שמירה להריו וחסוי ליה ש"ש וקה וליק לה משומר אבירה ואפי' קיים שהוי ש"ש מההיא דאמריון עד היכן ש"ש עד כדי אכלני חורב אף ע"ג דכיון דירדה לא יקוי ליה אנרא להדיא ולא

שמעון דחלה שבועה שלא ימכור ולא בנשבע שלא
 ישא אהם אחרת אחר שנתקייב ולבאר' יש לוי
 דהר"ק ש' פליג עם הריב"ש וס' לים כהרשב"ך .
 ולפי זה קשה מאד דכ"ו כ"ר הקב"ס לדעת
 הריב"ש וכן פסק כהר"א ש' ז"ל וז"ע . טוב
 ראיתי להרב כותב יהודה כתאו' מ"מ סימן ד'
 שהאריך כזה ומלך חילוק אחר כדו ליושב דברי
 מרן אהרדי עש"כ דודק . ועם כי יוש' לוי
 וליתן בדבריו אכן אין הפנאי מקב"ס עמדי מ"מ
 לענין הלכה העלם רחילא שבועה ככולל ומי
 יכול להקל נגד כל כעלי ההוראה וסיים וכת' דאף
 הרשב"ך חור בו ועל שמועתו האחרונה אנו
 סומכין עש"כ .

סימן ע"ה

(א) סליק א' וארנו אבי הר"ש ז"ל כהב
 וכו' נ"כ הרו"ה יראה דס' ליה להטור
 דהרמב"ם והר"א ש' פליגי דלהרמב"ם ז"ק לברר
 ולהר"א ש' אין ז"ק לברר וראיתי בתשוב' לנס רב
 סימן קנ"ו ש' שקשה על הטור ראוי קאמר דפלוני
 הרמב"ם והר"א ש' דהא הר"א ש' לא קאמר דאין
 ז"ק לברר אלא הואך פדעו וכמה פרעו אבל
 מ"מ ז"ק לברר שיאמר שפרע לו ולא שיאמר
 שאינו חייב לו ע"ש . ולא קשה מרדו דראוי
 כשטוען בסתם אינו חייב לך או מנה אהה חייב
 לו דלהרמב"ם ז"ק לברר לוי' לו או הפקרת
 ביורו וכן כטוען בהקב"ע ז"ק לברר פרעת לו
 או להר"מ והר"א ש' פליג על זה וס' ל' דאף כזה
 אין ז"ק לברר . אמנם כשטוען פרעתיך או
 מנה הלויתי אליכ' דב"ע אין ז"ק לברריו מתי
 פרעו וכמה פרעו וכן הואך פלוני וכמה הלוה
 ואף הרמב"ם מודה כזה ולא פליגי אלא היב'א
 שטוען סתם מנה אהה חייב לו דס' ל' להר"א ש'
 דאף כזה אין ז"ק לברר טוב ראיתי להרב קול
 יעקב כהדורשו ללשונות הרמב"ם דף כ"ה שהאריך
 כזה עש"כ ודו"ק .

כתב

הב"י שס' וז"ל והמדרכי כתב כרוס
 מליעא וכו' אבל אין להשביעו כסתם
 וכו' ע"ש נ"כ לכאורה אינו מוכן כלל . ועיין
 להרב סס כדף נ"ו ע"כ כד"ה עוד כתב הב"י
 וכו' שהאריך ליושב לשון המדרכי עש"כ . גם
 מה שקשה הרב גירולי תרומה דמהכא משמע
 דס' ל' לר"ת רמן דין הגמרא אין ז"ק לברר
 הטענות כלל ולא מ"מ ש' בהנחות אשרי כפ"ק
 דמליעא סמוך להך קוגיא דמלוה וסנה עס"כ
 משמע להפך ועיין להרב הגו' מה שזריך ליה
 סס עש"כ . עיין בכנה"ג בהנחה כ"י אות פ"ד
 שכתב וז"ל כחוב כתשו' מוימוניות וכו' לכאורה
 נראה שזה חולק וכו' נ"כ וכשר"ה פני משה ח"ה
 קו' מ"ז כתב דכ' ההסכמות כולס נתכוונו לברר
 א' עש"כ .

איברא

דמ"ש סס הרב בני משה שכוונת
 מה שכתב בהנחות מיומן דלאו
 כחביע קו הליא מלקא היינו שישבע לו שאינו חייב
 לו מיוס שנכרא העולם וכו' דבריו תמוהים
 דמלכר

אע"ג דכלטוס מזויין דהיינו שבויה טור הכתו'
 וכו' וכ"כ הר"ש ש' סס להדיא הרי מבואר דכלטוס
 מזויין **לכא** מ"ר דחייב וז"ע ועוד אני תמה
 עמ"ש כתשו' מהר"י ארדכי סי' שת"ג שכ' אע"ג
 שבתמון וכול המוחזק לומר קי"ל כפ' ככר כתב
 מהרי"ו דאין לומר קי"ל כיווד זה היבא שכל
 חכמי ישראל חלוקים עליו וא"כ לא מצי למומר
 המוחזק קי"ל כס' ר"י בעל התוס' שפסק ככה
 דהו' ש"ח עכ"ל . ורדכ"ו שכתב מהמו דאטו ליבא
 מאן דס' ל' כר"י בעל התוס' והרי הר"ש והטור
 ס' ל' כותבו' ועוד שמהרי"ו בעצמו כתב כסימן
 ו' וז"ל אמנם פשיטא דרב למת גאון ור"י פסקו
 כדכא וז"ן דעת הסג"ג ומאחר דהו' פלוגתא
 דרכותא פשו' דאמר' המע"ה הנך דואה דבעל
 השמוע' שהביא ממנו אינו נופיה כתב בהאי
 דינא שפסק ר"י ברב' דיבול המוחזק לו קי"ל
 כותיה כיון דיש עם ר"י הגאון והסג"ג והסו"א
 דסו' קמ"ט איירי כיווד נגד כל חכמי ישראל
 וכדאין שנעלם מכתו' דברו מהרי"ו דבסימן
 ו' ודו"ק . ועיין כתשו' מהרי"ו ז"ל וכת'
 עליו הרב משנה למלך כתי' מה' שכירות הלכה
 א' שכתב עליו וז"ל ואקרי המחילה טעה כזה
 דהוא סבור דכל משכון סבא אחר ההלואה מקרי
 שמשכנו אחר הלוואה וכו' וזה אינו אלא כמשכנו
 לבקוף ע"כ ד ששם הוהר המלוה להקויר כסות
 זכו' ושם הוא דר"י רב"ח קונה משכון וזדעת
 רש"י באונסין אבל במשכון קבא מוד הל' למלו'
 בדלונו כך הוא שעת ההלואה או אחר כמה ימים
 לכ"ע אין בו למרכה אלא ש"ש ואלו דבריו כדוריס
 סס וכו' עש"כ . ועיין בספר בית אברהם על
 ח"מ למהר"א וזר"ה שחמה סס על דבריו הרב
 מ"ל שמה הפך דבריו הרמב"ם בפ"ג מהלכות
 לזה ומלוה הלכ' ה' כד"א וכו' עש"כ שהניח
 בז"ע ועיין כמ"ש הש"ך סעוף קטן כד"ה וגם
 וכו' עד ולפ"ו אף כתי' שמשכנו כשעת הלוואה
 עש"כ ועפ"י דבריו אלו אין מקום להו' ה' הנו'
 כלל דבריו המ"ל כראי מונק וספור כ' על מהרי"ו ז"ל
 וז"ל טענה ודו"ק .

סימן ע"ג

(א) סעוף ג' כש"ע ראובן נשבע וכו' וכתב
 הש"ך כס"ק ז"ל דאף ע"ג דלפי חסוכת
 הר"א ש' וכו' מ"מ לרעת הש"ע וכו' עש"כ נ"כ
 ולבאר' קס' כפי מה שמוכן מרב"י הריב"ש כסו'
 ל"ו דאף מי ששהה עם אשתו עשר שנים ולא
 ילדה או נשא אשה עקרה וכבר חל עליו חייב
 הנשואין עם האשה הראייה לולד וכשבע שלא
 ישא אהם אחרת עליו אעפ"י כן חייב ליה כולל
 כיון דכלשון השבע' נכלל גם שאר נשים שאינם
 דאויית לולד והיה ראוי כפי הדין של חוב שכתב
 הר"א ש' והש"ע שלא להחשיב כולל אלא דוקא
 כנשא אשה שלא נראית עדיין אם היא דאוייה
 לולד אם לאו ונשבע באותה שעה שלא ישא אחרת
 שעדיין לא חל עליו חוב הנשואין דרמי למו
 שנשבע שלא למכור משלו קודם שנתקייב כחוב

רמלכר דאין הלשון סוכל כן אלא אדרבה אישכא משמע שהרי פו' דבריו ספק זס ובתב"ש כ"ס כ"ס שהווקא לשכועה ע"י תביעתו ומן השאר טוענו שאינו תוכעו וכו' עד דטענה גמורס הוא לישכע עלה דבשאזין תוכעו עכשו מאז כ"מ כיון שטוענו וכו' תרי דרוקא כנ"ד לפי טענתו שהרשות הדכה ואינו חדכע עכשו אלא מקלתו שכל תביעה א' הכל אם יהיו הכיעות שנות מנ"ל לרב דהנסות מיומן סברי שיטכע שאינו חיוב לו מיוס שכרף העולם ועוד הידורשלתו הוס בעצמו הכיוון בעל התסוכה ההיא הרי שגס הנחות מיומן מורה לדבריו הירוש' אלא שחלק בין כרון שלו לכרון הירוש' ע"ס וא"כ תימא על הרב פני משה והכנה"ג טענתו ליושב הכ' התשובות סכו' עפ"י מה שעלה בדעתס מאחר שהחלוק מכואר כדבריו הנחות מיומן דרוקא ככרון ירוד' שהכל תביעה א' למת ומתקין וכו' הכל כשאומר שס לו תביעות הרב ומתקין ומי הנוד להס שישכע שאינו חיוב לו כלום מיוס שכרף העולם והדבר לריך תלמוד טוב כף לרדי ספר א' תדס מאחרוני זמננו ס' לכ שלמה כחלק ח"מ ס' ע' שהאריך כזה וחלק כמו שחלקתי עש"כ ורו"ק.

(ב) סעיף ד' כפר וכו' ועידס מעידין וכו' שלא תרא וכו' והנה סרמב"ס תלה פסק זה כהנאוניס ע"ס והקצה עליו כלל"ס דאמאי תלה זה כהנאוניס ע"ס כפ"ד מה' טוען ה' וו"ד וכלע"ד ליושב עש מהס שמנאתי להר"כ כשטה מתקבצת דף כ"א ע"ג שכתב על מאז דאמדינן סס כמליעא חס איתא לדר"ס וכו' כתו' כנולוין כחו' וכו' עש"כ וכוס ככו דבריו כדקרוק דאיוסו כמי הכין כמ"ס הנולוין ומס"ס תלה רבינו זה כפסק הנאוניס דאיו נלכו פסק הנאוניס אדרבה היוינו פוסקין דאיו נשכע כיון דהתלמי' מסתפק חס איתא לדר"ס א"כ הווס שיקא דרובא וכו' הש"ך כסימן פ"א דקו"ל דקולא לכתכע. וכזה אפשר ליושב ס' רבי' האי שהכיו הרב סמנוד לעול שכתב כשעדו השכועות שאשלו אין ה"ג אלא כעדים וכו' ע"ס מתאי שחקס עליו הר' נר"ת דף כ"ה ע"א רא"כ הוכי מחייב ד' חיות וכו' והנינו דבריו כפ"ע עש"כ. וכאמת שהיא קושיא אלימתא על דבריו רבי' חס נאמר דסכירא ליה דהלכתא בר' חיות אכל ו"ל רס"ל לית הלכתא בר"ס כיון דהתלמוד מסתפק חס הלכתא בר"ס או לא וכמס"ל ולית ליה פסק הנאוניס ומשו' סבי אית ליה דאס ה"ג שהורה סס כעידס פטור משכועה עוד נראה לע"ד לריוק מלשון הש"ס עצמו דאיוס ס"ל כחורת הומה פירכא הוא ולית ליה קו' רר' חיות וכן ככרת רבי' האי ו"ל דבר פרכינן חס ס"ל להבד השוס סכן אינן בחורת הומה שני הש"ס חס"ס הא' ל"ק ר"ס תורת הומה לא פרוק ואס איתא דהס"ס ס"ל כפשוטת דתורת הומה לא פירכא הוא א"כ אמאי תלה תור' זה כדר"ס הול"ל כקולור תורת הומה לא פירכא הוא ומדחלף כר"ס ח"מ דה"ק התרטן להמקטן דלעולם חס אחס לית לך קו' ר"ס מחמת האי פירכא שפור אכל אין לך כח כזה להקשות על

ר"ס דהא ל"ק עליו דר"ס תורת הומה לא פרוק וא"כ משמע דנס חס"ס לית ליה קו' רר"ס מחמת האי פירכא.

אמנם ס"ק דאין כח כירכו להקשות מוס על ד"ס דאין ילף לה מע"א ומשו' דאיוסו לא שזיכ לה פירכא וכוס דקרו דבריו רבי' האי אכל אתי תמס על סרב גיר'ת דקושייתו חטול נמי על הרמב"ס שהרי הוא בעצמו סתב קודם לוס שדרכיו רבי' לעול שכתב אין מורה מקלת חיוב שכועה וכו' כהר"ן והכ"י וכן דעת הרב סמנוד ולא כמ"ס מרן לעול שדר"ן והכ"י לא ירוד לדעת הרמב"ס והרב סמנוד כיון יפה לדעתו וכו' שמתוך קולוסו נראה שהר' סמנוד סתכן סכנה אחרת כדבריו הרמב"ס ותוס' סרכי' לא קאמר דפטור מן השכועה אלא דוקא כשטר דאיכא טעס כפירתי ע"ס שהאריך. וא"כ כפי דבריו הו"כ חס"ס חס"ס שחורה כהס וס עליו עידס ויודעס שעדיין חס אכלו ולא פרע אותס כפי דבריו רבי' וולא שאינו חיוב שכועה כיון שלא הוס אפשר לו לכפור כהס ולו' פרעתו וא"כ איך כתב רבי' כאלו והעידס מעידין עליו שעדיין יס לו אכלו כ' זוו וכו' והא הכא אלו היה מורה כאלו סג' לא הווס חיוב שכועה דלא היה יכול לכפור כאלו סג' כיון שיש עידס מעידין שעדיין יס לו אכלו ג' ולא פרע ולא תהא הוראת פיו גדולס מהעדרת עידס אמרו אכל שפאף העדרת עידס מהוראת פיו לא אמרו ומלשון הש"ס דקא' זה עידס מעידוס ל"ק דו"ל דהכא אינו כאומר הוא לא ליתו דמי ומס"ס מחייבין אותו שכוע' אכל מדברי רבי' שכתב והעידס מעידין שעדיין יס לו אכלו ג' דאין כתב חכו וכשלמא כפי הכנת מרן לעול כדבריו רבינו נוסף אכל לדבריו הרב נר"ת קאס.

נראה ליושב דעל דבריו רבי' הא ל"ק דלא מקרוס כזה העדרת עידס גדולס מהוראת פיו כיון דלא הווס יכול לכפור כאלו ה"ג חס כן לא מקרוס הוראת פיו כיון דכלא הוראת פיו נמי היה חיוב עפ"י העידס ומס"ס פטור והעידוס דמי אין מחייבים אותו שכועס משוס דלאו על פי דברוס כתחייב סממון אכל הוכא דהוא כפר ככל זשעידס חייבו אותו ג' כזה שפור ולפינן דמחייבים אותו שכועס על השאר מק"ו דהוראת פיו שהיא דכוחת דליכא העדרת עידס עמה ונחייב עפ"י דכור דחייב שכועס על השאר אכל לדבריו רבינו האי ו"ל דאית ליה דאף חס חוס וכול לומר פרעתו כנ' שהורה כהס חס יס עידס שהלוחו ג' פטור מן השכועה"כ כוראי ק' דאין ס' להבי חס אית ליה דהלכתא בר' חיות.

ובזה מחייב כמי מה שחקסס ונרן ככ"מ כפרד כ"כ מהלכות עירוק על דברו רבינו שכתב ראובן שהטוא על שמעון כ' שטרות וכו' ע"ס שהניח כל"ע.

וראיתי להרב כ"ס שכתב על קושיית מרן ככ"מ ואינו וכו' לא יהרתי לסוף דעתו וכו' עש"כ. והנה באו דבריו הר' סתומס כזאת

לו ללוה קרקע אף אם יעירו שעדיין יש לו אצלו
 ב' וזו הוא נשבע משום דליכא. ש"ק וא"כ הוא
 שוים הערצת עדים ושכועה דמ"מ ושפור וליף
 ר"ח הערצת עדים מביטויא דפשו וע"א והא דלא
 חולק הר"ן דר"ח איירי ברלית ליה ללוה קרקע
 משום דנראה לו דוחק ל' דר"ח כזה דוקא איירי
 ומש"ה העמיד דבריו אף כדאיכא ללוה קרקע
 אבל הן אמת הוא רהיבא רית ליה ללוה קרקע
 מודה הר"ן ז"ל דאף כשהעדים מעידין שעדיין
 יש לו ב' חייב שכועה. גם מה שהקשה עליו
 תחילה שמדבריו הרמב"ם נראה להר"א דאף
 כשהעדים מעידין שעדיין יש לו אצלו ב' חייב
 שכועה דבריו תמוהים דאין נעלם ממכורו סוף
 דבריו הר"ן שכתב והק"מ לדינא דארויתא וכו'
 ואם כן דבריו הרמב"ם הם לפי תנאף דרכן
 • וגם תימא נמו על דבריו הרב כנה"ג מ"ש באות
 ו' ע"ש ודו"ק.

הלכות טוען ונטען

סימן ע"ז

(א) סעיף ב' שותפין שלוח אחד וכו' כ"כ.
 הא דפלוני הרמב"ן והרא"ש ז"ל אלא
 כשנייהם כעיר אחת אבל כל אחד מהם כעיר
 אחד וחבירו כמקום אחר אפי' הרמב"ן מודה
 להרא"ש דלא נשתעבר השותף השני כ"כ כשתוכה
 תורת חסד סי' קל"ב והכיור ראוי לזה עיין
 שם ודו"ק.

(ב) והיבא רמוכ הענין שקנה לנורך השותפו'
 כנדרן מהר"י בירב ז"ל אין יכול המוחזק
 לומר קי"ל כמ"ר דאין השותף משתעבר דמהאי
 גוונא גם הרא"ש מודה להרמב"ן ז"ל ומדבריו
 הריב"ז אין ראייה שחולק על מהר"י כירב דרדאי
 לא ראה חולק מהר"י בירב ולא היה רואה אותו
 לא היה חולק עליו דמילי דסברא נינהו. גם
 מרכיו מהר"ש"ך שקמה על מהר"י כירב אינם
 כדאי לומר עלה קי"ל ואפי' מהר"ש"ך פשיטא
 לי דאלו היה בא מעשה לירו לא היה פוער
 השותף נגד מהר"י כיון דאין ראיה מברעת
 לחלוק עליו גם הרשד"ם שכתב דהמוחזק אומר
 קי"ל כהרא"ש לא איירי ככה"ג דמהר"י כירב
 דככה"ג פשיטא לי דלא חלוק על מהר"י. וגם
 הש"ך דנמנע על דבריו הר"י וכתב דבריו אין
 מסתברא לחלק יש לפרש ולומ' דלא קאמר דלא
 מסתבר אלא היבא דירוע בעדים וכו'. אבל
 היבא שניכר מתוך העסק כנדרן מהר"י לא יחלוק
 הש"ך לומ' דלא מסתבר דאדרכה סברא גדולה
 היא עד כאן מלאתי בכתיבת ידו קדש בקשוכת
 מהר"ם כן כתיב ולע"ד שכל דבריו חמוהים
 דכשלא אלו יחלק לאוקי ממונה הסתמו אבל
 להויתא מהמוחזק מי שם פה להויתא ממונה נגד
 מהר"ש"ך דהש"ך דהר"י כנה"ג ולהנבא עליוהם דכולהו
 מודים להר"י ומכ"ש לדעת מהר"ש"ך כפי"קל"ח
 שהביא בפשוטות לדעת הרא"ש אפי' ככה"ג דרדון
 מהר"י אין השותף משתעבר ותמה על הר"י
 ע"ש

כזאת הקושיא דמהעדרת עדים דעלמא ל"ק דו"ל
 דאינו חייב שכועה אלא דוקא היבא שהוא אומר
 לא לויקו ויש עדים מעידין שהלוה וכל האומר
 לא לויקו וכו'. אבל אינם יודעים שעדיין לא
 פרע אותו שכוח אף אם היה מודה היה חייב
 שכועה וכוה איירי ר"ח וכמש"ל וכלא"ה נמי כך
 פורשו כל הגאונים דברי ר"ח דאיירי כהכיוצא
 כשועה ר"ב דף י"ד ע"כ מחמת דקשיא להו
 תרתי או איירי ר"ח באומר לויקו ופרעתי תרא
 דקי"ל דהמלוה חבירו בעדים און לריק לפרעו
 בעדים ואם כן הריק יכולים העדים להחייבו ואי
 איירי דהעדים יודעין שעדיין יש כירו א"כ הו"ל
 שעבוד קרקעות וקי"ל דאין נשבעין על כפורת
 ש"ק עש"כ וכהר"ן כפי' הסלכות כרום פרק
 שכועה הדיוטס וכן יש לפרש דברי הר"ן
 והרא"ש ששפטו לשון ר"ח אוח כזאת וכן נמי
 נוטוס דבריו הטור כאן שכתב והעדים מעידין
 וכו' וע"כ ז"ל בדברי הטור דאיירי באומר לא
 לויקו ול"ק על מרן ככ"מ בפכ"כ מהלכות עדות
 אלא מרכיו רבי' ככאן שכתב והעדים מעידין
 וכו' ואפי"ה חייב שכועה דאמאי ל"ק נמו האי
 קושיא כדבריו רבי' הבא.

ומ"מ לעקר קושייתו נראה לחרך מרנן פ"מ
 אולי לשטותיה שכתב געיל על דבריו
 רבי' הר"ן והכ"י לא ירדו לסוף דעת רבי' וכו'
 והכי המגיד כיון ופה וכו' נראה מרכיו שהכין
 הכנה אחת ערכיו רבינו כמו שהארכתי כזה
 במקום אחר והוא דרבי' לא קאמר דפטור מן
 השכועה אלא דוקא כשטר דאיכא תרתי לטובות
 דאינו יכול לכפור בו וכל נכסיו משועבדים לו
 וזה דוקא הוא דהוי הילך אבל בכתיב ירו כנאמנות
 מודה רבי' דחייב שכועה אף ע"ג דאינו יכול
 לכפור בו כיון דאינו גובה בו ממשעבדיו וכמו
 שהכין הלח"מ עי"ע. וא"כ מש"ה ל"ק ליה למרן
 כ"מ כהעדרת עדים דעלמא דהתם אם היה
 מודה היה חייב שכועה אף על גב דאינו יכול
 לכפור בו כיון דאינו גובה המלוה אותה הלוואה
 ממשעבדיו אבל בפכ"כ מה' עדות דאיירי רבינו
 כשטר ראש היה מודה היה פטור מש"ה קשיא
 ליה למרן דר"ב אף חייב רבי' שכועה היבא דהוא
 כופר והשטר מחויבו אבל מ"מ האמת הוא דאף
 בפרק כ"כ מהלכות עדות קושיית מרן לאו קו'
 הוא וכמש"ל.

והנה עמ"ש הר"ן כרום שכועה הדיוטס
 דר"ח איירי כשהעדים וכו' ע"ש הקס'
 עליו הרב ניר"ח ר"ס ע"א דאם איתא וכו' תורת
 הומה לא פריך עכ"ל ע"כ.

ואנבי חמה על תמיהתו ולא ידענא מאי
 קא מקשו שיהי כשאנו או' דכשהעדי'
 מעידין שעדיין הוא אצלו ליבא שכועה משום
 דשעבודא דארויתא א"כ אף כמ"מ שלא פרע
 כלל אינו נשבע מזה הטעם דאין נשבעים על
 כפירת ש"ק וכמו שהקס' הר"ן גופיה והתו' אלא
 ע"כ לריק לחרך ולומר דשכועה דמ"מ הוא כשאין
 לו ללוה קרקע או כשמתל לו המלוה השעבוד
 א"כ כפי' אף כשהעדרת עדים נמו היבא שאין

ע"ש ומ"ש דהש"ך לא נחלק אלא דוקא בנתכבד
ע"י עדים אבל כנוכר וכו' תמה אנו עליו כי איך
לא שלטו עיני רב חכובי שהש"ך הבה דבריו מי
שחלק בין ירוב עדים לרוב מתוך העסק ותמה
עליהם והינה כ"ע ונדחק ליישב דמיוני שטוען
שהלך בשליחותו וכו' ע"ש ואם איתא דהש"ך מורה
לחיי' הר"ב איך כתב הילכך בין ירוב וכו' אלא
א"כ נתכבד שכרטינו הלך ולמה לא תיר' דאיווי
ככה"ג דהרי"ב אלא ודאי דהש"ך ס' ליה דאפילו
ככה"ג פטר הר"ש ומ"ש דמילי דסברא נונהו
אדרבה אפכ"ח מסת' דבאין דכל טעם הר"ש משום
דאין השותף משתעבד כמאמר חבירו אפילו שיריע
ע"י עדים שלקח לטורח השותפות א"כ אדרב' אין
ס' לחלק בין שניכר מתוך העסק או ע"י עדים ועי'
כתבובוהו שהארכתי בזה . ודו"ק .

(ג) . ער כאן לא אמר הרמב"ן דהשותף מתחייב
במה שקנה שותפו אלא דוקא דמלבד
שקנה לטורח השותפות אלא גם כענין שהיה
הסחורה כננסת מהשותפות ר"ל שיתעסקו בה
כתוך השוק ואז מתחייב השותף אע"ג דחזר השותף
האחר ולקחה לעצמו והפסידה אבל לאחר שלקחה
לטורח השותפות לא הכניסה בשותפות אלא לקחה
לעצמו והיולאה או הפסידה אפילו הרמב"ן מורה
לא נשתעבד שותף האחר ויש מי שקוב' דאפילו
לא הכניסה השותפות להרמב"ן חייב כרס שלמה
שו"מ ע"כ :

(ד) ער כאן לא אמר הרמב"ן אלא בכתמא
אבל אם נילה השותף דעמו קודם שאינו
חפץ באותה הסחורה ושוב אחר כך הלך השותף
האחר ולקחה לטורח השותפות שלא מדעת חבירו
כודאי גם הרמב"ן מורה שלא נשתעבד חבירו ואינו
יכול להות' שלום כע"כ ואינו יכול לקנות זאת
הסחורה כי אם ברשות חבירו והסכמתו כהעליתי
בשזכרה ע"ש ונדלוהו מוז' דאיתו להרב בית דוד
ח"מ שכתב על א' שלא רצה להשתתף עם חבירו
ער שהלכה עליו ריעוש ומתמת רטוי וכזשה שפנו
כתב הרב כס"י כ"ה דככה"ג אפי' הרמב"ן מורה
ע"ש והשתא הוי ק"ו למ"ש ובאמת דרכיו לריבון
למור בזה החרוש כיון דסוף סוף נתרצה אחר כך
להשתתף עמו והוה ליה בשותף כעלמא ואין השכל
מתויב בחילוק זה ודוק .

(ה) אם כתלת השותף היה תכאי ביניהם שלא
יקנה שום סחורה בלתי רשות חבירו וזה
הלך ושינה ולקח בלתי רשות חבירו אף הרמב"ן
מורה ולא נשתעבד חבירו כמה שקנה זה כן
מתבאר מתוך דבריו הרב כרס שלמה סס ומאשו'
הרב שמתח' י"ט כס"י מ"ג ע"ש .

(ו) ער כאן לא קאמר הרמב"ן ז"ל אלא דוקא
בקנה ומדך אבל הובא דלויב משיכה אלא
שחייב עצמו השותף בשכרונה דוקא אפי' הרמב"ן
מורה ששותפו פטור דהוא לא נשבע ושפיר יכול
לומר קי"ל כמ"ד דאין השכרונה עושה קנין אבל הוא
שנשבע חייב לקיים שבעתו לבאורה ואז מתחייב
ככל המסקן או בחלקו עיון בתשו' בעני חיי ח"מ
ח"ה ס' קל"ו שכתב ריש מאן דס' דהמסקן בטל
לנגדו והוא פסק דעל חלקו חייב אצת השבועה

ע"ש ולוי נראה דהמסקן בטל לנגדו דאין סהרי
שלא נשבע אלא משום שהיה סוכר שותפיו שותפו
כמה שהוא או יתרמה כמה שבעה דאלו היה יודע
שלא יתחייב שותפו מעולם לא היה לוקח ולא היה
נשבע והווי כעין שכרונה בשעות כך העליתי
בשזכרה שאלה ח"מ ס' כ"ה ע"ש שהארכתי ודו"ק .
(ז) ער כאן לא קאמר הר"ש דאין שותף
משעבד אלא הובא שהו הממון כיד שניהם

אבל אם הממון הוא כיד מי שלום גם הר"ש מורה
דכל שנידו חאמן על כעכ כל המעות שלום משום
דאי בעי הוה אפילו לטורח הללו שהולאחי אלא
לקחחים מהשותפות אלא מכיוו הולאחים ואם
ראיתם או ידעתם שלקחתי מהשותפות לתיכי הוה
מהמעות שהיו לי בתוך השותפות והמעות היתרים
שהולאחי מכיוו לקחחים והולאחים ואי הוה אמר
כדי מהמון גם השתף דאמר רלוה לשותפות וקוד
ולקחה מהשותפות נאמן כמנו כן העלה בראשונה
הרב עיון משפטכ"ט' לח"מ ע"ש שהאריך .

(ח) ער כאן לא קאמר הר"ש אלא בשותפות
הללו שלום עדיון סס עכשיוכתוך השותפות
ודולה להולאח עתה דכל נכסו השותפות סס
כתוקח שניהם כשהו אבל כשולד הספק ככר הוי
מסולקים המעות שלקח חונס' השותף ונתנס לבע"ל
חוב שקנה ממנו הסחורה שלא מירועת שותפו
אפי"ו שאומר שלקח מהשותפות נאמן מאמר
דהממון השתף אינו בתוך השותפות שיהיה כקוקת
השותפות אפילו הר"ש מורה ולא כ"כ לשותפו
להולאח ממנו מה שלקח ופרע כן מתבאר מתוך
התשובה הנו' ע"ש :

(ט) אם עבר ולקח השותף ופרע לכ"ח אפי'
את"ל דאפילו ככה"ג פליג הר"ש ע"ש
שאינו אמת מכל מקום אין כח כיד שותפו להולאח
ממנו דשפיר המותקף יוכל לומר קי"ל כהרמב"ן
ודעתיה כן נלע"ד וק"ל .

(י) כתב מור"ס בסעיף כ"ו א' דאם לא נתכבד
וכו' וכן נ"ל להורות וכו' . עיון בהרב
הלבוש כמה שתמה על רבו מור"ס ז"ל . ועיון
בסמ"ע מה שתמה עליו והש"ך יבשו ולבאור' קשה
אמאי לא הקשה קוזיא זו לבעל השמועה מהר"י
כירב ז"ל ומה לו אלא רבו וכמו שהק' מהרש"ך
כת"כ סימן קנ"ו ובשקא מינה טובא דאלו קבע
קוזייתו על מהר"י כירב הויה קוזיא אלומתא כי
דכרו מהר"י כירב נאמרו על דכרו הר"ש כעצמם
אבל השתף שתמה על רבו מור"ס אינה כ"כ תימא
שהרי קי' הוא ואמר ש"ש רבו שיש חלוק בין
מורה לירוב כעדים היא דעת ג' ולא דעת הר"ש
אבל על מהר"י כירב שכתב חילוקו על דכרו
הר"ש קשה והנראה לע"ד דהרב הלבוש ניומוקו
עמו כמה שלא תמה על מהר"י כירב והוא כ"כ מב'
טעמים חדא ממה שראה שמתן הקדוש השמיט
דכרו רבו ולא הביאם כש"ע משמע דס"ל דאין
משפרא לחלק בדכרו הר"ש ונמלא שהתימא הוא
מבואר ואם כן מה יתן ומה ווסקי' לתמה עליו
אחר דלענין דינא לא קי"ל הכי אבל על מור"ס
שכתב וכ"ל להורות עליו תנול התימא דהתוף ספק
כן לענין דינא אחר דחילוק זה לא מתבאר לחלק

כן כרכרי הרא"ש ועוד טעמה: אחרינה כי על דברי מהרי"ב ז"ל אין לתמוה כ"כ משום האובח למימר דחילוק זה שחילק לרעת הרא"ש לרווחא דמלתא קאמר בו בדרון שלפניו כבר חייב אהו לרעת הרמב"ן ז"ל דק"ל כותיה וא"כ לרבותא קאמר דיכולים אנו לו' טגס לרעת הרא"ש הוא חייב כפי זה החילוק אך לעולם ראפילו בלא חילוק זה היה מחייב לשותף כהרמב"ן ז"ל דק"ל כותיה דהרמב"ם קאי כותיה והכי נהייק לישנא רמהרי"ן ז"ל שכתב ואף אם יראה שהרא"ש חולק וכו' דמשמע דלרבותא קאמר טרנה לחייבו אלוכא רב"ע ואם איתא דלענין דינא ס"ל כהרא"ש אם כן מה כלע שחייבו כהחלה לרעת הרמב"ן ז"ל והרמב"ם מאחד דאין הלכה כותיה והוה לו לתלות עקר הדין כהראש ולחלק בדבריו כמו שחלק ועוד אי סבר לה כהרא"ש כודאי בחילוק כזה דאינו חוק שהרי לפי טעם הרא"ש לא שייך האו חילוקא לא היה מחייב לשותף דמאן פלג ליה לחלק כן כרכרי הרא"ש כיון דלפי טעם הרא"ש לא שייך האו חילוק אלל וראו כפרושיהו מ"ש"ה לא תמה הלבוש על מהרי"ב דאינה כ"כ הוימא ובאמור אבל על רבו מאד וגדל התומא כי הוא דאמר במאן אי כהרמב"ן הרי הרמב"ן סוכר דמורה לחוד סני ואי כהרא"ש הא לפי טעם הרא"ש אין לחלק והכי דייק לישנא דהלבוש שהרי כשאר' ואמר שהו"א הוא דעת ג' כתב ואמר ועל זה כתב מורי וכנ"ל להורות ואינו על החילוק לבר אחר דלאו מסכרה דנפשה קאמר ליה ולזה כתי' זה שאמר שהיא דעת ג' כתב ואמר שנתחייב מ"ש ובג"ל להורות אבל למאי דהוה ס"ד מעקרא שדעתו היה לפסוקי בהרא"ש וגדל התומא אך אכתו רכרי מהרי"ב דרכין ביקור כמה שחילק חלוק זה לרעת הרא"ש ועפ"י מה שחירטתי בעד הרב הלבוש ראיתי להלן בעד רבו מה שהקשו עליו רהיף חילוק על דברי רבו ולא חש להו שהרי אחר שהבוא דבריו כתב ואמר ולענין הלכה וכו' כהרמב"ן ולא כהרא"ש ולא הוכיר דברי רבו כלל לפלפל בהם ולהלן בעד דבריו וגם ממקום אחר וראה שחלק על רבו. מ"ש ברוש הסומן וז"ל ומ"ש רבי' וכן הוא מסקנת וכו' לא קאי אלל ארישא דמלתא וכו' שהרי כשאר' הרא"ש וכו' ע"ש.

אמנם כמה שכתבתי יוכן דלעולם מרן לא פלגי עם רבו דגם רבו מהרי"ב איול ומורה דהלכתא כהרמב"ן וכדכתי' לעול. ודבריו שכתב בכ"ד לא נאמרו אלל לרווחא ורבותא בעלמא וא"כ ליה מרן הקרוש די רוח אלהין קדישין ביה חקף אחר דברי רבו כתב ולענין הלכה וכו' הורה לנו כרכרי הרמב"ן לכתב לנו שלא נטעם לו' אחר שרבו חילק חלוק זה לרעת הרא"ש ואוקי הרמב"ם כותיה אם כן נימא דלענין הלכה סבר כהרא"ש ודלא כהרמב"ן הוהיל והרמב"ם קאי כותיה דהרא"ש ונמצא דהוה חרו לגבי חר על כן פו' לנו מרן ז"ל דלענין הלכה נקטינן כהרמב"ן משום דהרמב"ם קאי כותיה כל' שפשוט דברי הרמב"ם מסכימין לרעת הרמב"ן ממאי דקאמר ב' שותפין וכו'. שמע מנה הוהיל דמה שלקח היה לזורך השותפות או שמדדה או שמתכרר חייב לשלם והוה כדעת

הרמב"ן ואם איתא דמאריכין עדים ולא סני בלא"ה היה לו להרמב"ם לכתב זה כבר הניכ אלל וראו דכר הרמב"ם דאף בלא שעבוד גופו חייב לשלם ולעולם דגם רבו מהרי"ב מורה כזה לענין הלכה אלל שבכ"ד לרווחא דמלתא קאמר שהרא"ש יורה להרמב"ם כחדא שהוא כומן שידוע מן הענין דלזורך השותפות היה וגם מ"ש ברוש הסומן דמ"ש וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש לא קאי אלל ארישא וכו' גם כזה מורה רבו מהרי"ב כי זה מוכרח לו מחלת דברי הטור כמו שהוכיח הרב המבי"ע ח"א סי' קפ"ג ע"ש וא"כ כודאי הנמור טגס מהרי"ב יורה כזה ומאי דקאמר הרמב"ם מסכים לרעת הרא"ש ר"ל שהרא"ש יורה להרמב"ם כחדא כאמור בשידוע שהוא לזורך השותפות ומתקדו דברי הרב יוכן זה ממאי דקאמר וראה לרבר כשהביא הטור לשון הרמב"ם לא אמר שאביו חלק אלל על הרמב"ן שכתב דקדוק הלשון היה לו לומר וראה לדבר שכתב הביא הטור לשון הרמב"ם כתב ואמר וכן הוא מסקנת א"א הרא"ש כי כן הוא לשון בעל הטורים אלל וראו רמהס לכתב ראה יען כן מ"ש וכן הוא מסקנת וכו' קאי ארישא ולא ארישא כמו שהוכחנו לעיל ולזה קאמר הרב שהראיה היא ממה שעל דברי הרמב"ן כתב כפי' שאביו חולק עליו ז"ל הוכיח ג"כ שאביו חולק עם הרמב"ם לפי דברי הרמב"ם סתומים ומשמע הכי ומשמע הכי כי מו שיראה לפרש דברי הרמב"ם לרעת הרא"ש יפרש ממאי דקאמר או שלקח בשותפות שפי' להוית בו דבר הידוע לשותפות אבל כהודאה לבר לא ובהא נימא דהרא"ש מורה להרמב"ם אך לעולם פשטות דברי הרמב"ם נראין שהם כדעת הרמב"ן ז"ל כמ"ש ולכן לענין הלכה גם מהרי"ב יורה דכותיהו נקטו' ולכן פ' כש"ע כהרמב"ן כי כן הוא דעת רבו מהרי"ב כנלע"ד נכון.

וע"ל על מאו דפרכין לעיל דמאי לא תמה הרב הלבוש על דברי מהרי"ב עצמו ואומר שהרב הלבוש הכין דברי מהרי"ב כאופן אחר ומ"ה לא תמה עליו והוא שהחילוק שחלק מהרי"ב לרעת הרא"ש היינו היכא שלום השותף בהסכמתו וכו' של השותף דאו גם הרא"ש יורה כזה דחייב וטעמה דמלתא כמ"ש הרב הלבוש רכיון דשלוחו הוא וראו נשתעבר במאמרו של חכירו אלל אם הלך ולזה שלא בהסכמת שותפו בין שידה בין שיתכרר בעדים שמה שלום היה לזורך השותף לרעת הרא"ש הוא פטור כיון שלא נשתעבר וכו' בא על נכון כמה שלא תמה הלבוש על מהרי"ב דכיון דהכין דבריו כאופן זה תו ליכא למפרך מדי לפי דגם לפי טעם הרא"ש שייך חו' זה אך מור"ם רבו שחלק בין מורה לידוע בעדים הגם שיהיה שלא בהסכמתו וכזוויי של השותף השגיו על כן תמה עליו ואמר דלפי טעם הרא"ש אין חילוק בין מורה לידוע בעדים הוהיל ולא שערב עצמו עמו לפי טעם הרא"ש וא"כ איך הכין מור"ם חילוק זה מדברי מהרי"ב אחר דלפי טעם הרא"ש לא שייך חילוק זה ומ"ה תמה על רבו ולא על מהרי"ב ובקשתי לי חבר ומצאתי לי רב סה"ך ז"ל שכתב ליישב דברי מהרי"ב כאופן זה עש"כ יואם כן

אלא מוכח דס"ל דאזיל ומורה הר"ש"ל ל"ס' בעה"ת.
כלוה עלמו דנאמן כ"כ הרב הנז' ס"ע ע"ט.

סימן פ"ז

(א) ש"ע סעיף י"א ועור וכו' נ"כ כחכ"הש"ך
ו"ל דא"כ גם כהיסת יאמר הנחבע וכו'
עכ"ל ע"ש. ולבאורה אין דבריו מוכינים דה"ט
כהיסת א"ס אמר הנחבע לא אשכנע אלא אתת
רוצה לטובל השכנע וטובל הדין עמו דהכי ק"ל כהיסת.
מהפכינן והיכי קאמר הש"ך דא"ס אמר איני נשבע
משמענין ליה וא"ס כונת הש"ך לומר דא"ס אמר
הנחבע לא אשכנע ולת"ל דה"ט להפכה על החובע
ומש"ה משמתינן ליה וכדפסק הש"ע א"ס כן מה
דמות וערוך לה"א שכתבו הרי"ף והר"ש דהתם
תקנת חכמים על החובע לישבע מש"ה אומר לו
הנחבע איני לא אשכנע אכל נבי היסת שכתב על
הנחבע היכי מצי למימר אנא לא אשכנע ולכטל
דבריו חכמים שמו השכנע עליו והיכי קאמר
הש"ך וא"כ גם כהיסת ומה דמות זה לזה ולכא'ו
יש להגיה כלשון הש"ך ריאמר להנחבע אנא לא
אשכנע והשתא שפיר קאמר הש"ך דא"כ גם כהיסת
דכחו דכשנבעה דרבנן ויכול לו' לו איני לא אשכנע
כיון שתקנו חכמים עליך השכנעה גם כהיסת ויאמר
כן ולמה תקנו חז"ל כהיסת להפך ומ"ל שבעה
דרבנן ומ"ל היסת אכל לפ"ו מה מקיים הש"ך אלא
ודאי דמשמתינן ליה דלפ"ו א"ס אמר החובע איני
מקבל ההפוך משמתינן ליה שיקבל ההפוך וישכנע
ויטול וזה לא יתכן דלמ"ה לן להקרימו שישכנע היה
לנו לו' דא"ס לא קבל ההפוך ואמר ממונו והנחבע
יהיה פטור מלשלם וא"ס כן א"ס אמר איני נשבע
כאמר לו גם הנחבע לא ישבע ואין עוד עליו כלום
וראיתו על גילויין ב"י כתוב דכוונת הש"ך כמה
שאמר דא"כ גם כהיסת וכו' הוא ככה"ג רכתב
הש"ע לקמן כסעיף שכת' ו"ל אף עפ"י שגשבעים
וכו' א"ס אמר החובע אי אפשר וכו' היסת שומעין
לו ע"כ ועל זה מקשה הש"ך דיוכל הנחבע לומר
אנא לא אשכנע אלא השכנעה עליך כמו שיוכל
לו' הנחבע להחובע אנא לא אשכנע אלא אתת השכנע
וטובל כתקנת חז"ל ה"כ א"ס נחרטה החובע ממנו
היסת אכתי יוכל לומר לו אנא לא אשכנע אפילו
שבעה וז' לא אקבל אלא אתת השכנע שבעה שעלך
וטובל ולא אקבל ממך היסת ולמה פסק הש"ע דא"ס
דנה החובע כשבעה קלה שזומעין לו וא"ס לא
רצה לישבע משמתינן ליה או ליתן ממון או לישבע
וא"כ ה"כ כעקר דינו של הרי"ף והר"ש דא"ס הפך
החובע על הנחבע חייב הנחבע לישבע וא"ס לא
נשבע משמתינן ליה הדין שבעה דרבנן של נשבעים
וטטלים ודין היסת שעל הנחבע שיהיה שו"ס דכמו
כניסת מהפכינן גם כדרבנן של נשבע וטובל יוכל
להפך וא"ס לא כתב דהפוך משמתינן ליה לנחבע
עכ"ל ואני לא ידעתי זה הכותב א"ס רב הוא א"ס
לאו משום דא"ס בשום אופן לפרש כונת הש"ך הני
מכמה טעמי חדא דכשלתמא הלו דין זה שפסק
הרמב"ם דיוכל החובע עליו ש"ה לחובע מהנחבע
שבעה קלה הוא מוסכם מהנמ"ג וליכא מאן דפליג
יתכן

גם הרב הלבוש כולל לו' שכן הכין דבריו מהרי"ב
ודוק אף אמנם לבי מהקס בזה להיות כו ראייתו
מ"ש הרב מהרי"ב וראיתו שג"ד לא מיירי שהשתק
ליה כהסכמתו וכזויו אלא מעשה שהיה כך היה
על. ראובן ושמעון שהיו שותפים בקניית הכסף
וקוהו להוליד למעבד וראובן לקח מלוי כסף
ב"ד והתנה עמו שומתין עד שיוגבו למטבע
ומש"ה יוכי לו מעותיו וכשהולידו לבית המטבע
לקחו הכסף הנז' למלך מפני שראובן ושמעון היו
חייבים למלך ממון וכשאל לו לתכוע המעות
מראובן א"ל אין לו לפרוע עוד א"ס ויכול לו לתכוע
משמעון שותפו של ראובן או לא והשיב ואמר דחייב
לפרוע אפילו לדעת הר"ש הואיל והיה הדבר
יורע מן הענין שלטורך השותפות היה שג"ל הנוכח
מתוך העסק שהוא לטורך השותפות ואפילו הר"ש
מורה כיון דליכא הכחשה עכ"ל. הרי כפי' נראה
מדבריו הרב שהי' שג"ל לחלק לדעת הר"ש ש' כיון
א"ס נוכח מתוך העסק שהוא לטורך השותפות או
לא וא"כ מנ"ל לו' שג"ל לחלק א"ס היה כהסכמתו
וכזויו או לאו אחר דבריו הרב. ו"ל נאמרו על
היה עובדא והתם מיירי שהי' בר מתוך העסק
שהוא לטורך השותפות ולא שהיה כהסכמתו וכזויו
של השותף סב' וא"כ א"כ נכא"ר רבנו מהרי"ב
דבר שאינו וזוילו ו"ל שהרכינס הללו שהבינו כן
לא ראו נדון מהרי"ב כיון שהם עדין בכ"ו ולא
נתפרסם קבורו ודו"ק ע"כ מלאתי מאחר קדוש
מדבר בכ"ו קדשו :

סימן ע"ח

(א) סעיף א' כתב סמ"ע דהא דאמרי' חוקה
לא פרע אינוש בנו זמניה היינו דוקא
כטוען טענת כריא וכו' ע"ש נ"כ. ותומא א"ך
כתב כסתם כאלו הוא הלכה פסוקה דהא מרבנו
הטור סימן ק"ח ס"ד נראה להדיח דאף כטוען
טענת שמה אלימא חוקה זו שכתב ש"ס א"ס מה
המלוה והיורשין וכו' ע"ש ולפי הסמ"ג א"ף שהוא
הך זמני מצי למטען פירעתי כיון שירשו המלוה
טענתם טענת שמה וליכא לחלק דהתם שאני דשניהם
טענת שמה דהא ליתא דהא איהו גופיה כתב
כפרישה ס"ק ר' שאף א"ס היורשים כאן לנכות
מלוה עלמו דיכא הכי ע"ש. והש"ך ש"ס הכי
לדחות דבריו הסמ"ע ממ"ש הטור סי' ע"א סעיף
כ"א מש"ס אכיו הר"ש ע"ש ויש לדחות דשה"י
מלוה בשטר דרמי קת' לטוען כריא ואפי' דאיכא
טובך כהדי ליה הרי יש כנגדו אמתלאות המוכיחות
לכטל איתו משא"כ מלוה ע"כ ע"כ כ"כ הרב קול
יעקב כחושיו דכ"ח ע"ב ע"ש.

(ב) עיון כנה"ג כהנהגת הטור א"ס ג' שנסתפק
לדעת הר"ש א"ס או ס"ל כבעל התרומות ע"ש
נ"כ ומדבריו מרן ב"י כש"ע סוף סי' ע"א מבוואר
דס"ל כדעת הר"ש דאזיל ומורה לשה"ס שכתב
ו"ל כשהתמין המלוה וכו' יש מי שאומר וכו'
יע"ש. וא"ס דעתו דאף הלוה עלמו אינו נאמן
לסברת הר"ש א"ס א"ס כתבו כסתם ולא כתב כמ"ש
נבי מת ליה וכו' יש מי שאומר וכו' וי"א וכו'.

יתכן אז לפרש כיונת הש"ך על זר הדוחק כן אבל
מכיון שהש"ך הכיף משם מהר"י והנהגותאשרי
והתו' פלוגי בדיון זה וס"ל דגם הר"י והרא"ש לא
ס"ל ההוא דהרמב"ם וכת"ש הש"ך לשיטתו וה"כ
מאי מכרית הש"ך באומרו דה"כ גם כניסת וכו'
אימא דה"ש נדלובי' דה"ר"י והר"ה ששארמרוד הנחכע
יאמר אנה לא אשכע גם כהיסת ויתכן רס"ל כן
ראשו נארה החובע מהנחכע שבועה קלה דהיינו
היסת אכתי ויכל לומר לו אנה לא אשכע אפילו
קלה אם תרצה לטובל ששכע כרייך ועול ואת"ל
דדיון זה מוסכם מהכל כפי רעת הש"ך וכת"ש וז"ל
ולדעתו ריון זה של הרמב"ם וכו' ואין חולק עליו
וכו' עש"כ אכתי איך יאמר הש"ך דאם כן גם
כניסת וכו' רמה כשמתייכו היסת ריון הוא להכריחו
להנחכע לישכע היסת מפני הטעם שכתב הש"ך
בעצמו דיאמר החובע וכו' כשכיל וכו' דל תקנת
חכמים וכו' ע"ש אבל בעקר דיון הר"י והרא"ש
שכתבו ראינו ויכל החובע להפך וכו' דלכא טעמא
דהש"ך שפיר כתב הרמב"ם והרא"ש דיאמר הנחכע
וכו' ומה מכרית הש"ך מההוא דלקמן דלא דמיו
כלל עפ"י חילוק הש"ך שהכאנו ועוד דלמה הכרית
הש"ך מההוא ולא הכרית מעקר דיון שבוע' היסת
שחקנו חו"ל על הנחכע ואמרו שיוכל להפכה
דוהאך אמרו שיוכל להפכה הא שפיר מני לומר
החובע אהת תשכע כרייך והפטר אני איני נשכע
דעיקר השבועה עליון ואפילו הכי חו"ל דיוכל
להפכה ואם כן גם הכא בדיון הר"י והרא"ש ויכל
להפך ומה הפרש כזה בין שבועה דרכני ל היסת
ומלבד כל זה פשטא לישנא דהש"ך מורה על עקר
שבועת היסת שהתקנה עליו ויכל לומר לא אשכע
מדיקום אלא דראי רמשהינין ליה ועל כן נלע"ד
דהכי כיונת הש"ך ז"ל דכל כוונתו להכרית לדחות
דיון זה של הר"י והרא"ש והוא דידוע דהיסת
יוכל להפכה על החובע וא"כ כשלא הפכה אלא
אמר לא אשכע למה אז"ל דמשתתקן ליה להנחכע
היה להם לו' ולקנסו שישבע כנגדו היסת ויטול
ויעשו הם מה שהיה הוא לריך לעשות דהיינו
להפכה על החובע ולמה אמרו ז"ל שמחרימין
לנחכע דכמו דכדיון הר"י והרא"ש ויכל לומר
הנחכע לא אשכע ואתה ששכע ועול ה"כ בהיסת
יאמרו חכמים כה"ג דיוכל לו' איני נשכע ונהפך
אנחו השבועה על החובע אעפ"י שגם הפכה הוא
ועכ"ז לא אמרו הכי ראף עפ"י שיוכל להפך כל
עוד שלא הפך מחרימין אותו על שאמר איני
עשכע או יתן או ישכע וה"כ גם הכא בדיון הר"י
והרא"ש אם לא קבל דכרי החובע ואמר איני נשכע
משמתקין ליה לפי האמת ויכל החובע לומר לו
אשכע ויכול להפכה עליו ואם לא קבל משמתקין
ליה כסברת רש"י ודעמיה דלא ככדרי"ף וזו הנר'
לפרש לכאורה ככוונת הש"ך ועדיין יש להתיישב
בזה ודו"ק

(ב) עיון כהש"ך ס"ק ל"ג שכתב על דכרי
השערים שהם אמונים עש"כ כ"ג עיון
כספר הרב גידולו תרומה שהכרי דכרי השערים
ועש"י מה שהכרי נתיישבו תמיהותו מעל השערים
ואתמהא איך לא שלטו עיניו בדכרי הרב ג"ת ונת

רונות כי הוא דרכו להכריף דכריו ככמה מקומות
ע"ש ודו"ק

(ג) עיון להר"ל מ כפ"א מהלכות טועין שהכריף
דכרי הריב"ש ותמה עליהם עש"כ כ"ב איך
כאן תימא דהא כוונת הריב"ש כרודה ומכאן
להדיא מדכריו דמיוורו בשבוע' קו"ס שהיא תקנת
ר"כ כמ"ש כריש דכריו ואם נחוייב שבוע' דרכני
כגון כופר בכל כרי כהדוא דמיוורו בשבועת היסת
כ"כ הרב קול ועקב כתי' להרמב"ם דף כ"ג ע"א
עש"כ ודו"ק

(ד) החובע וכו' הולך וכו' כ"כ כתב מרן כפי
וה"ל הר"ן וכו' אבל במלוא וכו' עכ"ל הקט'
הרב עין ויוסף דאך אפטר לו' זה הטור כתב
כזה הסימן בשם רש"י דכפקדון אפי' כופר בכל
חוייב שבועה מן החורה ותי' על זר הדוחק ע"ש
וכוראי שלא יסכול לשון הר"ן זה הפי' כלל ולע"ד
ראין זו קושרה כלל דוראי כפי' הר"ח בר יוסף לא
שייך הילך כפקדון כלל וככל נווגה פטור מן
השבוע' ור"ת ור"ש שנתלקו כפולך י"ל דסכני' ליה
כר"ת בר אבא אר"י דאית ליה אף כפקדון לריך
כפורה במקל' דהא במקל' אבל לעולם אף
קו"ל כר"ת בר יוסף דא"ל כפורה במקל' ולא שייך
לו' הולך כפקדון לפטור מן השבועה והא דהכריף
פלוגתיהוה תש"ס אע"ג דלא נפקא לן מירי לענין
הלכתא הוא כרי ליישב האו חנה חונא דר"ח אמאי
אתמר ע"ש כנמר' דרוק ולירי קשה דאך אפטר
לו' דלפרש' פלונתא דר"ת ור"ש הוא כפקדון דאם
כן אמאי הולך להקשות שם בש"ס על ר"ש דאמר
הולך פטור מרתני רמי בר חמא ארבעה שומרון
לריבין כפורה והודאה במקל' ע"ש הכי הו"ל
להקשות ולר"ש שבועת החורה כפקדון היכומשכתת
לה והא כל היראת הפקדון הולך הוא מניה להא
נמי יש ליישב כמה שחיטוי כס' אסיפת זקנים
להר"כ דף כ"א ע"א שהקשה שם מעיקרה המקשה
דקרי לה מאי קארי לה ותי' דמשמע ליה הכי מותיב
מרתני כ"ח וכו' עש"כ דאך משמע ליה הכי וא"כ
כזה חולא נמי קושייתו רמ"ש"ל לא פריך הכי
משום שודע דמשכתת לה שבועת החורה בדאמר
ליה הכי דקרא משה בפשיעה וכו' אבל רמי ב"ת
משמע ליה דאיוורו כהילך מש"ה פריך מניה על
ר"ש והרב ג"ת דף כ' ע"ב דאך כמא' שיש פלונת'
בין הר"ן והב"א פהכנת דכרי רש"י ובסוף דכרי
כתב וז"ל ובין הכי ובין הכי קארי לו' על כפרת
רש"י וכו' לענין הילך עכ"ל עש"כ ולע"ד דלכ"מ
משום דנראה לו דוחק דטעמא דאית ליה לרש"י
לו' דכשכיל שפורע לו מיר הוי כמאן דנקיט להו
מעקרא דמי וכיון דכשעה שהוויא אותם קלוה
לא הוי כמאן דנקיט להו מלוא שלא היה לו שעבוד
על מקום אחר לנכות אותם מש"ה אית ליה דלא
שייך לו' הולך אלא דרוק כשלא הוויאם דכאיהו
שעה אמרינן כיון שלא הוויאם כאלו היה נקיט' להו
מלוא מעקרא ולא הוי מורה במקל' וא"כ כשהוא
מלוא כשטר שהיה נוכח ממקראעו ומשועבדים
לו' על כך ואם ומכור אותם יטרוף אותם אם כן
אף אם הוויא המעות הוי כאלו נקיט להו מלוא
כידו מעקרא כיון שהקראעות משועבדו' לו כשכיל
המעית

המעוה והוא נוכח מהם ורו"ק. ודרך הנכ ראינו
 כחי' מהירין שהקשה עמ"ש כגמר' דמזיעא דף
 ד' ע"ב והאי דקא מורה כיה הילך הוא וכו' וז"ל
 ויש להקשות שמה טעמא משום דלאו מורה לו כלל
 דהודאיתו כתובה בשטר הוא. ואכן בעינן אשר
 יאמר כי הוא זה שהורה במקצת דוקא מה שא"כ
 מה שהוא מורה רק שנותן לו מיד כשעת הודאה
 וא"ל הילך אפ"ס חייב דמ"מ מורה במקצת הוא
 ומאי פריך שאני הכא לאו מ"מ הוא כלל עכ"ל.
 וכלע"ד לו' דה"ט דלא משני הכי משום דהוא פריך
 על ר"ח דאית ליה דעדים מהחייבים אותו שבועה
 מק"ו אע"ג שהיא אונו מורה במקצת כלל וקרא
 דקא' כי הוא וכו' לקמן ומקו לה הש"ס אליבא
 דר"ח דאלטרודין למורה מקצת הטענה וממין הטענה
 וא"כ אף שנאמר הכא דהודאיתו אינה חשובה כלל
 וכאלו כפר בכל אפ"ס ותחייב שבועה ע"י השטר
 דהוי כהעדאת עדים אלא ודאי מוכרחים אנו לו'
 שהטעם משום הילך ומש"ה פריך שפיר על ר"ח
 ורו"ק. עיין בספר הרב עיין יוסף מ"ש ככוונת
 דברי רש"י כד"ה ותנא תונא וכו' והוי כמנה וכו'
 ע"ש דף ר' ע"א ע"כ וקשה כפי דבריו אם כן
 אמאי לא פריך הש"ס מסלעין דיגרוס וכו' אלא על
 אודך דר"ח והא על ר"ח קמייאת היה לו להקשות
 דאודך אפשר לו' דעדים מחייבים אותו שבועה והא
 העדאת עדים הוי כהילך והילך פטור דתניא
 סלעין דיגרוס וכו' וזו היא קושיא אלימאף היא על
 מה הדר דמה להודאת פוי שאינו חייב אלא בשאינו
 אומר הילך וכן נמי בהעדאת ע"א לא שייך הילך
 חזמ"ה כהעדאת עדים דהוי כהילך ואמאי נטור
 הש"ס לפרוך מסלעין דיגרוס על אודך דר"ח וכאמת
 שאין לנו לו' ככוונת רש"י וז"ל אלא כמו שפי' מהרש"ם
 אה"ע סי' דל"ג ע"ש ורו"ק.

סימן פ"ח

(א) סעיף כ"ט כמד"ה וכו' נ"כ כ' הרמב"ם
 כש"ד מה' טוען ראין מורה במקצת חייב
 וכו' שאפשר לו לכפור וכו' וכאב שם מרן בכ"מ
 שהר"ן והכ"ו לא ירדו לסוף דעת רבי' וכו' והרב
 המגיד כיון ופה לדעתו וכו' והרב נ"ת דף כ"ד
 ע"ד כתב שאחרי התקירה וכו' לאפוקי כ"ו אף
 עפ"י שיש בו נאמנות והרבה להקשות עליו עש"כ
 ואני אומר דאם זאת היתה כוונת מרן מלבד מה
 שהקשה הוא עליו. עוד אני תמה דאם כן מני
 מקמי מרן כפ' כ"ב מהלכות עדות על הרמב"ם
 מכאן ומניח הדבר כז"ע ע"ש דכיון שישכח להשגת
 הראב"ד שם שהשיב עליו דשטר שעבור קדקעות
 הוא א"כ גם קושייתו נמו אולה לה כזה דהתם
 נמי אף אם הים מורה היה חייב שבועה כיון
 דליכא טעם כפירתו שעבור קדקעות ואם כן הוי
 דביי מרן שחקן אהרדי כפי זה ועיין בלח"מ
 שפירושו מרוקקת כדברי הרמב"ם שכתב והרי כל
 נכסיו משועבדים לו אמנם אחר העיון נראה דגם
 זה אינו נח ככוונת הרב כ"מ דא"כ אמאי אלטרודין
 ליה למרן כפ"כ מהלכות עדות להשגת הראב"ד
 שהשיב דשטר ש"ק הו"ל ליישב דשאני הכא דכיון

דלא והעין הוי מנייהו כשר לא קרינן ביה ש"ק
 ע"ש ת"ל דרבי' לשיע' אויל דאית ליה דאין דק"ל
 הילך פטור לית לן ה"ט ויש לדקוק ולומר דלרובא
 דמלתא יבכ מרן הכי כפ"כ אף שנאמר דאית לן
 ה"ט הכא לא אמרינן הכי וכוה נקטויב נמי מה
 שתמה הרב משנה למלך על מרן ז"ל וכתב ולא
 ידעתי כוונתו כזה כלל דכהדיא וכו' עש"כ. אבל
 מ"מ אע"ג שפי' זה מרוקקת כדברי רבי' ואין קו'
 עליו ושפיר דקרק מרן כלשון דבינו ממ"ש הרב
 המגיד והרמב"ן הוסיף לו' וכו' גם בסוף דבריו
 כתב ודברי רבי' כ"ל עקר נראה שלא הכין כך
 בדעת רבי' אלא גם הוא שמכוס והולך נכתב
 דברי רבינו כהר"ן והכ"ו וכמ"ש הרב ב"ת אכל
 לדברי שלשם קשה לי דאית ואת היתה כוונת רבי'
 דכל רבר שאינו יכול לכפור אף ע"ג דאינו נוכח
 המלוה ממשעבדי כגון כתב ידו כנאמנות הוי
 כהילך ואינו חייב שבועה יש לבמנס כהאי טעמא
 דאע"ג דאינו יכול לכפור בו מ"מ אמאי הוי כהילך
 וכאלו נקט לזווי המלוה כיון שיכול למכור הלוה
 הקרקעות והמטלטלים וילכו מעותיו ואינו יכול
 לנכות מהלקוחות וכשלמא כפי מה שפיר' הלא' מ
 ככוונת רבי' נוחא אבל לדברי הר"ן והכ"ו וה"ה
 קשה והנה מדברי הרא"ש בפרק ב' דכתו' ודאה
 שמכוס והולך לדברי רבי' דכל דבר שאינו יכול
 לכפור בו וסורה בו אינו חייב שבועה דהו"ל
 כהילך ע"ש. והכיא דבריו מרן ככ"ו בסיומן ע"ז
 מתודשין ט"ו ע"ש. והרב כנה"ג כס"י פ"ז שטח
 ג"ד הכוא מרן כבדק הכית שהקשה על דברי
 הרא"ש וז"ל ויש לבמנס וכו' מהלכות טוען עכ"ל
 ודברים הללו מתמיהין לע"ד דמ"ש תחי' יש לבמנס
 וכו' אין כאן נמנוס דהתם שאני אע"ג דקא' הרי
 הוא ככיתו ואתנו לך כיון כשהוא יולא מב' דליהן
 לו אע"ג שלא נתן לו כלום ויכול לחזור לכ"ד ולו'
 שנתתי לו מעותיו ועדין הוא תוכע ממני מעות
 ראין מי שמכישו מש"ה לא הוי כהילך אבל הכא
 דהוי מנה דקא מורה ביה אין לו טענה ליפטר
 הוימנה שאינו יכול לו' פדעתי לא קורס שהורה
 ולא אחר שהורה מש"ה הו"ל כהילך וכמאן דנקיט
 להו לזווי דאשה דמי גם מה שסיים וכת' דמטעם
 אחר יש לקיים וכו' קשה דא"כ מאי פריך כגמר'
 על ר"ח דאמר מנה לי בידך והלא אומר אין לך
 בידי אלא כ' והילך חייב מהא דתניא סלעין דיגרוס
 וכו' דשטר שאני ה"ט דשטר לאו משום הילך הוא
 אלא משום דלא מקרי מורה במקצת כלל כיון דלא
 היה יכול לכפור בלאו הכ' אבל כחמשים זוז של
 ר"ח אע"ג דא"ל הילך כיון שהיה יכול לכפור בלאו
 ה"כ מש"ה אית ליה לר"ח דמקרי מורה במקצת
 וקייב שבועה גם מ"ש הרמב"ם כ"ז אין מ"מ חייב
 שבועה וכו' אין כוונתו לומר רבדבר שלא היה
 יכול לכפור כגון כשטר לא הוי מ"מ אלא דהוי
 כהילך דכהדיא אמרינן כנמ' דהטעם משום הילך
 ואודך וכן הרמב"ם טעם מדיליה ויניח טעם הגמ'
 גם מ"ש וכמ"ש הר"ן בפ"ק דמזיעא לא ידענא
 מאי קאמר דהר"ן לא הוכיח טעם הרמב"ם
 כדבריו כלל אלא טעמא דשטר משום דהוי כשירת
 שעבור קרקעות ואין זיווג דעת הר"ן לישע

הרמב"ם ודבריו מרן. כזה הדבור תמוהים מאד
 לע"ד אבל מ"מ כיון הכי וכוון הכי נמלנו למהוים
 שרעת הרמב"ם כדעת הרמב"ם דכל דבר שאינו יכול
 לכפור בו הוא כהילך וכ"כ הש"ך להרוא כסימן זה
 זה ס"ק נ"א וכתב שכן כחכ הרב מערנו מלך
 עש"כ :

איברא רכפו שיטתו דהש"ך שהסכים דרעת
 הרמב"ם כפר"ן והנ"י והמ"מ ע"ס

א"כ איך מלאו לבו ליוונ דעת הרמב"ם ז"ל ע"ס
 הרמב"ם דהוא כחכ להרוא דאם הוא ה"נ כחכ
 ודו כנאמנות חייב שבע"ז א"ג שאינו יכול לכפור
 בו וכשלמא כפי מה שפי' הל"מ מכוונת הרמב"ם
 נוחא דיכולים אתו לומר דרעת הרמב"ם כהרמב"ם
 דהתם נמו האשה נוכח המנה ממשעבדו ומש"ה
 קאמר הרמב"ם כיון דלא היה יכול לו' פרעתו הו"ל
 כהילך אבל כפי שיטתו דהש"ך קשה דאיך אתו
 וכולין שנאמר דרעת הרמב"ם כהרמב"ם ויחריגה
 התומא מה שפייס הש"ך דגם דעת הטור כדעת
 הרמב"ם והרמ"ם עור קשיא לי כדבריו מרן ז"ל
 דנראה דכריו סתרי אהרדו מסו' ע"ז לסימן פ"ח
 שכסו פ"ו ס"ב כחכ תבעה מאתום וכו' לא מקרי
 הוראה במקלקותון הנה דכריו כדקם הכות שהכתיבו
 למעלה שדחה טעם הרמב"ם וכתב שמתעב אחר
 יש לקיים דין זה וכו' מדלא סיים וכו' ואם כן איך
 כחכ כסו' זה ספק ב"ט הוראה ככ"ו כנאמנות
 כיון שאינו טורף בו ממשעבדו דינו כחייב שבע"ס
 דאורייתא כמו במלוה ע"פ וזה התם נמו אינו
 יכול לכפור וא"כ לא מקרי הוראה במקלקת והכא
 לא שייך לחלק ולו' דשאנו התם דסו' ע"ז דהמנה
 כיון שהוא מעשה כ"ד נוכח אהו ממשעבדו דלאו
 מטעמא דהילך אתו כאין עליו אלא דלא מקרי
 הוראה במקלקת כיון שלא היה יכול לכפור ואם כן
 הו"ל ככ"ו כנאמנות כיון שאינו יכול לכפור לא
 מקרי הוראה במקלקת ויש ליישב בדוחק דאף ע"ג
 שלא סיים מרן דהו"ל כהילך זהו כוונתו וסמך על
 המעיין כשפרו ב"ו שסם הבוא דכריו הרמב"ם שומבו'
 בהם להרוא שהטעם מאז הילך ושא לא השיג
 על טעם הרמב"ם אבל ככ"ה חור בו מטעם הרמב"ם
 טוב אנה ה' לירי ספר בדק הכות וראיתי שכתב
 בסו' פ"ח ולענין ב"ו נקעינן כהרמב"ם דמתקבר
 טעמיה וא"כ ע"ב לריך לירחק ולומר דלא קאמר
 מרן ככ"ה רכל דבר שאינו יכול לכפור לא מקרי
 הוראה במקלקת אלא דוקא כמנה שהוא מעשה כ"ד
 דנוכה המנה ממשעבדו והנה הש"ך כחכ על פסק
 מרן בש"ע וז"ל ולע"ד דין זה ז"ע לפי שגדאה
 וכו' עכ"ל עש"כ. ונראה שנעלם מעיני כבוד
 חכמתו מ"ס מרן ככ"ה דהר"ן והנ"י לא ירדו לרצת
 רבו' והרב המגור כיון ופה לרעתו ואם כן כפי
 דכריו הוא דכריו מרן ככ"ה סתרי אהרדו מכאן
 לשכ"כ מה' עדות אלא ע"כ לריך לפרש דכריו כפי'
 כ"כ מהלכות עדות בפעטיותו ולא כמו שפי' אותם
 הש"ך כסימן ל"א ס"ב ע"ס. והשתא עלה כידנו
 שפסק המספר ש"ע הוא מוסכם מנ' עמוריה ההוראה
 הרי"ף והרמב"ם והרמ"ם דכלהו ל"ס לענין ריבא
 וז"ל דכ"ו אפי' כנאמנות חייב שבע"ז וכן דעת
 הרמב"ם והר"ן והנ"י ורלא כמו שהעלה הש"ך לענין

ריבא דכ"ו כנאמנות אינו חייב ש"ד לריתא ורו"ק
 ועיין בסו' כד"ה אין נשבעין וכו' וכפרק שבעת
 הפקדון דף ל"ו ועיין בפ"ד מ"ס עליהם כדורף
 והעלה רמ"ם בפרק שבעת הפקדון פלוגי אמ"ס
 כפ"ק רבכא מליעא עש"כ והרב"ג דף נ"ד ע"ג
 הקשה דכפי דכריו סתרי וכו'. והאריך כזה וסוף
 דבר לא מלא מקום ליושב ע"ס ואני אומר אחרי
 המתור"ר לא ורעבא מאי קא מקשו ותמה אני על
 התוספות דאי מקשה על סתרי דפ"ק דמליעא הו'
 כמו שישבו דכריו ר"י בפרק שבעת הפקדון דאית
 ש"ס א"כ ה"נ מחייב מתני' דסלעין דינרין אלוכה
 דמ"ד ש"ד דלעולם מיידי כדאית ליה קרקע ולא
 מחל השעבוד והא דמחלק רש"א בין מלוה ע"פ
 למלוה כשטר היונו משום דכיון דהשתא הפקיעו
 חכמים השעבוד כמלוה ע"כ חייב כאלו מחל לו
 השעבוד וכמ"ס סתרי על דכריו ר"י וזאי מקשו על
 התום דסוף פרק שבעת הפקדון שלהם הסכים
 הרמב"ם א"כ ארקשיא ליה על מתני' דסלעין דינרין
 וכו' לפרוק על דכריו ה"ו ר"פ שבעת הפקדון דאיך
 תו' סתרי שם רבולתו משכחת להו כשמחל השעבוד
 והרמב"ם נמו כחכ הכ' תו' דא"כ איך חלק ר"י
 בין מלוה ע"פ למלוה כשטר אלא עכ"ל דשטר שאני
 דחשוב עלמנו כמקרקעו כיון שראוי לנכות בו
 ממשעבדו אלמלא שמתלוכמ"ס כל זה הרב הרר"ש
 ע"ס א"כ ה"נ תחייב מתני' דסלעין דינרין וכו'
 במחל השעבוד או לרית ליה קרקעות כלל ואפי' הכי
 שטר שאנו ודכריו לריבוס תלמוד.

ובעיקר קושיית סתרי הקשה הרב עין יהוסף

דמאי מקשו דהא כחכ הרמב"ם סוכו'
 ע"ס שהאריך והעלה דכריו סתרי חסום כל"ע ותמה אני
 על תמיהתו דהא מלוה כשטר נמו יכול להוטאו
 במטלטלין ואפ"ה קרו ליה חסום כהרוא כפירת
 ש"ק והטעם כיון דהקרקעות משעבדים לו ואם
 לא היה לא מטלטלין יכול לטרוף מהלקוחות היו
 כפירת ש"ק אע"ג דאם היה לו מטלטלין יכול לסלק
 אהו כהם וא"כ שפיר מקשו סתרי דכיון וכו' וטורף
 המלוה מהלקוחות אם אין לו ללוה מטלטלין אם
 כן הוא כפירת ש"ק והיכו נשבע מ"מ מן התורה
 ואדרבה מסנוא דהכא יש לתמוס על הר' המגור
 דהיכו קאמר דכיון שהנאוטם תקנו וכו' דכהרוא
 אמרו' הכא דשטר היו כפירת ש"ק אע"ג שיכול
 הלוח לסלקו במטלטלין א"כ הו"ל כחוסב אע"ג
 שפיקו הנאוטם שחנכה אף ממטלטלין כיון שטורפת
 מהלקוחות וכן נמו במקום שאין כותבין כאלו
 כותבין א"כ הווי כפירת ש"ק כמו שער ולפיקולר
 דעתו שואת היתה כוונת הרמב"ם כהשנתו על
 הרמב"ם ולא כמו שפי' ה"ה דמאסו הכי השיג על
 הרמב"ם משום דאין הבתובה נכנית אלא מן
 המטלטלי' דוראין לא נעלם מעיני הרמב"ם דתק' הנאו'
 אלא אף לפי תקנת הנאוטם הוא משוג על הרמב"ם
 וכמ"ס טוב ראיתי שכבר עמד ע"ז הל"מ עש"כ
 אבל מ"מ אף לרכרו הל"מ שיישב לרכרו ה"ה
 נקוישכו דכריו התוספי' דהם לית להו האי אלוקא
 ומאסו הכי מקשו עוד אני תמה דכריו ה"ה דאף
 שיישב הל"מ דכריו מ"מ מנ"ל לפרש כן בהשגת
 הרמב"ם לשינוי כ"כ חו' להראב"ד טועה בהשגת

הואח דאין קעלט מעינוו תקנת הגאונים אלא ג'ל
 דלעולם דאף לאחר תקנת הגאונים קא פרוך והוא
 משום דס"ל כהתי' ראיון חלוק כון מלו' כשטר למלו'
 ע"פ ומש"ה משום הכא על הרמב"ם דאף ראיוו
 במקום שאין כותבין והיה לו לה"ה לישב ראיון וז'
 קו' על הרמב"ם משום דס"ל ריש חלוק כיון שטר
 למלוה ע"פ עור נלע"ד ל' דוראוי ק' היתה כוונת
 השנת הראב"ד על הרמב"ם משום דכהדו' אמרו'
 הכא דשטר הוי כפירת ש"ק אע"ג רבוכה נמי
 ממטלטלין וכמש"ל אכל אף לפ'ו כפי מה שפי'
 הלח"מ כהן ככוונת רכרי רכו' נתיישבה גם כן
 השנת הראב"ד משום דס"ל לרכו' דלדירן דקו"ל
 הולך פטור לית לן ה"ט דשטר מקרי כפירת ש"ק
 ולא נאמר תי' זה כנפי' אלא כרי ליושב רכרי ר"ק
 דאית ליה הולך חייב אכל הראב"ד דמשני על
 רכיניו משום דס"ל ליה כפרי"ף והרמב"ן דאית להו
 כפ"ק דמליעא ה"ט דשטר הוי כפירת ש"ק משום
 דס"ל דלפי המסקנא אפי' למ"ד הולך פטור שטר
 לאו מטעמא דקולך הוא פטור אלא משום כפירת
 ש"ק שוב ראיתי להרב מ"ל שפי' הכי ע"ש . אכל
 מ"מ אף לדרכים אלו מתיושבים נמי דכרי התו'
 דהם ס"ל כהר"ף ורמ"ה והגאונים ומש"ה מקשו
 איכרא דמה שיש לתמוה הוא על רכרי הרא"ש
 כרפ"כ דכתובות דמשמע מרכריו דלאחר שחקנו
 הגאונים דכתובה נוכה ממטלטלין לא הויא כפירת
 ש"ק ואין כתב הכי דכהדיו אמרו' הכא כשטר
 הוי כפירת ש"ק אע"ג רבוכה נמי ממטלטלין ואש
 כן אף דלאחר שחקנו אפ"ה כיון שנוכה מהלקוחות
 הוי כפירת ש"ק ות"ל נמי אף לאחר התקנה
 מה"ט הוא דפטור מן השכנע' ואין אנו יכולין לוי'
 דהרא"ש ס"ל כהרמב"ם רלא נאמר טעם זה אלא
 אליבא דר"ק דאית ליה הולך חייב אכל אכן דקו"ל
 דפטור לית לן ה"ט דהא הרא"ש כהדיו כפ"ק
 דמליעא כחכ השני טעמיס טעמא דהולך וטעמא
 דכפירת ש"ק ע"ש דמשמע דס"ל דאף לדירן דקו"ל
 הולך פטור אית לן נמי ה"ט דשטר מקרי כפירת
 ש"ק ועיין כח"כ וכפוד"ד גם און יכולין לוי' ולחלק
 תי' הלח"מ על רכרי הרא"ש דר"כ בסוף שבועת
 הערות הפקדון שהביא אפי' קושיא ע"ש למא לא
 תי' האו תי' על קו' התו' אלא וראי משמע דהוא
 מסכים והולך לרכרי החוס' ראין תו' כין מלוה
 ע"פ למלוה כשטר וכמ"ס הטור משמו ואם כן
 דהרא קושיא לדוכחין על הרא"ש כרפ"כ דכתו'
 דמתו והשתכח ואף על גב דתקינו וכו' הויא כפירת
 ש"ק ונ"ע ורו"ק

סימן פ"ט

(N) סעיף ה' נשבע כנק"ח וכו' כתב הש"ך
 כס"ק יו"ד כר"ה נשבע וכו' ואני אומר
 וכו' ולק"מ על הרמב"ן וכו' ותמה לי על הרן בזה
 עכ"ל כדאיתו דרכים הללו עמדתו מרעיד רלכאו'.
 יראה שכוונת הש"ך הוא לומר דהאי דונא ליתיה
 כמלוה על המשכון שיכול לקרש בו אשה ולעשות
 בו מה שירצה והדבר תמוה שהרי מבואר בדרכי
 הטור אה"ע סימן כ"ח ובדרכי מרן הכי' שש

הרמב"ם וסר"ן והרמב"ן ס' להו דיכול לקדשה
 כמשכון שישלו מאחרים כין שמשכנו כשעת הלוואתו
 כין שלא כשעת הלוואתו גם התו' כפרק האוכר את
 האומנים דפ"כ ע"ב כר"ס אומר וכו' כתבו דמלו'
 על המשכון כההיא האשה שיכול לקדש בו את
 האשה וכו' ושאיתו את פי מהרי" ע"ו והשיב לי
 שכוונת הש"ך ל' דלמ"ד אומן קונה כשכת כלי
 שיכול לקדשה בנזק הכלי שיהיה שלה שאינ' מתחייבת
 להחזירו לבעליו וליקח ממנו דמי שכיורתו אבל
 המקדש כמשכון כחוב שיש לו עליו הוא מקדשה
 ולדוכה הוא להחזיר המשכון לבעליו ונוטלת החוב
 וכאמת שמוכרשים לו' כן ככוונת הש"ך ו"ל כרי
 שלא נעשה איתו שח"ו טעה כדיון פשוט אבל
 עדיון קש' עליו דמנ"ל ה"ה מלתא שיכול לקדשה
 בנזק הכלי שיהיה שלה ולא נתבאר האי דונא כש"ס
 כלל אלא רוקא היכא שקדשה בכלי שנתנה הוא לו
 לתקן דלמ"ד אומן קונה כשכת כלי שהיא מקוד'
 אכל היכא שקדש' אומן בכלי אחרים עדיון ו"ל
 שאינו יכול לקדשה בנזק הכלי שיהיה שלה לגמרו
 אלא כשכירות שיש לו עליו כמו מלוה על המשכון
 ושוב מלתתו להריע"כ ה' הובאו דכריו כס' אסיפת
 זקנים להר"כ שכתב דהיא נכרי הלוהעל המשכון
 ופשיטא ליה דאפי' למ"ד אומן קונה כשכת כלי
 מלו' על המשכון קנינו עדיון עי' ואש כן בוראוי
 כמו כמלו' על המשכון שאינו יכול לקדשה בנזק
 הכלי שיהיה שלה ה"נ אומן אפילו למ"ד אומן קונה
 כשכת כלי ומ"ש הש"ך דמתני' דכל האומנים וכו'
 או כשנתת דאנתת דכריו תמיהים אלוהי שהרי
 סומא דמתניתין וכולן שאתרו טול את שלך וסבא
 מעות ש"ס ח"כ א"ל ל' ומיירי כשליח' דאנתת
 שהרי אינו מתחייב אלא שכתבו לו אחר כך אלא
 ששכרו להולך לו אנתת למקום פ' וכדפרי"ו ו"ל
 כפרק הגזל לא נשאר לנו אלא אוקמת' דאונריה
 לכטשא וכו' ומתני' אמרם כל האומנים ש"ס ואין
 נומא דמיירי רוקא ככה"ג ואפי' כתרי אוקמתו
 הדבר דחוק כלושינא דמתני' כ"ש דלא נשאר לנו
 אלא תר אוקמתא וכפרק הגזל קמא לא שניהנו
 תרי אוקמתא אלא על הא רתיא הנתן עליהו
 לאומן וכענין דרב שש ע"ש כגמרא וכתו' שוב
 דאיתו להמרדכי כפרק ב' שבועת דהיינוס שהכח
 תז' לרש"י ע"פ הרי להדיוו דס"ל לרש"י לפי
 שטחו דס"ל דקונה משכון אף לאונקוס שיכול לתנו
 במתנה לגופו ממש ח"כ ה"ג דס"ל שיכול לקדש
 בו אשה ולקנות בו מה שירצה בנזק המשכון ממש
 שאין יכול הלוה לחזור ולפדותו כפרעון החוב אם
 כן שפיר מקשי הר"ן לם' רש"י דס"ל דקונה איתו
 להתחייב אף כאונקוס דאמאי עדיון אומן שאינו
 אלא ש"ס ממלוה על המשכון שהרי לענין שיכול
 לקדש בו את האשה ולקנות מה שירצה בנזק הכלי
 כוראוי הס שויס ואית ליה עריופתא דחייב כאונקוס'
 דקני ליה יותר אחרו כותבי זה ראיתו שהביא מרן
 הכי' תשו' זו כפי' ע"כ ותמה על סברה זו דרש"י
 הרב ככה"ג והנהיה ככ"ע עש"כ ומכל מקום לא
 תכרא לפי מה שכת' כיון דרש"י גופיה יראה דס'
 לית הכי .

עוד הקס' הש"ך על הרמב"ן ז"ל שכתב ראפי' למ"ד וכו' דלא נקורא לו וכו' וקיים וכו' ולא ודעתו שזו הפרש וכו' עכ"ל - ולע"ד ליישב טובא איכא בינייהו דהתם רוקא נבי אומן שייך לו' דרואי אית ליה אנרא עלויה אף בלא הוראתו של בעל הכלי שהרי ק"ל נבי אומן בקימן קל"ד ראפילו לא נתן לו הכלי לתקן כפני עדים ואית ליה מנו דהר"מ ושהה כור האומן כמה שניס וטוען שכל לירי כמכור' או כמתנה ובעל הכלי אומר לתקנו נתתו לך אינו נאמן האומן ומזויל הכלי מידו משום שמשום דתוקה הוא רכלמה שביד האומן הוא לתקן א"כ כ"ס היכא שהמחלוקת היא להפך שהאומן או' נתתו לו לתקן ואית לו עליה אנרא ובעל הכל או' רבפקרון או כתורת שאלה נתתו לך ולא תקנת בו כלום שהאומן נאמן כמה שתחת ירו מהאו סכרא רכל מה שנתנים לאומן הוא לתקן ואף דאיכא עדים שנתנו לו בקסת ואיכא ערי ראפי' לער"ן שהאומן נאמן מהאו סכרא כאו' דהתם ודאי אית ליה עליה אנרא בלא הוראתו ומש"ה כטוען על גופו של משכון רמי אבל המלוה על המשכון כלי עדים לא מקרי ודאי אית ליה עליה הלוה כשכיל שהורה לו שאלו לא הורה לו אלא הוה אומר שאין עלי כלום ובפקרון הוא אללך לוכא סכרא נבי מלוה שוראי אית ליה עליה הלוהה וכתורת משכון ניתן לו וא"כ עכשיו שהוא מורה לו הלוה נמו וחלוקין כעקר ההלוהה כיון שהוראת המלוה גרמה לא מקרי ודאי אית עליה הלוהה ומה"ט בדאיכא עדים שנתנם לו סתם או כתורת שאלה ואיכא ערי דאיה אינו נאמן המלוה על המשכון כמה שהוא או' אלא המלוה נוטל משכונו וגשבע ונפטור אמנם שוב ראפי' לרוב המגיד כפ' י"ג מהלכות מלוה שפי' ככוונת הרמב"ם רס' ליה כטעמא דרינא דהמלוה על המשכון נשבע ונוטל בנק"ה אף ע"ב דאית ליה מנו דלקוחים שנשבע היסק שכין שאם היו שם עדים שהו משכון כירו כמו שהוא אומר ולא היו יודעים בכמה היה לריך מלוה שבעת החור' רכיון שיש עדים שבמשכון בא לירו נדא' דאין כאן מנו דלקוח הוא כירובס כן כשאין כאן עדים שהוא כירו במשכון לא אמרו' מנו לאפטורי משכובע' והנה מ"ש דריך המלוה שבעת החור' וכו' לא זכיתו להכין דכרו דאע"ג דלית ליה מנו דלקוח אית מנו דהחזרתו אוחו לך ונתת לו חובי וכהאי טענה נמי לא היה נשבע אלא היסת ראפי' לנבי אומן שמסרו לו כעדים לתקן פסק הרמב"ם והש"ע כפי' קל"ד שנאמן האומן לומר החזרתו לך ומכרתו לו וכו' מתוך שוכל לו החזרתו ונשבע האומן היסת ונפטור א"כ ה"כ במלוה על המשכון כעדים יהיה נאמן בשבעת היסת כמנו שכבר פרע לו חובו והחזרתו לו וז"ע ואף שיהיה לכאור' איכא לאקשווימרכי ה"ה על דרכיו שהרי ס' ליה דה"ט רכתלוה על המשכון בלא עדים ס"ל להנאונים שנשבע בנק"ה משום דכשם עדים ואינם יודעים כמה הלוה לו לריך לישבע שבעת החור' וקס' שהיו בדאיכא עדים ודאי אית ליה עליה הלוהה כמו נבי אומן.

אמנם הא ודאי ל"ק שה"ס פירש הכי לטעת הרמב"ם דהרמב"ם ס"ל נבי אומן נמו כשהוא כירו נשבע שבעת החור' אמנם הרמב"ם פלוג על ס' הרמב"ם מה"ט שכתב נבי אומן דוראי אית ליה עליה אנרא ונבי מלוה על המשכון לית ליה טעמא דהרמב"ם משום דלא אמרין מנו לאפטורי משכובע' אלא משום דאינו רוצה לפרע מגוף המשכון אלא נוטל רמיס מש"ה לריך לישבע בנק"ה דלאו ודאי אית ליה עליה הלוהה ועיין בכ"ח וכפ"ד כסימן ע"ב על האי דינא וכ"ח דעריון קס' בדאיכא עדים ולא ידעני בכמה הרי ודאי אית ליה עליה הלוהה ולוה י"ל רכיון דכרליכא עדים שכל לירו במשכון לא הוי ודאי אית ליה עליה הלוהה ולריך שבעת החורה קה"כ בדאיכא עדים לא פלוג דכין וכעין חור' של הרב המגיד לרעת הרמב"ם.

והר"ן ז"ל ח' הכריתא לס' הגאון' דהנאונים לא אמרו אלא ככא לנכות חובו מן המשכן אבל לא כשהוא שותק וקיים וכתב וכהכי מיירו כריתא וכו' עיין שם וכתב עליו השפתי כהן ואין דכרו נראים לי דמסתמא איירו אף שכא לנכות חובו.

ואנבי העבר מלתא ראוה כרורה לס' הר"ן כהאי תלוקא לרעת הנאונים ז"ל שהרי רכינו האי גאון ז"ל קאי בכסדרת הנאונים וכמ"ט הרמב"ן בספר המלחמות ובע"התך בשער מ"ט הכוה תשוב' לרבי' האי גאון דסכירא ליה מאן דתפיס כפקרון לשם משכון וחלוה רוצה להזיז אוחו בלא רמיס וכו' א"כ מוכרחים אנו לתקן כמ"ט הר"ן לרעת הנאונים.

עוד קיים הר"ן ואפשר עוד שאפי' בא אומן עש"כ עד סוף לשונו ותחת ע"ז הש"ך דכ"כ לא בעני בש"ס וכו' ע"ש ובאמת שקו' זו אלימחא לכאור' אמנם אחר העיון ק"ס שם אמרו להריא דס' ל' לרכין קאליה מדרב רכיר ומה"ט ס"ל כו וישבע בע"הכ ויפסיד אומן אמנם ר'יהורה רפלוג וס"ל כיוסא דואי כריתא דאף בקאליה נשבע אומן ונוטל יראה להריא דס' ל' דאף קאליה לא דכרוי אינשי כמו פירעון ומשום הכי אית ליה דתרווייהו חד דינא אית להו איכו השתא אחר שפיר דכרוי הר"ן רכיון דהאי כריתא אוקימנא לה כר"י מה"ט אית ליה נמי כריושא רכזמן שהטלית כור האומן אין לריך שבע' מן הטעם שכת' רמ"ן הרין לס' ר"י באינו תפוס דליתוב ליה בלא שבע' כמו נבי פירעון דאמרינן הכין להריא ולפער"ן כשפוטות שזאת היתה דעתו של הרמב"ם שלא פסק כהאי כריתא משום דאוקימנא ליוסא כר"י דאית ליה אף קאליה לא דכרוי אונשו ומה"ט סכ"י ליה כריושא דכשהטלית כור האומן אינו לריך שבע' משום טעמא דכתב הר"ן ז"ל ומש' הכי לא נהעוררו ה"ה והר"ן ברעת הרמב"ם והיינו ממס כעין קו' של הש"ך ע"ש אבל הש"ך ח' אוחו מן ההכרח והסכרא כלי טעם כלל לכל לפי מ"ש אנויכעור ככוונת הר"ן ז"ל טעמא רבא איכא במלת' משום דר"י לשיטתיה קא אזיל דאף קאליה לא דכרוי אונשו אבל אנו ק"ל כדכין ומש"ה דין אומן כרין מלוה

על המשכון ותמיהא לי על הש"ך דאין לא שת לכו
ליושב דכרי הר"ן כדרך וו שכחתי ודחה דכרי
אכל אי קשיא הא קשיא כון לחי' של הש"ך כון לפי
מה שפי' שזאת הייתה כונת הר"ן רעיון קשה
שהרי הר"ן ו'ל אע"ג דס"ל כדעת הגאונים
אפי"ם פסק להאי כריתא דכל זמן שהטלת ביד
האומן על כענה"כ להבית ראה ואין לו' דמה"ט
לא נראה לו להש"ך לפרש שזאת הייתה כונת הר"ן
דסוף סוף עדיין קשה לתוד' כדעת הגאונים
והדמכ"ם דמה וענה ליושב דכרי הר"ן דאית
ליה כס' הגאונים ואפי"ם פסק להאי כרית' כיון
שהוא דקה תיר' של הרמב"ן והר"ן ו'ל כדעת
הגאונים וידא' לע"ד ליושב דכרי הר"ן דלעולם
ס"ל שעקר החלוק כדע' הגאונים כיון בא לנכות חוכו
מן המשכון לשתק והכרייתא דרומן מיידי בשותק
ובהכו מחייבין דכרי הר"ן שפסק להאי כרית'
ומה שסיים ואפשר עוד שאפי' בא האומן לנכות
וכו' כדרך אפשר אמרה דטוב לומר דרומן לא
דמי למלוה על המשכון לפי ס' ר"י מן הטעם
שכח אכל כאמת אכן לענין דאין לא קי"ל כהא
כר'י אלא דוקא בשותק האומן שותק וכמ"ש בתחלת
אמנם מרביו ר"י אנו למודין לענין דינא הוכח
שחלוקין כשדעון דאפי' בא האומן לנכות חוכו
אינו לריד ליושב כל זמן שהטלת בידו וכל זמ
כדרך אפשר הוא קוז מרביו הר"ן ו'ל אכל
לענין דינא ודאי דס"ל להר"ן שותק' כון שותק
לכא לנכות חוכו וכן יראה מרביו מרן הכו' שלא
היבא מרביו הר"ן אלא תחי' דכריו כהאי חילוקא
וקו מס' שנלע"ד אף שהוא דוקא קלת ודו"ק :

סימן ז"א

(א) ס"ו ומתוך זם וכו' וכן פסק הש"ע נ"כ
רוב הפוסקים ס"ל דאיידי תוך הזמן דאי
ל"ה אפי' שיש רגלים שהפנקס אמת מ"מ איבא
למחש' לפרעון וכדכתב הש"ך בסו' ק"ו ודחה
דכרי הסמ"ע ולבסוף כתב דאפשר דגם הסמ"ע
מורה כזה .

וא"כ יש לתמוה לכאורה דאין אנחנו כ"ד
פנ"ו דנין עפ"י הפנקס להטות אפילו
מיתומים קטנים על פי הכנת הסמ"ע שהוא
כמעט הפך כל הפוסקים אשר רבו מלמנות דס"ל
כהש"ך דדוקא אם היה תוך הזמן אכל אם היה
אחר זמנו לא נבינו דחיישי' ללרף ולפרעון וראיתי
להרדכ"ל ח"א סימן קמ"ח ו'ל כ"ש הכא כנ"ד
דאיבא פנקס וקדוים יודעים שזה החוכ עדיין
קיים ודאיבין הלך למקום אחר ומת שם פתאום
דחוקה שלא שלח לו חוכו משם וכו' עש"כ. הרי
דלא דן עפ"י הפנקס לכד אלא כדירוף כל הנו
טעמי שאמר שם .

האמנם

לפי זה קשיא לי דא"כ מאי תקשי
אח"כ הרדכ"ו ו'ל וה"ה וכו' עדיף
פנקסו מכ"ו דקי"ל אה הוטא על היתומי' כתב
יד אביהם פטורים דטענין להו פרע אביהם
וכו' עכ"ל ומאי קשיא הא לא דניבין על הפנקס
אלא במקום חוקה דלא שלתלו חוכו אכל במקום

דלובא האי חוקה אה"כ דטענין להו פרעתי
כמו דין כתב יד ואולי ו'ל דס"ל להרדכ"ו לפי
האמת דפנקס אין לטעון עליו פרעתי מטעם
שכתב דשאני כתב יד דהוא אכל המלוה אמריו
דילמא פרעו ולא תש"ל יקח אותו אכל הפנקס
שהוא בכיתו וכדשיתא אפי"ם דאיתא דפרע מתתק הוה
מחיק ליה ומה לו להניח מכשול בכיתו על המלוה
וזה כבוד לכל בעלי השכל עכ"ל . ומה שהולך
לומר לעיל דחוקה שלא שלח לו חוכו הוינו משו'
שלמד לברון יודים מההיא דמת בנו זמניה וקא
יליף לנ"ד במכ"ש ע"ז האמר ופי' הכ"ש משום
דנדון דידיה לית ביה שום חששא אכל אה"כ לפי
האמת דעת הרדכ"ו דפנקס לובא למטען פרע
ועדיף מכ"ו ומויליף ע"ז אפי"ם שהוא יתו' קטנים
היבא דלובא טענת לדרו אמנם אכתי יש לתמוה
עליו דאין קאמר וזה כבוד לכל בעלי השכל . והרי
הרשב"א בתשו' הכיאו מרן ו'ל בסומן ק"ו ו'ל
דאיבין שנת ונמלא כתוב בפנקסו כ"י שהוא חייב
מנה לשמעון היורשים בטורים וד"ת אם פרע
מפני מה לא לזה אלא מהי הכתב דרולמ' מלאך
וכו' אנסיה עכ"ל ו'ל דהרדכ"ו יש סברא לומר
דהואל ופנקסו של ארם מאי כ"ש שיהא בידו
והיוס ומחר דוהא למתקו וכיבו כיו מלאך וכו'
אנסייה ודרכה כ"י שאכל המלוה היה לו לקרותו
כדי שלא יבא איתו אח"כ לכבו' הרי שהרשב"א
הכחיש לכל בעלי השכל ולדודיה אינו כבוד .
ואין שיהיה מבוחר מתוך דכרי הרדכ"ו שהכין
ש"מ"ש הטור בשם אביו דנין עכ"י הפנקס היבא
דאיב' דגלי' היינו אפי' אחר זמנו וכמו שהכין הסמ"ע
וגם בס' נחפה ככסף חת"מ סו'ט"ו הכין כהסמ"ע
והקשה על הש"ך עש"כ . ואע"ג דלק"מ על הש"ך
ובמ"ש החק"ל ח"מ ח"א סו' ג"ה עש"כ . וראיתי
להר"ע"ץ סו' י"ז שהיבא דכרי הטור הללו שכת'
ומתוך זה וכו' וכתב דזה איידי תוך זמנו עש"כ
ובתב עליו החק"ל ו'ל שם וקשיא לי שהרי אחר
כך שקול וטרי וכו' ובתב שבה יש לתרץ דלא
תיקשי תשו' הר"ש ארבוני הרשב"א וכו' ה"ל
דהר"ש כראיבא אומדנא והדבר קשה דלמנוח
שכתב בריש התשו' דהר"ש לא כת' כי אם בתוך
הזמן א"כ תו מאי קשיא מתשו' הרשב"א והרי
כפי' בת' הרשב"א בתוך תשו' זו דאם הוא תוך
זמן נוכח' וזה מורה שהכין דעת הר"ש שס"ל
שנכח אפילו אחר זמנו ולא ריזיה סיפיה וכו'
עכ"ל ובאמת קשה דאין עשה למהר"ט"ן שכתב
דע"כ כתב"ד לא אמנם הרוהא ירהא דלשור דכרי
מהר"ט"ן ו'ל וספק' לא דקייק להא שפיר שהרי
מהר"ט"ן לא היבא בתחלה תשובת הר"ש ע"גמה
כי אם דכרי הטור שהיבא מרביו אביו ועל זה
דקאמר אמנם לריד תנאי גדול שתהיה המלוה
תוך זמנו אמנם אח"כ בת' דאיתו להר"ש בתשו'
כלל פ"ו וסיים וכת' משם הר"ש אפי"ם שהפטר
אם היה שמעון חי היה יכול לטעון שפרע לראובן
מעותיו ונשאר וכו' עכ"ל אשר מלנשן זה שם
הר"ש שמוכח דאיידי לראר זמנו דאי תוך זמנו
הרי מבוחר בסו' ע"ז דתוך זמנו לא מני למימר
פרעתי דחוקה אינו שורע בתוך זמן ועל דכרי
תשו'

תשו' או כת' שמה מהר"ט ז' וכאמת קש' הרב רמשמע דרכיו הרשב"א סותרין דכרי הרא"ש שבכחו למעלה רהיינו הך שהביא אחר כך וכת' אמנם ראינו להרא"ש וכו' שמשם מבוואר דאיינו סרא"ש כלאחר זמנו וזה הפך הרשב"א וע"ז תרין ספיר דהרא"ש איירי בדאיוב אומדנ' דמוכח להדיא והרשב"א כדלובא אומדנא דמוכח וכתתלה פהביא מהר"ט ז' מלשון הטור ועדיין לא ראה קטשו' משרשה כת' דאיידי כהך זמנא אכלא אחר כך נחחדש מתשו' הרא"ש ע"מא דאיידי אף לאחר זמן וטעמא דמוזיאון מהיתומים משום דאיכא אומדנא דמוכח טובא וזהו ג"כ שכת' הש"ך על הש"ע לקמן בסו' ק"ו דהסו' דסי' ז"א אומיידי כהך זמן או איירי בנוכח דבת' הרא"ש ז"ל ור"ל אפי' איירי בלאחר זמן. ואיך שיהיה מכל האמור מבוואר דבעינן או תוך זמן או אומדנא דמוכח כההיא דהרא"ש ושרא קו' לרובתא טוב התכונתו וראייתו כישוכ קו' זו בתרי פנים דה"ט חדא דרממא הב"ד שלפנינו ואנחנו נגדרנו אחריהם על הסמ"ע ועל הרב"ו והר' נחשח בכסף משום שראו דנעולת דלת בפני לוויין היה לו חששו לכ"ר דלוויין הרי ניתח שכיחא וכלל ויוס ויהי דכרי ריבות וקטנות בין המלוה ויורשי הלוה והולכים ונוטלים כדורע על פי האומות כי ארס כהול על ממונו ולא זיית לריבא ומפני אלו הטעמים סמכו קדמונינו לרין עפ"ו הפנקס להוטא אפי' מיתומים קטנים בלתי סבו' משום ישוב העולם וכך נהנו וגם אנחנו נגדרנו אחריהם והוי כמו שקבלנו עלינו רעת אלה הנ' הנזכ' בדין זה דור אחר דור ואין בידנו עוד לשנות.

זאת ועוד אחרת עפ"ו מ"ש הר"ב רמ"ה ח"ב סו' ד"ר רב"ע ע"ה משם מהר"ט הרשב"א לא איירי אלא בפנקס שלכל ארס דלא הוי על עסקא שבחוב על פנקסו לזייתו מפ' מנה אכל בתוני שדרכו להקיף ולקבל וכותב הכל בפנקס מה שהוא לוקח ומה שהוא נותן ויש רגלים לרבר של מ"ש בפנקס שלא יחטוא בו השערה וממנו נקח שאם אלו החזיר היה כותב וכו' וסייס וכתב ועוד איכא כנ"ד דהפנקס הזה איכא רגלי' לרבר שכותבין הכל מה שנותנין ומה שלוקחי' דה"ל בתוני שדרכו להקיף וכו' ובפרט רבו' ע"ש. וא"כ ה"כ דאנו דנין על הפנקס איירי ככה"ג כנ"ל נכון ודו"ק.

סימן צ"ג

(א) סעיף ב' וכותב כחוי בעלה וכו' כ"כ קשה דה"ל להטור לומר דכאן איירי כתובעת כתובתה וכמ"ש הטור אה"ע סימן ז"ו ע"ש ודו"ק.

שם או שהוסיפה בעלה וכו' כ"כ אע"ג דזה לא הוזכר במתניתין רכל הנשבעין מ"מ מרמה לה רבי' לאשה הנושאת וכו' וכן משמע במתניתין כפרק הכותב במושבת אשתו חנונית או שמנה אפטרופוס ע"ש. ואפטרופוס היינו

נושאת ונותנת וק"ל. **שם** כ"ו וטעם רש"י וכו' כ"כ. ולי נראה דטעם רש"י משום דאל"כ היינו אפטרופוס דלעיל לפי' פי' רש"י ודו"ק כך מלאחי כתוב ככ' לא' קדוש ז"ל.

(ב) אלו נשבעין בטענת ספק השותפין וכו' כ"כ אם פטרו משכועה זו ואח"כ בא ע"ה והעיר שגולו יכול לטעון עליו לא מחלתו אלא על שכועה שהיא באה על שמה נאמן שמואל ק"ו ע"כ.

שם עד שחשור וכו' עיין להש"ך שהק' מרכיז הש"ע כאן למ"ש בסומן ר"ן והניח כנ"ע. ועיין בתשו' הרב נכנסת ומוקאל סימן יו"ד מה שתי' ודו"ק.

(ג) סעיף ח' והשותפות קיימת וכו' כ"כ. מרבת מרן דין זה ככהן ולא כתבו בה' שותפות ש"מ דס"ל דרוקא לעיני. שבו' השותפו' קיימת אבל לא לענין ריוח היוולא מכאן ולהכא וכ"כ הכנס"ג ח"כ לדעת הטור ועיין במהרש"ם בסו' קס"ט וכמהר"ב סו' ק' וכתשובת נאמן שמואל סימן ק"א ובשו"ת כהונת עולם סו' ז"ב ובשו"ת בני אברהם סו' ג' ועיין בתשובותיו סו' שהארכתי בזה ודו"ק.

(ד) סעיף ט"ו ראוהו ושמעון וכו' כ"כ עיין בשו"ת בית דינו של שלמה ח"מ סו' א' וסו' ב' וסו' ג'.

(ה) טור סעיף ח' וכן שאלה לא' וכו' כ"כ ר"ל דמוכח מהשאלה הזאת דאף לאחר חלוקה לריד לישבע אם טוען עליו טענת כריח שנשאר אצל השותף.

(ו) סעיף כ' אלא שחרוש וכו' כ"כ ר"ל אלא שם"ש הרמב"ם שיטלם שמעון מכיתו אם יודע שמעון ההפסד אין הדין בן אלא שלא קבל שמעון אחריות לזה וכ"כ רבי' לקמן בסו' קע"ו בשם הרמ"ה ואחר כך כתב ואינו בן ר"ל דעקר הדין נמי אינו אמתא"כ ר"ל דה"ק אלא דהרמב"ם ס' ליה דאין ראוהו יכול לישבע וליתול שיטלם מכיתו שלא קבל אחריות לזה אלא שלשון שלא קבל אחריות אינו מרוקדק כך מ"ך ודו"ק.

סימן צ"ד

(א) סעיף יו"ד כתחייב לו שכועה מן החור' וכו' כ"כ אף דגלגול שכועה מדאוריית' וק"ל דכדאור' אין מהשכין כבר כ' כך בעל העטור בשם רבי' האי כדף סו' ע"ע.

סימן צ"ה

(א) סעיף יו"ד פטור נמי משאר שכועות וכו' כ"כ ואפילו משכועת היסת פטור דהכותב אינו טוען אלא טענת שמה בראיותו מה שא"כ בטוען לא היו דברים מעולם כדלחיל לא חבר איתו ודו"ק.

(ב) כ"ש שסעיף ו' ומ"ש ור"ח פסק כד"ה וכו' כ"כ. נעלם מכבודו דין הכי רשב"ש בספר

מקרקעו לוכא שעבוד מטלטלי דדוקא כחש
מהני השעבוד וכדמוכח לקמן כש' ע' כסימן
ק"ג וק"ל :

הלכות גביית מלוה סימן ק"ז

(א) כתב מור"ם בהנח י"א וכו' . אבל לא
מיורשו וכתב הש"ך עליו עיין בתשו'
מבל"ט וכו' . נ"כ פי' שחולק ע"ז וס"ל שנתרעץ
וכו' אמנם הר' בית דוד ס"כ סי' י' כת' דל"פ
דהמכ"ט איורי שהיה הורש בעיר כשמת הלוח
דשייך טעמא דלא ידא כל א' וכו' ומהר"ם איורי
שלא היה הורש שם כשעת הלאה ע"ש . ועיין
בשו"ת דבר משה סי' ח' שכת' דהמרטום שזיין
על דברו מור"ם הריכ"ש ע"ס וז"ל הר"טכא שכ"כ
להר"א ואין לזרך למה שנתחק הסמ"ע בכונת
מור"ם ז"ל וסיים וכתב דהמכ"ט יתוד כדבר
הוא ואלו היה רואה הר"טכ"א היה תוזר בו
ע"ש כ' .

סימן ק"ז

(א) טור סעיף ז' ונראה לי וכו' נ"כ והא'
דלא כתב רבי' דעתו כן כנראה ע' סימן
ק"כ היה נראה לכאורה דלא איורי רבינו הכא
אלא כמכרו לגוי דהוי מויק בידים כיון שגן
הדיון הוא טורף מהלקוחות והוא מכרו לגוי שאינו
יכול יזוד לטרוף אבל במלוא ע"פ ומכרו לישראל
לא והא' דטור דה"ע בכנות הוי נמי מלוה ע"פ
אלא דה"כ הו"ל לרבותא לחלק בן כפי' לכן נראה
דשאינו הכא דאכחיון הוי חייב טוב והיה השעבוד
על קרקע וז' כחייב האב קודם ירושתו לכן נקרא'
מויק שעבודו של חבירו משא"כ כמונות הכנות
שחל לאחר מיתה רודשתו קודם יצוד רמונות
הכנות הם מתקנת חכמים והם אמרו שאם מכרן
ברועבר שאין מוליחין מיד היתומים מה שא"כ
כ"ח שהוא טוב גמור .

סימן ק"ח

(א) כו' ס"ד בוראוי הוי מני וכו' נ"כ תימא
דכנמ' לא דא לאוקמי מתני' כשענין
הלוה אשהכע לי דומיא דאינד דקטע במתחיתין
פיגס שטרו והנפיע מכנסים משועבדו' דנשבעין
הף בלי טענת איורו הנכע לי אבל שפיר מני
איורי כטוענים פירוע אמר לנו אכא ליתויפרעתי
דומיא דפוגס שטרו או כטוענין שמא פרע אביו
דומיא דנפיע מכנסים משועבדים וכ"כ הנהות
מומוני ע"ש .

סימן ק"ט

(א) טור ס"כ בלא טוענין וכו' נ"כ ולא דמי
למשכון שכת' רבי' יבסו' ע"כ סעיף ו'
דיכול לקבלו בדמי טובו אפי' שהוא יותר משווי
דשאני התם דאית ליה מנו דלקוח הוא כוידו כמ"ש
הטור

כפרק מוכר את הכות בשם ר"מ דף ס"ו ע"כ
וא"כ פליג בעל העיטור אר"ס ודו"ק כך מ"כ .
(ג) ב"י סעיף ו' ד' כלו' מכ"ש כמדה וכו' נ"כ
ולפ"ו האדכ' ואין להשכיב נכאוי לרק' דיון
כאכפיה נפשיה טור ודו"ק .

סימן צ"ו

(א) ב"ו סעיף ו' הוי כהנריל הקטן נ"כ
ורלא כמשמעות רש"י כהנול רל' חכהא
דאכפיה דרכו וכו' וככתובות פ"ש' י' בעלמו
פיר' אחר והוא עקר וכן מוכח כהנול דקו"כ
נכו קטנים טו מתחייבו . ועיין בשו"ת מהר"ם
מפארווה כסופו ודו"ק .

סימן צ"ז

(א) כו' סעיף מ"ה לא חלקו תכשיטי כסף
וזהב וכו' . נ"כ ולא משמע כן מדברי
הטור שכתב דיש חולקין הף כתכשיטין ואפשר
דשכי דהר"כש איורי כתכשיטין שאינם מתכשיטי
אשה וק"ל .

ש"ס סוף סי' זה אמר הוא ופטור וכו' נ"כ
וקיים הריכ"ש וכהנול זה ג' וכו' ע"ש
וזה סותר למ"ש כספר קזה התנופה ויש לחלק
דכספר קזה התנופה איורי שנשכע כפי' שלא
יסקרו לו ודוקא וכש"ע פסק כספר קזה התנופה
ע"ש כסוף הסימן .

סימן ק"ד

(א) כתב הכנה"ג בהנחת הטור אית זא'
וז"ל לוח שאין לו לשלם לכל הכ"ח אם
הסחורה וכו' בענין וכו' וכ"כ הכ"ח עכ"ל ודעתם
כזה ס"ו כעלה כרוכ להקח השום קנאוי וכתראו
סס"ל דכיון שזקטן עליו כמלוה אין לבעל הסחור'
קדימה על שאר כ"ח ויד כולם שזה בה קמאי
הריטכ"א הביאו הני' . כסוף פרק יש נוחלין
והרמב"ם בפ"ו מה' מלוה וכתראו כולם הביא
כס' גע פשוט סי' ק"ך מהרש"ך והרשב"ם ופשו'
מהר"א אררבו' וכת' ג' הר' למח לרק שכת' דעת
מרו' הכו' ודקה דכרו רבו הכ"ח וע' כס' קרבן
אשה כס' כ"ו באורז שהביא מכמה אחרונים
דכיו ס"ל וכן כתשו' כרס שלמה סי' ט"ו ע"ש
ואם כן לא ירעתי איך הכנה"ג חדש דיון זה
והסמוך עלמו מדברי הכ"ס ולא הביא שרוב הפוס'
לא ס"ל הכו' וז"ע .

(ב) סעיף ג' מטלטלין אין בהם דיון קדימה
וכו' נ"כ אם הלוה נשכר ונלה שברונו
מנהג פשוט כיון הסחורים שנסחלק כוחו מנכסיו
ולא קיימו כרשותיה ונשארו כל נכסיו כאלו כל
הכ"ח מוחזקים באם ואם איזה אדם קדם ונכה
מוליח'ס מידו ק"כ כתשו' דכרו יוסף למנהר'
הינהגו סי' כ"א ע"כ ודו"ק .

(ג) ס' ה' שעבר לו מטלטלי אבכ וכו' נ"כ
אם דרע כשעה שכתב לו כן שאין לו

הטור עס וגם עס החוקק במשכון משא"כ הכא דהיתומים מוחוקין אף על נב דבעה"ר מדמי להו אהדרי כמ"ש בשמו כפי' חט"ו מ"מ רבינו מחלק ביניהם ודו"ק .

(ב) טור סעיף יו"ד מחזירין אונאה וכו' נ"כ מלשון זה משמע דר"ל דהדיונים מחזירין מכוסס ואין זה במשמעות לשון התוס' והרא"ש ואם כן מוכרחים אנו לומר דהדיונים כופין ללוקח שיחזיר האונאה והיונו דקאמר שמחזירין ודו"ק .

סימן ק"י

(א) טור סעיף י"ב וכח הרמב"ם וכו' נ"כ המשך לשון רבי' כלו' וא"כ ה"ה דס"ל להרמב"ם דאם הוחירו שותף נבי מטלטלין דאין הלוקח יוכל לחזור בו אלא דמחזיר אונאה דלא יהא כח הדיוט חמור מן היתומים אבל הר"ר יונה כחב דאם הוחירו שותף במטלטלין המכר בטל ואינו מועיל מה שמחזיר אונאה אלא דלפ"ז קשה דא"כ ל"ל להביא דברי הרמב"ם לענין קרקע דהא מדברי הרמב"ם שביאור לעיל מוכח נ"כ דאם הוחירו כ"ד שותף יכולין להחזיר האונאה בדפיו' בסמוך לכן נראה דה"ר יונה קאי בקרקע דהוא קאי אמתני' ובגמ' אוקי מתניתין בקרקע שאין מכרו וכו' וא"כ ש"מ דס"ל דאפילו בקרקע אם הוחירו שותף אפילו לוקח יוכל לבעול את המכר וגם זיל בחר טעמא דה"ר יונה שכתב דכשומא גס הלוקח סומך על הכ"ד ראין עושים עולה ולא ירחמו בדיון א"כ אפי' בקרקע שייך האי טעמא ודו"ק .

סימן קט"ו

(א) סעיף א' למלוה דאקני וכו' נ"כ . וז"ע א"כ ל"ל לרחוק בפרק מי שמת דקנ"ו ע"כ מהו שנה חזו שכתו טפי הו"ל לו' כולו שכת מכני חרי וכנון שכת' למלוה דאקני ולא ללוקח מהדחכל ח"א דמ"ט ע"א עש"כ .

הלכות הרשאה סימן קכ"ח

(א) סעיף א' ואפי' הוא דוחקו וכו' נ"כ . הש"כ בסק"ג האריך הרבה והסגו על דברי הש"ע כמה שכתב בפשוטות אפילו היה דוחקו עש"כ כל לשונו ודבריו תמוהים דאין בעלם מכבוד תורתו התמימה מה שכתב הרמב"ם כע"ז מסלכות נדרים ה' ו' וז"ל ראובן שנאסרה עליו וכן פורע חוב שעליו וכו' עש"כ . הנה מרסחם וכת' קותר לו שיתן שמעון על ידו מחלות השקל וכו' וגם סיים וכתב וכן פורע חוב שעליו וקא והיב בקסם טעמא לתרווייהו שהרי לא הניב ליד ראובן כלום וכו' דלא ס"ל כמו שפי' הקו' שפר' ב' דייני דהאוי דינא דשקלו לו וכו' כאבוד ונכו' דלא מחייבו בעלים באחריות דא"כ מהו זה שב' אלא מנע ממנו להביעה והרי אפי' תביע' אין

להם עליו כיון שנאכר כיה נכאוי א"נ כיה השלוח לאחר שנתרמה התרומה דאזול ברשות הקדש וכוראוי שרוחק גדול לומר דזה הטעם אינו אלא לפורע חוב שעליו דעדין קשה דא"כ הו"ל לבאר מהו הטעם ששוקל את שקלו דכאבוד ונכו' דוקא ותו דכפי' קאמר רבי' מחלות השקל שראובן חייב כה וכן יראה להר"א מדברי רבי' כפי' המשנה עש"כ ואיך לא הרגיש מכל זמ"ש דה"ל ע"ז .

עוד קשה לי עליו דמאי מייתי ראיה מהתו' והרי לא פו' הכי אלא בסברת המקשה דס"ל דשוקל את שקלו נוחא אפי' לרבנן ראית להו דחייב לשלם אבל לדברי ר' אושעיא דשני הא מני חנן הוה דאמר איכר מעותיו ומשמע ודאי דאין אנו לריבין לו' דהא דשוקל את שקלו אף כשאינו אבוד ונכו' וכמו שפרש' להר"א הרשב"א כפי' לנדרים והר"ן כפי' יו"ד דנדרים גס מדברי רש"י וראיה דהכי ס"ל וכיאר הרשב"א להר"א הטעם דאברותיו ארי בעלמא הוא דכין בשוקל את שקלו וכין כפורע חובו דלא חשבינן כמנאנו אעפ"י שמסלק את חובו מעלנו מפני שאין ההנאה באה ממדור למודר דהו"ל כגדס הנאה ולא מהנה ממש גס רש"י בנדרים פו' זה הטעם הוה"ל ולא נתן כבוד אלא הכרח ארי מעליו וכו' ע"ש . וזהו הטעם שכת' רבי' ותו דהתוס' ע"מס כתבו אח"כ כד"ה הא מני חנן וכו' דלדברי רבא לריך לפרש דשוקל לו את שקלו היינו כאבוד ונכו' וכו' משמע להר"א דלר' אושעיא דאוקי מתני' כחנן לא לריך לאוקמי כאבוד ונכו' אע"ג דמתשכנין על השקלים ולא ניתן למחילה משום דס"ל אף בשוקל שקלו שלא מדעתו אין חייב לשלם לו דאברותיו ארי הוא וכמו דאסיק בירוש' והנה לשון הירוש' בכתובות כך הוא עד כדון ככ"ח שאינו דוחק ואפי' ככ"ח דוחק שמעי' מן הבא ושוקל את שקלו ולא שקל אין ממשכנין אותו האהרם אמרה ואפי' ככ"ח דוחק תדע לך שהוא כן דתנין ומקריב עליו קיני וכו' וכו' לא בשלא נתן לחוד ידו כלום עכ"ל . ובפרק אין המודר לא מויתו משוקל את שקלו אלא הכי נשמעונה מן האהרם תרע לך שהוא כן דתנין ומקריב עליו וכו' בשלא נכנס ידו לחוד ידו כלום וכו' ע"ש עכ"ל והרשב"א כפי' יראה כדור מדבריו דכך פו' הירושלמי דמכרו כ"ח דוחק מהא דמקריב עליו והרי אם לא הקריב עליו קיני זכום וכו' הוה מוכרח להביאש ולא ניתן למחול' דכפתרו מעכבתו אלא כע"כ ז"ל הטעם משו' שלא נכנס חוק ידיו כלום שאין ההנאה באה ממדור למודר אלא שולק חייבו מעליו מש"ה שותף חס כן ה"ה ככ"ח דוחק אין חייב לשלם לו אף שהוא בריא כחייבא ואין יכול לפטור ממנו כמחילה כיון שלא נכנס לידו כלום אלא סלק חייבו מעליו שלא מדעתו הוה אברותו ארי בעלמא ומדברי הירוש' הללו למד הרשב"א לפרש דברי חנן דאית ליש אברותיו ארי בעלמא משום שלא באה ההנאה ממדור ליד המודר ע"ש אמנם נשאר לנו לבאר דמאי בכתובות מייתי ראיה משוקל את שקלו ובנדרים לא מייתי אלא מהא דמקריב עליו וכו' וקו

ותו לרין מאי דקאמר התם בכחכות תדע לך
 שהוא כן דתנין ומקריב וכו' רמאי אולמיה דהאי
 ראה דמקריב עליו וכו' . מראיה הראשו' שהביא
 משוקל שקלו ויראה לפ' בפשו' דכך כוונ' הירושלמי
 דמתחלה הביא ראה משוקל את שקלו והרי התם
 לא ניתן למחילה אמנם הנהג' הירוש' דיש לדומה
 לרחות דמייורי באכור ונכו דרין חייב באחריות
 ויש לו חלק בקרבנות תדע וכמו דקאמר תלמודא
 כס"ד לוח קאמר תדע לך שהוא כך רטעמא
 דשוקל שקלו משום שלא בא הנאה לידו ולא משום
 אכור ונכו דתנין ומקריב עליו וכו' והרי התם
 כודאי אע"ג שהפריש קרבנותיו ונאכרו כודכהן
 חייב הוא להביא אחרים תחתיהם דהו לאו הכי
 כמאי מתכפר ולא דמי לשוקל שקלו שיש לו
 חלק בקרבנות ליכור משום שכבר תרמו עליו .
 אבל הכא אין לו' שהכחן מחייב לקנות קרבנות
 אחרים להקריבם עליו כדי לכפרו אלא ודאי
 הטעם הוא משום שלא נכנס לחוק וידו כלום
 וכו' וכיון שעקר ראיות הירושלמי מהא דמקריב
 עליו קיני וכו' מש"ה כנדרוס לא מויתו ראה
 אלא מההיא דמקריב עליו קיני וממוצא דכריס
 אלו הנך ראה שדכרי הס"ך תתקום שכ' דיראה
 לו דמסקנת הירושלמי נופיה דבע"ח רוחק חייב
 לשלם וה"מ פ' סכרת דהתם מייורי וכו' ואם כן ו"ל
 דכ"ח רוחק חייב לשלם עכ"ל ע"כ דמלכד דלא
 אתי האי פי' בלישנא דהירוש' כלל וכמו שיראה
 קדושה גס נמי נעלם ממנו דכרי הרשב"א בחי'
 שהוא מפרש מסקנת הירוש' דאף כ"ח רוחק פטור
 לשלם וכמו שכתבאר וכודאי שאלו אנו שומעים
 גס נמי התו' כפרת הכונס כתבו בפשוט' דאף
 ככ"ח רוחק מסיק כירוש' דפטור עכ"כ .

והנה עס הרשב"א בחי' הביא עור ראהיה
 דשוקל שקלו לחנן אף כשאינו אכור
 ממאי דתנין ותורמין תרומותיו וכו' אלא ודאי
 משמע וכו' עכ"כ . ולפי דכרי קשיא לי אס כן
 מה

כירוש' אמאי הכריחו האי דוכא לכ"ח דוחק מפוש'
 דמתני' ומקריב עליו קיני וכו' ולא פשטו' מרישא
 דמתניתין גופא מהא דתרת תרומותיו והן אמת
 לפי מ"ש הר"ן ז"ל כפי' דתורה תרומותיו עש"כ
 ודחה דכרי הרשב"א ניחא דכרי הירושלמי דלא
 פשט מרישא דמתניתין אבל לדכרי הרשב"א
 קשה ול"ע .

והנה ראיתי להתו' כפ' הכונס שכת' בטעמ'
 דמסוק כירוש' דאפי' כ"ח דוחק פטור
 משום שיכול לו' לו הויתו מוצא הרכה בני ארס
 שהיא פורעים בעבורי כי ררך אהובים שמרחמין
 על אהוביהם להגיל מן הנער ולפי דכריהם ז"ל
 רמאי דקאמר כירוש' משום שלא נתן כידו כלום
 לא זהו עקר הטעם אלא ה"ק כיון שלא באה
 הנאה מן המדיר למורד וכו' יכול לו' לו וזאת
 הויה הנאה שהויתו מוצא הרכה בני ארס אהובים
 שהיו מקריבים עליו משלם . אמנם להרשב"א
 והרמב"ם שכתבו דעקר הטעם הוא משום שלא
 הניב ליד ראובן כלום אלא מנע ממנו התביע'
 משמע ודאי דפליגי על התוס' וס"ל דאף שלא
 היה מוצא אהובים לפריע כעורו לא הוי הנאה
 דאס ס"ל כהתוס' אפי' תביעה לה מנע ממנו
 שהיה יכול למצוא אהובים לפריע כעורו ותו דכרי'
 כתב כפי' המשנה דהטעם שלא נתן כידו שם
 דכ"ח אמנם מנע ממנו הווק משמע להדיא דאף
 שהיה מוכרח לזווג כנכסיו כדי שיפרע לא הוי
 הנאה ואין הטעם משום שהיה מוצא אהובים .
 באופן דמוכרחים אנו לו' דלא ס"ל ליה להרמב"ם
 כהאי דוכא דשוקל שקלו וכו' באכור ונכו דלא
 כהש"ך אמנם לרין ליישב לרעת הרמב"ם דאמאי
 השמיט בפכ"ו מה' מלוה האי דינא דכ"ח דוחק
 דפטור ותו ק"ך דשס קא הויכ טעמא הרמב"ם
 משום שגא היה הלוה מפיוס את המלוה ומותל
 לי משמע להדיא דשוקל שקלו דלא שווק ס"ע
 חייב לשלם וא"כ לפ"ו דכרי הרמב"ם סתריההדרי
 דאין כתב דהמודר הנאה מחבירו שוקלאת שקלו
 והו קשה דאין פסקבה' מלוה כחכמים ולא כחנן
 והרי לא נתנו כירוש' טעמא דמפיוס ליה אלא
 לס' חכמים ראית להו כין את אשתו חייב קאמרי
 דמודר כפריע חוב חבירו משום דמפיוס ליה אבל
 לחנן ככל גוונא פטור ומש"ה אסיקו כירוש' דלפי'
 ככ"ח רוחק פטור וכמו שביאר כל זה הרשב"א
 בחי' ולכאו' עלה כדעתו ליישב ולומר דס' ליה
 להרמב"ם דרין דינא דהמודר מחבירו שריותוס
 הלויס אי חייב לשלם או לאו דאף ע"ג דחייב
 לשלם אפי' הכי נכחי המודר אס לא רתס המדיר
 לתבוע ממנו מותר ולא הוי הנאה כיון שלא נתן
 כידו כלום אלא מנע ממנו תביעה והווק ואף
 ע"ג דכירוש' פשוט להאן כ"ח דוחק דפטור מהא
 דשוקל שקלו לא קי"ל בולגיה אלא רטעמא דחנן
 כון אשתו משום שהיתה מזממת וכפורע חובו
 משום מפיוס הוה ליה אמנם אחר העיון יראה
 דהא ודאי ליתא שפיר גס בתלמודא דרין מכוואר
 להדיא דזה תלוי כוה שהרי כנדרים וככתובות
 הוכרחו לו' דמתני' דשוקל שקלו ופורע חובו
 הוה אליבא דחנן דאית ליה פטור משום דאכרוח

ארי בעלמא אבל לרבנן לא אחויא אלו רנה היה
 חובכו כי לא תבע אכולי אקול נכיה ואסידורכא
 הוכרח לשנויי אלוכא דרבנן כיהיב. ע"מ שלא
 לפרוע מן הלוה אלא כשירצה ויפרענו מרעתו דאבו'
 תביעה אין לו עליו וכמו שפי' רש"י והרשב"א
 והר"ן ו"ל משמע להדיח דאליבא דרבנן דחייב
 לשלם אסור למדוד לשקול שקלו ולפרוע חובו של
 מודר והדרת קו' לרובתה דרבני הרמב"ם הו'
 סתרי אהררי לכך נראה ליושב כמה שראיהי
 להריטכ"א כתי' שכתב ו"ל ויש מי שפירש כאן
 דיהיב וכו' ואיכורא דלושנא דנמ' אחי' שפיר להאי
 פי' וכו' אטו לפרוע עכ"ל ע"כ.

איכו

השתא ו"ל שזו דעת הרמב"ם ופסק
 כהאי גירסא סוגיא דנדרים בסוגיית
 דרכא דהוי רובתא ומלכה השכח שכתב הרשב"א
 להאי פירושא עוד וראה לע"ד דקשיא ליה לרבי'
 על גרסא דבחוכוח כיון דקו'ל הלכתא כחנן
 אמאי הו"ל רבא לאוקמא מתני' כרבנן ולידתא
 ולו' כשלוה ע"מ שלא לפרוע בודאי עדיף עמי
 אית לן למומר דמתניתין כפשטא וכן הוא וואז
 היתה דעת רבי' שספקו ותני ופרוע חובו ומה
 זה דקאמר רבא לא אמר כר' אושעיא דמוקי לה
 כרבנן והא לית הלכתא כרבנן כהאי דינא אמנס
 להאי גרסא דנדרים ויש מי שפי' הרשב"א ינחא
 דכ"מ לענין דינא בין תי' ר' אושעיא לתו' רבא
 אפי' לם' חנן והוא דלת' ר' אושעיא דהוכרח לו'
 דמתני' חנן הוא משום דאי רבנן הוא הו' גורו
 אף כשהיב מדיר לכ"ע ע"מ שלא לפרוע מן המודר
 גזירה הובא דיהיב ע"מ לפרוע א"כ לפי דעתו
 דאוקי מתני' כחנן מוכרחים אנו לומר דק' ליה
 לחנן אף כ"ד דרוחק כמו שוקל את שקלו אינו חייב
 לשלם דאי לאו הכילא הוה חנן מתיר לשקול שקלו
 של מודר אף דיהיב מריר ע"מ שלא לפרוע ולו'
 גוריון אטו לפרוע אמנס לתיר' רבא דמתניתין
 אחי אפי' כרבנן וכדיהיב מדיר על מנת שלא
 לפרוע ולא גזרינן אטו לפרוע ואם כן לפ"ו
 ו"ל דאף חנן סכיורא להו' כשוקל שקלו ופרוע
 כ"ח דרוחק אם נתן לשם הלוואה חייב לשלם כיון
 דלא שייך לו' מפייהו הוא ליה אבל לנבני מדיר
 אס והיב ע"מ שלא לפרוע לא הו' הנאה כלל
 כיון שלא נתחייב לו מודר מעולם ומחל לו והיינו
 דקאמר כנדרים רבא לא אמר כר' אושעיא דקא
 מוקי מתני' כד"ה דהיינו דאף ע"ג דקא יהיב
 ע"מ לפרוע פלוגתא בין חנן ורבנן מ"מ הכא
 לנבני מדיר דיהיב ע"מ שלא לפרוע אליבא
 דכ"ע שרי והשתא נוחא דעת הרמב"ם דאף ע"ג
 דס"ל גבי שוקל שקלו וכו' דרוחק אס והיב ע"מ
 לפרוע חייב לשלם מ"מ גבי מדיר דיהיב לכ"ח
 דרוחקו שוקל שקלו ע"מ שלא לפרוע מן המודר
 מותר כיון שלא בא לזר מודר כלום נס נמי
 לא נתחייב לו מעולם ופסק רבינו כרבא דהוא
 בתרא לנבני ר' אושעיא.

אמנס

חל עליו חובה ליושב מה שהקשה
 הרשב"א על האי פירושא והתהאיתו
 תחלה הקשה דהא לא אלטרין ליה לרבא וכו' .
 וכו' אמאי נקע פורע חובו ליתני ומלוהו ועוד

רתנן וכו' אלמא פורע חובו עש"כ וראה לע"ד
 ליושב כ' קושיות הללו כחדא אשתא דודאי פורע
 חובו דקתני כמתני' בין לרבי אושעיא דאוקי כחנן
 בין לרבא דאוקי כרבנן הרי פירושא דיהיב
 מדיר לכ"ע ע"מ שלא לפרוע אמנס משום דרב
 אושעיא ס"ל דרבנן לא אחויא אף שלפי הדין
 מותר משום דודאי הם גזרו אטו לפרוע אלא
 חנן הוא מש"ה הו"ל רבא לו' דאפי' כרבנן אחויא
 כיון דיהיב ע"מ שלא לפרוע ולא גזרו אטו לפרוע
 גם נמי מה שהקשה בסוף דבריו דאי כפורע
 על מנת שלא לפרוע ולא גזרו אטו לפרוע
 שרי אפי' למאן דלית ליה וכו' ומתניתין לכ"ע
 עש"כ דבריו כוה לריבוס אללי תלמוד דהא
 כפי' קאמר תלמודא דה"ט דלא קאמר הכי
 אף שלפי הדין שרי משום דס"ל דרבנן גזרו שלא
 לפרוע אטו לפרוע ומש"ה הוכרח לו' דמתני'
 חנן דאית ליה אף שנותן ע"מ לפרוע אברוחי
 ארי בעלמא .

עוד

הקשה דלענין דינא נמי לא אפי' לאוקמ'
 כהכי וכו' תפול הנאה להקיש גם ליה
 וראה ליושב דלא רמי לשכר אכורה דהתם לא
 שייך למומר דאזיל ע"מ שלא ליקח שכרו דאין לו
 שכר ער שילך ויטרח וכל עוד שלא הלך עדיין
 לא נתחייב לו כלום ואין וכול מעבכ למחול אברו
 דאין אדם מחול רבא שלא בא לעולם ומוכרחים
 אנו לו' דהמחילם הו' אחר שהלך וטרח ונתחייב
 לו שכרו בה שעתא מוחל לו ומחילה אקורא
 כמודר הנאה משא"כ נבני פורע חובו ע"מ שלא
 יהיה נפרע לעולם מעולם לא בא זמן שנתחייב
 לו המודר באלו המעט עד שנאמר דמחוי' מחול
 נכיה מש"ה מותר אף ע"ג שאם הוה רובס היה
 נותן לשם הלוואה מ"מ עכשיו נתן לשם הלוואה
 לא הו' מתנה כלל ולא מחילה אלא הגיל הו'תו
 למודר מתכיע' דוקא כלע"ד ליושב דכרי הרמב"ם
 אמנס להאי קור' שכתבו א"כ קס דינא כדברי
 הש"ך והגד"ת שכתבו הרמב"ם ס' ליה כשוקל
 שקלו ופורע חובו כ"ח דרוחק אם נתן לשם הלוואה
 חייב לשלם וא"כ דבריו מרן קאים שפסק כאן
 ככ"ח דרוחק אינו חייב לשלם ולא עוד אלא דיהיב
 טעמא משום שהיה מפיס למלוה וכו' שהריב"ש
 אסיקו בירוש' דלא שייך ע"כ ככ"ח דרוחק אלא
 הטעם משום שלא בא לזר כלום והצריחו זה
 משוקל שקלו ומקריב עליו וכו' דהתם לא שייך
 לו' מפיס הוה ליה וכמו שנתבאר לעיל והדברים
 כעת לריבוס עדיין תלמוד .

סימן קל"ח

(א) סעיף ו' הו' טיפוס ארוקין וכו' וסיהאו'
 ה"א הרא"ש וכו' כ"כ . עיין להב"ח מה
 שפי' ככוונת הרא"ש ו"ל ודלא כמ"ס ה' כהנאה
 ש"ע דגם כשתק ואח"כ לוח לא מהני עדים וכו'
 הש"ך דאין מזה הסנה על מור"ם וכו' ע"ש .
 ולע"ד ד"ה דא"ה לפרש הכי בירכו מור"ם דבשלמא
 הטור שהזכיר תלושת שקת מחילה וע"ה סוף
 כהדיק ו"ל דרבנו הרא"ש קאי על זה אבל הש"ע
 לא

דחולקים אף בשתתק מחמי' ועד סוף ואזן משנין
עליו הראב"ד ורבי' מה שאינו במשמעות דכרו
לכן נלע"ד לו' דודאי לא הכינו הראב"ד ורבינו
כדברי הרמב"ם אלא כשתק ואח"כ לומר ואעפ"י
כן הם משינון עליו. וכך מדברי הרב המגיד
ו"ל שכתב על דברי הראב"ד ולא ידעתי ל"כרו
רוח וטעם ואילו הכין הראב"ד כמ"ס הכ"ח א"כ
היט קאמר הכי והא כפי מה שהכין הראב"ד
כדברי הרמב"ם כודאי יש לדבריו טעם ודיוק כעקר
וכך הי' להרב המגיד לומר נראה מדברי הראב"ד
שהכין שרבי' קאמר אף כשתק מחמי' ועד סוף
ומנ"ה השיב עליו אבל כודאי רבי' לא קא' אלא
כשתק ואח"כ לומר ודו"ק.

הלכות שותפין בקרקע סימן קע"א

(א) סעיף ע"ו וכתב הר"י וכו' וכתב כי נמלא
וכו' וזלתי לרש"י וכו' כ"כ הראב"ה בשמו
בספ"ק דב"ב והטעם וכו' עכ"ל כ"כ. לכאורה
דכרוי תמוהים קדא דכדברי הראב"ה לא הוזכר
רש"י כלל ואדרכא הזכיר דברי רבי' ונראה דמסמ'
ממנו הפך רש"י דכל טעם ר"י הוא משום שאמר
אני אקח הכל מש"ם שומעין לו אבל אם לא אמר
אני אקח הכל דוקא לרש"י שומעין לו וכמ"ס
הכ"י לעיל בשמו וראיתי בגליון כ"י בכתוב י"ק
שמואל בר יוחנן שחניה ככ"י במקום זולתי לרש"י
זולתי לר"י ואני תמה עליו בזאת ההגה שהא' לר"י
כל שא אמר אני אקח הכל אין שומעין לו וע"ק
דאך קאמר הכ"י זולתי לר"י ה"לל זולתי לרש"י
ולר"י הולבך נלע"ד כמ"ס קמן זולתי לרש"י וכו'
ומ"ס כ"כ הראב"ה וכו' זה קאי אדכרוי הטור וקאמר
לשון יש בלשון הכ"י ובכ"ל ומ"ס רבי' בשם ה"ר
יונה כ"כ הראב"ה בשמו כסוף פ"ק דב"ב ולהורות
נתן הכ"י דכרוי הטור הם לקוחים מדכרוי הראב"ה
שכ"כ בשם ר"י וזה כדור וק"ל.

(ב) סעיף כ"א וכו' ופירש"י וכו' עכ"ל כ"כ
משמע מדכרוי רש"י ראי א"ל קח שותפין
או אקח שותפין שומעין לו אפי' בדבר שאין
תשמושו שוקוין רעת המאור וכ"כ המדרכי וזה
דלא כהרמ"ה שכתב הטור ומה שנתק הפו"ד
לזווג רעת רש"י פירשו או אפשר להפירש כדכרוי
המאור והמדרכי ור"ק כן מ"ך כנ"י כ"י מכתו'
פ"ט ו"ל.

(ג) כ"כ כ"י מחורשים נ' וכתב עור כתשובה
וכו' דבשלו הוא משתמש וכו' עכ"ל כ"כ
וקשה טובא על הרשב"א מדאמרינן כפרק הבית
והעליה דבעל העליה כונה ודר כחון הכות. עד
שיצאם לו ויטאותו וכו' ר"י אומר אף זה דר וכו'
ומאזמרו אף זה דר וכו' נראה דמלתא דפשיטא
היא דאחד מן האחרים או מהשותפין שדר בתוך
בתים מהשותפין להם רמז הדון טוב להעלות
לו שדר הדור' שדר בתוך בתווי דאף אית' בהרשב"א
למה לר"ך להעלות לו שדר הכי כיון שיש לו חלק
בקרקע

לא כתב אלא תלווקת ששתק ואח"כ לומר ואח"כ
מחלה ועד סוף לא הזכירה כלל משו' דאחזיק
כמ"ס ופ"ה כתב מור"ם וו"א דאפילו מביא
ע"ז וכו' א"כ משמע מדכרוי הראב"ה אף כשתק
לומר קאמר אבל מ"מ כיוס הש"ך וכתב דכתמת
דפטע דכרוי הטור וכו' ע"ה.

אמנם הט"ו הרבה להקשות בדכרוי הראב"ה
ומחוק זה דחה דכרוי ותחלה וראש
הקשה דהא כת' הראב"ה עלמו וכו' ע"ה. ולעד"ן
ליושב דהתם דהא מוחוק כמעט וכול לו' עינתי
כשם עדים אבל הכא שאינו מוחוק בעלית אין
אנו מאמינים אף שיש עדים משום הדוראת פיו
כמאה עדים רמי תו הקשה קושיא אחרת קרובה
לדכרוי הכ"י ע"ה ולפי מ"ס הש"ך נתנושכה כמי
קושייתו דוק ותשכח.

עוד כתב ז"ל ויותר תמוהא לי וכו' עד אין
שיך לו' עליו להביא ראיה עכ"ל עש"כ
ובאמת שהוא קושיא אלימתא על דכרוי הראב"ה.
אמנם לפי חומר הטובא נלע"ד ליושב ולומר
הראב"ה מפרש דהא דקאמר המע"ה לאו למימרא
שיביא עדים שהיא שלו אלא משום דאנו אומרים
לו דכיון ששתקת מחולקת הודית לו שהיא שלו
ועכשיו אתה חוזר כן אבל הוא אומר לנו הא
דשתקתי משום דסברתי דהא קא קוו ליה רבנן
ולא משום הודיותי לו וע"ז קאמר דהמע"ה דאנו
אומרים לו כיון שהוא חשום עכשיו ואתה רוצה
להוליא ממנו כטענת הא דשתקת משום דסברת
דהא קא קוו לו רבנן ולאוו מטעם דאורווי אודית
ליה עלוך להביא ראיה דהא דשתקת לאו משום
דאורווי אודית ליה וכיון שאין אתה יכול להביא
ראיה שיעור מה שאתה בלכך אתה מפסיד וטובי
מיונה כחוקת מי שהוא חפוס ולא רמי הכא
למ"ס כפ' המדור יתרת מאי איכא למימר דהתם
הכי פדוך כיון דאומרים אלו נולדים עמת היכו
שיך לו' על האב להביא ראיה שמשתארת
היו בה מומן הללו הא ודאי שהוא משקר דמומי'
אלו אינם נולדים אחר ארוסין אבל הכא משכתת
לה שהוא אומר אתה רלאו אודווי אודי ליה אבל
הינו אומרים לו כיון זהו חפוס אנו אומרי' שאתה
משקר ועלך להביא שאיך משקר כפי שתוליא
ממנו ומה שדקק כמו מלשון רבי' עלמו נלע"ד
דלכא ראויה הראב"ה ל"ק דאף אם יביא עדים
שהיא שלו לאמהני אלא דוקא כיון שהוא חפוס
וכמו שנתאם כמו מדכרוי הש"ך ש"ט ל"כרוי
הראב"ה כיון שהוא חפוס וכו' אבל הכא כיון שאור
הכ"י ותקפה ממנו מורה הראב"ה דאם יביא ראיה
שהיא שלו דמהני ליה.

והנה בעיקר ההשגה שהשיג הטור והראב"ד
על הרמב"ם כתב הכ"ח והכין רבינו
דגם על ששתק מתחילה וע"ס קאמר הרמב"ם
וכו' ע"ה וקשיא לי דאך אפשר לומר שכך הכין
רבינו והראב"ד בדכרוי הרמב"ם דבשלמא אלו
היה הרמב"ם זכור תלווקת ששתק מחמי' ועד סוף
בהדיא כמ"ס הטור נראה אבל כיון דהרמב"ם לא
הזכיר תלווקת זו אלא כלל אותה במלת אף עפ'
שקור וכו' א"כ מנ"ל לומר דהרמב"ם אית לה

בדקדק למא לא ליה בשלי אנו דר אלא ודאי דחייב
 ליתן לו לשוקטו שכירות מה שדר בחלקו ואף ת"ק
 מודה כזה ומה דפליגי הוא דת"ק סבר כיון דהאי
 לא עביר למינר דהא הוה יכול לזיר בעלותו
 כחנם אין כאן לר רביות וכו' ו"ע הר' עדות ביעקב
 בליקוטין סומן ק"ד ע"ב. ואינו אומר דת"ק
 דאף דאם דר בחלק חבירו יכול לו' בשלי אנו דר
 והו דוקא אם דר בחלק חבירו ולא היה שם
 חבירו כדי לעכב עליו ואח"כ בא על העבר אנו
 יכול לטעון אבל על מכאן ולהבא יוכל לטעון ולו'
 לו או הסתלק מחלקו או מן לי שכירות חלקי אפי'
 להרשב"א ואם כן ההיא דר' הכית והעליה איירי
 שהוא שם וחובע שכירות חלקו ואינו ענין
 לההיא דהרשב"א ודו"ק. וכוה גס כן על
 פי חלוק הרב כתייבשה ספיר קושיית עדות
 ביעקב הנו'.

וכתב

הרב בית דור כתב"כ סומן נ"ה דלא
 אמר הרשב"א אלא בדבר שיכולין
 שניהם להשתמש בא' כגון וכו'. ראיבא טעמא
 דבא דבשלו הוא משתמש שהרי היה יכול הב'
 לבא להשתמש שם וכו' שהרי שניהם יכולין להשתמש
 בכל יום וא"כ למה יתן לו שכר דמאי הנאה הו' ל'
 לזה כדי ליתן לו שכר וכו'. אבל כנ"ד שא"א
 להשתמש שניהם שאלו היה ראובן קיים ובא
 להשתמש היה צריך שמעון להסתלק משם שנה כנגד
 שנה והיה צריך לשכור במתוך במקום אחרועתה
 ששקמתם בו כ' או נ' כל מה שהיה צריך לתת
 במקום אחר צריך ליתן לזה שדר בחלקו וכו'
 עכ"ל עש"כ והרב דבר משה ח"ב סי' ח"י חלק
 עליו ודחה דבריו כראיות כטובות וס"ל דאפילו
 ככה"ג פטור ואומר לו בשלי דרתו והיה לך
 לבא ולדור עש"כ. והכי משמעו כל הפוסקים
 שהביאו תשו' זו של הרשב"א בסתמא אלא חלקו
 כחי' הרב בית דור ובודאי שהתכבע מלא למימר
 קי"ל כהרב דבר משה ודעמיה.

ומעשה

בא לידי כדאובן ושמעון בנו
 הלכו למדינת הים. ויש לראובן
 חצר. וכתום בארץ ונכל"ע ראובן ודר בכחום
 אחיו של שמעון עם האלמנה אמו כמה שנים
 ועמד האפטורוסם של שמעון ותכב מהאח
 הר' בכחום הנו' שכירות חלק שמעון ופסקים
 הדיון דפטור האח הנו' אליבא דכ"ע אפי' אליבא
 דהרב בית דור דכאן שיש כח"ד כמה בקי' והיו
 יכולים שניהם שמעון ואחיו לרוד כבוד ולהשתמש
 ביחד כל א' בחלקו א"כ ספיר ויכל לו' לו דתני
 בחלקו ולא נהניקו מחלקת כלום והנה הר' אהרת
 אליהו בקי' ח"י הכיאו דבריו מוד"כ בהנה דסימן
 זה שפסק להסוף דהרשב"א וכלו ונסתפק האם
 הרשב"א איירי אף בדבר שיש בו חלקו' והשוב
 מדעתו דה"ו וכ"ש הוא ע"ש ואנכ ריהטייה לא
 שלטו עיניו בדבריו הכי' שהכיא תשו' דהרשב"א
 וכחב להראו דה"ה בדבר שיש בו חלוקה ומסס
 מוכח ג"כ דמ"ש הרב וכ"ש הוא ליתא דהאכת'
 ורשב"א אפי' בדבר שיש בו חלוקה הרי דלא"כ
 הוא וק"ל ואף שיהיה דעפ' חלוקו של הר' בית
 דור ג"כ מתויבש ספיר מה שהקשה הרב עדות

ביעקב על הרשב"א ו"ל מההיא דאמרוין בפרק
 הבית והעליה וכו' כמש"ל ועוד אפי' דרמשק'ר'
 קושיית ליתא ונעלם מכבודו של הרב נמר' ערוב'
 בפרק כוזב הרנל רכעו למשפט דזה נהנה קוזה
 אינו חסר פטור מהאי דתנן הבית והעליה ששלו
 רכונה בעל העליה את הנית ודר בחובו ודתי
 שאני הסם משום דאית ליה בעל העליה שעבודא
 על בעס"כ ולא קאמר משום דאית ליה שותפות
 בקרקע משמע דלית ליה כנוף הקרקע כלום
 אלא שעבודא בעלמא וכבנון דא לא אמ' הרשב"א
 דיוכל לו' בשלי אנו דר ואע"ג דקאמר הסם דיש
 לו לבטל העליה שליט בקרקע כבר תרנמ' מהר"ט
 בתשובה ח"ב סי' ס"ח ו"ל דהוא לאו משום
 שיש לו חלק כנוף הקרקע אלא לאחר מכאן דא"א
 לא לזה ולא לזה לבנות ורופים לזרעה יש לו
 לעלוין בהנאת זרועיה שליט כרכי נתן ונו' ומה
 שלוקח שליט דוקא כל זמן שרופים לזרעה מהו'
 שעבודו אבל לא יוכל בעל העליה ליקח שות'
 הקרקע לבנותו לעצמו עד רוס רקיעא דהדר
 תחתון מעכב עליו וכו' תדע מדתנן אחר בעל
 העליה וכו' ומדאמר ר"י שצריך להעלות לו
 שכר משמע דשכר שלט"ו לו ליתן ואינו שות'
 שליט וכו' עש"כ.

והנה

דיון זה שהביא הרב"י מהרשב"א דבשלו
 הוא משתמש לא הביא עליו זום
 חולק ונראה לכאורה דהרשב"א כח"כ סומן ק"ז
 ר"ח לא ס"ל הכי שהרי הסם דיון שלו כדאובן
 ושמעון שיש להם חצר בשותפות ואין אחד מהם
 מכיר חלקו שעריון לא חלקו אלא שניהם משתמי'
 בכלו והלך ראובן לדרך דחוקה וכו' ועמד שמעון
 ודר בחצר כולו שנים רבות ועשה כא' ר' וצוען
 שדו' השכירות בעד מה שדר שמעון בחלקו והסיב
 כיון דלא קיימא לאגרא שהרי הלך ולא הסכירו
 א"כ זה נהנה וזה אינו חסר וכו' עש"כ. הרי
 דלא פטרו אלא משום דלא קיימא לאגרא ולטעם
 הרשב"א אפי' בקיימא לאגרא פטור מטעם שיכול
 לו' בשלי אנו דר ואפי' לפי חלוק הרב בית דור
 ו"ל שכחב דהרשב"א אלא איירי אלא כדכר שיכולין
 שניהם להשתמש בא' וכו' אינו מתויבש דברי
 הרשב"א כזה דהא כנרון הרשב"א איירי ככה"ג
 דהרשב"א ששניהם יכולין להשתמש בא' דהא כ'
 אלא שניהם משתמין דכולו משמע דבשעה שדר
 זה אינו צריך שותפו לשכור מקום אחר ואפי' ה'
 לא פטרו מה"ט דהרשב"א אלא מטעמא משום
 דלא קיימא לאגרא ולאו קיימא לאגרא הוה מתויב
 ואינו יכול לו' בשלי אנו דר ומכ"ש אליבא דהרב
 דבר משה ודעמיה דכלל גוונא שטר הרשב"א
 אפי' במקום דא"א להשתמש שניהם כאחד וא"כ
 ע"כ דלא ס"ל להרשב"א א"כ בהרשב"א ו"ל וכו' ואפי'
 דלא ראה הרשב"א ו"ל דהא תשובת הרשב"א הלזו
 אינה בתשובתו הושרות אלא היא בס' חולדות
 הארס הגרפס מהר"ם וכו' דאפי' שלא נלנית תשו' זו
 לעיני הרשב"א דאם הוה רואה אותה הוה מביאה
 או להקטיוע ממנה או לדחותה אם אינה נראית
 כענינו או שהיה מכתל דעתו מפניה ומתחית' על
 הרב משה שמעין שכתב דאשטעמיותיה להרשב"א
 דברי

לכעל העלוה שליש בקרקע וא"כ אין לך שותפות גדולה מזה הרב תורת חסד סי' ר"ב וק"מ כמכוב' כתשובות מהר"ע שכתוב הרב כעלמו ואין לא שלטו מאור עיניו כדכרוי שכתב והכריח שם דלא מקרי שותף ואין לו כי אם ששכורא כעלמא לכנות עליותו על נכה וכן מואר כנמלא כפרק כי"ד הרגל דיתבו למילך מהאי מתניתין דהכית והעלה שנפלו דזו נהנה וזה אינו חסד דטעור ודתי דשאני התם דאית ליה לכעל העלוה על כע"כ ששכורא ע"ש ודק' .

(ג) טור סעוף כ"כומיהו דוקא משע' שנתלם המכר וכו' והחוקק הלוקח וכו' כ"כ קשה מרישא לסיפא דמרישא משמע דכענין דרתי שיחלה המכר וגם שחוקקוספיא משמע דכענין דרתי דרתי לשותפים כחוק ומה כלור ח"א וירע דכענין מהדריכ"ל ח"ג וע"ש ומה שכת' ועינין מ"ש עליו הרב יבית יהודה כהשו' ח"מ סי' ב' ומה שכת' קוא עלמו עש"כ .

הלכות שותפין סימן קע"ו

(א) סעוף ח' השותפין וכו' אין השותף נגמר כדכורוכו" כ"כועכשו נהנו לקויו השותף אפי' בלא קנין גור' כלל ב' סי' ז' כרס שלמה ח"ד סי' ח' בית יהודה ח"מ סי' ז' ע"ש וה"כ אפי' ישכת' מור"ם כהנה אכל מי שנתן לאכירו למתנות שכת' וכו' ואינה קניית אלא כקנין גמור עכ"ל לא כתב כן אלא לפוס דינא אכל' מתורת מנהג קנה וכמ"ש הרב כרס שלמה ע"ש משע מהרש"ך ע"ש וקיים הרב שם ואשד דמטעם זה קתמו דכריות האחרונים ז"ל ולא פו' אופן קיום השותף היכוי הקיים עש"כ . האמנם פה אר"ך וע"א לא נהנו לקיים שותף העסקה ושם שותפו' אלא כקנין גמור שעולה עפ"י הדין וא"כ אם בא ח' לטעון שלא נעשה השותף על פי הדין שומעין לו כיון דליכא מנהג כדור כה"ך ואח"ל דיש ספק אם נהנו כך אוקמנון אדיון תורה . והיו יודע שותף קהנס דכה"נ הכיח מחלוקת גדולה כענין קיום השותף לא נפקא מנהג לרידן דכתרוה דמין גירודין והוא פסק כהרמב"ם ז"ל דלא מתקיים השותף כי אם בהטילו לכיס וכו' . איכן עתה ראה ראיתו דבר חדש דיש מהספקים ז"ל רס' להו דאפי' לדעת הרמב"ם שאינו נגמר השותף בדברים ואפי' כקנין והו דוקא על מה שתרומים כמכאן ולכאף אכל על מה שהריותו כבר אינו יכול לחזור כהנה מדכרו הרש"ם ח"מ סימן קס"ח . וכן היא דעת הרב כה"נ כהנהגת העור אות ח' ונקתויע מדכרו הרש"ם הנו' אלא שכתב שלא דאף להפוס' שהכינו כן גס כהשו' הרב דרכי נועם כתב לדעת מהר"קו' אליכא דהרמב"ם דכמה שהריותו כבר אינו יכול לחזור ע"ש ואף שדכרו תמוהו דהיון מלא שמהר"קו' כתב כן לדעת הרמב"ם ואדרבה הרוואה הדין . שם דלא כתב כן אלא אליכא דהראכ"ר ז"ל . ואף שהיה ח' איכא שניס פוסקים מהרש"ם והר"ם הנו' שהיונו דכרו הרמב"ם דלמה שהריותו כבר

דכרו הרש"ם הללו כיון דלא נגלוה תשובה זו כומו וצ"ק עליו כמ"ש רמוכר חלוק הרב בית דוד כרו להשואה הרש"ך עם הרש"ם דהרי כבר כתבתו דאפי' לפי חלוק הרב בית דוד אינו מהוי' דכרו הרש"ך עם הרש"ם וגם מאר תמהתי על הרב זרע ועדכ ב"ש כסוי' וז"ל ואפילו אם נאמר דהרש"ם לא פיון לחלוק הרב בית דוד הרי מלאנו להרש"ם כסוי' קל"ט הפך זה ובתראה הוא לנכוי הרש"ם והכוי נקטו' כוותיה וזונון למרן שהשמיטה כס' הקלר ולא פסקא אלמא דלא ס"ל כוותיה עכ"ל ולא דק כזה כלל דהא דקו"ל דהלכאף ככתרתו הויו הוכא שכתב דכרוי של ח' ורחה אחוה ולא פראו לו דכרוי אכל הוכא שלא הכיח דכרוי ופסק הפך ממנו כוח אנואומ' אדרבה והכן אלו ראה דכרוי הוה חודר ומבטל דעשו מלפניו ואין לאיאמר הנחבע ק"ל כהרש"ם א' שהרי יודע מ"ש מרן ז"ל ככ"מ שדע' הרש"ם א' שקולא כרוכ הפוס' ואפי' כאלף לא בטול ואין יוצא ממנו נגד דעתו של הרש"ם ולדודי אפילו אם היה רואה הרש"ם דכרו הרש"ם א' ופליגי עליה ויכל התוחק לו קו"ל כהרש"ם ז"ל . גס מ"ש דמה לא ס"ל הויה דהרש"ם א' מדהשמיט' כש"ע ליתא דאריכ' כענין שלא הכיח שום חולק עליו ש"מ דהכי ס"ל ומהם שלא הכיחה כש"ע אינה דאיה דכמה חודשו דיונין הם הלכאף נינהו והשמיטתו וסמך על חבור הכ"ד שלו ולא הכיח כש"ע כי אם דברים המפורשים כנמ' וכהרמב"ם והטור על הרוב כירוע . ואת זה ראיתי להרב בית דוד שם שכתב אחר ימים רבים ראיתי להח' השלם בר' וכו' ולו נראה דמה שדמה אותו כדון לחצר דלא קיימא לאנרא שטעור אינו דומה דהתם דוקא דכשאינו משתדל להשכיר החצר וכו' דהרי יש לו ממי שישאל שכירותו וכו' עכ"ל . ואחר' המחילה מכת"ר דשפיר קאמר הרב ודכרוי דכרוי אלאים חיים ורתי חלוא גדולי הפוסקי' הרש"ך כסוי' ר"ח כת"ג וכנו הרש"ם כסוי' ס"ו קאמרו כוותיה שותף כדון דודתו כשותפין והלך האחד ונשאר שותף על' ועכ"ל אתו עלה מההוא דרר כחצר של חכירו ולא מדעתו דטעור משו' הויה דלא קיימא לאנרא כעכור שהלך ולא השכיר לשותפו עש"כ ונעלם מכת"ר הרב בית דוד כ' תשובות הללו .

סימן קע"ה

(א) סעוף מ' מכרה לנוי וכו' כת' ב"י בשם הר"ם ז"ל והא דאין מנתקין וכו' משמע וכו' כ"כ תימא אמאי חייב לשלם הך לא הוי' אלא גרמא כנויקון דטעור וכ"כ ה"י כפרק הנזול כהרא כשם הר"ם ז"ל . וגם הרב שלטני הנכודים כפרק המתקל כתב כשם מהר"ם חתיוב לשלם ואמאי הא הוי גרמא כנויקון ונ"ע . טוב דהייתי להרב מתנה אפרים כה' נקי ממון סי' לא שהאריך כה"ע ע"ש .

(ב) סעוף ג"ה כתב מור"ם הכית והעלוה וכו' כ"כ וקשה מדאמרינן כה"ק מליעא דיש

הרב מ"ן שכת' שאין לעשות מעשה כהר"ם ואין
לא ראה והחוס' והמאור והר' אפרים והכ"ז כשם
הרמ"ה והאגודה רבולתו ס"ל כהר"ם ואלו קאמר
הרב מ"ן לאוקומי ממונא החרשתי אבל לאפוקי
ממונא מי שם פה נגר כל הנהו רבנותא והוא
סבר דמהר"ם יחיד בדרכי הוה ולתא ול"ע . גס
מ"ס מור"ם דלא הוה אלא כש"ח לתא דלדעת
כל הני שזכרנו אפי' ש"ח לא הוה וכדכתב הש"ך .

שם דשמירה בכעלום וכו' וכסו' רנ"א מכואר
ראשו' פשיעה בכעלום פטור כ"ב ולכאוו'
קשה על זה ממה שאז"ל שא"ל הקב"ה לרוד נרו
כירך ונרך כירי אם אתה משמר את נרו גס אני
אשמור נרך ע"כ . והרו מתניתין הוא שמור לי
ואשמור לך פטור ובשלמא או קו"ל פשיעה בכעלום
חייב נוחא רי"ל דמתני' איירו כשלא יש פשיעה
וול"עפ"י מ"ס כתשוב' מהר"א ששון ו"ל ומרן
ו"ל רנהו דפשיעה בכעלום פטור . אמנם אם
הויק כידום חייב ואם כן ו"ל דהחוטא הוה מויק
כידום דבקום עשה הוא עבדו אבל קשה אם כן

תונח אם עובר על לא תעשה מ"ע שהיא כשב
ואל תעשה מא"ל לכך ו"ל דמעקרא קושיא לתא
דמתני' איירו כקמ"ל שמו"ל לי ואשמור
לך אבל אם התנה עמו להדיא שאלא לא שמר
כראוי שיתקייב הוה כשאר כל תנאי שבמון שתנאו
קיים כדון ש"ח שיוכל להתנות עליו שיהיה חייב
כאונסים ואם כן ו"ל דסהו רהמ"ה הקב"ה נרו
כירך ג"כ שתתנה עמו להדיא וכמ"ס בתורה כל
העונשים של כל ההזרות ועוד אני או דמעקרא
לא יש שום דיוק קו' כלל רה"ה כדון שומרים ג"כ
היבא שאמר לו שמור לי ואשמור לך דשניהם
פטורים היינו דאין א' מהם יוכל לתבוע מאכירו

דמי החפץ שפסע בו ונאכר אבל שפיר כשראה
חכירו שלא שמר וכול הוא ג"כ שלא שמור עכ' **שם**
התנה להדיא שמור ליואשמור לך וה"ל גבי הקב"ה
והתור' והמלות שנתנס לאדם לשמרים והקב"ה גס
כן שומר לנשמת האדם ואם כן אם עבר האדם
ולא שמר גס הקב"ה לא ישמור לו נשמתו ויסור
השנחתו ממנו וכדכתוב ואנכי אסתר אסתיר פני

ביום ההוא וממילא או ימלאוהו רעות רבות ודוק
והו"ר כתב להאריך כוס יען שראיתי להגאון כעל
לפנת פענח אשכנזי שהקצה כואח הקושיא ולא
אשריך לה והניחה כנ"ע ולרדיו לק"מ וכדכתוב
ועיון בתשו' אבקת רובל כסו' קס"ח . אם עבר
הזתף ומכר בהקפה הוה מויק כידום וחיו' כ"כ
הרב מ"ן כפ"ה מה' שלוחים משם הרב"ז ע"ש
וכן אם שינה דינו כמזיק כידום כ"כ בתשו' הרב
פרח מטה אהרן ע"ש .

(ד) סעיף ט' ב"י יק"ו הוא מלקתו וכו' ג"כ
אין זה קו' דשכחוהו שאני דחלקן השות'
כ"כהר"א מחנה אפרים בה' שותפות סי' א' ומכרי
הר"ף לא מש' כן כמ"ס הכ"ז ולע"ד דמש"ה חור
בו ככ"מ עש"כ ור"ק .

(ה) סעיף יו"ד המשתתף וכו' לא ישגה וכו'
כ"כ אם נדחק השותף והלך ולקח מעות
בהכנה שלא מידיעת חכירו וכששמע חכירו מוחה
להר"ף ש' החפסד על השותף לכדו שלקח הנין
התש

כבר אינו יכול לקודר וכאב הרב חק"ל ק"מ סי'
קכ"ה דר"ב ע"כ שיש סמך גדול להכנה זו ממ"ס
הרשב"ץ ח"ג סי' פ"ו ומתשו' הרשב"ם סי' ש"ח
דגס כלי קנין וכו' כמה שהרווחו כבר קודם תורה
מהשותף והרויובע שמתקום ככל הדין פוסקי'
בדעת הרמב"ם ו"ל ואם איתא דהרמב"ם חולק
גס בשלעבר מה שכבר הרויובע איד פסקו הפדכריו
כיון דאקריס דרב אלא ודאי שכן הבינו בדבריו
ואיכסו בקיאי טעמי מנן כדכרו הרמב"ם ו"ל ע"כ
ועס כילדעתי שזה אינו הכרח כלל דאף דאיתיה
דרב מ"מ הכא דכל הפוסקים חלוקים עליו כדון
זה ודכרו קו' בטולוס כדוב וכמ"ס שם מהר"ק
מכל מקו' לענין דינא המחזק יוכל לומר קו"ל
כמ"ד שהרמב"ם מודה לכל הפוס' כמה שהרווחו
כדכרו ק' .

(ב) סעיף ה' ואם התנו וכו' כ"כ . עיון בני
אהרן סימן מ"א והמכו"ט סימן ר"ב
ור"ק .

(ג) סעיף ח' כ"ו וכן דעת הר"ף והרמב"ם
וכו' ג"כ תימא לבאור דהיזו כחכ וכן
דעת הר"ף והרמב"ם והרואה יראה דאינו כן
ודב המרחק כנתיס ויש ליישב דהכי כוונת הכ"ז
דכו היכי דהולך להרא"ש ליישב כ' קושיא
לפי' כתיב דהיינו דלא תקיב כנמ' לרב המנונא
ליפלוג וליתני כדירוס וקושיא כ' דאמאי משני
בוזא חתתא ולא משני דאירי כסחורס ופירות
הראויין לתקל כעין כ' קושיא אלו קשה גס להר"ף
והרמב"ם וכמ"ס שם כסס הר"ז ו"ל ור"ף ליישב
כמו לפי' הרא"ש ו"ל ור"ק . ועמ"ס הש"ע כס'
ז' ויש מי שאומר וכו' הקשה הר"ך ו"ל תימא

והלא תוספתא ערובה היא הכיאה הר"ן כנטון
ואין חולק עלה וכן על הרמ"ם שכת' ומסתבר'
כאלו היא מסכרא ותוספתא ערובה היא עכ"ל
ולע"ד דאין כאן קומא משום דהו"א לכוון דתלמו'
היבא כתיבא דקתני כ' או ג' שהטילו א' מנה
וא' מאתים דחולקין כשהו לפי הנפשות כיון כשכר
כיון כהפסד כוראוי לא קו"ל כההו תוספתא
שלא הכיאה תלמודא דירין לוח כ' הרמ"ה דמסתבר'
דאם ננכבו דחולקין לפי המעות אפילו לפי כתיב'
דידן והוא נופא אשמעי' הרמ"ה דתוספתא זו לא
פלוגא אכריותא שהיבא תלמודא ודרכו של מרן
ג"כ להביא אפי' דין מוסכס מהכל כסס ויש מי
שאומר כשפוסק א' מפרש הדין להדיא וכמ"ס

הכנה ג' לקמן ע"ש ור"ק .
שם השותפותי' ש' וכו' ובתב מור"ם ו"ל לרואה
שהתרו וכו' כ"כ . הנה מהר"ם אלסקר
בתשו' סי' ר' האריך והעלה הלכה למעשה ראשו'
לא התרו כפי' הוי ש"ס וכן המבוי' טמאך אחריו
וכן הרב מ"ן ח"ב סימן כ"ו בתב דאין לעשות
מעשה כהר"מ ו"ל שהאריך להתנות כפי' ע"ש
והן עתה נגלו תעלומת חכמה ספר הכהור הש"ך
שהיבא כמה וכמה פוסקים מפורסמים דס' ליה
כמהר"ם דבעינן שתתנה כפי' שמור לו היוסוואני
למחר וגס הנות ס' זו אליבא דהש"ע . ודכרו
כאמנו מאד שכ"כ להדיא בתשובת אבקת רובל
למרן ו"ל כסו' קו"ח עש"כ . וא"כ יש לתמוה על

הסמך אין לו דשות לוקח והוי ככלל שגוי דהפסד עליו לכדו והרב כות רור ח"מ סי' כ"ג וכ"ד . כת' עליו רכי היכי דיש לו דשות לוקח בהקפה סמורות ה"כ ויכל ללוות מאחרים עש"כ . וכנראה דלא פליג עלה אלא כהלואה גירדא כלי הכסף אבל שילוח מאחרים כדכתיב כ"ע מורו דהוי פשיעה וטפי .

אמנם אם ותכר הדבר שמנהג הסוקרים שלוקחים הלוואה בלתי בעת דוחקס ודאז דלא נקדא שגוי כמה שילה וההפסד על שניהם וכן מתבאר מתשו' הרב עין משפט סימן ט' עש"כ .

שם היכא דעבד ושינה והודיעו והסכים למעשיו וכו' כ"כ הרמב"ם נ"כ מלשון זה משת' רכעינן סוכים למעשיו אבל אם ידע מעלמו ושחק לא מהני ואלא בסעיף ל"ז כתיב הב"ו ראשו כירע ושחק מהני גם הסמ"ע דכרוו ספרי דכפי' ז"ג כת' דכירע ושחק מהני וכסימן זה ס"ק ל"ד כת' דשתיקה לא מהני אלא רכעינן שוכים עמו כפי' שוכ ראיתי להר"י נאמן שמואל כתשו' סי' ר"ן שכת' דמ"ש הסמ"ע כאן דלא שני כירע ושחק אלא בשניו דהקפ' וכיוצא שהוא דבר שכתב נעשה ולא היה כדור לשנות אבל כזה שהלך ובשחק עם אחר שהיה כדור למחות להשפירו ממנו כל שלא מיתה די בשתיקה וכ"כ הר"י כני אהרן עש"כ . ולפ"ז ז"ל דמ"ש הש"ע כאן ולא ישחקו וכו' ואם עכר וכו' מוירי כשאין כדור לכטל השותפות שכבר עבר ובשחק ולא נודע לו אלא לכסוף כשכחו לחלוק . אבל כל שגידו למחות ולכטל השותפות שעשה עם חבירו וידע ושחק סגו ואינו נזקק שוכים עמו להדיא ולפי חלוק זה נחה שפחה תמיהתו מעל ספי' אכל ה' נאמן שמואל שכל ליושב דכרוי הסמ"ע עפ"י חלוק זה הרוואה ידאה דלא ישכ מוירי דנהי שכת' הסמ"ע וכדרישה סי' קצ"ו וז"ל דו"ל רמ"ש ששחק מאחר שלא כדורו וכבר עשאו לא חש למחות עכ"ל . מ"מ כפי' ז"ג רלא נודע לו ער שעת החלוקה ואפ"ה משמע חסם רכשתיקה סגו .

א"י שיהיה נראה כודאי דכדור שכירו עתה לכטלו וירע ושחק סגו לכ"ע ואין מי שיתלוק אמנם היכא דאזי אפי' לכטל מה שעשה חבירו שלא מרעו וירע ושחק מוירי פלוגתא לא נפקא דלחמ"ע כפי' זה ס"ל דלא סגו בשתיקה לחוד וזריק שוכים להדיא למעשיו וכ"כ הר"י כלל ה' דמ"ש הרמב"ם שוכים למעשיו היינו שזדיק השוכים להדיא אבל בשתיקה לחוד לא . אמנם מהרש"ם ח"מ סי' ע"ט ס"ל ראשו ככה"ג סגו בשתיקה וסב"ל ליה דמ"ש הרמב"ם ולהסכים למעשיו לאו דוקא אלא כיון דירע ושחק ולא מוחה הדי הסכים למעשיו ועפ"י דכרוו אלו נחה עוד תמיהתו מעל ספי' וכו' מתשו' מהרש"ם סי' ס"ד ובמ"ש הרב כני אהרן משמו ע"ש כפי' מ' והנה אין כדירין אין אנו זריכין לכל זה שכבר העיר מהר"ט א' כספרו הבהיר שמחת ו"ט כסימן ע"ג שדעת מרן דאפי' כירע ושחק סגו ולא כפי' נטו להראו עש"כ .

וראיתי להר"י כני אהרן כפי' מ' שיהא לחלק דדוקא כשכתמוי נילה דעתו ואח"כ עשה להפך והודיעו ושחק לא הוי כלום דהא דשחק לפי שכבר נילה דעתו ולא אשנה להרורו עלה דמלתא אבל כחלוק הענין רכרו לפיטו ושחק אז הויא כהוראה דאם איתא דלא ניחא ליה סו"ל לנלווי דעתים עש"כ ולע"ד דמה שחלה ה' כנולווי דעת מתחלה אינו חלוק דמ"ל נילה דעתו שאינו חפץ כזה ומ"ל כסתם כדאזי רגס כסתמא אידעתא דמנהג העיר עכידו להפך זה ושינה ממנהג הוי פשיעה וא"כ מ"ל שיהא כפי' מ"ל כסתמא ועקר החלוק כמ"ש כסוף תשובתו . וכבר כתבו שטרן והרש"ם והרא"ח ס"ל רבכל מק' הויא שתיקה כהוראה בענין זה .

וראיתי להר"י משנה למלך כפר' ה' מהלכות שלוחים שכת' על דכרוי מהר"ט שכת' כפי' קי"כ דאחר מעשה אפי' אמר דכרוי שמורים שהוא מתרלה לאו מודה הוא ובת' עליו הר"י ז"ל וזה שלא כדכרוי הרמב"ם ז"ל ואין דכרוי מוכרחים לע"ד הרמב"ם מוירי כנפירה להר"י לדעת מהר"ט וס"ל להר"ט ז"ל כדעת מהר"י שכתבו דס"ל אליבא דהרמב"ם דכרוי דנוו להדיא אכל כל שלא נתיגס כפי' אפי' אמר דכרוי מהר"י לר"ט לא משה ויתכן לע"ד אליבא דמהר"ט דאם אמר דכרוי המורים לר"ט נרע מירע ושחק ויתכן שמורה מהר"ט כירע ושחק . שוכ ראיתי להר"י כנה"ג כאות ז"א שישכ ככ' אופנים דכרוי מהר"ט עס הרמב"ם אופן הא' כמו שכתבתי . ועוד תי' דשחק שאני עש"כ ולע"ד דחלוקה זה אינו דמ"ל שחק מ"ל שלוח כיון רכשניהם אם אם שינה הפסד עליו לכדור ודוק . והאיתו להר"י כעל פרח מטה אהרן ח"א כפי' פ"ה שתי' ככיון שלו מטעם שלא הסכים כפי' ע"ש ותימא עליו כיון דמרן והרש"ם והרא"ח ז"ל ס' ליה דסגו כירע ושחק הא זדאי ריובל המוחזק למר קי"ל כדוקיה ואין מחייבו מטעם זה ויש ליושב דעקר טעמו שחייבו מטעם הראשון שכתב דהא לא נסתלק האונס וטעם הכ' שכת' אינו אלא לחוק ההין ככרוף טעם זה אבל מטעם כ' לכדור לא היה מחייבו להוטעו ממנו נגר סדין חלוקה שהכאנו . אמנם אכתיו ק' כמ"ש ועוד דלא מקרי וכו' וכדראי שכתבתי שאפי' דלויכא אונס וקשה דכיון דלויכא אונס ודאי אם טרח עמו ונתעסק ודאי שזכר ויעיל ונתר ממה שהסכים להדיא וזריק תלמוד .

(1) סעיף ו"כ כתב מור"ם כהנה"א גזל וכו' כ"כ דכרוי תמוהים דהיכו כ' האזי כסתמ' שחייב לחלוק הריוח דהא מכוואר ככ"ו דהעטור חילק כזה וכן כמה רבנותא ומכללם הכ"ו דס"ל כהעטור וכמ"ש הרב כנה"ג וא"כ היה לו למור"ם להביא ריבן זה כפלוגתא וכו' למוחזק שאין מוציאין מירו . ואין שיהיה לא כת' מופ"ם רחייב לחלוק הריוח דוקא שכל מכת השותפות אבל אם נגב שלא מכת השותפות דינו כמזיאה ואינו חייב לחלוק אליבא ד"עובד"ב מהר"ט הכי דכרוי ה' כנה"ג וכן העליתי כשתו"ע ש' ודוק .

(1) ס' י"ב כת' הש"ע לשון הרמב"ם המשתקף וכו' לא יסנה וכו' נ"ב . ראיתי בספר תהא רבו אליהו סי' ס"ד שהקש"מ משם מהר"י ופה על מרן ככ"מ שפיר' דמאי דקאמר הרמב"ם ולא יתעסק בסקורה אחרת ר"ל שהוא כמולא יתעסק באומנות אחרת רכפו פי' זה למה כת' הרמב"ם דין סקורה אחרת בתוך הנך ככ"י וכו' ע"ש . ועוד הקש' דהיאך כת' הרמב"ם כסמוך אחר מהשואפין שעבר ומכו בהקפה וכו' רמאי כמו שהתנו דקאמר וכו' וכן מאי לופיך דקאמר וכו' ועוד הקש' שהיו הרמב"ם כפ"ו בת' המוש' את חכורו וכו' היו שכת' לשון הכרייהא וכו' ומחוך אלו הקו' פי' הר' ואמר שכונת רבינו דאמר ולא יתעסק וכו' והכינא סמך לדרביו מהסמ"ב עש"ב . ואנו הדיוע הוקשה לי כדכרי הרמב"ם בחלוקה שאמר וכן אם הלך ונתעסק וכו' ראמאי הוויא ככה זו מהנהגו ככי דקאמר לעול אחר מהשואפין וכו' שם היה לו לעשות חלוקה זו אחר כי בחללת רביו שאמר המשתקף וכו' מנה חלוק' זאת עממה וא"כ בכלל היתה ולמה יראה ולער"ן לתרץ כל הקושיות הו"ל בדרך ישרה ולהשיב על ח' א' כי מה שהק' רמב"ל לפרש בן דכרי רבי לער"ן דהר' ניווקו עמו כוס הפי' שפי' כדכרי רבי דקאמר לא יתעסק בסקורה אחרת שהוא כמו לא יתעסק באומנות אחרת האמור בהוספת' וה"ל לא יתעסק בממון עצמו מפני שמתרש"ל כי הוכיח זה הר' מרביו רבי עצמו שכת' בסוף דבריו ואמר אבל נשתקף עם אחר בממון עצמו אם הרווח הרווח לעצמו דלמאי אצט' רבי' לו דין זה אם איקא כדכרי הר' הנו' דמאי דקאמר ולא יתעסק בסקור' אחרת נויירו בממון השואפין וכל זה קאמר שאם עבר ועשה ח' מהנהגה אם היה שכת' הוא לאמצע ח' מנה נשמע שאם נשתקף עם אחרים או נתעסק בממון פשי' דהרווח לעצמו ובמלא כי חלוקה זאת מיותרת וכי קומא שהייתי קובר דלא שינא בין אם יהיה מממון השואפין בין אם יהיה ממון אחר דלעולם יהיה הרווח לאמצע ולזה אצטרך ר' לחלק ביניהם עוד הוסיף דלמלכת' רבי' דין המשתקף עם אחר בממון עצמו ולא כת' אם נשתקף הוא לכרו בממון עצמו דהיה הרווח לעצמו וכו' דקרא מביהו נקט וכו' אינו כי חף אומר דוקא משתקף עם אחר דאינו מתכטל כ"כ לגמרי לכן הרווח לעצמו אבל אם מתעסק לכרו בממון עצמו יהיה הרווח לאמצע וכלא פי' הר' מרביו רבי לא משמע כן אלא שאם נשא ונתן בסקור' אחרת בממון השואפין יהיה הרווח לאמצע ה' בממון עצמו הרווח לעצמו ואם כן לאשמעינן מתעסק ומכ"ש המתקף אלא ודאי מחלוקה או אנו מוכרחי' לו ש"ס רבי' ולא יתעסק בסקור' אחרת מייירי אפי' בממון עצמו מפני שמתרש"ל כדכרי הרב ז"ל ועל דא קאמר שאם עבר ונשא ונתן בסקורה אחרת אפי' בממון עצמו הרווח לאמצע מפני שמתרש"ל בעסק השואפין . ולפ"ז א"ש דאצטרך רבינו לאשמעינן דין המשתקף עם אחר בממון עצמו דהרווח לעצמו לפי הקד"ה דכיון דאין לו

להתעסק בסקורה אחרת אפי' בממון עצמו ואם עבר ונתעסק הרווח לאמצע ה"ל כשנתעסק עם אחר הרווח לאמצע קמל"ן והטעם שיה הפרש בין המתעסק בסקורה אחרת לכרו המתעסק עם אחר דאם מתעסק לכרו איובא פסיר' טובא שמתכטל לגמרי דומיא דחטוני ולכן אפילו אם עבר ונתעסק בממון עצמו הרווח לאמצע אבל אם משתקף עם אחר אינו מתכטל כ"כ ולכן לכחילה אינו יכול להשתקף לפי שיש התרשלות קמעה שלפעמים יהיה צריך להתעסק עם שואפי' אבל אם עבר ונתעסק בממון עצמו הרווח לעצמו הואיל וליבא התרשלות כ"כ כיון דאית ליה שוקף וזה כ"ל כוונת הר' שכת' על דכרי רבי דקאמר אבל אם נשתקף וכו' . ונ"ל דכלא נשתקפו ככל ממון שבידם עסקינן ואפ"ה הו"ל דכיון דאין לו להתעסק בסקור' אחרת מפני שמתרש"ל גם כן כשנתעסק בסקורה אחרת הרווח לאמצע קמל"ן דמאי דקאמר כשמתעסק בסקור' אחרת הרווח לאמצע לא קאי אלאי ככא דנשתקף עם אחר בממון עצמו וכפי הס' ד לפי דהו"ל לו כשנתעסק בסקורה אחרת והן אמת דכמלה נשתקף שידך גם כן לו' כתב"ס לפי שהוא גם כן מתעסק עם שואפי' אך אחר שדכרו הס' על דכרי רבי דקא' נשתקף ח"כ אמאי נקט לישנא אחרונה ע"כ בלע"ה דהיה דקאמר כשמתעסק בסקורה אחרת הרווח לאמצע קאי לככא ולא יתעסק בסקורה אחרת והכוונה הוא דכיון דלכתחילה אין לו להתעסק בסקורה אחרת אפי' בממון עצמו ואם עבר ונתעסק הרווח לאמצע כמ"ס רבי' כדיון הקודם לזה וא"כ הו"ל דה"ל המשתקף עם אחר בממון שיהיה הרווח לאמצע כיון המתעסק קמל"ן דאם הרווח הרווח לעצמו ולא דמו לדין המתעסק הוא לכרו וכמ"ס והוא נכון .

אך

כפי דרכנו קאיא לי שדכרי הרב ז"ל יחסר וכו' דהו"ל וכו' כשמתעסק בסקורה אחרת דקאי אככא ולא יתעסק בסקורה אחרת כמו שאמרנו אבל מ"מ מוכרחים אנו לפרש זה כדכרי הר' לפי שאם מה שכת' כשנתעסק בסקור' אחרת הרווח לאמצע הוא כפי הס' ד' אבל האמת הוא דהרווח לעצמו זה א"ל כי להדיא כת' רבי' כשנתעסק שאם עבר ונשא ונתן הרווח לאמצע הלא ודאי כדפרישית או שמה דמני דקא' כשנתעסק בסקורה אחרת מייירי כשנתעסק עם אחר בממון עצמו וכמ"ס ומאצתי עבר לדכרי שהרי העור שלא הזכיר חלוקה וגם יתעסק בסקור' לפי סבוב דיש הפרש בין חנות למשתקף לזה לא הזכיר נ"ב לחלוקה אם נשתקף עם אחר בממון עצמו שהרווח לעצמו לפי דאיתא מקו' כי אפילו נתעסק לכרו בממון עצמו שהרווח לעצמו כ"ס אם נשתקף עם אחר דאינו מתכטל כ"כ א"כ רבי' שכל המתעסק בסקורה אחרת והשוה דיין זה לדין המתעסק באומנות אחרת משמע דסבר דאפילו בממון עצמו לא יתעסק ואם נתעסק הרווח לאמצע אם כן קד"ה שדין המתעסק והמשתקף חד הוא שגם אם עבר ונתעסק עם אחר בממון עצמו אם הרווח יהיה לאמצע לזה אצטרך רבינו ללאשמעינן

רין המשתתף עם אחר בממון עצמו דהריוח לעצמו מפני הטעם שאמרנו לפי דאינו מתקבל כ"כ כמו המתעסק הוא לברו כיוון לו שותף וכן מהרש"ם כח"מ סי' קס"א פירש כמו שפי' הרב ככסף משנה והסוּף לו' דאין לנו לו' הכו רלא להוסיף עלה דרוקא חנות אבל לא שיתוף אחר דמה לי הלא אז הוא כתר טעמא זולתו ע"כ . וכן פי' הסמ"ע וס"ל דקה רכרו ע"כ וכאב עוד ראפשר לרחוק ולו' דרעת הסמ"ע וכו' ע"ש ויראה לע"ד לוישב רכרו הסמ"ע שמה . שרצה לחלק בין המשתתף עם אחר למתעסק הוא לברו הוונת הוא כמו שהענינו לעיל שרבינו סוכר שאסור לבתחי' להתעסק הוא לברו אפילו בממון עצמו כדון המושיב לחכירו כחנות וזה"ל להשתתף עם אחר בממון עצמו אסור כרמשמע לישא רלא נשתתף רקאמר רמשמע רלא עבר ונשתתף בממון עצמו אז הריוח לעצמו האל לבתחי' אסור אפי' להשתתף אמנם איכא כנייהו דלא עבר ונשתתף בממון עצמו אסור הריוח לעצמו אבל אם עבר ונתעסק לברו בממון עצמו ס"ל לרבי' דהריוח לאמצע כח"ש כדון כ' וטעמא דמלתא כח"ש ז' רכשעוסק לברו מתקבל לבמדי וכשאר ע"ש שותף אינו מתקבל כ"כ ומ"מ לבתחי' אסור כשניהם לא יתעסק לברו בממון עצמו ולא ישתתף עם אחר ואם כן לפ"י נקו שקטו תמיהות הש"ך מעל הסמ"ע כי מה שהק"ש ואמר דכיון דאמר נשתתף מסתמא עסקו גס הוא וברודי לבתחי' אסור וגם סמ"ע מורה כזה אך מה שחל לחלק כיניהם הוא באם עבר ונתעסק או נשתתף לבנתעסק הריוח לאמצע אבל כנשתתף הריוח לעצמו והיינו כמש"ל אלא רעיון קסא שמדברי הסמ"ע משמע שכל לחלק כיניהם אפי' לפתחולם כי כן מורה מלת אסור ומותר ועל כן הוקשה לו להש"ך על רכרו וכתב שאין כ"ל כן ראפו' יש לו כתב אסור לבתחי' ושאר ז"ל דרעת הסמ"ע לחלק בין מתעסק לשותף עם אחר אפי' לבתחי' להמתעסק לברו רוקא אסור וטעמא הוא רלא כחא תליא דהמתעסק לברו כיון שאסור להתעסק מש"ה קנסין ליה דלא עבר הריוח לאמצע כדו שלא יבא להתעסק לברו אבל כנשתתף עם אחר רפ"ל לרש"י דהריוח לעצמו ולא קנסו' ליה ש"מ ראפו' לבתחי' מותר דאל"כ למה לא קנסין ליה ולהא יש לדחות לכאורה עפ"י מה שיש חלוק בין מתעסק לשותף וכמש"ל ומדברי רבי' בעלמו יש לריוח כדברי הסמ"ע ז"ל והוא ממאי דקאמר בתחילת רכרו ולא ישתתף כה עם אחרים רמזה כה ריוקא לו' רוקא בממון השותפות אבל להשתתף עם אחרים בממון עצמו מותר וכ"ק רכפי זה תוקשי סופא דקא' אבל אם נשתתף עם אחר בממון עצמו דהריוח לעצמו דאמאי אנט' לרבי' לאשמעי' רין זה אחר דמריש' נפקא מריוקא רין ז' ואילו נוכל לו' רע"כ אנט' רבי' לאשמעי' רין ז' כפי' ולא מריוקא ראו מהתם לא הוה ריוקין ממלת כה כלום דהו"א לאו רוקא ולעולם רבין המתעסק הוא לברו ובין המתעסק עם אחר דין א' להם דלא עבר ונשא

ונתן הריוח לאמצע כי מריוקא לבר' לא מסתברא לחלק אבל השתא שכת' רבי' רין המשתתף כפי' וחילק דיניהם לענין הריוח מש' דחלוקים הם א"כ השתא שפיר מליכא למידק מרישא ממלת כס' דקא' שכל לו' רוקא בממון השותפות אסור להשתתף עם אחרים הא בממון עצמו מותר ונמצא כי שפיר ריוק הסמ"ע לחלק כיניהם אפי' לבתחילה ומאי רלא ריוק ז' מרישא ממלת כה הוא לפי שאין אנו יכולין לריוק זה אם לא מסיפא כאמור ונמצא שעקר הראיה היא מהכא לזה הסמ"ע ריוק זה מסופא ולא מרישא לפי דמסופא גלי לן רישא שבונת רבי' היא דרוקא בממון השותפות אסור להשתתף עם אחר אבל בממון עצמו מותר . נמצא מדברי הסמ"ע מיוסדים על אדני פו והנס לדרך הראשון שכתבנו כדעת הסמ"ע קשיא לי רלמאי אנט' להוכיח זה מריוקא אחר כי כפור' כאמנו הרבנים כדברי רבי' כדון כ' שאמ' שאם נשא ונתן כסחורה אחרת הריוח לאמצע ולקו' זו וכולים לתרץ ולו' דמאי אנט' להוציאום מריוק' הוא מפני שמהכרח בכא זו שכת' רבי' הוכרחו לפרש כוונת רבי' שאמר ולא יתעסק וכו' דמיידי אפי' בממון עצמו כמ"ס מרן ז"ל אבל אלו לא נכתבה בכא זו היינו מפרשים דברי רבי' שאמר ולא יתעסק וכו' שהוא בממון השותפות וכמ"ס הרב מסר' ויפה וא"כ לזה אנט' לריוק זה מכא אחרונה שכת' רבי' כי מסופא זו גלי לן רישא דקא' ולא יתעסק כסחורה וכו' דמיידי אפילו עצמו וכמו שהוכחנו לעיל אבל אי קשיא על פי' זה הא קשיא שהקשינו לעיל כי מדברי הסמ"ע דקא' מותר ואסור משמע שבונתו לחלק כיניהם אפי' לבתחי' כי כן מוכח מלת מותר דקאמר . וא"כ מעתה אין עליון לו' כלשון א' אלא כלשון אחרון שבונתו לחלק אפי' לבתחי' וכדכתובתא אך עריון קשיא לי כדברי הסמ"ע רמה ראה מביא מדברי הטור שכתב כי"ד כגון רועה וכו' וריוק דרוקא רומיא דרועה הוא מותר וכו' הרי הקם לא איירי דרועה ז' אם אסור להשתתף אפי' בממון עצמו . או לאו דנילף מנה דרוקא דומיא דרועה הא קחם עסקא אחרונה אסור אלא קאי למאי דקא' שהנותן מעות לחכירו כתו' עיסקא ולא פסק עמו כער ש"ט שרידן שיתן לו ש"ט וכו' ועל הא קא' הר' רהני מילי שרידן שיתן לו ש"ט כחוננו וכיוצא וכו' רלית ליה עסקא אחרונה אלא דרון עסקא דרחתנא דמושיב וכו' וכת' עלה מרן ז"ל כי מדברי רבי' שכתב כגון רועה וכו' מש' שכוונתו כדעת הסמ"ע וכו' . אבל דריו"ק והר"ש ורבי' ורוסס ז"ל וכו' ע"ש . הרי דהתם מיידי לענין נטילת ש"ט ולא לענין אם יוכל להתעסק כסחורה אחרת בממון עצמו ואין לו' ריוק זה מסופא דקאמר ולוקח אחרת כעסקא דמטעמא רוקא דומיא דרועה הוא ריבול להשתתף בממון עצמו אפי' שלקח אחרת כעסקא הא עסקא אחרונה אסור להשתתף אפי' בממון עצמו כיון שמתעסק כעסק השותפות לפי כי ה"א לכיון זה מדברי הטור ז"ל שהרי כח"מ סימן קע"ו שמעינן ליה אכא רלעולם מותר להשתתף כסחורה

בשקורה אחרת אפי' בממון עצמו כמ"ט שם מרן
ז"ל ע"ג וכו' אך נכון מדבריו כי"ד הפך מ"ט
כמ"ט ועוד אם נדויק דיוק זה חוקשו להרמב"ם
ג"כ הלא נדום כגון רועה נטמא רס' ליה דככל
ענין מותר להתעסק בשקורה אחרת בממון עצמו
וקא ליתא דכפ"ה דהלכות שוקפות שמעי' ליה
אפ"ה דקא' ולא יתעסק וכו' ופי' מרן ז"ל רמיוור
אפי' בממון עצמו וא"כ הויך נדויק דיוק זה הפך
אטור והרמב"ם הלא ודאי דהסם מיירו לענין
כטולת ש"ש ומאי דקא' שובל להתעסק בשקורה
אחרת מיורי שהסכו כוניהם שובל להתעסק כסחו'
אחרת בממון עצמו אבל כהסח אינו יכול להתעסק
בשקורה אחרת אפי' בממון עצמו לרע' הרמב"ם
וא"כ אדראי קו' לרובתה איך דיוק זה סמ"ע
ול"ע. גס על הש"ך ק' דלכא' דכריו הפך מ"ט
הרמב"ם ב' ביון ב' דאס נשאר וכו' הריית לאמלע
ואולי שכוונה הש"ך הוא על המשחק עם אחר
דאו לכחתי' אטור אבל אם עבר הריית לעצמו
וקר' בתיקום שהיה לייך לבאר ודוק.

ומעתה חל עלינו חובת ביאור שאר הקוסיו'
שהקסה מהר"י ופה על מרן ז"ל
ואו' בו מה שהקסה רלפו פי' למכ כחכ רכינו
דיו זה כחוק הך ככו וכו' נלע"ד כי כבר חקן
דכו' זה כדיון ב' שלא מנה חלוקת או שנשא וכו'
עד לכסוף לו' לך שטעם חלוקה זו אינו מטיעם
שאר כנות דהנסו ככו כולו משיס חד טעמא
דאמר לריוך מהימנא לו וכו' אך ככא זו הוא
טעמא מפני שמתרשל ע"כ מנאה לכסוף וכו'
עוד הוסיף שברין א' ג"כ היה לו למנותה
לכסוף אחר דלא דמא לשאר ככו' ושמה יש לו'
שעכשו שכל רכו' לפרש לנו עקר הדיון שאס
היה פחת יהיה לעצמו על כן מנאה לכסוף
להודיענו שבכא זו לא רמיא לשאר ככו' דאע"ג
דככולו אמרינן שאס היה פחת יהיה לעצמו
עכ"ז טעם ככא זו לא מטיעם שאי ככו' הואו"ע"כ
שינה כדיון ב' ומנה לכסוף אבל אם כדיון ראש'
היה מנה אוחס בחלוקה או כסוף לא הוה ידעי'
דמשום רלא דמא לכהו ככו' מנאה כחתי' או
כסוף רהייתו או' קרא חרא קחתי ולא לריוך' אבל
השתא שאני רואה שברין א' כח' דין זה באמלע
זכדיון ב' מנה חלוקה זו לכסוף וראי דטעמא
הו' משום רלא דמא להנסו ככו' אבל עדיין לכו
נקפ"ו כתי' זה רכפו זה למא כשאר ככות גס כן
הפך הסדר כדיון ב'.

גם מה שהקסה מהר"י ופה רלפו פי' מרן מאי
כמו שהתנו וכו' לבא' נראה כי מרן ז"ל
כש"ע מה"ט השמיט זה ולא כת' כמו שהתנו אך
מ"מ ראוי לוישב גורסא זו לרעת מרן ונכון
ג"כ מה שהקשינו בדבריו רכו' כמלת לפי דקא'
דמשמע שדיון זה נמשך מרין הקורס והרי כריית'
סיה כהגזול קמא ע"כ נלע"ד דיוכן זה כמחלוקת
שהעטנו לעיל בכרייתא הגזול רהיבא מאן דמתני
לה למחלית שבר ואיבא מאן דמתני לה אפילו
בשליחות גיירא כוה א"ש מלת לפני דקא' שכל
לו' שרעתו כרעה רש"י וקו' שפי' דכרייתא זו
איירי כנותן למחלית שבר וע"כ כה ליתן טעם

לו' שכו שביאר באחד מן השותפין שערר וכו'
אס היה שם שבר השכר לאמלע והטעם מפני
שהתנו כחלוקה שהריות לאמלע הא לא חתנו לאו
א"כ ה"נ כנותן מעות לחבירו מיורי שנותן לו
למחלית שבר הא לאו הכי אינו מאלס כלום
ונמלא כירי זה נמשך מרין הקורס ושפיר קאמר
לפי ומאי דקא' כמו שהתנו קפי אפ"ה ככו
ולא אסויבא וכדאשכחנא בלשון הטור שהכאנו
לעיל במאי דקא' וכן היא מסקינת א"ה דר"ה ש'
דקאי ארישא ולא אסויבא ועכ"ז נלע"ד שהנדרסא
הנכונה היא כנוי' הטור ז"ל שמכאס ל' הרמב"ם
ולא נדום מילת לפי אלא הכי נדום כגון שחן
לו וכו' והכוונה כמ"ט מרן ז"ל במאי דקא' ואס
שינה וכו' חייב לשלם לכנו ללמר מדיון זה והטעם
מעות וכו' וע"כ קאמר כגון וכו'. גס על
קושא החלית שהקסה מהר"י ופה הוכר על
מרן ז"ל שכל' ו' מה' שותפין כחכ רכינו דין
המושיב וכו'. ולא כחכ שקורה משמע שכובר
שאקו דין אינו וכו' וא"כ אך כחכ מרן וכו' מש'
שכובר רה"ה המשחק ליה נראה לכאורה לומר
דהא לא תכרא דלעולם שדכו' סוכר דאין חלוק
כין חנות לשחק דתרווייהו מפני שמתרשל ומנה
שלא הוכיר שקורה כדיון המושב וכו' משו' שכבר
למדנו דין זה בפ"ה מחלוק' שכת' ולא יתעסק
וכו' והסם בפר' ז' בל ללמדנו עקר הדיון של
המושבי את חבירו כחנות. אכתי פס נכון לבאר
מה שהקשינו לעיל בדבריו רכו' דמה דאס להוילא
חלוקה זו קאמר וכן אס הך ונשתחק וכו'.
מהנהו ככו' האמורים לעיל הואיל וכלל היתה
ולמה ינאס ולכאורה נוכל לו' דמין ז"ל הרנוס
בקושיא זו ועל כן כת' ואמר וכן אס הך וכו'
שזה הדיון דומה ממש לדיון שזכר כסמוך וכו'.
משמע שהרנוס כו' וע"כ כת' שמנאה רכינו
לכסוף לפי שדומה לדיון הכו' כסמוך אך עכ"ו
עדיין קשה שאף עפ"י שדיון זה דומה לדיון שזכר
למעלה עם כ"ז היה לו לרכי' למנות חלוקה זה
כסוף הנסו ככו' וא"כ יכתוב דין הנותן מעות
וכו' ואני רואה שדומין זה לזה ע"כ נלע"ד דמה
שהוילא רכו' חלוקה זו מחוך הנסו ככו' לעיל
הוא כשכול רכר שנתחדש כה והוא מאי דקאמר
א"כ אבל אס נשתחק וכו' כממון עצמו שהריות
לעצמו כו' דין זה אינו אלא כחלוקה זו ולא כשאר
החלוקות כמ"ט ואס כן לזה השמיט רכו' דין זה
ומנאו לכסוף באמור אך מה שנשאר לי כתימא
בדבריו מרן הוא רמאי דקא' וז"ל ק' רלא ומנע
וכו' עש"כ רק' מאי פשיטא דקאמר אחר דכפנ
פי' שפי' בדבריו רכו' כחלוקת ולא יתעסק וכו'
רמיוור אפי' בממון עצמו ובדיון ב' כחכ דאס
עבר וכו' השכר לאמלע א"כ אנט' לאשמיטין
רסר"א רגס המשחק אס עבר ונשתחק יהיה
הריות לאמלע קמל' ומאי פשי' דקא' ואס נאמר
רהיית מה שתי' מרן כס"ד מ"מ ק' רלמאי אנט'
להקשות ולחקן שבר ואיבא מאן דמתני לה אפילו
זכ"ע ע"כ מלאתי כתוב ככו' לה' מהר"ז לויס לי
לישא וליתן על דבריו וכעת אין הפנאי מסכים
דוק ותשכח.

(ח) סעיף ט"ו ואין ה' מהם וכו' נ"ב. אם עבר הא' ולקח כל קרנו בלתי וריעה חכירו ולבסוף כשסאו לחלוק נורע לחכירו מזה אפ"ה חולקים בלוח כמו שהתנו ז"ל כקשו' הרב יכון וכועו ע"ש מלתא בטעמא ולכא' דרין זה אינו מוסכם דלהיס חולקום שהביא מור"ם לאן והוא מהמרדכי ז"ל דס"ל דיבול לבטל השותפות אם כן לפי דבריו נש' אלא יוכל לומר דבטלה השותפות מיום חתוך את קרנך שלא מודיעתי ואין לך אלא שבר עירך ויש ליישב ור"ק.

שם אפ"ו הקשה על הטור לחיך הכות ס' הרמב"ם דס"ל דאינו יכול לחלוק בתוך זמן השותפות כשם שזין דהת' והרא"ש חולקין וס"ל דיבול לחזור ע"ש והקמ"ע תי' דיש חלוק בין כ' שותפין שמתעסקין לתקבל עיסקא. וכן תי' הר' בני אהרן בסו"ט ע"ל והר' מתנה אפרים בהלכות שותפות בסו"ט כ' כת' עליו דאינו כן דכדריא הסיף הכ"י ברוס הלכות שותפין דגם כפ' שותפין יכולין לחזור בהם בתוך הזמן הטעם דפועל יבול לחזור בו אפי' בכתב הוי"ע ע"ל ולע"ד דלק"מ כלל דהא הר' בני אהרן עצמו הביא ס' ה"פ דס"ל ראפ"ו כפ' שותפין וכולין לחזור בתוך הזמן ועכו' כ' דהטור לא ס"ל הכי כרעת אכיוו הרא"ש והת' הרא"ש לא כת' אלא במקבל עיסקא וכבר נולד חילוק זה במהרי"ק שיש קפ"א אלוכ' הראש"ד שכח בו ז"ל שנים ששקתפו וכו' אפל לגבי שותפין וכו' וכה"ג כת' המרדכי וכו' ע"ש פ' וכתפ' שגם המרדכי איך ליה הוא חלוקא ואם כן שפיר כתב הטור לשון הרמב"ם בסתם דאינם יכולין לחזור אע"ג דבמקבל עיסקא ויכל לחזור שותפין אלאי משום דלוח כהו טעמא משום כו' לי בני ושראל עכרים וכו' ואש' שמהרי"ק חת"ס כסתפק כרעת הראש"ד רמז השתכות לכאור' מוכח דאפי' ככ' שותפין ויכל לחזור בו ובהשגחתו על הרמב"ם מוכח דאם ידע קנין אינו יכול לחזור בו לא אכפת לן דהטור י"ל רפשיטא ליה לרעת הראש"ד דיש לחלק שפיר בין כ' שותפין לתקבל עסק' וטורח לכדו וכן דוחקו למהר"א ששון כחשו' סימן קי"ג שחלק כן ע"ש ואע"ג שהכ"ו הביא בשם הריב"ם בסו"ט קע"ו בשם הרמב"ן והראש"ה דשותפין גם כן יכולים לחזור הטור לא חש להו כנגד התוס' והר"ש שרובעניותיו וכפירי לפי מ"ש מהרש"ם בסו"ט קי"ב שהכות משם מהר"ב והת"ד דשותפין אינם יבולין לחזור ומכ"ש דהכ"ו כעצמו ככדק הכות אשר לו חזר בו וכת' דררעת הרמב"ם דשותפין אינם יכולין לחזור ומקבל עיסקא ויכל לחזור בו ומה"ט פסק בש"ע בהרמב"ם דבשני שותפין אינם יכולין לחזור בתוך הזמן וכדון מקבל עסקא פסק ד' ויכל לחזור בו ומה שצ"א הרב מתנה אפרים ז"ל לחלק מרפשים ככר קדמו מהרש"ד ס"א סי' ע' ומהרי"ט בספ"ק ע"ש וכתב הר' כנה"ג שכ"כ הראש"ד בסו"ט קי"ו וק"ו אפרים"מ שם הכנה"ג משם רבו דגם הכ"ו אינו חולק רמזו וכו' ליתא דהמעין שם וראש הדסה רוצה לחלק כן מרעתו כדרך אפסד רשוכ חזר בו ודחאו ע"כ.

עוד כתב ה"ד מתנה אפרים ס"א וכ"ן מרדכי הרשב"א ואפילו כשותפין וכו' ז"ל ע"מ"ש הכ"ו שרעת הרשב"א בהראש"ד עכ"ל ולע"ד ראיין כאן מקום עיון דודאי מ"ש הכ"ו ודעת הרשב"א בהרשב"א ד' אינו לאפוקי מרדכי הרשב"ם רס"ל ראש נשתתפו ברכור ואפ"ו בקנין דיבולין לחזור בהם אף על מה שכבר הרווחו על זה כת' הכ"ו דרעת הרשב"א בהראש"ד דס"ל דעל מה שכבר הרווחו אינם יבולין לחזור ופ"מ"ש מהר"ק ו פשרש קפ"ו בשם תשר' הראש"ד ע"ש כ' אכל על מה שמרווחין מכאן ולהבא מזה לא אינוי סכ"ו כלל דלפום מ"ש הראש"ד פ"שגת מוליס דכדרי רבקינן סני אפי' למה שמהרווחין מכלל ולהבא"ו וכפ"ו מ"ש כחשבותו למ' הראש"ד שגזיקא מהראקן מורים רכרוו דאפילו בקנין אינו מועיל למה שמרווחים מכאן ולהבא וכפ"ש שם מהר"ק ו לפי זה יהיה הרשב"א בהראש"ד לגמרי ור"ק. ועיון כחשו' הרב פרי הדפין ח"מ ס' כ' סי' ח' ונ"י ויש לישא וליתן דבכריתס שנתתם שדכריתס אינם מופרכים ע"פ.

והנה קבלה ברנו רבנו על הריטב"א הרשב"א ולה"ה ויהנה להריטב"א דאפי' כפועל אם השכיר עצמו בקנין אינו יכול לחזור הפך דעת רבו הרשב"א שהביא הר' מתנה אפרים ס"ל להרי"א הרשב"א דאפי' בקנין ויכל לחזור בו וכ"ן מרדכי עוד בסו"ט פ"ו וכן מכוון להדיח כחשו' הריב"ם סו"ט תע"ו דפועל ויכל לחזור אפי' אם השכיר עלמו בקנין ומוסיק שם ג"כ בשם הרמב"ן והרשב"א דגם שותפין יבולין לקזור כמו פועל והיינו ודאי אפי' בקנין.

ומזה אני חמה על מהר"א ששון פתשו' בסו"ט קי"ג שכתב דלא כחכו הרמב"ן והרשב"א דשותפין יכולין לקזור בהם אלא דוקא בלא קנין אכל בקנין אינם יכולין לחזור דמה יענה כספר חולרות החדש להראש"א בסומן ע"כ שכתב להדיח דבין בקנין ובין כשכירות יכולה לקזור בה וכן מכוון להדיח בהריב"ם בסו"ט קע"ו אלוכא דהרשב"א והרמב"ן דאפי' בקנין יכולים לחזור אפי' שותפין ואם כן ודאי במקום מהר"א ששון שמשקמים בכלל הקי' לו דאי שיוכל לומר חמוחק קי' ל' דאפי' בקנין חזר וכדאי שמהר"א ששון לא ראש תשו' הראש"א שהכתבו דשו"ן באתנו לא נגלה תקולומות חכמה אכל הריב"ם בוודעו ומכירו וא"כ איך מחלק הפך הריב"ם שדאף דהריטב"א חת' קאיי בוותי' דבקנין אינו חזר מ"מ הוא לא הזכיר הריטב"א לסועני לקלקו. גם מ"ש כחשו' לחס' רב סומן ע"ח דאלו יראת הריב"ם שרבי הריטב"א הוה חזר בו אינו אומר לשפק דאלו יראת הוא תשובת הרשב"א שהכתבו שהם כמו הריב"ם לא היה כותב כן על דברי הריב"ם ור"ק.

(ט) סעיף י"ט כש"ע אחר מהשותפין שמת בטלה השותפות וכו' נ"ב. ור"ל דיכול השותף הנשאר או הורס לבטל השותפות שלמכאן ולהבא וירדק לבטל להרוי כפני עירום ואם יש ית"ק צריך לבטל בפני כ"ד אכל אם נשא ונתן השותף

פני חשן משפט סי קע"ז קפ"ג קפ"ה הבית

מהריון שלו עש"כ. וזה פשוט דמהיכא תימא
 שיתחייב חבירו לתת עמו בהפסד. ועיין בתשו'
 מהרש"ל בס' הגו' בסו' א' וכו' וכו' וכן א"ש הו'
 שותפים ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו ונכדו
 לו אללו סך מה וכשאר לו אללו כמה חדשי ועבשיו
 חובע זמנו מה שהריון כאונס מעות אש נשאריו
 המעות הגו' לרורים וחתומים ולא נשערכו עם
 מעותיו אינו חייב ליתן לו ריוח אבל אם ערבן
 עם מעותיו חייב ליתן לו הריוח כ"כ הרשב"ץ
 כת"כ סו' רכ"ט ולכאורה דין זה ל"ע ושוב ורוק
 ועיין בתשו' א' אבקת רובל קע"ג שאלו שאם
 א' מהשותפין מת ויש עליהם חוב שנת' ללורך
 השותפות וחובות שלהם המת ללורך עלמו ורואי
 הדין דכל ממון השותפות הוא בחזקת שניהם
 והחזי של היתום פורע ממנו לב"ח של אביו נ"כ
 שלהם ללורך עלמו דלא כמו שכת' דכספי השותפות
 לא נשעבדו לב"ח שלהם המת ללורך עלמו עש"כ
 והיינו ורואי דאתא לאפקוי מס' המכילט שכת' כן
 עש"כ כדכדו המכילט.

ומזה

כמה שנים אירע פל"י מעשה כזה ויש
 מרכנו אר"ץ שרטו לזווג תשו' של מרן
 עם ס' המכילט ולא פליגי דהיה דאבקת רובל
 איירי במת השותף והיה דהמכילט היה השותף
 חי וגם אנכי העבר היתה הסכמתו ורעתי כן
 אכן עתה נתיישבתי בזה וראיתי שקה לזווגם
 כקריעת ים סוף והעיקר דפליגי ואין ק"ל כמרן
 ז"ל. וכ"כ בגיליון המכילט מכ"ו של הרב חיים
 מודעי ז"ל וז"ל ועיין בתשו' אבקת רובל דפלוג
 עליו ע"ש ודו"ק.

אם

עבר ושינה בין שניהם בקרן בין שניהם
 כריוח דהריון שגולר כבר נעשה קרן
 זולתו אם מחמת חשינוי היה ריוח ואת"כ אירע
 הפסד באותו שינוי לא יוכל לומר לחבירו אריות
 ולא אפסיד כיון דהוה מירי דרווחא כ"כ בכת יתורה
 בסו' ל"ה כשם רבו עש"כ.

סימן קפ"ג

(א) ס"כ כתב הז"ך וז"ל אך קשה לי על
 הרא"ש נופיה וכו' וז"ל דהתם וכו' וז"ע
 עכ"ל עש"כ נ"כ. לכאורה דכדו הש"ך שכתיו
 אלא הם הפך הכנת התלמוד טוב ראיתי שכבר
 כתעורר בזה בספר אורים גדולים למור ק"כ
 ופי' כוונת הש"ך טעם ורעית וכיוצא ע"ש
 התלמוד ע"ש ודו"ק.

הלבנות שלוחין סימן קפ"ה

(א) כתב מור"ם השדכן וכו' נ"כ עיין בתשו'
 שער אפרים סו' ק"ן וכת' עליו בספר
 קרבן אשה בסו' כ"ה וז"ל ולא הבינותי דכדו
 מאי ק"ל משדוכין וכו' עש"כ. ולא דקדק ופה
 כדכדו דהא כתב מור"ם דבמקום ראון מנהג
 הדין עם הכעלים וע"ז קשיא ליה שפיר מאי שאל
 משדכור דאש חזרו בהם דלא אכר שדכרסירתי
 וע"ז משני שפיר דהשדכור גמר פעולתו מאי
 דהוה

השותף כשתמא אינו כאמן לו' לעצמי הרווחתי
 ואם הירש קטן אין לו להשותף להשתקף כממנו
 בלהו רשות כ"ד ואם מכר ונשא ונתן הריוח
 לאמצע וההפסד עליה ידירה לכד ליהדר ודל"ז
 כמו שנתראה מתשוב' הרב חוט המשולש בסוף תשו'
 הרשב"ץ בסו' כ"ד שנתבטלה השותפות מאלוה.
 ועיין בתשו' אבקת רובל בסו' קס"ט שהאריך בזה
 וחלק כמה תלוקים. ועיין נ"כ עם בשותפותיו
 בסו' קל"ו עש"כ ואפי' היכא דלא יש קרן לאכניהם
 של היתומים עם השותף לריק שיבטל את השותפות
 להראי או כעדים או בפני כ"ד בכו' וכמבאר
 בתשו' אבקת רובל בסו' קל"ו והרב חק"ל כת' א'
 סו' קכ"ג הכיח מתלוקת בזה דיש ס"ל דככה"ג
 דליכא קרן טנו בשותפים ע"ש ולירידן לא נפקא לן
 מירי דככה"ג קבלנו עלינו הוראות מרן אף להוציא
 מהשותף והתימא מהרב חק"ל שלא זכר מזה
 התשוב' שכתבנו גם מ"ש הר' דכדו מהרא"ד כ'
 היה הענין דכל עסק השותפות היה על ראובן
 דעת וכו' ליתא דהא נדון אבקת רובל הוה בכה"ג
 דמהרא"ד כ' ואפי' פסק דכע"ז שיבטל השותף
 להריוח האמנם יש ללמד ולו' דלא קא' מרן דכע"ז
 לבטל את השותף להריוח אלא רוקא כנ"ד שהיתה
 הסחורה שלקח הימנו בעין שהריוח שיואל ממנה
 משועבד לזה מש"ה בעו להבטל הריוח אכל על
 מבאן ולהכא אפשר דמורה מרן רטנו בשותפים
 ויכול לומר לעצמי הרווחתי אכל עקר דכדו
 מרן קשום לבאורי' דכיון דכדונו שלו הסחורה
 כעין הא ורואי נשתעבדה לשניהם כיון לריוח כיון
 להפסד ואין יכול כעטלו להפקיע כח היתומי'
 מהריוח וכי כירי לחוב להם וז"ע.

וראיתי

למור"ם ז"ל שהביא משם הרשב"ץ
 על שותף שחלה שאינו חייב חבירו
 וכו' וכת' בשו"ת נח"ל רב בסו' רי"ב דהיינו רוקא
 כשהם מתעסקים באומנות ירם או כסדרות
 וביולא אכל כשהם משותפים באומנות חייב
 ליתן לחבירו מהריוח אחר ששמין לשותפו שבר
 ערמו ע"ש וכ"כ מ"ץ ח"כ סו' י"ו והר' רבך משה
 ח"כ סו' כ"ו והכנה"ג ומתרי' ומתרי' אלנאוי
 כמעשה שכל לירם וכת' הר' כהה"ג בתשו' סימן
 מ' שגם המכילט ומהרש"ך ח"א סו' קס"ב מורו
 בסו' זה של מהרא"ד כ"ע"ש ודלא כמ"ש ה' בני
 אהרן בסו' ל"ז מהרש"ך דלא כהרשב"ץ ואלו ראה
 הרש"ך דכדו הרשב"ץ הוה מבטל דעתו והנראה
 פשוט דכיון דכמה פוס' ס' להו דמהרש"ך מורה
 להרשב"ץ וכהרשב"ץ הרב מכוור דאינו חייב
 ליתן לו הריוח ומהרש"ך ומכילט לא ודעי' דעתימהו
 ככדור אם מורים להרשב"ץ אם לאו הוה זה כעין
 ספק ורואי דהולכים אחר הוראיו ובמ"ש כעין זה
 מהר"א שאין בסו' קי"ג ע"ש ומהרש"ל בס' בית
 דינו של שלמה בסו' ל"ג תרש לנו בפסק הגו'
 שמרן כ"י נראה שמתכוין לרעת הרשב"ץ ע"ש.
עוד ראיתי להרשב"ץ כ"כ סו' קס"ב על כ'
 שנשתתפו והטיילו לכוס לכד שהיה לו
 להשותף אפי' יקרה ומכרה קורם השותף אכן בתוך
 זמן השותפות העלילו עליו כעבור זאת והפסיד
 אין חבירו משלם הפסד עקו אלא א"כ נתן לו

החוב לפי שעה ולטרות הוא א"כ ולהטילו ואם לא יוכל להטילו אינו מפקיד כלום מכוסו . ואין שיהיה מה שפסק הרב שער אפרים כנודן שלו דבר ה' בפיהו אמת שכן פסק הר"ף בתשו' כס"י קע"ו ע"ס .

(א) שיעוף י"ד וע"ו לת' הרמב"ם וכו' לפי וכו' כ"כ עיין בכסף משנה בפ"א מה' מכירה ה' א' כמה שהקשה על הר"ן מדין דברי הרמב"ם ע"ש ונודאות כפ'איתי עליו בזה דתא איתו נופיה כתב כשם קנה למתני' דרבי הרמב"ם שכת' דכשהחיות כשם קנה למתני' דרבי הרמב"ם כתי' שני וז"ל ואפ' דס"ל דההיא מתני' כשהחיות כה ואפ"ה אצרכיה למימד מעבשיו דשאני התם ושלא מסרו בידו כתורת קנין אלא למשכון וכו' משום הכי בעינן לו' מעבשיו כדי שתבא לידו כתורת קנין וק' לכאורה על זה שהרי סיים הרמב"ם וכת' להדיה לפי' הנותן ערבון וכו' אם חזר בו הלוקח קנה זו הערבון שהרי הוא חתך ידו חתך חתך על פי שלא בא לידו כתורת קנין אלא כתורת משכון אפ"ה פסק הרמב"ם דקנה ומה יענה מדן לוישב מתני' דאוסו נשך על דין זה של ערבון אלא ודאי דרבינו אנו לתרץ ולוישב אליבא דמדן כתי' הר"ן דקרקע שאני בחוקת בעליה עומדת מש"ה אם באה לידו כתורת משכון לא קנה וא"כ מאי מקשי על הר"ן מדין דברי הרמב"ם והרי בודאי התם שאני שכתה לידו כתורת קנין כמ"ש איתו נופיה מס שא"כ כההיא דרבינו נשך שלא באה לידו כתורת קנין וע"ו מתרץ דרבינו להק' מהאי מתניתין על דין ערבון שפסק הרמב"ם דקרקע שאני שהיא בחוקת בעליה ומש"ה אף אם היא ביד המלוה לא קנה כיון שלא באה לידו כתורת קנין סוף דבר שכוונת הרמב"ם והר"ן מכאדריס ורבינו מדן שהקשה עליוסו ז"ע .

עוד הקשה הר"ן על הרמב"ם ממכני' דמי שפרע מקלח חובו וכו' ע"כ . והר' גירולו תדומה הכי' דברי הר"ן הללו וסוק קו' והארי' הרבה וסיום וכו' אמתה' היכי כ' דאסתמך' דר' יוסף וכו' ע"כ .

ואני תמה על תמיהות דרדאי יש לחלק טובא כיון שא' לתא דרף על גב שאמר שיהיו המצעות מתנה אפ"ה כיון שאם היה מביא לו המצעות באותו הזמן לא היה נותן לו אלא כ' שלישים מה ששאר לו אצלו לכד וע"י שלא הביא לו היו המצעות מתנה וכשאר השטר כתוקפו מקרי להוציא ש"כ הוא לריד להוציא ממנו כל הכתוב בשטר וא"ל היה מביא לו המצעות באותו זמן לא היה מוצא ממנו כל הכתוב בשטר משא"כ כההיא דליכטלון וזותיה שהוא מוחל ומ"ש בשטר כלכד ואיכה גזרמת מחול' זו להוציא ממנו מעין אלא מוחל מה שיש לו ביד אחר כלכד וכאמת שפ"ו דברי הראש הללו נתחשבה המיתה הר"ן מעל הרמב"ם מהאי מתני' דמי שפרע מקלח חובו וכו' .

דקה ליה למעבר אבל כשדכן כל זמן שלא היו כשואין לא נעשה גמר פעולתו גם מ"ס עמ"ס הר' דכשדוכון וכו' לא הכינותו דבריו דהשדין כוטל שכרו על מה שמדבר ומפיים וכו' . וכיון שנעשו התנאים נגמרה פעולתו וכו' ע"ס . כנראה דלא עיין ופה דבריו מהר"א שם כס"י ע"ס שכת' וז"ל ומה שדאית כ"ו דמיר שכתפיים היו גמר פעולתו הא"ו איירי היכא דהתני כפי' בע"מ שפיים וכו' אבל כסתמא אין לנכות שבר שרכנות עד גמר הכשואין ע"ס . וא"כ ה' שער אפרים לא קאיו כשהתנה כפי' ע"מ לפיכך אלא קאיו כסתמא דרינו דאינו נוטל אלא אחר כשואין דא"ו הוא דהוי גמר פעולתו מה שא"כ בסרסור דכבר נגמרה פעולתו מה שעליו לעשות ודברי הר' נכונים וכדורים עיין להר' בני חיי כסומן זה מה שהקש' על-הר' שער אפרים ותי' בדוחק ולו נראה דמעיקרא קושא' ליחא דמ"ס מהר"ם דהשדכן הוי כמו סרסור ד"ל דאפו' לא התנה על שבר השדכנות ויכול לתכוע דאינו אלא סרסור בעלמא וכמו שהסרסור לוקח שבר אפילו שלא התנה גם זה כן .

א"ד שיהיה היכא שחורו מטעם שהיה כמתק או מוס או כטול מקח נרא' מדברי הר' שער אפרים שאינו יכול לתכוע שבר סרסורו דהא כת' טעמא כנודן דידיה כיון דהס עלמס הגורמין ומתקלס זה לזה ומכא' להו למחול חובו של סרסור כיון דהס גורמים עכ"ל . א"כ היכא דהוי דהס אונס גורמין וממילא נתכטל הענין א"כ הוי כהלו לא עשה הסרסור כלום ואינו יכול לתכוע שכירותו כנלע"ד .

עוד כתב הרב הנו' עמ"ס הרב שער אפרים ושמא דהס אינו רוצה לטרות לריד להמיר שכרו דאינו מוכרח ברעה הר' תרומת הרשן וכו' ע"ס ותמה אני כדבריו דאטו הר' שער אפרים כת' בפשוטות דחייב לתחזיר לו שכרו עד שיאמר לו דאינו מוכרח הא' לו קאמר אלא ושמא דהס רוצה לטרות וכו' . וכונתו כדורס דכיון דהרב בע"הת' כת' דחייב לטרות ולהטיל משום שנהנה בלקיחת השכר א"כ ממילא יתכן דהס לא רצה לטרות ולקבל הדין לריד לתחזיר לו השכר והר"ל דאינו יכול להטיל עצמו מן החייב שהוטל עליו שחייב לטרות כי אם כחזית השכר שאז לא נשאר לו עליו עוד חוב לטרות כאופן דמ"ס הר' שער אפרים דשמא וכו' דריס של טעם הרב גם מ"ס הר' הנו' עמ"ס מהרש"ר"ס כשם תה"ד שחייב לשלם וכו' לא נמצא כן בדברי תה"ד רק דמחוייב דאוכון לטרות וכו' ל"ק דכיון שכת' הרב תה"ד אשכחן כתלמוד כה"ג שחייבו חכמים למקבל שבר לטרות כדרך זה וכו' והיינו דכמו דהתם משלם מכוסו וטורח ומזיל ה"כ הכא חייב לשלם החוב ולטרות ולהטיל ואם לא יוכל להטיל חזר ולוקח הממון שנתן שאין ההפסד עליו ומ"ס הרב דהתם שאני שיהיה שומר עליו ונגנב מרשותו אם כן מעיקרא קשיא דחייב ולוף תה"ד לנודן שלו מההיא דהתם שאני וכו' אלא ודאי לרעה תה"ד אליבא דהרש"ר"ס דגם הכא כנודן של תה"ד חייב לשלם

וע' דאע"ג שאו' ואם לאו יתוי המעות מתנ' מקרי להויף וכמ"ס

עוד כת' הד' הנו' ואפשר לוישב כל זה כשנאמר וכו' עד דוינין לוח כהר"ש עכ"ל עש"כ . הנך רחא' בהקיא רליכטלן זכיהיה סהעלם הר' הנו' דה"ט דלא הוי אסמכתא מוכ' כ"ד אף ע"ג סקיא להאיא ודכריו הללו תמוהים לע"ד דמלכד דלא התי' זה כשזניו הט"ס דאמר שאני הכא דאמר לויכטלן זכיהונו סתחל זכיהויו שעיקר התי' חסר מן הגמרא דהא והא הוא מוחל ממון שלו אלא העקר הוא כיון שסמר שטרותיו בכ"ד וא"כ הו"ל שאני הכא דמתפסק בכיו דינא דזוה עיקר התי' ומה לו כהא דאמר לויכטלן זכיהויו כיון שזה אינו מועיל כאן דלא הוי אסמכתא . עוד קשה דאיך אנו יכולין להלום חילוקים כדכריהו' דלפ"ו נס כדכריהו' דה"ס נמי העקר חסר מדכריו סת' ואסמכתא כהאי כי הוא מוחל על מה שיש לו ביד אחר קניא אבל אסמכתא דר' יוסי הוא להוילא ולא קניא דמה לו כאלו הדכריו כיון דהא והא הוא להוילא אלא העקר הוא כיון שסמר לכ"ד . ואיך קלר כדכרי שהוא עקר התור' ואינו במשמעות דכרי הש"ס דאמר שאני הכא דא' לויכטלן זכיהויו דמשמ' מזה לכל קורא ופושט רלאו מכתב"ד קא אחי עליה כאופן דכריהו' ה' תמוהו' והעקר כמו שפיר' דלאו מפת מכ"ד קא אחי עליה הר"ש ז"ל .

עוד כת' הר' גידולי תרומ' וז"ל ודאה קיום מה שכתבתי בהסוף דר' יוסי וכו' והוא מבואר בדאמרין עכ"ל עש"כ . וגם כזה דכריו תמוהים אללי דאיך זינן דכריו סה"מ ז"ל לדכריו ואין זיוונם עולה ויפה לע"ד שהרי איתו נופיה פת הטעם להדיא פהיהו דר' יוסי תמוה' דכיד השליש הוא לבתי' על השטר שפכר מהקבל המלו' ונפרע מאותו הסך וכו' ועפ"ו הוכרח לפ' בההוא דלויכטלן זכיהויו וכוותי' דה"ט דלא הוי אסמכתא משום דכל לגבי כי דינא כבעל הדכר עלמנו וכו' דהיינו מכת שהס כיר כ"ד לא הוי אסמכתא וכו' . אבל ה"ס כ"ט לוח משום שהוא תלם הדכר בתור' השטר ואינה כיר המלוה וכו' ולפי טעם זה בההוא דלויכטלן זכיהויו און אנו צריכין לו' הטעם דלא הוי אסמכתא משום כה כ"ה אלא משום דלא תלה הדכר בהחזרת השטר דאמר אם לא באתי וכו' יתוי החובות האלו הכתובים בשטר' מחולים ואין כאן להוילא כלל והס"ג אם היה מוסר אוחס ביד שלישי דינא הכי דלא הוי אסמכתא כיון שלא תלם הדכר בהחזרת השטר כנלע"ד כדור ועמ"ס ה"מ ואפשר לדעת המהבר וכו' חמה עליו ז"ל ולא ידעתי למס אמרה כדרך אפטר וכו' ע"כ לשונו עש"כ . ועל פי מה שפיר' לעול בדכרי הר"ש ה"ס הנה רואה שדכרי ה"ס א"ש דאף על נכ שהשטר ביד המלוה אפשר לומר דהו להוילא כיון שעי' צריך להוילא ממנו כל הכחוש בשטר ואלו היה מביא באתיו זמן שקלכ לא היה ליתא ממנו כל הקתו' בשטר אלא מה ששאר לו אללו כלכר וכו' אסמכתא משא"כ הויה דלויכטלן זכיהויו שאין מחילה זו גורמת להוילא ממנו ממון אלא

ממון שיש לו ביד אחרים מוחל איתו כלכר מה"ס אמרה ה"מ בדרך אפטר לדעת הרמב"ם דאף ככה"ג לא הוי אסמכתא ודו"ק . וראיתי להפ"מ שס שפי' נמי בהקיא רליכטלן זכיהויו כמו שפי' הר' גידולי תרומה וכדי לישא וליתן כד"ק צריכין אנו להלעיב דכרי הרמב"ם ודכריו ז"ל וז"ל הרמב"ם אסמכתא שקנו מידו וכו' ע"ש לשונו כאורך . וכת' עליו הכ"מ ז"ל נראה שרבי' מפרש כמו שפי' הרמב"ן ז"ל וכו' מעלת ומורידו וכו' עכ"ל עש"כ ומלכד דלא איתו זה הפי' כמאי דקאמר שאני הכא דקאמר לויכטלן זכיהויו כמו שפיראם המעיון אלא חו"ק"ל שהרי בהקיא רליכטלן זכיהויו לא תלה הדכר בהחזרת השטר והכתיאוחא ההס ההוא נכדא דאחפוס וכו' ע"ש . הרי לך להדיא שלא תלה הדכר בהחזרת השטר כמ"ס הרמב"ם וא"כ כודאי דלא הוי אסמכתא כלל . ואין צריך בזה לא קנין ולא ככ"ד חשוב כמו שערבון סת' הרמב"ם דלא הוי אסמכתא כיון שהס תפוס כיון ה"כ הממון ההוא תפוס בו כדירי וכיון שאמר אם לא בלתי וכו' יתוי השטרות מחולים ולא תלם הדכר בהחזרת השטר מיד וזכה כממון חכירו . ואיך כת' מרן דהא דקא' והלכתא אסמכתא וכו' בלו' בהקיא עובדא דאחפוס זכיהויו וכו' . וב"כ הר"ן ז"ל דהקיא רליכטלן זכיהויו הוי דינא כמו ערבון לדעת הרמב"ם ז"ל שאני הכא וכו' בלו' שהוא מוחל כל כת וזכות וכו' דעת הרמב"ם עכ"ל .

הרי לך כהדיא דהקיא רליכטלן זכיהויו הוי דינא כמו נכי ערבון ממש כא' שהדכר הוא מוכר דהא דקא' תלמרא והלכתא אסמכתא קניא וכו' לאו עליה קאי אלא על כנון סב' הרמב"ם שאמר אם לא באתי ליום פ' יתכן שטר זה לכע"ד וכו' שפלה דכר זה בהחזרת השטרות כזה דקא מקרי אסמכתא ודכריו מרן תמוהו' .

עוד כת' מרן בכ"מ ז"ל ואפס' לפ' עוד בענין אחר לדעת רבי' וכו' עד לכלול כל האסמכתות עכ"ל עש"כ ולפי מה שפיר' לעיל דההוא רליכטלן זכיהויו לא הוי אסמכתא כלל שלא תלה הדכר בהחזרת השטר יתוישב לישא דהש"ס אף אם נאמר דהרמב"ם ז"ל דרוק' הובא שכ"ד מכריתיו איתו מהני קנין ככ"ד חשו' שהודרך לו' ותלכתא אסמכתא קניא וכו' כדי ללמרטו נדון שכ' הרמב"ם דאף הובא שפלה הדכר בהחזרת השטר דהוי אסמכתא קניא אם קנו ממנו ככ"ד חשוב ואף לס' הרמב"ן והרשב"א והר"ן דס"ל דאף הובא שפלה חוי אסמכתא נחא' לשון הש"ס שהס פירש לפי סברתם דהא דקא' שאני הכא דאמר לויכטלן זכיהויו זכיהויו חכיר מהני אלא לא בא לאתרו זמן לראיתו כעליות כלומר שהס שקר כחרם הנשכר ומש"פ לא הוי אסמכתא כלל וא"כ הונרך לומר והלכתא אסמכתא קניא וכו' כדי ללמרטו דאף הובא דלא אמר שיהיו כעליון וכו' אלא אמר שיהיו כחובות מחולים א"כ תלה הדכר בהחזרת השטר דהס אסמכתא קניא אם קנו ממנו ככ"ד תפוס ודו"ק .

לחירות אשכ"ז שלא חנונו גט לחירו ואם כן ס"ז
אירדו כוונתו לנ ע"י אחר תוי כאלו הוא תפס כעלמנו . ווא
דמנ"ל לאכיו דר' אירדו כהכוי ולמוזק מניס ראיית
לוח אדם מקנה השכ"ל איתא דר' אירדו כוונת
לו ע"י עלמו חבל כוונתו לנ"ג' אחר מניק ר'
סיכול לחוד כו ויש מי שתיר' לו ההכח שאני
כאשה כיון דהשער דתתכס ליה לא על ידו הוא
קונה אלא לראים כעלמא עש"ה הוי כמאן דתפס
דמי חבל שטר על עכר שעל ידו הוא קונה עלמו
לא הוי כמאן דתפס עלמו ולימי קשה דאירכ'
ק"ו דאש"י הכח שאין השער ששפוס כו על ידו
הוא קונה אשכ"ז כן אמרו' דהוי כמאן דתפס
דמי ת"כ כ"ש שטר של עכר שעל ידו הוא קונה
וככללו נמי י"ש ראי' ששחרר אותו ויהיה כמאן
דתפס דמי תילפך ל"ע וד"ק כך מ"כ ככ"ק רמי
אבא זלתי' .

סימן רכ"ב

(א) שנים שחלקו וכו' כ"כ קודם שנכח ליושב
דכרו רכ"י חקלא ניישכ מה שקל' הרמב"ן
כס' המלחמות על המאור ז"ל וקל' לך לזון המאור
מקח וממכר נותן וזו וכו' לית' לית' לית' לית' ז"ל
וכו' עש"כ . עליו הרמב"ן ז"ל ו"ל כעל
המאור קל' דכרו וכו' עש"כ ולע"ד לייש' דהכי
קא מויתו ראי' דכמו דתתס לא אמרינן יתלוקו
כמו קודם דקטע' ליה ראי' לית' למכוס דיתלוקו
דהטעם כיון דאיכא שכוב' דאורייתא מעתה לא
מהימן אש"י ליתול הסלי כלא שכוב' ומא' הכי
אתרינן דוסכע ויקח הכל ה"נ הכי כדאיכא ע"כ
שמחייבו שכוב' דאורייתא על הסלי שמוקד כו
מצתה לא מהימן ליקח חתני שמוזק בו כשכו'
דתקנת חכמים אלא כשכוב' דאורייתא וקטלה
שכוב' דתקנת חכמים ואש"כ מוסיק עור לומר
דגס אותו שהער מקיינו נוטל מתלה כלא שכוב'
וע"ז מיימי ראי' משמעתי' דלקמן דסלעין
דינרין וכו' אכל מ"מ כודאי מדכביא ראי' לוח
מסלעין דינרין וכו' מש' דאי' ליה להמאור ז"ל
דער אחר פטור אש"י משכוב' דאורייתא ל"ש
הרמב"ן ז"ל ומה שקל' הרמב"ן ע"ז מההיא השומר
שמסר לשומר וכו' וכן מההיא דהשוכר את הספר'
וכו' ככר ישכ לוח הרא"ש בפסקיו ע"ש : ועפ"ז
יש לתמו' על מ"ש הרשב"א כחש' סי' אלף קס"א
דכל שכוב' דרכנן כדש"ס ע"א מקיינו אינו שכוב'
וכ"כ בעל המאור ז"ל כדש"ס פ"ק דכ"מ וקס'
הח המאור אית ליה רחף השכוב' דאורייתא פטור
כע"א מקיינו מדכביא ראי' מסלעין דינרין וכו'
וויקח ויש לתמו' עמ"ה שהכוב' כשיות ר"כ דף
יו"ד ע"א מש' קרעטכ"א שכת' וז"ל ויש פירש
בעל המאור וכו' עש"כ דאיך כת' דלא קאו דכרו
המאור אלא אשכובת התקנ' דקא וזה מהכביא
ראיה מההיא דסלעין וכו' מש' דאי' ליה דע"א
מקיינו פטור אש"י משכוב' דאורייתא וכלמ"ע על
ר"ת אשכ"ז חנו דלא קאו דכרו אלא אשכוב'
התקנה כשכ"ר אכל על בעל המאור ק' ודבמו'
ובן

והנה במאור רק"ז ל' ראסמכתא לא קניא כרכו
והורה פד"א אסמכתא המכטיית לחכירו
דכר ע"מ שיעשה הכר לעמוד וסומך בלכו כשעת
התנאי שיכול לקיים הכר כשינוע זמן וכשינוע
זמן ויאנס ולא יוכל לקיים עכ"ל וסנס לפו' רישתא
מריש דכרו רש' שכת' התכטיית לחכירו וכו' וראש
דחלה כרעת אחרים דהייס קומר לחכירו חנו
נותן לך כך וכך אם תעשה דכר זה לעמוד וא"כ
קשה מהו זה שסייס ואמל' וסומך בלכו כשעת
התנאי שיכול לקיים הרפר וכו' אדרכ' דא תכרתיך
כיון שקמך בלכו שיכול לקיים הדכר א"כ נמר
ומקני ולא הוי אסמכתא גס קש' נמו לפ"ז מה
שסייס נמו וקמר ואמר וכשינוע הזמן ויאנס ולא
יוכל לקיים דלא ירענא אהיכא קאו דאש קאו
על המתנה שכן קומר כדעתו רכרוס הללו א"כ
דכרו רש"י אפרי אהדרי חכ"ד ואי קאו על מי
שעושה התנאי מלכד שלא יסכלו דכרו רש"י פי'
זה דא"כ הכי הול"ל וכשינוע הזמן כאנס ולא
קיים חו ק"ל דא"כ אמאי פרש"י הכי והרי מלתא
דפשי' היא דאם לא קיים התנאי לכ"ע לא קנה
כלום חף אש כאנס דלא הכטייתו חכירו אלא
ע"מ שיעשה לו רכ"ז זה ואש אנסוהו מן השמים
מה יעשה לו מזליה גרס ותו"ל לפרש דאף אש
הנוע זמן וקיים תנאו כוס פליגי ר' יוסי ורבי
והורה ר"י והורה ס"ל דלא קנה דהכטייתו כדכרו'
כעלמא ולא נמר ומקני ולכן נלע"ד להניח כדכרו
רש"י וכו"ל וסומך בלכו כשעת התנאי שאינו
יכול לקיים הכר כשינוע הזמן וכו' דהוי אסמכתא
סומך בלכו כשעת התנאי שאינו יכול לקיים
הכר שהתניתי עליו כשינוע הזמן וכשינוע הזמן
יאנס ולא יוכל לקיים כל הדברים הללו' המתנה
כדעתו מ"ש מכתותיו כדכרוס כעלמא ולא נמר
ומקני אהיכא דרי' והורה .

איברא דלפ"ז יש לתמוה על מרן כ"י שכת'
כאן וז"ל וכמ"ש הרמב"ן דרוקח
כחולס כרעת עלמו וכו' כן דעת החוס' ורש"י
דאיך לא ראה דכרו רש"י הללו דמרבריו וראה
דאף דחלה כרעת אחרים הוי אסמכתא . אמנס
יש ליישכ כפשי' דמוכרקים חנו לו' דמ"ש רש"י אין
פונקו לו' ע"מ שיעשה רכר לעמוד דהיינו שתולה
כרעת אחר' דאף אש ויהי וכו' ק"ל .

סימן ר"א

(א) כת' חכ"י ובעל העיטור וכו' שטר אכמאן
דחפס דמי וכו' עכ"ל ע"ש . וקאי' לי
על זה מדאמרינן בקדושין כפ' שאומה דס"ד
אמר אכיו רכ"י וכו' כיון דכת' ליה לכשאחך
הוי קניו לעלמך לך מעכשיו ע"כ עש"כ . ואש
אוקא כדכרו הר' בעל העיטור דכיון דכיון וכו'
לוח שטרא כמאן דתפס דמי אש כן ה"נ כיון
דכ' ליה שטרא כמאן דתפס דמי ואליכא רכ"ע
קנה ומחו דקאמר אכיו מר' שמעינן דאי' ליה
אדם מקנה דשכ"ל ואין לתרץ לוח מרכ' הרמב"ם
כת' מ' עבדים הכתוב גט שחרור לעבדו וכו'
לו כו ע"י אחר שאמר ונס בנט זה לפ' יל'

יש ללמוד רע"א פטור מהשכוב' דהיינו פטור
לו ממקומות אחרים דע"א פטור מהשכוב' אף
משכובע דאורייתא וע"ז מקיים ואמר והר"מ
וכו' הביא דאין לדבריו וכו' דהיינו שהביא דאין
לדבריו דמאיה מקום פשוט לו דע"א פטור
מהשכובע מדרשיו לכל עון וכו' כנ"ל ליישב
בדוקא

וער מ"ש הר"ש שסח"מ הביא ראוי מדרשיו
וכו' כת' עליוהר"ג נד"ת שם וז"ל ראוכל
למודק דארכ' וכו' עש"כ. ולער"ן ליישב דו"ל
מה"ט לא פריך הכיבוד' משום דו"ל דהא רחמי'
כל מקום ששנים וכו' ע"א מחייבו שכובע סאי
כלל לא חייביי אלא דוקא היבא דאין ע"א מכחיש
לשנים וע"ז. הוא דכיוול בכרייתא כל מקום ששנים
וכו' משא"כ פרכות דפריך הסם כידוש' הוא דאף
דנימא דכלל דכיוול בכרייתא לא חייביי אלא דוקא
היבא דאין ע"א מכחיש לכ' עדיין ק' וזה איבא
קרקעות וכן נמי קושיית הר"ש דמק' הסם הכי
הוא כנלע"ד ודר"ק

עוד כת' הר"ש שסביא הר"מ עור דאיה
מראמר ר' חייא וכו' ע"ש. ובשעת
מקובל' דע"כ הביא מש"ס הר"ן שכת' אבל
לפי דעתו דאין ז"ל שהביא מה"ט דר' חייא אינה
דאיה וכו' ע"ש וקורף דכדיו הוא דאיה דאיה
לן בע"א כזה את' דאין נאמן ה"מ כשנעשה
מעשה עפ"י עדותו של א' כגון רע"א א"י מת
והתירוה כ"ר לונשא דבאזתה טעם זכתה כעלמה
ואין הדבר מחוסר מעשה אבל כשע"א מעיר
לחייבו שכובע אפי' חייבוהו כ"ר שכובע עלפיו
כל שבה ער אחר והתקישו קודם ששכבע בככת
אחת הוא שעדיין ח"כר מחוסר מעשה וכת' סת'
שכת' עליו הרשב"ץ וז"ל ויפה אמר אבל קלת
קשה לו כי היבא רע"א לאחר שהתירוה לונשא
אינו כלום דחשיב כזה אח"ז כיון ששכבע מעשה
על פיו וכו' פ"ד אינו ככת' א' עכ"ל ולער"ן
שיש חילוק גדול בין התירוה לונשא לחייבוהו כ"ר
שכובע' דהתירוה לונשא עיקר העדות שהעדים
מעידים נגמרה שהעדים אינם רזים להשיא אותם
אלא הם מעידים שמת כעלה וכונתם לו' שהיא
מותרת לונשא. וכיון שכ"ר נמנו וגמרו שהיא
מותרת לונשא א"כ נגמרה עדותם של העדים
ומה לנו בה אם נשאת או לא נשאת וכן בע"א
אבל הכא עיקר העדות שהעיר מעיר הוא שישבע
הנשבע ואין כוונתו דוקא לחייבו שכובע וא"כ
אעפ"י שכ"ר גמרו שקייב שכובע' כל זמן שלא
נשבע עדיין לא נגמרה העדות של העיר וכיון
שעדיין הדבר מאותר מעשה ליגמר א"כ חשיב
ככת' אחת

עוד כת' ס' שהרשב"ץ הק' וז"ל ובר מדין
אמאי לא אשכחן פירכא וכו' ולכסוף
הניח הדבר כנ"ע עש"כ. ולער"ן ליישב דמזה
אין קו' משום דכנסתא דר' אבא אף אליו הוה
איה לן רע"א פטור משכובע רמורה בתקלת
הכא, אס' בא ע"א והעיר דכדיו אינו נפטור
מהשכובע כיון דעפ"י עדותו של א' מתוק שאינו
יכול ליישב דחייב ממנו אם אתה אומר א"כ

וכן נמי יש לתמו' על הר' הגמור כפ"כ מהלכו'
מכיר' שכת' והמאור כת' דהא רפטור מן השכובע'
כיון דשכובעו אינה אלא מדרכנו ע"ש עור א"י
חור לתמו' כמ"ש הרמב"ם א' כמ"ד דל"ק אפילו
משכובע' הוסת אין ע"א פטור מרדכיו הסום'
בקדושין נדא' כהג"ה דל"ק ע"א פטור אפילו
משכובע' הוסת וז"ל החו' לכן ז"ל הסם וניחוי
זווי וכו' כלל' היכי קתני במתני' זה ושכבעו וכו'
נשאל למוכר וכו' וליהוי כע"א לפטור את מי
שמסויע אפילו משכובע' הוסת ולחייב את מי
שכנדרו שכ"ר עכ"ל הרי כהדיוה דל"ק ע"א פטור
אפי' משכובע' הוסת. וכן נמי יש לתמוה על
הר"ן שדרכיו נדא' דר"ת לא קא' אלא בשכובע'
התק' דוקא הביאו כמי כשיטת ר"ב ר"ט ע"כ
ע"ש אבל מ"מ כן הכי וכו' הכי רע"א פטור
אף משכו' דאורייתא כגון שמתחייב שכובע' עפ"י
ע"א וא"כ הביא ע"א שמשויע ומכחיש לער
הראשון וכגון שנתקשו שכובע' מורה בתקלת אין
גילוהו כדכרי ר"ת לו' שהוא סוכר הכי אלא מורה
הוא דאין ע"א וכו' וכן מש' מדכרי הר"ן שהביא
כשע"א ר"ב שאחר שכת' חו' ר"ת כת' ואחרים
מוספתין כדיון זה לו' שש"א פטור אפי' שכובע'
דאורייתא וכן דעת הר"ם מדוטנבורק בפסקיו וכו'
וכזה יסודין עמו ויש לו לתמו' עמ"ס הר"ש
בפסקיו שאחר שהביא פי' ר"ת כת' וז"ל ומדכרי
ר"ת יש ללמוד רע"א פטור מהשכובע' והכי ר"מ
מדוטנבורק ראוי לדבריו מדרשיו וכו' דמשמע
מדכריו דר"ת איה ליה רע"א פטור אפי' משכובע'
דאורייתא דמנין יש ללמוד זה מדכרי ר"ת דאיה
דר"ת ליה ליה שש"א פטור אלא דוקא כעין שכובע'
דמשנתינו שהיא תקנת חכמים ואף שכובע' הוסת
אבל שכובע' דאורייתא איה לך אנה דמורה ר"ת דאין
ע"א פטור וכמו ש' הר"ן וז"ל

איברא דראיתו להר' כעל גר"ת דף ק"ו
ע"א שכת' וז"ל וראיתו להשקף'
ה' סכרות וכו' עד דכשעיר מסויעו וכו' עש"כ
ואינו יודע אליבא דמאן קא מקיש או להר"מ
אימא לא ראייתו מזה אלא משום דאית ליה ראיית
אחרת ממקומות אחרים כמו שהביא הר"ש
מש"ה קא מפרש הכא דקושיית הש"ס הכי הוא
דא' ישכע שכובע' דאורייתא ואותו שהער מסויעו
פטור משכובע' ואי אליבא דהר"ש מקיש קשה
דהר"ש לאו איהו מרעיתו פי' דהכי פריך הש"ס
אלא עפ"י דכרי ר"ת ואי על ר"ת קא מקש' ק'
דל"ק תמו' נימא דלא עיקר דאיהו מכתאן אלא
משום רפשוט לו ממקומות אחרים דע"א פטור
מהשכובע' מש"ה פי' הכא קו' הש"ס הכי

ובזה אפשר דעלה וסוב קלת לקושייתנו
רמנ"ל להר"ש ללמוד מדכרי ר"ת
רע"א פטור אף משכובע' דאורייתא ונא' דהר"ש
נתקשה קו' הר' גר"ת רמנ"ל לר"ת לפרש הכי
בכוונת הש"ס אימא דקושיית הש"ס אינה אלא
אמאי קתני זה ושכע זה יישב דמש' דהתירוהו
כשכעיס כשהו בתקנת חכמים נקויו וזו ממאן
נקט ואותן שמוכר מכחישו ישכע שכובע' דאורייתא
ומש"ה קאמר הר"ש ומדכרי ר"ת דפי' הכי

ופרש"י אוכל תשובה לו פירא דכיון דע"א ושנו כהומה לבעל עדותו כעדות כ' עדים וכו' עכ"ל ואם איתא דע"א ושנו כהכחשם וכחומה אף ע"י ע"א ח"כאמאינקט פ"י בלשנו כך אלא ודאימ"ש שהיו כרפתי.

ומעתה נכא ליישכ דכרו רבי' שכתב ואפי' אם יודע כעדים איוה מהס נתן לו מעות וכו' דמנין לו זה שהיה הוא נאמן להכחיש את העדים וכבר תמה ע"ז מרן הכ"י והר"י כ"ח כת' וז"ל ומש' לרבינו וכו' דנישליה וכו' עש"כ - וקשה לי לדין וכול לשנוי דלית' למוכר דנישליה והא' אמתני' קיימנין דמיווי כבאמתו של מוכר שהוא לפיכח - וכן כתב הרשב"א להר"א וז"ל ולא מזינו למומר למוכר וכו' דהא אמתניות קיימנין וכו' וא"כ הדרת קיי' הכ"י לרובתא.

עוד סיים הכ"ח וכת' ועוד דאי ברובא עדים פשוטא וכו' ומאי אתא לאשמעי' ברובא וכו' ע"ש ומהא כמו נלבי"ד דאין ראיה דלעולם אוכל עדים דירעו ממאן קבלו וכו' אבל לא ידעו אי מרעקו קבל או בע"כ וסוף או' דהאמת דלא קבלתי. מזה כמו שאתם אומרים אבל הקבלה היתה בע"כ ולא נתרצותי אלא לב' והא קמל"ן אע"ג דלית ליה מנו שובל לומר מאידך קבלתי מעות דהא אוכל עדים ממי קבל וזו נאמן דמדבר וקיס ליה כמה שפירע כיון שמקחו כירו.

ומה שסיים עוד וכן כתב הרמב"ן בספר המלחמות וכו' ע"ש קש' לירמאוראו' לא אוכל מדיכרו הרמב"ן לס' רבינו דהרמב"ן לא קאמר דנאמן דכזן דנקט ממנו כפני עדים כרצונו אלא כשאינו מכחיש את העדים אלא מודה הוא שקבל מרצונו אבל אומר הוא שקבר מברתי לחכריו אחר כך כמשכח א"ג כחליפין וכוה אין עדים מכחישין אותו ומש' היות ליה להרמב"ן דנאמן מנו שהיה יכול לחזור בו ול' דאעפ"י שלקחתי ממנו מעות מרעתי מ"מ חורתי כיוכמו שמכורא ברצונו והס' אבל הובא דמכחיש את העדים כעצמם כגון שכל העדים קבלה וזו מזה מדעתך והוא אומר להם לא מדעתך קבלתי אלא בע"כ ולזה שלא נתן לי המעות נתרצותי וז"ל דמורה הרמב"ן שאינו נאמן להכחיש את העדים ועוד כיון דהרמב"ן אתי עלה מעטס מנו א"כ כוראי הובא דמכחיש דכרו העדים כעצמם אינו נאמן דק"ל דאין מנו כמקום עדים וכן נמי הובא דקייט מתריוהו ויש עדים שאומרים דמזה נקט וזו מרעקו א"כ בע"כ וז"ל נמי דמורה הרמב"ן דאינו נאמן וכ"ת כ' אמאי קאמר הרמב"ן דאין דרך ענין ונכון לאוקמי הפירא ארושא דהא אוכל לאוקמי נמי שפיר ארושא דמקמת' הכרוי' והמרה נאמן מש' ככל ענין ואפי' בזמן שמכחיש את העדים וע"ז פריך דע"ס וניחוי וזו וכו' - הא לא קשיא הוא דמלכד מה שיש להקשות ול' דלא אלתריך להבריותא לפרושי הא דודאי הובא דאוכל עדים שמכחישים אותו אינו נאמן אלא זאת ועוד דכפי זה לא אתי לשון הס' דקאמר וניחוי

בא אח"כ ע"א והעיד כרצונו פוטרו נמצא ע"א קס לממון וכמו שת' הר"ש - וגם הר"ן כעצמו הכיאו שם הר"כ אח"ז על קושיות הרמב"ם שהק' דאי ע"א פוטרו מהשבעה דאוריותא א"כ אידך אמרנין לקמן שומר שמסר לשומר וכו' וקור' דלק"מ דהתם כיון וכו' אס כן ה"נ מנסכא דר' אבא אס בא אח"כ ע"א והעיד כרצונו אינו יכול לפוטרו כיון שנתחייב ממון וכו' דרעדין קשה דלפידן מה לע"א שכשמתחייב אדם ממון על ידו און כולא בו פוטרו מאותו ממון האמר כעדים שאעפ"י שחייבו אותו ממון אס כלא אח"כ עדים אחרים והכחישו אותם פוטרום אותו ממון שנתחייב הא לאו קשיא הוא דכיון דאין אנו לרבינו למילף מע"א אלא לנעין שבו' שחייבו אותו העדים על השאר א"כ אף שמזינו בע"א הובא רמתחייב ממון על פיו מתוך שאינו יכול לישבע און עד אחר כולא בו יכול להכחישו מ"מ כיון דלענין שבעה בעצמה הובא דנחייב שבעה על פיו ושנו כהכחשה שפיר ולפינן עיון שם.

ועוד דכלא רבי הר"ן מוכרחים אנו לתרץ זה הקי' אף שנאמר דע"א פוער אפי' משבעה דמורה כמק"ת דהא כיון דאמר' לקמן שומר שמסר לשומר חייב אמתאי חייב הא' ופוערנו שומר הכ' כשבעתו כמו שהקשה הרמב"ן ז"ל אלא ע"כ לרבינו אנו לתרץ דה"ט רביון שומר הא' מתוך שאינו יכול לישבע נתחייב ממון אס אנו אומרים ופטרנו נמצא ע"א קס לממון וכמו שת' הר"ש והר"ן ז"ל א"כ ה"נ כנסכא דר' אבא הין אנו יכולין לו' שאס בא אחר כך ע"א וסויע למאן דחטף וכול לפטרו רביון דמתוך שאינו יכול לישבע נתחייב ממון אס אנו אומרים שער המסויבו פוטרו נמצא ע"א קס לממון - וא"כ הו"ל למפרך מה לע"א דכשמתחייב אדם ממון על פיו און ע"א כולא בו פוטרו תאמר כעדים שאעפ"י שנתחייבו אותו ממון אס כלא אח"כ עדים והכחישו פוטרום אותו אלא ע"כ לרבינו אנו לתרץ כמו שתירצנו.

ועוד אני מוסף לרחות הראיה שהביא הר"מ ז"ל מכאן ואומר דאפי' שבו' שנתחייב כס על פי ע"א און ע"א יכול לפוטרו ממנס ואין ראום מכאן דהא דלא פריך הכי משום דאפי' ראין ע"א כולא בו פוטרו משבו' שחייבו מ"מ כ' עדים כוראי פוטרום אותו משבעה שנתחייב כה עפ"י ע"א וביון שכן שפיר אמרנין ע"א ויכות שישנו כהכחשה דהיונו שאס כלא כ' עדים והכחישו את העד' ושנו כהכחש' ופועריו' את הנכסע מן השבעה' אס כן אף אני אוכל עדים שמתחייבים אותו שבעה על השאר מה שא"כ פיו דלדין הנס דאינו כהכחשה הוא דאפי' כלא עדים והכחישו אותו לו' לו אינך חייב לו כלום אינו נפטר דהודתא בע"ר כמאה עדים דמי ויש לי להביא קת' ראיה לזה הפי' מפ' רש"י שראש מדכריו שחייבין דפרקינן התם מהלפיו וע"א שכן אינו כהכחשה הומה תאמר כעדים וכו' ואמרנין הא ל"ק ר' קיאי תורת הומה לא פריך

וניתו וזו ממאן נקט אלא הול' לויגותו עדים
מאי קאמרי רלאו בכקיעת זוו תלוא מלתא שהרי
המוכר מודה הוא שנקט זוו מזה כמו שאומרי'
העדים אלא הוא או' שנתן לו כע"כ ועוד דאם
אנו מפרשים כך קושיית הש"ס א"כ מאי קא'
משכי ל"ב דנקט זוו מתרוייהו והא עריון קשה
דמסתמא ואמרה נאמן מש' דנאמן לעולם ה"ף
בזמן שיש עדים שאומרים שמה קבל מדעתו
א"כ כע"כ נאמן הוא להכחיש את העדים ואם
כן קושיית הש"ס הדרא לרובתא דניתו עדים
מאי קאמרי אלא ע"כ לריבין אנו לו' דלא אנטריך
לוח להש"ס להקשות ארישא מש' דמלת' דפשיט'
הוא שאינו נאמן הוא להכחיש את העדים ולא
אנטריך לוח להברייתא לפרוש' הא אבל מרכי
רכי' שכתב ואפי' אם ידוע כעדים איזה מהם
נתן לו מדעתו וכו' ועו' מקיים ואמר נאמן לו'
שנתראה למו וכו' וזה שאני תופס מעותו לא
כתרויתו לו אלא השליכט לו כע"כ וכו' משמע
מדרכיו דנאמן הוא אף להכחיש רכיו העדים
כעלמס שהם אומרים קבל מדעתו והוא אומר
לא מדעתו אלא כע"כ ואף לספרוס רלא נרסו
מדעתו עריון קשה מטווס דרכיו שכת' או מי
מהם נתן לו כע"כ דמשמע מדרכיו דאפי' שיש
עדים שאומרים שמה קבל כע"כ נאמן הוא
להכחיש ולומר לא קבלתי ממנו כע"כ אלא
מדעתו וכו' מדרכיו הכי' ששבין כך שכתב זו
אינו יודע מנין לו שיהא הוא נאמן להכחיש את
העדים וכו' וכ"ת ר"ב"ח לא הבין כך בדרכיו
הכי' אלא כמו שהבין הפרישה א"כ כפי זה יהיה
עוקר תיר' הב"ח על הכי' חסר מן הקשר דהיה
לו לפרש כך להדיא דכרו רכי' לאפקו ממה שהבין
הכי' שהרי עוקר קו' הכי' הוא משום שהבין
בדרכיו רכי' דנאמן הוא אף להכחיש את העדי'
ומש"ה הקשה דמנין לו זה וא"כ ו"ל דגם הכי'
לא נעלם מעיני חכמתו דכרו הרמב"ן כספר
המלחמות אלא משום שהבין כך בדרכיו רכיני
מש"ה הק' עליו ולא היה לו לו' הכי' ומעתה
נתיישב מה שהיה תימא כעני הכי' שכת' זו אינו
יודע וכו' דאיך כתייבכ כפי מש' למעל' תמיהת
א"ב' והלא גם הכי' ו"ל דראה דכרו הרמב"ן
אלא משום שהבין כך הקשה עליו אלא והוא דגם
הכי' אייל ומורה כהכנת דכרו רכי' כמו שהבין
הכי' ועוד מסוף דכרו שכתב על דכרו הר"ן
מבאר מדכרו וכו' אבל היבא דאיבא תרי סהדי
דמכחשו למוכר משמע שהבין בדכרו הכי' דאית
ליה דנאמן המוכר אף להכחיש את העדים ואם
כן הדרא קושיא לרובתא דמאי מיתויה הכי' סער
לדכרו רכיני מדכרו הרמב"ן גם מה שקו' הכי' ה'
וכן מרובקת בדכרו הר"ש' נס' מלכד שאין זה
דקרוק דלחודק מסוף דכרו תירוק מתחלת
דכרו שכת' ולפי דבריהם אם מקחי כידו נאמן
וכו' ומדלא קאמר אף בזמן שיש עדים דנקט
זווי מחד וכו' משמע דמורה הר"ש דאף לירשו'
היבא דאיבא עדים דנקט זווי מחד אינו נאמן
אלא אף שנת' רכך דקרוק דכרו עדין ליבא ראייה
מרכיו הר"ש' לרכי' דלא קאמר הר"ש' דהיבא

יודיע עפ"י עדים ממנו קבל המעות ואף מדעתו
קבל דנאמן הוא להכחיש את העדי' כדי שנידוק
בדרכיו הא לרש"י נאמן אף כזה אלא היבא
דאין עדים מעידים שאף מדעתו קבל דכזה הוא
דלרש"י נאמן שאינו מכחיש את העדי' אבל היבא
דמכחיש את העדי' ו"ל דאף לרש"י אינו נאמן
סוף דכר שקושיית מין על רכי' אלימחא וריזה
מתוויבכת בדכרו הכי' והר"י עין יהוסף כשיטתו
תו' ו"ל ואינו אומר וכו' עש"כ - ואינו או' דתי'
זה שלא כדקרוק נכתב דאיך וכל לאוקמא כדאיבא
עדים רכ"כ אמאי כרישא בזמן שמקחו כידו נאמן
כיון דאיבא עדים שמכחישין אותו אף אם יהיה
מקחו כידו לא יהיה נאמן ועי"ל דה"ט דלא
אוקים לה הש"ס בדאיבא עדים שמכחישין אותו
משום דה"ס משום רמלחא דפשו' היא שאינו נאמן
ואמאי אנט' לה להכרייתא לאשמעינן זה ועוד
ק"ל על זה תהי' דא"כ כפי דכרו מש' דאפילו
בזמן שאין מקחו כידו ועוד איבא עדי' שאומרי'
שמה לקח ומדעתו נאמן להכחיש ולו' שלא
קבלתי ממנו מדעתו אלא כע"כ מדלא אוקי
תלמודא בדאיבא עדים וקשה דרכינו לא קאמר
דנאמן אף בזמן דאיבא עדים אלא כשמקחו כידו
אבל כשאין מקחו כידו לא הזכיר עדים כלל ומש'
דמורה הוא היבא דאיבא עדים אינו נאמן בזמן
שאין מקחו כידו ולפי דכרו הול' לרכי' ולומר
אפי' ידוע כעדים וכו' - אף בזמן שאין מקחו
כידו והר"י הפרישה נחלק בפו' דכרו ר' והול' אך
למחוק מדעתו וכדרישה כתב ו"ל ו"ל דכזה
שעיר המנהגו וכו' עד ומטעם שכתבתי עש"כ
כל לשונו וק' לי דעריון קש' דאיך הבין התרנן
דכרישא דקא' נאמן אפי' להכחיש את העדים
דהא קי"ל אין מנו כמקום עדים וא"כ אדנידוק
בדכרו התרנן להך נושא ויהו דכרו מוקשים
נידוק לאיך ניסא ונאמר דמש"ה אנטריך לוח
להתרנן לאורובין ולו' דלא ידע להו וכו' הוא
כדי שלא נבין דהכרייתא אינו אף בזמן שיש
עדים שמכחישין אותו וכרישא כשמקחו כידו נאמן
ככל נווגא אף כשיש עדים שמכחישין אותו משו'
הכי האריך התרנן כלשונו ואמר דלא יודע וכו'
לו' דהכרייתא איורי כרלובא סהדי שמכחישין
אותו ומש"ה יש חלוק בין מקחו כידו לאין מקחו
כידו אבל כשיש עדים שמכחישין אותו וכו' מקחו
כידו בין כשאין מקחו כידו אינו נאמן להכחיש
את העדים דאין מנו כמקום עדים ודוק - לכך
נלע"ה ליישב דכרו רכי' והוא כמה שכתחילה
יש להקשות בדכרו הר"ש' ו"ל שכת' ולפי דכריהם
אם מקחו כידו וכו' דמכ"ל להקד"ש שכתב' לוח
להרי"ף ורש"י אימא דמודו הם נמו דאין וכול
לו' למו שלא נתן לו מעות נכרלויקו משו' דאין
סהדי דלאותו נתן המעות לתרנא וכמ"ש תהי'
אבל הם דוקא פליגי כשאומר מזה קבלתי המעות
ולא מאיךך דאית להו נאמן אף בזמן שאין
מקחו כידו וכבר ראינו שעמד הפרישה כזה
ותו' ע"ש ולעד"ן ליישב דהר"ש' ו"ל דויק לשון
רש"י ו"ל שכתב ו"ל אבל בזמן שאין מקחו כידו
ושניהם אקוים בו אינו נאמן דכיון דלאו עליה
דמחא

רמיהו תו לא דיוק לזכור למי הוא ע"כ רמזמע
 מדכרו דר"ט דאינו נאמן רכיון דלאו עלי' רמי'
 לא דיוק לזכור וקוף סוכר שא"ל אמת אבל היכא
 דדיוק לזכור אמרינן שפוא או' אמת כודאוי אוינו
 משקר כמור וא"כ היכא דנקט וזו מחד מדמכר
 למי נותרה אי' דהוא או' שנתרלה לב' נאמן
 אע"ג דמסתמא הוא ממי שקבל המעות הוא
 דשמעיו מדכרו דה"ט דאינו נאמן משום דלא
 דיוק לזכור והוא סוכר שפוא או' אמת אבל אינו
 משקר כמור וא"כ היכא דנקט וזו מחד והוא
 או' שנתרתי למי שלא נתן לי המעות אף ע"ג
 דמסתמא הוא למי שקנן לו קמעות ונתרל' כיון
 דנקט וזו מחד ומדכר דכור מאמיניו אותו
 ואמרינו שהוא או' אמת ואינו משקר ומה שהוסיף
 רבי' לו דכזמן שם מקחו כידו נאמן הוא אף
 להכחיש את העדים שאומרים מדעתו קבל א"ג
 בע"כ כלעד'ן ליושב דה"ט דכיון דקיס ליה כמה
 שפרע ומסתמא העדים לא דיוקין כהאי מלתא
 אם מדעתו קבל אזו בע"כ אמרינן שפוא או' אמת
 כיון דקיל' כמו שפרע והעדים טעו וסבירי
 שמדעתו נתן לו א"כ בע"כ אבל כשאין מקחו
 כידו דלות ליה כמו שפרע אנו מאמיניו
 לעדים ועיין בהריטב"א כספר עלמות יוסף דף
 ז"ט ע"ג וקמלא סגד לזכרו אבל מ"מ כלעד'ר
 פשוט היכא דהוא או' מזה לקחתי המע' ונתרתי
 לו והעדים מכחישין אותו ואומרים דלא מזה
 קבלת אלא מאידך מורה הטור דאף להרי"ף ורש"י
 אינו נאמן להכחיש את העדים כיון דהעדים
 דיוקין כהאי מלתא ודו"ק - ועל מה שהק' פרח"ש
 על הרי"ף ורש"י דאש' או' מקחו כידו אמאי נאמן
 טעו והיא קי' פהוס' בקדושי' וכת' עליהם הר'
 עין יהוסף לא ידעתו מאי ק' וכו' עי' בבאור'ך
 גס אנכי לא ידעתו מאי קש' ליה דהק' היא
 מכוארת על רש' שפי' שקי' הש"ס על שאין מקחו
 כידו אבל הוא אינו מער' הקי' אסיפא אלא ארושא
 כמו שפי' פהוס' ועל מה שהק' עוד הרה"ש על
 הרי"ף דלוקמ' מתני' דשניס אוחוני וכו' כת'
 נמי עליו הר' עין יהוסף וז"ל וכלעד' דדוחקו
 וכו' ע"ש - וקשו' לי דמאי פרוש הוא זה דהא
 שמעינן זה מכרייתא דקדושי' דאוקומנא לה
 בדנקט וזו מתרתייהו וקתני כשמתקו כידו נאמן
 וא"כ קושיית הרק"ש הדרא לרובתא דאמאי נותרה
 הש"ס לו' הכי ודוק -

איברא

דכל מה שכתבו ליושב רעת רבי'
 והרא"ש אינו מעלה ארוכה ליושב
 דמנין לו להרא"ש לו' שכן דעת הרי"ף ויותר
 על דברי רבי' שלא זכר רש"י כלל בדבריו אלא
 הרי"ף דוקא דמנין לו לו' שרי"ף ס"ל דנאמן אף
 להכחיש את העדים שאי' מדעתו או בע"כ קבל
 מיסו על דברי רבי' ז"ל דכיון דאכיו הרה"ש
 ז"ל השוא דעת הרי"ף לרעת רש' דאית ליה דקו'
 הש"ס אסיפא ויתת לה נמי דנאמן אף לו' למי
 שלא נתן לו המעות נותרתי וע"כ ז"ל לפי'
 דהרי"ף נמי מפ' כפרט' דה"ט דכשמתקו כידו
 נאמן וכאין כידו אינו נאמן בדנקט וזו מתרתייהו
 משום כשמתקו כידו קיס ליה כמו שפרע ודיוק

וכשאין מקחו כידו משום דלא דיוק ולא משום
 מנוכס' התו' מש"ה הוסיף רבי' מדעתו לומר
 דכש' אף כדאיכא עדים שאומרים מדעתו קבל
 כשמתקו כידו כיון דקיל' כמו שפרע ומסתמא
 עדים לא דיוקי כהא מלתא נאמן וכש"ל לרעת
 רש"י -

אבר

אוי קשיא הא על הרק"ש מעיקר' מנ"ל
 להקשות דעת הרי"ף לרש"י אומאי לעולם
 ס"ל כהתו' ולא קליב' עליוהו דוקא אלא כשאומר
 מזה קבלתי מעות ולא מזה שזה דוקא הוא דאית
 ליה להרי"ף דאף כשאין מקחו כידו נאמן מיסו
 כפי מה שיושב הפרושה דכרי הרה"ש כתייבש
 נמי גס כמ"ש שכן דעת הרי"ף דכיון דהרי"ף
 ס"ל נמי דקושיית הש"ס אסיפא ולא ארושא א"כ
 כמו שאנו מריוקין על רש"י כן נמי דדיוק על הרי"ף
 וכמ"ש הר' הפרושי' ע"ש -

אמנם

כנה"ג הכוא פשם מרין ככית יוסף
 שכבדק הכית הק' נמי על חדא"ש
 דמאין לו להרא"ש וכו' ע"כ א"כ פודהו לש"י
 אף לתו' הפרושי' עדיין לא כתייבש דמנין לו
 להרא"ש שכן ס' הרי"ף וגם בבדק הכית לא
 הקשה על הרה"ש אלא כמ"ש שכן רעת הרי"ף
 נמו כפרט' ז"ל -

איברא

דמה שהכריח מרין כבדק הכית
 שרעת הרי"ף אינו כרש"י ע"כ
 לע"ד דאין זה הכרח דיל' דה"ט דלא אוקי' הש"ס
 למתניתין כהכו משום שרתי' לו דוחק לקומי
 מתני' כמלתא דלא שכיחא כיון שאינו יודע' אי
 מדעתו נתן או בע"כ דעל הירוב כודאי כשנקט
 וזו מחד מדכר דכור או מדעתו קבל ממנו או
 בע"כ מש"ה אוקמא כדנקט וזו מתרתייהו וקו'
 מלתא דשכיחא הוא ואיכא אווהו נתן לו מדעתו
 ונאונה נתן בע"כ -

יעוד

יש לו להכחיש זה התו' הוא כפי' רש"י
 דאית ליה כד רבנקהט וזו מא' נאמן
 לו' שנתרתי למי שלא נתן לו המעות ואפילו
 כשאין מקחו כידו וכמ"ש הרה"ש וגם מרין כבדק
 הכית מורה כוס שלא הק' על הרה"ש אלא כמ"ש
 שכן דעת הרי"ף א"כ אמאי לא אוקי' לא למתני'
 כס' ד מעיקרא דנקט וזו מא' וס' דוחקו
 דמתני' איורי בלא או מדעתו נתן לו או בע"כ
 וכמו שהק' מרין על הרה"ש שכת' שכן דעת הרי"ף
 אלא ע"כ דכיון אנו לתר' ולו' כפי רש"י דה"ט
 דלא אוקי' למתניתין הכי משום דדוחק לאוקמא
 כמלתא דלא שכיחא א"כ הה"ג נאמר כפי הרי"ף
 נאמר הכי ואין קושיית על הרה"ש שכת' שרעת
 הרי"ף כרש"י -

ובזה

כסתלק נמי התו' שתי' לקו' הרה"ש
 שהק' על הרי"ף דמאי דתלמי' לאוקמי
 מתני' וכו' ותי' מין כבדק הכית וז"ל - וז"ל
 שבעל הנמ' נתכוון וכו' עיין שם דאין זה דיוק
 וכמ"ש אבל מ"מ הכי וכיון הכי מה שהק' מרין
 על הרה"ש שהכין דעת הרי"ף כרש"י מן הנמ'
 לק"מ וכמ"ש אבל כודאי יש לתמו' עליו דמנין
 לו להרא"ש שרעת הרי"ף כרש"י ולא כהתוספות
 והרכ עין יהוסף כאב דנקטא ליה להרא"ש וכו'
 ע"כ

ע"כ ולע"ד דאין זה הכרח כלל כיון להר"ף כיון
 לרש"י דל' רלעולם מורו הר"ף ורש"י הובא דנקט
 זווי' מחד אינו נאמן ל' למי שלא נתן לו המעות
 כתרתי דודאי אכן סהרי דלמי שנתן לו המעות
 ניתלה וה"ט דלא אוקים תלמודא למאני' בהכי
 משום דא"כ אמאי קתני ותלוקו כיון שהמוכר
 מודה דמחד קבל זווי' אס' כן אכן סהרי דלו
 כתרפה והוא יקח הכל ור"ף זה הועתק מכתבי
 א"א הרא"ש ז"ל.

סימן רנ"ב

(א) כת' כז' ונראה דקודם תקנה מיירו וכו'
 נ"כ דכריו תמוהים דהא המעיין ברזו
 וראה דאיירי אחר התקנה ועוד או בקודם תקנה
 איירי מאי אדרא שנתנו ותומי' אפי' אס' הם קיימים
 ביום אינו נוכח מהס' דר"ף.
שם כת' ב"י תשו' הרשב"ץ ותמה עליו ע"ש
 והנה העקר כהרשב"ץ דאפי' מהניא
 וכמ"ס הטור כסו' ק"ח נכו שמת לזה כחיו מלוה
 ונתחייב המלוה שבועה ואח"כ מת ולא נשבע
 וקי"ל דאין אדם מוריש שבועה לפניו אס' קדמו
 היורשים ותפסו אין מויליין מורש' דר"ף.

סימן רנ"ה

(א) סעיף ה' תבעוהו וכו' נ"כ. ותמהני
 לפי סברת הטור דאוקמה בתבעו והודה
 א"כ אמאי אין נאמנים דהא כיון דע"י תביעה
 הוה קייבוס ליתן דלא אמרינן אדם עשוי שלא
 להשביע את כנוי ככה"נ אלא כהורה מעצמו.
 ובהא לא שייך נמי משטה וכו' דאין אדם משטה
 בשעת מיתתו והרמב"ם ע"ל כן כן בתבעוהו
 והורה אלא כהורה מפי עצמו כה"ל מנה לפ' בידי
 דמזנין למימר שלא להשביע את כנוי אמר כן
 כיון דלא אמר חנו ועיין בה"ט כך מלאחי בגיד'
 בית יוסף ככ"ו של הר"ן ו"ח ובאמת שכבר קדמו
 כזה הרב כ"ח גס מדברי הפריש' וראה דל"מ
 על הטור איברא מ"ש הפריש' דלהרמב"ם איירי
 בדרך הודאה מורה דכריו תמוהים דלא כתב
 הרמב"ם דממנו הודאה אלא בפני התובע ולשון
 הרמב"ם שכת' מנה לפ' בידי משמע שלא היה
 התובע ואס' כן מ"ש ה' הוסף הטור תבעוהו ויש
 ליישב דר"ף.

הלכות אבירה

סימן רס"ט

(א) ע"ע סעיף א' המנכה וכו' וזה כס'
 נ"כ לכאור' ק' דהא כת' ככה' ופסקו
 הפוסקים ז"ל דהמנכו' מניחה לתכירו לא קנה
 חכירו וא"כ איך פסק כש"ע דקנה חכירו וע"ק
 דהא הר"ף והרמב"ם והרא"ש פסקו דקנ' חכירו
 ואיך כתבו ופסקו הפוס' דלא קנה חכירו וע"ק
 דכיון דהטור פסק דקנה חכירו א"כ הו"ל להכ"ל

לו' אבל הפוסקים פסקו דלא קנה חכירו וע"ק
 עמ"ס. הכנה"ג כשם מורה לר"ק עמ"ס מרן ופסקו
 הפוסקים דלא קנה חכירו ועיין בהנהגות מדרכי
 ע"ש דמאי קמ"ן הר' מורה לר"ק כזה והרי נבלל
 כמ"ס מרן ופסקו הפוס' דלא קנה חכירו אשר
 מכל זה נראה כפשיט' דע"ס נפל בדברי מרן
 וכל' ופסקו הפוסקים דקנה חכירו והשתא א"ש
 מ"ש הר' מורה לר"ק על דברי מרן ועיין בהנהגות
 מרדכי דלא ק"ל הכי אלא ק"ל דלא קנה חכירו דלא
 כהפ"ו ז"ל וק"ל.

הלכות נחלות

סימן רפ"ה

(א) סעיף ג' לפי' כיון שמעו וכו' וכ' הכ"ח
 ופלא גדול דמחמת קושיא פיר' ה"ה דכרי
 הרמב"ם הפך כל הסוגיא והכרייתא המפורשין
 דאין מניחים לירד ולמכור אפי' שמעו בו שמת
 שהרי מרחני מלמר שנשתייח' מבקשות לינשא
 וא"ל לינשא אס' לא שמעו בו שמת וע"ז אמר
 ג"כ ובניהם וכו' אף על פי ששמעו בו שמת
 עש"כ.

ואחרי' המחוי' דל"ק מ' על ה"ה דאין מכריח'
 מדק' נשתייח'ס מבקשה לינשא דמ"ש
 ששמעו בו שמת דאי לא הכי א"ל לינשא וכי
 אמרינן שמיילין אותם והלא ארדכה מרלא שמעו
 מש"ס אין משייח'ס אותם וכ"ח א"כ אין מבקשות
 לינשא ה"ל סוכרות מכיון שהלך בשניה דאי
 מתו או ששמעו בקלא כעלמא שמת והס' סברי
 שיכולות לינשא אבל הרמב"ם איירי כשמעו בקלא
 דלא פסיף' או איירי. כשמעו כע"א וכמ"ס הל"מ
 ולא דמי נדון הרמב"ם לנדון הכרייתא וכן מ"ש
 מפרש' בפי' הכרייתא ולא ידעו כניהם אס' חיים
 אס' מתים דמש' לא ירעו ועי"ל דהכרייתא לא
 קאמר אלא דאין מניחים דהיינו לבחולה אבל
 כריעבד אה"נ דאין מויליין ומוה מיירי הרמב"ם
 והוה ג"כ שדקדק ס"ה ופתי' הוורד דוקא ולא כת'
 מורידין דנש' מוזאת הקושיא.

עוד

כת' הכ"ח דס' ל' להרמב"ם דמ"ש כסיפא
 דכרייתא הוורד לנכסי רעושי' מויליין
 מירו' היינו אפי' שמעו בו שמת קא' והכי מוכח
 וכו' עש"כ ולא ירעתי הוכח' זו דאין מויליין
 דשמין להס' כאריס היינו כשמעו והא הכרייתא
 קתני וכולן וכו' והנמ' מקשו אהויא מלת וכולן
 שמין דהיינו ע"ז הדין השנו' בכרייתא והשתא
 כיון דהכרייתא קתני רעושי' מויליין והוי' בלא
 שמעו א"כ לא מלי למימר וכולן דאו מיירי וכולן
 היינו כשמעו א"כ לא על שום צד מן הכריית'
 הוה חוזרת דהא הכרייתא מיירי בלא שמעו ומלת
 ככולן כשמעו וה"ה א"ל דהא מלת וכולן חוזרת
 על הכריו' וכמו שגפרש הכריו' ה"נ ככה"נ מלת
 כולן וא"כ לית כלן הכרח.

והנה

הראב"ד השיג ואמר תמה אני רכותינו
 אמרו אפי' בלא שמעו מורידין והוא
 או אפי' בשמעו אין מויליין ועוד כיוצא לרעת'
 מנין

מנין לו שמוציאין ע"ש וכת' שם עליו ס"ה ואני
 כמה עליו וכו' ע"כ ועוד אני כמה עליו שהוא
 הכין וירדו טיינו כארס א"כ איך כת' הרמב"ם
 ביוצא לרעה דאף כשמעו מוציאין ולקמן בהרי"א
 כה' יו"ד כת' דמורדין קרוב לבחתי ונחת הקו'
 ערופא מקושיית הה"מ ונס ערופא להראב"ד
 להקשות מנה על הרמב"ם ועוד שאכן כת' דאפי'
 כשמעו מוציאין וא"כ מה יורד לו' לקמן כדיון לא
 שמעו אין מורדין כיון דכבר אשמעינן לעיל
 אפי' כשמעו וכו' כעין קו' הה"מ ועוד אני כמה
 כמ"ס ס"ה דכיון דכשכו מורדין אף בלא שמעו
 להתעסק בהם כארס וכו' ע"ש. וא"כ לפי מ"ס
 רבו' כאן הוא אינו דין הנמרה אלא מסכרה הוא
 דמפיק ליה מדיון לא שמעו וא"כ הו"ל לאקדומי
 בחתי דין הנמ' שהוא הפשוט שלא שמעו מורדין
 כארס ולכסוף וכתוב דיון שמעו וירדו לנחלה
 מסכרה דכפסוק וכתוב דיון זה שכחו הוא מדיון
 לא שמעו אלא ודאי נראה כבודר שרבונו דין
 הכרוינתא אשמעי'.

וראיתי

להכ' שהקשה קושיא אחריתי על
 הרמב"ם שכתב וו"ל אין להקשות
 דתנא תני מוציאין והוא אומר מורדין רמי' יז
 כיון הוירד כחורא ודושה אלא לכסוף מתכסין עמו
 כארס כיון וירד מתחילה כארס וכו' ונ"ע על
 מה שהקשו הר"ן והראב"א על הרמב"ם וכו'
 עכ"ל ע"כ והכנה זו קשיא לר' לומר ש"ס
 הרמב"ם כארס דהיינו שמתכסין עמו ככל שנה
 דהא כהדיוא כתב הרמב"ם קודם זה לכן כשיבואו
 הכעלים שמין להם כארס וכאן נמי הכי משמע
 מרחסם ולא חילק כיון הא להיאיל רלעיל משמע
 שחיהוהו שות' דאוי וע' חלוק כוניהם הוה לו לבאר
 והדרא קושיא דלובחא וע' דמ"ש מדכריו דמ"ש
 הרמב"ם דכיוצא לרעה מוציאין היינו שירד ע"מ
 לאכול ולכסוף יתק כארס וכן הכין הכ"ח כדעת
 הגז' וזה קשה שהוא כתב כעצמו ש"ס הרמב"ם
 כדיון שבו שכתב וירדו ורשו לנחל' היינו שאין
 מוציאין ואכולים לגמרי ואין מתכסין עמם כארס
 מש' פני' וירדו לנחלה היינו לאכול לגמרי וע'
 כתב הרמב"ם אכל היולא לרעה שירדו ורשו
 לנחלה וכו' היינו שרדאו וירדו לגמרי דהא כתב
 אכל וכו' דמש' דמה שאמר כשבו כיוצא לרעה
 הדיון להפקד ואיך כתב הכ"ו וירדו לנחלה היינו
 לאכול ולכסוף כארס דהשאל הוא מותלפת מ"ש
 קודם לכן כתב"ד ואף ע"ג דיש מקום ליישב דכיו
 הכ"ו קלף לרבוהי הכ"ח קשים ולריבין חלמוד.
 ונראה ליישב דכרו הרמב"ם והראב"ד והוא
 שכתבנו כי שמת נראה מן הנמ' להירד הירדו
 לאכול לגמרי ואין מתכסין כארס אלא דוקא מה
 שנשאר כעין אכל מה שאכלו אכלו שהיו כנמ'
 דקאמר רבולן שמין להם כארס הרטוטין אכל
 השכויים וזו וכסכר כ"ס מה שאכל קודם ששמע
 שכאין שאין מתכסין עמו וכ"כ הר"ב מן הראשונים
 וכ"ן מדכריו רמי' ונ"ל והראב"א וסר"ן והכ"ו.
 וא"כ מאז דמורדין נמ' דכשמעו כו שמת לב"ע
 מורדין היינו ע"מ לאכול לגמרי והטעם מנבאר
 בהראב"א וסר"ן והכ"ו יוא"כ מ"ס הרמב"ם ככתבי'

וירדו ורשו לנחלה היינו ע"ד לאכול לגמרי.
 וזו קרויה נחלה ומ"ס אין מוציאין לנחלה הכרוינת'
 נקט אמת הרשב"ד הכין דרוק' נקט הוירד ומשום
 הכי השיג. ומעתה מה שהק' הה"מ על דכרו
 הרשב"ד לפי דרכנו ל"ק דלא רמי דין שמעו
 ללא שמעו דכשמעו וירד לאכול לגמרי וכלא שמעו
 מתכסין עמם לכסוף כארס ומה שהשיג עוד
 דכיוצא לרעה מנין לו שמוציאין נראה דכונן
 הרשב"ד דכשמעו כו שמת לובא לפלוני כיון ויולא
 לרעה כיון שלא לרעה דה"ט דכשבו דשמעו
 שמורדין ואוכל לגמרי היינו משום תקנת הוירד
 דכיון ששמעו כו שמת למה נפסדו וניתן לו
 כארס א"כ כיוצא לרעה הכי ופ' דתן' אין אין
 וכו' כעדות כדורה היינו דוקא לירד ולאכור
 ולהרמב"ם ס"ל ע"ג דשמעו דכשו מורדין
 לאכול לגמרי היינו משום שלא יפסיד הכנסים
 והוא קרוב לירשו למה נפסדו וניתן לו כארס
 ומורדין אוקו לגמרי ולא יפסידו ונחל' ליה
 השכוו דכיון אכל כיוצא לרעה שהינו מדעמו
 והלך נולה ארבעה דאיתי רובה להוירד שז' א"ס
 א"כ כשמעו כו שמת לכ"ד מורדין אוקו לאכול
 ולכסוף יתן לו כארס וי"ע דמורדין אוקו משא'
 תקנתו לכ"ד ואין אומרום אכל לגמרי דשמת מה
 ששמעו הוא שך ואינו רובה כזה אכל-כא' כארס
 לכ"ד נוחל ליה דאומרום לו הכ"ד משום תקנת
 יורשעצמו כן זהו ה"ל כדעת הרמב"ם שהראב"ד
 וקרוי לם' זו מלאחי כנולוין קו' א"כ דהרמב"ם
 ס"ל דה"ט דכשכו דמורדין לגמרי היינו משום
 תקנת השכויים תקנת הוירד דשמת מה וירשו הכל
 ושאל לא מה מש"ה וירד לגמרי אכל לא
 כיוצא לרעה שאין מורדין אוקו לגמרי לובא אלא
 כ"ד הוירד ולכן אובל ולכסוף כארס דוקא ועוד
 נראה ליישב קושיא המגיד מעל הראב"ד דהא
 דכתב הרמב"ם דיון שמעו אין מוציאין רכושא
 אשמעי' ככאן דלא נימא דכיון דירד מעצמו הו"ל
 כוירד לנכסי שכירו שלא כרשות שמוציאין מירו
 קמל"ן דאפ"ה אין מוציאין ולא רמיא להחיל
 הוירד שלא כרשות וכן פי' הר"ש על הכרוינתא
 הוירד מעתה אפ"ה דכתב הרמב"ם דיון לא שמעו
 דמורדין אפ"ה לאשמעי' לעיל כדיון שמעו ויבא
 שירד מעצמו דלא הו"ל כוירד שלא כרשות ועוד
 נראה לפר"ש דכרו הרמב"ם כמו שהכין הה"מ
 ועכ"ן משני עליו הראב"ד והוא כו מה שאמר
 ככרוינתא הוא כיון לירד למכור כיון וירד לאכול
 והרמב"ם ס"ל כיון דכלא שמעו מורדין כארס
 א"כ כשמעו וכו' כמבאר בה"ה והראב"ד ס"ל
 כיון שכלא שמעו מורדין כארס א"כ כשמעו יז
 לו מעלה טפי דאף לירד ולמכור לבחתי' והרמב"ם
 ס' ליה דאין אחוס ככנסים לנחלה אלא בעדות
 כדורה וקראב"ד ס' ליה דמחנ' כיוצא לרעה
 וכ"כ הכו' הת' כיוסמות דקו' וז' וכיוצא לרעה
 ס"ל להרמב"ם כיון דכשכו דשמעו כדועבד' אס
 כן כיוצא לרעה אף כדועבד' מוציאין והראב"ד
 ס"ל דכיון דכשמעו דכחילה א"כ כיוצא לרעה
 דהוא גרע דוקא כדועבד' אין מוציאין מירוהו'
 דקא' דכוי' אמרו אפילו בלא שמעו והיו' כארס
 א"כ

א"כ צריך שהיה לירד ולמכור כשמעו וכלא שמעו הוינו לכתחלה והוא א"י פ"י כשמעו בדועבר וכן כמו כוונת על דעת על זה האופן וכת' כשמעו כו שנת מאו הפדש כיון וזאל לדעת לשכור דכבוד כוונת לדעת אין האקוס נכנסים וכו' ה"כ כשכנו ומתי מקשו הדרכ' ד"ו ל"ב פ"י ש חלק גדול עד כשכנו דאזכאל חיתו לטובתה מרא רשמעו וד"ר כיון דהוא שכר חיישינן עמי למוסה ומתת יסורין כמ"ש החר' כד"ה דלמא שכונא קכתא יע"ש . וא"כ ורדילא דמי לזאל לדעת ולכך מכלים לגמרי אצל כוונת לדעת לרובא אלא חד צד אין מורידן לכתמי' אכל כדועבר אין מוליאין והנה מדברי הב' מ' מוכח כתי' ה"ה ד"ל ש הרמכ"ס שכחב אין מוליאין הוינו ארוס וקשיא לו דא"כ מאי יש הפרש בין שמעו ללא מוכ' וכ"כ לא שונא הא' ליהא רבשמעו אמדינן אפילו שמע שמשמין וכאין ה' ורדיו ונשכר והוינו ורדיו לגמרי דאז כאריס' מאי למימרא ומאי קאמ' ה"ו וזו ונשכר הא' אינו לוקח אלא כאריס . שוב ראינו לכאורה שכן דעת הריטב"א כתי' דס' ליה דה"ק כשמעו כאריס . אמנס אחר העיון וראה דלובא ראה מהרע"ב א' הרב לא כחב שממין לו כאריס אלא פיר' דכריו הכי דהוא הקס' ראיך מורידין כשמעו הא' קול' ראיך ההוס נכנסין לכתחלה אלא בעדות כרורה ותו' דיה לאו כהורח ירוסה ורד ור"ל לירד ולמכור אלא שיעבור איהם כאריס העיר לאפקוד שאינו יכול למכור אבל ה"ה נסיקת הכל כאופן שלא מלינו לנשו"א' מהפוס' שפיר' שכשמעו ששמין לו כאריס וכהדוא כחב דרש"י שאוכל את הכל והוא חלקו עליו וס' לראף כלל שמעו אוכל כחנס וע"ק על דכריו דה"כ לא מה לא חיר' אהא דקתני וכניהם רוזים וכו' לירד ולאכול קנן וכמו שהקשו החוס' ז"ל כאו' דדכריו הכ' ח"ע .

והנה ראינו למרן ככ"מ שחמה על הרמכ"ס ראיך השמיע מה שאמר ככריו' דאס שמע שמשמין וכאין וקדס והלא דאין מוליאין מירו וגם חמה על הר"ש והו' הכ' דס' ליה להרא' ש ולהרמכ"ס דלמסקנא לא הלט' לשיכויא כשכויין וגו' ומשמע אפי' קדס וכו' כיון שמעו וכו' עכ"ל עש"ב . ולא ידעתי דאיך משמע מרכייהם אפי' קדס והלא שה"ו זריו ונשכר שהרי הרמכ"ס כתב להדוא רכשיכוא הבכוי מין לאלו מה שאכלו ומה שעשו כמנהג הריס העיר דהשת' ומה דאפי' מה שאלו קריס שמע כשאין צריך להחזיר חלק הכעלים כ"ש וק"ו מה שאכל כשמע שמשמין וכאין וכא שנוטל כאריס וע"ק דלדכריו כיון שהוא זריו ונשכר כ"ש שאס לא כמע שמע' וכאין שנוטל וכל שלו והא לוחא אלא לדעת החו' והרא' ש אכל הרמכ"ס פליג עליהו כמבואר בטור וכלשון הרמכ"ס ואדרבה כד דיוקת שפיר דמלשון הרמכ"ס מוכח דנס כשמעו נוטל לכסוף כאריס וכ"ש שאינו זריו דהא סהס וכחב שכו וכו' אמנס עוכרחים הנו לומר דהרמכ"ס איירי כלל שמעו וקתמו כפירוסו וכן הכינו הנה והרב הפרישה וגם ישב דלמה השמיע הרמכ"ס דין זה

של זריו ונשכר ע"ש באופן דכריו הכ"א קדס זל"ע ועל מין קסה שהוא קמה על דכריו הרמכ"ס דלמה השמיט וכו' ואיך הוא השמיטה כש"ע כיון דהרי"ק והרא"ש לא קשה שמיטה וכנראה דכריוהא זו מוסכמת ולובא מאן רפליג עליה אף שררכו להעתיק לשון הרמכ"ס מ"מ ככאן צריך לכאר זה הדין וכמו שכתב אוחיו הרי"ק והרא"ש שהסמ"ע כהב על דכריו הס"ע שכחב אין מוליאין וכו' לאו דוקא קאמר אלא ה"ה לכתמי' אלא משום סיפא וכו' עש"כ משמע דמעקרא סכר דמוריו כאריס וזה הימא דאיך עלם על דעתו מעיקרא לו' זה דמוריו כאריס והא הרמכ"ס כיואר לקמן דאף כוונת לדעת מורידין כאריס לכתחילה וכ"כ ל"ק דלקמן מחשכין כל שנה א"כ מלו זה סכת' אח"ך דקשה לכאורה וכו' ואל ל"ק כלל כמ"ע דע"ך כמ"ש דלכתחילה אין מורידין כיואר אריס וכמ"ש כסמך ס"כ ומשמע מרכיו דאף כשמעו דוקא אריס וזה קשה דלקמן כסעיק ב' לא איירי המחבר והרמכ"ס אלא בלא שמעו וכמ"ש אינו גופיה בפרישה ובכתובל הכ' דנתן מקו' לטעו' דכריו הרמכ"ס וכו' והכא איהו גופיה נהן לנו מקום לטעו' כדכריו המחבר והרמכ"ס וכשמעו כו שמת פשו' דלהרמכ"ס דנוטל הכל ולא כאריס כסעיק ב' אלא ס"ל כהרה"ש דמה שהכל אכל או רס' לרמה שנשאר בעין נוטל כאריס וזה פסיו כלו פקפוק באופן דכריו הסמ"ע דחוקים ודכריו בפרישה מרווחים .

והנה הטור כחב כסס רש"י דמ"ש כנמ' ונוטל כאריס הוינו שמחשכין עמו וכו' והכ"ן חמה עליו שרש' כתב לריווח וכו' דמ"ש דאין מחשכין אלא לכסוף וכו' ובהרמכ"ס וכך כתב עוד רש"י בפיר' לעול מניה וכו' אכן מרכיו הרא"ש מוכח דמפר' דלרש' נמוכהרמכ"ס וכו' עכ"ל עש"ב ואינו דואה הוכח מרכיו הרא"ש שהכין שרש' כהרמכ"ס שהרי רש"י כתב כחחולת דאחר שכאו הכעלים שמין כאריס וממ"ש לכסוף מ"ש דקודס בואה הכעלים דכל שנה שעבר נוטל כאריס והשאר יהא מונת דמשמע דלרש"י אין קפידא אס יאכל קודס שיכואו או אחר שיכואו אלא הקפידא שלא יאכל יותר מהנוגע לו מחלקו ולפי' כחב הרא"ש כפרש"י דמורידין קרוב דראו לירש ויאכל הפירות ואס יכואו הכעלים יעשו עמו חשכון ויעול כאריס וכו' דאין קפידא שאכל קודס שיכואו אבל הקפידא שלא יאכל יותר מחלקו ולזה אמר ויאכל הפירות ולא קא' שאכל כל הפי' כמ"ש אה"כ כפי' החו' יעול כל הפירות וכבכח נוטל כאריס כאופן שמ"ש כפי' רש"י יאכל הפירו' הוא מה שנוגע לארוסותו לכד והשאר יהא מונת כמ"ש רש"י בפיר' ולא נקוט הכא הרא"ש לומר כפרש"י אס השאר ואכל אוחיו או יהא מונח אלא כפלוגת' דרש"י ורז' דלרש"י אינו נוטל יותר מהריסותיו ולרז' נוטל כל הפירות אלא כשכח שהוא קיים נוטל כאריס אלא לא נחית הכא הרא"ש ש הוא אכל ואח"כ יעשו חשכון או מחתיל' לא יאכל כו אס הנוגע לו כלכד וזה הלוי כפלוגתא אחריתי שכין רש"י דהרמכ"ס וכיון דאין קפידא לרש"י אס יאכל

שנה כשנה אריותו או שנית הכלו עד שכוואו
הכעלים לפיכך כתב הטור משמו וכתב ופרש' ו
שמחשכין ככל שנה ר"ל שאין קפידא אם יאכל
חלקו קודם שיכוואו או אחר שיכוואו אבל שיאכל
יותר מחלקו ליעת ראש' זו לא שמענו ולא ראינו
ואדרבה מלאן שהכוואו הכ"ח שהוא לרעתו הפך
טור לראוי משם וראש' הפך רודיה שהרי כתב
דש' כשיכוואו יעול כאריות כשכתב קרקעוה ופירות
דמשמע שלא יאכל שום דבר ולא יאכל הכל כמו
שכתב הרמב"ם אלא וראוי כמ"ל דלרש' אין קפידא
אם יאכל חלקו או ויטח הכל לכשיכוואו אבל וראוי
יותר מחלקו לא יאכל לרעת ראש' ומכ"ש שכן
הכינו הר"ן והרשב"א והרמב"ן והטור וכל הפוס'
שרש' הפך הרמב"ם ואין הכ"ח רוחה מעשה
כולם על פי דקדוק חלף ש' ש' ממש וקטנס
עכה ממתניו וכל מ"ה הכ"ח כפי' זה לריבין
אלני עיני'.

והנה כדון זה יולא לרעת כתב הרמב"ם
ש' שמענו כו שמת מורידין וכו' .
כארוס וזמחה עליו הרמב"ן והרשב"א דה' כן
היה להתנא לכלול אותם בכלל מה שאמרו וכולם
שמוין להם כארוס עיני עליוהם והרא"ש גם כן
הכו ס"ל אמנם להרא"ש י' מקום ליושב דס"ל
דק"ט דמורידין קרוב לנכסי שכוו כששמענו כו
שמת משום תקנת הקרוב לכד משום שהוא ראוי
לירש וכיכתב מהרא"ש שזון כחי' ע"ש . אם כן
וראוי דבזה לא יש חילוק בין וולא לרעת בין שכוו
כיון דרעמא משום תקנת הורש א"כ גם כיוולא
לרעת כן איכא תקנת יורש ואם כן מ"ל לתנא
לכלול אותם בכלל מ"ש וכולם שמוין להם כארוס
ה' כבר נכללה כדון שכוו ועוד דלרא"ש נראה
דאין שמוין להם כארוס אלא שכתב ומורידין קתם
כדון שמענו וכמו שהתם מה שהוליא הוליא ומה
שאכל אבל ה"כ כיוולא לרעת ואין שמוין לו כארוס
וא"כ לא שייך לו שיכלול אותם התנא בכללו וכולם
שמוין להם כארוס כיון דלרא"ש אין שמוין לו
כארוס ודל"כ מהסמ"ע שב' לרעת הרא"ש דשמוין
כארוס כיוולא לרעת ועדין עפי משמעו דשכוו
דליתא אלא דשיום הם ואם איהו תכריה לגזויה
קתא והניח כל"ע ולעד"ן דפשיטא דלרא"ש אין
שמוין כארוס וכדכתו' .

אמנם להרמב"ם קש' ס"ל כדון שלא שמענו
כו שמת דשכוו ונראה ליושב לרעת
הרמב"ם והוא כו ס"ל להרמב"ם דה"ט דשכוו
דאם שמעו דמורידין לאכול לגמרי חדא משום
תקנת השכוו השמא לא מת ומוה הטעם היה
ראוי ליתן כלאשם אמנם משום תקנת הור' תקינו
לו שיאכל ויהא הכל שלו ואם כן בלא שמענו כו
שמת דלכא אלא חד לטיבותא דהיינו משו' תקנת
השכוו לכד ר'ו לט שנתן לו כארוס לכד ולהפסיד
לא חיישי' כמ"ש הכ"ו ו"ל ע"ש א"כ דון מינה
כיוולא לרעת דלכא אלא חד לטיבותא דהיינו תקנת
היורש כלכד ר'ו לכו שנתקן שיתנו לו כארוס ואם
כן דין דרשב"ג אית ליה רכלא שמענו מורידין
כארוס והיינו משום דאית כיה חדא לטיבותא
א"כ ה"ה והוא הטעם כיוולא לרעת ולא אלטרין

ליה להתנא לכלול אותו בכלל וכולם שמוין להם
וכו' דרבוי רלא אלט' הוא אלא דרברא אשמעני'
חדוש גדול דהכרית נמו רינו כשכוו דלא שמענו
ככלב"ד ליושב דכרו הרמב"ם . אמנם הרשב"א
והר"ן ס"ל דמשום תקנת היורש לכד אין אנו
מורידין אותו דשמא מפסיד אלא אם ירנא וירוד
אחר והראב"ד דכתב לא השינו להרמב"ם מ'ש'
דמורה לו והכ"ח כתב שקושייתו קושיית הרשב"א
וסר"ן ע"ש וליתא דררוראה יראה דלא דמי קושייתו
לקושייתם כו מה שהק' הוא כבר תיר' לו שפיר
אמנם הם מקשים דלמה התנא ריבה כורח ולא
ריבה ליוולא לרעת ומוכרחים אכן ל' או כתיב'
הכ"ו או מה שתיירתי אני אבל קושייתו מעיקרא
ליתא גם מ"ש על דכרו הרא"ש שם הפך כל
הסוגיא תמסני על פה קדוש שיאמר כן ע"ר
הרא"ש כו לפי מה שפי' אנכי העכר ככוונת
הרא"ש ל"ק"מ גם מ"ש שהטור משום דעת הרמב"ם
והרא"ש וגם הדרישה כתב דס"ל להרא"ש דקא
מורידין כארוס .

אחרי המתיר ליתא דלרא"ש דין שמענו כו
שמת שיה בין כשכוו בין כיוולא לרעת
ומ"ש הרא"ש וכו' א"א הרא"ש לאו למימרא
דשה להרמב"ם אלא לו' דס"ל דמורידין לפשיקי
מס' הרשב"א והר"ן דאין מורידין קרוב אבל אה"כ
כל חד כדאית ליה וזה פשוט ועמ"ש הרמב"ם
כפ' ת' דאם ירד אין וכו' הק' עליו מרן ככ"מ
ה' כדויתא קתני מוליאין והוכרח להגיה מו'
אין וכו' ע"ש . הנה באמת שכן העתיקו הטור
אכל לולי שהעתיקו הטור כן מכת קושייתו אין
כנו כח להגיה דכרו הרמב"ם ומה גם דקא'
אינה קו' דהא הוא בעלמא כתב דהיינו פיר'
הכדויתא לרעת הרמב"ם ופי' כויר למכור והסכים
עמו א"כ אומא שפיר דהכדויתא לא קתני מוליאין
אלא כויר למכור ואפי' כשמענו וככד' השמיענו
הרמב"ם לעיל דמוליאין והכא קאמר ראש ירד
כארוס און מחלקין אותו וע"ק לפי דעתו על
דכרו הטור דלמה כתב דין זה מהרמב"ם והיא
כדויתא שכווי להדיא אלא וראוי דמן אכדיתא אפי'
לרשות כדכתיבנא .

עוד אנו תמה כמ"ש הרב הפרישה ועכ"פ
וכו' וכ"כ המגיד שם כיוש דכרוו כדון
ד' וכו' ע"ש דהיבין ראה לה' שמ שכתב כן דלא ב'
שם אלא אין מורידין אכל לא כד' דאם ודר מס' אין
איתו ול' ע"ד ודו"ק .

**הלכות פקדון
סימן רצ"א**

(א) סעיף כ' בקש וכו' ור' פסק בחכמים
וכן היא מסקנת א"א ע"כ הני' האריך
כאן לרשות דכרו רבי' כמ"ש וכן היא מסקנת וכו'
והנה מ"ש לא מכרעא שהרי הר"ף גופיה אעפ"י
שפסק כר' פסק להסווא דרברא וכו' ע"כ . לא
ירדתי לסוף רעתו כוה דאין מדתי הכרח היות'
מדכרו הר"ף דודאיו כוונת הכ' לו' דגם אסגויה
ש' .

שר' ס' ליה דשור הכנסם כרשות והויק לבעה"כ
 תויב והוינו דלא כרבנן אפ"ה לא מברע. מלתא
 דרבא ס"ל כרבנן ודלא כר' וב' וזה תומא רבין
 דחויין להרמב"ס דס"ל לרעת' דהלכת' כותיה
 אס הכניס כרשות פטור וס"ל כאוקמתא דר'
 א"כ כודאי הרף נ"כ רפסק כר' ודהרמב"ס הכני
 ס"ל רע"ל הירוב נמשך אחרי רבו כ"ש כאן רפסק
 הרף כר' ודאי הסכר' נוחת רשויס לנמרוואס
 כן תומא רמ"ה פסק הרף כר' וגם פסק להיה
 דרבא דמשמע מנה הא כרשות פטור וכר' והוי'
 פס"ל שר' פטור כרשות אבל להק' שר' מחייב
 אס הכניס כרשות מכח סוגיא רבנוס שורך וב'
 א"כ שפיר קא מכתיו רלית הלכתא כר' מדרבא
 ומס ענין הרף כר' מחייב התוס' ואס"נ דאלו
 יסבור הרף דר' מחייב לא הוה פסוקיה הוה
 דרבא דתפר כורות"כ"ג ועוד רלפי דבריו וש
 מתוקת בעת' ר' בהכניס כרשות דלרף חייב
 ולהרמב"ס פטור וזה לא מלינו שחדש מחלוקת
 ביניהם במקום ראינו מפורש וע"ק דא"כ איך
 כתב הכ"ז אח"י הולכך פסק הרף עקר וכן פסק
 הרמב"ס כסמ"ע פסק דליכא בינייהו פליגתא
 כלל והא עובא איכא בינייהו וה"ל לפרש גם
 מה שכתב מרן הב"י ועוד שלא כתב הר"ש שוכ'
 אלא שהק' להם על פסק הרף והניחו הדבר
 כז"ע ולא שפקינו מאי דפשיע' ליה להרף משום
 האו רמספקא לכו להקוס' ע"כ. ונראה ודאי
 שנעלם מכת"ר מ"ס כפסקי הור' כפשיטות דאס
 הכניס כרשות תויב כרבנן ע"ש וא"כ ודאי דכל
 כותס הור' דרוק פסק הרף ו"ל. אמנם מ"ס
 הור' שס דחייב בכל אונקוס רעלמ' לאורוקא
 דוראי אינו חייב כ"א באונקוס דאחו מתמתוס
 ולא מעלמא כמבואר כנמ' שס.

והנראה לע"ד ליישב רחוק' לא קאמר
 רלפי האמת לר' מחייב אלא דוקא
 כבעל השור רבין דסויק כידוס דין הוא דמחייב
 דלא גרע מחזר שותפין אבל בעל הקדירות
 והפירות כין רבי זירא כין רבא כין סוגיא דלקמן
 כולכו מורו דלר' פטור כסתמא דכין דסויק זה
 אהו ממילא דין הוא לר' פטור וכרכתכו התוס'
 ומסתברא זו לא הרדי סתוס' ולא כתבו אבל
 לפי האמת אלו דוקא גבי שור ומט' דלא גרע
 מחזר השותפין וכן דעת הראב"ד כהשנתיו כפ'
 דאית ליה האו חילוקא ע"ש וגם הרב לת"מ כתב
 שרעת התוס' בסראכ"ד. ומעשה דר' רבני
 המגור רבכאן דאיירי רבי' מרין קדרות ופירות
 מש"ה כתב הס"מ וכן דעת התוס' ואצ"נ דהת'
 לקמן כרף מ"ח הכיתו דרבר כל"ע א"ל הלכתא
 כשמואל או כרב זל רס' ליה לה"ה דמ"ס ז"ע
 הוינו לרוק ולתקשוח על הרף וכמו שהכין
 הרא"ש והטור שהכריעו כרעת התוס' רס' ליה
 כרבנן וכמ"ס כפסקי סתו' להדיא דס"ל כרבנן
 ע"ש כנלע"ד ליישב דברי הס"מ ודלא כמ"ס
 הגאון מהרש"א ש"ס התוס' ולפי האמת קאי
 גם לקדרות ופירות אחרי המחילה ליהא וית
 הכריתו כזה ועדוהו של הה"מ תכרע רכונת
 התו' כמ"ס.

האמנם

אי ק' על ה"ה הא ק' כמ"ס ואף
 ע"ג דק"ל כר' וכן כתב הראב"ד
 כהאי לישנא רמאי קא קשיא לכו לרבנן דקאמרי
 ואף ע"ג דהלכתא כר' דמשמע מלשונם דכין
 דהלכתא כר' היהמן הראוי דרף ע"ג דהכניס
 כרשות לחייב בעל הקדרות והולרכו לחיות מס'
 דנפשייהו רר' מורה לדיון זה שכתב רבי' הא
 מן הנמרא מוכח להדיא רהבי ס"ל לר' דפרין
 שס כנמ' טעמא דשלא כרשות וב' ולא אמרי'
 כל כסתמא קביל עליה נטירותא וב' מני ר'
 וב' ומשני ר' זירא רמי ששנה זו לא שנה זו וכיון
 דרבי' נראה דס"ל בהאי סוגיא וכהאי אוקמתא
 מוכרח לפסוק הכו וא"כ מאו אע"ג דקאמרי
 והולרך לסויעי מהתו' כיון דתלמודא קא מדקרק
 הכי להדיא ויש ליישב כדוקא ו"ע. ומהרש"ך
 בה"ג סיומן ו' כתב על דברי הכ"ז ו"ל רמ"ס
 הכ"ז בענין דמפרשא קר' אינו בענינו אינו רואה
 מקוס כדברי רבא לפרשם כאופן שיסבור דשור
 הכנסם לחזר בעס"כ. והויק תויב עכ"ל. ואינו
 בענינו רואה מקוס כדברי רבא והוא רעולס
 ס"ל דאס הכניס כרשות חייב דלא נתת רבא
 לאשמעינן מרי ככנסם שלא כרשות דמחניחין
 הוא אליכא דכ"ע ואס"כ לאשמעינן הכרשות
 פטור הול"ל כהדיא ועוד דהול"ל לקבוע דבריו
 אחר דברירב ושמואל אורכול"ל דהלכתא כשמואל
 אלא ודאי דעקר מילתיה אהא. לאשמעינן דבעל
 התפר תויב כנוקי הכור אף ע"ג דאמר מר וב'
 אפי' שהכניס שלא כרשות ורכותא אשמעי' ככאן
 לישנא וכעין זה מלאחי בספר אפוסים וקניס
 למס' קמא משס הלמידי הר"כ וזל רף לזשמואל
 א' הלכה כר' יכו' שהקשה כמו שהקשו התוס'
 על הרף שפסק בר' וכתב הוא ו"ל יו"ל דרבא
 אע"ג

וראיתי

להרב בני שמואל שכתב ו"ל ויש
 להוכיח דהר"ש לא ס"ל כר' ממאי
 דכתב כפ' הכונס גבי מחני' דקהני דהמגריס
 כחוק שדה של חבירו וב' לימא סתמא דלא כר'
 וב' נראה דמהדר כולו האו לדתות דאין להביא
 דאיה ר"ה כר' רס"ל רלית הלכתא כותיו' ע"ש
 ולדירו דמהא לא אירא דזל רבא דהר"ש ליישב
 מה שפ' הרף דהלכה כר' משום דק"ל הלכתא
 כשמואל כדיוי דהול"ל ג"כ להוכיח ולומר וגם
 סוגיא דתלמודא הוכחא כר' אלא דאשתא ל"ק
 עליו מה שהקשו התו' מההיא דרבא ומה יענו
 התוס' כהאי סוגיא דס"ל כר' דלא כרבא לזה
 האריך הר"ש ובתב רליכא מהאי סוגיא הוכחה
 דהלכה כרבא ומשום הכי לא אסתיוע מינה
 הרף.

עוד

הק' הלכ' ממהרש"ת עמ"ס ה"ה הכפ"ג
 מהלכות נזיק ממון ה' ז' וז"ל אף ר'
 לא אמרה וב' וכן דעת התו' וב' דאיך כתב
 וכן דעת התו' שהרי התו' כין כתבו כפרק שור
 שנתת אח הפרס גבי מאי דפרין הנמ' טעמא
 שלא כרשות וב' וז"ל דעכשיו סוכר וב' ולפי
 האמת לר' אס הכניס שורו כרשות הויק תויב
 הא קמן דסוכריס התו' רלפי האמת אינו פטור
 הליכא דר' והכיתו רכרו הה"מ כז"ע עש"כ.

אע"ג דמסקי כרכנן לאו משום דס"ל הכי אלא
נקט למלתו' ככ"ע אפי' לרבנן ועוד דהא לא
נחת לאשמעינן מירי בלא קביל השמירה ועיקר
מולתיה וכו' ע"ש .

ודיע דהמעיון שם בטעם הני' כדכריהראש'
ז"ל אחת לאחת וראה שנתנו רוב קושיו'
ופלטלו של מהרש"ך שם . וראתו לכתוב על כל
דכרוי יען שכווננו ערוין לא נגלה ספר זה של
אסופת זקנים אכן כיון שראיתו להכריז בני אהרן
כחיו' על ח"מ כסו' רכ"ה שדחה וישב כל קושיות
מהרש"ך ז"ל ע"כ שכתבתי את יודו מלכתוב עליו .
ודאיתו להכ"י נ"כ שכתב דרבא דקא' שלא כרשות
לאו למדק מניה דסתמא קביל עליה נעירותא
כרכנן דהא בר' קו' לאלא נקט הכי דכשלא כרשות
ד"ה היא ומלתא דפשיטא נקט וכרשות דלא
פשיטא פשטא שמואל עכ"ל ע"כ . והנה גם
לפי' זה נתווספה קושית מהרש"ך הנז"ל . אבל
באמת דרכרוי דהקוסים תרא רמ"ל להכ"י לומר
שרעת הרו"ף דאם הכניס כרשות חייב דא"כ
הו"ל להרו"ף לכתוב דין זה להדיא דחייב ומדלא
כתב ש"מ דפטור והראשון דהרמב"ם תלמודו
שכתב להדיא דרבא ופסק בר' ועב"ז פ' דכרשות
פטור . וכדאפי' שכן רעת הרו"ף ז"ל דהרמב"ם על
הרוב נמשך אחר רבו ואם אין כן רעת הרו"ף
הו"ל ורבותי הורו ויחלוק עליהם כמנהגו אלא
ודאי שהכין מרבירי הרו"ף דאם הכניס כרשות
פטור אליבא דר' רקו"ל כווקוס . והנה ראיתי
להרא"ש שכתב ולמאי דפרישית אליבא דר'
דאפי' כרשות גמיו חייב למה הכי רב מומר
דרכא וכו' כיון שפסק בר' וחי' ושמה רב אלפס
סבירא להו דרבא גמיו אית ליה דר"ז דלר'
דוקא שלא כרשות חייב אבל כרשות פטור דאין
א' מהם מקבל עליו שמירה וכו' . אבל קשוא
דקונא דגמ' דפריך רשא' אסופא ככריות' רכנוס
סודך וכו' לוקמא בר' ואליבא דכ"ע עכ"ל .
כוונתו מבוארת דאם איתא להרו"ף דס"ל כדעת
ר' דדוקא שלא כרשות אבל כרשות פטור דאין
א' מהם מקבל וכו' ומורה רבא לר"ז כזה אם כן
לוקמא אליבא דכ"ע כיון לר"ז כיון לרבא כולה בר'
דכרשות פטור אלא ודאי דלא מלטין למומר
אליבא דהרו"ף דרבא ס"ל בר' לדעת ר' וא"כ
אמאי איתו דברו רבא שהם אליבא דר' וממ"כ
דברו הרו"ף מוקשים ועומדים .

ועל פו מ"ש לעיל רכל קרוס רבא לאשמעינן
דאע"ג דבעל הסוד חייב כנוקי הסוד
אפ"ם בעל הסוד חייב כנוקי הכור אע"ג דאמר
ער וכו' ויבואת אחי לאשמעי' דאף ע"ג דשלא
כרשות חייב בעל הסוד כנוקי הכור א"ש דברי
הרו"ף שהכיר דברי רבא . אע"ג שהו' פסק בר'
לאשמעי' האידוניה וכת' לפ"ו ק' דא"כ ז"ל רס'
לית לרבא כדעת ר' דכרשות חייב בעל הסוד
כנוקי בעל חר' וא"כ אליבא דהרו"ף שפסק בר'
ז"ל דס"ל דכרשות חייב והא' ליתא דהא דהרמב"ם
ס"ל דפטור ומסתמא גם הרו"ף כן וכדכתו' לעיל
הא' ל'ק דאפי' שפסק הדין דרבא מ"מ כהדיא

רס"ל לרבא כדעת ר' דאם הכניס כרשות דאפי'
כהא לא ס"ל להרו"ף כוונתו אלא באוקמתא דכ"ו
רס"ל דלר' דאם הכניס כרשות פטור וה"ט שפסק
כן משום דהשחא דין אש הכניס כרשות דפטור
מודו כיה כ"ע כיון ר' וכן רבנן .

ועיר עפ"י מה שיש להקשות על התוספות
והרא"ש כפי מה שהכין הטור ממנו
שפסקו כחכמים ובאוקמתא דרבא מש"ס דהכי
סבו' ליה לרבא וק"ל כוונתו א"כ ק' על סתמא
דתלמודא שאמר שרבאמר הלכתא כדכנן ושמואל
אמר דהלכתא בר' דאמאי לא קא' גמיו והכי גמיו
ס"ל לרבא דהלכתא כרכנן הכי ראייה מההיא
כריותא דפריך הא גופא קשיא והולך רבא לטווי
דכולה רבנן ש"מ רס"ל דהלכתא כרכנן ויבא
ראיה נ"כ מרבא גופיה דקא' ואפי' נשכרו כרות
ואפי' חנק את עצמו לרעת התו' והרא"ש שהכיר
אלו הראיות .

ומוכרחים אנו לו' דה"ט שלא א' התלמוד
כן משום דלא כירוד ליה
שדעת רבא כן כפשיטות משום דיש לדחות כמו
שרחו המפרשים אליבא מאן דפסק בר' . וכיון
דתלמוד לא כירוד ליה מהו רעת רבא ואס"כ
שפיר פסק הרו"ף והרמב"ם בר' על פי הכלל
דהלכה כשמואל כדוניהו ובאוקמתא דר"ו דר' פוער
בעל הקדרות אם הווקי לשור כע"כ הויכח
דהכניס כרשות ומכ"ש דלרעת רבא דאף ח' מורי'
כרין זה וכדכתו' .

ומהשתא ותייטבו שפיר ולדקו דכרו מרן
כמ"ש דלא שכינן פשיטותא
וכו' ובאמת דלא היה לריך מרן ככאן להאריך
כילו האי ולו' דהתוס' והרא"ש מסופקים ולא
הכריעו דהן לו' וכריעו בכבוד דהלכתא כרכנן
לא אכפת לן מירי דכבר מרן גילה לנו בהקדמתו
דכל הויכח שהסכימו הרו"ף והרמב"ם יחדיו כשום
דין הלכתא כוונתוהו וכיון שכאן הרו"ף והרמב"ם
שוים בדיון זה מה לנו עוד כהרא"ש מהו דעתו
כדיון זה ולריותא דמלתא כתב כן והנה הרמב"ם
כה' ח' כדיון נפל לכור וכו' כתב גם כן ואם
הכניס כרשות פטור ודרא"כ דש' השינו' עליו .
ותו' ה"ה דרבו' סוכר שכן סוכר ר' כשמכניס
כרשות הרי הוא וכו' וכן עיקר ובתש"ס הל"מ
דרכרו דכ"ו תמוהים וכו' גם מ"ש המגיד כשם
התו' איוני כן אלא כתבו כמו שכתבתי מכת הסו'
שהכתיבו וכו' וז"ע עכ"ל ע"ש .

וליתא דרכו' ס"ל דאוקמתא דר' פפא אינה
לפי האמת דלית הלכתא בר' טוואס
כן לית הלכתא בר' פפא דהוי חר' דהתוס' .
וכן ראיתי כספר אסופת זקנים שכת' דהא' ה'
לית הלכתא בר'ט עש"כ וס' ליה לרבו' דאם
הכניס כרשות פטור ובאוקמתא דר"ו ומשו' הכי
פסק דפטור . ועוד דכירוש' מובא להדיא דלר'
אם הכניס כרשות פטור וכיון דכריותו אויל לשתות
דהלכה כשמואל כדוניהו וכמו שפסק הרו"ף רבו'
ולא תא לכל הני סוגיו דלכולהו לרמו' ובמש"ל
גם מ"ש דלא ככחו כן התוס' וכו' ליתא דודאי
הה"מ שלטנו מאירי עיניו כסוים דברי התוספות
אלא

אלא שכונתה ה"מ הוא ל' שגריס דבריו ור"א כהאו חילוקא שחלקו לפי אוקמתא דרבי זורא דלעיל ורבי' פסק כהאו חילוקא ועקר ור"ל ואף ע"ג שסא רחוק חילוק זה היינו משום שסא לטוב' אולי רס"ל כרבה גפני אוקמתא דרבא כדמה ח' זה אכל לרבי' שפסק פסגויא הלעיל האו חילוק' קאי לפי האמת לרעתו ואין כונתה ה"מ להשוות דעת רבי' והח' בדיו חכמים פרוש כמו שסבין הל"מ חוץ מכבודו אלא אחא למימר שחלוק זה שחי' ה'תו' הוא אמת לרעת רפי' ומה אכפת לן אס קס אח"כ דחאוהו וזו היא הנוחית שכת' סס"מ וכן עיקר ר"ל אע"ג שחתי' רחוק אוחו וכל להכריע כרעת רפי'.

והנה פירוש ע"פ בקריף והרמב"ם כמנהגו והש"ך תמה על מור"ם ר"אין לא הניח מור"ם ס' ר' ד' והר"ם רס"ל דחייב לקמן בסומן של"ס הניה סברתא עכ"ל ולערך ד' דק"מ חר"א דמרן כאן הכיאו רין זה אכב אכל עיקר הדיון הוא בסומן של"ס כו שריש דניס אלו כנמרה וכהרמב"ם ומש"ה סמך אלקמן ושם הניה ועוד דכסוי' זה לא קאי הש"ע כדיון אס הווקו אלא ר"ל שאינו חייב לשומרם אס נכדור או נגנבו אכל אה"כ דאס שויו של כעס"ב אכל הפירות שהבניס פרושו או הויק שויו של זה דהתיק בא מבעה"ב וז"ל דכוס חייב ומורה בק מרן הש"ע. ולכן אינו יכול להניה בכאן ס' הר"ם אכל לקמן שכת' להריוח דאפי' הויק שויו של כעס"ב לאור הנכנס אצלו הפטור כ' מור"ם והניס ס' ר' וקרא"ס שחולקים על זה.

וראיתי לה"כ שכת' על רבנו המגיד שכת' שס ע"מ ש הר"ב ד' למה פטור אלא כפנייה ולא כהכאשת מימיו וכו' וכת' שס ה"ה שט"ס הוא והכ"ח כת' ראונו טעות סופר אלא עיקר טעמו לחייבו ויהא אחכאשת מומיו לפי שהוא ספר הניזק לגבי מי בור וכו' עכ"ל עש"ב ואינו מבין דבריו ראיך נובל ל' דמורה הר"ב ד' בדיו הנגיחה הא"כ לתיוב משום דחלר השותפין ועוד נ"ט אחר ולטעם הא' למה יעטר כנגיחה והלא חלר השותפין מחויי' בקרן כרבת' ה"מ ולא היה לו להראב"ד ל' אלא טעם הב' לכר וע"ק דאס איתא דס' לוח להראב"ד דאס נכנס ברוסו' פטור מטעם כאלו התנה כהדיו א"כ גם כמיס נאמר כאלו התנה שיתחם הכור כדי שלא יזיק המיס וע"ק דערך השנתו של הראב"ד כנוייה משכונתא דכוסם שורך וכו' ושם מוכח להדיו דאפילו כנגיחה מקרי חלר השותפין והיי' דלא כהרמב"ם וכרבת' הל"מ שס פ' אופן דבריו הכ"ח לריבין אלו חלמוד.

(ב) כ"א כל וכו' על רעת אשתו וכמו וכו' כ"ב דוקא כשהוא בעיר אכל אס רולס לילך הוא מהעיר לא אמרינן ע"ד אשתו ובניו הוא מפקיד מהרע"ז סו' ר"ל' והכיאו רחיה מרבית' הרמב"ם שכת' דאס רולס לילך ומסור הפקדון ביד כ"ד עש"ב ואין זו רחיה דהתם מיווה דלא פעי עוד להיות אחריותו עליו אכל אה"כ אס רולס להניחם ביד אשתו ובניו הרשות בידו וק"ל.

(ג) ער כאן לא אמרו' כל המפקיר וכו' אלא כש"ח אכל לא כש"ס מהרש"ך ח"ב סו' ס"ה וכת' הש"ך דכתשו' ר"ל לכות הללו סו' ל"ה תמה עליו שהרי כת' הכו משם רי"ו שחמהו רוב הפוס' על הרמב"ם וכו' עכ"ל ולכא"ו ק' דא"כ איך הכיאו הכו ככדק הבית חילוק זה משם הרע"ב ח"ו וכל' כת' עליו שדבריו דחויים מדברי רי"ו שכת' שר' הפוס' חמהו על דבריו הרמב"ם ז"ל לכן סכ"ל דמעקרא קו' ר"ל לכות הללו שחק' על מהרש"ך ז"ל אינה קושיא דר"ל שניטל ההוא דריו דאפני החס דהפקיר הש"ך שידר מי שרניל כעל הפקדון למסור ביד הזמר אכל עובדיא דמהרש"ך אין גלוי רעת דהמפקיר רולס שימסור הפקדון ביד אשתו או ביד משתולפיו כש"ס חייב ומורה ג"כ למה שפסק מהר"ם אלא שד' כ"ט דשאני ההוא דהר"ם אלא שד' שכבר נודע לו לבעל הסמור' דהפאטור היה מוסר הסמור' ביד משתולפיו וארעת' דהכי שלת' לו ככה"כ פטור הפאטוריוס דמסר הסמור' למשתולפיו אכל כשאין נודע לבעל הסמור' דהפאטור מוסר למשתולפיו ומסר ביד המשר' ונגנב אס הפאטור ש"ס פטור ואס הוא ש"ס חייב לרעת הרע"ב ח"ו ומרש"ך ז"ל ואף מהר"ם אלא שד' יתכן שמורה כזה.

איברא דלכאורה יש להסתפק אס הפאטור' הוא כש"ס או כש"ח דאפי' שיקח שכר אינו על השמור' אלא על הטורח שטירח כמכור' וכיוצא שוב דאיתו ראיין מקום לספק זה כלל שכר מקואר' הכרע בפוסקים ריין ש"ס יש לו וכמכואר' כתשובות מהר"ם אלא שד' הימין כ"ח ומרש"ך ח"א סומן ט"ו ועיין פספר גידולי' תרומה דף רי"ח ומשפטו שמואל סו' ס"ו ודף כ"פ ע"ב.

והנה באמת דהנס הפאטוריוס דין ש"ס יש לו וחייב כנגיחה ואכירה מ"מ כיון שהוא שמר הסמורה כמו שרניליון הסיקור'ם לשמור הסמורות ששולחים לירס שכתן אותם כתי' סנייה וסתיבה בתוך המכאון סגור והגנב כדא בליה ושבד רלח המכאון וגם שבד סגבר התו' ונגכ משס הסמורות נגיבה זו יש לה דין אונס כלסטוס מזויין דאפילו ש"ס פטור דהא באונס פוה כחלקו דכותא אס יש לו דין לסטוס מזויין או לאו וכיון שכן ויכל המוחזק לו' קו"ל דהוי אונס כדיון לסטוס מזויין ופטור עזר טעם שני דאפי' להפוס' דש"ס חייב כנגיחה וכו' דאונס גדול חוץ משכונתא דכוסם שורך וכו' וק"ל כשלקח שכר להדיוח על השמורה אכל בפאטוריוס שאינו לוקח אלא בעבור שכר טרחו ולא על השמור' להדיוח דיינו שחייב אותו כסתם גניב' לא כנגיב' שבהא עז' אונס גדול ככ"ד.

עוד טעם ג' רגנבים הללו הכאים לגנוב בליה סס מזוייניס ויש להסדן לסטוס מזויין דהוי אונס אע"ג דנגכ שלא כפני השומר עוד טעם ד' משום שהוא כ' גנבים ואפי' אינס מזוייניס חסיכי אונס לגבי שומר א' עוד טעם חמשי דכיון דמנהג הפאטוריוס דשמור' הסמורות ששולחים להם כהמכאון סגור והלכיס ללון לכיתס כל

כל השולח סחורה ארעאה ומנהגה הוא מפקיד וסוף פאלו התנה דהפאטור יהיה פטור מנגיבה וככל טעם לכרו וס' כו קדי לפטור כ"ש כפרוף כל הטעמים דאמרו פד בררתי מתוך תשובת מהר"ם כן חפזו כ"י . וכן גם כן כחשוקה גו"ד ח"מ פטר לשומר מטעם תחמישי הנוכ' עש"כ ורו"ק .

סימן של"ב

(א) סעיף ו"ט כתב הש"ך כד"ה חפזו וכו' . ורוקח בחפזו וכו' ולפ"ז אם ירצה וכו' עש"כ ולקחו משולל תפכנת דהא חסוק מהר"ו ע"ש שנתן רמי רכיביות ששטרי דתפול' היה דעת מהר"ו שחייב ליתן לו כפי מה שזיה הר' שכטור ולכסוק אסוק רותון לו רכיביות השטר פמו שהתנה עמו וא"כ מאי קאמר הש"ך ורוקח בחפזו וכו' אמנם כמעט עיון יראה דרכיו הש"ך ברור מללו והוא דתפול' דעתו של מהר"ו לרמות נדון רירוס דהשט"ח לשוכר את הפועל בחפזו פ' וכו' רכיביות דהקס דאינו קונה את החפזו אבל לרמוס שלו קונה פ"נ כשט"ח דנהי דאינו קונה נוף רכיביות השט"ח מ"מ קונה רמי שווי רכיביות השט"ח ושוכר דחה זה וכחפזו דלא רמי שוכר פועל בחפזו דהחס כיון דלעולם פריך ליתן לו רמי חפזו היה נתקיים לשוכר הנחו דמ"ל חפזו ומ"ל רמו וכדאמרינן מ"ל הן מ"ל רמיהן דהוי כאלו התנה לתת לו כו"ך ונתקיים הנחו אבל כדכונן זה של השט"ח שהתנה עמו לתת לו רכיביות השט"ח אם אינו נותקין לו רמי שווי הר' ח"פ לא נתקיים תנאו ומוכרח שיהיה חסר ולא אמרינן פוה מה לי חן וכו' וכיון דהתנאי הלך שלא קנה כנוף השטר ח"כ הו"ל כאלו לא התנה דאינו עליו כלום ואין לו אלא שפד עפ"ו וע"ו קאמר הש"ך ולפ"ז אם ירצה תשוכריתן למשכיר כפי מה שהוא שוק למכור והמותר יהיה שבר טירחו ואם לא רצה פוה חן לו כלום ואף ע"נ שפוס מהר"ו של חפזו וכו' הרי פוס וכתב והכי דתקינו למציא טעם למנהג מש' דלפוס דינא לית לום כלום וכמ"ס הש"ך ורוקח .

סימן שמו"ז

(א) סעיף א' שאל בפתח וכו' כתב הרמב"ם שאלו בחוקת חס וכו' והראב"ד השינו וה"ה יושב השנה זו ע"ש והקש' הלת"מ דאיך פסק הרמב"ם ח"כ דהא ויכל וכו' ע"ש שהגות כ"ע"ג גם על הראב"ד יש לו לתמו' דמש' דאי תפססוהו כ"ד חיי' השואל ח"כ והלא יש לו טענה אי הוה מורה מעטר כדכתבו כולתו כמותא והנאונים ז"ל ואין סדרה ל' דהראב"ד פליג עם הנאונים גם אין לו' דס' להראב"ד דחוקת תמות כמקומה עומדת וא"כ האי קושיא דמקשי תלמודא ולימא לנה אי חס מפטרינה חיינו למ"ד דאין לר' חמות כמקומה עומדת דהא כתבו התו' דאפילו למ"ד לר' חמות כמקומה עומדת ליפטר כהודאתו למ"ד

פלגא נוקא קנסא לא אמרינן כמקומה עומדת כיון דאינועד לא קנסא ורודף לרשותו' דהראב"ד פליג עם התו' וס' ל' דאף לענין הודאה אמרינן לר' חמות וכו' ונראה ליושב דהראב"ד אפילו לשיטתו' שכתבו משמו פתשו' שאלם סת"נ של חס משלם עפ"י עצמו האילו וקדן הוא ולא רמי לשאי' קנסו' ואע"ג שחמרו עליו מסוגיא זו וגם ממה שהקשו ע"ס למ"ד קנסא ממה שאמרו חמות שווי וכו' . הא ל"ק דהראב"ד ישיב דה"ה דהוה מוה לשווי דשאינו ח"כ דמשלם עפ"י עצמו אלא כלל"ה שני ספוי ומה שהקשו עליו מסוגיא זו ל"ק דהא רס פפה הוא דס' ל' דפלגא נוקא קנסא ומה ישנה בכריותא זו גם ק' על התלמוד דאיך לא התנה מינה על הכריותא אלא רס' ל' לר' פפה דח"נ משלם עפ"י עצמו ופליג על מקש' דהכא אי לא פליג והכא לא נקוט ליושב הכריותא אליבא דמ"ד פלגא נוקא קנסא אלא פוינתו להגדיל התומא ולו' דאפילו למ"ד פלגא נוקא ממוכא איכא לתקשו' אבל לפי האמת מורה המקש' דגם למ"ד פלגא נוקא קנסא ל"ק ועיון כס' אסופת וקניס למס' קמח בדרך ל"ב כד"ה ולענין פסק וכו' ובדרך ק"כ ע"כ בר"ה ולענין הלכה וכו' .

אמנם

אין מכל הני חשוכה להרמב"ם רנר' דהוא פליג עם הראב"ד כוה למען כדפדיו כפר' כ' מה' אלו והנראה ליושב דעת הרמב"ם דס' ל' כמ"ס סתו' כד"ה אי חס וכו' וה"ה ויודף יכול לענין אי חס הוא מודינא דהא קמ"ל שלא הורה ולא הכריח ע"ש ואם כך רב פשא דס' ל' פלגא נוקא קנסא ע"כ . ס' ל' דאינה טענת היא זו וכיון דר' פפה הני ס' ל' כהכרח כוונתם נקטו' והא דלא שני כפי משום דס' ל' לקמתרן דלא שכיח וכמ"ס סתו' ורב פשא ס' ל' דאדרכתא מסתמא לאידיע שהוא מועד וכיון דכן היה לו להורות הילכך אינה טענה הוא זו ואם כן והיא דהרב המגיד ידע דוה הוא כוננת רכיבו אבל לא אלטרויך לו' האי חיי' כטענת מערקא לוח לאצמא דמעיקרא קו' לוחא דקו"ל כד"ע ועי' ל' דהרב המגיד לא נחת להאי קו' דאלו הוה מורה מפטרנא דס' ל' דהאי קו' הוא גם על רב פשא רהני ס' ל' וכמו שתירץ רב פשא ס' ל' הרמב"ם מ"ה לאתש לה אבל השגת הראב"ד שהוא על רכיבו רוקח נחת לתרלה כטוב טעם ודעת כללע"ד ומ"ס עוד הרמב"ם שכל מקום שהוא הולך וכו' עיון להלח"מ מה שחמה עליו ולא נתבררו לו דרכיו דהא כיונת הרמב"ם מוכארת משום דק"ל דאיך ולמה ככאלו אמרו' דשות משנה וכבעליוסיהו פטורים וכדאמרו' כסופא כחא הועד ככות שואל והקוירו לבעליו קויר לתמותו וע"ו חו' משום וכו' וכדאמרו' פנמ' גם יש לרקדק על הכ"מ דלמה הקתוק ערוו והכיוו מלקמן ולא הסיא מה שאת' ויש ליושב ורו"ק . וראינו להח"מ שכתב על דרכיו הרמב"ם שספק פרכ פפה דהוא כתרס ותימא שאין מזה רמו כהלכות ע"ש . ונראה ליושב כפשו' עפ"י מ"ס הטור כס' שפ"ט דחס נעשה מועד כב' נתיקת ואין לזכור להלכה דייך כהעדאתו וכו' שאין מועד כזמן חס וכו' לפי' נשאר

כשאר לעולם כתמותו ע"ש. וא"כ ה"נ דעת הרי"ף דלעולם עומד כתמותו וכבר כ' המשנה דמסרו לש"ס או לשואל רכולם נכנסו תחת הכעלי' וא"כ לא שייך שיביא רמו מזה דכ"מ שמביא דין מועד משום דנפקא מינה לענין חס אבל הכא לובא נפקתא כלל כהאי כרייתא וגם סר"א שזהו טור ששמוטותו וק"ל.

סימן שע"ח

(א) סעיף א' אסור וכו' ודוקא וכו' כ' הש"ך הלשון מנומנם וכך הו"ל ל' וי"א דוק' וכו' דמלשון הרמב"ם והמחבר אין חילוק עכ"ל ואני אומר אחרי המחבר מכת"ר הלשון מור"ם בחבלות הרקדוק שהרי הרמב"ם והמחבר ביארו להדיא שאונם גמ' פטור ממה שכתבו בדיון הסולס וה"ה בעצמו כתב בפ"ו מה' חובל ה"ד וז"ל. והטעם שהוא פטור לדעת הרב מפני שהוא אונסי' במורים וכו' הרי להדיא דבאונסיו גמ' מורה הרמב"ם רפטור ואדרבה הכ"מ תמה שם על הה"מ ז"ל שכת' והר" לא חילק מההיא רסולס ע"ש. ועוד אנו תמה על הה"ה ע"מ"ש וכבר כתבתי בפ' א' דאונס גמור שכתבו רפטור והרב לא חילק שהרי בפ"ה ה' ו"ב כת' באונס גמור כ' המפ' דפטור וכי יתבאר לפנינו כבבא דהמויק את חבירו וכו' והיינו ממ"ס הרמב"ם דאם הווקו זה בזה פטורים כה"ו ו' ובתב שם הה"מ עצמו דעיקר דינו של אונס גמור דפטור הוא ממאי דאמרינן הווקו זה בזה פטורים ופסקה הרמב"ם אם כן מוכח דמורה הרמב"ם דאונס גמור פטור א"כ איך כ' הה"מ הכא וכבר כתבתי וכו' והרב לא חילק והלא ילמד סחוס מן המפור' וכבר כ' במקום אחד דבאונס גמור פטור.

וא"כ כיון דכתבתי מקומות העיד ה' המגיד דלהרמב"ם אונס גמור פטור וגם הכ"מ תמה על המגיד כמ"ס והר" לא חילק מההיא רסולס ור"ל דהא כבר ביאר ראונס גמור פטור איך הש"ך חפס לשון זה של המגיד נכבד והרב לא חילק לעיקר והעלום ענינו מכ' המקומות ומרכייו הכ"מ דמוכח מהם כבר דבאונס גמור פטור ומוכרחים אנו לו' דמ"ס הה"מ והרב לא חילק ר"ל שמדקדק עליו שהיה צריך לחלק כיון דמורה דבאונס גמור פטור וק"ר במקום שהיה לו להאריך קצת אבל כל זה מזה מש' העיד המגיד על הרמב"ם דאפי' באונס גמור חייב דהא ליתא ומכ"ס להכ"מ שכת' והק"ס על המגיד איך יתכן דס"ל ברעת הרמב"ם שהוא חייב אפילו באונס גמור ויתכן ג"כ רמ"ס הה"מ והר" לא חילק ר"ל עם שלא חלק סתמו כפי' כאלו חילק וסמך על מקומות אחרים שגילה דעתו דבאונס גמור פטור ומכ"ס לפי הנסחא הכתוב' ככ"ו לפנינו שכת' כה והר" לא חילק כו"ו והשתא א"ש לפנינו שהוב' שכת' וכבר כתבתי וכו' והר" אינו חולק בזה כי כודאי מורה וסמך את מקומות אחרים שק"ר כמובן וכן גם להוכיח ממ"ס החוס' כד"ס המינה כר"ס מכלל דס"ל לר"מ וכו' והבתי' ולנע"ר' לא תעשה

דבר ומאי פריך והא לענין נוקין מרכיני אונס כרלון חלא ודאי כמ"ס החוס' סס דמפלע לא מרכי' אונס גמור וכל המקומות שדקדקו מהם התו' שאונס גמור פטור פסקס הרמב"ם אחת לאחת באופן דרכי מור"ם בלו בחבלות הרקדוק ודכ"ו הש"ך ז"ע. ועמ"ש הטור כגון אם נפל וכו' ברוח שאינם מזוייה וכו' חסמו בדרכיו מרן ככל וכל נושאי כלו הטור דאיך כת' כגון וכו'. הא מכוחר כגמ' דאם נפל ברוח שאינ' מזוייה והזיק חייב עש"כ והלח"מ תי' בפ"א מה' חובל דס"ל לרבי' דרוח שאינ' מזוי' הוי אונס גמור ומה שאמרו כגמ' דנפל ברוח שאינ' מזוי' חייב היינו כשעל' לגב היה יכול ליפול ברוח מזוייה. וכיון דפשע בעליותו היה יכול ליפול ברוח מזוי' אפצי' שלא נפל חלא ברוח שאינ' מזוי' וכו' ע"ש. ודרכיו תמוהים מאד דאם רכב איווי ככה"ג והוי אחלתו כפשיע' וקופו באונס דחייב אם כן למס' אלטרדיך ככרייתא לחוכי מפלע תחת פלע לרכות אונס כרלון והא כלאו האי קרא כמו חיו' מרין דק"ל דחלתו כפשיע' וסופו באונס חיו' משום דהוי פשיעה גמור' ועוד דא"כ למת חייב רבא דוקא כנוק אפי' כשאר רכרים כמו ליחוי' כיון דהוי פשיע' גמור' וכפשיע' גמור' הא אמר רבא דחייב גם כשאר רכרים ועוד דיקאסי מהאי כרייתא בינא ליבא מאן רפטור תחלתו כפשי' וקופו באונס דהכא קאמר חייב ואלובא מאן דס"ל חייב ל"ל קרא' לרכות וז"ע.

סימן שפ"א

(א) סעיף א' כת' הרמב"ם וכו' הגה הרב כדרישה האריך הרבה לפלפל בדרכי הרמב"ם ונחלק עם ה"ה ז"ל כמ"ס דהרמב"ם כרש"י והק' דהרמב"ם והר"ה שמשונה בכתתי עם פרש"י דלרש"י פי' מסקנת הגמ' רלוו האחרון לא הוה נשכר כלל והרמב"ם ס"ל רלוו אחרון הוה נשכר כתי שפי' ועכשיו נשכר כהדרא ועוד דלרש"י לא יטב עמיה ולשהרמב"ם דהאחרון ג"כ יטב עמיה עש"כ ולא ירעתי למה חשב כאלו קושיית כיון דתרווייהו לא יטב ביניהו מחלוקת לענין דינא דהרמב"ם מורה למ"ס רש"י ורש"י מורה להרמב"ם ומאי יטב כדבר אם כל' פירוש פירוש רביון דכולהו אחת חלא דלרש"י ס' ליה דלא אלטרדיך לן השתא למימר דמיייר דכלאו דיריה הוה נשכר חלא דלעולם כדמתיקא וכו' תיקא פשו' ל"ק דקמל' דרכו כנוס דמי אכל הרמב"ם כחר הפשע דמשמע דקא מהרר הכסמון עוד הק"ס דלמס' לא הזכיר רבי' אוקמתא רב פשא הו"ל דמייירי ככעל כשר וגרחה דל"מ דהרמב"ם ס"ל כר"ת דלא כרשב"ם וכיון שכן לא אלע' לו' בעל כשר חלא העקר הוא שלא הניחם לעמוד כדכתב הר"ה ז"ל ונעלם כדמכודו דכ"ו הר"ה ז"ש גם מה שחי' בין לישנא קמא דרש"י ללישנ' כתיבא הוא דוקא עלום גם מ"ס דלפ"ו ס' ליה להרמב"ם בזה כהר"ה ז"ל א"כ קשה למה מסוק הטור לכתוב דין זה האחרון כשם הר"ה ז"ש וע"ש

ועוד דכסוי אית כיה מלום וכרכה וחסו' כהפסד מרובס וההיא דנטיעות ליכא כיו אש מלום כלי כרכה והוי כהפסד מלעט ולא ילפיון קטין מכסוי ועוד דכנמ' ארמינן שכר מלום או שכר כרכה ופשיט דשכר כרכה וז"ל הוי וליק ההיא דקרוץ דההיא מלום בלא כרכה מההיא דכסוי דעקד הכרכה ד"ו הוורע ראש היה מלום לכר ככסוי מה היה קונסו ד"ג ואפשר דלא היה מחויבו לז"ל וסיכו וליק קטין מביס ועוד דאמר' כנטינן טס לרב היינו מדמע היינו מנסך דחוייתו חרף פעולה דאשר לז"ל חו ע"י דמוע או ע"י נסוך ובכניהו דוקא ז"ל דילוף קנסא מקנסא דפעולת א' הוא אבל היכא דיקא ויכוסה קורס ממנו לקרס וקצץ או קרס ומל את כנו דהמלות חלוקי' כודאי ככה"ב אפי' לרב קנסא מקנסא לא ילפי' דכל קנס מ"ו והכו דלא להוסוף עליה. ועוד דכסוי עוקר המלום שכיחא אבל שור שהמית לא שכיח כדאמר' בהחובל ולא קנסו כיה רבנן ולא ילפינן מלאה דלא שכיחא דהיינו קטין נטיעות מההיא דכסוי דשכיחא ודמו ממש למאי דחלקו החס לדעת רב כיון ההיא דמטמא להסוף דמדמע ואש כן סיכו וליק רב קטין מכסוי ההיא דר"ג מכל זה נראה לו להר"ק ל' אלא ודאי ריבא ולא קנסא דאי קנסא אפי' ראית ליה דילוף קנסא מקנסא בהנחה שזכרנו מודא רב דלא ילפינן זה מזה והיכו וליק אלא ודאי משום דס"ל דכולתו מחויבו מדינא ושמאונא מקרי ופשיט וילפינן זה מזה ככלל"ד ליישב ואש דל הוא.

וראית' כס' פרו הארמה ח"ב כפ"ו דחובל
 שהכין קוציא ז"ל הרב מ"ל ובת' עליו ולא זכיהו להרנוש בזה קושי שהרי לע"ד ההיא דנטיעותי קללת הוי ממונא וממונ' מקנסא אפי' לרב לא ילפינן ע"ש וסיים ובתב' ואשמיטתו להר' מאי דאיתא כס"ס ככתובות וכו' ע"ש. וסגנה ילאה מלפניו כמאי דקאמר דההיא דנטיעותי לע"ד הוי ממונא דהא ההיא דנטיעותי היא נ"כ משום שכר מלום כמכורא כנמר' וההיא דכסוי נ"כ משום שכר מלום וא"כ איך יאמר ההיא דכסוי קנסא וההיא דנטיעות ממונא דמהו שהפרש כנייהס או חרויתו ממונא או חרויתו קנסא כאופן דלא דק ולא שני מידי ואין דרבי' אלו אלא פליטת קולמוס וק"ל.

סימן שפ"ט

(N) סעיף ו' או שהיה של שניקס וכו'. הנה המעיין כסוגייתו וכל סביבותיה וראה יראה דאיכא פלוגתא בין ד"ת ובין הר"ק והרמב"ם והרא"ש דלר"ת דאש מיוחדת לשניהם לשוורים ולפירות לתד לכ"ע פטור ולשאר רכוות' הנו' טייב כיון מיוחדת לפירות לתד אבל מדברי הר"ן מוכח דנכ' להר"ק והרמב"ם פטור והא דקאמר' דבנן דאש מיוחדת לשניהם לשוורי' ולתד לפירות דתייב היינו ז"ל להא דאש להניח שוורים כשמזו"א זה את פירותיו אבל כשמניח ה' פירות אין רשות לחכיו להכניס שורו. ולפ"ז כולתו מורו

ע"ס אינו מכין דקרוי דמשמע מדכרוי דלפי האמת יש מקלוקת בין הרא"ש והרמב"ם לענין ריבא והלא לא יש כנייהו כי אס דוקא דהרמב"ם ס"ל כר"ת והרא"ש כרמב"ם וכל החילוקים שכת' רבי' ע"ש הרא"ש הם במאריס כנמר' וכמו שהדיון לרש"ש והרא"ש ובה"ש ככתי ארס גדולס כן הוא הדיון להרמב"ם ולר"ת כסתס ארס ואש כן אפי' אש נאמר דהרמב"ם כרס' א"ש דכרו הטור שכתב חו' אלו לר"ה אמנס כל אחר לפי דרכו מר כנרוליס ומר כסתס ארס וא"כ מ"ס כתבו דכרו הרמב"ם ולכסוף דכרו הרא"ש הוי' משום דהרמב"ם משמע דס' ליה כר"ת. וכחכ הטור דהרא"ש בלא ס"ל הכי אלא כרמב"ם אבל לענין החילוקים שכתב מורו כהו. ועל פי הכנתו דמחולקים כפיר' הסוגיא אין מדרך הטור להכין דכרו הרא"ש טס חולקים עליו כפיר' הסוגיית וכדיון שו"ס וד"ק.

סימן שפ"ב

(N) סעיף א' שור וכו' ואילן וכו'. שהרי הפקיעס מלעשות המטה וכו'. וראיתי להס"ך שכת' משס חתנו עת' סה' הר"ק ס"פ החובל על איובא מ"ד קנסא הוא א"כ סיכו וליק רב מניה לזור ואילן רל"ק דהא שפיר ז"ל רב לטעמינה דס"ל כפ' הנוקין דמקנסא ולפי' ע"ש וכן הקשה הס"ך בצמנו לקמן בסו' שפ"ב ע"ש וכן סק הרב מ"ל כפ"ו דחובל עש"כ. והללע"ד ליישב דכרו הר"ק והוא טס"ל רנתי רר' וליק קנסא מקנסא היינו סוכא דמתכוין להניק חכיו כמו מטמא ומדמע כמור שראוי לקנסו של יוהי רגול ככך לא כן הכא דמתכוין לתועלתו ולחנאח עמנו למעבד מלום אין ראוי לקנסו כודאי ללאנמרין ואצ"ל דההיא דר"ג מלום היא ואינו מתכוין להניק מ"מ חרופא הוא והכו דלא ליוסף עלה והיכא דאשכחן אשכחן ולא נמרין מלום אחריתו מנה ותי' זה למדתו מתורתו של הרא"ב דהיכא דאין מתכוין להניק אלא להנאחו פטור ולא ילפינן ממטמא ומדמע ומש"ס פטר היכא דעשה מלאכה כמו חטאת יע"ש. והשאל קשה דלמה פטר משום שאין מתכוין להניק אלא להנאחו והלא כההיא דר"ג וההיא דקצץ נטיעות אפילו אינו מתכוין להניק אלא להנאחו הוא עושה קו"ל דתייב ותייב רב אלא ודאי כמ"ס דכל היכא שאינו מתכוין להניק לא ילפינן קנסא מקנסא אפי' לר' אלא ודאי מדילוף זה מזה ט"מ דחרויתו מדינא.

ועוד דאמרין כהנוקין ולמאן דילוף קנסא מקנסא כל הני ל"ל חו' דאי אשמעינ' וכו' משום דהוי הפסד מרובס מדמע דהססד מועט אימא לא ואי אשמעינ' מדמע אבל מטמא לא וכו' שכיח דהי אפי' לרב דילוף קנסא מקנסא היינו כמורו דשום ממש זה לזה לבמרו ולכא' ביניהו כלום וא"כ הכא כערך המלות דלא ידעו' הו ניהי קלס ושכרה מועט והו ניהי דכסות מורה ושכרה מרובה ודאי דלא ילפינן קדא מקדא.

דכאונס אף נשא ונתן כיד פטור והנאון בעל קרושי הלכות כתב וז"ל עיון בארץ כנ"ו וכמהרש"ל ולולי דברייהם היה נראה לפרש כפר"י דכמעטמו בלא אונס הוא רכור אחר ולא קאי אכאש ונתן כיד אלא אסרה מעטמו רקאמר רבה עכ"ל ואבני הרואה שהל להדיא שהכין דברו רש כהנאון מהרש"י ואעפ"ו כן העלה דרש"י פליג עם הר"ף שכת' וז"ל נטל ונתן כיד חייב פדש' דהג'ל עצמו בממון חכירו ופיר' הראה מעטמו בלא אונס עכ"ל .

הרי לך לסרית שהכין כהמהרש"י ואף עפ'ל כן סוים וכתב והרי"ף ז"ל פיר' וכו' דמשמע דפליג ארש"י ועוד סוים וכתב להדיא והרב העטור כפרש"י . וא"כ מעתה חל עלינו חייב ליושב דברו הכ"י רמהוכן דיוק בדברו רש"י דפליג על הר"ף ז"ל וס"ל דאם אנסוהו לישא וליתן כיד פטור והנראה דדיוק לה מדבריו רש"י ז"ל שכתב דהג'ל עצמו בממון חכירו דמדברים אלו נראה שרש"י ז"ל מפרש רכברו' מיוריו באנסוהו על ממון חסם והדא"ל על ממון חכירו וכפיר' סר' אפרים דר'י מפרש לה שאנסוהו להדיא להביא ממון חכירו ואם לאו הורגו אותו אם כן מהו זה שכתב דהג'ל עצמו בממון חכירו והא זה לא הג'ל עצמו בממון חכירו ר'אנסוהו להדיא להביא אותו הממון ועל השנת הראב"ד ז"ל שהקש' דאין לך דבר שעומד בפני פקודת כפס וכו' כתב הכ"י ז"ל ומיהו מ"ש הראב"ד נכון מאד דכהי רלף אמרינן ומנת ואל ישא ויתן כיד ושלם מ"מ מהיבא תיתו וכו' כנ"ל על רעת רבינו הגדול עכ"ל עש"כ ודבריו ר'וינן אגלי תלמוד שאבני הרואה שעדיין התמיהא במקומה עומדת דאע"ג דלא ראה הממון האנס מ"מ היכי מזי לאשתמוטי ממנו והא הוא חופס אותו ואומר לו אם לא תראה לי ממון פ' אני הורג אותך וכו' דאע"ג שאומר לו הכי מ"מ אינו הורג אותו ולאומי עליוס הוא רקאמר הכי אררבה אויבא מסתברא דהיבא ר'אוקמוניה עליוהי והוא אונס אותו להדיא להביא ליקח אותו ואומר לו ואם לאו אני הורג אותך אינו הורג אותו ממש כיון שהממון כבר הוא ברשותו ויכול הוא ליקח אותו אינו נכנס ברמיס שלו כשכול הכי ולאומי עליוס הוא רקאמר אבל היבא דלא אוקמיה עליוהי והוא אונס אותו להרדותו על הממון בודאי הורג אותו כשכול זה .

ואחרי העיון והר'קרוק בדבריו סר' נר' לפרש דהכי כוונתו דהיבא דלא אוקמיה עליוהי ואינו יודע האנס היכי הוה מזיל לאשתמו' מן האנס דיוכל להוליך' האנס למקום א' שיש לו ררך לברוח ממנו ואינו יודע האנס והאמר לו העמוד ככאן כרי שאכנס ככאן ואראה אם הממון הוא ככאן ואמר לך ויכנס ויכרת ממנו ואף ע"ג דאנוס ליה בחד הכי אם ימצא אותו חייב מדי דהו אחר עברי כהר' והטעם הוא כיון שיכול לזמט ממנו שלא לישל כידו עוד וכמס"ל בדעת בעל העטור אמנס היבא שידע האנס היכן הוא ויש לו שליטה עליו ואומר לו

מורו לרין ר"ח ואכני העבר נ"ל דלא כותיה עם כי אינו נחשב לפניו לבלום שאין כן רעת כל הני רבוחא שזכרנו והראיה מכמה טעמי ח"א דהא כתבו הר"ף והרמב"ם דאם הוא מיוחדת לשניהם לשודרים ולפירות פטור והסוה ור'אוי יוס להם רשות להניט שם פירות ושודרים כומר כמו בקעה ומנס יוצא ראם מיוחדת לחד לפירות ולשניהם לשודרים או אפכא חייב ועוד דא"כ סו"ל לאשתמו' הרמב"ם דאם מיוחדת לשודרי' לשניהם ולפירות דקר ויש רשות להכניס שודו אפילו אם יש פירות דפטור ועוד ג"כ סו"ל לאשתמו' דאם חווק שודו כפירות של זה דפטור אלא ור'אויכמ"ס ועוד דלושא דלפירות דקר ולשודרים זה לזה לא משמע דברו סר' ז"ל וכן הכנס שלו דאם יש לו רשות להניט שודו א"כ לא מחייב ל'ק'רנהי דיש לו רשות להניט שם שודו מ"מ הו כאלו חתנה כהר"ף שישמור שודו שלא יזיק פירותו דאטו כשפטוני עסקינן שמנע להניט שם פירות עם שודו אלא ור'אוי רככוונה שיעשה אינה שמינה לשודו כרי שלא ואל כנלע"ד ור"ק .

סימן שפ"ח

(א) כתב הס"ך ס"ק כ"ד ז"ל ואינו מחור בעיני רש"כ המקסם היה סבור דאיבא אונסא וכו' ותי' תי' אחר ע"ס . ולע"ד נראה ליושב כמ"ס הרב בעל העטור על מה שהביא עור הר"ף ז"ל דאיה מהסוה נכרא דר'אוי וכו' וכתב ע"י הרב העטור דקך ר'איה ליתא דור'אוי אנסוהו מעיקרא בממון חסם ונטל ונתן כיד חיי' עכ"ל שמעינן מדבריו דכשהממון נעשה ברשות האנס ואין חסד אלא משאיו רוקא אינו מאנס לאחרים והורג אותם כרי ששאו אותו ורוקא על ר'איה הממון הוא הורג ומלתא דסברא הוא א"כ דוק מינה ואוקי באחרין כמו דור'אוי לפי ס"ד המקסן כמו דלא מיורי דקאי בתרי עברי דנהרא אלא הממון ברשותו הוא ואומר לו זה זה כור'אוי אין אונס אותו אפילו אונס נפשות כשכול זה ומס"ס פריך שפיר' אכהו מהא לרב אפי דזה דומה לרינו ממש דליבא אונסא וכמ"ס בעל העטור וע"ז חו' לו רבכ"ע דקאי בתרי עברי כהר' דאין הממון ברשותו הוא ולא במאן רמקלי דמי ומס"ס חייב לכך רלף הר"ף להביא ר'איה דכיון שאין הממון ברשותו ואם לא וישעו אותו לאנס ולך ממנו אנוס ליה לבחר הכי ור'א"ס אחריון חייב ואף לפ"ו רחם הרב דלא מקרי זה אונס כיון שיכול להשמט ממנו שלא וישל כידו כלל אמנס היבא דליבא לאשתמוטי בודאי פטור דכיון להמקסם וכיון להמתקן ליבא אונסא ור'קרו דברו הרבונ"ק"מ .

והנה רש"י ז"ל אויל כמי בסכת הר"ח וה"ד אפרים והרב העטור דהיבא ר'אנסוהו על ממון פ' אפי' אנסוהו להביא נמי והלך והביא פטור ומהרש"ל דיוק לזה מדבריו רש"י שכתב נשא ונתן כיד חייב דהג'ל עצמו בממון חכירו מעטמו בלא אונס עכ"ל דמשמע להדיא מזה

סוף ויבוא לו הממון ממקום פ' והוא הולך עמו
 ואם לאו הורג אותו פטור דאין יכול להשמע .
ועוד נראה לפי זה דאף אם אין לו שליטה
 עליו מ"מ אם יודע הוא בהיכן הממון
 מונח ואונס אותו להביאו מורה הרי"ף שפטור
 כיון דאין אפשר לאשתמוטי ממנו .

ובכרוא

זו קאי הרא"ש שכתב ו"ל ויש
 לפרש הירושלמי בגוף שידע האנס
 הממון שבכית פ' מונח ואונס אותו להביאו
 עכ"ל וכתב מרן כ"ו שכתב החכם המרשים על
 דכרי הרא"ש כראין דכרו וכו' ולא מלתיו חייב
 עכ"ל ע"ש דכוונת המרשים היא כך נראין דכרו
 כשידע מקום הממון דאין אפשר לאשתמוטי
 לכרום כיון שתופס אותו האנס ולא היו בקאי כדרי
 עכרי דכרואתם שאף רחייב אף ע"ג שהאנס
 הוא יודע בממון מעצמו והוא רואה אותו וליכא
 לאשתמוטי לאמר בקשחיו ולא מלתיו אפ"ה
 חייב כיון דאפשר לאשתמוטי לכרום ממנו דקאי
 כדרי עכרי נהרא וזונו וכול עכשוו להרוג אותו
 חייב אמנם אם לא יודע האנס מקום הממון היכן
 הוא חייב אע"פ שתופס אותו ואונס אותו ריכול
 לאשתמוטי לכרום ממנו וכמ"ל וע"ז מסיים עוד
 ואומר וכן כל שיכול המסור להגיל עצמו לומר
 בקשתיו וכו' חייב מיהו ק' לפ"ז דא"כ מה בא
 ללמנו המרשים והא כהדוא קא' הרא"ש שידע
 הממון כביא פ' וכו' ואין לו שכלל למדנו שריון
 יודע מקום הממון ממש כהיכן מונח ולא רי
 כירועתו שיש בכית ממון דאמאי לריך זה כיון
 שידע שהממון הוא מונח בכית פ' רי דמעתי או
 אפ' לאשתמוטי מן האנס ולכרום .

עוד

שכחו וראה שנס הפי שפרשתי ככוונת
 הנ"ל לא יתכן דהא סיים שם וכת' בסוף
 דכרו על סכרת הרא"ש שמתוך הלשון נר' שאם
 אנסוהו נויס וא"ל תן לנו ממון פ' שבכית פ'
 פטור וכו' והק' על זה ורחה דכרויס ע"ש והעלה
 שאינו פטור אלא דוקא הכפד אשר ע"כ לריך
 לפטור לריך אחרת ככוונת הנ"ל וכו' והכי כוונתו
 דאע"פ שהוא יודע הממון שהוא בכית פ' ובמקום
 פ' אפ"ס חייב כיון שהממון אינו לפניו דלא
 קאי עלוויים מצי לאשתמוטי ולו' בקשתיו ולא
 מלתיו רנטלו אותו בעליו מכאן והניחו אותו
 בעקום אחר מרי דהוי אצרו עכרי נהרא רחייב
 משום דיכול לאשתמוטי ולכרום ה"כ חייב משום
 שיכול לו' בקשתיו וכו' דהא כהדוא קא' כדרי
 דקא' ל' אנס הושיע לי פקיע זה וכו' ואין זה
 אלא מורה כאלכב דמשמע שהאנס רואה בעיניו
 הפקיע אמנם אין לו מנע יד אגלו ואיך יכול
 לו' לו בקשתיו וכו' אלא כמו שפרשתי . ועפ"י
 דרך זה נכא לפרש נמי כוונת הס' המרשים נראין
 דכרו כשידע מקום הממון ממש בהיכן מונח
 כיון שהסינה דעת האנס כולו האי . מעתה
 כוראו א"ל לאשתמוטי ולו' בקשתיו וכו' שלא
 יאמין לו כוראו ופלוני על ס' הנ"ל דלא הוי כדרי
 עכרי נהרא דהאם יכול לאשתמוטי ולכרום .
 אמנם אם לא הסינה דעת האנס כולו האי אלא
 דוקא יודע שיש ממון בכית זה וכול לאשתמוטי

לו' בקשתיו וכו' וקרום הוא להאמינו משו' הכי
 חייב מרי דהוי אצרו עכרי נהרא שחייב משום
 שיכול לאשתמוטי ולכרום וע"ז מסיים ואו' הכי
 כל שיכול המסור להגיל עצמו וכו' דהיינו אפי'
 אם יודע מקום הממון ממש אם יכול המסור
 להגיל עצמו ולומר בקשתיו וכו' שידע שהוא
 מאמין לו חייב שוב דאיתו נמי להר' הדרוסה
 שהביא משם י"מ שנכנסו כזאת הדרך לפרש
 כוונת המרשים שהעבס הוא כשידע מקום הממון
 חייב רא"ל לאשתמוטי לו' בקשתיו וכו' אמנם
 סיימו וכתבו דלא הוי כדרי עכרי נהרא דאיכא
 לאשתמוטי ולו' בקשתיו וכו' ומלכד מה שתתם
 עליוסם הרב ו"ל ע"ש תו קשוא דהא כהדוא קא'
 הס"ס הושיע לי פקיע זה וכמ"ל . אמנם כפי
 מה שפרשתי יתוישב הכל כאר הנוכח ורוק שפיר
 ויותר נדל התומה על הרב כ"ח שכתב דאם לא
 יודע וכו' דהוי כדרי וכו' . דהא כהדוא קאמר
 הס"ס הושיע לי פקיע זה דמשמע שהוא יודע
 הממון היכן מונח ורואה אותו וכו' לפרש דמ"ש
 הר' ו"ל ראיין יכול האנס ליטולו וכו' לא קאי
 אצרו עכרי נהרא אלא על מי שאנסוהו להביא
 דבשהוא יודע מקום הממון היכן מונח פטור
 משום דיכול האנס ליטלו וכמאן דמקל דמו .
 אמנם אם לא יודע מקום הממון חייב ראיין האנס
 וכול ליטולו וכו' מיהו אף לפ"ז דכרוי תמוהיס
 קרא ראיין הרמיו עולה ופה לתרו עכרי נהרא
 דהאם שאני שפטור משו' שיכול לאשתמוטי ולכרום
 ותו ק' דא"כ מאו ואפי' כזה וכו' שכתב פטור
 הא כ"ש הוא ממ"ש לפני זה באנסוהו להראות
 והראה וא"כ נטלו כידים פטור והרב בפרושה
 פי' כוונת המרשים ו"ל וכו' דר"ל וכו' עד כ'
 א"ל הרא"ש עכ"ל ע"כ .

ורכרוי

תמוהיס אגלי מאד דמכות' דכרוי
 רכשידע מקום שפטור אין הטעם
 משום שיכול לאשתמוטי לו' בקשתיו וכו' וכו'
 מדכרוי להדוא כדריסה ע"כ וכו' קשה מ"ע
 פטור ומאי שאל מתרו עכרי נהרא כיון שאין יכול
 ליטלו ולכאורה היה נראה לפרש כוונתו דאזיל
 והולך כמו שפרשתי כפי' א' דתרו עכרי נהרא
 שאני דיכול לכרום ממנו ולא יפול עוד כידוא אמנס
 הוכח שאנסו אנס להביא ויודע הממון בכית פ'
 וא"ל לאשתמוטי לכרום פטור . אמנם הוסיף הולך
 וורה שאין זו כוונתו ו"ל דא"כ לא הול' ולא הוי
 כדרי עכרי רחייב וכו' משום דלא היה הגוי
 יכול ליטלו אלא משום דיכול לכרום . נס נמי
 כשלא יודע הגוי מקום הממון הול' דתרוי משו'
 שיכול לכרום וליכא אונס וא"כ הרר' קו' לרוכתין
 נס נמי כמ"ש דה"ל לומר יודע מקום הממון
 ממש דא"כ קשה מאו ואפילו וכו' לא ידענא
 מאו קו' דהאם שאני רכשעה שהראה להם כמקל
 דמו דיכולים הם ליטלו ומש"ס פטור אמנס הכא
 אעפ"י שירעיס באיזה מקום מונח ממש מ"מ
 אין יכולים ליטלו ולא כמאן דמקלי דמו וא"כ
 ס"ל רחייב אם הפך והביא קמל'ן דפטור משו'
 ראנוס הוא תו ק"ל דאיך פו' דלא יודע הגוי
 מקום הנחתו ממש וכו' דא"כ מאי קמל'ן המרשים
 והא

והא בדיקא קאמר הר"ש ש שרע הממון בכית פ' וכו' .

אמנם כפי מה שפרשנו בכוונת המרשים א"ש ומ"מ אבני העבר במקומי אני עומד לו' דאין כוונת הר"ש כמו שפי' המרשי' אלא דאף ע"ג שאינם יודעים מקום הממון ממז כסיון מונח אלא כיון שידעו כחיות בית מונח כיון דא"ל לאשתמוטו ולברוח פטור ותרי עברי שאני שיכול לברוח משם בודאי וליכא אונסא עכשוו כלל והכא אע"ג שיכול לו' בקשתיהו וכו' כיון שאין ברור שאמיתו פטור וכן משמע מפשט דברי הטור שכתב אבל אם ידע האנס וכו' ואנס לו לילך לכיתו פטור דמזה משמע אע"ג שאינו יודע כהיון מקום מונח פטור וכו' מדרבי הנ"ו והרב שה"ג שדך הכינו כרבי הר"ש .

אמנם הרב שה"ג הקשה על הר"ש מתרי עברי והוצרך לו' הרסא אין מאנסו האנס אלא אומר לו דברים בעלמא ע"י ולפי מ"ש לק"מ דאף ע"ג רהסא מניס עליו ואו' לו אם לא תקן לי אחרונ אודך כשאמלא אודך פטור ובעיקר השגת הר"ש ד' כפי מה שתרנס אותה סנ"י ישב אותה הרמב"ן במתק לשוני שתק בין אנסוהו להכיא ממון חבירו לנשקך שכת' שהא' שאנסוהו להכיא ממון של פ' מן שמיא הוא בקנסוהו כדך אונסא דנפל עליה ואקור להגיל עצמו באותו ממון של חבירו שאין הממון גורם עליו כלום הילכך מכיון שגלח יד נעשה גולן עליו להסתחייב באונסיו וקריב לזה כ' ה"ה בפ"א מס' פקדון ע"ש ולפי תו' זה א"כ ליכא ראיה מדרבי רש"י דאית ליה כס' הר' אפרים אלא אף שאמאר דאית ליה בהר"ו ז"ל שאנסוהו להכיא והכיא חייב שייך פטור לו' רהגיל עצמו וכו' ומ"מ הכי' אויל לשיעוריה דלא תיר' הכי' ועוד יש ליישב דרבי הכי' אשי' לחי' הרמב"ן במ"ש הוא עצמו דלרעת הר"ו ק' שכת' ונתן כיד חייב אשי' ממון זה א"כ כי' תניא כההיא הר"ה פטור לית לן למפטור אלא כה"ג דוקא אבל אם אנסוהו סתם והר"ה ממון חבירו חייב וכו' .

וזה פי' דרבי רבה דאם הר"ה מעצמו כנשא ונתן ביד דמו עכ"ל . א"כ אפוסה י"ל רסנ"י דקדק בדרבני רש"י שפי' אם הר"ה מעצמו כלא אונס ואמאי לא פירש שאנסוהו על ממון סתם והר"ה מעצמו כלא אונס אלא וראי רמשע דפליג על דרבי הר"ו ז"ל ואית ליה דהכריותא מיורי דאנסוהו על ממון סתם וע"ז קאמר אנסוהו והר"ה פטור דא"ל לו' דמיורי דאנסוהו על ממון פ' דא"כ אמאי אם נשא ונתן ונתן ביד חייב ומש"ה פירש אם הר"ה מעצמו כלא אונס כלל .

עוד כחכ הכי' וז"ל וירך רבי' הוא גאון ז"ל במשפטי השבועות אשר לו בדרך רש"י וכו' וכדלא אוקמונהו עליה עכ"ל . משמע ליה ז"ל דכאונס באוקמוניה עליה פטור והיינו כגון שפיר' לו ממון פ' א"כ כשחייב הוא על שאנסוהו על ממון סתם כפרס"ו והרב"ה ואתי לחו' שפיר' ההיא דקסא דקסא שהוא בממון זה כפשעא אלא שקסלהס מאר' הר"ה ממון חבירו

פטור דמיורי נמי כממון סתם דומיא דסופא דנשא ונתן ביד וכו' ואמאי פטור הא מזיל עצמו כממון חבירו ויזר רומה דרינא דנרמי ותייב מלגראת כנויקין דפטור דהא כרי הויק' כדאמרי' וכו' עכ"ל וירכיו הרב הללו תמוהים אלני דהא ודאי מאי דקא' רבי' האי גאון וכדלא אוקמוהו עילום אין כוונתו לו' שאנסוהו על ממון סתם וכפר"ח אלא דבריו פשוטים שהא' הכין נמי הכריותא באנסוהו על ממון פלוני . אמנס ה"ק שאנסוהו להראות והר"ה פטור ואם הוסיף מעצמו ונטל ונתן ביד חייב כיון שלא אנסוהו להכיא וכן הכין דבריו ז"ל הרמב"ן ז"ל וכמו שנתבאר לעיל ודין אם אנסוהו על ממון כסתא לא הווכר דיונו ככריותא אליבא דרבי' האי גאון ז"ל דמדת רכינו האי גאון שאף אם אנסוהו והר"ה חייב . ועוד מוכרח לו' רהבי ס"ל שהרי אית ליה דין אנסוהו על הר"ה ואל ההכאה שוים ואם כן שחס אנסוהו להכיא חייב וליכא מאן דפליג כזה ס"ל על הר"ה חייב אליבא דרבי' האי גאון ויבמש"ל ותמיהא לו מלתא על הרב ז"ל דלפי מה שהכין הוא דאף רבי' האי מפרש הכריותא כממון סתם וכפר"ח אמאי לא פירך עליו עדיפא מנה מניס וכיה שאך הוא קאמר שרין המר"ה והנשע וכוון דין ח' לשניהם וכו' והא הכריותא כהדיא עבוד פירשא כיניוהו דקאמר אנסוהו והר"ה פטור ואם נטל ונתן ביד חייב וכ"כ דהרב הכין דרבי' האי גאון מפרש הכריותא כממון סתם אמנס' הא דקאמר ואם נטל ונתן ביד חייב הוא שהוסיף מעצמו וכפשע דבריו ויזר ויגיל התומא עליו דאמאי לא הקשה עליו דאך ס"ל אנסוהו להכיא ממון סתם והכיא פטור והא מזיל עצמו כממון חבירו כידים ואמאי הוצרך להקשות מהר"ה והוכרח לנשוא לה סמוכות שמקרי דינא דנרמי כלא"ה יש תומא עליו מנטל ונתן ואך לא הוכיר זאת הקושיא כלל בדבריו כאופן שלא יכולתו להלום דבריו וקושייתו אין לה מקום על דברי ר' האי גאון אלא על דבריו בעת"ת וס"ד אפרים דוקא .

ובעקר קושיית הרב כפי מה שהכין הוא רה"ע דפעריו אותו משום דהוי גרמא בעלמא ולא גרמי אע"ז תמה עליהם שותק דומה דרינא דנרמי וכו' עדיפא מנה הו' לתמות עליהם דבהראו אמרינן בש"ס שהר"ה מקרי דינא דנרמי דהכי איתא סתם ההוא דחשו וכו' ומסיק שס"ל זול לגבי דר"ש כן אלוקים ור"א כן פירך דיוני דינא דנרמי וכו' עכ"ל . הרי לך כהדיא דמקרי דינא דנרמי . אם כן בודאי כשאנסוהו על ממון סתם והר"ה ממון חבירו חייב דהגיל עצמו כממון חבירו כמו נשא ונתן ביד .

אמנם וראה לע"ד ליישב בודאי שאין כוונת ר"ח לו' דנרמא ולא נרמי ומש"ה פטור אלא ככר פי' דכריותה ס"ד אפרים שכתב דנרמא בעלמא הוא ונרמא בעלמא לא מחייב אלא אי מוכיחן לאוקי ע"כ דהיינו דלעולם דינא דנרמי הוא אמנס' כיון שלא עשה מעשה כידים

אלא גרמא היא לא מחייב אלא או מיכוון לאווקי
שהראש מעלמו בלו אונס כלל שום און כוונתו
אלא לאווקי דוקא אבל הוכח דאנסקוהו על ממון
סתם והראש כיון שום און כוונתו להניק אלא כדי
להטיל עלמו מתחת אונס ממון שלו פטור כיון
שגרמא היא ואל לנו שאין כוונתו על ממון שלו
מעיקרא אלא להראות להם ממון אחרים אבל
הוכח דאנסקוהו על ממון שלו והראש ממון אחר
אפ"ל שאין זה אלא גרמא בעלמא משום דזה
מקרי דלא כוונתו להניק כיון שלא חשבוהו אלא
ממונו וחילוק זה ז"ל כמו גם אליבא דהר"ק
שהרי אית ליה גמי הוא שאז אנסקוהו להראות
ממון פ' והראש פטור ואמאי כיון דקל דחייב
כרעון מדינא דגרימא ה"כ ותחייב כאונס משום
שהטיל עלמו כממון חבירו שהרי מה"ט חייב
כשנשא ונתן כוד אליבא דהר"ק וכמ"ש הרמב"ן
ז"ל דמקרי מצייל עלמו כממון חבירו אפילו
כשאנסקוהו על ממון פ' משום דמשמיהו הוא
דאנסקוהו ח"כ ה"כ ותחייב אפ"ל כשהראש כאונס
מדינא דגרימא ואף לתור הכ"י כמו קשה שתחייב
משום שכולו לאתמונו לו כקאמרו וכו' כמו
כשא וכתן אלא ודאי ז"ל דדינא דגרימא אינו חייב
אלא בשעשה כרעון דמכיון לאווקי אבל כאונס
כדי להטיל עלמו פטור ח"כ ה"כ יש לתרץ אליבא
דד"ק וסוגיעיה .

עוד

כתב הכ"י ועוד ק' להם הא דאם הראש
מעלמו וכו' ואם כן מאי קמ"ל תיבא
וכו' עכ"ל ולע"ה יש ליושב במ"ש הח"י וז"ל לא
לריבא דהתני אהוי פ"ל כקונע"ש אע"כ וכו' כמו שנסא
ונתן כוד דמי עכ"ל שמעינן מדכריהס דה"ל לאו
דכרי רבה הויט מפרשים הא דהתני אהוי הוא
שא"ל הראש לכו דק"ש ל"פ ונגזלו אותה אמנס
לא אנסוהו אלא כך אמרו לו כדכריס בעלמא
וכוס דוקא חייב משום דכרי הויקא הוא כיון
שא"ל אבל אם הראש מעלמו פטור משום דלא
כרי הויקא הוא אבל מדכרי רבה שמעינן דחייב
אפ"ל כוס ודע"ו שפ"ו הכי לפי דכרי רבה ח"כ
אינפ"א ס"ס מהר תמוסה הר"י ז"ל דאי לאו דכרי
רבה הויט מפרשים המתני דהתני אהוי הוא על
ידו אמרה כלל אונס ומשום דכרי הויקא מש"ה
כא רבה ואשמעי' דאפ"ל אם הראש מעלמו כמו
שנסא ונתן כוד דמי טוב דאיתו גמי כס' תמוס
דעיס סו' דג' שעמד כדכרי רבה דמאי קמ"ל
דמתני ועוד הקשה דמיקתני ככריתא וישראל
שאנסקוהו נויס והראש ממון חבירו פטור טעמא
דאנסקוהו הא מעלמו חייב וכו' מאי קמ"ל וסוד
ת"י דהוא נוסא לא אטעידך לאשמעי' אלא הא
קמ"ל וכו' עכ"כ .

והרואה

וראה שכמה יש מהרואה כתי' זה
דק"כ הכי הו"ל רבה לו' אונס
ממון כאונס כפשות ומא לו כדון אש הראש בעלמו
אמנס כפי מ"ש אכני העבר אהו דכרי רבה
כדקדוק . נס גמי אויל מה שהקשה דמדקדוקי
ככריתא וכו' דאי לאו דכרי רבה הו"ל לאשקוי
סוכא שא"ל כדכריס בעלמא אבל אם הראש
מעלמו פטור דלאו כרי הויקא משום הכי כה

דכהואשמעינן דחייב .
וראיתי למחר"ל כספרי יו"ט סימן מ"ו
שישב באופן אחר הירוש' לרעת
הר"ק שכתב דגולמא הירוש' חזירו וכו' ע"ה פ'י
כשהראש עכ"ל עכ"כ . ותמה אינו על דכריס ללבו
דכיון דה"ק כממון סתם פטור על הראש ח"כ
אמאי חייב על מה שנסא ונתן כוד וכו' דהכרי'
דחזירו כממון סתם לא חזירו שהראש להם חת'
ואח"כ כשא ונתן כוד אלא הכל עשה ככת אחת
יותר ונדל החימא כמו רכיון דר"י דפטור כממון
פ' הוא מטעם דהראש להם חתולה ח"כ לופלוג
כממון סתם נפוסו וכו' כד"ה שהראש ונטל כוד
ככת אחת אבל אם הראש להם חתולה אפילו
אחר כך נטל כוד פטור כיון שפטור על הראש
ואמאי אטעידך לתרץ כיון ממון סתם לאמון
פ' ול"ע .

והנה הר"ק ז"ל ככס וז"ל חובא מ"ה וכו'
עכ"כ ובספרא נוקפ"י הרמב"ם סוכמ"ט
ה"ה ע"ש והכיה נוסא דכרי רכ"י אפרים מה
שהקשה על הר"ק וז"ל לא דק מתן כדאי מלחא
וכו' ע"ש וקשיא לי דהך חזיק דיעזבו לבי
הכי ספק חלמוד ערוך דהתנין סתם על מה
דנתן אם מתחת הטון חייב להצטרף על מה
אחר הכ"ע כגון דאנסוהו נויס ודאי ליה אחוי
ארעיהו ואמאי הוהא כהרעיהו ע"כ הכי להדיא
דכשאנסקוהו נויס מתחת עלמו והראש ממון חבירו
חייב וסבור הוהוי ליושב דכרי רכ"י אפרים וכו'
דלא הוה נרוס לה כספרים דיריה וכו' מדכרי
הת"י שס דלאו ככל הספרים איתא להאי נוסא
אמנס עדין התומא כמקומה עימא דהר"ק לא
גרוס להאי נוסא הוהיה הלשון דכריס כהלשון
ח"כ אינפ"א אף רכ"י אפרים מהרה"ר אחר רבו
כספא וא"ו דאנכ אונקוס ושעפיה לא דק והכי
קתני וישראל אנסקוהו וכו' והא ה"ט דלא ע"י
הר"ק הכי משום דאינו נויס כהר"ק כנמרא
דכשאנסקוהו נויס מתחת עלמו והראש ממון חבירו
חייב ויראה ליושב ולר"מ"ש רכ"י אפרים מתחת
עלמו לאו למימרא דאל' אהוי ארעיהו אלא
אחרו לו הראש לנו ממון סתם וסלק הוא והטיל
עלמו כממון חבירו ואית ליה דאיבא חילוק כיון
הוכח שאנסקוהו ואמרלו להדיא דאם לנו ממון
שלך להוכח שא"ל הראש לנו ממון סתם . טוב
דאיתו להרמב"ן להדיא שכן הוכן כדכרי רכ"י
אפרים ובתב שכן אחריון בירוש' פ' התקבל להדיא
וכו' ומה יעשה כדכרי הירוש' עכ"ל ות"מ יש
מקום אהי ליושב דכרי הר"ק דס"ל לחוק חלק
כיון סתם למפרש ואות לויס דהוכי דאמרי' כנב'
להדיא דהוכח דאמרי ליה אהוי ארעיהו ואהוי
ארעיא דהכריס כמו חייב ח"ק ע"כ דהנכס הוא
דשלא כרענו הראש להם אלא כדי להטיל עלמו
שאונקוס איתו להראות להם עור ארעיהו דיריה
ה"כ כשאנסקוהו ממון סתם חייב דסיה לו להראות
להם ממונו ולא להטיל עלמו כממון חבירו .
ומש"ה לא חס להכרי הירוש' שהוא פלוג אשלתרא
דירן וכו' כפי' מוכרח לומר שהכריתא מיירי
שאנסקוהו להראות להם ממונו של פ' ומשום הכי
פדק

פריך דלכיוצא דמ"ד דאף שאנסוהו נויס להכיא
פטור א"כ סיפא דרמרינן נשא ונחן טייב היכי
מתוקמא וכן משמע מזכרו הת' עס כר"ה לא
לדיכא וכו' וי"ס דגרסי הכא כנון שאנסוהו וכו'
ואין להקשות לפ"ו וכו' עכ"ל . הקשה דרמיה
הגדירו לו' דהתם מוודי באנסוהו להראות קרקע
פל פ' לימא דרמיה נמי בפקתא אלא ורמי נראה
דס"ל דלפי הארבורסא אף בפקתא נמי חייב ומן
הטעם שכתבתי .

אמנם לפ"ו יש לתמה על רבי' דקאי כשעת
הפיר' שאין קחס וכחכ שאס האסו
המלך וכו' . דמשמע דאף אם אנסוהו להראות
יון סתם פטור והא' כפי דעת הר"ף נראה
דחייב ומת"ס הפלג' דאף אם אנסוהו להכיא
והכיא חייב .

והנה ראיתי למרש"ל בספר יש"ש דף קנ"ו
שכתב וז"ל ונראה הוכח שאנסוהו וכו'
עד ונבי ממון חכירו הנכור פי' עכ"ל עכ"כ .
ואף לפ"ו עדיין קחס דאס' כן מאי פריך הר"ף
אליכא דמ"ד אנסוהו להכיא והכיא פטור סיפא
דאמרינן נשא ונחן חייב כמאי מתוקמא לעולם
לאנסוהו סתם ומיירי שאין לו ממון בכותו ומן
דכוס לא טיך דיהי לו להראות ממון שלו ומש"ס
קאי סיפא נשא ונחן חייב .

מיהו כל דיוקנין שפיר יראה דהא' ל"ק שהרי
באמת אף ל-כרי מהרש"ל עדיין יש
לדקק על הרמב"ם כיון שאזרחיון זמנו וממון
ודאי דינא שיה' שאס' יש לו והראה ודאי חייב
ואס' אין לו פטור א"כ אמאי סתם הרמב"ם נבי
אזרחות יוון ראפי' אס' א"ל סתם והראה פטור
ונבי ממון פי' פל' ממון פ' אלא כע"כ ז"ל
דה"ט משום דממון מלתא דלא שכוחא היא שלא
יהיה לו ממון כלל אבל אם פירשו לו יוון אשמן
מלתא דשכיחא הוא שלא יהיה לו דברים אלו .
ומש"ס נבי ממון הולך רבי' לפיכך שא"ל ממון
פ' חכירו וא"כ מה"ט לא ס"ל להרי"ף למומר
שהכרייתא איירי באין לו ממון דדוקא לו' שהתא
סתם דכרי' כמלתא דלא שכוחא וכן נמי מעשה
דרכ' יהודה כך היה אלא כע"כ ז"ל דמיירי שא"ל
הראה לנו ממון של פ' ומש"ס פטור אף שיס
לו ממון ומש"ס פריך א"כ סיפא דקאי נשא ונחן
חייב היכי מתוקמא וכו' אפרים הכיא ראה
לסכרתו מההיא כסא דכספא וכו' ע"ס ורז"ה
דחה ראה זו ע"ס והרמב"ן ז"ל כתב עליו אי
הכי כי אמר וכו' . פושע הוא עכ"ל . ולעד'ן
ליושב דאף ע"ג שאפשר שלא ימלאוהו מ"מ כיון
שאפשר שימלאוהו מודה הר"ף כזה שפטור אף
ע"ג שנשא ונחן דהמע"ה והנפקד או' לא כי
אלא כיון שכאו ארעתא דכספא בוראי הוא מחפשי'
הרכה ולא היו הולכין עד שהיו לוקחין אותם
וקיימי מתולת שמה כדרכם וקחו נמי מממון
שלי ומש"ס נשאתי ונחתו אחרו מיל תו סיים
יבאכ ועוד מה ישעיה רבי' הגדול בארוה הירוש'
זכמו . שהכאפו לעיל ע"ס ולא ידענא מאי קושיא
אזכא מהירוש' אליכא דהדו"ה דהא הוא בעלמו
מודע דאיירי בפקדון מלשון ר' יוסי אומר אף

עפ"י שהוליא ונחן פטור וא"כ מה שישב הדו"ה
כסא דכספא ה"נ מתיושב הירוש' דאיירי שכאו
הנכנסו עליו וחו אף כהירוש' לא בפקדון ל"ק
על הר"ף דמלשון ר' יוסי אומר ארעתא שהוליא
וכו' משמע שהס' כאו ועמדו על פתח הבית .
וידעו שיס ממון' עס וא"כ אם אנסו' אחר
וא"ל חכנס ותוליא להו ממון פ' מש"ס פשו' כיון
עסס כאו ועמדו על הפתח ויש יכול' כידס להכנס
ולהכיא כמאן דמתלו דמי .

איכרא דמכרו ר"ח נראה דהכיווה נדיס
אצפ"י שנטל ונחן כיד חייב ועיין
כהנ"ו ז"ל וא"כ הדרה קושיא לזוכתא דמתייעסה
הר"ף כהירוש' ובאמת כפי מה שפ' למעלה
לפ"מ על הר"ף משום דס"ל דא"א דהכרי'
איירי באנסוהו על ממון סתם דא"כ אפילו אם
הראה חייב וכמו שכתב'ר לעיל . וכע"כ ז"ל
דחלמודא דיון פליג עם הירוש' ותו דאס' איתא
דחלמודא דיון ס"ל כהירוש' דהכרייתא איירי
כאנסוהו על ממון סתם לא הוה שתיק מלפרש
וכמו שפ' כירושלמי אלא משמע דפליג על זה
וס' ליה דאף אם אנסוהו להכיא ממון פלוגי
הכרייתא איירי ואס' כן משום הכי לא חש הר"ף
לדכרי הירושלמי והקשה על מ"ד פטור סיפא
היכי מתוקמא .

אמנם עוד לאלוה מלן ליושב אף הירוש'
אליכא דהרי"ף דכלאו דיוק זה איכא
דיוק אחר מלשון הכרייתא בעלמא דאיירי בפקדון
דקאמר אנסוהו ונטלוה ממנו אשמונו של חכירו
דמיה . משמע שממון חכירו יהיה אלו בפקדון
ונטלוהו ממנו ותו נראה מה שהנכנס הס' כאו
ונטלו אותו שירעו . שהוא אלו ואנסוהו והראה
להס' היכן הוא מונח ועל זה סיים נטל הוא ונחן
להס' חייב מש"ס כא רבי יוסי ופירש כמ"ד
שאמרו לו חן ממון בפקתא כמותה שעה אמרינן
שאס' נטל ונחן חייב כמנול עצמו כממון חכירו
דאס' כוונתם היה על ממון חכירו הוה מפרשין
לו כהדיורא אבל אס' א"ל חן לנו ממון של פל'
שהוא מופקד אצלך אצפ"י שנטל ונחן פשו' כיון
שירעו שהפקדון הוא אלו ויש יכולת כידס לחפש
הס' ולקח אותו כמאן דמתלו דמי .

עוד סיים הרמב"ן ז"ל אבל מקום הנוחו
לו וכו' והאיותו ע"ז מכריעות עכ"ל
עש"כ ומלכד אלא יכולתו להלוס פי' זה כהר"ף
דהיא הקשה מסיפא דנשא ונחן חייב . כמאי
עסקינן אי באונס הא אמרינן דפטור ואי מעלמו
מאי אריא נשא ונחן אפי' הראה נמי חייב וכפי
מה שפ' רבי' האי נאון ז"ל הא ל"ק כלל דלעולם
מיירי מעלמו אמנם הא קמל"ן אצ"ג שאנסוהו
להראות ופטור הוא על מה שמראה . וא"כ ס"ד
לו' כיון שהוא יכול להראות להס' אפילו אם נשא
פטור כיון דכל"כ בשעה שהוא מראה להס' היכן
הוא בוראי הס' לוקחין אותו קמל"ן . חייב אס'
הוסיף מעלמו ונטל ונחן ביד אף ע"ג שאנסוהו
להראות . וכפי דכרי הרמב"ן הכי הול' הא
דאמרינן אנסוהו ונראה פטור כמאי עסקינן אי
באונס הא אמרינן דפטור אפילו אם נשא ונחן
כיד

כוח ואף ר"ח ורבי אפרים מורו כוס ה"ג לויכא דרכי' האו ז"ל ראות ליה שהמראה ונטל ונתן שום אם הראה נמו חייב וא"כ לפ"י לויכא דרכי' האו ז"ל שפי' דהא דהאמר ואם נטל ונתן כוד חייב הוא אם הוסיף מעצמו כע"כ ז"ל לפ"י דהכריתתא מוירי שח"ל כסדרא הראה לנו ממון של פלוני שכוס א"ש היוק הכריתתא דמשמע הא אם הנסוהו להכניא פטור - אמנם הין אם הנסוהו להכניא ממון כסדס לא הווצי כלל כדרי' אם כן הו"א שדוקא לענין פטור שום המראה והנשוא ונתן כוד שאם ח"ל כדרי' על ממון פ' אף כדנסינו להכניא והכניא פטור כיון שזיתו אותו להדיא אבל אם הנסוהו להכניא כסדס יש חילוק בין אם הראה לנשא ונתן עד שאם הראה פטור אע"פ שהטיל עצמו כממון חכירו כיון שלא עשה מעצמו אלא נרמא כעלמא ומחמא הוונס הראה ולא כרצון פטור ובס' ר"ח ורבינו אפרים מש"ה כז' דכה ואשמעינן שאם הנאה מעצמו שלא הנסוהו על ממון פ' א"ל אנסוהו על ממון סדס והלאה ממון חכירו והטיל עצמו כנשא ונתן כוד דמי וחייב וכן פי' הכ"י דרכי' רבא לויכא דרכי' ראות ליה שאם הנסוהו על ממון כסדס והראה חייב זה הדין כעלמא כז' דכה לאשמעי' .

עוד כתב הרמב"ן על ראיות הר"ן וז"ל וראיותיו מראות פנים וכו' עד פושע הוא וכו' עכ"ל עש"כ . והנה נראה מרבינו שאם לשלול דרכי' הרב כעל העטור שהקצה על פי"ף וז"ל ליתא כלל דהתם וכו' עש"כ ולצ"ד ליושב דודאי אין כוונת העטור לו' לויכא אונסא כלל אלא לויכא אונסא כודאי כיון שהאנס עבדו ויש כעבד הנכה האחד ואין לו מנע יד' אלא אף ע"ג שאם ומלא אותו אה"כ במקום אחד והיו אותו כשכיל שלא ישמע ממנו עכשו אפי' הכי חייב כיון שיכול לומר לישמע ממנו שלא ויאל כידור כלל .

אמנם היכא לויכא לאשמעו כלל כנון שחפסו וז"ל או תנה לי ממון פ' או תבוא אותו ואם לאו אתי הורגך אזילי נשא ונטל כוד פטור ואף שהדוק עלמך והאמר שאין כוונתו כעל העטור כך מ"מ חכמי העבד כמקומי עומר לרשות ראיות הר"ן שאין ראיה מזה לחייב אף היכא שחפסו והאנסו להכניא וכדכתיבנא ודוק . כל זה הענין העתקנו מכ"ו קדש רבי אבא ולס"ה וע"א . ועיין כז"ל כות יהודים ח"מ סימן כ' מה שהחריך כענין זה מאד עש"כ .

כוד ואז ברצון אפי' הראה חייב כאומן שמכלום כדרי' נראה שאין דרכיו מיוסדים על דרכי' רבי' האו נאון אלא על דרכי' ר"ח וכמו שפיר' לעיל . גם נמו אעקרא דמלתא לא ידענא מאד קושא איכא מזה על רבינו האו נאון דהא ה"ט הקתנו הנסוהו והראה פטור משום סיפא אלט' ראם פוסקי' מעצמו וכשא נתן כוד חייב אף על גב שאנסוהו להראות ודין זה דהא הנסוהו להכניא והכניא פטור מרדוקא דכריתתא שמעי' ליה כפי פי' זה דמשמע דוקא אם הוסיף מעצמו הא אם הנסוהו להכניא נמו פטור ואף הנה חני הנסוהו ונטל ונתן כוד פטור חייבו אומרוס דאף שלא הנסוהו אלא להראות אף עפ"י כן פטור וכ"כ דהכי הו"ל הנסוהו להכניא והכניא פטור ומרדוקא שמעינן דוקא שאנסוהו להכניא הא אם הנסוהו להראות ונטל ונתן חייב קסה דגם לפי הר"ן ז"ל יש להקשות כעין זה דהכי הו"ל אם הנסוהו להכניא והכניא חייב ומרדוקא שמעי' הא אם הנסוהו להראות והראה פטור . ונראה ליושב דרך להקשות על ההנא ולו' ליהני סיפא ולא ליהני רישא אלא כשאנו לומדין דין הסיפא מרישא אנו מקינין דלמתי אלט' למתני סיפא מיהו אף לרבי רבי' האו נאון ויש ליושב דס"ל דאין דרך להקשות דלא ליתנה התנא הכי כדריש אלא ליתני כוס כלשון וכו' אנו לומדין דין דתי כסיפא כחוסן שלע"ד וראה רבי' רבי' האו נאון הוא שפי' וחזק ואין קושא עליו כלל גם מה שהכניא ראו' שרבי רבי' מיוסדים על פי' רבי' האו נאון ממש וכ"כ מ"מ מראה מנושא וכו' לא הכניתי מאי ראייה איכא דהא גם על ר"ח א"ש שהוא אית ליה הנסוהו להראות והכניא להכניא אם שפוט' אבל הר"ן אית ליה הנסוהו להראות אבל הר"ן אית ליה הנסוהו להכניא והכניא חייב וע"י קאמר וכ"כ מאי שנא וכו' כיון שהדווייה אנוסי וכו' עוד קיים הרמב"ן וז"ל והדיוק מוסוף עוד ראייה וכו' דמי עכ"ל עש"כ ולצ"ד ליושב דהדרבס מדרכי' רבה שמעינן שהם שוים לגמרי כיון כאונס כיון מעלמו דאי לאו דרכי' רבה הו"א דוקא לענין אונס שום דאף אם הנסוהו להכניא והכניא פטור . אמנם היכא לויכא אונס יש חילוק שאם הראה מעלמו פטור והא רקתני כדריש הנסוהו והראה פטור דמשמע דוקא הנסוהו הו"א משום תני הכי כדו ללמדין שאם הוסיף מעלמו ונטל ונתן כוד חייב אע"ג שאנסוהו להראות מש"ה כז' דכה והאמר שאם הראה מעלמו כמו שנשא ונתן כוד רמירקו' ואין חילוק בין הראה לנשא ונתן כוד שכאונס פטור ובמעלמו חייב .

עוד וראה לע"ד ליושב לקרוב ליה והוא דחולסו לדין אתה לדעת דודאי לדין אנו לו' דרכי' האו ז"ל ס' ליה דהא הנסוהו על ממון כסדס אפי' אם הראה חייב ובס' הר"ן ז"ל ראית ליה הכי ובמ"מ ש הכ"י דהא אית ליה שהנשא ונתן כוד והמראה שניהם שוים ואם כן כמו שאנסוהו להכניא ונטל ונתן כוד חייב דהא דרי' הטיל עצמו כממון חכירו וליכא מאן דפליג

הלכות נזקי ממון
סימן ש"צ
(א) סעיף ד' תרנגול וכו' והוא כליו וכו' עכ"ל כ"כ ראם הוא כליו ויש בו דמיס א"כ כשהקשו בנמרא וזא חכל משוכא אמאי לא

שני דכחבל כלו ויש בו דמיוס ו"ל דעדיפא מנה קא משני ולפי מ"ס מהר"ם ריבטוין ו"ל הובא כס' כנה"נ כפי' רכרו הטור ח"ס . וכוה ותישב ג"כ רכרו הכל שכתב על דרכו רכי' שכ"כ החו' דמשמע שכ"כ להדיא והא לותא אלא מעיקרא הוא והנה הרמב"ם כתב ו"ל היו מחטטין וכו' וכתב עליו הראב"ד בהשנות לא נהיו וכו' דהא דמקשי' וכו' עכ"ל . ולכאורה איכא למידק על דרכו הראב"ד דאף רפסקא ליה ברעת רבינו הרמב"ם דהכין הקוזיא היא על תיר' דמשני אכל ופשוט דרעת הרמב"ם הכי וכמו שכתב ה"ס מ"מ קשה מאי כ"מ לענין דינא בין אם נפרש דהקוזיא על גופא דכרויתא בין אם נפרש דהקוזיא היא על מאי דמשני אכל דלכאורה נראה שסדון סוה דכרווייהו וליכא נפקותא כלל ומא כוונתו להשיב והנראה לע"ד הויכא נפקותא טובא לענין דינא דאם נפרש הקוזיא על גופא דכרויתא ולא הוה הפך מה שכתב הרמב"ם ו"ל והענין כך הוא דכנמי' דר"ס ע"א הכי איחא ת"ס תרגולין וכו' תרגמה אכל' והא חבל משונה דמאוס עליה והא נשכר הילי קצני אמר רב כיכי דאזיל מניה מניה ופרי"ש ע"ז שגכר ע"כ כנמי' והנה לרעת הראב"ד דרעט דכרו הכי יראה דקצני משלם כ"ס סזס משמע בין אכל בין ארלי דאי חייבא דוקא ארלי אמאי קצני ונפקא החבל כלל ואי על החבל משלם ח"ס ה"ל להכרויתא לו' כהדיא דעל החבל משלם ח"ס כיון דאחי למטי' ולו' דהא דקצני כ"ס ארזווייהו אלא ודאי דהאמת דקייב כ"ס ארזווייהו וז"ל אינשא דכרויתא קא פרוק והא חבל משונה דאורי' לו' דמאוס בלישה ובהר הקשה והא נשכר דלי קצני וה"ל דהכרויתא גם כתיוב ה"ל והא כן חיפשט דכר מעיקרא אזלוין ודחי רב כיכי דאזיל מניה והא כן כיון דהכרויתא איורי גם כחבל ח"ס כסאי' רב כיכי קו לא תריך למומר רעע' קייב החבל משום דמאוס אלא כיון דאזיל מניה מניה וכעו למשתי מניה מיה אפי' לגבי חבל נמי לא משונה דכיון דאורחיהו למשתי מיה אורחיהו נמילתט כחבל כרו שפול הדלי לארץ כדכתי' הראב"ד להדיא בקו' הוכחו דכרו כדכרו הר"ס בפ' בוצר הרגל ע"ס והיונו כל זה אשנאמר דהכרויתא איורי דכרווייהו שהלך החבל אחר הדלי וקייב כ"ס ארזווייהו אכל לרעת רבי' דהכרויתא לא איורי אלא כדלי דאם איחא דאיורי גם כחבל מעיקרא נמי היה לו להקשות אלא ודאי ארלי דוקא וא"כ כסאי' לו' אכל הקשה והא משונה ושני דמאוס בליש' והדר הקשה והא נשכר וכו' . והא כן חיפשט דכר מעיקרא ודחי רב כיכי לעולם ארלי דוקא ולא חיפשט דהכא ה"ט משום דאזיל מניה מניה מש"ס קייב כ"ס ארלי והכרויתא דוקא ארלי ולא מליין למומר השתא קייב ארזווייהו דפשוט דכרו הכרויתא דוקא ארלי רל"כ למא לא חיקשי מעיקרא והוה כוונת הראב"ד להשיב דאף כתב הרמב"ם והא יש עליו אוכל חייב להשתעא לא יש אוכל פטור על החבל והיינו מאוס שהכין ראשוניא' קא מקשי' וליתא רעקד הקוזיא על

הכרויתא וא"כ יכולים לומר דשארין רב כיכי קו לא תריך לאוקמה דמאוס בלישה זהו הנלע"ד ככוונת השנאו ועייין תריך לומר .
אמנם קיזא לי על דרכו הרמב"ם דאמא רפי' הכרויתא דקצני כ"ס ארזווייהו והא ללא הקשה הכי מעיקרא משום דרע דרמי למדחי דרוקא ארלי וכחבל כלו והא כן אימא כסאי' רב כיכי קו לא תרכין לו' דהכרויתא איורי כדלי דוקא וכחבל כלו דאמא כפשוט' דהכרויתא קאי וע"ק על הראב"ד שסאינו עליו כפי' הכרו' דמשמע דמפי' הכרויתא הוא דיוצאה השנאו עליו והא ליתא לאפי' אס נפרש פי' הכרויתא כהכנת הרמב"ם ויכול להיות דין הראב"ד כמ"ס וז"ל ישוב . המורס מהאמור דלהרמב"ם דאפי' שנתלבל הדלי מחמתו על החבל אינו חייב ואין לומר דכוונת הרמב"ם כמאי דקאמר משלם כ"ס קאי ארזווייהו דהא כתב כתיב הכי וא"י אוכל משלם גם על החבל כ"ס משמע דער השתא לא איורי כתיוב החבל וא"כ איכא למידק דלמה לא דעל החבל משלם ח"ס וכו' דהוא העיקר לשון הכרו' וכמו שפי' הכרויתא דוקא על הדלי אכל על החבל משלם ח"ס הא ליתא דמוכר הוא לרעת הרמב"ם דמאי דקצני כ"ס דוקא ארלי אכל על החבל כלל לא דאם איחא דעל החבל משלם ח"ס קשה תרתי ח"א דה"ל להכרויתא למומר ועל החבל ח"ס כמו דקצני על הכלי כ"ס וע"ק דמאי מקשה כתיבא על תיר' דהא חבל משונה הא אפי' ניתא על הילי דוקא כ"ס אכל על החבל ח"ס עדיין קשה דכיון דחבל משונה ובכר מעיקרא אזלוין ח"ס גם על הילי לא יתחייב כ"ס כיון שגכר ע"ז שני לכן מוכרין לו' דמ"ס הרמב"ם ונשקף היינו כחבל כלו ואין לו דמיוס וכמ"ס ה"ס ולפי' ל"ק על הכרויתא מעיקרא ריש לתרין כדכתבו התו' כאופן דה"ל דס' ליה להרמב"ם דעל חבל הקדש קייב ח"ס לא איורי הרמב"ם אלא כחבל כלו .

מעשה לפ"ז תלה על הרמב"ם קו' המאור שהקש' על היר"ק רכת' דהוא רבב כיכי והוא דרכה דרוק כלו וכו' דמההוא רבב כיכי משמע רס"ל דכתיב בסוף אזלוין ומההוא דרכה משמע דכתיב מעיקרא אזלוין ועייין מס שאור' הר"ס ו"ל בשם הראב"ד ע"כ . ועייינו הרווחת דהרמב"ם לא ס"ל הכי דארי כתב אה"כ גם על החבל כ"ס משמע דמעיקרא איורי כדלי דוקא ותו אררבה נחמוקא השנת הראב"ד דהכי גם כהלבוח ס"ל כוונתו מעשה כווא ונלכות על הרב שה"ג והלח"מ שכתבו דמה שאור' הראב"ד על היר"ק וספי' . גם להרמב"ם דהא דכרו הרמב"ם מכוארים ללא אחי כהאי תיר' כלל ועוד דהשנת הראב"ד ככאן הוא דלמה קייב על החבל כשיש עליו אוכל דוקא הא כיון דאזיל מניה מניה אפי' בלא אוכל חייב וכן נר' שהכין מהר"ס ל' השנת הראב"ד וז"ע . והנה הרמב"ן כספר המתממות תיר' תרלוים אחרים ע"כ . והרואה יראה שגם תו' אלו לא יספיקו לתרין כהו דכרו הרמב"ם והא לך לשון המאור והרמב"ן אמר רבם

דוק כלל וכו' ואנו תמים וכו' וכו' עליו הרמב"ן
 ח"ל אמר הכותב וכו' עד וזו סברה מכרעת ודעת
 תנ"י קטנים זעזעה עתה ת"ג לרירות וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
ואנכי . . . העבד אפרתם לא יודתי לסקו דעתו
 . . . כהאי ראוה שהכח מהחיל דל' פלא
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 כלי וכו' ק"מ מורה כשהוא דרכ עפ"י וכו' דהכח
 כונתו בעל המאור להשיג הוא האור פסק הרי"ף
 כהכח פשוט לית חל ביון דהכח רהוא כהכח
 הלא פשוטות רכס וכו' נסתפק נסתפק און כנו
 כח למפוט אבל הקס כיון הוא שנסתפק כרב
 פלא וגם בעל המאור תמים עלה כיון דר' פלא
 הוא כהכח וראה פשוטו של רבא ופשוט איתו
 אית לן לשגול כוונתו ועוד איתו תמים כמ"ס ראלו
 פשוט ליה גם לרבא ופלוג ארבי פלא כודאי
 סלכתא כרבא המאור פשוט ליה הכוונת ארבי'
 כלל מסור בודק בכל מקום דהלכתא כרב פלא
 דהוא כהכח א"ל אף לגבו ד רבא וכו' שמואל רב
 כדכרי הר"ש פ"ב ט"ז הרגל וכמין כ"מ כריס
 פ"ב מה' נ"מ ע"ש צור כח הרמב"ן וז"ל אלא
 שיש להקדק עליו שם שלפי המסקנא וכו' עכ"ל
 עש"כ ואנו אומר שאין זו תימא על הרי"ף והפוס'
 ז"ל רודאי אף לפי המסקנא מוכרחים אנו לומר
 דלרב פלא פשוט ליה שדרי מתנותיו קרי לה
 לת"ג לרירות תורה הרגל וכו' רודאי הוא לפטרה
 כר"ד וא"כ מאי קמ"ל רב פלא כמאן דקאמר
 יש מהס לאו כיוצא בהס אחרים הרגל אי לאשמעי'
 ח"כ לרירות מתני' היא אלא ודאי דמלתא ררב
 פלא משמע כמאן דקאמר תולדותיהם לאו כיוצא
 בהס דכרי לרירות תולדותיהם כיון ח"כ מ"מ
 הס ותולדותיהם שוים לאכ לכל מילי בין לשלם בין
 לפטרו כר"ה . והשתא ניחא דלא היה וכו' לו
 לרב פלא לפטרו כר"ה דאם כן מאן קמ"ל אלא
 ודאי דלרב פלא פשוט ליה דמשלם מן העלויה
 וכתו' רבא לא חזי מררב פלא וכו' רבא אנו תמה
 על הכנתו של הרמב"ן דמ"ל להקלמור לומר
 דהא דקרי לה תולדותיהם הרגל לשלם מן העלויה
 לומר לפטרו כר"ה דהשתא הו"ל רב פלא וכו'
 שיש אלא ודאי כמ"ס או ז"ל דפלא דלא קאמר
 מעקרא לפטרו וכו' הו"ל משום דאית ליה
 לתלמודא דמשלם מן העלויה ולכן אוקמה להס
 ררב פלא אלוכה להלכתא כאופן דרבי הר"ף
 מוכרחים ונימננו עמו . . .

עוד כח הרמב"ן והשתא אנו תמים וכו'
 וזו היא שקשה על הרי"ף וכו' עש"כ .
 ואנו אומר שאין האויור ראוהו אין תיחוחו תיחוח
 ודאי או אוליגן כתר כסף השני היה מתחייב
 דהא חזי דלא אוליגן כתר מעיקרא א"כ השני
 לאו מלא תכרה תכר ומייב וכו' סוף סוף איתו
 לדי שכיבט וז"ל ראו אמריגן כתר כסף איתו
 שמה לא היה נשכר כוריקא הראשון ומש"ס פטור
 הראשון וחייב השני וא"כ כירך לאשמעיגן פטורא
 דשני ומאי חוית להקשות לישמעיון חייבא איתו
 לך קתא חכבא דמאי חוית לאשמעי' חייב לישמעיו'
 פטורא וייתר דרוש הפטור מהחייב כמו ויתר

דרוש למותר מן האויור ומה שקשה על דר"י
 ל"ק אי מתת שכתבנו אס מפני שרש"י גרים
 הכי כסוגיא זרק בעל הכלי וכו' מדכרי דר"י
 שכתב זרק בעל הכלי כלו דלכא"ק קשה דלמחזיקי'
 בעל הכלי כיון דהוא ס"ל כתר מעיקרא איתו
 דזרק אחר והשני פטור אבל הראשון חייב אלא
 ודאי דהכי גרים ופ"י שזרק בעל הכלי היינו זרק
 כלו דהתלמוד לא אמר מאן זרק ואף ע"כ דיש
 לדחות דה"ע שפי' בעל הכלי משום לאשקוף שלא
 נכון כפי' של הרמב"ן מ"מ וכו' אוליגן דהכי
 גרים . ולפי' ל"ק אמאי לא קאמר הא' חייב
 דהראשון הוא בעליו ואידרבי מהסוגיא מוכח
 כפי' ש' ודלא כוונתה שדרי אמרו כשמעו' הסמו'
 לזו קדש וסלק את חכדים שניהם פטורים משום
 דבעידנא וכו' אלא אלו זרק כלו כרוס הראשון
 חייב וזו דלא כהרמב"ן ז"ל העולה מכל האמור
 דכיון תו' א' וכיון תו' ב' דהזרק פטור ולשני
 תו' הללו לא תתווסכו דכרי הרמב"ן דהכח פ'
 תו' ררב כוכו וכפ' דחובל כח הזרק כלו מראה
 הנג וקדש אחר ושכרו היה זה האחר פטור וכו'
 וכחכ הר' המגיד ז"ל שמתוך דבריו נראה שהזרק
 חייב וכו' ע"ש וז"ל דאפי' תימא דה"ה הזרק
 פטור מ"מ מתוך דבריו הרמב"ן למעלה נראה
 דהזרק חייב והוא ממ"ס הרמב"ן כה' ז' וז' ע"ש
 ומזה יש להפליא גם כן על הל"מ שכתב
 שהרמב"ן תו' דכרי הרי"ף וכו' כרעת ההלכות
 ע"ש דמרכיו הרמב"ן לא נראה הכי .
לכן נראה לע"ד ליישב דבריו הרמב"ן מכל
 יוכל והוא כד מעויגזין שפיר כדכרי
 ה"ס שכתב ז"ל הכונה שנגעו כנוף הדלו וכו'
 דעת הרשב"א דלכאור' און דבריו מוכינים דמאי
 אשמעי' באומרו שנגעו כנוף הדלי הא' פשוטא
 דהא דכרי הרמב"ן לקוחים מההוא ררב כיכי
 דקאמר דאול מניה וכו' . והיינו שנגעו כנוף
 הכלי וכן פרש' ר' יומה חדש המגור ונקתיש' ליה
 מדכרי הרשב"א והלא גם דעת הרי"ף כן אלא
 נראה דכוונתו כמ"ס שנגעו כנוף הכלי אינו
 דכרי רב כיכי ררב כיכי קאמר דאול מניה
 מניה עד ששכר ואצילו כשעת השכיבה נגעו
 כו אבל כוונת הרמב"ן והוא שנתגלגל מתחתן
 הכוונה שנגעו כללי ואח"כ נתגלגל ונשכר וזהו
 כוונת ה"ה באומרו הכוונה שנגעו כנוף הדלי
 וז"ל שנגעו כנוף הדלי ואח"כ נתגלגל . והשתא
 עפי' דכרי אלו מהנעמו דכרי הרמב"ן דלעולם
 ס"ל כרבא דכתר מעיקרא אוליגן וחזוק חייב
 והכח שכתב והוא שנתגלגל ר"ל שנגעו לבר כנוף
 הכלי דאי לא נגעו כנוף הכלי לא היה אלא
 לרירות דהכי קי"ל כל שאינו פועל כנוף הדבר
 הוי לרירות וכיון דקאמר משלם ג"ש ע"כ כנוף
 של כלי נגעו לפי' כחכ הרמב"ן והוא שנתגלגל
 וכו' אבל מדכרי הרי"ף לא משמע הכי דהכח
 דאול מניה מניה וקיינו ההוא דרב כיכי דל"ה
 קול"ל מניה לבר וע"ז כחכ הרב המגיד וכן
 דעת הרשב"א ר"ל שנגעו כנוף הכלי לבר ומאו'
 דלא ליהוי כדדורות וכמ"ס הרשב"א לפדאי כתי'
 ע"ש . . .

ומעתה חו' לך מ' מרכבו הרמב"ם אהררי
 דלעולם ס"ל כרכא דבתי מעקרא
 והוא ה"ט משום דלא ליהא כלררות ונתגלגל
 מחמתן סומו ר"ל שנגעו בנזק הכלי ולא ראוי
 המנהיג מניח דרב כוכי ודו"ק ואין שיהיה אבי
 קמה על הר"ש ה"ג שכתב שהיא דורק כלו והיה
 דהרלו חייב כ"ס וכ' סכנ' סכמינו הר"ף והרמב"ם
 דהר"ש והטור והר"ן והרמב"ן והרשב"א
 דבתי מעקרא חלונין דהא קא חייבה ליה בן
 געו בהסכמה המאור והרמב"ן ז"ל שהכל
 דכרוסה לעיל שהמאור ס"ל כרכא דמסקא ליה
 והרמב"ן כרכא דפשי' ליה דבתי כסוף גס רעת
 הר"ף והרשב"ד והרשב"א חינו מוכיח סכנ' רעת
 הר"ף ורעמיה ומדוי ספקא לא ילאנו ז"ל ע'
 ודו"ק ועיני עור להרב שה"ג מה שהקשה על
 הר"ש והרמב"ם והארי על הר"ש מה שהקשה על
 שערבוב דכרוס יז כאן דכתלה הקש' על הר"ש
 והרמב"ם מההיא דהתוס' דחייב דמשמע אלו
 ס"ל רמי' הכעו כרעת ר"ל ק' מההיא דהתוס'
 וקשה דאפילו אם יפרש הר"ש כרעת ר"ו
 אכתי קשה מהתוס' דאזונין בתי מקום שנגעו
 הסוף דהכי נלי דחמנא ובער כשרם אחר וע"ק
 עליו דלא חמה הר"ב על הר"ש מההיא דדורק
 כלי כראש הגב אלא אם נאמר שכונת הר"ש
 ברעת ר"ו והא' אפי' אם נאמר רס' ליה כרש'
 אכתי קש' מההיא דדורק כלי וכו' ומ"כ ק' על
 הר"ש דאין ספק להא דרבא ופסק להא דמתגלגל
 וגם אין פסק לההיא דהתוס' ופסק להא דמתגלגל
 ואולי יש ליישב לרעתו דאם נפרש הכעו כרש'
 א"כ לא דמיא לההיא דדורק כלי דהא דמסקא
 הוא בתי מעקרא וכוון סופו לזוז כארץ חשבי'
 ליה מעקרא כארץ דמי ממש למתגלגל כפי
 מה שפיר' התוס' וההיא דהתוס' לא דמיא להא
 דמתגלגל כפי' התוס' דהתוס' סופו לזוז שם אבל
 בהתוס' אכתי דאין סופו לזוז כחלד' הנוקא ואם
 כן לא דמיא להא דמתגלגל פי' התו' ולא דמיא
 אלא לרעת דא'.

וראיתי להרב מעדני מלך כסדר פלפלא
 דרופתא שפי' כורכתו וז"ל ואכלתו
 שם וכו' ע"כ ואינו שמעתי ולא אכין שעל
 פרש"י לא הקשה אלא מהתוס' דוקא ועל פי' ר"ו
 לא הקשה אלא מהתוס' דורק כמבואר בלשונו
 באורך ועור שהרי כתב להר"ף לפרש"י פשיטא
 דאם לקחה כרשת"ר ונלגלג לה' סו רמיה ואם
 לקחה מרה"י ואלגלג כרשת"ר פטור שהרי כתבו'
 פטור אכלה ואין כאן וביעור כשרם אחר הרי
 דאין עליה מטעם זה ולא מטעם דבתי מעקרא
 ממ"ש על דברי הרמב"ם נר' דלא כותיה ויש
 ליישב כותיה כרשות.

עוד כתב הרב הנו' גס כזה קמה כשה"ג וכו'
 ע"כ והנרא' ליישב כל המהות הללו
 דמה שהקש' מההיא דדורק דבתי מעקרא ל"ק
 כלי דכתב לא שיה' למימר בתי מעקרא חלונין
 דנבי שן נלי דחמנא דבעי מקום שנגעו כו'
 ההוא דכתב הר"ש ש' לחלק מההיא דהתוס' לההיא
 דדורק וכו' אסכנ' אכתי תפשוט דחייב דאזונין

בתי מקום שנגעו כו' ההוא הא ל"ק כלי דנתי
 דנבי התוס' פשוטא לן דחייב כתיב אפי' דפשוט'
 כיון דסופו לזוז חייב כאלו נגעו דהתוס' שם
 אבל ההוא דהתוס' אין סופו לזוז שם כדאין
 כמו מתגלגל דכתב הר"ש חייב כמותא דכלה"ה
 דמי להא דורק כלי או דילמא קשוי בהתוס'
 וחייב ומה שחמה על הרמב"ם דהו' ל' ז' לייפשוט
 כדדוריהו או להסתפק כדדוריהו ל"ק בלפול כל
 ההוא נגעו כרשהו והטור' אמר' ובעד דחייבו
 ההוא אבל כיון שלקח' המאכל כפי' נגעו דחייבו
 הכעו דהא דכתוב וביעור משמע לקחה ומשמע
 אפילו וסקולוס הם ודארה"ש מי שאין דלקוח'
 עדיפה א"כ כזה יש להסתפק ארבתא חייב' אולי'
 או בתי לקוח' חלונין ולא דמי לההיא דהתוס'
 דבעד' שחור' בתי' דעדין לא נגעו אפילו
 מקלת' הסוף דמאן לימא לן דילכו לרשות הכיון
 ואת"ל שילכו מאן לימא לן דיווקו אבל כתיב כיון
 שלקח' האוכלו כפיה כדאין חזן לך חוק גדול מוד
 הלכך לא דמיא לההיא דלעיל' ועוד יש לחלק
 דלא דמיא לההיא דדורק וכו' ועמ"ש הרמב"ם
 כה' יו"ד היה חוט וכו' ונתגלגל וכו' כתיב עליו
 הרב"ד חייבו משום דס"ל כרכא דמסקא ליה
 וכו' ע"ש ולפי הכנה זו נמלאו דברי הרמב"ם
 סתרי' אהררי דכפ'ו דחובל ספק כרכא דלשעת'
 ליה דבתי מעקרא חלוני' וכרכ' ה"ה שם וע"ק
 דאם הרמב"ם ספק כרכא דמסקא ליה הו' לו
 חייב' דאם תפס משלם ר"ש ז"ל ע'.

(ב) ה"ה ח"כ' הלכה ברשות הטור ובעטת וכו'.
 והנה קודם כואי לרבינו הטור נבא להבין
 מה שהשיג הרשב"ד עמ"ש הרמב"ם כה' ה'
 היתה מהלכת בר"ה ובעטת והיוקס כה' ה' פטור
 וכתב עליו הרב"ד ד' ז' טעות וכו' ע"ש ולכאן
 יש לדרק דברי הרב"ד ד' ז' טעות וכו' ע"ש ולכאן
 שנוי וכו' אקו מרפשוטא לן דלמדות חייב לרבינו
 נזק והלא לרעת דכו' הכי איכתיב לן בתיבא
 אם יש שנוי כלררות וא"כ חייב רבינו נזק או
 אין שנוי וכו' פטור וברשות הטור ח' כוועלה'
 כתיב וכו' מ"ה כה' רבי' דפטור ואפי' את"ל
 דלהרשב"ד הכעו הוא אם יש שנוי לרבינו נזק
 או לא אבל פשיטא דהוי שנוי לענין להחייב
 כה' ה' וכו' מרכבו רש"י והר"ש ז"ל מ"ה רבי'
 לא ס"ל הכי וע"ק דאין כתיב הרשב"ד דאין חייבו
 שנוי והלא הרמב"ם לא קאמר דאין שנוי אלא
 דפטור מחמת ספק וכמו שסיים להדיא ואפילו
 קומא דהרשב"ד ה"ה ה"ה ר"ה הרמב"ם מעבד' דר'
 ורמיה תומא עליו כזה שהרי ככעו דרבי ורמיה
 נפשטה דחולד' דרגל וכו' כתב שחבר' ספק
 אם לן ודאי דהרמב"ם לא מעבד' או קא פטר
 אלא מחמת חוק וכו' הרב המנוד ואם דעתו
 להשיג כפי' הסוניה כף הול' דאין פטור למי
 אלא חייב רבינו נזק ז"ל להאריך כולי' ה' ה'
 וכתב לח"מ חוקירו הרשב"ד והבית הוה מרכבו

ורכאורה קשיא לי עליו דלמה חוק וכו'
 הרב"ד מההיא דרב אפי' לעיל
 ולא חוק וכו' רבי' הרמב"ם מהא דאמרין שם רב
 אפי'

חייב ח"כ דכל ח"כ חסיד לה כפשוטו וענין
מה שתי המאורי שם כתי' והוא דוקא ועל פי
הירודנו מניין ליושב ספק המאורז"מ כדלוישב
דכרו הר"ף ממנו ששק"ש עליו סוד"ש ע"ש
וכלל"ה על פי מ"ש המאור שכל אוחס השאלות
סוככות אם המרות קולרת דק"ן או דנגל ע"ש
וחייב כל מה שהק' הרא"ש על הר"ף :

והנה לפי הכנה הרמב"ם כפי' הסו' והכני'
הוא אם יש שנוי או לאו יש לי לומר
דכונן דקא' תלמוד' תפשוט מדרב' ודקו כדרך
דולמא אבל חס"כ דלרב' אין שנוי א"כ וילא דקון
דכרשות הניזק חייב ח"כ ואי כר"ה פטור מכלו'
אף שאין כן דעת רבי' מ"מ לפיכך רבי' והחזיק
שהרמב"ם לרעת המאורי דלרב' פשוט' לזה דאין
שנוי וילא דקון פמ"ש :

וראיתי למהרש"ל כספרו הכהני' ע"ש כפי'
כיצד הרגל שכתב דאם הכעוה או
יש שנוי או לא ורומה לרגל ח"כ היה ראווי כלא
חפוס' לרון אפי' כבכל דסכרה הוא זולת הכעוה
שאין שנוי ככרורות עכ"ל . ועפ"י דכריוו אלה
ודכרו מהרש"ל הנו' אוכל לתקן שפיר מה שהק'
הרא"ש על הר"ף דלמה לא הכי' כעוה דרו' אפי'
וחי' ע"ש ואני או' דהק' חו' רהרו"ף ק"ל כפי'
הסוגי' כדעת הרמב"ם תלמודו דהכעוה הוא
אם יש שנוי או לאו וס"ל דלרב' פשוט' לזה דאין
שנוי מדקא' דילמ' אית' קאמר וכת"ש לדעת
המאורי עפ"י פי' הרמב"ם כן גימא ונייבב דכרו
הרו"ף על פי פי' הרמב"ם וס"ל להרו"ף דאין
שנוי ככרורות אלא אם כדאחייבו ובר"ה פטור
וכרשות הניזק חייב ח"כ אפי' כלא חפוס' מש"ה
לא הכי' דרב' אפי' שאלו יבוא אותה הוה משמע
דאינו חייב ח"כ כרשות הניזק אבל עכשוו שלא
הכיא אותה וכולום ל' דמש"ה לא הכי' משום
דק' ליה דראוי לרון ולחייב כלא חפוס' דסכרה
היא זולת הכעוה שאין שנוי וכרכב מהרש"ל
ואם כן משום הכי השמיעה כרו שכתב דאין
שנוי ככרורות .

ומעתה לפי כל זה יש לרמות מ"ש עוד שם
מהרש"ל דלהר"ף מוכרח דס' ליה
דפי' הכעוה כהראב"ד וכו' ע"ש שהחזיק וכל
הכרח זה הוא כנוי על דכרו הר"ש אבל לפי
מ"ש לתקן דכרו הר"ף כנוונא אחריתו חו לוכא
כלל הכרח דכריוו דהר"ב נוכל ל' דה"ט שלא
הכיאם הר"ף היינו משום דק"ל דחייב ח"כ נ"אפי'
כלא חפוס' דכיון דסכרה הוא זולת הכעוה מש"ה
השמיט' כרו שגדע שחייב ח"כ וכמש"ל דס' ליה
דלרב' פשוט' ליה ולעולם יכולין ל' סק"ל כפי'
הסו' כהרמב"ם תלמודו ורלא כהראב"ד . ומא
שהכרות שפי' הסו' כהראב"ד כבר דקוני' דאין
זו לעיל שהיא כעלמ' ראי' הלא מ' ורו"ק .
ומעתה נכא דכרו רבי' הטור שמרכיו מוכח
ככרור דס' ל' דפי' רסו' והכעוה דאם יש שנוי או
לאו דלא כהרא"ש וס"ל להראב"ד דא"כ כר"ה חייב
רכיב נזק וא"כ הול' לדאם הלב' כר"ה חייב רכיב
נזק והאידי' דאין נזכין קנס אם תפס לא משקינן
מניה מדלא כת' הכי מש' דס"ל דכר"ה פטור
לממנו

אפי' מסקי' לה כרכני' וכעני' לה הכי היתם מכעוה
וגו' הא מחמת כיעוה רכיב נזק ויש שנוי וכו'
ע"ש דלמכרו הרמב"ם לא ח"ש לשון הכעוה דהול'ל
הא מחמת כיעוה רכיב נזק או דולמא מחמת
כיעוה ח"כ נזל' הול'ל יש שנוי או אין שנוי דלשון
זה משמע דאין כהרמב"ם וכדאין דהראב"ד דלא
נדיים יש שנוי או אין שנוי וא"כ גם דכו' לא נדיים
לעיל יש שנוי לרכיב נזק אלא הכי נדיים יש שנוי
או אין שנוי דיעור' אכילו אית' ל' רבדים יש שנוי
לרכיב נזק ל"ק מה ששקעה הלא מ' דהא רלא קתני
בספס' יש שנוי או אין שנוי דאין אמר הכי לא
הוא דהכעוה לחרי מילי דהוה אמנא דהכעוה
היא דוקא אם לפטור' כר"ה כדון רגל או לחייבו
כח"כ כדון קרין אבל לענין אם חייב רכיב נזק
או ח"כ הו' ד' דפשוט' דחייב ח"כ דלא אשבחן
הם דמשלם פחות מח' כועור דק"ל ככל אכר' נזיקין
שחולרוקוס כיוולא בהם ודוקא ח"כ כרור' דהלכת'
נמור' לה לחייב ח"כ ואי לאו הלכתא הוה חייב
כ"ש דכחו' כנופו' דמי' אבל אחיו הלכתא ונלי
דח"כ אבל כשאר תולדות נזיקין דליה לן הלכת' ודאי
שכחו' כנופו' דמי' וסרואיה דלסמכוס דליה ליה
הלכתא מחייב ח"כ ככרורות משום דכחו' כנופו'
דמי' ומלמא דכעוה הוא ועדפא מנה כ' הרא"ש
דלרכני' דאף כח כחו' כנופו' דמי' וא"כ ודאי או
אמרינן קתמא הוי שנוי או לא הוי שנוי הו"ה דוקא
לענין חייב ר"ה אבל לא לענין רכיב נזק דהא
קו"ל כחו' כנופו' דמי' ודוקא ח"כ כרורות משום
הלכתא במידי ליה וא"כ אי' אמנא שנוי הוא
והולדת הקרין הו' דחייב ח"כ מש"ה קא' תלמו'
כהרוה דהכעוה גם לענין רכיב נזק והכי פיר'
יש שנוי לרכיב נזק וממולא כר"ה חייב ח"כ
אין שנוי לרכיב נזק אלא אורקוס הוא וממולא
כר"ה פטור ככ"ל ליושב דעת הרמב"ם איך שהיה
לרעת הרמב"ם אם אעטא כר"ה פטור מכל וכל
ניון דספיקא הוא אבל אם תפס רכיב נזק לא
משקינן מניה דשמת' יש שנוי ולהראב"ד דחייב
עכ"פ חייב נזק ואם תפס נזכה ח"כ וכן מוכח
מכרו הרא"ש ונ"ן מדכרו רש' כפי' הסוגי' וכו'
ע"ש כר"ה או אין וכו' .

ומעתה לכאור' יש לתמו' על הר' המאורי
שכת' דלענין סלכ' אין בהם שנוי
לרכיב נזק אלא משלם ח"כ אף כר"ה רוס דלא
כמאן דאין ישיקום פי' הסוגי' בין כהרמב"ם
בין כהראב"ד וילא דקון דאינו משלם ח"כ דהא
סלקא בחיוב וכל חוקו דממונא לקולא והכרחה
ל' דורקוס ל' דפי' הכעוה כהראב"ד וס"ט דמשלם
ח"כ משום דכנ' קא' על כעוה דרב' אפי' תפשוט
ליה מדרב' דכעו' רכא יש העדאה וכו' מכלל דאין
שנוי ודקו תלמוד' דדילמ' אית' קא' ופי' רש"י
דתריווהו מספק' ליה ומקא' תלמודא דולמא
אית' קאמר והיינו ריחויא בעלמ' אבל האמת
לרב' פשוט' ליה דאין שנוי לרכיב נזק ומש' הכי
קא' מכעוה ליה ואפי' אית' דתריווהו קא' מכעוה
ליה כדאין הכי מכעוה ליה יש שנוי לרכיב או
לאו ואת' דאין שנוי יש העדאה או לאו . וכיון
דכעוה שניה באת' דכעוה קמיות' וילא דקין

מזוס רי"ל דק"ל דהא דלויכעוין לן כנמרא אס
 יס שני אינו ר"ל דהכעוין הוא אס כהכעטה
 והחוס מכעוין לן או חשיב שני לענין שיחסיב
 רביע נזק או לא. חשיב שני לענין זה אלא חייב
 ח"כ כר"ס. וכ"ש כרשות הניזק וכמו שהכין
 הרמב"ד אלא פי' הכעוין אי חשיב שני וחייב
 רביע נזק או לא חשיב שני ופטור לגמרי כרשות
 הרבוס כמו שמבאר שדעת הרמב"ם לפי"ש הכי
 וכמו שבראש מ"ש כה"ס' כדון היתה מהלכת
 וכו' ע"ש וא"כ נימא נ"ב שכן רעת האמורוס'
 ליה לבצל המזור דהכעוין כפסטה דאין שני
 דהא לא אמרין כנמ' אלא דילמא חת"ל קאמר
 אבל האמת הוא דאין שני ומש"ס כתב בעל
 המאור ראשון לזק כיון כוונת מחייב ח"כ אבל
 להרמב"ם לא מניח. לתרן הכי דהא מכואר
 מדכרו לצול כה"ס' דהכעוין לא אפזי' ע"ש.
 וקרב המגור כתב לרעת רבו' דהא דאקשינן
 כנמ' והא מוזנה הוא דהא לסתוס אכל לרכין
 מאן נימא לן דיש שני עד שיפסד הכי עכ"ל
 וקשיא לוי רבו' חייב דל"ק. לרכין משום דמאן
 לומא לן וכו' ח"כ ל"ק לסומכוס דמאן לומא
 לן דזה חשיב שני דכסברא זו לוכא לתלק בין
 סומכוס לרכין. עוד הקשה הלח"מ עליו דלפי
 דכרו לא דמו האי פדכא וכו' ולוכא לפרושי
 החס כדכרו המגור ו"ל ע"ש ולו נראה ליושב
 דשני דהתם שהטילם גלגלם לא דמי להא דמי
 הכעוין לן יס שני כצורות דכשעולה גלגלם
 כמו לא חוי שני כצורות אלא חוליה דקין
 ובכלל חלוק ס' המגור אף קשה דמנ"ל להרמב"ם
 לתלק זה מדעתו. עוד כתב הרב המגור
 וכהלכות וכו' ע"ש וכבר השינו המאור כזה
 ויבט דכרו הרמ"ש ע"ש. ואולי שכוונת המגור
 כמ"ס ודעת ההלכות כתבו הרמב"ם א"רוא' לומ'
 שהרמב"ם יבט דכרו הרמ"ש ע"ש ולא קשה עליו
 מה שהקשותיו ע"קו על הרמב"ם דלמה השמיט
 שהוא הטילם גלגלם דמי דקיק לה עלמ' משלם
 ח"כ לצורות ואם לאו שני הוא ומחייב רביע
 נזק דהא אקשינן כנמרא ע"ש ולימא הל' כקמכוס
 ור"א לימא הלכה כרכין ומשני דמי אמר וכו'
 וא"כ למה לא ביאר הרמב"ם דמחייב ח"כ כיון
 דאחי למטעו וי"ל דחידוש זה דלא אמרו' כיון
 דכבר גזיפה נדירין כנופיה דמי כבר למדנו אחר
 הרמב"ם כדון תרנגול שהקע וכו' ע"ש אמנם
 אכתי יס לתמוה על הרמב"ם דלמה השמיט רון
 העדוין כצורות דנ"מ או חפס אף ע"ג דכבר
 חוי' הרמ"ש על רבוי הרמ"ש משום דאין העדאה
 ככלל מ"מ להכרו רבו' לא יזרק חור' זה גם
 מהרמ"ל חוי' בעד הרמ"ש דודאי לא כעו לתמורה
 יס העדאה לצורות אלא כשהצורות מנופו
 משלם אבל כמשלם מן העלויה ח"כ דומה לכ"ד
 נזקין ואין שייק העדאה דמועדיו מתחלתו כרגל
 וכו' ועוד מ"ס לעול כמלחא דרב פפא דכלל
 מלי דומה לצורות לרגל ע"כ. ודכרו תמוהוס
 דר"א כששאלו כנמ' אי מנופו משלם אמאי לא
 קאמר דקפוטט דמנופו משלם מדכרו רבא יס
 העדאה לצורות מכלל דמנופו משלם ולישני

דדילמא חת"ל קאמר חת"ל מנופו יס העדאה
 או לא דקרוייתו קא מכעוין לוס רכי הוא נונא
 פריך לתמן נבי הא רביעי רב אפי יס שני
 כצורות או לא וקאמר דפשוט מדרכא ונ"ע
 ולעד"ן ליושב דכרו הרמב"ם דס' ליה דהכעוין
 כפשט דאין העדאה לצורות דאמרין החס
 כעו רבא יס העדאה וכו' ת"ש תרנגול וכו'.
 מאי לאו דכהא קא מפלגי וכו' לא כפלונתא
 דסומכוס וכו' דאיה כזה כוונת ע"ש כנמרא
 וסוכר רבו' דכפשט דכרוייתא כדלית כיה כוונת
 והא דקאמר כפלונתא דסומכוס דיקויה כעלמא
 אבל האמת רבוס פלוגי דמ"ס יס העדאה ומ"ס
 אין העדאה וכו' וע"ל דהא דמי כעוין לן אס
 יס העדאה היינו משום דמספק לן כצורות
 או חוליה דקין או דרגל ומאחר שכתבר לן
 שחוליה הרגל הם אין כהם העדאה ותי' זה אינו
 אלא להרמ"ש ולא להרמב"ם דהא כתב לעול
 דאינו משלם כי אס רביע נזק אס חפס ולעקר
 תמוהת הרמב"ד והעור על הרמב"ם נלעד ליושב
 דס"ט דמשלם ח"כ אף שהוא שני למי דק"ל
 דעגלה המושכת בקרון חייב כ"ש אס חויקס
 בקרון כיון דכויקס כנופה ח"כ קולה נמי חשיב
 כקרון ולא דמי לגלגל דהתם נדיר כתב נופא
 דוקא ודמי ממש לצורות אבל הכא חוי כנופה
 וכדון הוא דאפי' כ"ש פריך לשלם. אמנם כיון
 דבקולו מוזק ואין בו ממש מחייב ח"כ. וא"כ
 אף אס שונה מחייב ח"כ ככל הקנסות דזה חוי
 ככלל ככעוין דרב אפי' אס יס שני לצורות דזה
 שאני דחשיב כנופיה כאופן דאס יס ככלית כלום
 חוי אורחיה ומשלם מן העלויה אבל דוקא ח"כ
 כדון צורות כיון שאין בו ממש ואי לית כיה
 תכלין ח"כ ככל הקנסות דלא דמי לצורות
 דעלמא דזה עדיף דהוי כנופיה ומחייב ח"כ
 וה"ס דהמ"ל כנמ' דכהא פלוגי דמאן דמחייב
 כ"ש ס"ל דדמי לקרון אפי' שאין בו ממש ומאן
 דפטור מנ"ס סבורא ליה דא"ט ח"כ משום שאין
 בו ממש אלא דכלא דחוי ככל דורק.

(ד) סוף ד' תרנגול וכו' אבל אס עסה וכו'
 עיון כהרמב"ד כפ"כ ח"כ מה שהשיב
 על הרמב"ם וכתב דלא צהיר ולא נהיר וכו'.
 ולכאורה יס לתמוה על הרמב"ד דאף דפסיקא
 ליה כדעת הרמב"ם דהכין דקושיא על ח' דרב
 כיכי פשוט הוא דרעת רבוינו לענין ריגא הכי
 וכמו שכתב הרמ"מ וכיון דלא נ"מ לענין ריגא
 כין אס כפרס הקושיא על נופא דכרוייתא כין אס
 כפרס דהקושיא הוא על מאי דמשני אהכל לא
 כפקא לן מדי לענין ריגא והנראה לע"ד שכוונת
 הרמב"ד להשיב על הרמב"ם מדר הדין כשנפיש
 דהקושיא על נופא דכרוייתא ויזא הדין הפך
 ממש הרמב"ם והענין כך הוא דכנמרא דר"ח
 הכי איתא ח"ש תרנגולין שהו מחטטין כחכל
 דלי ונפסק החכל ונשכר הדלי משלם כ"ש ש"מ
 וכו' תרנגום רב כיכי אהכלין והא חכל משונה
 דמאוס כלושה והא נשכר הדלי קתני וכו' אמר
 רב כיכי דאויול מניס וכו' ופרש"י ער שנכבר
 ע"כ כנמרא ע"כ. והנס לרעת הרמב"ד
 רשבי

דפשו דברי הכרייהא דקתני משלם נ"ש סה
 משמע בין אהכל בין ארלי דאי חיוב דוקא
 ארלי אמאי קתני ונפסק אהכל כלל ואי על אהכל
 משלם ח"כ הו"ל להכרייהא ל' להדיא דעל אהכל
 משלם ח"כ כיון דאחי למטעי ולממיר דנ"ש
 דקתני סתמא מש' אחרווייהו אלא דהאמת הוא
 דקייב נ"ש אחרווייהו וא"כ אנופא דמתיתין קא
 פריך והא חכל משונה ותי' לו דמאוס בלישה
 והר' פריך והא נשכר דרלי קתני ור"ל דהכרייה'
 נס בחיוב דרלי וא"כ תיפשוט דכתר מעיקרא
 אזלינן ודחי רב ביבוי דאזיל מניה ואס כן כיון
 דהכרייהא אזירי נס בחכל אס כן כשחי' רב
 ביבוי חו לא לריבין ל' דטעס חיוב אהכל משום
 דמאוס בלישה אלא כיון דאזיל מניה וכעילמשחי
 מניה מוא אפי' לגבי חכל נמי לאו משונה כיון
 דאחרווייהו למשחי מוא אחרווייהו כמו לחטט בחכל
 כרו שיפול דרלי לארץ כדכתב הראב"ד להדיא
 הוכח בחדש"ש ברוש פרק כ"ד הרגל וכן כת'
 הראב"ד כח' והוינו כל זה אס נאמר אס הכרייה'
 אזירי בחרווייהו שהלך אהכל אחר דרלי וחיוב
 כ"ש אחרווייהו אכל לדעת הרמב"ם דהכרייה'
 לא אזירי אלא חיוב ברלי דאס איתא דאזירי
 נס בחכל מעקרא נמי הוה לו להקטע אלא ודאי
 ארלי דוקא ואס כן כשחי' לו אהכל הקסה והא
 משונה ותי' לו דמאוס בלישה והדר הוקסה
 והא נשכר וכו' ואס כן תיפשוט דכתר מעיקרא
 ודחי רב ביבוי לעולם ארלי דוקא ולא תיפשוט
 מנה דהכא ה"ע משום דאזיל מניה ומשום
 הכי חיוב נ"ש ארלי והכרייהא דוקא על דרלי
 ולא מלינן לממיר שהא דחיוב אחרווייהו דפשוט
 רברי הכרייהא דוקא ארלי דאל"כ למא לא הקסה
 מעיקרא וזו היא כוונת הראב"ד להשיג ראיך כ'
 הרמב"ם דאס יש עליו אוכל דחיוב דמש' דאס
 אין עליו אוכל פטור על אהכל והוינו משום
 שהכין שהכרייהא אשנויה קא מקשי וליחא דעקר
 הקושיא על הכרייהא וא"כ יכולים לומר דכשחי'
 רב ביבוי חו לא לריבין לאוקמה דמאוס בלישה
 וזהו הנלע"ד ועדיין ז"ע אכל ק"ל על רברי
 הרמב"ם דאומא רפי' הכרייהא דקתני חיוב כ"ש
 אחרווייהו והא דלא מקשי הכי מעיקרא משום
 דידע דמני' למדחי דדוקא ארלי ובחכל בלוי .
 וא"כ כשתרץ רב ביבוי דאזיל מניה מניה . חו
 לא לריבין ל' דהכרייהא אזירי ברלי דוקא ובחכל
 בלוי אימא דפשוט דאחרווייהו קאי ועדיין לריך
 הדבר ישוב .

(ה) סעיף י"ב הכל בו וכו' משלמין ח"כ וכו'
 נ"כ זהו דעת הר"י והרמב"ם אכל דעת
 החוס' והרא"ש דאס קפלו ממטה למעלה הוי
 אונס ופטור לגמרי ולכאורה קשה דאפילו הוי
 אונס מ"מ הוי תולתו כפשיעה שמה ידלגו
 לממעלה למטה דכשלמא להר"י והרמב"ם דלא
 הוי אונס אלא שינוי וחיוב כת' נוחא שפיר
 דלא אמרינן תולתו כפשיעה לגבי אורחה לחיוב
 לשאינו אורחה כמ' החו' כפ"ק דכ"כ בר"ה
 דאפיק מפיך אלא להחוס' והרא"ש דס"ל דהוי
 אונס א"כ יתחיוב מטעם תולתו כפשיעה .

אמנסי אחר העיוני וראה הלך מ' דהא ק"ל רכעינן
 שהאונס בא מתחת הפשיעה אכל הכא לא הוי
 האונס בא מתחת הפשיעה דכשלמא דכנפלו הוי
 שפיר האונס בא מתחת הפשיעה שעלו לגב
 לקפוץ ואלו לא עלו מתחלה לא הוי נובלין .
ובפ"ו אני תמה על מה שראיתי בס' אשיפת
 זקנים שכח כסס הראשונים ז"ל
 טעמא דקפלו הוה נפלו פטורין וכו' חימא מנ"ל
 לתלמוד דקרק בן נדקדק בע"א טעמא דקפלו
 מלמעלה למטה חייבים אכל קפלו ממטה למעלה
 פטורין וכו' ונראה למורנו הרב ז"ל דלרץ שאס
 הויח אומר דכפלו חייבים ח"כ מלמטה למעלה
 חייבין משום דתולתו כפשיעה שמה ידלגו
 ממעלה למטה עכ"ל . והנך דואה דרב המרחק
 כיניהם נפלו שאני להאונס בא מתחת הפשיעה
 ומשום הכי חייב אכל קפלו ממטה למעלה דאין
 האונס בא מתחת הפשיעה אה"כ דפטור ז"ע .
 וא"ת ח"כ דהדר קושיא לרובתא דמנ"ל לתלמוד
 דקרק כן ובשלמא לגור' הר"י והרמב"ם דרבי
 ככרייהא רבין מלמעלה למטה וכו' מלמטה
 למעלה חייבין וכרייהא דקתני זכמ' למעלה
 פטורין כראשך מופך ח"ש אכל לגבי החוס' קשה
 והנכון כמו שחי' אה"כ כי עקר דקדוקו משום
 דסמך אכרייהא שהכיא אה"כ דמפורש להדיא
 דכפלו פטורין דהשפא נוחא שפיר דנקט הנוחא
 וכו' כהר שהכיא הכרייהא ולא קאמר קודם לכן
 כשקרק ממחתי' .

והנה מכאן נבדל דלפעמים אס נפלו
 פטורים היבא דמקרי הכלים לגבי
 הכותל דבקפליה לא הוי מחברי והוי כולו אונס
 וכמו שפסק הטור ז"ל . ובפ"ו יש לתמוה על
 מור"ם ז"ל שכח וי"א וכו' . דמשמע דלמרן
 הש"ע חייבים והא ליתא דזה דין תלמוד עירך
 וליבא מאן רפליג ביה ואפי' אה"ל דמ"ם וי"א
 וכו' אין הכוונה לתלוק דהרכה יש כלשון זה
 שכחב וי"א וכו' ואינו חולק אלא כה להוסקין
 ולחדש מ"מ עדיין קשה למה כתב דין זה כלשון
 וי"א כיון דהוא תלמוד עירך וכך הו"ל ואס
 מקריב הכלים וכו' ולע"ד יש ליישב ולו' דמ"ם
 חרוש זה כסס וי"א הוא לאשמעינן דהוי אונס
 ופטור לגמרי לאפוקי ממ"ם הרב המאירי כסס
 הראשונים דחיוב ח"כ משום הכי כה מור"ם
 וחדש כסס וי"א דהוינו השור דהוי אונס ופטור
 לגמרי ודו"ק .

והנה הרב סג"ל סג"ל ז"ל לא הרגיש
 ח"ו שנוקחא הר"י ככרייהא והתניא
 וכו' . שדלגו בין מלמעלה למטה בין ממטה
 למעלה לחייבים וכמ"ם הרשב"א כחי' הוכחו דכרו
 כשאר אשיפת זקנים ע"ש . ונס ר"ח הכינרים
 כחי' הר"י ומ"ם חמה הרב הנו' על הר"י ק'
 כמ"ם דקפלו ממטה למעלה חייבים כ"ש דלפי
 גירסא זו שפיר כתב הר"י ומ"ם עור שלברי
 הר"י דהא דקאמר רב פשא כראשך ר"ל דרואי
 כין מלמעלה למטה כין ממטה למעלה שויח
 והא דקאמר פטור מיידי כדאפיק שהוא שינוי ואינו
 חיוב רק ח"כ אכל אי לא אביק אלא שקפלו כדרכן
 ז"ל

או כין מלמטה למעלה וכו' חייבם כ"ש כנלע"ד לפי האמת פי' דבריו רכיו וכו' עכ"ל הנה מלכד שלטון ההלכות לא משמע הכי אלא משמע דהא קפאו ממעלה למטה לעולם חייבם כ"ש אף כדאפיך למדקדק שפיר כדבריו הרי"ף אלא נס וס לתמוס עליו דאיך מפרש כדעת ההלכות דהא דתירין רב פפא כדאפיך על קרווייהו ושון קרווייהו מטה ומעלה וזה א"ת דהא אמרינן בגמרא כדרייתא חא ממעלה למטה חייבין ממטה למעלה פטורים ואקשי' מכדרייתא אחריתי דקאני כדרייתו פטורים וכו' רב פפא כדאפיך והשתא הוה כדרייתא דמחלקת בין מלמעלה למטה וכו' כמאז איירו. או כדאפיך א"כ הוה קאני ממעלה למטה חייבין והא לדעת הרי"ף או אפיך אפי' מלמעלה פטורים ואי כדלע"א אפיך א"כ הוה קאני ממטה וכו' פטורים הא לדעת הרי"ף חייבם כ"ש והוה קאמר דהוה דכדרי רכיו אלוכא דגמרא ולא ידעתי איך העלה מזור לדבריו הרי"ף לפי גירסתו בגמרא דפטוריו' ולפי גירסת הרשב"א ור"ת שגרסו חייבין אהו שפיר דכדרי הרי"ף אלוכא דגמרא אלא לדירוס קשה וכו'.

ורפי זה חמה לנו מאד כדכרי חכ' שהביא בחתמה דכדרי רש"י כמ"ש על ותמה וכו' ושכך חקף ומיר כתב על דכדרי הטור שכ' משלם כל מה שהזקק כד פי' הת' ודלע"א כד"י שפי' מזלמת כיון הא משמע שהבין מרכדו רש"י כמו שהבינו ממנו התוס' ואיך שכתב ח"ו דכדרי רש"י שהביא הוא עצמו קודם זה קכ"ד רבשלמה להת' כבר כתבתי דלא גרסי הכי אכל הכ"י שהביאו איך כתב רטעס רש"י משום קרן ואם מפרש דכדרי רש"י שכתב שאין דרך וכו' ולכך הוה קרן והוה סיגו אחר המפור' מהור רבנותו דזה א"ת כדכונק רש"י דהא סיים וכתב הילכך לאו כד"ה דמי והיינו ע"כ משום דהוה כחלר הנויך וכמ"ש הכ"י על דכדרי רש"י וא"כ ע"כ דמ"ש רש"י שאין דרך וכו' לאו למימרא דהוה סיגו אלא ר"ל כיון דאין דרך וכו' אס כן יש רשות לאדם לזון פירו' והוה כחלר הנויך וכדכתיב' ודכדרי מרן שנבדו מני וכו'.

(ב) סעיף ג' כתב הרא"ש וכו' והרמ"ם וכו' אפילו בלא וכו' עכ"ל. ור"ל ל"מ הוכח דרפלא ע"ג חכרתה דאז הוה קולא כחלר הנויך דחייבת כ"ש אלא אפילו לא קפסא חייבת דכל גבי חכרתה ומע"ג חכדו חשיב חלר הנויך דלא כהרא"ש דלא חשיב עליו גבי חכרתה קלר הנויך אלא ע"י קפילה וכו"ה אס קפלה משלמת כל מה שהזקק ר"ל דאס הפירות הא כמקום גבוה דחייבת לזון כדו לאוכלם אז הוה חלר הנויך ויש לאדם רשות להניח כדכדו זה פשוט כדכונקו והכ"י כתב על דכדרי מכוואר. הוא כדכדרי המאור וכו'. וזה על הדריש כתב עליו דזה אינו דהמאור והרמ"ם חולקין וכו'. עש"כ ולבאורה נראה שכן הבין הרמב"ן כס' המלחמות מ"דכדרי המאור שהרי הביא התוספות והירושל' שאמרו להדיא דהאובל מתוך קופתו של חכדו דחייב כ"ש לרשות דכדרי המאור. ולפי דכדרי מרן ז"ל דהמאור כהרמ"ם מאי קא מוהיב חרמב"ן להמאור הא נס המאור מורה כזה כההיא דקופתו.

אמנם אחר העיון והדקדוק כדכדרי הרמב"ן א"ת לומר דס"ל הכי כדעת המאור שהרי

אז כין מלמטה למעלה וכו' חייבם כ"ש כנלע"ד לפי האמת פי' דבריו רכיו וכו' עכ"ל הנה מלכד שלטון ההלכות לא משמע הכי אלא משמע דהא קפאו ממעלה למטה לעולם חייבם כ"ש אף כדאפיך למדקדק שפיר כדבריו הרי"ף אלא נס וס לתמוס עליו דאיך מפרש כדעת ההלכות דהא דתירין רב פפא כדאפיך על קרווייהו ושון קרווייהו מטה ומעלה וזה א"ת דהא אמרינן בגמרא כדרייתא חא ממעלה למטה חייבין ממטה למעלה פטורים ואקשי' מכדרייתא אחריתי דקאני כדרייתו פטורים וכו' רב פפא כדאפיך והשתא הוה כדרייתא דמחלקת בין מלמעלה למטה וכו' כמאז איירו. או כדאפיך א"כ הוה קאני ממעלה למטה חייבין והא לדעת הרי"ף או אפיך אפי' מלמעלה פטורים ואי כדלע"א אפיך א"כ הוה קאני ממטה וכו' פטורים הא לדעת הרי"ף חייבם כ"ש והוה קאמר דהוה דכדרי רכיו אלוכא דגמרא ולא ידעתי איך העלה מזור לדבריו הרי"ף לפי גירסתו בגמרא דפטוריו' ולפי גירסת הרשב"א ור"ת שגרסו חייבין אהו שפיר דכדרי הרי"ף אלוכא דגמרא אלא לדירוס קשה וכו'.

סימן שצ"א

(א) סעיף ד' היו הפירות וכו' כתב הרשב"א דקדק דכדרי וכו' וכן פי' ב"י עכ"ל. והנה באמת שכן הכינוי התוס' מפרש' כד"ה וכמחזיק וכו' עכ"ל ע"ש והשתא לירי הרחבה לעלות וכו' מתן דבר שמה' אימא דרש"י מודה אלוכא דשמאל דהא וזאה מהרחבה לנדי הרחבה דחייב כ"ש משום דהא כדשק הנויך שכל אחד יש לו רש"י וכו' וכו' שכתב התוס' לפי דעתם אלא ודאי דמשמע להו דלפי רש"י דאס יאזה מהרחבה וכו' דהוה שנוי וחיוב ק"כ ואס כן ממולא אלוכא דשמאל דמחייב כולאזה מהרחבה לנדי הרחבה הוא ק"כ משום דלאו אורחיה והוה שנוי דלא נוחא להו למומר דטעס רב כמחורת משום קרן וטעס שמאל כולאזה מהרחבה וכו' מטעם חלר הטק דהא משמע דחייב מחורת לרב כחייב דשמאל הוכח דשכתייהו לרחבה. מש"ה הכינוי ממנו רגס טעמא דשמאל משום קרן וחייב ק"כ ומש"ה הקשו עליו וכ"כ להדיא בספר אסופת זקנים וז"ל לפר' שנו של רש"י שפירש מחורת חייבת משום קרן וכו' עש"כ. ועפי' זה נחה קטטה לבאורה מה שקמ' הרא"ש על רש"י הוכחו רכדיו שס כשו' הכ"י וז"ל. עוד קשה לפרש'י דמשמע דחייב מחורת לרב כחייב דשמאל וכו' עש"כ. ולפי מ"ש הני רכדיות לדעת רש"י לק"מ עכ"ל רש"י דהא"כ רגס טעס שמאל הוכח דשכתייהו וכו' הוא משום קרן וכטעמא רב כמחורת.

אמנם אחר העיון כדכדרי רש"י נר' דשפיר קא מוהיב ליה הרא"ש ואדרכה דכדרי התוס' והאסופת זקנים קאים לע"ד כהכנת דכדרי רש"י שהרי כתב רש"י כטעמא דשמאל

שהיו כתב וז"ל . ועתה אשוב להשיב וכו' חתמו
 בתמיהא חתמו דספרן אהרדי ועוד שאמר וכו' ה
 וכו' עכ"ל וכונתו מבוארת כמ"ס ועוד דר"ל
 ראשי' חומא דלא הוו תרתו דספרן משום דרש"א
 דקאמר נ"ש היונו כע"ג חכרתה דהוי חזר הניזק
 ורקאמר ח"כ היונו כר"ס וע"ז קאמר כיון דכר"ס
 הוי שנוי גם מע"ג חכרתה שאין ח"כ חלוק .
 וחזר' דשמת הוא תפרש שקופלת לאכול מע"ג
 חכרתה אינה משום והקופלת שזכירו בגמרא'
 היונו קפלה ממקום למקום דזה קוי שנוי .
 אבל אינם דכרוס נכונים שלא הזכירו קופלת
 אלא כשקפלה למקום נכוס כרו לאכול ואין לחלק
 בין נב חכרתה למקום אחר נכוס שכולן דרכו
 ככך וכו' עכ"ל .

הרי מבואר מתוך דחיתו וזאת שר"ל דוראי
 מורה המאור בקופלת למקום נכו' והיו'
 דקיים ואין לחלק וכו' שר"ל שזאת סברא פשוטא
 ולא שייך לחלק בה בעל המאור אלא מוכרח
 דס"ל דקופלת שאמר בגמ' היונו ממקו' למקום
 שאינו נכוס ומש"ה הקשה עליו דקופלת שזכירו
 בגמרא היונו כמקום נכוס לא כמו שהכין בעל
 המאור דלא איירי כמקום נכוס . וזה כוונת
 המאור בל' עסק ראש הכין ככוונתו ריש חלוק
 בין מקום נכוס לע"ג חכרתה הוה לו ל' בקצור
 שרכיו אינם נכונים דאין לחלק בין מקו' נכוס
 לע"ג חכרתה וחו לא ומה לו להאריך ולומר
 שלא הזכירו בגמרא' וכו' והיו גם המאור מורה
 בזה אלא דס"ל ריש לחלק בין מקום נכוס לע"ג
 חכרתה אלא ודאי דאין שום סברא בעולם לחלק
 בזה וסיונו שקיים הרמב"ן ז"ל ואלו היתה
 קופלת וכו' היונו שן כר"ס עכ"ל . הרי רקאמר
 דיתו דס"ל להמאור דקופלת שזכירו בגמרא
 אינו כמקום נכוס אלא כמקום למקום וכו' ליה
 דהוי משנה אפ"ה כיון דלא שינתה באכילתה
 הוי שן ועל זה הביא ראיה עצומה מהתוספתא
 וסודרו' דקאמרי שינתה ואכלה מחייבת נ"ש .
 הרי אע"ג דקאמר שינתה מ"מ כיון דכאכילתה
 לא עשתה שנוי מחייב נ"ש . וא"כ ה"נ כקפלה
 ממקום היא משנה מ"מ כיון דכאכילתה אינה
 קפילה היא משנה מ"מ כיון דכאכילתה אינה
 משנה חשיבה שן כר"ס דאי כיון דמשנה בקפיל'
 אע"ג דלא שינתה באכילתה חשיב שנוי אם כן
 היאך העמידו היאך דקופתו דחייב נ"ש בקופלת
 דהוי שנוי אלא ודאי דלא חשיב שנוי בשו' קופלת
 וכת' כיון דמורה המאור דהא קפלה מע"ג
 חכרתה או ע"ג חכירו או ע"ג מקום נכוס כמו
 אנטכא דלא חשיב שנוי דלא הוי שנוי אלא כשקפ'
 ממקום למקום כהמלע הרחבה בלתי שום מקום
 נכוס א"כ מאי קאמר הרמב"ן והיאך העמידו
 היאך בקופתו וכו' והא להמאור לא הוי שנוי
 אלא דוקא כקפלה ממקום למקום בלתי שום מקום
 נכוס וז"ל דכתב כן כרו לחוק מ"ש לעול דאין
 לחלק בין נכו חכרתה וכו' ומוכרח שזיה כה
 בעל המאור דאי אינו מורה היאך העמידו היאך
 דהקום' והירושלמי בקופלת שהיא משונה אלא
 ודאי כיון דקופלת דכרית' לא חשיב שנוי ומחייב
 כס נ"ש ומורה בה בעל המאור ח"כ גם קופלת

דר' אושעיא לא הוי שנוי דהא מש' כחלמורא
 דקופלת דר' אושעיא כקופלת דכריתא והיונו
 רקא' אין כשמועה זו זכר לח"ג לא כדר' אושעיא
 ולא ככריתא ור"ל דלא כהמאור שהכין כדר'
 אושעיא דהוי שנוי בקופלת כר"ס .
ועוד ראיה דמורה בעל המאור דכאנטכא
 כר"ס רהוא מקום נכוס דקופלת לא
 הוי שנוי ואפילו להרמב"ן שהשינו מורה שכן
 דעת בעל המאור שהרי אח"כ השינו הרמב"ן על
 דכרו רש"י מהסיו דכרתה ולמה לא השינו גם כן
 ממנה על המאור .

וא"כ שפיר כתב מרן על דכרו הרמ"ה שהם
 כדכרו בעל המאור ממש ולא יש
 כוכיהם אפי' כחוט השערה ועל סמם השנוי הרב
 הרריסה למרן ז"ל דהא ודאי כיון שכתב בעל
 המאור בין קפלה בין עמרה דחייבת מע"ג
 חכרתה משום דהוי חזר הניזק ח"כ ג"ש בקופלת
 מופשלת ע"ג הוי חזר הניזק דמאי שבה' הא מהא
 דכמו ריש לו רשות להניח פירותיו ע"ג כהמאור
 ולגבי ירדיה חשיבא חזר הניזק ה"נ יש לו דשו'
 להניח קופתו ע"ג וזכרשות עלמנו קא עכוד
 וחרווייהו חשיבו חזר הניזק וכמו שמבואר ב"כרי
 הרשב"א שחביא הכ"י לפניו ואפי' שלא הזכיר
 המאור כדכרו הוה דקופתו והוה דלאנטכא
 כר"ס סתמו כפי' דכיון דכתב בע"ג חכרת' חשו'
 חזר הניזק מהבוא יתיי דהוה דקופתו לא יחשב
 חזר הניזק ויתר' ונדל הקומא על הר' דהרשב"א
 שהכין מדכרו הרשב"א דהוה דקופתו והוה
 דלאנטכא לא חשיבו כחל"ה הניזק ולא מחייב כי
 אם כקופלת אבל כלל קפלה הוי שן כר"ס וזה
 א"ה דהא הרשב"א קאמ' להדיא דגם הוה דקופתו
 חייבו משו' דהוה חזר הניזק וכתב דכתרווייהו דר"ס
 וכו' ז"ע .

(ג) סעיף ד' ואינו מכין דכרו הרמב"ם דאין
 עסק כדכרו שניהם דהא פליגי עיון מת
 סתו' ה"ה וסכ"מ תמה עליו ותו' תו' אחר ע"ש
 והמעיון כתי' זס ידאע דיוקד תתום מתו' ה"ה
 חרא שפסע רכרו הגמ' הם פליגי וכן מבואר בהר"ף
 שכ' אי מאן רפ' כרבה וכו' ועוד דקא' התלמוד
 תניא כוותי' שלא מלי' כה"ג דקאמר תניא כוותי'
 ותניא כוותיה לו' שרכיו שניהם שזים ככרוי' גם
 נדחק כמ"ש כזול קאיוגם לרבא . והנראה לע"ד
 לוישב דעת ר' דוראי פליגי וכו' דברבא לגמרו והוה
 כו' ס"ל שפי' עמיר היונו שכולו' ולפי' שיעורם
 ושכולים על הרוב חד שיעורא נינהו ואם כן כי
 פליגי רבה ורבא חכי הוי דלרבא שיעורים כזול
 ולרבא לאו כזול וא"כ ר' שכ' רמו עמיר או שיעורי'
 כזול הוי ממש כרבא ואשמעי' רחמי הוה עקר
 פליגי' דלמר שיעורי' כזול ולמר לאו כזול אלא
 כשיזים והיו' טעמא שפ' כרבא אם משום רסוד'
 בתראה או משו' דתניא כוותי' דרבא רבי' נינהו
 וס"ל דהראב"ד דהורא' ש"כ"ג מירכו הרמב"ם סכפי'
 המשכ' שס"ל רהל' כרבא רמשלס דמי שיעורי' כזול
 ומ"ש כאן עמיר אין כוונתו לערב דכרו רבה אלא
 כוונתו כמ"ס דכזה השו' דכרו כאן כחכוד עס
 פי' המשנה ככ"ל ודו"ק .
 קי' ש"כ

סימן שצ"ב

(א) סעוף א' כלב וכו' עיין בהרמב"ם כהלכה וכו' ובקשנות וכחך שם הרב המגיד ואינו יודע להרץ וכו' ואולי וכו' ע"כ הנה מבואר מדבריו שם הרמב"ם על מקום הנחלת ח"כ הוינו ראונוי ואחר כך נרר ועל מקום שהניח מקויב ח"כ ועל מקום הנרורה פטור לגמרי . ודברים אלו תמוהים לע"ד דאף דלשון רבו' לא יסבול זה כלל ועוד נהי דכלו קטיו מ"מ על הנרורה אמאי פטור הא אצ"מ עשה מעש' בידים ועוד כדאנוני אמאי חייב ח"כ הו"ל לחייבו כ"ש ואולי שזו אינה ב"כ קושיא דהא דאמרינן אס' אנוני חייב ב"ש הוינו שהניחה ואכל התורה דהוי רבו' אכל להניח ולבסוף יצירו אפי' כהנחה לא הוי אורחים כ"כ ולכך חייב ח"כ אכל מ"מ דבריו תמוהים . וכמו שכבר תמה עליו הרב שה"ג אשר ע"כ כ"ל ליושב דבריו הרב המגיד דלעולם הכין שם הרמב"ם ח"כ הוינו על הנריר' ומ"ס כיון שהניח כלו חלוטיו הוינו ד"ל אחר שגרר על מקצה הנריר' והניח הנחלת והלך לזוהלכת האס' ושרפה כל שאר הנריר' דאז משעה שהניח הנחלת והלך לו כלו קטיו ומה שמרלקתו והולכת הו' לא הוי חטיו דלא מקרי חטיו אלא ריקא היבא דאנחה כדאורחים והלכה והרליקה אכל כשגרר דהוי שנוי דשקף השאר מאליו לא מקרי חטיו ומ"ס הרב המגיד אשכח אינו מחוייב על הנרירה ד"ל אינו מחוייב על שאר הנריר' מקום שגרף מאליו מתחת הנריר' רביון שגרף הנריר' מתחת נרירה דהוי שנוי אס' כן על השאר כלו קטיו ופטור והוינו סיים הרב המגיד וז"ע . יען שירך זה דחוק בעיניו גם מ"ס הרב כ"מ שהרב המגיד הבין דהרמב"ם איירי כהניח ואח"כ נרר ויתא' ל"ב ד"ל וז' לתמוה דאס' איתא' שאס' נרר והניח והלך כלו חטיו אס' כן כשהשקו כנמרא דף כ"ג למ"ד אהו משום חטיו עמון דפטור דתמנה וכו' ומשני כגון וכו' אמאי אלא' דרשוקי הכי לישא היבא שגרר ותטנו והלך וע"ק על הרב שה"ג שישכ דבריו הרמב"ם בעין שפי' כדעת הרב המגיד ועוד דמשמע דלא מקריכלו חטיו אלא כגון שפלה וכו' שסעשה שהלך לא הוי ראו' חטיו אלא כחל' אחרת כמו שפירש' א"כ הכא שגרר משעה שהלך הוי ראו' לשרוף כל הלריר' וצריך תלמוד ומדן כפ"מ כחכ שם"ס רבו' על שאר הנריר' פטור הוא כמ"ס החוס' בד"ס ור"ג כדאנוני וכו' ע"ש נראה מדבריו דהכעיה דבעינן כחכו וכו' גם לכחן בעינן ותמוה עליו מהרש"ל וכו' והלח"מ דלעיל לא בעינן אלא לסומכוס אבל לרבנן פטור דכח כחכו וכו' ר"ג כדאנוני וכו' ע"ש נראה מדבריו דהכעיה וכחכ ר"ג דהחוס' כשמעתיין רכלב וכו' לא סבירא ליה הפ"ו ור"ל דלאו דוקא הכעיה לסומכוס אלא גם לרבנן . והוינו ממ"ס בד"ס כדאנוני וכו' וכחכ מהרש"ל וכו' דאף החוס' ס"ל דהכעיה דוקא לסומכוס אלא דבריו החוס' תלויה כקוניה דלעיל מנה וכו' ע"כ . ואינו

ואינו אומר אחרת המכו"ר מכבוד קורתם ונחלקו על מרן על כדו דהא פקוטא פשוטא לכל מעינין סמ"ל להחוסות דהכעיה גם לרבנן וכמו שהבין הר"ם סבאכתי תמנו וכן הכינוי חלמידי דכיוט יונה ואדרכה הם השיאו לבריר' אשר לא עלו על לבם של החו' והעיקר חסר מדבריהם . גם דבריהם מ"ר עלמס הם תמוהים ראיך כחכו דאי כח כחכו לסומכוס לאו כחכו רמי אס' כן על שאר הנריר' פטור ראיך פלוג ר"א וא"כ תפשוט דהא אמרינן כנמרא לעיל כח כחכו לסמכוס כחכו רמי או לאו מי גמיר הלכה ומוקד לה ככח כחכו או לא גמיר ע"כ . הרי מבואר דאי לסומכוס לאו כחכו רמי מחוייב ח"כ דאחא הלכתא לכח כחכו וא"כ איך כחכו החוס' הו"ל על שאר הנריר' פטור הא מחוייב ח"כ וכך חו"ל להחו' לומר אס' כן על שאר הנריר' מחוייב ח"כ לסמכוס ומדחייב ב"ש ש"מ כחכו רמי וא"כ תפשוט אלא דכונת החוס' על רבנן הוא וע"ק דמאי קאמר הכ"כ דאי לאו כחכו וכו' הא ס"ל לאו כחכו רמי תו לא מני' למומר פטור אלא ח"כ וע"ק דאס' כונת החוס' על סומכוס ועקר דקויח' דתפשוט הכעיה רכח כחכו אס' כן לעיל ר"ג ע"כ דקאמר רכח כין רבנן כין ר"א כסמכוס וכו' וכחכו החוס' שם כד"ה כין וכו' ולא דלא להעמיד רבנן וכו' וכדא"ש כוונת דאי מקמינן דאנח כשנינו וכרבנן א"כ הוי על שאר הנריר' פטור והשקף קשה דלרבא דמתני' כסמכוס וגם ר"א חייבי ח"כ הוינו ע"כ הנריר' אס' כן תפשוט רכח כחכו לסומכוס לאו כחכו רמי אלוכא ר"א תפשוט אפכא רכח כחכו כחכו רמי וכו' דלדין נמי תיקטי דאיך קאמר דכ"ע ר"ג הנריר' ח"כ ותירויהו כסמכוס אס' כן תפשוט כעיה רכח כחכו דו"ל דיתוריא' הוא דקא מרירי רכח דתירויהו כסמכוס והו' כעיה למפשט כעיה רסמכוס מדיונן איפכא דתירויהו כרבנן והנחה כשנינו ולא מוירי מתני' מדיון זרורות וא"כ יכולין לומר דרבו' הרמב"ם כדעת החוס' וכו' רכוונת החוס' תפשוט כעיה רכח כחכו ל"ק כלל דאוכא לדחוי' ולומר דמתני' כדאנח אנוני וזיל הכא קא מ"מ וזיל הכא קא מדתי כאופן דרבנן מהרש"ל וכו' ז"ע ועוד דלמי הכנחה כרבנן החוס' א"כ יש לתמוה על הרשב"א הובאו דבריו בכ"ז שכתב זה"ה דהו' מני' וכו' דמתני' לא קאמר דלא מני' ל"מיר' כדאירוי וכו' דא"כ תפשוט כעיה רסמכוס ואיך כחכ זה"ה דהו' מני' וכו' א"כ הרי תנא דמיועיא לן הרשב"א כהכנת דבריו החוס' דלא כמהרש"ל ותכ"ס . ועוד קשיא לי דלמי דכרי ח"כ א"כ לוקמא רבא דף י"ח דתירויהו כרבנן ונרר על הנריר' וזה לא הוי זרורות כדכח' הרב שה"ג דעת הרמב"ם ומיירי שגרר ע"כ הנריר' והתור' כר"ו דחייב על כל הנריר' ואמאי אוקמא כסומכוס וז"ע . ועיין מ"ס הכ"מ ומה שנתעורר עליו הרב לת"מ והנראה ליושב דעת הרמב"ם והוא דס"ל דלא מני' למומר כדאירוי וכו' ועל

החייב הוא כ"ש אלא כל אהר משלם חסדו ועדיין קושיא דתלמודא עומדת ועי"ל דאם מתניחין כדאבותיה וקושטא שלא שמר נתלתו אס כן איך פליג ר"א בכרייתא ואמר כ"ש הא-אס ת' קמורה רכ"ש אלא דפטור מתלקו של בעל הנחלת ואין לומר רס"ל לר"א דמחייב הכל בעל הכלב דהא אמרין כסוגיא ולחייב בעל הנחלת דהוא פושע רמשמע דכרעא פשוטה לבעל התלמוד דאם לא שמר נתלתו מחייב וליכא מאן דפליג כס ואיך פליג ר"א כאופין שבעל דכר סוגיא זו מעיני הנאון ולס' הדרו' ק' .

סימן שצ"ד

(N) סעיף ה' בהמה שאכלה וכו' והנה כל הפוס' פסקו כחזקיה וכו' הטעם משום דכרעה דסתם תלמודא דהס כותיה וכן קאמר דהס ר"נ כשזסם סתם והיינו כחזקיה וכן נראה ממעשה דאליעזר ועירא וכו' דר"א לר"א דהיינו ומסתמות לשון רבי' והרמב"ם משמע רס' ליה דכפירות שאינם גמורים שמין כמו שהיא עתה ודלא כר"י הגלילי דאמר בתווי נידון כמסוייר שבו ולא כר' יהושע דאמר כשגדר רוחין אהו כאלו הן עבדים שצמירות ליכרר וכן רעה הר"א ש בפסקיו ולאפוקי ס' הראב"ד ורעמיה רס' ליה דחשכין להו כאלו הן גמורים ועומדים ליכרר אלא כס' שמו' וס' ליה דהא דאמרו רבנן כהס בכרייתא כמה הוהא יפה ר"ל דכפירות גמורים ולכאורה קשה על הראב"ד ד' דאם איתא דכפירות גמורים דיוננן להו א"כ מוכרח דר' יהושע דאק' כאלו עומדות ליכרר לא שמין כס' וא"כ העיקר היעקד חסד מהכרייתא דהול"ל כקאמר וכו' . אומרים כס' והו' לא כיון דמורו לרכי יהושע דיוניס כפירות גמורים ומלשון זה משמ' פליגי וס' ל' דלא דיוננן להו כפירות גמורים וע"ק דהא ר"ש קאמר כר"א בלולכו נפגיס אבל כבוס כר' יהושע ולפי דבריו היינו דמורס לר"י דשמין בלא ס' אלא כפ"ע וקשה דהא דר"ש מורס לה"ק כפירות שאינם גמורים דשמין אנכ שיה אחר ודוקא כפירות גמורים כפני עמטס הוא דשמין בלא ס' ומיהו ליה ו"ל דאע"ג דר"ש יס להס דין פירות גמורים אלא שמין אותס ע"ג דהקרא דהיינו שמין אותס כמה ראוייה קרקע זו לימכר עם זו ועכשיו כמה נסתקה בלא זרע אבל הפירות גמורים שמין אותס בלא קרקע אבל עדיין ק' דמשמע ממתי' בלא פליג ר"ש כו"אס דוקא כפירות גמורים אבל כשאניס גמורו' מורס לה"ק דשמין כס' והכא ס' ל' דבוסר אינו כס' ואס נאמר רס' ל' להראב"ד דלעולם ס' ל' ר"ש דפירות שאינם גמורים שמין כס' וכן ס' ל' ר"י יהושע ומתלוקת ר"י עם רבנן הוא כה"ג דר"י יהושע שמין כס' אבל לא ע"ג דקרקע ולרכין עם הקרקע ולהקל קא אחו' הא ליתא דמשמע מן הנמ' דר"י לא בעינן ס' דהא קאמר סתם קחני מיהא ותיכ"א וכו' ולא קחני כס' ואס איתא הול"ל קחני ר"י וחכמים אומרים כס' אלא מש' דר"י .

כל הנדוים ק"ג דפשיטא רכח כוחו דהכא לא רמזינן כוחו דלגלל כבעיא דרב אסו דהתס הכח השני אויל מחוץ כח הראשון דמאוחו כלי שנסכר ע"ו לרורות החיוו שכרוס ע"ו כח זה ושכרו את הכלי השניסי אבל כח כוחו דהכא לאו מכח ראשון הולך אלא ממולא אולא ואס כן אע"ג דרבנן ס' ל' רכח כוחו ככוחו רמי מ"ע מורו כוח רפטור וכ"ש לסמכוס ואס כן תו לא מני למומר כדאדייה וכו' דא"כ קוי על שאר הנדוים פטור ור"י בעי לפרוסי ומתניחין כחוכא דכל הנדוים ומנאחי לוי און לחי' זו ומעתה עלו דכרו הרמב"ן כהונן ותו לא מרי .

האמנם עדיין יס להקדיק על הכנת הרב המגיד שכתב שחייב ק"ג מדיון

לרורות וכן פרס"י דכרייתא קתני עלה דההוא משלם ק"ג מנופו והרמב"ם כבר פסק לעיל דלרורות מעלויא משלם וכ"ד רס' ליה להרמב"ם דהכא הוי לרורות ע"ו שניו א"כ לא לחייב אלא רכוב נוק ו"ל ליה עפ"י מה שחילק הר' המגיד עלמו כה"ע כדיון דתנול שחויט ראשו לכלו זכוכית וכו' ע"ס ועדיין ז"ע . אמנם מדכרו הרמב"ם כפי' המעשה נראה דה"ט דחייב ק"ג משום שהיא שנינו ולא משום לרורות וכ"כ הרב שה"ג ואס כן קשה אמאי לא כתב דחייב ח"ג מנופו רלא למטעי ולמומר רועס החייב משום לרורותנס קשה אמאי לא כתב ויחסי העבר מחייב כ"ש וע"ק דאיך נתן עעמא לחיוו ח"ג משום שהיא שנינוהא בלא החייב ח"ג מטעמא דלרורות ועפ"י חילוק הר"ן ו"ל מה שיסב. מסוגיא דהכא לסוגיא דשכת עש"ב א"ש וע"ק דאמאי לא כתב הרמב"ם רמיוורו דאכלה כנדיוס רבעל החדרה דבעינן שיה הניוק וכגמרא הולרכו לומר זה להדיא ע"ס וי"ל רסמך אמ"ס בתחו' פרק' נ' אך קשה א"כ איך כתב כה"ו"ח בעל הנדוים דכנמ' מוקמינן דגולה רדך והתוספות כתבו דלשנא דלחייב לאו דוקא אלא פטור מתלקו של בעל הנדוים אמנם אין זה מדרכו של הרמב"ם לכחוכ לישנא דלאו דוקא אבל הגר"ה לומר נדוים וחררה דרך ונחלק דרך ומשכתה לה כאופה לרכוס .

והנה ראיתי הנאון מהרש"א שכתב על

דכרו התוספות כד"ה ולחייב בעל הנחלת וכו' וז"ע לריס לקיש אמאי דחוק לאוקמא כדאדייה ארווי וכו' לוקמס כדאבותו אנכ וחייב ח"ג על מקום הנחלת משום דבעל הנחלת כ"ש חייב וקושטא הוא בשלא שמר נתלקו וז"ע עכ"ל ודבריו נפלאו ממני ואין כאן מקום עיון דהא אמרין בגמ' דף י"ס נכו דא רבעו רכא ח"ג לרורות מנופו וכו' וכינו למפטע מהא דתנן הכלב וכו' וקני עלה משלם ח"ג מנופו משלם ורתי ותסכרר לר"א כ"ש מנופו מי אשכחן ע"כ כגמרא וא"כ איך מני לאוקמו כדאבותיבאורחות א"כ איך תנו עלה ככרייתא מנופו משלם כיון ראבותו כדרכו והדרה קושיא ליוכתה דכ"ש מנופיה מי אשכחן ונהו דחייב בעל הכלב ח"ג היינו משום שבעל הנחלת נמי מחייב ח"ג ועקר

כר"כ כס' ולא ע"נ קרקע א"כ ממו זה שכתב
א"כ ומ"מ נראה דלא הוי דף שקלא וטרוח כי
אם כקלן הוא בעלמא אבל אם אכלה כהמתו
כ"ע מורו כס' וא"כ למה הוה הטורף אחוס ע"ש
ואינו יודע מאי קאמר דהא הטורף ספק דאם
אכלה כהמתו כס' וס"ל דאף אם אכל הוא כן
היון כר"כ וכמ"ס איהו גופיה כאופן דכל דבני
הלח"מ זריכין חללי תלמוד.

ודרך

אנכ ראיתו לתחום' שס כר"ס אכלה
סתמר וכו'. וכתיב עליהס הנאמן
מהר"ש א דאם איחא דאף סכר ר' יהושע כרבי
יוסי א"כ מאי פריך או הכי הוינו ר"ש בן יהודה
הוינו ר' יהושע אף איכא בינויהו לולכו נפיש
ע"ש ב'. ולע"ז דל"ק דר"י לא נילת רעתו כי
אם כסמדר אבל כלולכו נפיש וקויו לא ידעא
דעתו מה היא דאף התלמוד לא מכרעא ליה
מלתא כו"ז יסבור כחזון דאפשר דמורה לרבין
ואפשר דמורה לר"י הנליו ואם כן חו לא מצי
לנוימר דאיכא בינויהו לולכו נפיש ראש' לסקור
הכי ואפשר לסקור הכי אבל קצוה לי על עקר
דכרי תחום' ראין קאמר כנמרא כתיב נפשה
א"כ דמנ"ל להתלמוד דהא איכא בינויהו אימא
דמורו דחוייהו לכתיב נפשה ואיכא בינויהו לולכו
נפיש ואי הא לא מכרעא הא כמו לא מכרעא
ואולי דקבלה היתה כו"ז דא"כ כתיב נפשה
ודר"ק.

והנה . כתב הרמב"ם אכלה פירות גמורים
וכו' שאכלה פירות רקל וכו' נראה
דס"ל דאף על גב דפשיטא דשמעתא מוכחא
דבקולות הדקל חייבי מ"מ קטבת הדקל הסכר
נוכתת דיש לו דין פירות גמורים וא"כ מוכרח
לומר דמ"ס כנמרא דין קשכא לאו דוקא קשכא
בעלמא אלא פירות קשכא קאמר
אמנם הרא"ש והטור ס"ל דין קשכא דאף
הוינו רקל ממש שאם לא נמנר
גידולו דינו כפירות שאינם גמורים ואם נמנר
גידולו דינו כפירות גמורים אמנם כפירות ענבים
משמע דס"ל אם הם גמורים אין חילוק בין
ישין ללא יפיש וכן משמע מלשון מור"ם ז"ל
דהכיבא ס' הטור כלשון וי"א דמשמע שבוין
דלדעת ח"ע מוכח דכחילין לוכא חילוק ועל זה
קאמר וי"א וכו' ולפ"י יש להדיק על הר' הלבוש
שהכיבא ב' ספרות אלו כסתמא וכאלו מרועה
א' נותנו והא ליתא ואולי דסכיבא ליה דהטור
מורה לרין קמכ"ס ודמכ"ס מורה לרין הטור
ז"ל.

סימן שצ"ז

(א) סעוף א' שור וכו' וכ"כ הרמב"ם כפ' ו'
דכ"מ ופסקו כר"י וכמ"ס סר' המנור
ע"ש ונראה לי שכן דעת התלכות שהרי כתב
המשנה כזורתה ומסתמא כר"י שהרי ק"ל ר"מ
ור"י הלכה כר"י ועוד דהרמב"ם תלמודו פסק
כר"י ואם סר"ק איהו סוכר כן הול"ל הורו רכותא
כמתנה ויתלוק עליהס ודע שראיתו להכ"י שכתב
על.

לא כעו ס' וכן נראה מהתוס' שכתבו דמורה
ר"י דשמוין אנכ קרקע ואם איחא דשמוין כס' א"כ
רכין הוינו ר"י אלא ודאי דס' ליה לרבין און
דינס כפירות גמורים ומה שהכיבא הראב"ד ראיה
לדבריו ממעשה דאליעזר ועירא דא"ל בן קצן
כופרא וכו' אלמא דמי קמרי ויוב אלא ששמוין
כס' ע"נ הסרה אינה ראיה דיש לפרשה כפי' רש"י
ז"ל וז"ל אלא כס' עם הקרקע דהכל ככלל
שהקונה קרקע כפירותיה נותן קלת עיניו כשכתב
של אחר זמן.

אמנם

על רבי' הטור ק"ל שכתב ושמוין מי
שכא לקנות ס' חלקים וכו' וכן אם
הפסורה אילן וכו' דהוינו כפירות שאינם גמורים
וכו' ולא קאמר דשמוין אנכ קרקע והא כיון דס"ל
כהר"ס א"כ דשמוין כמו שיה עתה אם כן
מוכרח לומר מה שאמרו כנמ' כמעשה דאליעזר
ועירא כס' הוינו אנכ קרקע וכפ"ש וי"ל
ועוד דהק"ס סלח"מ וז"ל למה פסק כלישנא קמא
דרכ פפא ורב הונא דאמרי כס' ה' כיון דלישנא
כתרא קאמר שמו דיקלא אנכ קטויה דא"ע
כוותיה הוה ראוי לפסוק ודור' דטעמו משום
דקי"ל כר"כ כרינו ויהיה קאמר כס' ע"ש ב'.
ולע"ד דתי' זה קשה דא"כ ר"כ פליג עם אליעזר
ועירא ועם שמואל וכית דינו ונס פליג עם
הכריתא דקתני אכלה סמדר וכו' ותכ"א שמוין
כמה היתה ופה וכו' וזה הלשון הוא על הקרקע
וכן פ"ש יוזה לא יתכן ועוד איך יתכן שיתלוק
ר"ג ע"ז והא אמרו כנמרא וכיער כשהיה אחר
משמע דשמוין ע"נ שיה אחר והוינו ודאי ע"נ
קרקע וכן פירשו כל המפ' ז"ל ומה שאמרו כנמ'
דרכ הונא ורב פפא עכור כר"כ כס' ולישנא
אחרונה אמרו עכור עכורא אנכ קטויה דא"ע
אינו ר"ל דפליג עם לישנא קמא ויש נפקותא
לענין דינא כיונייהו אלא דתרויהו מורו כס' אנכ
קרקע ונס ר"כ מורה אנכ קרקע אלא כלישנא
קמא קאמר דעכור כר"כ כס' אך לא ידעוין
אם אנכ קרקע או לאו אף ע"נ דמסתמא אנכ
קרקע עכורו וכא לישנא אחרונה ופירש דשמו
אנכ קרקע אך לא ידענו אם כס' אם לאו
ומסתמא כס' עכור נמלא דלא יש נפקותא לענין
דינא כיונייהו וא"כ כודאי רבי' דנקט כס' לשון
ר"כ נקט זלשון שמואל ופירו' שפירש דכרי שמואל
ס"כ נפיש דכרי ודאי ע"כ הוא האמת מדיכתיב
רבי' הטור א"כ לשון הרמב"ם אכלה פירות
רקל וכו' משערינו כס' וכו' וקשה הא להרמב"ם
שמוין אנכ קרקע וכמ"ס להר"ה ואם כן למה
השמיט רבי' מילת אנכ קרקע הוה לו להכיאה
כרי שנתע שכל לתלוק עליו נס כו אלא ודאי
דתרווייהו שוים כזה ומורה הטור דשמוין אנכ
קרקע ולישנא דתלמודא נקט ומעשה נסתלקה
חמתהו על הרמב"ם דאין השוה שניהם דשמוין
אנכ קרקע דהאמת כן הוא דתרווייהו ע"נ קרקע
כס' וכדקתני בכריתא כמה היתה ופה ולשון
זה על הקרקע קאי וכן כמו מתני' דקתני שמוין
בית סאה כמותה שיה כמה היתה וכדכתבו סתו'
עוד אינו תמה על שיטתו דס"ל שדכינו פסק

על דבריו דרו"ק רהלכך בר"מ שטעמו טלוק
 כמאן דאמר פלגא גוקא קנסא עכ"ל. ואני
 אומר אחרי המקור מכת"ר דליתא וכמ"ס ועוד
 דלפי דבריו דברי הרמב"ם סותרים זה לזה
 איתו עסק בר"י ועב"ו פסק במ"ר פלגא נוקא
 קנסא אלא דלפי כמ"ס החו' דהאי כחוקת שימור
 דהכף לא דמיא להסיא פלונחא דפלגא נוקא
 קנסא או ממונא אלא כון לר"מ כון לר"ז סרוויקו
 מל"ו סכרי פלגא נוקא קנסא והבריו ז"ע
 ועמ"ס הרמב"ם הוה מועד וכו' כון בקרן ומין
 וכו' כחכ עליו וז"ל ומן התומא שכתב דאם הווק
 בקרן ומין משלם ח"כ אלמא ס' ליה דר"ז תמות
 במקומה עומדת דאל"כ כוונת יתחייב ח"כ הא
 מועד סני ליה כשמורה פחותה. וזה הפך ממ"ס
 פסמוך דמועד ששמרו שמויה פחותה פטור לגמרי
 ואשוב ואחפלא על לה"מ איך לא הריגש כוס
 זל"ע עכ"ל.

ואנכי אשוב ואחפלא עליו דאיך לא עיין
 בדבריו הה"מ ז"ל ופס' שכתב וי"מ
 שאם הווק בקרן ומין שהוא מועד פטור לגמרי
 ואינו כן דעת הרב ז"ל והנס מ"ס וי"מ היינו
 פרש"י ומ"ס שאין כן דעת הרב היינו רס' ליה
 לריכנו שכל זמן שלא הועד כשחיה אינו משלם
 כי אם ח"כ ודוק א"כ הועד בשחיה כזה פליגי
 רב ורב אר"י פסק כרב דפטור לגמרי אלכל
 זמן שהועד בקרן א' משלם ח"כ ומע"ת יתבאר
 דבריו רטנו שפיר רלעולם ס' ליה כרב דפטור
 לגמרי היבא שהועד כשחיה אכל כשהועד כא'
 חייב ח"כ באופן המתמת קטור דבריו המגיד לא
 נחת הש"ג לריכנו הוטב דרו"ק.

ודרך אנה דאיתו לסיכ"מ כמ"ס שכתב על דבריו
 הרב המגיד בס"ג נ' עמ"ס הרמב"ם
 שארכינה דברים וכו' כתבאר כפרק כוונת הרגל
 וכחכ עליו ואני אומר משנה שלימה וכו' ע"ס
 ותמהני עליו איך יחשוב להרב המגיד שלא ראם
 המשנה ת"ו אכל כוונת הה"מ ברורה כמש
 בלדדים שכל להורות לשון הרמב"ם שכתב שר'
 דברים אלו לא חייבה תורה אלא באדם וכו' .
 וזה שלשון בעלמו הוא ראמו כפרק כוונת הרגל
 דס' אמרו דהא חייב בר' דברים תק"ו ויתר'
 אמר קרא אום בעמיהו ולא שור נמצא מה
 שאמר לא חייבה תורה הוא מפרק כוונת הרגל .
 ואיך לא נאן לכו לפרש דבריו כאשר כתבתי
 זל"ע .

(ב) פשיף ו' כתב הכ"י וכתבו החוס' חוץ
 מש"ס ה"ה וכו' חוץ משואל וכו' .
 וכ"כ הרשב"א ונמצא שמש"ס הרב המגיד ויש
 מי שכתב וכו' הוא ס' רש"י וקו' והרשב"א וכו'
 ואין זה דעת הרמב"ם ורבו' וכו' עכ"ל.

ואני אומר דאחרי המחו' רבה מכת"ר דאיתו
 ענין רש"י ותו' והרשב"א ז"ל להוסיף
 דיש מי שכתב שהכופר הה"מ ז"ל וכולהו מודו
 להרמב"ם ז"ל דרש"י שכתב חוץ משואל רחייב
 באונסים אינו כשומרים רחייבים ליתן רמי
 השם לבעלו וזהו שדקדק רש"י וכתב כולחו
 ליפטרו מדמי שור לכר משואל וכו' אפי' הרמב"ם

מודה וכן הרשב"א כזה הוא דקאמר וכמו שהכריח
 הכ"י לשון חס"ו שכתב לקדוהו ו"לולא למומחה
 שאם שמד וכו' פטורים מלהשיב דמי שור לבעלו
 וכן החו' דקאמר לכר משואל היינו נמו דחייב
 לשלם דמי שור לבעלו וכו' הוון לוכא פלונחא
 כלל אכל ריון שהכופר הרב המגיד של מי שכתב
 היינו אם הלכא זאת הכהמה ששמרו שמויה
 מעולה כל א' כפי ריגו וסלכת והווקה רס'
 יש מי שכתב רחייבים באונס השואל לשלם
 לאחרים וע"ז פלוג הרמב"ם שסחם ואמר כולם
 פטורים ולא חילק כון שואל לאחריים וכו' לא דברו
 רש"י ותו' והרשב"א ז"ל דולחו מודו להרמב"ם
 אדאם שריו זה שחשבו חיס מי שכת' הוא תמוה
 דאיך יתחייב השואל מה שלא יתחייב כעה"כ
 רלא ערפיו מנכס' דאחיו מתמיה והמשל' אמר'
 נכנסו יחדת הכעלים ולא ויתר מהכעלים וע"ז
 דלסכתס ה"כ דולחו לר"י דס"ל רסנו כשמור'
 פחותה וקו"ל כוונתם היינו דוקא לש"א אכל
 ש"ס ואשוכר חייבין כנוק של אחריים כיון דרעיון
 לא בלחה שמירתם מהכעלים לענין נגיבה וכו'
 וה"ז ממש לרביהם כשואל רחייב כנוק אף
 כשמורה מעולה כיון רחייב באונסים ואם כן
 מאי מקשו כנמרא אם בר' יהודה וכולם כנועדין
 פטורים מן הכופר והולך דלאוקמה בר"א לית
 הלכתא כוונתם לוקמו בר' יהודה ושעיר קתני
 כולחו חייבים ככופר חוץ מש"ס כיון דהסחייבו'
 כנגיבה ואכירה אלא ודאי דניהו דלנכו נוק
 פטורים מ"מ לנכו דמיו חייבים ואין חלו זה
 כזה ואם כן ודאי אלו רש"י ותו' והרשב"א ס"ל
 כן הוה להם לכאר זה כדרייף ועוד אם איתא
 דהוה מי שכתב הם הרשב"א ורש"י ותו' א"כ
 איך לא הזכירם הה"מ להדיא כמנסנו כסל סחורו
 להכיר דבריו הרשב"א ואינו אומר כן ויש מי
 שכתב פ"ס כאן דמסכימין עמו רש"י והחוס'
 לרצת הכ"י ואיך כתב המגיד עליהם ויש מי
 שכתב כיון דהם מפורסמים וכן מה שפייס ויש
 לחלק ור"ל ראיין לשמוך על חיס מי שכת' כדון
 זה וכדליו שהחו' הוא כמו שיבאר הכ"י עלמו
 והרי אם רש"י ותו' והרשב"א לא אמרו דשואל
 חייב אלא לנכו כעלו ששאל ממנו כאופן דבריו
 הכ"י ככאן נעלמו ממני זל"ע גם שטח הסוגייה
 והכרייתא סס כדכת' שהרי קאמר כנמ"ל ה"ד
 או דנטריה כולחו נמי פטורו ופרש"י ז"ל מדמי
 שור חוץ משואל דהא חייב באונסים ולגר שהם
 חייבים ככופר לא הכניסה רש"י בזאת הקושיא
 אלא כחוליה פירש השקלא וטריא לענין רמיו
 דוקא אכל לענין כופר כולחו חייבים כדקתני
 ככרייתא ולכסוף עקשו תלמודא דהכרייתא
 דמחייבת כולחו ככופר כמאן זמקו לת כר"א .
 אמנם לר"י כולחו פטורים מהכופר וכן פרש'
 אחיו משלמין כופר לר"י רסנו ליה כשמורה
 פחותה ואדרבה מרכתב רש"י כולחו נפטרו מדמי
 שור לכר משואל משמע הא לענין כופר כולחו
 חייבים וכדקתני דכר"א איתו ולר"י כולחו פטורים
 הרי מדבר רש"י משמע דאדרבה ס' לכהרמב"ם

גם החו' שכתבו ה"ה והמל"ל כולם פטורים חזן משאל כוונתם מכוארת רכיון ראש שמו שומר מעולה לפטורי מרמי שור אס כן ה"ה רהוס מזי למימד רכולתו פטורים מרמי שור לכר משאל אבל לענין כופר הכריותא כרקאי קאי רכולתו חייבוס והיינו למאי דאוקימנא כר"א . אמנס לרידן דק"ל כר"י כולה פטורי מהכופר ועוד הרי כתבו להדיוא כרכור שאחר זה אפילו כולהו נמי לפטורי ושאל גופיה כה"י רחייב לשלם רמי ששור לכעליו מ"מ כופר אינו משלם הדי להדיוא שכתבו רכיון שאל לספק אלא שכדכור חזן מש"ס ק"ל להאו' דר"א מחייב כהשלומין אף כשמירה מעולה וכרפ"ט וכדכור שאח"כ ק"ל ר"א מודה שאס שמו שמירה מעולה פטור מן הששלומין והא דקאמר חזן לו שמירה וכו' לענין אסורא קאמר אלא דעל כ"פ כין לרכור זה כין לרכור שלאחריו לא כתבו דשאל חייב ככופר דוקא אלא או כולהו חייבים כר"א או כולם פטורים לר"א אבל לר"י להלכתא כוונתם כולהו פטורים מהכופר כאופן דלפי הכנת הסו' לר"י ולתקופות והרשכ"א ארבהא מוכח דלא סכירא לכו הדין שני שכתב שסכירא המגיד ו"ל ורכור מרן ככאן שבו מני וזריכות לי עיון וכעקר דכרי הרשכ"א ראו להכין כמ"ש וכולהו כפטורי דקאמר היינו מכופר ראי לענין דמי שור וכו' ע"ש א"כ דלענין כופר ומשום הכי חוקמה בשמרו שמירה פחותה . אס כן איה קאמר הא מני ר"א הוא וכו' ופירש"י ז"ל דר"א מחייב אף כשמירה מעולה ורכור זה לכאורה קימא דכתחילה מקשה או רנטריות אפילו כולהו פטורים מכופר ומתום קושא זו הוכרח לנשוני בשמרו שמירה פחותה ומקו לה כר"א דמחייב אפילו כשמירה מעולה ולרכור הרשכ"א כשהקשו כולהו כמו כפטורי לנשוני הא מני ר"א וכו' לא מרי ואלו ו"ל הרשכ"א פליג עם ר"י וסכירא ליה דר"א פטור משלומין כשמרו שמירה מעולה . ולענין אסורא קאמר ר"א ראו לו שמירה וכסכרת התום ז"ל כר"ה אפי' וכו' וכר"ה אלא טעמא דר"א וכו' ע"ש .

ואיד שיהיה מ"ש ה"ה כשמרו שמירה מעולה וכו' כמו שכתב בפ"ו וכו' ע"ש . ודדאי דמילת מעולה ע"ס ז"ל פחותה וטענת הניכר היא מרכתב כמו שית' בפר' ו' דכמעולה כתב שם בפ"ו ה"ה להדיוא לר"י פטור והלח"מ יען שח"ו לא חרגש שמילה זו ע"ס לפי' הנהגה להקשות עליו ע"ש . וחלילה לנו לומר טעמה כזאת הרב המגיד ז"ל וגם הסך עצמו גם תם שהניח כ"ע על ה' המגיד כמ"ש שם אבל כנוק שן ורגל וכו' וחלוק זה מכופר כנמרה וכו' ע"כ . לעד"ן רכוונת הרב המגיד לחלק כין תם למועד ולא כין מועד למועד כמ"ש הלח"מ ספרי . כתב הר"מ ה"ה כנוק קרן כלכר רונה לומר בדכריוס שהן תמה עליהם .

הרי לך דמפרש רכרי רכיון ככאן כתב ומ"ש רמי' זה מכופר כנמרה לא קאי על חו' שן ורגל כמו שהכין הוא אלא וכו' זה קאי עמ"ש רכיון אס ש"ס פטור ואס ש"ס חייב לנכאורה וכן להקשות על רכיון שכתב"ס פטור רכיון דאמרו ככריותא פטור היינו מרמי שור לכעליו רכיון רלא פצע פטור אלא לנכו שמירת נוקין עדיין לא נטול וזריק שמירה מעולה . וכדפירש רש"י שם דמכופר לא נטול אלא מוכרתו' אנו לומר כמ"ש הרשכ"א דאס שמו שמירה פחותה ש"ח כלתה תמירתו אפילו מכופר רכיון רכיון מרמי ה"ה מכופר ועל חו' זה כתב הה"מ דר"ח פטור מהקשות וש"ס חייב מכופר כנמרה ור"ל דהתם על הכריותא קא שקילוטרי כאלמורה ומחזק אותה שקלא וטריה מוכח דר"ח פטור אף מכופר דלא מנויין לות' דקאמר לענין רמיו וכמו שהכריח הרשכ"א בתירו' עיון שם ודו"ק .

שם כתב הטור מסרו לש"ס וכו' מסתמא וכו' אבל אס הכור כו שהוא נקחו וכו' וכו' עכ"ל . הקשה דלמה השמיט הרמב"ם דין זה דאס הוא נקחו וכו' אינו מקבל עליו שלא יווק .

ואולי על פי מ"ש הר"ה פ"ס זקנו ז"ל שפיר' דוקא כשנכחו תם דהא לא אסיק אדעתיהם אבל כשנכחו מועד חייב דהא אכעבי ליה לאסוקי אדעתיהם ע"ש כפי' קמ"ה ו"כ כיון דק"ל דתת' שוריה כחוקת שימור קיימי אס כן לא שכתב שיהא תם ויוקו ומשום הכי השמיט .

והנה הרב המגיד כתב ונראה מלשונו דמן הסתם חייב כו"ד הרשכ"א ע"ש . וכן נראה לעד' מדכרי רכיון לקמן בפ"ו ה"ה שכתב ואס קבל לשמור חייב והוא מלשון הכריו' שאמרו כנוס שורך ואשמרו דמשמע דבסתם חייב . אמנס החולקים על הרמב"ם לא כעו שינתם כהדיוא שלא יווק ושלל דוהלא אמרה אדס מעולם ועוד רוס הפך גמ' ערובה כסוף פיר' שור שנגח שאמרו שם דבסתמא וכו' ומ"ש דוקא כהכור כו. שהוא נקחו הא בלא סכור חייב כהריותו הלא ר"ל דלרכור' לא כעו שימ' השמיר אנו מקבל שמירת נוקיו אלא אפילו אס אמר שמירה תתם והפולקיס דיינוו הרשכ"ד ודעמיה ס' להו דכעו שימ' דאמרו אנו מקבל שמירה הנזקיס וכמ"ש הרשכ"ד כח"ו להדיוא וק"ל . וכדן שומר שמיר לשימ' עיון כפי' מ"ש כס' בדיק הכית שכתב שהיתה נוסחתו כדכרי רכיון וכו' ע"ש ואס הדכריוס ככתבן לא ודעתו כוונתו ושיחתו לריכה למר .

טור סעיף י"ד הפורץ גרד וכו' כתב כ"י כיון דהרמב"ם יחיד כרכר זה לא נקטו' כוותיה כק"ה עכ"ל . ויש לתמוה לפ"ו דאיה פסק ב"ע כהרמב"ם דהא יחיד כרכר זה הפך מה שפסק בב"י וקפידו ש"ה כתב על דכרי הרשכ"ד שכן דעת האש"זוניס וגם מדכרי הר"י והר"ה ש משמע

אפי קשרו משמעב החתום גרע מזוס דרובו
של חרס לנתקוי והחידוש הוא אפילו קשרו
ואלו היה אללו היה פטור אם מקרו לחסד חייב
ודק .

סימן שצ"ז

(א) סעיף א' מי וכו' כחכ ר"ו וכו' אבל
ר"ח וכו' והנה מרבירי הרמב"ט ורבי
נראה דסבירא להו דהשמירה מוטלת על המזיך
ולא על הניזק שהרי כחכ אם לא שמר כמתחייב
ונס כחכ יש רשות לשותפה ונס כחכ ולשלם
מה שהזיק ואם השמיר קאזי חניוק אם כן
יעשו המזיך לא נדרת שדך . וכן כחכ הכ"י
וסבירא ליה להרמב"ט דהלכתא כרב יוסף וליתא
לראשונים וכמ"ס הרי"ף או דסבירא ליה כהתוס'
דף אביו מורה דעל המזיך השמירה ואביו
אשחמטוי הוא דקא משמעט . ויכא למומר
דהרמב"ט סבירא ליה דלכנס כאביו השמירה
על הניזק והא רבכ כאל דמחירו כבעליה
וכו' היינו או שחכנה הנדר שיש לשדה או שכל
הנורה כלילה כמו דאוקומנא לאביו חדא כיון
דבגמרא אקשינן ואי נדר טן דחייב רחמנא
היכי משכח לה ואוקומנא כחברה או כגבל
הנורה כלילה אם כן איך קאמר הרמב"ט סחמא
ונכנסה בשדה והיו לו לומר כשרויא שחמא
או נפל גורא כיון שבגמרא הוירך לפרשה .
ועוד דהרי כמה פעמים כחכ הרמב"ט לעיל
כפרק שקודם זה וחקרה ויזאם . וכלא חזרה
כותב קחם ויזאם ואם כן לירך שאמר ככאן
וחקרה ועוד כחכ לעיל ונפראם כלילה וכאן
לא כחכ שנפרך הנדר כלילה ומכ"ס אם נאמר
שקחם שרות לא יש להם נדר . וכמ"ס הש"ך
שיריך לבאר בהדוא שחמא הנדר ועוד דהו"ל
לאשמעין עוקר דין אביו דהשמיר על הניזק
ואם נכנסה בסחם שרות ואבלה פטור ואחר כך
יאמר דהם יש נדר לשדה השמירה על המזיך
ועיד דמסממא הרמב"ט כמשך אחרי רבו הרי"ף
ז"ל כאופן רמבל הני שבחבתו מוכח דרעת
הרמב"ט כרעת הרי"ף שכתב דליתא לראשונים וכמ"
שכ' מרן הכ"י .

ואם כן מן התומא על הש"ך ז"ל שכתב
עמ"ס הכ"י וכך הם דברי הרמב"ט
כחכ ואנכי עיינתי שם בכל דבריו בהלכו' כ"מ
וחפסקו ולא מלאתי דבר מזה ואזי מזוס וכו'
הא אוקומנא וכו' ע"ש דמכל מה שכת' מוכח
פטור הרמב"ט ס"ל כהרי"ף וכן רעת החוס'
ע"ש וכ"כ הטור כאן כחכ ר"ו ע"ש אבל קשה
דברו א"ו כתוב שרעת ר"ו כר"ח והנה מהרש"ל
ז"ל הכריע דלא כר"ח מטעם דהיון הל' כחלמור
וכו' וקמה עליו הש"ך דאיך מכריע כנגד אביו
וחלף אין כירנו להכריע מה שנחלקו בו הש"ס
ולע"ד ל"ק דה"ט דקאמר לית הלכתא כאביו
היינו מזוס דסבירא ליה כהרי"ף והרמב"ט
ליתא לראשונים ונחן רש"ל טעם לדבריהם מזוס
דאין

משמע דס"ל כחמו' וקראכ"ד וכן מש' מחזוכת
מהרש"ט ע"ש וז"ע . . . ויש להסתפק אי מלי
המחזוק לומר קו"ל כמ"ס ככ"ו וכפ"ה הסבירא
דאין יכול לומר קו"ל כיון דחזר בו כש"ע וק"ל .
(ב) סעיף ס' הניחה כחמה וכו' כ"כ . עיין
להלח"מ שחמה דלא אמרו זה כגמרא
אלא למ"ד חתולתו כששיעב וקטפו כאונס פטור
אבל לדירן דקו"ל דחייב לא אצטריך ה"ט וחירן
ע"ש שהוא דותק ולע"ד נראה דמוכח הרמב"ט
ז"ל לכחוכ טעם זה והוא דס"ל כמו שפרס"י ז"ל
כמתניתין דהכונס ובגמרא שם הניחה כחמה
מזערא לה שמשא ולא סני לה כבעילה כראוי
עכ"ל . וכחכ עור בגמרא חתולתו כפשי' שהניחה
כחמה ופשיעם היא אללו פתיחת הדלת דאמר'
לקמיה כל טרדקי וכו' הרי לך כהדוא דאפילו
לדירן דקו"ל חתולתו כפשיעה חייב אצטריך האי
טעמא וא"כ נוכל לומר דמסתם רכיבו הניחה
כחמה משמע אפילו נעל כראוי חייב . והיינו
מזעמא דחמו' כפשיעה וקא מפרס רלמה תוי
חתולתו כפשיעה מזוס וכו' אבל על דברי הר"ף
לא נוכל לתרץ כן למעיון שם כדבריו לכן נלע"ד
לתרץ דוראו לירך ה"ט נס לדירן דקו"ל חתולתו
כפשיעה וכו' חייב כעיון שיהיה האונס כא
מחמא הפשיעה והכא ליכא מע"ה לריבין אנו
לומר דהכא כוליה פשיעה וטעם זה דכוליה
פשיעה כונת התלמוד לאומרו על תרוייהו וכן
פי' הסוגיא הראשונים ז"ל ועי"ל דהוירך רכיבו
לנעם זה לאשמעין מ"ס החוספות כד"ה מהו
דחמא וכו' דאפילו נעל כ"כ ופה ועיון כספר
כוס ושיעות מ"ס ונראה דנעלס ממנו דברי
רש"י שכ' להרי"ף ככותל כרית ומה ויחן לרעת
רש"י ז"ל וז"ע .

והנה רכיבו הטור כתב הניחה כחמה או
מסרה לחש"ו אפילו וכו' . והראכ"ד
כתב שאם היתה קשורה פטור ורעת א"ל כסברא
ראשונה ע"כ הנה מדכוילינהו כחדא ככא וכחכ
והראכ"ד כתב וכו' משמע דפליג בתרוייהו והא
יתא דהראכ"ד לא פליג אלא כמסרה לחש"ו
אבל כהסוד הניחה כחמה מורה דחייב והראשונה
דרש"י פי' בהניחה כחמה אף על גב דנעל
כראוי וכו' ועל כ"ו כחכ במסורה חש"ו מזוס
דאינו מכוסה כראוי וע"ש וריבין לדחוק ול'
דכוונת הטור הוא לומר דהראכ"ד פליג במסירה
חש"ו וע"ז כתב דרעת אביו כסבר' הראשונה
אבל לדבריו הכ"ח שמשמע מדבריו דהראכ"ד
פליג בתרוייהו קשה ואולי יש לדחות רכיונה
הכ"ח דמהניחה כחמה ס' ליה להרא"ש אפילו
קשורה וכמתני' כויל להו כהדי אחריו ולא פי'
החם הרא"ש שזס דבר משמע דס"ל דיונס על
מסירה חש"ו כהניחה כחמה ועריון ז"ע ועל
מה שהשיג הראכ"ד דמה שאמרו כזה מכוסה
כשאנו כראוי וכו' ע"ש אין לומר דגם הרמב"ט
אויירי בשאנו ראוי וסמך על שמירת הח"ס
דא"כ הו"ל למימר ולכתוב אפכא דאם שר הטור
אפילו מקרו לחרס חייב ומדכתב מסרו לחש"ו

דאן הלכה כתלמוד וכו'. גם מה ש'ה"ך מרשחק ליה רב יוסף אורי ליה מלכד שאינה דהוה גם כ"מ ד"ק על התוס' ו"ל רהא דשתוק רב יוסף משום שהרנוש רב יוסף דאבוי דתווייה בעלמא קאמר ואשמוטוי הוא דקא משתמוט או משום דלא יז ראיה כיררה לרחות דכריו אבל אינה כדקאי קאי גם מה שהכיר ראיה מסתמות ה"ש ומרשני אליבא דאבוי אינה ראיה כלא דאורחיה דה"ש דמקאי ומשני אליבא דלית הלכתא כוותיה ומשום דלא תקאי דכריו אבוי מקרא וביער כשדה אקר וכמ"ס הר"ש ו"ל כן להדיא בכמה דוכתי ע"ש כפ' הכונס וכפ"ק דמניעה ובפרק השואל.

אמנם הא ק"ל על מ"ס התוספות דאבוי אשמוטוי הוא דקא משתמוט והבואו ראיה מרתון אכלס מתוך פתוח וכו'. דמה ראיה היא זו ולעולם אימא לך דאבוי פליג ארב יוסף ומורה אבוי דבתוך העור חס נכנס לתר הכיוק או לתותו ואכל דחייבת שאין חס יכול לנעול כותו ותותו כל היום כולו. אבל כשרות וכרמט אינו יכול לשמרם שלא יכנסו לשרות ומשום הכי שמורה על הכיוק וקדע שיז שיש לתקן כן שריו ר"ח פסק כאבוי וסבירה ליה דמורה אבוי כשרות ע"ש. ואולי יש ליישב בדוחק דעיקר ראייתם מההוא דכלב שנטל חררה וכו' דהתם איורי כשרה דאף על גב דל"ק מניה על ר"ח דסבירא ליה דהתם איורי כשרה גדול מ"מ סבירא ליה להתרשמה דהתם שדות אינם גדורות ומשום הכי קא מייחו התוספות מניה שפיר ולגב הכואו היא דתנות. איך שיהיה דין זה של התו' קלוי כבלונתא דרבוותא דלהר"ף והרמב"ם והתו' דליתא לדאבוי. אמנם בה"ג ור"ח והר"ש והעור ור"אב"ן גם משמע מדכרי הרשב"א שכן סבוי ליה שהכיר דכריו באחרונה ואם כן יש לתמוה על הכ"י שכתב על דכרי הר"ף שכתב דליתא לדאבוי דכן פסקו כל הפוס' והלא קא חוינא רבה"ג ור"ח והר"ש ור"אב"ן פסקו להפק דכריות דכריו קבלה ואת"ל רב דקאמר לאו דוקא אלא דוב אגבו הרוחא דהרוב ע"ש ר"ח וכו' ע.

(ב) סעיף ג' לשון הרמב"ם וכו' וא"ל וכו' וכן השנו עליו הראב"ד עכ"ל. וכתב ה"ג על דכריו התוספות והראב"ד ו"ל ומיהו אכתי ל"ע מה היה לר"ך רב יוסף להודיע לרוב' אס חק התראה כאלה לחייבו על הנזק כיון דכלא התראה מחייב על הנזק עכ"ל. ולצ"ד דאין כהן מקום עיון דהתוס' והראב"ד נרסו זיל לנעובתו. ופיר' ה"ה והוכחן שיש אחס כשמתא חס ויוספו עוד לפשוט שלא ישמרו. ואם כן הא דלגל רב יוסף לאו משום שיקרה כהס כרו לחייבם כגון אלא שלא יוסף עוד לפשוט דע"י השמתא חס-נמנעים ולא היה רוצה רב יוסף שיפשוטו ויקח הנזק אלא משום דלא בעו למיקם בדיוא כדחייבו וומנן כמי דליבא עדים ומשום הכי שאל רב יוסף וקמ"ן דיכול

לעשות כן ולא מצי למומר גדור עדן. גם מה שכתב מה"ש דסבירא ליה כהרמב"ם מההקדמה על הראב"ד ע"ש קשה דהרי הרמב"ם יקוד כדיון זה וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים דחו דכריו ועל כן לרובין חנו לומר דאף על גב שהקדמה עליו מ"מ לענין דינא סבירא ליה כוותיה כיון דכל הפוסקים סבירא להו כוותיה. והנה התוס' הביאו ראיה מהא דר"ל רב יוסף זיל לנעובתו ולא א"ל זיל שחטיכו עיון שס. ולכאורה יש לרדק לרברי הרמב"ם דמה וענה כראיה זו. וקמ"ד ברור דאף על גב דמצי לפוטעס מ"מ בלא התראה אינו יכול ואם כן מצי מביאין ראיה התו' דאימא משום שעדיין לא איתרי כהא אלא זאת התקלת התראה.

אמנם ז"ל דסבירא להו להתוספות דלשון דתו מפסדו משמע דרנולו' להפסדו וכבר הפסדו כמה פעמים ואם כן מסתמא איתרי כהו קודם לכן ומשום הכי שפיר סבילין ראיה ועיון כדרושא שפיר' עוד ליה.

ודע רמ"ש ה"ע ריבול בעל השדה להתרות כבעל הכקמה לאו לומר דה"ה חס לא התרה אינו חייב בעל הנהמה דראוי חייב אלא קמ"ן דליתא לדאבוי וכמו שפסק הר"ף ו"ל או דכוונתו דיכול להתרות היינו שלא לפשוט עוד ולא תימא דכיון דחייב בעל השור כגוף לא מצי להתרות בהס כשמתא וכיונא אלא אף על פי כן יוכל להתרות וכמ"ס ש"ך והוא נופא קמ"ן רב יוסף דיכול להתרות דאקוד לחדס לגרוס להפול ולשלם. ועל מ"ס הרמב"ם יוכל להתרות הפול קודם שיוק תמה ככ"י דמנין לו לרבוני לומר כן ומהו השמיט כש"ע הפולו קודם הויק והכ"ח תי' דמוכרת הרמב"ם לומר קודם וכו' ע"ש.

גם אינו יודע מנין לו כן ומ"ס הרמב"ם אפילו קודם ליה לומר דה"ה חס הויקא אפילו בהתראה ח' סנו אלא דקמ"ן דאף קודם החוק יוכל להות. וכ"כ הסמ"ע דאפי' להתר שהויקא בעי התראה ג"פ. גם מ"ס וכן כת' התו' הנהו עזי וכו' וכול לומר כשאזיק אשלים אלמא דמקודם שהזיקו מתרינן כהו ע"כ. לע"ד אינה ראיה ואין הכרע בדכרי התוס' כפי מה שכת' לעיל דהתוס' סבירא להו דפי' מפסדו היינו דכבר הזיקו פעמים שלשה. ומשום הכי מתרינן כהו עתה אף קודם שיוקו פעם אחת ולעולם אף לא הזיקו עדיין כלל אפשר דסבירא ליה דלא מתרינן כהו. ויחד נראה עפי שגפיר דמפסדו היינו שכתב הפסדו וכמ"ס הרב הדרושה ע"ש. לכך נראה לו דה"ט דסבירא ליה להרמב"ם כפי' מפסדו היינו לעמוד משו' דלמד התראה זו מכל התראות שבעו דהס קודם מעשה ה"ג הכא ודו"ק.

והנה הרמב"ם ע"ס סוים לפי' אסרו חכמים וכו'. וכו' דה"ה שבונתו אפילו בבית וכדמוכח כסניגיה שס וכפ' ז"כ דלרשות אפי' גסה אקוד וכ' התו' שס כד"ה אין מנדלין וכו' ע"כ. אמנם

פני חשן משפם סי' שצ"ז הכית

ו' שהטכת לוקח ושוקט וכו' שרעת הרמב"ם
מדלא הזכיר יום השוק ש"מ רסכו' ליה כהתו'
ודלא כרש"ו ז"ל ע"ש. ולע"ד ראיין זה הכרח
כלל דמה שלא הזכירו יום השוק משום דבסוגיא
בעצמה לא הזכירו יום השוק כי כן הרמב"ם
דרכו להעתיק לשון הנמרא. ואדרכא לער"ן
ככרו דהרמב"ם סבורא ליה כפיר' רש"י ז"ל
דהא וראו מדלא כתב ככה כדון הטבת אלא
סמך אדלעיל משמע דסבורא ליה דזה. הדין
שזה ממש לדין קודם היגל וכן נראה מדרכו
הה"מ להראו שרעת דבינו כרש"י דאם סבורא
ליה כפיר' התו'. אם כן הוה לו לומר וכלכד
שלא ישהה המעשה יותר מל' יום דליכא למימר
כזה דסמך אדלעיל אלא אם נאמר רדין זה
שום לדלעיל א"ש דסמך דסבורא ליה דה"ס כאן
שכך רינג' רלא סקילו בו יותר דודאי יום
השוק כדגל דמיוזס כדור לע"ד דלא כמהרש"ל
ודו"ק :

אמנם איכא למיירק רמאי מוכחי התוספות
מהך דו"כ דאומא לעולם הכא מיירי
אפי' לרעות וה"ס נסה והא דנקט דקא לאשמעי'
דכסוריא אכל דקא שרי. וכת"ש אח"ו לתרץ
מה שקאשו על רבא וז"ל בפשי' דהתוס' ירעי
דמחנותין איירי רוקא דקא מהכריותא דקאני
להדיא על מקנותין אפי' פיי. שאמרו וכו'. אבל
מגדלין כהמה נסה אך קאש דאם כן מני אשמעי'
רבא דמגדלין כהמה הנייה דלא שמעי' לה ממחתי'
הא כריותא קאני להדיא דמגדלין כהמה נסה
ודוחק לומ' דרבא לא שמיע ליה סאי כריותא ואולי
דררך' האמורא לאשמעי' מה ששנו בכריותא והיא
נופא קמל"ן דהכריותא סלכתא היא ולא נאמר
דמשכשתא. ואיך שיהיה דהרמב"ם קלר קלת
כמקום שהיה לו להאריך דהי"ל לומר רבנסה
מותר וכמו שהולרך בכריותא ולרבא לומר כהדיא
אכל כנסה מותר.
ודרך אנכ ראינו למהרש"ל כספרו הכסור
יש"ש שכתב על מ"ש הרמב"ם כה'

ברוך נותן ליעף כח • לאי אגים עצמה ירבה :

ת"ו ש"ל ב"ע

ספר בית אב

הלכות יסודי התורה פרק ד

דואב היה אכל להאיו לישנא דקאמר והוא שלכו דואב דכעני תרתוי ק' דר"א לא אכ"ד קיה' ותי' דכולה מלתא דהכא לא איורי אלא דגס כמו שאין חכס ומכין מדעתו דמ"מ כאב"ד ולמי שלכו דואב מוסרין לו ראשי פרקים אכל למי שקכס ומכין מדעתו מוסרין לו גס מעשה מרכבה ור"א חכס ומכין מדעתו היה והכי מוכח מתוך הנמרא עכ"ל ותמיהני עליו דאיך לא נרגש מדכרי רש"י ו"ל שפירש דהא דא"ל לא קשאי היינו משום דכעונן לכו דואב ולפי דכרי הרב כל חלוקים הללו לא כאמריו אלא כמו שאין חכס ומכין מדעתו אכל מי שהיא חכס ומכין מדעתו מוסרין לו גס מעשה מרכבס גופה ואין לריך שיהיה לא אכ"ד ולא לכו דואב כקרו ור"א חכס ומכין מדעתו היה כמ"ס הרב בעלמו וא"כ מה משיב לו ד"א לא קשאי וכעינא לכו דואב וסדי כמו שהוא חכס ומכין וכו' אין לריך לכל זה וכבר הכרחנו זכרי רש"י ו"ל כפי' זה . תו קשאי רב על דכרי הרב ממאי דאיתא תו סתם רב יוסף היה נמיר מעשה וכו' יהיו חתת לשונך וכו' ופי' הר' גופיה סכי דפומבדיתא מפו' כסנהדרין שחם רב יודאי ורב עינא וא"כ בוודאי היו אלו חכמים וכנונים מדעתם ואין א"ל דב יוסף דבש וחלב חתת לשונך דכריס המחוקים מרכס וחלב יהיו חתת לשונך והרי כללא בייל לן הרב ו"ל דמי שהוא חכס ומכין מדעתו מוסרין לו מעשה מרכבה גופה ומלמדיו אותה כאופן שמכל זה יראה לעב"ד דלא אהי חילוק הרב ו"ל אלא הדרכא איפכא הוא כמו שאינו חכס ומכין מדעתו אין מוסרין לו כלל אפילו ראשי פרקים אכל מי שהוא חכס ומכין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים דווקא וכמו שנראה להרוא הכי מדכרי רבי' ו"ל וא"כ קשיית הרב כמקומה עומדת דאיך א"ל ר"י לר"א תא אנמרך והא לריך שיהיה אכ"ד ואף לישנא קמא ולכל מי שלכו דואב כקרו קשה קתת דאיך א"ל בסתם תא אנמרך כמעשה מרכבה ולא שאל אותה בתחילה אם הוא זקן ולכו דואב אם לאו . ומ"ס הרב רווראי ר"א לכו דואב ק' שהיו לא מלינו שר"א השבכ להיך דא"ל לא קשאי וכעינן לכו דואב וא"כ מן התומה על ר"י דאיך א"ל בסתם תא ואנמרך ולא תקי קודם אם הוא זקן ולכו דואב אם לאו .

איכו קשאת יש לומר דזהו שהיה קשה לריכוני ו"ל ומחמת זה פי' דר"י פליג אר' וזר"א ור"ד וס"ל רכל מי שהוא חכס ומכין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים אף אם אינו אכ"ד ולכו דואב כקרו ופליג נמי אר' אמי דאין לריך חמשה דכריס

הלכה י"א ומה בין וכו' ע"ש כריס פ"ב דחגיגה חנן אין דודשין כערויות כנ' וכו' ואמרין כנמרא עלם חני ר' תייה אכל מוסרין לו ראשי פרקים אמר ר' זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאכ"ד ולכל מי שלכו דואב כקרו איכא דאמריו והוא שלכו דואב כקרו ופי' רש"י תרתוי כעינן ואמרין נמר ההם אמר ר' אמי אין מוסרין סתרי תורה אלא למי שיש בו ה' דכריס שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחסד' חרשים ונכון לחש ע"כ .

והשתא יש לתמוה על רבינו דאיך סתם וכחכ דאם הוא חכס ומכין מדעתו מוסרין לו ראשי פרקים והא רבי זירא פי' שליך שיהיה אכ"ד או לכו דואב כקרו ולא"ד תרתוי כעינן וקי"ל דסלקתא כלישנא בתרא וכמו שכתב הרב החסיד"כ ככללי הנמרא כלל ז"ו ע"ש וכ"ש הכא דלישנא בתרא לתומרא ור' אמי חלריך נמי שיהיה בו ה' דכריס ומשמע לא פליגי על ד' תייה אלא כתי' דכריס מדקאמר א"ר זירא וכו' אמר ר' אמי וכו' ולא קאמר ר' זירא אמר וכו' .

ויראה ליושב כמאי דאיתא תו החס א"ל רבי יוחנן לר' אלעזר תא אנמרך כמעשה מרכבה א"ל לא קשאי ופרס"י לא קשאי לא זקנתי וכעינא לכו דואב עכ"ל . ויש להקרק מנ"ל לרש"י לפרש הכי משום דכעונן לכו דואב אימא דרבי אלעזר חס לשה דר' אמי כאמר אין מוסרין סתרי תורה אלא למי שיש בו ה' דכריס שר חמשים וכו' ופירשו לקמן בבב' שר חמשים שידע לישא וליתן כחמשה חומשי תורה רבד אמר שר חמשים כדרי' אכתו דה"ר אבהו מכאן שאין מעמידין מחורבמן על הליכוד פחות מחמשים שנה ור' אליעזר ס"ל כדבר אחר שריך שיהיה בין חמשים ומש"ה א"ל לר"י לא קשאי דהיינו שלא הנעתי לחמשים ולא משום דכעונן לכו דואב ומנ"ל לרש"י לפרש הכי .

אמנם יראה לעב"ד שהאי לזו כדור דלשון לא קשאי שמעשעוהו לא זקנתי לא אהי לפ"ו דאף אם יהיו ימיו חמשים לא מקרי זקן דבן ששים לזקנה ולא פחות מש"ס הוכרח רש"י לפרש דה"ע דא"ל לא קשאי משום דכעונן לכו דואב ואין אדם לכו דואב עד שיהיה זקן משום שקרו ימיו למות וכל שעשה וסעקת כהאי פתרא קיטיב שהיוס כאן ומחר כקבר . והנה הנאון מהרש"א הקשה דאיך אר"י לר"א תא אנמרך כמעשה מרכבה והא דא"ל לא היה אכ"ד וללישנא דקאמר ולכל מי שלכו דואב תיזא דר"א ודאי לכו

דרכים שהרי ר"א סוה כשוא פנים למטה כגון ד'
 אכהו כו' קיסר ואין א"ל תה ואנמרך אלא ורואי
 משמע רפליג על כל זס ואית ליה דאין טריק לכל
 אלו הדרכים אלא רווקא סיהיה קמס ומכין מדעמו
 ומש"ה א"ל כחסס תה ואנמרך. אמנס ר"א ס"ל
 כלישנא קמא דרריך סיהיה א"כ"ר או לכו רואג
 כקרכו וע"ו השיכ לו לה קסיה וכענין לכו רואג
 ודכינז פסק כר"י. כסאר לנו לכאר לטק ד"ו
 שאמר תה ואנמרך וכו' והא חני רכי חייא אכל
 מוסרין לו ראשי פרקים ותו לה. אמנס חתי לזה
 כדור כחתי דהיקא תו הפס על מעשה ררכ יוסף
 סא"ל רבש ותלב וכו' ער ויאמר אלי כן ארס וכו'
 מכאן. ואילך וכו' א"כ אופס ו"ל רר"י ס"ל כלישנא
 קמא ער ורוא מנעמינן זמס"ה א"ל לר"א תה
 ואנמרך במעס מרככה. ומעמס וס לתמוס על
 רבינו דאין קסס וכסכ דאס תוא חסס ומכת מדעמו
 רמוסרין לו ראשי פרקים במאן פסק או כלישנא
 קמא סו"ל לפרס דהיכא מקוסמס כגון ער ורוא
 אפי' מבמר גמרינן ואי כלישנא ככרס הו"ל לפרס
 דהיכא מקוסמס דרפי' ראשי פרקים לא מפרין
 כגון מוארס ואילך ואין לומר דרביט ס"ל דמתני'
 פלוגס על זמס הכריות ופסק כמתני' דמנ"ל
 הדי וסא קי"ל דראשו פלוגס לא מפשינן. ותו
 שהרי בוכתנו דר' עתנן ס"ל כלישנא קמא וא"כ
 כמו שפסק כר"י כמאי דפלוג אר' אמו ור' זורא
 שבלריכו ה' דברים ואכ"ר ולכו רואכ כמו שכתאר
 לעיל ס"נ הו"ל למכספ כותיס כמאי דס"ל כלישנא
 קמא ריש מקומה במעסה מרככה דרפי' מנמר
 גמרינן ונ"ע :

פרק חמישי

הלכה ב' כד"ס כסאר מטוס וכו' קודס שנכא
 לכאר דעת רבינו תהילס ככאר
 פלוגסא דרכותא ז"ל דאמרינן כנ' עכירות יחרג
 ואל יעבור וכו' עינן סס באורך וזכר זה נפתח
 בקמחי נסויס בבכרתי ולא נכרכס אלא לפלפולא
 זה ילא ראשונס דאסין לכל רכר שכתרסס המאור
 הגדול ז"ל רבל שפסכווין האונס לס"ע אף כנ'
 עכירות יעבור וכו' אף אס עושס מעסס כגון
 גויה או רבעס כת ישראל שנהכסס לישראל וכו'
 ואייתי ראייס לזס עאסתר וכו' ובאמח דכריו ז"ל
 חסוסי' אגלי וזריבי' לי לתמר רסא איהו גופיה סייס
 וכתב דהא דלס פרוך בגמ' וסא אסתר ה"ע הוואי
 משוס דלס כריתא ליה סאי דרסא רתל הקרו לכא
 וכו'. א"ב אימא מאי דהיכא חוכס מאסתר למ"ד
 אל תקרי לכס אלא לכות למלף עיגיס דכנ' עכירות
 אס שפכווין להעכירו אף אס עושס מעסס אסתר
 שאני דהיכא תרסי לטיכותא אינו עושס מעסס
 ומתכווין לס"ע וכשלמא לפי' סתוס ז"ל שפירסו
 דה"ע דלס פרוך וסא אסתר ג"ע הוואי משוס
 דפשיטא דה"ע דקמ' מהני לענין ג"ע אכל לענין
 פרהסיס דמשוס חילול ה' הוה לא הוה נראס לו
 שיועיל וסני ליה אכיו דאף לענין פרהסיס מועיל
 וס להכיס סמך להאי סכרס מרככ ולומר דלס
 פלוג להביו הלא עוסף ער טעס שני וכמ"ס התו'

ז"ל ביומא דף כ"כ כד"ס מה דולס וכו' יעס"כ
 דלפי זה ז"ל דרכא אית ליה כנ' עכרות אס
 מתכוון לה"ע אפי' אס עושס מעסס יעבור ואל
 יחרג. אמנס כפי מה שפי' סמאור ז"ל א"כ מאי
 ראהי חוכס מאסתר .

יותר יגדל החימה לפי חידוש סב' שחירץ
 המאור ז"ל דה"ע דלס פרוך והא אסתר
 ג"ע הוואי דנכעלת לגוי אין סס מיתת כ"ד אף
 ע"פ שהיא א"א דאסת רעסו כענין וא"כ ליכא
 דהיכא מאסתר כלל אף למ"ד אל תקרי לכס אלא
 לכיס דאסתר שאני כשאר עכרות הווא ומס"ה לא
 עסרס עזמס אכל כנ' עכרות י"ל דלעולס יסרג
 ואל יעבור אף כשמתכווין לס"ע ואפילו סאסס
 שאינז עושס מעסס אס אנס איהס ישרל חכרס
 ואל סעבור. סוכ דהיכא להרמכ"ן ז"ל כס' המלחמות
 שכסכ אלו הדרכים כססס וזכו חורף דכריו כקייור
 והא דאמרינן נכו אסתר דלס"ע מותר כנז הכס
 על בת ישראל לא מקרי נ"ע עכ"ל. וער
 חירץ כסויס דכריו וז"ל כרכיו כעל המאור ר"ל
 דנכעלת לגוי אין סס מיתת בית דין ע"כ. ותמהני
 עליו דאין לא סקסס על סמאור ז"ל מרדודס לרודוס
 ואפשר ליוסכ כרותק ולומר דעיקר ראייתו הוה
 מקיוואקי וכו' דהסס אע"ג דסוי ע"ו יסכי לסו
 ואף ע"ג שאנו עושיס מעסס שאנו נותניס להס
 כודיס משוס דלס"ע הוה זזוהו ססויס ואמר הילכך
 גויה כמו וכו' דהיינו עיקר ראייתו מסא ונ"ע.
 אף שיהיכ נמצינו למדיס דסמאור ז"ל וססוס'
 נכו תו' ב' דסכא מוסף טעס שני סכירא לסו
 דרפי' כנ' עכירות אס מתכווין לה"ע יעבור אף
 אס עושס מעסס. ולכאורה הוה נראס לומר
 דאפילו לפי חיד' ה' על חוס' רכס פליג אככו
 ואית ליה דלענין פרהסיס לא מהני טעס ק"ע
 ז"ל דהיכא ליה להאי סכרס ואין לומר דסמך אחרונא
 דאכיו דק"ע הווא סכרי סכריו לדכריו מקיוואקי
 וכו' וא"כ כמו דהסס כקוס עסס יסכיון להו"כ
 ילפינן כנמ' דרפי' כקוס עסס יעבור ואל יחרג.
 דאין לומר דהסס שאני כשאר עכירות דר"כ מאי
 מכרית רכס לתרץ מהס אלא ורואי משמע כיון
 דקי"ל כפרהסיס אפילו על מ"ק א"כ כל
 העכירות שוין ומס"ס מייקו ראיס כמו דהסס
 שרינן משוס ה"ע ה"נ כאסתר שרי אף דהוה כשאר
 עכירות וכפרהסיס וא"כ כמו דהסס שרינן אף
 כקוס עסס ה"כ כנ"ע וכן משמע מדכריו מרן
 כ"מ דמוכרסיס אנו לומר הכי אי אמרינן דהס"ס
 ס"ל דאסתר ג"ע הוואי שכתב ופסק רבינו כרכת
 וס"ל כהר"מ דכותי שכתב על כת ישראל לאו ככלל
 ג"ע הוה דא"כ דרכא דאמר ה"ע שאני כלומר
 אפי' עכרס מעסס הוה אמרי' רכנ' עכירות יחרג
 ואל יעבור וכו'. ומאי הכרת מכות מרן אימא
 דרכא סמך אחרונא דאכיו אלא ורואי נראס דאי
 אפשר לומר הכי ומן העצם שכתבתי ועוד דאס
 הכא סמך אחרונא דאכיו א"כ הכי הו"ל סהנת
 עצמו כמו שאני אלא ורואי משמע דס"ל רעוקר
 הטעם הוה משוס דס"ע אמנס דהיכא להרמכ"ן
 ז"ל כס' המלחמות שכתב פי' סתוס ז"ל וכסכ
 כוה דלסין ורכא אמר להעכיר אפי' לאסס כפרהסיס
 אסור

אסור לעולם אבל לה"ע מותרת נמצאו שם דברים מחודקין לה ק"ע ולהנאקס. הא באיש יהרנ ואל ועבור לעולם. וכן פי' סראכ"ד ו"ל עכ"ל. לכן כ"ל לומר רהבו מיתקי רחיה רביון דמקסה ס"ע דלא פריץ והא אסתד ג"ע דהו כשאר עבירות דאין טעם כפרהסיה עלמו. א"כ מוכרחים אנו לחרץ מתכווין להעבירה על. דת אלא משום דהו כמו ה"ע וכשהאנס מכווין לה"ע ועבור אפי' כפרהסיה כשאר עבירות דאלת"ה הני קוואקיו וכו' היכי והכינין להו והא התם כפרהסיה ואלו עושים מעשה אלא ז"ל דהטעם משום דהו ה"ע א"כ הכי נמי כאסתד ק"ע והו כשאר עבירות הטעם משום דהו ה"ע נמי אכן לשון דכ"ה לבאו' דרוק ומוס הלשון של הרמב"ן הגד' רואה שדכרי מרן כ"מ חמוהים שכ' דהרמב"ן ס"ל דכותי וכו' לאו כבלל ג"ע הוא דא"כ לא אחי שנויה דרבא וכו' דהא כהריו הביא פיר' התו' דס"ל דאסתד ג"ע הואי ואפי"ס פיר' דרבא סמיך אשנויה ראכיו אבל אם עושה מעשה מורה רבא דיהרנ וכו' אלא ס"ע שפי' הכי מחמת קו' התו' שהקטו דהו"ל לאקשווי ג"ע הואי ע"ש כדכרו שמכורא להרוי מהאי טעמא.

מיהו קשה לי אדכרי הרמב"ן דאין כהב אף לפי' התו' איש לעולם יסרנ ואל ועבור אפי' לרבא והא רבא אית ליה טעם הנאת עלמו עדיף מקרקע עולם שכוו אית ליה אף כשאר עבירות טעם ק"ע לכרו לא מהני אמנס כשהוא כחכוין לה"ע כשאר עבירות אפי' אם עושה מעשה ועבור והרואה מקוואקיוכו' וכן נהו שא"ל לישדאל קטול אספסתא כשכת ושרי לחיותא אית ליה לרבא ליקטול וכו' אף כפרהסיה וכו"ע כלנעה מורה רבא דהטעם ק"ע מהני לכדו וכמ"ש התו' וא"כ כ"ש שועיל טעם ה"ע לכדו כלנעה אפילו ואם עושה מעשה ולפ"ו ו"ל דאפי' כפרהסיה אית ליה הכי דליכא הכדל כמו שאר עבירות.

ונראה ליושב כפרהסיה שאנו אית ליה טעם ה"ע עדיף מקרקע עולם דהטעם משום הלול ה' אבל כלנעה דקי"ל כנ' עבירות יהרנ ואל ועבור משום חומד עלמן היכא דאינו עושה מעשה ועבור וכו' אפילו מתכווין להעביר כיון שיכול להעבירו כע"כ אבל היכא דעושה מעשה אפי' מתכווין לה"ע יהרנ כיון שאינו יכול להעבירו כע"כ והטעם משום ה"ע ומ"מ אפילו לפי' התו' מוכרחים אנו לומר דאית להו כס' המאור. והרמב"ן בספר המלחמות הדכה להקשות על זאת הסברא והכיזא כמה דאיות מן החלמור להספך ואכא ליושב אחס אחת לאחס לע"ד. פתח דכיוו הקסה מעוכדא רר' זרוק ורב כהנא כקדושין עש"כ וכאכ דא"ה לו' ממרת חסידות עשו והכיזא דאיש מהירוש' ע"ש. והנס לם' סתו' דאית להו כס' אין מעמירין רב"ה כד"ה יוכל כפרהסיה וכו' ריכול להסמיר על עלמו ואדרכא דאויקס מהירוש' כעלמו שהכיה הרמב"ן ז"ל ורואי' מזה נראה דלא הוה להו סיוס הירוש' דאל"ה מאר תיטור דאיה אדרכה מטיוס הירוש' הו' תיובקויה אלא ודאי ולא הוה להו האי גירסא. כספרים שלהם אש כן

גם עוכדא רר' זרוק ורב כהנא מתויסכת כפשו' אלכוייהו דהסמירו על עלמן ומה שהקסה על זאת הסברא מקדא דרף את רמכס לה ירענא מאי קושיא איכא רי"ל דקדא אייתי כמו שהורג עלמו כרלון בלא אונס עכירה אבל אם אנס איתו אחי לעבור על מצוה מן התורה ונהרנ ולא עבר לא איירי קרא ואררכה ה"ו משוכס ואף שהקו' מורו דהיכא דהו מתכווין להנאת עלמו אינו יכול להסמיר וכמו שיתבאר לקמן כס"ד ו"ל דהיינו דוקא כשאר עבירות אבל כנ' החמורות אית להו ריכול להסמיר על עלמו ואף לם' המאור ו"ל שהכיה סיוס הירוש' שגרהה ממנו דאינו יכול להסמיר על עלמו ו"ל כעוכדא רר' זרוק ורב כהנא שהיה הדור פרוץ ככך וכמ"ש הנ"י על מאי דאיתא במדרש מה לך וולא להסקל על שמלתו את בני וכו' ע"ש ולפ"ו אף שגאמר דמורו התו' אף כנ' עבירות לק"מ וכמ"ש וכזה הויל כמו מה שהקסה עוד ממאי דאיתא כידושלמי ד' כונא זעירא וכו' דו"ל דהתם איירי שלא הוה הדור פרוץ ואף לם' התוס' ל"ק דמורו הם סיכא שהאונס מכווין לה"ע אין יכול להסמיר על עלמו ואפילו כפרהסיה והתם להנאת עלמו היה מתכווין ע"ש כירוש'.

עוד הק' ע"ז מעוכדא רעלם על לכו טינה וכו' ע"ש גם נמי מהא דאמר'י ככל מתרפאין וכו' דאלו להנאת עלמו מתכווין והן אמת אליכא דהמאור ז"ל שאלו שהכיה רחיה למילף רבנ' עבירות החמורות דיהרנ לאו דוקא אינו אלא כל אכזרייהו כמו יסרנ הם קושיית חלומות עליו אמנס לשו' סתו' ו"ל יש מקום אחי לישכ ולו' דהס פלגי על ספר המאור ו"ל וס"ל דדוקא כנ' החמורות אבל לא באכזרייהו דכר כהכו התו' שס כפסחים דה"ט דאין מתרפאין משום דאית למטעי כתר ע"א וא"כ כוראי דדוקא התם אחי למטעי משום שרואה שסלולו איתו מן המיתוס אבל אם אדם ח' אנסו. לאכול מין עליון של ע"ז לא סייך האי טעמא דילמא אחי למטעי כתר ע"ז דמה חידוש רואה כה ופשי' דלפי דעה סתו' דיעבור ואל יהרנ וכו' מה"ע גופיה אין מתרפאין אע"ג שמתכווין לה"ע משום דאית למטעי כתר ע"ז משא"כ היכא דה' אכסו לעבור דכר דלא סייך כוס ה"ט דאית למטעי חס"ה היכא דמתכווין לה"ע דיעבור ואל יהרנ גם נמי מס שסכיא דאיש מהסיה דהעלה טינה וכו' וראה לע"ד דוש לחק דהתם שאני שיעקד החולי כא לו משום שנתן עינוי כה כדו לעשות עמה מעשה מש"ה אמרו חכמים ז"ל ימות ואל יספר עמה דלמה לו מתחילה לתת עינוי כה והכי פריך התם כשלמא למ"ד א"ה היתה שפיר דכיון שנתן עינוי כה לעשות מעשה וכזה היה מתחייב מיתה מש"ה אמרו ימות ואל יספר עמה אלא למ"ד פנויה היתה וכל עויד המעשה כעלמו לא היה חייב מיתה אמאי כולו האי גורו עליו ומשני משום פנס וכו' אמנס היכא שאנסו לנשת אל ערוה שמתחייב עליוס מיתה כ"ד א"כ לספר עמה טוראי שפירין הוא שיעבור ואל יהרנ כיון שאין לו כוס עון כלל וא"כ מה"ע גופיה ימות ואל חכעל לו אף שמתכווין לה"ע ולק"מ וכזה הויל כל דאיות שהכיה יע"ש דהתם

ו'ל ולפי תומר טנושא יש ליושב כדוהן ולו' דהא"כ דהוה: מני לשנווי הכי רהסם שאני דלס"ע הוה מחכוין אמנס קושטא דמלחא קא משני דליכא ראייה מהתם כלל רהסם כלנעא הואו ויאף שגאמר כנ' עכירות יהרג אפילו לס"ע אבל האמת לאו הכי הוה .

אחרי

כחכי כל זה ה' שאיר עיני וראיתי להרמב"ן בפסחים כפ' כל שעה שכ' הכי וו'ל שפיר גרסי' תהרג שלא אמר אחיו וכו' עש"כ א"כ אופתא זאת היתה נמי כוונת הכי ולא כמ"ס הר"ן דלסתפרות שאני וכוה חו לק"מ מירי שקשיתי עליו לעיל גס את הא' גס את הכ' גס ראיתי נמי להר"ן שם דלפי שטחו דלסתפרות שאני יושב מה שקשט על הר"ה הרמב"ן ממשמרינן ככל מתרפאין וכו' גס נמי מהעלה על לכוטובא וכו' ועטס התלוק מכוור שם כדכריו ע"ש אבל ק"ל על הר"ן ו'ל דרוך נחס דעתו כתיולק זה אליכא דהרו"ה דרו' ס"ל להרו"ה האו תלוקא אס כן מאי קא יליף מכאן דכני ג' עכירות לאו דוקא אינהו אלא אף אכזוריהו הכא שאני שהוה להסתפאח אבל אס אנסו אנס אימא דיעבור וכו' כמו שמחלק גבי אס מתכוין להאנס לה"ע וכרוחק נראה ליושב ולפרש דכרי הרו"ה רמ"ס אפילו כל מירי וכו' כדגרסי' וכו' אין כוונתו על מי שאנסו אנס אלא דוקא מי שהוה חולס דומיא דכני דמיתו זכן משמע לפוס ריהטא מפשט דכרי הר"ן כפ' זהב ו'ל לאו דוק' אינהו גופיהו רכל אכזוריהו נמי אסירי זאפי' כמקום סכנה וכו' דהמדקדק כאלו הרכרים ולא אמר בקלור יהרג וכו' משמע רכוונהו הוה על מי שהוה חולה אהנס כאנסו אנס מודה דיעבור ו"ע .

אמנס

הנמקי א"ל לפדס כדכריו הכי דכהדיא כתב שם וגויה דאנסם לישראל יהרג אפי' כלנעא מרין אכזוריהו דנ"ע ונחן ועטס לחתק רמאי שגא גוי הכא על כח ישראל לאוהרג מדין אכזוריהו ע"ש . מיהו סייס הר"ה ואמר אבל כע"ז ע"מאם וכו' לשיכר וכו' אפי' בשמתכוין סהס וכו' עכ"ל ע"ש ותמה אני על הרב כנה"ג כס' דינא דתיי שהכיא מ"ס המאירי דס"ל בנ' עכירות אס מתכוין לה"ע אף כפרהסיה ואף כשעת השמר יעבור וכו' ומ"מ כשפ"ד אפי' להנחת עלמו אסור מסכרא וכו' וסייס וכאב ורעת הר"ה כפרת כן סורר כרעת המאירי אלא שיש כפרס כוניהס ועו' עכ"ל רהא כהדיא נחב הר"ה דהמאירי דכשפ"ד לעולם יהרג וכו' חו סייס שם וכהכ ואפשר עוד שיש הפרס כוניהס וכו' דלרעת הרב המאירי וכו' גס על זה אני תמה דכהדיא כא הדבר מכוור על שלשים ועל רכעים דס"ל כעכ' המאירי והא לך לשנוי הילכך גויה דאנסה וכו' עכ"ל וכנה"ג דאנכ טעמיה לא שפיל לסיפוס דלשון הרב ז"ל . מצתת נכא לברר ס' רכינו שגס הוה נראה דאויל ומודה לס' הרמב"ן רבנ' עכירות יהרג וכו' אפי' מתכוין לה"ע ומ"ס או' אנס אשה וכו' לפי דברי הר"ן ככ"מ דאירי כפנויה ורוחק הו'ל לפרס כולי האו רב' ולומה או אנס בת ישראל א"כ פנויה לכועלה ואיך קא מסתס ואמר ואמר או אנס וכו' גס

רהסם שאני דתישינן דילמא אחי למטעי' כתר ע"א א"כ ג"ע שיראה שהעלוהו מן החולי ורוק שפיר ובאמת תמיהא לי מלתא על הנמקי דאית לוס כס' המתור דלאו דוקא אינהו אלא אף אכזוריהו והרג והכיא אלו סראיות של המאור דאיהו גופיה כחכ' שם לעיל סמוך ונראה דרו גרסינן תהרג מיירי שהגוים אומרים לה הרכיקי' פ' לעלמד וכו' א"כ כנון שהעלה לכה טינא עכ"ל . ותלוק זה יותר מכוור כהר"ן הוכחו דכריו ס' כס' אסיפת זקנים להר"כ כהס' כחכות וו'ל א"כ כשעלה על לכה טינא שאין לה להסתפרות כנ"ע עכ"ל הרו דס"ל אף ע"ג דהסס קרקע עולם וחשבור ואל תהרג אפ"ס כשהעלה על לכה טינא תמות ואל כעלה לו אפי' שאינה עושה מעשה דלסתפרות שאני א"כ איפה מאי מיתו דאית מכלל מתרפאין וכו' דהאי ג' עכירות לאו דוקא אינהו אלא אף אכזוריהו והרג להסתפרות שאני אמרינן ימותו ואל יתרפא אפי' אכזוריהו אבל אס אנסו אנס אימא לך אגא שיעבור ואל יהרג כמו שחילק בע"מ ו לגבי אשה וכעיקר דכריו שכתב דמירי שהעלה טינא קשס דא"כ הו'ל' תמות ואל מעבור וכנה"ג הקשו התו' כיומא דפ"כ על השאלות וע"ש כר"ה מה רוטק וכו' וכוה חו ק"ל נמי על מה שהעלה כס' הרמב"ן רבנ' עכירות אס עושה מעשה אפי' מתכוין לה"ע יהרג וכו' וסבוי ראיות של הרמב"ן דמאי ראייה איכא להסתפרות שאני ימותו ואל יתרפא אבל אס אנסו אנס אימא לך אגא דיעבור וכו' ו"ע . ועל פו מש"ל לרעת התו' יש ליושב נמי דכרי הירעכ"א שכתב גבי עוכר דרב כנה"ג ור' לרוק דכפרהסיה הוה המעשה שאסור מן התורה וכו' עש"כ . והקשה עליו הרב אס דח כפ' בלק ראע"ג רכלנעא לוח כיה אסורא דאוריותא מ"מ יהרג מרין אכזוריהו דג"ע וכו' ע"ש דהירעכ"א פליג . על המאור והנמקי יוסף ואית ליה דאכזוריהו יעבור ואל וכו' וליכא ראייה מאלו וכמס"ל כרעת התו' א"כ להסתפרות שאני אמנס כה"ע אית ליה דיהרג מסכרא רביון ללאו משוס חלול ה' הוה אלא משוס תומר עלמס מש"ה אף לה"ע יהרג וכו' וכמ"ס האו סכרא הרמב"ן והג"ו ולא מכלל מתרפאין וכו' והעלה על לבו טינא מיתו ראייה ולפי דברי הירעכ"א שכתב כפרהסיה הוה המעשה יותר וימתק מה שחירגנו לעיל לרעת המאור שהוה הדור פרוץ .

תו

הקשה הרמב"ן על זה הסכרא ממה שלא היה מרדכי כורע להמן וכו' ע"ש ולהא נמי ו'ל לפ"ד שהוה הרור פרוץ ככך ומשוס קדוש ה' עוד נראה ליושב כתאי דאית' כילקוט להדיא ה"ל וכל עבדי המלך למה הו משתחוין לו ו"א נחן אלהיו ככליו וכך הוה מהלך ומההרג כלבו אס משתחוה לו נמצא ע"ז לכך נאמר ומדרכי לך יכרע וכן איתא כמרדס הרו לך כהדיא דה"ע שלא הוה משתחוה משוס שנתן ע"ז כלבו וכוונתו הוה להעביר מרדכי על דח ולה משוס שעסס ע"מנ המן ע"ז אס כן אדרבה מזה הו סיעתא להאי סכרה איכרא מה שהכיא ראיס ממעשה דנעמן ע"ש הוה ראייה גדולה וקושיא אלימתא על המאור

גם אין לו' רס"ל כפי' ריכ"ס דהא לא פריך דהא
 אסרה ג"ע והוא משום דפשיטא ליה דמהני טעמא
 דק"ע לענין ג"ע אבל לענין פרהסייה לא ס"ה
 דמהני ושני אביו דה"ל לענין פרהסייה מהני והכא
 פליג עליה ואזיל ליה דלענין פרהסייה לא מהני
 טעמא דק"ע אלא ה"ע שאני דהא ה"ו ז"ל מוריס
 דמקרי ג"ע ואם עשה כדכתיב מיתה וכמ"ס
 כפ"ר' ושעאל דף כ"ד כד"ה מתקוף וכו' ע"ש
 ה"כ מהו ז"ש כד"ה וכו' דמשמע דה"ק אימתי
 ה"מנו כשאר עבירות ועבור כזמן שהכותו וכו'
 או הנס אשה וכו' והא זו לא מקרי שאר עבירות
 אלא ג"ע היא ואזיל שייך לו' עליה כד"ה וכו' אלא
 הכי ס"ל למומר ונ"ע נמי לא אמרו דיהרנ וכו'
 דוקא בזמן שמתכוין להעבירו על דת אבל כמתכוין
 לה"ע ואינו עושה מעשה פגון שאנס וכו' ועבור
 וכו' אפי' כשמתכוין הגוי להעבירו על דת וכמ"ס
 התו' כומתא דפ"ב כ"ה מה דנ"ח וכו' ע"ש א"כ
 הוה לו לרכו' לזכור ז"ל החלוק כדכריו ומדלא
 הזכיר טעמא דק"ע. צ"ל כדכריו משמע דלא ס"ל
 כסכ' ריכ"ס אשר ע"כ ודאש לע"ד ליושב דכרי
 רכו' כפשו' רס"ל כד"ה דאין מחוייבין מיתה על
 כעילת נכרי דתמנא אפדריה לזרעיה דתקוב
 וזרמת וכו' ואשח אינה מחוייבת למסור עלמה
 אף על גב שאסורה אש"ה אינה כאסרת על
 הכעל אסורה לכוכל עור וז"ל רס"ל לרכו' רגוי
 הכא על א"ה ויראל אינה מחוייבת מיתה אף
 עפ"י שהיא א"ה דאש רעהו כתוב וכמ"ס הרו"ה
 גס הרמב"ן נמו ועוין כהר"ט כהר"שו לכתובות
 ד"כ כד"ה ולדרוש לנו וכו' שייב מה שהקשו
 התו' עליו.

שוב

ראיתי להר"ן ז"ל הוכח להר"ן כשטה
 מקובלת לכתובות שכתב להר"ה הכי
 דס"ל לרכו' כהר"ה וז"ל ולמ"ד דאסתר וכו' וכן
 דעת הרמב"ם ע"כ. והנה התוס' כפי פירושה
 כתבו דכפי זה גרסו' אף נערה וכו' ולא גרסוין
 קהרנ וכן גרסו השאלות כפ' וארא והק' השאלות
 מהא דתמר רבא אין אונס בערה וכו' ע"כ -
 ואנכי בעניי תיובתא קא חזינא ופירוקא לא קא
 חזינא העריון קשה דהא לאו אונס הוא דאין קשו'
 אלא לדעת וכו' דאפי' כן כיון שאם לא יעשה
 כך ימות מקרי אונס קשה דא"כ אמאי אלטרוד
 ליה לו' דמיידי כהעלה על לכה עונא הא משכתת
 לה נמי כהנסו אנס שאם לא וכו' על הערומ
 והרוב אוחו כמו ע"ז ושפ"ד ואף ע"ג דאין קשו'
 אלא לדעת כיון שאם לא יוכיב רעתיה להתקשות
 יהרוב אוחו מקרי אונס וז"ע ומה שעלה על דעתי
 ליושב כבר דאיתי למהר"י כן חביב פתוס' יה"כ
 שעמד כזו ותו' כן ע"כ. וגבא לרכו' מרן
 ככ"מ שסיים וכחכ אפשר שזיה נשמר וכו'
 עכ"ל. וקשה לי דאזיל אפשר לומר שזאה היתם
 כיונת רש"י וס"ל כרכו' דהא כהר"ה כתב רש"י
 כיונא על מאידה מרין אף נערה המורסה וכו'
 וז"ל אם ואמרו לו כעול הרוסת כהר"ה וכו' ודאיה
 לרכו' אסתר ע"כ הרי לך להר"ה שדעת רש"י הפך
 רכו' וס"ל דאף כנ"ע כנון נערה המאורסה אינה
 תיובת למסור עלמה כיון דק"ע היא ומשמע נמי

דס"ל דאסתר הויה א"ה ונ"ע היא ונדאש ליושב
 כמ"ס הנמקי ז"ל דאפי' דהנמר' לא פריך ג"ע
 הואי דמשמע דס"ל דפנויה הויה מ"מ כפי תו'
 אביו שתו' ק"ע ה"ע מהני אף כנ"ע עבירות דאו
 לאו הכי למ"ד אל תדרי לכת וכו' אמאי לא מסרת
 עלמה וכפ"ר אף לפי' מרן ככ"מ שפיר' דס"ל
 כהרמב"ן א"ש שסתם וכחכ או אשח לכוכלה אמנס
 עריון ק' לי דא"כ אזיל חסר רש"י וכחכ ודאיה
 לרכו' אסתר ס"ל למומר אסתר למ"ד אל תקרי
 לכת וכו'. כיון דסתמא דתלמודא כפ"ר' כן סורר
 לית ליה האי דרשא אלא ודאיה מזה משמע דלא
 כיון רש"י למ"ס מרן ככ"מ וכן משמע מהתוס'
 ממה שהכילו פרי' וכתבו וכזה נישא דלא פריך
 תלמודא ג"ע הואי משום דפשיטא ליה דה"ע מהני
 לענין ג"ע והוא ומהר"ה א"כ מ"ק הקשה על
 דכרי מר"ן ככ"מ וז"ל וק' דאזיל אפשר וכו' ע"ש
 ולק"מ דכבר כתבו התו' ע"ז דה"ע דלא פריך הכי
 משום דפשיטא ליה דמהני ה"ע כק"ע לענין ג"ע
 מש"ה כחכ מרן דהוכח לפרש הכי דא"כ מרברו
 רבא דקאמר. ה"ע שאני ולא קאמר נמי משמע
 דה"ק דאין הטעם משום ק"ע אלא משום דה"ע
 שאני ואף שחיה עושה מעשה וס"ל להרמב"ם
 ורש"י והרמב"ן ז"ל דא"ה לו' הכי דהא קי"ל כנ"
 עבירות ויהרנ וכו' ואפילו כנגעוהו"כ אפי' לה"ע
 כמו כיון דלאו מטעם חלול ה' הוא אלא משום
 חומר עמלן וכמ"ס האי סכר' הרמב"ן ז"ל וכוס
 יש ליושב ברוחק' מה שהקשיתו לעיל על מרן
 דהרמב"ן לאו מטעם זה קאמר אלא מחמת דלא
 פריך ג"ע הואי וכהר"ה הטוב טו' התו' והעלה
 רכו' דכריס מתורין וכדאש וכו' דמ"ס מרן דא"ה לאו
 הכי לאו למימרא דהרמב"ן. כחכ הואי טעמא אלא
 מדיריס קאמר ה"ע על ס' הרמב"ם דלא נדאש
 לו הכרח הרמב"ן ז"ל וכמ"ס. נשאר לנו לברר
 דעת הר"ה דלכאורה הויה נדאש שהר"ה שפ"ק
 כפי' שני של התו' מרסתם וכחכ רבא ה"ע שאני
 ולא פי' דרבא פליג עליה אביו ואזיל ליה דק"ע
 לא מהני לענין פרהסייה אמנס כדכרי הטור כדמ"ס
 כפ"ר' כן סורר נדאש דלא הכי כן ודא לך לשנוי
 כל עבירות שבתורם וכו' עד שאינה עושה מעשה
 וכו' ע"כ הדי מדלא חילק כפרסוקא נמי כשאר
 עבירות כון עושה מעשה להוכח שאינו עושה
 מעשה אף שמתכוין להעבירו על דת ועבור וכו'
 משמע דס"ל כפי' א' של התו' ודיוק הטור להפך
 כדכרי אביו ראו ס"ל כפי' ב' של התוס' דפ"ק
 הדכריס לפוס' דהויה דמשמע דרבא פליג אביו
 ואזיל סתם הר"ה ש"ש ולא פי' דרבא לא פליג אביו
 אלא משמע דס"ל דפליגי וכן משמע מרברו כס"ל
 קנ"ז אמנס לכא' נדאש מזה הלשון דס"ל להטור
 ז"ל דבנ"ע אש מתכוין לה"ע ועבור וכו' אפילו
 אש עושה מעשה מרסתולס כחכ וה"מ כולוהו
 שהכרי מכוין להעבירו וכו' אבל אש מתכוין
 לה"ע וכו' וסיים וכחכ וכו' עבירות אפי' כנגע
 וכו' ולא כתב נמי ואפילו מתכוין לה"ע משמע
 דס"ל דלה"ע אין חילוק בין ג' עבירות לשאר עבירות
 אלא דוקא כמתכוין להעבירו על דת יש חילוק
 אמנס כד"ר סי' קנ"ז פי' כהר"ה דאפי' כמתכוין
 הגוי

אנו לה' ע' נב' עכירות והרג וכו' הכל קשיא לי
 להיך לא חילק ס' וס' כשעושה מעשה וכו' וכמו
 שחילק כהניו בקטור פסקי הרא"ש וקנין במקום
 שאם לו להאריך והאריך במקום שאמרו לקר
 ול' ע' וריתו לה' כס' קצ' ס' ט' שהכיה
 דעת ר' ירוחם דס' וכו' ואמרו עליו רמב"ל ה'
 וכו' ע"כ ורברו תמיהים אללו ברושים לטופיה
 דמ"ס חתלה לא ורעזי מנ"ל וכו' נעלם מכורו
 דכרי הקו' כיומא דף ס' דכרדיה פי' הכי חתלה
 גס מ"ס נמי וכן נראה מרבו' הח' כבר כתבנו
 דהגור הכין להפק והסכרנו דכרו ומסתמא גס
 דעת הר"ף ומס' שהפכיר דכרו מרסכות חיר'
 דכרו ורבל' ו"ל דכיה תי' דכיו כרי פכוס נכין
 דה"ט ללא פירך והא אסת' נ"ע הואי משום דפשיטא
 ליה דהאי טעמא מהני לכו כלל כדאוי כפרהסיא
 לא ס' הכי ככיוי הלא ככלל דפלטו עליו גס
 מ"ס נמי וכן נראה דעת הרב ז"ל ק"ל דה"כ
 כפי זה ז"ל רבנ' עכירות אס' מתכוין לס' ע' אפי'
 עושה מעשה יעבור וכו' דאי לאו הכי א"כ אמאי
 אנטריך ליה לרבה לומר ה"ע שאני והא טעמא
 דק"ע לברו מהני כפי רבא אלא וראי ז"ל לפ"י
 דה"ק אין אנו זריכין באסת' ה"ע דק"ע אלא
 ה"ע שאני ואף שמהיה עושה מעשה וא"כ איך לא
 גילה דעתו כזה ונחלק על מרן שספק ואפילו
 מתכוין לה"ע והרג וכו' כנ' עכירות אלא וראי
 מזה נראה להפך דס' כפיר' א' של הקו' ומ"ס
 ורוקא כשאומרים לו לעשות מעשה וכו' לא קאי
 אלא אסוף דכרו מרן שכתב וכו' וכו' אפילו כנגעא
 וכו' סוף דבר שדכרו רבי ירוחם כרורים וכוונת
 וכואח הסכרה קאי הטור ומור"ם כהנהגה דכרו
 דר' כפ' כל שבען יש פנים לו' דס' כתי' א'
 של חוספות וליכא הכרע כדכרו והכ"ס הכיה דעת
 הסמ"ק דס' לאפילו כשאר עכירות וכו' ותמה
 עליו ע"כ ויישב דכרו ע"כ וק"ל עליו דה"כ
 מהו מכרות רבא לקו' מהני קיוואקי וכו' דה"ע
 שאני והא אף אכיו מורה כזה אמנס ס' דפרהסיא
 מקרי אסת' וכס' המתקן ונס' המתקן נמי אית
 ליה האי סכרה דכנגעא ועבור וכו' אבל פריך
 משום דס' דפרהסיא הואי ואפי' א"כ רבא ס' ל'
 דלא מקרי פרהסיא הכי הול' אסת' מקרי נגעא
 וחו' לא וממילא כוס יתורץ מה שסאקס המתקן
 ותו ק"ל ראש כן מה מסיים הס"ס ואמר ואזרח
 דכא לטעמיה דאמר רבא נוי דה"ל לישראל קטול
 וכו' דמשמע רמ"ס חיר' רבא נהי אסת'
 ס' ע' שאני רונה ענין זה לזה דהתם כנגעא וליכא
 מאן רפלטו כזה ואף המתקן מורה כזה ולא פריך
 אלא ורבא אסת' פרהסיא הואי ומאי איכא ראיא
 מהאי ריבא דאסת' לא מקרי פרהסיא . טוב ראייתו
 למהירקו כשורש קע"ס שהכיה דעת הסמ"ק ויישב
 דכרו דס' ל' דרבא דאמר ה"ע שאני סמך אפרוקא
 דאכיו נמו וכו' ע"כ וק' לי דהא כהדיא קאמר
 חלמודא היכי והכיין להו דמשמע שטתניס להס'
 כידים ואלו לא היו נעלם כלום הכי הול' ל' היכי
 נעלו להו ואיך נאמר כזי שאני נונא לכו דוקא נקט
 ומת' שהכיה ראיא על זה מרברו ר' בורחי אין
 כיונתו הכי היתה שנוטלים מן הבתים כידים ממש

אלא נוטלים מידי ישראל תרע שהרי כראש דכרו
 למי נבי כל כיה וכיה כחכ שנוטלין וכורחי סאס
 ה"א לפרש הכי שהס נוטלים ממש מן הבתים והנוס
 אינס עושים כלום דמחי טעמא עברי הכי ואזרחק
 שהנוס שהס עובדים ע"ז הס רויס לעשות כנופס
 וכממונס דמזות כו יתיר מכשלותו אלא וראי
 מזה נראה דהאי נוטלין מן הכיה לאו דוקא ח"כ
 ה"כ מה שסיים רש"י וכתב ואף מבתי ישראל היו
 נוטלין לאו דוקא נקט אלא כאיס לביא ישראל
 ונוטלים הכלים מידוהס כע"כ ראש אין נותנין להס'
 לודגוס אוחס ותו אף לפ"י קסה מה שהקשינו
 לעיל דמחי מסיים ס"ס ואומר ואזרח רבא לטעמיה
 וכו' דמס ענין זה לוס דהתם כנגעא הוא וכו'
 אבל כפרהסיא ערוך ק' רמב"ל דמועיל ה"ע ומיחו
 כהא זס ליושב דה"ק הש"ס דכמו שרבא חילק
 כנגעא כשהוא עושה מעשה בין מתכוין לה"ע
 בין מתכוין להעבירו על דת ס"כ חילק כפרהסיא
 היכא דאינו עושה מעשה בין מתכוין להעבירו
 בין מתכוין לה"ע דיעבור כזה וזה לי ימים מקדם
 שפיתוי תמה נמי על הסמ"ג כענין ה' שאיך
 הכיה חילוקין שזכרו דכרו ר"י דוקא בין ליגעא
 לפרהסיא ובין שעת השמר וכו' עיין שם ולא
 חילק נמי בין מתכוין לה"ע או להעבירו כפרהסיא
 שהרי כנמ' הקשו והא אסת' פרהסיא הואי ותו'
 ה"ע שאני ואיך כחכ הרברים כסאס וכהיותי עכשו
 מעיין דכרו מהירקו' על דכרו הסמ"ק דאייתו
 שסס כאותו פרק כחכ שאמר מכני עליה דנה
 לדרקמרברי הסמ"ג מלראמפלו כמו כרס' וכו' וכ'
 עליו דאין להכרית קושא כלל מלשון הסמ"ג וכו'
 ע"כ ומרהכיר שינוי עירקא דמסאנא משמע
 שפיר דכמתכוין להעביר על דת מיידי דמסתמא
 אין הסאס לנוי כהיות לישראל ריבועה שורה מבהיות
 לו לכנה ושכך לא הולך לפרש דכמתכוין להעביר
 על דת איירי ה' דקאמר כפרהסיא והרג וכ"ס
 כחשר הזכיר לשון החלמוד דפרק בן סורר אשר
 פירשו רבא כמתכוין להעביר על דת וכו' ע"כ .
 וקשיא לי דהא כחתילה פי' הס"ס מאי מ"ק אמר
 רבא בר רב ינחא אפי' לטות עירקא דמסאנא
 ואפי' פריך אח"כ והא אסת' פרהסיא הואי הרי
 אף דלפ"י איסיק ארעתוס הס"ס להכין דכרו ר"י
 דמיידי כפרהסיא אפי' כמתכוין לה"ע וה"ט משום
 דיל' דנקט ר"י זה דכרו כרו ללמדנו רבואה
 דאפי' מ"ק כזה ראינו אלא משום לניעות אפי' ה'
 והרג ואל יעבור אבל אה"כ כשאר מזות אפילו
 מתכוין לה"ע והרג כיון שהטעם משום חלול ה'
 אין חלוק כין זה לזה וכורחי שרוחק לו' דהמתקן
 שהקסו זה לא ירע פי' מ"ק גס מ"ס נמי וכו'
 כשאר הזכיר לשון החלמוד וכו' עדיין קסם כיון
 דמעיקרא המתקן הכין דכרו ר"י דמיידי אפילו
 כמתכוין לה"ע עד שבה רבא ותו' דלאו הכי הוא
 ח"כ הול' לזכור זה סמילוק הסמ"ג כהדיא כזי
 טלא נטעה ככוונתו כמו שסכין המקשה וכאמת
 שקר הסמ"ג במקום שהיה לו להאריך לו והנה
 דאינו להרב נעשה למלך פי' מה' איסויי כיהא
 שהמניק הכיה דכרו הרב' ו' ומר"ס כן חכיב
 וכתב ו"ל ותמיהא לי מהירושלמי וכו' ע"ס וכאמת

יש לתמוה עליהם שאיך לא הסבילו הירוש' ויטונו
 אותו ומ"מ חני כנכם תקתיס לייטכ הירוש' אליכא
 דתקו' ותרעוב"א והדרכ"ו וסבור הוייתו לייטכ ולו'
 דתפ"ה יש לתקן דהתש שאני הוין שהוא חולה ועז'
 העליון של ע"ו מתרפא אע"ג שהיה יכול להתרפא
 כעליון אחרים מ"מ כיון דהא מיהא אלו העליון
 רפאו אותו גמר אומר ברעתו לו' שיטתו ממט
 כע"ו ויש כ' רשויות ויש כת כע"ו ככבו של הקב"ה
 ומש"ס אסור ומוות ואל תרפא אמנם היבא שאנס
 אנסולאכול עליון של ע"ו דלא שייך ה"ט משום שמת
 דאחי למטעני כע"ו ו"ל דיעבור והל' יהרג וכן ככל
 איסורו לאוין ושל"ג נ' עכורות . אמנם טוב ראיתי
 להק' כפ"כ דע"ו רכ"ו כד"ה שאני מוננת וכו'
 עש"כ שבראה להיוא שהק' הביאו ראים מאירושלמי
 להפך ולא הו גרסי כירוש' דפיק ת' שר"ט וכפ'
 חין מעמידין בהמקו והר"ן וכו"ס כנירסא שלפטינו
 גס הר"ה ש נמי שם כפסקו אולו כס' התו' ח"כ
 גס הירוש"כ ו"ל מהר"ו ו"ל כן כתיב ו"ל דהו
 גרסי כירוש' כני' התו' ואדרבה תמיהא לי מלתא
 על כת הסוכרים דאפי' אכזריותו יתרג ואל וכו'
 אע"ג דלא שייך טעמא דאחי לממשך אכתריהו
 ואפי' כעליון קסא והרג וכו' דכפ"כ דע"ו אמרו'
 ודאי מת מתרפאין מן הגוים דלחיו טעמא לא חיישי'
 ופריך הש"ס ממעטס בן דמא שהכחו נחש וכו'
 ומטני שאני מניח וכו' והכריתו התו' דהכא מוירי
 טלא לרפאחו כסא רבו וכו' ע"ס . והשתא לפי
 דכדיהס אמאי מטני משום דאחי לממשך וכו'
 חסוק לי משום דק"ל כע"ו יהרג ואל יעבור ואף
 ע"ג דלא שייך ה"ט דאחי לממשך וכו' דהא אפילו
 כעני אשירה ק"ל יהרג אפי' כעליון קסא ואפי'
 חס אנסו אנס אף ע"ג דלא שייך ה"ט ח"כ כ"ס
 היבא שרונה להתרפא כחש ע"ו עלמה דוראי יהרג
 וכו' אף על גב דלא שייכין דילמא אחי לממשך
 ו"ג ע"כאפיו שמואת אסוגיא יראה לע"ד להכריע
 דאכזריותו היבא שאנסו אנס לעבור ועבור וכו'
 וכן כל היבא דלא שייך טעמא דאחי לממשך ועבור
 וכו' וכס' התו' ורעומיותו . וראיתי להר"ן כפרק
 כל טעמא שכתב ו"ל קושא קתא כעני כיון דאמר'
 וכו' עש"כ . ואנכי העבר למרתי יסוב לזס מכרי
 הנמקי כס"פ בן סורר שאחר שכתב דין הגוה הבא
 על כת ישראל סיוס וכתב ומיהו גויה דאנסא ליה
 לישראל לבא עליה ויהרג וכו' שזו היא ודאי ככלל
 עדיות תמורות היא דסא ומנין רחייב עליה מיתה
 כגון כפרהסיוא וכמעטסה שהיה דקלאיס פונעין
 בו ואס לא פנענו בו חייב כרת הילכך אפי' כאתה
 בלנענה דליבא כרת ויהרג וכו' מדין אכזריותו רחא
 אשה זו פעמים שהיא ערוה חמורה וכו' עכ"ל
 חס בן איפוא גבי תעמוד לפניו ערומה נמו ו"ל
 דהתס דוקא כיון שאספס זו כיון שעושא כח מעשס
 חייב עליה מיתה כ"ד מש"ס אפי' תעמוד לפניו
 ערומה מקרי אכזריותו דנ"ע אכל גוי הכא על
 כת ישראל דליבא חיוב מיתה כלל אפי' כפרהסיוא
 וליבא אלא לאו מש"ה לא קוי אכזריותו דנ"ע .
 אמנם עדין קסא לי מלא יודק כירך וכו' דהתס
 נמי ליבא חיוב מיתה כלל כהנחת ע"ו וגס לזס
 ו"ל כמה שחשקה נמי הנמקי על קיוואקי וכו'

דאמאי לא קוי אכזרית דע"ו דמו גרע וכו' וקו'
 דלא מקרי אכזרית דע"ו אלא כלאוין המיוחסים
 כהס כגון וכו' עש"כ שמעינן מרכיוו דלא מקרי
 אכזרית דע"ו אלא דוקא כשהאיסור כא מחמת
 ע"ו כגון לא ירכבו וכו' אבל קיוואקי וכו' שהאיסור
 מלפני עור וגו' לא מחמת חומר ע"ו הוא כא
 אלא כולל הוא ככל המצות לא מקרי אכזרית דע"ו
 ח"כ דין מינה ואקוי באחריו כמכ"ס דהיסור גוי
 הכא על כת ישראל לאו מחמת נ"ע אסרה אותו
 תורה דהא אפי' כדרך חמיות אסרה תורה כוראי
 לא מקרי אכזרית דנ"ע אלא עכורה לברס היא
 וזו שדקדק הרמב"ן ב'ס' תורת האדם וכתב ואי
 דרך חמיות וכו' ע"ס שכיון למ"ס ועפ"י תו' זה
 מתיישב נמי תעמוד לפניו ערומה דהתס נמי כיון
 שאיסור זה כא מחמת שאסרה תורה נ"ע מש"ס
 מקרי אכזרית דנ"ע .

איברא

דעדין קסא לי דהא חיבא ע"ד התס
 דפנויה היתה ופריך בגמרה בשלמא
 למ"ד ח"א היתה שפיר וכו' ומטני רב פפא אמר
 משום פגס משפחה רב אחא אמר משום טלא יהיו
 כנות ושראל פרוותה כעריות ופרס'ו שהיו כושין
 וכו' פרוותה לבעמר כפני האנשים וכו' ע"ס ח"כ
 ה"ג גבי גוי הכא על כת ישראל הול"ל שתהרג
 וכו' משום פגס משפחה . ח"כ משום טלא יהיו
 כנות ושראל וכו' שיעמדו כפני האנשים וכוה
 פוטרין עגלמס משום שהו אנוכוס ויש לתמוה נמי
 על הר"ן דאמאי לא הגדיל מדרת הקוסוה מזה
 ואחר העיון יראה דלכ"מ דהתס שאף חס והו
 כנות ושראל פרוותה וכו' לבעמות דבר זה ומשום
 דליבא סכנת כפשות כנפסא אלא חס עומדים ועזו
 יתנו עיניהס האנשים כהס ויעלה על לכס טיבא
 וימקרו להס לביהא חס כוראי חין מקריס
 עלמס לאנס לכתאי' לבא עליהס שמחילויס חס
 שמה ויהרגו אותס ולא חייסוין לכולי סאי שיעשו
 ואלויבא דמ"ד נמי משום פגס משפחה ל"ק דהתס
 שאני דליבא אונסא לאתתא מש"ס מקפידין כני
 משפחה על כושמס טלא תעשה דבר זה ואף
 שימית איש זה אמנם היבא דאיבא אינסא לאתתא
 כוראי ו"ל דניתא להו לכני משפחה שתבעל אף
 דאחי להו כיוס דכבר הוה ולא תהרג ומה מאד
 חנו חמה על הר"ס כתשו' ס"א קו' ב"ט הביא
 דכריו הרב משנה למלך שנסאל על דין וכו' והסיב
 וכו' עש"כ דמאי מויתת ראה ממ"ד פנויה היתה
 דהא אמרינן בגמרא טעמא משום פגס משפחה
 ח"כ כרי טלא יהיו וכו' וככהן טעמא חלויה לא
 שייכי הני חרי טעמי כלל דאדרבה משפחה החלויה
 דז להס מעלה כזה שכשאת לכסן וגס נמי לא
 שייך טעמא כרי טלא יהיו כנות ושראל וכו' שיהיו
 הכהנים פרוים כזה שטאו חלויה דמלתא דלא
 שכיחא היא שישאו נשים ויהנכו אותס טלא להויתיה
 גס נמו אליבא דמ"ד ח"א היתה ואמרין לא
 מבעיא אליבא דהרמב"ס ו"ל וכל הפוס' דהית
 לכו שאפי' כזה איבא לאורלא תקרבו לבלות ערוה
 וכמ"ס הר"ן כפ' חין מעמידין דליבא רחיה למו
 ששא חלויה שיקרב והל' ועבור אלא אפילו לס'
 הרמב"ן דהית ליה דחיוו לויקה אלא על ביאה נמורה
 ליבא

ליבא ראיא מזה כלל לתלוזה וכמו שחלקתי לעיל
כשני אופנים ליושב ההוא דרניו הכא על כח ישראל
דאמאי לא מקרי אכזרית דנ"ע וז"ע. ואחר העיון
בראה ליושב ראיב"ג רלא שייך פנא משפחה לנכי
חלוזה מ"מ איבא פנא משפחה לנכי כהן שמחלל
משפחתו ומא"ע והרג ואל יניח. אלא ברנא והש"ך
כסומן קנ"ז ס"ק יו"ד הכי פלוגתא דהרמב"ם
והרמב"ן וכו' יע"ש ונראה לפרש כוונת הרב ז"ל
דראית הרב ז"ל פוא משום דהרמב"ן החיר לבעל
למשש דפק אשחו גרם אס החולי מסוכן ואין שם
דופאים וכתב ע"ז מין בכ"י סומן קנ"ה דה"ט
דנביעת גרם אינא אסורה אלא מדרבנן אס כן
משמע דבערות דרבנן פטור הוא ריעבור ואל
יהרג א"כ אופוא כפי סברת הרמב"ן לדיעת מלקות
אלא דוקא כביאה איך אמרינן כשלמא למ"ד א"א
היתה שפיר והא אף לפ"ז קשה ימות ואל תעמוד
לפניו ערומה והא פרוה דרבנן היא דקי"ל ועבור
וכו' וגם הרמב"ן מורה כזה אלא ודאי מזה משמע
כס' הרמב"ן והר"ן דאף כזה איבא לאו לא תקרבו
וכו' וראיתי להרב משנה למלך שכתב על דברי
הר"ם וז"ל עיון מ"ש מרן הכ"י יו"ד סו' קנ"ה
עמ"ש הרמב"ן וכו' אבל דאיתו להש"ך וכו' ורבנו
ז"ע עש"כ. ורבנו תמוהים אלני מאד דהא כל
הישר הולך ורואה כפשט דברי הרב דלאו כהרמב"ן
הוכיח אלא כהרמב"ם וכמש"ל ואם נאמר ט"ס
וז"ל הרמב"ם גם לוק' מאי ורבנו ז"ע דקאמר
והא דבריו מכאריס שפיר וכמו שפירשתי בסמוך
ונראה שכוונתו להקשות דבריו הרמב"ן שאני שאין
ונתנו לעבור על דת אלא לרפואת אשחו וכמו
שחלק בכאן ליושב ראיין אסורה מרבי הרמב"ן
לרבי הר"ם אמנס כאמת אי מהא לא אריא
כלל. שפיר נכי תעמוד לפניו ערומה נמי אין
כוונתו לעבור על דת אלא לרפואתו ולה"ע קא
מכוין והרמב"ן כעלמו כתב הכי להדיא ועקר
הוכחתו דרני ג' עבירות דאפילו לה"ע ואפילו
אכזריותו והרג מהאי מעשה דהעלה על לבו טינא
גם אין לחלק ולו' דתתם שאני שיעקר החולי כה
מחמת העבירה דהרמב"ן לית ליה סאי תלוק
דמכאן יליף אפילו באכזריותו והרג וכו' וכמו
שנתבאר לעיל כאופן שאנכי הרואה שרבי הש"ך
פשוטים וכרורים ואין כהם מקום עיון כלל.

מעשה כהא לדברי הר"ם והרמב"ן והנה
הר"ם כע"כ ז"ל רפליג על הרמב"ן
שהחיר לבעל למשש וכו' אף ע"ג דבריו הר"ם
לא דמי לנכי דהרמב"ן שהרי הר"ם יליף לנרון
דריה כמ"ס מההיא דהעלה על לבו וכו' ואז"ל
ימות ואל תבעל ואפילו כפנויה ואפילו כדבור
בעלמא והרי תתם אינו מתכוין לעבור על דת
אלא לרפואת עצמו אס כן ה"נ אליבא דהר"ם
דאסור לבעל למשש וכו' אע"ג דאסורה רבנן
היא ולרפואת אשחו קא מכוין כמכ"ס מהאי מעשה
שאפ"ו אפי' כפנויה ואפילו כדבור בעלמא מוסו
לפ"ז וזו עור פניס לחלק ולו' דהר"ם מורם
כדין הרמב"ן משום ההיא דהעלה על לבו וכו'
שאני שעקר החולי נא לו מחמת העבירה וכן מי
שנא תלוזה הוא גרם לעלמו לכא לירי אונס זה

רלא היה לו מעקרא ליקח אותה אמנס דין הרמב"ן
רלא הבעל והאשה גרמו לוק כלל אלא מה' היה
הדבר י"ל דמורה הר"ם דיכול למשש אף על גב
דהרמב"ן לית ליה האי חלוקא מ"מ י"ל דהר"ם
אית ליה האי חלוקא אמנס כאמת מסתמות דברי
הר"ם ומריהטא דלישניה שכתב אפילו ג' עבירות
וכו' גם נמי שכתב כ"ס כנ"ד שהוא אסור ביאה
דרבנן והעובר על דברי חכמים וכו' משמע דלית
ליה האי חלוקא כלל אלא דאית ליה באכזריותו
ככל גוונא יתרג וכו'. אפי' אס אנסו אנס בעלמא
לעבור ואפילו בערות דרבנן אמנס כרין הר"ם
אין ראיא כלל לו' דהרמב"ן פליג עליה דכאמת
י"ל רלא קאמר הרמב"ן דכמלוה דרבנן יעבור
וכו' אלא דוקא כנרון דרייה שלרפואת אשחו קא
מכוין אבל כרין הר"ם דכוונת האנס לתעבור על
דת י"ל דמורה הרמב"ן שיהרג וכמ"ס הר"ם כה"ג
ואס כן יש לתמום על הש"ך שכתב ומ"מ משמע
דבערות ארכנן כ"ע מורו ריעבור ואל יהרג וכן
משמע בכ"י ע"ש דמהיבא משמע ליה הכי ואחר
העיון והדקדוק יראה ליושב ולו' דע"כ ז"ל דהרמב"ן
לית ליה האי חלוקא שהרי הוא אית ליה דרני
ג' עבירות אפילו לה"ע ואפילו אכזריותו והרג
וכו' ועקר דאיתו מההיא ראמרו ז"ל סימות ואל
תעמוד לפניו ערומה ואפילו כדבור בעלמא א"כ
איפוא אס הרמב"ן ס"ל דבערות דרבנן כשמתכוין
להעביר וכו' יהרג וכס' הר"ם כע"כ ז"ל דיליף
ליה מהאי מעשה וכמו שלמד הר"ם א"כ איפוא
כפי ס' הרמב"ן דאית ליה דהאי מעשה מקרי
לה"ע הכי נמי לית ליה האי חלוקא דהכא שאני
שעקר החולי כה מחמת העבירה אס כן הו"ל
לאסור נמי לבעל למשש רפק אשחו וכו' אף ע"ג
דאוסורא דרבנן הוא דהא האי מעשה נמי לה"ע
היה מכוין אלא ודאי מזה משמע דהרמב"ן אית
ליה דכל עירוה דרבנן יעבור אפילו כשמתכוין
להעבירו על דת ואית ליה דליבא ראיא מהאי
מעשה וכמש"ל ואס כן שפיר לרין דברי הש"ך
שכתב וכן משמע בכ"י שס גם דברי הרב מ"ל
שכתב ועיון לקמן וכו' דמשמע ליה רפליג ודוק
והנה כפ"ק דטוטה דף יו"ד אמרינן ארשכ"י נת
לו לארס וכו' וכתבו התו' שס נת לו וכו' כדאמרי'
כפ' הזהב כל היורדים וכו' ע"ש וקשיא לי דמאי
קשיא להו אמאי לא חשיב להם כהרג ג' עבירות
והא סינו טעמא רלא קא חשיב לה בהדיותו משום
רלא קא חשיב אלא מידי דתיובא הוא שיהרג וכו'
ואס עבר ולא נהרג ה"ז בעל א"ס וחלל ס' תו'
מה שא"כ הלכנת פניס דלאו תיובא הוא אלא נת
ויתר לעשות כך אמנס אס עבר כודאי אינו עובר
על מ"ע ודיוק לשון רשכ"י רלא קאמר תיובת ארס
ויראה ליושב דתתו' הוכרתו לפרש דהאי נת וכו'
פוא תיובת משום דאולי לטעתא שכתבו כפרק ב'
דע"ז רכ"ז כר"ה יכול וכו' ראיא רלה להחמיר
על עצמו שפ"ד כשאר מלוא רשאי והכיבוא ראיא
לזה ע"ש גם הר"ם נמי אולי כשטתיהו וכמ"ס
מרן ככ"מ וכן רכיס סוכרים שאס נהרג לדיקה
קחשכ לו א"כ איפוא אי נת דקאמר הרשכ"י הוא
ויתר עוב א"כ קשה מאי קמ"ל וקא אפילו כשאר

מזות דינא הכי אלא ודאי חיובא הוא דקא' והאי נח
לאו דוקא ומש"ה הקשו ד"ח אמאי לא קחשיב
לה וכו' אמנא כחמת כפי' ס' רבי' רס"ל דאס
נהנה ה"ו מתחייב כפשו לק"מ דהאי נח לו הוא
כפשטא ומיהו בין הכי ובין הכי יש לתמוה על
רבי' דאמאי לא קאמר נמי וכן כהלכתא פנים נח
לו שיהרג וכו' בין לפי' תוס' בין לפי מה שפירשנו
דאס רבי' אית ליה כשאר עבירות ס"ו מתחייב
כפשו ואס כן וכו' ללמנו דכהלכתא פנים יוחר
טוב שיהרג ויוחר יש לתמוה על רבי' כפי' מה'
מתנות עניים שכתב ראוי לו למי שהכלים את
העני וכו' ולא כתב נמי ומוטב שיפיל עצמו וכו'
כמו דמיתני עפ' מלואתא האסא מעשה דמר עוקבא
ואחריה וכו' ופריך כגמ' מאי כולי האי ומשני
משום דרשכ"י וכו' וז"ע (אס"כ מה שהכריח א"ח
הרא"ש וז"ל דא"כ קשה מאי קמל"ן והא אפילו
כשאר מלות דינא הכי וכו' נראה לע"ד אחרי
ניו"ק דאין זה הכרח דאומא דנקט רשכ"י נח לו
וכו' לרבנא דאפילו ככה"ג דרשכ"י אינו אלא
יוחר טוב וכ"ש שאר מלות דאינו אלא יוחר טוב
שלא נעשה לומר דההיא דרשכ"י חיובא ורוק) .
שם ואפילו לא נכתוב להעבירו וכו' ועיין
להכ"מ מ"ש וק"ל עליו דא"כ מאי מזה
קלס דקאמר ומס ל"ת כמו שאר לאוין שבתורה
והעובר ז"ו חייב מלקות ותו קשיא לי על הר"ף
ז"ל דאיך פירש שישאל לוי עושים רצועות שחורות
דהנה תוס' כתבו סס כד"ה אפילו לשנויי וכו'
לכהורה משמע וכו' עש"כ ורבריהס כאו מכוואריס
יוחר כפרק הכונס דכ"ט כד"ה דהוה סייס וכו'
עש"כ ומעשה כפי הר"ף שפי' שרצועות ישראל
הוה שחורות וממעשה דאלעזר כפי' הכונס וההוא
נברה כמס' אענית משמע שמנעלים של ישראל
לא היו שחורות א"כ איפס מה יענה כההיא דתנן
אין משלחין מנעל לכן כו"ט מפני שצריך כולת
הגיר להשחירו דמזה משמע שלא היו נועלין ישראל
אלא שחור ועל רבי' הא ל"ק דר"ל דמפרש כה"ג
דהף לפי דרכי ר"ת הוה ל"ת אמנא על הר"ף
ק' שוב דאיחי להכנה"ג כו"ד סימן קנ"ו כתב
כדברים הללו וז"ל ובין לפי' הר"ף ובין לפי' סתו'
וכו' ער והגויס ארומות עש"כ . וכראותי דרכים
הללו עמדתו מרעיר ולא ידעתי איך נתישבס
מתני' רבינא רבינא חליבא דהר"ף ז"ל דהא אמרינן
כמתני' מפני שצריך אומן דסיינו להשחירו אלמא
משמע שצריך ישראל ללבוש מנעלים שחורות מיהו
באמת מתני' ל"ק דר"ל דהא דצריך אומן הוא
להארימו אמנא מלשון הכריתתא שס קשה דהכי
איתא תסא תניא ר"י אומר כשחור ואוסר כלכן
מפני שצריך וכו' ר"י אומר כשחור מפני שצריך
ללחטאו ול"פ מה כי אקיים וכו' ע"ש . ומעשה
כפי פיר' הר"ף שפיר' שמנעלים של ישראל היו
ארומות אס כן הרי הול"ל ר"י מחיר בארוס ואיך
נקט בלשונה מנהג הגויס אלא ודאי מזה משמע
שהו של ישראל שחורות נס אין לו' דהא דקאמר
כשחור הוא על הרצועות אבל המנעלים ארומות
דודאי אין זה הדעה סובלתו דאיך התנא יעשה
הטפל עקר ויתפוס בלשונה מנהג ישר' ברצועות

ויניח מנהג המנעלים גופס ותו ק"ל על הרב ז"ל
דחיהו גופיה כתב כחלתא דכריו ליושב מה שהקשה
הרשכ"ה על פירש"י מההוא גברא דמכתת תענית
ואליעזר זעירא דמשמע שהכרל הוה כלכע ולא
בקשורה ותו' דרש"י וכו' ועל זה סייס סס אדמה
שהקשו התו' מההוא דתנן וכו' הוה קושיא עלומה
וכו' ע"ש א"כ איפס מאי אולמיה דרש"י מקרי"ף
דעל דרש"י קשיא ולא על סרי"ף והא דתרוויהו שוין
כמ"ס הוא עצמו לענין מנעלים של ישראל ולא פלוגי
אלא כפירוש ערקתא דמאחא ובאמת נראה שרבי
הכ"ה סתרי אהדרי בתכ"ד ואי לאו דמסתפינא
הו"א שיש ע"ס כדכריו וכ"ל ולפי' תוס' ל"ק
ועל זה מקיים אבל להר"ף והעירך ז"ל וכו' ופי'
העירך והר"ף קרוב לפרש"י כפי מה שפירשתי
לעיל דסיינו ויש תימא עליו ממתני' . ותו ק"ל
עליו דלא ידעתי מנ"ל דרש"י מפרש כהר"ף
עד שיקשה עליו ממתני' אימא הוא נמי מפרש
כר"ת וה"ט שלא פי' ערקתא דמאחא כהתוספות
משום דאית ליה כענין זה אינא מקפידין וכמ"ס
הרב עצמו סוף דבר שדכריו ז"ע מיהו לקושיא
כתריתתא יש ליושב דהרב לויק מדכריו דש"י כתענית
שפי' על ההוא גברא דהוה מקיים מקחי אוכמי
וז"ל מנעלים שחודים שלא כמנהג היהודים עכ"ל
הרי מזה משמע דמנהג היהודים ארומות ולא
לכניס דאל"ה הול"ל הכי מנעלים ודעויות שוריס
שלא כמנהג היהודים מיהו קל"ד הרב כמקום
שהיה לו להאריך ואשר אנכי אקום לי כטיב
קושיא תתו' ממתני' ועפ"י יתיישבו דכריו רש"י
והר"ף והוא דיש להקשות בלשון הכריתתא דאמאי
קאמר ר"י אוסר כשחור הול"ל אף כשחור אלא
ודאי ז"ל דאף כלכן פליג ואת ליה דמשלחין וק'
דאמאי פליג כזה והא כיון דאפילו כשחור אוסר
ר"י מפני שצריך ללחטאו א"כ כ"ש כלכן שצריך
להשחירו אלא ודאי ז"ל דל"פ דבאחריה רר"י הוה
מקפידין ולא היו לוכשין אלא שחור ובאחריה רר'
יוסי לא היו מקפידין והוה לוכשין בין לכן בין
שחור מש"ה הוה כלכן ואסר כשחור והא דלא
קאמר הש"ס אף על זה דל"פ י"ל דמלתא דפישיא
היא דודאי י"ל דל"פ דבאחריה רר' יהודה היו
לוכשוס נמי שחור ולא הוצרך הש"ס לזה אמנא
כפלוגתא דר' יהודה ור"י כשחור הוה ס"ד לומר
דכע"כ פליג ר"י ארכי יוסי ולית ליה ס"ט מפני
שצריך ללחטאו דלא שייך לשנויי מרכי אחריה מש"ה
כא הש"ס ואשמעינן דא"פ כשחור ל"פ דבאחריה
דמר כשרא לעיל וכו' ודאי לא הוה ס"ד לומר
זה שצך הוה מנהגס ול"פ וכעיקרה דמלתא ק"ל
דמי הכריתתא להס"ס לומר דל"פ אימא דפליגי
ופליגי וכפשטא דכריתתא וידעה דהוכרח ליה משום
ר"כ יש להקשות על ר"י יהודה דאמאי כלכן אסר
משום שצריך להשחירו ולא אסר כמי כשחור משום
שצריך ללחטאו והא כשחור נמי אין גלותין ממנו
כו"ט מש"ה הוכרח לומר דל"פ מיהו לפי מה
שפירשתי ק' דאמאי לא אסר נמי כלכן מפני שצריך
ללחטאו וכדוקא י"ל דכלכן לא היו מקפידין כזה
מ"מ יש לי להכריח עוד דאף בימי התנאים נמי
הוה שנוי מקומות דהו לוכשין נמי לכן במקומות
אחרים

אחרי' ממאזי רחיקא תו חסד רב שעת שדא להו לרבנן
 לשדורו הפולין כיומא טובא א"ל הכיו וכו' ועיין
 פירוט רש"י ותוספות וקשה דמאזי פריך והא
 ה"ק פליג עם ר' יהודה דלא אסר אלא מנעל
 המסומר אבל לכן לא הוכיז משמע דס"ל דאע"ג
 שאין המנהג ללבוש לבנים כלל אפ"ה כיון שאם
 ירלה זה ללבוש יכול וליכא מאן דמנעב עליו
 מותר א"כ ה"ה נמו תפולין אף ע"ג שאין ררך
 ללבוש כשבת מ"מ אם רולה ללבוש כו"ט ליכא
 איסורא מש"ה מותר וכ"ש הוא ממנעל לכן לפי
 חו' הש"ס שאי"ה שר' יהודה מדרה כחפולין שמתר
 ולא אסר אלא מנעל לכן ויש להקשות נמו על
 רב שעת דמאזי לא תור' לו הכי והוכרך לירחק
 ול' דהאי כו"ט דקחני לאו אנאחתיין דלקמיה קאי
 אלא אמטלתיין דבתריה וכמו שפרש"י ואין לומר
 שהש"ס ס"ל דהלבשת כר' יהודה דרדאי זה דוחק
 גדול דהא קי"ל בכל דובחא הלכה כדכיס אלא
 ודאי מכל זה משמע ליה להש"ס דל"פ ת"ק ור"י
 דמד כו אקריה וכו' דבאתריה דת"ק היו מקפידין
 על סלבן והיו לובשים אוחו נמו וכמו שפרשתי
 כלשון הכרייתא וכן יראה קצת מדברי מהרש"ל
 בס' יס של שלמה דס"ל דכולהו אמר ול"פ ע"ש -
 באופן שמכל זה שמעי' דאפי' כימי התנאים יש
 מקומות דפילו לכן נמו היו לובשים ולא היו
 מקפידין א"כ איפיה אזלא לח' קו' התו' דר"ל דבימי
 האמוראים לא היו לובשים אלא לבנים כיון שמצינו
 שאף כימי התנאים שום מקומות שלובשים לכן
 י"ל שבימי האמוראים כל המקומות היו שום שלא
 היו לובשים אלא לבנים ואדומים ולא שקורים ה"כ
 ו"ל דבאתריה דאליעזר ועירא והסוה נפרה דמס'
 קעניק וכו' דקאמר אפילו לשנווי ערקתא וכו'
 הוה כאתריה דת"ק ור' וימי אבל הס היו מוקפדין
 עוד שלא היו לובשים שחור כלל וטעמא דמלתא
 י"ל משום דבימי התנאים לא היו לובשין הגוים
 אלא אדומים ומש"ס ישראל היו לובשין שקורים
 ולבנים כדו שלא ילכו כחוקות הגוים אבל כימי
 האמוראים שהיו הגוים לובשים אוכמי מש"ה שינו
 ישראל מנהגם דלא היו לובשים אוכמי כלל ומה
 הטעם לא רזה הרי"ף לפ' כהת' שבמנעלים היו
 שוים רכיון דאפי' כרצועות לא היו מרמין משום
 חוקות הגוים כ"ש כמסאני ועפ"ז א"ש לשון הש"ס
 דקאמר הסוה נפרה הוה מסיים אוכמי נס נמי
 אליעזר וכו' דמשמע דבמסאני עלמס הוה שינוי
 בין ישראל לגוים ופי' התו' הוא דוחק הרבה .

ובזה נחיישכ מה שהקשינו בין להרו"ף בין
 לרבנו' דאמאי קרו ליה מ"ק והא ל"ת
 הוא כמו שאר לאזין דמש"ה קרו ליה הכי דכיון
 דבמנעלים עלמס לא היו שוים שישראל לא היו
 אוכמי א"כ איפס אף שכרצועות היו שוים ליכא
 איסור כ"כ משום ולא הלכו כחוקות הגוים כיון
 שבעקר המנעל עלמו לא היו שוים וז"ש אפילו
 ערקתא וכו' דלא מבעיא מסאנה כעלמו שאם
 יאמרו לא תעשה אותו כמו הגוים שיהרג
 וכו' אלא אפילו ערקתא דמסאנה לכדו שאין זה
 דעקר יהרג וכו' דאף כזה יש בו קצת משום
 לא תלכו כחוקות הגוים עוד הוה נראה ליישב

כדוחק ול' דאין המנעלים של ישראל היו אדומות
 כמ"ש הכנה"ג אלא היו לבנות וא"כ הא דקאמר
 בכרייתא ר"י מתיר כשחור ור' יוסי אומר לא על
 המנעלים גופם קאמר דהמנעלים ודאי לא היו
 שחורות אלא על הרצועות ות"ק ר"י מתיר בשחורות
 כשהשחור הרצועות אכל לא כלכן לבגדי אמנם
 באמת מלכד שזה הפיר' דוחק זאת ועוד דא"כ
 לומר שהמנעלים היו לבנות דא"כ אמאי הוירא
 לשנות הרצועות ויעשו אותם שחורות כדו שלא
 ילכו כחוקות הגוים וכמ"ש הרי"ף יעשו הרצועות
 נמי לבנות כמו המסאנה ואף לפי זה אין הולכין
 כחוקות הגוים כלל שהגוים המנעלים שחורות
 והרצועות אדומות וישראל הכל לכן אלא ודאי מזה
 משמע שישראל היו מנעליהם אדומות ומש"ה לא
 עשו נמי הרצועות אדומות דא"כ הוה שוים הם
 והגוים כרצועות נס נמו לא עשו לבנות משום
 ששחור יותר לנוע אהמס עקר הטעם שלא עשו
 הרצועות כמנעלים כדו שלא ילכו כחוקות הגוים
 כרצועות וכ"כ אם כן אף לתו' א' קשה דבימי
 התנאים משמע שלא היו לובשים מסאני אדומות
 כלל אלא או שחורות או לבנות וכימי האמוראים
 משמע שלא היו לובשים אלא אדומות הא ל"ק
 כלל כמש"ל דר"ל דבימי התנאים הגוים לא היו
 לובשים אלא אדומות ומש"ה לא היו ישראל לובשים
 אדומות כלל אלא יש מקומות שקורים דוקא ויש
 מקומות אפי' לבנים אבל כימי האמוראים שהגוים
 לא היו לובשים אלא אוכמי וכדמשמע מההוא
 גברא דמס' תענית מש"ה ישראל לא היו לובשים
 אלא אדומים והמנעלים שקורים וכ"כ ריעשו הכל
 לכן וכוה לא ילכו כחוקות הגוים כלל ו"ל שכתרו
 כזה כדי לעשות רצועות שחורות שהוא מנהג
 לניעות יותר ועפ"ז יש ליישב נמו מה שהקשינו
 על חו' ב' אהמס באמת אין הדעת סיכל שכן
 פיר' הכרייתא ועוד יש לתרץ לפי' חו' א' דה"ט
 שלא עשו הכל לכן משום שהיו רוצים לעשות דבר
 והפכו לבני הגוים לבע שהיו נוחתי' הגוים כמנעל היו
 עושים ישראל כרצועות וזכע שהיו נוהגים כרצועות
 היו עושים ישראל במנעלים אהמס לתו' ב' קשה
 דאמאי כרצועות עשו דבר והפכו ולא במנעלים
 ואדרבה במנעלים לריך יותר לעשות אדומות
 שהוא דבר והפכו לבני הרצועות לכן נראה בחו'
 א' וכוין הכי וכוין הכי ק' קצת על דבינו כיון
 שבגמר' אמרו אפי' מ"ק והויראנו לפרש מאו מ"ק
 אפי' ערקתא דמסאנה ה"כ איפיה חיד קהם וכחכ
 ואפי' על מלוה משאר מלות הול"ל אפי' ערקתא
 וכו' כמו שפי' בגמ' וכדוחק יש ליישב . עוד כתב
 מרן סכ"מ ובקוב כנ"ו דהא דאמרין וכו' ע"ש
 וכחכ מהר"ם א' בספר מקדמי קדש מ"ש ב' טעמי'
 של"ה וכו' ודלא כהש"ך וכו' עכ"ל ע"ש והן אמת
 דהרין דין אמת שכן ס"ל לה"נ דאפילו כלנעא
 יהרג וכו' . אמנם אין הטעם כמ"ש הרב אלא
 משום דהוי אכזרית דנ"ע ע"ש כדכרי הנ"י בסוף
 פרק בן סורר שכן כחכ להדיא ואעקרא דמלתא
 חמה חני עליו שאין ילאו דברים אלו מפיו ולא
 זכר חלמוד ערוך כפרה אין מעמידין דאחא
 שם לקריא שישראל הכה על הגוים כדרך זמא
 רבנן

רכנן גזר שלא לעשות כך וכפי דבריו דאוכא
 כרת כלגעה ח"כ מה גזרו דכנן ועיין עוד בדברי
 הרמב"ן בסוף פרק כן סורר שכתב נמו להדיא
 דאף כלגעה יתיר וכו' ומוכרת הוא לפי סברתו
 דהיא ליה דהני ג' עבירות דפ' כבדו דייורו יתיר
 וכו' וילוף לום מההיא דהעלה על לכו עינא וכו'
 גם נמי זה אפי' דלא כת' עוד הכא הכ"מ דכרי
 הכ"ו והר"ן דהיא ליה דכשאינו עושה מעשה ועבור
 וכו' . והקשה עליהם מההיא דר"ת כן תרדיון
 שמסר עצמו כדי לעסוק בתורה וכן ר"י כן ככא
 לסמוך זקנים וכמדרש וכו' ע"ש ושתיק דמר לא
 גמירנא דמאז מקשה רהי מקשה על הר"ן ו"ל והא
 איהו גופיה סייס שם ובתב ור"ת ח"כ היכי מסר
 כשניה וכו' ו"ל וכו' על תפילה דרכנן עכ"ל ע"ש
 ח"כ איעא מאי מקשי עליו מההיא דהמדרש והא
 איהו גופיה כתב להדיא שיכול להתמיד על עצמו
 ולהירג והדרכס הכיא רהיה מהמדרש וכן יש נמי
 תלובא דיריה הסיא דר"ת כן תרדיון ור"י כתב ככא
 ואי מקשה על הכ"ו דהיא ליה כסכר' רבי' דהינו
 יכול להתמיד ע"ע והא איהו גופיה סייס ובתב
 דאף לפי סברא זו אם רואה סרור פרוץ רשאי
 להתמיד ולמסור נפשו אפי' על מ"ק כדי שוראו
 העם וילמדו והכינו מרן בעצמו לקמן והכא רהיה
 מן המדרש עצמו וגם נמו יתוישב לפ"ו היא
 דר"ת כן תרדיון שהיו סרור פרוצים . שוב דהיא
 נמו להרב כנה"ג סי' קנ"ו כהנהגת כ"ו אות ו'
 שהכין כפשו' קושיא מרן על הכ"ו והקש' עליו
 כמ"ש ועוד הקשה עליו דמה ענין ר"ת כן תרדיון
 לזה וכו' ע"ש ולעז"ן ליושב דאי מהא לא אריא
 שהרי כתב הנמקי להדיא דאפי' כג' עבירות אס'
 אינו עושה מעשה יעבור והא ע"ז שקולה ככל
 התורה ואפי' כשאינו עושה מעשה ועבור ח"כ
 ה"ה כבעול תור' וכ"ש המזיכה ועוד תמה עליו
 דמה ענין דכל הני שהכיא הרב לדיון הר"ן דהר"ן
 מדבר וכו' עש"כ ומלכד שלא יזכר תי' זה נבי
 ר"ת כן תרדיון שהרי היה מקהיל קהלות כרכים
 ורורש וכדאי הא מלאא עבירה לאגלווי היא וכמו
 דמסיק התם שהלכו כל גדולי רומי וכו' ובחורחן
 מלאוהו שהיה יושב ועוסק כבוד' וא"כ היכי עבר
 הכי אלא ודאי משמע רמסר הוא עצמו לבתחי'
 כשכיל מלוא. זו אעפ"י שאינו עושה מעשה זאת
 ועוד ראפ"ו לא היה דורש כרכים כ"כ או אפשר
 לתרץ הכי וכן נמו נבי ריכ"ב דהא אמרי' ביומא
 דק ו"ה מעשה כארטבון א' שהיה כורק מנווח
 ומלאו הסרור ופריך כנמ' והא ח"ר אלעזר שלוחי
 מנוח וכו' ומשני הובא רקביע הוקא שאני וכו'
 ופרש"י עלילות מושל מוזמנים תמור ופ"כ כ"ש
 במעשה דר"ת כן תרדיון וריכ"כ שגזרו להדיא
 עליהם שלא יעשו כך והנתי ממונין עליהם ודאי
 דזה מקרי קביע הוקא ולא היה להם לעשות כך
 לכן נראה כתי' הא' דהיה סרור פרוץ וכמו שתי'
 הנמקי יוסף עצמו על המדרש ותו כד דיוקנין
 שפיר כההיא דר"ס כן תרדיון הדיאה וירא דל"ק
 כלל והדרכה מהאי מעשה משמע כדכרי רבי'
 דהכי איתא התם תנו רבנן כשחלה ר"י בן קיסמא
 וכו' תמהני אס לא ישרפו אויך ואת ס"ת בהא

ע"כ הרי נראה להדיא דכאמת לא חייב ר"ת כן
 תרדיון למסור עצמו להריבה אלא שסמך עצמו
 שמן השמים ורחמו עליו ויוליאו אותו ויעשו לו
 נס כדכרי הכ"ו .

איברא מה שיש להקשות על הכ"ו הוא מההיא
 דפיק הרוחה דמייית התם כתחלה
 דרשת ה"א ככל נפסך וכו' ואח"כ מייית מעשה
 שגזרה מלכות הרשעה וכו' עד עכשיו שכל לירי
 לא אקוימנו ע"ש כנמרא הרי מזה נראה דחייב
 אדם למסור עצמו בשכיל ת"ק אף ע"ג דליכא
 מעשה ולזה לזיכין אנו לומר ולזיכב דהיה סרור
 פרוץ וכמו שיכב הנמקי על המדרש מיהו נראה
 דאף תי' זה לא יכא הכא שהרי אפילו כשהדור
 פרוץ לא כתב הנמקי דחייב למסור עצמו אלא
 רשאי והכא דמיייתו ר"ע מקרא דככל נפסך
 משמע דחייב כול ותי קשה דכא משמע דחייב
 אדם למסור עצמו על ת"ת מקרא דככל נפסך
 וממעשה דר"ת כן תרדיון משמע דכולו סכרי
 דלא מחייב והנה הריכ פ"ח ישכ לקו' מרן מההיא
 דר"ת כן תרדיון דת"ת דרכוס שאני עש"כ דלפי
 דכרי יתוישב שפיר הוה מעשה דר"ע נמו אמנס
 עדין קשה ממעשה דר"ע על מעשה דר"ת כן
 תרדיון דכאמת נראה דכ"ע מודו דליכא חייב
 למסור עצמו ולא כנוו שהכין מרן ו"ל והפ"ח ו"ל
 ודוחק ל' דפלוני לכן נראה לזיכב הדיא דר"ע
 חליבא דהכ"ו לומר דלעולם כשכיל שהדור פרוץ
 מסר עצמו וס"ק כל ימי היותו מטעער על פסוק
 זה והיותו רואה להתמיד על עצמו וכן פי' שם
 המהרש"א שם לפי דברי התו' ע"ש . ולפי' אין
 להקשות ממעשה דר"ת כן תרדיון לההיא מעשה דר"ע
 דו"ל דלא היה סרור פרוץ לפניו ומש"ה היה מוכיחו
 ר"י בן קסמא דמחייב כנפשו הוי ודאיתו למהרש"ה
 שכתב שם על מעשה דר"ע ו"ל ודע דעקר קרא
 וכו' עש"כ כל לשונו והנה מ"ש דכפרהסיה נמו
 איורי קרא ובשאר מצות ק' דהא כפרק כן סורר
 אמרינן דמלא תחללו את שם קדשו וכו' מפיק
 ד' ושמעאל דככל המצות יתיר ח"כ הם"ג חליבא
 דר"א שאר מצות חוץ מנ' עבירות מפיק להו מקרא
 דלא תחללו דכפרהסיה יתיר וכן משמע להדיא
 התם דאמרינן פשיעא ישראל כענין רכתיב ונקדשתי
 וגו' הרי משמע דאף לר"ת מהאי קרא משיק וכן
 פרש"י כחומש נס מ"ש נמו דכשעת השמר איורי
 קרה קשה דהא חפ' כפרהסיה וכשעת השמר לא
 אמרו אלא כשעושה מעשה וכמ"ש הנמקי והר"ן
 וא"כ הכא כבעול תורה שאינו עושה מעשה כעל
 כורחין ז"ל דלאו דוקא מקרא ממש קאמר ר"ע
 דחייב אלא כמו שפי' לעיל וכמו שפי' הוא נ"כ
 בעצמו שם לפי דברי התו' ואין לו' דרש"י פליג
 על הכ"ו והר"ן דכשהיא נראה מרכיו רס' כוונתו
 ע"ש הוטב וא"כ כע"כ ז"ל אפילו לרש"י דר"ע
 לאו מקרא גופיה ממש הוא למד ומ"מ אף לפ"ו
 יש לזיכב דכרי רש"י כחומש דמייירי בשעת השמר
 וכשהוא עושה מעשה וכוה א"ס דקרא איירי בין
 כלגעה בין כפרהסיה אינס כע"ז חפ' שלא כשעת
 השמר ובשאר מצות כשעת השמר והרכ פ"ח ושכ
 לקו' מרן מן המדרש חליבא דר"ע דההיא מייירי
 בשעת

בשעת השמד וכן פי' הוי"ו ואנכ' ריהטויה לא רק שפיר כלשון מרין דבהריוא כחכ' כשם הנמקי ואפי' כשעת הקממה כדאשכחן כאלישע וכו' אלא כמו שפי' הכ"ו נעלמו שיהו הדורין וכו' ועוד הכוא הנמקי ראוה רהוינו דאמרינו מה ראו תמו' שהכילו עצמן וכו' הוה קדוש ה' כהם שעשו ע"ש ולפי' אין מקום עוד לדרכי הפר"ת שהקשה מחמו' ותו' ע"ש דלאו ה"ט אלא משום שהיה הדור פרוץ כדרכב הכ"ו עוד כחכ' מרין נמו והוא דאלישע וכו' ע"ש. והא נמו ליתא דהא כיון דהוה גוף נקי היה חייב כהם כל היום דחייב אדם כחפלין כל היום אלא משום דלרכיין גוף נקי מש"ס פטור וכן משמע מדקדוק לשון ח"ן כפ' כמה טומנין שכתב ועמקו הכא וכו' ע"ש וגם ע"ש נמו וגם לא אמר לקטרוו שמקיים גורחם וכו' קשה דאף עפ"י שלא אמ"ל כך מ"למה נטלם כשראה אותו כיון שהיה גופו נקי וחייב כהם ככל יום וככל רגע היה חייב למסור עצמו אלא ודאי משמע דאינו. מחוייב למסור עצמו ועיין בהל"מ מה שהקשה לפי ס' רבו' ותו' דלא ס"ל כה"ר ע"כ ומלכד דלא יבא תור' זה כמ"ס עור נמו קשה דהחינה לסכר' רבו' יש ליישב דאית ליה דכמ"ע יהרג וכו' אמנם לס' הנמקי דאית ליה דכמ"ע ועבור ואפי' כג' העבודות כשאיתו עושה מעשה יעבור וכו' א"כ מדנטלן משמע דפטור. ואם כן היכי מסר נפשו מתחלה והיה נראה ליישב ס' דכינו אלוכא דלה"מ דה"ט שנטלם מעל ראשו כמ"ס הקו' ראע"ג דאמרינו דבשעת הגורה אפילו על מ"ק יהרג היינו משום דבערקתא דמסאבא מתנהב כנוי ודומה לו שמוציא עצמו מכלל ישראל אבל הכא אינו עושה כלום אלא שאין לו חפלין כראשו באותה שעה והרכה ישראל שאין להם חפלין כמותו עכ"ל דהיינו כיון כמ"ע כיון כמלתא ל"ת אין חייב אלא דוקא אם הוה מתנהב כנוי כגון ערקתא וכו' ומילה אמנם אחר העיון נראה דלא יבא זה כלל דא"כ אמתי מתחלה מסר נפשו ועלה לשוק הא כבר קיים מלת חפלין כבחר כשלבש בבית לכן נראה ליישב ולו' דה"ט מתחלה מסר נפשו משום שהיה הדור פרוץ כמלתא חפלין וכדי להראות לעם שכמה חכימה עליו מלתא חפלין שלכח אוחס אפי' בשוק במקום סכנה ומיחה וכשראה קטרוו נטלם ונתחם בידו שאם יצול יצול ואם לאו יהרג וכיון הכי והכי היבא ק"ס כרכב וכוה נתיישבו נמו דכרי סכ"ו וכן יש ליישב נמו מעמס דרניאל שמר עצמו על מלת חפלה דרכב משום שהיה הדור פרוץ ואין צורך למ"ס הל"מ ו"ל ורוק ותו לא מדי.

הלכה ה' נשים שא"ל כותיים וכו' והנה מרין ככ"מ הכיא משם הרשב"א כתשו' שכתב כסועה של נשים עוברת וא"ל כותיים חנו לנו א' מבס ונטמאה ואם לאו הוה אנו מטמאין את כולכם אפי' היתה א' מהם מחוללת ועמאין את כולם ואל ימסרו להם וכו' ולכאור' יש לתמוס דכירושלמי מבוחר להריו הפך דכרי הרשב"א ו"ל דאיתא חסם על האי תמו' ו"ל לא מסתברא אם היתה אשה שכבר היה טמאה לא מסתברא אם

היתה שפחה ע"כ והיכר מבוחר דה"ק לא מסתברא אם היתה כותיהם אשה שכבר היא טמאה שיטמאנו כולם ואל ימסרו אותה אלא ימסרו אותה וכן נמי אם היתה כותיהם שפחה ימסרו אותה ואף פסק הרשב"א להפך טוב ראייתי בס' מעשה רוקת שצמד כזה וכחכ' שראה פי' דכרי הירושלמי הללו ה"ר ר' אליה לב כפרושו להירושלמי ונדחק מאד לפרש הירושלמי אלוכא דהרשב"א ו"ל וכחכ' דכריים שהם דקוקים מרעת. ומה שיראה לענ"ד כדור הוא לומר דהרשב"א הכי הוה גריס כירו' לא מסתברא אם היתה כבר טמאה היינו דקאי על מאי דתנן חסם שאם היה עובר ממקום למקום וככרות תרומה כדורו א"ל ככרי תן לו א' מהם ואטמאה ואם לאו כדורו יטמא את כולם רבו אליעזר אומר וטמא את כולם אל יקל לו א' מהם וע"ז קאמר לא מסתברא אם היתה כבר טמאה שהרין כך אלא יתן אותה לו ואל יטמא את כולם ועל מ"ס במתני' נמו וכן נשים וכו' בא הירושלמי נמו ופי' לא מסתברא אם היתה שפחה א' שיטמאנו כולם ואל ימסרו אותה להם אלא מוסרין אותה להם. ויש ראייה לזה מדכרי הרשב"א גופיה שכתב ולא רמי למ"ס שם שאם היתה כבר של תרומה טמאה ימסרו אותה ואל יטמאנו כל הככרות וכו' וק' דהיכי אמרו הכי לדריית והוה במתני' פ"ה כתיבות ליתא לרין זה כהרוא אלא ודאי שכונתו הוא על הירושלמי והיינו משום דהוא גריס כמ"ס. ועוד יש ראייה לזה מן הירושלמי גופיה שמשך דכריים אלו על הלכה יוד ובהלכה יוד אין רין נשים אלא רין הככרות אלא ודאי הנרפא הוא כמ"ס וה פשוט וק"ל.

שם וכן אם אמרו להם כותיים וכו' והנה כבר כתב מרין כ"מ שרין זה הוא נבוחר בירושלמי ופלוניתא דר"ו ור"ל הוא אם צריך שיבא מחוייב מיחה ופסק רבינו כר"ל דס"ל שצריך שיהיה חייב מיחה כשכעב כן בכרי וישכ' הדבר בטוב טעם דאיך פסק רבינו כר"ל לנכרי ר"ו. אמנם דאיתא למהו' ר"ע ופה שיישב דכרי רכינו במאי דאיתא כחוספתא פ"ז דתרומות והוכיח ככ"ר ככ"ר ס' ט' וזה תוארם תני סיעה של בני אדם שא"ל גויס תנו לנו א' מבס ונכדגנו ואם לאו אנו הורגים אחכם ויהרגו כולם ואל ימסרו נפש א' מישראל ואם יתרוהו להם כשכעב כן בכרי נותנים ואל יהרגו כולם א"ר יהודה כר"א בזמן שהוא נפגשים והן מבחזן אבל הוא מכפנים והן מכפנים הואיל והוא נהרג והם נהרגים יתנו להם ואל יהרגו כולם כגון שהוא אומר ותבא האשה אל כל העם הואיל והוא נהרג והם נהרגים תנוהו להם ואל תהרגו כולכם ר' שמעון אומר כך א"ל כל המומר כמלכות כ"ד חייב מיחה ע"ש ופי' מוהר"ש ק"ק קאמר ואם יתרוהו כשכעב כן בכרי נותנים ופי' שיהיה חייב מיחה כשכעב כן בכרי ודקרא' רשב"ל בירושלמי ה' לאו הכי אין נותנים ורבי יהודה פליג ע"ז ואמר כר"א רבעי' שיהיה חייב מיחה בזמן שהוא מכפנים וכו' אבל כשכולם מכפנים כיון דאיך סוף כולם נהרגים נותנים להם המיוחד ומייתקי ראייה מוקבא האשח' אל כל טעם כמבמתה

שפי' כאם בטענה זו הואיל וכולכם נהגנים חנוהו להם ולא משמע מפני שחייב מיתה דא"כ מס' חכמה היא . ור"ש פליג וקאמר דחייב מיתה בעו' ולכסוף כתב רלפי גרסת סר"ק שגריס ר"ש אומר והוא שנתחייב מיתה כשבע"כ כבדו יותר נראה דר"ש לאו חנה הוא אלא רשכ"ל שהביא הירושלמי ומיייתי לה סבא לפשוטי הכרויתא ולהכי לא מיייתי הכא דכדו רכי וחתן דקאמר אעפ"י שאינו חייב מיתה כדמיינה הירוש' משום דמילתא כדוקא היא מתוך הכרויתא וזו דמקאמר ר"י כר"א וכו' שמעו' דשבע"כ כבדו דקאמר ת"ק היינו שזיסה חייב מיתה כמותו ור"י לא שמוע ליה הך כרויתא ואלו שמעיה קוה הרד כוס משמעיה ומש"ה פסק הרמב"ם דאפי' יחרוהו בעו' חייב מיתה דסקח על כרויתא זו דילפינן מינה דודאי חייב מיתה בעו' ולא חילק בין כשהוא מכפנים לכד להוא והם מכפנים מפני שחילוק זה אינו אלא לדעה דר"י לכד אכל ת"ק לא ס"ל הכי וכו' תורף רכדו ז"ל . ואנכי בעניי תמיסה לי ע"ז דמנ"ל לרכינו לפרש דר"י פליג על ת"ק והוי כתב מהר"ק כשורש קע"ו והביא דכדו הרב הכחי"כ ככללי הנמרח ס' פ"ג דאין לנו להשיס מתלוקת בין החנאים כי אם כאשר נמלא כפי' שחולקים ועוד כתב כפי' קו"א וז"ל רכי פלוגי אומר כא לחלוק אחר רכי פלוגי לא כא לחלוק אלא לסייע' או לסוסף הרמ"ש ז"ל פ"ק דקידושין מהרמ"ש ז"ל כחשו' הליכות עולם עכ"ל . וכלל מוסכס' הוא בידינו דאפשו פלוגתא לא מפשינן וא"כ אם איתא דרכינו עיקר סמיכה דבעו' חייב מיתה מדכדו ר"י כזאת הכרויתא דקאמר כר"א בזמן שהוא מכפנים וכו' כודאי סו"ל לחלק נמי בין שהוא מכפנים לכד"כ שעתא בעו' חייב מיתה אכל כשהוא והם מכפנים לא בעו' חייב מיתה וכמאמר ר"י כזאת הכרויתא . ומנ"ל לפרש דר"י כא לחלוק על ת"ק נס הכ"ח כחשו' והרב הכחי"כ שהביאו זאת הכרויתא לפרש אותם כולם כתבו דר"י כא לפרש רכדו ת"ק ולא לחלוק אלא ודאי יראה לענ"ד דלא זו הדרך שדרך כה רכדו אלא כמו שכתב מרן ככ"מ . ודאיתו לה' הסכ"כ כו"ד סימן קנ"ז כהנהגת כ"י אות מ"ז שהאריך והרחיב כפי' הכרויתא סו"מאח ברבדו ר"י דקא' כר"א . בזמן שהוא מכפנים וכו' וזייד לפרש כמה פירושים והם אחת ולכסוף כתב ולכן נראה לרדוק דרך אחת ככרויתא והוא שת"ק נכנס בדבר אחר ויוצא כדבר אחר כחילתא אמר יחרוהו כולם ואל ימסרו נפש אחר מישאל ואח"כ יוצא אם יחרוהו להם כשבע"כ ככדו יתנהו להם והינו אומר ימסרוהו להם ומה פה סבר דכרישא אמר לשון מסירה ולא לשון נתינה וכסיפא חני לשון נתינה ולא לשון מסירה ולא עוד שהרי חזר ללשון מסירת שאומר אר"י איתמי בזמן שהוא מכפנים וכו' ומסרוהו להם והביא דכדו מהר"ש יפה והעלה מדערו שפילוג לפיוסו ולמסרו מדעתו הויה מסירה יע"כ . ועפ"י פי' הכרויתא והוא שת"ק היה מכיס חלוק בין מסירה מדעתו ובין מסירה שלא מדעתו איתן סיעה של כנו אר"י שפ"ל גויס חני לנו ה' מנס ונהרגנו ואם לאו

נהרגו אח כולכם אל ימסרו להם בין מדעתו ובין שלא מדעתו ואם יחרוהו כשבע"כ ככדו נתינה להם כל' ואפ"ה לא ימסרו להם בע"כ אלא מדעתו כמו שעשו כנו יהודה לשמשון ולכן אינו מזכיר כאן מסירה מפני דמסירה בע"כ אין מוסרין אפי' יחרוהו אלא דוקא מדעתו כשיתנהו וע"ז כא ר"י לפרש דכדו ת"ק ואמר בר"ה בזמן וכו' כלומר כר"א כשבע"כ אל ימסרוהו אפי' יחרוהו כשהוא מכפנים והם מכחין כמו כשמשון וכו' אכל הוא והם מכפנים דאם הם נהגנים אף הוא נהרג אפי' בע"כ מוסרין אותו כגון שבע"כ ככדו שנא' ותכא פאשאה אל העם כחכמתה ומסרוהו בע"כ עכ"ל והנה כמה שהקשה דאמאי ר' יהודה חזר ללשון מסירה וכו' ק' שהרי הנרסא לא כן הוא לפנינו ככ"ר אלא יתנו אותו להם וכן הביא אותה הרב גופיה כחילוק דכדו וכן הוכחה הנרסא כחשו' הכ"ח סו"מ"ג וכן הוכחה כילקוט כאופן דלפי גרסתנו אייל כל כנין שכנה אותו הרב ז"ל וכמו שראה הרואה . וכי תימא דעדן ק' דאמאי לרישא חני לשון מסירה ואמר כך חני לשון נתינה וכן נמי כרכדו רכי יהגרה והאי' כדור הוא לענ"ד והוא דלשון נתינה מיד אל יד ולשון מסירה הוא כולל בין מיד אל יד בין דכריס רהינו שמראה מקום להגויס שיקחו אותו . איכו שפתיא כרישא קמ"ל רכותא דכשלא יחרוהו לא ימסרוהו דהינו אפי' דכריס וכסיפא קמ"ל רכותא כשיתנהו יתנו אותו להם דהינו אפי' מיד אל יד וכן נמי רכי יהודה קמ"ל רכותא כשהוא והם מכפנים אפילו שאינו חייב מיתה יתנו אותו להם אפילו כדיום וכן מדוקדק דכדו רכדו זה דכתתולה קאמר יחרוהו כולם ואל ימסרו להם ואח"כ כתב יתנו אותו להם ואח"כ חזר ואמר ואם אינו חייב מיתה יחרוהו כולם ואל ימסרו להם וכו' דלפי מה שפירשנו מדוקדקים דכדו . עוד שייס הרב החכ"כ לפי פירושו וכתב העולה מזה דכין לת"ק כין לר"י דמפרש דכדו ר"ל שיש פאן יחרוהו והוא והם מכפנים מוסרין אותו בע"כ וה"כ יש לתמוה על הרמב"ם כפ' ה' מה' יסודי התורה למה לא ביאר שם הוא והם מכפנים ויחרוהו מוסרין אותו בע"כ כיון דכין ת"ק ובין ר"י מודוט כזה ואף כלא רכדו ר"י מאחר שלומרים יחרוהו משבע"כ ככדו למה אין לנו לומדים ג"כ משבע"כ ככדו דאם הוא והם מכפנים מוסרין אותו ושמה י"ל כיון דהרמב"ם כתב ואם הוא מחוייב כשבע"כ ככדו כלל ג"כ לריק שיהיה הוא והם מכפנים עכ"ל . ואנכי הנעיר תיובתא קא חוינא עיל דוקא לא קא חוינא דלפ"ו ויחר' יגדל החימה שר רכדו דאין קאמר יתנו אותו דמשמע דוקא מדעתו הו"ל למימד ימסרו אותו להם דמשמע מלשון זה אפילו בע"כ כיוון שהוא והם מכפנים וכן נמי יש לתמוה כחירוק הכ' שחי' עוד סבר ז"ל שם דר"ש חילק על ר"י וסיבר דאם הוא מכפנים והם מכחין לא מעלה ולא מודיד אלא העוקר הוא שלא אמר ת"ק ראפי' יחרוהו אין מוסרין לו בע"כ אלא דוקא כשאין שם חייב מיתה אכל יש שם חייב מיתה כשבע"כ ככדו אפי' בע"כ מוסרין אותו יע"כ שהאריך כזה וכתב שפסק רכינו כד"ש דאין נחה דעתו כזה .

פוס' התי' כמו שהריג' ר"ס נלוי מולת סיס חילוק
 בין לשון מסירה לנחונם אלא ס"ל שהחילוק בין
 חייב מיתא לאינו חייב מיתא דכספא חייב מיתא
 מוסרין ואפילו פ"כ וכסאינו חייב קאמר ה"ק
 נחניש רתינו מדעתו ופ"כ איך קאמר רבינו
 א"ס ה"ס חייב מיתא יתנו איתו ה"ס דמשמע
 דוקא מדעתו סוף דבר שרבי הרב החב"כ
 חמוסס אלנו כדעת רבינו והנפיק לענ"ה כמ"ס
 מרן פכ"מ ודוק

מהרורא בתרא

הלכה ב'

בר"ה כשאר מלות חזקוני' כד"ה
 בזמן שסכחו מחביון לס"ע וכו'
 הנה הרב בעל שלטון עבודים בפ"ג שעה ח"א
 כלשון הזה מיומונו פלוג עם רבינו רס"ל רב"ע
 ונ"ע וש"ד כלנעה יעבור ואל יסרב וכן כחכו
 הקוס' כפ"ס דלחכות ר"ע והג"ה פ"ק דבחובות
 ורבינו כחכ כפרק פ' סוהר הגס דלוגיעה וירג
 ואל יעבור כע"ז ונ"ע ופ"ר גס פליג כס"ע
 דלמיומוני חמיר טפי וכו' ע"ש ולא זכינו לאורו
 באירובת דבריו איך הכין דבריו חכמי רבלי רבינו
 זו ולכאורה נראה שרבינו חמוסס שרבי רבינו
 מוריס להפך וכבר עמד על דליו הרב החב"כ
 פי"ד סי' קנ"ו כהנחת כ"ז אות כ' וכחכ שהרב
 כש"ח רך רך אחרת בדבריו רבינו והוא ז"ס
 שרבינו מראש דבריו מוריו בפסגו אנפו לעבור
 כלנעה וע"ז אמר דכשאר עפירות ועבור ואל
 יסרב וכן עבירות וסרב ואל יעבור כנ"ע עפירות
 עלמן חילק ואמר כד"ה אפילו כלנעה וסרב
 ואל יעבור כשהגוי מחביון לה"ע אבל א"ס מחביון
 להעבירו על רח וכו' ע"ש בפורק זהו הורף דבריו
 ויראה מדבריו שס"ה הפך כדבריו רבינו ראשי'
 כשאר עפירות א"ס הוא בפרהסיא בין א"ס מחביון
 לה"ע בין א"ס מחביון להעבירו וסרב וכו' ועפ"ז
 הקאס עניו ממה שסקסו בפ"ג בן סוהר והוא אסתר
 פרהסיא הוואו ותי' רב"ה פ"ע אפמי ונרחק הריבה
 ליישב זה הליכא דה"ס ולכסוף רחם דבריו בהנחת
 דבריו רבינו ועפ"כ

ואנכי

בעניי ויראה לענ"ד רל"ה זו היא הדרך
 שדרך בה ה"ג בדבריו רבינו אלא כך
 הוא דלעולם בשאר עבירות א"ס הוא לה"ע אפי'
 בפרהסיא יעבור ואל יסרב כמו דאסיקו כפ"ג בן
 סוהר אמלס כשלפס עבירות רוקא לה"ע חמיה
 טפי ממה שפסוה מחביון לסעכורו על דה דא"ס
 מחביון לה"ע אפילו כלנעה יסרב וא"ס מחביון
 להעבירו כלנעה יעבור וכפרהסיא יסרב וכן
 הפין דבריו רבינו דכתחילה אמר דכשאר עבירות
 יעבור ואל יסרב וכן עבירות יסרב וסמא
 קאמר בין כלנעה בין בפרהסיא וע"ז קאמר
 כד"ה בזמן שסכחו מחביון לה"ע וכו' והוא כד"ה
 חוור על הכל על שאר עבירות וכן עבירות וא"ס
 כגון שאנסו לכחור לו בית וכו' שו"ה הוא שאר
 עבירות או אנס א"ס לכוועל רתינו אשת איש
 שו"ה נ"ע כוס אמרין דכשאנסו לכחור לו בית
 עשכת בין כלנעה בין בפרהסיא יעבור וכשאנסו

א"ס לכוועל בין כלנעה בין בפרהסיא חייב
 אכל א"ס מחביון להעבירו על מלא כלבר ה"ן
 חילוק בין כשלפס עבירות לשאר עבירות אלא
 א"ס הוא כלנעה יעבור ואפי' כנ"ע עבירות וא"ס הוא
 בפרהסיא יסרב ואפי' על מנה אהא אסתר מנה
 וס"ל לרבינו לפ"ז מה שסקסו בנ"ה והוא אסתר
 בפרהסיא והוא רב"ה פ"ג ע"ש שס"ל דאסתר
 פנויה ונית ליה דרשא דאל הקרי לכת אלא לכות
 ולא הוי נ"ע אלא שאר עבירות הוי וס"ה פרוך
 הלמודא והוא אסתר בפרהסיא ולא פרוך נ"ע והוא
 אלא משום דלית ליה דרשא דאל הקרי לכת אלא
 לכות כאוסף דאלו היתא אסתר נ"ע לא הו"ס מועיל
 כ"ע טעם ק"ט ולא ה"ע לפי דבריו רבינו ומה
 שהוקיפו לפרס כך להביר רבינו הוא משמע
 שכתב ז"ל דא"ס איתא דהאפי ברא"ה קאר לשאר
 מנות חכפ ועוד כשאר מנות יעבור ואל
 יסרב הו"ל במה דברים אמורים כשהגוי מחביון
 לה"ע וכו' אכל כאוסף החולה כר"ה בשאר מנות
 אכל לשלש עבירות יסרב ואל יעבור ואחר כך
 אפר כמה דברים אמורים כשהגוי מחביון לה"ע
 משמע דקאו על הכלו בין על שאר עבירות בין על
 ב' עבירות יתנו ממ"ש הרמב"ם כגון אנס א"ס
 לכוועל ואי קאו על שש עבירות הרי רבנו א"ס
 לכוועל נ"ע הוא ואפילו לה"ע יסרב וכו' ומה
 שדחה הרב לכסוף זה הוא דבריו כפנויה חייבי
 זה דוחק רלא הו"ס לוס למקסו ולומר כגון א"ס
 א"ס לכוועל עור ויראה לענ"ד לומר דהוקיפו
 לפרס כך בדבריו רבינו ממה שסיים בסוף דבריו
 ואפי' לא נחביון להעבירו אלא על מנה משאר
 מנות כלבר וא"ס חייב כר"ה קאו אשאר עבירות
 דוקא א"כ למה הו"ל רבינו למי' זה והוא כל
 דבריו בשאר מנות קאו אלא זדא"ה משמע דהוא
 כד"ה קאו על הכל

אמנם

נשאר לנו עדין ליישב דמהיכן הוואו
 דבריו דבר זה דכנ"ע עבירות חמור
 טפי כשהוא מחביון לה"ע ממה שהוא מחביון
 להעבירו על דה ומ"ט איכא כמלאה וכלכאורס
 עלה כמחשבה ליישב והוא הדין ב' עבירות אלו
 א"ס יסרב פלוגתא דתנאי הוא כפ"ג בן סוהר דר"ה
 זרבי ס"ל דיהרב ואל יעבור אפי' כלנעה אמנס
 ר' ישמעאל מכאור חסד רס"ל דאפי' כע"ז כלנעה
 יעבור ואל יסרב וכפרהסיא דוקא יסרב ואל יעבור
 כמו שאר עבירות והנה מרבינו הקוס' שס כפ'
 בן סוהר כד"ס והוא אסתר וכו' משמע דס"ל דר'
 מורה בנ"ע וש"ד דאפי' כלנעה יסרב אמנס
 מרבינו הקוס' כפ"ג איך מעמידין דב"ע כד"ה
 זכור אפי' בפרהסיא זכור משמע דל"ה איך זכור
 חילוק בין ב' עבירות לשאר עבירות רכלנעה
 זכור יעבור ובפרהסיא זכור יסרב וכן משמע
 מדבריהם כפ"ג דכתובות רי"ט כד"ה דאמר נר
 זכור רבו ושמעאל דנ"ד משמע דרבא ס"ל כר'
 ישמעאל דהכי איתא דה"ס אמר רבא הכל הוי
 בכלל לא תעבדו וכשד"ט לך הכחוב ותי' כה"ס
 זלא שימות כה"ס ולא חונס והדר כתב דתנא
 זלא החלו א"ס כ"ס קרוי אפי' כאורס א"ס כ"ה
 הא כלנעה דא בפרהסיא והנה הרי"ף והרא"ש

אכל כשהוא מתכוין להעביר מורה הוא דכניעא ועבור וכרכו ושמעאל

מ"ד כהא יש ליישב ולומר כמאי דאיתא קו קהם כי אחא רב רימי א"ר יוחנן לא שנו הלא שלא כשעת השמר אכל כשעת השמר אפי' מ"ק יהרג ואל יעבור כי אחא וכו' והקשו שם בגמרא והא חספה פרהסיה ותו' רבא ה"ע שאני . אס כן לפי זס מוכח דרכרי ד"ו מיירו במתכוין להעביר על דת מרקאמר לא שנו הלא כניעא אכל כפרסהיא אפילו מ"ק יהרג ואי מיירו במתכוין לה"ע הרי אפי' כפרסהיא ועבור אלא ודאי מיירו במתכוין לה"ע וע"ו מהני וקאמר חוץ מע"ו וש"ד ונ"ע דמשמע אפילו במתכוין להעביר יהרג ואל יעבור אפילו כניעא דומיה דשאר עבירות דאירי כסו . ומש"ה פריך עליו שפיר מרכו ושמעאל קאמר אפי' כע"ו יעבור וע"ו מתקן אינוס ראמר כר' הלעזר וכו' ומשמע להו דר"א ס"ל ככל נווכא יהרג בין במתכוין להעביר בין לה"ע דסתמא קאמר וזהבנת הת ה' אלהיך אפי' נוטל וכו' .

א"ב דוס עומד לנגרנו מה שקסה הר"ן ז"ל על מאי דאיתא בפ' כל שעה א"ר יוחנן ככל מתרפאים וכו' עש"כ דלמא הולרכו לרכרי ר"א כנאן והלא ר"א לא דרש הלא יחורה של קרא דרכוב ככל מאורך אכל למסור נפשו על ההבחו של מקום מקדא מלא הוא דרכוב ככל נפשך ונו' ותו' דאחא לאפוקי ס' ר"ו דס"ל דאפי' כע"ו כניעא יעבור ולרדיוס קרא דואבנת את ס' וכו' לא משמע ליה שימסור נפשו כההבחו של מקום אלא שיאבד אותו ככל לב וככל נפש וככל מאור כענין שכתוב במלכים ס' כ' נבי ואשיהו אשר שכ אל ה' ככל לכבו וכו' עש"כ . והשתא לפי קברה רבינו דאפי' ר"ו מורה בקרא דוכל נפשך היינו אפי' נוטל את נפשך ומוקי ליה כהני עבדות ה"כ הדרא קו' הר"ן לרובחה דלמא הולרכו לרכרי ר"א כנאן והא כנאן זה דאין מתרפאין כלינו אשנה רהוי לה"ע אפי' ר"ו מורה שימות ואל יקרפא מקדא רכל נפשך אפי' נוטל נפשך וליכא מאן דפליג כוס ומס וענה רבינו ליישב זס ואחר בעיון נראה כהא נמי יש ליישב דא"ר דאין אנו לרובים כוס לרכרי ר"א אכל כיון דר' יוחנן איהו מרד דשמעתא דאמר בכל מתרפאים חוץ מעני אשייה וכו' כן סורר אסיקו דר' יוחנן ס"ל כר"א אפילו במתכוין להעביר כע"ו יהרג אפילו כניעא וכמו שנתבאר לעיל מש"ה הכיאו הכא שיעתא לרכרי מהא דתניא ר"א אומר וכו' משום דאיהו ס"ל כר"א לגמרי . אמנס הא קשיא ממאי דאיתא בפ' יוס הכפורים ח"ר עוכרם שהרונה בשר קרש או סורר תוסבין לה כוס כרוטב ומניחין לה על פיה אס מהיישבה דעתה מוטב ואס לאו מאכילין אותה דרוטב עלמו ואס תהיישבה רעתה מוטב ואס לאו מאכילין אותה שומן עלמו וכו' עש"כ והשתא ככאן סתמא דתלמודא למה הוורך להכיב דרשת ר"א וכה אפי' ר"ו מורה היכא דהוי דרכר לה"ע כע"ו ונ"ע וש"ד דמיה דרדוסה דאפי' כניעא יהרג מקרא

דקו דביו רבא מקמו רבי אליעזר משום רבינא פפ' ז"כ בענין עוכרם שהריסא אמרו דאין לך רבא שעומד בפני פקוח נפש חוץ מע"ו וש"ד וע"ו כדר"א וכו' משמע דנמ' ס"ל דאיתא לר"ו ורבא . אמנס הקום בפ' אין מעפירין הקמו מרבא דרדוסה דפ' ר"ו משמע דס"ל כר"ו ובפ"כ דתוככות משמע דס"ל כר"ו דהכי איתא ההם אמר רב סמרא קסבר ר"ע עדיוס שאמרו להם וכו' עש"כ הנה מהפא משמע דס"ל כר"א דאי כר"ו אי כניעא אפי' ע"ו נמו ואי כפרסהיא אפי' שאר עבירות נמו והניחו דרכר כנ"ע . ובפ' ר' ישמעאל כתבו דלעולם רבא ס"ל כר"א אכל משני ההם לתרוי פכריותא אפילו אליכא דר"ו עש"כ אמנס בפ"כ דתוככות כחפו לספך דהכי אמר רבא אפי' מאן רמחמיר לא מחמיר הלא כהני אכל לע"הכ גופיה ס"ל כר"ו דאין תילוק כיון ג' עבירות לשאר עבירות . ומעשה ז"ל דרכינו ס"ל דהלכתא כרבא שהוא כתרד דס"ל כר"ו הכל כוס קשיא ליה קושיית הקום ז"ל דכפ"כ דתוככות רכ"ל כר"א . ומתחא זס פו' דרבא ס"ל אליכא דר"ו רבנ' עבירות הלו כסתא מתכוין לה"ע אפי' ר"ו מורה שיגרנ ואל יעבור אפי' כניעא ולא אמר ר"ו דכניעא אפי' כע"ו יעבור אלא כשהוא מתכוין להעבירו על דת ומס"ה אמר רבא פהם בפ"כ דתוככות אין לך רבר שעומד בפני פקוח נפש אלא ע"ו ונ"ע וש"ד וכו' דמיירו ההם במתכוין לה"ע דמיה רעדים דמייחיה קהם שאנכו אותם לחוסם שקר דלס"ע מהפוטן . ומעשה קרא דואבנת את ה' אלהיך בכל נפשך דמשמע אפי' נוטל נפשך א"ש אפי' אליכא דר"ו דמיירו כשמחכוניס האנס לה"ע . ועעמא דמלתא יראה לעג"ד לפ"ו הוא רבשאר עבירות דקי"ל כהו דכפרהסיה יהרג ואל יעבור משום חלול ס' הדין בהו לספך רבשהו מתכוין להעביר יהרג רבז חוכא חלול ה' וכל כשהוא מתכוין לה"ע יעבור רבז חוכא חלול ה' כמ"ש רס"ו בפ' בן סורר אכל כנ' עבירות דאין הטעם כהו משום חלול ה' אלא משום חומר עלמן דאפי' כניעא יהרג הדין כהו לספך דוקא היכא שמתכוין לה"ע השמירה ההורה כהס שיגרנ ואל יעבור משום דמלתא דשכיחא הוא שיהו אונסים לישאל לעבור עליהם היכא שהרכר הוא לה"ע אכל במתכוין להעבירו על דת מילתא דלא שכיחא הוא ולא השמירה הקורה כהס ויחר משאר עבירות אלא רינס שום דכניעא יעבור וכפרהסיה יהרג וזו מה שגראה ליישב לכאורה דרכינו פסק כרבא ואלכא דר"ו .

אמנס ק' לפ"ו ממאי דאיתא ההם בפ' בן סורר אמר ר' יוחנן משום ד"ש וכו' נמנו זמנרו כעלויית בית נחוא כלור וכו' עש"כ . ופריך כנמ' וע"ו לא ופא והתניא אמר ר"ו וכו' ונקדשתי איניהו דאמרו וכו' והשתא אס איתא אפי' ר"ו מורה רבשהו מתכוין לה"ע שיגרנ ואל יעבור אפי' כניעא מקדא דואבנת את ה' אלהיך ככל נפשך וכו' א"כ מאי פריך מר"ו ה"ר יוחנן אומא דנס רבי יוחנן לא אמר רבנ' עבירות יהרג ואל יעבור אפי' כניעא אלא דוקא כשמתכוין לה"ע

רכל נפסך וואפ' נוטל נפסך ווא"כ הו"ל להכיר
 כפשיטות מקרא דוכל נפסך אלף וראו משמע
 דתלמודא ס"ל דאליבא ר"י בע"ז כלינעא ככל
 נוונא ועבור ואפי' לה"ע ולרדיוה קרא רובל נפסך
 כמ"ס נבי ואסיוה וכמ"ס הר"ן ז"ל וקאן מדהכיר
 סתמא דתלמודא מר"א משמע דס"ל כותיה רבנ'
 עכירות אלו ככל נוונא אפי' כלינעא יהרנ ואל
 יעבור ומעמא אף אם נאמר דרבה ס"ל כרעי
 ישמעאל וכמו שנבאר לעיל מ"מ ק' על רבינו
 ראובן הניח סתמא דתלמודא דס"ל דלקח לרבה
 ור"י ופסק כרבא וכמ"ס היר"ף והרא"ש דרמיון
 להא דרבה ור"י מקמי האי סתמא דתלמודא דס"ל
 יוס הכפורים .

אשר

על כן וראה לענין לפנות לדרך אחרת
 ולומר דלעולם אליבא דר"י אפי' בע"ז
 כלינעא ככל נוונא יעבור אמנם מחמת קושיית
 הקוס' דקאיא דבא רדיוה אדירוס וכמו שנבאר
 לעיל ס"ל לרבינו דלעולם נס רבה ס"ל נמי כר"א
 אמנם ס"ל לרבא דלא אמר ר"א רכע"ז אפילו
 כלינעא יהרנ ואל יעבור מקרא רובל נפסך וכן
 נמי כרייתא דרבי דס"ל רבנ' כנ"ע וס"ד רינא
 הכי אלא רוקא כמתכוין לה"ע אבל כשהוא מתכוין
 להעביר על דת כ"ע מורו רבנ' כנ' עכירות
 כלינעא יעבור והטעם כמו שכתב לעיל דלה"ע
 מילתא דשכיחא היא התמירא תורה בהס מחמת
 חומרא עלמא דאפי' כלינעא יהרנ אבל כמתכוין
 להעביר על דת דמילתא דלא שכיחא היא לא
 התמירא כהורה בהס אלא רינא סה לשאר עכירות
 דכלינעא יעבור ופלוני רבא אר' יוחנן ופוס נחוס
 בלור דס"ל וכרייתא דר"א דרמר ככל נפסך אפי'
 נוטל נפסך ס"ל רבכל נוונא יהרנ ואל יעבור
 ופסק רבינו כרבא במאי דס"ל כסב' ר"א וריכ"ו .

אמנם

נאמר עדיין לנו לבאר דמנ"ל לרבא
 לפרש הכי כסברה ר"א כיון דר"א
 סתמא קתתא וכן נמי הכי סתמא קאמר כנ"ע
 וס"ד סיהרנ ויהא לוינא וקא במאי דלכאורה
 יס לעמוד כס' רבי ושמעאל דמאי דמיתאי רדיוה
 רכע"ז כלינעא יעבור מקרא רובל נפסך ואפי'
 נוטל נפסך ולמה הוטרף לירחק ולפרש קרא רובל
 נפסך כמו האמור לגבי יאסיוה . אמנם הקי' לוס
 נראה כהור' דס"ל דקרא סתמא קאמר אלא המנות
 אשר יעשה אותם ההרס וחי בהס ולא שימות בהס
 דמשמע רבכל המנות אפי' כנ' עכירות וחי בהס
 ולא שימות בהס ומס' הורבס לפרש קרא רובל
 נפסך כמו האמור נבי ואסיוה שיאכב אומו מלב
 ומנפס ולא שימסור נפשו כשכול זה וזהו קאיא
 ליה לרבא בס' ר"א ראובן הכין קרא רובל נפסך
 אפי' נוטל נפסך וכל קרא סתמא קאמר דהמנות
 אשר יעשה אותם האדם וחי בהס ולא שימות בהס
 וכן נמי קאיא ליה בס' רבי רבנ"ע וס"ד רינא
 הכי סיהרנ . ומתמא זה פי' דלא אמרי ר"א
 ורבי רבנ' עכירות סיהרנ אפי' כלינעא אלא רוקא
 לה"ע אבל כמתכוין להעביר יעבור מקרא דומי
 בהס ובה אהני קרא ומסתס קתמו רבכל המנות
 וחי בהס ולא שימות בהס וזהו מה שעלה כהקלד
 עניות דעתי ליישב הכנס שלטו הנבדרי' כרבי רבנ' .

איברא דעדין לא נחס דעתי כוס הרבר
 קומה הוא לומר דלא אמר רבי
 רבנ"ע וס"ד סיהרנ אלא רוקא כמתכוין לה"ע
 דהא כיון דטעמא דס"ד הוא משום סברה דמאי
 תוית וכו' האו סברה שייכא ככל ענין אפילו
 כמתכוין להעביר על דת ויותר אלא הסברה נוסה
 כמתכוין להעביר על דת ממה כשהוא מתכוין לה"ע
 וה"כ נס כנ"ע לריך לומר דינא הכי דכיון דנמרי'
 להו מש"ד און סוקס לתלמיס וכמ"ס הרז"ה כפ'
 בן סורר עש"כ . וכשלמא בע"ז ראובן הטעם
 משום סברה אלא חומרא הכתוב הוא יס פניס
 לומר דלא התמירא תורה אלא רוקא כמתכוין
 לה"ע ומן הטעם שנבאר לעיל אכל כס"ד
 דשעמא משום סברה קשה הוא סברה שייכא
 ככל ענין ולכן דרבי הרב ס"הנ שגבו ממני
 וזריכיס עיון בדברות קרו וכו' וכו' דרבינו לודע
 אף סכין דרבי רבנו ואף יסכ כל אלו הסוגיות
 לפי שיטה זו . ועפ"י דרבי הר"ן ז"ל שב' דאליבא
 דר"י קרא רובל נפסך און פירושו אפילו נוטל
 נפסך אלא שיאכב ככל לב ובכל נפס כמו האמור
 לגבי ואסיוה ככל ליושב לישנא ר"א דקאמר אס
 כאמר ככל נפסך למה כאמר ככל מאורך אס
 כאמר ככל מאורך למה נאמר ככל נפסך . ופי'
 רש"י ז"ל למה כאמר ואמר החכיב וכ"ס שאינו
 חכיב והקסה מהר"ס בן חכיס בתוס' יוס הכפורים
 דר"ז ע"כ וז"ל וק' דלא הוה ליה לתפירך אלא אס
 וכו' יעש"כ . ולפי עניות דעתי נראה ליישב
 כפשיטות עפ"י מה שכתב סר"ן דהכי קאמר ר"א
 אס נאמר ככל נפסך למה נאמר ככל מאורך כרז
 ללמדנו שאפי' ממונו יאכר אומו כשכיל אהבת
 יולרו דזה לא שמעינן מוכל נפסך רי"ל אשע"ג
 שריך שיאכב אומו מלב ומנפס מ"ל לא התמירא
 הקורה שיאכר ממונו שחיוו תלויוס כו כשכיל זה
 ע"ז קאמר א"כ אס נאמר ככל מאורך למה נאמר
 ככל נפסך דהו וראוי כיון שהתמירא תורה עליו
 שאפי' ממונו יאכר כשכיל אהכחו מילא משמע
 שריך שיאכב אומו מלב ומנפס רזין ארס עושה
 דבר זה אלא רוקא אס אהבס ה' ככל לכבו וככל
 נפשו כאופן דהמקשה ככל הגדרים ס"ל דהנפס
 היא חכיבה כוראי יותר מהממון וע"ז משני דלעולם
 פי' ככל נפסך אפי' נוטל נפסך אלא אס יס לך ארס
 שגופו חכיב וכו' וראוינו להרב הגרול הרב"ז ז"ל
 בחשו' ס' ז"כ שכתב וז"ל ואס היה הדבר כפרהסיא
 אפי' אשאר עכירות נמי יהרנ ואל יעבור אפילו
 שהיה נכרי מתכוין להנאחו והרדיוה מהנהו עוכדי
 דהכעא ללו מטרוניתא וספרי נפשיהו כראחא
 בקירוטין והא לאו נ"ע דישראל הכא על הנכרית
 לאו נ"ע הוא וכן כתבו הפוסקים ז"ל ואס' מהסרי
 כפשיטות משום דפרהסיא הוה עכ"ל ותמהני עליו
 דאף נעלם מעיני חכמתו דרבי הימנ"ך ז"ל בס'
 המלחמות כפ' בן סורר וזימוקו יוסף שס שכתבו
 להפך דאדרבה מהני עוכדי משמע דישראל הכא
 על הגויה נקרי נ"ע ויהי טעמא כמלתא משום
 דישראל הכא על אריות קאלן פונעין בו והו"ל
 כחייבי מיתות דשיך כהו מיתא וכרת ומשום שכן
 שפחה וזכריות כחוס והוא מוליד כן לע"ז יעוש"כ .

עור סיום הרב ז"ל וליכא למומר דמזק חסירות
 קו דכל דהו דינא יעבור ואל יהרב אסור לו
 ליהרב והוה ליה ש"ד לרעת הרמב"ם ז"ל שכח
 כפ"ה' מהלכות יסורי הקורה כל מי שנאמר בו
 יעבור ואל יהרב ונהרג ולא עבר סרו זה המחוייב
 כנפשו ומטרונוטא לה"ע וסוה מתכוונת ואפ"ה
 מסרו נפשם ולרעת האומרים ששם היה הנכרי
 מכוין לה"ע אפי' שהיה כפרהסוף אינו חייב למסור
 עצמו ז"ל דהנהו רבנן מדת חסירות עשו וס"ל
 רתון זה ש"ד אלא אדרבא מקדש השם כרכים
 ומחולתם מחילת כלדיקים וכן כתבו האקרונוס וכו'
 וחמיהא לו מילתא על הרב דאין לא נרנש מדברי
 רבינו דמס יענה ליישב הנהו עובדי דאין מסרו
 עצמן שהיו מכוואר מרכרו רבינו דס"ל כשאר
 עבירות אס מחויין לה"ע אפי' כפרהסוף יעבור
 וס"ל נמו רכל מי שנאמר בו יעבור ונהרג ה"ו
 מהחייב כנפשו וא"כ אין מסרו עצמן הני רבנן
 כיון דשאר עבירות הוי . אמנם לפי מ"ש כמחוק
 ע"ש הרמב"ן והנמוקו רישאל הכא על הנויים
 מקרי ה"ע נוחא אפי' לס' רבינו ס"ל סנהו עובדי
 דמה"ע מסרו עצמן אף ע"ג דהוי לס"ע כאופן
 דליכא הכרח מהנהו עובדי דכשאר עבירות אס
 מהקוין לס"ע אפי' כפרהסוף משום דהאס מקרי
 ה"ע : * וחו ק' לי על הרב ז"ל דאין לא נרנש
 ממה שהקשו כנמ' והא אסתר פרהסוף ותו' רבא
 ה"ע שאני דמשמע מזה להרוא דאס הוא לה"ע
 אפי' כפרהסוף יעבור ואין כח כחחילה כסתם
 שיהרב והכוא רחיה מהנהו עובדי ולא קא לרברי
 רבא שאמר הדוא שיעבור אפילו כפרהסוף אס
 הוא לה"ע וקי"ל דהלכתא חותיה לנבי אבוי .
 ולכאורה היה אפשר ליישב דס"ל להרב ז"ל דרבא
 סמך אחרווא דאבוי דק"ע היתה ופליג אאבוי
 שתי' הרעעם משום דק"ע היתה ומה הטעם
 לכך לא מסרה עצמה אלא ס"ל לרבא משום דהוה
 כמו ה"ע ומש"ה לא מסרה עצמה וקשני טעמיה
 בהלטרות הקירו אותה אכל מורה רבא דהיכא
 דליכא טעמא דק"ע אין מועיל טעם ה"ע לכדו
 אפי' כפרהסוף אכל כאתמ מלבד שלשון הכא דרוב
 לפ"ו דא"כ הו"ל לומר הו' עבירות כמו ותו ק'
 דהא מסיים רבא וקאמר דלכ"ה הני קיוואקי
 ורימוניקי הויי והכינין להו אלא ה"ע שאני ה"כ
 הני שאני והרי חסם בקום עשם והכינין להו כירוס
 משום דהו לה"ע אע"ג דהו הרבר כפרהסוף .
 ותו דהא מסיים תלמודא וקאמר ואודא רבא
 לטעמיה דאמר רבא האי נוו וכו' ע"כ הרי אף
 ע"ג דעושה מעשם כוויס כשעוקר האספקתא
 אפי' ס"ל לרבא כשמחכוין הנוו לה"ע יעבור
 ואל יהרב אע"ג דהו הרבר כפרהסוף . ותו
 שהיו סיים הרב ככאורה חסוכה והכוא משם
 הריט"כא ז"ל רבנ' עבירות אפי' כמחכוין לה"ע
 יהרב ובכח על זה הרב ז"ל ויש לדון זה רחיה
 שהיו החשורש לה"ע הוא מהוין ואפ"ה אצריבא
 ליה לאבוי לשנויי אסתק ק"ע היתה ואפי' רבא
 דסני ה"ע שאני רבא לא דרוס אל הקרי לכת אלא
 לבית ולא סוה שם כ"ע עכ"ל והשתא אס איתא
 דס"ל להרב ז"ל דאפשר לומר דרבא סמך אחרווא

דאבוי דק"ע היתה א"כ למס סורך לירחק ולומר
 דרבא לא דרוס אל הקרי לכת אלא לבית וכו'
 דלפ"ו עוקר הקו' חסר מדברי רבא . הו"ל דרבא
 סמך אחרווא דאבוי אלא ודאי משמע דנס הרב
 מורה וקאזיל דאי אפשר לומר הכי ומן הטעמים
 שנת' לעיל א"כ איפה הדרא קסיה לדוכוין דאין
 כחכ כחחילה כסתם דאפי' לה"ע ושאר עבירות
 כפרהסוף והרב והכוא רחיה מהנהו עובדי ולא
 נרנש מדברי רבא קרי"ל כחחילה דל"ס הכי אלא
 אפי' כפרהסוף אס הוא לה"ע יעבור . וכעוקר
 ראיית הרב ז"ל קסיה לי כנוה דמאי מייחוי ראיית
 מאבוי שאין מועיל לה"ע כנמ' עכרות שהרי כנמ'
 לא הקשו והא אסתק נ"ע הואי אלא פרהסוף הואי
 וכע"כ ז"ל דנס מהקשה לא ס"ל אל הקרי לכת
 אלא לבית אלא כשאר עבירות הואי וע"ז שאני
 אבוי ק"ע היתה ואס כן מאי איכא רחיה מאבוי
 רבנ' עבירות אין מועיל ה"ע אומא דהיוו דוקא
 לענין פרהסוף ס"ל לאבוי דאין מועיל טעם ה"ע
 שיעבור ואל יהרב . ואפי' נימא דהא לא פריך והא
 אסתק נ"ע הואי הוא משום דפשיטא ליה להמקסן
 דלענין נ"ע מועיל או טעם ק"ע אכל לענין פרהסוף
 לא ס"ד דמועיל ה"ע וכמ"ש הקוס' ז"ל . מ"מ ליכא
 רחיה מאבוי רבנ' עבירות אפי' כשמחכוין לה"ע והרב
 ואפי' כלינעא דו"ל דהא"כ דהמקשה פשיטא ליה
 דלענין נ"ע מועיל או טעם ק"ע או טעם ה"ע כלבד
 אכל לענין פרהסוף הוה ס"ד רתון מועיל לא טעם
 ק"ע ולא טעם ה"ע ומש"ה פריך והא אסתק פרהסוף
 הואי וע"ז שאני אבוי דאפי' לענין פרהסוף מועיל
 טעם ק"ע ו"ל דס"ל לאבוי רכ"ש הוא שמועיל
 טעם ה"ע אכל רבוא קמ"ל דאפי' טעם ק"ע
 מועיל פרהסוף אפי' בשמחכוין להעבור ואפילו
 נימא דס"ל דאין מועיל טעם ה"ע מ"מ היוו
 דוקא לענין פרהסוף ואפי' כשאר עבירות אכל
 כלינעא ז"ל דנס אבוי ס"ל דאפי' כנ' עבירות
 מועיל טעם ה"ע כאופן שאננו הרואה דליכא רחיה
 מדברי אבוי רבנ' עבירות אפי' לה"ע והרב ואפי'
 כלינעא וכל דברי הרב ז"ל דרכים אליו תלמוד .

הלכה ג'

וכל הדברים האלו לשלא כשעת
 הנזרה וכו' וינזור נזרה על ישראל
 לבטל דתם וכו' כתב הרפ"ח ז"ל וז"ל דדק הרב
 כלשונו דוקא כשהנורס היא לעבור על דת וכו'
 והכי איתא כירושלמי פ"ו דשביעית לענין קרישה
 כשביעית דכיון שאין כונת המלך להעבירם עש"כ .
 וכן דקדק מוהר"א כס' מקראי קדש מדברי רבינו .
 והן אמר שהראיה שהביא מן הירושל' היא ראיה נכונה
 והדין דין אמר אמנם מה שדקדק אותו כלשון רבינו
 שאמר לבטל דתם אבוי הרוואס שאין מזה דקדוק
 דהא קאמר רבינו לבטל דתם היוו שהמלך נוד
 שיכטלו עוקר דתם ויהו ככל הנוס לנמרד מדסיים
 ואמר או מזה מן המצות ששמע דכחחילה קאמר
 שזור עליהם לעבור על כל המצות . וה"כ מאי
 רחיק איכא מרכרו רבינו דוקא כשהנורה היא
 להעבור על דת מקרי שעת השמר דהא קאמר
 לבטל דתם היוו משום דמסתמא הוא כשהמלך
 נזור על ישראל שיהיו ככל הנורס לנמרד כודאי

זה מתכוון להעביר על רח ולא לה"ע אבל ערין
 אע"י יכולים לפרש במאז דקאמר רבינו או מזה
 סג' המנוח היינו אפי' כשמתכוין לה"ע מקרי שעת
 השמר באופן שאין אפי' רואה סכרה בדבריו רבינו
 לזה עור כתב הרב פ"ח ואיכא לספקי בשעת
 השמר אי אפי' נזיר וקאמר ליה ישראל קטילא אספספא
 בשעתא ויהי לתוקא ואי לא קטילא לך כיון דלא
 מבזין אלא לה"ע אי מחייב לעמטר נפשיה או
 לא ומדבריו רש"י ס"פ בן סורר מוכח להדיא
 הפסקיה ושעת השמר שזין ובקרווייהו לה"ע שרי
 וכן נראה בקיטור פסקי תרא"ש ומדבריו הטור
 וכן נראה לקראת מדבריו סו"פ הכל דקרוק
 גברו רבינו שבח וכל סדריים האלו שלא בשעת
 הגזירה אבל וכו' פראה דכשעת הגזירה אף מתכוין
 הגוי לה"ע יתרג ואל יעבור וכן נראה מדקרוק
 לכוין דמב"ז בס' הובות וכן נראה מלשון ש"ע
 קו"ה עכ"ל ובלע"פ הנס דקרוק זה אינו דקרוק
 שהרי שפיל לטופים הלשון רבינו שאמר בין נאנס
 פין עשרה בין נאנס בינו לבין מיקום ואם איזה
 הפסקיה השמר ס"ל לרפוי דאף לה"ע יתרג א"כ
 פמו דקאמר בין נאנס פתוך עשייה וכו' שזמו
 קתולוק שזכ בין השמר ללא שעת השמר ה"כ ס"ל
 ואפילו הכותי עתכוין לה"ע ומלא סוכרי אלא
 קילוק זינעא ופרהסיא רוקא משמע דלה"ע
 פרהסיא ושעת השמר שזים שיעבור וכו' סיפיה
 הלשון רבינו וזכיר על חילוקו דמאי דקאמר וכל
 קדפיהם האלו וכו' לא קאי אלא אמס שחילק בשאר
 עפירות במתכוין להעבור בין כלינעא לפרהסיא
 אבל לענין פ"ע כדריא קרווייהו שזים שיעבור
 שוב ראיתו להחבי"כ כ"ד סו' ק"ו בסנסת כ"י
 אות"פ כתב שמהלך דלא לכתב בדברי רבי' בהדפ"ת
 ואת"כ כתב שמהלך להרמב"ם ו"ל בספר המנוח
 שיראה מדבריו להגיה רס"ל דאם הוא לה"ע אפי'
 פשעת השמר יעבור ומחמת זכ' כחכ ולכן ז"ל
 חמ"ס הרמב"ם ז"ל וכל הרפדים לא קאי אלא
 אמס שחילק לעיל כן זינעא לפרהסיא אבל
 במתכוין לה"ע אין חילוק בין שעת השמר לפרהסיא
 וסיים וכתב דהכי דיוק סוף לישניה דהרמב"ם
 ובמ"ס לעיל וספן ראה כתובה אמת מכו'
 למהרה"כ ופ"י בן דברי רבינו וכחכ ספן ראו
 לפסוק עור כתב הרב הסב"כ סדך יד לדיוק
 עיר מדבריו רבינו שבח ונזור הגזירה על ישראל
 לכתל רמס וכן ראיתו לה"ע שדקדק סבו ומלכר
 שאין כונת רבינו לזה ובמ"ס לעיל אלא הפילו
 נישא שלהכי כיון מ"מ חמשה לי על הכי חרי
 פרווקא דמאי מתיין ראה מוס הלשון דזו הוא
 על אופן השמר שהיא יקרא שעת השמר ע"ו
 קאמר רבינו בזמן שהמלך מתכוין לכתל דאם אבל
 בשעת השמר אם כה נזיר ויאנוס את ישראל לעבור
 על אחת עמדות הקורט עריון וס ספק אף לדבריו
 רבינו אי אמרין אף לה"ע יתרג או לאו וכמו
 שנסתפק דע"ה כזה וכתב שעת רבינו דכשעת
 השמר אף לה"ע יתרג וק' דאם איזה גופיה פי'
 דמאי דקאמר רבינו לכתל דאם הוא לומר
 דלא מיקרי שעת השמר אלא במתכוין להעבור
 על דת אלא ודאי' שחילוק בין אופן השמר שהיא

יקרא שעת שמר לבין אם יבא נזיר כשעת השמר
 ויאנוס את ישראל וכוה אפי' תמיה נמו על
 הרפ"ח של מה שדקדק בלשון רבינו שאמר לכתל
 דאם לומר דכשהגזירה לה"ע לא מקרי שעת השמר
 סיים וכחכ בס"ל פ"ק דכחוכות הניח ספק זה
 כל"ע וכמו שהבאנו לזוט לעיל וקשה דאם
 חנ"ל לא נסתפק על השמר שהיא יקרא שעת
 השמר אלא ספק שנסתפק הרפ"ח גופיה וזו ז"ע
 הוכח דעברו מתכוין לה"ע כשעת זרה או שרי
 עכ"ל הרי מכוון להרוי אספק חנ"ל הוא אם שרי
 בשעת השמר יבא נכזיר ויאנוס את ישראל לה"ע
 או שרי אי לאו וזהו ממש ספק שנסתפק הרפ"ח
 גופיה ואנכ שוטפים לא דק ספיר בלישניה דחנ"ל
 ועל מ"ס הרפ"ח נמו וכן נראה מלשון הש"ע כ"ד
 ז"ל מרן ואם הוא בפרהסיא רהיינו כפני עשרה
 מושראל חייב ליתרג ולא יעבור אם הגוי מכוין
 להעבירו על דת אבל אם אינו מכוין אלא להנאה
 יעבור ואל יתרג אם שעת הגזירה אפי' אציקתו
 דמסאנא יתרג ואל יעבור וכו' וכלול עריון וס"ד
 אפי' כלינעא ושלא בשעת הגזירה ואפי' אין הגוי
 מכוין אלא להנאתו יתרג ואל יעבור עכ"ל וראיתו
 היא מרלא פי' נמו בשעת הגזירה אם מתכוין לה"ע
 יעבור משמע דס"ל דכשעת השמר אפי' לה"ע
 יתרג ואי מהא לא אריא ודרכא אופכא יס' להקדק
 מלשון מרן מרלא פי' ואפי' אין פנו מכוין אלא
 להנאתו וכמו שפי' נבי' עבירות משמע דס"ל
 דשעת השמר שזם לפרהסיא לענין ג"ע שיעבור
 וכמו שדקדקתי לעיל מלשון רבינו שכן פירש הרב
 הסב"כ ומהר"כ בספ"ו וקו שהרי מרן בכית
 יוסף על מ"ס הטור וכשעת השמר אפי' על מנהג
 בעלמא שנהנו אם כאים להעביר עליו יתרג ואל
 יעבור הקשה דלמה לא כתב בן הטור נבי פרהסיא
 דאם כה נמו אקרא אפי' על מ"ק וכו' פירשו בנמ'
 מאז מ"ק אפי' ערקא וכו' עלה נמו קאי והו'
 דמאחר דפרהסיא שזם לענין יתרג ואל יעבור סתך
 על מ"ס נבי שעת השמר ואפי' על מנהג וכו'
 דממילא משמע דה"ה פרהסיא הרי שכתב מרן כ"י
 להרוי דפרהסיא ושעת השמר שזים וליפנין ממילא
 פרהסיא אפי' על מנהג כמו שמד ובלשון הטור
 העזיק מרן בס' הקלר א"כ אופה ה"ס נמו וליפנין
 בשעת השמר אם הוא לה"ע יעבור כמו נבי
 פרהסיא ולא הו"דך מרן לכאך זה כמו שלא כו"ד
 נבי פרהסיא ואפי' על מנהג וכו' ומוכרח הוא לומר
 סבי' לפ"ו דאי ס"ל למרן דכשעת השמר אפי' לה"ע
 יתרג א"כ הו"ל לכאך נבי פרהסיא ואפי' על מנהג
 וכו' ספרי יש מקום לטעות ולומר כמו שחילק מרן
 בין פרהסיא לשעת השמר לה"ע ה"כ מחלק לענין
 מנהג דכשעת השמר יתרג וכפרהסיא יעבור וה"כ
 סו"ל לכאך כהדא אפי' על מנהג וכו' נבי פרהסיא
 אלא ודאי ודאם הדבר כדור רס"ל למרן אל דפרהסיא
 ושעת השמר שזים ככל' בין לענין ואפי' על מנהג
 וכו' בין לענין ה"ע ומש"ה לא פי' נבי פרהסיא
 ואפי' על מנהג וכו' שסמך על מה שפי' בשעת
 השמר וה"ל לא פי' נבי שמד דאם הוא לה"ע יעבור
 שסמך על מה שפי' נבי פרהסיא ודוק

הלכה ד' כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר ה"ו מחייב וכו' כחכ מרן כ"מ אכל שלמים וכן רכוס סיכודים ראש נהרג ולא עבר זרקה חשכ לו וכו' והו דעת התו' פ' און מעמדין דף ו' ד' כד"ה וכול וכו' וכן דעת הרא"ש ורובינו כעל הפורים כפי ק"ו וכן פסק מרן שם פס' הקלר עור הכיה מרן פב"ו שאף רבי' ירושם אינה ליה כדעת התוס' וסדא"ש אלא שכתב רפיינו כשפסוקי מתכוון להעבירו אכל לקנאתו כקרא חובל בעממו . וכן פסק מרן כשפסוקי סקלר . ופס' משנה למלך כחכ המאסף וז"ל ודאייתי להתוס' ס"פ כן סורר שכתבו וסקיה עופרת דשלקי יבמות דא"ל נוי לישראל קטול אספסתא וזו לא קטילנא לך כדקטולנא לפלגני דא"ל בשל לו קרית כשכתא ולא בשל וקטלתיא שפא לא היה כפי פסלכה דמן הדיון לא היה לי למסור עממו כמקום ס"ע של גוים וק"ל אמאי לא קאמרי כרבא להחמיר על עממו רלפי שטחא פ"ו משוכה ונראה רמב"ן שייעבא למ"ס רי"ח נ"ח דאם חנוי מכיון לה"ע אסור להחמיר וכן פסק מרן כפי' קכ"ו וע"ש וכתב הש"ך שם בשם הכ"ח ראשו' כפרכסיה אינו ראשי למסור עממו כיון דאין חנוי מכיון אלא לה"ע אכל כפרושא ס"ל דכפרסיה ראשו' יע"ש ומרכיבי תחום' סנ"ו מוכח כרכרי סכ"ח ומש"ס הוכרחו לומר דלא היה כפי הפלכה ככ"ל . ונראה של עיון כדרכי סכ"ח כמקומם דהכ"ח בעלמנו הכריח לסקרתו מרכיבי תחום' שהכיה קול ראיה מהס' ועש"כ .

ואנכי פענוי יראה לענ"ד לפניה עור ראיה לזאת סקברא מרכיבי תחום' וז"ל בפרק ארכע מיתוח שכתבו על חכא דאמר העובר ע"ז מאהבה ומוראס פטור אע"ג דקי"ל בע"ז ויהרג ואל יעבור וז"ל דנחי דקייב למסור עממו לפתחילתא מ"מ איבא רלה מסר עממו לא מתיב גויסא . עור כתבו וז"ל מהא דאמרין יהרג ואל יעבור היינו כסאס ע"ז והכא היינו בע"ז שהכל עובדים אותה מאהבה ומיראה דומיא דהמן רמייתו והקשו כפ"ו אמאי אסתחיה מרכיבי להמן ותו' דאמרין במדרש סוסי שלמים על לבו א"כ משום ק"ה וכו' ולפי שיטתם דאם רלה להחמיר על עממו מידת חסידות הוא מאי קשיא להו ממדרכי אימא דמדת חסידות עשה אלא ודאי משנע רמורו תחום' רהיבא דמתכוין לה"ע אינו יכול להחמיר אפי' כפרסיה והמן לה"ע היה מתכוין כדי להחמיר ולהחמיר ומש"ס סולרבו לתרץ משום דהו' ללמים על לבו אע"ג דהמן פרהסיה קואי דוידעין הו' פוח דבר' עשרה מישראל . וספר"ח קריע ברעט רבינו וז"ל וכו' להכריע ברעט קרב וז"ל מדאמרין כס"פ בן סורר אמה ר"ו מנין וכו' וזו היא ראי' מכרעת למסור עלים עכ"ל עש"כ ולא ראי' מאי ראוה' איבא מהשואל ה"ו שופך דמים רעולס ע"י ותי כהס' ולא שימות כהס' אינו חובה אלא רשות ובחולס גמו אפי' הרופא אמר אס לא העשו לו רפואס סווס ככתב ימות וסחולה היה בו דעת ואמר לא החללו שכת' כשפילו אף שאני אמות משום שאינו רולה להחמיר על עממי הן אמת שיכול להחמיר על עממי איבא רהתוס' וז"ל וסויעתייהו וזרקה חשכ לו . אפל התס שאני

שאין קצולה הומי כלום ואין אגו יודעם דעתו אס רולה להחמיר על עממו או לא ומש"ס אמרו כדושלמי דשואל ה"ו שופך דמים רשמה סחולה אינו רולה להחמיר וספק. נכפוח להקל ומקמתא אמרינן דעתים שאינו רולה להחמיר ואס כן זה שואל ה"ו שופך דמים כאותן שאנכי הרואה שאין כאן ראה כלל מהא דירושלמי להכריע ברעט רכיבו וז"ל : אחר זמן הארי כ' עיני ומאחיו וראיתי להרב הגדול הרד"ב וז"ל כתשו' סי' ס"ו ששאל כמו שאמרוהו פלגין לחלל עליו אס השכת והוא אינו רוגס שיתחלל שבת בשקילו מפני חסידות קיש כגוס חסידות ושומען לו או לא . וקשיב דוס חסיד שועס ולא מביעיא אלוכא דרכיו דאית ליה ק"ו מחייב ככפשו אלא אפילו לרעת קאאגריס דאס נהרג ולא עבר סרו הוא במחילת סלדיקוס וגמרת חסידות הוא אפ"ס ככדון זה כ"ע מורו שמחייב ככפשו יגש"כ שהאריך לתת כמס' חילוקים כיון אס אונסו אנס לעבור על א' מטות התורה לכין אס הוא חולס וזריך לחלל השכת כאופן דכין כבי וכו' הכי נחיתה לנמרו ראיית הרפ"ח מהא דירושלמי שממנו וראס כדעת רכיבו דהתס אפי' התוס' וסויעתייהו שאינו יכול להחמיר על עממו ומן הטעמים שכתב הרד"ב וז"ל יגש"כ . ועפ"ו ס' רכיב' וז"ל דאית ליה דקרא דוחי בהס' ולא פיומו חובא קול ואס נהרג ולא עבר קרוי זס סתחטב ככפשו נכא ליושב רביו רש"י וז"ל אפי' כס"פ כן סורה על מני דאמרין קתס מס רולס יסרג : אל יעבור אף נערה המאורסס וכו' ורולס גוסים מכל סכרס הוא כפי סמא דתתא וכו' וז"ל סברא קוא שלא דתקס נפס תכורו ראיבא תרתי איבור נשמת וקבירה מפני כפשו דליבא אלא חדא איבור כשמה והוא לא יעבור דכי אמר דמתגא לעבור על המטות משום ותי בהס' משום דיקדס כענינו נשמת של ישראל ופכא נכו רולס כיון דסוף סוף איבא איבור נשמה לע"ז והא מותר לעבור מי יודע שבעשו סכיכה ליוצרו יותר מנפש חבורו הילכך רכד המקום לא ניתן לרחות נס סמוך וכו' לזה אס"כ פ"ו כד"ה מאי קוית דרמא דידך קומק עמי וכו' וז"ל מי יודע שיהא דמך סכיב וגדאס ליוטרך יותר מרס חכרך הילכך אין כאן לומר ותי כהס' שלא התיר הכסוב אלא משום סכיכות כפסס של ישראל להקפ"ה וכו' . הנה גרסתה טעמא קריא דוחי כהס' ולא פיומות כהס' דחטבה כפסס של ישראל להקפ"ס א"כ משמע מדכרו רש"י וז"ל דכין גת לא אמרס חורס ותי כהס' ולא פיומות וא"כ משמע דיותר ואל יעבור ואפילו כליקעא דאי לאו הכי אלא דנס בכין כח ס"ל לרש"י וז"ל דיעבור ואל יסרג ואמרען כהן גמי ותי כהס' ולא פיומות אס כן למס' תלס רש"י הטעם ותי משום דתכיכה כפסס של ישראל להקפ"ה וסרו גס כגן גס נמי אמרינן נמי יעבור וקסס קתורס עליו והכי סו"ל לרש"י וז"ל לומר משום דתכיכה כענינו כפשו של ארס וכו' דכריס אלו כוללים אף כן גת ולמה תלס דכריס כשיראל אלא ודאי משמע דס"ל לרש"י וז"ל דכין נח לא אמרינן כהן ותי בהס' וק' דהא אס"כ אמרינן קתס כעו מנייה מרכי

מרכיזי אמו כן נח מלווה על ק"ה או לא מלווה
 על ק"ה וכו' א"כ משמע דפשיטא ליה לתלמודא
 שכלינעא ועבור ואל יהרב כמו ישראל אבל כפרהסוף
 מבעול ליה אם חייב למסור עלמו כמו ישראל
 או לא . א"כ משמע דגם ככן נח אמרינן וחי
 בהם וקפורה חסה עליו וא"כ ק' על רש"י ו"ל
 דאמאי הלוי עומד דקרא חסדן דיקרן כענינו
 נשמה של ישראל והרי גם כן נח אמרינן כהו
 כלינעא ועבור ואל יהרב כמו בישראל ואירכא
 קא- מבעול ליה לתלמודא אם נס כפרהסוף יעבור
 ואל יהרב או לאו . והנה החוס' ו"ל אם כד"ס
 בן נח וכו' הקשו והא וחי בהם כישראל- כחייב
 וכו' וקורנו דרולמא לא אלטרין וכו' יהרב ואל
 יעבור לכ"ע עכ"ל מדרבנא ו"ל משמע דכ"ע
 ככן נח נמי אמרינן מסבירא וחי בהם ולא שומק
 ולא אלטרין קרא לומר כהרוג אבל בישראל כי
 סיכי דלא נילף מרובא ונערה- המאורס אלטרין
 לפרושו כהרוג אבל לפי דברי רש"י ו"ל שקלה
 טעמא דקרא וחי בהם משום חכיכות נפשם של
 ישראל להקב"ה א"כ משמע דככן נח לא אמרי'
 וחי בהם וא"כ מנ"ל לתלמודא כפשיטות- שאף
 שאף ככן נח כלינעא יעבור והא וחי בהם בישראל
 דקא- כחייב . אמנם עפ"י ס' רבינו ו"ל דאית
 ליה דקרא דוחי בהם חובה הוא וקישפו דברי
 רש"י ו"ל כטוב טעם גם נמי אולא לה קושיית
 החוס' שהקשו והא וחי בהם כישראל- כחייב וכו'
 דהא דאלטרין קרא לפרושו כישראל וחי בהם ולא
 שימח לאו משום דחי לא כחייב כהרוג הוא אמית'
 מסבירא דיהרב ואל יעבור דמהיבא יקויו לומר
 זה מסבירא דזוון דלא כחייב נמי כהרוג שיהרב
 על המות והוא מסבירא אמרינן איפכא שאינו
 מחוייב למסור עלמו אלא אלטרין קרא וחי בהם
 כדי חכיכות נפשם של ישראל להקב"ה משו"ה
 חייבם אחס שיעברו על המות ואל יחרנו וכמו
 שפירש"י ו"ל משו"כ ככן נח דלא כחייב וחי בהם
 שלא חייבה הקורה אחס שיעברו ואל יהרב משום
 רחין חכיכה נפשם לפני הקב"ה אבל- מ"מ לא
 החמירה נמי הקורה עליהם שיהרב ואל יעברו
 מילא פרשם כהרוג אלא הכחירה כיום אם ירנו
 יעברו ואם ירנו ויחמירו על' עלמם כאופן דרש"י
 ו"ל מודה דאפי' כן נח אינו מלווה למסור עלמו
 כלינעא אבל החילוק הוא שישראל חוסה שיעבור
 מקרא וחי בהם ואם להרב ה"ו מתחייב כלפניו
 כס' הרמב"ם ו"ל וע"ז פירש"י ו"ל הענין משום
 חכיכות נפשם של ישראל להקב"ה משו"כ ככן נח
 דלא אמרינן בהם וחי בהם דמינו שחייבים לעבור
 אלא הכחירה כיום אינם מלווים לעבור ולא למסור
 עלמן- שלא הקפידה הקורה עליהם ומה שפשיטא
 ליה לתלמודא ככן נח כלינעא אינו מלווה למסור
 עלמו אבל מבעול ליה רוקא כפרהסוף- אמלס
 החוססות ו"ל כאמת אולי לשיטתיהו רס' דקרא
 דוחי- בהם אינו חוסה אלא רשות ואם נהרב ה"ו
 ליקס חסדן משה קשאו להו מדאלטרין קרא
 לפרושו כהרוג כישראל משמע דחי לאו הכי הוא
 אמית' כישראל שאפילו כלינעא יהרב דחי לאו
 הכי אמאי אלטרין קרא לפרושו כהרוג וע"ז קשה

לחו ככן נח דלא כחייב וחי בהם מנ"ל שיעבור
 כלינעא וע"ז הולירו לתרץ דלא אלטרין אלא כי
 היכי דלא נילף וכו' אמנם לס' דכינו ו"ל כאמת
 אין אנו לריבוס לתרוץ זה וכו"ם ש' ודוק .
הלכה ד' כל מי שנאמר בו וכו' הע"פ
 כן מפני שעבר כהונס אין מלקוס
 אוחו וכו' . הנה הרמ"ך הקשה על דכינו מהא
 דקין ר"פ ר' מיתא דטוער עגמו לפעל פעור
 זו היא עבודתו ומפיר כגמרא חף ע"ג דמכוין
 לכוונו והוא ודאי מוטעם הוא חף עפ"י שקבל
 עליו התראה הקב"ה דהתרחס כעלם ואפי' חייב
 וה"נ אם עבר ע"ז כהונס והתרו בו חייב מיתה
 וכו' עכ"ל . וכתב עליו מרן כ"מ ומ"ש שאם עבר
 ע"ז כהונס והתרה בו חייב מיתה דכרוס קמוהו
 שס' שס' שני הפכים בנפול אחר שאם קבל עליו
 ההתרה ה"ו מרובא ולא אנוס ואם אומר שאפי' כב
 רולה לעובדה מפני שאנוסים אהו ה"ו אנוס ולא
 מרובה עכ"ל . ודברי מרן ו"ל נפלא ממני כמ"ס
 שאם קבל עליו ה"ו מרובה ולא אנוס קממני עליו
 דמנ"ל דהא כהא הלא רח"ג שקבל עליו התראה
 ואמר שעל מנת כן אינו עושה וא"כ והרנוני
 כ"ד אפי' מקרי עדין אנוס דאין סהרי שלא אמר
 דכרוס הללו אלא מתמת אנוס אזה עומד עליו
 להרנו אס לא ישמע לדכרו וכו' וחי זה מקרי
 עובר ע"ז כהונס . ואם כונת מרן ו"ל לומר
 דכיון דהתרה עלמו למיתה ה"כ אינו עובר זה
 מתמת אונס מיתה דמס' לי ימות עכשו על האנס
 ומס' לי ע"ז ה"כ ר' ומוטע הוה לו שימות וכלו
 ולא ימות חייב אלא ודאי משמע שום רולה לעובדה
 ברעון ולא מתמת אונס מיתה סהרי עשו למות
 ע"ז כ"ך כשכל עבודה זו ה"א נמי לא קשאו שהו'
 אומר כדעתו שאע"פ ע"ז עכשו ואנלל מהרונס
 זה האנס אפי' שיחייב ע"ז מיתה כ"ד דספק
 הוא הם והרנוני כ"ד כרוני נפשות לריבוס דיוסה
 וקפירה הרבה ושיהו מכוונין כל דברי העדים
 כשום ושמא לא ידעו העדים לכיון מרובא גם נמי
 כל מה שיכולים הכ"ד להפך בזכותו מהפכין כאופן
 דמיתא הכ"ד לנבי מיתא האנס הוי ספק ולא דמי
 למיתא האנס כבודי עכשו נהרב אס לא יעבור
 ומש"ה עובר אפי' שהתרה עלמו למיתה וכו' וחי
 שום מקרי אנוס ולא מרובה גם מ"ש מרן נמי
 ואם קאמר שאפי' כ' רולה לעובדה מפני שאנוסים
 אוחו ה"ו אנוס ולא מרובה אין מקוס לתמיהה זו
 לפי שיטת הרמ"ך דחיהו ס"ל דאם התרו בו וקבל
 עליו התראה אפי' שהו' אומר שמפני אונס רולה
 לעבור והאמת אפי' שהו' אנוס כזה אפי' חייב
 ע"ז מיתא כ"ד כמו שהפירש עגמו לפעור ומכוין
 לכיוון דאם התרו בו וקבל עליו ההתרה חייב ע"ז
 מיתא כ"ד חף ע"ג שהו' ודאי מוטעם דסבור
 דהתרחס כעלם ואינו חייב כרת א"כ ה"ג לנבי
 אנוס אפי' שהו' פעור . מכתת והתרו בו וקבל
 עליו התראה חייב מיתה כ"ד כאופן שאנכי בעניני
 רוחא- שדברי הרמ"ך הם מכונאים לנבי- ואנוס
 שני הפלים ודכרו מרן כ"מ לריבוס לי תלמוד
 ואפי' שיטתו של מרן ו"ל שכתב כהא דאם קבל
 עליו ה"ו מרובה ולא אנוס אשכחא פתרי למס'
 ע"ה

שהקשה הוא ז"ל על רכינו כפ"כ מס' סנהדרין
 שכתב איש שאנסוהו עד שכל על הערום תייד
 מיהא כ"ה שאין קושי הלא לרעת והקשה עליו
 מרן ז"ל שם היאך כתב שחייב מיתה כ"ד אפי'
 אפ"ל שהיה לרעת מאחר שכתב שאנסוהו פשיעא
 ורתי שלג הקרו בו וכיון שלג היתם התראה היאך
 יתחייב מיתה כ"ד וכן השינו הרמ"ך ולכאורה
 דבריו תמוסים רמנ"ל דהא כהא תלויא דאומא
 כה שקא שאנסוהו הנוים לכעול היו שם עדים
 והקרו בו וקבל עליו התראה ובעל מחמת האונס
 אמנס ויראה ליושב שכך פי' דבריו דמאחר שכתב
 שאנסוהו פשיעא ורתי שלג הקרו בו וקבל עליו
 התראה ראש קבל עליו התראה ה"ו מרובה ולא
 הנוס וכמ"ש הכ"ה אמנס כאמת כבר נתבאר
 דלאו ה"ה כהא תלויא דאע"ג שקיבל עליו התראה
 מקרי אנוס וספיר כתב רכינו דאס אנסוהו עד
 שכא על הערום והקרו בו חייב מיתה כ"ד ה"ה
 ע"ג שמחמת האונס קבל עליו התראה ובעל
 משום דאין קשוי אלא לרעת מיהו עדין ק' דאס
 זאח היתה כונת מרן כ"מ שם בקושייתו משום
 דאס הקרו בו וקבל עליו התראה ה"ו מרובה
 ולא אנוס הו"ל לתרן שאומד שאפע"כ הוא רובה
 לעבוד ע"ז מפני שאונסיס אוחו דה"ו אנוס
 ולא מרובה כעלמא אף ע"ג שקבל עליו התראה
 וכמ"ש מרן הכא אבל לגבי עריות הורגין אוחו
 כ"ד אע"ג שהוא אומר שמפני האונס כועל משום
 שאין קושי אלא לרעת וקו שהרי קיים וככתב
 וכן השינו הרמ"ך נמו כהשגתו א"כ קשיא דוריה
 הדורים דאינו נופים כתב הכא דאס עכ"ד ע"ז
 כהונס והקרו בו חייב מיתה סרו משמע דס"ל
 דאפי' לגבי אנוס ממש לרדך התראה ומיתה כ"ד
 ה"כ מאי קא מתמה על רכינו שם ואמר דמאחר
 שכתב שאנסוהו פשיעא ורתי שלג הקרו בו וכו'
 באופן שנס רכרו מרן כ"מ שם כפ"כ מה' סנהדרין
 זרובין לי תלמוד עור כתב מרן כ"מ על הרמ"ך
 ואין תלונתו על רכינו אלא על חכמים ז"ל שדרשו
 ההוא ולא אנוס ואי מהא לא אריא שכתב וישב
 לזו הרמ"ך כהשגה התראה שהכיא מרן כעלמו
 לקמן שעל מ"ש רכינו ואפ"ל מיתה כ"ד הקסס
 הרמ"ך שזה סק"ו פירובא קוא דכרת לא מחייב
 דרשמנא ליבא כעני ותי לא מקבלה עליה כאלוה
 לאו כלום הוא אבל מיתה כ"ד שהוא כעדים
 ובהתראה כיון שעבר אחר שהתרו בו חייב כדאמר'
 הפוער עלמו לפעור זו היא עבודתו ואף על גב
 שמכוון לבויו עכ"ל ומ"ש מרן ע"ז ואינו רואה
 בדברים האלו כיון שאינו עובר אלא כאנוס מה
 ההראה שייך כוס וכמ"ש בסמוך כבר נתבאר
 לעיל ריש טעם דבריו הרמ"ך לפי שיטתו שהכין
 רמוטעה חייב מיתה כ"ד אס הטעם כו"ה ה"כ
 לגבי אנוס חייב מיתה כ"ד אס הקרו בו אע"ג
 שהוא אנוס ממש כמו מוטעה ואינו שני הפכים
 כנושא אחר מרן עלמן אמנס מה שיראה לעכ"ד
 ליושב השנת הרמ"ך דבאמת זה הק"ו לא פירובא
 שהרי כמו שפטר הקורה אוחו מכתת משום
 דרשמנא ליבא כעני וזה שהוא אנוס ולא מקבלה
 עליו כאלוה לאו כלום הוא ה"כ כ"ש שיפטר הוא

ממיתה כ"ד כיון שאנו יודעים שמחמת אנוס
 עשה ולא קבלה עליה כאלוה ומעשה לא שייך
 התראה כאנוס כלל שיעקר התראה הוא שמחזין
 בו פרום מעבירה זו שחייב אהה עליה מיתה כ"ד
 כמ"ש רכינו פי"כ מה' סנהדרין ובאמת סבא לגבי
 אנוס מסכרה הוא לומר דאיבא מיתה כ"ד רכ"ש
 הוא מכתת וא"כ מעולם אין אנו מתרין כאנוס
 שיפטר ואס לאו יתחייב מיתה כ"ד אלא דוקא
 לגבי שלג עבירות והוא הדין כשאר עבירות
 כפיהסיס מודיעין לו שרדך שימסור עלמו ואס
 לאו ה"ו מחלל אה' ועובר על מ"ע ומל"ת כמ"ש
 רכינו כאופן שהק"ו עשה דרכו הוא כרור ולא
 פירובא היא ואחר העיון והתקירה יראה לומר
 שכך היתה כונת מרן כ"מ דהנה מתקולה כתב
 ואין תלונתו על רכינו אלא על חו"ל שדרשו הקוא
 ולא אנוס שמפטר אוחו מכתת ואס כן כ"ש הוא
 שיפטר ממיתה כ"ד משום דרשמנא ליבא כעני
 ומעולם לא חייבה אוחו הקורה ע"ז מיתה כ"ד
 שהוא יותר תמורה מכתת וע"ז מקשה מרן דלפי
 דבריו חו"ל שדרשו ההוא ולא אנוס אס כן דבריו
 הרמ"ך הם שני הפכים כנושא אחר ותמוסים מרן
 עלמן דאס קבל עליו התראה ה"ו מרובה ולא
 אנוס ואס אומר שאפע"כ הוא רובה לעבודה מפני
 שאונסיס אוחו ה"ו אנוס ולא מרובה וכיון שהוא
 אנוס איך הסכרה נועה שיחייב מיתה בית דין
 והיו כ"ש מכתת שיפטר והתראתו היא בטלה
 משום שהוא אנוס כאופן דלפי דבריו חו"ל מוכרחים
 אנו לומר שאס הוא אנוס לא שייך ביה התראה
 ומעולם לא יתחייב ע"ז מיתה כ"ד וההיא דפטור
 מוכרחים אנו לומר דלאו לענין חייב מיתה קאמר
 אלא לענין חייב חטאת וזהו שסיים מרן ואמר
 ולענין מה שהקסס מפתור לא קושיא היא שכינו
 מפרש דלאו לענין חייב סקילה קאמר אלא לענין
 חייב חטאת וכו' ומוכרת הוא לפרש הכי לפי דבריו
 חו"ל שדרשו ההוא ולא מוטעה דכ"ש הוא מכתת
 שיפטר נמו ממיתה כ"ד כאופן שיעקר תמיתה
 מרן על הרמ"ך הוא לפי דבריו חו"ל שדרשו ההוא
 ולא אנוס ומכאן זה מקשה עליו דלפי זה יהיו
 דבריו שני הפכים כנושא ה' ומה שדחה זו הקושיא
 אין טעם בדבריו וכמו שכתב לעיל וכוה לק"מ כל
 מה שהקשינו עליו לעיל אמנס דבריו כפ"כ מה'
 סנהדרין עדין זרובין לי תלמוד והנס קיים מרן
 וככתב וכך מבואר ברכרו רכינו פ"ג מה' ע"ז שכתב
 חו"ל העובר ע"ז כדרכת ואפי' עשה דרך כיוון
 חייב כולך הפוער עלמו לפעור כדי לבנותו או
 זרק אכן למרקילום כדי לבנותו קואיל ועבודתו
 ככך חייב ומכאן קרבן על שנתנו עכ"ל ולכאורה
 ק' רמיהין מבואר זה בדבריו רכינו אדרבא איפכא
 יש לפרש דה"ק חייב דהיינו שחייב מיתה כ"ד אס
 הקרו בו ומכאן קרבן על שנתנו אס לא הקרו
 בו ולא ידע שאסור אפי' לבנותו דאי רכינו מפרש
 לה לענין חייב חטאת דוקא הכי הו"ל לומר האויל
 ועבודתו ככך מכאן קרבן על שנתנו מכתת חייב
 ומכאן קרבן משמע דרתי קאמר ויראה ליושב
 דרשות מרן הוא משום דהו פירש חייב דקאמר
 רכינו היינו שחייב מיתה כ"ד אס הקרו בו ה"כ
 למה

למה הולך רבנו למר ומכאן קרבן על שנתנו
הא והיו פשיטא דכל שזולנו כרת ומזאת כ"ר
מכאן על שנתנו חטאת ואו דבכל רבנו ע"ו לא
כאב רבנו אלא דוקא חייב עליה ולא סיים זכתי
ומכאן קרבן על שנתנו ולמה הכה לנבו פיעור
הולך לפרש הכי אלא ודאי משמע דרבנו מפרש
לה לענין חייב חטאת וה"ק ותאן והדר מפרש
רבנו והאי חייב דאמרינן חייבו ומכאן קרבן על
שנתנו ולא חייב מזאת כ"ר דא"ל למימר הכי
דמוטעם הוא וכן ודאם לרבינו מפרש
המשנה שכתב ו"ל ואפי' הפועל עלמו לפיעור
וזהו חזן למרקולוס לכאזי אוחו הנהכד וקלנו
חייב חטאת עכ"ל. אע"פ דאיתו למרן כ"מ שם
כפ"ג מה' ע"ו שכתב וז"ל ומפרש רבי' למחני'
כאמנ' ולענין חייב חטאת ראלו כמזיר ולענין
ספיקה א"ל דהא מוטעה הוא ומ"ס ומכאן קרבן
על שנתנו אע"פ שהוא דבר פשוט כחכ בן משום
דחובא בן כנמ' וכו' ע"כ. והשחא ק' דאם
דאיתו מרן דרבנו מפרש לה לענין חייב חטאת
הוא דמסיים רבנו ואמר ומכאן קרבן על שנתנו
וא"כ מהו זה שכתב ומ"ס ומכאן קרבן וכו' אף
ע"פ שהוא דבר פשוט משום דהוהבך בן כנמ'
וכו' והרי הולך רבנו למר ומכאן קרבן וכו'
כדי ללמדנו דחייב אחריו לנבו פיעור היינו קרבן
ולא מזאת כ"ר ולאפוקי מס' הרמ"ך נס נמי מפי'
דפי' ו"ל שכתב להראי וז"ל ואע"ג שמכיון לכאזי
ואפי' קרבן על שנתנו ואם סתרו בו חייב מזאת
עכ"ל ואפי' שפשיטא הוא שמכאן קרבן על שנתנו
אבל הולך לסיים הכי ללמדנו דדוקא מחייב קרבן
ולא שייך ביה מזאת כ"ר ולמה הולך מרן להר'
משום דאזכיר בן כנמ' וכו' ועוד אנו תמיה על
מרן שם כמס' חתני' לקושיות משום דהוהבך בן
כנמ' וכו' וע"כ. ולא ידענא מאי דאית חובא
מתעשה דר"ב מנשה הרי האם הולכנו לכתיב ראה
מן שמענה כרי לאייבו קרבן משום דרב מנשה
הוא סבור דהוורק חזן למרקולוס תנן אבל אי
מכיון לכאזי ליכא חובא כלל ומיחד הוא לכחולא
וע"ו קאמרי ליה רבנן דהוורק חזן למרקולוס
תנן אע"ג דמכיון לכאזי חייב דהכיבא קרבן על
שנתנו. אמנ' רבנו שכתב הוהבך ע"ו כדרכה
ואפי' עושה דרך כיוון חייב וכו' וכן נמי סיים
זכתי כדי לכוותו האזיל ועבורתו בכך חייב א"כ
מזאת דפשיטא הוא דאם עושה כסוגג מכאן
קרבן ועירין ק' למה הולך לסיים ומכאן קרבן
על שנתנו ומה ענין זה למע' דרב מנשה כאופן
שדבריו מרן חמוהים אלני ורביים אלמוד.
איכרה דלדין אנו ליישב דעת רש"י דאזכיר חב
ואם איתו בו חייב והא דתקא הוה ולא שוגג
ולא מוטעם ופ"ס הוא שיפטר ממזאת כ"ר כמו
שנח' לעיל ויראה לענ"ד ליישב דר"ל ליש"י ו"ל
דכל היכא שהיו עדים בה שעמא והתרו בו וא"ל
פירש שו' הוא עבירה וחייב אהם עליה מזאת
כ"ר אע"ג שאתם מכיון לכאזי זה אינו ככלל קוב
מוטעה ואע"ג שסוף סבור שהוא מוקר ודעתיה
אנשה מ"מ הוא לו לבעל דעתו מפני דבריו
העדים שהודיעוהו שו' הוא עבירה דמי אנסו

והכריחו לתשובה דבר זה ולא חסה התורה על
מוטעה ופיעור אוחו מכתיב וא"ל מזאת כ"ר אלא
דוקא היכא שלא ירע ושמע שעבורה זו אסורה
אכל כל היכא שעמדו עדים והתרו בו זה מקרי
מזיר אף ע"ג שמכיון לכאזי ואם לא קבל עליו
החראם חייב כרת והם קבל חטאת חייב מזאת
כ"ר כנלע"ד ליישב פי' דרש"י ו"ל כי היכי דלא
תקצי עליו ההוא ולא מוטעה ולא ראיחו להלל"מ
שחי' לעיקר קושיות סרמ"ך על רבנו עם מ"ס
החוס' שם כפ' ד' מיתוח וז"ל ואף ע"ג דמכיון
לכאזי ולעבורה ככיוונו דאי לא קא מכיון אלא
לכאזי הא אפי' עובר מאהבה ומייראם פיעור לרבה
ואפי' לאכזי דמחייב חס' סכא מורה דפיעור
עכ"ל. ח"כ נסתלקא קושיותו דחס' עיירי שרואם
לנו שמכיון לעבורה ככיוונו עכ"ל. ומלכד
שמדבריו רבנו ודאם ראינו מפרש כפי' החוס'
ז"ל שכתבו הפועל עלמו לפיעור כדי לכאזי או
זרק חזן למרקולוס כרי וכו' דמשמע מזה לכאזי
דוקא הוא שמכיון דאי לאו הכי הו"ל למימר כדי
לעבורה ככיוונו ואם ועוד אעיקר דמלתא דכרי
החוס' ו"ל חמוהים הם אלני שרי מייחו ע"ו
מעשה דרב מנשה דהוה חזיל לכו קורקא א"ל
ע"ו הוא דקאי הכא שקל פייסא שדא ביה א"ל
מרקולוס היא אמר לאו הוורק חזן למרקולוס תנן
אחא שאיל כי מדרשא א"ל הוורק חזן למרקולוס
תנן אע"ג דמכיון למרנמה ע"כ והרי רב מנשה
כוראי לא נחכוון לעבורה נמי כוריקה זו דרבר
זה אסור מסכרה ואזי' נברה רבא כוואת' הוה
טועה דברר זה אלא ודאי לא נחכוון כוריקה זו
אלא דוקא לכאזי ולמרנמה ולא לעבורה נמי
ואפי' א"ל כי מדרשא הוורק חזן למרקולוס תנן
אע"ג דמכיון למרנמה ח"כ משמע מזה דאע"ג
דלא קא מכיון אלא לכאזי דוקא אפי' חייב ע"ו
מיתה אם התרו בו ואם עשה כסוגג חייב חטאת
ומס' א"ל הוורק חזן למרקולוס חזן וכו' כדי
לקייבו חטאת כשכיל זה. טוב דאיתו להרב
חידושי הלכות שכתב על דבריו החוס' וז"ל נראה
דלענין חייב מיתה קאמרי דאינו חייב אלא ח"כ
נחכוון גם לעבורה אכל לענין חייב חטאת חייב
אף בלא מחכוון אלא לכאזי כיון דעבורתם בכך
כדמכת' מהך עובדה דרב מנשה דמייחי עליה
דלא היה אלא למרנמה וכ"כ מיימוני פ"ג מה'
ע"ו הפועל עלמו לפיעור כדי לכאזי וכו' הואיל
ועבורתו חייב ומכאן קרבן על שנתנו עכ"ל.
והשחא מחני' דקחני' פיעור עלמו לפיעור ה"ו עבדוהו
והורק חזן למרקולוס זו היא עבדוהו ומפרש לה
אע"ג דמכיון לכאזי ולמרנמה אחיב כפשיטא אלא
נכסוון כלל לעבורה אלא לכאזי ואחיב חטאת הואיל
ועבורתה בכך וכ"כ בעל כ"מ שם על דבריו
הרמב"ם ומיחו החוס' ו"ל לא יוסף להי לפרש
דמחני' לענין חטאת דכלת' מחני' אלו הן הנסקיזין
דרישא קאי' עכ"ל סר"י וזכרנו חמוהים הם
אלני מאד' כיון דמחני' לענין חייב חטאת חייבי
וכמחכוון לעבורה נמי ח"כ תאי מייחי כי מדרשא
דאם מן המחני' על מעשה דרב מנשה כדי לאייבו
חטאת איתא דקא' היכא דמתקוין לעבורה נמי
ככיוונו

ככיוון חייב מיתה ע"ז ואם עשה כשוגג חייב קרבן אבל היכא דמתכוין לבזות דוקא דומיא דמעשה דרב מנשה מיהר הוא לנמרי ואינו חייב אפי' קרבן אע"ג דעכורתה היא ככך כיון שזה לא נתכוון לעובדה נמי ומאי ראיא איכא לדון זה מן המחני' ואיך תליא הא כהא . ותו ק' לי על דבריו שהיו עיקר הכרת החוס' ז"ל לפרש דמיוירו כמתכוון לעובדה נמי משום ראי לא קא מכוין אלא לבזות הא אפי' עובד מאהבה ומיראש פטור לרבא וכו' וא"כ לפי זה מוכרחים אנו לומר דס"ל להחוס' דאם אינו מכוין אלא לבזות אינו חייב אפי' קרבן שהרי כעובד ע"ז מאהבה ומיראש פטר רבא לנמרי כיון ממוחה עמוד כיון מקרבן כשוגג כמו שפירש"י ז"ל ע"ש ומוכרח הוא לפרש הכי משום דאכיו החס מויתו סויעתא לרביו מההוא דרבן משיח רבי אומר בשנגח מעשה וזכ"א כהעלם דבר וכו' ופריך אכיו האו שנגח מעשה רע"ז ק"ד אי מסבר בית הכנסת הוא והשחתה לו הרי לנו לשמים וכו' ומסיק אלא לאו מאהבה ומיראש ורבא אמר לא באומר מותר וכו' ע"ש בפירש"י ז"ל והשתא אילו רבא לא פטר אלא ממיחה אבל לענין קרבן מורה דחייב א"כ מאי מויתו סויעתא אכיו לרביו מההוא דרבן משיח וכו' שהיא לענין קרבן שנויים ואמאי הול"ך רבא לתרץ באומר מותר וכו' אלא ודאי מזה ידאש כדור דרבא פטר לנמרי כעובד ע"ז מאהבה ומיראש כיון ממוחה כיון מקרבן . וא"כ ה"ה נמי לנבי פוער עצמו לפעור אס אינו מכוין אלא לבזות פטור אפי' מקרבן מע"ז מאהבה ומיראש אלא שחוס' הכא מורה דפטור . ומ"ש הרב דלענין חטאת חייב אף בלא נתכוין אלא לכיוון כנון דעבודתם ככך וכו' ק' דאי מה"ט מחוייבים אותו קרבן אף ע"ג דכעובד ע"ז מאהבה ומיראש פטור אפי' מקרבן א"כ מה"ט נמי יחייב אפי' מיתה כמויר אע"ג דלנבי מאהבה וכו' פטור ממיחה ומאי מצריחוס החוס' מההוא דעובד ע"ז מאהבה ומיראש דרבא מוירו כמתכוין לעובדה בכיוון אומא דרבא שאנו כיון שדרך עבודתה ככך חייב אפילו לא נתכוון לעובדה ולא דמי לעובד ע"ז מאהבה ומיראש אלא ודאי משמע מזה דחוס' ז"ל לא ס"ל הוי קילוק או אית לכו דאס אינו מהכוין אלא לבזות רינו שום לעובד מאהבה ומיראש וכמו דחוס' פטר רבא לנמרי אפי' מקרבן ה"ג היכא דאינו מתכוין אלא לכיוון וא"כ הדרא קשיין לרובתין על החוס' ז"ל ממעשה דרב מנשה דלא נתכוון אלא למרגמיס דוקא איך חייבו אותו כיו מיראש ע"ז קרבן מתחני' וכו' ומוכרחים אנו לידחק ולומר אלוכא דחוס' ז"ל דרב מנשה נתכוון לעובדה בכיוון נכ"ע .

ואיך

שהיה שמעינן נמי מדבריו הרב חידושי הלכות דרבינו לא סבין כפי' החוס' ז"ל דמיוירו כמתכוין לעובדו בכיוון אלא מרבח כרי לבזותו וכו' משמע דלכיוון דוקא מתכוין אלא רבינו הכא מפרש לה לענין חטאת דוקא אבל לענין חייב מיתה ה"א דהא מוטעה הוא וכמ"ש מרן

כ"מ . והנה רכוי' כה' ע"ז פ"ג כתב העובד ע"ז מאהבה כנון שחשק כבודה זו מפני מלאכתה וכו' או שעבר מיראשו לה שמא תרוע לו וכו' פטור אס לא קבלה עליו כאלוה וכחכ מרן כ"מ ע"ז ואין זו השגה שרבינו מפרש לה לענין חייב חטאת ולא לענין חייב סקילה כמ"ש . ולפי מה שכת' לעיל דהעובד ע"ז מאהבה ומיראש פטור אפי' מקרבן הנך רואה שקדרי מרן חמוהיס דערין ק' מתטאת אקטאת דאמאי לנבי פעור חייב חטאת אף ע"ג דלא קבלה עליה כאלוה ולנבי מאהבה ומיראש פטור אפי' מקרבן ולכן נראה כמ"ש הרי"כש הביאו מרן כ"מ שס ריוקד יש לפטור עובד מאהבה ומיראש בלא קבלה עליה כאלוה משום דדמי לאנוס אע"פ שעבדה דרך עבודתה ממי שעובד ומכוין לבזות כיון שעובד כרזון כמה שדרך עבודתה כאותו חייב אלא שעובדיה חושבים שהע"ז ההוא חושקת באותו חייב אלא טועה כזה ומכוין לכיוון ולוה כתב הרב חייב ומכא קרבן על שנגחו והר"ל שאינו מויר ושאינו בר סקילה וכתב וסיוב חטאת כשוגג עכ"ל ולוה הסכים מרן שס . נחזור לדבריו הרמ"ך דס"ל דאנוס ומוטעה אף ע"ג דפטור מכרת אפי' אס החרו בו וקבל עליו הקראת חייב מיתה כ"ד . רהא כהדיא אמרו כפ"ד מיתות העובד ע"ז מאהבה ומיראש אכיו אמר חייב ורבא אמר פטור אכיו אמר חייב דהא פלחא רבא אמר פטור או קבלה עליה כאלוה אין או לא לא וק"ל דהלכתא כרבא לנבי אכיו וה"ה מוטעה פטור כמו נבי פעור כדראי אלוכא דרבא משום דלא קבלה עליה כאלוה דלכווי קא מכוין וכ"ש הוא מעובד מאהבה פטור אותו רבא מה"ט מיהו כהא יש ליישב כמ"ש החוס' ז"ל שס וז"ל דבא אמר פטור אע"ג דאמרנו כפ' בן סורר כע"ז יהרג ואל יעבור יש לומר כהי דחייב למסור עצמו לכחילה מ"מ היכא דלא מסר את עצמו לא מחייב מיתה וכו' וז"מ הא דאמרין יהרג ואל יעבור היינו בסתם ע"ז והכא איירו כע"ז שהכל עובדים אותה מאהבה ומיראש דומיא דהמן דאיירו וכו' עכ"ל . הרי להדיא דאילוכא דהי"מ שהביאו החוס' ז"ל נראה דס"ל דא"ה כע"ז דאמרין יהרג ואל יעבור הוא הדיון אס עבר ולא נהרג חייב מיתה וכס' הרמ"ך ז"ל אמנס היינו דוקא בסתם ע"ז אבל כע"ז שהכל עובדים אותה מאהבה ומיראש אפי' לכחילה לא מחייב למסור עצמו וככה"ג פליגי אכיו ורבא ופוס דוקא פטר רבא .

אמנם

ערין ק' על ס' הרמ"ך והי"מ ממאי דאמרין כפ' רבי ישמעאל עלה כ"ד איזהו נעבד כל העובדים אותו כיו כשוגג כיו כמויר כיו כאונס כיו כרזון ופריך כנמ' האו אונס ה"ד ומתקן רמי בר חמא כנון שאנסוהו גויס והשתחוס לכהמה דיריה מקיוף לה רבי זירא אנוס רחמנא פטריה דרביי ולנערה לא חעשה דבר אלא אמר רבא הכל היו קבלל לא תעבדו וכשפרע לך הכתוב וחי כהס ולא שימות כהס ילא אונס והדר כתב רחמנא ולא חתללו את שס קדשי דאפי' כאונס הא כ"ה הא כלינעא והא כפהרסיא והנה החוס' ז"ל שס הקאו כהאי סוגוא דמאי קפריך

ר' יורא נקי דפטור ממתנה בדועבד מ"ע לכחילה
היא חייב למסור עצמו למיתה ואם כן למה לא
אמר מטעם נעבד דהא פרהסיא רבסמוך לרבא
קרו לה נעבד מטעם רחייב למסור עצמו ואע"ג
דכדיעבד פטור רכל אונס פטור ואין לומר דלר'
יורא א"ס רחמנא פטריה מכל וכל ואפ"י לכחילה
אין למסור עצמו על כך ר"כ מאי ראייה מייחזי
מולנערה לא תעשה דבר אדרבה מיניה ולפינן
כשלהי כן סורר רחייב למסור עצמו דקאמר ה"ו
כה' ללמד וכמנא למד: רמז רמז וברב ואל יעבור
אף נערה המאורסה יהרג ואל יעבור ואדרבא קרא
דוהי בהם הו"ל לאחויי רמיניה תמנא להויליא אונס
דקאמר רבא ומחמת אלו הקשויות כחכו ונראה
לר'ו לפרש דכיון ר' יורא ורבא לא פליגי בהא
דלכחילה חייב למסור עצמו ור"ו הכי פריך אונס
רחמנא פטריה דיעבד רחמנא ולנערה לא תעשה
דבר ואף על גב שיש לו למסור עצמו אין למסור
כהשמוותו ורבא מסיק דהואיל ובפרהסיא חייב
למסור עצמו ע"א קרינן ביה ואעפ"כ כדועבד
פטור עכ"ל ודבריהם זריכות אלנו חלמוד דא"כ
מהו דקאמר ה"ס אלא אמר רבא וכו' דמשמע
ניוס דבא לעקור ס' ר' יורא דקאמר אונס רחמנא
פטריה וקו דמאי חידוש קמ"ל רבא דכפרהסיא
חייב למסור עצמו והרי גם רבי יורא וירע זה
ואדרבא ו"ל דרואי ס' דרפ"כ כ"כניעא חייב למסור
עצמו אמנא אפ"ה פריך כיון דכדיעבד פטור
ממיתה לא יאמר מטעם נעבד וכמ"ס החום ו"ל
וה"כ כעיקר התו' ככוונת רבא דס"ל כיון דלכחילי
חייב למסור עצמו כפרהסיא ע"א קיינא ביה הוא
חסר מן החלמוד: אמנא לפי' היב רבו משה
מקולי שחבאו חקום ו"ל שס בדבור האחר הא
כ"כניעא וכו' כאמת תחייב: הסוגיא פטור דהנה
לכאורה משמע קבא דרבא ס' ר' יורא כ"כניעא
אין לו למסור עצמו כס' רבי' ושמעאל ופליגי אר'
יוחנן דאית ליה בס"פ כן סורר רב"ע ו"ג ע"ש ד'
אפי' כ"כניעא וע"ז כתבו החום ו"ל שחר"מ מקולי
בס' המנות שחוכר כתב ו"ל רבא דפרק רבי
ישמעאל לא פליגי עליה ר' יוחנן אלא ס"פ אמר
רבא הכל היו ככלל לא תעבדס כיון לאזהרה כיון
מיתה כסוסא אומר וחי בהם ולא אונס: ד"כניעא
עכ"ל וכל כיון מצאורה כיון מיתה אבל הא מורה
רבא דאיכא עשה רכל כפסך שיש למסור עצמו
אפי' ככל אונסא כראמר ר"א ככריותא כשהוא
אומר לא תחללו את קדשי אהרנים ככלליו והיונו
אונס דפרהסיא כיון לאזהרה כיון מיתה עכ"ל:
איכו שהקא א"ס דר"ו ס"ל אונס רחמנא פטריה
מיתה כדועבד אף ע"ג דלכחילה יש לו למסור
עצמו ומש"ס פריך כיון דכדיעבד פטור לא יאמר
ניטעם נעבד וע"ז בה ה"ס ואמר אלא אמר רבא
וכו' דהיונו לאו ככל נוונא: אונס רחמנא פטריה
ממיתה אלא רוקא כ"כניעא אבל כפרהסיא חייב
מיתה ואפי' כאונס ואם כן האו דקתני ככריותא
אונס אסור היונו כפרהסיא: והיך שיהיה היונא
מן הסוגיא הזאת לפר"ו כיון רבי יורא וכיון רבא
כ"ע מורו דאונס רחמנא פטריה מיתה אע"ג
דלכחילה יש לו למסור עצמו ואפי' לפי' קר"מ

מקולי היונו רוקא כפרהסיא ס"ל לרבא רחייב
מיתה אפי' אונס אבל כ"כניעא כ"ע מורו דפטור
מקרא דוהי בהם אליבא רבא ואליבא דר'ו מקרא
דולנערה לא תעשה דבר אם כן איפס אוק ס"ל
להרמ"ך והי"מ דכל הובא דאמרינן והרג אם עבר
והקרו בו חייב מיתה כ"ד ואפילו כ"כניעא ומה
יענה ליישב זאת הסוגיא:

ואשר

אני אחוס לי בקולר רעקו לפרש זאת
הסוגיא אליבא דרסרמ"ך וי"מ הוא כך
דכאמת כלל מוסס הוא דאין חילוק כיון לכחילה
לדיעבד אלא כל הובא דאמרינן יהרג כודאי אם
עבר חייב מיתה כ"ד מעשה לפ"ו כך פי' דרבי
ר' יורא אונס רחמנא פטריה דכחייב ולנערה לא
תעשה דבר והיונו כודאי אפי' לכחילה אינו חייב
למסור עצמו דאין חילוק ומה שהקשו החום ו"ל
ע"ו אדרבה מיניה ולפינן רחייב למסור עצמו
כשלהי כן סורר וכו' כאמת חמהני עלהס שהרי
הס עצמן כחכו כפ' אין מעמירין דכ"ו ע"כ בד"ה
יכול אפי' כפרהסיא וכו' וכפ"כ דכחכות דכ"ב
דאמר מר וכו' יעש"כ דאליבא דר' ישמעאל אין
חילוק כיון ג' עכירות לשאר עכירות אלא ככלהו
כ"כניעא ועבור וכפרהסיא יהרג וא"כ מה וענה ר'
ישמעאל כהאי קרא דולנערה לא תעשה דבר וכו'
דמיניה ולפינן רבנ"ע וש"ד יהרג ואל יעבור אפי'
כ"כניעא: אלא החי' נראה לזה ברור דר"י לא ס"ל
האי היקשא אלא הכי ס"ל דה"ו כה ללמד וכמנא
למד מה נערה המאורסה ניתן להלילה ככפשו של
דורף אף רמז ניתן להילול ככפשו של דורף וחו
לא מירד וליח ליה האי סיוס היקשא דניס רולת
יהרג וכו' א"כ ה"ה אליבא דר"ו יש לחזק דהכי
ס"ל וליח ליה האי סיוס היקשא: וה"כ שפיר וליק
מקרא דולנערה לא תעשה דבר דפטור רחמנא
אונס לגמרי כיון כדיעבד כיון לכחילה דאית ליה
דאין חילוק דאלו לכחילה הים חייב למסור עצמו
הה"כ כדיעבד הים חייב מיתה אלא ודאי פטריה
רחמנא מכל וכל: ומה שהקשו החום ו"ל כמי
אדרבא קרא דוהי בהם הו"ל לאחויי יראה וכו'
לעב"ד ליישב לזה כשני אופנים אי משום רס"ל לר'
דקרא דוהי בהם אין פי' ולא שומות בהם אלא
כפשטיה דה"ק אלה המנות אשר יעשה איתס הה"ס
ע"ו עשייתס הוא זוכה וקו בהם שנותנים לו חיים
ואורך ימים ואי משום רס"ל ריש לרחות דהאי
קרא לא איירו אלא כעכירות שאין חייב עליהם
מיתה אבל כעכירות שחייב עליהם מיתה חייב
לותרג עליהם לכחילה ואם עבר חייב מיתה כ"ד
מש"ס הכי' מקרא דולנערה לא תעשה דהוא נ"ב
ואפ"ה פטריה חתורה: אם הוא אונס וא"כ ה"ה
נמי אפי' לכחילה וע"ז כה רבא ואמר דלאו הכי
הוא אלא היונו רוקא כ"כניעא אבל כפרהסיא
חייב למסור עצמו מקרא דולת החללו והה"כ כודאי
אם עבר חייב מיתה כ"ד דאין חילוק וא"כ כריתא
דקתני דנעבד אפי' כאונס אסור היונו כפרהסיא:
וכל זה הוא לסכרת ר' ישמעאל דאית ליה כע"ז
כ"כניעא ועבור מקרא דוהי בהם אמנא לפי' מהו
דקי"ל כרכי יוחנן דאית ליה רבנ' עכירות והרג
ואפי'

ואפי' בלוינעא כוראוי הו"כ דהאם עבר והתרו בו קויב מוחא כ"ד והבא רובנערה לא וכו' לא קשיא מנינא משום דהקס שאני דהאם ק"ע ואפי' לכתחיל אינה חייבת למסור עלמא: כאלו דהקטנא הואת לא הולא כד"ו ומש"ס הוצרכו לאוקמי הכריוותא כפרהסווא וכס' רבוי שמעאל אבל אליבא דר' יוחנן כוראוי הכריוותא תפרסא אפי' בלוינעא משום דחייב למסור כשאר עכו"ם ואם עבר חייב מיתה כ"ד כנלע"ד ליישב זאת הקטנא חלובא דהרמ"ן והר"מ ורוב ספיר.

והנה ראינו לה"ו ז"ל שפי' על מאי דאמרינן תו החס א"ל רבנן לרבא תניא דמסוינעא לך כמסוינעא של גוים וכו' וז"ל שנת השמר פרהסווא הוא והניס הוא עכ"ל. ור' לוי דהא בס"פ בן סורר אסורין רבשעת השמר אפי' על מזוג קלה ואפי' בלוינעא והרג ואל זעבור וא"כ למה הולך רש"י ז"ל לפרש הכא משום דפרהסווא הוא וכו' אפי' שהיה הדבר בלוינעא אפי' הוהס כימוסוינעא של גוים לא כטלו משום דחייב למסור נפשו אפי' בלוינעא. ויראה לעב"ד ליישב דס"ל לרש"י ז"ל דהוה דוקא חלובא דר' יוחנן דק"ל רבנן עכו"ם אפי' בלוינעא והרג ואל זעבור אמנא חלובא דר' ישמעאל ורבא דאית להו דבע"ז נמי בלוינעא זעבור כמו שנה עכו"ם און חלובא בין שעת השמר ללא שעת השמר רבנן בלוינעא זעבור אפילו בשעת השמר וכפרהסווא יתרג אפי' שלא בשעת השמר ומה שהכריחו לרש"י ז"ל לפרש הכי משום דקשיא ליה דאמאי הולך רבא לאוקמי הא קתני נעבר באונס אסור כפרהסווא לוקמא דאירוי בשעת השמר ואפי' בלוינעא לא זדאוי משמע דק"ל לרבא דאין חילוק רחמי' בשעת השמר נמי בלוינעא זעבור ומש"ס הוכרח רש"י ז"ל לפרש הא דתניא כימוסוינעא של גוים כשעת השמר לא כטלו משום דשעת השמר פרהסווא הוא ורוב:

הלכות שבת פרק א'

הלכה ה' ידברום המותרים וכו' ודוע פלוגתא דה"ה וד"ה הוא דוקא באיסורי תורה או אפילו באיסורי דרבנן עיין בפ' אמר לם הממונא דל"ג דאיתא בסס תניא אר"ן עששוין וכו' עד סוף הסוגיא ובהנה החס' דהנה גרוס כש"ו ולא גרסי' וכו' וסקסא עליו ר"י וכו' ומתקמא זה דחו דבריו וקיימו גורסא: הספרים הנרסו אלל הכא וכו' וכו"כ בפ' ב"ה כ"ה מיתא שפינס וכו' וראינו להתאמתה ר"י רואניס שסכא דברי החס' בפ"ק דבבבבב דרף ה' כ"ה אה"ל וכו' שכתבו ומיהו וכו' זכתב על דבריהם ויראה שכוונתם וכו' לא מלתו טעם לחי' זה ע"כ. והבני לא ידעקו עאל קלי מקמי שהרי החס' סוימו על זה והקשו שהרי בגירסה חסר ר"י אף על גב דחובא דתתיה דאין מתכוין ומקלקל גמי הו כדאמרינן בשלח"ת ק' דחגיגה וכו' ותי' דהכא שלח"ת משום חלובא כמו מלוא ח"כ וכו' כמו דס

הקשו עכ"ל. הרי להדיא שהח"י נתקשו מחסיה דגורר ונתקו רשאני סהם משום דמתקן קטא וכונת החילוק מוכרח. רשאני מקלקל משאר איסורין דרבנן ורואני נביס גרוס. וקורר אע"ג דמכוון לסוינעא דם ולשווי נמות ליכא איסורא דאירוייתא אלא איסורא דרבנן. דוקא כיון דקווא מתקן כלאחר יד ומלתא דפשיטא היא דלא עלם על דעת הח"י כחי' זה דהקס נמי דסוי מתקן דסוי איסורא דאירוייתא כשהוא מכוין אלא הדבר כדור רכוונתא לחלק בין מקלקל דוקא לשאר איסורין אפי' לרבנן ומה שסקס על זה הריכ ז"ל דלא מלא טעם וכו' לע"ה. ויראה רחילוקא רבה איכא והוא דכונת הח"י היא לחלק דכוין שמלאני דר"י אית ליה מלאכה שאינה זריכה לנפשה חייב עליה ואפי' נבי מקלקל כנון חופר גומא וא"ל לעפרה אית ליה דפטור אע"ג שנעשה הכנון ממילא ה"כ נבי דבר שאינו מתכוין אפי' דאית ליה לר"י אסור היינו דוקא כשאר אסורין ואפי' באיסורי דרבנן כמו נבי מתקן וכדומה לו דאם לא היה עושה גוף המלאכה כלאחר יד אע"ג שאינו זריך לנפשה של מלאכה חייב לר"י מש"ס כשאינו מתכוין ולא פסיק רישיה אית ליה לר"י דאסור אף ע"ג שעושה כלאחר יד דאפי' מכוין ליכא אלא איסורא דרבנן מש"כ נבי מקלקל דאית ליה לר"י דאפי' אינו עושה כלאחר יד אלא חופר כדרכו כגומא ואפי' אית ליה לר"י דלא מתויב אלא איסורא דוקא ה"כ כשאינו מכוין כמקלקל אפי' איסורא ליכא כן כנ"ד טעם החלוק כדור לרבני הח"י

עוד סיים הרב ז"ל וראינו להתקופות כפ"ג דכבורות דנ"ג שכתבו כפי' דעוקר רבר וכו' וא"כ יש לתמוה דאיך לא הקשה להם וכו' ע"כ. גם כוס דבריו נפלאו ממני שהרי המעיין בחי' סס דאה ודאם דאין הטעם משום דאיסור דרבנן דוקא ומונח נפקא לכל שאר איסורין דרבנן אלא משום דהנה רחולש לאו סוינו נוזו נבי ככור וכן עוקר רבר מנידולו כלאחר יד כ"ע אין איסורין הללו דאירוייתא כשום מקום לא כן נבי פרה דמייתי החס דמיינו בניוס בגורה אע"ג דמרארוייתא אין איסור כ"כ בניוס ועכורס כיון שתקון דבנן דאסורה בניוס כעיון דאירוייתא תקון דאע"ג דהאינו מכוין לשם גויה אלא לחקן אסור ועל זה יסכחו ראיס לחי' זה ממאי דאמרינן בפ"ק דכתובות דל"ג שרי במקלקל אלל הפתח כשאינו מכוין אע"ג דאיכא איסורא דרבנן במקלקל לקוריה והקשו ע"ז מהסווא דגירוס דאשר נמי ד"י אף שאינו אלא מקלקל ותי' כמו שחי' ככתובות דהחס' נבי גירוס איכא תקון שמסוה גומות ע"כ שהאריכו באופן שיראה כדור מדרכיהם דס"ד חולש לאו היינו נוזו נבי פרה וכן עוקר רבר מנידולו כלאחר יד וכן מקלקל שאין איסורים הללו דאירוייתא הוא דרשו לר"י כאינו מתכוין לא כן נבי נוזח פרה וגירוס וקדור לר"י כיון שהגויה איסורא דאירוייתא בקדשו מוכח מש"ס כפרה נמי אע"ג דאינא איסורה אלא מרבנן אסור לר"י באינו מכוין וכן נמי נבי מתקן כלאחר יד שאינו אסור

אסור אלא מרשבץ אסור ל"ו באינו מכויין כיון
 שהקוין הוא אסור מראורייתא וסבב כעלמו הכי
 אחר וזה הקושלז זמ החי כעלמו משם הת'
 ז"ל חומא רמזו עלם על רעמו להקטת על
 הת' תפסית דפ' ברת באוסר דחבריו הו' לע"ד
 כדכירי וחדרבל דבריו לייבוק אללנו תלמוד .

איכרא

ר"ג דתני תרה פלי בלף וכו' ופרטיק וסא תינח
 וכו' ומשטיק ל"ק הא ר"י הא ל"א וכו' ופרטיק
 פתחי חוקמחא וכו' ופ"ס בכתובא דמ"ג רל"ו
 לא יחף שערו פתח וחול מאוס דמזניק דמשיר
 השער והרי חכא פני נחך וחול זע"ג דמכוין
 להשיר פסס שערו לוכא חובבא דאורייתא דכט
 חזן כפ' הפלטיע ראינו חייב כעלמא שער אליכא
 דחכמים אלא דוקא בכלי אבל כירו עסור אבל
 אסור זא"ס פ"ס פלוי גבו נחך וחול דיתס כלו
 חף ע"ג דמפיון להשיר לוכא חכא אלא איסורא
 דרפני ואפ"פ ס"ל לר"י דאס אינו מכויין אסור
 ולא מכפול לספ' ר"ג רחית לוח דכפל איסורי
 דרבנן שרי לר"י אס אינו מכויין פסס עליו מוחת
 הסוגיא אלא אפי' לס' הת' לדורי קטית עלייסו
 מהאי פוגיא סהרי חכא גמי אס מזיר שערו כנחך
 דהוינו כמו חלש ביד אין איסור זמ מראורייתא
 פסוס מקיס כמו פולס אלו היינו נוזו גבו ככור
 וצוקר כר מגורונו בלאתא יד וכוורא שרוחק לו'
 דהאי קנא דחזני לא יחף זכו' ס"ל כ"ל דאפי'
 זועל שפרו פיר חייב ושור חנו אומר דאפי' ר"ל
 מורה גבו נחך וחול דלא חוי דרך גווה ופטור
 זע"ג דמפיון להשיר וברשבצתן גבו גזר שפסא
 קרמס"ס פפ"ה מפ' גזירות דאפי' אס חולס כירו
 לוקא זא"ס פ"ה כמכ טרמכ"ס פס דאס העביר על
 ראשו פס שמשיר השער אינו לוקא אס כן ס"ס
 חכא גבו שפת יראה לפ"ד דלא פלוג ד"ל על
 חכמים אלא דוקא אס חולס שערו כיר דחית ליה
 דהוי דרך גווה אבל כנחך וחול אפי' ר"ל מורה
 דלא סח דרך גווה זעמור ולוכא לא איסורא דרבנן
 תמס שכות וכללא הוא דאשוי פלוגתא לא משטיקן
 והנה הרב המגיד כתב על דברי רבינו שכתב
 וירוחא חז ירמ בעטר הפירות וכו' ובה"ס משמע
 להריא מרבירו רל"ו אסור זע"ג דכו מכויין חכא
 לוכא אלא איסורא דרבנן זא"ס זב"ל חקייא על
 בלג"מ שפי' כוונת הרב שמגיד כפ"ב מה' שכת
 כמ"ס ומשמו פסגויה שכתבן כדמס' גראה וכו'
 פ"ג שפי' יתס סברא זא"ס להרבי המגיד דמלכד
 מס טיקסא עליו קי' הת' דמפיק כירס גבו גזר
 א"ס זכו' מאכח להריא דאפי' באיסורי דרבנן אסר
 ר"י אינו מכויין וזו קטת דמדכרי מכויין חכא
 משמע להריא דאפילו באיסור דרבנן אסר ר"י
 וכו' שכתבאר זלע"ד יראה לפרס כוונת המגיד
 דמזי דקאשר ומשמו פסגויה וכו' כן הוה דחתס
 אמרינן ושמאל אמר אפילו שיעור לנרף מותר
 שאינו מכויין ופרטיקן למישרא דשמאל כר"ג
 ס"ל יפה אמר שמאל מכויין נקלח וכו' אבל לא
 גחלת של עץ וזו ס"ר סכר כר"ג א"כ אפי' של
 עץ גמי ומשטיקן כדכר שאינו מכויין ס"ל כר"ג

כמלאכס שאינו לזיכה לנוסע סכר כר"י הנה
 מסוגיא זו וראה דכוין דאמר שמאל אפי' שיעור
 לנרף מותר ואמר שמאל אין מכויין נקלח של
 עץ כר"ג ת"ס חילק תלמודא דכדכר שאין מכויין
 ס"ל כר"ג בכל מילי בין באיסור תורה בין באיסור
 דרבנן דהכו ס"ל לר"ג ובמלאכס זא"ס סכר כר"ג
 זא"כ אס חוקא שהלוחף הוא דרבנן זא"כ מ"ל
 לתלמודא תהבא דכדכר שאינו מכויין ס"ל כר"ג
 זא"כ באיסור תורה אימא באיסור תורה ס"ל
 כר"י דאס אינו מכויין חוקר אבל באיסור דרבנן
 דוקא כמו חכא גבו וכו' חוקר ס"ל כר"ג דאס אינו
 מכויין מותר אלא ודאי מזה יראה שהלוחף הוא
 דכד תורה ומס"ס סכרות תלמודא מזה דכדכר
 שאינו מכויין ס"ל כר"ג זא"כ דכפ"ק רבכות
 וכפ"ק דכטורות קאמר תלמודא דשמאל פסק
 להריא כר"ג ע"מ מסוגיא זו יראה דלא אסיק
 דרעקוס סא דאמר שמאל להריא הלכה כר"ג
 סהרי קאמר למימרא דשמאל כר"ג ס"ל וכו'
 דמשמע דרעה לכותי דמאמר שמאל אפילו
 שיעור לנרף מותר דכר"ג ס"ל ופריך ע"ז והא
 אמר שמאל מכויין וכו' וקטת רל"ל לתלמודא
 להוכיח מזה והרי שמאל פסק להריא הלכה כר"ג
 זא"כ סו"ל לתלמודא להכיה הא דאמר שמאל
 להריא הלכה כר"ג ולפדוק עלה והא אמר שמאל
 מכויין וכו' אלא ודאי דמזה יראה להריא תלמודא
 ככהן לא אסיק דרעקוס דאמר שמאל להריא
 דהלכס כר"ג מס"ס סכרות הרב המגיד מהאי
 סוגיא שהלוחף הוא ר"ל כנלע"ד לפרס כוונת הרב
 המגיד חף שיש כוס קלח מסרוחק .

שוב

דחיתו כס' קמ"ר שרפס מחדש למסר'
 נכון שנתקשה בדכרי הרב המגיד פפ"ו
 פי' הלח"מ מסוגיא דפרק כירה ויושב דכירי רס"ו
 וס"מ עש"ב והעולה מדכריו דלא הולך וזמ
 דלוחף עששית חוי פסיק וישיא אלא דוקא לרעת
 רכו' גרנים אין שכות כמקדש חמנס לרס"ו דלא
 גרים הא אין מוכרחים לומ' דהוו פסיק רישיה
 ודכריו תמוהיט תחד שטרו כפ' כל שעה אסיקא
 כאיכא דאמרו דלא אפשר וקא מיכוין כ"ע ז"פ
 דשרי ופרס"ז ל"ב ע"ע היינו אפילו והכא ל"ס דשרי
 דאפי' לר"י וכן הכריחו סס החוספות כר"ל לא
 אפשר וכו' וסכריוו כמז דהסוגיא מוזרי אפילו
 באיסורא דאורייתא מרמיותי עלם מזרי דאורייתא
 דכתבו דמיודי כנון דלא חוי פסיק רישיה עש"ב
 גם מדכריו רס"ו משמע דהסוגיא מזרי אפילו
 באיסור תורה שפי' אפשר וקא מכויין כנון דוח
 של פ"א רבוס ודאי איכא איסורא דאורייתא
 וסלכאא בליסנא בשרא דלויסנא קמא דאכס ורבא
 שרף עלם תהס תלמודא וסניחו באיכותא ח"ב
 זיפה אס טע"ס רס"ג גבו לוחף כיומא אפילו
 דלא אפשר ח"כ למז כותך תלמודא לתקא חלובת
 דאבוי כס' ר"י משום דלוחף מדרבנן אפי' אז
 סוי לוחף דאורייתא סזא מותר חף לר"י אס נאמר
 דלוחף עששית לא אס עשוק רישיה ובאמת אס
 כאזו לאיסכ דכריו רס"ו עפ"ז דרך זו דלא אפשר
 מקדו חכא לזיכוין חנו ל' דנס רס"ו ס"ל דלוחף
 חוי פסיק רישיה וכספ' רכו' חמנס כהא פלוג
 רס"ו

באיסור תורה ובאמת שאף קושיא אלו מתאם כענין
 ונ"ע. עוד שייך הרב קמ"ר עפ"י דרכו כיסוב
 דפרי דפ"י וס"ת ונ"ל ולפי מ"ס פתישכ מה
 ספקה הרב מ"ל עמ"ש התו' וכו' ועיין בחוס'
 כפסחים ד"ה לא אפשר עכ"ל. ולא דענה מאי
 קאמר שבו עס החוס' בכריחו רטונה דתוכות
 אולה כר' ורמיה דכחה מרלוקין דאית ליה דאשר
 ר"י לא אפשר ולא מכיון משום דאית ליה גבי
 גורד דכנדלוס פלוני וכיון דר"ל להאי קנאה דר'ו
 אשר אפי' כנדלוס אפי' ר"ל לא אפשר ולא מכיון
 וליכא אלא איסורא דרכנן דוקא כנרמיה אס כן
 ע"ס מקלקל ולא מכיון שרי ר"י משום רלא אפשר
 אלא דהוי מוכרת שחמו' מחלקים כון מקלקל לשאר
 איסורין ור"כ תדרא קושיא הרב לרובתה רלא
 מלא טעם לחלק כיון מקלקל לשאר איסורין אמנם
 לפי מש"ל דסולוקא רכא איכא א"ס ואפי' הוכח
 דאפשר ולא מכיון כמקלקל מותר אפי' לר"י ועיין
 פס' מעשה רוקח שיישכ דכרי רש"י ע"ס ולא דק
 דהא ר"י הוא דתני עששית של כרזל וכו' ופריטון
 עלה וסא קא מניף ושני אביו דבר שאין מתכוין
 מותר ור"כ לסבר' ר"י דאית ליה דאפי' באיסור
 דרכנן דבר שאין מתכוין חסור א"כ איך קאמר
 סאי דינא כעששית וכו'.

שם ורוחץ וכו'. הנח סלח"מ העלה דמרכיו
 רבי' בבאן שלא הזכיר נתר וחול וכו' וכן
 עדידי רבינו כפ"ס מה' נזירות וכו' עש"כ.
 ולפי זה קאי לי על רבי' כפ"כ שכתב חסור
 לרמוץ את הדיוס בדבר שמשיר את השער כגון
 וכו' דאעפ"י לא הזכיר נתר וחול משום דהוי פסיק
 רישיה פיון דכפרק כמה טומיט משמע דל"ס
 שרי משום דלא הוי פסיק רישיה אס כן סיה לו
 לרבי' להזכיר אותו כדו אפיקו מסכתו ורוחץ לו'
 שסמך עמ"ס כהל' נזירות ופ"ו דשס נמו דכריו
 שחומים ולא פ"ו לסדיא דארמה סודא נתר וחול
 ור"כ איך נסמך בהל' שכת עמ"ס כהל' נזירות
 ודאיתו להכ"ע עס כפ' נזירות שכתב ואפי' בארמה
 סעשרת כתב רבי' דאיתו לוקא וכו' ע"ס וקשה לי
 דהא מודס ד"ס כפסיק רישיה אפי' דלענין שכת
 סודא רמורה ר"ס הוינו דוקא לענין איסורא אבל
 לא לענין חיוב משום דאית ליה מלאכה שא"ל
 פטור עליה סא רבי' פסק בבאן כר"י דמלאכה
 שא"ל חייב עליה ותו דאף ר"ס מורה כשאר
 איסורים דמלאכה שאינם צריכה לנפוש חייב עליה
 ובמ"ס התו' כשכת רף מ"כ כד"ס אפי' של עץ
 ע"ג ותו ק"ל על דכרי מרן דהא רבי' כתב עס
 אכל לא יסרוק וכו' ונבי סייקס אמרין להניח
 עס כגמרא דכל סרוק לססי נימין קא מתכוין
 והכיא דברים אלו עס מרן כניש דכריו ואס כן
 קשה גבי סורק דאמאי כתב רבי' דאיתו לוקא
 והרי מתכוין הוא להסיר נומין ולע"ד ודאס לי
 ליישכ כפשיטות דכרי רבינו שכתב שאינו לוקא
 משום דס"ל דאיתו חייב אלא דוקא אס גילה בתער
 או כוונ או שחלש השער בוד אכל הנית נתר
 וחול או סורק כמסקר אפי' נסמך להסיר את
 השער אינו לוקא כיון שאינו תולש את השער
 כיריס דמי למ"ס רבי' עס העכיר על ראשו עס
 שמשיר

דס"י דלא נדיק ואין סכנה וכו' משום רס"ל
 דכאוסורי דרכנן אפילו פסיק רישיה סוכא רלא
 אפשר מותר אפי' לר"י אס אינו מכיון ואפילו
 צמדינה וחסו' נכנסו כסכרה זו כפ' כל טעם
 אכל דהו איתיה מטעמא אסרימא משום דהקונא
 מוירא אפי' באיסור תורה ע"ס אמנס בין כך ובין
 כך דכרי ה"מ עריין מוקשים ולא ישכ כסס כלום
 שהיו גבי מוקס כפ' כורה פו' סה"מ גופיה רלא
 הוי פסיק רישיה משום שאפשר שערין לא תניעו
 לזירוף ומוכרס מן סקנא דפרק פירה דאוקי
 למאני' כר"ס וכפסיק רישיה אפי' ד"ס שרה דאסור
 אלא ודקו דמחירי דלא הוי פסיק רישיה וכמ"ס
 התו' ע"ס. א"כ איפה איך כתב דה"ס ס"ל
 דנבי מיהס רלא אפשר ה"א ומ"ס מכרית דהגירוף
 הוא ר"ת דאי דרכנן אפי' ר"ו מורה דמתער והרי
 הוכח רלא אפשר ולא הוי פסיק רישיה אפי' ר"י
 מורה דמותר ואפי' באיסור תורה באופן רעדין
 דכרי ה"מ סס תמוהים ואין לנו ישכ אלא כמו
 עפי' תומס לע"ד.

איכרא ולפי מה שהכרית הרב רמה שמעוליס
 עששיות כיה"ך לא אפשר הוא וכמו
 שאמר בירוש' א"כ לפ"ו חמסאן לי מילתא עובא
 על התו' כוומא דכריחו דאירוף עששיות לא הוי
 פסיק רישיה ופירשו הסנינא רפ"ק דכר שאין
 מחכוין מותר פ"ו מן התורים ואע"ג דמדרכנן חסור
 און סכות כמקדס וע"ו פירק מו אמה אכיו דרכר
 שאין מתכוין לא מקסקלאלא מרכנן והתניא וכו'
 עס"כ בכל דכריסס כפי' הסנינא ור"כ לפ"ו קשה
 והרי הוכח רלא פסיק רישיה ולא אפשר אפילו
 ר"י מורה דמותר כי לא סכוח בין לאכיו כון
 לרבה לנישנא כהרא דפ' כל טעם ואפי' באיסור
 הורה כמו שהכריחו התו' קעלמס דהסנינא אוירי
 אפי' באיסורי תורה ותו קשה לי רכלא רכרי הירוש'
 שאמר מוכרת הוא לסטול עששיות לתוך זונן
 כו"ה ולא אפשר הוא לפי פו' החוס' דכרי יולא
 ומוכרת ראפי' הוכח רלא פסיק רישיה ולא אפשר
 אית ליה דר"י רכשאר איסורין חסור מן התורה
 וכשכת חסור מדרכנן סקרו מעלס גבי כהרת. לא
 אפשר הוא דלרדך סוד' לימול ורויקינן מרמשנו
 אכיו לר"י אלטרודי מכלל רלא סני לים כין פסיק
 רישיה ללא פסיק רישיה לר"י דאסור מדאודיותא
 א"כ לפ"ו ונלא דאפי' לא אפשר ולא פסיק רישיה
 כמו גבי מילא דלא אפשר איסור לר"י מן התורה
 דהא נאמר דה"ד הוכח דאפשר ולא פסיק רישיה
 חסור לר"י אלוכא דאכיו אכל כרלא אפשר מותר
 אפי' לר"י א"ס סקרו סני לים לאכיו כין פסיק
 רישיה ללא פסיק רישיה דהוכח דפסיק רישיה אפי'
 לא אפשר חסור מן התורה ואס כן סו"ל לשנווי
 דמולה ככהרת אפי' כר"ס אחוא אלא ודאי מוכרת
 הוא לפי פו' החוס' כסגנא דראינו הוכח רלא
 אפשר ולא פסיק רישיה ס"ל לאכיו דלר"י חסור
 מן התורה אפי' רלא מכון כשאר איסורין כמו
 פסיק רישיה ולא אפשר וכשכת חסור מרכנן ור"כ
 לפ"ו קשיא מראכיו דראכיו שהרי כפ' כל טעם
 אסוקא כליסנא כקדא דאכיו ורכא ס"ל דאפי' ר"י
 ס"ל דמותר הוכח רלא אפשר ולא מכיון ואפי'

שמעיר את השער והסיר וכו' אינו לוקה אלא ככל מ"ת שנת' גדול וכו' ודוק .

הלכה ו' אכל עשה מעשה וכו' . הנה הריב המגור כחכ שרין זה מכואר וכו' ומזה כפ' הכונה מורה ר"ש כפסקי רישיה וכו' והכי איקא תקס ק"ר החולס וכו' עד לא לריבך דקעבור בארעא דחכריה וכחכו התוס' וז"ל פי' דהויא מלאכה שאז"ל יראש מרכזים אלו להריא דאליבא דר"י דאית ליה מלאכה שאז"ל חייב עליה אף בארעא דחכריה חייב ועדיפא מוז העלו התו' כפ' א"ל הממונה דל"ר כר"ה ה"מ וכו' וכפרה כורה רמ"א כר"ה מיחס וכו' ראפי' היבא דלא ניתא ליה ואינו מתכוין אם הוא פסיק רישיה חייב אליבא דר"י כמו בני חותה גתלים כשכת דאמר רב אשי כפ' ספק אכל דאס נתכוון לככות העליונות והוכערו החתונות מאלוהין דחייב לר"י משום רפסיק רישיה הוא אע"ג שקשה לו בהכערהם ואינו מתכוין להכעיר אלא לככות דוקא אמנם לט' ר"ש פטור אע"ג רפסיק רישיה משום רס"ל רמלאכה שאז"ל פטור עליה ולא דוקא היבא דלא ניתא ליה אלא אפי' היבא דלא איכפת ליה חותה גתלים כשכת להחמם דלא איכפת ליה בהכערהם וכן בני מזרז וזרין בארעא דחכריה פטור לר"ש מה"ט רס"ל רמלאכה שאז"ל פטור ולא מתויב לר"ש אלא דוקא רוקא רבא דפסיק רישיה וניתא ליה דהיינו שגכה כגון מזרז בארעא דרידיה זהו מה שעולה מרכרי התוס' דפ' א"ל הממונה יעו"ש שהאריכו וכן העלו כפרק כלל גדול דף ע"ה על מאי דאמרין תקס ק"ר הגר תלון וכו' ופריך והא אכינו ורכא וכו' ומשני שאני הכא וכו' ופירש"י וכו' מורה ר"ש כמירוי וכו' ודחו סס הקוס' דכרוי מהא דמזרז וכו' ע"כ . וראיתי למהר"ן חכוכ כפ' ככות תמירוס דף ט"ו ע"א שהקשה לפי דברי התוס' דא"כ אמאי אלתיריך לשנויי וכו' עור הקשה דהך כרייתא רפושע הלון ר"י איירי בה וכו' ותו' דהאי קושיא מתרצת פירתה וכו' ע"כ . ואחרי המחיר מכת"ר ויראה דאשמיט מנייה להרב ז"ל דכרי התוס' כיומא שהעלו לר"י אפילו היבא דלא ניתא ליה חייב מההוא דנתכוון לככות החתונות וכו' כיון דפסיק רישיה וכמו שכתבא בסמוך . וכ"כ כפרה כורה רמ"א כר"ה מיחס וכו' ע"ש ומה שהקשה הרב דא"כ תיקשו לר"י וליתויב נמו משום ג"ש יראה לע"ד שהיא מיושבת מתוך דכרי התו' סס כסויא כד"ה וליחייב וכו' שכתבו אפי' לר"י דאמר מקלקל כחכורה פטור פריך שפיר דהיבא דהיבא תקון קלת חייב כדאמרין בפסחים וה"כ כמה שמיתו יס תקון קלת שאינו מפרסם לכאן ולכאן ונות ליעול ממנו הרס ולמאי דמסיק דבמאי דאית כיה נשמה וכו' ע"כ . הרי שכתבו להריא דטעמא דפטור אליבא דר"י משום דהוי מקלקל כנטולת נשמה ור"י אית ליה כל המקלקלין פטורים ואפי' מקלקל כחכורה ומה"ט נמי הוירך לשנויי תלמודא כל כמה דאית כיה נשמה טפי ניתא ליה ואלו הוה משני תלמודא דלא איכפת ליה כנטולת נשמה שאינה מווקתו הויה ליה תקון ממקום אחר שע"ז

אינו מפרסם לכאן ולכאן ולא הו"ל מקלקל לנמרי והוה מתחייב אליבא דר"י משום נטולת נשמה כדאמרין שטעם הוא אליבא דר"י משום דהוי מקלקל אכל אי פוי מקלקל הוה חייב אליבא דר"י אף ע"כ הלא ניתא ליה וכת"ר א"כ אמאי חייב אליבא דר"י כחותה גתלים לככות והוכערו העליונות והרי התוס' נמי מקלקל הוא כהכערתו ור"י אית ליה כל המקלקלים פטורים ואפי' חובל ומכעיר כדאיתא בפ' האורג דק"ו הא כמי ל"ק לפי דברי התוס' סס ככרייתא שכתבו דההוא קנה ס"ל כר"י דמתחייב כמלאכה שאז"ל וס"ל נמי כר"ס דמתחייב כמקלקל כהכערה ומש"ה חייב משום הכערה כיון דפסיק רישיה הוא .

תו' הקשה הרב ז"ל מהאז סויא דתלון על דכרוי רש"י כסוכה דל"א שפי' מורה ר"ש כפ"ר וז"ל וכו' ע"כ שהניח כג"ע . ולע"ד יראה ליישב דהילוקא רבא איבא דשאני הכא גבי פליעת תלון כשכול . רמו קוטא דתלתא הוה דלא ניתא ליה כנטולת נשמה דע"ז מתקלקל דלא וכמו שפירש"י להריא טפי ניתא ליה שרס החי טוב מרס המת וכיון רכל עצמו מתכוין וטורח לשומרו שלא ימות כירו אפי' מת און כאן אלא מתעסק וכו' מורה ר"ש כמירוי דלא איכפת ליה אי אחמרי וכו' משא"כ בעלמא אס חותך ראש כהמה אע"ג שאומר בפיו אינו רוצה שתמות מולי דכרוי וינאו כיון דמוכרש שתמות ומיתתה אינה מוקף לחסוכת הרשע א"כ לא איכפת ליה כג"ש ומש"ה הו"ל כאלו מתכוין אפילו לר"ש . וקורס שכתב לדכרו רכינו תלתא נשא ונתן כדכרו רש"י ז"ל והתוס' דהנה כענין מלאכה שאז"ל דפטור לר"ש פירש"י בני הולאת המת כפ' המלניע דל"ר וגבו כחס על הפתילה כפ' כ"מ דל"א דהיינו משום דאין כדלוגו עושה זאת המלאכה אלא כע"כ דרונה . ולקל עשלו את המת . וכן כע"כ הוא . מככה כשכיל הפתולם של חלה . ואינו לריך לככו זה דאס לא הוכערה מעולם הוה ניתא ליה וכן לר נחש שלא ישכנו או מככה גתלת שלא יווקר כה רכיס דכע"כ הוא עושה . זאת המלאכה ואין כדלוגו כהס לנ וכן פירש"י כפרה הנחנקין דפ"ה גבי מחט ליעול כס את הקוף דאס כחיל הויה ליה מלאכה שאז"ל דאין לריך לחכלה וכדלוגו . לא יחכל וכו' ע"ש . וקתוס' כפ' המלניע דל"ר כר"ה ור"ש וכו' הקשו עליו ע"ש ומתחמ זה הסכימו לפי' כשס ר"ג ע"כ . ועפ"י זה קשוה לי כדכרו רש"י כפ' האורג דק"ו דאסיקו התוס' דר"י ס"ל כל המקלקלים פטורים ואפי' חובל ומכעיר . לא מתחייב אלא כחובל וזריך לכלכו ומכעיר וזריך לאפירו ור"ש ס"ל כל המקלקלין פטורים חוץ מחובל ומכעיר מדאשתיך קרא למשרי מילס כשכת ומדאסר דאמנא הכערה גבי ככת כהן ופרש"י . סס דטעם פלוגתיהוה משום דר"י ס"ל מלאכה שאז"ל חייב עליה הילכך חייבא דמכעיר וזריך לאפרי משכת לה דאף עפ"י דמקלקל הוא אצל מלאכה עצמה מתקן הוא אצל אחרים ולד"י כה"ג מלאכה היא משום תקון אחרים אכל מקלקל ואינו מתקן פטור אמנם לר"ש רס"ל רמלאכה שאז"ל פטור עליה הילכך

הולך אין לך חובל ומכעיר שאין מקלקל ואפי' מכעיר עווס לקדירו מקלקל הוא חלל עווס וגם שהוא מקקן חלל אחרים לר"ס לא חסיד דהא מלאכה שא"ל הוא חלל משום דמקלקל בחבלה וככערה חייב משה' חלל קרא למשרי שאר מילי ואמר הכערה נבי כה כהן ועיון בהרשב"א נחוי שכאר דכרו רש"י וז"ל בותר ע"ש שהאריך וא"כ לפי זה דכרו רש"י סקן אסדרי דמכא' משמע דאפי' עושה המלאכה מרצונו כגון ומכעיר עווס לקדרה דלירך הוא לנוק ההכערה חס"ה מקרי מלאכה שא"ל כיון שאין חקן הכערה עלמה וככמה מקומות פ"ו דמלאכה שא"ל היינו שאינו עושה כרצונו חלל כע"כ הוא בזה לו וקו קשיא לי כדכרו רש"י בפרק האורג דלכו דכרו וז"ל דל"ס ק"ל חב"י קובל ומכעיר דרך השתתה הודחי הווס לה מלאכה שא"ל חס"ה חייב לר"ס ומלכד רלפ"ו קשה דהא כפ' הנחנקין אמרו להרוא דאפי' חובל ומכעיר כעו ר"ס מלאכה חל"ל וכמו שהקשו שם עליו התו' ע"ש עור קשיא לי דהא בכריתות כס"פ ספק חבל היקח ח"ה החותה בגתלים וכו' הני חדא דחייב וכו' ומשני ע"ש ופירש"י שם מלאכה שא"ל כגון זה שאינו לירך להכעיר כדו להחמס כהחיוס ומ"מ דע' סיחבערו וע"מ כן עשה והו' מקביון מיהו מלאכה שא"ל הווס דך הכערה עכ"ל ולפי מה שפ"ל כפ' האורג ח"ל דכרו חלו תמוס משרי טעמי חדא דמדכרוס חלו ויהא רלגו חס"ה לירך להכערת הגתלים כדו להחמס הויה לה מלאכה הלרובה לגופה וקשה שהיו חיהו גופיה פ"י כפ' האורג דאפי' מכעיר עווס לקדירו הווס לה מלאכה שא"ל כיון שמקלקל הוא חלל העווס ולא משכחה לה מלאכה חל"ל לעולם וקו קשה דאפי' שא"ל להכערת הגתלים כדו להחמס והויה דך הכערה לקולו חרו מדרס ד"ס דקובל ומכעיר דאפי' דרך לקולו גמור חייב וחקן לקרן דחוי חנה ח"ל כ"ס כמלאכה שא"ל ונבי מקלקל ס"ל כר"י דאפי' חובל ומכעיר פטור שהיו רש"י כפ' האורג הכרית דהא כהא חלוא דמשום דס"ל לר"ס דמלאכה שא"ל פטור עלא מש"ס הכרית מרללט' קרא למשרי מילה ואמר הכערה נבי כה כהן משמע דחובל ומכעיר אפי' דרך לקולו חייב וכמו שנכתאר בסמוך

לר"ס ומש"ה נבי כהס על הפחילה דאע"ג דע"י ככוו זה הווס מתקנת דהויוו שאס לא הווס מכס חוקה הווס הולכת לאכור וא"כ ככוו זה חלו חקן לפחילה עלמה שער"ו חור ומדליקה פעס אחת אפי' חיון שאינו עושה דכר זה מרצונו חלל כע"כ שרצונו הווס שלא הכערה מעולם ולא יכבה הווס מלאכה שא"ל ופטור לר"ס ודכר זה ממשכן נמי לשינוי לה שלא הווס עווסים מלאכה שלא מרצונו ורצונו הווס שלא חסוס בעולם שהווס רוצים כגוף המלאכה שיעווסים חוקה משום חכלוקה מש"כ נבי מככה פחילה כדו להככה דרצונו הוא חזק שוקה הככוו חזק בעולם רח"ל להכה כחלל חס"כ מכעיר ומככה וכן מפכה נחלת כככול פחס חלל חס"כ מככה חוקה שלא יורקו כס רכוס חע"ג שהככוו הווס חקן וחינו לקלקל שפי' זה מועיל למלאכה הנורפוס כיון שאין עושה זה מרצונו דרצונו הווס שלא יהוה הככוו מעולם הווס מלאכה שא"ל וכן נכדי יודק נפש שלא ויוקנו דמלאכה עלמה של הודיק חינו לקול מש"ה פירשו הטעם דרצונו הווס שלא יהוה כעולם וכן נכו הולאח המת דהמלאכה עלמה חינו לקול ולא עוד חלל אפי' כמולוא חת המת לקוכרו דהווס לס הולאח הלרובה לגופה וכמו שפירש"י ואפי' פטר ד"ס ומש"ה פירש הטעם דחיוה חלל לסלקה מעליו כאופן דגס דרש"י מורה לענין דינא דלא הווס מלאכה חל"ל חלל כשאריך הווס לנוק המלאכה שושה חוקה כיון כשהווס מקלקל ע"מ לחקן יחד כיון המלאכה עלמה כיון כשאר מלאכות כגון ציית כחש והולאח דכר הנריך לנחש ולהולאח שצ"ו רצונו שחוקה מלאכה זו בעולם דח"ל לעשות רצונו חס"ה לא יעשה מלאכה עלמה וכוה חזר כל המלאכות שוות דאפי' חובל ומכעיר דחיק ליה לר"ס דאפי' שושה דרך השתתה לגמרו חייב חס"ה מורה ר"ס שצריך שיעשה הקלולו מרצונו חכל כע"כ פטור דרוקא חקן כגוף המלאכה לא כעיון מרללט' עריך קרא למשרי מילה ומדכרה הכערה נבי כה כהן חכל היכא דעושה הכערה והחכלא בע"כ מ"ל לחייב שהרו נכו מילה רצונו הווס כחכלא דח"ל לומול' חס"ה חינו חובל כגוף החיווק וכן צבי הכערה ועל זה חזר הווס דאמר תלמודא כס' הנחנקין נבי חקו לוטול כה חת חקן דלח חיושיון שמא חבול והווס מקלקל כחכורה משום דמאן שמעת ליה מקלקל כחכורה חייב ר"ס ה' אמר מלאכה שא"ל פטור עלוה וכמו שפירש"י שם להרוא דאפילו רש"י לא מחייב חלל כמכוון לקלקל וצריך הוא לכך חכל הכא חין רצונו כחכלה וכרצונו לא וחבל הווס דרש"י לטעמיה חויל כפי' מלאכה שא"ל משום דכרצונו לא כהא לו ומש"ס סוים שם שפי' מלאכה שא"ל נכו מולא חת המת כמטעם משום דהתם נמי פ"י הטעם משום דכרצונו לא כהא לו מיהו מוכרסוס חנו לו רמ"ס רש"י היכא דמתעון לחכלה וצריך לכך חלו וצריך לכך לאו דוקא וכמו שפי' להרוא כפ' האורג חלל משום דלאו כשוכטנו עסקינון שהווס חובל דרך השתתה ללא צורך כלל ועפ"ד זו נחיישכ נמי דכרו רש"י דס"פ ספק חכל נבי חוקה נקלים להחמס דכיון שאינו

שאינו מבעור לידים אלא ע"י חזויו הס מוכעדים
 מליהן ואינו צריך לאותה הכערה כדי להסתמס
 א"כ הו"ל לה אוחה הכערה קלוקל לגמרי וכיון
 שאין כרצונו הוא מבעור אותה שהוא אוחה גמולה
 להתחמס כחוקים שהם כוערים ועומדים ואוחה
 הכערה שמתבערים העלויות לא נושא ליה ורצונו
 היה שלא תהיה בעולם מש"ה הוי מלאכה שאז"ל
 ופטור עלויה לר"ס משא"כ הובא שהוא צריך
 לאותה שמתבערים יותר כדי להתחמס כיון שהוא
 ידע שהם מתבערים והו"ל ליה מתכוין הו"ל לה
 מלאכה הנ"ל מדר זה רצונו שנהנה הוא אם כן
 בודאי הוא רצונו בהך הכערה שהיה בעולם
 וממילא רצונו אלו אהך רוצה האולא לה קושית
 החוק' על פירוש' כפ' האורג מפ' הנחנקין נס
 מה שהקשו החוק' כפ' המלניע מסותר ע"מ לכנות
 וכו' רחמס צריך הוא למלאכה ורוצה שתהיה בעולם
 הנה לפירוש' כפ' האורג ל"ק לרדך שיהיה החקון
 בנוף המלאכה עזמה אע"ג שעושה אוחה ברצונו
 וכמו שנבאר כבר הא' אם כן נבי סותר ע"מ
 לכנות כמו בחלה לובא חקון בנוף המלאכה
 עזמה על דיו סותרת זו סותרת ככראשונה וכן
 קודע למירמא וכו' אין החקון בנוף המלאכה
 עזמה אלא ברבר חסר ומה"ט הו"ל מלאכה שאז"ל
 ופטור לר"ס וכמו מבעיר עטוס לקדרתו שכתב
 רש"י לסריא רהוי מלאכה שאז"ל כיון שאין החקון
 בנוף העולם .

מיהו עדין קסח לכאורה לר"ס זל דאפי'
 סוהר ע"מ לחקן יותר וכן קודע ע"מ
 לחפור והיה פטור לה' שהרי הכא נמי אין
 רצונו בסתירה זו ורצונו היה שלא היה הצילח
 מעולם ויהקן כפי דעתו כמו נבי חס על ספחילס
 דרצונו היה שלא הוכערה מעולם ולא יכבר ויראה
 לע"ד ליישב רס"ל לרש"י רלא אמרינן ה"ע אלא
 הובא שאין סותר חקון יותר אלא לסלק ההיזק
 מעליו כמו נבי פחילה דמכבה אוחה כדי שלא
 תכלה אכל הייגס מתקנה ביותר כככיון זה מכשלא
 הוכערה מעולם אכל הסותר ע"מ לחקן יותר
 אעפ"י שהסחירה איננה גורמת החקון יותר דאם
 לא היה כנוי סס מעולם היה מתקן דבר זה
 שרובה לעשות הפ"ס כיון שעכשו הוא כנוי וה"א
 לחקן יותר אלא א"כ יסחור הו"ל לה סתירה מלאכה
 הנ"ל ומורה ר"ס רחייב ועעמא דמלתא כמ"ס
 החו' כפ' פ"ת רף לא בד"ה וסאח והא דאשכחן
 במשכן סותר אלא הוה מתקן וסאח לא היה כנוי
 סס מעולם עש"כ . ועפ"י דרכו של רש"י רפי'
 דמלאכה שאז"ל רחין כרצונו כאם לו פי' ככא
 נבי חלון רלא נושא ליה כנ"ס שרס החי עוב
 מרס המח וכו' וכו' מורה ר"ס כמירו דלא אכפת
 ליה אי מתרמי רביון שעו"ג כ"ס הוא עוררן אף
 על נג דפ"ר הוא פטור לר"ס משום רהו"ל לה
 מלאכה שאז"ל דרצונו הוא שלא תהיה טעולה נשמת
 בעולם משא"כ אם חיתך ראש כהמה אע"ג שאו'
 אינו רוצה שחמות מלי דכרי נונחו ומקרי רלא
 איכפת ליה ולא שוין למומר רחין ערצונו כאם
 לו כיון רמוכרת הוא שחמות ע"י פסיקת הרשס
 רחינו עיוון בתקיבת הרשס על דיו מוקתה הו"ל

מתכוין להמית אותה כרצונו .
ובזה חולא נמי מה שהקשו החוק' נבי חלון
 כר"ה עפי וכו' דבסוף פ"ק רחגיניה
 משמע הא רפטר ר"ס מלאכה שאז"ל היינו משום
 דכעני מלאכת מתעבת וא"כ כחכורה רלא כעני
 מלאכת מתעבת לחיוב בה מלאכה שאז"ל והנינו
 בחימתו ולפי מה שכתבנו ברעק רש"י א"ס רהא
 דלא כעיון כחובל ומבעור מלאכת מתעבת היינו
 דאע"ג שמקלקל הוא בנוף המלאכה עזמה חייב
 מראשטריך קרא למשרי מולה ואקר הכערה ככת
 כהן מוחו לריך שיכול ויבעיר לרצונו אכל אם
 כע"כ קלקל כחכורה ורצונו היה שלא תהיה בעולם
 פטור כשאר מלאכות מטעם מלאכה שאז"ל לא
 דלובא ע"י ראה שחייב מראשטריך קרא למשרי
 מולה דקסס אין רצונו שלא תהיה בעולם לרריך
 הוא למול .

הבלר העולה מכל הני שקלא וטריא כדכרי
 רש"י שרעזו ז"ל רשאר מלאכות לא
 מקרי מלאכה הנ"ל עד שיעשה אוחה כרצונו ויהיה
 החקון בנוף המלאכה עזמה חקן מחולל ומבעור
 אם עושה הרבר לרצונו חייב אלוכא רר"ס אע"ג
 דהו"ל מלאכה שאז"ל אמנס ר"י ס"ל רכל המלאכות
 שוים דאפי' חובל ומבעיר אם עושה ררך השחמה
 לגמרי מכלי צורך פטור רכל המקלקלין פטורים
 אכל אם חובל וצריך לכלבו חייב אע"ג דמקלקל
 בנוף המלאכה עזמה מתקן הוא אלא אחרים וכן
 הרין כשאר מלאכות אמנס הקו' כפ' האורג הקשו
 על רש"י ופירשו רר' אבהו ור' אלוכא רר"ס פליגי
 פליגי וכו' רר' אבהו ס"ל דחובל ומבעיר אעפ"י
 שאינו צריך לכלבו ולאפדו חייב לר"ס דנמר ממולא
 והכערת כח כהן ור"י ס"ל רר"ס לא מחייב אלא
 א"כ איכא קתת חקון כנון לרריך לכלבו רמולה
 והכערה איכא קתת חקון שהוא נורך מנוח אכל
 לר' יהודה אפי' צריך לכלבו פטור רחין זה חקון
 חסוב רחין ררך לחבול כחכורו כיון לוחן לכלבו
 ולכשל בו קדרס וכן אלוכא רר"י חייב חסוב צריך
 לכ"ס כדי לחת לכלבו דהו"ל הדס כי הו"ל הוא
 הנפס ומבעיר נמי צריך להכערה כדי לעשות אפר
 הו"ל לה מלאכה הנ"ל כמו מבעור כדי לכשל
 קדרס ופליגי על רש"י רס"ל רכל חובל ומבעיר
 הוי מלאכה שאז"ל ומעתה אי אמרינן רר"ס ס"ל
 כחוק' ררין מקלקל כחכורה אפי' ככהמה חוקים
 א"כ הא דאמרינן ככהמה רוכחי מורה ר"ס כפ' ררך
 ור"י ופירש"י כאומר אחרון ראש הכמה ללא צורך
 כלל דהוי מקלקל לגמרי חייב רר"י דחובל
 ומבעיר אפי' ררך קלקול חייב משום דאפי' עושה
 משום צורך הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה שהין
 חקון כמלאכה עזמה אלא הטעם משום דאפילו
 מקלקל חייב אמנס אלוכא רר"י צריך שיחוקר ראש
 כהמה לשום צורך חוזה שיהיה הא לוא הכי הו"ל
 מקלקל וכל המקלקלים פטורים אמנס אלוכא רהקו'
 ז"ל הא דאמרינן מורה ר"ס כפ' ר' ול"י וכו' כיון
 לר"ה וכו' לר"י צריך שיחוקר ראש הכמה כשכול
 נורך רהו"ל לה מלאכה הנ"ל .

וראיתי למתרי' ו' חייב שהקסס רסא דאמרי'
 מורה ר"ס וכו' ומתמא זה פי' דהא
 דהמרי'

והיה לה מלאכה שא"ל שאינו צריך לטפו הקרקע
 משא"כ כפ"ר ול"ו אע"ג שאין צריך להריגת הכהמה
 חייב ראשו חובל ומכבדו דרך תקלול חייב לר"ס .
מיהו אחר העיון בדברי רש"י יראה דלא ס"ל
 כהתו' ררין אובל דהיינו מקלקל כחבורה
 אפי' איהא שהיו על מה דאמר רבא גבי חלוון
 מתעסק הוא הלל ג"כ פי' וז"ל כלומ' לגבי כ"ג
 הו' מתעסק בד"א ולא הויה מלאכת מחשבת
 שאינו מתכוין שיהא עכ"ל . הנס מדכריס אלו
 גר' דטעמא דפטור משום דכעין מלאכת מחשבת
 אמלטס התו' כהכו דהאי מתעסק דהכא לתו דוקא
 דהא מתעסק כחבורה חייב לר"ס כדאמר' כפ'
 ספק אכל הנס לחינוקות ואיל ומקלקל כחבורה
 חייב מתעסק גמי חייב וטעמא דרילוף כהאורב
 מראשטריך למשרי מולס מכלל דמקלקל כחבורה
 חייב ולא חיישו' כמלאכת מחשבת דמקלקל דעלמא
 לא מפטרי אלא משום מלאכת מחשבת כדאמרין
 כספ"ק דחגונה ומתעסק דהכא היינו רכר שאין
 מתכוין כיון דאין מתכוין למלאכה כלל מותר אפי'
 כחבורה אע"פ' דלא כעין מלאכת מחשבת כמו
 ככל שאר חוקרין שבתורה דלא טיך כהו מלאכת
 מחשבת ושיר' אין מתכוין כדאמרין מוכרי כות
 מוכרין כדרכן וכלכר שלא יתכוין כחמה מפטי
 סתמה וכו' וא"כ לפי דברי רש"י קשה דאין פי'
 משום דלא הו' מלאכת מחשבת ושרי מקלקל
 כחבורה לא כעין מלאכת מחשבת ומה"ט אמרו
 לאדריא כס"פ ספק אכל דאפי' מתעסק כחבורה
 חייב וכו"ג א"תוס' ז"ל אמנ' כרי ליושב דברי
 רש"י ז"ל מוכדחים אנו לו' רס"ל דרין חובל דהיינו
 מקלקל כחבורה לא נאמר אלא דוקא חובל כה"ס
 פוט דוקא ס"ל לר"ס דחייב אע"ג דהו' מקלקל
 אכל ככהמה לא נאמר התו דינא אלא פטור חלובא
 דר"ס משום דהו' מקלקל כשאר מלאכות וטעמא
 דמלאכת משום דעיקר דלפחותה דר"ס דמקלקל
 כחבורה חייב מראשטריך קרא למשרי מולס כשבת
 אע"ג שהוא חובל ומקלקל הלל היתוכ' א"כ לא
 ולפינן מזה אלא דוקא חובל כה"ס שחייב אכל
 לא חובל ככהמה וככלו תלמודא דמיתו דין
 מקלקל כחבורה לא מיתו אלא גבי חובל כה"ס
 אכל לגבי כהמה לא אשכחן דקאמר תלמודא דהו'
 מקלקל כחבורה וחייב לר"ס וכן יראה מדברי רש"י
 שפי' חוץ מחובל כה"ס דמקלקל הוא וחייב דהנן
 החובל כחבורה כשבת חייב וכו' ופליגי על התו'
 וא"כ לפי' ה"ר קוסית התו' לרובתה על רש"י
 מהא דמורד זרדון וכו' וקו קשוא לי דאין מורס
 ר"ס כפ"ר ול"ו דחייב ושרי מקלקל הוא ככ"ג
 בנוף המלאכה עממה אע"ג שהוא צריך לראש
 הכהמה אפי' לצורך הכרחו דהיינו לרבויה כמו
 מכבדו ע"גים לקדחתו שכתב רש"י דהו' מלאכה
 שא"ל חלובא דר"ס כיון שאין חתקון כנוף המלאכה
 עממה דהיינו אלא העלום ואין ליושב דעת רש"י
 ולומר דהא דמורה ר"ס כפ"ר ול"ו הוא לענין
 איסורא דוקא ולא הו' כדכר שאינו מתכוין דאית
 ליה שמתר' לכתו' וכמו שכתב מהר"ם ז' תיב
 דעת ר"י כעל התוס' לפי דרכו ששרי גבי חלוון
 דשני רבא מתעסק קוה הלל ג"ג ופירש"י דלא
 הו'

דלמרו' מורה ר"ס כפ"ר הוא לענין איסורא דוקא
 וע"ס שהאריך כפלטולו הו' והנח מ"ס דרש"י ז"ל
 הויה מלאכה ס"ל ככר נחבאר דרש"י כל חובל
 ומכבדו הו' מלאכה שא"ל אלא הטעם משום
 דאין מקלקל כיון שכרזונו עושה חייב . ג"ס מה
 שהקסם דלספרת ד"י צורך שחוק לא הו' מלאכה
 תמוכה לי מלחיה סהרי חובל ומכבדו זרין לכלבו
 ולאפרו אע"ג שאין צריך לעשות כך וכמ"ס התו'
 ובדאי כמשנן לא עשו דכר זה מעולם אפ"ס
 פתכו התוס' דהויה לה מלאכה ס"ל ובדאי לא
 כעו התו' שיהיה הוא צריך לנוף המלאכה שיעשה
 כעין שהו צריכין לה כמשנן ממש שהיה רכר
 הכרח . אלא שיעקר הוא שיהיה צריך לנוף
 המלאכה שיעשה לפי דעתו ויהיה מה שיהיה וא"כ
 כוראי חוקר דאש עוף כרי לשחוק כו קנן כיון
 שהו צריך לנוף המלאכה דהיינו לראש העוף
 הויה לה מלאכה ס"ל מדר זה .

ומה

ספייס הרב כטעמא דמלתא דחוקך ראש
 עוף לצורך שחוק לאו מלאכה ס"ל היא
 דהרי אס היס מולא וכו' ע"ס הא נמי לא תכרא
 לרידי שהרי חובל כחבורה צריך לכלבו אלו הויה
 לו רס שקוטס הו' רכר אחר כרי לתת לכלבו בוראי
 לא היה עושה דכר כזה ואפ"ה כיון שעכשוו אין
 לו והו' צריך לזה משום כלכו הויה לה מלאכה
 ס"ל אע"ג שאין צריך לעשות כך א"כ ה"כ גבי
 חוקך ראש עוף לצורך שחוק כיון שאין לו ד"א
 הויה מלאכה ס"ל ומעתה מ"ס הרב נמי דאס
 דר נחש וכו' ולפרי' וכו' ע"ס לע"ד יראה דנ"ס
 לרעת ר"י הויה מלאכה ס"ל וחייב כיון שהו'
 צריך לנוף החתם כשכיל שחוק אע"פ' שאין צורך
 הכרחי כמו שהיה כמשנן .

ועפ"י

האמור לעיל ברעת רש"י מה שפירש
 לרעתו הנס מקום התו ליושב מה שה'
 התוס' עליו עמ"ס וכו' מורה ר"ס כמיהו דלא
 אוכפת ליה אי מתרמו מההוא דמורד זרדון כארעא
 דחכריה דפטור ר"ס דלא אוכפת ליה אי
 אחרמי והו' דלא כתב רש"י האו כלל אלא גבי
 פ"ר דוקא דאע"ג דלא אוכפת ליה אמדין כיה
 כאלו מתכוין וחייב משום דר"ס ס"ל אפי' חובל
 דרך תקלול והסתמה חייב ומש"ס לא כעין שיהיה
 נוחא ליה אי מתרמו שאפי' דניחא ליה עדין הו'
 מלאכה שא"ל מדר זה שאין חתקון בנוף המלאכה
 עממה מ"ס אין אפדי' כיון נוחא ליה ללא אוכפת
 ליה דחייב אלא דוקא היכא דלא נוחא ליה משום
 שהוא ציוק משום דכרזונו לא כה"ס המלאכה
 ורזונו היה שלא תפיה כעולם כזה דוקא פטור
 לר"ס דהויה לה מלאכה שא"ל מדר זה אכל כשאר
 מלאכות רכעין שיהיה חתקון כמלאכה עממה
 ויהיה הוא צריך לנוף החתקון רע"ז רזונו שהיה
 בעולם התס הוא דלמרינן דלא מורה ר"ס אלא
 סמיהו ריבוא ליה רכיון שנהנה כה"ס אמרינן
 כזה כאלו מתכוין ורזונו שהיה מלאכה זו כעולם
 אכל היכא דלא אוכפת ליה שאינו נהנה מנוף
 המלאכה ואינו צריך לה כגון מורד זרדון כארעא
 דחכריה פטור לר"ס משום דכע"כ בא הופיו שהו'
 ודר כשכיל אכולס ורזונו הויה שלא יהיה כעולם

הוא מלאכת מחשבת הוינו רחובת לובא אבל
 איסורא איבה כמו כל מחשבת כשאר מלאכות
 בשבת רשעור הכל אסור וא"כ מאו פריך תלמודא
 ע"ו והרי מורה ר"ש כפ"ו ו"ו והרי גבי חלוין
 ג"כ איבה איסורא משום נ"ש כמו פ"ד ולא איבה
 ר"ש .

אשר ע"כ וראה לע"ד דרוקא מכעיד עזים
 לקדחתו הוי מקלקל כנוף המלאכה עתמה
 כיון שהעזים מתכערים מן העולם ואינו נהנה
 כנוף העזים ממש אלא ההנאה היא בחכשול וכן
 כל הכערה שבעולם וכן חובל באדם לחת לכלנו
 כיון שאין ררך לחבול באדם הויה לה חבלה לגבו
 אדם קלקול ככל גזיבה אבל חוקך דאש עוף לשחוק
 קטן בו או בשביל רפואה לא קייה נ"ש לקלול
 אלא כהנאה או העוף עצמו והווי כמו במשכן
 שהיה נ"ש כחלוין כשכיל דמו ובתחת שכיל
 עורות אלים דא"ל לטול עורו אש לא הווי נטלים
 נשמתו באופן דלפ"ו הא דאמרו מורה ר"ש כפ"ד
 ו"ו לעטין חובת הוינו דוקא כשעשה הדכה לזורך
 יהיה מה שיהיה או לורך רפואה כין לרש"י כין
 להח"ו אבל אש עושה זה הדכר דרך השחפה הוא
 פטור משום דהוי מקלקל לבמרו איבה דרש"י
 ובשאר כל המקלקלים כשאר מלאכות ואיבה דהח"ו
 משום דהוי מלאכה שאז"ל דאפ"ו לרש"י דאוק לים
 מקלקל כחבורה חייב כעני מלאכה הנ"ל נשאר לנו
 ליישב מה שהקשו הח"ו על רש"י שכתב דמורה
 ר"ש כמורו דלא אכפת ליה מהא דמורה וריון
 ובחילה לריבון אנו לובא וליחן דרכו כפי' שדקדק
 ובחכ הרי שזריך דאש עוף וכו' משום שהוא פוסק
 כר' יוחנן בפרק האורג הכל המקלקלין פטורים
 אפי' חובל ומכעיד ורוקא חובל לז"ל וכו' וכו'
 שיראה מדכרו כפי' כ ורחיקו לרבי' כפ"ח שכתב
 דתמורה אה וכו' ה"ו חולדת תורה וכו' וק' שהרי
 בגמ' הקשו והרי מורה ר"ש וכו' וקו' לא לריבא
 וכו' וא"כ הו"ל לרבי' לחלק דהוינו דוקא בארעא
 דחבריה הכל בארעא דיריה חייב אפי' לר"ש דפ"ד
 הוא שמתקופת הקרקע וכו' קשה דה"ו זה לא באמר
 אלא איבה דר"ש דאיה ליה מלאכה שאז"ל פטור
 עליה וכו' שכתבאר כפתח דכרוי משם הקום'
 אמנם הליבה דר"י דאיה ליה מלאכה שאז"ל חייב
 עליה ופי' בארעא דחבריה חייב וא"כ רבי' שפסק
 כר'י כמלאכה שאז"ל חייב עליה א"כ ככל גזיבה
 חייב ככל שהוא כהא דמורה כין ארעא דיריה כין
 דחבריה וליקא להני קלוקי דאש לאכליה כבגזירת
 וכו' והין ליישב ול"ו דלא פסקין כר'י כשאז"ל
 אלא דוקא איבה שיעשה המלאכה כורים ומחכוין
 לגוף המלאכה ממש דהא כל איבה דהווי פ"ד ו"ו
 הווי כהלו מחכוין לעשות גוף המלאכה כיהיה אף
 ע"ג דהוינו מחכוין לגוף המלאכה דהוינו נ"ש וכו'
 שהרי רבי' פסק כפי' כ שהמסכתא מן השמן שכבר
 חייב משום מככה ובתכ הרכ המגיד שחייב הכווי
 הוא לר"י דוקא והרי תמס אינו מחכוין לככות
 בורים אלא העעם כיון דפ"ד הוא רמזתא שעי'ו
 יככה קודם זמנו אמרין הרי הוא כהלו מחכוין
 לככות בורים וחייב אע"ג שאינו זריך לגוף הככווי
 כר"י א"כ הכא נמי אע"ג שאינו מחכוין לנפוח

כיון דפ"ד הוא לוחייב אף בארעא דחבריה כר"י
 והו ק"ל דכרוי רבי' כפ"ח דין ו"ו שכתב ו"ו
 נר שאחורי הדלת וכו' ובתכ הה"מ דכפרק כל
 כהני חקיקתא דאפי' לר"ש וכו' דפ"ד הוא ואסור
 ע"כ כיון דרבי' פסק כר"י א"כ איך בתכ דאיסורא
 דוקא והרי חובת נמי איבה אע"ג שאינו זריך
 לגוף הככווי כיון דפ"ד הוא וכמו שפסק נבי
 המסכתא מהשמן דחייב . עור דחויי לריבוי
 כפ"ו מה' מה' שנתק דלכא' דכרוי תמוסין שכתב
 החומה גתלים כפתח וכו' כמו שביארנו בה' שכת
 וקשה דנס כרושא נמי כשנתכוין לככות ולא להכעיר
 וכן להפך לוחייב כיון דפ"ד אף ע"ג שאינו זריך
 לגוף הככווי כיון שהוא פסק מלאכה שאז"ל חייב
 עליה וכן וראה מרכיו תמוס' שכתבו רבא דאמרו'
 הא ד"י וכו' וכמו שכתבאר בריש דכרוי ורחיקו
 למרן ככ"מ שכתב שם ורכווי מפרש דחייב כ'
 משום מככה ומשום מפעיר וקשה דאש חכוין
 הוינו רישא וכו' וקו' כדוקא ע"ג ורכווי תמוסין
 אזלי דנס כרושא נמי אע"ג שמתכוין לככות ולא
 להכעיר כיון שהוא יודע שהוא מככה ומכעיר
 כחיתוי זה הווי פ"ד ולוחייב כ' ואמאי כשחוקה
 גתלים להתחמם יודע זה הדכר שהוא מככה
 ומכעיר וכשהוא חותה לככות אינו יודע שהם
 מחכערים וכן כשהוא חותה להכעיר אינו יודע
 שהוא מככה ומאן יודע הא כדלן יודע פ"ד .

אשר ע"כ כ"ו ליישב כל זה וראה לע"ד דרבי'
 ק"ל דאע"ג דקו"ל כר"י כמלאכה שאז"ל
 חייב עליה ופ"ד הרי הוא כהלו מחכוין לגוף
 המלאכה וחייב לה קו"ל כותיה אלא איבה דפ"ד
 ולא אכפת ליה כמלאכה אשר היא נעשית כהכרת
 וכו' איבה דניחא ליה הכל איבה דפ"ד ולא ניחא
 ליה כמלאכה אשר היא נעשית כהכרת כהא לא
 פסקינן כותיה דחייב על המלאכה אלא אמרין
 דהרי הוא כהלו מחכוין לענין איסורא דוקא
 וכדאשכתן נבי חלוין דשני רבא מתעסק הוא אלא
 נ"ש דהוינו לובא חובת אלא איסורא ופריבין והא
 מורה ר"ש כפ"ד רחובת איבה והרי הוא כהלו
 מחכוין ומשני שאני הבא כמה דאיה כה נשמת
 טפי ניחא ליה ופ"ל לרבי' וס' הקום' דמקלקל
 כחבורה אפי' ככתמה איתא וא"כ כיון דפ"ד הרי
 הוא כהלו מחכוין א"כ אע"ג דלא ניחא ליה כנ"ש
 והוי קלקול מ"מ לוחייב איבה דר"ש דאיה ליה
 מקלקל כחבורה חייב ולא ס"ל לרבי' כמ"ש הקו'
 דהא רשעור ר"ש משום דהויא לה מלאכה שאז"ל
 דא"כ אע"ג דלא אכפת ליה כנ"ש ליפטור ואמאי
 שני תלמודא לר"ש שאני הבא דלא ניחא ליה וכו'
 והע"ג שהמו' ישבו זה דל"י הצעריך דאיה ליה
 מלאכה שאז"ל חייב עליה והלו הווי משני לא
 אכפת ליה הוי תקון קלת כנ"ש עי'ו אינו מפרכס
 לבאן ולבאן וטוח לטול ממנו הדין והויה קשה
 איבה דר"י דמחייב משום נ"ש ס"ל לריבוי דוה
 לא מקרי תקון כלל והוי מקלקל כחבורה ועיקר
 הקושיא דפריך תלמודא ולוחייב משום נ"ש איבה
 אלא לר"ש דאיה ליה מקלקל כחבורה חייב וא"כ
 הו"ל לשנווי איבה דר"ש שאני הבא דלא אכפת
 ליה כנ"ש אלו היה עיקר הפטור לר"ש משום דהוי

מלאכה שא"ל חלה ודאיו מזה יראה דלא ס"ל ר"ע
 דפ"ר הרי הוא כאלו מתכוין לענין חיובא חלה
 דוקא היובא דלא אכפת ליה במלאכה אשר היא
 נעשית כהכרח וכ"ש היובא דניחא ליה אכל היובא
 דלא ניחא ליה במלאכה כגון לקבול וכדומה לא
 אמרינן דהרי הוא כאלו מתכוין לענין חיובא חלה
 לענין חיובא דוקא חס כן ה"ה כשאר מלאכות
 דק"ל כר"י מלאכה שא"ל חייב לא אמרי' פ"ר
 הרי הוא כאלו מתכוין וחיוב חלה דוקא היובא
 דלא אכפת ליה וכוה נתיישבו דברי רבי ממקום
 למקום והוא דנכי תוחד ראש עוף כיון שאינו
 נוזק ככ"ש למעשה אשר הוא רוצה לעשות א"כ
 הוי לא אכפת ליה והרי הוא כאלו מתכוין לענין
 חיובא וכן נכי מתפק מן השמן שכבר וגורם
 ככוי הככוי הוא לא אכפת ליה ומש"ה חייב וכן
 נכי חיובה גתלים לתחתם שהוא אינו מכויין לא
 להכעור ולא לככות חלה הוה רוצה שיהו כמו
 שהיו הוי הככוי והכעורה שנעשה לא אכפת ליה
 שונא שכרו כהפסדו ע"י הככוי והכערה שנעשית
 כאלו לא ככהה ומוכערה מעולם לא נוזק בככוי
 מלהתחמם ע"י הכערה של עליונות ולא נהנה
 כחמם יותר מהכערה של עליונות כאלו שהכיר
 שקול ככראשונה והוי הככוי והכערה שנעשו לא
 אכפת ליה מש"ה חייב לרבי שמים משום מככה
 ומכעיר אבל כחותה גתלים לרבות דוקא חס כן
 ההכערה שנעשית הוי הפך מחשבתו שהוא רוצה
 לככות והרטר קשה עליו וכמ"ש החו"א"כ הוי
 לה הפך הכערה לא ניחא ליה וכן כשחותה להכעור
 דוקא הוי הככוי הפך מאשכתו ולא ניחא ליה
 ומש"ה אע"ג דפ"ר הוא הככוי והכערה לא חייב
 רבי ב' עד שותכוין לפנות ולהכעור וההוא דגר
 שאחורי הרלת איוב פלוגתא ונ' פי' כהאו מילתא
 הכויא העור כסוי רע"ח והכ"ה והמ"א כס"ק ר'
 הסכימו דרכיו מפרש כפ"ר יע"כ . . . ולעד"ן
 לו' דרבי מפרש כפירוש ר"י שהר קבוע כדלת
 עצמו אמנם ס"ל שע"י שפותח ונועל כדרכו הוא
 נשפק מהשמן שכבר ומככהו קורס ומנו וא"כ לא
 ניחא ליה בככוי זה שישפק השמן וילך לאכור
 וקיה ככוי מש"ה פסק דאיסורא איובא ולא חיובא
 עוד יראה ליישב אף לפי הרב המגיד ומרן כ'
 שפירשו דרבי מפרש כפי' ר"ח נ"ל שהגר קבוע
 ככותל שאחורי הרלת וכשפותח הדלת נוקס ככותל
 ומככה הגר וע"ש והוא ההבא כיון שהוא מניח
 נתר כרי ליהנות לאורו יא"כ כודאו לא ניחא ליה
 בככוי זה ולא אהעמיט עושה דבר זה שאלו היה
 וידע שע"י פתיחת הדלת ונעילתו כדרכו מככהו
 לא הוה פותח ונועל כדרכו שאינו רוצה בככוי
 זה אלא הוא סוכר דלא פ"ר הוא משא"כ כההיא
 דמתספק מן השמן כיון שהוא מתספק כגורם
 ונהנה ממנו וידע שע"י הוא ככה קורס ומנו
 א"כ משמע דלא איכפת ליה בככוי זה ומש"ה
 חייב ככלע"ד ליישב דברי רבי נשאר לנו ליישב
 הך דמורה ורדיו דלפ"ז עדין קשה דהו"ל לרבי
 לחייב ככ"ש כין דהיא ליה כהרע"ה דידהו כין
 בהרע"ה דחכריה דלא איכפת ליה בכל גווה"ה אף
 דמורה לאכילה הו"ל בהמה כיון דפ"ר הוא ובמ"ש

הלכה ח' כל המתכוין וכו'. עיין בדברי
 הה"מ ומדקדק לשונו וראה דס"ל
 דלפי' קמא שפי' נתכוון לחתוך תלוש זה וחתך
 מחובר

תלמודא להדיא וכדי ליישב זה נקדים דברי הה"מ
 כפי' ב' וז' ומדברי רבי שככתו שכל תלוש ככוונתו
 נראה שכל שאינו מתכוין אין ראו לומר כו פ"ר
 ול' הוא ולחייב מפני שכשהוא מתכוין הוא עושה
 המלאכה וכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי
 אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה וכו' ע"כ
 ועיין בהלח"מ שהאריך בדברי הה"מ וכלל דבריו
 בכוחה הרב המגיד דכיון דאינו כמשכן וכל
 מלאכות ממשכן ולפיכך לחו מש"ה לא הויא מלאכה
 חלה מי שמכוין ללרף לעשות ממנה כלי אבל כל
 שאין מתכוין אע"ג דפ"ר הוא דמחזק כזה הככוי
 אינו חייב עוד יראה לע"ד מרקוק לשון הה"מ
 דהא דלא אמרינן פ"ר הוא דוקא לענין חיובא
 אבל איסורא איובא אף לר"ש דאית ליה דבר שאינו
 מתכוין מותר עוד נקדים דברי הה"מ שהקשה
 על דברי רבי דאיתא לא הוי מנכס וכו' ותו'
 דא"ל לזמיתה מכלתי זומור וכו' א"כ איפה י"ל
 דס"ל לרבי כהא דמורד ורדיו דכיון שאינו מוכרת
 כ"כ ואין כזה הפסד לקרקע לא הויא מלאכה
 חלה דוקא כשהוא מתכוין כזיורד זה לופות את
 הקרקע אבל כשאינו מתכוין וכו' לא אמרי' פ"ר
 הוא ולחייב כיון שאינו מוכרת כ"כ אבל איסורא
 מיהא איובא בהרע"ה דידהו כיון דרוצה כקלט יפיו זה
 ואפי' לר"י דס"ל דרבי שאין מתכוין חייב כמו
 נכי לרוף וקטימת קוסס ומה שהקשו בנ"מ והא
 מורה ר"ש כפ"ר לא לענין חיובא הוא אלא משום
 דשני אכיו דבר שאין מתכוין הוא ומשמע דמותר
 לבגמרי מ"ר היפוי כמו דבר שאין מתכוין כעלמא
 דס"ל לר"ש דמותר לבגמרי ומש"ה הקשה והא מורה
 ר"ש כפ"ר רהוי הוא כאלו מתכוין ואם כן ה"ג
 איסורא היובא כיון דמוכרת הוא שמתייבת הקרקע
 וע"י משני ל"ג בהרע"ה דחכריה דכיון שהיפוי אינו
 מוכרת כ"כ ולא איכפת ליה ביפוי זה אפי' איסורא
 ליובא מ"ר היפוי והוי כדבר שאין מתכוין כעלמא
 היובא דלא הוי פ"ר וכן יראה לע"ד רעת הערוך
 שמפרש כך דעת אביו דאפי' איסורא ליובא שהוכית
 מכלן דפ"ר ולא ניחא ליה מותר לבגמרי ועפ"ד
 זו נלע"ד ליישב דברי ר"ש שככתו וכו' מורה ר"ש
 כמורו דלא איכפת ליה כין אס נאמר דס"ל לרבי
 כפי' האו סוגיא דמורד ורדיו דלענין איסורא דוקא
 קא פריך כין אס נאמר דס"ל דלענין חיובא קא
 פריך והא מורה ר"ש וכו' והוא דס"ל דדוקא כהא
 דמורד וכו' לענין יפוי כיון שאינו מוכרת כ"כ ולא
 הוי מלאכה גמורה מתלקינן כין ארעא דידהו
 לארעא דחכריה חלה איכפת ליה דלא אמרי' כיון
 דפ"ר הוא הרי הוא כאלו מתכוין וחיוב אבל כשאר
 מלאכות גמורות החילוק הוא כין היובא דלא איכפת
 ליה וכ"ש היובא דניחא ליה ללא ניחא ליה כלל כזה
 דוקא אית ליה לר"ש דלא אמרינן כזה הרי הוא
 כאלו מתכוין טוב ראייתו למהר"י נכון שעמד
 כזה דברי רבי ותו' תי' שאינם מתקבלים לע"ד
 ואין להאריך בתירוחם וכמה יש בהם מן הדוחק
 ע"ע ורוק

מחוכר זה הוא משום דס"ל דאם נחכוון לחקוד
 איוה דבר כסבור שהוא קלוש ונמלא שהוא מחוכר
 לא הוה מחעסק ותייב והנה החו' כפ' כלל גדול
 דע"כ ע"כ כר"ה נחכוון להנכיה וכו' כחכו וז"ל
 פי' כקונטרסיו גבו' וקשה לר"ת וכו' ויראה לר"ב
 דהבא מטרו וכו' עש"כ . ולכאורה איכא נמי
 למשמע מדברי החו' ואליבא דרש"י דאם נחכוון
 לחקוד קלוש ונמלא מחוכר דלא הוה מחעסק ותייב
 גבמו גיראם גרברו ה"מ וחמיסא לי מילתא
 שחרי רש"י נופסו כחכו וז"ל וחקד את סמוכר
 פטור דבתיב אשר טעם כה ורש"י בכרוקות פרט
 למחעסק וכו' ויודע שחתיבה מחוכר אסור עכ"ל
 גרו שרש"י פסיקו חתני דלא הוה שונג אלא כתיחא
 דוקא או סבר שאין הויה שבת או סבר שמלאכה
 זו מותרת ואם איכא דרש"י ס"ל דאם נחכוון
 לחקוד קלוש ונמלא שהוא מחוכר לא הוה מחעסק
 דהוה שונג יש לו ותייב וא"כ הו"ל לסיים הא נמי
 גלו' דמשכת לה עור שונג אפילו יודע שקיים
 שבת וחתיבה מחוכר אסור אם סבר שהוא קלוש
 ונמלא מחוכר דלא הוה מחעסק ותייב כיון שמה"ט
 נופסו פי' נחכוון לחקוד קלוש זה וחקד מחוכר
 חמר וחו קשם מדברי רש"י נופסו שכתב על מאי
 דחמריני דקבור דשומן הוא ואלו הו"ל והיונו
 דשגג דקבר דשומן סוף ולא מחכוון לאכול חלב
 ותייב אע"כ דמחעסק סוף לרבא וכו' עש"כ .
 הרי שכתב להדיא על האי דקבור שהחתיבה הוא
 היה שומן ואכלו ונמלאם שהיו חלב דהוה מחעסק
 ותייב שכן נהנה וא"כ כנגדו כשכתב ויראה בודאי
 דה"ה אם נחכוון לחקוד קלוש ונמלא שהוא מחוכר
 דקו' גמו מחעסק ופטור ודבר זה מוכרח מלישנא
 דהלמודא נופסו וקו קשה שהרי אמרינן שם להדיא
 בסבור דקו' ונמלא ר"ה לרבא פטור ולאכיו תייב
 וכו' ופרש"י דהא לא איכיון לזריקה דאיסורא וכו'
 עכ"ל עש"כ . הרי להדיא דאפי' סבור דהו' ונמלא
 דה"ה דגעשית מחשבתו שזרק במקום שהיה רוצה
 לזרוק ואפי"ה כיון דלא איכיון לזריקה דאיסורא
 הוה מחעסק אליבא דרבא ופטור אם כן הה"כ
 בסבור שהוא קלוש ונמלא שהוא מחוכר דהוה
 מחעסק ופטור אליבא דרבא .

אשר

ע"כ כרי ליושב כל זה ויראה לע"ד לוי
 דמה שפירש"י נחכוון להנכיה את הקלוש
 כגון סכין המוטל בערובת הירק ונחכוון להנכיהו
 וחקד את המחוכר ולמדו הקוסמות מדברים אלו
 דהה"כ הא רפלינוי כנחכוון לחקוד את הקלוש וחקד
 את המחוכר היינו לחקוד קלוש זה ונמלא מחוכר
 אחר אין הטעם משום דס"ל לרש"י דאם נחכוון
 לחקוד קלוש ונמלא שהוא מחוכר דלא הוה מחעסק
 ותייב אלא רש"י רייק לישנא דאכיו ורבא דבסבי
 איירו דאי לאו חכו הכי הו"ל למימר נחכוון
 להנכיה את הקלוש ונמלא שהוא מחוכר וכמו
 שאמרו נכיו וזריקה בסבור דהו' ונמלא דר"ר וכן
 גמו נכיו שומן קאמר חלמודא כסבור שומן ואכלו
 אלא וראוי מלא נקטו האי לישנא משמע דמיורו
 כמחכוון לחקוד קלוש זה וחקד מחוכר אחר אבל
 אפי"ה רש"י מודה רלפי טעמא דרבא דקאמר
 דהוה מחעסק משום דלא אכיון לחתיבה דאיסורא

הה"ג אם נחכוון לחקוד את הקלוש ונמלא שהוא
 מחוכר דהוה מחעסק מה"ט ופטור וכמו שפי'
 להדיא נכיו שומן דהוה מחעסק ומאי דלא אפליגו
 אכיו ורבא כהכי הוא כרו ללמדנו דאפי' נחכוון
 לחקוד קלוש זה וחקד מחוכר אחר דלא נעשית
 מחשבתו אפי"ה ס"ל לאכיו דתייב כיון דקא חכוון
 לחקוד דהו"ל דוקא אם נחכוון לחקוד קלוש
 ונמלא מחוכר תייב אליבא דאכיו כיון שנעשית
 מחשבתו ומכוון לחתיבה אבל לרבא לא אפי'
 דכיון דתייב טעמא עמוס דלא איכיון לחתיבה
 דאיסורא הוה מחעסק הה"ג אם סבור שהוא קלוש
 ונמלא שהוא מחוכר הוה מחעסק מה"ט .

עור

יראה דלא אפליגו נמי לאפליגו כהא
 כמו להדיא כרי ללמדנו דאף כזה פטר
 רבא משום דילפינן זה מההיא דסבור דהו' וכו'
 דפטור רבא הה"ג נכיו קלוש ונמלא מחוכר דפטור
 דהוה מחעסק אמנס החוס' משם ר"ת הוכרחו
 להוטיא דברי אכיו ורבא מפטור משום דלפי זה
 ונלא דאם נחכוון לחקוד מחוכר זה וחקד מחוכר
 אחר דתייב לכ"ע וקו דלא הוה דכרי אכיו ורבא
 כנחכוון לחקוד את הקלוש וכו' דומיא דסבור
 שומן ואכלו אבל כודאי ויראה לע"ד דלא עלה על
 דעת החו' לנכיון כדעת רש"י דלא הוה מחעסק
 את הקלוש ונמלא שהוא מחוכר דלא הוה מחעסק
 ותייב וכמו שכתבאר . איכיו שכתב אם כוונת
 ה"הנו דלמאי שפי' נחכוון לחקוד קלוש זה וחקד
 מחוכר זה והיונו פירש"י הוא משום דס"ל דאם
 נחכוון לחקוד קלוש ונמלא מחוכר דלא הוה מחעסק
 ותייב קשה עליו כל מה שהקשונו וז"ע .

שבתו

וראיתו שדכרי רש"י סקרו אהדרי מהבא
 לס"פ ס' אבל דהבא פי' נכיו סבור
 שומן דאפי' דמחעסק הוא תייב שכן נהנה וכן
 גכיו סבור דהו' ונמלא ר"ה כתב דהוה מחעסק
 וכס"פ ס' אבל נכיו הא דאמרי' המחעסק כחלכיס
 תייב כחכ מחעסק כחלכיס כגון חלב ושומן לפניו
 ונודע וכו' א"כ חלב וחלב וכו' עש"כ . עור פי'
 גכיו תינותק וז"ל היינו מחעסק וכו' שילך כשכת
 עכ"ל . הרי להדיא מכל הני לישני דס"ל לרש"י
 דאם נחכוון לזה הרבר עמוס שעלם כידו וכסבור
 שהוא פטור דלא הוה מחעסק אלא דין שונג יש
 לו ותייב אף כשכת ומלכר דלפ"ו דכרוו סקרו
 אהדרי לפרק כלל גדול אלא דבר מוכרח מלישנא
 דחלמודא דקאמר דסבור שומן הוא ואכלו דהוה
 מחעסק אפי"ה דמחכוון לחתיבה עמוס ויולא לפ"ו
 הדין כשכת כנגדו דהוה מחעסק ופטור וכן נמי
 מהא דסבור דהו' וכו' קאמר רבא נופסו דפטור
 ומשמע וראוי דהוה מחעסק וכמו שפי' אינו נופסו
 וז"ע .

מעשה

נכא לרעת רכיו שדכרוו סקומים גם
 ה"המ לא הכריע בדכרוו כמאן ס"ל
 וכן סתם הרבר כספ"ו דשגנות אמנס מדכרוו
 כפ"כ מה' שגנוק ויראה לע"ד דס"ל כר"ת והוא
 הפי' הכ' שהכיה הרב סמניד דנחכוון לחקוד את
 הקלוש ונמלא שהוא מחוכר שכתב וז"ל השונג כלא
 כויה וכו' כמו שפירשו במקומו עכ"ל עש"כ .
 ומישו דכרוו נכיו חלכיס ועדינות ויראה לע"ד ללמוד
 פי'

אמרו ככ"ק כפ' המנוח כל המקלטים פטורים חוץ מחובל ומכעור עכ"ל. והנה כפרק האורג הכי אחת האם חנו ר' אבהו קמיה רבוי יוחנן כל המקלטים וכו' פוק חנו לכרף וכו'. והא חנו חנו וכו' ומוס' ולרבו אבהו פרוך ומשני מחנו וכו' ע"כ. והנה מדקאמר ליה ר"י לה' פוק חנו לכרף וכו' משמע דס' ללובת מאן דס' לאי סברא דמקלטי פתורים ובהכרעה חייב וכ"כ האו' שם ע"ש שהאריכו פטוריהם הסוגיא ומעתה הם נאמר ר"י יוחנן ס' כהאו רינא דמתעסק כשמואל דמתעסק כהו' מונא פטור א"כ תיקשי עליו קושית רבא ללא קפטר ר' יהושע אלא משום דקא' סבר טעיה כדבר מנא' חנו' אבל בלא דבר מנא' אפילו ר"י מודה דמחויב ואם יתרוך הנח לקונקות וכו' א"כ תיחשי עליו דאיך אמר ליה ר"י פוק חנו לכרף לרובא מאן דס' הכי וסרי ר"י מהאו רינא דמתעסק משמע דס' דחויב אלא מוכרחין חנו לומר דר' יוחנן פליג על שמואל כהאו רינא וס' דחויב ואחו דכרו ר"י כפשטס דלא קא פטר אלא משום דקסבר טעיה כדכר מנא' וכו' אבל שלא כמקום משום אפילו ר"י מחויב ככל מקום ואין הטעם משום דמקלטי כתורה חייב מתעסק כתורה חייב מש"ה א"ל פוק חנו וכו' ופסק רבי' כד' יוחנן לנבי שמואל ועיין בכנה"ג ככללי הנמ' סעיף מ"ב ומ"ג ותם שתי' רבא שם אינו מפרש רבינו כפרס'י שכא ליישב מחנו' אליבא דשמואל משום דקשיא ליה דאם כן הוה ליה למומר הכי ליקדים כס' א' אוכא כיטיוהו ומלך קאמר הכי משמע דרין קדימה אם כן דר"ש ור"ס שזורי לוח להו דין קדימה כלל ור"י אית ליה דאפי' בקדימה פטור ר' יהושע ופי' הדברים הוא דרכא ס' דשחירות ולכנות הם כ' שמת וכשני מינוס דמו ואם כן ר"י הווינו ר"ס ור"ס שזורי ומאי אחא לאשמעו ומס'ה תיר' רבא ליקדים א"כ דר"ס ור"ס שזורי לוח להו דין קדימה כלל וא"כ ככ' מינוס חייב ור"י ס' רכשני מינוס אפי' דבקדימה פטור ר"י אבל כהו' מונא מודה דחייב משום דאפילו כלו קדימה אלא נכתוין ללקוט תאנה זו ולקט האנס אחרת והשתא א"ש מאי רמיותו סייעקא לרבא והשתא היו לפניו כ' נרות וכו' ואין אנו צריכין להניס פטור אי נמי לפד' אותה לענין קדימה והיונו דקאמר הרב המגיד והו' פש' סכריותא והראב"ד מפרשה כפניו אחרת דהיינו ללנין קדימה ויראה שנס הראב"ד מפרש רב' רבא כרבי' ומשום הכי כחכ' דכח' מונא ליקלס' חייב אפילו לר"י אבל אינו ס' ל' דרין המתעסק לא פליג רבא על שמואל ומורה הוא דפטור אפילו כהו' מונא ורוקא בקדימה כהו' מונא מחויב אבל רבינו מכתוב לית הלכתא כשמואל מדכרי ר"י כפרק האורג דאמר ליה לר"א פוק חנו לכרף וכמו שכת' ומשום הכי מפרש דנס רבא פליג' אדשמואל ככלע"ד ור"ק נאמר לנו לרדק דכדכרי רבינו דאמאי כרישא כחכ' נכתוין ללקוט וכו' וכשיפ' ברין הקדימה סייס' וכו' הו' שכתוין ללקוט חאנים ואחר כך עכנים וכו' הו' ל' לסיים

ברין הקדימה כמו ולומר או שכתוין שחירות ואחר כך לכנות וכו' והנה ידעוין כמ"ס אם נכתוין ללקוט חאנים וא"כ עכנים ונהפך הכר פטור ואם נאמר רכבי' ס' ל' דלענין קדימה לא שכתוין שחירות ולכנות כ"כ מניס חייב קשה מ"ל הא דכיון דרכבי' ר"י שאמר אפילו נכתוין ללקוט חאנים פי' אותם רבא דלענין קדימה א"כ הו"ל מה שסיים ואמר שחירות ולקט' לכנות הוא לענין קדימה כמו ופטור זכין פי' הרע"ל להדיא עיין שם וז"ע ברע"ת רבי' אמנם שני בלישנים ודו"ק:

הלכות יום טוב פרק א'

כל מלאכה וכו' שמתוך וכו' הנה הם מ' ז"ל האריך ככוונת רבי' והוינא מדכרוו אחר העינין והקדוק לפע"ד דרכי' והרי"ף אלו כסבי' רש"י ז"ל שפי' רכ"ה דאמרי דמתוך שהותרה וכו' לנמרו הותרה אף שאינה זורק וזו טוב כלל אלא שכהולאת חכנים וכוונא בהם גזרו משום טרפא ואם כשפי' מלאכות אלו הולאה והלערה אמרינן מתוך א"כ כודאי רכ"ש כשחטיה ואפי' ולישה וכיטול שהם כאכילה גופא אמרינן בהא מתוך וכו' שהותרה לנמרו אף כדכר שאינו זורק י"ט כלל ומאי דנקיט רבינו כ' מלאכות אלא כולל רבותא קמ"ל דאף באלו אמרינן מתוך וכמו שביאר הה"מ ז"ל וכל שכן מלאכות שהם כאכילה גופא והדכר מוכרח מן הסוגיא גופא דכולהו אמוראי דמיתוי התם ר' ינחק ור"י ור"י ס' ל' דכשאר מלאכות כמו כנון שחיטה וכסול אמרינן כהו' מתוך כמו הולאה והכערה ואף רבא דפריך התם רבא אמרינן כשחיטה מתוך היינו אימרינן דעינמא רכ"ה מהירוס הולאה שלא לנורד משום דאיני ערוכ והולאה ל"ט אבל אי טעמא רכ"ה משום מתוך אף איסו קאזיל ומורי דאמרינן מתוך אף כשחיטה וכמו שיראה המעיין בסוגיא ובאמת שדכרי הפר"ח כסימן קל"ד הם תמוהים לע"ד שכלל כמים אדירים ודקא רכרי המגיד והעלה שדעת הכ"י רבא אמרינן מתוך אלא בהולאה והכערה כלכד' אבל לא כשאר מלאכות כמו שחיטה וכסול משום דהוה קשיא ליה לרכיני וכו' ע"ש דאיך נאמר משום קושיא זאת דחה סכרת כל סני אמוראי דס' ל' דאף כשחיט' וכיטול אמרינן מתוך וכו' ולא עוד אלא שקשיא זו ככר תיר' אותה התוס' והרא"ש כמ"ס הרב גופיה משום דהו' כמו מכשירין דאפי' כחובל נפס' אסור גס הר"ן כפי' ההלכות כן תיר' וכו' ק"ל עליו שהרי רבינו ס' ל' דככנוי לא אמרינן מתוך וכמו שית' לקמן כס"ד וא"כ מאי קושיא איבא מהא דאמרי' לככות מפני ד"ה התם ה"ט משום דלככו' לא אמרינן מתוך ולא הותר אלא לנורף אזכ"ל נפס' ממש ואין אנו צריכין לקור' דהו' כמו מכשירין לרעת רבינו גס מ"ס הרפ"ק דלפ"ו כריותא דהשומע

השוחט וכו' ע"ש גם זה תמוה שאם זאת היתה דעתו לא הוסיף משתמיט רבי' כפ"ה מה' קרבן חנוכה ללמדנו הרי ריבא ותרשף רבה האם שחט עולה נרבה כו"ט לוקה ורלף כדמשמע פשטא דסוגיא רכולסו ס"ל אליבא דכ"ה דאית להו מתוך אינו לוקה ואיך סתם ובתב כזה הלשון אף עפ"י שאין מקריבין כו"ט וכו' שהביא הוא הנה אנב גררף כסתם והו"ל לבאר כהדיא שאם שחט עולת נדבה לוקה אלא ורלף מעולם לא עלה על דעת רבינו דבר זה וקאין הו"ל אלא והכערה לשרף מלאכות וררף כ"ג הוא דאמר' בהא מתוך וכו' ומאי דנקט אלא לרבותא וכדכתי' . וכנא לוישב כל מה שחקקה על הה"מ א' לא' דמאי שחקקה דכ"ה איך כתב רבי' לעיל שאם כנה לוקה והלא מתוך וכו' והרב תו' דמ"מ ס' ה"מ אבל מלאכות וכו' דס"ל דמגבין כו"ט לוקה אינו או' דמעולם לא עלה על דעת הה"מ דמגבין כו"ט לוקה וכמו שחקקה הרב גופיה דלמה יגרע מקצירה וטחי' דלא אסירי אלא מדרבנן לרעת רבינו גם נמו מלשון רבי' כפ"ב שכתב אין עושים גבינה כו"ט וכו'. משמע דלא אסור אלא מדרבנן ואיך נאמר על הה"מ שלא הרגיש כזה כלל וכונת הה"מ מבוארת לע"ד דמ"מ ס' פ' עשאן לאכילה לוקה היינו שכתב אדם דבר כדו לכשל עליו או חור לאשתו בו או כנה כשכר ללורך אכילה דמיוא דכתיבה וארינה שזכר הה"מ ז"ל דלא שייכי אלו באכילה גופה כלל וא"כ כמו שנפרש ללורך אכילה שזכר הרב באלו המלאכות נפרש בכנין אבל ורפי מורה הה"מ דמגבין ביום טוב שהיא באכילה גופה דלא מתקרי אלא מדרבנן אליבא דרבינו אמנא נראה לע"ד לתרן לשכרת הה"מ בדעת רבי' דס"ל דלא אמרי' האי סברא דמתוך אלא כשמטונו שכתב מלאכה גופה הותרה ללורך אכילה כמו הו"ל והכערה ושמיטה וכיוצא שאלו אבות מלאכות הם שהיו כמשנן בזה רוקא אמרינן מתוך שהותרה ללורך אכילה הותרה שלא ללורך אבל המגבין כו"ט אף שהוא תיובת בשבת משום בונה מ"מ אינו אלא תולדה דבונה כמו שמבואר בדברי רבינו כפ"ז מהלכות שבת ומ"מ לא אמרינן גבי בונה מתוך כיון שלא מטינו ככתב מלאכה גופה דשייכת באוכלין אלא רוקא תולדה שאין כוונתו לבנות ממש אלא לנכח אבל הוא קייב משום דרומה לבונה זהו יש לוישב לבאו' עוד יש לוישב באופן אחר ויתבאר בס"ד לקמן .

עוד

הקשה הפר"ח מדין כבייס שכתב רבינו בריש פ"ד שאם ככה לוקה אף על פי וכו' וכתב שזה מתוך בלשון רבינו וכו' עש"כ . ואנכי איש לעיור תיובתא קא חוינא ופירוקא לא קא חוינן שהרי לפי ס' הרב ז"ל דמתוך החרלל כנחלת הוי הכבייה ללורך אוכל נפש א"כ עדיין קשה דנימא מתוך כמו הכערה שהרי מאי דאמרינן למתק את החרלל הוא מדרבנן משום דאפשר למתקו כע"ט משא"כ לללות כשר ע"ג נחלים אף שהוא מכנה מותר דא"ל ללוח מע"ט וכמו שפי' להדיא הר"ן לרעת רש"י ס"ל כרבי' **יוד**

עש"כ אבל מדאורייתא מותר וכ"ש הוא מלליית כשר שמתר לככות אף שהכבוי אינו לורך אכילה וכיון שמדאורייתא מותר למתק אש כן נימא מתוך ולא לילקי על סוס רבוי אף שאינו ללורך ומ"מ הפר"ח רשאני הכערה דגלי בה קרא וכו' לא זכיתי להכין דא"כ לללות כשר ע"ג נחלים ולגרוף הקבור כמו יהא אסור אף שהוא לורך אכילה דלא גלי קרא אלא כהכערה רוקא ומנ"ל שמתר אלא ורפי שילפינן זה מהכערה דגלי בה קרא דמותר אף שאינה באכילה ס"ה שחכבו ללורך אכילה מותר אף שמלאכה הכבוי אינה באכילה גופה וא"כ הדיא קושיא לרובתה כמו דאמרינן בהכערה מתוך הכא נמי נימא מתוך ולא לילקי עליו ותו קשה לי שהרי לישנא דרבי' בדפ"ד הוי תיובתא שכתב אף על פי שהותרה הכערה כו"ט שלא ללורך אסור לככות את האש אפילו הוכערה ללורך אכילה שהכבוי מלאכה ואין בה לורך אכילה ע"כ מלשון זה יראה להדיא דס"ל לרבינו דה"ע רלא אמרינן מתוך ככבוי כמו בהכערה משום דהכבוי אינו לורך אכילה כלל ולרבינו הר" פד"ח קשה שהרי מטינו כמתוק החרלל שהוא לורך אכילה והו"ל לרבי' למימר הטעם רשאני הכערה דגלי בה קרא שזו עיקר הטעם שמועיל לי וכן יראה להדיא מדברי התו' כפ"ב רבינה דכ"ה כד"ה ע"ג חרס וכו' שהביאו ה"ע עש"כ שכתבו שהכבוי לעולם אינו ללורך תקון אוכל נפש ואם כן תיקשי להו מתוק החרלל שהוא תקון ללורך אוכל נפש אשר ע"כ יראה לע"ד לתרן דגם כמתוק החרלל הכבוי אינו לורך אכילה כלל שהרי מה שמתמתק החרלל אינו מחמת הכבוי אלא מחמת חוס הנחלת אייל טעם המרירות ואלו היה אפשר שלא להככות הנחלת כשמשימין אותה כחרלל הוסיף מתמתק כמו אלא שמוכרת הוא לכתכבוי אש כן הכבוי עצמו אינו תיקון האכילה כלל והוי ממש כמו כשר ע"ג נחלים דלא הוי הכבוי תקון האכילה אף שמוכת שהיה כבוי וא"כ ספיר ככבו רבינו והתו' דמה"ע רלא אמרינן ככבוי מתוך ולוקה ומתאי לישנא דרבינו קשיא לי נמו על הפר"ח שדחה דברי הה"מ בדעת רבי' דס"ל כרש"י ז"ל וכתב שס"ל כשיטת התו' וטויעיתא רלא אמרינן מתוך אלא כשיש בו לורך הויס קלת וכו' שהרי מדברי רבינו נראה להדיא ראלו הוסיף אמרינן מתוך ככבוי הוי מותר לככות את האש שהוכערה מחללה ללורך אכילה אע"ג שהכבוי לאחר שכשל אין בו לורך ו"ט כלל ואם כן בהכערה דאמרינן מתוך מותר להכעיר לרעת רבי' אף בדברי רבינו מתוך מותר ללורך אכילה אע"ג שישתא להרב המגור ותיובתא להפר"ח . עוד יראה לע"ד דהוכרת הה"מ לומר דרבי' ס"ל כרש"י מדסתם ואמר או מפאת שהוא כלי וכו' ולא פי' דהיינו רוקא כשיש בהם לורך הויס משמע דאף שאין בהם לורך הויס מותר להו"יחא ובס' רש"י גם הר"ן כפי' ההלכות כתב על דברי הדין' שכתב וכתב וכלים וכו' **עוד**

שהם משזן כדברי רש"י ז"ל ומה"ע נמו כתב
הה"מ וכו' מרכיז הד"ף רס"ל כרש"י ז"ל. עור
הקשה הפר"ח על סכרת המגיד כדעת רכינו
רס"ל כרש"י קושיית החוס' שהקשו מרין מכשל
וכו' גם נמו הקשה עליו משריפת קדשים שפסק
רכינו וכו' עש"כ ב"ג קושא זאת הקשה אותה
הרמ"ש על רש"י ז"ל עור סופיק הרמ"ש להקשות
על פרש"י מרין מוגמר ע"ג וזך אמת לפי מה
שביאר רבי כפ"ר דטעמא דמוגמר משום דהוי
מכבש לא קשוא הא לרכינו ורש"י שכתב כתב
דכמכבה לא אמרינן ביה מתוך משום דאינו לורך
אכלה כלל וכמו שנתבאר. אמנם שזכר ראיתי
כפ"ק דכחוכא דאסרי להדיא המוגמר מטעם
הכערה שלא לורך ולא מטעם מכבה ותו קשוא
דכפ"כ דכונה אמרינן מהו לעשן פירות רכי
ידמיה אמר רב אסור ושמאל אמר מוקד ופרש"י
ראינו שום לכל נפש לפי אסור לעשות חב מלאכה
כשכילה ופדוק ליה ר"ג ונימא מר וכו' תפ"י
דתרוייכו הוו כים ואנא קמא קמא נקטי עור
אמרינן הים אמר רב יהודה ע"ג נהלא אסור
ע"ג חרס מוקד ופי' רש"י רכנו לוכא והכערה
כמו ע"י שנינו הוא כלתר יד וליכא אסורא
דארויחא עכ"ל. והשתא לרכיז רש"י ראמרינן
מתוך אפילו שלא לורך כלל א"כ מאי פריך ליה
ר"ג לרב הונא ונימא מר וכו' והור"ח להודות
לו משום שמכעיר והרי הכערה אמרינן מתוך
אפילו שלא לורך כלל גם נמו אמאי הור"ח לפ'
על ס' רב יהודה משום דליכא אסורא דארוי'
הו"ל לפרש דרב יהודה ס"ל דאמרינן מתוך וכו'
ר' יוחנן וכמה אמוראים כפ"ק דכונה רס"ל הכי
כס' רש"י וכשלמא לדעת רבי ו"ל דאיהו מפרש
כפי' התוספות משם ה"ר יצחק דה"ע ע"ג חרס
מוקד אף דהוי הכערה ברכה שיהא משום רקסבר
דכערה שלא לורך מוקד לעשותה כו"ג וס"ל
דכהא פלוגי דר"ב ור"ה שהודו לו ס"ל כרב
יוסף כפ"ק דכונה רכ"ש וכו"ה כערוכ והולאה
כו"ט קא מפלגי אבל רב יהודה ס"ל כו' יוחנן
וכל הנהו אמוראי רכ"ש וכו"ה במתוך קא מפלגי
וכ"ה אית להו מתוך וקו"ל כרב יהודה ומש"ה
השמיט רכינו כרין המוגמר טעמא דמכעיר דלא
קו"ל סכי ולא הכיא אלא טעמא דמכבה דלא
אמרינן ביה מתוך אבל לרש"י עדיין קשה מה
שהקשו עליו דאמאי הור"ח וכו'. ועל פי מה
שזכנו לדעת רבי נוחא לי נמו מאו דקשוא לי
בדכרי הר"ן שפי' לדעת הר"ף דכשרא אגומרי
ליכא ככו וכו' ולא על גבס עכ"ל עש"כ.
ויראה ויראה דעשן אפירות און זה לורך אוכל
נפש ממש דהפנוקא יוקרה הוא ואון שזה לכל
נפש ואפ"ה מותר דאין כאן ככו ורסו להכעיר
וכיון שכתבו און כאן הכערה און כאן וקשה שהרי
על ס' רב הונא הקסם לו ר"ג ונימא מר וכו'
והורה לו דחייב משום הכערה וא"כ אף דרכא
ורב אשי ס"ל דלא הוי ככו עדין קש' דמחייב
משום הכערה כיון שאין זה לורך אוכל נפש ממש
אמנם לפי מה שפיר' כדעת הכ"י והוא דעת

התו' נוחא דרכא ורב אשי ס"ל הכערה אמרי'
כה מתוך והותרה אפילו שלא לורך ומש"ה כתב
הר"ן לדעת הר"ף דכיון שכתבו און כאן הכערה
און כאן וכו' דאף לסכרת הר"ף ורכינו עדיין
קשה שהרי רב עפא כפ"ק דכחוכא אף ראית ליה
מתוך גכי חכורה אפ"ה אסר מוגמר משום דהוי
הכערה שלא לורך דאינו שזה לכל נפש הא ל"ק
שהרי על פי' התו' נמו יש להקשות הא קושא
דאין פיר' דר"י דאמר ע"ג חרס מוקד משום
דקסבר דהכערה שלא לורך מותר לעשותה כו"ג
והרי אף ראמרינן מתוך אינו כדבר השנה ככל
נפש כמו שאמר רב עפא כפ"ק דכחוכא אלא
ודאי מוכרחים אנו לומר לפ"ו דר"י פלוגי על ס'
רב עפא וא"כ גם לס' הר"ף ורכיז ו"ל שכתב
סוכרים ופסקו כר"ג משום דרכא ורב אשי ס"ל
כוותיה אמנם על רכרי רש"י עדיין קשה כמו
שהקשו כאופן שדכרי רש"י דהם תמוהים לסכרתו
שזש עליו נ' קושיית הא דעשן פירות והא
דהאופה מיום טוב לחול דאינו לוקה משום הוול
ומשריפת קדשים כו"ט דאסר רב אשי אמנם על
רכיז לדעת הה"מ רס"ל כרש"י לא נשאר עליו
אלא כ' קושיית האופה מי"ע לחול שפסק רכינו
דלא לקו משום דאמרינן מתוך ומשריפת קדשים
כו"ט שפסק רס' כרב אשי וכמו שהקש' הפר"ח
ומה שקי' הרב ז"ל לכס' רש"י דרכה וד' וירמיה
וכו' עש"כ הנה אתה רואה שכמה מהרוחק בתי'
זה דכילי האו לא הוה שחוק תלמודא מלפרש כפ"ק
דכונה דכל הני אמוראי רבה ור"ח ורב אשי
כולהו ס"ל דלאו במתוך קא מפלגי וכמו שהור"ח
תלמודא לאשמעינן ואף ר"י סבר במתוך קא
מפלגי ה"כ הו"ל לאשמעינן דכל הני אמוראי
ס"ל דלאו במתוך קא מפלגי ותו דאין נאמר דכל
הני אמוראי לא חייבי להאקפתא דרב יוסף שהיא
קושא עצמית ומכ"ל להש"ל להמציא זאת הסכרה
דאם אמרינן כ"ה אית להו מתוך הותרו לגמרי
אף שאינו לורך כלל ולעשות האו פלוגתא דכל
הני אמוראי רבה ור"ח ורב אשי ור"ה ור"ג לפי
מה שפי' לעיל פלוגי על כל הני אמוראי דפ"ק
דכונה רלוה להו רפלינו במתוך באופן שקי' זה
אינו מעלה ארוכס גם לרכיז רש"י.

והנה

לפי מה שהכרחנו לעיל לדעת הה"מ
בדכרי רבי דס"ל כרש"י ז"ל אש כן
און כל הקושיות הללו שהקשו התוספות והרא"ש
על פיר' רש"י הם מוכרחים לרחוק דכרי הה"מ
כדעת רכינו רס"ל כרש"י שהרי מה שקי' רש"י
כאלו הקושיות יתנו הר"ף ורכיז לדעת המגיד
ואף שאינו כדאי להכניס ראשי כון הדין גדולים
רש"י ותוספות והרא"ש מ"מ אכתוב מה שנלע"ד
בהכנת דכרי רש"י וכישוב דכרי מכל פני קושיות
וממילא דוחא שמעתא בהכנת דכרי הה"מ
כדעת רבי והר"ף דאינחו נמו ס"ל כפרש"י.
אמנם אודיע לך מה דקשוא לי בדכרי רש"י
שכתב וז"ל אלא מרלא אפלוג כאכניס ש"מ לכ"ע
יש הולאה לז"ט אלא שמן החורה הותרה לורך
וכ"ה אית להו כיון שהותרה לורך הותרה מן
התורה לגמרי אלא רכין גזור כמורי דהוי ערמא
דלא

בלא לזרז כגון אכנים אבל בקטן וס"ת דרבינו
 כו"ט להו לא גזיר עוד פירש על מאי דאמרינן
 ואף ר"י סבר במתוך פליגי כ"ט וכו"ל ודכ"ע
 הולאה לוי"ט מן התורה וכו' ע"ש וקשה לי כיון
 דרש"י ס"ל דכ"ס דריות להו מתוך הותרה מן
 התורה לגמרי הולאה כו"ט אף שלא לזרז כלל
 כמו שהכינו היום ח"כ לזוהי לזרז כתב רש"י
 דכ"ע יש הולאה כו"ט מן התורה מויעבירו קול
 במתנה והוא זה שכתב רש"י וז"ל דישנה בשאר
 מלאכות והרי אף דלגבי שבת שייך לומר דישנה
 בשאר מלאכות ותווב על הולאה מן החור' אמנם
 לגבי י"ט שהותרה מן התורה לגמרי אף שלא
 לזרז כלל ח"כ לא שייך עוד לומר לפי סברת
 כ"ס דיש הולאה כיוס טוב סן התורה מקרא
 דויעבירו קול במתנה כיון דאזיל רין הולאה לגמרי
 מן התורה משום מתוך ואס נפשך לרחות ולומר
 דלא כתב רש"י דכ"ע יש הולאה וכו' אלא הוינו
 או לא אמרינן מתוך אבל עכשיו דאמרי' מתוך
 אה"כ רביבא איסור הולאה כיוס טוב עדיון קשה
 כמ"ס רש"י וירמיה הים מזהירן וכו' דאמאי
 הולך לתרץ כך הו"ל לתרץ כיון דכ"ס ס"ל רמז
 התורה הותרה לגמרי אף שלא לזרז כלל מש"ה
 לא הותרים בלאו דלא תולאו משא מבתיכם אלא
 דוקא כיוס השבת דאיכא איסור מן התורה אבל
 כו"ט לא הים יכול להותרים בלאו רביבא איסור
 הורה כלל בהולאה ואף באכנים לוכא אלא איסור'
 דרכנן משום טרחא וכבר ראיתי להגאון מהרש"ה
 שתרניש כוס ותו' עש"ב ולא זכיתי להכין דהא
 דנקט הנביא הולאה דוקא משום שישראל שבתותיו
 הדור לא היו מזולזלין בשבת אלא בהולאה דוקא
 משום דלא הוו חשבי לה מלאכה גמורה משום
 שהיא גרועה כמ"ס התו' אבל בשאר מלאכות
 כגון אפים וכשול וז"ל הוו גזרינן בהם ומש"ה
 בא הנביא והותרים דאף הולאה לא תולאו משא
 מבתיכם בשבת דאיכא איסור תורה ולא לריוקי
 אחא שדוקא הולאה אסורה בשבת ומותרת כו"ט
 אבל שאר מלאכות של אוכל נפש אסורים כו"ט
 מן התורה דודאי כל שאר מלאכות של אוכל נפש
 מותר כו"ט מן סתור' אמנם לגופיה אטו רבשבת
 אף הולאה אסורה מן התורה שהם היו מזולזלין
 בה שוב ראיתי סיפיה דקרא ולא חעשו כל
 מלאכה אמנם עדיון קשה דאמאי פרט הולאה
 לברה משאר המלאכות אלא כע"כ ז"ל דהולאה
 דוקא היו מזולזלין בה כיותר או משום שהיא
 מלאכה גרועה והולך הכתוב לבאר אותה לברה
 וא"כ הולאה שהולך הכתוב לבאר אותה לברה
 הוכרח לומר בשבת משום דבאמת כו"ט מותרת
 במתוך אבל אפים וכו' לא הולך הכתוב להזכיר
 אותם בשבת דאסורים דככלל כל מלאכה לא
 חעשו כן וזה"ל דילפינן? דכיוס טוב מותרים משום
 מתוך אף שלא לזרז כמכ"ס מהולאה שהותרה
 במתוך .

בפרק כל הכלים וא"כ לפי דעת רבינו רביבא
 איסור תורה בהולאה אכנים אמאי אסרי לטלטל
 מיהו הא ל"ק דיו"ל דכל מאי דתקון כעין דאורייתא
 תקון ועשו חזוק לדכריסם כשל תורה אבל עדיון
 קשה מה שסוים הה"מ אבל מה שאינו לזרז
 אסור לטלטלו כו"ט שככת ומבואר בפ"ה מה'
 שכתב שאפילו כלי שמלאכתו הותרה אסור לטלטלו
 שלא לזרז כלל כמ"ס שם והרי לפי דעת רבינו
 דס"ל כרש"י אף כלי שאינו לזרז י"ט כלל מותר
 להולאו ולא גזרו אלא על אכנים וכיוצא דאיכא
 טרחא וכ"כ הר"ן להדיא לדעת רש"י ואס כן
 אמאי אסרי רבי טלטול כלי שאינו לזרז י"ט
 והרי לית ביה אסור הולאה אפי' מדרבנן דלית
 ביה טרחא ודוקא בשבת אסרי רבנן לטלטל
 כל שאינו לזרז כלל גזרה שמה יוליא דאסור
 מדאורייתא .

א"ש ע"כ יראה לפע"ד לפרש דכרי רש"י וז"ל
 כמה שתלה אבאר לך דיש ד' מיני
 הולאות כו"ט הא' שהיא מוליא לזרז יום טוב
 מאכלים וכלים כדי לאכול בהם ולשמות כו"ט
 והב' לזרז מזה כגון ס"ת ולולב דאיכא לזרז
 מזה כו"ט והג' שמוליא כלים ואכנים לזרז
 עלמס שלא יגבכו במקום שהם מוכחים ח"כ שלא
 יפסרו מן הנשמים וכדומה ומוכרח להוליאם
 למקום אחר וכמו שביאר זה רבינו נבי טלטול
 פכ"ה מהלכות שבת וזה הדר הג' אין בו לזרז
 י"ט כלל אבל מוכרח לעשותו משום פסידא .
 אמנם יש מין הולאה ד' דלית בה לזרז כלל ולא
 פסידא אלא כך עלה כדעתו להוליא שלא לזרז
 כלל כמו נבי טלטול שכתב המגיד שעלה כדעתו
 לעלטל שלא לזרז כלל ועל זה הדר הג' הוא
 שביון רש"י ואמר שהותרה לגמרי לומ' אף שאינו
 לזרז י"ט כלל אבל מ"מ מוליא משום פסידא
 אבל אם אין בו לזרז כלל מורה רש"י דיש ליה
 איסור הולאה כו"ט מן התורה וע"ז קאי קרא
 דויעבירו קול אף כו"ט וזאת היתה דעת המגיד
 בדעת רש"י והרי"ף ורבי' ואף שכתב המגיד
 ויש טרה אחרת לקת מפרשים שלא הותרה שלא
 לזרז כלל דמשמע דלפי דעת רבי' הותרה שלא
 לזרז כלל קיבור לשון יש בדבריו והכוונה היא
 לומר שלא היתה לזרז היום כלל אבל כודאי
 היבא דאין לזרז כלל ולוכא שום פסידא אם לא
 וזואם דלא אמרינן מתוך והשתא כל הקושיות
 שהקשו החוספות והרא"ש דהאופה ומכשל כו"ט
 לחול כיון דאיכא לזרז י"ט כלל גם כמו ליבא
 פסידא אם המתין למחר איכא אסורא דאורייתא
 דלא אמרינן כוס מתוך אמנם משום האזיל לא
 לקי וליבא נמי אלא אסורא דרכנן גם נמי
 ההוא דשריפת קרסום כו"ט כיון דליבא לזרז ליום
 כשריפתם ולית ליה פסידא אם לא ישרף אותם
 היום מורה רש"י דלא אמרי' בהו מתוך גם נמי
 ההוא דמעשן פירות כיון שאינו דבר השום לכל
 כפש והפסוקא יתירא הוא מקרי שאין בו לזרז
 כלל דהינו מוסקף כשנתק י"ט אם יעשן הפירות
 ולית ליה פסידא כלל לא לא יעשן אותם מש"ה
 פריך רב נקמן ונימא משום מכעיר והורה לו
 ר"ה

ותו קשיא לי על דברי הס"מ שכתב על דעת
 רבינו ולא הולך להזכיר איסור דכריסה
 וכו' ופרי עיקר אסור טלטול הוא גזרה משום שוליא
 שאסור מדאו' וכמ"ס רש"י וקול תלמוד ערוך

ר"ה דלא אמרינן כזה מחוך כיון שאינו לטורח
 י"ט ומס"ה הוכרח רש"י לפ' על סכרת ר' יהודה
 רע"ג חרס מותר משום דלא הוי כסכערה זו
 איסורא דאורייתא כיון דרב יהודה מורה דעשן
 פירות אינו שיה לבל נפש ומה"ט דאסור לכבות
 ה"ה נמי דאסור להכעיר אמנם הר"ף וריב"ז
 שהשמיטו טעמא דמכעיר נבי מונמר ו"ל כמו
 שפי' לעיל דס"ל דרב יהודה דאמר רע"ג חרס
 מותר כפי' החו"ד דס"ל דאף שאינו שיה לבל נפש
 כיון שיש לו הנאה יותר זה האיש כעשן הפירות
 אמרינן כזה מחוך כיון שהוא עושה שמחת י"ט
 ח"כ ה"ה נמי למחר הכית והכלים אף שאינו שיה
 לבל נפש כיון שיש לו הנאה ושמחה כנ"ל הוי טורח
 קלת ואמרינן כיה מחוך כסכערה מש"ה נקיט
 טעמא משום מכבה דלא אמרינן בכבו מחוך
 אמנם אף ר"י מורה דהכערה שאינה לטורח שמחת
 י"ט כלל דאיכא איסורא דאורייתא ולא אמרינן
 כה מחוך והשאל ניחא נמי מ"ס המ"מ ז"ל לדעת
 רבי' שאפי' בלי שמלאכתו להיתר אסור לטלטלו
 כיו"ט שלא לטורח כלל משום דאף דהוי מורה
 דאסור להויתרו כיו"ט מן התורה דלא אמרינן כזה
 מחוך וסברא זו למדתי לפרש אותה בדברי רש"י
 מלשון הר"ף ז"ל שכתב כפי' ההלכות וז"ל אבל
 מדברי רש"י נ"ל דהולאת כלים אעפ"י שאין בהם
 צורך ליום כלל כל שאינו מויתר אותם לטורח מחר
 שני ואף דברי האלפס מעין כן וזה תלוי בדקדוק
 סוגיות הגמ' וכו' עכ"ל. הוי להדיא שכתב לדעת
 רש"י דאף שהויתר כלים שלא לטורח היום כלל
 מותר לדעת רש"י ואפ"ה מורה רש"י לטורח מחר
 אסור וקשה דאין אפשר לומר הכי כדעת רש"י
 דכיון שאף שלא לטורח מחיר רש"י ז"ל בכלים א"כ
 ה"ה לטורח מחיר מותר לר' רש"י דאמרינן מחוך
 וכמו שהקשו התו' והרא"ש על רש"י מהאי דינא
 טיהא מותר לפי סברתו אלא כודאי וירא כבירור
 ככל דאף לרש"י מורה דלא אמרינן מחוך אלא
 כדבר שאינו צורך י"ט כלל אכל מ"מ הוכרח להויתר
 מחמת הזוה פסידא שיהיה והיינו דרייק הר"ף
 בלישניה ואמר שאין בו צורך היום כלל ולא קאמר
 שאין בו צורך כלל משום רבכה"ג דמויתרם לטורח
 מחיר מורה רש"י דלא אמרינן מחוך ועפ"י ניחא
 לי עור מ"ס עור הר"ף שם על ס' הר"ף דס"ל
 דבי"ט לא בעי ערוכי צירות כלל אבל הרשב"א
 וכו' וסוים ע"ז הר"ף וכחב וקריוב היה לה' שבין
 וכו' עש"כ וקשה דמאי מכרח תלוק זה מדברי
 הר"ף והרי איהו כתב לעיל דס"ל כרש"י ולדעת
 רש"י אין אסור הולאה כלל כיו"ט כלל מן התורה
 אמנם לפי מה שפי' כדעת הר"ף כרש"י ניחא
 משום דאף רש"י מורה דהולאה שלא לטורח כלל או
 כשכיל מחיר דאסור מדאורייתא ומש"ה מכריח
 מ"ס הר"ף דאמאי לא תקנו ערוכי צירות כשכיל
 זה אלא דרמי דס"ל להר"ף כיון שרוב ההולאות
 אין לריבין עירוב אף במויעטון לא הזיקו אמנם
 לפי מ"ס רבי' דכל שאסור לטלטלו כשכתב אסור
 לטלטלו כיו"ט אין אנו לריבין לדברי הר"ף וכמ"ס
 ה"ה ז"ל.

ועפ"י דרך זו נכא נמי ליושב מה שיש להקשות
 על דברי ה"ה והיא קרובה לאשויות
 הלח"מ שהניח ממ"ס לקמן מש"ס הרשב"א כיון
 אופה ומכיל לבלב"ס וכו' שהרשב"א כתב דאין
 מויתרין תבן וכו' מרשות לרשות להאכיל לכהמתו
 שהולאה מלאכה גמורה וסוים ע"ז ה"ה ז"ל
 כפי שיטתו שכתבתי למעלה כדון ההולאה אכל
 לדעת רבי' וכו' עכ"ל. וקשה שהרי הרב המגיד
 ס"ל דאי אמרינן מחוך כסולאה כ"ס כאפייה וכשול
 שהם באכילה גופה ואם כן כיון שאסור לאפות
 ולבשל לטורח בהמתו כ"ס שאסור להויתר אמנם
 לפי מה שפי' ניחא דאף רבי' ורש"י מורו שלא
 לטורח כלל אסור מן התורה אכל נבי הולאת תבן
 לכהמתו רבוי צורך בהמתו אמרינן מחוך ומותר
 דהוי לטורח אף שאינו צורך היום כלל אמנם אפיה
 וכשול אסר הכחוב לכהמתו כיון דאפשר לכהמה
 לאכול העיסה בלא אפיה כלל וכן הביא הרא"ש
 מש"ס הר"ז שפי' הכי ע"ס ואע"ג דהר"ף וריב"ז
 לא ס"ל כהר"ז היינו רס"ל דרע"ג מחיר לכלבים
 אפי' לבשל בשר אפילו שאפשר לאכול בלי כישול
 ולית הלכתא כוותיה אלא כר"י וז"ל רמה"ט אסר
 ר"י משום דאפשר בלא אפיה וכישול וא"כ הוי
 אפיה וכשול לכהמה שלא לטורח כלל ומס"ה אסרינן
 מן התורה ועיין בהר"ף על זה ומה"ט נמי אסר
 הכחוב לגוים שאינו צורך כלל לעשות מלאכה כשכיל
 הגוים ועפ"י הטוב אשר כתב הביא דברי השר"ח
 דרוקא ככשול לטורח חול אינו לוקה מטעם הולאת
 אכל כהולאה והכערה לטורח נוי דחסה ליכא למימר
 הואיל לוקה לדעת הרמב"ם וה"ה משום דלא
 אמרינן מחוך אלא כשיש בו צורך אף שאין בו צורך
 היום כלל אכל לטורח נוי ומחר דהוי שלא לטורח
 כלל לא אמרינן מחוך אמנם באפיה וכישול שהם
 מלאכות באכילה גופה אמרינן הואיל אכל כהולאה
 והכערה ליתחכו באכילה גופה לא אמרינן הולאת
 ולוקה ומה שהקשה ע"ז מדברי ה"ה שכל לדעת
 רבי' כדון ההולאה מותר גמור הוא ל"כ שדוקא
 לגבי כהמה דאיכא צורך קלת שלא יניח אותה
 כרעב הוי מותר גמור אף דליכא צורך היום כלל
 אכל לטורח נוי ולטורח מחיר הוי שלא לטורח כלל
 והיינו דרייק בלישניה אשר כתב שלא הזכיר בדבריו
 בהמה נמי אלא רוקא נוי או לטורח חול. עור
 הקשה ע"ז השר"ח כדיון דלסכרת המגיד ממעטין
 הכערה וכו' ע"ס. וקריוב לזה הקשה הלח"מ ותו'
 דודאי וכו' עש"כ. ואנכי העמיד לא הכנתי תו'
 זה דמהיכן פסיקא לן דקרא דלא הויתרו משא
 שלא לטורח הוא והוי כשכתב אסור להויתר אפילו
 משא של אוכלים שהוא לטורח ואם כן ניחא דמה
 שאסר הכחוב להויתר כשכתב דוקא הא כיו"ט שרי
 הוא כמשא של אוכלין דוקא שהוא לטורח אמנם
 לע"ד לבאר התו' ביותר והוא דקרא דלא תלאו
 שכל ללמנו כיו"ט שרי מוכרחים אנו לומר דאף
 הולאה שאינה באוכלין ונעסקים שאינה לטורח אוכל
 נפש בלא הכחוב להתיר ואין אנו לריבין ל' מחוך
 כדי להיתר הולאה שאינה באוכלין ראו משום הולאת
 אוכל נפש ל"ל דרוקא דקרא מקרא דאף אשר יאכל
 לכל נפש משמע אכל קרא דלא תבערו כיום השבת
 אפ"ט.

אלט' ללמדנו רבינו שרי כהכערה שיהא לזורק
 אוכל נפש דקד"א שהוא אסורה כיון דמלאכת
 הכערה אינה כאוכלין כמ"ס המגיד להכי אלט'
 קרא לזיוקי כו"ט שרי וא"כ עדין י"ל דהכערה
 שאינה לזורק אוכל נפש אסורה להכי אלט' כנמ'
 דמתוך להחיד והרב מגן אברהם בריש סי' תקל"ח
 הביא הוא לישנא דהמגיד ובתב וז"ל ותימא דפסחים
 וכו' ע"כ שהניח כ"ע. והנכי תמה על תמיהתו
 דמאי קא קשיא ליה שדרי כנמרא מסוים להרוא
 אמר ר"ע ש"מ מר"ע דס"ל לא אמרינן הואיל
 והותרה הכערה לזורק הותרה נמו שלא לזורק הרי
 להדיא דר"ע דקרי שריפת חמץ כפסח איב לאכזה
 משום דס"ל רלא אמרינן מתוך וכ"כ התו' כפ"ק
 דכונא דר"ע ס"ל ככ"ט וסריכ המגיד שכתב
 דכהכערה אמרינן מתוך הוא לס' ר' יוחנן אליבא
 דכ"ה דק"ל כוונתו דאמרי' מתוך ומאי קא מתמה
 מס' ר"ע רלא ק"ל כוונתו על סה"מ ול"ע והנה
 התו' כתבו שם דהי אמרי' מתוך שרי אע"ג דרענו'
 לזרך היום קלת הכא מה שמכעיר הוי לזרך וכפ"ק
 דכתובות ד"ו כתבו ומולא חמץ כחוק ביחו וכו'
 דכמלה דרבנן נמו שרינן היבא ראיבא למומר
 מתוך עכ"ל. ולכאורה קשיא לי על דברייהם
 שהרי כפרק כינר גולין דפ"ד אמר רב אשי לקריה
 דה"ע רזין שורפין קדשים כו"ט וכו' ע"ש ואמאי
 לא אמרי' מתוך ואשרינן להג משום מוקלה וכודאי
 שדוקף לו' שרב אשי ס"ל דלאו כמתוך פליגי אלא
 כעירוב והואלא ל"ט ואף ע"ג דפריך על זה לא
 שמיע ליה וכמ"ס התו' ככתובות על רב פפי שהרי
 רבינא ורב אשי הם שחברו התלמוד ואין נאמר
 דלאו שמיע ליה הואי אהקפתא וכו' כל הני אמוראי
 דפ"ק דכונא רבנא ס"ל דכמתוך פליגי ועוד
 שהרי התו' כיוס חולין כ"ה אלא שקיעתן וכו'
 הכריתו דכל היבא דפריך כהתא כהתא הוא רב
 אשי שחבר התלמוד וא"כ הכא דקאמר תלמודא
 כהתא ואף ר"י סבר דכמתוך פליגי היינו רב אשי
 דקאמר הכי וראה אהקפתא דרב יוסף וקו דרבי'
 פסק להא דרב אשי כפ"ג מה' י"ט דמה"ע אין
 שורפין קדשים כו"ט אע"ג דפסק כהני אמוראי
 דאמרינן מתוך אמנס התו' כדור כזה דלא דמי
 לשריפת חמץ כו"ט לשריפת קדשים שריפת חמץ
 הוי מלה שהוא לזרך ריגס לשורפו ולכערו כנה
 הווס כעלמו שהוא י"ט שלא לעבור עליו ככ"ו
 וכ"ו ואף כשכטלו חייב לכער מדרבנן כמו לולב
 וס"ת שהוא לזרך קיוס המזה כו"ט אבל שריפת
 קדשים שנטמאו אף שמתה לשרפס מ"מ אינו מתה
 לשרפס כיוס שנטמאו דוקא אלא המתה שהוא
 שורפס הוא מתקיים מתה ואינו עושה איסור
 כשהיות שריפתס וא"כ אין בה לזרך ל"ט כלל
 וכ"כ הווס להדיא כפ" און ז"ין דף כ"ז כד"ה
 ועל וכו' ע"ש וכשאין בו לזרך ל"ט כלל לא אמרי'
 מתוך לפי ס' התו' ולפי דרכיו לעיל אף רש"י
 והר"ף ורבי' מורו כוס ריות לית פסודא ואינו
 לזרך הווס כלל רלא אמרי' מתוך ומש"ס אחי רב
 אשר על שריפת קדשים משום רזין עשה רוסה
 ל"ת ועשה ופסקה דכינו נס הפר"ת לפי דעתו
 כושב דכרי רבי' כתב להדיא דשריפת קדשים אין

בו לזרך לזוס כלל .
ומנוצא דכרוס הללו תמיהא לוי מלתא טובא
 על מרן ככ"מ פ"ג מה' חמץ על
 האו רינא שפסק רבי' שס דאסור וכו' כתב שהקשו
 בהנחות וכו' ולרעת סריכ המגיד שכתב וכו' הנאח
 לשוס נוף וכו' עכ"ל. ודכרוו נעלמו ממני וקשיא
 לי טובא כנוויהו קרא דאין כתב מרן לרעת ה"המ
 רלא אמרי' מתוך אלא כשיס לזרך הווס קלת רואת
 הוא ס' התו' ורעמווהו אמנס דכ"י ס"ל לפי דעת
 ה"המ כרש"י דאמרינן מתוך אפ"ו כדכר שאין בו
 לזרך הווס כלל כמ"ס הכא להדיא כפרקיין ותי
 קשיא לי דמאי קא דרמה שריפת חמץ לשריפת
 קדשים דודאי הווי' רבא א"ב וכדכתי' לעיל כשס
 התוס. ותו' ק"ל שהרי כפ"ק דפסחים אמר רבא
 להדיא על ס' ר"ע ע"ש ולכרוי מרן מ"ל לרבא
 דר"ע ס"ל רלא אמרי' מתוך ואין נעלס מעיני
 מרן האו סונוא שיהא הפך דכרוי מתס ו"ע .
 והנה מה שפירשתי לעיל כושב דעת ר"ע והר"ף
 ורבינו לסכ' ס"המ טוב ראייתו שיה רעא מור"ס
 כסו' תקי"ח שמרן כש"ע הביא לישנא דרבי' והנה
 נור"ס עמ"ס וכלוס רהונו הלויכוס לו קלת וכו'
 והוא מדכרוי סמ"ק ור"י וק' שהרי הר"ף ורבי'
 לרעת המגיד והר"ן ס"ל כרש"י ז"ל דאמרי' מתוך
 אף שלא לזרך כלל ולא אסרי רבנן אלא דוקא
 כאכנוס שיש בהס ערפא אבל אסי הוא דכר שאין
 בו ערפא מותר להווא אפי' שלא לזרך כלל אמנס
 לפי מ"ס כדעת רש"י והר"ף ורבי' ניחא שהנה
 מור"ס הכי דאף הם מורו שאס אין בו לזרך כלל
 וליח כיה פסודא לא אמרינן מתוך והא דקאמר
 רש"י ז"ל הותרה לנמרי הווינו שאין בו לזרך הווס
 כלל אבל מ"מ מוכרח להוויאס משום גניבס או
 פסודא אמנס כאכנוס אפי' ככה"ג אסרו רבנן
 משום ערפא ועפ"י הנך דרואס דאלוס לת תמיהת
 הרב מגן דור על מור"ס שלא ידע למק פ' מור"ס
 ז"ל להאי רובא משום ראינוס ס"ל כהתוס' אבל
 לס' הר"ף ורבינו אליבא דרש"י שפיר פסק מור"ס
 להאי רינא דסמ"ק דמתמת פסודא אמרינן מתוך
 ומותר ולא גורו אלא על אכנוס שיש בהס ערפא .
ועפ"ד ניחא לי נמו מ"ס תמנור ז"ל כהקיא
 דני של אכטלה שמתא לרעת רבינו
 משום מתוך והביא דכרי הראב"ד שפ' בו להרליק
 נר של כבור ופר"י הביאו מרן ככ"ו דה"ע דמפרשינן
 הכי וכו' פשיטא דאסור ע"כ וקסא דלרעת רבי'
 דס"ל כרש"י למה אסור וכו' להמ"מ לכאר ולומר
 דלרעת רבינו מותר רלובא ערפא אמנס לפי מ"ס
 נוחא דכ"ע מורו כדכר שאין בו לזרך כלל לא
 אמרינן מתוך משו"ס מתה המ"מ אף לרעת רבי'
 הא דכר של אכטלה שמתה כשמדליקו לכדור שיש
 בו לזרך קלת .

איברא דשוב ראייתו למרן הכ"י כסו' תקי"ח
 אף שפסק לענין הלכה כמו שהכינו
 המ"מ והר"ן ז"ל כדעת הר"ף ורבי' דס"ל כרש"י
 סווס ובתב ומשמע דלכרוי הכל אסור וכו' אלא
 שמלשון הר"ן נראה דלרש"י מדרבנן נמו לא מיתסר
 עש"כ . וקסא שהרי רש"י כתב אלא רבנן גורו
 כמירי דהוי עירפא רלא לזרך כנון אכנוס ומשמע
 מ

מזה שדוקא אכניס שיש בהם טורחא גזירי אבל כלי קטן או מפתח שאין בו טורחא לא גזירי חף שאין בו טורח וכו' ק"ל דמהוכח פשיטא ליה שכל דעת רבי' דאסרי מדרכני חף ככלים שאין בהם טורח היום ויראה לוישב דס"ל למרן ז"ל דמאי נקט רש"י בגון אכניס לאו למימרא שדוקא אכניס אית כהו טורחא ולא כלי קטן אלא כוונתו למר בגון אכניס דאית כהו טורח מלא ולא טורח היום כלל משו"ה הוי הולאס טורחא דלא לריד וס"ה נמי אפי' כלי קטן כמ"ב שאין בו טורח היום כלל הויא הולאסו טורחא דלא שאין שום טורחא כהולאסא כמו גדולים לא פלוג רבנן ואסרי כל דבר ומאי דפשיטא ליה שכל דעת רבינו מרלא פרט אלא קטן או ס"ת או מפתח וקאמר וכוונתא מאלו מש' דס"ל שדוקא דבר שיש בו טורח מלא או מפתח שמחייבא על האוכלים או על הכלים לס' סמ"ק ור"י שלא יגבחו דבוי טורח הדיוט קתא אבל כבשר שאין בו טורח הדיוט כוונתו כלל אסור חף לסב' רבינו רס"ל כרש"י דאמרין מחוק מן התורה ועפ"י ו"ל דגם מור"ם כהנה אזור כס' מרן ז"ל ולוכא ראייה מוניה למח שפי' כיושב דעת רש"י והר"ף ורבינו לס' המ"מ ז"ל .

ובזה נכח לוישב מאי דק"ל על מרן שפסק בסו' הקיד' כההיא דרנר של כטלה כס' הראב"ד והרא"ב משום דאמר ר"י כירושלמי לא קאסור ולא תשרי וקשה שהרי הרב המגיד יוהב טעמא לרבינו דשרי משום דבגמרא דר"י עזמו השנה אוהס דחף כהכערה אמרינן מחוק ומשמע רכוונתו ל' דאמרינן מחוק חף דלכבוד לא הוי טורח לס' רבינו רס"ל כרש"י חף כבשר שאין בו טורח היום כלל שרי והירושלמי שנסתפק משום דמס"ל או אמרינן מחוק כהכערה או לאו וביון שמרן ז"ל פסק כמו שכתבו המגיד והר"ף דהר"ף ורבינו סבירא לן כרש"י חף פסק בירושלמי דאסור אמנס ו"ל דמרן כשלחן ערוך לא רצה לסמוך על רבוי הרב המגיד משום דסבירא להו דחף לסכרת הרמב"ם דס"ל כרש"י אחי ספיר ספיקא דהירוש' משום דחף דאמרינן מחוק ומותר להכעור מן התורה חף שלא לטורח כלל מ"מ רבנן גזירי כהכערה שאינה לריכה משום דהוי טורחא דלא לריד וכו' דאסרי כהרלקת נר שאינו לריד חף שאין בו טורחא משום דלא פלוג רבנן והפיקא דר"י בירושלמי הוא להרליק נר של כבוד אם הוי טורחא דלא לריד ואסרי רבנן או דהוי טורח קלח ולא אסרי משו"ה א' בירוש' לא חאסור ולא תשרי ולא משום דמס"ל או אמרינן מחוק כהכערה או לאו כמ"ב ס"ה ומשו"ה פסק מרן ז"ל דאסור ביון שנסתפק בירוש' ה"ה הכך רואה לפי זה דהמ"מ פלוג על ס' מדן וס"ל ביון דאמרינן מחוק כהכערה מותר להרליק נר של כבוד לס' רבינו רס"ל כרש"י חף דלא הוי טורח הירוש' כוונתו כלל ולא אסרינן אלא באכניס וכוונתא בהם דאית כהו טורחא וכדעת הר"ף וא"כ ספיר יש לוישב כמס"ל דעת רבינו והר"ף אליבא דרש"י ז"ל ביון דאיבא תנאי דמטיעו לן המ"מ ורס"ן לקראו וכמו שנתבאר לעיל .

וראינו להכ"ח שהביא לישנא דרש"י וכתב שדבריו הם סתומים וכו' עד מטען דבריו הר"ף עש"כ ויראה מרכיזי שהבין ז"ל רמאי דמשמע מרכיזי הר"ף ז"ל רכלים לטורח מרן אסור הוינו מדרכנן ומה"ט אסרינן אכניס משום דהוי לטורח מחר וקשיא לי ע"ז דאין אפשר לומר הכי כדעת סר"ן חף שסחוס' הכינו כן כדעת רש"י והקשו עליו ע"ש מ"מ כדעת רש"י אפשר לירחק ולוישב דס"ל דדכה ור"ח כפסחים ס"ל דלאו כמתוך פלוגי אלא כעירוב והולאה לוי"ט כמ"ש הרב כ"ח פלוגי אלא כמ"ש הר"ף שכתב שכל מעטין דכרי הר"ף והר"י פסק לההיא דדכה דה"ט דפטור משום והאיל והיבא רליכא הואיל בגון כיון השמשות לוקח וא"כ להולאה לטורח מחר רלא אמרינן כה הואיל כמו אפוייה וכוונתו איבא איסורא דאורייתא לרעת הר"ף ז"ל וא"כ אין אפשר לו' דס"ל להר"ף דלטורח מחר איסורא דרבנן לס' רש"י והר"ף . לכן יראה לענ"ד כמס"ל כיושב דברי הה"מ כסב' הר"ף ורבינו דסבירי כרש"י וזאת היתה סב' הר"ף דלטורח מחר אסור מדאורייתא ועפ"י אשכחנא פתרי לוישב באופן אחר קושית הפיר"ח מההיא דהכונה דאמאי לוקח לס' רבינו והמ"מ דס"ל כרש"י דאמרינן מחוק לגמרי חף כבשר שאין בו טורח כלל משום דהמ"מ ס"ל דחף רש"י והר"ף ורבינו מרזי דכדבר שאין בו טורח כלל ולוכא פסידא אם לא יעשה אוהס לא אמרינן מחוק ומש"ס כתב רבינו דהכונה לוקח דאין בו טורח היום כלל זהו הגלע"ד לוישב דברי המ"מ אשר הוא נאמן ביחו של רבינו וזהו כפי דעתו ובחרריו כעוב טעם ודעת ולהליל אותו מכל הקושיות אשר יעלו עליו ודוק .

ודע שאחרי כחכו כל זה כא לירי ספר ההגור מקראי קדש למתח"א ז"ל וראיתי לו שהארץ כענין זה על דברי הפיר"ח דחף שכלת דברים שכתבתי לעיל כוונתו לרעתו דעת עליון מ"מ כשאר דבריו יש לי לישא וליתן בהם ולהשתעשע בדבריו קדשו . הנה הרב ז"ל הסכים כדעת המ"מ דחף אוהס ס"ל כדעת רבינו דלא אמרינן מחוק אלא כהולאה וכדעתה דוקא אבל כשאר מלאכות אפייס וכוונתו וכו' וקיים על זה וביון דכל הכי אמוראי וכו' ורלא כהפיר"ח והלח"מ שלא נכתווו בדברי המ"מ והנה מה שהכריח לזה הרב דאמאי אסרינן מוגמר בפ"ק דתחכות משום דאינו שום לכל נפש יראה שדברים אלו כקבם הרב על פה שהיה רשום בזכרונו ולא פתח בה שעתא הסוגיא במקומה שהיו הכי אוהס ההס אמ"ל רב פפי לרב פפא מאי דעתך מחוק שהוקרה סבורה לטורח הוקרה נמי שלא לטורח . אלא מעתה מותר לעשות מוגמר כו"ט מחוק דמחוק וכו' א"ל עליון אמר קרא חף אשר יאכל לכל נפש דבר שהוא לכל נפש הוי להראו דעל הכערה גופה קאמר דלא אמרינן מחוק כבשר שאינו שום לכל נפש ואין מכרית הרב מהאי סוגיא דכשאר מלאכות לא אמרינן מחוק אלא דוקא כהולאה והכערה ואירכה מהאי סוגיא וקשה הרא"ש לפרש"י דאמרינן מחוק חף שלא לטורח כלל וכבר יסבנו אוהס לעיל באורך זח"כ לא נשאר לנו אלא דוקא הויא דאופה מיוע לתול

ראוריו וא"כ אף אי אמרינן מתוך היונו לענין מלקות דוקא אבל איכא איסור' דאור' משום הכנס מש"ס נקט רבא טעמא דהואיל לומ' דליכא כות חלא איסור' דרכין אמנס החו' שהקשו על רש"י משום דאולי לשיטתיהוה דס"ל דכשהוא מבשל כידום לוח כיהו איסור הכנס .

ועפ"ז ו"ל דה"ט דסר"ן נבי הולאה לזורך מחר דס"ל לרש"י איסור מטעמא דהכנס ואיכא איסורא דאורייתא כהולאה משום דלא אמרינן כה הואיל אמנס לפי דרך זס נרכינן אנו לומר דרב קסרף דאית ליה לוקא משום דלא אמרינן הואיל ס"ל נמי דלא אמרי' מתוך וטעמא דכ"ה נבי הולאה משום דאין ערוב והולאה ליום טוב ופליגי רבא ור"ח בכתתי והוא דוחק קצת .

אמנס לפי מה שפי' לעיל כרעת רש"י ורבינו דלא אמרינן מתוך אף כדבר שאינו זורך ו"ט כלל אלא הוכח דאית ליה פקידא אס לא יעשה זה אבל שלא לזורך כלל כגון הכמסל מוט לחול שאינו מוכרח ליה לא אמרינן כזה מתוך ניהא שפיר כרעת רבינו דמשמע מפשט דכריו ראו לאו ס"ט דהואיל הוה לקי לס' רבא ורוק .

עוד סוים מהר"ח וכתב לפי דרכו דמ"ס המ"מ דאמרינן מתוך כהולאה משום שהיא באוכל כוונתו לפי שהיא מלאכה גרועה ודלא כמ"ס הפר"ח גם כזה דכריו תמוהים דאי מה"ט אמרינן מתוך א"כ כהכערה אמאי אמרי' מתוך זכריו אינה מלאכה גרועה ואינה באוכל גופים ואפ"ה אמרינן מתוך א"כ כ"ס כמלאכה אפיה ובישול שהם באוכל גופים שאלמר כהו מתוך ואין יעלה על הדעת דלא אמרינן כהו מתוך .

עוד דאיהו למחרת"ה שהכיה דכריו הפר"ח שהכרית דהכערה אמרינן מתוך ממאי דאי' כפ"כ רבינה כס"ח לא יקס חמין וכו' והק' עליו דמתמס המיס חייב משום מבשל וכו' ולפ"ז סוים המשנה עושה ארס וכו' כמ"ס הרב עש"כ ותמהני עליו איך נחה דעתו לוי' דהתוס' מפרשי דפליגי כמתוך גזק נמי הודא להפר"ח דסוים המשנה עושה ארס מדורה מטעם מתוך והא' אינה גופיה הקשה לקמן על הפר"ח דא"כ ר"י אמאי הולך ללמוד דהכערה ובישול אינה משנה ממאי דאמרי כ"ה מתוך כהולאה וברי משנה ערובא היא דכ"ה איך להו מתוך כבישול ממה שמחידין לחס חמין לרבליהו וא"כ קושיא זו סלקא נמו לפי' התו' רבליהו במתוך ותו ק"ל שדכריו קמרי אהרדו דאיהו גופיה נמי סוים וכתב לקמן דמ"ס לא סוים ר"י דכי היכי דאמרי' מתוך כהולאה אמרי' כבישול כי היכי דאחיל הכערה ובישול אינה משנה משום דבישול לא לריך למילף ממשנה דהולאה דמשנה ערובה הוא וב"ה מתירין להסס וכו' וק' דבס' הכערה משנה ערובה היא עושה ארס מדורה דהו מטעם קתוך כמ"ס אינה גופים וא"כ אמאי אצט' לר"י למולך דהכערה אמרינן מתוך מהולאה ותו ק' נמו לפ"ז מרבה דפרוך דילמא כערוב והולאה ק"מ ופירש"י אבל כשחיתעה שהיא אב מלאכה לא אמרי כ"ה מתוך דאין הוה ס"ד דרכה למימר הכי דלית להו לכ"ה מתוך וקרי מואת המכנס דמתס

לחול שמתנה הקשו התוספות לרש"י ודחו אוחו וא"כ בודאי אין תירוצ זה מספיק כדעס המ"מ לוי' דמתמה האו קושיא דמינן סוגיא דפ"ק דבולא דאית להו כל הנהו דאוריו ראו אמרינן מתוך כהולאה אמרינן נמי כהפיה וכו' דמ"ס הוה וכמו שכתבאר לעיל . גם מ"ס הרב דלעסס הואיל איסורא דאורייתא איכא דכריו תמוהים שהיו כפ' אלו עוברין אמרינן אמ"ל רבא לר"ח לדיוך דאמרה וכו' א"ל מדאורייתא נרכי שכת וכו' הדי להדיא דמשמע לפי ס' רבא דאית ליה הואיל ליכא איסורא דאורייתא באופה מי"ט לחול אלא איסורא דרכין דוקא ומה"ט נמי כתב הר"ן בפ"כ דבינה נבי אין מומינן הנוו שמא ירבה בשכילו דרש"י בפרדה דתרת לא מוחקר מראוריו דהא ק"ל כרעה דאיהו ליה הואיל וכו' ואי מקלעי ליה אורקוס קאי ליה וליכא איסורא דאורייתא עש"כ .

ועפ"ז תמוהא לי נמו על סלח"מ שהק' לרעת רבינו דאית ליה מתוך אפי' שלא לזורך כלל כפירש"י אס כן אמאי לא הוכיר נבי מבשל ב"ט לגוי וכו' דאית לוקא מטעם מתוך ומי' דרכיט וכו' עש"כ דרוך נמו בעלם מעיני הרב האו סוגיא דפרק אלו עוברין ורכי הר"ן ו"ל שיראה להדיא דליכא אלא איסורא דרכין דוקא במכשל כיו"ט לגוי ולחול אי אמרינן הואיל והשתא דאחית להכי יש ליישב קו' סלח"מ להפך דאמאי שכיך טעמא דמתוך ונקט טעמא דהואיל והוא שהנה מלאנו לתו' בפ"ק דבינה שכתבו דאף דר' ווחנן ס"ל דהשוטט עולה נרכס ב"ט אינו לוקא לכ"ה משום דאמרינן מתוך היונו לענין מלקות דוקא אבל איסורא איכא קאני בעשס עש"כ . וא"כ חופס אף אנו נאמר לס' רבינו דאף דאמרי' מתוך אף שלא לזורך כלל וכן נמו לגוי היונו לענין מלקות דוקא אבל איסורא ויעשה איכא במכשל לגוים אבל סתמא דאמרינן הואיל ליכא אלא איסורא דרכין דוקא ומעתה ו"ל דה"ט דשכך רבינו טעם מתוך משום אי קייט אפי' טעמא הוה משמע שרקה מלקות ליכא אבל איסורא דאוריו איכא מש"ס נקט טעמא דהואיל דמיניה מש' דליכא אלא איסור' דרכין וליכא איסורא דאו' אלא דוקא במכשל נכילס וטרפה לגוי דליכא למימר הואיל מתוך דלכס דכמ"ס הר"ן .

ועפ"ז נכח נמי ליישב במכשל מוים טוב לחול דאמאי הולך רבינו לטעמא דהואיל ת"ל משום טעמא דמתוך והוא קו' התוס' על רש"י ויראה ליישב כמה שפאלתי להר"ן בהלכות כרוס אלו עוברין שהכיה משס דרמב"ן ו"ל שכתב רבינו דק"ל כרב וכו' אבל בתו' וכו' ואין טעמא מחודר ע"ס שפארין הרבה ולפנ סב"ו של הר"ן ויראה לע"ד דס"ה נמו במכשל מוים טוב לחול דמיוחסר משום הכנה דאורייתא אי לאו טעמא דהואיל ואף ע"ג רבינה שולאה כשכת' או כיו"ט מותרת כווס של חתיו שמהו חול משום דסעורת חול לא נריכה הכנס וכמו שפירש"י בכילה ד"כ ע"כ היונו כהכנה דממולא . אבל כשהוא מבשל מי"ט לחול בעושה הכנס כידום לחול בודאי ו"ל דאיכא איסור'

תמין וכו' וראה רחוק להו' לכ"ה מחוק ככסול
 והכערה וא"כ ה"כ שחטתו אע"כ יראה לע"ד
 דגם הקוס' מודים דעמא רב"ה משום דתולה
 וסיכה בכלל אכול נפש כמ"ס רבי' ולאו מטעמא
 דמתוך אנו לריבון להחזיר וכן נמו קיום המשנה
 דאמר עשה אדם מדורה ומתחמם בה הוי בכלל
 אכול נפש שהכל חולין אלל זינה והנאה של חימום
 כמו הנאה של אכילה שהוא דבר הנאה לכל נפש
 ולאו מטעמא דמתוך אנו לריבון להחזיר אמנם
 התו' קיימו אפי' כ"ס רס"ל לא יחס תמין לרגליו
 אלא א"כ ראוים לשחות מ"ס רס"ל דלא הוי זה
 דבר השוה לכל נפש וע"ז הקשו דא"כ מאיזה טעם
 שרי כ"ס ואפי' ראוים לשחות והא לית להו מחוק
 והולכרו לתוך רמזיו כגון ששחה ומרבה לתוך
 דגליו וע"ס אכל אה"כ מודים התו' דעמא רב"ה
 לאו משום מחוק וכמו שכתבנו

עוד

הכיף דכרי הפר"ח כההיא דמתוך חדרל
 שהק' עליו ע"ס והמעיון בדכרינו לעיל
 שהארכנו כזה וראה שדכרו קמוהיס מאר
עוד ראויו להרכ ו'ל שדחה ההיא דשריפת
 קרשים דק"מ דשאנו שריפת קרשים וכו'
 ושוכ ראויו שדברים אלו הם דכרי רש"י שכתב
 הכי להדיא כפרק און לרין רכ"ו על מש' ועל
 הקלה גם הר"ן כפי' ההלכות פירש הפו בדכרי
 רש"י ולכא"י יש לתמוה על הר"ס א"כ אשר כל רז
 לא אכנס ליה דא"כ מאז מקשה על רש"י מהא
 דשריפת קרשים כיון ראויו נופיה פירש אותה
 וישכ אותה

אמנם

התו' פשוט דהר"ס ס"ל כפי' החוס'
 שדקו האי פירושא שס כפי' און לרין
 וכפי' כ"מ וס"ל דשריפת קרשים מה"ט אסרינן לה
 משום דהוי הכערה שלא ללורך וה"ט דאון מדליקין
 כשמן שריפה כו"ט רהו ללורך משום דגורנין
 תרומה אהו קרשים עש"כ ומס"ס הק' על פירש"י
 ודמו אהו לפי שיעתו רס"ל כהתו' ו'ל ותו' דהמעיון
 בדכרי רש"י כפי' כ"מ וראה רס"ל נמו כהתוס'
 דהא דאסרינן להדליק כשמן תרומה שנעמאת לאו
 משום הכערה זו הויה מלאכה אף שהיא ללורך
 אלא כיון דהכערת קרשים שלא ללורך הויה מלאכה
 אף זו לא יראה מן הכלל ועל דה' הדק הוא שיש
 להשוות רכרו' אהדרי ורוק

ודע

דאחרי כתבי זה וישכתי דעת התו' אף
 הס מודים דעמא רב"ה לאו משום מחוק
 דאויו להר"ן כפי' ההלכות שפי' להדיא דעמא
 דשרי כ"ס בין כרושא בין כוספא משום דהיא להו
 מחוק וא"כ סלקו עליו כל הנו קוסיות שהקשינו
 לעיל וכאמת שאחד העיון וראה שהוא תלמוד ערוך
 כפי' דכתובות לריבון אנו לומר דעמא רב"ה
 משום דהיא להו מחוק שהרי נכי כעילת מלוא
 כו"ט אמר רב פפא דה"ט דשרי מחוק שהיתה
 וכו' ופירש"י ללורך אכול נפש כגון שחטתו הרי
 להדיא אע"ב דכעילה הנאת הנוף ודבר השום
 לכל נפש כמו שאמרנו כגמ' כהדיא אפי' לא שרי'
 אלא משום טעמא דמתוך ולאו משום דאמרינן
 דהוי בכלל אכול נפש בלאו טעמא דמתוך אשר
 על כן וראה לע"ד ליושב דה"ט דלא הכרית רז

מהאי מתניתין דהיא להו לכ"ה טעמא דמתוך
 כהכערה וכוסול משום דר"י אהויה כמכאל גיר
 הנפש כו"ט דאף שהיא דעתו לאוכלו והויה לורך
 קלת וכמ"ס החוס' והר"ס מ"מ סק סוף אחר
 הכוסול אסור לאוכלו ולהנות ממנו ולא הויה
 הכערה וכוסול זה להנאת הנוף וא"כ יש לרשות
 ולומר דלא אמרי' מחוק אלא כדבר שהוא הנאת
 הנוף ושרי כמו רחוקת תמין אכל דבר שאין סנוף
 כהנה ממנו אפי' כ"ס מערו דלא אמרינן מחוק
 ולאו הולך ר"י להכיף רחוק רחוק מסולתא הקטן ולולב
 וס"ת אף שהולאה זו לא הויה הנאת הנוף ממס
 אפי' אמרו כ"ס אמרי' מחוק

ועפ"ז

יכתא נמו כההיא דפריך רבה על השותף
 עולת נדכה כו"ט דאף כ"ס מערו דלא
 אמרי' מחוק כוס משום דליכא כזה הנאת הנוף
 בכלל דלכוס סלקא ומעשה מוכרחים אנו לומר
 דאף רבינו שכתב דתולה וסיכה בכלל אכול נפש
 הוינו משום דאמרינן מחוק ודלא כהתוס' ו'ל
 ומהאי סוגיא נמי מלבד מה שהקשיתו עליו לעיל
 הו קשיא לי עליו ששרי מוכרח להדיא דאף כשחטתו
 אמרי' מחוק ומה"ט שרינן כעילת מלוא וא"ך רבה
 להוכיח מהאי סוגיא דלא אמרי' מחוק כשחטתו
 וכוסול ואדרבה מהאי סוגיא וראה להפך דאף
 כשחטתו אמרי' מחוק כמו הכערה וה"ט דאסרי'
 מוגמר משום דאינו שיה לכל נפש ככאופן דהאי
 סוגיא כדבר שדון א' יש להכערה ושריפה

גם

מהאי סוגיא יש להק' על הפר"ח שד"ה
 לומר כדעת רבינו רס"ל דלא אמרי' מחוק
 אלא כהולאה והכערה דוקא והוינו דוקא כשיש
 בהם לורך היום קלת אכל כשאר מלאכות לא
 אמרינן מחוק אף שיש בהם לורך היום קלת דמהכא
 משמע להפך וכמו שכת' ועפ"ז מה שיישכנו דכרי
 ר"י ורבה דאמאי לא הכריחו רב"ה אית להו מחוק
 מההיא דמתחמם תמין לרגליו משום דשאני התם
 דהוי הנאת הנוף ממס ולא רמי להולאת קטן וכו'
 א"כ אולא לה ראוית הפר"ח מהאי תמין רב"ה
 אית להו מחוק כהכערה דליכא דאויה לע"ד

ודע

שהתוספות כתבו על האי מתניתין וכ"ה
 מחירין שדוקא רגליו וכו' דדבר השום
 לכל נפש כעיון וכו' ע"ס גם הר"ף ורבי' פסקו
 כן אמנם כחמין שהוחמו מעו"ט שרי אפילו כל
 גופו דלא גורו אלא כשכתב כו"ט לא וכתב
 הר"ן כפי' דכוס' וכפי' כוסה דלפי דעת הר"ף
 ורבינו ז"ל רס"ל דלהתם תמין כו"ט לרחוקת כל
 הנוף מדא"י שרי ומס"ס מתכרזא שריעת התו'
 וכו' ע"ס כ"ו וא"כ לפ"ז מהאי דוגא יש לתמוה נמו
 על הפר"ח שא"ך רבה לומר וסכיס דעת רבינו
 כדעת התו' רלא אמרינן מחוק כהולאה וכהכערה
 אלא כשיש בהם לורך חוס קלת ושרי הכא כהכערת
 תמין לכל נופו דלא הוי לורך חוס קלת משום
 דאינו שיה לכל נפש כיואר הר"ן דלדעת הר"ף
 ורבינו מותר להכעיר מדא"י לרעת הקוס' אסור
 מדאוריתא והוינו משום דהחוס' אולי לשיטתיהו
 דלא אמרינן מחוק אלא כשיש לורך היום כהנאת
 שהיא שיה לכל נפש אמנם הר"ף ורבינו ס"ל
 דאמרינן מחוק אף כדבר שאינו לורך היום כלל
 כמו

כמו רחוקה הנוף אף דהו להענג וחינו. סוף לכל נפש ולא אסור אלא מדרבנן ועפ"י קשיו לוי נמו על דבריו סר"מ כההוא דגר של כעלה שכתב דספיקא דר"י כיהושלמי וכו' ע"ש הל"ל לפרוטגו הכי ודרי הכא כהעברת תמון לכל גופו אע"ג דמדאף שרי אש"ה אסרי. רבנן משום דהוי טריחא שלא לטרוך שאינו אלא להענגו לפי דעת דכינו והר"ף א"כ כההוא נד של כעלה ו"ל נמו רמזארוויקה שרי משום מתוך אמנם ספיקא דר"י כיהושלמי או אסרי רבנן כיה משום שאינו טרוך אלא לכבוד. או לא אסרי משום דלית ביה טריחא וכמו שכתבנו לעיל לדעת מרן ומנ"ל לדעת רבינו דלא חש להאי ספיקא פירושו ונ"ע.

אמנם

דכונה רף כ' אמרינן דלרבינו האומר אין נדרים ונדבות קרבין כו"ט אם עבר ושחט וכו' ואי בעית אימא וכו' ופירש"י ז"ל החמירו חכמים בדבריהם כשכתב מכו"ט הרי להרוג שאף בדבר שהוא משום שכות שדומה למלאכה שהוא אסורה מן התורה. לא החמירו כו"ט כמו שכתב ופירש"י הרי"ף שכתב גבי תמון שהתמו מע"ט וכו' אלא גזרה וכו' גזרו בשבת. אבל כו"ט לא ידעה להרוג דס"ל דרבך שהוא משום שכות הוא חמור מדבר שהוא משום גזרה וכיון דאשכחן דאף בדבר שהוא משום שכות החמירו חכמים בשבת מו"ט א"כ ו"ל רכ"ש הוא כדבר שהוא משום גזרה שלא החמירו אלא בשבת אבל כו"ט לא אף שכתב איכא אסורא דארוויקה אמנם אסורין כרוז כות כמאזי דאיכא לאקשויי על האי סוגיא ממה דאיחא תו החס פ"כ דכונה רי"ח על הטבלת כלום בשבת וי"ט דהויב עעמא דבא גזרה שמה יעבדו ד' אמות וכו' ופירך ע"ז יש לו כור כחטירו מא"ל ומשני גזרה וכו' ופירך החינה כשכתב כל"ט מא"ל גזרה וי"ט אטו שכתב וכאכנו התו' דלא הוי גזרה לגזרה דו"ט ושכתב א' היא הרי להרוג דאף בדבר שהוא משום גזרה משום הולאה כשכתב וכו"ט לא שייכא האי גזרה דהתורה הולאה כו"ט אפ"ה לא פלוג רבנן משכתב לוי"ט וגזרה וי"ט אטו שכתב א"כ ה"כ שכות הו"ל לגזור אף כו"ט אטו שכתב ומהאי סוגיא נמו לבאורה ונדל החימה על הר"ף ז"ל דאף שתהא הכערה להחם כל גופו כו"ט לא אסור אלא מדרבנן הו"ל לגזור נמי כעו"ט אטו שכתב דהוי דארוויקה כמו דגזרינן כעכילת כלום וי"ט אטו שכתב אמנם ה"ל דהר"ף לא שפק ככאזי אוקומהא אלא כרב יוסף דאית ליה גזרה משום שחיטה וכטעמא דרב כיכי נמו דאית ליה גזרה שמה ושהא דהוי טעמי שויכו אפילו כו"ט ולא משום דגזרינן וי"ט אטו שכתב וכו"ט ו"ל דהוי תרי אוקמתו פלוגי לענין דאיכא על דבא וס"ל דלא גזרינן וי"ט אטו שכתב דהרבה לפי הני אוקמתו יש סיועהא להר"ן ז"ל דאלו הוה ס"ל דלחם תמון כו"ט אסור מדארווי' הוה גזרינן עי"ט אטו וי"ט כמו בשבת שריי הכא עשינו וי"ט כמו שכתב כמו דכשכתב אסרינן להטבול כלום גזרה משום שחיטה או ושהה ה"כ גזרינן כו"ט משום דשחיטה של כלום כו"ט אפי' מדאף ולמאי דאקשינן מסוגיא

לסוגיא דאמאי הכא אסמירו כו"ט כמו שכתב כל קד וחד כדאית ליה וגבי זריקה שהיא משום שכות לא אסמירו כו"ט כמו שכתב יראק ליושב כמאזי דפירך החם על הני טעמי ומכא משניות וכרוויחות דלא גזרינן גזרה לגזרה ומשני כמילתא דשכיחא גזרו כה רבנן כמילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן.

עוד

מסיק החם דכעכילת כלי עמא על גבי מימיו משום דכעכילת כלי על גבי מימיו מילתא דלא שכיחא ולא גזרו והסמירו אלא בשבת אבל לא כו"ט ועפ"י כסוגיא דהק סוטב אש בן אופה גבי זריקה נמי שהיא מילתא דלא שכיחא שעבר ועשה אסור לא גזרו שלא לזרוק הרס משום שכות אלא דוקא בשבת אבל כו"ט לא החמירו אלא כמילתא דשכיחא כדאזי עשו וי"ט כמו שכתב בדבר שהוא משום שכות וה"כ בדבר שהוא משום גזרה דארוויקה אף כו"ט וא"כ שפיר כתב הר"ן דכו"ט לא מתסר מדארוויקה דאל"ה הוה גזרינן כו"ט נמו להחם תמון כעו"ט שהיא מותרת הוי מילתא דשכיחא אלא ודאי ו"ל דלא מתסר אלא מדרבנן ודוק.

היוצא

מזה הרי דאינו להרוג דס"ל לרבינו דלא גזרינן כדחילת תמון שסותמו מעי"ט אטו שסותמו כו"ט משום דלכא אסורא כו"ט אלא מדרבנן וכמו שפ"י הר"ן ולא גזרינן וי"ט אטו שכתב משום דו"ט ושכתב א' הוא ועלה תמיהא לוי מלתא על הפר"ח ז"ל כסיומן ח"ה ס"ק ב' שהקשה על דעת רבינו דס"ל דקלורה וטחינה וכיוצא דלא אסורי הלא מדרבנן מהא דאמרין ברוש בינה דפירות הנושרין אסורין וכו' ותו' עס האי סוגיא שהכחנו לעיל עפ"י דה"כ גבי תמון שסותמו מעי"ט כמו נוגזר וי"ט אטו שכתב. ומהר"ח א' תו' לק' הפר"ח וכאזי דמכאן לויכא הוכחה דגזרינן עפ"י והמעיון בדבריו התו' כמ"ש על הא דאמרין גזרה שמה יעלה ויתלוש דדוקא כפירות וענבים טוין שמה יעלה ויתלוש ושמה יסחוט לפי שארס מתאווה להם וכעורה כדבר יגלענה. וא"כ ק' על מהר"ח שאזי כתב שהגזרה היא שתלוש ענבים ופירות שלא נתכסלו שאינם ראויים לאכילה ותו' ק"ל על דבריו דהניחא שירות הנושרין אבל עריון קשה ממקום שזכו מהפירות וענבים דגזרינן שמה יסחוט והרי כשחיטה עלמה לויכא אלא אסורא דרבנן וא"כ הדרה ק' הפר"ח לדוכסא דהו"ל גזרה לגזרה כחופן שק' הפר"ח על רבינו עריון כמקומה עומדת ותו' ק"ל מעלטול אכניס כו"ט שכיחא המ"מ לדעת רבינו שאסור לעלטלס אף שהטלטול כשכתב אינו אסור אלא משום גזרה שמה יוליא ולא אמרינן דהוי גזרה לגזרה ותו' ק"ל ממה שפסק רבינו כפ"כ דין י"ז דגוס ועופות וכו' ע"ש והרי הכא לא מבעיא בדבר שאינו מחוסר זרע כמו ווי' שוכך דלית ביה אוסורא אלא משום מוקלס דלא הוי הלא מדרבנן אלא אפי' כדער שמתאווה לזרע דכ"ה והר"ה ש' והר"ן אינו אסור לגזור כי אש מדרבנן דוקא וא"כ אמאי אסרינן ליתן לפנייהם מזונות גזרה שמה יכא ליקק מהם והרי הוי גזרה לגזרה. סוכ דאיתי לכתו' בפ"י אין לזין דכ"ד כד"ה ותניא וכו' שכתבו

לחד תי' דע"כ ז"ל רמיה שלם אסורה מן התורה
 דאז מדרבנן לא נזרין ליהן לפנייה מונות וכו'
 עכ"ל וה"כ לדעת רבנו מוקד"ס והר"ן ק' אמאי
 אסרינן ליהן לפנייה מונות וליכא לתרומי הכא
 גמו שתי' הפר"ח נבי פירות הנושרין משום דנזרי'
 ו"ט אטו שכת שהרי כרבר שאינו מחוסר טרה
 ואינו אסור אלא משום מוקד"ס דוקא הוא איסורא
 ליתיה אלא כו"ט דוקא ולא כשכת שמוקלה מותר
 כשכת כמו שפסק רבינו בהאי פירקין וה"כ לא
 שייך לומר פזם דנזרין ו"ט אטו שכת וכרבר
 שמחוסר טרה נמי הרי ה"ט כדוש אין זרין כר"ה
 ואין נזרין לפנייה הקשו רמשמע הכא וכו' וכפ'
 מו שהשיך קאמר וכו' ותו' דהתם מיירי כשכת
 וכו' עש"כ וה"כ לא שייך לתרומי כרבר שמחוסר
 טרה נמי משום דנזרין ו"ט אטו שכת שהרי הוא
 דינא דאסור ליהן לפנייה ליתיה כשכת וכמ"ס
 התו' . שוב ראיתי למהרש"ל בס' יו"ט שדחה
 רבתי הר"ס ד"ל דקטורה ונחונה וטרה אינו
 אסור אלא מדאורווי' כס' הקוס' עש"כ . ולעד"ן
 ליישב רבתי הר"ס ד"ל כמו שפי' הר"ן משם
 הש"י בפר"ח דאורג דה"ט דאין נזרין לפנייה
 מונות כיון דמוקטין הם לא שרי למטרח עלייהו
 וכן מוכח בירוש' עכ"ל ע"ס . וה"כ ניחא לפ"ו
 דלא משום שמה יבא ליקח מהם קשה רהוי נזרה
 לנזרה וגם על דברי הר"ס וה"ט דריון ק' מפרות
 הנושרין כמו שהקשה הפר"ח וה"ט שהר"ס נבי
 חמין שהוחמה מעו"ט פליג על הר"ף ורבי' וס"ל
 דנזרי כו"ט כמו שכת הא ל"ק רי"ל רס"ל כהתו'
 דהבערת חמין כו"ט אסורה מדאורווי'תא כמו שכת
 אבל הא דפירות הנושרין קשה עליו אשר ע"כ
 בלע"ד ליישב דעת רבי' והר"ס והר"ן ולו' דלא
 מקרי נזרה לנזרה אלא דוקא טבולת כלים כ"ט
 אטו שכת שיש הפרש זמן בין ו"ט לשכת דהנו
 קוסרין כו"ט דליכא אסור הולאת כלים כיוס טוב
 לגורד לטכלן אפי' מדרבנן נזרה שמה יטכול כלים
 כשכת דאיסורא דיהוה נזרה שניה יולא וכןזרה
 קאשונם נמי כור כחזירו דליכא כוס הענין נזרת
 קולא אטו כור דעלמא וכן נמי נבי השוחט
 קרנגולא כו"ט ומלא כה כליים נמורות אלו היה
 אסרינן ליה נזרה אטו א' נזרה הוי נזרה לנזרה
 דיכלה שולרה כו"ט שאינו אחר השכת גם נמי
 השוחט ומלא כה כליים נמורות שהיה נזרה שניה
 לא משכת לה כענין זה נזרה ראשונה שיבא
 לאכול מתרנגולת זו כולא שולרת אלא נזרין
 אטו כולה שולרה בעלמא וזו דוקא מקרי נזרה
 לנזרה כיון דאיכא הפרש זמן והפרש מלאות כמו
 שביארנו אבל כל מלאכות אלו שאסרי רבנן שפיר
 אסרי פירות הנושרין כו"ט נזרה שמה יתלוש אף
 דלא הוי אלא איסורא דרבנן ומשום נזרה כיון
 שקריב סרבר כו"ט נופיה אס נקור פירות הנושרין
 יבא ויתלוש בידים וכעלה נזרה דרבנן לא מקרי
 נזרה לנזרה דכל מאי דתקין רבנן בעין ראורווי'
 תקין זהו הנ"ל לפי חומר סבושא ועפ"י זה ניחא
 כמי שהיה דעלגול אכניס דאסור לרעת רבינו
 נזרה שמה יולא דלא מקרי נזרה לנזרה גם הויא
 נמי דאין נזרין מונות לפנייה נזרה שמה יבא

ליקח מהם לא מקרי נזרה לנזרה ועפ"י ניחא
 ול"ק לרעת רבי' דאמאי לא נזרין כחמין שהוחמו
 מעו"ט כיון דהמעשה לא נעשה כו"ט אלא מערב
 ו"ט זה מקרי נזרה לנזרה כיון דאיכא הפרש זמן
 בין עו"ט לוי"ט נופיה ואפשר שגם התו' מסכימין
 להאי חלוקא וליכא אסורה מדכריהם והוא כמאי
 רק"ל כדכריהם שהרי התו' פירשו כדוש אין זרין
 לזורה אסורה משום דרמיא לקטירה והקטירה פירשו
 כפ"ק משום דאיחא בידוש' מיעוט אך שלא לקטור
 משמע דס"ל דקטירה אסורה מן התורה ואם כן
 עלה כרעתם להקשות ולו' דמאי דקאמר בחמין
 כל שמחוסר טרה אסור מדרבנן והרי דקטירה
 דרבנן דקרא אסמכתא כע"ס הר"ס ז"ל קשה
 דא"כ הוי להכריח הנידה שהוא כמו קטירה אסורה
 שהרי אסרינן פירות הנושרין נזרה שמה יתלוש
 דהוי קטירה ואי קטירה דרבנן אס כן הוי נזרה
 לנזרה ואמאי הולרבו להכריח לזורה אסורה דאז
 לפי מה שפי' במתני' אלא וראי' מוכרחים אנו לנ'
 דהחוס' כקושיא הוה ס"ל שדוקא קטירה ממש
 אסור כו"ט מן התורה אבל זורה לאו קטירה ממש
 היא אלא רמיא לקטירה אסורה מדרבנן נזרה שמה
 יקטור ממש וה"כ השתא ניחא שכתבו התו' דאלו
 הוה הכי לא הוה אסרינן ליהן לפנייה מונות
 דהוי נזרה לנזרה שהרי נזרה ראשונה דאסרינן
 לזורה אטו קטירה דעלמא אינו קרוב וענין שכלזרה
 נופה איכא אסור דאורווי'תא ומש"ס הו אסרינן
 מונות נזרה שמה יבא לזור אותם והלזרה נופה
 נזרה שמה יקטור הוי נזרה לנזרה מקרי אמנם
 לס' רבי' והר"ס והר"ן רכל אלו המלאכות אסורים
 מדרבנן גם הלזרה אסורה מדרבנן כשכול נופה
 ולא משום נזרה שמה יקטור הא דאסרינן ליהן
 לפנייה נזרה שמה יבא ליקח מהם לא מקרי נזרה
 לנזרה וכרתו' זהו מה ששלע"ד דוק .

הלכה כ"א

וכסס וכו' . עיין מ"ש הרב
 המנוד והק' עליו הלח"מ דהא
 בגמ' וכו' וה"כ ראוי להקל עכ"ל עש"כ ואנכי
 בעניי יראה לע"ד דליכא הוכחה על זה כלל מן
 הגמ' דאיכא חלוקא מספיקא לנחערכה דהוי משום
 שהקשו מרין ספיקא ולא מרין נתערכה יש לומ'
 משום שהזכרם חלה בכריתא אבל אה"נ דנס
 מסופא נמי כנתערכה זו להקשות במכ"ס דכיון
 דאיסורא רבנן הוא חכטיל כרובא ואי משום
 דכשקרנו התם בגמ' סיפא אפאן לס' טריפה חזרו
 והקשו א"ה אימא סיפא וכו' גם מזה ליכא הוכחה
 עלא דנעוה דניחא ליה סופא דנתערכה וכו' הוינו
 אי אמרינן דטעמא דכילה משום הכנה דהיא
 דאורווי'תא לס' רבה וכמו דניחא ליה מה"ט רישא
 דספיקא אסורה המו שמכואר התם להרוח אבל
 לס' ד' ינחק ורב יוסף כוראי דקשוה נמי סופא
 דחכטיל כרובא כיון דאיסורא רבנן הוא אף דהוי
 דבר שיש לו מחירין לפי הס' ד' והדרבא משנוי'ת
 דרב אשי דשני לעולם ס' י"ט וס' חול הוי וכו'
 ופירש דש"ו וכי הוי דכעולה מתמירין מה"ט
 כספיקא נמי מתמירין מה"ט יש להוכיח להפך
 ובס' הה"מ משום דהוי דבר שיש לו מחירין ולא
 קשיא

קשיא ליה אלא דוקא אספיקא משום דלא אחזק
איסורא ח"כ לא הו"ל לרב אשי לומ' אלא לעולם
ס' ו"ט ספק טול הוא דבר שיש לו מחירין ואפי'
כספיקא דרבנן אסור שבו עוקר הדרוש ומה לו
להזכיר כח' דרדיה דין כטול ביון שאף המקשה
פשי' ליה האי דינא דאין לו כטול אפי' כרבנן
אלא וראי מזה מוכח ככרור דה"כ דהמקשה קא
קשיא ליה נמי סיפא סמכ"ש דאמאי אינה בטלה
ביון דאיסורא דרבנן הוא וע"ז בא רב אשי ושני
וחרש לן כל דבר שיש לו מחירין אפילו כרבנן
לא בטיל וממילא ולפינן דכ"ש דספיקא אסור
כמ"ס ה"מ ז"ל וטעמא דמילתא דהוי כ"ס וראש
לי לרעת ס"מ ז"ל משום דהרי כדבר שאין לו
מחירין בטול כרובא אפילו באיסורא דאורייתא
ואחזקה איסורא ואלו כספיקא דאורייתא אפילו
בלא אחזקה איסורא אולתין לתומאה אס כן כיון
דמחמירין כדבר שיש לו מחירין דלא בטיל אפי'
כאיסורא דרבנן כיון שיש לו היתר אח"ו כודאי
מה"ט יש להחמיר כמכ"ש כספיקא דאסור כיון
דיש לו היתר מה לנו עכשיו לאכול ספק איסור
אף דלא אחזק איסורא ומה שהכיא עוד הלח"מ
דאום מדב פפא וכו' ע"ש לובא דהיה כלל דודאי
לס' דב פפא דה"ט רכינה לא כטלה אפי' באיסורא
דרבנן משום דהוי דבר שמתנין וכו' יש להלך כין
כטולא לספיקא דהוכח דנתערבה שיש ודאי אסור
והוא חשוב שהוא דבר שכמנין אפילו כאלף לא
כטיל משא"כ כספיקא דלובא חוקא אסור כיון
שהוא דרבנן אולתין לקולא דלובא למימר כיון שהוא
דבר שכמנין ספיקא אסורה דדבר שכמנין אין לו
חשיבות אלא לענין בטול לא לענין ספיקא מה
שאין כן טעמא דיש לו מחירין דלאו משום חשיבות
הוא אלא כיון שיש לו היתר לאחר ומן לא כטיל
כודאי מה"ט כ"ש כספיקא דאסור שלא יכניס עצמו
בס' איסור עכשיו כיון שיש לו היתר לאחר זמן
ומוכרחים אנו לומ' האי חילוקא שהרי לפי האמת
ק"ל כרב אשי דאפילו ספק בינה שטלה כו"ט
שהינו אחר השבח דלובא אלא איפו' דרבנן אסורה
משום טעמא דבר שיש לו מחירין ואלו גבי בינה
נכלה דלובא אלא איסורא דרבנן פסק כש"ע ז'
פ"ו ראש הוא סי' או נכלה או שחוטא מותרת
אפילו בלא תערובת אף שאם היא מנכלה ודאי
אפילו נתערבה כאלף אסורות משום דהוי דבר
שכמנין כמו שפי' כב"ה דה"ט ז"ל וא"כ יש לחמור
על הלח"מ דמאי מויתי דאיה מרב פפא דהכי
ס"ל להקשות על ה"מ דלא ס"ל לרב פפא דיש
חילוק באיסורא דרבנן כין ספיקא לנתערב אלא
הוכח דהוי איסורא משום דבר שכמנין אבל הוכח
דאיסורא משום דבר שיש לו מחירין כודאי מודה
דאין חילוק בין נתערב לספיקא דאסור וכמ"ס
ה"מ ז"ל . נשאר לנו ליושב מ"ס ה"מ ופרק כ'
כתב וכל ס' מוכן אסור שכוונתו כבוד לו' שאנו
לומרין ס' בינה אסורה מדין ספק מוכן שאסור
לרעת רבו' ולכא"ו ק' על זה שהרי על מ"ס רבו'
כפ' כ' וכל ס' מוכן אסור כתב ה"מ ודע וכו'
עש"כ כנראה שהרי ז"ל סוקו ומספקא ליה כטעמא
דס' מוכן אסור ד"ל מפני שיש לו מחירין או

שרבו חכמים להחמיר בספק זה יותר משאר ספיקי
דרבנן מטעמא אחרינה וא"כ איך אפשר ל' דרכי'
לא בואר ס' ו"ט ס' חול משום דסמך אמ"ש כפ"כ
וכל ס' מוכן אסור והדי ים לרשות ולומ' דדוקא
כס' מוכן רבו חכמים להחמיר שהוא אסור מוקלה
אבל בינה שטלה כו"ט ראו משום איסור מוקלה
נעשו בה אלא משום גזירה ו"ט אחר השבח דאסור
מדאורייתא משום הכנה ואף לס' ר' ינחק ורב יוסף
גזירה משום פירות הנושדין או משום משקין שזכו
י"ל דספיקא מותרת אף שהוא דבר שיש לו מחירין
אמנם וראה ליושב כמה שצריך חתלה להכין דאמאי
הו"ך ה"מ ל' דטעמא דספק מוכן אסור הו'
משום וכו' ולא הספיק לו טעמא קמא דקאמר
מפני שיש לו מחירין אמנם נראה ליושב משום
דהוה קשיא ליה להרכ דבשלמא לרב אשי דאיה
לית דטעמא דס' בינה אסורה אף דלובא אלא
איסורא דרבנן משום דהוי דבר שיש לו מחירין
י"ל דה"ט דס' מוכן אסור משום דהוי דבר שיש
לו מחירין אמנם לס' המקשה כריש בינה דפריך
לסכרת ד' ינחק ורב יוסף דאמאי קתני ככרייתא
וספיקא אסורה והוי ספיקא דרבנן הוא ולקולא
ומחמיר זה פי' דהכרייתא מוירי כס' טריפה גם
דב פפא ההס כנמ' משמעת דהכי ס"ל אבל ספק
בינה שטלה כו"ט מותרת ולית להו טעמא שיש
לו מחירין באיסורא דרבנן א"כ תוקא להו כדיו'
דס' מוכן אסור דאמאי והלא ספיקא דרבנן הוא
ולקולא ומחמיר זה סייס ה"מ וקא יהיב טעמא
אחרינה או שיש חכמים וכו' כוונתו לומר שאין
ללמוד מבא"ל שאר איסורין דרבנן אף כדבר שיש
לו מחירין שכדיון מוקלה דוקא החמירו כספיקא
וזאת היתה סב' המקשה ורב פפא כדפוס דמאי
דקא יהיב טעמא דה"ט לס' מוכן לס' רב אשי
דס' ה"ט ומאי דקא יהיב טעמא או שיש חכמים
וכו' לס' המקשה ורב פפא דלית להו ה"ט וא"כ
אנן דק"ל כרב אשי ממולא אמרי' דטעמא דס'
מוכן אסור הוא מפני שיש לו מחירין ודפיר ופיר'
כבינה שטלה כו"ט דספיקא אסורה משום ספק
מוכן דאסור כנלע"ד לפרש דברי ה"מ וליושב
אותם בקנה א' . אחרי כתבו זה ראיתי שהביאו
משם תוס' ישנים שכתבו להדרי' על ס' המקשה
ו"ל אבל לר"ג דאמר משום מוקלה לא פריך
דמוקלה חמיר והוי כעין דאורייתא כס' מוכן
דאסור עכ"ל . הנך רואה להדיא כמ"ס ותל"ת
שכוונתו לרעת גדולים וממילא דכריס הללו הנך
רואה דאזלא לס' תמיהת הלח"מ והפיר"ח כסומן
תנ"ז על דברי ה"מ כפ"כ עש"כ שכל אחר הו'
מה שאי' דלפי מה שנתבאר ל"ק דהמקשה ס' הו'
דרוקא כספק מוכן שהוא אסור מוקלה החמירו
ככל גזירה וכמו שכתב הדבר מכוון כדברי הקו'
ואדרבה מס' החושפות נתחדש לי להקשות על
סכרת הרשב"א דס' דרוקא כמוכן שקיוב לונע
כאל קורה החמירו כמו ס' גזירה דה"כ לס' ר"ג
דשני מחני' כהרננוולת העומדת לגדל ביאים ומאום
מוקלה ונולד הוה דאסור ח"כ אמאי לא פריך על
ס' ה"כ נמו דאמאי קתני ככרייתא דספיקא אסורה
והוי ספיקא דרבנן הוא ולקולא שהרי גבי הרננוולת
העומדת

העומרת לגבל כיוצא בזה אלא חסורת דרכין משום מוקלה ואינו קרוב לנבע כלל בשל חורף אלא ודאי מזה וראה דאף המקשה מורה דמוקלה דוקא החמירו כספיקא ככל גונא כעין דאורו' ומה וענה הרשב"א כזה אמנם כרי ליושב דברי הרשב"א תקולה הדיע לך מאו רק"ל דכברו ה"מ שתמה על הרשב"א ש"כ וכו' וכן פסק הרשב"א עלמו ע"כ. ואנכי הצעיר לא זכיתו להכין דברי הרב דמאו קא מתמה על הרשב"א מדין ספק כולס וכו' שהרי נבא ס' זורה שפי' המכמורת מעי"ט ואינו יורע אם ניאורו מעי"ט או כו"ט דקו"ל דאסור אף אם ניאורו כו"ט ליכה אוסור דאורייתא שהרי לא זר כו"ט בידים אלא ממילא ניאורו וליכא חסורת אלא משום מוקלה דוקא שלא היה כרעיהו עליו כון השמעות שהיה מחוסר זורה בידים שהיא מלאכה דאורייתא ואפי"ה כ' הרשב"א דספק אם ניאורו כו"ט או מעי"ט החמירו כספק זה משום דקרוב לנבע בשל חורף והרכב מוכא"ל לפ"ז דה"ט דמקרי קרוב לנבע בשל חורף משום שיש לחוש שאם נקור ס' זורה יכא להקיר ודאי זורה ועי"ז יכא לצור כידים שאסור מן החורה וכו"כ הרשב"א להדיא כספר עכורת הקדש ע"ס. ושכ דאיחי נמי להפרי"ח כסו' חנ"ז שהכח דברי הרשב"א כס' עכורת הקדש שכתב וז"ל איוה ס' מוכן אקור וכו' ע"ס. הרי שכתב להדיא נמי דאף ס' חלושה נמי אסור אף שראוי היום ליכא חסור חורה אלא ה"ט דמתמרינן דחיישו' שמה יקירו ודאי חלושה ויכוואו נמי לחלוש כידים שהוא חסור חורה אבל בני החומין אף שילך ויכווא מחוץ לחסום כידים ליכא חסור חורה מש"ס ספיקא מותר. איכא השקא מאי קא מתמה הה"מ על הרשב"א מס' כולס אלא כו"ט כולס אלא לכל הטעמים שנאמרו שם כנב"מ כטעמא דכולס יאם להחמיר כספיקא נמי משום דהוי קרוב לנבע בשל חורה דאי לס' רכה דקו"ל כוותיה דגזרין אעו י"ט אחר השבת דמחמיר משום הכנה דאורייתא מה"ט נמי יש להקיר ספיקא דהם נחיר ספיקא יכאו להקיר ודאה ואם יחירו ודאה יכוואו להקיר נמי כולה שגולה כו"ט אחר השבת שהיא דאורו' והדרכה ס' כולה מקרי קרוב לנבע בשל חורה יותר מס' חלושה וזורה דאוסורם משום מוקלה שהרי החום' כפ"ק דכילה ד"ג כ"ה גזרה וכו' החרוכו הרבה והוולא מדכרוהס דכל הוכא דאקרו' קלום מן המחוכר משום מוקלה היונו הוכא דכעו מרא וחלונא כגון לפת וכיוצא דלא שייך שמה ועלה ויתלוס דאדכרו מדבר הוולא דאינו יוכל לתלושו כקל דאל"ה ל"ל ה"ט ח"ל משום גזרה שמה יתלוס כמו שאמר הלמודא להדיא על פירות הגזרות והרכב מוכא"ל לפי דכירוס דגם כזורה נמי כו"ט דאסור משום מוקלה ולא משום שמה יאור כידים משום רכיון דטריחא ליה מלאח להכיא מבמורה דרכו מרכי וליכא למגור מה"ט ואכ"ס כחכ הרשב"א דהחמירו כס' מוקלה חלושה וזורה משום דהוי קרוב לנבע כאסור חורה ח"כ כ"ס ספק כולה דעיקר חסור ודאה משום גזרה י"ט אחר השבת שהיא דאורייתא דמה"ט כודאי יש

להחמיר כספיקא נמי דהוי קרוב לנבע בשל חורה וגם לס' רכ יוסף וד' ויחך שפיר אסרינן ספקו מה"ט דהוי קרוב לנבע בשל חורה שהרי כנב"מ אמרינן רב יוסף אמר גזרה משום פירות הנושרין ח"ל אכיו וכו' הוא נופא גזרה וכו' ופי' רש"י כשנמנו וגזרו על פירות הנושרין אף כולה היה כמשמע וכו' ע"ס וכן פרו בני משקין שזכו ע"ס ח"כ מלאח דרשיעא וכו"ס הוא דרעת הרשב"א דס' פירות הנושרין ומשקין שזכו שאסורין משום דקרוב לנבע בשל חורה כיון דמה"ט אקרו' ודאן ולא משום מוקלה ח"כ מה"ט נמי יש להחמיר כס' כולה שהרי כמו שאסרו חו"ל ודאה אע"ג דלית כה גזרה שמה ועלה ויתלוס משום שהיא בכלל גזרת פירות הנושרין אע"ג דלא שייך כס גזרה שמה ועלה ויתלוס שהוא אסור מן החורה משום דלא רזו חכמים לחלק כגזרתם כון פירות לכילה כאופוס אדכרי הרשב"א כדוריס וכיוצא ולא זכיתו להכין תמיהה דה"מ עליו וכו"ע. אמור מעתה לפי ישוכנו דברי הרשב"א ח"כ סלקא ליה קושיא הלח"מ והפרי"ח על הרשב"א נמי ומורחיס אנו לו' ולחרץ אף לרעת הרשב"א כמ"ס החום' דה"ט דל"ק ליה אספק מוכן וכן על ר"ג שאמר כולה משום מוקלה דו"ל כס' מוקלה רזו חכמים להחמיר ואין ללמוד ממנו לשאר ספיקו דרכין אף הוכא דקרוב לנבע בשל חורה אינוס לפי המסקנה דשני רב אשו וקדש לן רכרכר שיש לו מתירין אפי' כספיקא דרכין הזולין לחומרה ומה"ט אסרינן ס' כולה מעתה יש לנו לו' רגס טעמא דס' מוכן דאסור משום דהוי רכר שיש לו מתירין והיונו דוקא כס' זורה דקרוב לנבע בשל חורה כמו ס' כולה דלכל הטעמים משום דקרוב לנבע בשל חורה ולס' רב נחמן ז"ל שהיא מפ' הכריתא כס' טריפס וכו' רב פשה ועפי' דרך זו מתיושכס נמי דברי הרשב"א גבו כולה והכיא לשוני הרפ"ח וז"ל המולא כולה כו"ט וכו' ע"כ והפרי"ח שם האריך ליושב תמיהה הה"מ מעל הרשב"א ע"כ. והנה מה שהכרית הרב לקו' ממאו דלא פריך המקשה אף לס' רכה דכריתא סתמא קחני לע"ד הא לא מכרעא דהה"כ דלס' המקשה אף לשכ' רכה ספק כולה שגולה כ"ט שאינו אחר השבת מותרת אבל אינו יוכל להקשות עליו כחכ מן הכריתא דהנו מפרשים הוהה כו"ט אחר השבת או שכת אחר י"ט דאיכא אוסור הורה מש"ה קא' דלס' רכא נוסא אבל לסכ' ד"ו וד' ויחך דאית להו דכילה אף כו"ט אחר השבת משום גזרה ע"ס הקדש כח דאין קאמר ככריתא דספיקא חסורה דספיקא דרכין הוא ולקולא אמנא לפי שנוייה דרב אשו אף לס' ר"ו ור"ו ה"ט דספיקא חסורה משום דהוי שיל"מ מעתה אנו אומרים אף לכבר' רכה דכילה אסורה אף כו"ט שאינו אחר השבת כספיקא כשטעא דכריתא משום ה"ט דהוי דשיל"מ. ושכ דאיחי למהירח"ה שכן דחה הכרת זה וכחכ שכן פי' קתא מפרשים כפי' הכריתא לפי ס' המקשה גם מה שדחה הפרי"ח ז"ל דהרב לא אחי עלה מהך טעמא וכו' ע"ס. לפי דרכנו לעול כיושב דברי הרשב"א נוסא דנ"ט דלא הוטרך הרשב"א

הרשב"א לפרט טעמא דכינה משום דקרוב לונע
כסל תורה משום י"ט אחר השבת דאסור משום
הכנה דאורייתא משום לכלל הטעמים שנאמרו
כגמ' כס' כולה ב"ט הוי קרוב לונע כסל תורה
וכמו שנכתב לעיל מש"ה לא הכיז אלא טעמא
דרבך של"מ קראמר רב אשי אלוכא רב"ע ולא
הונדך לבאר דכינה ב"ט קרוב לונע כסל תורה
דמלתא דרפשי הוא לכל הטעמים . ועפ"ו אולא
כמו מה שהקשה הפ"ת על הרשב"א ודחה דבריו
וכתב דכיון דרב אשי לא חדיח לן וכו' עד וכו'
המ"מ עכ"ל ע"כ . דלפי דרכנו דכרי הרשב"א
שדירוס וקיימים ולוכא כהנה מזה עליהו דאף
לס' ר"י ור"י דטעמא הוי משום פירות הנושרין
הוי ספיקא קרוב לונע כסל תורה וכמו שנכתב
לעיל וטעמא דרב אשי לפי המסקנא צריך לב"ע
אף לס' דכה .

ומה שאני תמה על הפ"ת דאף כתב רומיא
דפירות הנושרין וכו' דמשמע דפשיטא
ליה להרכ דלא הוי ספק אסור שלהם קרוב לונע
כסל תורה כמו ס' תחומין והא כפי' הרשב"א
קאמר חיוה ס' מוכן אסור כל שהוא מוקנה מחמת
אסור מלאכה גמורה כתלושה וזירה והכיז
דכריס אלו הרכ עצמו הרי שכתב להריא דספק
הלושה אסור משום דהוי קרוב לונע כסל תורה
כמו זירה א"כ כ"ס פירות הנושרין דסייד כהו
ה"ט דמוקנה מחמת מלאכה גמורה וזו דמעיקרא
לא נזרו כוריאן אלא משום שמה יעלה ויחלוש
ויסחטו ביהיס דספק שלהם הוי קרוב לונע כסל
תורה . וסוכ ראייתו כהנה מדרכי כפ' אין לדין
שכתב וז"ל ולמאי דפירש רב הונא כ"ה שאני
טומאה וכו' ע"כ ואף שחלק דבריו שכתב שאני
טומאה וכו' אינם מוכיחים דטומאה מאן דבר שמה
וקרוב הדבר לומ' שט"ס נפל וכז"ל שאני כולה
וכו' או שנאמר שקיזור לשון יש וכוונתו ליושב
דאמאי ספיקא דכינה אסורה ולא אמרינן הכי
כספק תחומין וע"ו קא משני כמו טומאה דמחמרי'
כספיקא נושום שיש לו עיקר מן התורה ה"נ כולה
כו"ט אחר השבת ואיך שיהיה הרי סיים להדיא
וכתב דס' כולה ס"ט דמחמרינן כספיקא משום
דכין למ"ד משום פירות הנושרין וכו' למ"ד משום
משקין שזכו איח להו דררא דאורייתא ולא דמי
לס' תחומין דליח ליה עיקר מן התורה כלל א"כ
חיפה מתוישכים דכרי הרשב"א כמס"ל ואולא לה
תמיסת ה"ס ז"ל ודלא כהפ"ת שדחה דבריו
וכמו שכתב .

עוד ראיתי להפ"ת כסיומן ה"ז סקיים וכתב
דאף ע"ג דככל ס' מוכן וכו' וכן דעת
המרדכי והג"א וכו' ומוק תמה על מרן שפסק
כהרשב"א כס' ה"ח וכו' ע"כ . ולענ"ן דרכרי
מרן שדירוס וקיימים שפסק כהיה רחלנין לחומרא
כפי' הרי"ף והרמב"ם והנאונים ולהם אנו שומעין
שהם עמורי ההוראה וכרי לבאר הענין נלעז לפינד
לשון הרשב"א כס' עבודת הקדש וז"ל גוי שאינו
דר עמנו כמדינה וכו' אבל הנאונים אמרו וכו'
שכאן נמלאו וכו' עכ"ל ע"כ . הנך דואה להדיא
דאף לס' הנאונים ז"ל קא יהיב הרשב"א טעמא

ואמר דה"ט כגוי ששרוי עמנו וכו' משום דס'
של דכריהם הוא והולכין כהם להקל ולבאורה ק'
אס כן כפירות שכאן מחוץ לתחום אמאי כסקי
הנאונים ספיקויהו לחומרא והרי ספיקא דרכין
הוא ולקולא והו"ל לתלות שכאן מעי"ט דבשלמא
לטעמא כהרא שכתב הרב ניהא אמנס לטעמא
קמא קשה אמנס התו' כדור כזה דשאני החס
כיון דחוקת הפירות שכאן מחוץ לתחום ויש לי
ס' כעיקר הנעתק אס הניעו כו"ט כמוך החחוס
אס לאו כזה דוקא אזלינן לחומרא משום דמוקמינן
להו אחוקתיהו שחוקתן היא מחוץ לתחום ולא
מקרי זה ספק שקול מה שאין כן כשיש לי ספק
כעיקר הכחא הפירות אס הם מחוץ לתחום כזה
כמוך החחוס דליח להו חוקת חוץ לתחום כזה
דוקא אזלינן לקולא משום דה"ז ספק שקול וה"ז
דומה ממש למ"ש המרדכי כדריס אין לדין גבי
ס' כינה וזירה דלא דמי לגוי שיש לו כ' בתים
וכו' וכן ס' זירה חוקתה שלא כיזור וכו' ע"ס .
גם הר"ן כפ' שה"ל כהיה רחלנין לפי' הרי"ף
והרמב"ם וכו' כאלו הוי וכו' דספיקא דרכין ולקולא
ע"כ . הרי שכתב להדיא דה"ט דספיקא דרכין
הוא ולקולא אף לפי סברה הרי"ף והרמב"ם וכיאר
להדיא דה"ט רחלנין משום שדרכם להכיהם מחוץ
לתחום והיינו משום דמוקמינן להו אחוקתיהו
כאופן דלא קאמר הרשב"א דס' מוקנה כתחומין
לקולא אלא דוקא היכא דליח להו חוקת חוץ לתחום
כמו פירות המלוין בעיר כמו חוץ לעיר אבל
היכא דאיכא למימר אוקמי אחוקתיהו שכאן מחוץ
לתחום מורה הרשב"א לפירוש הרי"ף והרמב"ם
והנאונים דספיקויהו לחומרא משום דמוקמינן
להו אחוקתיהו ומה שדחה הפ"ת האי פירושה
מהיהו דעכיס ע"ס לוכא דחיוס כלל דשאני החס
דליח להו חוקת חוץ לתחום שהרי העכיס מעי"ט
ולוכא איסור תחומין כעכיס משום דמינר כידי
וכמ"ס כגמ' ויש לי ספק דילמא הנך אזלי והני
אחריני נינהו כזה דוקא אזלינן לקולא משום ס'
דרכריהם הוא וכאדרכא הבא חוקה להפך שנהקשרו
העכיס מעי"ט ויש לי ספק אס הנך אזלי והני
אחריני נינהו מוקמינן להו אחוקתיהו דאלו המיס
שכאן ממה שנהקשרו העכיס מעי"ט ולא חלינן
מספיקא דהני אזלי והני אחריני ואף לסברה המגור
דס"ל דאף כספק מוקנה של תחומין שהוא שקול
ולחומרא ל"ק עליו מההיא דעכיס רחלנין לקולא
משום שהכא חוקתן שכאן מחוץ לתחום דליח כהו
איסור תחומין וע"ו ניהא דכרי מרן שפסק כפי'
שכ"ה כהיה רחלנין לחומרא כס' הרי"ף והרמב"ם
והנאונים וכן פסק גבי פירות כס' שכ"ה סעיף
ט' ע"ס דהיינו היכא דחוקתן מחוץ לתחום ומה
שלא כואר נכו חלינן דאס נוי שהיא שרוי עמו
בעיר רחלנין להקל י"ל דסמך אמ"ס חתום וכיאר
זה להדיא דכין הפירות וכ"כ המג"א והמג"ד להדיא
ע"ס . ועפ"ו נכתב לוישכ כמו מה שפסק מרן
כס' ה"ח דגוי שכתב כהמה כמקולין וכו' וכ'
המג"א ז"ל דמיירו וכו' ועיין בכ"ו וז"ע עכ"ל
ע"ס . ואני אומר דאין תלונתו על מרן כי אס על
הרשב"א גופיה שכתב כהמה לשון מרן כס' עבודת

הקדש ובהיה שבו מחוץ לחתום יראה דמסכים לפי' הגאונים ראו לזינן כהו לחומרה שהרי לא הכריע בפירש' ראו לזינן לקולא לפי סברתו דר' מוקלס של תחומין מותר וכמו שמבאר להרי"א מן הלשון שהבאנו לעיל אמנם לפי רכבנו ניחא דגוי שהביא בפסח וכו' ליכא חזקה חוץ לחתום אף שדרכם ללכת ולרעות מחוץ לחתום מ"מ יש לי' ס' בעיקר הלכתם בכל לילה וילתם משו"ה אזלינן בספיקא לקולא אבל הוה רחליונן לחומרה משום דמוקמי' להו אחוקתיהו סהוי חוץ לחתום ואמולא דכריס הללו הנך רואה דאולא נמו אמר שהקשה המג"ד בסו"ט שכ"ה על האי דינא דפירות וכו' ומה שהו' עש"כ רלאו מה"ט מחמירין שהרי גבי גוי שהביא בהמה ממקולון וכו' פסקו הרשב"א ומרן דספיקו מותר אף שהוא דבר של"מ אלא הטעם הוא משום רמוקמין להו אחוקתיהו וכמו שכ"ה

עוד

הקשה הרב ז"ל אפירות המזויין בעיר דהא קו"ל כפ' לא יחפור וכו' ע"ש ולפי הלשון של הרשב"א שהלעמי לפנדק לעיל הנך רואה להרי"א שביאר להרי"א ואמר דה"ד כשהפירות מזויין וכו' רוקא הם מותרין משום דספק של רכיהם אכל כשריב פירות העיר הם מחוץ לעיר כזה אזלינן כחד הרוב ואזלינן לחומרה אבל קשה לי' לפ' אמתאי הולך הרשב"א לומ' דה"ט רמחמירין כספיקא משום דהרוב ליגע בשל חזקה חפוף לי' אף שאינו הרוב ליגע וכו' משום דמוקמין להו אחוקתיהו שלא ניטרו וכמ"ס המרדכי האי טעמא לחלק בין ס' זרע לס' תחומין וזרין ליישב ולו' לרעת הרשב"א רס"ל דגבי ס' זרע נמו לא שייך לו' דאוקמי אחוקתיהו שלא ניטרו מאתמול כיון דרוב הפורשים מטרות כנהרות שיש בהם דגים באותו היום הם ניטרוין ואינם מתעכבים עד הלילה א"כ הוי רובא הפך החזקה ויתרדע לה חזקה שלא ניטרו אבל מ"מ כיון שלא רבע כבידור שניטרו מאתמול מירי ספיקא לא נפקא והו"ל כמאן דליתיה לא חזקה ולא רוב מש"ה הולך הרשב"א לומר הטעם משום דקריב ליגע בשל חורה ופליג בהה אנדרבי אמנם כס' בינה שגולתה כו"ט אפשר דמורה להמרדכי דה"ט רמחמירין כספיקא משום דאזי רובא ספק החזקה וזכה אשכחנא נולדה ולישב תמיהה ה"מ מעל הרשב"א כאופן אחר מס' בינה אף אזי אמרינן רס"ל בינה אינו קריב ליגע בשל חורה דלא רמי לס' זרע ומשום יגדיל תורה ויאדיר

ובזה

נכא ליושב דכרי מרן בסו"ט חל"ט סעיף ד' שספק וז"ל כהמות סידועות וכו' לתוך החתום עכ"ל. ובלשון הוה הביא א"ח משם הרשב"א וכחכ המג"א משם שפ"ד ט"ס יש כאן וז"ל כו"ט וכו' אבל הטעם וכו' א"כ ס"ל כו"ט א' וכו"ט שני מותר ע"ש. ולפי דרכנו לעיל אף להרשב"א ק' דגם הרשב"א מורה כפי' הגאונים לחומרה ולא הכריע כס' דר"י וז"ל ותו קשה לי' שהרי הרשב"א סיים ע"ז ובהו ולא ראייתי לאחד מרכותי שחושש לדבר זה ואם רין זה שמותר ב"ט ה' הוה תלוי כפירוש הוה דחוששין לחומרה או

לקולא אידך לא ראה לא' מרכותיו שמשש לדבר זס כיון דלפי' הגאונים והר"י והרמב"ם אסור ב"ט א' משום רחוישונן להחמיר חוץ לחתום לנו. אמנם לע"ד יראה דלפי הנתיקת דגרים מרן והאחרונים כדברי הרשב"א א"כ מוכרחים אנו לנדרס כיוס כ' שהרי כיוס הא' כיון שדרך כהמות אלו ידוע לנו ללון חוץ לחתום אף שנסתפק לנו בלילה שעבר אם לנו בחוץ החתום אם לאו ולא ידענו כבידור שלנו חוץ לחתום מן הרין אסורין משום דמוקמין להו אחוקתיהו שכל לילה וילתה דרכם ללון חוץ לחתום ואמרינן דאף כולו י"ט לנו חוץ לחתום אבל כו"ט כ' ניחא משום דהוי ס"ס וכס"ס מקליונן אף כרבר שחוקמו הוא חוץ לחתום אבל ראייתי הנירסא כהפך עבודת הקדש כהמות סידועות ללכת חוץ לחתום וא"כ לפי האי נירסא ניחא שסיים הרשב"א וכתב סתם ונמצא בעיר כו"ט והיינו אפילו כו"ט א' מותר דה"ד דרכם ללכת כיוס ולרעות חוץ לחתום אבל עיקר הלכתם בכל לילה יש לו' אם דרכם ללון בחוץ החתום אם לאו וא"כ לית להו חזקה חוץ לחתום וכספק זה מותר אף לס' הגאונים וכמ"ל ויראה לע"ד דה"ט דה"ח ומרן דדחו האי נירסא משום דה"כ היינו דינא קמא שכח הרשב"א דבהמה הנמצאת במקולון ספיקא מותר ואמתאי קור ושנה אורו כדכריס שונים משום הכי נראה להם לנדרס ללון חוץ לחתום גם נמי לסיים ולומר כו"ט כ' דהשתא דינא אחרינא קמל"ן הרשב"א דס"ס אף שיש לו חזקה חוץ לחתום מותר כו"ט שני כאופן דאין לסגום דכרי מרן וז"ל וכמ"ס המג"א ולא מטעמיה ואלא כהרב מג"ד והפד"ח ז"ל שהניחו דכרי מרן והא"ח בכלע"ד. נחזור לדברי ה"המ ברעת רבי' דס"ל דכל ס' מוקלה אסור אף שאינו קריב ליגע כאל חורה והרבר מוכרח לרעת רבי' שהרי על הוה דומן שחורים ולכניס סיים וכחכ שאני אומר וכו' דמשמע מלשון או דס"ל דהוה דומן שחורים אף דהוה לה ס' ואינו קריב ליגע בשל חורה אסור אמנם לכא' דכרי רבי' תמיהים דל"ל הכא להביא דכין זה האי טעמא והרי כהרי"א אמרו' כגמ' הטעם משום דרוב וקריב הנך אחר הרוב ואף למאי דדחו סתם כדאמר אכיו כרף ה"כ כרף ופירש"י רהו להו כולאו קרובים וכו' סילבך ויל כתר רובא דהוה תרתי רוב וקריב גם הרשב"א כס' עבודת הקדש פי' להדיא על האי דינא כד"א כשם שם וכו' עש"כ. ואם כן אמאי רבי' השמיט זה הטעם והולך לו' משום דכל ספק מוכן אסור ואף אם נחשוך ונא' דמאי דקאמר וכל ס' מוכן אסור אינו טעם להאי דינא אלא דינא אחרינא אנב אורחיה קמל"ן אבל לעולם טעמא דהאי דינא משום ראו לזינן כחד הרוב ולא הולך לכא' זה ערין ק' דאמאי סמך להאי דינא נראה לו לרבי' ללמדנו דין זה דכל ס' מוכן כיון שאין לו מקור מזה הרין כלל בכל הסכרות שנתאמר כגמ' וכדי ליישב זה אלעי לפניך מאי דאמרינן הו החס כגמ' על סופא דמתני' וימן כחוד הקן וכו' לימא מסייע ליה לר"ח דאמר רוב וקריב הנך אחר הרוב אמר אכיו כרף דכא אמר ככ' קיני

קנין וכו' עד והנך סוכו סרוך ופירש"י רבא אמר
הא לא אנט' לאשמעינן משום דמלתא דפשיטא
היא וכו' .

איכו

השתא ד"ל דהוה קא קשיא ליה לרבינו
על דברו רבא דס"ל דהא לא אנטרין
לאשמעינן משום דמלתא דפשיטא היא דאזלינן
בחד הירוב כיון דאיכא תרתו רוב וקירוב אס כן
כרישא דמתני' כדון זמן שקורים ולכניס דאוקומנא
לס נמי כדאמר אבוי כדו דלא לטויעי למ"ד רוב
וקירוב הלך אחר הרוב אמאי ל"ק רבא ע"ו דהא
לא אנט' לאשמעינן ואוקמא כאוקמתא אחריתי
ואף שיש לרשות ולומר דס"ט דקשיא ליה רבא
אסיפא משום שכבר למדנו דין זה מרישא מ"מ
הירואה יראה מפשטות דברו רש"י שכתב רבא אמר
הא לא אנט' ולא פי' משום דלפנין לס מרישא
משמע דס"ל דרבא פשיטא ליה האי דינא מלר
עלמנו ולא משום דלפי' ליה מרישא וכוראי דסברא
פשיטתה היא כיון דאיכא תרתו רוב וקירוב אזלינן
בחד הרוב ותה"ט קשיא ליה ארברו אבוי נופיה
רחוץ נראה לו לאוקמי מתני' בדף ול"ק ליה דה"ב
מאי אנטרין תנא לאשמעי' מלתא דפשיטא היא
דאסורה אשר על כן נראה לו לרבו' לפרש מאי
דאמר אבוי כדף הוינו כפירש"י דאיכא תרתו רוב
וקירוב משום דס"ל ויניס שאני שרדך הוא דמעלמא
קדיר כאיס ויושבי' על הדף מ"מ כל עוד שלא ראינו
כעיינונו שכחו מעלמא וישבו על הדף יותר ממנה
שהיא כקן אסוקי איסורא לא מחזיקין שיטבו
הרכס על הדף דשמה אודע דהכר שלא ישבו
על הדף מעלמא ומידי ספיקא לא נפקא וכוון
דמוקפה אסור מרכריהס הו"ל לחלות לקולא שלא
ישבו רובא מעלמא על הדף אלא מוכריחיס אנו
לומ' לאוקמתא דאבוי רכל' ס' מוכן אסור מש"ס
אף שנאמר לריבא חזקה רובא לאסור שיטבו על
הדף מ"מ מידי ספיקא לא נפקא רכיון שוראי
כאיס ויניס מעלמא ויושבים על הדף שמה כאו
הרכס לאיסורא וכשבאחיס הרכס לאיסורא חין אני
מתיר את הנשארים מתחם ס' אלא כוראי הנשארים
לפני עקן מריבא דאיסורא נמצא שאין לי אלא
ס' אחר אס ושבו על הדף רובא דאיסורא אס
לאו וכוון דקו"ל ס' מוכן אסור מש"ס ה"ב על
הדף אסרי' הנשארים משום דהלו' לחומרא שיטבו
רובא דאיסורא על הדף וכוראי הנשארים מן הרוב
זאת היתה רעתו של רבינו כפי' דברו אבוי ה"ב
היפס מש"ס לא קא קשיא ליה לרבא ארישא
דאוקמנין לה כדאמר אבוי משום דתנא דמתני'
דינא רבא אחי לאשמעי' רכל' ס' מוכן אסור אף
שאינו אלא מרכריהס אבל כסיפא דמתני' דאוקי
לס אבוי כדף קשיא ליה לרבא דמאי קמל"ן תנא
דמתני' הא כבר שמעי' דין זה מרישא משו"ה
הו"דך לאוקמי לה כשני קניס וכו' אמנס לפי מאי
דקו"ל רוב וקירוב דאזלינן בחד הרוב ה"ב חין
אנו דריבין לאוקמתא דרבא אלא י"ל דרישא קמל"ן
דירוב וקירוב הלך אחר הרוב וסיפא קמל"ן דאף
דליבא כבאר קנינן שלא זמן רובא אלא מתחם על
מתחם ה"ב יש לי ס' אס הוה שס רוב או לאו
אזלינן לחומרא כעין ס' אבוי רכל' ס' מוכן אסור .

וכ"ת ה"ב אף לרעת רבוי ק' מאי קמל"ן כרישא
דמתני' והא כהדריא כתיב אחריו רביט להטות הא
וראי ליתא דהיא גופא קמל"ן דלא אזלינן בחד
קירוב דאע"ג דקירוב נמי דאורייתא דכתוב והיתה
שעיר הקרובה אפ"ה רובא עדיף אע"ג דקורבס
דמוכס הוא דהא שקורים ולכניס הוה שס ומוכס
דנקטו ניכחו והתפנוי אפ"ה אפ"ה מיני הספק
חולין אנו לומר שברקו להס והני אחריתו נינהו
וכמ"ס סקו' כפ' לא יתפור והרשב"א ז"ל על האי
דינא וכוס נתישבו דברו רבינו שסייס וכתב על
האי דינא אכל' ס' מוכן אסור דאף דאמר' כגמ'
משום דאזלינן בחד הרוב היינו אלו לא הוה אלא
דישא כלבד היינו אסור ה"ט רוקא אמנס מתחמת
הסיפא דריתק' לן אנו מוכריחיס ל' שבה ללמדנו
דינא אחריתא אף היבא דהוי ס' שקול כגון שהס
מדרין ואין בקנינן אחריתו כוראי רוב אלא מחלס
על מחלס אפ"ה חולין לו' שאלו הלכו ואלו משאר
הקנינן שהס מוקלין כאו וה"ב מעשה לא הו"דך
רבי' להוכיח זה הטעם שאמרנו כגמ' משום דאזלינן
בחד הרוב כיון דלפי האמת אף דליבא רובא
הסור ומש"ס קייס ואמר וכל ס' מוכן אסור והל'
זה רמו המגיד כלשון הדין ואמר ונראין דברו
רבי' שלא חילק לו' דמש"ה כתב וכל ס' מוכן כרי
ללמדנו דלאו רוקא כהאי דינא דאימא ודאי רובא
אלא ככל ס' מוכן דעלמא אף דליבא רובא אסור
וכדריך זו נכח לבאר כמאי פליגי רי"ף ורבי'
וכל הפוסקים שלא פסקו לאוקמתא דרבא והרשב"א
כס' עבודת הקדש ורבי' ויוחס הכיאו הכי' ז"ל
פסקו אותה אף דכלוהו ס"ל כר"ה רוב וקירוב הלך
אחר הרוב אמנס לפי מה שפי' נותא דכל אחר
למעמיה אזיל דלפי דעת רבי' ודעמיה ו"ל רכיון
דס"ל רכל' ספק מוכן אסור ה"ב י"ל דהאי דינא
מסיפא ולפנין ליה ואין אנו דריבין לאוקמתא דרבא
לחדש האו עברא ול' דאשחרכובו וכו' ולא הו"דך
רבא לחדש האו סברא אליבא דמ"ד הלך אחר
הקירוב וכוון דלא קו"ל כותיה ממילא אדתייא האי
סברא וכמ"ס הכי' ז"ל אכל הרשב"א קל אזיל
לשיטתיהס דס' מוכן שאינו קירוב לוגע בשל תורה
אזלינן להקל וא"כ מוכריחיס אנו לפדש דברו אבוי
כפירש"י ורדאי אובא רובא דעלמא שאסורין והו"ל
תרתו רוב וקירוב ומעתה אף דקו"ל כמ"ד רוב
וקירוב הלך אחר הרוב וה"ב י"ל דהאי דינא נופיס
קמל"ן תנא דמתני' עדיין ק' דהמאי אנט' למתני
כסיפא דאס מלא חוץ וכו' אס ללמדנו דרוב וקירוב
הלך אחר הרוב סא מרישא ולפנין ליה אלא וראי
מוכריחיס אנו לומר דסיפא קמל"ן אוקמתא דרבא
כשני קניס וכו' מש"ה פסק הרשב"א להאי אוקמתא
אף ראינו נמי ס"ל דרוב וקירוב הלך אחר הרוב .

אמנס

זרידן אתה ליעת דמוכריחיס אנו לו'
לפי דעת הרשב"א דס"ל דספק מוכן
דליבא רובא מותר האי אוקמתא דרבא דשני קניס
וכו' וזמן כה' מהס אותה שלא זמן כה' יש כה
ויניס יותר מאותה זמן משו"ה חלינן למימר
שאותס זמןן הלכו להס ואלו שלעני הוק' אשתכחא
וכו' כיון שאותס שלא זמן הויה לכו רובא אזלינן
בחד הרוב דאל"ס אלא ששני הקנינן שויס הס ה"ב

אף דאמרינן האי סכרא שורדים או עולוס סוף
 סוף מאי חיות לתלות ולומר שאותם שוימן הלכו
 להם ואלו מן האסורים והרי ס' שקול הוא שיש
 למר נמי האסורים הלכו להם ואלו שלפני הקן
 מותרים ואדרבה קורבה רמוכה הוא שאלו שינאו
 לפני הקן מהקן עממו שהזמין בו הוא שינאו וא"כ
 סו"ל למוול כהאי ספיקא לקולא לרעה הרשב"א
 אלא ודאי מוכרחים אנו לומר לרעתו רכקן שלא
 זימן איכא רובא ולא הולך לכאר זה סמך עמ"ס
 קודם זה כרינא רשורום ולכניס דלא אפרי' מס'
 אלא כשיש שם כשאר הקינין שלא זימן ויחר מאלו
 שלא זימן גם נמי חור וסנה כדון מלא לפני
 הקן דאסורים דאמרי' רללו שכחו הם הן הרוכ
 שכשאר קינין כנלע"ד כדור כדעת הרשב"א מעתה
 לכאו' יש לתמוה על הרשב"א דאמאי כשכא ומלא
 כעליונה שלא זימן ומלא כחחחונה לפני הקן
 מותרין וכן להפך כדון רככא ס"ל דאמרינן האי
 סכרא אף שהם קטנים ומדרים כמו שפירש' ו"ל
 א"כ ליתוס שמה אותם שוימן עלו לעליונה וישכו
 והותם שהם כעליונה שהם מוקלין יררו לתחונה
 וישכו לפני הקן וכן להפך וכמו הרשב"א
 גופיה כזימן שחורים ולכניס וכו' ע"ש. ס"ג אן כיון
 דאית לן האי סכרא רעולים ויורדים. וראיתי
 להפ"ח שכתב ו"ל אבל אם היה מולא וכו' ע"כ
 ולפי מה שביארנו עדין קשה דאף לרובא קינין
 אחרים כחוק ל' אמת ליתוס שמה נתחלפו ועלו
 או יררו שהרי כשיש קינין אחרים שמוקלין ומלא
 לפני הקן שוימן פסק הרשב"א גופיה דאסורים
 שאנו אומר שאותם שכחוך הקן הלכו להם ואלו
 הם אחרים שכחו מן הרוכ שכשאר הקינין אע"ג
 דכשאר הקינין שלא זימן לוכא ריעותא דלא מלא
 בהם כלום אפ"ס חלונן להחמוד שנתחלפו ואלו
 שלפני הקן הם מרובא דאסורא א"כ הכא נמי
 נימא הני כיון דאית לן האי סכרא רעולים ויורדים
 ואיכא רובא כקן שלא זימן לפי ס' הרשב"א כמו
 שפ' אמנם התי' ראה כדור לע"ד לזה כיון דהם
 קטנים ומדרים לא אמרינן בהו' סכרא רעלו או
 יררו אלא רובא דאיכא הרקו לריעותא שמה לפני
 הקן ואותן שלא זימן לא מלא בהם כלום כיון
 שהאיסור נעקר והלך ממקומו לעלמא ואין אני
 רואה אותן עכשיו כה שעתא אני אומר דכפיק
 לזה מקורח מדרה ויש לי לתלות ולו' ריש לו כח
 נמי לעלות או לירד ומה שאני רואה עכשיו לפני
 הקן הוא מרובא דאיסורא ואתם שזמנתי הולכים
 להם אבל כשאני רואה האיסור כמקומו שלא הלך
 ובעקר ממקומו אין אני אומר האי סכרא ריש
 לו כח לעלות או לירד כיון שהם קטנים ומדרים
 אתווקי איסורא לא ממוקין. איכו השתא מוכרחים
 אנו ל' כמו דמ"ס הרשב"א כרינא דלעיל דכשמה
 לפני הקן ואיכא קינין אחרים דאסור אם הם
 מפריחים ככל גוונא אסור אבל אם קטנים ומדרים
 אינם אסורים אלא כשכל הקינין הם שוים עם
 הקרקע לרובא דעליונה וירדה אבל אם אחר מהם
 גבוה או המוכן או שאינו מוכן אמאי אפרידי כיון
 דליכא ריעותא שאני מולא המוקלין במקומם כשאר
 הקינין אין אני תולה ל' שעלו או ירדו כמו זימן

כעליונה או כחחחונה דלא אמרו' האי סכרא רעלו
 ויררו כשאני רואה המוקלין כמקומן ולא הולך
 הרכ לכאר זה סמך עמ"ס כהאי רינא רשני
 קינין זה למעלה מזה.

מעשה

נכה לדכרי הפ"ח שהקשה על דברי
 מרן הכ"י שכתב דשאר הפוס' השמיטו
 וכו' וכחכ עליו שנס זה פלא וכו' ע"ש. וגם
 מהרש"ל בספרו יש"ש כתב על מרן שינאו הרברים
 מכלו עיון ח"ו ע"ש. ואנכי העכר לא ידעתי מאי
 קאמתמהו רכקן על מרן ו"ל שהרי כזימן כעליונה
 ולא זימן כחחחונה כיון דלא אמרו' האי סכרא
 ריש להם כח לעלות מן החחחונה לעליונה לפי
 דרכא איירי כשהם קטנים ומדרים וכמו שפירש' י
 ו"ל א"כ איך ניתוס לרובא דכשאר הקינין שהרי
 הם היונים שכשאר הקינין שלא זימן הם גדולים
 ומפריחים א"כ איך אני אוקר אותם שלפני הקן
 שזמנתי והלא מנכרא מלחא שלא נתחלפו שאלו
 קטנים ומדרין ואותן שכשאר הקינין הם גדולים
 ומפריחים ומה שייך לאסור משום רובא וחס הוונים
 שכשאר הקינין הם קטנים ומדרין כמו הכ' קינין
 שזמנתי כח' מהם א"כ איך אפשר לו' שאם זימן
 כעליונה ומלא לפני הקן דאלו מרובא דכשאר
 הקינין והרי כמו דלא אמרו' שינאו מן החחחונה
 לעליונה משום דלא אמרו' האי סכרא ריש להם
 כח לעלות ה"כ או אפשר שאלו שמה לפני הקן
 משאר הקינין שהרי כיון שהם קטנים ומדרים א"ה
 שיכוואו לעליונה אלא אם נאמר דסרידי סודך
 וסליקו והאי סכרא לא אמרינן לה וא"כ מאי קה
 מקשו על מרן ו"ל דניתוס לרובא דעלמא והרי
 לא כתב מרן הכי אלא כשהם קטנים ומדרים
 וכזה ליכא למיתס לה לרובא דעלמא שהם מפריחים
 ולא לרובא דכשאר הקינין כשהם קטנים כזופן
 דכשזמן כעליונה אין מקום לקשייתם כלל וכן
 נמי אף כשזמן כחחחונה ומלא לפנייה אם שאר
 הקינין הם גבוהים אף כשתהיה החחחונה שזה
 עם הקרקע כמו דלא אמרו' שירדו מהעליונה
 לתחונה משום דאין להם כח לילך אלא כשהו ולא
 שירדו למטה לפי ס' הכ"י ו"ל ה"כ ליכא למיתס
 שכחו משאר הקינין שהם גבוהים מהקרקע שהרי
 אין להם כח לירד כדי שיכוואו לכאן כ"ש אם
 החחחונה נמי היא גבוהה מן הקרקע דאיכא
 עליונה נמי אמנם כשהחחחונה שזה עם הקרקע
 וכן שאר הקינין שהם רובא דאיסורא נמי כה
 שעתא יש מן הקושי על מרן דאף דלא אמרינן
 האי סכרא רעולים ויורדים ניתוס לרובא דכשאר
 הקינין ולזה ו"ל כפשו' דלא הולך מרן לכאר זה
 דמלתא רפשי' הוא רככה"ג איכא למיתס לרובא
 דכשאר הקינין ואין כוונת מרן אלא ללמדנו דרובא
 דאיכא עליונה וירודה לא אמרינן האי סכרא רעולים
 ויורדים כשהם קטנים ומדרים.

עוד

ראיתי להפ"ח ז"ל שהכריע כדעת הרשב"א
 דלא כמרן ז"ל וכחכ עליו רליחא וכו'
 כנ"ל עכ"ל ע"ש. ולע"ד איני רואה הכרח כלל
 מזה והכרעה שהרי הוכרח רכא לו' הכי לפי זאת
 החוקמתא דרפשי' זימן כעליונה ולא מלא כחחחונה

ס"ל לחנה דמתני' דאסורין משום דאמרו' סרוכו סרוך שהרי כיוון דתני כסופא אף כשני קיטין וכו' משמע דהכי ס"ל דאל"ס ליפלוג ולתני כירדה נמי אף ככ' קיטין אס' זמן כעלוונה ומא' לפניה מותרים הלא' ורדאו לפי זאת האוקמתא דמוכרחים אנו לו' דככ' קיטין ככל גוונא אסורין ס"ל לחנה דמתני' ולא משום דהכי קום ליה לרבה מסכרה דנפשיה וא"כ שפיר כתב מרן הכ"ו ז"ל מדהשמיטו כל הפוסקי' וכו' משום דס"ל דלמסקנא אין אנו זריכין להאי סכרה ולא אמרו' כשכס קטנים עולים ויורדים וכבר כתבנו לעיל כטוב טעם ורעת במאי פלוגי עם הרשב"א דכל א' לטעמיה אויל וא"כ אין כוונתו להכריע כדעת הרשב"א ז"ל והוי האי דינא פלוגתא דרבנן ואדרבה אזלינן בהא לקולא כיוון דמדי דרכנן היא ואין לנו כח לאיסורא אלא כחה דהותרא עדיף כנלע"ד ורוק .

הלכות מגילה

סימן תרפ"ו

מתענין כ"ג וכו' . כתב הטור דיש סמך וכו' עכ"ל וכו' זה כתבו הרמ"ם ז"ל משם ר"ת והקשה הכ"ח על זה הפי' מרחנן וכו' ע"ש והניח כל"ע ומתרח"ה ז"ל כס' מקראי קרש כחכ' דאין מכל אלה תמיה על ר"ת וכו' עש"כ . והנה מ"ש חתמה דר"ח יפרש וכו' ע"ש מלכר שפירוש זה הוא' דוקק כמשנה אלא איבא לאקסויי עליו טובא ממאי דאמרו' כמנא' דף ר' על מאי דתנן במתני' אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה אר"ח חכמים הקלו וכו' ועשרה לא תקיפו רכנן עש"כ וק' רערין יש להקשות דליקרו כח' כשכת שהוא י"ג שמתקבלין לתענית אסתר וכמו דאמרו' כשחל כד' קורין כג' שהוא י"ג משום שמתקבלין וכו' וכן יש להקשות עוד כמה שחזרו והקשו כש"ס תא שמע וכו' ואם איתא ליקדמו ליום הכניסה וכו' לא רחינן ע"כ דליקרו כר' שהוא יום י"ג שמתקבלין לתענית אסתר מיהו להא' י"ל משום דמוס הכניסה ליום הכניסה לא רחינן אבל עריין ק' דמעיקרא רלא אסיק ה"ט דלמה קשה דליקרו ככ' שהוא י"א היה לו להקשות יותר רבותא דליקרו כד' שהוא י"ג וכן נמי יש להקשות ממאי דתנן אר"י אימתו וכו' אלא בזמנה ע"כ דלמה לא יקראו אותה כ"ג שמתקבלין וכו' ועוד רעיון משכת לה י"א י"ב וי"ג היבא שחל פורים כח' כשכת שמתענין כד' ומתקבלין כני הכפרים לעיירות לתענית אסתר וקראו המגילה בו כיום שהוא י"א וכן זב משכת לה כשחל פורים ככ' שיקראו אותה כח' כשכת שהוא יום י"ג וכן כשחל כג' וקראו אותה ככ' וכן ע"ז הרך עד סוף השבוע ואף לפי מאי דתסקינן כש"ס לא תימא וכו' אלא אימא מפני

שמספקין וכו' עדיין נמי יש להקשות כל מה שפסקינו רביון דמתקבלין לתענית כיום י"ג למה כשחל ככ' אין קורין אותה כח' כשכת שהוא יום י"ג וכן כשחל כג' למה אין קורין אותה כד' שהוא יום י"ג סוף דבר שפירוש זה לא יבא כלל וכמקום אחר כח' על הרמב"ם תי' תירוץ אחר ע"ש והרואש יראש רכל מה שהקשו לעיל יקולו גם על פי' זה דאפי' התענית שומנו כיום י"ג דוחין אותו ליום הב' כדי שיהיו פנויים להספיק מוס ומזון א"כ ככ' כשכת שכאוס כני הכפרים לעיירות לתענית אסתר כח' כשכת שהוא יום י"ג למה לא תקנו שיקראו אותה כאותו היום כדי להיות פנויים לפחות לספק מוס ומזון וכן נמי כשחל כה' למה אין קורין הכפרים כיום ר' שהוא יום י"ג וכמו שחנן כשחל כג' שזה קורין ככ' משום שמספקים שאין נכנסין ככ' וה' אין קורין אותה אלא בזמנה וקראו אותה כ"ג משום שמתקבלין וכו' כדי שיהיו פנויים כיום פורים להספיק מוס ומזון סוף דבר שק' הכ"ח על ר"ח הוא קושיא ואינה מחוייבת כאלו תתי' והנה כודאי דברי הרמ"ם שכתב ולמאי דפרישות לעיל וכו' דמשמע מדבריו שהיו מחענין אף קורס שכטלה מנ"ת וכמו שדיוק מהרמ"א ע"ש קושיא הכ"ח על ר"ת ז"ע על הרמ"ם דבפי דבריו א"כ אמאי תנן כשחל כד' מקדימין ליום הכניסה דהיינו יום כ' ליקרו כג' שהוא י"ג שמתקבלים לתענית אסתר אמנם דברי ר"ת בעלמס שפי' ש"ג זמן קהילה שהכל מתקבלין לתענית אסתר לומר סליחות ותחנונים וכו' כני הכפרים לעיירות וקשה ע"ז הכ"ח מדתנן וכו' ע"ש לע"ד לוישכס כקנה א' ואומר דאדרבה קו' א' מתרלה לכרתה והוא ממ"ש הרמ"ם כסוף פ"ב דתעניות משם הרמ"כ דהא לך לשונו כתב הרמ"כ ד' וכו' ע"ש כל לשונו באורך ונקטו' מדבריו דהא דאמרו' שס כגנו' והאידנא בטלה מ"ח היינו בימי האמוראים וכו' א"ש דברי ר"ת דו"ל לעולם מעיקרא כימי מרבכי היתה התקנה להתענות כ"ג אמנם כשאידע נס ניקנור עשאורו י"ט ואסרוהו כתענית והספד ועתה שכטלה מ"ת חזר הרבר למקומו להתענות כמאז ומקדם וכימי התנאים עדיין לא כטלה מ"ת ולא היו מתענים כ"ג משום שהוא יום ניקנור ומש"ה הקשו שם על רבי יוחנן דאמר הלכס כר' ויסי דאמר כל הכתוב כמ"ת רלא להתענות לפניו אסור ולא חיינו מותר וסא אר"י הלכה כסחם משנה ותנן אעפ"י שאמרו מקדימין אבל מותרין כהספד ובתענית אימת אילמא כני ט"ו וקא קרו כ"ד וכו' יום ניקנור וכו' דהיינו שאין אמרה מתני' מותרין כהספד ובתענית כשמקדימין וקורין כ"ג והא יום ניקנור הוא וכימי התנאים עדיין לא כטלה מ"ח ומש"ה רבי' הקדוש ססרר המטניות לא תני כשחל כ"ד שקורין כג' שהוא יום י"ג שמתקבלים כני הכפרים לעיירות לתענית אסתר משום דכומיו עדיין לא כטלה מ"ת ויום י"ג היה יום ניקנור שהוא י"ט וזו מה שנראה לכא' לוישכ דברי ר"ת עפ"י מ"ש הרמ"כ ז"ל אמנם אחר העיון יראה

דבריו הראש"ד עצמם ז"ע דבמסכת ר"ס רי"פ משמע החס' דלמ"ד בטלה מ"ת היינו אחר תריבן בית שני שנה בטלה מ"ת ולא עדי וימי האמוראים והכי איתא חס' הקמר רב ור"ת אמרי בטלה מ"ת ור"ו וריב"ג אמרו לא בטלה מ"ת וכו' ע"כ . היו לך להדיח דלמ"ד בטלה מ"ת היינו אחר התרכין מיד וכן משמע עור ממה שפסקו שם כנמרה למ"ד בטלה מ"ת מחיוב רב כהנא וכו' ופגרי"ו שם ור"ו אחר תריבן הבית הוסיף רבינו רבן יוחנן בן זכאי כבר תיב הבית .

והנה

הר"ן בפירושו הפלגות מוצא הסוגיא דפשיטין דלא בטלה מ"ת וכו' דחס' דבריו הראש"ד דקאמר אעפ"י שטלה מ"ת מ"ת און גזרין קענייה לבור באותם הימים וכו' דכפי דבריו א"כ מאי האיס' הויב' וכו' שאני הכא וכו' ע"כ . ולע"ד גראה ליישב דברי הראש"ד דלק"מ דשפיר פשיטין מינה דלא בטלה מ"ת האיס' איתא דכטלה ומאחר להפענקה באותם הימים עצמם ודוקא ח"ג אסור לגזור לא האיס' ליה' להם לאו והפענו על מה שהפעניתי כבר אלא הוסיף להם לומר לאו והפענו על מה שגזרתי קענייה וגזר דאף דנימא דכמו קאמרנו לנו על מה שהפעניתי ח"ג מ"ת שפיר פשיטין מינה דלא בטלה מ"ת משום דאף דקאמר הראש"ד דאעפ"י שטלה מ"ת אין גזרין קענייה על הכבוד הייב' לכחתי' אבל אם כבר גזרו והפענו לא עשו אסור ביון דכבר בטלה מע"ת וכ"כ הר"ן בעלמו וז"ל אבל הראש"ד אומר וכו' לפתולה ודאיה לרבר וכו' עכ"ל . הוסיף לך כהדיא שהוא בעלמו משם הראש"ד דלא אמר אלא לפתולה' אבל בדיעבד אם עבדו וגזרו קענייה ואם איתא דאסור לגזור קענייה על הכבוד כך היה לו לו' אעפ"י שטלה מ"ת אין גזרין קענייה על הכבוד ומדאמר לכחתי' משמע דלכחתי' אין דאיו לגזור אבל אם גזרו מהפענו וליכא אסור וכוה נקא דשפיר פשטי' מהכא דלא בטלה דאף איתא דכטלה לא היה להם לו' לשם לאו והפענו על מה שהפעניתי אעפ"י שגזרו קענייה על הכבוד משום דלא עשו אסור כמה שגזרו אלא דוקא לכחתי' אין דאיו לגזור אלא דאיו שדקאמר לנו לאו והפענו וכו' משמע דעדיין לא בטלה מ"ת אמנם כיון הוסיף ובין הכי קו' הכ"ח על ר"ת הדרא לרוביה על כן גראה לתרין ח' אחד דהתם כר"ה חסוקא דפלוגתא דתנאי פיא' אי בטלה או לא בטלה דהניח הימים האלה וכו' ע"כ ופוסק נקא דר"ת יתרון הא דלא קנא רבי כשחל בר' דליקרו ב"ג שמחאספין להעניית אסור דשמר ר' ס"ל כמ"ד דלא בטלה מ"ת אף לאחר התרכין וי"ג ווס ניקנר דהיונו מחחילה חקן מרדכי להפענקה כ"ג ככל שנה ושנה זכר למס' שהפענו כ"ג כשכחמו וכשנעשה להם נס ניקנר אסוריהו בהספד והפעניתי וס"ל לר' דלא בטלה מ"ת ואף אחר התרכין אסור להם להפעניתי כיוס ו"ג משום נס ניקנר אבל און דקו"ל דבטלה מ"ת חון מתוכה ופודים מס"ה מתעניין כ"ג באדר ככ"ל ליישב דברי ר"ת עצמו אבל דברי הראש"ד ז"ע . וקנה בתח' כחכ' הטור

ואע"ג דקו"ל בטלה מ"ת וכו' מיהא מוקד ע"כ . וטעם זה הכיוו' ג"כ סר"א"ש כפ"ק דמני' וז"ל ומסקין חס' וכו' ע"כ ולכא' ק"ל על מאי דכעני למימר כיון דלא בטלה אוקמו ארינויהו וכו' דהאי ולאחריהם אסור דקאמר לא משכחת לה דאע"ג דקאמר ר' יוסי על סכוכו כמ"ת דלא למספר לפניו ולאחריו אסור לא פסקין כנמרה הלכתא כותיה אלא כר"מ דאמר לפניו אסור לאחריו מוקד דהכי איתא חס' חס' וכן אמר כאלו וכו' ופי' דש"י אלא כר"מ וכו' ע"כ . א"כ במלניו למדין אליבא דר' יוחנן דהלכתא כוותיה כיון שיבא דכחוכו כמ"ת דלא למספר כיון רכחוכו דלא להפענקה לפניו אסור ולאחריו מוקד ואין קאמר ולאחריו אסור וכן ק"ל בדברי סטור דקאמר וא"כ לפנייהם ולאחריהם אסור וכו' דהאי ולאחריהם אסור דקאמר לא משכחת לה דאע"ג דכתיב כמ"ת דלא למספר כהון מ"ת לפניו אסור ולאחריו מוקד כר"מ . שוב דאין למהרהר'א כס' מ"ת ששקס' על על מרן ז"ל וז"ל כתב פכ"י בס' הרמב"ם וכו' ע"כ כאורך ואינו יודע למה תלה קושיותו על' מרן ז"ל היה לו להקשות על לשון הטור עצמו גם על לשון הראש"ד וכרכתו' ועוד דמרן קאי כשיטת הטור וכמו שסיים וכ"כ הטור וזראה ליישב דברי הראש"ד והטור ומרן ז"ל דס"ל דסא דקאמר רב הלכס' כר"י כיון כדלא למספר כיון כדלא להפענקה לפיגו על ר' יוחנן אע"ג דקו"ל רב ור' יוחנן הלכתא כר"י ויוסי דאמר כל הכחוכו כמ"ת דלא למספר לפניו ולאחריו אסור וכמו דאיתא חס' כנמ' חנו דכנ' אלא וימא וכו' כמאן כר' יוסי ואסקוה כנמ' דפ"ט דכתכותו כמ"ת וכו' ע"כ כנמיה' באורך וכיון דסתמא דתלמודא אוקי למ"ת כר' יוסי א"כ כוראי משמע דהלכתא כרב דאמר הלכה כר"י כיון כדלא למספר כיון כדלא להפענקה ומש"ה אית דכעני למימר כיון דלא בטלה אוקמו ארינויהו ולפניהם ולאחריהם אסור דתנכה ופודים כחוכו כמ"ת דלא למספר כהון ומש"ה קאמר נמי הטור ומרן ואם כן לפנייהם ולאחריהם נמי אסור ואף דנימא דרב נמי כר' יוחנן אפ"ה הלכתא כר' יוסי כיון דסתמא דתלמודא אוקי למ"ת כר' יוסי וכמ"ת ומש"ה דר"ף והראש"ד ז"ל הכיוו' סא דתניא הימים האלה וכו' שהכריותא הוצא אחיה כר' יוסי דאמר דלא למספר לפניו ולאחריו אסור ולא כדאיתא לך דברי רב ולא דברי רבי יוחנן משום דסתמא דתלמודא אסקי דמ"ת אחיה כר' יוסי ודוק . עור יש להכיוו' דאיה דתלמודא דירן אית ליה הלכתא כר' יוסי אף כלאחריו דלא כר' יוחנן ממאי דאיתא במס' ד"ס דר"ט דפריך תלמודא על רב ור"ת ממה שכתוב כמ"ת כפלתא כחשרי וכו' ותי' הכא כמאי עסקי' בזמן שכ"המק קיים והקשו ותפוק לי וכו' דתניא וכו' ע"כ . הוסיף לך להדיח דסתמא דתלמודא קא פריך אליבא דר' יוסי דלר"מ לית ליה לאחריו אסור כלל ואסקי נמי הטעם משום דהוי דארייתא משמע אבל אי הוסיף מר"ס הה"כ דהיה אסור לאחריו ואם איתא דס"ל כר"מ כלאחריו וסא לר"מ לא משכחת לה אחריו אסור כלל .

וכפ' לוישכ בכרי ערן ככ"מ והנה כמה שהקשה הרמ"א חס"י ע"ש לא ידענא מאי קא מקשי עליו דהא כחר הכי אמרונן כנמ"ה השתא דאיתת להכי כ"ט נמו וכו' משמע דלדחויי לרב אשי אחרת ולו' דלעולם הא רקאמר ר"י לפניו ולאחריו אסור אף בהספד קאמר וה"ט דכחכי מריש ירחא כיון דאלו תקלע וכו' וא"כ כפי זה שפיר קאמר מרן דהוי מהטעמים שכתבתי וכן משמע מדברי רש"י ז"ל דחיוני שנייחא ררב אשי שכתב כפי' המשנה כל הכתוב כמ"ת דלא למספר דאית וימא וכו' כ"ט גופיה עכ"ל ע"ש . ואם איתא דלא אדחי שנייחא ררב אשי לא הוה לו לומר לפניו אסור בהספד אלא הו"ל דאסור כהעניא בשנייחא ררב אשי שהוא האמת שכן דרכו של רש"י לפרש האמת כפי' המשנה וכ"כ הר"ן כפי' ההלכות שמה הלשון של רש"י מוכח דאדחי שנייחא ררב אשי ואף הר"ן עצמו לא נרחק לו' דלא אדחי שנייחא ררב אשי אלא משום דס"ל דהא דאמרינן דכפונכה ופירוש לא כטלה מ"ת אף לפניה לא כטלה ומש"ה קאמר כיון שטלה מ"ת ויותר נראה לאהדורי לקולא ולו' דלא אדחי שנייחא ררב אשי אבל כפי שיטת הטור ומרן דאית להו דלא ערוף לפניה וכו' ודוקא בעוקר וימי דתוכה ופירוש לא כטלה מ"ת למת להו לדחוק עצמם ולומר דלא אדחי שנייחא ררב אשי כיון דמריהטא דנמ"ה מש"ה דקאמר והשתא וכו' משמע דה"ק והשתא דאיתת להכי לא נלטיך לדחוק עצמו בשנייחא ררב אשי אלא כ"ט נמו כיון דאלו וכו' וכ"כ מ"ל למרן ז"ל דהרמב"ם אית ליה כהדא"ש ז"ל והטור ז"ל אימא דס"ל כהר"ן ז"ל דהא ליתא דהא כתב הרמב"ם כפ"ה מה' תוכה כ' ג' וז"ל וימים אלו הם נקראים תוכה וכו' ע"ש . הרי לך כהדיא דהרמב"ם אית ליה דוקא סן אסורים בהספד ותענית אבל לפניהם ואחריהם מותר אף כהעניא וכ"כ מה"מ שם וז"ל שרעת רבי וכו' עכ"ל וכ"כ הרמב"ם כפי' המשנה ע"ש .

ובזה אולא לה נמו מה שהקשה עוד על מרן ז"ל דאז אובא למידק מדברי הרמב"ם איפכא איבא למידק וכו' עכ"ל רלייתא דאין אנו יכולין למידיק מדברי הרמב"ם זה הדיוק דא"כ הוה דברי הרמב"ם סתרי אהדרי למ"ש כפ"ג מה"ל מגילת וכמ"ש גם מעיקרא דיוק זה אינו דיוק רביון דקאזי קאם כענין הספד רקאמר וכן אין מספידין את המת כחניכה ופירוש וכו' ומש"ה קאמר ומוהר לספור לפני חנוכה ופירוש אבל אס"ג דאף כהעניא מותר סוף דכרו שדכרו מרן ושרים וכדוריס והדרכה הכרו מרפי אברי ודוק .

אחרי כתבי זה ה' האיר עינו וראינו דמאי דקאמר דהא"ש אית רכעו למימר וכו' הוא סברת הרי"ף ז"ל והא לך לשונו והאידנא כטלה מ"ת וכו' והא כר"י איתיה דאז כת"ק לית ליה אחריו אסור כלל עכ"ל ע"כ . ונלע"ד שכן פי' רביו והא רב אשי קאמר כדי לוישכ מתני' דמ"ת דאט' למכתב מריש ירחא וכו' משום דכל שלאחריו כהספד אסור כהעניא מותר והא כר"י וימי איתיה דאז לת"ק הא לית ליה אחריו אסור כלל וכיון

שישכ רב אשי למתני' דמ"ת כר"י אס כן משמע דס"ל דהלכתא כר"י אף בלאחריו .

ובזה נחוישכ שמייה הר"ה שחמת על הרי"ף וז"ל ומה שכתב ראוה וכו' עכ"ל ע"כ . ולפי מ"ש א"ש דאדרכס מראוי למתני' כר"י משמע דס"ל דהלכתא כוותיה אף בלאחריו ומש"ה א"ש למכתב במתני' ער סוף מועדא וכמו שאמרו שם בגמרא דלר"מ דלית ליה אחריו אסור כלל למאי א"ש לכתוב ער סוף מועדא . עוד סיים הר"ה ואף פקס נמי איתיה וכו' אדלא לסתענאם וכו' ע"ש ודבריו זריכין אללו אלמו . דהא תרונא אחריו נמו לאו לאתלוגו על רב אשי אפי' ולמימר דמתני' דמ"ת איתיה נמו כר"מ אלא אף לפי סת"ה הוה נמו לא איתיה מתני' אלא כר"י דוקא ומש"ה אט' למכתב כמ"ת ער סוף מועדא אלא שכל לתרן דכפי ר"י למאי אט' לכתוב מריש ירחא לאסור כ"ט ת"ל משום כחר כ"ט וע"ז תי' דאין הטעם כד"ר דאמר כל שלאחריו כהעניא אסור וכו' אלא ה"ט כיון דאלו תקלע וכו' אבל לעולם כיון הכי וכו' הכי מתני' דמ"ת לא איתיה אלא כר"י וכו' ויון דסתמא דתלמודא אסיק למ"ת דלא איתיה אלא כר"י א"כ כודאזי משמע דס"ל דהלכתא כר"י אף בלאחריו ולאפוקי מדרכי יוחנן דאמר דהלכתא כר"י בלא לסתענאם דוקא ודוק וז"ע . ועכשו נחוישכ לי מה שחלה מהרמ"א קושייתו דוקא על מרן הכ"י ולא על לשון הרמ"א וסבור משום דעל לשון הרמ"א והטור ל"ק דזו היא ס' הרי"ף והוא ס"ל אע"ג דר' יוחנן פסק כר"י בלא לסתענאם דוקא לא פסקינן בוותיה והוא ידע להא דר' יוחנן ורחס אותה מהא דרב אשי אמנס תלם קושייתו על מרן דאמר דאע"ג דאפסקא בר"י דאמר לפניו ולאחריו אסור דלא מלכו מי פסק להדיא כר"י אלא רב ור' יוחנן וק"ל כרבי יוחנן דאמר דלית הלכתא כוותיה דר"י אלא בלא לסתענאם וא"כ היתך קאמר לפניו ולאחריו אבל כפי מ"ש לעיל נחוישכ ג"כ דכרי מרן דס"ל דאע"ג דקי"ל כר' יוחנן הכא פסקי' כרב דאמר סחס הלכס כר' יוחי ומשמע אף בלא למספר כיון דכסמוך אוקי סתמא דתלמודא להיוה דמ"ת כרבי ויסי דאף אף בלאחריו אסור וכיון דמתני' דמ"ת כר' יוחי דאף אף בלאחריו אסור וכיון דמתני' דמ"ת מסויעא לרב פסקינן כוותיה אף לגבי רבי יוחנן ומש"ה קאמר דאע"ג דאפסקא הלכתא וכו' דכיונתו על רב דאמר סחס הלכה כר"י ויש לי להכי דאיה על זה מהא דכתב הרמב"ם כפ"ה מה' יסודי התו' הלכה ה' וז"ל וכן אם אמרו להם כותים וכו' וכ' מרן ככ"מ פלוגתא כיושב' דר' יוחנן ור"ל וכו' ופסק רבי' כר"ל וכו' ועוד דמתני' מסויעא ליה וכו' ע"כ . סרי לך להדיא דאע"ג דק"ל כר"י לגבי הר"מ הכא דמתני' מסויעא לר"ל הלכתא כוותיה וא"כ הפ"ג הכא אע"ג דקי"ל הלכה כר' יוחנן לגבי רב הכא דמתני' דמגו"ת דמסויעא ליה לרב הלכתא כוותיה וכ"כ דיש לתק דשאני קאם דמלשון מתני' יוחנן . עצמה דמתני' ואם יתדוהו להם כשכע בן ככרי וכו' משמע דהלכתא כר"ל דלר"י אמאי אט' לו' כשכע ו' ככרי אבל הכא הא דכתוב ער סוף מועדא ו"ל דלא בא לאסור ויש שלאחריו אלא

אלא בא' למנות הימים שנעשו בהם נסים וכמ"ש בירוש' וז"ל רר"י כל אליו מלוא לא מוסייען ולא תכרו לא על רר"מ ולא על רר"י לא בא אלא למנות י"ט שנעשו להם בהם נסים וכיון דכרוי' משמע דאחיא כמו כר"מ הא ליתא כיון דסתמא דתלמודא דידן איח ליה דמתני' רמ"ת לא אחיא אלא כר"י א"כ ודאי פסקינן כרבידס"ל הלכה כר"י כיון גדלך להתענאה כיון גדלך למספר דסתמא דתלמודא ס"ל כרב יוכ"כ הכ"ה ככללי הגמ' כלל מ"ד וז"ל אע"ג דק"ל רב ור"י הלכתא כר"י אי קוניה רשמעתיא מוכתא כרב און הלכה כר"י אלא כרב ע"ש שכתבן כ"כ בס' הר"ש וה"מ ע"ש

והנה על טעם הר"ש והת"י שכתבו דה"ט דמתני' כיו"ב וכו' הקשה מהר"א וז"ל אי סב"ק למאי הלכתא וכו' ונ"ע עכ"ל עש"ב והנה למא שתי לקו' הר"ן אינו יודע מה הוסיף על תו' של הר"ן שעל קו' זו צעממה כתב כבר תו' הרמב"ן עש"ב וזו היא כוונת הר"ן בעלמא והקו' שהקשה אותה על התו' והר"ש כבר קדמו כזה הר"ה וז"ל ויש שסבורים וכו' עש"ב. אמנם על דבריו הר"ה עממ קשה לי דאך תלונתו על זאת הסכרה דאך דנימא דגם לפניהם לא בטלו ערין ק' הלכתא דפסק רב למאי הו' שהרי רב דאמר בטלה מ"ת כודאי דאית ליה דאך כחטובה ופורים בטלה אע"ג דהתא פרכינן על רב ור"ת ממעשים ונורו תעניות וכו' ואף רב מודה דלא בטלה מ"ת לנעוין חטובה היינו רב"ד רלאו פלונחא דתנאי הוא אבל אחר דאסקין דפלונחא דתנאי הוא א"כ כודאי הא דאמרו' בטלה מ"ת הוא אפי' כחטובה ופורים כו' וקו' דאמר סהם הימים האלה הכתובים כמ"ת וכו' ומשמע כל הימים אפי' חטובה ופורים מדלא חילק ר' יוסי בדבריו ואמר חוק מחטובה ופורים וההיא דירר ר"ה ור"ת וכו' הוא משום דכ"כ בר"מ דאמר לא בטלה מ"ת אבל רב ור"ת סברו כר' יוסי דאמר בטלה מ"ת אפילו כחטובה ופורים כיון דאוקומנא כר"י וכן משמע לפי המסקנא דלמ"ד בטלה מ"ת אפילו כחטובה ופורים מדאסקינא כש"ס והלכתא בטלה והלכתא לא בטלה קסא הלכתא וכו' והשחת מדקא' והלכתא לא בטלה וכו' משמע דאיכא מאן דפליג ואית ליה דאפי' כחטובה ופורים בטלה וכמו דאמרו' ככל דוכתא הלכה מכלל דפלוני דאס איתא דאך למ"ד בטלה מ"ת כחטובה ופורים לא בטלה ומשום דמפרסמא נוסחא א"כ לא הו' לו להס"ס לומר אלא והלכתא בטלה וממילא משמע דכחטובה ופורים לא בטלה דאך מ"ד בטלה מ"ת מודו בהו' אלא ודאי משמע דלמ"ד בטלה דהיינו רב ור"ת אף כחטובה ופורים בטלה וא"כ אף דאמרינן דכחטובה ופורים אף לפניהם לא בטלו ערין ק' הלכתא דפסק רב למאי הו' הא איהו ס"ל דאך כחטובה ופורים בטלה וא"כ אין תלונתו על זאת הסכרה דהיא ס' החוס' והר"ש וע"ק על ר' יוסי בעלמא למאי אנט' ליה למומר כל הכתוב כמ"ת וכו' והא איהו ס"ל דכטלה מ"ת ולמאי נ"מ קאמר כל הכתוב וכו' ואף למאי דהכין הוא דלמ"ד בטלה מ"ת מודה הוא כחטובה ופורים דלא בטלה ערין ק' דלא הול' אלא

דלא למספר דחטובה ופורים הם דלא למספר כתובי אבל דלא להתענאה למאי אנט' וזא כבר בטלה מ"ת ונ"ע. אמנם אחר העיון נראה ליישב הכל בקנה א' והוא דאע"ג דאית ליה לרב דלכתא מ"ת מודה הוא דכשיכנה כ"המ כ"ב יקוור הרבר לכמות שהיא שתחזור מ"ת למקומה וכמו דאיתא התא רב ור"ת אמרו בטלה מ"ת ה"ק כומן שיש שלום יהיו לשטון ולשמחה וכו' הרי לך להודו דרב מודה דכשיכנה כ"המ חוזור מ"ת למקומה כמו טוס גדליה וכן משמע מדר"י בעלמא דאמר כומן שביח המקרא קיים אקודים וכו' וכיון דכשיכנה כ"המ חוזור מ"ת למקומה מ"ה אנט' מ"ת לומר כל הכתוב וכו' אע"ג דאיהו ס"ל דכטלה מ"ת וכן נמי אנט' רב לומר הלכתא כר"י דנ"מ לכשיכנה כ"המ אף קשה דככל דוכתא אמרו' הלכתא למשוא וא"כ הירא קו' לרובתא וכשלמא לר' וקו' ל"ק דאיהו לא קאמר הלכה וכפיתו עומר כזה האור ה' עיני בעיקרא דהאי קוניה במקומה עובדים דך מ"ה ע"א וכן איתא התא תניא ר"ה אומר משום ר' הגלילי וכו' ומסיים התא אחר דכא הלכתא למשוא א"ל אצטו אלא מעתה וכו' אלא דרוס וקבל שכר וכו' הכי קאמינא הלכתא ל"ל וכו' ע"ש. הרי מלינו להדיא דרב הוא דאמר התא הלכה ואע"ג דפריך עלוה רב יוסף מ"מ רב הוא בעלמא הוא דאמר הלכה ולא קא לקו' רב יוסף ואיהו נופיה אחר כאן הלכתא כר"י ולא חייס לקו' הלכתא למשוא אבל ערין קשה דלמה לא פריך עלוה הש"ס הלכתא למשוא וכמו דפריך רבה כוכיס. טוב ראוינו להתו' בסנהדרין דף ג"א בר"ה הלכתא למשוא וכו' מיהו ק' וכו' ונדחה דרב יוסף דוקא פריך הכי ע"ש. וכאן עוד דבריהם כיומא דף ו"ג ע"א בר"ה הלכה כר"י וכו' וז"ל דהין התלמוד חופס זה בקו' הלכתא למשוא אלא רב יוסף מקשה זאת אבל התלמוד אינו חושש וכו' ע"ש וא"כ מש"ה לא הקשה כאן התלמוד על רב הלכתא למשוא עור תו' כיומא וסנהדרין כשס ר"ת כיון דלא פריך הכי רב יוסף אלא הוכח דאיכא חתמי הלכתא למשוא ועבירה וכו' ע"ש. וזה התו' נ"כ שייך כנ"ד דאיכא הכא הלא תדא הלכתא למשוא' דכשיכנה כ"המ חוזור מ"ת למקומה ויאסרו ימי מ"ת בהספר ודעניות וכוה נתיישב הכל כלי פקפוק וזהו אמרתו של דבריו ודוק והו"ה כ"ע לתענית אסתר משום דפורים דברי קבלה וכו' ע"ש. והקשה הרב ראש יוסף ממאי דאמרו' כפ"ב דתעניות חנו רבין אליו יומא דלא להתענאה וכו' הרי אף דר"ת דאורייתא ולא בעי וכו' וכסוף דבריו כתב וז"ל ל' להודו' וכו' עש"ב. וכחכ מהר"א וז"ל וק' דאי הכי מנ"ל לרבא לומר' וכו' עש"ב. ונלע"ד דלק"מ דאדרבה מה"ט נופיה דפורים ד"ק ואין פריך חוק מש"ה קאמר דלא לאסור של זה כזה נכתבו אבל ר"ת מחמת התורה המרינן הכי דלאסור יוס שלפניו אע"פ שיש להו קו' דר"ת דאורייתא ולא בעי חוק כיון דאין לנו טעם אחר לומר דאנט' למכתב ד"ת כמ"ת אבל הכא כיון שיש לנו טעם אחר ל' דאנט' למכתב פורים כמ"ת כדי לאסור של זה כזה למה לנו לרחוק עצמנו ולו' דנכתבו לאסור לפניהם אע"פ שיש לנו קושיא בפורים דברי קבלה

ניכהו ואין לרדף חוק כד"ת ואי קציה ל"ק אלא לדעת הר"ש והק"ס שכתבו דהטעם שמתענין כו"ג משום דלא עדיף וכו' דמשמע מדרבנן שקודם שבעלה מ"ת היה חסור להפעלות כו"ג משום יום שלפני פורים וכן לתו' הכ' שתי' החו' ז"ל הטעם דמתענין כו"ג דכיון דיום שלפני פורים נכתבל מ"ט דידים דהוה יום ניקטור ה"כ וז' לנו לו' שכתבל משום יום שלפני פורים דמשמע כמו מזה הטעם דקודם שכתב כ"ת יום ניקטור הוה חסור להפעלות כו"ג משום יום שלפני פורים דמ"ל לרבה לו' דנכתבו כדו' לחסור של זה כזה הימא דנכתבו להסודות ויום שלפניהם והוא ז"ל חו' לקושיותו ז"ל וז"ל דה"ס אמאי ככתב ב"מ"ת וכו' ע"ש וקשה לו דהא חל"ט למכתב וים ט"ו כדו' לחסור ליום בני ט"ו וים י"ד וא"כ הדרגת קו' לדוכתא דחמיר רבא דלחסור של זה כזה נכתבו אבל כפי שחילוקא ח"ס וכוה יחורז כמו מה שחור הקשה עוד וז"ל אלא דאכתו ק' וכו' ועל קו' זו סיים וכתיב והפ"ן פ"ג דתעניות הכהנים וכו' ע"ש ולה' ידעתי אמאי מיותי הויק מהד"ן כדו' לחוק קושיותו דה"ן אינו מכריח זה אלא לטעם הרמב"ן ז"ל שכתב דה"ט דמתענין כו"ג הוא דכיון דנכתבל מ"ט דידים איך ראו לחסור משום שלפניו והיותי רהוה ממאי דאמר' כס"ס על יום טעווינוט שכתבל ת"ל משום יום שלפניו ניקטור וחי' ב"ס שאין לנהוג חורק י"ט משום יום שלפניו ניקטור וכו' אבל יום ניקטור עלמו שלא נכתבל משום זרה אלא משום שבעלה מ"ת וז"ל ששאר בקדושתו עדיין משום יום שלפני פורים שחל קורס שעשהוהו י"ט וע"ז קאמר ופ"ת דבגורת מרדכי ואקתיר לא נאקרו ימים שלפניהם עד שגורו חוקים ב"מ"ת הא ליקא דמקאמר רבא לא נלכה אלא לחסור של זה כזה ולכ' דנלכה לחסור לפניהם כמי' משמע דמתקנת מדרשו נאקרו ימים שלפניהם אבל כפי הדו"ס דקאמר פורים ד"ק נינהו וכו' אמאי קושיה מזה אדרבה מה"ט נופיה לא קאמר דנס לחסור יום שלפניו תדע שיהי' ה"ן הכוה דכדו' הדו"ס סס והקשה עליו ממ"ס כירוש' ע"ש והמאי לא הקשה עליו כמו מהא דרבא כמו שהק' הרמב"ן אלא דהו' דאין מזה קושיה וכמ"ס דאין מנו קושיה על הדו"ס ועל לשון הטובה כתב סב"ת וז"ל ואיכא להקשות לרעת רב' וכו' אבל לרבי' וכו' עכ"ל ע"ש וקשה לו דכנ"י של הד"ף כפ"כ דתעניות כתוב משם הרב שלטי הנכורים וז"ל כתב הרמב"ן דרוקא יקיר ויכל להפעלות אבל לכו' חסורים לגזור קענית בהם ואפי' כלפניהם ולאחריהם חסור עכ"ל הו' לך להדו' דהרמב"ן אף כלפניהם קאמר דאין גזרין תענית לכו' ועק"ל כמה סטוס חבל לרבינו רובין דכיון דהרמ"ס מסכים לכתב הרמב"ן דהוי' ליה דאע"ג דבעלו' איך וכולים לגזור תענית לכו' בהם וה"כ אף על גב דכל לפניהם וכולים לגזור חפ"ה כלפניהם דתנוכה ופורים איך וכולין לגזור הכיון דהרמ"ס הוי' ליה ה"ט שמתענין כו"ג אע"ג דקו"ל דכתנוכה ופורים לא כעלה משום דלא עדיף וכו' ומכת סברא הייתי לה ע"ג דתלמודא קתמא קאמר דכתנוכה ופורים

לא כעלה ח"כ דיו לכא' מן הדיון לקוית כדיון וכוין דביתים עלמין איך וכולים לגזור ח"ס כלפניהם דתנוכה ופורים ועל הכל נ"ע וכלשון הרמ"ס סס כמקומו ק' שכתב משם הרמב"ן ז"ל ומה שפסקו להפעלות כו"ג וכו' ע"כ . דלמאי אצטריך ליה לארמב"ן להקשות על ז"ל דהו' יום שלפני פורים וחטובה ופורים לא כעלו' ת"ל משום שהיה יום ניקטור וכמו שאמר' כס"ס י"ג יום ניקטור הוא ז"ל אע"ג דקו"ל בעלה מ"ת מ"מ איך וכולים לגזור ת"ל בהם מיהו כהא' ים לרחוק ול' דעדיפת מינה קא מקשי אבל הו' קשיה הוא על מה שתי' דהטעם שמתענין כו"ג משום פורים ד"ק ומעיקרה לא נאסר כמ"ת לפניהם דעדין ק' דאין מתענין כו"ג והא' נאסר כמ"ת משום יום ניקטור ואע"ג דכעלה מנ"ת חפ"ה איך וכולין לגזור ת"ל בהם וכשלתא לתו' כ' שתי' ניקא חבל לפי התי' הוה ק' דאין חו' אוהי' כפשי' ולא נקאסר כו' וזוה ק' לו עוד כמה שויבש הכ"ס דעת רב' דהטעם וכו' דעדין ק' דאין וכולים לגזור ת"ל כו"ג והא' נאסר משום ניקטור ול"ע . והרב ראש יוסף כתב וז"ל וכדכדו' הרמ"ס חוכא למידק וכו' ע"כ . ולה' ידענא מאי קא קשיה ליה דהא לאו אוהי' קאמר זה התי' של הדו"ס אלא הוא דכדו' הרמב"ן וכן משמע מדכדו' הכ"ס שכתב למה שרדף הרמב"ן ליישב משמע דלאו הכדו' כמו' הס דכדו' הרמב"ן חבל להרמ"ס כדורו' לית ליה האו' חו' אלא כמ"ס כספ"ק דמגילה משום דלא עדיף וכו' ודוק ועמ"ס העור דכשאל פורים כשכתב וכו' כתב הע"ז וז"ל ואיכא למידק דכאן אסרו וכו' ע"כ . ולה' ידענא מאי קא מקשה הרב ולא נלכה לתו' זה דהא הכא העור פי' כהדו"ס הטעם לפי שדנולין להכרות כו' כסלוקות ותקנוטין ולא יתכן לעשות כן כע"כ שלא יוכלו להקין לרבי שכתב ולא משום כבוד שכתב ואח"כ אלו לא היו מרכיב כו' סלוקות הוה מתיר להפעלות כו' והו' משום דלשטתיה קו"ל שכתב כפי' רמ"ט שרדף אנשי מעשה להפעלות כע"ס וכן פי' הכ"ס דכדו' העור וה"מ הוה דס"ל הכי כפ"ס מה' תענית שהטעם שאין מתענין משום כבוד שכתב כדו' שלא יכנס לשבת כשהוא מתענה הכיאו' מרן ככ"י ע"ש ודוק כי הדברים כדורים .

סימן תרפ"ז ולידף ארס וכו' . ומכת הכ"י וז"ל כתב הר"ן וכו' וכו' דהר"ס וכו' ע"כ . ודכדו' תמוהים דכפי זה . הו' מת מלוה גרוע מעבודה דעבודה אס' איך שיהו דוחה ממ"ג לגמרי ומת מלוה דוקא אי איכא שהות לעשות ממ"ג א"כ מת מקדימין חבל אס' איך שיהו דוחין מה מלוה מפני ממ"ג ואף עפ"י שלענין קדימה אי איכא שהות מת מלוה עדיף מ"מ ולא סכרו כהפסדו והו' גרוע מת מלוה מעבודה דעבודה אע"פ שמקדימין מקרא מגילה דוקא אי איכא שהות חבל אי לוכא שהות עבודה דוחה ממ"ג לגמרי וה"כ הא מיהא עבודה אינה נדחית לגמרי חבל מת מלוה אי לוכא שהות נדחית לגמרי מפני ממ"ג וכמ"ל לא משמע הכי דהכי אמרו' האס' עבודה וממ"ג . ממ"ג עדיף מת מלוה וממ"ג מת

הוא מלמד עדיף משמע רמת מלוא עדיף מעבורה
 והיא ל' רלח נאמר זה אלא לענין קדימה אבל
 לענין ביטול עבודה עדיפה ממך מלוא ראש בן
 עשה לו לרכב לו יוחד רכובה במ"ג וכן הו"ל
 לוטר שביטול לו עבודה ומ"ג הוכח רלובה שהיא
 עבודה עדיפה מה מלוא ומ"ג מנילה עדיף
 הוכח רלובה שהיא רהשאה הוי רכובה עפי כמ"ג
 שדחה למח מלוא לגמרי ויחד מרכובה רמקדה
 מנולח רוחה עבודה שאינו אלא לאקדומי כיון
 שר"כ משמיענו כרכובה רמנילה אלא כיון שלא
 אמר כך משמע רמת מלוא עדיף מעבורה רלח
 מביטול לאקדומי מן מלוא עדיף אלא אפילו
 לכוונתו ועוד רחא אמרין כסדיו כנמרח עבודה
 ומה מלוא מה מלוא עדיף מולאחיתו ואין לוטר
 רהכח כמו מיידי ברלובה שהיא ולענין קדימה
 אכל לענין כנול עבודה עדיפה רסא כיון שמקדומין
 מה מלוא לעבודה אף דלובה שסוף לעשות אותה
 אח"כ אינו יכול לעשות דהא כבר נעמא ורין
 הערב שמש וכמו שפסק הדמ"ס כח"כ כה"כ ביהא
 גורש פ"ט הלכה ע"ו וז"ל כל הפסולים וכו'
 ע"כ: א"כ הא רמרינון עבודה ומח מלוא מה
 מלוא עדיף היינו אפי' לכוונתו ואין אמר' הכח
 עבודה עדיפה ממח מלוא ואררכה כיון שפירש
 הרמ"ס מה מלוא ומ"ג מה מלוא עדיף רוקא
 לאקדומי הוא הנוקנת שפי' עבודה ומ"ג מ"ג
 עדיף אפי' לכוונתו כרי שיהיה עדיף כיון עבודה
 למח מלוא הוכח רלובה שהיא עבודה נחית מפני
 מ"ג בן הוכח רלובה שהיא בן הוכח רלובה
 שהיא אכל מה מלוא רוקא הוכח רלובה שהיא
 אכל או הוכח שהיא עושים מה מלוא חתי' ואין
 אנו אומרים הא בהא תליא זרתי' להכ"ח שכתב
 וז"ל ואין להקשות מה מלוא כמו וכו' ע"כ .
 ועפ"ו רכריו נתרלח קוטיא טיב דהא רמרינון
 עבודה ומח מלוא וכו' מיידי רחין לו שמירה אכל
 הוכח שיש לו שמירה אומח לך אנה שניחה כיוון
 רמח מלוא מפני העבודה אכל ק' ראשונה במקומה
 עומרת רה"ל לרכב למימר יוחד רכובה ורכחי'
 דעוד רק' כ' כמו במקומה עומרת דהא כיון
 שפי' סכ"ח דהא רמת מלוא וכו' הוא רוקא לאקדומי
 מיידי פיש לו שמירה א"כ הא דקאמר נמי עבודה
 ומ"ג מיידי כוס לו שמירה רל"כ הו"ל לפרוש
 ועוד מרקאמר רכח פטיול לו וכו' כעו רכח
 משמע דכמלתא רפטיול לוס לרכב כמ"מ ועבודה
 דמת מלוא עדיף מספקא ליה לרכב כמ"מ ומקרא
 מנילה או מה מלוא עדיף או לאו וכיון דמספקא
 ליה לרכב כמ"מ שיש לו שמירה והטעם משום
 כיוון א"כ עבודה ומ"מ נמי מיידי שיש לו שמירה
 והטעם משום כיוון אס כן שמיני' מהכח רכיוון
 דמ"מ עדיף מעבודה ורוחה רוקא לגמרי כמו
 שפי' לעיל ואין אמר' הכח כיוון דמ"מ נדוע
 מעבודה אררכה כיון דקוונן עבודה נחית לגמרי
 מפני כיוון דמ"מ סה"כ מ"מני שניחה לגמרי
 מפני כיוון דמ"מ וק' הוא ומה עבודה שהיא
 דאורייתא נחית לגמרי מ"מני שהיא מדרבנן לא
 כ"ס ואין לוטר ל' פרסומי יוסף עדיף דהא וראי
 ל' דאורייתא עדיף דעבורה ומקרא מגילה הוכח

דלובה שהיא עבודה עדיפה משום ל' דאורייתא
 כמו שפי' הר"ן וז"ל ויחא לנו ק"ו כמו מזה ומה
 עבודה שרוחה מקרא מגילה נחית מפני כיוון
 דמת מלוא מקרא מגילה לכ"ס שניחה לגמרי
 מפני כיוון דמ"מ סוף דבר שדכיו הר"ס והכ"ח
 בעלמו ממני וז"ע ורוק .

שם וכן מכתובין פ"ח וכו' . כ"כ פרמ"ס פ"ח
 מה' מגילה ה' א' עיני להלל"ס וז"ל מה
 שפסקס על הרמ"ס ותו' וז"ל ונרקה וראי זכו'
 ע"כ . וכן העלה סרב ככ"ס כשוייר א"ה ע"ש
 וכפי דכריהס כתייבדה סמיחה הכ"ח מעל העור
 ע"ש אכל כחמח דרכייהס תמוהיס מאר' דאס
 אוקא דאפילו ת"ת דרכיס נרחס מפני מ"מ
 וילפינון ממח שאינו של אטוס א"כ אמאי אלט'
 לפו לכתי ר' למילף ת"ת דיקוד מעבורה מהוכח
 דנפקא לן ת"ת דרכיס יליף ת"ת דחיד דפיינו
 מחח שאינו של מלוא או מח"ת דרכיס ריוחד ק"ו
 הוא דת"ת דרכיס עדיף מעבודה וכמו שאמרו
 בגמ' וכן מח שאינו של מלוא ועוד עבודה נופס
 נילף נרנחית מפני מקרא מגילס מח"ת דרכיס
 והדרת קו' לרובחה משפחה ומשפחה ל"ל אלא
 וראי כיון רלח אמרו זה כנמ' משמע דת"ת דרכיס
 אינו נרחס מפני מקרא מגילה וא"כ הדרת קו'
 הלח"מ זהכ"סב לרובחה . לפי' נלע"ד ליישב ול'
 דלעולם ת"ת דרכיס רוחה מגילה ורכח איירי
 בת"ת דחיד רוקא וכמו שסייס אחר מחאן סמכו
 של בית רבי וכן הא דאמר רבא ת"ת ומ"מ איירי
 בת"ת דחיד דוקא חרע ספרי כחכו החו' וז"ל
 הקשה רב אלסנן וכו' וז"ל רס"מ למאן דקרו וכו'
 עכ"ל ע"ש . א"כ הא דאמר רבא נמי ת"ת ומ"מ
 איירי ברלח קרו ותמי דאל"כ הו"ל לפרוש ועוד
 מדאמר רבא ת"ת ומ"מ מ"מ עדיף עבודה ומ"מ
 מ"מ עדיף משמע רכ"מ שאיירי למעלה איירי
 למטה וכיון דלמטה איירי ברלח קרו וחני גס
 למעלה איירי כהכו וא"כ איך נוכל לרוד דרכח
 איירי בת"ת דרכיס והא ת"ת דרכיס אינו נרחה
 מפני מח מלוא רלח קרו אלא וראי ראיירי בת"ת
 דחיד ומה שסכיא מדקניא מכתובין ת"ת מפני
 הולאת המח הוא משום ספירויתא אמרה סחס
 לסולת המח בין רקרי וחני כין לא קרו ותני
 ולעולם הא כראיחא וסא כראיחא דקרו ותני אפי'
 ת"ת דרכיס ורלח קרו ותני רוקא ת"ת דחיד ועוד
 חרע דאיירי רכח בת"ת דחיד רוקא דהא כחכו
 סחו' שס בר"ה ת"ת ומ"מ וכו' וה"ס לכל מחיס
 וכו' עכ"ל ע"ש . הרי מלשונס זה דקאמרי וה"ה
 לכל מחיס שבעולם וכו' משמע דרכח איירי בת"ת
 דחיד דאס אוקא דרכח איירי בת"ת דרכיס וכמ"מ
 דקרו ותני כך הוה להס לו' וה"ס מה שאינו של
 מלוא ולא לו' כל מחיס שבעולם אלא וראי מיידי
 בת"ת דחיד וכוה יוכאו רכרי רכח על כנון דכין
 למעלה . ובין למטה איירי כחיד וספיד קאמר
 מרסמכו של בית רבי ולא נלטרך לרחוק עלמנו
 ולומר דרכח איירי בת"ת דרכיס ולא רק רכח
 כמלתיה כמה שאמר מרסמכו של בית ר' ובמ"ס
 השוייר ככ"ס ועוד דאעיקר דרכח פרכח כמה
 שפיע ואמר וכיון דקוונן אפילו מח שאינו של
 מלוא

הרמב"ם הלכות אישות

פרק י"ו

הלכה כ"א

אלמנה וכו' ע"ש. הנה עיקר
 דהאי מלתא כפ' הנושא וכפ' ק'
 דמליצה אר"י הטוען אחר מעשה כ"ד לא אמר
 כלום וקודם שנכח לכאד דכרי רכיני חילוק נכונ
 לפניך מה שפי' הר"ה כרכרו ד"ו ונייבך קלת
 ממה שהקשה עליו הרמב"ן ו"ל כס' המלחמות
 והא' לך לשאנו והא' דאמר ר"י הטוען אחר מעשה
 כ"ד לא אמר כלום פי' טענה זו טוען ככ"ד
 ואומר לעולם לא אפרע עד שתחזיר לי שטרי
 וקמ"ל דאפי' לר"י דאמר אין כותבין סוכר כמעשה
 כ"ד נורס דכותבין והאידידה לא לריבא לן דהא
 קי"ל דכותבין סוכר בכל שטרי טוב ואפי' דלאו
 מעשה כ"ד ור"י גופיה מאריה דשמעתא כנטי
 פשוט אין קמ"ל דכותבין סוכר ככחוכה היא
 מעשה כ"ד אע"ג דליכא למומר עכר לוס לאיש
 מלוה עכ"ל. וחילוק נפרש דמה שהכריחו להר"ה
 לפרס סכי ולא כפירוש ה'הוס' ו"ל שפירשו שאינו
 נאמן לומר פרעתי אף כמקום שכותבין כחוכה
 משום דהטוען אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום
 נראה משום דקשיא ליה מה שהקשו ה'הוס' ו"ל
 על פירושה דכפ' אלמנה ניוונת כעני ר"י ויחומים
 אומרים נתנו מוזנא וקאי אומרת לא נטלתו על
 מי להביא דאיה ומאי קבעי והא' איה ליה הטוען
 אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום וה'הוס' ו"ל חירגו
 דהסא מיידי כמזונות דלשעבר ולא בלהכא עכ"ל.
 וכן בתקו כפ' אלמנה ניוונת ו"ל ויחומים אומרים
 נתנו לומר רבי דמיידי כמזונות שפירו דמוכחא
 מלתא טפי משום דשתקא עד השחא דיקמי קושטא
 קאמריו אבל כמזונות דלהכא ודאי על היחומים
 להביא דאיה דהא ר"י הוא דאמר כפ' ק' דכ"מ
 הטוען אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום עכ"ל.
 וקשיא ליה על זה הקירוף דהא גס ככחוכה ו"ל
 ספי דהא משעה שגרסה נחתיב לתא לה כחוכה
 ומדשתקא עד השתא מוכחא מילתא שפרעה כמו
 שאומר הכעל וכן נמי באלמנה ואעפ"כ אמרינן
 דלא אמר כלום וא"כ הדרא קושטא לרוכחין דמאי
 קבעי ר"י. וקו קשיא ליה דיותר מוכחא מילתא
 ככחוכה שפרעה ממוזנות כיון שאין הכחוכה כרת
 אבל כמזונות ליכא האי הוכחא וקו קשיא ליה
 דמשמע מדכריהם דאי ר"י הוה איה ליה סיבול
 לומר פרעתי בכחוכה הוינו יכולים לפרש דאף
 בלהכא קא מבעיא ליה וק' דכחוכה שאנו כיון
 שכבר נחתיב לה משעה שגרסה לתא לה כחוכה
 יש לומר שפרעה אבל בלהכא שעריון לא נחתיבו
 לתא לה דמי לתא שהיא חוץ זמן שאין פלוה נאמן
 לומר פרעתי וכמו שהקשה הר"ן על ר"י ו"ל
 ולהא נראה ליישב ולומר דהסא שאנו כיון שקבץ
 זמן על הפרועה מתחילה א"כ גלי ארעיה שאינו
 רוצה לפרוע לו אלא לאחר הזמן ומש"ה אינו נאמן
 לומר פרעתי בתוך הזמן. אבל הכא דלא גלי
 ארעיהו סאינס רויס לפרוע אלא מוזנות כל
 יום ויום יש לומר דשמא נתנו לה מוזנות על שנה
 שלהכא

מזה וכו' ע"ש. שוה סק' איה ליה פרכא דהא
 דמ"ם דוקא לת"ת דרכים טיינו דקרי ותני שנתקא
 מפני מקרא מגילה אימא שרוחא ממ"ג ועוד כפי
 מה שהובקטו דהא דאמר דכ"ת ו"מ"ג איירי
 כדלא קרי ותני וכן עכורה ו"מ"ג כחכו ה'הוס'
 דמיידי כדלא קרי ותני א"כ הא דאמר דכ"ת נמי
 מ"מ ומקרא מגילה מ"מ עדיף מיידי נמי כדלא
 קרי ותני דא"כ ב' הוה לו לפרש ועוד מראמר רכא
 פשיטא לו וכו' משמע דכמלתא דפשיטא ליה
 בעבודה מספקא ליה כמ"מ זבון דבעבודה איירי
 כדלא קרי דמקרא מגילה נמי כדלא קרי ועלה
 קא פשיט מה מזה עדיף זבון דמהכא שמעי'
 מ"מ דלא קרי דוקא מקרא מגילה כ"ס דקרי ותני
 שירחא ממ"ג דהא מ"מ דלא קרי כרפא מפני
 ה"ת דרכים ודקרי ותני דוקא אף לת"ת דרכים
 שרוחא למ"מ דלא קרי וכן נמי לפ"י לא כובל
 לו. ת"ת דרכים נראה מפני מקרא מגילה דהא
 ת"ת דוקא מ"מ דלא קרי זבון דמ"מ דלא קרי
 דוקא ממ"ג כ"ס ת"ת דרכים דוקא ממ"ג ומה
 שלא הזכיר רכא מת דקרי ותני דעדיף ממ"ג
 משום דלא אלטי ליה למדבר דילפנין לה מק"ו
 דמ"מ דלא קרי וכפי מה שהובקטו דרכא קא
 מבעיא ליה כמ"מ דלא קרי פנה והלך הכרח
 הלח"מ שהכריח רח"ת דרכים נראה מפני ממ"ג
 וכו' ע"ש. דהא מבעיא ליה כמה דלא קרי שאינו
 נראה מפני ה"ת דרכים ואדרבה עיקר ילפוחא
 שח"ת שרוחא ממ"ג מהכא ילפי' לה וכפי מה
 שהעלינו דמ"מ דלא קרי דוקא למ"מ מש"ס לא
 אלטי ליה להרמב"ם וחסור לפרש דאיירי בת"ת דיתיד
 דוראו דבהכי איירי וכן לא אלטי למדבר מ"מ דקרי
 ותני ות"ת דרכים שרוחא ממ"ג דילפי' להו מק"ו
 גמ"מ דלא קרי ותני וכמו שפי'. וראייהו להרכ מב"ד
 שהק' על הר"ן ו"ל דהא דאמרינן מגילה עדיף וכו'
 ע"ש. וחסותה דמר לא ודענא דאי מקשי מת"ת
 דרכים אימא הר"ן סוכר רח"ת דרכים דוקא ממ"ג
 וכמו שהובקטו לעיל ועוד דלא היה לו לו אמרו' אלא
 משמע דלא הוזכר כנמי כפי' ואם מקשי מת"ת
 דיתיד א"כ מה מקשים וק"ו הוא ודלא ת"ת דיתיד
 קול מעבודה ואיהו נופים ולפי' שנתקא מפני ממ"ג
 מק"ו דעבודה וכמו שאמרנו כנמרא וז"ע. עוד
 קיים וכתב ועמ"ש הר"ן וכו' דכרי קבלה וכו'
 ע"ש. וחמשה לי שדכריו פקרו אהררי דה"כ מאי
 קאמר למעלה וק"ו הוא דהא המגילה אינה אלא
 מד"ס והא כיון שהמגילה שקולה כדכרי חורה
 ואיכא פירסומי נוסא דוקא כיון דמ"מ אף שהיא
 מדאורייתא והכי פשיט כמו שראינו שגירול כבוד
 הכדיות וכו' ה"כ כמ"מ וממ"ג היכא דאיכא שהיא
 לא דתינן כיון דמ"מ כיון שאינו נראה ממ"ג
 לגמרי אעפ"י שנתקא פרסומי נוסא אבל כיון
 דמ"מ נראה לגמרי ודא דאורייתא עדיף מפרסומי
 נוסא אבל היכא שנתקא לגמרי ממ"ג כיון דאיכא
 תרוי' לעיכותא לך דאורייתא ופרסומי נוסא דתינן
 כיון דמ"מ וי"ל דלמעלה מקשי לרעת הר"ן שסוכר
 מקרא מגילה דרכין ור"ה"ס מרחיק ודיו מהרמב"ם
 אבל לעולם כפ"י כך הוין ומ"מ קסם דה"כ היה
 לו לפרש וז"ע.

שלהכה בדין של חקבע אותם לכל יום ויום ומש"ה קבעו על מי להביא רחוק טוב רחוקי נמי להרין ל' כפי' ההלכות דאף לשיטתיה שפי' דר' כמוזנות דלשעבר קבעו הקסה דר' אית ליה תוענן אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום וחיזק רמסוס דמוזנות עשוין לפרוע ככל יום קבוע . ונס על זה קשוא ליה דכחובה נמי משעה שחנרסה או נחאלמנה עשויה לפרוע ככל שעה ושעה ואע"פ שיש לחלק עוד ולומר דמוזנות עשוים וזחר לפרוע ככל יום ויום מסוס שהיא זריכה שחאלל וכדאזי לא שחקא עד השקא משא"כ בכחובה לא ניתא ליה שפיר להרין שהי חילוקא דכמוזנות נמי ו"ל שהיה לה שחאלל ומסוס הכי שחקא עד השקא וכן נמי יש להקשוא שפי' לפי' הר"ף ו"ל שפי' הרמב"ן ו"ל חלובה דאזי ליה דלא אמר ר"י דהטוענן אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום אלא דוקא במקום שאין כוחבין כחובה דמאי קבעי הכא והא במקום שאין כוחבין כחובה רחוק לה רחיה שלא פרע לה אית ליה דלא אמר כלום ואע"פ דשחקא עד השקא ומוכחא מילתא שפרע לה א"כ כשחקא נמי כדאזי על ההומים להביא רחוק .

אשר

על בן נראה להר"ה לפרש דלענין סוכר קאמר ר"י אבל לענין פרעתי נאמן הוא לומר פרעתי אף במקום שאין כוחבין כחובה וכמו שיכתב לקמן . אבל ת' ל' הר"ה דא"כ איך מסיקו הכא דנכסי כחוקא אלמנה קיימי ועל היתומים להביא רחיה דמאי שנה מכתובה דאף במקום שאין כוחבין נאמן לומר פרעתי הוא והיורשים ולא אמרינן נכסי כחוקא קיימי ויש לומר דמוזנות שאני דכחובה מיר שפדעה נחאלקס אבל מוזנות לעולם יש לה מוזנות עד שתחכע כחובה הילכך הוה נכסי כחוקא טפי ממוזנות וחילוק זה חילוקו התוס' כפרק אלמנה ניוונה כד"ה נכסי כחוקא אלמנה קיימי וכו' על קשיא אחרת ע"ש .

איברה

רודאי קשיא טובא על דר"י ז"ל דאף פירש דר"י קבע כמוזנות דלהכא וזו קשיא לי דמשמע דמוזנות דלשעבר פשיטא על האלמנה להביא רחיה שלא פרעו לה ומאי שנה מכתובה דאית לר"י דלא אמר כלום אף במקום שכותבין ומוכחא מילתא שפרע לה כיון שאין הכחובה בורה ועל קשיא הא' רחיקו כשיטה מקובלת למהר"ר כללל ו"ל שחיזק כחובה שאני הוא דאמר ר"י הכי מסוס דאי מהימנת להו כמאי דקאמר דפרעת כחובה מעקרא תקנתא לגמרי אבל כמוזנות אי לא והכח מוזני דהאי שחא מסוס מהימנותיה לשחא אחריותיה קשהו ניוונה כחוקא דרכין עכ"ל . ומלכר מה שקשה הוא ו"ל ע"ז התירוח חו קשיא לי דהא רש"י מרקסה דכריו כפ"ק דמטעא ולא קאמר כפי' הרמב"ן משמע דאיה ליה כפי' התו' דר"י אף במקום שכותבין קאמר דלא אמר כלום והס' לא מעקרא תקנתא דרכין או מהימנין ליה דכשחויא הכחובה בידה תקח מנה מאתים ואם אכרה הכחובה איהו דאכפרה אנפשא שלא שמה אותה שפיר ועוד דאף במקום שאין כוחבין נמי לא מעקרא תקנתא דרכין לגמרי

רמזו לאתרווי כשעת נישואין לא תפרעני אלא בעדים וכמ"ס הרא"ש בפ"ק דכ"מ ע"ש . עוד קורץ הרב ז"ל דתקנת מוזנות לא אלימא כולי האי וכו' וכתרין הר"ן ז"ל עכ"ל ע"ש . וכתרוי תמוהים אליו דהר"ן לא אמר הכי אלא דוקא כמוזנות שעברו אבל כמוזנות דלהכא בוראי און עשויו לפרוע לה ואדרבה הר"ן הקסה על פירמי ז"ל דוימה זה לחוב שהיא חוק זמן וכמ"ס לעיל והוא כעלמו נמי כחב כחוק הדיובר על קורץ הר"ן דהא תירולא לפוס פדושה דפירי רכמוזנות שעברו מיורו וכו' עוד קורץ הרב ז"ל דתויא כשאר כ"ת דעלמא וכו' ע"ש . ולה ידעתי דאף הא כהא תאיא דכ"ת שאני ביון שס' מחוייבים לי נאמנים לומר פרענו אבל הכא שערין לא נאמניו לה בוראי און נאמנים לומר פרענו ואדרבה ככחובה הו"ל לר"י למבעי דמיא לכ"ת שמעיה שגרסה או נחאלמנה נאמניו לחא לה כחובה סוף דבר שדכרו רש"י מוקשים ועומרים ולא ידעתי אף נחה דעשו של הרב ז"ל כאלו החירוטים וכתרוי זריכים אליו חלמוד . חו קשיא לי על דר"י ז"ל מלכר מה שקשה עליו הרא"ש ז"ל מדתני לי ע"ש דלכאורה נראין דכריו סתרי סתרי שכתב על מאי דאמרין מאי לאו כהא קמפלגי לר"י דאמר וכו' סבר נכסי כחוקא ונמי וכו' ור"י סבר וכו' נכסי כחוקא אלמנה וכו' וז"ל דר"י דאמר הכי ופה לה סבר נכסי כחוקא ונמי קיימי ואי לא פרעה מה לכחובה ולמוזנות סוף כשכתב לתקוע ונאמרו לה מה שמכרת לכחובס מכתב ואת להס א"כ חזו לי מוזנות שעברו ע"ז פליגי ר"י הסי' יאמרו לה נתנו לך מטלטלין תמיד כמוזנותיך והס נאמנים עכ"ל . הרי משמע דהס טוענין על זה מוזנות שעבר וע"ז פליגי ר"י ואית ליה דנכסי כחוקא אלמנה קיימי ועל היתומים להביא רחיה .

שוב

רחיקי להקשות כד"ה דר"י סבר וכו' שכתבו ו"ל לטעמא דפרוסיא לעול מסוס דהא דשקא של חכמה מוזנותיה מוכח שהדין עם היתומים שאומרים נתנו ק' מכאן דהכא איהו עלום להביא רחיה הא לא שייך הכא האי טעמא דהאי דשקא לפי שמכרה נכסים עכ"ל . וא"כ דכריו רש"י מיושבים דהכא דמי למוזנות דלהכא ועל קשיא הרא"ש ז"ל רחיקו כס' מר דרור סב' ששזובה נורקס מפי כל החכמה דהשטנן פליגי על הכעוין כמוזנות שעברו וכו' יע"ש . והקסה עוד דמי הכריתו לרש"י להכניס עלמו כזה דהר"י ומה שגלה לישב ע"ז ודחה אותה דכריו חמתין וכנהאם דלא זייר הענין שפיר ע"ש . אלא ו"ל דרש"י ז"ל הוכרח לפרש הכי כעווא דר"י דאם כמוזנות דלשעבר קא כעי א"כ הו"ל לתומר ויתומים אומרים פרענו והיא אומרת לא נפרעתי ואע"ב דמהר"ר כללל הוזא שכן רש"י פי' כח' וויסב כעווא דר"י אף לפי' זה ע"ש מ"מ דוקא לומר דר"י איירי בהכי דהו"ל לפרש כולי האי ומסו"ה חזר בו כמ"כ ופי' דלהכא קא כעי . אבל מ"מ מה שקשניו למעלה על רש"י עדיון הדבר קסה שר"ה להכר עין יוסף שחיזק נס לזה דר"י כתר דכשיט

דפשיט ליה הכא דעל יתקומים להביא דאיה קאמר
 דהטוען אחר מעשה כ"ר לא אחר כלום . עוד
 סיימו החו' כד"ה רר"ו סבר ונראה דהו"ט לעול
 להביא ראיה מהם דלא שייך לומר מה הועילו
 חכמים בתקנתם הם נאמנים לומר פדענו מוונות
 שעברו שהיו היא וכולה לקבוע כ"ס החולת מוונות
 הכהים וכו' ע"ש . ע"ו ק"ל דהא ר"י הוה ליה
 דהף במקום שכתבין לא אחר כלום והתם אי
 אמרי' דמהימן לא מיעקרא תקנתא דיכולה לשמור
 כחוכמה והפריע מנה מאתים .

עוד

כחבו החו' ע"ו האירוי וו"ל כד"ס יתומים
 אומרים ואפי' למאן דלית ליה דרז' מודה
 הכא דלא מהימן לומר פדעתי דאי מהימני מה
 הועילו חכמים בתקנתם חקטו לה מוונות כ"ס
 וימרו פדעתי מירי דהוי אכחוכה במקום שאין
 כוחין דב"ע מורו דלא מזי טעין פדעתי מה"ט
 כדפרישית עכ"ל . ולא ידעתי מנה להס לומר
 דמה"ט מורו כ"ע במקום שאין כוחין אומא
 דה"ט ראינו . נאמן דהו"ל למקריעה לניטא ומכח
 הנביא ניטא דנן וכו' וכ"ס החוס' כפ"ק דמליעא
 כד"ה הו"טא נט ע"ש . ויודק ונרל החימא על
 הר"ש ו"ל שכתב דכרי החוס' ו"ל כפסקוי אית
 באות כפרק אלמנה ניוונת והא אית ליה כרו"ק
 ז"ל דלא אחר ד"י דלא אחר כלום אלא דוקא במקום
 שאין כוחין וכחכ הרא"ש כע"גו כפ"ק דב"מ
 דה"ט ררידך למעשה כ"ד דהויה כמלוה ע"פ רלא
 שייך לומר מה הועילו חכמים בתקנתם דמי
 לאתרווי כיה כשעת נרושין אל חפרעני אלא כפני
 עדים ואם כן איך נכח הכא דמה"ט מורו כ"ע
 במקום שאין כוחין מיהו על החו' ו"ל דכיוונתם
 אלמנה מן הנישואין במקום שאין כוחין אכל על
 הר"ש ק' ותו קשה דב"ז א"כ ו"ל דלמאן דלית
 לר"י אית ליה נמי הכא דהף כלהכא על האלמנה
 להביא ראיה דנו"י לאתרווי כהו כשעת מיתתו אל
 חפרעני אלא כפני עדים ולא מיעקרא תקנתא
 מיהו כהו ו"ל דה"ט לומר הכי כמוונות דלפעמים
 ליכא עדים שיחנו לה כפניהם והתה יושבת ומתענה
 עד שיודמנו עדים דמה"ט אית לן דמוכרת שלא
 ככ"ד ותו ק' דאיך הביא דכרי החו' ו"ל דמשמע
 דבמקום שכתבין איכא פלונתא דר"י אית ליה
 דאינו נאמן לומר פדעתי והא אית ליה כהר"ק
 ו"ל דבמקום שכתבין כ"ע מורו דמזי טעין פדעתי
 ולא אחר ר"י אלא דוקא במקום שאין כוחין
 ובלונתיהו נפקא אחר מעשה כ"ד כנון מי שנתק
 שטר חוכו וכחכו לכו ככ"ד שטר אחר וכמ"ס הרמב"ן
 כס' המלחמות וא"כ לא הו"ל להר"ש ו"ל להביא
 סיוס דכרי החו' ו"ל כפסקוי והכו הו"ל לומר
 דאי מהימני כ"ס ויאר פדעתי ותו לא מיהו כהא
 יש ליושב כדוחק וכו' .

ואיך

שהיה ככר שחברר אללנו מה שהכריחו
 להרו"ה שאל פתש כפי' החוס' והר"ק
 ו"ל והרמב"ן ו"ל הקשה עליו וו"ל ודברים אלו לא
 ניתנו ליכתב דלמאן דס"ל ראין כוחין שוכר משום
 תקנתא דלוה כרי שלא יהא צריך לשמור שוכרו
 מן העכברים וכיון שכן כמעשה כ"ד נמי לומא
 ליה אינו צריך לשמור שוכרו מן העכברים ודברכה

כשהשטר שכתבין עליו שוכר הוא מעשה כ"ד
 צריך הלה להיוון ויחר שומר שוכרו עכ"ל . ולפע"ד
 נראה לפרש אליכא דהר"ה דהוה כח כ"ד דשאני
 ליה שלא נחייב אלו המעוה עפ"י כ"ד אלא
 כשכול שוה ממנו משום"ס לא אמרינן שיהיה עכ"ד
 ליה לאזי מלוה ויכחוב שוכר אכל כתובה שלא
 נחייב אלא עפ"י כ"ד זה כוחם שוכרו שוכר
 ע"ו ואף שצריך לשמור שוכרו מן העכברים וכן
 ככל דבר שהוא מעשה כ"ד חו הקשה עליו דא"כ
 הינו דרר כיה ואמר דאי ס"ד במקום שאין כוחין
 עסקין וכו' ע"ש . ולפע"ד נראה לפרש אליכא
 דהר"ה וחקלה אזיע לפניך מה שכתבו החוס'
 ו"ל סס כד"ה אלמנה מן האירוסין וכו' ו"ל דה"ט
 אלמנה מן הנישואין ובמקום שאין ליפדוך ככאי
 נביא אי לא אמרינן דלא אחר כלום וו"ל דבמקום
 וכו' ויחקנו לכחוב כתובה ע"ש . ודבריהם כהו
 פתומים קלף דלעולם מנה מאתים אינו נאמן
 לומר פדעתי אמנם כיון שהולרכו לתקן כתובה
 לחו' תקנו נמי לכחוב מנה מאתים וא"כ מעתה
 כיון שאין עמה כתובה מוכח שפרעה ומשרה
 כאמן לומר פדעתי אכל אלמנה מן האירוסין דלית
 לה חוס' ולא הולרכו לתקן כתובה משום"ס אינו
 כאמן לומר פדעתי כיון דליכא הוכחם שפרע לה
 אמנם שו"ר כש"מ למחר"ר כלאל שהביא לשון
 הרא"ש ו"ל שכל כחיוונם מוכרר כדכרוי וו"ל
 ונראה לפרש דלא מ"ל פדעתי וכו' ואפי' נשואה
 נביא בלא כתובה יעו"ש באורך . ועפ"י דרך זו
 נכא לפרש הנמדה לטוטת הרז"ה ו"ל דמתחילה
 הקשה אכיו מאי מרגניתא דילמא כמקום שאין
 כוחין כחוכה עסקין דנט היינו כחוכה ואינו
 צריך לכחוב שוכר דקריעניו לניטא וכו' אכל במקום
 שכתבין אי לא נקוטא כתובה לא נביא דלא כחוכין
 שוכר ואח"כ דרר כיה ואמר דע"כ כחוכין שוכר
 אף במקום שכתבין ואע"ג דצריך לשמור שוכרו
 מן העכברים אליכא דכ"ע משום כח כ"ד דאס"ד
 דלא כחוכין אלא דוקא עד שחויבה הכתובה א"כ
 אלמנה מן האירוסין וכו' לטעון פדעתי וכ"ה ה"כ
 א"כ מה הועילו חכמים בתקנתם וכיון שאינו יכול
 לומר פדעתי כע"כ ז"ל דכחוכין שוכר וא"כ הו"ל
 לתקן כאלמנה מן האירוסין שיכתבו כתובה כדי
 שלא ינטרך לשוכר ראין סברא כאלמנה מן האירוסין
 לימר דלא כחוכין שוכר ויורע כוחה שלא תנכה
 אלא כשהכתובה כורה וכלמנה מן האירוסין יורע
 כוחה שיכתבו שוכר והיא תנכה לעולם כשאין עמם
 שוכר אלא ודאי דכחוכין שוכר כאלמנה מן הנישואין
 אף במקום שכתבין ודוק .

ואח"כ

דרר כיה וקאמר דאס"ד במקום שאין
 כוחין כחוכה לטעון ולימא פדעתי
 אלא ודאי משמע דבמקום שכתבין עסקין וקמל"ן
 דאינו יכול לומר לא אפרע עד שתחיר הכתובה
 דכוחין שוכר . חו הקשה עליו דאי ר"י מוקי לה
 כשחייב מיתה א"כ וכו' א"כ תנא רישא אבנ וכו'
 ולפע"ד נראה ליושב דהוה שאמר ר"י לרב חייל
 בר אבא אי לאו דרלאוי לך חספא וכו' דהיינו
 שזיית נרתיק ואומר דמתני' במקום שאין כוחין
 ותנא רישא אבנ סופא א"כ במקום דלא אפשר
 וכו' .

וכו' מש"ס בלתי ואמריה טוען אחר מעשה כ"ר לא אמר כלום ומעשה ו"ל רמח"ל כמקום שכותבין ומדוע רבא קמ"ל? אהו רמעיקרה הוה ס"ד דנט הוינו כמנהג מש"ס הקשה וקאמר דלמא במקום שאין כותבין עסקינן להא קמ"ל שאינו יכול לומר פרעתי .

איברא דקשאו לוי לסכרת הרו"ה דאית ליה שנאמן לומר פרעתי אפי' במקום שאין כותבין וכן לסכרת היר"ף דאית ליה שנאמן במקום שכותבין ממאי דאמרין כפ' האשה שנאמרמלה היא אומרת כחולה נשאתי וארא אומר לא כי הלא אלמנה נשאחך אם יש עדים אצתה כהניומא ודאשה פיעו כדבכתה מאתים ואמרי' כנמ' טעמא דאיבא ערים הא לובא ערים בעל מהומן לימא חנן סתמא דלא כר"ג דאו ר"ג הא אמר איהו מהומנא וכחמו התוספות סס וז"ל דאי ר"ג וכו' נראה דלמ"ד הטוען אחר מעשה כ"ר לא אמר כלום פירך וכו' דאי כערי אמר פרעתי עכ"ל . ופשיטא דפרי סכרת היר"ף דאית ליה רלא אמר לא אמר כלום הלא דוקא במקום שאין כותבין א"כ מאי פריך הבא לימא חנן סתמא דלא כר"ג וכו' אימא הבא במקום שכותבין עסקינן דאף לר"ג נאמן מנה דאי כערי אמר פרעתי ואין לומר דפריך תלובא דמאן דאית ליה חין כותבין שוכר דמופרת לאוקומי האי מתני' במקום שאין כותבין כמ' שתיקן רב פפא לקמן רא"כ כחילה הו"ל לסביא ה"ס תיוראל דרב פפא ודאמר כך לופריך לימא חנן סתמא וכו' .

מידה לשי סכרת היר"ף יש לוישב כדוקק דה"ס דבסה מלי לאוקומי הכי אמנס קושטא דמלחא קבשיג דאף כמקום שאין כותבין איה ליה לר"ג דנאמן אבל לבי סכרת היר"ס דאית ליה דאף במקום שאין כותבין נאמן לומר פרעתי א"כ מאי פריך לימא חנן סתמא דלא כר"ג וכו' הא אפי' ר"ג מורה הבא דנאמן דאית ליה מנו .

תראה לוישב כין לסכרת היר"ף כין להר"ה וסוד דרוס אחרת היתה אחס כפ' קודשית חס"ס והוא הסכה ליע"ל כפ' אמרי' אמר רב יהודא אפר שמאל הלכס כר"ג ועפ' הנוכח על מתני' דתולאה גט ואין עמו כחוכס גכה כשוכתה אמרינן כנמ"ס וא"פ כותבין שוכר דאי חין כותבין וכו' אמר רב ענן לדריג מפשיטא וכו' עליה להכיף ראיס ופירש"י ואי מקום שכותבין טיא כין קתמו מסני' דנוכס כחוכתה שהכילו ראייה טלא כתב לה עכ"ל . וא"כ מעתה פכי סכרת שמאל האי מתני' מנו מוקי לה הכי ולית ליה מנו וסבי פריך לימא חנן סתמא דלא כר"ג וכו' וכו' וא"כ קשיא אדשמאל דרוך פסק כר"ג הא קי"ל לא עתלוקת ודאפי כך סתם טלכס כהסו ועכ"ו לא אטריק להס"ס להכיף תיוראל דרב פפא דכיון דפריך אדשמאל פשטו חזא דשמאל מוקי האי מתני' כמתני' רס' המוכח וא"כ קשיא עלאי האי מתני' דרוך פסק כר"ג .

אמנס עדין קשה לס' היר"ס דמנ"ל להס"ס דשמאל פליג אכחי דאית דנאמן לו' פרעתי אפי' במקום שאין כותבין אימא גס שמאל

ס"ל הכי והא דרוך מתני' רפ' הכוכב כמקום שאין כותבין משום דס"ל רמח"ל איירי כחוכס מורה וי"ל דס"ל להס"ס דא"ל לומר הכי דא"כ מתני' מאי קמ"ל? ודוקק לומר דס"ל תבא רישא אנב סיפא ועור נראה לוישב כין להר"ף כין להר"ה דאליכא דרב פריך דאמרין כפ' הכוכב ואף רב הדר כיה דאמר רב כין כמקום שכותבין כין כמקום שאין כותבין נט נוכס עיקר כחוכס נוכס חוספת וכל הרולה להסיב יכא וישיב ואמרין חר חסס אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב לדריך דאמרת נט נוכס עיקר אלמנה מן הנישואין וכו' אלא ודאי כמקום דלא אפשר כותבין שוכר ע"כ א"כ נמאינו למרין כפי סכרת רב דכשהוליה נט כלא כחוכס כין כמקום שכותבין כין כמקום שאין כותבין אינו יכול לטעון פרעתי מנה מאתים שהרי כשהוליה כחוכס לבדה אינה נוכס אלא החוספת והעיקר ע"י הגט וכן אלמנה מן הנישואין אינו יכול לטעון פרעתי דאמרין חנן אהו שוכר ואלויה פריך לימא חנן סתמא דלא כר"ג וכו' .

וממוצא דכריס אלו רואה שרכרי החו' הסס חמוהיס כמ"ס דלמ"ד הטוען אחר מעשה כ"ר לא אמר כלום פריך דכפי מ"ס הוי קוסיא הס"ס אליכא דכ"ע דאף לרב דפליג ארכי יוחנן ע"מ לדריגה נמי לובא מנו וכמ"ס ואי כוונתס אדשמאל מנא לכו לומר דפליג אר' יוחנן אימא שמואל נמי אית ליה דלא אמר כלום וכן כתבו החו' עזמס כפ' ק דמלועבא כר"ה יתומיס אומרים ע"ס . שו"ר לסר"ן ו"ל כפי' ההלכות שהקשה ו"ל וכי איכא עדים נמי להומניה לבעל מנו דאי כערי אמר פרעתי ו"ל דלא מצי וכו' שאינו נאמן עכ"ל יעו"ס . והנה מה שהקשה על מתני' ל"ק דהא קי"ל מנו כמקום עדים לא אמרינן וכן כתבו החו' ולא קשיא אלא על הס"ס כמאי דקאמר לימא חנן סתמא וכו' וא"כ מעשה דא"ל יולדק תירין חר"ן הבא דיש להקשות מנ"ל להס"ס רמח"ל כהכי איירי כין לפרוק לימא חנן סתמא וכו' אמנס כפי מ"ס א"ס דוק . וכין הכי וכין הכי יש לתמוה על היר"ף ו"ל דלמא הכי כהלכות כריס פ' האשה תיוראל דרב פפא דהכא כמקום שאין כותבין עסקינן כיון שרב פפא לא הולך לתרן האי תיוראל אלא כרי לומר שאין מכלא דאיה דכותבין שוכר וא"כ כפי סכרת היר"ף ו"ל שפסק כפ' ג"פ דכותבין שוכר א"כ מעשה מתני' איירי אף כמקום שכותבין ולא הו"ל להכיף כהלכות אלא דוקא תיוראל דר' אכחי שתיקן זהא אומרת כותבין שוכר כיון שהאמת קי"ל דכותבין שוכר וכמו שהקשה עליו המחור ו"ל כפ' הכוכב על מה שהביא תיוראל דשמאל דרוקי מתני' כמקום שאין כותבין ותיורן הרמכ"ן ו"ל סס לא יולדק הכא כמו שיראה ממעיני . אשע"כ נראה לומר כין לוישב כרי היר"ף ו"ל דאית ליה האי סכרא שהכיף הרמכ"ן ו"ל הוכא לטוני כשיטה לה"ר כלא"ל סיס מו שאומר רכי אמרו וכו' יאכל הלה וקרי כדאיתא כפ' ג"פ וגס נמי פי' הרמכ"ן ו"ל שפי' אליכיה דלא אמר ד"ו הטוען אחר מעשה פ"ד לא אמר כלום אלא דוקא כמקום שאין כותבין ומעתה סא דהכיף תיוראל דשמאל כפ' הכותב הוה

הוא מב' טעמים והבא הכיא חירוטא דרב פפא מה"ט דבכתובה תלוכה דכ"ע אין כותבין שוכר ומה שכתב הרמב"ן על זאת הסכמה ולהו מילתא היא משום דכהך סוגיא משמע וכו' עד שתאמר הכתובה ע"ס . נלע"ד ליישב דזאת היתה טעוניה דאבו בדבריו ר"ו שקבר דחיידי במקום שכותבין וגם נמי דס"ל דכותבין שוכר וע"ו תקשה מאי מרבננא דתולא במקום שאין כותבין עסקינן אבל במקום שכותבין אי נקוטא כתיבה גביא אי לא לא נכיא מב' טעמי אי משום שיכול לטעון פרעתי אי משום דאין כותבין שוכר ואח"כ הדר ואמר טעמי דאף במקום שאין כותבין לירד לתעשה כ"ד אבל במקום שכותבין ודאי לא אמר ר"י דלא אמר כלום מב' טעמים וכעין מה שחידש הוא בעלמו על דברי הר"ף חו הקשה מדאמרי' ההם כפ' תכובב ש"ע כותבין שוכר ואס"ד בכתובה אין וכו' בכתובה לא ע"ס . ולפע"ד נראה ליישב דאינו יכול לפרוך הש"ס הכי רמנ"ל הא אומא רבי' דקסא הא סכא הכי ס"ל למאן דאית ליה כותבין שוכר ליה ליה חילוק בין שטר לכתובה .

אמנם יראה לע"ד לומר דפי' זה כך פירשו הש"ס והוא דהנה הש"ס הוא ס"ל מעיקרא דלא נחלקו ר"י ור' והודה כנגט פטור אי כותבין שוכר אלא דוקא בשטר משום דעבד ליה וכו' וע"ו כיון שקניע להאי מחמי' דפ' הכותב קאמר ש"מ כותבין דהיינו דלמאן דאית ליה כותבין שוכר אף בכתובה אית ליה הכי דאי לא ליתא ודלא כמו שהיה ס"ל מעיקרא וע"ו כא רב וקאמר לעולם בכתובה כ"ע מודו דאין כותבין כדהוה ס"ל מעיקרא והבא במקום שאין כותבין עסקינן חו הקשה רסנוניו בעלמא מלא שוכר בזמן שהאשים וכו' משמע דמינא כתובי מדישתי שוכרים . ונלע"ד ליישב דהבא איירי במקום שאין כותבין דכ"ע מודו דכותבין שוכר דמקום דלא אפשר נהו כדאמרינן ד"פ האשה שנתארמלס וכפ' הנובח ומ"ש חו נמי ודבריו הבאי הם דכיון דתקון רבנן שוכר ככל הלוואות שבעולם תקנו נלע"ד ליישב דחלוקת רבא איבא הבא דשאני הלוואה שלא נחתיב אלו המעות עפ"י כ"ד אלא כשכיל שהוא ליה מזה מעות משו"ה מן הראוי שיכתוב שוכר ויהיה עבד ליה וכו' אבל בכתובה שכ"ד נודו עליו ליתן מנה מאחיס ולא מטי הנאה לדויה לא אמרינן כולו האי שוכתוב נמי שוכר ואם אכר שוכרו ואכל הלס וקדי .

וכו' ומ"ש וכן יתבאר כפ"ז נראה שדחוימו ממ"ט לקמן אמר לה הכעל כך היה גרשתי ונחתו לה כל הכתובה עיקר וכו' וכתיבה לוי שוכר והכר שוכרי וכו' ואם איתא דרבינו ז"ל ת"ל דבכתובה כ"ע מודו דאין כותבין שוכר א"כ מהו דקאמר ונחתו לה כל הכתובה וכתבו לוי שוכר אלא ודאי משמע ס"ל דכותבין שוכר וכו' נמי ממ"ט לקמן וכשכע הכעל היסא על טענתא ונפטר ואם איתא דאף בזמן שמורה לא יפרע לה כתובה מה שקוליא הכתובה דאין כותבין שוכר א"כ מאוזה כח אנו מחייבים אותו שבעה שפרע לה הוא יאמר לא אשכע ואם האמרו שפרע לה תוליא הכתובה אלא ודאי משמע דס"ל דכותבין שוכר .

ומ"מ כדי ללמד דעת רבי' להרו"ף ז"ל דמ"ט וכשכע הכעל אין כותבין לומר דמ"ט שפרע לה דא"כ למה סתם וכתיב וכשכע הכעל על טענתא הו"ל לומר כהדיו וכשכע הכעל שפרע לה כיון שזאת היא השכונה ואין עוד מלכרס אלא כנון שהוא טוען שפרע לה והיא טוענת לא פרע לוי ואם האמרו אוליא שטר כותבין כשרפה והוא יודע ששרפה א"כ נכח אוחה וע"ו קאמר רבינו וכשכע הכעל שבעה היסא על טענתא דהיינו שאינו יודע ששרפה א"כ כנון שאינו אלא ונפטר א"כ י"ל שהיא טוענת שלא כתב לה כתובה והוא טוען שכתב לה כזה הוא נשכע שכתב לה ונפטר והרבה יש טעות בעולם ומשו"ה סתם רבי' וכתב וכשכע הכעל וכו' על טענתא ונפטר דהיינו איוס טענה שהיא טוענת נשכע עליו ונפטר ועל דאית פא' נמי יש לדחות דרבינו איירי במקום שאין כותבין והוא אומר שכר כוליא נט כלל הכתוב ככ"ד ואמרי' כתבתי לה כתובה וידא אט שאל חתורי ותוליאנת ואמרו לוי הבא דאיה ולא מלאתי דאית וא"ל פרע ובקשתי מהם שיכתבו שוכר הויל וע"כ אני זקוק לפרוע טוב לי שיהיה שוכר וכתבו לוי ואכר .

עוד נראה ליישב אף במקום שכותבין ומ"מ הוא טוען ואומר דהיינו משורת הדין עבדתי ופרעתי לה וכתבתי לה שוכר ואכר אבל לא הם הוקקונו לפרוע לה וע"ו קאמר רבינו שאינו נאמן אלא על התוס' דאית ליה מנו אבל על העיקר אינו נאמן והוא נשבעת ונוטלת וכ"כ מדבריו כפי' המשנה דאית ליה האי סכרא שפירשו כדעת הר"ף ז"ל שכתב וז"ל אבל במקום שכתבו לכתוב שטר כתיבה עכ"פ יש להוליא שטר כתיבה עס הנט ואז הנכה כתיבה עכ"ל . ואם איתא סס"ל בדבריו ה"ם ז"ל א"כ מהו זה שכתב וז"ל עכ"פ יש לה להוליא שטר כתיבה והוא הנכה כתיבה והא משכתת לה שכתב כתיבה כלל שטר כשהוא מורה והכי הו"ל אבל במקום שנהנו לכתוב יש לה להוליא וכו' ומדקאן כלשונו וכתב עכ"פ יש לה להוליא וכו' משמע דאית ליה האי סכרא דהיי"ף ז"ל וז"ל רבאן בתקורו חור בו דאין לומר הכי אלא על דר דהתק אבל כל שאנו יכולים ליישב בדבריו כתא עס פי' המשנה ניישב .

ומ"מ דבריו רבינו לקמן חתומים דאין כתב דנותן לה את העיקר וכשכע על החו' והא

מעשה נבא-לס' רבינו ז"ל שהוא הולך לס' הר"ף ז"ל דלא אמר ר"ו לא אמר כלום אלא דוקא במקום שכותבין עוד נראה לע"ד ליישב דמדרסא וכתיב דאין לה אפי' עיקר כתיבה עד שקוליא שטר כתיבה ולא חילק דהיינו דוקא בזמן שהוא אומר פרעתי נראה שהוא מסכים והולך למה שפירשו כס' הר"ף דאית ליה בכתובה כ"ע מודו שאין כותבין שוכר אבל הדיב המנוד ז"ל כתב דוקא כשהכעל טוען פרעתי או מחלס ליה אבל אם כזה עורה ודאי חייב לפרוע וכן והבאר כפ' זה בדבריו רבינו עכ"ל . נראה מדבריו דס"ל דרבינו אית ליה דאף בכתובה כותבין שוכר

והא מן הנמ' כהדוא כפ' הכותב נראה דאנו
 נוחן לא אח העיקר ולא אח הח' דאמרין הסם
 חתן כחוכה ואין עמה גט הו' וכו' ויכול לו' גרשחיה
 ונחתי לה כחוכה ע"כ ע"ש. הרי לך כהדיא
 דלשמאל עמקום שאין כותבין לא נכוא לא עיקר
 ולא ח' ואף שיש לס ערי גירושין נמו רלה הולך
 הש"ס לומר הכ"ע אלא אליבא דרב קו קשיא לו
 כמ"ס ה"ה שם ולא לרכינו ממ"ס כפ' הכוחב
 הכ"ע כשאין שם ערי גירושין וכו' ומפרש רכינו
 שהוא לענין ח' וכו' ראיך אפשר לפרש הכי והא
 נראה מן הש"ס שכותב רמאי דקאמר כמתני' הרי
 אלו לא יפרעו הוא לא עיקר ולא ח' ומש"ס
 פריך אליבא דרב נהי דעוקר לא נכוא ח' מיהא
 חונכו וא"כ כפי פי' רכינו מאי קא' משני דהכ"ע
 כשאין שם ערי גירושין מנו ריכול וכו' ומאי מנו
 איבא לפוטרו מן סעוקר ומן הח' והא ד"ל דה"ט
 דלא קאמר לא גרשחיה משום שזיה מחתיב
 בעיקר הכחוכה דלא היה פריך לפטרו אלא כנגד
 הח' וקא' דהיינו כגון שהיה העיקר מאחוס והח'
 ג' מאחוס שפטר מנ' מאחוס מנו ריכול לומר לא
 גרשחיה והו' שלפעמים ויחד נוחא ליה לו' גרשחיה
 ונחתי לה כחוכה מלומ' לא גרשחיה כגון שהעיקר
 מאחוס והח' מאה וא"כ כפי מה שכותב הש"ס
 דמאי דקאנו כמתני' הרי אלו לא יפרעו לא עיקר
 ולא תוספת איך פסוק התנא וחני הרי אלו לא
 יפרעו כיון שלפעמים אף כדלויבא ערי גירושין
 לוח לו מנו ולפחות כפי' סכת רכינו הו"ל לש"ס
 לפרש שא' ולו' הכי דהכ"ע כשאין שם ערי גירושין
 והעיקר מאחוס וח' ג' מאחוס אלא וראי נראה
 כמ"ס הח' שם וזו היא הסכרא שהכיא ה"ה ו"ל
 דלא מהימנא וכו' ועל קו' הא' שו"ר להלח"ת
 שהקשה כן וחיוץ דרכינו איירי במקום שכותבין
 כחוכה ומלכד שחירוז זה רחוק מעלמו ראיך הגיה
 רכינו חלוקה שאין כותבין שהוא הוכרה כמתני'
 כהדיא ותפש חלוקה מקום שכותבין קו' שדרכיו
 ו"ל כפי' המשנה נראה להדיא דהאי ריבא הוא אף
 במקום שאין כותבין שכתב וו"ל ורע שזם שאמרנו
 שהאשה וכו' כיון במקום שכותבין כיון במקום שאין
 כותבין כחוכה עכ"ל. וא"כ מעתה כודאי מרסס
 רכינו הכא ולא פי' שדברים אלו במקום שכותבין
 כחוכה משמע שהוא הולך ומסכים למס שפי' הוא
 ז"ל כפי' המשנה והדרא קושיון לרובתין ראיך אית
 ליה הכי. שו"ר להכ"ת כסו' ק' עיקר אף שכתב
 על דרכי רכינו וו"ל ו"ל דהרמב"ם מפרש רישא
 וסיפא שחרווייהו וכו' אלא א"כ נשכעה כנקיעת
 חפץ עכ"ל ועו"ש. ודרכיו לריכוין אלו הלמור
 דא"כ אמאי אנטריק הש"ס למימר אליבא דשמאל
 דמוקי למתניתין במקום שאין כותבין אף במקום
 שכותבין כמו מנינו לאוקמו מתני' כיון שפי' לא
 יפרעו הוא אלא א"כ הו' נשכעה וכו' דהי"ט
 רלא קאמר הכי משום דמתחילה הו' משמע ליה
 דמתני' איירי כשזם שם ערי גירושין וכמו שגראה
 מפשט הש"ס וכיון דלית ליה מנו אינו נאמן אף
 על הח' אלא הוא נשכעה ונוטלה הכל א"כ עדין
 קשה על רכינו ראיך אית ליה אף במקום שאין
 כותבין כמו אינו נאמן על הח' אלא דוקא היבא

רלויבא ערי גירושין דאית ליה מנו.
אשע"ב כלע"ד לחתו בעקבות חסיו של הרב
 כ"ח ואוישכ דכרו רכינו והוא דס"ל
 דשמאל פליג אר"י דאמר הטוען אחר מעשה כ"ד
 לא חמר כלום אלא אית ליה דהי"ט דהוויא גט
 ואין עמו כחוכה רנוכה רכ"כ הו"ל לאקדושי
 ולמכתב אנכיה וכו' וכו' רב ודוקא ל' שמואל
 אוקי מתני' במקום שאין כותבין ואף ראיבא ערי
 גירושין כמו ולא יפרע כמו כלל לא עיקר ולא ח'
 וכפשטא דגמ' הכל ל' ר"י דאית ליה דכשהו'
 גט ואין עמה כחוכה במקום שאין כותבין הי"ט
 רנוכה משום דהטוען אחר מעשה וכו' ולאו משום
 דח"ל למקרעו וכו' דאטו כל רמנכי כי רינא
 מנכי א"כ ה"ה נמו דכשהוויא כחוכה ואין עמה
 גט כמו אף במקום שאין כותבין שאלמו רכנן
 לכח האשה שגנבה כחוכה כשזם לו ערי גירושין
 העיקר והח' ודוקא כלויבא ערי גירושין הוא נאמן
 על הח' דאית ליה מנו ומתני' כהכי מתוקמא
 אליבא דר"י וכמו שפי' הרב כ"ח וכדוקא ו"ל דאית
 היתה כוונת הכ"ח וקולר במקום שהו"ל להח"יך
 אכל עדיין ק' ראיך אפשר לומר רישא דמתני'
 דהוויא גט ואין עמה כחוכה נוכה כחוכה כלא
 שכועה כלל ומהטעם שפי' הכ"ח הא רכינו אית
 ליה כהר"ף ו"ל דלא חמר ר"י לא חמר כלום אלא
 דוקא במקום שאין כותבין והו"ט דלריך למעשה
 כ"ד רי"ל שפרע לה וכו' הו"ל למקרעיה אטו
 כל רמנכי וכו' וכיון שמכת מעשה כ"ד אחינו
 עלה א"כ כודאי ו"ל דאינה נוכה אלא א"כ נשכעה
 שכועת הוסת מיהו אחר העיון נראה דהא ל"ק
 כלל דהה"כ שנסכעה שכועת הוסת ומאי דקאמר
 כמתני' שנוכה כלא שכועה הוא כלא נקיעת חפץ
 שהיא כעין דאורייתא ומשום דכימי התנאים עדין
 לא נקנה שכועת הוסת משום הכי פסוק התנא
 וחני שנוכה כלא שכועה כלל וזאת כמי היתה כונת
 הכ"ח.

אמנם שכתו וראה דמרכיו רכינו שסתם וכתב

שנוכה עיקר כחוכה כנט שפירה
 נראה דאף שכועת הוסת אינה נשכעת דאי נשכעת
 הו"ל ל' כמו שפי' כחלוקה מקום שכותבין שהכ"ל
 אינו נוחן לה אפי' עיקר ונשכע שכועת הוסת
 חו קשיא לי דאמאי כשהוויא כחוכה כלא גט
 אף במקום שכותבין נמו כחכ רכינו שמשכיעה
 כנקיעת חפץ ונוחן לה אית העיקר והכא אינו
 משכיעה כלל והרי החס נמו לויבא דאיה שפרע
 לה כלל שהרי כשהוויא גט כלא כחוכה כודאי
 לא יפרעו לה אפי' העיקר כמ"ס רכינו ואדרבה
 טענתו החס גריעה מנט כלא כחוכה במקום
 שאין כותבין דהס ז"ל שהוא אומר איני עשיתי
 לפניו משורת הרין ופרעתי לה אכל הכא הוא
 אומר שכבר הוויא גט ונכתה מנינו כע"כ ואף
 לפי מה שהכין ה"ה כדעת רכינו מ"מ לא רמאי
 הוי טענה להאי טענא דכשהוויא כחוכה כלא
 גט במקום שכותבין יש לנו תרתי טענות חדא
 נמו יאמר שפרעת כשהוויא גט אימא טענא
 פרעתי ונשכעת ונפטרתי וחו דלמא האמת הוא
 שאמר גיעא ולא פרעת כלל אכל הכא אין לנו
 אלא

אלא דכר וקופני שהיא אומר הולאה הנט במקום אחר ופרעתי לה ואנו אומרים מי ואמר שפירעה לה אהה משקר שעדין לא הולאה הנט כלל ולפחות יהיו שוים דף סברת ה"ה ו"ל מיהו כפי מה שפירשתי לעיל דרכו אורו במקום שאין כוחבין נוחא אבל לפי מה שכתבין ה"ה והלח"מ דרכו אורו במקום שכותבין ק' ונראה ליישב אף לפי ס' ה"ה ו"ל דכשהולאה כתובה בלא נט אפילו במקום שכותבין נמי לא חייסוין שמה כבר הולאה הנט וטען כבר פירשתי לה ע"י הכחוכה וקריעו אותה וכשכע לעקר וכפטר דאחזקו אינטי כרשיעי לא מחזקינן אלא ו"ל דשמה הורה לה וכחכ שוכר ואכר כמו שאמר או שמה אכר נטה כמו שאומרת היא וכיון שיש לנו קלח ריעווא מראין עמה הנט שמה פרע לה מו"ה ריבא לישכע בכניעתה חפץ שלא פרע לה אבל הבא ריבא ריעווא אינה לריבא אפי' שבעה אבל מ"מ קשה ששכע שבעה היסת וכמ"ס לעיל.

איברא

רעיון לא נקדררה רעתי כמה שחורגתי לעיל לרעה רכינו דכשלמה לפי' החוס' שפי' דהא דקאמר ר"י הטוען אחר מעשה כ"ד לא אמר בלום אף במקום שכותבין נמי ריבא ריעווא איח ליה הכי וכולים אנו לומר האו סברה דכשהולאה כתובה בלא נט אף במקום שכותבין איח ליה נמי הכי דאינו יכול לומר פירעתי אבל לס' רכינו ראיח ליה דלא אמר הכי אלא דוקא במקום שאין כוחבין אבל במקום שכותבין דריבא ריעווא יכול לומר פירעתי א"כ ה"ה נמי כשהולאה כתובה בלא נט במקום שאין כוחבין דריבא ריעווא סיהא נאמן לומר פירעתי העיקר וחו' דאף במקום שכותבין נמי כשהולאה כתובה בלא נט והא נאמן לומר פירעתי כפי ס' רכינו דכמו שהולאה נט בלא כחוכה כיון דריבא כחוכה איתרע כחה ונאמן לומר פירעתי ה"נ כשהולאה כתובה בלא נט כיון דאיתרע כחה והא נאמן לו' פירעתי ולא הנכה הכל אלא דוקא כשהולאה נט וכחוכה מיהו כפי מה שפירשתי לעיל דרכו אורו ככתובה ואיח ליה לכ"ע אין כוחבין שוכר יש ליישב מקום שכותבין דיש לחלק בין כשהולאה נט בלא כחוכה לכחוכה בלא נט דכנט בלא כחוכה הי"ע כנאמן לומר פירעתי מנו דיוכל לומר לא פירעתי אבל לא אפרע לה ער שהולאה הכחוכה שמחירה אני שמה לאחר שחאלמ' ומפקא לה לכתובה ונכחא כה כחורת אלמנות דאין כוחבין שוכר אבל כשהולאה הכחוכה בלא נט אינו יכול לומר לא אפרע לה ער שהולאה הנט דמאי חששא איכא בנט או משום שמה חשור ותנכה בו הא קי"ל דמקום שכותבין הולאה נט בלא כחוכה אינה נוכה כלל אפי' העיקר אבל לס' ה"ה דאף כשהולאה נט בלא כחוכה במקום שכותבין לובא מגו ואפ"ה נאמן לומר פירעתי ק' נמי כשהולאה נט בלא כחוכה אף במקום שכותבין דאמאי אינו נאמן לומר פירעתי.

ונראה

ליישב רכתובה שאני כיון שעיקר החיוב כה דכתיב כה מנה מאתים הינו נאמן לומר פירעתי אבל מ"מ מחמת ריעווא

יש לו שאין עמה הנט נשבעת בכניעת חפץ וטעמא עור נראה ליישב דכשהולאה נט בלא כחוכה שאני כיון שאינו נאמן על הח' כדאי לומר פירעה כשהולאה הנט שהיו קי"ל דאינה נוכה קו' ע"י הנט לכרו אפי' במקום שאין כוחבין נמי כמ"ס דרכו משום הכי אינו נאמן נמי על העיקר אבל כשהולאה הנט בלא כחוכה שנאמן על הח' נאמן נמי על העיקר כיון דריבא ריעווא שאין עמה הכחוכה דרוק.

עור

אשכח אפלא כס' ה"ה ו"ל דכרכו רכינו דאיח ליה אף ככתובה כוחבין שוכר א"כ דין הנדרסה כשהולאה נט ואין עמה כחוכה נכפל שלא לזורך דכרכו רכינו דככר כלל אוחו רכינו עס דין האלמנה דקאמר וכן הנדרסה וכו' וכן נמי סוים ואמר אבל במקום שאין דרכן לכחוכ כחוכה ה"ו נוכה עיקר כחוכה אפ"י שאין כורס שטר כחוכה בין נהרסה וכו' ואמאי כפל אוחו לקמן וחמי אוחו לכרו הולאה נט ואין כורס שטר כחוכה וכו' וכשלמה כפי מה שפירשתי כדעת רכינו יש ליישב ולומר דהי"ע דלזורך לכל אוחו לקמן לכרו כדי שלא נטעה ונאמר דלא קאמר רכינו דאין כוחבין שוכר אלא דוקא כאלמנה כיון שקרועים היחומים להפסד הרכה דשמה יאכר השוכר ומפקא לה לכחוכה כי דינא אחריוא ונכחא ואף שבעה אינה לריבא כיון שהכתובה היא כירה וליבא אלהה ריעווא כלל אבל כשהולאה נט בלא כחוכה דאין קרוב להפסד כ"כ דלא חייסוין כולי האי שיאכר הכעל השוכר ומפקא האשה לכחוכה ככי דינא אחריוא ונכחא אינה לריבא כיון שהכתובה היא כירה וליבא אלהה ריעווא כלל אבל כשהולאה נט בלא כחוכה דאין קרוב להפסד כ"כ דלא חייסו' כולי האי שיאכר הכעל השוכר ומפקא האשה לכחוכה והשכע בכניעת חפץ וחקח ממנו דאחזקו אינטי כרשיעי לא מחזקינן והוא דמורה רכינו דכותבין שוכר ולא קאמר וכן הנדרסה אפילו עיקר און לה וכו' אלא דוקא כשהוא אומר פירעתי מש"ה אצטרך לכתוב אוחו עור לקמן לכרו כדי ללגורנו דאף כשהולאה נט ואין עמה כחוכה נמי אין כוחבין שוכר וכמו שדיוקתי לעיל מלשון רכינו דקאמר וכשכע על טענתה אבל לס' ה"ה ק' וכדוחק יש ליישב דכרכו ללמדרו שהכעל נשכע שבעה היסת אצטרך ליה לכתוב אוחו עור לקמן לכרו ואנב דאצטרך ליה לומר ריין הנט במקום שכותבין קאמר נמי דין הנט במקום שאין כוחבין ו"ל ודוק.

ניהדרר

לסברה המאור ו"ל ונייבכ מה שהקשה עליו חו' הרמב"ן ז"ל מפ' הכוחב דאמר' ע"מ כוחבין שוכר וכו' ואיס"ד ככתובה כוחבין לריבוי הכל נימא כחוכה שאני ומאי שמעת מינה ולע"ד ליישב דואח היחה כוונת הש"ס כאומרו ע"מ כוחבין שוכר ככתובה לריבוי ד"ע דאין לו' דהאי מתני' אחא כמ"ד כוחבין שוכר רא"כ תיקשו אר"כ ושמהל ראיח לנו כפ' ג"פ אין כוחבין שוכר הא סהס רכי הכא כמ"ד כוחבין שוכר וקי"ל מחלוקת ואח"כ סהס הלכה כסתם דבתי סדרי און סדר למשנה כמ"ס מהור"ט כהרשויו על חר"ף ו"ל למסכת קדושין דף ע"ב ע"ב ע"ש אלא וראי משמע

משמע דכחוכה כ"ע מודו דכוכין שוכר וע"ז
 כא ר"כ והירץ ה"כא ר"חא מ"כאן ר"חא לך אף
 ככח"כ א"ן כוכין שוכר למ"ן ר"חא ליה א"ן כוכין
 שוכר והכ"א כמקום שא"ן כוכין כוכה עסקינן
 ושמואל ה"ק אף כמקום שוכין וכזה ומוחק ש"ל
 מהו דק"מ ר"ה ש"ס ולשמואל כוכין שוכר דלכ"ה
 ק' ר"ה ל' למפרד כה"ה ולומר ר"ה שמואל ק"א
 א"ן כוכין רוחק לומר ש"ח ה"ה כוכה ש"ס
 ר"כ ר"ל לפר"ס כה"ה אמנ"ס כ"י מה שפירשנו
 א"ו שפיר ר"ה ש"ס ולשמואל כוכין שוכר
 דה"ו שמואל מוד"ס דכוכין שוכר ככחוכה אף
 ר"חא כש"ל א"ן כוכין שוכר וע"ז ר"ך ז' ותי"ש
 נמ"ן מ"ס שהק"ס ח"ו על"ו מ"פ א"ה ש"ס ש"ח
 נמ"ן דל"ה ר"י א"כ"ו א"ר אומ"ה כוכין שוכר
 וכו' דפ"ן וכו' וע"ז - אמנ"ס כ"י זה ל"ך ל"ה
 ולומר ר"י א"כ"ו לא שמי"ע ל"ה ק"ו ר"כ ושמואל
 ע"ל מחנ"י ר"פ כוכ"כ נ"ס נמ"ן ותי"ש מה שהק"ס
 על"ו ח"ו מ"חנ"י כפ"ק דסו"ה א"ס אמ"ה ע"מ
 א"ו שוכ"ה ככוכ"ה וי"ז א"ר ותי"ש נמ"ן ש"מ
 כוכין שוכר ואמר א"ו על"ה ח"ו מ"ק ר"ה ואמ"י
 ור"ה ס"ל א"ו כ"ר ר"ה ר"ה ל"מ ר"י כוכין כ"ה
 כוכין וכו' ו"ל למכ"ו נ"ס ולמ"ה מ"ק ר"ה
 דה"ק לא ח"שט מ"כאן דכוכין שוכר ככוכ"ה
 א"כ"ו ר"כ"ע ור"כ ח"ק"ו א"כ"ו ושמואל ר"חא להו
 דה"ק ככוכ"ה א"ן כוכין שוכר ר"חא מ"ק ר"ה
 ור"ה ר"חא מ"ו ל"ח דכמקום שא"ן כוכין עסקי'
 וכמו שח"י ר"כ על"מו על מחנ"י דפ"ק הכוכ"ה
 אמנ"ס ר"חא ל"י ש"כ א"ל לשמואל דח"ק מחנ"י ר"פ
 הכוכ"ה אף כמקום כוכ"כ ה"ן אף כמקום שוכין
 עסקינן ור"ה מ"ק ר"ה וע"ז כ"ה ר"כ והק"ס לו
 י"ה שוכ"ה ק"א א"ל אמ"ר ר"כ כמקום שא"ן
 כוכין עסקינן ואף לשמואל ל"ל הכ"י ח"ו הק"ס
 על"ו ר"ח"ו פ"ט ל"ה ר"ח כ"ה א"כ"ו מ"חנ"י ל"מ
 ל"ה ר"ח"ו א"ח"ו כ"מ כוכין שוכר ור"חא מ"ר
 ור"חא ש"ו ה"ו ק"א א"ל מ"ה ונ"ס ל"ח ל"ך
 דח"ק ולומר ר"י ור"ה ר"ה שמי"ע להו ק"ו ר"ה
 דשמואל ר"כ מ"ש"ה פ"ט ל"ה מ"חנ"י וכו'
 שפירשנו כמ"ו דק"מ ר"ה כ"כ כפ"ק הכוכ"ה ש"מ
 כוכין שוכר וכו' וע"ז כ"ה א"ו וק"מ ר"חא
 מ"ר ח"ה אף ל"ה שמי"ע להו ק"ו ר"כ ושמואל
 מ"מ מסכ"ה ור"חא ר"ל מ"ה כמקום שא"ן כוכין
 עסקינן וא"כ ה"ר כ"ה וק"מ ר"י ר"ה ק"מ
 הכ"ו מסכ"ה ר"ס ר"חא נוכ"ה כ"ע וא"ו נ"ח
 לומר פ"ע וכו' שפירשנו על"ו וכ"ר כ"ר
 ס' ה"י ור"ה ור"י כ"ר ה' הטוב"ס על"ו

מעשה נ"ו ל"ר ול"כ"ס ה"ה א"ל וכו'
 ה"ה ו"ל ש"ס נמ"ן מסכ"ה והל"כ
 ל"ס ה"י ור"י ר"ה אמ"ר ר"י ל"ה אמ"ר כ"ו
 א"ל ר"חא כמקום שא"ן כוכין א"ל כמקום שוכין
 ד"ו ע"ה נ"ח לומר פ"ע ח"ה אמנ"ס א"ל זה
 א"כ"ו ל"מ ה"ה כ"כ פ"ק דמ"ה כ"ס דכ"ו
 על ז"ה הסכ"ה ו"ל וכו' מסכ"ה ע"י כ"י ל"ה
 נ"ח ר"י ר"י ושמואל וכו' כ"ו סוכ"ל ל"כ
 ול"כ"ה ל"ה פ"ו ע"כ דק"א ל"ה כ"ו ד"ה ל"כ
 ל"ל נמ"ן דפ"ו כמקום שוכין כ"ו ח"ה ה"ה

ש"ל פ"ע ל"ה ע"ו דל"ח א"ו נ"ח ל"ה כ"ו
 ע"ה ש"ח ע"ר כ"ה ר"ח ל"ה א"ן כוכין
 שוכר ור"י א"ס ה"ה נ"ח ל"ה ר"ח ל"ה כוכין
 שוכר א"כ"ו מ"ו הכ"ה ר"כא נ"ח ל"ה א"ר
 ר"י ל"ה א"ר כ"ו א"ל ר"חא כמקום שא"ן כוכין
 כ"י ש"ל נ"ע פ"ח כ"ו ר"י ושמואל כמקום
 שוכין ח"ה א"ס כמקום שוכין נמ"ן ל"ה
 ל"י א"ו י"כ לומר פ"ע ושמואל ר"ח ל"ה
 ר"כ לומר פ"ע כמקום שוכין א"ו מ"ס
 דפ"ו על ר"י ר"ח ל"ה כ"ו ש"ן ע"ה כ"ה
 ר"ע ע"ה ור"ל ל"ר שפ"ה א"ל מ"ס
 ר"ח ל"ה א"ן כוכין שוכר ור"כ אף נ"ח נמ"ן
 ש"ה מ"ק ש"ל פ"ע ל"ה ע"ה מ"מ א"ו נ"ח
 ל"ה כ"ו ע"ר ש"ח ע"ר כ"ה א"ל כמקום
 שא"ן כוכין ר"כא ח"ו ע"ה מ"ס מ"ה מ"ה ל"י
 ד"י ל"ה א"ר כ"ו וכו' נמ"ן כמקום שא"ן כוכין א"י
 ה"חא ע"י ה"ג ל"ו ו"ל דשמואל א"ו ל"ה א"ו
 י"כ לומר פ"ע וכו' ה"ס כ"ק דמ"ה
 כ"ה ה"חא נ"ו וכו' ע"ס - ח"ו ק"א ל"י ע"ז
 דה"כ א"כ כ"כ ר"ה ש"ל ר"כ מ"ק שא"ן כוכין
 א"י הכ"ה ע"ד סכ"כ ל"ה ל"מ לומר פ"ע וכו'
 ע"ס - ור"ה כ"ק הכ"כ על מ"ו ד"מ שמואל
 דמ"ה אף כמקום וכו' א"ר ר"כ ר"כ ע"ן ל"ו
 מ"ס ל"י מ"ס ד"מ שמואל כ"ק וכו' ופ"י
 ר"ח מ"ה כמקום שא"ן כוכין ח"ו ר"ה ר"כ
 כ"ה ע"ל - ח"ו מ"ה שמואל ח"ו ל"ה ר"ח
 כמקום שא"ן כוכין נמ"ן א"ס הכ"ה ר"ה סכ"כ
 ל"ה ר"י כמקום שוכין ור"כ א"ך כ"כ ר"ה
 ר"ח י"כ לומר פ"ע כ"ו כמקום שוכין
 מ"ו א"ר ר"י מ"ה ר"י סוכ"ל לומר פ"ע
 כ"י ש"ל ל"ח פ"ח כ"ו ר"י ושמואל א"כ
 ס"ה נמ"ן כמקום שא"ן כוכין והכ"ה ע"ד סכ"כ
 ל"ה נ"ח ר"י ח"ו ל"ה ר"י כמקום שוכין
 כ"י ש"ל ל"ח פ"ח כ"ו ר"י ושמואל - וכו'
 ל"כ כ"י ק' סכ"כ ול"ה ר"י א"ל ר"ה
 כשמואל וכו' ול"ה י"ח ח"ו ע"כ ע"ס -
 ודכ"ו ח"ה א"ל דמ"ה מ"כ ר"י דשמואל
 ס"ה ח"ו ל"ה ר"ה הכ"ה ע"ד סכ"כ ל"ה א"ס
 נוכ"ה מ"ס דפ"ו ר"י ד"מ ל"ה כ"ו ור"כ
 ח"ה ל"ה ש"ל ל"ס ר"י ר"י סכ"כ וכו'
 מסכ"ה וכו' כ"י ל"ה נ"ח דפ"ו וכו' מ"ה
 מ"כ ר"י ח"ו ר"י ד"מ ר"י כ"מ כמקום
 שוכין ל"י ר"י ל"ה ש"ו פ"ח כ"ו ר"י ושמואל
 א"ל נ"ח ר"י ר"י ר"י ר"י ר"י ר"י ר"י ר"י
 כ"י ל"ה א"ר כ"ו וכו' א"ל ר"י ל"ה א"ר כ"ו
 א"ל ר"חא כמקום שא"ן כוכין כ"ו נ"ח ל"ך
 ל"ח ע"ה כ"ד ו"ח כ"ן ד"ר ק"ו ל"ח כ"ו
 שמואל נמ"ן ח"ו ל"ה ד"ח א"ר מ"ה כ"ד
 ל"ה א"ר כ"ו ר"י ור"י ח"ו ל"ה כ"ה ע"ד
 סכ"כ ל"ה ר"ח כמקום שוכין א"כ"ו נ"ס ר"י
 י"ל ר"ס ל"ה כ"י ש"ל ל"ח פ"ח כ"ו ר"י
 ושמואל ו"ל א"ל ע"כ פ"ק דמ"ה כ"ס ע"י
 ו"ד כ"כ ו"ח ה"חא כ"ו ח"ה כ"ו וכו' ור"ה
 כמקום שא"ן כוכין וכו' א"ס ל"ה ע"י נ"ח
 נ"ח כ"ו סוכ"ל ל"ה ל"ה נ"ח ע"כ ר"י ר"י
 כ"כ הכ"כ מ"ה שמואל כמקום שא"ן כוכין

אף אם יש לה עדי גירושין נאמן וכמו שהקשו לעיל על רבינו וקרוין שפירשו על רבינו לא יונק על הטור וז"ל דמדברי הרא"ש משמע דאף שמואל אית ליה דקטועין אחר מעשה כ"ר לא אצט כ"ל ומס'ט אית ליה דרבינו נאמן כמקום שכותבין יבמ"ט כנאמן ותי' ק' רבינו דאין לה עדי גירושין ומס'ט כנאמן דאית ליה מנו אש כן אף כמקום שכותבין יבא נאמן מס'ט דאית ליה מנו ולמה חילק הריב"ה בין מקום שכותבין לאין כותבין וסריכ כ"ס כתב על דבריו והק' ק' לשון רבינו שאמר והוא כמקום שאין כותבין וכו' כ"ס דרבינו נאמן לומר כבר פרעתי ע"ש ולא ידענא מאן ק' ליה דבריו פשוטים ומוכנים לכל דואיהס דה"ק והוא כמקום שאין כותבין וכו' כאיתו מקום יס חילוק בין אש יס לו עדי גירושין לאין לה עדי גירושין אבל כמקום שכותבין אף אם אין לה עדי גירושין אינו נאמן וכדוק וז"ל דיש טעות סופר בדבריו וכוונתו להקשות מה שהקשו עליו דאמאי חילק בין מקום שכותבין לאין כותבין כיון דאית ליה מנו וכו' ע"ש. עוד סיים הריב"ה ז"ל ואש הוא כמקום שאין ראין לשאת הנט מפני הסכנה היא נאצנת ונוכה הכל אפי' אין לה עדי גירושין והק' מרן כ"י דהא כנמ' לא קאצט מן הסכנה ואילך נוכח דאצ"ג דלא מתק' גיטא נביא כדאיכא עדי גירושין אבל לוכא עדי גירושין לא נביא אפי' מן הסכנה ואילך ומה שעלה על דעתו לתרץ שו"ר נמי להכ"ח שחירץ הכי שהריב"ה כתב הכי דס"ל כמ"ס החו' כפ' הכותב כד"ס הוויאש נט דלא אמריון הכי אלא לרב דאית ליה דקודם הסכנה וכו' ע"ש. ידאיתו להל"מ שכתב על קושית מרן ונראה שרבינו מפ' כפי' החוס' דפי' הוויאש נט ר"ל עדי נט וכו' ע"ש. ודבריו המוסיס דהחוס' ז"ל לא פירשו הכי אלא לשעטת דאית להו דר"י דאמר לא אצט כלום אף כמקום שכותבין נמי אית ליה הכי אבל להריב"ה ז"ל דאית ליה הכי אלא כמקום שכותבין עודה ר"י דנאמן לומר פרעתי שרגלים לדבר שנקרעה הכתובה כפריעתה אש כן כודרו ס"ה נמי כמקום שאין כותבין. אש הוויאש עדי שנט לבדו נאמן לומר פרעתי דמדאין עמה הנט דגלים לדבר שנקרע כפריעתה וכ"כ הר"ן כשרק הכותב להדיא שכתב הוא הדין לפי זאת הסברא ע"ש. והעיקר דמולתא אין אנו זריכים לומר שהטור מפ' הכי אלא כעין מ"ס החוס' יס לתרץ הכי דלא קאצט כנמ' הכי אלא לרב דאית ליה דקודם הסכנה הי"ט שאינו נאמן לומר פרעתי משום דה"כ הו"ל למקרעיה וכו' ולא משום דאלמה אבל לר"י דאית ליה דמס'ט אינו נאמן משום דאלמה ס"ס נמי לאחר הסכנה אלמה רבנן לכאש אף שאין לו עדי גירושין אינו נאמן ודוק. שו"ר נמי להרכיב כ"ס שהק' מה שהקשו על הל"מ על תירוק ס"כ ולפי מ"ס א"ש דברי הכ"ו ול"ק אלא על הל"מ שאין כתב שהטור יפרש כהתי' ובת"ש נס נמי הק' דלמה המריכו רבינו והטור כמקום שאין כותבין שאינו נאמן כשהוויאש כותב כלא נט אלא דוקא כשאין לה עדי גירושין ואינו בעניוהו כבר וכתו דברי רבינו אבל על הטור

ז"ל באמת הוא קשיא וכת"ס כסודך ועל מה שהקשו לעיל על ס' רבינו דאית ליה דכשאומר הוא לא גרשתיס אלא נאמן הוא לוקח עיקר כזוכה מתאו דאמריון כפ' הכותב ס"כ כשאין שם עדי גירושין וכו'. שו"ר למוהרי"קו כשורש ע"כ דף ס"ה שנתקפה מזה על רבינו וקרוין דרבינו לא קאצט דניכח עיקר כזוכה וכו' לפיערו מן העיקר ותי' עכ"ל ע"ש. ודבריו נכונים ומוכרח הוא לומר דלרב אפי' עיקר אינה נוכח כיון דאית ליה אין כותבין סוכר ומעשה כע"כ ז"ל דרבינו אית ליה דאף ככזוכה כותבין סוכר ופליג אהר"ף וסור כו מזה שכתב כפי' השמנה אבל מ"מ רבינו יסור עדין הס המוסיס שם"ס ורבינו מפ' שהוא לענין חו' וכו' נראה שנתמ' עממה מפ' הכי ודאף אצט לפרש הכי וכת"ס לביול ודוקא לומר שבין למ"ס מיהר"קו ז"ל דהו"ל לפרש כולי האי וכו' ע"ש.

אמנם

מה שסיים סס מוהר"ק וכתב ודאע דכן הוא דפס כתב הרמב"ם וכו' אלא ודאי ס"ל כר"י דאמר כותבין סוכר עכ"ל ע"ש. לא הכונתו מאן דאמר דמה שידך הוא להקשות מאן מנו איכא דרבינו לא קאצט אלא על החו' ושציר איכא ממנו ומאי הכי' איכא מסוף דברו רבינו דכותבין סוכר וכו' ע"ש. עוד כתב שם כדף ס"ו וז"ל ואצ"ג דכפי' מה שפירשו וכו' אלא כר' דאית ליה כפ' ג"פ דכותבין סוכר עכ"ל ע"ש. וכאזר דבריו ז"ל דמדקאצט מתני' היו אלו לא יפיעו דהיינו לא עיקר ולא חו' משמע דמתני' איירו כדלכא עדי גירושין ונאמן כמנו שהיט וכו' לומר גרשתי' א"כ משמע דס"ל למתני' דכשאומר לא גרשתי' אינו נותן לה לא עיקר ולא חו' וע"כ ז"ל דהו"ט מתיס דס"ל אין כותבין סוכר אש"ס וכו' אבל אין לומר שסכין דהמתני' איירו שהוא מכזובה ואומר לא גרשתי' דמדקאצט והוא אומר אבד סוכר משמע דהוא מודה שגרסה אלא שאומר פרעתי והוא ז"ל כעמ'ו נמי כתב סס לקמן דסיפא משמע שאומר פרעתי.

עוד

הק'ה סס דא"כ איך פסק ר"י דכותבין סוכר דלא כסתם משנה דפ' הכותב והא חר"י הלכה כסתם משנה וכה"ג פירך וכו' וקרוין דר"י וכו' והק'ה עוד דהא ע"כ מתני' דהכותב ז"ל כמקום וכו' ע"ש. ולכסיף חסוק ותי' דלעולם ר"י מוקי לכולהו סתמי וכו' אבל כמקום שכותבין נאמן לומר פרעתי אלו דבריו ז"ל ומלכד שערין ק' על ר"י דאיך מוקי לכולהו סתמי אף כמקום שכותבין ויהא קשיא סתמא אסתמא חו קשיא לי דא"כ איך פסק רבינו כשמואל והניט ר"י והא קי"ל שמואל ור"י הלכה כר"י ולכאורה הוה נראה לויכח כמו שויכח הריב"ה ככללי הנמ' סימן ת"כ על הרא"ש ז"ל דאית ליה כמו שכתבו החו' וכו' ה"מ כאזכירו ע"ש. ונס רבינו אית ליה הכי אבל שו"ר לרבינו ז"ל כפ"ד מהל' גניבה הלכה יו"ד גבי הניכח סלע מכתב חכורו וכו' ע"ש. וכדרי"ף ז"ל שפסק כר"י אצ"ג דפליג עליו שמואל הכי נראה דאית ליה הלכה כר"י לנבו שמואל אף כרינו ותי' דההא אצ"ג דרב לא קאי כותוס דר"י אצ"ג כן פסק כר"י א"כ כ"ס הכא דרב נמי קאי כר"י

כ"ו ר"י ר"י ליה דהטוען אחד מעשה כ"ד לא אמר כלום אף במקום שבוהבין וכמ"ס מוהרי"ק ו"ל בעלמו ויחבא לקמן וגם כמו אכיו כפ"ק דכ"מ הסכים להכריז ר"י שאין יפסקו כשמואל ר"ה ויקר לנבו ר"י ורב ואכיו. עוד הקשה מוהרי"ק ו"ל וכו' מנ"ל להרמב"ם דהא דשמואל וכו' ותיירץ דא"כ דס"ל לשמואל וכו' א"כ במקום שאין בוהבין יעו"ש אלו תורף דבריו וכח"ש מלא כהדיו כהירושם כפ' הכוכב שכתבו הכי והכי' לאונס ע"ש כאורך. ועל מ"ס הרב ו"ל דלא אמר כלום אף במקום שבוהבין כר"י ראויחו היא דמקאמר רב נט גובה עיקר משמע דס"ל לעולם גובה עיקר אף שטוען הכעל פרעתי ואף במקום שבוהבין ועפ"י דבריו מוהרי"ק ו"ל יש ליישב לטון הרא"ש ו"ל שהכחתי לעול שכתב והכי מסתברא עפי' כי למה נאמר דפליגי ר"י ושמואל וכו' והקשיתי לעיל מנ"ל להרא"ש ו"ל דשמואל אית ליה דאין נאמן לומר פרעתי אלא דיקא במקום שאין בוהבין אימא דר"ט דלא אוקי מתני' במקום שבוהבין משום דס"ל דאין בוהבין שוכר וכקושיא מוהרי"ק ו"ל על הרמב"ם וכמה שתיירץ מוהרי"ק ו"ל דבריו הרמב"ם יתווכח נמי לטון הרא"ש ו"ל דרוק.

איברא

דכפי זה הר"ה קושיית מרן כ"ו ו"ל על הטור ו"ל דאין כחב דמקום שאין רשאיין לשהות הנט מפני הסכנה גובה הכל אף כלא עדי גירושין דהא כנמ' לא קאמר מן הסכנה ואולך אע"ג דלא מפקא נטא נכיא אלא כדאיכא עדי גירושין דאין לתקן כמ"ס לעיל דס"ל להטור כמ"ס הח' דלא אמרינן הכי אלא לרב דאית ליה דלא אלמיה רבנן לאשה קודם הסכנה אכל לר"י לא אמרינן הכי וכו' דהא מרבה הרא"ש ו"ל ומסתברא הכי כי למה נאמר דפליגי ר"י ושמואל וכו' משמע דס"ל רב אית ליה אינו נאמן לומר פרעתי אף במקום שבוהבין ומירל הירץ שמואל כיוקיה משמע דפליגי עליה ואית ליה דנאמן לומר פרעתי וכו' וכמ"ס מוהרי"ק ו"ל וא"כ מעשה כיון דרשפי' לרב דאית ליה דאינו נאמן אף במקום שבוהבין והלמיה רבנן לכה האשה קודם הסכנה אעפ"י כן אמרינן כנמ' דאינה נאמנת מן הסכנה ואולך אע"ג דלא מפקא נטא אלא דיקא כדאיכא עדי גירושין כ"ס לר"י ושמואל דאית להו דלא אמרינן אינו נאמן אלא דיקא במקום שאין בוהבין טלא חתיה נאמנת מן הסכנה ואולך אלא דיקא כדאיכא עדי גירושין כ"ס לר"י ושמואל דאית להו דלא אמרינן אינו נאמן אלא דיקא במקום שאין בוהבין טלא חתיה נאמנת מן הסכנה ואולך אלא דיקא כדאיכא עדי גירושין.

ומ"מ

כעיקר דבריו מוהרי"ק ו"ל שכתב רב ס"ל דאינו נאמן לומר פרעתי אף במקום שבוהבין מדקאמר נט גובה עיקר אע"ג שטוען הכעל ואומר פרעתי נלע"ד דאין דעהו מזה רב ס"ל הכי דכיון דאית ליה רנט גובה עיקר כהוכה גובה חו' דיקא אש כן כשהולאה נט ואין עמו כהוכה אף במקום שבוהבין הוי במקום שאין בוהבין דכמו דהחם אמרינן דאינו נאמן לומר פרעתי העיקר ה"כ במקום שבוהבין אינו נאמן לומר

פרעתי העיקר לויכא דיעוהא מראין עמה הכחוכה שפרע לה דהא כשהולאה הכחוכה לא נחננו לה אלא דיקא חוספת אבל אש הוי דרין כשהולאה הכחוכה לכרו חנכה העיקר והחוספת ו"ל דמורה רב דמקום שבוהבין אש הולאה הנט לכרו שנאמן לומר פרעתי דכיון דאין עמה הכחוכה איכא דיעוהא שנקרעם כפריעתה. ומעתה כיון דרשפילו רב ו"ל דס"ל שנאמן לומר פרעתי במקום שבוהבין או הוי ס"ל שעי' הכחוכה חנכה העיקר והתני' ו"ל נמו דס"ל שאינו נאמן לו' פרעתי אף במקום שבוהבין אש כן מנ"ל לומר דשמואל מירל הירץ כרב משמע דס"ל שנאמן לומר פרעתי במקום שבוהבין ופליגי על ר"י כיון דמתיירץ רב נמו לויכא הכרח לומר דס"ל שאין נאמן אף במקום שבוהבין וחו קשיא לי דאף שנאמר רב ס"ל הכי מ"מ ו"ל דשמואל הו"ט דלא תירץ כרב לאו משום דפליגי עליה אלא משום שנראה לו דוחק לומר דמתני' דחסרוי מתקרא כמו דקאמר כנמ' דליכא רב וכו' ור"י הר"ה קושיין לרובין מנ"ל לומר דשמואל פליגי דר"י במקום שבוהבין ובשכיל זה נפקא דלא כר"י וכן נמו כפי' הרא"ש ו"ל נאמר דר"י נמו לא קאמר אלא במקום שאין בוהבין כיון דרשפי' שמואל נמו ו"ל דס"ל שאינו נאמן אף במקום שבוהבין וכעיקר קושיית מוהרי"ק ו"ל שהקשה דכפי דבריו הרמב"ם ו"ל דמתני' דהכוכב ס"ל דאין בוהבין שוכר מדקאמר כהוכה ואין עמה נט הוי אלו לא יפרעו כבר נתיישבה כפי מה שפירשנו לעיל דרבינו ס"ל דשמואל פליגי דר"י ואלויכא דשמואל קאמר כנמ' דרשפי' הוי אלו לא יפרעו הו"ט אש עיקר ולא חו' אכל כפי' ר"י הו"ט דקאמר לא יפרעו הו"ט אש לא יפרעו העיקר אלא א"כ הו"ט נכעשת כנקיטת חפץ וכמו שפי' הכ"ח. העולה מכל הרשום ככתב נמינו למידם דהרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור כולוהו אזלו כהרא שיעתא וס"ל דר"י לא אמר הטוען אחר מעשה כ"ד לא אמר כלום אלא דיקא במקום שאין בוהבין אכל במקום שבוהבין דיעוהא טענהא נאמן לומר פרעתי ועפ"י תמה הרב בעל לחם רב כפי' נ"ז על מוהרי"ק ו"ל כשרש קי"ד כשהכנה סכרת החולקים על הרמב"ם והוי סכרת החוס' דאית להו דאף במקום שבוהבין קאמר ר"י דלא אמר כלום כחב וכן פסק רב אלפס כר"י דאין כחב הכי והא רב אלפס ס"ל כהרמב"ם וכו' והרב כנ"ה ס' ק' כחב דרב מעיינינן ספיר חיינן וכו' דהא ר"י כהכי איירי וכמ"ס הר"ף ו"ל עכ"ל ע"ש. והן אחת שמוהרי"ק ו"ל כשרש ע"כ כחב הכי להדיא וכמו שהכחתי דבריו שתיירץ על הרמב"ם ו"ל דלעולם ר"י אף במקום שבוהבין קאמר אכל שמואל פליגי עליה והרמב"ם פסק כשמואל וכ"כ מירליו כשרש ו"ט שכתב ו"ל נחלקו גרולוה ועזומים על אשה שאין שטר כהכנה ויכא מחת ודה אש גובה כהוכה אש לאו במקום שבוהבין כהוכה רב אלפס והרמב"ם ורבינו אשר פסקו כשמואל דס"ל שאין גובה כרלא נקיטא שטר כהוכה כידה במקום שבוהבין עכ"ל. ומדקאמר פסקו כשמואל משמע דס"ל דלעולם ר"י איירי אף במקום שבוהבין אכל שמואל פליגי עליה והס פסקו כשמואל

שלא יאכל עשר סמס ואסמס כך נשבע בלא יאכל
 עשר וע' סמס - וספור חילוף שבועה ב' אע"כ
 שפי' שבועה: ב' שלא יאכל ו"ג משום דיש להקשות
 דכיון רכונתו חתן שלא יאכל ו"ט אמרו פלגים
 דרכונתו ואמר עשר וע' הו"ל למנער כקדור וע'
 אלא וראו מש"ה אמר גסון זה כרו לעשות עשר
 לכדס וע' וכדס ס"ס אס אוכל אחסם א"ב הו'
 חידוש כשבועה ב' דעתהלם כשבשבע שלא יאכל
 עשר סמס וע' הו' מוקדים לנמרו וכשבועה ב'
 האסור מדרק ח"ס וסודק סמס לומר מנו רחם אוכל
 עשר וע' שיקחויב משום שבועה: ב' גטן שנשבע
 חידוש כשבועה ב' והו' גמס דקזה דומיא דתאניס
 וענכיס אבל אלו הו' אומר שלא אוכל וט כדאז
 ס"ל רכיו דלא פחלה שבועה: ב' כלל כיון שלא
 נשבע כשבועה ב' חידוש: כלל: אפילו לענון ח"ס
 ובי קומה מנ"ל למודר ענין שבועה אחרתם שלא
 יאכל ו"ט והא רפליג דבורהה כדו לעשות עשר
 לכדס וכו' לכדס ס"ס - אמתא שבועתו כשבועה
 זו שלא יאכל עשר לכדס הו' אמו' ס' לכר התו'
 מוכרז לזח בשם זהה סתמא כונסו אמרו קאמר
 לישנא מודר עשר וע' לא הו"ל למימר: אלא שלא
 אוכל ט' ובודאוי דספור בעשר דאו ט' לא אוכל
 עשר ג' אוכל אלא דאו דעתו הו' שלא יאכל
 ו"ט והא דפליג דרכונתו כרו לעשות עשר לכד
 וע' לכר ח"ס - משא"כ צדי סאגיס וענכיס: ל"ל
 כהחך דאו לאו הבוי יסליס אלו לפדס דכרו לחומרא
 דתאניס לכר וענכיס לכר וליבא יסור דכדעו
 דמוכרז למר הכי כדו לאסור געמו בתאניס
 וענכיס זהו מה שבע"כ כדעת רכיו: אמנס
 כראכ"ד נגדס כדס"ו אב"כ על דעת רבינו: הו'
 סיכוס משום דלפי נרתיא דכ"ו יולא דאס: כשבוע
 שלא יאכל ס' וי' סמס אסור אפי' כה מדרק ח"ס
 וא"ב נסתר דעו' של הכינו דאפי' חור ואמר שלא
 יאכל עשר וע' לא קוילא שבועה ב' דלא עשס
 קידוש כלל דמשכנת עשר לכר אסור: כט' מדרק
 ח"ס כדאסון דכל חר: אויל לשיטתו: זהו לאו
 דמתקפניא הו' אמניא שזת סתמא דעת מרן
 עכ"פ כיושב דכרו דכרו ופ"ל דבס התו' מוכרז
 לומר קדמס: הכי ראס סס נורסוס ברס"ו ח"כ לא
 הו' דומיא דשבועה תאניס וענכיס דקאמר הכס -
והנה משכס"ך ו"ל ילפי סטתוס שפי' דכרו
 רכוס: כשבוע: שלא יאכל עשר אלו וקור
 ואמר שלא יאכל עשר וע' אלו הקשה דא"כ אמרו
 לא קאמר תלמודא דמשכנת לה לאה דעיקר כרון
 דה' גמז דשבועה: שלא יאכל וע' וי' סויב סתוס
 יכנון קאמ' ח"ס אלו וסתיב סרכר בז"ע: לדעת
 רבינו יעוש"כ - וקאסוי: וז ספול גמו לפי דרכו
 כדעתו וירחם: לפע"ר לזכר דקושיא מעיקרף לוחא
 דרכיו: אפרס הו' דקאמ' תלמודא ומנון דמשכנת
 לה לאה דעיקר אחא: כיון כדיון הו': כיון כדיון הכ'
 וכנון קאמ' עשר אלו וקור והמר עשר וע' אלו
 ראס הפריס קרכן אלו געדי'לעט' אינו סויב אלא
 ח' אע"כ עשס חידוש כשבועה ב' שאמר ט'
 אחרתם גמו עשר וע': והס לא הפריס קרכן חית
 שתיס אע"כ דמתקילה אסר עשר ואח"כ ו"ט והו'
 דומה לשבועה ט' וי' בינן קאמ' אלו זכר יס

לפרס לפי דרכו דה"ק דמשכנת לאה דעיקר
 כשני הדיונים וכנון קאמ' עשר סמס וחור ואמר
 עשר וע' סמס ראס הפריס קרכן כיון עשר לע'
 אינו סויב אלא ח' אע"כ עשס חידוש כשבועה
 ב' ראסר ט' והו' כמו שנשבע שלא יאכל עשר
 וחור ואמר ט' ואס לא הפריס קרכן סויב סתוס
 אע"כ שלא עשס חידוש כשבועה ב' לנגב סויב
 דאינו מתקויב עד שיהכל ו"ט והו' כהסוי דע'
 ועשר כיון עשס חידוש לנכי ח"ס ורוק ספור -
איכרא לפי מה שפירשנו כדעת רכיו דס"ט
 כשבועה עשר וע' הו' לאה עשר חו'
 ט' ח"ס משום דהו"ל למימר ו"ט - ח"כ ק' נכי
 פאניס וענכיס סייק דלא אמר לישנא יקורף
 דמוכרז לז' הכי כדו לאסור געמו בתאניס וענכיס
 אמרו הו' לאה תאניס לכדס וענכיס לכדס ח"ס
 אסר ע"כ יראה לפע"ד לומר דאין סטעס משום
 דאמר לישנא יקורף אלא כיון שהוכרז כלשונם כשעה
 שנשבע עשר וע' הו' לאה עשר לכר וע' לכר חזי
 שבועה וכן נכי תאניס וענכיס כמ"ס רס"ו ככדריס
 אכל מי שנשבע עשר חו' ו"ט כיון שפחות מעשר
 חו' ו"ט לא חזר כלשונם כלל כשעת שבועה לא
 חו' אפי' חזי שבועה שמוחך לנמרו וכוס אוכל
 לס דאיתרו של סתמא שמוחך מלא סמך למי שנשבע
 בפי' שלא יאכל כוית אפי' אסור כח"ס דכיון
 שפי' ואמר כוית שפחות מכוית לא סוכר כלשונם
 כלל ו"ל דמוחר לנמרו: גס נמי לא תכרז מכתן
 לס' סרעב"ן ולאחוס סכרז שהכיה סר"ן ו"ל דליכא
 איסורא בשבועת ככולל ח"ס דכיון שלא נכתובן
 אלא לכנות פחות מכוית היתר נמור הו' ואלו
 ו"ל דזתן היתס כוונתו של סתמא בפי"ש ומיחו
 ע"כ אן רחיה וז ספרעת דאס כן תיקשו מכתן
 לסרמכ"ן וכו' משום רע"כ ל"ל לסכרסס וס סתילוק
 דשאני נכי תאניס וענכיס כיון שהוכרז כלשונם
 כשעת שבועה מש"ה הו' לאה תאניס לכר וענכיס
 לכר ח"ס -
וראיתי להרש"ך כפי ר"ל ס"ק ו"ר שהכיה
 גמס הפריסס כדרך אפסר דמי שנשבע
 שלא יאכל ט' אלו ואח"כ נשבע שלא יאכל עשר
 וחסם ואלו ט' אלו ועשר דעלמא קרויב ג' שבועת
 דומיא דתאניס וענכיס ראס אכל גס כן סענכיס
 פשיטא סקויב ג' כ' תאניס ווא' אענכיס עכ"ל -
 דכרוי תמוהיס חללי דמהויבן פשיטא ליה דמי
 שנשבע: שלא יאכל תאניס וענכיס ראס אכל תאניס
 וענכיס סויב כ' - אררבה איפכא מסתכרז כיון
 דלא אמר לישנא יקורף כיון שיהכל תאניס לכר
 חו' ענכיס לכר ביון שיהכל תאניס וענכיס מכל
 ח' כוית: אינו סויב אלא ח' ובהרית כחכ רכיונו
 לעיל דאפילו אמר שבועה שלא אוכל הו'ס כסר
 ופס דקטנית ואלל הכל אינו סויב אלא ח' וכולן
 מלעדיןן לכוית והא דכתב רכיונו נכי תאניס
 וענכיס סויב על התאניס סתוס לאו למימרא ראס
 אכל ג"כ ענכיס סויב ג' דודאי אינו סויב אלא
 ב' אלא דבותא קמ"ל דאפי' אכל תאניס לכר סויב
 כ' כיון דשבועה ב' הו' שלא יאכל תאניס חו'
 ענכיס ונ"ע -

ויש להסתפק כמו שנשבע שלא יאכל עשר קסס רק"ל ראינו חייב עד שיאכל עשר אם לרוב שיאכל העשירי כולו או יניח פחות מכמות או דילמא כיון שאכל כמות מהעשירי מתחייב ולכאורה יראה מלשנה דתלמודא דקאמ' עשר הוא ללא אצול' הא ט' אצול' דדוקא אם אכל ט' אינו מתחייב אכל אם אכל פחות מעשר מתחייב אמנ' מדברי רס"ו ז"ל שכתב הא ט' מיהא אצול ולא באסרו עליו ט' כראשונה ופי' אצול ט' חייב משום שכועס את הדונה וכשהשלימן לוי' עכ"ל על הא' וראה להפך שאינו מתחייב עד שיאכל עשר ממש וכל שהניח כמות מהעשירי עדן לא השלימן לוי' מיקרי ופי' דקאמ' תלמודא הא ט' מיהא אצול לאו דדוקא דה"ל גמ' פחות מעשר כמות אצול' היא ולא משום דתלמודא עירי' כמו שנשבע שלא יאכל עשר וחס"כ נשבע שלא יאכל ט' דקאמ' עיפא ראינו חייב אלא ה' מש"ה אמר אישכחש' שעשה חידוש בשבועת ט' דכשנשבע על עשה עשה הוא דלא אצול' הא ט' אצול' אכל חס"כ הוא נשבע גמ' חס"כ שלא יאכל עשר פחות כמות דחייב כ' שאינו מתחייב ע"ז כשכיל' שבועת עשר עד שיאכל עשר לגמרי ויש להביא ראיה לזה לפע"ד מרבי' רבי לעיל דק"ל שאם אמר שבועת שלא אוכל' כפר' זו או שלא אוכל' אותה כיון שאכל ממנה כמות איש ופי' מרן כ"מ דעהו דכיון שאמר שלא אוכל' אותו או אותה והוכיז אצולה בפני עצמה בלא כונו כשאר ודאמר אותו או אותה הרי הוא בלא האמר האצולה שאסרתי עליו מאותו כפר' ואצולה בכמות לפי' אם אכל ממנה כמות חייב אכל כשאר שלא אוכלנה הרי הוא בלא חזרה ופי' אצולה על כל הכפר' ולכאורה ק' לפ"ד דה"ל כ"ה"ס גמ' כמו שנשבע שלא אכל כפר' חס' כיון שהוכיז אצולה בפני עצמה אם יאכל כמות מן הכפר' ותחייב' ומדברי רכ"ט וראה שדוקא כמו שנשבע על כפר' ידוע הדין כן אכל מי שנשבע שלא יאכל כפר' חס' אינו חייב עד שיאכל כולו וכן יצא ה"ל ז"ל כפי' ההלכות שדוקא כדדע' מתחייב על כל כמות וכמות שכו' אמנ' הא' וראה ברור' לזה דה"ט דמי שנשבע שלא יאכל כפר' חס' מוכרח' אתו לומר שכוונתו הוא שלא יאכל כפר' שלם דהו' לאו הכי אמאי פרע' לומר כפר' חס' שלא אוכל' פה וממילא משמע דאסור' בכמות מכל הכריות שבעולם אלא ודאי משמע שכוונתו הוא שלא יאכל כפר' שלם אף שהוכיז אצולה בפני עצמה שאינו יכול לומר לשון כונו' כס' חס' אכל כשנשבע על כפר' ידוע שהיה יכול לומר שלא אוכלנה דמשמע כולה ואמר אצולה בפני עצמה כדאמ' נשבע על כל כמות וכמות חס' אצולה חס' נמי מתחייב שלא יאכל עשר ככרות חס' בכוונתו הוא שלא יאכל העשירי כולו דהו' לאו הכי הו"ל לומר שבועת שלא אוכל ט' וכמות ומדקאמ' עשר משמע שדעתו היא שלא יאכל עשר לגמרי אכל עשר פחות מכמות לא אסר דלא מיקרי אכל עשר כל עוד שהניח כמות מן העשירי ודוק

אלא לחלק וכו' והנה בתלמודא ככ"ל אמרין ודילמא למפטר נכפשים מתחייב' קאמ' הו"ל לומר חטין ושעורין וכוסמין ודילמא לכוס הו"ל לומר פת חטין ושעורין וכוסמין לכוס דהו"ל לומר פת חטין ושל' שעורין ושל' כוסמין וכו' ויש להסתפק במאי דקאמ' תלמודא ודילמא פת חטין לאכול שעורין וכוסמין לכוס יבדוק דמיני' חותמה אכל לענין דינא כדאמ' לאכול קאמ' חטין ושעורין וכוסמין ואו דילמא לענין דדין ואחר' דמי' שחומר כד' פת חטין לאכול שעורין וכוסמין לכוס ומוס' הספק יולא לני' שתייה' אחרונה לענין דינא כמה שאמר שבועת שלא אוכל' פת חטין ושעורין בלבד אם חייב על כל א' וא' אחר' לאו וכו' ויש להענין הוא דברושלמי דמס' חלה איתא ופסקו דה"ל דהסוד ומרן ז"ל יבסק' דהו' דהנדר מהסת' סתם אסור כפת חטין ופת שעורין בלבד אלא אופה מ' שאמר שבועת שלא אוכל' פת חטין ושעורין אם ע' דבריו פת חטין ופת שעורין יולא הדין שחייב כ' דהו"ל לומר שבועת שלא אוכל' פת חס' וממילא משמע דאסר' עצמו כפת חטין ופת שעורין ומדקאמ' לישנא יקריא ופרע' פת חטין ושעורין כדאמ' חייב כ' כמו שבועת שלא אוכל' ואלא אס' דהואיל והשתייה' בכלל' אצולה ופרע' ודאמ' ואלא אסתה חייב כ' אכל' הו' אמרין דפי' דכיר' חטין לאכול ושעורין לכוס אם אכל פת חטין וכן שעורין אינו חייב אלא ה' קאמ' לישנא יקריא דמוכרח' לומר הכי שרואה להסוד עצמו כפת חטין ושעורין לכוס שוב האיתי' ספק הא' הוא פלוגתא דקאמ' הכי' חס' ז"ל כדאמ' רס"ו י"ג דשבועת חס' גמ' מי שאמר שאין הדין כן אלא כל מאי דאמרי' לפום דעתיה דנור' קאמ' דדילמא איסור' עי' כהכר' אכל כדאמ' לאו דינא הכי אלא מי שאמר פת חטין ושעורין וכוסמין אינה אסור' אלא כלל' שהסת' מוסך את כולם וכו' והרמב"ן ז"ל כתב שכלנו וכו' ואלא כהם האם נדרים הם ופירושו' כפי מה שכלנו נומר ושאילת' אותו ואם אמר איס' זכור' הדין כהם להקמיר ומינהו אם לשון אותו כפי' אדם ידוע כלל גדול אמרו כנדרים ה"ל אסר' לשון כפי' אדם זכר' כשבועת' נקראת עכ"ל חס' אופה מי שאמר שבועת שלא אוכל' פת חטין ושעורין לס' דמי שאמר חייב כ' כשאכל פת חטין ופת שעורין ולס' דהמכ"ך שאילת' אותו אם אומר שדעו הו' כפת' שעורים ג"כ חייב כ' דהו' לישנא יקריא אכל' אם אומר שדעו הו' שעורים לכוס חס' שאינו זכור' שדין הוא שאסור' כשבועת' בין לאכול בין לכוס אם אכל פת חטין וכן שעורים או פת שעורים נמי אינו חייב אלא ה' דלא קאמ' לישנא יקריא דמוכרח' לומר הכי שרואה לקסוד עצמו כשבועת' לכוס חס' בין לכוס בין לאכול ככלע"ה ודוק

פרק ה'

הלכה ד' בה"א כשנשבע על דבר שאינו כדשותו וכו' אכל אם נשבע ראינו שלא יבנס שמעון ככיתו וכו' הנה התנה הכות דכ"י

הלכה ז' וכן האומר שבועת שלא אוכל פת חטין וכו' שלא אמר פת ופת ופת

דכרי מוהרמ"ט ח"א סימן ק"ו על מי שבעט על
 חבירו ואמר אתי נשבע שלא חכנס בכית זה מעולם
 וקשיב שאם אמר שבועה שלא אנוסף ליכנס לכיתו
 הוי כדור אבל שלא חכנס מעלמו משמע והו"ל
 שבועה שוא והולך שבועה מעיקרא לא חיילא
 ויכול ליכנס וכו'. ותמה עליו דהואך השקמיט
 מנייה לשון רבינו שכתב דאם נשבע דאוכן שלא
 יכנס שמעון כתיבו ועבר שמעון ונכנס לכיתו
 ראוכן פטור ושמעון חייב דרו דלא הוי שבועה
 שוא דעל זה קא' רבינו ואע"ג דלנכבי שמעון שחייב
 תלוקים עליו לנכבי ראוכן דפטור נר' דמוה"ס ליה
 ושאית דבר כ"ע. ואחרו לחיבה עפר כפוח
 רגליו דבדיו דפלאו ממנו שהרי הטור ז' דפלוג
 על רבינו הכי' דכרו כזה הלשון אבל אם משביעו
 על דבר שהוא של בנות שלא יכנס לכיתו וכיוצא
 בו אז ודאי צריך לזהר בשבועתו שהרי כרשתו
 הוא לאסור את שלו על כל מי שירצה וכו' דמשמע
 מזה הלשון דאף רבינו ס"ל דלא חלה השבועה
 על שמעון לענין חייב אלא לענין שצריך לזהר
 בדבר וכן פ' מין כ"מ דע' רבינו וזה הלשון
 בעלמא הביתו כשולחנו הטעור כס' ר"ו ועכ"ז
 הטור רחם דכרו רבינו א"כ ס"ל דלא חלה השבועה
 על שמעון אפי' לענין שצריך לזהר בדבר וכיון
 שלא חלה עליו כלל כדאפי' הוה לה שבועה שוא
 דהא כהא חליא ומה שלא הזכיר מוהר"ט סברת
 רבינו ז"ל דס"ל כהטור ז"ל וס' רבינו הוא המוה"ר
 ומש"ס לא חס להביא דכרו. והאיתו להלמ"ט
 שבהכ דפטור ז"ל הכין דכרו רבינו שראוכן אומר
 לשמעון אני משביעך שלא חכנס לרשותי ומש"ס
 הקם דאין לו מוכן כלל דאם לא ענה שמעון
 אמין אף יאמר עור הקשה על הכנס וו קושיות
 אחרות וכתב שוראפי' דכרו רבינו שאמר אני
 נשבע שלא חכנס לכיתו או לא ההנה מנכסו
 והכרו תמוהים דאין אפשר שכן הכין הטור ז"ל
 שהרי הכי' דכרו רבינו כזה הלשון כד"א שנשבע
 על דבר שאינו ברשותו כגון שנשבע על שמעון
 שלא ילך כסחורה וכו' דמשמע להריא מזה שהוא
 נשבע על שמעון לא אמר אני משביע על שמעון
 א"כ מה סקיים נמי וכאז' אבל אם משביעו על
 דבר שהוא שלו וכו' פי' הרכיזם שאמר אני נשבע
 דומיא דיושא ומאז דקט' משביעו משום דענין
 השבועה הוא כאלו השביעו שלא יכנס לכיתו
 כאופן שנס הטור ז"ל כך הכין דכרו רבינו ואפי'
 ס"ל דאין צריך שמעון כלל לזהר בשבועתו של
 ראוכן כל שלא ענה אמין וכדאפי' דהוי לה שבועה
 שוא ורוק.

פרק ט'

הלכה א' החובע עדין וכו' וכן אם השביעם
 החובע וכו' והוא שישיבעם ככ"ד
 וכו'. הנה מין כ"מ כתב ס"ל לרבינו דהא דאמר'
 כגמ' דשבועה אפי' חוץ לכ"ד ה"מ כשהשביעם
 החובע וענו אחריו אמין וכו' ועפ"י יושב הגנת
 הראב"ד ז"ל כפרק זה וכספ"י ותמה עליו שאין
 עלס כדעתו לומר שרבינו פסק כר"מ דהא עהריא

כתב דכין שישיבעו או השביעין וכו' הכפירה ככ"ד
 כלכד וזה מכוואר כדכרו חכמים וכאמת שהדבר
 הוא תמוה לפע"ד לומר שאזת הוא סברת רבינו
 שהרי מכוואר חס' כחלמודא להריא דכין לר"מ
 בין לרכין קרא דשבועת העדות של תורה לא
 איירי אלא כמושבע מפי אחרים אבל מושבע מפי
 עלמו משבועת הפקדון ולפינן לה וכן פסק ס"ל
 דמק"ו מיוסוקן לה מפי אחרים חייב מפי עלמו
 לכ"ג ומושבע מפי אחרים לא מיקרי אלא כשאין
 עונים אחריו אמין אבל אם עומט אחריו אמין הוי
 מושבע מפי עלמו וחלמוד עירך הוא כספ"ג
 דשבועות דכל העונה אמין אחר שבועה כמוליא
 שבועה מפי' דכתוב וואמרס האשה אמין אמין ופי'
 רש"י כמוליא שבועה מפי' לכל דבר כין לתקייב
 משום שבועה כיוטו דכענין סיוצא כשפתו כין
 לענין שבועת עדות דמקייב ר"מ מפי עלמו אף
 שלא ככ"ד וכן פסק רבינו כפרק זה וכפ"י דכל
 הוכא שפטור משבועת העדות חייב כשבועת
 כטוי אס ענה אמין אחר השבועה וכיון דקרא
 דשבועת העדות של קורס לא איירי אלא כמושבע
 מפי אחרים שלא ענה אמין אחר השבועה א"כ
 לפ"ז כדאפי' קרא דלאחא לחייב על כל אחת ואחת
 דמיניס ולפינן דשבועה אפילו חוץ לכ"ד הוא
 כמושבע מפי אחרים ולא ענה אמין דכזס איירי
 קרא ואין עולם על הדעת לומר דקרא דלאחא
 מיירי כענה אמין דהוי מושבע מפי עלמו דילפי'
 ליה כנ"ג משבועת הפקדון הא ודאי דבר זה
 תמוה מאד. וקו' ק' לי דאם איתא דמושבע מפי
 אחרים לא הוי אלא כשהשביעו ככ"ד א"כ למה
 הוצרכו ר"מ ורכנן ללמוד מושבע נפי עלמו מנ"ס
 דשבועת הפקדון או מק"ו לס' רב פפא היפוק
 לי מקרא דלאחא לחייב על כל אחת ואחת דשבועה
 אפי' חוץ לכ"ד דמושבע מפי עלמו חייב דמושבע
 מפי אחרים אינו חייב אלא כשהשביעו ככ"ד וכי
 תימא דאי לאו נ"ג או ק"ו הוי' דמושבע מפי
 אחרים חייב אפי' חוץ לכ"ד מקרא דלאחא אבל
 השתא דילפינן מושבע מפי עלמו מנ"ס או ק"ו
 מוקמינן קרא דלאחא כמושבע מפי עלמו דוקא
 הא ודאי דבר זה תמוה מאד כדעת רבינו דמנ"ל
 למימר הכי. וקו' ק' לי על דכרו מרן ז"ל שהרי
 כפ' שבועת העדות אמרינן דר"מ ס"ל דין מינה
 מפקדון מה פקדון מושבע מפי עלמו חייב אף
 עדות מושבע מפי עלמו חייב ומה פקדון כין
 ככ"ד כין שלא ככ"ד אף עדות כין ככ"ד וכין
 שלא ככ"ד ורכנן סכרו דין מינה ואוקי כאתרס
 מה פקדון מושבע מפי עלמו חייב אף עדות
 מושבע מפי עלמו ואוקי כאתרס מה מושבע מפי
 אחרים ככ"ד אין שלא ככ"ד לא אף מושבע מפי
 עלמו ככ"ד אין שלא ככ"ד לא ועיין כפרס"י סס.
 והשתא אס איתא דמושבע מפי אחרים דקרא אינו
 חייב אלא כשהשביעו ככ"ד א"כ נס מושבע מפי
 עלמו לא יתחייב אלא דוקא כשהשבע ככ"ד ואמאי
 לענין כפירה ככ"ד כלכד משוינן להו ולא לענין
 שבועה נופס נמי שצריך ככ"ד משום דדין מינה
 ואוקי כאתרס וכן נמי לסכ' רב פפא דילוף לה
 כק"ו כמו דלענין כפירה אמרינן דיו לכא מן
 דדין

היון להוות כגריזי ככ"ד דוקא ה"נ כומא לענין
 שבועה גופה ככ"ד דוקא משום דריו וכו' אלא
 ודאי מובא ובלא דף כמושבע מפי אחרים חייב
 אפי' חוץ לב"ד והכפועה דוקא לרף שחיה ככ"ד
 עקרת ראש לא ונר' וכו' וכו' כומא דה"ט דכונן
 הלא מפי מושבע מפי עצמו למושבע מפי אחרים
 סלריך שושבע ככ"ד משום דקרא רלחת שחיוב
 על כל חתך וחתך מיניה מוכח דשפועה אפילו
 קוז לב"ד ומש"ה מוקי לגם למושבע מפי עצמו
 נס' זה ק' דה"כ מנכ' להו לכבני לפלוגי בין נשבע
 מפי עצמו למושבע מפי אחרים אימא דגם מושבע
 מפי אחרים שבועה גופה אפי' חוץ לב"ד דקרא
 הללחת כחמא קאמר כאוון שאם איתיהיה דעת
 רבנו כדברי מגוב"מ ופסק כחמאם הדוכא חמא
 גמט ד' דמנ"ל למימר חילוק זה ברעק רבנן
והלח"מ יושב דעם רבינו משום דקפיה ליה
 קושטת הקום על מאן דחנן שבועה
 קערוה בינר וכו' משטע אנו עליכס ואמר אמן
 דלרבנן פוגרי ככ"ד ולמה לי ואמר אפי' רפוי
 כמוליא שבועה מפרו קיפוק לי דאפי' מפי אחרים
 חייב ולא נסוד דלרבנן תו' הקום הנקט אמן כרו
 לקל' גס און לומר דלרבנן אפי' ככ"ד פגוי עניות
 אמן רכספ"ג דשבועה משמע דלר"ע ככ"ד לא
 כעו עניות אמן וע"כ לא פלוגי רבנן עליוק אלא
 כמושבע מפי עצמו אכל כמושבע מפי אחרים
 מורו ליה וכו' ק' תקנו' רבעי עניות אמן מש"ה
 עשה רבינו חילוק זה רממנ' איינו חוץ לפ"ד ולפ"ד
 ככ"ד עניות אמן אכל מ"מ פעינן כפיריה ככ"ד
 זהו חודף דקרוי ז"ל עינן עליון ולא ידענא
 אמאי הוירך להכיא באתה המושבע מפי אחרים
 ככ"ד לרבנן לא כעו עניות אמן חס' ה"מ ופרכר
 מוכרת מעלמו אף לרבנן דמושבע מפי אחרים
 דקרא רלח ענה אמן שאם ענה אמן דוקא א"כ
 שבועה הערות הוי דינה כשבועה כעווי האמאי
 הוירכו רבנן למילף לשבועה הפקרון דמושבע
 מפי אחרים חייב מנ"ש דשבועה הערות היפוק
 לי דאפי' שבועה כעווי דינא הכי שאם ענה אמן
 הוי כמוליא שבועה מפרו וכו' ודאי דה"ס לשבועה
 הפקרון אלא ודאי הדבר מוכרת דמושבע מפי
 אחרים של שבועה הערות הוא פלא ענה אמן
 ואין לרדף למילף לזה מר"מ לרבנן גס נמו דוקא
 גדול הוא לומר דמחמת קויסא של החום דקאמ'
 כמחנ' אמן עשה רבינו חילוק זה כיון דקרא
 גופה לא איירו אלא כמושבע מפי אחרים ולא
 ענה אמן חוץ גמאר דקרא רלחת דמשמע
 מיטס דשבועה אפי' חוץ לב"ד כענה אמן דוקא
 רהו מושבע מפי עצמו וכו' ודאי שיוחד עוב לתרן
 כמ"ש החום דקטע הכי כרו לקר' מלהמליא חילוק
 זה רלח אחי כלל כפסע השמועה

לר"מ מושבע מפי עצמו אפי' כפר חוץ לב"ד
 חייב דאפי' רמנ"ט ויף ר"מ דמושבע מפי עצמו
 חייב אפי' חוץ לב"ד הלא ודאי היינו לענין שבועה
 גופה דוקא אכל לענין כפירס כודא אפי' ר"מ
 מורס רלח מהניא חוץ לב"ד כיון שאלו הוי מנהיגים
 לא היו מחייבים ממון על פוסס שיכולים לחזור
 ולהגיד ואין סברה כזו לתקן בין מושבע מפי
 עצמו למושבע מפי אחרים דקרא וסוב ראיה
 שכל הדבר מכוון להדיא כדכרד הר"ן ז"ל כחורשו
 ופסי' ההלכות שפסקה על מאן דחנן שבועה הערות
 כולל וכו' דאמאי נקטס כמושבע מפי עצמו דהיינו
 שבועה שאין אנו יודעים לך עירוב א"כ משביעין
 אנו עליכס ואמר אמן ולא נקטס כמושבע מפי
 אחרים ותו' דרכותא קמ"ל דאפי' מושבעין מפי
 עצמם כאו' לב"ד וסודו פטורים ואעפ"י שפירו
 חוץ לב"ד ואפי' לר"ע דאפי' ר"מ מייב כמושבע
 מפי עצמו בין כפני כ"ד בין שלא כפני כ"ד ה"מ
 עון שפיר חוץ לב"ד ולא בא לפני כ"ד והודה
 אכל בא וקודם פטור ולא אמרין כהני דון הפקרון
 משום דבערות כה"ג כפירס דכרוס כעלמא שהיו
 כפרי כמקום שאין הערות מועיל והודה כמקום
 הליך משא"כ כפקרון שפירסה ככל מקום שזה
 עכ"ל הנך רואה להדיא דס"ל להר"ן ז"ל דאפי'
 ה"מ מודה דאף מושבע מפי עצמו אינו מחייב
 עד שיבא לב"ד כמו יוכפור . מיהו אחר העיון
 נראה דאין ראיה מדרב' הר"ן דכוננוהו היא רלח"מ
 לא בא לב"ד כלל אלא עמר כמה שפיר חוץ לב"ד
 והלך דלרבו אכל לרבנן אינו מחייב עד שובא
 לב"ד ויעמוד ככפירוח . אמנ' רבינו ס"ל כיון
 שאם בא אפי' לב"ד והודה פטור אפי' לר"מ א"כ
 א"א לומר דכשלא בא לב"ד יחייב שהיו כידו
 להקן שיבא אפי' חוץ לב"ד יחייב שהיו כידו
 מידם דאינו חייב עד שיבא לב"ד כמו יוכפור
 דמעשה אין כידו להקן לחזור ולהגיד א"כ איפס
 מוכרתס אנו לומר דפלוגתא דר"מ ורבנן הוא
 לענין שבועה גופה דוקא דר"מ ס"ל דמושבע
 מפי עצמו בין כפני כ"ד בין שלא כפני כ"ד
 אכל מפי אחרים אפי' ר"מ מודה שאינ' חייבים
 עד שיכפרו כו' ככ"ד דהיינו שיכיעוס ב"ד ויכפרו
 כו' רבינן דקרא דמושבע מפי אחרים של חודה
 איירי כשפיר ככ"ד מסהמא יש לנו לומר דלפני
 כ"ד נמי השביעו וכזה חייבה חודה אכל לא
 כהשביעו נמי חוץ לב"ד דמושבע מפי אחרים
 תרוס הוא כשבועה הערות ואין לך כו' אלא חידושו
 שהשביעו ככ"ד דוקא סלריך להגיד אכל רבנן ס"ל
 דכין מפי עצמו בין מפי אחרים אינ' חייבים עד
 שיכפרו כהס ככ"ד דהיינו שיכיעוס ככ"ד ויכפרו
 כהס והירואה יראה שזה מדויק כפסע השמועה
 שאמרו ורבנן ס"ל דון מינה וראוי כאתרה וכו'
 מה מושבע מפי אחרים ככ"ד אין שלא ככ"ד לא
 אף מושבע מפי עצמו ככ"ד אין שלא ככ"ד לא
 דלענין שבועה גופה הוא דקאמרינן דלריך שחיה
 ככ"ד ולא נוכר כחלמודא כפירס כלל משום דכזה
 כ"ע לא פלוגי סלריך ככ"ד .

ישוב

מלאתו און לי לזה הפי' מדכרו הירושלמי
 כפ' שבועה הפקרון על פלוגתא דר"מ
 ורבנן

ויבנה והכל יהיה אחד האם חגרי מלי עזמו כשכונת
 הערות מהו להיות כהלל מלי אחרים כשכונת
 הפקדון מהו להיות כהלל אמר רבי ויפו ממת
 דתמיב יבש יבש כמה סבלתון כחן וכולתון כאן
 אמר ר' מנא אלא כב"ד מחלוקת ר"מ וחכמים
 עכ"ל הרי להרא שר' מנא מפרש דשכונת כב"ד
 מחלוקת ר"מ וחכמים דל"מ מושכע מפר אחר
 כפקדון לדיד ששכונתו כב"ד ורבנן ס"ל ראוין גידן
 להשכיעו כב"ד . ה"כ אופה ס"ה נמי לענין שכונת
 הערות ככני פליגי ד"מ ורבנן דתרווייהו כחד
 לישנא נהמרו ומעשה כיון שמלטי לר' שח"כ
 סתם וקאמ' השכיע עלהס' ה' פעמים חוץ לב"ד
 וכו' וכ"ד אחר פטורס פטורס חוייבס על כל
 חתך ואחת הדי שסתס ר"מ דמושכע מפר עזמו
 מהנו אפי' חוץ לב"ד והיו מחלוקת ואח"כ סתס
 שרוע דהלכס כסתס ומס' ה' פסק כ"מ וריוק
 לישניה דרבנן דפסק כ"מ שפ"כ כון ששכיעו
 כב"ד כון ששכיעו חוץ לב"ד וכו' וכן אס השכיעס
 החובע וכו' הרי אלו חוייבס והוא ששכיעס כב"ד
 שזהו לישנא דר"מ ממש כמחני ומפרס לוח לענין
 דוקא שכונתס אכל לענין כפירס כ"ע לא פליגי שריך
 כב"ד וכמ"ס זהו מה שגראה לפע"ד כיושב דעת
 רבינו והוא נכון .

ומדברי הירושלמי שהכאוי הוי תיובתא לרבני
 הראב"ד ז"ל שפרש דכשכונת לא
 פליגי ולכ"ע אפי' מושכע מפי אחרים חוץ לב"ד
 חויב דה"ל ק"ל למימר כפירס כב"ד מחלוקת
 ר"מ וחכמים לנבו שכונת הפקדון מפי אחרים
 וכוון שאין כרתת מחלוקת דידן דפליגי ע"ו הפי'
 של הירושלמי כמחני מוכרחים אנו לפסק כהירוש'
נישאר לנו לישב לפי דרכנו מהו דפריך כתלמודא
 ח"ל רב פפא לאכיו אי הכי אימא שכונת
 גופה כב"ד אין ואלא כב"ד לא לא ס"ה דתניא
 לחתך לחויב על כל חתך ואחת וכו' דלפי מה
 שפירשנו דמושכע מפי אחרים כון לר"מ כון לרבנן
 חיינו חויב עד ששכיעו כב"ד ולא פליגי אלא
 כשכע מפי עזמו דר"מ ס"ל אפילו חוץ לב"ד
 ורבנן ס"ל דוקא אס נשכע כב"ד . ה"כ קושיית
 רב פפא הוא על ר"מ ומאי קושיא אימא דעעמיה
 דר"מ הוא משום דילף לכשכע מפי עזמו משכונת
 הפקדון וס"ל דון מינה ומינה כמ"ס חלמודא לעיל
 ואמאי הולך אכיו והכרית לו מקדא דלחתך .
 וראה לפע"ד לוישכ כשכונת דרב פפא לטעמים
 אייל שאמר לעיל ראוין גידן נשכע מפי עזמו
 כערוה למילף מנ"ס דשכונת הפקדון אלא ק"ו
 הוא מפי אחרים חויב מפי עזמו לב"ס וקדא
 דכוחא קאמר וס"ל דאף דר"מ מודה ראוין גידן
 לזה נ"ס כיו שגאמר דון מינה ומינה ומש"ס
 מקשה לר"מ אי הכי אימא שכונת גופה כב"ד
 רכמו שלענין כפירס משאר ר"מ מושכע מפי עזמו
 למושכע מפי אחרים מקדא דחס לא יגוד ס"ה
 נמי גידן שיסוס אחס לענין שכונת ומנ"ל לפליגי
 כיונייהו ומס' ה' הוכרס אכיו להרץ לו לא ש"ד
 דעעמיה דר"מ משום ה' דתניא לחתך לחויב על
 כל חתך ואחת וכו' ומס' ט' מקוין ר"מ דשכונת
 אפי' חוץ לב"ד כששכע מעזמו דכרתה הוא לחתך

ממושכע מפי אחרים דחדש הוא וקרא לא חיווי
 אלא ככ"ד . אמנס רבנן דס"ל דנשכע מפי עזמו
 כמו אינו חויב אלא ככ"ד ס"ל דקרא דלחתך לאו
 להכי הוא דחתך אלא לשכונת שאין אנו יודעים
 לך עדות שיש לך כיד פלוגי חטין ושערוין וכוסמין
 דחויבין על כל חתך ואחת וכמו שחקס חתום
 ז"ל ע"ו והניחו היכר כחומס . ואין להקשות
 דמנ"ל לר"מ למימר הכי דקרא דלחתך חתומא
 מיירי אפי' כמושכע מפי אחרים וכמו שחקסו
 בפסח דכרינו על מרן כ"מ דלפי דעת מרן
 דפלוגתיהו כענין כפירס דוקא וס להקשות מנ"ל
 לרבינו להמליח דין וס כדעת רבנן וכמו שנת'
 לעיל אכל לפי דרכנו כפי המשנה מוכרח לומר
 שזו הוא דעת ר"מ ודוק שפיר .

ועפ"י נישא שסתס ר"מ דאמאי סתס ר' כ"מ
 כשכונת הערות וכשכונת הפקדון הנית
 דרבר כחכמים משום דגראה לו סכנת ר"מ דקרא
 דלחתך להכי הוא דקרא לחויב על כל חתך ואחת
 כשכונת חוץ לב"ד . אכל נכו שכונת הפקדון
 מושכע מפי אחרים וליפין ליה מנ"ס משכונת
 הערות וס"ל כרבנן דרון מינה ואוקי כאתרה .
שוב החיר ה' את עיני וראיתו למורש"ך כת"ס
 דל"ד ומורכב"ל כת"כ דקו"ט שכתבו
 כפשיטות שזאת חותם דעת רבינו כמו שביארנו
 אמנס מורכב"ל ז"ל הקשה דלא חתי שפיר לישנא
 דמתני' דקאמ' ואכ"א כון מפי עזמו וכוון מפי
 אחרים אינו חויב עד שיכפרו כב"ד דמשמע
 דהכפירה דוקא גידן כב"ד אכל לא שכונת .
 וכבר נת' לעיל מה שהכריחו רבינו לפרס ספי
 גס נמי אשכחן חנה דמקייע לן כזה הפי' כמתני'
 ר' מנא כירושלמי שהו' מפרש אלא כב"ד מחלוקת
 ר"מ וחכמים . גס מה שחקשה עיר קושיית אחרות
 ע"ו הפי' וביי' וכתב דלית נגר וכו' נגר דליפרקנהו
 וע"ס כ' היראה וראה דלפי מה שנת' לעיל נתיישבו
 כל קושיאותיו ודוק שפיר הרק היטב ותו לא מידי .

הלכה ו' הנשכע לחבירו שהוא יודע לו
 עדות וכו' . הנה מרן ככ"מ
 הביא כל הסוגיא באורך וחתם על רבינו מאמר
 שכנת' הקשו מזו לזו והולכרו לומר הרי כיה אכיו
 מההיה או קדא מנייהו רב פפא אמרה נמלא
 רבינו כמזכה שערך לכו חתי ותוי' דרבינו מפרש
 רבי מקשינן והאמר אכיו שכונת שאני יודע לך
 דפטור לא מקשה אלא למאי דקנה ס"ד אי לא
 אחת קדא אכל השתא דחתך קדא דמשום אחת
 אחת מחויבו ולא משום שהם שפיר איהא לאורך
 דאמר אכיו מודה רב וכו' וכן פל' הרי"ף סיניא
 זו כפי מה שפירשו בו הרו"ם והר"ן וא"כ שפיר
 עכר רבינו שפסקן להחיות עכ"ל . ואלתת כראותיו
 דכיו מרן ז"ל עמדתו מרעוד דהו' אפשר לפרס
 הכי כסוגיא דא"כ אמאי הולך לומר תלמודא
 הדר ביה אכיו או קדא מנייהו רב פפא אמרה
 לימא הא דקאמר אכיו ומודה רב כדאמר לחבירו
 וכו' היינו כחד דקיס לן מקדא דלחתך דמשום
 אחת אחת מחויבו כשכול עדות ותי אחת מחויבו
 משום שהם כשכול ביטוי נמי . וזכר דאוקי שזאת
 חותם תמיהת הרו"ם והר"ן ז"ל על היר"ף ז"ל
 והרמב"ן

והדמיון וז"ל כס' המלמדות הוכרח ליושב דכרו
 קרי"ף דשפור פירך דכו. אמר. אכיו. ליתחיה כחיו
 יודע לך עדות לא מניה אמר. משום דכתוב אחת
 דמהוה משמע דודאי אוקא לשבעה כיוונו באינו
 יודע לך אלא שסיו עכילוח הללו אינו סייב אלא
 אחת על שתיסו ולעולם אוקא וכו' ועש"ב שהסו
 פי' סיו"ף לפירש"י וז"ל. אמנם הר"ן ז"ל כתב
 דאפו' אמרת דכסונג. לובא אכרעוקא דאחת חייכו
 הכחוב בין כיוונו ועדו אכתי לא דמו. לאו לכו
 דכהן אי לאו כיוונו לובא חייב קרנן וכלאו בלא
 כיוונו מחייב ומני' למומר אכיו. שפור למסקנא
 דשבעה שאינו יודע לך עדות דשפור הואיל וליחיה
 כאינו יודע לך עדות ועש"ב. דוק. שפור באופן
 שכרו ליושב פי' הו"ף ז"ל מוכרחים אנו לומר דהכו
 פירך דכיון דס"ר דחייב סחים א"כ איך. אמר אכיו
 ומורה רב וכו' אף ע"פ דרתי קרא דלאתח דאינו
 חייב. אלא אחת וכמו שפי' הרמב"ן ז"ל ומס"ת
 הוכרח תלמודא לומר דהדר ביה אכיו. מהפאה.
 ואף הר"ן ז"ל מורה שזו היא דעת הר"ף ז"ל כפי'
 הסוגיא אהנס הוא פליג עליו דלא נראה לו זס
 הפי' משום דאכתי לא דמו. לאו לכו. אבל לומר
 דלא פירך אלא למאוי דהוס ס"ד אבל השתא דרתי
 קרא דלאתח שפור אוקא לאה דאמר אכיו ומורה
 רב וכו' כמ"ס מרן כ"מ זס ודאי דרב שאינו עולה
 על הדעת כלל דא"כ אמאי הולך תלמודא לומר
 סדר בית אכיו מההיא ומימינו לא מלינו כך
 בתלמוד ובודאי שהדבר תמוה מאד לומר שזאת
 היקפה דעת הר"ף ורבינו גאונים עולם כפי' הסוגיא
 וא"כ הדרא קושיית מרן כ"מ דאיך רבינו מוכס
 שטרך לכו תרו. עוד יש לתמוה על רבינו ז"ל
 לפי דעת מרן כ"מ שפסק באכיו ראיך כתב אבל
 לא כמלקות שנאמר לאחת מהנס וכו' דמשמע
 מזה הלשון דס"ל לרבינו דקרא דלאתח אהי לומר
 דלא יתחייב כמזיד קרנן ומלקות שהרי בתלמודא
 אמרינן ס"ל רבנן לאכיו אימא כמזיד מחייב קרא
 כסונג מחייב קרתי אמר להו לאו היינו דאמר
 לכו לאחת אחת אהה מחייבו ואי אהה מחייבו
 שתיסו ואי כמזיד מי איכא קרתי הרי להדיא דאכיו
 ס"ל דקרא דלאתח אהי דלא נימא רכסונג מחייב
 כ' קרננות ולא כמ"ס רבינו דקרו למזיד דלא
 נימא שחייב מלקות וקרנן. וסיב ראיתו שכבר
 עמד כזה הלכ"מ עוד תמה על רבינו ראיך לא
 פסק כדכא דאמר דס"ט דאינו חייב כ' משום דהו
 דרב שהוס בכלל וילא לידון כדכר חרש און לך
 בו אלא חידושו וקרא דלאתח מאלה לא נריך להכו
 דקי"ל הלכתא כדכא לנכיו אכיו והנינו אלו התמוסות
 כז"ע.

ואשר

אני אהוס לי כיושב דעת רבינו לומר
 דרבינו פסק כדכא ואית ליה ריך אחרת
 כפי' הסוגיא והענין הוא כך דהנס דס"ו ז"ל פי'
 על מאי דאמר רבא דרב שהוס בכלל וכו' וז"ל
 כלומר לא נריך למעוטי מלאחת וכי אחת לאחת
 למעוטי מחייב שתיסו לאו לעדות אהה אלא
 לכיוונו לתודיה שאם אמר שבעה שלא אוכל ואכל
 פת חטין פת שעורין וכו' אינו חייב אלא א' אבל
 עדות וכיוונו לא נריך מעיטת. דהויה לה עדות

דבר שהיה בכלל וילא כפינו עלמו. לידון כדכר חרש
 כדאיוון להעיר וככ"ד חילקין און לך בו אלא חידושו
 ומשום עדות חייב ולא משום כיוונו עב"ל. וקסיה
 ליה דכיונו ע"י חרש דכתב כ' מכוור לקרנן דהה
 דניא. לאו מקרא. דלאחת. ולפינן ליה אלא מקרא
 אחרינה וכוני אוקא. חסו ומנינ שהיא מבית אחת
 על רבתיס דככה ח' לאחת על. מטאחו אשר. עשס
 ופי' הרב קרנן אהרו ח' על טחאחי שפוא וחר
 דשפועא. שעל טחאחו. הוא מכיא ועוד כי היה לו
 לומר על אשר טחא' ואמר. על טחאחו שהוס סוג
 כולל כסויסו. טחא' ח' מורכב מדכרסו רביס
 עב"ל. וכן ידעס מדכרו. ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 רס"י. שהרי ככתו סס כד"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 דרוס. כולוס לדכא דח' כ' וחס אוקא. הו"ל למומר
 דשמואל מוקי האו דרשא דאחס ולא שתיסו לשבעה
 כיוונו. גופא וכפירש"י ז"ל. כדעת רבא אלא ודאי
 דס"ל דא"ח. לפירש. הכו. משום דההו ריניא ככר
 ולפי ליה כתב מקרא דעל טחאחו. וחו קסיו
 ליה על פי' רס"י. דאס אוקא דהה דרניא לאחת
 מאלה לאחת. אחס מחייבו ואי אהה מחייבו סתיס
 אפטר. לפירש אוקה כשבעה כיוונו גופה אס כן
 כשאמרנו רבנן קמיה דאכיו. רלהכו אפקה דתמנא
 לשבעה העדות לאחייבו עליה קרתי מהו כל
 החרס. וזאת שחמה עליוס. אכיו ואמר. לכו קרתי
 לא מלינו אמריתו דרניא לאחת מאלה וכו' והרי
 אפטר לפירש. האו דרשא לשבעה כיוונו. גופה כמו
 שפי' רבא וא"כ יבולוס רבנן לומר לאחייבו קרתי
 ומחמת אלו הקושיית. פי' דרך אחת כדעת רבא
 והוא דרבא ס"ל דהא דרניא לאחת אהה מחייבו
 וכו' לאו לשונג אהה דלא נימא שחייב כ' קרננות
 דוה לא נריך קרא. משום דקי"ל כל דבר שהוס
 בכלל וכו' וכיון שהחודה הו"חיה שבעה העדות
 לידון כדכר חרש. לתיב כס המזור כסונג ולחייבו
 נמי אפי' מושכע מפי אהוסו כוראוי אמרו' שאין
 לך בו אלא חידושו ואינו חייב כ' קרננות על הסונג
 רלא מלינו בכל החורה שחייבו ארס כ' קרננות על
 סונג א' אלא סא דרניא לאחת אחת אהה מחייבו
 וכו' למזיד אחת דהוס ס"ר כיון שנשכע על אקר
 כמזיד שיהחייב נמי מלקות אע"ג שהחורה חייבס
 אקרו קרנן שהחורה יזאה להחמור עליו כשבעה
 העדות ולא להקל עליו וכיון שיינו מלקות כמזיד
 כשבעה. כיוונו איך ופטר כשבעה העדות כקרנן
 לחודיה שהוס קיל ומס"ס הולך קרא דלאתח דאחת
 אהה מחייבו דוקא ואי אהה מחייבו כסתי דניס
 מלקות וקרנן ואין להקשות דא"כ איך החורה הקולה
 עליו לפטרו כקרנן דז"ל דכיון שהחמורה עליו
 לנכיו מזיד בלא החראה איכא קרנן וכשבעה
 כיוונו כה"ג אינו לוקח ואינו מכיא קרנן מש"ס
 פטרה אותו ממלקות לגמרי אפי' בהחראה ואינו
 חייב אלא קרנן דוקא וספיר הונו חומרא. וכן
 כתב הרא"ש כפ' שבעה העדות דאף לס' רבא
 האוס ליה דרב שהוס בכלל וכו' ואף קובא דלא
 מחייב משום שבעה העדות פטור משום שבעה
 כיוונו ומיהו מלקות מחייב משום שנשכע לשקר
 וכו'. הרי שכתב להדיא דאפי' לס' רבא אס נשכע
 לשקר כמזיד חייב מלקות ואע"ג שהרא"ש פליג
 על

על רבינו וכמו שכתב ר"א אש"ס שפיר יש ללמוד ממנו לפרש כדעת רבינו שהוא מפרש דרכא ס"ל דקרא דלאחא אחי למזיר משום דלא אמרין נבי מזיר דבר שהיה ככלל וכו'. והשתא נתיישבו דברי רבינו שפסק כר"א כדרכנו בכל מקום לפסוק כר"א לנבי אביי. וכי תימא א"כ איך כתב כל מקום שהוא פטור משכונת הערות חייב כשכונת כטווי והרי מובא בדברי רש"י והרא"ש ז"ל שהוא פטור לנמרו לס' דכא הא ודאי לא קטאי דרבינו פלוג ע"ז וס"ל דאפילו רבא מודם דלא אמרין דבר שהיה ככלל וכו' אלא כרי שלא יתחייב כ' קרבנות אבל תוכא שהוא פטור משכונת הערות כודאי יתחייב משום כטווי שהרי נשבע על סקר וכדאשכחן להדיא נבי שכונת השומרים רב. והלכתא כותיהם כאוסודו ס"ל הוכא שפטורים משכונת שומרים חייבים משום שכונת כטווי א"כ ה"ה נמי נבי שכונת הערות כודאי יש לומר דהכי ס"ל לרבא.

וראיתי להתוספתא ז"ל בספ"ד שומרין רזולי בשעת דש"י והיה"ש בס' רבא וע"ז הקשו ר"א א"כ איך אמר רב ותייבון משום שכונת כטווי נימא ריבא לירין ברבר חדש ואין לך בו אלא קידושו ותירו' וז"ל ונראה לו דלא דמו דהתם יאל להקל הילכך הוי חידוש אבל הכא ריבא להתמיר לפי שכופר ממון אין זה חידוש עכ"ל. וקצרה דעתו מלהכין הכריהם דמהיכן פשיטא להו דשכונת הערות יאל להקל והרי כפי' אמרין כמ"כ ויכל שמיעת הקול שפשה כס המזיר כשונג חייב על כל א' וא' שכונת כטווי שלא עשה כה את המזיר כשונג לא יהא חייב אלא א' ת"ל לאחת לחייב על כל א' וא' ע"כ הרי להרי"א דשכונת הערות יאל להתמיר משכונת כטווי ולא להקל ואם כוונתם לומר דשכונת הערות לריבא ככרת ממון הוי זריק שינא להקל וכיון שינא להתמיר הוי חידוש אכל נבי כפירת ממון מן הרין יאל להתמיר מש"ה לא הוי חידוש. גם בזה דכריהם קמוהו' אליו דאמאי כשכונת הערות הוי זריק שינא להקל כיון דשכונת כטווי שחייבה קורה הוי אפילו כדברי הרשות כמו זרקתי ולא זרקתי א"כ לנבי שכונת הערות דמן הרין זריק שיעיר לו ואם לא יגיד ונשא עינו איך נאמר דהיבא דנשבע על סקר שאינו יודע שיהיה רינו קל משכונת כטווי כדבר הדשות כודאי כדון יאל להתמיר עליו וא"כ הדרה קושין לרובתא דאמאי לנבי שכונת הערות אמרין חידוש הוא ולא אמרין הכי לנבי שכונת הפקדון. וחו' ק' לי על התוס' דאם איתא דרבא מורה דלנבי שכונת הפקדון לא אמרין חידוש הוא א"כ מנ"ל לומר דאינו חייב כ' קרבנות על השונג דכן נמי כמזיר אינו חייב מלקות וקרבן והרי יש לומר שהקורה החמורה עליו מלבד קרבן עולה ויורד שחייב משום כטווי שיבא נמי אשם כיון שנשבע על סקר ככפירת ממון אלא ודאי משום דרף כשכונת הפקדון אמרין חידוש הוא ואינו מתחייב אלא אשם דוקא כמו כשכונת הערות א"כ ה"ה נמי יש לומר דפטור משכונת כטווי אפי' היבא דפטור משכונת שומרים משום דחדש הוא כמו שכונת הערות כאופן שדברי התוספתא

לריבוס אליו תלמוד. ולברו רבינו יסדים וכדוהי' רס"ל דרף רבא ס"ל כשכונת הערות כל הוכת שפטור מערות חייב משום כטווי כמו שכונת השומרים ודוק.

מיהו אחר העיון יראה שכונת התוס' היא דשכונת הערות יאל להקל שאינם חייבין אלא כראויים להעיר וככ"ד וכמו שפירש"י ז"ל ומש"ס הוי חידוש דאמרין שאינו חייב כשכיל כטווי כלל אבל שכונת הפקדון אע"פ שינא להחמיר לא הוי חידוש כיון שכופר ממון. אמנם עיון ק' דא"כ מנ"ל שאינו חייב כ' קרבנות כשכונת הפקדון כיון דלא הוי חידוש שהרי כשכונת הערות ראינו חייב כ' משום דהוי חידוש אכל לס' רבינו נוחא דלא אמרין חידוש אלא כרי שלא יתחייב כ' קרבנות אכל הוכא שפטור משום ערות או פקדון כודאי חייב משום כטווי כיון שנשבע על סקר.

נשאר לנו ליישב לפ"ד מאי דפריך כמ' מכלל דאבוי סבר איתא לשכונת כטווי והאמר אבוי מורה רב כאומר לחכמו שכונת שאני יודע לך ערות ואשכחך דלא יודע ליה דפטור והואיל וליתיה כאינו יודע לך ערות דאמאי לס' רבא נוחא האו דינא ליתיה בלאו ולא לאבוי והא אפי' רבא מודם דהיבא שפטור משום ערות חייב משום כטווי להא אמינא כודאי דרבינו אויל כשיטת הר"ף. כפי מה שפי' בו הר"ן ז"ל דה"ט דפריך לאבוי דכיון דפ"ד חייב כ' ומקרא דלאחת ולפיכך שאינו חייב אלא א'. א"כ כודאי ו"ל דאחת שחייבו הכתוב הוא כון כטווי וערות כיון דשונג ה' הוא ושיד איתיה בלאו ואמאי לא מחייב כהן נמי משום כטווי. ומה שהקשה הר"ן על זה דאבוי לא רמי לאו להן דכהן אי לאו כטווי לוכא חייב קרבן ובלאו בלאו כטווי מחייב. לפ"ד יראה ליישב דמהא לא אריא דרף על נב שהלאו בלאו כטווי מחייב האו בלאו ערות מחייב משום כטווי הוכא שאינו ראי להעיר וכנון הוכא שמושכע מפי אחרים דאין חייבים משום כטווי כלל כיון כשאור נשבע מפי עצמו חייבים משום כטווי וערות שפיר איתיה בלאו דהא אמרין כלל הוכא ליתיה בלאו ליתיה כהן היינו דוקא הוכא שהלאו ליתיה ככטווי כלל אמנם לס' רבא דאית ליה כיון שחידוש הוא אין לך בו אלא חידושו וכודאי היבא שחייב משום ערות ליתיה לכטווי כלל ואין חייבו אלא משום ערות דוקא שפיר הוי דליתיה בלאו כלל בערות לענין כטווי והשתא נוחא שפסק רבינו האו דינא דאבוי כיון שהוא פסק כר"א וכמו שפירשנו ודוק.

וצריך אחת לרעת שמוכרתם אנו לומר הא דפטור רבינו שנשבע לחכמו שהוא יודע לו ערות ונמלא שאינו יודע לו ערות משכונת הכטווי היינו דוקא הוכא שאלו אמר אינו יודע לך ערות הים מחייב משום ערות וכנון עפ"י עשרה דברים שביאר רבינו לעיל אבל היבא שחייבים כאינו יודע לך ערות משום כטווי וכנון שחזר א' מי' דברים א"כ שאינו ראי להעיר כודאי אם נשבע נמי כהן שהוא יודע לו ערות ונמלא שאינו יודע שחייב משום כטווי שפיר כענין זה לאו טל חייבו משום כטווי דוקא ושפיר איתיה בלאו ומוכרת

קדמה לומר זה כדעת רבינו ראש ככל גזונא פוטר
כנינו כהן משום כיוונו נמי א"כ היה צריך נמי
כלאו לפטור ככל גזונא כיוון דליתוס כהן
לענין כיוונו וזה ברור לפע"ד .

וא"ת לפי מה שפירשנו לרעת רבינו דרבא
מפירש הא דתניא לאחא אחת אתה מחייבו
ואו אחת מחייבו משום הוינו לענין מזור אנטריך
שלא יתקייב מלקות וקרבן א"כ כריש פירש שבועת
הפקדון רבעו תלמודא הויד כשבועת הפקדון
והחרג בו מהן שיתחייב קרבן ומלקות אמאי לא
פשיט לה מהאי כדיוקא דשבועת העדות שאינו
תייב אלא קרבן דיקא מקרא דלאחת הא ורתי לא
קשוה דקרא דלאחת כשבועת עדות וכיוונו איירי
ויש לרקות ולומר שדוקא כשבועת העדות ראונה
כפירח ממון לא התמורה שהורה עליו כל כך לחייבו
מלקות וקרבן אבל שבועת הפקדון שהיא כפירח
ממון כמו שהתמורה החורה עליו לחייבו אשם ככסף
סקלים ה"כ התמורה עליו אשם הקרו בו שחייב
קרבן ומלקות ראש"ג רכשבועת הפקדון ולפיכך
נזכרע מפי אחרים דחייב מנ"ש רכשבועת העדות
דאיכא מיעוטה דלאחת יש לומר שפטור :

הלכות נדרים

פרק ו'

הלכה ד' ראובן שנאסרה עליו הנייה שמעון
וכו' מותר לו שיתן שמעון על ידו

מחליט השקל שהוא חייב כה וכן פורע חוב שעליו
שהרי לא הניע ליד ראובן כלום אלא מנע ממנו
החביעה ומניעה החביעה אינה ככלל איסור הנייה
וכו' . הנה הרואש יראה מרסחם רבינו מותר לו
שיתן שמעון על ידו מחליט השקל וכו' ולא עוד
שסיים ופכה וכן פורע חוב שעליו וקייחב כסחם
טעמא לתרווייהו שהרי לא הניע ליד ראובן כלום
אלא מנע ממנו החביעה וכו' דלא ס"ל כמו שפי'
הקוס' כפ' כ' דיינו דהרי רינא דשוקל לו את שקלו
כאבוד ונכוו דלא מחייבו בעלים באחרות דא"כ
מהו זה שכתב אלא מנע ממנו החביעה והרי אפי'
חביעה אין להם עליו כיון שגאכר כיד גבא א"ג
כיד השלוח לאחר שכתרמה הקרוימם ראול ברשח
הקדש וכדראי שדוקא גרול לומר דזה הטעם אינו
אלא לפורע חוב שעליו דערין ק' דא"כ הו"ל לכאר
מהו הטעם ששוקל לו את שקלו דכאבוד ונכוו
רוקא . ומו רכפי' אפי' רבינו מחליט השקל שראובן
חייב כה וכן יראה להדיא מרכרי רבינו כפירוס
המשנה שכתב שקל לו את שקלו לפי שאינו מניע
לו כזה הנאה לפי שאינו נותן לו שום דבר ואמנם
מנע ממנו היוק ואינו אסור על ראובן כשגדר
שלא יהנה ממנו שמעון שימנע שלא יגיע היוק
לשמעון עכ"ל . ומזה אני המיה על הרש"ך כח"מ
סי' קכ"ט ס"ג נ' על מהו דפסק מרן ו"ל שהפורע
חוב של חבירו שלא מדעתו אינו חייב לשלם לו
ואפי' אם היה המלוה דוחקו לפרוע אמרינן דהיה
הלוה מפיסם את המלוה ומחיל לו . כתב עליו

ו"ל דין זה אעפ"י שכתבו המחבר כפשוטו ולא
הכיוו ככ"ו שום דבר לפע"ד הרכה חולקים כדון
סהרו"ף והרמב"ם והסמ"ג שהניאו הירוש' השמיטו
כ"ת דוחק וכן הס"ג כשם ריא"ו ואע"ג שהיה אפשר
לומר ששטמו עלמם אמ"ש סתמא מ"מ אין זה עיקר
לפע"ד רכיון דכירושלמי פלגו כזה הו"ל לכתוב
האי רינא כפי' אלא נראה דס"ל רבע"ח רוחק צריך
לשלם והוינו משום רכיון . דכירושלמי הונוא כן
ממשנה דשוקל לו את שקלו ורתי לא שקיל ממשכנין
אלמא דלא ס"ל להירושלמי דאפשר לאוקומי כאבוד
ונכוו וא"כ כיון דכש"ם רינן ככחוכות מוקי להך
מתני' כאבוד ונכוו לא מוכח האי רינא דכירושלמי
ממתני' וכדאיתא כחוס' כשם ר"ת ומיילא לא ק"ל
הכי וסיים וכחכ שטוב מלא כס' גד"ה סח' שכתב
דלא ס"ל להרו"ף והרמב"ם כדירושלמי דבע"ח רוחק
עכ"ל . דאין נעלם מעיניו דכרי רבינו הכא דירחא
ברור דס"ל דשוקל לו את שקלו אף כשאינו אבוד
ונכוו שהוא חייב בו . עורק' לו עליו דמאי מייחי
דאיה מהחוס' ו"ל והרי לו שקל פירשו הכי אלא כס'
המקשה דס"ל דשוקל את שקלו נוחא אפי' כרכנן
דאין להו רחייב לשלם . אבל לרכרי רב אושעיא
דשני הא מני חנן היא ראמר איכד מעותיו משמע
ודאי דאין אנו צריכוס לומר הא דשוקל את שקלו
כאבוד ונכוו וכמו שפי' להדיא הרשב"א בחידו'
לנדרים והר"ן כפי' לנדרים . גם מרכרי רש"י ו"ל
כנדרים יראה שכן ס"ל . וכאר הרשב"א להרוא
הטעם דרכרותי ארי בעלמא הוא רכין כשוקל
לו את שקלו כין כפורע חובו דלא חשבינו כמהנהו
אעפ"י שמשלק את חובו מעליו מפני שאין ההנאה
כאה מן המריר למורר דהו"ל כגדס הנאה ולא
מהנה ממנ' . גם רש"י ו"ל כנדרים פי' זה הטעם
הואיל ולא נתן כירו אלא הכרית ארי מעליו וכו' .
וזהו הטעם שכתב רבינו . ומו דחוס' ו"ל עלמם
כחכו אפי' כד"ה הא מני חנן וכו' לרכרי רבא
צריך לפרש דשוקל לו את שקלו היינו כאבוד ונכוו
וכו' משמע להדיא דליכ אושעיא דאוקי מתני'
כחנן לא צריך לאוקומי כאבוד ונכוו אף על גב
דמשכנין על השקלים ולא נוחן למחילה משום
דס"ל אף כשוקל שקלו שלא מדעתו אין חייב לשלם
לו רכרותי ארי בעלמא וכמו דאסיק כירושלמי
והנה לשון הירושלמי ככחוכות כך הוא עד כדון
ככ"ח שאינו דוחק ואפי' ככע"ח רוחק שמעינן
מן הר' ושוקל את שקלו ולא שקל אין משכנין
איתו הר' אמרם ואפי' ככע"ח שוקל רוחק חרע
לך שהוא כן רחנינן ומקריב עליו זכוס וקני
זכות קני יולדות חטאות ואשמות לא כשלא נתן
לחוד ידו כלום עכ"ל . וכפ' אין המורד לא מייחתי
משוקל לו את שקלו אלא הכי איתא נשמעינא מן
הרא חדע לך שהוא כן רחנינן ומקריב עליו וכו'
כשלא נכנס לחוד ידיו כלום וכן כשלא נכנס לידו
כלום עכ"ל . והרשב"א כפי' יראה ברור מרכרו
דכך פי' רכרי הירושלמי דנוכרוי כ"ת רוחק מהא
דמקריב עליו קיני זכוס וכו' והרי אם לא הקריב
עליו קיני זכוס וכו' היה מוכרח להביאם ולא נתן
למחילה דכפרתו מעכבתו אלא כע"ל הטעם
משום שלא נכנס חוד ידיו כלום שאין ההנאה כהא

מן המדיר ליד המודר אלא שקולק חיובו מעליו
 מש"ה מותר אם כן ה"ס ככע"ס רוחק און קויב
 לשלם לו אף שהוא כרו כתיובא ואין וכול לפטור
 ממנו כמתילה כיון שלא נכנס לידו כלום שלא
 נתן כירו כלום אלא שקולק חיובו מעליו שלא מדעתו
 הוי אכרותו ארי בעלמא ומרברו הירושלמי הללו
 למד הרשב"א לפרש רכרו חנן ראוה ליה אכרותו
 ארי בעלמא משום שלא באה ההנאה מן המדיר
 ליד המודר ועו"כ - אמנם נשאר לנו לבאר ראמא
 ככתובות מיתוי ראיה משוקל שקלו נמי וכנדרים
 לא מיתוי אלא מהא דמקריב עליו קיני זכוס וכו'
 ועוד ריקן לבאר ככתובות מאי דקאמ' הדע לך
 שהוא כן דחנינן ומקריב עליו קיני זכוס וכו' ראמי
 קולמיו דהאי ראיה דמקריב עליו קיני זכוס מראיה
 א' שהכח משוקל שקלו ויראה לפרש בפשיטות
 דכך הוא כוונת הירושלמי דמתקילה הכח ראיה
 משוקל שקלו והרי החס לא נוחן למחלה - אמנם
 הרגוש הירושלמי דיש לרוחא לרחוק דמיוה באכור
 ובכו דאין קויב באחריות ויש לו חלק בקרבנות
 לכור וכמו דקאמ' תלמודא כס"ד - לזה קאמר תדע
 לך שהוא כך דטעמא דשוקל שקלו משום שלא באה
 הנאה לידו ולא משום אכור ובכו דחנינן ומקריב
 עליו קיני זכוס והרי החס כוראזי אע"ג שהפריש
 קרבנותיו ונאכרו כיד כסן מחוייב הוא להכח
 הקרים תחתיהם דאי לאו הכי כמאי מהכפר ולא
 דמי לשוקל שקלו שיש לו חלק בקרבנות לכור משום
 שכבר תרמו עליו הכל הכח אין לומר שהכסן
 מחוייב לקנות קרבנות אחרים תחתיהם להקריבם
 עליו כדי לכפרו אלא ודאי הטעם משום שלא נכנס
 לחוך ידיו כלום וכו' וביון שציקר ראויה הודש'
 מהא דמקריב עליו קיני זכוס וכו' מש"ה כנדרים
 לא מיתוי ראיה אלא מהא דמקריב עליו קיני
 זכוס וכו'.

וממוציא

דברים אלו הנך רואה שדערי הרש"ך
 שס המה תמוהים שכתב ריראה לו
 דמסקנת הירושלמי גופיה דבע"ס רוחק קויב לשלם
 וה"פ מי סברת דהתם מיידי בשלא נכנס לחוך ודיו
 של כסן אלא איכא פריש קרבנותיו
 ונאכרו מיד הכסן וקו לא מחוייב כע"ה והיינו
 כדמוקי בש"ס דילן באכור ובכו אכל כאן נבי
 בע"ס הרי לא נתן להפורע ככד מעות לשלם
 וא"כ ו"ל דבע"ס רוחק קויב לשלם יעו"ש שהאריך
 למלכד רלא אחי האי פירושא בלושנא הירושלמי
 כלל וכמו שראתה סדואה - נס נמי נעלם מעיניו
 דכרו הרשב"א ו"ל נתן פריש משום מסקנת
 הירושלמי דאף כע"ס רוחק פטור לשלם וכמו שנת'
 וכוראזי שאלו אנו שומעים - נס נמי החוס' ו"ל
 כפ' הכינס כהכו בפשיטות דאף ככע"ס רוחק
 מסוק בירושלמי דאין קויב לשלם יעו"ש - עוד
 אני תמוה עליו שאיך עלה בדעתו לומר שאם הפריש
 קרבנותיו ונאכרו מיד כסן לא מחוייב כע"ס הא
 ודאי דבר זה לא ניתן ליהמר - וסוכ ראויה שכל
 הדבר מבואר בדברי רבנו פ"א מהלכות מעשה
 הקרבנות שכתב כל קרבנות הוייר קויב באחריותן
 ובאחריות נסכיהן חוץ מן הנדבה ועיין בדברי
 מרן ו"ל שס - וכן ויראה מדבריו פו"ד שכתב

שחנודר אם הפריש קרבנו ואכר או נכנס קויב
 באחריותו עד שיקריב וכו' משמע להדיא כל זמן
 שלא הקריב אותו אפי' נאכר כיד כסן הכעלים
 חייבים באחריותו - וכן ויראה מדבריו כפ"ו מס'
 סוכל ומזיק שרוקא הכהנים שפגלו את הזבח כמזור
 חייבים לשלם שנתכוון להזיק מדעתו אכל כסוג
 פטורים א"כ כוראזי ה"ס אס נאכרו הקרבנות כיד
 כסן אינו חייב לשלם שלא הויק מרעתו וכוראזי
 דלא הוי לבסן דין שומר שכר עליוקו וא"כ חדר
 דינא דהכעלים חייבים להכח אחרים תחתיהם -
 ואיך חנינן דמקריב עליו קיני זכוס וכו' אלא ודאי
 מוכרחים אנו לפרש כמו שפי' הרשב"א דמסקנת
 הירושלמי דאף ככע"ס רוחק שלא ניתן למחלה
 אין חייב לשלם והטעם משום שלא באה הנאה
 מן המדיר לחוך ירו של מודר - והנה הרשב"א
 ז"ל כתי' הכח עור ראוה בשוקל שקלו לחסן אף
 בשאינו אכור ובכו ממאי דחנינן וקורמין תרומותיו
 ורטינו להוקמה כנמ' אפי' בחורם משלו על של
 כעל הכרו והרי בתרומה לא שויך למיתר מפיוס
 הויכא אלא ודאי משמע דלחסן ככל גוואזי אינו
 חייב לשלם דאכרותו ארי בעלמא ולפי דבריו ק'
 לי א"כ בירושלמי אמאי הכרותו סאו רינא דבע"ס
 רוחק מסופא דמחני' ומקריב עליו קיני זכוס וכו'
 ולא פשטום מרישא דמתניחין גופא מהא דתורם
 תרומותיו ומעשרותיו לדעתו - והן אמח לפי מ"ש
 הר"ן כשי' דתורם תרומותיו משלו דאפילו לרכסן
 שרי רכיון דאסקין כנמ' דתורם משלו על של כחידו
 טובח הנאה של תורם איכא למיתר דתורם לתת
 לאוחו כסן שהוא רוגס מחכוין ודעתא דרפשים
 קעכור ובעל הכרו כנרמא דמדיר בעלמא מתהני
 ויראה דכרו הרשב"א ז"ל גוואזי דכרו הירושלמי דלא
 פשוט מרישא דמחני' ותורם תרומתו - אכל לירכרי
 הרשב"א ז"ל ק' וז"ע - והנה ראיתי לתוס' ז"ל
 כפרק הנוחב שכתבו דטעמא דמסיק בירושלמי
 ראפי' כע"ס רוחק פטור משלם משום שיכול לומר
 לו הוייתו מוצא הרבה כני ארס שהיו פורענס עכורו
 כי דרך אהובים שמרחמים על אהובים להגזל מן
 הצער הזה ולפי דבריהם ז"ל דמאי דקאמ' בירוש'
 משום שלא נתן כירו כלום לא וכו עיקר הטעם
 אלא ה"ס כיון שלא באה הנאה מן המדיר ליד
 המודר. אלא הקריב עליו קיני זכוס וכו' וכול לומר
 לו ואת לא הוי הנאה שקייתו מוצא הרבה כני ארס
 אהובים שהיו מקריבין עליו משלמה אמנם להרשב"א
 ורכינו שכתבו דעיקר הטעם שלא הגיע ליד ראיבן
 כלום אלא מנע ממנו החביעם משמע ודאי פליגין
 על התוס' ז"ל וס"ל דאף שלא הוי מוצא אהובים
 לפירוע כערו לא הוי הנאה דאי ס"ל בהתוס' אפי'
 חביעה לא מנע ממנו שהיה וכול למצוא אהובים
 לפירוע כערו - וקו דרכינו כתב בפירוש המשנס
 דהטעם שלא נתן כירו שום דבר אמנם מנע ממנו
 הווק משמע להדיא דאף שהיה מוכרח ליווק ככנסו
 כדי שפירע לא הוי הנאה ואין הטעם משום שהיה
 מוצא אהובים -

הויציא

מכל הני שקלא וטריא שכתבו דלרעת
 רכינו מוכרחים אנו לומר דלא ס"ל
 כסאי דינא דשוקל את שקלו באכור ובכו אלא אף
 כשלא

שלא הפרוש שקלו עדיין שוקל את שקלו ודברי
 הרשב"א ז"ל תמוהים . אמנם לרוב ליישב לרעה דברי
 ראמי השמיט בכ"ו מה' מלום הוא ריבא רב"ע
 דחוק רפטור מלש"ס . וחו' ק' לי רשס קיהיב טעמא
 רבינו משום שמא היום הלוח מפי"ס את המלה
 ומתקן לו משמע להדיא רבשוקל שקלו רלא שייך
 האי טעמא חייב לשלם וא"כ לפ"ו הוא רבדו רבינו
 סתרי אהדרי ראיך כחך דהמורר הנאה מחכירו
 שוקל את שקלו המדרי כיון שלא נתן כירו כלום
 ואו' ק' ראיך פסק כה' מלום כחמיס ולא כחנן
 והרי לא נתנו כירושלמו טעמא דמפייסנא ליה אלא
 לט' חכמים ראיך להו כון אשחו חייב קאמרי רמורו
 בפועל חוכו משום דמפייס הוה ליה אכל לחנן ככל
 גוינא פטור ומש"ה אסוקו כירושלמי ראיך כע"ס
 דחוק פטור וכמו שביאר כל זם הרשב"א בחו' .
 ולכאורה עלה בדעתו ליישב דעת רבינו ולומר
 רש"ל ראיך רינא דהמורר מחכירו שריותיה תלויה
 או חייב לשלם או לאו דאע"ג שחייב לשלם לו אפ"ה
 לנכיו המורר אס לא רנא המדרי להכוע ממנו
 מותר ולא הוה הנאה כיון שלא נתן כירו כלום אלא
 מנע ממנו חכיעה והיוק ואע"ג רבירושלמי פסוט
 להאי רב"ע דרפטור לשלם מהא רשוקל שקלו ומקריב
 קרבנותו לא קי"ל בחותיה אלא רטעמא רחנן כון
 אפתו משום שהקס מלמלמח וכפרע חוכו משום
 מפייס הוה ליה . אמנס שכתו ורנא דהא וראי
 ליחא שהרי גם בתלמודא דירן מבורא להדיא דוח
 חלוי כזה שהרי כנדרים וככתובות הוכרחו לומר
 דמתני' רשוקל שקלו ופורע חוכו הוא אליבא רחנן
 ראיך ליה פטור מלש"ס משום דאכרחי ארי כעלמא
 אכל לרבנן לא אחיא רכיון שהלו רנא הוה חוכעו
 כי לא חבע מחילום מחול נכיה ואסיר ורבא הוכרח
 לשנויי אליבא ררבנן כיהיב ע"מ שלא לפורעה מן
 הלוח אלא כשירנא ופרענו מדעתו דאפי' חכיעה
 איז לו עליו וכמו שפירשו רש"י והרשב"א והר"ן
 ז"ל משמע להדיא ראלובא ררבנן דחייב לשלם אסור
 למריר לשקול שקלו ולפורע חוכו של מורר וא"כ
 לפ"ו סדרא קו' לרובתה ררבנו רבינו הו סתרי
 אהדרי .

ואחר

העיון יראה לפי ענינה דעתי ליישב
 דעת רבינו כמה כמא שמלאתו ראיך
 להרשב"א כחירושו שכתב וז"ל ויש מי שפירש כאן
 ריהיב על מנח שלא לפורע כלומר דיהיב האי
 מדיר לבעל חוב של מורר על מנח שלא יחזור
 ויפרע ממנו ואיכרא דלשנא רבמרא אחיה שפיר
 להאי פירושא דמקאמ' ריהיב ע"מ שלא לפורע
 ולא קאמ' שוה ע"מ שלא לפורע כראמרי' החס
 כפ' כ' ריינו והחס מוקי לה כחד טעמא והכא
 כטעמא אחרונה והיינו נמי דהחס אמרינן רב
 אושעיא לא אמר כיסופא מיהא מי לוק ליה והכא
 אמרינן טעמא אחרונה רשייך למאי קאמ' ריהיב
 לבע"ס ע"מ שלא לפורע מן הלום והיינו קאמ'
 גורה שלא לפורע אטו לפורע עכ"ל . איכו השתא
 יש לומר שזו היא רעת רבינו ופסק כהאי גורסא
 רנדרים כשנוויא ררבא דהו דוכסא ומלכר כל השכח
 שכתב הרשב"א להאי פירושא . עור וראה לפע"ר
 רקשיף ליה רבינו על גרסא דכתובות כיון דקי"ל

הלכתא כחנן אמאי הולך רבא לאוקומי מתני'
 כרבנן ולירחק ולומר כשלוה ע"מ שלא לפורע כודאי
 עדיף טפי איך לן לומר מתני' ככשע"א חנן
 הוא וזאת היתה דעת רבי' אסקוס אפני ופורע חוכו
 ומהו זה קאמ' רבא לא אמר כר' אושעיא רמוקוס
 לה כרבנן . והרי ליה הלכתא כרבנן כהאי ריבא אמנס
 לחאי גרסא רנדרים ולום מי שפוי' שהרשב"א נוחא
 רנפקא מינס לענין רינא כון קו' רב אושעיא לחי'
 ררבא אפי' לט' חנן והוא רלחו' ר"א דהוכרח לומר
 מתני' חנן הוא משום דאי רבנן היא הו גורי אף
 כשהיוב . מדרי לכ"ס ע"מ שלא לפורע חו המורר
 גורה הובא ריהיב ע"מ לפורע ח"כ לפי דעתו
 דאוקי מתני' כחנן מוכרחין אטו לומר דס"ל לחנן
 אף כע"ס רוחק כמו שוקל את שקלו אינו חייב
 לשלם דאי לאו הכי לא היה מתיר חנן למריר לשקול
 שקלו של מורר אף ריהיב מורר ע"מ שלא לפורע
 גורה אטו לפורע . אמנס לחי' ררבא דמתני' אחי'
 אפי' כרבנן וכריהיב מדיר שלא לפורע ולא גזרי'
 אטו לפורע א"כ לפ"ו ראיך חנן ס"ל כשוקל
 שקלו ופורע כע"ס רוחק אס חנן לשם הלואה חייב
 לשלם כיון רלא שייך לומר מפייס הוה ליה אכל
 נכו מדיר אס יהיב ע"מ שלא לפורע מן המורר
 מותר כיון שלא כחייב לו מורר מעולם נמחל לו
 אלא מעיקרא יהיב מדיר ע"מ שלא לפרע מן
 המורר לא הוה הנאה כלל והיינו קאמ' כנדרים
 רבא לא אמר כר' אושעיא דקא מוקוס למתני'
 כר"ה דהיינו דאע"ג דקיהיב ע"מ לפורע פלוגתא
 כיון חנן ורבנן מ"מ הכא לנכיו מדיר ריהיב ע"מ
 שלא לפורע מן המורר אליבא רכ"ע שרי . והשתא
 ניחא רעת רבינו דאע"ג דס"ל נכו שוקל שקלו
 וכע"ס רוחק אס יהיב ע"מ לפורע חייב לשלם
 מ"מ נכו מדיר ריהיב לבע"ס רוחק וכן שוקל שקלו
 ע"מ שלא לפורע מן המורר מותר כיון שלא בא
 ליר מורר כלום גם נמי לא כחייב לו מעולם
 ופסק רבינו כרבא דהוא כברה לנכו ר"א .

אמנם

חל עלינו חובה ליישב מה שהק' הרשב"א
 על האי פירושא ודקא איתו . תקילה
 הקסא דהא לא אצטריך ליה לרבא כלל ע"כ או
 כרבנן רחנן מוקמת לה מתני' ודאי מסתמא כריהיב
 מדיר ע"מ שלא לפורע מן המורר היא ראי כריהיב
 ע"מ לפרע היינו מלוה רהא לרירוח חוזר הוא
 וכפרע ממנו רמלוה ממש שסבינן ליה וא"כ אחאי
 נקט פורע את חוכו ליחני מלווה . ועוד רחנן
 כמתני' המורר הנאה מחכירו לא ילונו אלמא פורע
 את חוכו דקאני פורע ע"מ שלא לפרע הוא .
 ויראה לפע"ר ליישב קושא ח' וכו' כהרא ממתא
 רוראי פורע את חוכו דקאני כמתני' כיון לרב
 אושעיא ראיך חכנן כיון לרבא ראיך כרבנן הו
 פירושא ריהיב מדיר לכ"ס ע"מ שלא לפורע אמנס
 משום דר"א ס"ל כרבנן לא אחיא אף שלפי דרין
 מותר משום רוראי חס גזרי אטו לפורע אלא חנן
 הוא מש"ה הולך רבא דאפי' כרבנן אחיא כיון
 ריהיב ע"מ שלא לפורע ולא גזרי אטו לפורע .
 גם נמי מה שהקסא כקוף רבירו ראי כפורע ע"מ
 שלא לפרע ממנו שרי אפי' למחן רלוח ליה מכריח
 ארי מנכסיו מ"ל דהאי קנה סכר דפורע חוכו
 סל

של חכירו מבריה ארי מנכסיו הוי דילמא משום דיהיב ע"מ שלא לפרוע הוא ומתני' לכ"ע. דכריו פוזר זריבים אללי חלמור דהא כפי' קאמ' תלמודא דה"ט דלא קאמר הכי אף שלמי הדיון שרי משום דס"ל דרכנן גורו שלא ליפרע אטו ליפרע ומש"ה הוכרח לומר דמתני' קנן דאיה ליה אף היבא שניחן ע"מ ליפרע אכרחיו ארו בעלמא. עוד הקשה רלענין דינא נמי לא אפשר לאוקומה כהכי דאם איהא רלוה ע"מ לפרוע היא מתני' אלא דמריר ויהיב לכע"ז ע"מ שלא ליפרע האו לא מעלה ולא מוריד דהא כיון דמרדינא כפרע כסחם חייב הלוה להקטיר לו לפרוע כאלו הלוהו זה שנתן ע"מ שלא ליפרע היינו נוהן לו מתנה דהא אי בעי ויכח כחורת פירעון וחזור ונוכה וכל שהוא יכול לניחן ולחזור ולנכות כשנתן ע"מ שלא לנכות היינו מתנס וכתחנן אסורם שנוטלין עליה סכר חסול הנאה להקדש. גם לזה יראה לפע"ד ליושב דלא דמי לשכר אכרה דהתם לא שייך למימר ראזיל ע"מ שלא ליקח שכרו דאין לו סכר עד שילך ויטרח וכל עוד שלא הלך עדיון לא כהחייב לו כלום ואין יכול מעכשיו למחול שכרו דאין אדם מוחל דבר שלא בא לעולם ומוכרחים אנו לומר דהמחילה הוי אחר שילך ויטרח ויחייב לו שכרו. כה עשה מוחל לו ומחילה אסורם כמורד הנאה מש"כ נבי פורע תוכו ע"מ שלא ליפרע מעולם לא בא זמן שבהחייב לו המורד כאלו המעות עד שכתמר דמחילה מחול נכיה מש"ה מותר אצ"ג שאם היה רוצה היה נוהן לשם הלוואה ע"מ עכשיו שלא נתן לשה הלוואה לא הוי מתנה קלל ולא מחילה אלא הוול איתו למורד מהכיעה דוקא כנלע"ד ליושב האו פירושא להעת דכינו. אמנם לפי האו חירולא שכתבו לרעה רכי' א"כ קס דינא כרכי ריש"ך והבד"ח שכתבו דרכינו ס"ל כשוקל שקלו ופורע כע"כ רוחק אס נתן לשם הלוואה חייב לשלם וא"כ דרכי מרן קשים שפסק כח"מ דאפי' כבע"ח רוחק אינו חייב לשלם. ולא עוד אלא ריהיב טעמא כשולחנו דאמר' הים הלוה מפיוס אח המלוס וכו' שהרי כפי' אסיקו כירושלמי דלא שייך ה"ט כבע"ח רוחק אלא הטעם משום שלא בא לירו והכריתו וס משוקל שקלו ומקריב עליו דהתם לא שייך למימר מפיוס הוה וכמו שנת' לעיל.

ככר כהשכמה ואז יוס' ג' עונות ווס ה' וליגל אסי ויוס שזי וכזה יכא ר"א כרכנן רכענו ג' עונות והשחא ניחא שפסק כחכמים וקודם שכתב לישא וליתן כרכי מרן ז"ל חתילה וס לי לבאר דמנ"ל לרכינו לומר דלס' ר"א ורכנן רכענו ג' עונות אין העונס שכלעפה כס מן המנין. גם נמי מנ"ל לפרש ס' ר"א כחכמים רכענו ג' עונות שלימות. ולא כפירש"י שפי' דר"א ס"ל ראס שמשס כה' ל"ס שמשס חתולת ליל ה' דאישתהי ה' עונות שלמות ליל ה' וה' וליגל אסי ושזי ל"ס שמשס ווס ה' עס חסיכה דלא אישתהי אלא מקלת ה' וליגל אסי ושזי דליכא אלא ב' עונות שלימות אס פלטה כשכת טהורה והסי' נראה כדור לוס דקשוא לוס על פי' רס"י דסו"ל למחני כרכי ר"א פעמים שסס ר' עונות פעמים שסס ג' עונות פעמים שסס ב' עונות וכמו דקאמ' כרכי ר' וישמעאל ואף על גב שהקוס' ז"ל יסכו לזק לא נראה לרכינו חירולא. וקו קשיא לוס לפירש"י דאמאי חני ר"א כלוטניה פולטת ש"ז כיוס סנ' טהורה דמשמע מהאי לישנא שדוקא כיוס הנ' לשימושס היא טהורה ולא כליל ג' לשימושס והרי לפירש"י בכל גוונא היא טהורה כליל ג' אפי' שמשס כקוף ה' דליכא אלא ב' עונות ומעולם אין אנו זריכים ליוס הנ'. וסו"ל למחני הכי פולטת ש"ז כליל הנ' היא טהורה ומש"ה פי' רכינו דאף ר"א ס"ל כחכמים רכענו ג' עונות שלימות ועונה שכלעפה כה אינא מן המנין דהשחא לפ"ז אס שמשס כיוס אינא טהורה עד ווס הנ' לשמושה ואע"ג שאס שמשס כלולס היא טהורה כליל ג' לשימושס ובת"ש רכינו הוכרח ר"א למקטע למילתיה כשמסס כיוס דהשחא אינא טהורה עד ווס הנ' משום דיעקב וליפתויה להאי דינא מתחנן חורה דכס' עכור פרישה ויש שמשו מעוקחין כיוס ה' קודם שמשעור הפרישה מפי משה ומה"ט לא נדאו לקבל חורה עד ווס השכת שהוא ווס הנ' לפרישה כמו שכתב בס"ד. והטעם דס"ל הכי ר"א ורכנן משום מאמר הכתוב הוי נכונים לשלש ימים אל חגשו אל אשה כמ"ס רכינו כפי' המשנה פ"ק דמקואות. וכאור לפע"ד הוא שהרי הים עומד משס כה' ואומר להס דכרוס אלו הוי נכונים לשלש ימים אל חגשו אל אשה דמשמע מזה דה"ק להו דמעכשיו ליוס הנ' שהוא ווס השכת אל חגשו אל אשס כרי. שהיו ראויים לקבל חקורס א"כ מזה וראה דלריך ג' עונות שלימות ואין עונס שכלעפה כה מן המנין ושפיר קאמר הכתוב שלשת ימים משום דאמרינן מקלת הווס ככולו וכיון שפירשו כה' ולא נראו לקבל חקורה עד ווס הנ' שהוא שכת שפיר הוי ג'. ומוס אכל לפירש"י דס"ל דמליל שכת עכלו והוי ראויים לקבל חקורה אכל משום דמלא כדאש כסחר כרכתי מש"ה המחין הקב"ה עד לפרא ח"כ הו"ל משה למימר הכי הוי נכונים לשני ימים אל חגשו אל אשה דאין צריך אלא ב' ימים וקו לא לפרישס דרדאי אין סברה לומר דכיון שאין ראויים אלא כליל שכת שפיר הוי ג' ימים דלא אמרינן מקלת הווס ככולו אלא כשהאיר הווס אכל לא כחוקלת הלילס כנבואד ככל מקוס אבוס לפי מה שפי' רכינו כס' ר"א ורכנן כחייב כמאמר הכתוב

לשון הרמב"ם פרק ה' מה' שאר אבות השומאות

והוא שייך למתן תורה

הלכה י"ג
 וכמה היא עונה ווס או לילס ואין העונה שכלעפה כה מן המנין כ"ז וכו'. הנה מרן ככ"מ כחכ שרכינו גורס אכל חכמים אומרים ג' עונות כעיון וכן כחכ כפי' המשנה פ"ק דמקואות ומאי דאמרינן בגמ' כשלמא ר"א בן עזרים כרכנן כה' עבור פרישה ז"ל לפי שיטת זו רכה' עכור כרושה היינו **כא**